

နိုင်ငံတော် ဗုဒ္ဓသာသနာ

မဟာဗုဒ္ဓဝင်

ကဏ္ဍ

တိပိဋကဓရ ဆရာတော် ဦးဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ
ဦးစီးရေးသားသည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ
သာယာနာရေးဝန်ကြီးဌာန
သာသနာရေးဦးစီးဌာနပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်သည်။

သာသနာ- ၂၅၄၆

ကောဇာ- ၁၃၆၅

၂၀၀၃

နိုင်ငံတော် ဗုဒ္ဓသာသနာ

မဟာဗုဒ္ဓဝင်

တိပိဋကဓရ ဆရာတော် ဦးဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ
ဦးစီးရေးသားသည်။

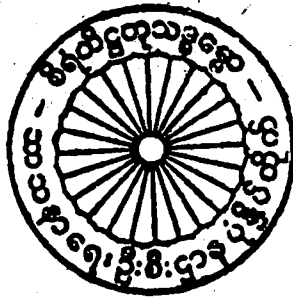

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ
သာယာနာရေးဝန်ကြီးဌာန
သာသနာရေးဦးစီးဌာနပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်သည်။

နိုင်ငံတော် ဗုဒ္ဓသာသနာ မဟာဗုဒ္ဓဝင်

တော်မူစဉ်

ထိပိဋကဓရ ဆရာတော် ဦးဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ
ဦးစီးရေးသားသည်။

ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ
သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန
သာသနာရေးဦးစီးဌာနပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိပ်နှိပ်သည်။

မဟာဗုဒ္ဓဝင် - တတိယတွဲ

အကြိမ်	အုပ်ရေ	စုနှစ်
ပထမ	၂၀၀၀	၁၉၆၈
ဒုတိယ	၅၀၀၀	၁၉၇၀
တတိယ	၅၀၀၀	၁၉၇၇
စတုတ္ထ	၅၀၀၀	၁၉၈၂
ပဉ္စမ	၅၀၀၀	၁၉၈၆
ဆဋ္ဌမ	၅၀၀၀	၁၉၉၃
သတ္တမ	၅၀၀၀	၁၉၉၇
အဋ္ဌမ	၃၀၀၀	၂၀၀၃

ရန်ကုန်မြို့၊ ကမ္ဘာအေး၊ သာသနာရေးဝန်ကြီးဌာန
 သာသနာရေးဦးစီးဌာန ပုံနှိပ်တိုက်တွင်
 ညွှန်ကြားရေးမှူး ဦးညွန့်မောင်
 (မှတ်ပုံတင်အမှတ်-၅၂၄/၀၂၄၀၅) က
 ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

ဗုဒ္ဓသာသန-မဟာဗုဒ္ဓဝင်

တတိယတွဲ

မာတိကာ

စာမျက်နှာ

အခန်း-၁၆

ဥပတိဿနှင့် ကောလိတ (အဂ္ဂသာဝကအလောင်း)		
ပရိမိုဇ်နှစ်ဦးတို့ ဘုရားထံသို့ ရောက်ရှိကြခြင်း	ပ
ကောလိတပရိမိုဇ် သောတာပန်တည်ခြင်း	ဂ
တပည့်ပရိမိုဇ်များနှင့် သိဇ္ဈည်းဆရာကြီးတို့ထံ သွားရောက် ကြခြင်း	ဇ
ဟေဘိက္ခု ရဟန်းချည်း ဖြစ်ကြခြင်း	၁၁
တပည့်ရဟန်း ၂၅၀-တို့ ရဟန္တာဖြစ်ကြခြင်း	၁၂
အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း	၁၃
အရှင်သာရိပုတ္တရာ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း	၁၃
အဂ္ဂသာဝကနှစ်ပါးတို့၏ ပဋိပဒါအထူး	၁၇
အင်္ဂါလေးပါးရှိသော သာဝကသန္နိပါတ်ကြီး တကြိမ် ဖြစ်ခြင်း အကြောင်း	၁၇
တရားပွဲကြီး သုံးကြိမ်	၁၈
သာဝက သန္နိပါတ် တကြိမ်	၁၉
ပါတိမောက် နှစ်ပါး အကြောင်း	၁၉
မြတ်စွာဘုရားကို နေပြည်တော်သို့ ကြွရောက်ရန် သုဒ္ဓေါ- ဒနမင်းကြီး အမတ်များကိုစေလွှတ်ပင့်ဆောင်ခြင်း	၂၅
ဖွားဖက်တော်ကဋ္ဌဒါယီအမတ်ကို စေလွှတ်ခြင်း	၂၈
ကဋ္ဌဒါယီ မထေရ်မြတ် ဂါထာခြောက်ဆယ်တို့ဖြင့် မြတ် စွာဘုရားကို ကပိလဝတ် နေပြည်တော်သို့ ကြွရောက် ရန် ပင့်လျှောက်ခြင်း	၂၉

မာထိကာ

စာမျက်နှာ

အခန်း-၁၇

မြတ်စွာဘုရားသခင် ရဟန္တာပေါင်းနှစ်သောင်း မြီရံလျက် ကဝိလဝတ် နေပြည်တော်သို့ ကြွရောက်တော်မူခြင်း....	၇၅
လမ်းခရီးတလျှောက်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး ရှေ့နန်းတော်မှ ဆက်ကပ်သော ဆွမ်းဖြင့် မျှတတော်မူခြင်း ၇၅	၇၅
မြတ်စွာဘုရားသည် ရေမီးအစုံအစုံ တန်ခိုးပြာဠိဟာဖြင့် ဆွေတော်မျိုးတော်တို့၏ ဇာတိမာန်ကို နှိမ်နင်းတော် မူခြင်း ၇၈	၇၈
ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး တတိယ အကြိမ်မြောက် ရှိခိုးဦးညွတ်ခြင်း ၈၁	၈၁
ရတနာစကြို ဖန်ဆင်း၍ တရားဟောတော်မူခြင်း ၈၂	၈၂
အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် ရဟန္တာငါးရာတို့ ကြွရောက်လာ ကြခြင်း ၈၅	၈၅
မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုယ်တော်မြတ်၏ရုဏ်ကျေးဇူးများကို ဟောကြားတော်မူခြင်း ၈၇	၈၇
ဗုဒ္ဓဝင်ကို ဟောကြားတော်မူပါရန် အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ် တောင်းပန်လျှောက်ထားခြင်း ၉၃	၉၃

(အခန်း-၁၇) နောက်ဆက်တွဲ

ဂေါတမဗုဒ္ဓဝင်နှင့်စပ်၍ မှာတမ်းချက် ၁၀၀	၁၀၀
ပဌမအကြိမ်တရားပွဲကြီး ၁၀၁	၁၀၁
ဒုတိယအကြိမ် တရားပွဲကြီး ၁၀၂	၁၀၂
တတိယအကြိမ် တရားပွဲကြီး ၁၀၂	၁၀၂
သာဝက သန့်ပီတ တကြိမ် ၁၀၃	၁၀၃
ကိုယ်တော်မြတ်၏ သတ္တုပကာရ ၁၀၃	၁၀၃
ဖွားရာမြို့တော် စသည် ၁၀၆	၁၀၆
သံဝေဂ ၂-ဂါထာ ၁၁၀	၁၁၀

မဟာဗုဒ္ဓဝင် တတိယတွဲ

[၈]

မာထိကာ

စာမျက်နှာ

အခန်း-၁၈

ဆွေတော် မျိုးတော်တို့ အစုံအညီ အစည်းအဝေး၌
 ပေါက္ခရာဝဿမိုး (= ကြာဇက်မိုး) ရွာသွန်းခြင်း ၁၁၂

မြတ်စွာဘုရားသခင် ရဟန္တာနှစ်သောင်း ခြံရံလျက် ကပိလ
 ဝတ် နေပြည်တော်အတွင်း ဆွမ်းခံကြွတော်မူခြင်း ၁၁၃

နရသီဟ ၁၀-ဂါထာ ပါဠိနိဿယ (ရူပကာယ အသရေ
 တော်ဖွဲ့) ၁၁၆

ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး သောတာပန်တည်ခြင်း... ၁၂၃

ခမည်းတော်မင်းကြီး သကဒါဂါမ်တည်၍ မိထွေးတော်
 မဟာပဇာပတိဂေါတမီ သောတာပန်တည်ခြင်း ၁၂၅

စန္ဒကိန္နရီဇာတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း ၁၂၆

ညီတော်နန္ဒမင်းသားကို ရဟန်းပြုစေတော်မူခြင်း ၁၂၉

သားတော် ရာဟုလာမင်းသားကို ရှင်သာမဏေပြုစေ
 တော်မူခြင်း ၁၃၂

ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး တောင်းပန်သဖြင့် သိက္ခာ
 ပုဒ်ပညတ်တော်မူခြင်း ၁၃၅

ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး မဟာဓမ္မပါလဇာတ်ကို
 ကြားနာရ၍ အနာဂါမိဖိုလ်၌ တည်ခြင်း ၁၃၈

မိထွေးတော်မဟာပဇာပတိဂေါတမီကိုယ်တိုင်ပင်
 သင်္ကန်းရက်လုပ်၍ မြတ်စွာဘုရားအား သင်္ကန်းအစုံ
 ကပ်လှူခြင်း ၁၄၀

အခန်း-၁၉

သာကီဝင်မင်းသားတထောင်တို့ မြတ်စွာဘုရားထံတော်၌
 ရဟန်းပြုကြခြင်း ၁၄၄

သာကီဝင်မင်းသားခြောက်ဦးနှင့် ဥပါလိဆေတ္တာသည်တို့
 ရှင်ရဟန်းပြုကြခြင်း ၁၄၅

အနုရုဒ္ဓါမင်းသား “မရှိ” ဟူသောစကားကိုနားမလည်ပုံ ၁၄၆

[ဃ]

မဟာဗုဒ္ဓဝင် တတိယတွဲ

	မာထိကာ	စာမျက်နှာ
အနုရုဒ္ဓါ မင်းသားတို့ ထမင်း ဘယ်မှ ဖြစ်သည်ကို မသိ နားမလည်ကြပုံ ၁၅၀
အနုရုဒ္ဓါမင်းသား လူ့ဘောင်၌ပြီးငွေ့ခြင်း ၁၅၁
သာကီဝင်မင်းသား ခြောက်ဦးတို့ ဥပါလိဆေတ္တာသည်နှင့် တကွ တောထွက်ရဟန်းပြုကြခြင်း ၁၅၇
မြတ်စွာဘုရားရှင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းသို့ ဒုတိယဝါကင်ရန် ကြွတော်မူခြင်း ၁၆၀
မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ဝါဆိုစဉ် ဝါဆိုရာ ဌာနများ အကြောင်း ၁၆၀
ဝါဆိုစဉ်လင်္ကာ ၁၆၃

အခန်း-၂၀

မင်းသား ရဟန်း ခြောက်ဦးတို့ အသီးသီး တရားထူး ရရှိ ကြခြင်းအကြောင်း ၁၆၅
အရှင်အာနန္ဒာ ၁၆၇
ဘဂုမထေရ်နှင့် ကိမ္ဗိလမထေရ် ၁၆၈
ရှင်ဒေဝဒတ် ၁၆၈
အမ္မလဋ္ဌိကရာဟုလောဝါဒသုတ္တန်ကိုဟောတော်မူခြင်း ၁၆၈
အနာထပိဏ်သူဌေးအကြောင်း ၁၈၀
ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးကြီး ကုန်သည်ကြီးအသင်းတို့နှင့် မိမ္ဗိသာရ မင်းတရားတို့က ကူညီရန် ဖိတ်မန္တကပြုကြခြင်း ၁၉၄
ရာဇဂြိုဟ်နှင့်သာဝတ္ထိအကြား တယူဇနာ တယူဇနာလျှင် စံကျောင်းတော် တဆောင် တဆောင် ဆောက်လုပ် စေခြင်း ၁၉၅
အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး ဇေတဝန် ကျောင်းတိုက်နေရာကို ရှာဖွေဝယ်ယူခြင်းအကြောင်း ၁၉၇
ဇေတမင်းသား ကျောင်းတိုက်မုခ်ဦးပြာသာဒ်ကို လှူဒါန်းခြင်း ၁၉၉

မဟာဗုဒ္ဓဝင် တတိယတွဲ

	မာတိကာ	စာမျက်နှာ
အနာထပိဏ်သူဌေး ဇေတဝန် ကျောင်းတိုက်ကြီး တည်ဆောက်ခြင်း ၂၀၀
ဇေတဝန်ကျောင်းတော်နေရာ ၂၀၁
သံဝေဂယူဖွယ် ၂၀၃
မြတ်စွာဘုရားသခင် သာဝတ္ထိပြည်သို့ ဒေသစာရိကြွချီတော်မူခြင်း ၂၀၃
ရိုမနိုးအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဆယ်မျိုး ၂၀၉
သံဃာအား လှူဒါန်းပြီး မဟုတ်စေကာမူ သံဃာကိုရည်ညွှန်း၍ပြုအပ်သော မဏ္ဍပ်ကနား စသည်၌ မထေရ်ကြီး (=ဝါကြီးသောရဟန်း) တို့ကို နေရာဖြင့် မတားမြစ်ရန် တဖန်ပညတ်တော်မူခြင်း ၂၁၁
လူတို့၏ဥစ္စာကို ခွင့်ပြုတော်မူခြင်း ၂၁၂
အနာထပိဏ် သူဌေးကြီးသည် မြတ်စွာဘုရား သခင်ကို ကြီးစွာသော အခမ်းအနားဖြင့် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်သို့ ပင့်ဆောင်ခြင်း ၂၁၃
သုမနာမင်းသမီး ၂၁၄
အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး၏အဆောင်အယောင် ၂၁၆
ဇေတဝန် ကျောင်းတိုက်တော်ကို စတုဒိသာ သံဃိဏ ရေစက်ချ၍ လှူဒါန်းခြင်း ၂၁၈
ကျောင်းအနုမောဒနာ ၅-ဂါထာ ၂၁၉
ကိုးလကြာသည့် ကျောင်းရေစက်ချအောင်ပွဲကြီး ၂၂၂
ညီတော်နန္ဒရဟန်းကို နတ်သမီး အာရုံဖြင့် ဖလှယ်၍ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်စေတော်မူခြင်း ၂၂၃
အရှင်နန္ဒမထေရ် ဘုရားထံမှောက် လာရောက် လျှောက်ထားခြင်း ၂၃၀
ကပ္ပဋ္ဌဇာတ်ကို ဟောကြားတော်မူခြင်း ၂၃၄
အမှာစကားရပ် ၂၄၁

[၈]

မဟာဗုဒ္ဓဝင် တတိယတွဲ

မာတိကာ

စာမျက်နှာ

အခန်း-၂၁

ရာဇဂြိုဟ်ပြည် သုမနပန်းသည် အကြောင်း	၂၄၃
မြတ်စွာဘုရား ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူခြင်း	၂၅၁
ကောသလမင်းကြီး၏ ပုရောဟိတ်ဟောင်း အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့ စသော ရသေ့တထောင်တို့အား ဆုံးမ ချေချွတ်တော် မူခြင်းအကြောင်း	၂၅၄
ဇမ္ဗူကရဟန်းအကြောင်း	၂၆၇
ဇမ္ဗူက၏ ရှေးမကောင်းမှု	၂၆၇
ဇမ္ဗူက၏ ပစ္စုပ္ပန် ဝဋ်ဒုက္ခ	၂၇၁
မိဖတို့က တက္ကတွန်းကျောင်းသို့ ပို့ကြခြင်း....	၂၇၂
တက္ကတွန်းကျောင်းမှ နှင်ထုတ်လိုက်ကြခြင်း	၂၇၄
ဝါကြားမြိ ဝါကြားကာ ဝဋ်ဒုက္ခကို ၅၅-နှစ်ကြာ ခံစား ရခြင်း	၂၇၅
ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်း ကျွတ်တမ်းဝင်ခြင်း	၂၇၆
တရားဂါထာ	၂၈၇

အခန်း-၂၂

ဝေသာလီပြည် တည်ခြင်းအကြောင်း	၂၈၉
ဝေသာလီပြည်၌ ဘေးကြီးသုံးပါး ဖြစ်ပွားသည်ကို မြတ်စွာ ဘုရားရှင် ရတနသုတ် တရားတော်ဖြင့် ငြိမ်းအေး စေတော်မူခြင်း	၂၉၅
ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရား အခမ်းအနားစီမံခြင်း....	၂၉၉
လိစ္ဆဝီမင်းတို့ နှစ်ဆတက် ပူဇော်ကြခြင်း	၃၀၂
ပေါက်ကွဲရဝဿမိုး ရွာသွန်းခြင်း	၃၀၂
အရှင်အာနန္ဒာမထေရ် ပရိတ် အရံအတား ပြုတော်မူခြင်း	၃၀၃
မြို့လယ်ခန်းမဆောင်၌ မြတ်စွာဘုရားရှင် ရတနသုတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း	၃၀၄

မဟာဗုဒ္ဓဝင် တတိယတွဲ

	မာဖိကာ	စာမျက်နှာ
မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ခုနစ်ရက်တိုင်တိုင် ရတနသုတ်		
တရားကို ဟောကြားတော်မူခြင်း ၃၀၆
ပရိတ်ရွတ်ခြင်း အစီအရင်အကြောင်း ၃၀၇
(က) ပရိတ်ရွတ်ဖတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါများ ၃၀၈
ပရိတ်ရွတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝိပတ္တိ, သမ္ပတ္တိတို့ကို ပြဆိုခြင်း ၃၁၀
(ခ) ပရိတ်နာယူသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါများ ၃၁၂
ပရိတ်နာယူသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝိပတ္တိ, သမ္ပတ္တိတို့ကို ပြဆိုခြင်း ၃၁၄
အာဏာတန်ခိုး ထူးခြားထက်မြက်သော ပရိတ်တော်များ ၃၁၅
အလောင်းတော် သင်္ခပုဏ္ဏားဝတ္ထုကို ဟောတော်မူခြင်း ၃၂၁
သူဌေးသား ဖွမ်းသမား ဥဂ္ဂသေနအကြောင်း ၃၃၂
ဥဂ္ဂသေနသူဌေးသား ၃၃၃
ဥဂ္ဂသေနသူဌေးသား ကခြေသည်မ နောက်သို့ လိုက်ပါ		
သွားခြင်း ၃၃၄
ဥဂ္ဂသေနသူဌေးသား ဖွမ်းသမားကခြေသည်ဖြစ်ခြင်း ၃၃၅
မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏ်တော်ကွန်ရက်၌ ဥဂ္ဂသေန သူဌေး		
သား ဖွမ်းသမားထင်လာခြင်း ၃၃၆
မြတ်စွာဘုရား တရားဟောတော်မူခြင်း ၃၃၉
ရဟန်းများက ကြောက်, မကြောက် မေးမြန်းကြခြင်း ၃၄၁
ဥဂ္ဂသေန၏ ရှေးအတိတ်ကံအကြောင်း ၃၄၂
ကခြေသည်မကလေးလည်း ရဟန္တာထေရီမ ဖြစ်ခြင်း ၃၄၅
ကပိလဝတ် သာကီဝင်မင်းတို့နှင့် ကောလိယ သာကီဝင်		
မင်းတို့ ရောဟိဏီမြစ်ကို အမှီပြု၍ ရန်စစ်ဖြစ်ကြခြင်း		
အကြောင်း ၃၄၅
နှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့ လက်နက်များကို စွန့်ပစ်ကြခြင်း ၃၄၉
ရန်ငြိမ်းကြောင်း တရားဒေသနာ ၃၄၉
ဖန္ဒနဇာတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း ၃၅၁
ဒုဗျာဘဇာတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း ၃၆၀
လဇ္ဈကီကဇာတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း ၃၆၁
ရုက္ခဓမ္မဇာတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း ၃၆၈

မာတိကာ	စာမျက်နှာ
ဝဋ္ဋကဇာတ်(= သမ္မောဒမာနဇာတ်)ကို ဟောတော်မူခြင်း	၃၇၂
အတ္တဒဏ္ဍသုတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း ၃၇၇
နှစ်ပြည်တောင် မင်းတို့ မြတ်စွာဘုရားအား မင်းသား	
၂၅၀-စီ လှူဒါန်း၍ ရဟန်းပြုစေကြခြင်း ၃၇၈
ရဟန်းငါးရာတို့ သာသနာတော်၌ မမွေ့လျော်ကြခြင်း ၃၇၉
မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းငါးရာတို့အား ကုဏာလဇာတ်	
ကို ဟော၍ သောတာပန် ဖြစ်စေတော်မူခြင်း ၃၇၉
ရဟန်များ သောတာပန် ဖြစ်ကြခြင်း ၃၈၃
ရဟန်းငါးရာတို့ ရဟန္တာဖြစ်ကြ၍ (မဟာသမယ)
ကြီးစွာသော အစည်းအဝေးကြီး ဖြစ်ခြင်း ၃၈၄
ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အခြင်းအရာနှစ်ပါး ၃၈၈
မဟာသမယသုတ်များကို ဟောကြားတော်မူခြင်း ၃၈၈
နတ်ဗြဟ္မာများ စည်းဝေးကြခြင်း ၃၈၉
သုဒ္ဓါဝါသဗြဟ္မာကြီး လေးယောက် နောက်ကျမှ ရောက်	
လာကြခြင်း ၃၉၀
နတ်ဗြဟ္မာများနှင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အကြံဖြစ်ပုံများ ၃၉၇
နိဗ္ဗိတရုပ်ပွားတော်ကို ဖန်ဆင်းတော်မူခြင်း ၄၀၁
နတ်ဗြဟ္မာတို့ အထူးထူး အကြံဖြစ်ကြခြင်း ၄၀၂
များစွာသော နတ်ဗြဟ္မာတို့ ကျွတ်ကြခြင်း ၄၀၅
ဆရာတော် ဦးဗုဒ္ဓ၏ ရှင်းလင်းချက် ၄၀၅
မဟာသမယသုတ်ကို နတ်တို့ကြည်ညိုလေးမြတ်ကြခြင်း ၄၀၆
စရိုက်အားလျော်စွာ တရားကို ဟောကြားတော်မူခြင်း ၄၁၂

အခန်း - ၂၃

ဝေသာလီပြည်၌ ပဉ္စမဝါကပ်တော်မူခြင်း ၄၁၄
မဟာဝုန်တောနှစ်မျိုး ၄၁၄
ခမည်းတော်သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး ထိုဝါတွင်းမှာပင် ကပိလ-	
ဝတ် ရွှေနန်းတော် ထီးဖြူတော်အောက်၌ ရဟန္တာဖြစ်၍	
ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်း ၄၁၄

မဟာဗုဒ္ဓဝင် တတိယတွဲ

မာတိကာ	စာမျက်နှာ
မိတ္ထေးတော် မဟာပဇာပတိဂေါတမီ တောင်းပန်၍	
ဘိက္ခုနီသာသနာကို ခွင့်ပြုတော်မူခြင်း ၄၁၅
သစ္စကပရိမိုဇ်ကို ဆုံးမနှိမ်နင်းတော်မူခြင်း.... ၄၂၇
အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ စွမ်းရည်တော် ၄၃၀
သစ္စကပရိမိုဇ် အကြောင်း ၄၃၄
ဒုမ္မုခလိစ္ဆဝိမင်းသား ပြောပုံ ၄၆၁
မြတ်စွာဘုရားကို ဆွမ်းစားပင့်ခြင်း ၄၆၉
မဟာသစ္စကသုတ္တန်ကို ဟောကြားတော်မူခြင်း ၄၇၃
သစ္စက၏ ဝါသနာဘာဂိယအကျိုး ၄၇၃
တိဿမင်းကြီး တရားနာယူခြင်း အကြောင်း ၄၇၆
ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်များ အသင်္ချေယူဖြစ်ကြောင်း ၄၇၇

အခန်း-၂၄

မြတ်စွာဘုရားရှင် ခြောက်ခုမြောက်ဝါကို မကုဋ္ဌတောင်၌	
ဝါဆိုတော်မူခြင်း ၄၈၁
ဒေသစာရီ နှစ်မျိုး ၄၈၁
ခရီးအဝန်း သုံးမျိုး ၄၈၂
ရာဇပြိုဟ် သူဌေး၏ စန္ဒကူးသပိတ်အကြောင်း ၄၈၇
တိတ္ထိဆရာကြီး ခြောက်ဦး ၄၈၉
အရှင်မောဂ္ဂလာန်နှင့် အရှင်ပိဏ္ဍောလ ၄၉၆
အရှင်ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇမထေရ် တန်ခိုးဖြင့် စန္ဒကူး	
သပိတ်ကို ယူဆောင်တော်မူခြင်း ၄၉၇
လူအများ စုရုံးလိုက်ပါလာကြခြင်း ၄၉၈
တန်ခိုးပြာဋိဟာ မပြရန် သိက္ခာပုဒ်ပညတ်တော်မူခြင်း ၄၉၉
တိတ္ထိတို့ထောင်ထား ထကြွစကား ပြောကြခြင်း ၅၀၀
တန်ခိုးပြာဋိဟာပြရန် ဘုရားရှင် မိန့်ကြားတော်မူခြင်း ၅၀၀
တိတ္ထိတို့၏ ဟန်ဆောင်မှု ပြုမှုချက်များ ၅၀၃
မြတ်စွာဘုရားရှင် ရာဇပြိုဟ်ပြည်မှ သာဝတ္ထိသို့ ကြွတော်....	
မူခြင်း ၅၀၃

[ည]

မဟာဗုဒ္ဓဝင် တတိယတွဲ

မာတိကာ	စာမျက်နှာ
သာဝတ္ထိပြည်၌ နှစ်ဖက်မှ အစီအမံများ	၅၀၄
ကဏ္ဍမ္မသရက်ဖြူပင် အကြောင်း	၅၀၅
ခဏအတွင်း သရက်ပင်ကြီး ပေါက်လာခြင်း	၅၀၇
တိတ္ထိတို့၏ မဏ္ဍပ်ကို လေနတ်သား တိုက်ခတ်ဖျက်ဆီး၍ တိတ္ထိတို့ ရှုံးနိမ့်ပျက်စီးကြခြင်း	၅၀၈
ပူရဏကဿပဆရာကြီး လည်ပင်း ကြီးကွင်းတပ်လျက် ရေ၌ ဆင်း၍သေခြင်း	၅၀၉
ပြာဠိဟာပွဲ၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို တပည့်များ လျှောက် ထားကြပုံ	၅၁၀
ဃရဏီ အမျိုးသမီးလျှောက်ထားပုံ	၅၁၁
စူဠအနာထပိဏ် လျှောက်ထားပုံ	၅၁၃
ခုနစ်နှစ်အရွယ် “စိရာ” သာမဏေရီမလေး လျှောက် ထားပုံ	၅၁၅
ခုနစ်နှစ် အရွယ် “စုံနွံ” မည်သော ရဟန္တာသာမဏေငယ် လေး လျှောက်ထားပုံ	၅၁၆
ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမ လျှောက်ထားပုံ	၅၁၇
အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်သူမြတ် လျှောက်ထားပုံ.....	၅၁၇
ရတနာစကြို ဖန်ဆင်းတော်မူခြင်း	၅၁၉
လောကဝိဝရဏ တန်ခိုးပြခြင်း	၅၂၃
ရောင်ခြည်တော်ခြောက်သွယ်ကွန့်မှူးခြင်း	၅၂၅
စကြိုတော်ကြွရင်းက တရားဟောတော်မူခြင်း	၅၂၈
ကိုယ်တော်ပွား နိဗ္ဗိတဘုရားတို့ကို ဖန်ဆင်းတော်မူခြင်း.....	၅၂၉
မြဟ္မာနတ်လူ ကုဋေနှစ်ဆယ် ကျွတ်တမ်းဝင်ကြခြင်း	၅၃၀
ယမကပါဠိဟာရိယဝန္တနာ ဘုရားရှိခိုးဂါထာ ပါဠိ အနက်	၅၃၁
တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ ကြွတော်မူခြင်း	၅၃၄
သိကြားမင်း အကြံမှားခြင်း	၅၃၅
လူအများ ဘုရားရှင်ကို မမြင်ကြရ၍ ငိုကြွေး မြည်တမ်း ကြခြင်းစသည် ..	၅၃၆

မဟာဗုဒ္ဓဝင် တတိယတွဲ

မာထိကာ

စာမျက်နှာ

စကြဝဠာတိုက်တသောင်းမှနတ်မြဟွာအပေါင်းတို့ မြတ်စွာ ဘုရားထံတော်သို့ ဆည်းကပ်ရောက်ရှိကြခြင်း	၅၄၀
အင်္ဂုရနတ်သားနှင့် ဣန္ဒကနတ်သားတို့၏အကြောင်း	၅၄၀
အင်္ဂုရနတ်သားအကြောင်း အကျဉ်းချုပ်	၅၄၁
ဣန္ဒကနတ်သားအကြောင်းအကျဉ်းချုပ်	၅၄၃

အခန်း-၂၅

တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ သတ္တမဝါကပ်တော်မူ၍ အဘိ- ဓမ္မာတရားဟောကြားတော်မူခြင်း	၅၅၃
အဘိဓမ္မာ ဟောကြားတော်မူသောအခါ ကိုယ်တော်ကို မျှတစေတော်မူပုံ	၅၅၄
အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်သည် လင်းနို့သားဖြစ်ဘူးသော ရဟန်းငါးရာတို့အား တဖန်ပြန်၍ အဘိဓမ္မာတရား ဟောကြားတော်မူခြင်း	၅၅၆
သာဝတ္ထိပြည်မှလူပရိသတ်များ သင်္ကဿန္နိသို့ ပြောင်းရွှေ့ စုဝေးကြခြင်း	၅၅၈
စောင်းတန်းသုံးသွယ်ဖြင့် သင်္ကဿန္နိတံခါးသို့ သက်ဆင်း တော်မူခြင်း	၅၆၀
အဝိဇဟိတဌာနလေးပါး	၅၆၃
မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့အား နတ်လူတို့ ချစ်ခင်နှစ်သက် ကြကြောင်း	၅၆၅
မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်၏ ဂုဏ် ကျေးဇူးကို ထင်ရှားစေတော်မူခြင်း	၅၆၆
ပရောသဟဿဇာတ်ကို ဟောကြားတော်မူခြင်း	၅၆၇
သာရိပုတ္တသုတ္တန်ကို ဟောကြားတော်မူခြင်း	၅၇၀
သာရိပုတ္တသုတ္တန်အကျဉ်းချုပ်	၅၇၁
ငိုကြွေးကြောင်းတရားလေးပါး	၅၇၅
အထူးမှာထားချက်	၅၇၉

မာထိကာ

စာမျက်နှာ

မြတ်စွာဘုရား ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူစဉ် စိဉ္စမာဏဝိကာ စွပ်စွဲ လာခြင်း အကြောင်း ၅၈၀
စိဉ္စမာန်၏နည်းပရိယာယ် ၅၈၃
ပရိသတ်လေးပါးအလယ်၌အကြီးအကျယ်စွပ်စွဲလာခြင်း... ၅၈၅
သိကြားဆင်း၍ ပြဿနာကို ဖြေရှင်းပေးခြင်း ၅၈၆
စိဉ္စမာန်ကို မြေမျိုခြင်း ၅၈၇
မဟာပဒုမဇာတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း ၅၈၇
ဒွါဒသနိပါတ် မဟာပဒုမဇာတ်တော် ၅၈၈
မင်းကြီး အမျက်မာန်ရှ၍ မဟာပဒုမမင်းသားကို သတ်ဖို့ ရန် အမိန့်ပေးခြင်း ၅၉၂
အလောင်းတော်၏ မေတ္တာတန်ခိုး ၆၀၀
မင်းကြီးပြည်တော်ပြန်၍ မိဖုရားအား အပြစ်ပေးခြင်း ၆၀၆
စိဉ္စမာဏဝိကာ မိန်းမယုတ်က ဤကဲ့သို့ မဟုတ်မတရား အစွပ်စွဲခံရခြင်း၏ ရှေးကံအကြောင်း ၆၀၉
သုန္ဒရီပရိမိုဇ်မဖြင့် စွပ်စွဲလာခြင်းအကြောင်း ၆၁၀
လူအများ အသိမှန် ရရှိကြခြင်း ၆၂၁
တိတ္ထိတို့၏ လူသတ်မှုကြီး အပြည့်အစုံ ပေါ်လွင်လာ ခြင်း ၆၂၃
မြတ်စွာဘုရားရှင် ဥဒါန်းကျူးရင့်တော်မူခြင်း ၆၂၄
သုန္ဒရီပရိမိုဇ်မဖြင့် စွပ်စွဲခံရခြင်း၏ ရှေးကံအကြောင်း ၆၂၆

အခန်း-၂၆

အဋ္ဌမဝါကို သုသုမာရဂရိရမိ၌ ကပ်ဆိုတော်မူခြင်း ၆၂၉
နကုလဝိတု သူကြွယ် ဇနီးမောင်နှံတို့ သောတာပန် တည် ကြခြင်းအကြောင်း ၆၃၀
ဗောဓိမင်းသားအကြောင်း ၆၃၁
ဗောဓိမင်းသား ကောကနုဒ ပြာသာဒ်ကို ဆောက်လုပ် စေခြင်းအကြောင်း ၆၃၄

မဟာဗုဒ္ဓဝင် တတိယတွဲ

	မာထိကာ	စာမျက်နှာ
ဗောဓိမင်းသား ပြာသာဒ်တက် မင်္ဂလာပွဲ၌ ဘုရားအမှုး		
ရှိသော သံဃာတော်ကို ပင့်ဖိတ်ခြင်း	၆၃၇
ဗောဓိမင်းသား သရဏဂုံ ခံယူခြင်းအကြောင်း	၆၄၁
ပဓာနိယင်္ဂတရား = ကမ္မဋ္ဌာန်း အလုပ် အားထုတ်သူ၏		
အင်္ဂါတရားငါးပါး	၆၄၄
ဗောဓိမင်းသား သောတာပန်တည်ခြင်း	၆၅၁
အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်၏ ဝမ်း၌ မာရ်နတ် ဝင်ခြင်း		
အကြောင်း	၆၅၆
အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်၏ ရှေးမကောင်းမှု	၆၅၉
ဝိဓုရ မည်ခြင်းအကြောင်း	၆၆၁
သဒ္ဓိဝမထေရ် မည်ခြင်းအကြောင်း	၆၆၁
ဒုဿိမာရ်နတ်၏ ယုတ်ညံ့သော အကြံအစည်နှင့် လုပ်ကိုင်		
ဆောင်ရွက်ချက်များ	၆၆၃
ပဉ္စဂ္ဂဒါယကာပုဏ္ဏားအကြောင်း	၆၇၀
မြတ်စွာဘုရား သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ကြွတော်		
မူခြင်းအကြောင်း	၆၈၄
မဟာသုမနနတ်မင်း တောင်းပန်၍ ဆံတော်ဓာတ်ကို		
ပေးအပ်တော်မူခြင်း	၆၈၆
နာဂဒီပကျွန်းသို့ ကြွရောက်တော်မူခြင်း	၆၈၇
မဏိအင်္ကျီက နဂါးမင်း တောင်းပန်ခြင်း	၆၈၉
တတိယအကြိမ် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ကြွရောက်၍ ထိုထိုအရပ်		
တို့၌ သမာပတ် ဝင်စားတော်မူခြင်းအကြောင်း	၆၉၁

အခန်း-၂၇

ကောသမ္ဘိပြည် ဘောသကသူဌေးကြီးအကြောင်း	၆၉၃
ကောသမ္ဘိသူဌေးကြီး၏အကြံ	၆၉၉
ကောသမ္ဘိသူဌေးကြီး၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများ	၆၉၉
သူတပါးကို မနာလိုက ကိုယ်သာခုက္ခ ဆင်းရဲရ၏	၇၀၃
အိမ်တွင်းလူများကို သိမ်းသွင်းခြင်း	၇၁၁

မာထိကာ	စာမျက်နှာ
သူဌေးကြီးရာထူးကို ရရှိခြင်း	... ၇၁၁
နေ့စဉ် တထောင်ကုန် အလှူဝတ် တည်ထားခြင်း	... ၇၁၁
ကောသမ္မီပြည်၌ နဝမဝါ ကပ်တော်မူခြင်း....	... ၇၁၂
သူဌေးသုံးဦး သောတာပန်တည်ကြခြင်း	... ၇၁၆
လမ်းခရီးအကြား မာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့ကို ချေချွတ်တော်မူခြင်း	... ၇၁၀
မာဂဏ္ဍိသူငယ်မ ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း	... ၇၂၃
မာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့ အနာဝါမ်ထည်ပြီး နောက် ရဟန္တာဖြစ်ကြခြင်း	... ၇၂၃
ကောသမ္မီပြည် ကျောင်းတိုက်ကြီးသုံးတိုက်ကို အလှူ ခံတော်မူခြင်း	... ၇၂၄
မာဂဏ္ဍိမိဖုရား၏ မကောင်းမှု	... ၇၂၅
သူဌေးသုံးဦးတို့၏ ထူးချွန်သော စေတနာ....	... ၇၂၆
သံဃာပိဝါဒါမိကရုဏ်း ကြီးစွာဖြစ်ခြင်း	... ၇၂၇
မြတ်စွာဘုရားရှင် နှစ်ဖက်သို့ပင် ကြွရောက်၍ တရား ဟောတော်မူခြင်း	... ၇၃၀
နာနာသံဝါသ ၂-မျိုးနှင့် သမာနသံဝါသ ၂-မျိုးတို့ကို ဟောကြားတော်မူခြင်း	... ၇၃၆
နာနာသံဝါသကတရား ၂-မျိုး	... ၇၃၇
သမာနသံဝါသကတရား ၂-မျိုး	... ၇၃၈
သံဃာချင်း စိတ်ဝမ်းကွဲပြားရာ၌ နေထိုင်ပုံကို ဟောတော် မူခြင်း	... ၇၃၉
ဒီဃာဝုဝတ္ထုကို ဟောတော်မူခြင်း	... ၇၄၀
ကောသလမင်း၏ ရန်ငြိမ်းကြောင်း ဩဝါဒစကား	... ၇၄၆
ဗုဒ္ဓ၏ ဩဝါဒတော်	... ၇၅၉
ဂါထာ ဒသက ဩဝါဒဒေသနာ	... ၇၆၀

မဟာဗုဒ္ဓဝင် တတိယတွဲ မာထိကာ ပြီး၏။

နိုင်းငံတော်မုဒ္ဒသာသန မဟာမုဒ္ဒဝင်

တတိယတွဲ

ဂေါတမဗုဒ္ဓဝင်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ -

ဗုဒ္ဓရတနာ

အခန်း-၁၆

ဥပတိဿနှင့် ကောလိတ(အဂ္ဂသာဝကအထောင်း) ပရိမိုဇ်နှစ်ဦးတို့ ဘုရားထံသို့ ရောက်ရှိကြခြင်း

(မြတ်စွာဘုရားသခင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ရောက်တော်မူလျှင်ပင် ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးက သတင်းစကားကြားသိရ၍ အမတ်တို့ကို မင်းချင်း ယောက်ျား တထောင်စီတို့နှင့် မြတ်စွာဘုရားကို နေပြည်တော်သို့အပင့်လွှတ်သောကိစ္စကား ပြာသို့ လပြည့်ကျော်လောက်ကပင် စ၍ ဖြစ်ခဲ့၏။ ထိုအကြောင်းအရာကို ယခုရေးသားခဲ့လျှင် အဂ္ဂသာဝက နှစ်ပါးတို့အကြောင်းကို ကြားဖြတ်၍ ထည့်သွင်းရန် မလွယ်ကူသဖြင့် ယခုကပင် ထိုအဂ္ဂသာ-

ဝကနှစ်ပါးတို့နှင့် စပ်ဆိုင်သော အကြောင်းအရာ အကျဉ်းချုပ်ကို ရေးသားပြဆိုပေးဦးအံ့...။)

အချိန်ကား မြတ်စွာဘုရားသခင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ရောက်ရှိပြီး လဝက်ခန့်အကြာ တပို့တွဲလဆန်း ၁-ရက်နေ့လောက် အချိန်ဖြစ် သည်။ ထိုအခါ၌ သိဇ္ဈည်းပရိမိုဇ်ဆရာကြီးသည် ပရိမိုဇ်တပည့် အခြံအရံ (၂၅၀) နှစ်ရာ့ငါးဆယ်တို့နှင့် အတူတကွ ရာဇဂြိုဟ် ပြည်၌ နေထိုင်ဆဲ ရှိလေသည်။ ထိုအချိန်၌ အရှင်သာရိပုတ္တရာ အ လောင်း ဥပတိဿပရိမိုဇ်နှင့် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် အလောင်း ကောလိတပရိမိုဇ်တို့သည် သိဇ္ဈည်းပရိမိုဇ်ဆရာကြီးထံ၌ တပည့် ခံ၍ ပရိမိုဇ်တို့၏ အကျင့်ကို ကျင့်ကြံနေဆဲ ဖြစ်၏*။

ဥပတိဿပရိမိုဇ်နှင့် ကောလိတပရိမိုဇ် သူငယ်ချင်းနှစ်ဦးတို့ သည် သိဇ္ဈည်းဆရာကြီးထံသို့ ရောက်ရှိပြီး နှစ်ရက်သုံးရက်အတွင်း မှာပင် ထိုဆရာကြီး၏ အယူဝါဒအကျင့်လမ်းစဉ် အဆုံးရောက် သင်ကြားတတ်မြောက်ပြီးကြရာ ထိုသိဇ္ဈည်းဆရာကြီး၏ အယူဝါဒ အကျင့်လမ်းစဉ်၌ အမြိုက်နိဗ္ဗာန်တရားကို မတွေ့မမြင်ကြကုန်သည် ဖြစ်၍ “ ငါ့ရှင်... ဤသိဇ္ဈည်းဆရာကြီး၏ အကျင့်ဝါဒလမ်းစဉ် သည် အချည်းနှီးသာ ဖြစ်၏။ အနှစ်သာရမရှိ။ ယခုကစ၍ ငါတို့ နှစ်ဦးတွင် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို အလျင်လက်ဦး ရရှိသိမြင်သောသူက မရရှိ မသိမြင်ရသေးသော သူအား ပြောကြားကြစတမ်း” ဟူ၍ ကတိကဝတ် ထားရှိခဲ့ကြပြီး ဖြစ်ကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားသခင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ရောက်ရှိပြီး လဝက်ခန့် အကြာ တပို့တွဲလဆန်း ၁-ရက်နေ့လောက် ရောက်လတ်သော အခါ ပဉ္စဝဂ္ဂိမထေရ်ငါးပါး အဝင်အပါ အရှင်အဿဇိမထေရ် သည် နံနက်အခါ သင်္ကန်းကို ပြင်ဝတ်ပြီးလျှင် သပိတ်သင်္ကန်းကို ယူဆောင်ဝတ်ရုံတော်မူကာ ကြည်ညိုဖွယ်ရှိသော ရွှေသို့တက်ခြင်း၊ နောက်သို့ဆုတ်ခြင်း၊ တူရုကြည့်ခြင်း၊ တစောင်းကြည့်ခြင်း၊ လက်ကို

* အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်တို့၏ အကြောင်းဝတ္ထု အကျယ်ကို သံဃရတနာအခန်းသို့ ရောက်မှ ရေးသားပါမည်။

ရတနာ] ဥပတိဿနှင့် ကောလိတ ဘုရားထံ ရောက်ရှိခြင်း ၃

ကွေးခြင်း၊ ဆန့်ခြင်းတို့ဖြင့် လေးတောင်ခန့်မျှ ကြည့်သဖြင့် ချအပ်သော မျက်လွှာရှိလျက် ကြည်ညိုဖွယ်သော ဣရိယာပုထ်ဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်အတွင်းသို့ ဆွမ်းခံကြွဝင်တော်မူလာ၏။

အရှင်သာရိပုတ္တရာအလောင်းဖြစ်သော ဥပတိဿပရိမိုဇ်သည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် အတွင်းသို့ ကြည်ညိုဖွယ်သော ဣရိယာပုထ်ဖြင့် ဆွမ်းခံကြွဝင်တော်မူလာသော အရှင်အဿဇိမထေရ်ကို မြင်လေလျှင် ဥပတိဿပရိမိုဇ်၏ စိတ်သန္တာန်၌—

“ဤရဟန်းသည် လောက၌ အရဟတ္တမဂ် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ရှိပြီးကြသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် တပါးအပါအဝင် ကေန်ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ငါသည် ဤရဟန်းထံသို့ ချဉ်းကပ်၍ ‘ငါ့ရှင် ... သင်သည် အဘယ်ဆရာကို ရည်မှန်း၍ ရဟန်းပြုခဲ့ပါသနည်း၊ သင်၏ ဆရာသည် အဘယ်သူပါနည်း၊ သင်သည် အဘယ်ဆရာ၏ တရားကို နှစ်သက်ပါသနည်း’ဟု မေးရမူ ကောင်းလေစွာ” —

ဟု အကြံဖြစ်လေ၏။ ထိုနောက် တဖန်ဆက်၍ ဥပတိဿပရိမိုဇ်သည်—

“ဤရဟန်းကို မေးမြန်းဖို့ရန် အချိန်အခါမဟုတ်သေး၊ မြို့တွင်းသို့ ဝင်ကာ ဆွမ်းခံနေဆဲ ဖြစ်၏။ မသေရာမှန် နိဗ္ဗာန်တရားကို လိုလားကြသည့် ငါတို့သူငယ်ချင်းနှစ်ဦးသား ‘သေခြင်းတရားရှိလျှင် မသေရာနိဗ္ဗာန်တရားလည်း ရှိရမည်’ဟု အနုမာနဉာဏ်ဖြင့် မှန်းဆအပ်သော နိဗ္ဗာန်တရားကို မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့ရှိသိမြင်ရန် ရှာကြံနေသော ငါသည် ဤရဟန်းနောက်သို့ ဖဝါးခြေထပ် ထက် ကြပ်မကွာ လိုက်ရပါမူ ကောင်းလေစွာ” —

ဟု ကြံစည်ကာ အရှင်အဿဇိ၏ နောက်သို့ ချက်ခြေနံပျောက်လိုက်ပါခဲ့လေသည်။

ဥပတိဿပရိမိုဇ်သည် အရှင်အဿဇိ မထေရ်သူမြတ် ဆွမ်းခံပြီးလျှင် နေရာအရပ်တခု၌ ယိုင်နေတော်မူလိုသော အရိပ်သက်ကို

သိရှိကာ မိမိ၌ ပါလာသော ပရိမိုဇ်တို့၏ အသုံးအဆောင် အင်းယျဉ်ငယ်(= လေးထောင့်ခုံငယ်) ကလေးကို ခင်း၍ပေးပြီး လျှင် မထေရ်မြတ်ဆွမ်းစားပြီးသောအခါ၌လည်း မိမိ၏ရေကရား ဖြင့် ရေကပ်လှူပြန်လေသည်။ ဤသို့ ဆရာ့အပေါ်၌ ပြုရန်ဝတ်တရား ကို ပြုပြီးမှ ဆွမ်းစားပြီးသောမထေရ်မြတ်နှင့် ချိုမြိန်သော အစေ့ အစပ်စကား ပြောကြားပြီးလျှင်—

“ငါ့ရှင်…… သင်၏ မျက်စိ နား နှာ စသော ဣန္ဒြေ တို့ သည် ကြည်လင်လှကုန်၏။ အရေအဆင်းသည် သန့်ရှင်း ကြည်လင် အပြစ် ကင်းစင်လှပေ၏။ ငါ့ရှင်…… သင်သည် အဘယ်ဆရာကို ရည်မှန်း၍ ရဟန်း ပြုခဲ့ပါသနည်း။ သင်၏ ဆရာသည် အဘယ်သူပါနည်း။ သင်သည် အဘယ်ဆရာ၏ တရားကို နှစ်သက်ပါသနည်း” —

ဟူ၍ မေးမြန်းလေ၏။ ထိုအခါ အရှင် အဿဇိ မထေရ် သူမြတ်က “ငါ့ရှင်……ငါသည် အသမ္ဘိန္ဒ သကျန္တယ်ရိုး သာကီဝင် မင်းမျိုးမှ တောထွက်ကာ ရဟန်းပြုသော မြတ်စွာဘုရားကို ရည်မှန်း၍ ရဟန်းပြုခဲ့ပါသည်။ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည် ငါ၏ ဆရာ ဖြစ်ပါသည်။ ငါသည် ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ တရားတော်ကို နှစ်သက် သူဖြစ်ပေ၏” ဟု မိန့်ဆိုတော်မူလေသော် ဥပတိဿပရိမိုဇ်သည် “အရှင်၏ ဆရာ ဘုရားသည် အဘယ် အယူဝါဒ ရှိပါသနည်း။ အဘယ်တရားကို ဟောကြားလေ့ ရှိပါသနည်း” ဟု တဖန် ထပ် လှောက် မေးလျှောက်ပြန်လေ၏။ ထိုအခါ အရှင်အဿဇိမထေရ် သူမြတ်သည် “ဤပရိမိုဇ်တို့သည်ကား သာသနာတော်၏ ဆန့် ကျင်ဘက် အယူဝါဒ ရှိကြသူများ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤ ဥပတိဿ ပရိမိုဇ်အား ငါသည် သာသနာတော်၏ နက်နဲသိမ်မွေ့ယော အဖြစ်ကို ထင်စွာပြပေအံ့” ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင် မိမိကိုယ်တိုင်က သီတင်းငယ်ဖြစ်နေသည့်အတွက် ကျယ်ကျယ် ဝန်းဝန်း မညွှန်းပြ နိုင်သေးကြောင်းကို ထင်စွာ ဖော်ပြ လိုသည်ဖြစ်၍ “ငါ့ရှင်…… ငါသည် သီတင်းငယ်မျှသာ ဖြစ်ပါသေး၏။ ရဟန်းဖြစ်ခဲ့သည်မှာ မကြာသေးပါ။ ဤသာသနာတော်သို့ ယခုမှ ရောက်သစ်စ ဖြစ်ပါ

ရတနာ] ဥပတိဿနှင့် ကောလိတ ဘုရားထံ ရောက်ရှိခြင်း ၅

သေးသည်၊ (သို့ဖြစ်၍) ငါသည် သင့်အား အကျယ်အားဖြင့်တော့ တရားကို ဟောခြင်းငှါမစွမ်းနိုင်ပေ။ သို့သော် ငါသည် သင့်အား အနက်အဓိပ္ပါယ်လိုရင်းကိုကား အကျဉ်းအားဖြင့် ဟောပြန်နိုင်ပါ လိမ့်မည်” ဟု မိန့်ဆိုတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာအလောင်း ဥပတိဿပရိမိုဇ်က “အကျွန်ုပ်သည် ဥပတိဿအမည်ရှိသော ပရိမိုဇ် ပညာရှင် တဦး ဖြစ်ပါသည်။ အရှင်သည် အစွမ်းသတ္တိ ရှိပလောက်သာ အနည်း ငယ်ကိုဖြစ်စေ များစွာကိုဖြစ်စေ ဟောတော်မူပါ။ ထို အရှင်မြတ် ဟောအပ်သော တရားကို နည်းပေါင်း အရာ အထောင်ဖြင့် ခွဲထွင်၍ သိမြင်ရန်မှာ အကျွန်ုပ်၏ တာဝန်သာ ဖြစ်ပါသည်” ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင် အရှင်အဿဇိမထေရ်ကို—

“ရှိပါစေ ငါ့ရှင်...။ အနည်းငယ်ကိုဖြစ်စေ များစွာကို ဖြစ်စေ ဟောတော်မူပါ။ (ထိုသို့ ဟောရာ မှာလည်း) အနက်အဓိပ္ပါယ်လိုရင်းကိုသာ အကျွန်ုပ်အား ဟောကြား တော်မူပါ။ အကျွန်ုပ်သည် အနက်အဓိပ္ပါယ်လိုရင်းကိုသာ နာယူလိုပါသည်။ များပြားလှစွာသော ပုဒ်ပါဠိ အက္ခရာ သဒ္ဒါတွေကို ဟောနေသဖြင့် အကျွန်ုပ်အဖို့ရာ အဘယ်မူစ အံ့နည်း” —

ဟူ၍ ပြောဆို လျှောက်ထားလေသော် အရှင်အဿဇိ မထေရ် သူမြတ်သည် ဥပတိဿပရိမိုဇ်ကို—

ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ၊
တေသံ ဟေတံ တထာဂတော အာဟ။
တေသဉ္စ ယော နိရောဓော၊
ဧဝံ ဝါဒီ မဟာသမဏော။

(အာဝုသော = ငါ့ရှင်...။) ယေ ဓမ္မာ = ခန္ဓာငါးပါး အကြင် ဒုက္ခသစ္စာတရားတို့သည်။ ဟေတုပ္ပဘဝါ = သမုဒယသစ္စာ တဏှာလောဘလျှင် အမွန်ပဘဝ အခြေခံ အကြောင်းရင်းရှိကြကုန်၏။ (တေ စ = ထို ခန္ဓာငါးပါး

ဒုက္ခသစ္စာတရားတို့ကို၎င်း။) တေသံ = ထို ခန္ဓာငါးပါး
 ဒုက္ခသစ္စာတရားတို့၏။ ဟေတု စ = အကြောင်း သမုဒယ
 သစ္စာ တဏှာလောဘကို၎င်း။ တေသံ = ထိုဒုက္ခနှင့် သမု-
 ဒယ ဝဋ္ဋသစ္စာ နှစ်ပါးတို့၏။ ယော နိရောဓော = အကြင်
 ချုပ်ရာ ချုပ်ကြောင်းဖြစ်သော နိရောဓသစ္စာ မဂ္ဂသစ္စာ
 နှစ်ပါးသည်။ (အတ္ထိ = ရှိ၏။ တဇ္ဇ = ထိုနိရောဓသစ္စာ
 မဂ္ဂသစ္စာ နှစ်ပါးကို၎င်း)။ တထာဂတော = ငါတို့ဆရာ
 မြတ်စွာဘုရားသည်။ အာဟ = စိတ်ဖြာခွဲခြား ဟောကြား
 တော်မူပေ၏။ မဟာသမဏော = သုံးလူ့ဥက္ကဋ္ဌ ရဟန်း
 မြတ်ဖြစ်တော်မူပါသော ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည်။
 ဧဝံဝါဒီ = ဤသို့ သစ္စာလေးပါး အမှန်တရားကို ခွဲခြား
 ဖော်ပြ ဝိဘဇ္ဇဟု ဝါဒစင်ဖြူ အယူရှိတော်မူပေ၏။—

ဟူ၍ သစ္စာလေးပါး တရားအချက် အနက်အဓိပ္ပါယ် ပြည့်ဝသည့်
 ဓမ္မဒေသနာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။

ဥပတိဿပရိမိုဇ်သည် ဖော်ပြရာပါ တရားဒေသနာ ဂါထာ
 ရွှေထက်ဝက်ကို ကြားနာရလျှင်ပင် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်
 လေ၏။ ဂါထာ နောက်ထက်ဝက်ကိုကား သောတာပန် ဖြစ်ပြီး
 သောအခါ နာယူမှုပြီးဆုံးလေသည်။ ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာ
 အလောင်း ဥပတိဿပရိမိုဇ်သည်—

ဧသေ ဓမ္မော ယဒိ တာဝဒေဝ၊
 ပစ္စယုထ ပဒမသောကံ။
 အဒိဋ္ဌံ အဗ္ဘတီတံ၊
 မဟုကေဟိ ကပ္ပနဟုတေဟိ။

(ဘန္တေ = အရှင်ဘုရား...။) တာဝဒေဝ = ထိုအာဒိ
 ပဌမ သောတာပတ္တိဖိုလ်မျှသို့သာလျှင်။ ပစ္စဗ္ဗံ = ကိုယ်
 တိုင် မျက်မှောက် ဉာဏ်ဖြင့် ဆိုက် ရောက်အပ်သည်။ ယဒိ
 ဟောတိ = အကယ်၍ဖြစ်စေကာမူ။ ဓမ္မော = အကျွန်ုပ်တို့
 သူငယ်ချင်းနှစ်ဦးသားဖွေရှာ၍နေသောတရားသည်ကား။

ရတနာ] ဥပတိဿနှင့် ကောလိတ ဘုရားထံ ရောက်ရှိခြင်း ၇

ဧသေဝ = ဤတရားပင်လျှင်တည်း။ (တုမေ = အရှင်
 ဘုရားတို့သည်။) အသောကံ = စိုးရိမ်ခြင်း ကင်းရာ
 ဖြစ်သော။ပဒံ = နိဗ္ဗာန်တရားကို။ပစ္စယ = မျက်မှောက်
 ထင်ထင် သိမြင်ကြကုန်၏။ အမေဟိ = အကျွန်ုပ်တို့သည်။
 ဣဒံ ပဒံ = ဤ နိဗ္ဗာန်တရားကို။ အဒိဋ္ဌံ = မျက်မှောက်
 ထင်ထင် မသိမြင်အပ်သည်ဖြစ်၍။ ဗဟုကေဟိ ကပ္ပနဟု-
 တေဟိ = နဟုတသ ချာ ကမ္ဘာပေါင်းများစွာတို့
 ပတ်လုံး။ အပ္ပတိတံ = အချိန်တွေဟုန်လွန်ပျက်ပြုန်း အရှုံး
 ကြီး ရှုံးခဲ့ရလေပြီ။—

ဟူ၍ ဤဂါထာကို ရွတ်ဆိုကာ မိမိ၏ အချိန်ကြာမြင့်စွာ ဆုံးရှုံး
 နစ်နာခဲ့ရပုံကို လျှောက်ထားပြောဆိုပြီးလျှင် ဥပတိဿ ပရိဗိုဇိ
 သည် အထက်မဂ်ဖိုလ်သို့ မရောက်သေးမီပင် “ဤလောကုတ္တရာ
 တရားအရာ၌ အကြောင်းထူး ရှိရဦးမည်”ဟု ကြံစည်စဉ်းစား
 ပြီးလျှင် အရှင်အဿဇိမထေရ်ကို “အရှင်ဘုရား... ဤမျှသာ ရှိပါ
 စေဦး၊ အထက်သို့ ဆက်၍ တရားဒေသနာကို မဟောကြားပါ
 နှင့်ဦး၊ အကျွန်ုပ်တို့၏ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည် ယခုအခါ
 အဘယ်အရပ်၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူပါသနည်း” ဟု
 လျှောက်ထားမေးမြန်းလေသော် အရှင်အဿဇိမထေရ်သူမြတ်က
 “ဝေဠုဝန် ကျောင်းတော်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် သီတင်းသုံး
 နေထိုင်တော်မူပါသည် ငါ့ရှင်...”ဟု ဖြေကြားတော်မူသည်တွင်
 “အရှင်ဘုရား... သို့ဖြစ်ခဲ့လျှင် အရှင်ဘုရားတို့သည် ရှေ့ကအလျှင်
 ကြံသွားတော်မူနှင့် ပါကုန်၊ တပည့်တော်၏ သူငယ်ချင်း
 တယောက် ကျန်ရှိ နေပါသေးသည်၊ အကျွန်ုပ်တို့သည်လည်း
 ‘အမြိုက် နိဗ္ဗာန်ကို အလျင်လက်ဦး သိသူက ကျန်တဦးအား
 ပြောကြစတမ်း’ဟု အချင်းချင်း ကတိကဝတ်ပြုအပ်ပြီး ဖြစ်
 ပါသည်။ (သို့ဖြစ်၍) အကျွန်ုပ်သည် ထိုကတိကဝတ် ဝန်ခံချက်
 ကို ပြေလည်အောင်ပြုလုပ်ပြီးမှ အကျွန်ုပ်၏သူငယ်ချင်းကို ခေါ်
 ဆောင်ခဲ့၍ အရှင်ဘုရားတို့ ကြံသွားသောလမ်းအတိုင်း မြတ်စွာ
 ဘုရားအထံတော်သို့ လိုက်ပါလာခဲ့ပါမည်”ဟု လျှောက်ဆိုကာ

ထိခြင်းငါးမျိုးဖြင့် မထေရ်၏ ခြေတော်ရင်း၌ ဝပ်စင်းရိုကျိုး ရှိခိုး ပြီးလျှင် လက်ျာရစ်သုံးပတ် လှည့်လည်၍ အရှင်အဿဇိမထေရ်ကို အလျင်လက်ဦး လွှတ်လိုက်ပြီးနောက် ပရိမိုဇ်ကျောင်း အရံသို့ ရှေးရှုသွားလေ၏။

ကောလိတပရိမိုဇ် သောတာပန် တည်ခြင်း

ထိုအခါ ကောလိတ ပရိမိုဇ်သည် ဥပတိဿ ပရိမိုဇ် လာနေသည်ကို အဝေးကပင်မြင်လတ်၍ “ယနေ့ ငါ့သူငယ်ချင်း၏မျက်နှာ အဆင်းသည် အခြားနေ့များနှင့် လားလားမျှမတူ၊ ကေန်ပင် ငါ့သူငယ်ချင်းသည် မသေရာမှန် နိဗ္ဗာန်တရားကို ရရှိသိမြင်ခဲ့လိမ့်မည်” ဟု ကြံစည်ထင်မြင်ကာ ဥပတိဿပရိမိုဇ်ကို “ငါ့ရှင်.... သင်၏ မျက်စိ နား နှာစသော ဣန္ဒြေတို့သည် ကြည်လင်လှကုန်၏၊ အရေအဆင်းသည် သန့်ရှင်းကြည်လင် အပြစ်ကင်းစင်လှပေ၏၊ ငါ့ရှင်....အသို့နည်း၊ သင်သည် မသေရာမှန် နိဗ္ဗာန်တရားကိုရအပ်ခဲ့ပါပြီလော” ဟု မေးမြန်း၍ ဥပတိဿပရိမိုဇ်က “အိမ်းငါ့ရှင်.... ငါကား မသေရာမှန် နိဗ္ဗာန်တရားကို ရအပ်ခဲ့လေပြီ” ဟု ဖြေကြားလတ်သော် တဖန်ထပ်၍ ကောလိတပရိမိုဇ်က “ငါ့ရှင်....သင်သည် အဘယ်သို့သော အခြင်းအရာဖြင့် မသေရာမှန် နိဗ္ဗာန်တရားကို ရရှိခဲ့ပါသနည်း” ဟု မေးပြန်လေ၏။ ထိုအခါ ဥပတိဿပရိမိုဇ်သည် မိမိ အရှင်အဿဇိမထေရ်သူမြတ်နှင့် တွေ့ရှိခဲ့ရသည့် အကြောင်းအရာကို အကျယ်တဝင့် ပြန်ကြား ပြောဆိုပြီးလျှင် ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ-အစရှိသော ဂါထာကိုပင် ကောလိတ ပရိမိုဇ်အား ဟောကြားလေ၏။ ဂါထာဆုံးသောအခါ ကောလိတ ပရိမိုဇ်သည် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်ပြီး၍ ဥပတိဿပရိမိုဇ်ကို “အဆွေတော် ဥပတိဿ....ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည် ယခုအခါ အဘယ်အရပ်၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူသတုံနည်း” ဟု မေး၍ ဥပတိဿပရိမိုဇ်က “အဆွေတော်ကောလိတ....ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည် ယခုအခါ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူလျက်ရှိကြောင်း ငါတို့ဆရာ အဿဇိမထေရ် သူမြတ် မိန့်ကြားတော်မူအပ်ခဲ့ပါသည်” ဟု ပြန်ကြား ပြောဆိုလတ်

နာနာ] ဥပတိဿနှင့် ကောလိတ ဘုရားထံ ရောက်ရှိခြင်း ၉

အော် ကောလိတပရိမိုဇ်သည် (စိတ်ဆတ်သူ စိတ်မြန်သူပြီပြီ) “ငါ့ရှင်.... ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့လျှင် မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ သွားကြစို့၊ ထိုရှေ့ဘုန်းတော်သခင် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်သည် ငါတို့၏ ဆရာသခင် ကျေးဇူးရှင်ကြီး ဖြစ်ပေသည်” ဟု ပြောဆိုလေ၏။

တပည့်ပရိမိုဇ်များနှင့် သိဉ္ဇည်းဆရာကြီးတို့ထံ သွားရောက်ကြခြင်း

ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာအလောင်း ဥပတိဿပရိမိုဇ်သည် အောက်လူများကို ထောက်ထား ဝဲညွှာတတ်သူပြီပြီ “ငါ့ရှင်.... ဤပရိမိုဇ် (၂၅၀) နှစ်ရာဇာဓိပတိသည် ငါတို့ကိုအမှီပြုကြကာ ငါတို့၏ အကဲကိုသာ အမြဲကြည့်ရှုကြကာ ဤပရိမိုဇ် အရံတို့၌ နေကြသူများ ဖြစ်ကုန်သည်။ ထိုပရိမိုဇ် (၂၅၀) နှစ်ရာဇာဓိပတိ တို့ကိုလည်း ပန်ကြားကြဦးစို့၊ (ထိုသို့ပန်ကြားပြောဆိုမှသာ) သူတို့ သဘောကျသည့်အတိုင်း ပြုလုပ်နိုင်ကြပေလိမ့်မည်” ဟု စိတ်ရှည် လက်ရှည် အရှည်ထောက်ထား ပြောကြားသည့်ပြင် အခါခပ်သိမ်း ဆရာသမားကို လေးစားကော်ရော် ပူဇော်သူ ဖြစ်သည့်အား လျော်စွာ “အဆွေတော်ကောလိတ.... ငါတို့ ရအပ်သိအပ်ပြီးသော မသေရာမှန် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်တရားကို ငါတို့၏ဆရာကြီး သိဉ္ဇည်း ပရိမိုဇ်အားလည်း ပြောကြားကြဦးစို့၊ ဉာဏ်ရှိသူဖြစ်လျှင် ထိုဆရာ ကြီးသည်လည်း ငါတို့ကို ယုံကြည်၍ မြတ်စွာဘုရား ထံတော်သို့ လိုက်ပါလာလိမ့်မည်၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့၏ တရားဒေသနာကို ကြားနာရလျှင် မဂ်ဖိုလ်ကို ထိုးထွင်း သိမြင်ပေလိမ့်မည်” ဟူ၍ ပြောဆိုပြီးလျှင် သူငယ်ချင်းနှစ်ဦးသားတို့သည် တပည့်ပရိမိုဇ်များ ထံသို့ ရှေးဦးစွာသွားကြ၍ ထိုတပည့်ပရိမိုဇ် (၂၅၀) နှစ်ရာဇာဓိပတိ ဆယ်တို့ကို “ငါ့ရှင်တို့.... ငါတို့သည် မြတ်စွာဘုရား အထံတော်သို့ သွားကြကုန်အံ့၊ ထိုရှေ့ဘုန်းတော်သခင် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ် သည် ငါတို့၏ဆရာသခင် ကျေးဇူးရှင်ကြီး ဖြစ်တော်မူပေသည်” ဟူ၍ ပြောဆိုကြကုန်၏။

တပည့်ပရိမိုဇ် (၂၅၀) နှစ်ရာဇာဓိပတိသည်လည်း “အရှင် တို့.... အကျွန်ုပ်တို့သည် အရှင်တို့ကိုအမှီပြုကြကာ အရှင်တို့၏ အကဲ

ကိုသာ အမြဲကြည့်ရှုကြကာ ဤပရိမိုဇ်အရံ၌ နေကြသူများ ဖြစ်ပါကုန်သည်။ အရှင်တို့နှစ်ပါး မြတ်စွာဘုရားအထံတော်၌ မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်သုံးတော်မူကြပါလျှင် အကျွန်ုပ်တို့ အားလုံးလည်း မြတ်စွာဘုရားအထံတော်၌ မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်သုံးကြပါကုန်အံ့” ဟူ၍ ပြန်ကြား လျှောက်ထားကြလေသည်။ ထိုအခါ သူငယ်ချင်း နှစ်ဦးသားတို့သည် သိဉ္ဇည်း ဆရာကြီးထံသို့ သွားရောက်ကြ၍ သိဉ္ဇည်းဆရာကြီးကို မြတ်စွာဘုရားထံသို့ အတူတကွ သွားရောက်ကြရန် သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ခေါ်ငင်ပါသော်လည်း မရရှိပဲ နောက်ဆုံးတွင် သိဉ္ဇည်းဆရာကြီးက “အမောင်တို့... ဤလောက၌ ပညာမဲ့သူက များသလော၊ ပညာရှိသူက များသလော” ဟူ၍ မေးမြန်းသဖြင့် “ဆရာကြီး... ဤလောက၌ ပညာမဲ့သူကသာများ၍ ပညာရှိသူကား နည်းပါးလှပါသည်” ဟု ဖြေဆိုကြလေသော် သိဉ္ဇည်းဆရာကြီးက “အမောင်တို့... ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့လျှင် ပညာရှိသူများသည် ပညာရှိသည် ရဟန်းဂေါတမ၏အထံသို့ သွားကြလိမ့်မည်၊ ပညာမဲ့သောသူများသည် ပညာမဲ့သော ငါ၏အထံသို့ လာကြလိမ့်မည်၊ အမောင်တို့သာ သွားကြလော့၊ ငါကား ဘယ်နည်းနှင့်မှ မလိုက်နိုင်” ဟု အဆုံးသတ်စကားပြတ် ပြောဆိုသဖြင့် သူငယ်ချင်းနှစ်ဦးတို့သည် မိမိတို့၏ တပည့်ပရိမိုဇ် (၂၅၀) နှစ်ရာ့ ငါးဆယ်တို့ကို ခေါ်ဆောင်ကြ၍ မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးတော်မူရာ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်သို့ သွားကြလေကုန်၏။

ဥပတိဿပရိမိုဇ်နှင့် ဧကာလိတပရိမိုဇ် သူငယ်ချင်းနှစ်ဦးတို့ ခေါင်းဆောင်ရှေ့သွားပြု၍ တပည့် ပရိမိုဇ် (၂၅၀) နှစ်ရာ့ ငါးဆယ်တို့နှင့်တကွ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်သို့ သွားကြလေသော် သိဉ္ဇည်း ဆရာကြီး၏ ပရိသတ်ကား ကွဲပြားခဲ့လေပြီ၊ ပရိမိုဇ်အရံကြီးတစ်လုံး ဆိတ်သုဉ်းလေပြီ၊ သိဉ္ဇည်း ဆရာကြီးမှာ ဆိတ်သုဉ်းသော မိမိ၏ ပရိမိုဇ်အရံ ကျောင်းတိုက်ကို ကြည့်၍ သောကအတွင်းမီး တေပက်လောင်ကာ ကျိုက်ကျိုက်ဆူသော သွေး ခံတွင်းမှ တပွက်ပွက် အန်ထွက်လေတော့၏။

ရတနာ] ဥပတိဿနှင့် ကောလိတ ဘုရားထံ ရောက်ရှိခြင်း ၁၁

ထိုအချိန်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ပရိသတ်တို့၏အလယ်၌ တင့်တယ်စွာ ထိုင်နေတော်မူ၍ တရားဟောနေခိုက်ဖြစ်ရကား ဥပတိဿ ပရိမိုဇ်နှင့် ကောလိတ ပရိမိုဇ် သူငယ်ချင်း နှစ်ဦးသားတို့ တပည့်ပရိမိုဇ် (၂၅၀) နှစ်ရဲ့ငါးဆယ်တို့နှင့် အတူတကွ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်သို့ ရှေးရှုလာနေကြသည်ကို အဝေးမှပင် မြင်တော်မူလတ်၍ ကိုယ်တော်ထံပါး၌ တရားနာနေဆဲရှိကြသော ရဟန်းများကို—

“ရဟန်းတို့…… (ဟောဟိုမှာ) ကောလိတနှင့် ဥပတိဿ သူငယ်ချင်း နှစ်ဦးသားတို့ ငါဘုရားထံသို့ လာနေကြသည်၊ ထိုသူနှစ်ဦးသည် ငါဘုရား၏ လက်ဝဲရံ လက်ျာရံ အဂ္ဂသာဝက အစုံဖြစ်ကြလိမ့်မည်” —

ဟူ၍ မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။ ထိုအခါ သူငယ်ချင်း နှစ်ဦးသားတို့သည် တပည့်ပရိမိုဇ် (၂၅၀) နှစ်ရဲ့ငါးဆယ်တို့နှင့်တကွ မြတ်စွာဘုရား ထံတော်မှောက်သို့ သွားရောက် ချဉ်းကပ်ကြ၍ မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်အစုံတို့၌ ဦးခေါင်းဝပ်လျှိုး ရှိခိုးဦးညွတ်ကြကုန်၏။

ဧဟိဘိက္ခု ရဟန်းချည်း ဖြစ်ကြခြင်း

ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရားအား ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးကြပြီးလျှင် “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား……အကျွန်ုပ်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏ အထံတော်၌ ရှင်အဖြစ်ကို ရကြပါရစေ၊ ရဟန်းအဖြစ်ကို ရကြပါရစေ” ဟု ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကို တောင်းပန်ကြလေသော် မြတ်စွာဘုရားသည် ရှေးနည်းအတူပင် “ဧထ ဘိက္ခုဝေါ အစရှိသည်ဖြင့် = ရဟန်းကို…… လာကြလော့၊ သင်ချစ်သားတို့ တောင်းပန်အပ်သော ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကို ခံယူကြလော့၊ တရားတော်ကို ငါဘုရား ကောင်းစွာ ဟောကြားအပ်လေပြီ၊ သင်ချစ်သားတို့သည် ဝဋ်ဆင်းရဲ၏အဆုံးကိုပြုခြင်းငှါ သုံးပါးသိက္ခာ သာသနာတည်းဟူသော မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်ကြံကြီးကုတ် အားထုတ်

ကြလော့” ဟု ရှေ့လက်တော်ကိုဆန့်တန်း၍ ဧဟိဘိက္ခု ခေါ်တော်မူလိုက်သည်နှင့်တပြိုင်နက် ထိုသူငယ်ချင်းနှစ်ဦးနှင့်တကွ တပည့်ပရိမိုဇ် (၂၅၀) နှစ်ရာ့ငါးဆယ်တို့သည် ဣဒ္ဓိမယ ပရိက္ခရာတို့ သူ့နေရာနှင့်သူ အဆင်သင့် ဆင်ယင်ပြီးသားဖြစ်ကြလျက် အဝါ ၆၀-ရသော မထေရ်ကြီးများပမာ မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေစွာ ရှိခိုးကြလျက် ရဟန်းပြုပြီးသား ဖြစ်ကြလေတော့သည်။ အံ့ဩဖွယ်ရာ လူ့အသွင်ကွယ်ပျောက်၍ ရဟန်းအသွင်သို့ ကူးရောက်သွားကြလေတော့သည်။ (ဧထ ဘိက္ခဝေါ-ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရားက ရွှေနှုတ်ခတ်မြှက်၍ ခေါ်တော်မူလိုက်ခြင်းသည်ပင် ထိုသူငယ်ချင်းနှစ်ဦးတို့နှင့်တကွ တပည့် ပရိမိုဇ် (၂၅၀) နှစ်ရာ့ငါးဆယ်တို့ အဖို့ရာ ဧဟိဘိက္ခု ရဟန်းခံခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။ သိမ်ဝင်ဖွယ်ရာ ကိစ္စ လုံးဝမရှိတော့ပြီ။)

တပည့်ရဟန်း ၂၅၀-တို့ ရဟန္တာဖြစ်ကြခြင်း

ထိုသို့ ဧဟိဘိက္ခု ရဟန်းပြုကြပြီးသောအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုသူငယ်ချင်း နှစ်ဦးသားတို့၏ ပရိသတ်ဖြစ်ကြသော ရဟန်း (၂၅၀) နှစ်ရာ့ငါးဆယ်တို့၏စရိုက်ကို ကြည့်ရှုတော်မူကာ ထိုသူတို့နှင့် သင့်လျော်လျောက်ပတ်သော တရားကို တိုးချဲ့ ဟောကြားတော်မူလေ၏။ (အဂ္ဂသာဝက နှစ်ပါးကို ချန်ထား၍) ကြွင်းသော တပည့်ရဟန်း (၂၅၀) နှစ်ရာ့ငါးဆယ်တို့သည် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ထိုတထိုင်တည်းမှာပင် ဆိုက်ရောက်ကြလေကုန်၏။

အဂ္ဂသာဝက နှစ်ပါးတို့အတွက်ကား အထက်မဂ်သုံးပါးကိစ္စသည် မပြီးဆုံးသေးပဲရှိ၏။ အကြောင်းကား သာဝကပါရမီဉာဏ်သည် (၁) အဂ္ဂသာဝက ပါရမီဉာဏ်၊ (၂) မဟာသာဝက ပါရမီဉာဏ်၊ (၃) ပကတိသာဝက ပါရမီဉာဏ်ဟူ၍ သုံးပါးရှိသည့်အနက် ထိုအရှင်မြတ်နှစ်ပါးတို့၏ အဂ္ဂသာဝက ပါရမီဉာဏ်က ကြီးမားပြန့်ကျယ်လှသောကြောင့်တည်း။

ရတနာ] ဥပတိဿနှင့် ကောလိတ ဘုရားထံ ရောက်ရှိခြင်း ၁၃

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း

ထို့နောက် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်သည် ရဟန်းဖြစ်သည့် နေ့မှ ခုနစ်ရက်မြောက်သောနေ့၌ မဂဓတိုင်း ကလဝါလပုတ္တ ရွာငယ်ကို ဝေါစရံပြု၍ တောအုပ်တခု၌ ရဟန်းတရား ပွားများ ကြိုးကုတ် အားထုတ်တော်မူလတ်သည်ရှိသော် ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး စင်္ကြံကြွကာ ရဟန်းတရား ပွားများကြိုးကုတ် အားထုတ်တော် မူသဖြင့် ကိုယ်တော်ပင်ပန်း နွမ်းနယ်လှသည်ဖြစ်၍ စင်္ကြံစွန်းဝယ် ထိုင်လျက်သား ငိုက်မျဉ်း၍နေတော်မူ၏။ ထိုသို့ ငိုက်မျဉ်း၍ နေစဉ် မြတ်စွာဘုရားက တရားပြု ထိတ်လန့်စေရကား ထိနမိဒ္ဓကို ပယ်ဖျောက်၍ မြတ်စွာဘုရား နည်းပေးအပ်သည့် ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်း ကို နာကြားရလျှင် အထက်မဂ်သုံးပါးကိစ္စကို ပြီးစေ၍ သာဝက ပါရမီဉာဏ် အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်တော်မူလေသည်*။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ ရဟန္တာဖြစ်ခြင်း

အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်သည်လည်း ရဟန်းဖြစ်သောနေ့မှ လခွဲ (၁၅-ရက်) လွန်သောနေ့ (= တပို့တွဲလပြည့်နေ့) ၌ မြတ်စွာ ဘုရားနှင့် အတူတကွ ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝိဇ္ဇကုဋ်တောင် သူကရေတ လိုဏ် (= ဝက်တူးလိုဏ်) ၌ နေတော်မူစဉ် မိမိ၏တူဖြစ်သော ဒီဃနခ ပရိမိုဇ်အား ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟသုတ္တန်ခေါ်သည့် (မဇ္ဈိမ-နိကာယ၊ မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ၊ ၃-ပရိမ္မာဇကဝဂ်လာ) ၄-ဒီဃနခသုတ် ကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူအပ်သည်ရှိသော် သုတ္တန်ကို အစဉ်လျှောက်သဖြင့် မိမိဉာဏ်ကို စေလွှတ်ကာ ဝေဒနာကမ္မ-ဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းနှလုံးသွင်းတော်မူ၍ သူတပါးအတွက် ခူးထားသော ထမင်းပွဲကို သုံးဆောင်စားသောက်သောသူကဲ့သို့ သာဝကပါရ-မီဉာဏ် အထွတ်အထိပ်ပေါက် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်တော် မူလေသည်။ ကဆယ့်ခြောက်ပါးသော ဉာဏ်ပညာတို့ကိုလည်း

* ဤအကြောင်းအကျယ်ကို အင်္ဂုတ္တရနိကာယ၊ သတ္တကနိပါတ၊ ၆-အပ္ပာ-ကဘဝဂ်၊ ၈-ပစလာယမာနသုတ် ပိဋကတ် မြန်မာပြန်နှင့် ၎င်းအဋ္ဌကထာတို့ကို ကြည့်ရှုရန်။

ထိုးထွင်းရမိ သိရှိလေသည်။ (တူဖြစ်သော ဒိဿနပရိမိုဇ်ကား သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ရောက်၍ သရဏဂုံတည်သူ ဖြစ်လေသည်။)

[ဤ၌။ ။အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် ပညာကြီးသူ ဖြစ်တော်မူပါ လျက် အဘယ်ကြောင့် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်၏ နောက်ကျမှ ရဟန္တာ ဖြစ်ရသနည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အကျဉ်းချုပ်အဖြေကား—အရှင်သာရိ- ပုတ္တရာ၏ ဝိပဿနာပရိကံက အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်၏ ဝိပဿနာပရိ- ကံထက် ကြီးကျယ် များပြားလှသောကြောင့် နောက်ကျမှ ရဟန္တာ ဖြစ်ရသည်။ ဤကား အကျဉ်းအဖြေတည်း။ ထင်ရှားစေဦးအံ့—ဆင်း ရဲသားများ အရပ်တပါးသို့ ခရီးသွားလိုကြသော် အဆောင်အယောင် အခမ်းအနား မကြီးကျယ် နည်းပါးသဖြင့် လျင်မြန်စွာ ထွက်နိုင်ကြ၏။ ပြည့်ရှင်မင်းများ ခရီးထွက်လိုကြသော်ကား ဆင်တပ် မြင်းတပ် ရထား တပ် ခြေလျင်တပ် အစရှိသော အဆောင်အယောင် အခမ်းအနားများ ကြီးကျယ်လွန်းလှသဖြင့် (ရှင်ဘုရင်တခါထွက် ပဲကြီးတလှေချက်ဟူသော စကားပုံအတိုင်း) လျင်မြန်စွာ မထွက်နိုင်တည့်ကြပဲ အလွန်ကြာမြင့်မှ ထွက်နိုင်ကြသကဲ့သို့ ဤအရာ၌ ဤဥပမာအတိုင်းပင် မှတ်ယူရ၏။

သိသာအောင် ထပ်မံချဲ့ထွင်ဦးအံ့—ဤအရာ၌ ဘုရားအလောင်း တော်များ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အလောင်းအလျာများ၊ သာဝကဗောဓိ အ လောင်းအလျာများ၏ ဝိပဿနာရှုရာ ရုပ်နာမ်ဓမ္မသင်္ခါရတရားအစုကို သမ္ပသနစာရ ဟူ၍လည်း ခေါ်၏=အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဟု ဆင်ခြင် သုံးသပ်သော ဉာဏ်၏ ကျက်စားရာ တရားအစုဟု ဆိုလိုသည်။ ဝိပဿနာဘူမိဟူ၍လည်း ခေါ်၏ =ဝိပဿနာဉာဏ်၏ ဖြစ်ရာတရား အစုဟု ဆိုလိုသည်။

ထိုအလောင်းအလျာသုံးမျိုးတို့အနက်—

(၁) သမ္မာသဓမ္မာဓိ အလောင်းအလျာ (=ဘုရားအလောင်း တော်) တို့သည် စကြဝဠာတိုက်ပေါင်း ကုဋေတသိန်း အတွင်း၌ ရှိကြသော သတ္တဝါတို့သန္တာန်၌ တည်ရှိသည့် ရုပ်နာမ် ဓမ္မ သင်္ခါရ တရားတို့ကို၎င်း၊ အနိန္ဒိယဗဒ္ဓုမျိုးဖြစ်သည့် ဗဟိဒ္ဓသင်္ခါရ တရားတို့ကို၎င်း အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဟု လက္ခဏယာဉ် သုံးချက်တင်၍ ဆင်ခြင် သုံးသပ်တော်မူကြကုန်၏။

(၂) ပစ္စေကဗောဓိ အလောင်းအလျာ (=ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအလောင်း တော်) တို့သည် မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်သော သင်္ခါရတရားများ ဓမ္မူပိပ်

ရတနာ] ဥပတိဿနှင့် ကောလိတ ဘုရားထံ ရောက်ရှိခြင်း ၁၅

ကျွန်းသား (တနည်း မဇ္ဈိမတိုက်သား) သတ္တတိတို့ သန္တာန်၌ဖြစ်သော သင်္ခါရတရားများနှင့် အနိစ္စိယဗဒ္ဓမျိုးဖြစ်သည့် ဗဟိဒ္ဓသင်္ခါရ တရား တို့ကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဟု လက္ခဏယာဉ် သုံးချက်တင်၍ ဆင်ခြင် သုံးသပ်တော်မူကြကုန်၏။

(၃) သာဝကဗောဓိ အလောင်းအလျာ (=အဂ္ဂသာဝက အလောင်း၊ မဟာသာဝကအလောင်း၊ ပကတိသာဝက အလောင်း တော်) တို့သည်ကား မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်သော သင်္ခါရတရားတို့ကို၎င်း၊ သူတပါးသန္တာန်၌ဖြစ်သော သင်္ခါရတရားတို့ကိုလည်း ပုဂ္ဂိုလ်သန္တာန် ခွဲဝေမှုမပြုပဲ ဗဟိဒ္ဓ၏ အဖြစ်ဖြင့် တူသောကြောင့် တပေါင်းတည်း ပြု၍၎င်း အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဟု လက္ခဏယာဉ် သုံးချက်တင်၍ ဆင်ခြင် သုံးသပ်တော်မူကြကုန်၏။

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ်သည် မိမိသန္တာန်၌ဖြစ်သော သင်္ခါရ တရား၊ သူတပါး သန္တာန်၌ဖြစ်သော သင်္ခါရတရားတို့ကို တရားလုံးစေ့ မဟုတ်ပဲ အချို့ အချို့သော သင်္ခါရတရားတို့ကိုသာ လိုရင်းထုတ်၍ ထုတ်၍ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ ဟု လက္ခဏယာဉ် သုံးချက်တင်၍ ဆင်ခြင် သုံးသပ်တော်မူသည်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်သည်ကား ရှေးဖော်ပြရာပါ သာဝကဗောဓိ အလောင်းအလျာတို့၏ ဝိပဿနာဉာဏ် ဖြစ်ပွားရာ သင်္ခါရတရားတို့ကိုပင် လက္ခဏယာဉ် သုံးချက်တင်၍ ဆင်ခြင် သုံးသပ်တော်မူရာဝယ် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်ထက် သာလွန်၍ တရား အလုံးစုံကို တရားလုံး တခုစီတခုစီ ထုတ်၍ထုတ်၍ ဝိပဿနာရှု ဆင်ခြင် တော်မူလေသည်။

သို့ရာကား အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ်သည် သာဝကတို့၏ သမ္မသနစာရခေါ်သော သင်္ခါရတရားအစုကို တောင်ဝှေးစွန်း (= တောင်ဝှေးထိပ်)ဖြင့် မြေ၌ ထောက်၍ ထောက်၍ သွားသောသူသည် မြေကြီး တစိတ်တဒေသကိုသာ ထောက်မိသကဲ့သို့ (မထောက်မိသော မြေကြီးကသာ များသကဲ့သို့) တစိတ်တဒေသဖြစ်သော သင်္ခါရတရား အစုကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်တော်မူလျက် ခုနစ်ရက်မျှ ကာလပတ်လုံး အားထုတ်၍ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်တော်မူလေသည်။ အရှင် သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်သည်ကား ဘုရားအလောင်း ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အလောင်းတို့၏ သမ္မသနစာရ တရားအစုကိုထား၍ သာဝကတို့ဆိုင်ရာ သမ္မသနစာရခေါ်သော သင်္ခါရတရားအစုကို အကြွင်းအကျန်မရှိ သုံးသပ် ဆင်ခြင်တော်မူလျက် တဆယ့်ငါးရက်ကြာ ကာလပတ်လုံး

အားထုတ်၍ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်တော်မူလေသည်။ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်တော်မူပြီးလျှင်ပင် “ဘုရားမြတ်စွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့ကို ထား၍ ငါပညာဖြင့် ဆိုက်ရောက်အပ်သော တရားကို ငါနှင့်ရည်တူ ဆိုက်ရောက်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သည့် အခြားသာဝကတပါး မရှိ” ဟူ၍ ရဲရဲတောက်သိမြင်တော်မူလေသည်။

ဥပမာအားဖြင့် — ဝါးတောင်ဌေး ခုတ်ယူ လိုသော ပဌမ ယောက်ျားသည် ရှုပ်ထွေးယှက်ရုံနေသော ဝါးချိုကြီးကို တွေ့မြင်လတ် သော် “အရှုပ်အထွေးတို့ကို ဖြတ်တောက်ခုတ်ရှင်း၍ အတွင်းမှ အကောင်းကိုသာ ရွေးထုတ်ခုတ်ယူနေလျှင် အချိန်ကြာမြင့်နေလိမ့်မည်” ဟု အောက်မေ့ကာ ဝါးချိုအတွင်း လက်ကို သွင်းပြီးလျှင် လက်လှမ်း မှီသော တောင်ဌေးကိုသာ အရင်းအဖျား ဖြတ်၍ ယူဆောင်ကာ သွားလေရာ၏။ ထိုယောက်ျားသည် ရှေးဦးစွာ တောင်ဌေးကို ရယူ၍ သွားသော်လည်း တောင်ဌေး ကောင်းကောင်းခိုင်ခိုင် ဖြောင့်ဖြောင့်ကိုမူ မရနိုင်။ အခြားဒုတိယမြောက် ဟောင်ဌေးခုတ်ယူလိုသော ယောက်ျား သည်ကား ရှုပ်ထွေး ယှက်ရုံနေသော ဝါးချိုကြီးကိုပင် တွေ့မြင်လတ် သော် “အကယ်၍ လက်လှမ်းမှီသော တောင်ဌေးကိုသာ အရင်းအဖျား ဖြတ်၍ ယူဆောင်သွားလျှင် တောင်ဌေး ကောင်းကောင်း ခိုင်ခိုင် ဖြောင့်ဖြောင့်ကို ရလိမ့်မည်မဟုတ်” ဟု အောက်မေ့ကာ အောက်ပိုး (=ခါးတောင်း) ကျိုက်ပြီးလျှင် ထက်လှစွာသော ဓားဖြင့် ဝါးရုံ အရှုပ် အထွေး ကို ဖြတ်၍ တောင်ဌေး ကောင်းကောင်း ခိုင်ခိုင် ဖြောင့်ဖြောင့် ကိုသာ ရွေး နုတ်ခုတ်ယူ ကာ သွားလေ ရာ၏။ ဤ ဒုတိယ ယောက်ျားသည် နောက်မှ တောင်ဌေးကို ရယူ၍ သွားသော် လည်း တောင်ဌေး ကောင်းကောင်းခိုင်ခိုင် ဖြောင့်ဖြောင့်ကိုသာ ရယူ သကဲ့သို့ ဤဥပမာအတိုင်းပင် ဤအဂ္ဂသာဝက မထေရ်မြတ်နှစ်ပါးတို့၏ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ကို ရခြင်းကို မှတ်ယူရာ၏။ ပဌမယောက်ျား၏ တောင် ဌေးကို ခုတ်ယူခြင်း အလျင်လက်ဦး တောင်ဌေးကို ရယူခြင်းနှင့် အရှင် မဟာမောဂ္ဂလာန်၏ ပဓာနအလုပ် အားထုတ်ခြင်း အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ကို ရယူခြင်းတို့ တူ၏။ ဒုတိယယောက်ျား၏ စိတ်ရှည်လက်ရှည် ဆေးလေးစွာ တောင်ဌေးကို ခုတ်ယူခြင်း နောက်မှ တောင်ဌေး ကောင်းကောင်းခိုင်ခိုင် ဖြောင့်ဖြောင့်ကို ရယူခြင်းနှင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ဆေးလေးစွာ တဆယ်ငါးရက်ကြာ ပဓာနအလုပ် အားထုတ်ခြင်း သာဝကပါရမီဉာဏ် အထုတ်အထိပ်ရောက် အရဟတ္တမဂ်ကို ရယူခြင်းတို့ တူ၏။

အဂ္ဂသာဝကနှစ်ပါးတို့၏ ပဋိပဒါအထူး

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်၏ အောက်မဂ်သုံးပါးတို့သည် သုခပဋိပဒါ ဒန္ဓာဘိည (=နိဝရဏတို့ကို လျင်မြန်လွယ်ကူစွာ ပယ်နိုင်၍ ထို၏အထက် မဂ်သို့ရောက်ဆိုက်ရန် ဝိပဿနာ အသိဉာဏ်တို့ကား နှေးကန်ဆေးလေးသော ဝိပဿနာဉာဏ်ရှိကြသည့်) အောက်မဂ်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။ အရဟတ္တမဂ်သည် ဒုက္ခပဋိပဒါ ခိပ္ပါဘိည (=နိဝရဏတို့ကို ခဲယဉ်းငြိုငြင်စွာ ပယ်ရ၍ ထို၏ အထက် အရဟတ္တမဂ်သို့ ရောက်ဆိုက်ရန် ဝိပဿနာ အသိဉာဏ်တို့ကား လျင်မြန်ထက်မြက်သော ဝိပဿနာဉာဏ်ရှိသည့်) အရဟတ္တမဂ် ဖြစ်လေသည်။

တထားစစ်မှားဖြစ်သော အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ အောက်မဂ်သုံးပါးတို့သည် (အရှင်မောဂ္ဂလာန်နှင့် အလားတူပင်) သုခပဋိပဒါဒန္ဓာဘိည အောက်မဂ်တို့ဖြစ်ကုန်၏။ အရဟတ္တမဂ်သည်ကား သုခပဋိပဒါခိပ္ပါဘိည (=နိဝရဏတို့ကိုလည်း လွယ်ကူစွာပယ်နိုင်၍ ထို၏အထက် အရဟတ္တမဂ်သို့ ရောက်ဆိုက်ရန် ဝိပဿနာ အသိဉာဏ်တို့သည်လည်း လျင်မြန်ထက်မြက်သော ဝိပဿနာဉာဏ်တို့ရှိသည့်) အရဟတ္တမဂ် ဖြစ်လေသည်။

ဤကား မထေရ် မြတ်ကြီးနှစ်ပါးတို့၏ ပဋိပဒါ အထူးတည်း။ အံ ဋ္ဌ ၂၊ မျက်နှာ ၃၄၅၊ ပဋိပဒါဝဂ် ၇-ဂ-သုတ်အဖွင့်မှ။

အင်္ဂါလေးပါးရှိသော သာဝက သန္နိပါတ်ကြီး တကြိမ်ဖြစ်ခြင်းအကြောင်း

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤ“ဝေဒနာပရိဂ္ဂဟသုတ္တန်” ခေါ်သည့် ဒီဃနခသုတ္တန် (မ-၂၊ ၁၆၅)ကို နေမဝင်မီပင် ပြီးဆုံးအောင် ဟောတော်မူ၍ ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်မှ သက်ဆင်းတော်မူခဲ့၍ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်သို့ သွားရောက်ပြီးလျှင်—

- (၁) တပို့တွဲလပြည့်နေ့ဖြစ်ခြင်း၊
- (၂) မည်သူတဦး တယောက်မျှ ပင့်ဖိတ်အပ်သည်မဟုတ်ပဲ မိမိတို့ ဓမ္မတာ အတိုင်း ရဟန်းပေါင်း (၁၂၅၀) တထောင်နှစ်ရာ ငါးကျိပ် (၉ရူဝေလကဿပဉ္စိနောင် ရဟန်းတထောင်နှင့် အဂ္ဂသာဝကကြီးနှစ်ပါးတို့အဖွဲ့မှ နှစ်ရာငါးကျိပ်)တို့ စည်းဝေးမိခြင်း၊

•ဇာနည်စွမ်း ၃-၂

(၃) ထို (၁၂၅၀) တထောင်နှစ်ရာငါးကျိပ်သော ရဟန်းအားလုံးပင် ဇဟိဘိက္ခု ရဟန်းချည်းဖြစ်ခြင်း၊

(၄) ထို ရဟန်းအားလုံးပင် ဆဋ္ဌဘိည (= အဘိညာဏ်ခြောက်ပါး ရရှိကြသည့်) ရဟန္တာချည်းဖြစ်ခြင်း၊

ဤအင်္ဂါလေးပါးနှင့် ပြည့်စုံသော သာဝကသန္နိပါတ (= သာဝက အစည်းအဝေးကြီး) ကို ပြုတော်မူပြီးလျှင် အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်နှင့် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ်ကြီးနှစ်ပါးတို့အား အဂ္ဂသာဝကရာထူးကို အပ်နှင်းပေးသနားတော်မူ၍ ထိုနေ့မှာပင် ဘုရားတကာ မစွန့်ရာသော ဩဝါဒပါတိမောက်ကို ပြုတော်မူလေသည်။

တရားပွဲကြီး သုံးကြိမ်

ရှေး (ပဌမတွဲလာ) နှစ်ကျိပ်လေးဆူ ဗုဒ္ဓဝင်အခဏ်း၌ ဘုရားရှင်တို့၏ မွှောဘိသမယခေါ်သော တရားပွဲကြီးများ သုံးကြိမ်ဖြစ်သကဲ့သို့ ဤ အကျွန်ုပ်တို့၏ အစီန္ဒေယျ သုံးလောကထွတ်ထားသဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားမှာလည်း အထူးမှတ်တမ်းတင်ယူအပ်သည့် မွှောဘိသမယခေါ်သော တရားပွဲကြီးများ သုံးကြိမ်ပင် ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ သုံးကြိမ်ဟူသော်ကား—

(၁) ရှေး၌ ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက် ဝိဂဒါဗုန်တောသို့ ကြွရောက်၍ ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ္တန်ကို ဟောကြားတော်မူသောအခါ အရှင်ကောဏ္ဍည မထေရ်သည် မြဟွာပေါင်း တဆယ့်ရှစ်ကုဋေတို့နှင့်တကွ သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေသည်။

(ဤကား ရှေးဦးစွာ လူနတ်မြဟွာ သတ္တဝါတို့အား သစ္စာလေးပါးတရားကို ဆီစေခြင်းဟုဆိုအပ်သော ပဌမ မွှောဘိသမယ = ပဌမ တရားပွဲကြီးတည်း။)

(၂) ဇောက်အခါ မဟာဗမဂ်လာ အခါတော်နှင့် စကြဝဠာပေါင်း တိုက်တသောင်းမှ ဒညောင်းရောက်ဆိုက်လာကြသော

နတ်လူအပေါင်းတို့၏အလယ်၌ မင်္ဂလသုတ္တန်ကို ဟောကြား ပြီးဆုံးသောအခါ မရေမတွက်နိုင်သော လူနတ်မြဟွာ သတ္တဝါတို့ သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ကြကုန်လတ္တံ့။

(ဤကား နှစ်ကြိမ်မြောက် လူနတ်မြဟွာ သတ္တဝါတို့အား သစ္စာ လေးပါး တရားကို သိစေခြင်းဟုဆိုအပ်သော ဒုတိယ ဓမ္မာဘိသမယ =နှစ်ကြိမ်မြောက် တရားပွဲကြီးတည်း။)

(၃) တဖန် နောက်အခါ အရှင်ရာဟုလာကို စူဠရာဟု- လောဝါဒသုတ္တန် (မ-၃၊ ၃၂၄။ သံ-၂၊ ၃၂၄)ကို ဟောတော် မူသောအခါ အရှင်ရာဟုလာနှင့်တကွ ထောင်ပေါင်းများစွာ နတ်မြဟွာတို့ သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ကြကုန် လတ္တံ့။

(ဤကား သုံးကြိမ်မြောက် လူနတ်မြဟွာ သတ္တဝါတို့အား သစ္စာ လေးပါး တရားကို သိစေခြင်းဟုဆိုအပ်သော တတိယ ဓမ္မာဘိသမယ =သုံးကြိမ်မြောက် တရားပွဲကြီး တည်း။)

သာဝကသန္နိပါတ တကြိမ်

အကျွန်ုပ်တို့၏ သုံးလောကထွတ်ယား သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား မှာ ရှေး (စာမျက်နှာ-၁၀) ၌ ဖော်ပြအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း အင်္ဂါ လေးပါးရှိသော သာဝက အစည်းအဝေးကြီး တကြိမ်သာ ဖြစ်လေသည်။

ထိုအစည်းအဝေး၌ပင် မြတ်စွာဘုရားသည် ဩဝါဒပါတိ- မောက်ကို ပဌမဆုံးအကြိမ် ပြတော်မူသည်။

ပါတိမောက်နှစ်ပါး အကြောင်း

ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက် လိုက်နာသူကို အပါယ်ဒုဂ္ဂတိဘေး စသည်မှ လွတ်မြောက်စေကတ်သောကြောင့် မြတ်စွာဘုရားတို့၏ အကျဉ်းချုပ် အဆုံးအမ ဩဝါဒနှင့် ပညတ်တော်မူအပ်သော သိက္ခာပုဒ်များကို ပါတိမောက် ဟူ၍ ခေါ်၏။ ထိုပါတိမောက်

သည် (၁) သြဝါဒပါတိမောက်၊ (၂) အာဏာပါတိမောက် ဟူ၍ နှစ်ပါး အပြားရှိ၏။

ထိုနှစ်ပါးတို့တွင် (၁) သြဝါဒပါတိမောက်ကို မြတ်စွာဘုရား တို့သာလျှင် ပြတော်မူ ဟောတော်မူကြကုန်၏။ ထိုမြတ်စွာဘုရား များသာ ပြတော်မူကြ ဟောတော်မူကြသည့် သြဝါဒပါတိမောက် ဒေသနာမှာ “ခန္တိ ပရမံ တပေါ တိတိက္ခာ” အစရှိသော သုံးဂါထာတို့ပင် ဖြစ်ကုန်၏။ ဘုရားရှင်တိုင်းပင် ဤသြဝါဒ သုံးဂါထာဖြင့် ပါတိမောက်ကို ပြတော်မူကုန်၏။ တရားဒေသနာ ဂါထာ အထူးအပြားကား မရှိ၊ ပြတော်မူသည့် ကာလ အထူး အပြားသာရှိသည်။ ရှိပုံမှာ—

ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားသည် ခုနစ်နှစ်တကြိမ် ခုနစ်နှစ်တကြိမ် သြဝါဒပါတိမောက်ကို ပြတော်မူ၏။ တကြိမ် ပေးလိုက်သော သြဝါဒသည် ခုနစ်နှစ်စာ ဆုံးမပြီးသား ဖြစ်လေ၏။ သိဒ္ဓိမြတ်စွာ ဘုရား၊ ဝေဿဘူ မြတ်စွာဘုရားတို့သည် ခြောက်နှစ် တကြိမ် ခြောက်နှစ် တကြိမ် သြဝါဒပါတိမောက်ကို ပြတော်မူကုန်၏။ ကကုသန်မြတ်စွာဘုရား၊ ကောဏာဂုံမြတ်စွာဘုရားတို့သည် တနှစ် တကြိမ် တနှစ်တကြိမ် သြဝါဒပါတိမောက်ကို ပြတော်မူကုန်၏။ ကဿပမြတ်စွာဘုရားသည် ခြောက်လတကြိမ် ခြောက်လတကြိမ် သြဝါဒပါတိမောက်ကို ပြတော်မူ၏။ ထိုကဿပမြတ်စွာဘုရား၏ တကြိမ်ပေးလိုက်သော သြဝါဒသည် ခြောက်လစာဆုံးမပြီးသား လုံလောက်ပြီးသားဖြစ်လေ၏။*

ဤသြဝါဒပါတိမောက်နှင့်စပ်၍ ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ်၊ ဝေရဇ္ဇကဏ္ဍအဖွင့် စာမျက်နှာ ၁၅၃-၄- တို့၌ ဖွင့်ပြချက်ကို ထုတ်ဖော်ပြဆိုဦးအံ့။ ရှေးဘုရားရှင်တို့သည် သြဝါဒပါတိမောက် ကိုသာ ပြတော်မူကုန်၏။ (ထိုသြဝါဒပါတိမောက်ကိုလည်း လခွဲ တကြိမ် ပြသည်မဟုတ်)။ ချဲ့ဦးအံ့.... ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားသည်

* ဤကား ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ဒုတိယအုပ် အာနန္ဒတ္ထေရပဉ္စဝတ္ထု အဖွင့်၌လာသော စကားရပ်တည်း။

ခြောက်နှစ် ခြောက်နှစ် ပြည့်သောနေ့၌ တကြိမ် တကြိမ် ဩဝါဒ ပါတိမောက်ကို ပြတော်မူ၏။ ထိုဩဝါဒပါတိမောက်ကိုလည်း ကိုယ်တော်တိုင်သာ ပြတော်မူ၏။ သာဝက ရဟန်းတော်များ သည်ကား မိမိတို့နေထိုင်ရာ ကျောင်းတိုက်အရံ၌ မပြကြကုန်။ ဇမ္ဗူဒိပ်တကျွန်းလုံးတွင် ဗန္ဓုမတီပြည်အနီး သားကောင်တို့အား ဘေးမဲ့ပေးရာ ခေမမည်သော ဥယျာဉ်ကြီးအတွင်း ဝိပဿီ မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူရာ ကျောင်းတိုက်ကြီး အတွင်း၌သာလျှင် ရှိသမျှ ရဟန်းသံဃာအားလုံး တစုတည်း သံဃဥပုသ်ကို ပြုတော်မူကြ၏။

ထိုဝိပဿီမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်အခါ၌ ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း အပြင်မှာ ကျောင်းဘိုက်ပေါင်း (၈၄၀၀၀) ရှစ်သောင်းလေး ထောင်ရှိ၏။ ကျောင်းတိုက် တတိုက်တတိုက်၌ ဝိသဘာဝပုဂ္ဂိုလ် တို့နှင့် မရောမပြွမ်း စင်ကြယ်စွာသော ရဟန်းပေါင်း တသောင်း နှစ်သောင်းတို့ နေထိုင်ကြကုန်၏။ ထို့ထက်အလွန်လည်း နေထိုင် ကြကုန်၏။ ဥပုသ်ပြောကြားကြသည့် နတ်များတို့သည် ရဟန်း တော်တို့ သီတင်းသုံးနေထိုင်ရာ ထိုထိုကျောင်းကိုက်သို့ သွား ရောက်ကြ၍ (တနှစ် တနှစ်လွန်လျှင် တကြိမ် တကြိမ်) “ဆင်းရဲ ကင်းဟော်မူကြသော အရှင်မြတ်တို့.... တနှစ် လွန်ခဲ့ပါပြီ၊ နှစ်နှစ်- သုံးနှစ်-လေးနှစ်-ငါးနှစ် လွန်ခဲ့ပါပြီ၊ ဤယခုနှစ်ကား ခြောက်နှစ် မြောက်နှစ် ဖြစ်ပါသည်။ လာလတ္တံ့သော လပြည့်နေ့၌ မြတ်စွာ ဘုရားကို ရိုသေလေးမြတ် ဆည်းကပ်ဖူးမြင်ခြင်းငှါ၎င်း၊ ဥပုသ် ပြုခြင်းငှါ၎င်း သွားရောက်ကြရပါမည်။ အရှင်တို့၏ စည်းဝေး ရမည့်အချိန်ကာလ ဆိုက်ရောက်ခဲ့ပါပြီ”ဟု လျှောက်ထားပြောဆို ကြကုန်၏။

ထိုအခါ တန်ခိုးအာနုဘော်ရှိသော ရဟန်းတို့သည် မိမိ မိမိ တို့၏ တန်ခိုးအာနုဘော်ဖြင့် ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူရာ ခေမမိဂဒါဝုန် ကျောင်းတိုက်သို့ ကြွသွားကြ ကုန်၏။ တန်ခိုးအာနုဘော်မရှိသော ရဟန်းတို့ကား နတ်တို့၏ အာနုဘော်ဖြင့် ကြွသွားကြကုန်၏။ ကြွသွားကြပုံမှာ—ထိုတန်ခိုး

အာနုဘော် မရှိသော ရဟန်းတို့သည် မိမိတို့၏ နေထိုင်ရင်း ဖြစ်သည့် အရှေ့သမုဒ္ဓါအနီး ကျောင်းတိုက်၊ အနောက်သမုဒ္ဓါ အနီး ကျောင်းတိုက်၊ မြောက်သမုဒ္ဓါ အနီး ကျောင်းတိုက်၊ တောင်သမုဒ္ဓါအနီးကျောင်းတိုက် အသီးသီးတို့၌ နေထိုင်ကြကုန် ရင်း ခရီးသွား ရဟန်းတို့ ပြုလုပ်ရမည့် ကျောင်းအိပ်ရာ နေရာကို သုတ်သင်ခြင်းအစရှိသောဝတ်များကို ပြည့်စုံအောင် ပြုလုပ်ကြပြီး လျှင် သပိတ်သင်္ကန်းများကို ယူဆောင်၍ “သွားကြတော့အံ့” ဟူ၍ စိတ်အကြံဖြစ်သည်နှင့်တပြိုင်နက် (နတ်တို့၏အာနုဘော်ကြောင့်) ဥပုသ်အိမ်သို့ ရောက်ရှိပြီးသားဖြစ်ကြကာ ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးထိုင်နေကြကုန်၏။

ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရားသည်လည်း ရဟန်းပရိသတ် အစုံအညီ အစည်းအဝေးတွင် ဤဆိုလတ္တံ့သော ဩဝါဒ ပါတိမောက်ကို ပြတော်မူ ဟောတော်မူ၏။

- (၁) ခန္တိ ပရမံ တပေါ တိတိက္ခာ၊
- နိဗ္ဗာနံ ပရမံ ဝဒန္တိ ဗုဒ္ဓါ။
- န ဟိ ပဗ္ဗဇိတော ပရူပဃာတိ၊
- န သမဏော ဟောတိ ပရံ ဝိဟေဋ္ဌယန္တော။

တိတိက္ခာ = တိတိက္ခာဟု ဆိုအပ်သော။ ခန္တိ = အဓိဝါသန ခန္တိတရားသည် (သူတပါးတို့စွပ်စွဲခြင်း ပြစ်မှားခြင်း အချမ်းအပူ အစရှိသည်ကို မျက်နှာမနှမ်း ခံနိုင်စွမ်းရှိမှု တည်းဟူသော ဝီရိယ (တနည်း-ဝီရိယခေါင်းဆောင်သော စိတ္တုပ္ပါဒ်) ကို အဓိဝါသန ခန္တိဟူ၍ ခေါ်သည်)။ ပရမံ = မြတ်သော။ တပေါ = အကျင့် တည်း။ နိဗ္ဗာနံ = တဏှာမှ ထွက်မြောက်ရာ နိဗ္ဗာန်တရားကို။ ပရမံ = မြတ်၏ ဟူ၍။ ဗုဒ္ဓါ = ဘုရားရှင်တို့သည်။ ဝဒန္တိ = ဟောတော်မူကုန်၏။ ပရူပဃာတိ = သူတပါးကို သတ်ဖြတ်လေ့ ရှိသောသူသည်။ ပဗ္ဗဇိတော = ရဟန်းသူမြတ်သည်။ န ဟော- တိ = မဖြစ်။ ပရံ = သူတပါးကို။ ဝိဟေဋ္ဌယန္တော = ညှဉ်းပန်း နှိပ်စက်သော သူသည်။ သမဏော = ကိလေသာခပ်သိမ်းကို ငြိမ်းအေးစေတတ် ရဟန်းမြတ်သည်။ န ဟောတိ = မဖြစ်။

(၂) သဗ္ဗပါပဿ အကရဏံ၊ ကုသလဿ ဥပသမ္ပဒါ။
သစ်က္ကပရိယောဒပနံ၊ ဧတံ ဗုဒ္ဓါန သာသနံ။

သဗ္ဗပါပဿ = အပြစ်ရှိငြား ခပ်သိမ်းသော အကုသိုလ် တရားကို။ အကရဏံ = မပြုလုပ်ခြင်း (ဝါ) မဖြစ်စေခြင်း၎င်း။ ကုသလဿ = အပြစ်မဲ့ငြား စတုဘူမိက ကုသိုလ်တရားကို။ ဥပသမ္ပဒါ = ပြည့်စုံစေခြင်း၎င်း။ သစ်က္ကပရိယောဒပနံ = နိဝရဏငါးပါး ညစ်ညူးကြောင်းတရားတို့ကို ပယ်ရှားသုတ်သင် မိမိစိတ်ကို ဖြူစင်စေခြင်း၎င်း။ ဧတံ = ဤတရား သုံးပါးသည်။ ဗုဒ္ဓါနံ = အဆူဆူသောဘုရားရှင်တို့၏။ သာသနံ = အဆုံး အမဩဝါဒ အနုသာသနီပေတည်း။ (သီလသံဝရဖြင့် ခပ်သိမ်းသော အကုသိုလ်တရားကို ပယ်ရှား၍ လောကီလောကုတ္တရာ သမထဝိပဿနာဘာဝနာဖြင့် စတုဘူမိကကုသိုလ်တရားကို ပြည့်စုံစေပြီးလျှင် အရဟတ္တဖိုလ်ဖြင့် မိမိစိတ်ကို အပြီးတိုင် ဖြူစင်စေရမည်။ ဤကား ဘုရားရှင်တိုင်း၏ အဆုံးအမဩဝါဒ အနုသာသနီ ဖြစ်ပေသည်ဟု ဆိုလိုသည်။)

(၃) အနူပဝါဒေါ အနူပဃာတော၊
ပါတိမောက္ခေ စ သံဝရော။
မတ္တညတာ စ ဘတ္တသ္မိံ၊
ပန္နန္တ သယနာသနံ။
အဓိစိတ္တေ စ အာယောဂေါ၊
ဧတံ ဗုဒ္ဓါန သာသနံ။

အနူပဝါဒေါ = သူတပါးကို ကိုယ်တိုင်လည်း မစွပ်စွဲခြင်း၊ သူ့ကိုလည်း မစွပ်စွဲစေခြင်း၎င်း (ဝါ) စသိကသီလကို ဟောတော်မူသည်။)။ အနူပဃာတော = သူတပါးကို ကိုယ်တိုင်လည်း မညှဉ်းပန်း မနှိပ်စက် မသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သူ့ကိုလည်း မညှဉ်းပန်းစေ မနှိပ်စက်စေ မသတ်ဖြတ်စေခြင်း၎င်း (ကာယိကသီလကို ဟောတော်မူသည်။)။ ပါတိမောက္ခေ = အကြီးအကဲပါတိမောက္ခ မြတ်သော သီလ၌။ သံဝရော စ = အပြစ်မလိမ်းအောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်

စည်းခြင်း၎င်း (ပါတိမောက္ခသံဝရသီလနှင့် ဣန္ဒြိယသံဝရသီလ နှစ်ပါးကို ဟောတော်မူသည်)။ ဘက္ကသိ^၁ = ဆွမ်းပစ္စည်း၌။ မတ္တညုတာ စ = ခံယူသုံးဆောင်မှုဝယ် အတိုင်းအရှည်ကို သိခြင်း၎င်း (အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိသီလနှင့် ပစ္စယသန္နိသိတသီလနှစ်ပါးကို ဟောတော်မူသည်)။ ပန္နန္တ သယနာသနံ = လူနှင့်ဝေးကွာ ဆိတ်ငြိမ်ရာတောကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းမွေ့လျော် နေစံပျော်ခြင်း၎င်း (သပ္ပာယ်သေနာသနကို ဟောတော်မူသည်)။ အဝိစိတ္တေ = ဝိပဿနာဉာဏ်၏ အခြေခံပါဒက ရှစ်ဝသောသမာပတ် အဝိစိတ္တသိက္ခာမြတ်၌။ အာယောဂေါ = မပြတ်ကြိုးကုတ်အားထုတ်ခြင်း၎င်း။ တေံ = ဤသည့်ခြောက်ပါး တရားအစုသည်။ ဗုဒ္ဓါနံ = အဆူဆူသော ဘုရားရှင်တို့၏။ သာသနံ = အဆုံး အမဲြဝါဒအနုသာသနီပေတည်း။ (ဤဂါထာဖြင့် သိက္ခာသုံးပါးကို အကျဉ်းချုပ်ဟောကြားတော်မူသည်)။

ဤနည်းအတိုင်းပင် သိဒ္ဓိဘုရားရှင် အစရှိသော အခြားသော ဘုရားရှင်တို့သည်လည်း ဩဝါဒပါတိမောက်ကို ပြတော်မူ ဟောတော်မူကြကုန်၏။ တရားဒေသနာ ဂါထာအထူးအပြား မရှိ၊ ပြတော်မူရာကာလ အထူးအပြားသာ ရှိကြောင်း ရှေး၌ ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ပြသည်။

ဤသုံးဂါထာတို့သည်သာလျှင် ခပ်သိမ်းသော ဘုရားရှင်တို့၏ ဩဝါဒပါတိမောက်ဂါထာတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုဩဝါဒပါတိမောက် သုံးဂါထာတို့ကို သက်တော်ရှည် မြတ်စွာဘုရားတို့သည် သာသနာအဆုံးတိုင် ပြတော်မူကုန်၏။ အသက်တမ်း တိုတောင်းဟော်မူကြသည့် ဘုရားရှင်တို့သည်ကား ပဌမဗောဓိခေါ်သော ရှေ့ပိုင်း နှစ်ပရိစ္ဆေဒကာလအတွင်း၌သာ ပြတော်မူကုန်၏။ ထိုသက်တမ်း တိုတောင်းတော်မူကြသည့် မြတ်စွာဘုရားတို့သည် သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်သောအခါမှစ၍ ဩဝါဒပါတိမောက်ကို ပြတော်မူကြကုန်။ တပည့်ရဟန်းတို့သည်သာလျှင် (၂) အာဏာပါတိမောက် ခေါ်သော ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်များကို ၁၅-ရက် တပက္ခတကြိမ် ပြတော်မူကြကုန်၏။ (ဤအာဏာပါတိမောက်ကို မြတ်စွာဘုရား

ရတနာ] မြတ်စွာဘုရားကို သုခွေဒါနမင်းကြီးအပင့်လွှတ်ခြင်း ၂၅

များ ပြတော်မူကြကုန်)။ ထို့ကြောင့် အကျွန်ုပ်တို့၏ အစိန္တေယျ သုံးလောကထွတ်ထား မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း ပဌမဗောဓိ ခေါ်သော ရွှေပိုင်း ဝါနှစ်ဆယ်အတွင်း၌သာလျှင် ဩဝါဒပါတိ မောက်ကို ပြတော်မူသည်။ (ဝိနည်း အဋ္ဌကတာ ပဌမအုပ် စသည်မှ)။

မြတ်စွာဘုရားကို နေပြည်တော်သို့ ကြွရောက်ရန် သုခွေဒါနမင်းကြီး အမတ်များကို ဝေလွှတ်ပင့်ဆောင်ခြင်း

အချိန်အားဖြင့် မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခုနှစ် ပြာသိုလပြည့် ကျော် အချိန်ကာလ၌ ဖြစ်လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် (ရှေး အခဏ်း ၁၅-၌ ပြဆိုအပ်ပြီးအတိုင်း) ကိုယ်တော်ထံမှောက်သို့ လာရောက်ချဉ်းကပ်ကြသော လူနတ်မြဟ္ဗာသတ္တဝါတို့အား တရား ရေအေး အမြိုက်ဆေးကို တိုက်ကျွေးတော်မူလျက် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းမွေလျော် သီတင်းသုံး နေထိုင် တော်မူကာ အချိုသော ဝေနေယျသတ္တဝါတို့ကို သရဏဂုံသီလ၌ တည်စေ၍၎င်း၊ အချိုသော ဝေနေယျသတ္တဝါတို့ကို အဘိနိဟာရ အလျောက် ထိုထိုမဂ်ဖိုလ်တို့၌ တည်စေ၍၎င်း၊ အချိုသော အင်္ဂ တိုင်းသား မဂဓတိုင်းသား အမျိုးကောင်းသားတို့ကို ရဟန်းအဖြစ် ရောက် မဂ်ပေါက် ဖိုလ်တည် ချီးမြှောက်တော်မူ၍၎င်း ကျွတ်ပွဲကြီး သဘင် နေ့စဉ်နေ့စဉ်ဆင်ယင်ကျင်းပရှိနေတော်မူစဉ် ခမည်းတော် သုခွေဒါနမင်းကြီးသည် “ငါ၏ သားတော်သည် ဒုက္ကရစရိယာ ခြွင်းနှစ်ကြာ ကျင့်ပြီးနောက် မြတ်သောဘုရားအဖြစ်သို့ရောက် ၍ ဓမ္မစကြာတရားဦး ဟောကြားတော်မူပြီးလျှင် ကောင်းကင် အလယ်၌ ကြယ်နက္ခတ်အပေါင်းတို့ဖြင့် ဝန်းဝိုင်းခြံရံကာ တင့်တယ် စွာ တည်နေသော လမင်းကြီးကဲ့သို့ ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန် ကျောင်းတိုက်ဝယ် ရဟန်းအပေါင်းတို့ဖြင့် ဝန်းဝိုင်းခြံရံပြီးလျှင် အလွန်ကြီးမားမြင့်မြတ်သည့် ဘုရားတို့ အသရေဖြင့် ဝေနေယျ တို့ကို ချေချွတ်လျက် နေထိုင်တော်မူ၏” ဟူသော သတင်းစကားကို ကြားသိရ၍ အမတ်တဦးကို ရွှေတော်မှောက် အရောက်ခေါ်ယူ ပြီးလျှင်—

“အမောင် အမတ် သွားပါတည့်ချေ၊ သင်သည် နောက်လိုက် နောက်ပါ မင်းချင်းယောက်ျားပေါင်း တထောင်ခြံရံကာ ရာဇပြုတ်ပြည်သို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် ငါ မင်းတရား မှာလိုက်သော စကားဖြင့် ‘ဘုန်းတော်ကြီး သော မြတ်စွာဘုရား...အရှင်ဘုရားတို့၏ ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် အရှင်ဘုရားတို့ကို ဖူးမြော်လိုပါ သည်’ဟု လျှောက်ထား၍ ငါ့သားတော်ဘုရားကို ပင့် ဆောင်လာခဲ့ပါလော့” —

ဟု အမိန့် တော်မြတ် မှတ်လေသော် ထို အမတ်သည်လည်း “ကောင်းပါပြီ အရှင်မင်းကြီး....”ဟု ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒန မင်းတရား မိန့်ကြားသည့်စကားကို ဦးခေါင်းဖြင့် ခံယူ၍ မင်းချင်း ယောက်ျားပေါင်းတထောင်ခြံရံလျက် အလျင်အမြန်ပင် ယူဇနာ ခြောက်ဆယ်ဝေးကွာသောခရီးကို သွားရောက်၍ (ကပိလဝတ် ပြည်နှင့် ရာဇပြုတ်ပြည်ကား ခရီးယူဇနာ ခြောက်ဆယ် ဝေးကွာ သည်)ပရိသတ်အလယ်၌ မြတ်စွာဘုရား တရားဟောတော်မူချိန် တွင် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက် အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်မိလေသည်။

ထိုအမတ်သည် “ငါတို့အား မင်းကြီး မှာကြားလိုက်သော သတင်းစကားကို ခေတ္တထား၍ တရားနာဦးမည်”ဟု ကြံစည် နှလုံးပိုက်၍ ပရိသတ်အစွန်အဖျား၌ ရပ်တည်ကာ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားအပ်သော တရားဒေသနာတော်ကို နာယူရ၍ ရပ် တည်လျက်ပင် အဓိအရံ မင်းချင်းယောက်ျား တထောင်တို့နှင့် တကွ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ရှိ၍ “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာ ဘုရား တပည့်တော်တို့သည် ရှင်တော်ဘုရား အထံတော်၌ ရှင်အဖြစ် ရဟန်းအဖြစ်ကို ရကြပါရစေ”ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း “ထေ ဘိက္ခဝေါ = ရဟန်းတို့ လာ ကြလော့” အစရှိသည်ဖြင့် (ရှေး၌ဆိုအပ်ပြီးသည့် နည်းအတိုင်း) ရွှေလက်တော်ဆန့်တန်း၍ ဧဟိ ဘိက္ခုခေါ်တော်မူလေလျှင် ထို ခဏမှာပင် အမတ်နှင့်တကွ မင်းချင်းယောက်ျား တထောင်လုံး ဣဒ္ဓိမယ သပိတ်သင်္ကန်း ပရိက္ခရာတို့ သူ့နေရာနှင့်သူ အရံသင့်

ရတနာ] မြတ်စွာဘုရားကိုသုခွေဒနမင်းကြီးအပင့်လွှတ်ခြင်း ၂၇

အဆင်သင့် ဝတ်ဆင်ပြီးဖြစ်ကြကာ အဝါ (၆၀) ခြောက်ဆယ် သက်တော်ရှစ်ဆယ်ရှိပြီးသောမထေရ်ကြီးများပမာ မြတ်စွာဘုရား ကို ရိုသေစွာ ရှိခိုးကြလျက် ရဟန်းပြုပြီးသား ဖြစ်ကြလေတော့ သည်။ အံ့ဩဖွယ်ရာ အမတ်အသွင် မင်းချင်းယောက်ျားအသွင် ကွယ်ပျောက်၍ ရဟန်း အသွင်သို့ ကူးရောက် သွားကြလေတော့ သည်။

(အထူးမှတ်ရန်မှာ—အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသော အခါမှစ၍ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့မည်သည် လောကီရေးရာတို့၌ လျစ်လျူရှုကြမြဲ ဓမ္မ တာဖြစ်သောကြောင့် ထို အမတ်သည် မင်းကြီးစေလွှတ်အပ်သော သတင်းစကားကို မြတ်စွာဘုရားအား မလျှောက်ထားပဲ အရဟတ္တဖိုလ် တရားဖြင့်သာ မွေ့လျော်နေလေတော့၏။)

သုခွေဒနမင်းကြီးသည်လည်း “စေလွှတ်လိုက်သော အမတ် သည်လည်း ပြန်လာချိန် သင့်လျက်နှင့် ပြန်မလာ၊ သတင်းစကား ကိုမျှလည်း မကြားရ၊ အကြောင်း အသို့နည်း”ဟု ကြံစည်ပြီး၍ အခြားအမတ်တစ်ဦးကို ခေါ်ပြီးလျှင် ရှေးနည်းအတူပင် မိန့်ကြား မှာထားပြီးသော် သားတော်ဘုရားကို ပင့်ဆောင် လာခဲ့ရန် ထပ်မံ၍ စေလွှတ်လိုက်ပြန်လေ၏။ ထိုအမတ်သည်လည်း ရာဇဂြိုဟ် ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်သို့ သွားရောက်၍ ရှေးနည်း အတူ ပင်လျှင် နောက်ပါ မင်းချင်းယောက်ျားပေါင်း တထောင်တို့နှင့် အတူတကွ တရားနာယူကာ ရဟန္တာဖြစ်ပြီးနောက် ဧဟိ ဘိက္ခု ရဟန်းအဖြစ်သို့ရောက်လျက် မင်းကြီးစေလွှတ်အပ်သော သတင်း စကားကို မြတ်စွာဘုရားအား မလျှောက်ထားပဲ အရဟတ္တဖိုလ် ချမ်းသာဖြင့်သာ မွေ့လျော်နေလေတော့၏။

သုခွေဒနမင်းကြီးသည် ဤနည်းအတိုင်း မင်းချင်းယောက်ျား ပေါင်း တထောင်စီ တထောင်စီ အခြံအရံရှိသော အမတ် ကိုးဦး တို့ကို ကိုးကြိမ်တိုင်တိုင် စေလွှတ်ပါသော်လည်း ကိုးဦးလုံးတို့ပင် နောက်ပါမင်းချင်း ယောက်ျားပေါင်း တထောင်စီ တထောင်စီ တို့နှင့်တကွ တရားတော်ကို နာကြားကြ၍ ရဟန္တာလည်းဖြစ် ဧဟိ ဘိက္ခုရဟန်းချည်းလည်း ဖြစ်ကြပြီးလျှင် မင်းကြီး စေလွှတ်

အပ်သောသတင်းစကားကို မြတ်စွာဘုရားအားလည်း မလျှောက်
ထား မင်းကြီးထံသို့လည်း သတင်းစကား မပြန်ကြားကြပဲ အရ-
ဟတ္တဖိုလ် ချမ်းသာဖြင့်သာ မွေ့လျော်နေထိုင်တော်မူကြလေကုန်
၏။

ဖွားဖက်တော် ကာဠုဒါယီအမတ်ကို လေ့ထံခြင်း

ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် သတင်း စကားကိုမျှ
ယူဆောင်ကာ မိမိထံမှောက်သို့ လာရောက်ပြောကြားသူကို မရ
ရှိ၍ “ဤမျှလောက်(၉၀၀၉) ကိုးထောင် ကိုးယောက်သော သူတို့
သည် ငါ့အပေါ်၌ အကျွမ်းတဝင် ချစ်ခင်ခြင်း အလျှင်းမရှိကြ
သောကြောင့် ငါ့အထံမှောက်သို့ လာရောက်၍ သတင်းစကား
မျှကိုပင် မပို့လာကြကုန်၊ အဘယ်သူကား စင်စစ်အားဖြင့် ငါ၏
စကားကို မိန့်ကြားလိုက်သည့်အတိုင်း မဆိုင်းလျင်စွာ လိုက်နာ
ပြုလုပ် ဆောင်ရွက်ပါမည်နည်း” ဟု ကြံစည် ဆင်ခြင်တော်မူ၍
မိမိ၏ မှူးမတ်ဖိုလ်ထု ရဲမက်စုအပေါင်းကို ကောင်းစွာစေ့ငု ကြည့်
ရှုရှာဖွေတော်မူလတ်သော် ကာဠုဒါယီအမတ်ကို မြင်တော်မူလေ
၏။ ထို ကာဠုဒါယီအမတ်ကား သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး၏ မင်းမှု
ကိစ္စအဝဝကို ပြီးစီးအောင် ဆောင်ရွက်ရသည့် အထွေထွေ အမှု
ဆောင်အမတ်လည်းဖြစ်၏၊ ထီးနန်းကိစ္စအဝဝ၌ စိတ်ချယုံကြည်
ရသော အတွင်းလူယုံတော်လည်းဖြစ်၏၊ အလွန်အမင်း မင်းကျွမ်း
ဝင်သူလည်းဖြစ်၏၊ ဘုရားအလောင်းနှင့် တနေတည်း ဖွားမြင်
သည့် ဖွားဘက်တော်လည်းဖြစ်၏၊ အလောင်းမင်းသားနှင့် မြေ
မှုန့်ကစားဖက်ဖြစ်၍ ချစ်ခင်နှီးရင်း သူငယ်ချင်းလည်းဖြစ်၏။

သို့ရကား သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် ကာဠုဒါယီအမတ်ကို
“ချစ်သား ကာဠုဒါယီ...ငါသည် သားတော်ဘုရားကို ဖူးမြင်
လိုသည်ဖြစ်၍ နောက်ပါ မင်းချင်းယောက်ျားပေါင်း တထောင်စီ
တထောင်စီတို့နှင့် အမတ် ကိုးဦးတို့ကို သားတော် ဘုရားကို
လျှောက်ထားပင့်ဆောင်ခဲ့ရန် စေလွှတ်လိုက်ပါသော်လည်း တဦး
တယောက်မျှ သတင်းစကားပြန်ကြားသူဟူ၍ မရှိခဲ့ချေ၊ အသက်၏
အန္တရာယ်မည်သည်ကို အကယ်မလွှဲ သိနိုင်ခဲ့၏၊ ငါသည် အသက်

ရတနာ] ကာဠုဒါယီ ဂါထာ ၆၀-ဖြင့် ပင့်လျှောက်ခြင်း ၂၉

ရှင်စဉ်ပင် သားတော်ဘုရားကိုဖူးမြင်လို၏။ ချစ်သားကာဠုဒါယီ... သင်သည် ငါ့အား သားတော်ဘုရားကို ဖူးမြင်ရအောင် ရွက်ဆောင်ကြိုးကုတ် အားထုတ်နိုင်ပါမည်လော” ဟု မေးမြန်း တော်မူလေသော် ကာဠုဒါယီအမတ်သည် “အရှင်မင်းမြတ် အကျွန်ုပ်သည် ရဟန်းပြုခွင့် ရပါမူကား အရှင်မင်းကြီးအား သားတော်ဘုရားကို ဖူးမြင်ရအောင် ရွက်ဆောင်ကြိုးကုတ် အား ထုတ်နိုင်ပါလိမ့်မည်” ဟု ပြန်ကြားလျှောက်တင်လေ၏။

ထိုအခါ မင်းကြီးက “ချစ်သား ကာဠုဒါယီ.... သင်သည် ရဟန်းပြု၍ပင်ဖြစ်စေ ရဟန်းမပြုမူ၍ဖြစ်စေ ငါ့အား သားတော် ဘုရားကို ဖူးမြင်ရအောင်သာ ရွက်ဆောင်ကြိုးကုတ် အားထုတ် ပါလေ” ဟု မိန့်ကြားတော်မူလေလျှင် ကာဠုဒါယီ အမတ်သည် လည်း “ကောင်းပါပြီ အရှင်မင်းကြီး....” ဟု ဝန်ခံကာ ခမည်း တော်သုဒ္ဓေါဒနမင်းတရား မှာကြားလိုက်သည့် သတင်းစကားကို ယူဆောင်ကာ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်အရပ်သို့ မင်းချင်းယောက်ျားပေါင်း တထောင်အခြံအရံနှင့်တကွ သွားရောက်၍ မြတ်စွာဘုရား တရား ဟောတော်မူနေချိန်၌ပင် ပရိသတ် အစွန်အဖျား၌ ရပ်တည်ကာ တရားကိုနာရ၍ အခြံအရံ မင်းချင်းယောက်ျားပေါင်း တထောင် တို့နှင့်တကွ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်ပြီးလျှင် (ရှေးနည်းအတူပင်) ဇတိဘိက္ခုရဟန်းအဖြစ်၌ တည်လေတော့၏။

ကာဠုဒါယီမထေရ်မြတ် ဂါထာခြောက်ဆယ်တို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို ကပိလဝတ်နေပြည်တော်သို့ ကြွရောက်ရန်ပင့်လျှောက်ခြင်း

(မြတ်စွာဘုရားသည် ဘုရားဖြစ်ပြီး၍ ပဌမဂါထာကို ဣသိပတနမိဂဒါဝုန် တော၌ နေတော်မူပြီးနောက် ပဝါရဏာပြုပြီးလျှင် ဥရုဝေလတောအုပ် သို့ကြွ၍ ထိုဥရုဝေလ တောအုပ်၌ သုံးလပတ်လုံး သီတင်းသုံး နေထိုင် တော်မူလျက် ရသေ့ညီနောင် ရှင်တထောင်တို့ကို အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ချေချွတ်ဆုံးမတော်မူ၍ ထိုရသေ့ဖြစ်ဟောင်း ရဟန္တာ ရဟန်းပေါင်း တထောင်ခြံရံလျက် ပြာသိုလ်ပြည့်နေ၌ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ရောက်တော် မူလေသည်။ ထိုရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ နှစ်လပတ်လုံး သီတင်းသုံး နေထိုင် တော်မူကာ တရားဟော ချေချွတ်သဖြင့် အင်တိုင်းသား မဂဓတိုင်းသား

အမျိုးကောင်းသား တသောင်းကျော် ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိ၍ ရဟန်းအဖြစ်ကိုရရှိကြလေသည်။ ဤမျှဖြင့် ဗာရာဏသီမှထွက်ကြတော် မူခဲ့သော မြတ်စွာဘုရားမှာ (၅) ငါးလတို့ရှိခဲ့လေပြီ။ ဟေမန္တ ဆောင်း ဥတု လွန်မြောက်၍ ဝသန္တ နွေဥတုအပြောင်း တပေါင်းလပြည့်နေ့သို့ ရောက်ခဲ့လေပြီ။ ထိုတပေါင်းလပြည့်နေ့ကား ကာဠုဒါယီမထေရ်ရောက်၍ ခုနစ်ရက် ရှစ်ရက် လွန်မြောက်သောနေ့ ဖြစ်လေသည်။

ထိုအခါ ကာဠုဒါယီ မထေရ်သည် တပေါင်းလပြည့်နေ့၌ “ဟေမန္တဆောင်းဥတုကား လွန်မြောက်ခဲ့လေပြီ၊ ဝသန္တ နွေဦး ပေါက် အချိန်သို့ ရောက်ခဲ့လေပြီ၊ တောင်သူလယ်သမားတို့သည် ကောက်ပဲသီးနှံတို့ကို မိမိတို့လယ်ယာမှ ထုတ်နုတ် သိမ်းဆည်းပြီး ကြပြီဖြစ်၍ ခရီးသွားများလွယ်ကူစွာ သွားနိုင်ကြရန် ခရီးဦးတည့် ရာအရပ်တို့မှ ခရီးလမ်းကို ဖွင့်၍ ပေးကြလေပြီ။ မဟာပထဝီ ဤမြေကြီးသည်လည်း စိုပြေစိမ်းလန်းသော မြက်တို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်း လျက် ရှိသည့်ပြင် ပတ်ဝန်းကျင် တောအုပ်အပေါင်းတို့လည်း ရှက်ဟောင်းကို စွန့်ပစ်၍ အရွက်သစ် လဲလှယ်ကာ တင့်တယ်စွာ သီးကြပွင့်ကြလေပြီ။ မပူလွန်း မအေးလွန်း လမ်းတိုင်း လမ်းတိုင်း သွား၍ ကောင်းသောအချိန် ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ မြတ်စွာဘုရား ဆွေတော် မျိုးတော်များအား ချီးမြှောက်ကြရောက်ရန် အချိန်တန်ခဲ့လေပြီ” ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားထံမှောက်သို့ သွားရောက်၍ ဤဖော်ပြလတ္တံ့သော ဂါထာခြောက်ဆယ်ကျော်တို့ဖြင့် မြတ်စွာ ဘုရားအား ကဝိလဝတ် နေပြည်တော်သို့ ကြွရောက်တော်မူရန် ချီးမွမ်းလျှောက်ထားလေ၏။

- (၁) အင်္ဂါရိနော ဒါနိ ဒုမာ ဘဒန္တေ၊
 ဖလေသိနော ဆဒနံ ဝိပုဟာယ။
 တေ အစွိမန္တောဝ ပဘာသယန္တိ၊
 သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ဒါနိ—ဣဒါနိ = ဆောင်းကို လွန်မြောက် နွေဦးပေါက်သို့ ရောက်လတ်တုံလာ ယခုအခါ၌။ ဒုမာ =

ရတနာ] ကာဠုဒါယီ ဂါထာ ၆၀-ဖြင့် ပင့်လျှောက်ခြင်း ၃၁

တခေတ်ကူးပြောင်း သစ်ပင်အပေါင်းတို့သည်။ ဆဒနံ = ရှည်ကြာ မြင့်ညောင်း အရွက်ဟောင်းကို။ ဝိပ္ပဟာယ = စွန့်ပယ်သောထွေ ကြေကျကုန်၍။ ဖလေသိနော = အသစ်ဖြစ်သောအသီးကို ရှာမှီး ကြကုန်သကဲ့သို့ဖြစ်၍။ အင်္ဂါရိနော = မီးကျိုးအသွေး နီတွေးသော ရွက်နု အပွင့် အဖူးတို့နှင့် ပြည့်စုံကြကုန်၏။ တေ = ထိုသစ်ပင် အပေါင်းတို့သည်။ အစိမန္တောဝ = ဥတုလှုံဆောင် အရောင် ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍သာလျှင်။ ပဘာသယန္တိ = ပြောင်တဝင်းဝင်း ထွန်းလင်း တောက်ပကြကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ် တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြမြန်းတော်မူရန် လျှောက်ကန်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သောအချိန်ပါ ဘုရား။

(၂) ဒုမာ ဝိစိတ္တာ သုဝိရာဇမာနာ၊
ရတ္တကံရေဟေဝ စ ပလ္လဝေဟိ။
ရတနုဇ္ဇလမဏ္ဍပသန္တိဘာသာ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ဒုမာ = သစ်ပင်အပေါင်းတို့ သည်။ ရတ္တကံရေဟေဝ စ = သန္တာအသွေး နီတွေးသော အညွန့် တို့ဖြင့်၎င်း။ ပလ္လဝေဟိ စ = မြစ်စိမ်းရောင်ဥ အရွက်နုတို့ဖြင့်၎င်း။ ဝိစိတ္တာ = အံ့ဩစဖွယ် ဆန်းကြယ်လှပေကုန်၏။ သုဝိရာဇ- မာနာ = နှလုံးမွေ့လျော်ဖွယ် လွန်စွာတင့်တယ်ပေကုန်၏။ ရတ- နုဇ္ဇလမဏ္ဍပသန္တိဘာသာ = ရတနာရောင် ပြောင်ပြောင်ထိန်လျှပ် မဏ္ဍပ်နှင့်လည်း တူကြပေကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ် တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင် ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ် ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြမြန်းတော်

မူရန် လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါ ဘုရား။

- (၃) သုပုဗ္ဗိတဂ္ဂါ ကုသုမေဟိ ဘူသိတာ၊
- မနုညဘူတာ သုစိသာဓုဂန္ဓာ။
- ရုက္ခာ ဝိရောစန္ဒိ ဥဘောသု ပဿေသု၊
- သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒ္ဒန္တ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ဥဘောသု ပဿေသု = ဝဲယာ စုံယှက် လမ်းခရီးနှစ်ဖက်တို့၌။ ရုက္ခာ = ဥတုအလျောက် ဖြစ်ပေါက်ကုန်သော သစ်ပင်တို့သည်။ သုပုဗ္ဗိတဂ္ဂါ = ကောင်းစွာ ပွင့်သော အဖျားရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ ကုသုမေဟိ = ကားကား စွင့်စွင့် ပွင့်သော ပန်းအမျိုးမျိုးတို့ဖြင့်။ ဘူသိတာ = တန်းဆာ ဆင်အပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍၎င်း။ မနုညဘူတာ = ပင်တိုင်းတင့်တယ် နှစ်သက်ဖွယ်ရှိကြကုန်သည်ဖြစ်၍၎င်း။ သုစိသာဓုဂန္ဓာ = စင်ကြယ် သန့်ရှင်းသင်းတကြိုင်ကြိုင် ရနံ့ကောင်းလှိုင်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍၎င်း။ ဝိရောစန္ဒိ = ရှုတိုင်းအံ့ဖွယ် တင့်တယ်ကြကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရ- သာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက် သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမ- ယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော် လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ် သော အချိန်ပါဘုရား။

- (၄) ဖလေဟိခနကေဟိ သမိဗ္ဗိဘူတာ၊
- ဝိစိတ္တရုက္ခာ ဥဘတောဝကာသေ။
- ခုဒ္ဓံ ဝိပါသမ္ဘိ ဝိနောဒယန္တိ၊
- သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒ္ဒန္တ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ဥဘတောဝကာသေ = လမ်းခရီး

ရတနာ] ကာဠုဒါယီ ဂါထာ ၆၀-ဖြင့် ပင့်လျှောက်ခြင်း ၃၃

ဝဲယာ နှစ်ဖြာသောအရပ်၌။ဝိစိတ္တရုက္ခာ = ဆန်းကြယ်ဘိတောင်း သစ်ပင်အပေါင်းတို့သည်။ အနေကေဟိ = အမျိုးအစား များလှ စွာကုန်သော။ ဖလေဟိ = အသီးတို့နှင့်။ သမိဋ္ဌိဘူတာ = ပြည့်စုံ ကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ ခုဒ္ဒံ = ခရီးသွားသူ ရှင်လူခပင်း ဆာလောင် ခြင်းကို၎င်း။ ပိပါသမ္ဘိ = ခရီးသွားသူ ရှင်လူခပင်း ရေသိပ် ခြင်းကို၎င်း။ ဝိနောဒယန္တိ = ပယ်ဖျောက်နိုင်ကုန်၏။ မဟာ-ဝီရ = ကြီးမြတ်သောဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား.....။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော် လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ် သော အချိန်ပါဘုရား။

(၅) ဝိစိတ္တမာလာ သုစိပလ္လဝေဟိ၊
သုသဇ္ဇိတာ မောရကလာပသန္ဓိဘာ။
ရုက္ခာ ဝိရောစန္တိ ဥဘောသု ပဿေသု၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါး ပုံ ကောင်းခြင်း ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား.....။ ဥဘောသု ပဿေသု = ဝဲယာ စုံယွက် လမ်းခရီးနှစ်ဖက်တို့၌။ ရုက္ခာ = ဥတုအလျောက် ဖြစ်ပေါက်ကုန်သော သစ်ပင်တို့သည်။ ဝိစိတ္တမာလာ = အဆန်း တကြယ် ရှုချင်ဖွယ်သော ပန်းနွယ် ပန်းညွန့် ရှိကြကုန်သည် ဖြစ်၍ ၎င်း။ သုစိပလ္လဝေဟိ = ညစ်ကြေးမတွယ် စင်ကြယ်သော ရွက် ညွန့်တို့ဖြင့်။ သုသဇ္ဇိတာ = ကောင်းစွာစီရင် တန်းဆာဆင်အပ် ကုန်သည်ဖြစ်၍။ မောရကလာပသန္ဓိဘာ = ဥဒေါင်းမြီးစည်း ပုံမှီး စံယူ တူကုန်သည်ဖြစ်၍၎င်း။ ဝိရောစန္တိ = ရှုတိုင်းအံ့ဖွယ် တင့် တယ်ကြကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သောဝီရိယရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ် ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်

လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်
လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သောအချိန်ပါဘုရား။

- (၆) ဝိရောစမာနာ ဖလပလ္လဝေဟိ၊
- သုသဇ္ဇိတာ ဝါသနိဝါသဘူတာ။
- တောသေန္တိ အဗ္ဗါနကိလန္တသတ္တေ၊
- သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒ္ဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ (ရက္ခာ = ဥတုအလျောက် ဖြစ်ပေါက်ကြကုန်သော သစ်ပင်တို့သည်)။ ဝိရောစမာနာ = ရှုတိုင်းအံ့ဖွယ် တင့်တယ်ကြကုန်သည် ဖြစ်၍၎င်း။ ဖလပလ္လဝေဟိ = သီးကင်းရှက်နု အစုစုတို့ဖြင့်။ သုသဇ္ဇိတာ = ကောင်းစွာစီရင် တန်းဆာဆင်အပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍၎င်း။ အဗ္ဗါနကိလန္တသတ္တေ = ခရီးပန်းသူရှင်ရှင်လူတို့ကို။ ဝါသနိဝါသဘူတာ = ကျောင်း အိမ်အလားနားနေတည်းခိုရာ ဖြစ်ကြကုန်၍၎င်း။ တောသေန္တိ = နှစ်သက်ရှင်လန်းဝမ်းမြောက်စေကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သောဝီရိယရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

- (၇) သုဖုလ္လိတဂ္ဂါ ဝနဂုမ္ဘနိဿိတာ၊
- လတာ အနေကာ သုဝိရာဇမာနာ။
- တောသေန္တိ သတ္တေ မဏိမဏ္ဍပါဝ၊
- သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒ္ဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ အနေကာ = အမျိုးအစား များလှစွာ ကုန်သော။ လတာ = နွယ်ပင်တို့သည်။ ဝနဂုမ္ဘနိဿိတာ = တောချုံတို့ဝယ် မှီတွယ်ရုံနှယ်ကြကုန်လျက်။ သုဖုလ္လိတဂ္ဂါ = ကားကား

ရတနာ] ကာဠုဒါယီ ဂါထာ ၆၀-ဖြင့် ပင့်လျှောက်ခြင်း ၃၅

စွင့်စွင့် ပွင့်သော အညွန့်အဖျား ရှိကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ သုဝိ-
ရာဇမာနာ = ကြည့်ရှုချင်ဖွယ် လွန်စွာ တင့်တယ်ကြကုန်လျက်။
သတ္တေ = ခရီးသွားသူ ရှင်ရှင်လူတို့ကို။ မဏိမဏ္ဍပ ၂၀ = ရောင်စုံ
ခြယ်သတ် ကျောက်မျက်ရတနာ မဏ္ဍပ်ကဲ့သို့။ တောသေန္တိ =
နှစ်သက်ရှင်လန်း ဝမ်းမြောက်စေကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်
သောဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ =
ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သော
ရောင်ခြည် ရှိတော်မူသောမြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွား
ရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်သွမ်း၍ ကြမြန်း
တော်မူရန် လျှောက်ကန်လျှောက်ပတ် ခကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါ
ဘုရား။

(ဂ) လတာ အနေကာ ဒုမနိဿိတာဝ၊
ပိယေဟိ သဒ္ဓိံ သဟိတာ ဝဇူဝ။
ပလောဘယန္တိ ဟိ သုဂန္ဓဂန္ဓာ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်
ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ပိယေဟိ = မေတ္တာသက်ဝင် ချစ်လင်
တို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ = အတူတကွ။ သဟိတာ = ကိုယ်ချင်းယှဉ်လျက်
တွဲဖက်နေကုန်သော။ ဝဇူဝ = အမျိုးကောင်းသမီး ချွေးမတို့
ကဲ့သို့။ အနေကာ = အမျိုးအစား များလှစွာ ကုန်သော။
လတာ = နွယ်ပင်တို့သည်။ ဒုမနိဿိတာဝ = ချစ်လင်သဖွယ် သစ်
ပင်၌ မှီတွယ်ကြကုန်လျက်သာလျှင်။ သုဂန္ဓဂန္ဓာ = ကောင်းသော
ရနံတို့ဖြင့် သင်းပျံ့ကြိုင်လှိုင်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ သတ္တေ = ခရီးသွား
သူ ရှင်ရှင်လူတို့ကို။ ပလောဘယန္တိ = မွေ့လျော်ပျော်ပိုက်အောင်
သွေးဆောင်ဖြားယောင်းသည့်နှယ် တင့်တယ်ကြကုန်၏။ မဟာ-
ဝီရ = ကြီးမြတ်သောဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။
အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့်
ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမ-
ယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်

လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်
သောအချိန်ပါဘုရား။

(၉) ဝိစိတ္တနီလာဒိမနုညဝဏ္ဏာ၊
ဒိဇော သမန္တာ အဘိကူဇမာနာ။
တောသေန္တိ မဇ္ဈဿရတာရတီဟိ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား
ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ သမန္တာ = ဝန်းကျင်ပတ်ချာ ရှစ်မျက်နှာမှ။
ဒိဇော = နှစ်ကြိမ်ပေါက်ဖွား ငှက်အများတို့သည်။ ဝိစိတ္တနီလာ-
ဒိမနုညဝဏ္ဏာ = ဆန်းကြယ် ရှန်းစို အညိုစသော နှစ်သက်ဖွယ်
အဆင်းရှိကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ အဘိကူဇမာနာ = နှစ်သက်ရှင်မြူး
ရင့်ကျူးတွန်မြည်ကြကုန်လျက်။ မဇ္ဈဿရတာရတီဟိ = မြူးကွန်
ကျူးညံ သာယာသောအသံနှင့် မောင်နံယက်တွဲ ပျော်ပွဲဆင်ကြ
ခြင်းတို့ဖြင့်။ ပထိကေ = ခရီးသွားသူ ရှင်ရှင်လူတို့ကို။ တော-
သေန္တိ = နှစ်သက်ရှင်လန်း ဝမ်းမြောက်စေကုန်၏။ မဟာဝီရ =
ကြီးမြတ်သောဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရ-
သာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ် ပြီးပြက် တလက်လက်ဖြင့်
ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာ ဘုရား တို့၏။
သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်
လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန် လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်
သောအချိန်ပါဘုရား။

(၁၀) မိဂါ စ နာနာ သုဝိရာဇမာနာ၊
ဥတ္တုဂ်ကဏ္ဍာ စ မနုညနေတ္တာ။
ဒိသာ သမန္တာ မဘိဇာဝယန္တိ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူး ငါးပုံ ကောင်းခြင်း ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ
ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ နာနာ = အမျိုးဇာတ်အား
အထူးထူး အမြားပြားကုန်သော။ မိဂါစ = သားအပေါင်းတို့

ရတနာ] ကာဠုဒါယီ ဂါထာ ၆၀-ဖြင့် ပင့်လျှောက်ခြင်း ၃၇

သည်လည်း။ သုဝိရာဇမာနာ စ = မြူးကွန်စံပယ် တင့်တယ်ကြ ကုန်သည်ဖြစ်၍၎င်း။ ဥတ္တုဂံကဏ္ဍာ စ = ကိုယ်အဖော်နှင့် ပျော် သဖြင့်လျှင် စွင့်စွင့်စိုက်ဆောင် ထောင်သောနားရွက်ရှိကုန်သည် ဖြစ်၍၎င်း။ မနုညဘူတာ စ = နှစ်သက်စဖွယ် ပြူးကျယ်သော မျက်စိရှိကုန်သည်ဖြစ်၍၎င်း။ သမန္တာဒိသာ = ဝန်းကျင်ပတ်ချာ အရပ်ရှစ်မျက်နှာတို့သို့။ အဘိဓာဝယန္တိ = ခုန်ပေါက် ပြေး လွှား ကစားမြူးထူးကြကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သောဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော် မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြမြန်းတော်မူရန် လျှောက်ကန်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

(၁၁) မနုညဘူတာ စ မဟီ သမန္တာ၊
ဝိရာဇမာနာ ဟရိတာဝ သဒ္ဓလာ။
သုပုပ္ဖရက္ခာ မောဠိနိဝလင်္ဂတာ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်း ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား ...။ မဟီ = မြေအပြင်သည်။ သမန္တာ = ထက်ဝန်းကျင်မှ။ မနုညဘူတာ စ = စိတ်နှလုံးဝယ် နှစ်သက်ဖွယ်လည်း ရှိပေ၏။ သဒ္ဓလာ = နေဇာမြက်တို့သည်။ ဟရိတာ = စိမ်းလန်းစိုပြေကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဝိရာဇမာနာ = ရှုချင် စဖွယ် တင့်တယ်လှကုန်၏။ သုပုပ္ဖရက္ခာ = ကောင်းစွာပွင့်သော သစ်ပင်တို့သည်။ မောဠိနိဝ = အပျို နုနယ် ဆံထုံးသွယ်ကဲ့သို့။ အလင်္ဂတာ = တန်းဆာဆင်ကြကုန်၏။ (ဤကား ရှေးနိဿယ အဆို)။ မဟီ = မြေအပြင်သည်။ သမန္တာ = ထက်ဝန်းကျင်မှ။ ဝိရာဇမာနာ = ရှုချင်စဖွယ် တင့်တယ်သည်ဖြစ်၍။ မနုညဘူတာ စ = စိတ်နှလုံးဝယ် နှစ်သက်ဖွယ်လည်းရှိပေ၏။ ဟရိတာဝ = စိမ်း သောအရောင် ရှိသည်ဖြစ်၍သာလျှင်။ သဒ္ဓလာ စ = နေဇာမြက် တို့ဖြင့်လည်း ဖုံးလျက်အုပ်လျက်ရှိပေ၏။ အလင်္ဂတာ = လှပစွာ

ပြုပြင် တန်းဆာဆင်အပ်သော။ မောဠိနိဝ = ဆံထုံး တင့်တယ် သတို့သမီးငယ်ကဲ့သို့။ သုပုပ္ဖိရုက္ခာ = ကားကား စွင့်စွင့် ကောင်း စွာပွင့်သော သစ်ပင်ရှိပေ၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သောဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော် မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

(၁၂) သုသဇ္ဇိတာ မုတ္တမယာဝ ဝါလုကာ၊
 သုသဏ္ဍိတာ စာရုသုဗဿဒါတာ။
 ဝိရောစယန္တေဝ ဒိသာ သမန္တာ၊
 သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ဝါလုကာ = သဲနုတို့သည်။ သုသဇ္ဇိတာ = ပန်းထိမ်ဉာဏ်ကြွယ် ကောင်းစွာ စီခြယ်အပ်ကုန် သော။ မုတ္တမယာဝ = ဖြူဆွရိုးရဲ ရတနာပုလဲလုံးတို့ကဲ့သို့။ သုသဏ္ဍိတာ = ကောင်းစွာ စီရိ ညီညွတ်စွာ တည် ကုန် လျက်။ စာရုသုဗဿဒါတာ = တင့်တယ်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ် သော အထွေကို ပေးကုန်သည်ဖြစ်၍။ သမန္တာဒိသာ = ဝန်းကျင်ပတ်ချာ အရပ်မျက်နှာတို့ကို။ ဝိရောစယန္တေဝ = ရှုချင် စဖွယ် တင့်တယ်စေသကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ် သောဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သော ရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါ ဘုရား။

ရတနာ] ကာဠုဒါယီ ဂါထာ ၆၀-ဖြင့် ပင့်လျှောက်ခြင်း ၃၉

(၁၃) သမံ သုဗဿံ သုစိဘူမိဘာဂံ၊
မနုညပုပ္ဖေါဒယဂန္ဓဝါသိတံ။
ဝိရာဇမာနံ သုစိမဉ္ဇ သောဘံ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ သုစိဘူမိဘာဂံ = ညစ်ကြေး သန့်စင် မြေအပြင်သည်။ သမံ = ကုန်း၊ ကျင်း မရှိ ပကတိ ညီညွတ်စွာ၏။ သုဗဿံ = ချောပြေနေပေမူ ကောင်းသောအတွေ့ ရှိ၏။ မနုညပုပ္ဖေါဒယဂန္ဓဝါသိတံ = နှစ်သက်ဖွယ်သော ပန်းပွင့် တို့၏ ပွားဆင့်တိုးတက်သော ရနံ့ဖြင့် ပျံ့တကြိုင်ကြိုင် လှိုင်၍ နေပေ၏။ ဝိရာဇမာနံ = ရှုချင်စဖွယ် တင့်တယ်သည်ဖြစ်၍။ သုစိမဉ္ဇ = သာယာသန့်ရှင်း စင်ကြယ်ခြင်းလည်း ရှိပါပေ၏။ သောဘဉ္ဇ = သွားရန်လျှောက်ပတ် ကောင်းလည်း ကောင်းမြတ် လှပါပေ၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သောဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ် ပြီးပြက် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျှောက်ကန် လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါ ဘုရား။

(၁၄) သုသဇ္ဇိတံ နန္ဒနကာနနံဝ၊
ဝိစိတ္တနာနာဒုမသဏ္ဍမဏ္ဍိတံ။
သုဂန္ဓဘူတံ ပဝနံ သုရမ္ပံ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ဝိစိတ္တနာနာ ဒုမသဏ္ဍမဏ္ဍိတံ = ဆန်းကြယ်ထူးထွေသော သစ်ပင်အပေါင်းတို့ဖြင့် တန်းဆာဆင် အပ်သော။ သုဂန္ဓဘူတံ = ကောင်းစွာသင်းပျံ့ ပန်းရနံ့ထူးရှိသည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော။ ပဝနံ = ရာဇဂြိုဟ်၊ ကဝိလ နှစ်ဌာနကြားလမ်း

တောစခန်းသည်။ သုသဇ္ဇိတံ = နတ်သဘင်ပွဲ မြိမ်မြိမ်သဲအောင်
 ယင်နှံ့အံ့ငှါ နတ်ဒေဝါတို့ ကောင်းစွာပြုပြင် တန်းဆာဆင်အပ်
 သော။ နန္ဒနကာနနံဝ = နန္ဒဝန်ခေါ်တွင် နတ်ဥယျာဉ်ကြီးကဲ့သို့။
 သုရမ္မံ = လွန်စွာတင့်တယ် နှလုံးမွေ့လျော်ဖွယ် ရှိပါပေ၏။
 မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာ
 ဘုရား……။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန်
 တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာ
 ဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီ
 စက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်
 လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

(၁၅) သရာ ဝိစိတ္တာ ဝိဝိဓာ မနောရမာ၊
 သုသဇ္ဇိတာ ပကံဇပုဏ္ဏရိကာ။
 ပသန္နသီတောဒကစာရပုဏ္ဏာ၊
 သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ
 ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား……။ သရာ = လမ်းခရီးအကြား
 ရေအိုင်များတို့သည်။ ပသန္နသီတောဒကစာရပုဏ္ဏာ = ညစ်ကြေး
 သန့်စင် ကြည်လင်အေးမြသောရေတို့ဖြင့် တင့်တယ်စွာ ပြည့်ကုန်
 သည်ဖြစ်၍။ ပကံဇပုဏ္ဏရိကာ = ညွန့်၌ကြီးပွါး ကြာငါးပါးနှင့်
 ပြည့်စုံကုန်သည် ဖြစ်၍။ သုသဇ္ဇိတာ = ကောင်းမြတ် တင့်တယ်
 ခြယ်လယ်အပ်ကုန်သကဲ့သို့ဖြစ်၍။ ဝိစိတ္တာ = ရှုချင်စဖွယ် ဆန်း
 ကြယ်လှ ကုန်၏။ ဝိဝိဓာ = အ ထူး ထူး အပြား ပြား အားဖြင့်။
 မနောရမာ = စိတ်နှလုံး၏ ရှင်ပြီးမွေ့လျော်ဖွယ်ရာ ဖြစ်ကုန်၏။
 မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာ
 ဘုရား……။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန်
 တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာ
 ဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီ
 စက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်
 လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါ ဘုရား။

ရတနာ] ကာဠုဒါယီ ဂါထာ ၆၀-ဖြင့် ပင့်လျှောက်ခြင်း ၄၁

(၁၆) သုဖုလ္လနာနာဝိပေက်ဇေဟိ၊
ဝိရာဇမာနာ သုစိဂန္ဓဂန္ဓာ။
ပမောဒယန္တေဝ နရာမရာနံ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ သုဖုလ္လနာနာဝိပေက်ဇေဟိ = ကောင်းစွာပွင့်ဖူး အထူးထူးသော ကြာမျိုးတို့ဖြင့်။ ဝိရာဇမာနာ = ရှုချင်စဖွယ် တင့်တယ်ကုန်သော။ (သရာ = ရေအိုင်တို့သည်။) သုစိဂန္ဓဂန္ဓာ = သန့်ရှင်းမွှေးကြိုင် ပန်းရနံ့တို့ဖြင့် လှိုင်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ နရာမရာနံ = အနီးရောက်လတ် လူနှင့်နတ်တို့ကို။ ပမောဒယန္တေဝ = နှစ်လိုအားရမ်း ဝမ်းမြောက်စေသကဲ့သို့ ဖြစ်ကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သောဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီး ပြက် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

(၁၇) သုဖုလ္လပဏေရုဟသန္ဓိသိန္ဓာ၊
ဒိဇာ သမန္တာ မဘိနာဒယန္တာ။
မောဒန္တိ ဘရိယာဟိ သမဂီနော တေ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ သုဖုလ္လပဏေရုဟသန္ဓိသိန္ဓာ = ကောင်းစွာစွင့်စွင့် ပွင့်သောကြာပင်ဖျား၌ နားနေကြကုန်သော။ ဒိဇာ = ထူးထွေများတောင်း ငှက်အပေါင်းတို့သည်။ သမန္တာ = ထက်ဝန်းကျင်မှ။ အဘိနာဒယန္တာ = ဝတ်ရည်ရစ်မူး တွန်ကျူးကြကုန်လျက်။ တေ = ထိုငှက်အပေါင်းတို့သည်။ ဘရိယာဟိ = ကြင်ဖော်မှန်လှ ချစ်ငှက်မတို့နှင့်။ သမဂီနော = တကွယှဉ်နှံ မောင်နှံတွဲကြကုန်လျက်။ မောဒန္တိ = ဝမ်းမြောက်ရွှင်ပျော် မွေ့

လျော်ကြကုန်၏။ မဟာဝိရ = ကြီးမြတ်သောဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ် ပြီးပြက် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

- (၁၀) သုဗုလ္လပုပ္ဖေဟိ ရဇံ ဂဟေတွာ၊
- အလီ ဝိဓာဝန္တိ ဝိကူဇမာနာ။
- မဓုမ္ပိ ဂန္ဓော ဝိဒိသံ ပဝါယတိ၊
- သမယော မဟာဝိရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ အလီ = ပျားပိတုန်းတို့သည်။ ဝိကူဇမာနာ = တရုန်းရုန်း တဒီဒီ တွန်မြည်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ သုဗုလ္လပုပ္ဖေဟိ = ကားကားစွင့်စွင့် ကောင်းစွာ ပွင့်သော ပန်းတို့မှ။ ရဇံ = ချိုမြိန်ရှန်းစည် ပန်းဝတ်ရည်ကို။ ဂဟေတွာ = စုတ်ယူကြ၍။ ဝိဓာဝန္တိ = မြည်သံမစဲ ပျံ့ပြေးသွားကြကုန်၏။ မဓုမ္ပိ = ပျားကြီး ပျားငယ် အသွယ်သွယ်၌။ ဂန္ဓော = သင်းကြွမွှေးပျံ့ဝတ်ရည်နံ့သည်။ ဝိဒိသံ = အထူးထူးသော အရပ်မျက်နှာသို့။ ပဝါယတိ = ကြိုင်လှိုင်၍ နေ၏။ မဟာဝိရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြက် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သော ရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန် လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

- (၁၉) အဘိန္နနာဒါ မဒဝံ၊ ရဏာ စ၊
- ဝိရိဟိ ဓာဝန္တိ စ ဝါရိဓာရာ။
- သဝန္တိ နဇ္ဇော သုဝိရာဇိတာဝံ၊
- သမယော မဟာဝိရ အင်္ဂီရသာနံ။

ရတနာ] ကာဠုဒါယီ ဂါထာ ၆၀-ဖြင့် ပင့်လျှောက်ခြင်း ၄၃

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ မဒဝါရဏာ = အမှန်ယစ်သောဆင်ပြောင်ကြီးတို့သည်။ အဘိန္နနာဒါစ = မကွဲမနာ ကြိုးကြာသံကဲ့သို့လည်း မြည်ဟည်းကြကုန်၏။ ဂိရိဟိ = တောင်တို့မှ။ ဝါရိဓာရာစ = ရေအယဉ်တို့သည်လည်း။ ဓာဝန္တိ = အဟုန် ထန်ပြင်းစီးဆင်းပြေးသွားကြကုန်၏။ နဇ္ဇော = မြစ်တို့သည်။ သုဝိရာဇိတာဝ = ရှုချင်စဖွယ် လွန်စွာတင့်တယ်ကုန်သည် ဖြစ်၍သာလျှင်။ သဝန္တိ = အဟုန်ထန်သည်း စီးသွားကြကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သောဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြမြန်းတော်မူရန် လျှောက်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

- (၂၀) ဂိရိ သမန္တာဝ ပဒိဿမာနာ၊
- မယူရဂီဝါ ဣဝ နီလဝဏ္ဏာ။
- ဒိသာရဇိန္ဒာဝ ဝိရောစယန္တိ၊
- သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ဂိရိ = တောင်တို့သည်။ သမန္တာဝ = ရှစ်မျက်နှာခွင် ထက်ဝန်းကျင်မှသာလျှင်။ ပဒိဿမာနာ = ကြည့်လိုက်တိုင်းမြင် အလွန်ပင်ထင်ရှားကုန်လျက်။ မယူရဂီဝါ ဣဝ = ဥဒေါင်းမင်းလည်ရေးကဲ့သို့။ နီလဝဏ္ဏာ = စိမ်းတစိုစို ညိုသော အဆင်းရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဒိသာရဇိန္ဒာဝ = ဧရာဝတီ စသည် ရှစ်သင်း ဒိသာဂဇဆင်မင်းတို့ကဲ့သို့။ (ဒိသာဂဇဆင် ရှစ်မျိုးကို မဂဓအဘိဓာန်ဂါထာ အမှတ် ၃၀-၌ ကြည့်ရှု မှတ်ယူရ၏)။ ဝိရောစယန္တိ = ရှုချင်စဖွယ် တင့်တယ်ကြကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သောဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော် မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့်

ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမ-
ယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်
လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်
သော အချိန်ပါဘုရား။

- (၂၁) မယုရသံဃာ ဂိရိမုဒ္ဒနသ္မိံ၊
- နစ္စန္တိ နာရိဟိ သမဂီဘူတာ။
- ကူဇန္တိ နာနာမဓုရဿရေဟိ၊
- သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်
ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ဂိရိမုဒ္ဒနသ္မိံ = ကြွသွားရာလမ်းတစ်
ဝဲယာဖြစ်သောတောင်ထိပ်အပြင်၌။ မယုရသံဃာ = ဥဒေါင်းငှက်
အပေါင်းတို့သည်။ နာရိဟိ = ကြင်ဖော်မှန်လှ ချစ်ဒေါင်းမတို့နှင့်။
သမဂီဘူတာ = တကယ့်၌ မောင်နှံ တွဲကြကုန်သည် ဖြစ်၍။
နစ္စန္တိ = အမြီးကိုထောင် အတောင်ကိုကော့ ခေါင်းကို မော့၍
ကျော့ကျော့ရှင်ဖြိုး တင့်စန်းလျှင် ရွှေတိုးနောက်ငင် လူ့အသွင်သို့
မြူးရှင်ကခုန်ကြကုန်၏။ နာနာမဓုရဿရေဟိ = အထူးထူးအထွေ
ထွေ “အိုးဝေ...အိုးဝေ” ဟူသော သာယာသော အသံတို့ဖြင့်။
ကူဇန္တိ = ဘာသာမဂဓ တွန်မြူးကျူးရင့်ကြကုန်၏။ မဟာဝီရ =
ကြီးမြတ်သောဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရ-
သာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့်
ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမ-
ယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်
လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်
သော အချိန်ပါဘုရား။

- (၂၂) သုဝါဒိကာနေကဒိဇာ မနုညာ၊
- ဝိစိတ္တပတ္တေဟိ ဝိရာဇမာနာ။
- ဂိရိမိ ဌတွာ အဘိနာဒယန္တိ၊
- သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ရတနာ] ကာဠုဒါယီ ဂါထာ ၆၀-ဖြင့် ပင့်လျှောက်ခြင်း ၄၅

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား
ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ သုဝါဒိကာ = ကျေးဇူးအစရှိကုန်သော။
အနေကဒိဇာ = တပါးမက များလှစွာသော ငှက်အပေါင်းတို့
သည်။ မနုညာ = ရှုတိုင်းတင့်တယ် နှစ်သက်ဖွယ်ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။
ဝိစိတ္တပတ္တေဟိ = ကံပန်းချီဆေး ဇာတိသွေးတို့ စီရေးခြယ်လယ်
ဆန်းကြယ်သောအတောင်တို့ဖြင့်။ ဝိရာဇမာနာ = ရှုချင်စဖွယ်
တင့်တယ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဂိရိမိ = လမ်းခရီးဝဲယာ သေလာဂိရိပ်
ထိုထို တောင်ထိပ်၌။ ဌတွာ = နားနေကြကုန်၍။ အဘိနာ-
ဒယန္တိ = သာယာရင့်ကျူး တွန်မြူးကြကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီး
မြတ်သောဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရ-
သာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့်
ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမ-
ယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်
လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်
သော အချိန်ပါဘုရား။

(၂၃) သုဗုလ္လပုပ္ဖါကရမာဘိကိဏ္ဍာ၊
သုဂန္ဓနာနာဒလလင်္ဂတာ စ။
ဂိရိ ဝိရောစန္ဒိ ဒိသာ သမန္တာ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်
ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ သမန္တာဒိသာ = ခရီးဝဲယာ ထက်
ဝန်းကျင် အရပ်မျက်နှာတို့၌။ ဂိရိ = တောင်တို့သည်။ သုဗုလ္လ-
ပုပ္ဖါကရမာဘိကိဏ္ဍာ = ကောင်းစွာပွင့်လန်း ပန်းတို့၏ ဓာည်ရာ
များစွာတင့်ဆန်း သစ်ပင်တို့ဖြင့် ပြွမ်းကုန်လျက်၎င်း။ သုဂန္ဓနာနာ-
ဒလလင်္ဂတာစ = ကောင်းသော ရနံ့တို့ဖြင့် သင်းပျံ့လှိုင်ဝေ
ထူးထွေများတောင်း ပွင့်ချပ်အပေါင်းတို့ဖြင့် တန်းဆာဆင်အပ်
ကုန်လျက်၎င်း။ ဝိရောစန္ဒိ = ရှုမငြီးဖွယ် တင့်တယ်ကြကုန်၏။
မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာ
ဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ် ပြီးပြန်

တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာ ဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသ္မိ နှစ်လီ စက်ပန်း ကိုယ်တော် လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန် လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

- (၂၄) ဇလာသယာနေကသုဂန္ဓဂန္ဓာ၊
- သုရိန္ဒဥယျာနဇလာသယာဝ။
- သဝန္တိ နဇ္ဇော သုဝိရာဇမာနာ၊
- သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ဇလာသယာ = ရေအိုင်တို့သည်။ သုရိန္ဒဥယျာနဇလာသယာဝ = သိကြားနတ်မင်း ဥယျာဉ်အတွင်း ဝယ်သန့်ရှင်းလှစွာ ကန်အိုင်သာတို့ကဲ့သို့။ အနေကသုဂန္ဓဂန္ဓာ = ထူးဆွေများတောင်း ကောင်းသော ရန်တို့ဖြင့် ပျံ့တကြိုင်ကြိုင် လှိုင်၍ နေကုန်၏။ နဇ္ဇော = မြစ်တို့သည်။ သုဝိရာဇမာနာ = ရှုချင်စဖွယ် လှန်စွာတင့်တယ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ သဝန္တိ = အဟုန် ထန်သည်း တဒီးဒီးလျှင် စီး၍နေကြကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ် သောဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သော ရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသ္မိ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော် လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန် လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

- (၂၅) ဝိစိတ္တတိတ္ထေဟိ အလင်္ကတာ စ၊
- မနုညနာနာမိဂပက္ခိပါသာ။
- နဇ္ဇော ဝိရောစန္တိ သုသန္ဓမာနာ၊
- သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်း ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ နဇ္ဇော = မြစ်တို့သည်။ ဝိစိတ္တ-

ရတနာ] ကာဠုဒါယီ ဂါထာ ၆၀-ဖြင့် ပင့်လျှောက်ခြင်း ၄၇

တိတ္ထေဟိ = သွယ်သွယ်တင့်ဆန်း ဆိပ်ကမ်းတို့ဖြင့်။ အလင်္ကာတာ
စ = တန်းဆာဆင်အပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍၎င်း။ မနုညနာနာမိဂပက္ခိ-
ပါသာ = စိတ်၏ နှစ်သက်ဖွယ် အသွယ်သွယ်သော သားငှက်
ခပင်းတို့၏ ကျော့ကွင်းသဖွယ် ဖြစ်ကုန်၍၎င်း။ သုသန္ဓမာနာ =
အဟုန်ထန်လျှင် တသွင်သွင်စီးဆင်းကြကုန်လျက်။ ဝိရောစန္ဒြိ =
ရှုချင်စဖွယ် တင့်တယ်ကြကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော
ဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား……။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်
တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သော ရောင်ခြည်
ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ
ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြမြန်းတော်မူရန်
လျော်ကန်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

(၂၆) ဥဘောသု ပဿေသု ဇလာသယေသု၊
သုပုပ္ဖိတာ စာရသုဂန္ဓရုက္ခာ။
ဝိဘူသိတဂ္ဂါ သုရသုန္ဒရီဝ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်း ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ
ထင်ရှားရှင်ပင်မြတ်ဘုရား……။ ဥဘောသု ပဿေသု = လမ်းခရီး
ဝဲယာ နှစ်ဖြာသော နံပါးတို့၌။ ဇလာသယေသု = ရေအိုင်တို့၌။
စာရသုဂန္ဓရုက္ခာ = တင့်တယ် မွှေးကြိုင် ရနံ့လှိုင်သော သစ်ပင်
တို့သည်။ သုပုပ္ဖိတာ = ကားကားစွင့်စွင့် ကောင်းစွာပွင့်ကြကုန်
လျက်။ ဝိဘူသိတဂ္ဂါ = တန်းဆာ ဆင်ယင် အပ်သော အဖျား
အညွန့်ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ သုရသုန္ဒရီဝ = နတ်မိန်းမပျိုနှယ် တင့်
တယ်လှပကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော်
မူသော မြတ်စွာဘုရား……။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ
မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သော ရောင်ခြည် ရှိတော်
မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိ
သို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြမြန်းတော်မူရန် လျော်
ကန်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

(၂၇) သုဂန္ဓနာနာဒုမဇာလကိဏ္ဍိ၊
 ဝနံ ဝိစိတ္တံ သုရနန္ဒနံဝ။
 မနောဘိရာမံ သတတံ ဂတီနံ၊
 သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ သုဂန္ဓနာနာဒုမဇာလကိဏ္ဍိ = သင်းပျံ့ မွှေးကြိုင် ရနံ့ လှိုင်သော သစ်ပင် အပေါင်း တို့ဖြင့် ပြွမ်းသော။ ဝနံ = ခရီးလမ်းအပြင် တောတခွင်သည်။ သုရ-နန္ဒနံဝ = နတ်တို့ပျော်ရွှင် နန္ဒဝန် ဥယျာဉ်ကဲ့သို့။ ဝိစိတ္တံ = ဆန်းကြယ်လှသည်ဖြစ်၍။ ဂတီနံ = ခရီးသွားသူ ရှင်ရှင်လူတို့၏။ (ပထိနံရှိလျှင်ယုတ္တတရ)။ သတတံ မနောဘိရာမံ = အမြဲတစေ စိတ်နှလုံး မွေ့လျော်ဖွယ်ရာ ဖြစ်ပေ၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ် တော်မြတ်မှ မပြတ် ပြီးပြက် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သော ရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန် လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

(၂၈) သမ္ပန္နနာနာသုစိအန္ဓပါနာ၊
 သဗျဉ္ဇနာ သာဒုရသေန ယုတ္တာ။
 ပထေသု ဂါမေ သုလဘာ မနုညာ၊
 သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ပထေသု = ရာဇဂြိုဟ်၊ ကပိလ နှစ် ဌာနစခန်း ခရီးလမ်းတို့၌။ ဂါမေ = ရောက်ရာ ရောက်ရာ ထိုထို ရွာ၌။ သဗျဉ္ဇနာ = စားမဲဟင်းလျာနှင့်တကွ ကုန်သော။ သာဒု-ရသေန = ချိုမြိန်ကောင်းမြတ် ရသာဓာတ်နှင့်။ ယုတ္တာ = ယှဉ် ကုန်သော။ မနုညာ = နှစ်သက်ဖွယ်ရှိကုန်သော။ သမ္ပန္နနာနာ-သုစိအန္ဓပါနာ = ချိုမြိန်လှစွာ ထွေလာများဖြင့် ရှင်းသန့်စင်

ရတနာ] ကာဠုဒါယီ ဂါထာ ၆၀-ဖြင့် ပင့်လျှောက်ခြင်း ၄၉

သည့် ဘောဇဉ်ခဲဖွယ် စားသောက်ဖွယ်တို့ကို။ သုလဘာ = ကောက်ဂဲသိမ်းစ ခါသမယဝယ် ရလွယ်ပါကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သော ရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား တို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော် လှမ်း၍ ကြမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

(၂၉) ဝိရာဇိတာ အာသိ မဟီ သမန္တာ၊
ဝိစိတ္တဝဏ္ဏာ ကုသုမာသနဿ။
ရတ္တိန္ဒဂေါပမဟီ အလင်္ကာတာဝ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား ရှင်ပင် မြတ်ဘုရား...။ ကုသုမာသနဿ = တောရပ်မြင်သာပန်းနေရာ၏။ သမန္တာ = ထက်ဝန်းကျင်မှ။ မဟီ = မြေပြင်သည်။ ဝိရာဇိတာ = ရှုချင်စဖွယ် တင့်တယ်သည်ဖြစ်၍။ ရတ္တိ = အကာလတာ ညဉ့်အခါ၌။ ဣန္ဒဂေါပမဟီ = သိကြား စောင့်ရှောက် ကွမ်းသွေးပေါက်ဟန် ပိုးပရံတို့ဖြင့်။ အလင်္ကာတာဝ = တွေးတွေးနီတျာ တန်းဆာဆင်အပ်သကဲ့သို့။ ဝိစိတ္တဝဏ္ဏာ = ဆန်းကြယ်သော အဆင်းရှိသည်။ အာသိ = တင့်တယ် ကောင်းမြတ် ဖြစ်တုံလတ်ပြီ။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သော ရောင်ခြည်ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

(၃၀) ဝိသုဒ္ဓသဒ္ဓါဒိဂုဏေဟိ ယုတ္တာ၊
 သမ္ဗုဒ္ဓရာဇံ အဘိပတ္တယန္တာ။
 ဗဟူ ဟိ တတ္ထေဝ ဇနာ သမန္တာ၊
 သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒ္ဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ တတ္ထေဝ = ထိုရာဇပြုတ်၊ ကဝိလ နှစ်ဌာနအကြားစခန်း ခရီးလမ်း၌ပင်လျှင်။ သမန္တာ = ဝန်းကျင်ပတ်ချာ ရပ်မျက်နှာမှ။ ဗဟူ = များစွာကုန်သော။ ဇနာ = လူအပေါင်းတို့သည်။ ဝိသုဒ္ဓသဒ္ဓါဒိဂုဏေဟိ = စင်ကြယ်သန့်ရှင်းသဒ္ဓါစသော ဂုဏ်ကျေးဇူး ခပင်းတို့နှင့်။ ယုတ္တာ = ယဉ်ကုန်လျက်။ သမ္ဗုဒ္ဓရာဇံ = သုံးလူ့သနင်း တရားမင်း ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို။ အဘိပတ္တယန္တာ = ငါတို့ဌာန ဤလမ်းမှပင် ကြွလာလိမ့်မည် မြော်ရည်တောင့်တကြကုန်လျက်။ ဝသန္တိ = နေကြကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သော ရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

(၃၁) ဝိစိတြအာရာမသုပေါက္ခရညော၊
 ဝိစိတြနာနာပဒုမေဟိ ဆန္ဒာ။
 ဘိသေဟိ ဒီရံဝ ရသံ ပဝါယတိ၊
 သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒ္ဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ဝိစိတြအာရာမသုပေါက္ခရညော = ဆန်းကြယ်သော အရံဥယျာဉ်အတွင်း သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော ရေကန်တို့သည်။ ဝိစိတြနာနာပဒုမေဟိ = ထူးဆန်းဆန်းပြား ကြာမျိုးငါးပါးတို့ဖြင့်။ ဆန္ဒာ = အပြည့်တင်းကြမ်း ဖုံးလွှမ်းအပ်ကုန်၏။ ဘိသေဟိ = ကြာစွယ်ကြာရင်းတို့မှ။ ရသံ = ချိုမြိန်ကောင်းစည်

ရတနာ] ကာဠုဒါယီ ဂါထာ ၆၀-ဖြင့် ပင့်လျှောက်ခြင်း ၅၁

ရသာရည်သည်။ ဒီရံဝ = နို့ရည်ကဲ့သို့။ ပဝါယတိ = ရနံ့
သင်းကြိုင် လှိုင်၍နေပါ၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ
ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်
မြတ်မှ မပြတ်ပြိုးပြက် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သော ရောင်ခြည်
ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ
ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြမြန်းတော်မူရန်
လျှော်ကန်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သောအချိန်ပါဘုရား။

(၃၂) ဝိစိတြနီလစ္ဆဒနေနလင်္ကာ၊
မနုညရက္ခာ ဥဘတောဝကာသေ။
သမုဂ္ဂတာ သတ္တသမူဟဘူတာ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်း ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ
ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ဥဘတောဝကာသေ = လမ်း
ခရီး ဝဲယာ နှစ်ဖြာသော အရပ်၌။ မနုညရက္ခာ = နှစ်သက်စွယ်
တောင်း သစ်ပင် အပေါင်းတို့သည်။ 'ဝိစိတြနီလစ္ဆဒနေန =
ဆန်းကြယ်ရှန်းစို စိမ်းညိုသော သစ်ရွက်အပေါင်းဖြင့်။ အလင်္ကာ-
တာ = ပိတ်ဖုံးမိုးကာ တန်းဆာဆင်အပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ သမုဂ္ဂ-
တာ = နဘန်မိုးဖြင့် စွင့်စွင့်တက်ကြကုန်လျက်။ သတ္တသမူဟ-
ဘူတာ = များစွာလူထုပေါင်းစုသကဲ့သို့ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်၏။ မဟာ-
ဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။
အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြိုးပြက် တလက်လက်ဖြင့်
ထွက်သော ရောင်ခြည်ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။
သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်
လှမ်း၍ ကြမြန်းတော်မူရန် လျှော်ကန်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်
သော အချိန်ပါဘုရား။

(၃၃) ဝိစိတြနီလစ္ဆမိဝါယတံ ဝနံ၊
သုရိန္ဒလောကေ ဣဝ နန္ဒနံ ဝနံ။
သဗ္ဗောတုကံ သာဓုသုဂန္ဓပုပ္ဖံ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူး ငါးပုံ ကောင်းခြင်း ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ဝိစိတြနိလဗ္ဗမိဝ = ဆန်းကြယ် ညိုမှောင် တိမ်ရောင်တိမ်တန်းကဲ့သို့။ အာယတံ = မြစောင်းတန်း နှယ် ရှည်သွယ်စိမ်းလန်းသော။ ဝနံ = ရာဇပြုဟ်၊ ကပိလ နှစ်ဌာန သွားရာလမ်း တောတန်းသည်။ သုရိန္ဒလောကေ = သိကြားမင်း စံရာ တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌။ နန္ဒနံ ဝနံ ဣဝ = နန္ဒဝန်ခေါ်တွင် နတ်ဥယျာဉ်ကဲ့သို့။ သဗ္ဗောတုကံ = ဆောင်း၊ နွေ၊ မိုးဟု သုံးဥတု အား လျောက်ပတ်သည်ဖြစ်၍။ သာဓုသုဂန္ဓပုပ္ဖံ = ကောင်းမြတ် မွှေးကြိုင် ရနံ့ ကောင်းလှိုင်သော ပန်းအမျိုးမျိုးရှိပေ၏။ မဟာ-ဝီရံ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သော ရောင်ခြည်ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမ-ယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ဂုဏ်တော် လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ် သော အချိန်ပါဘုရား။

(၃၄) သုဘဇ္ဇသံ ယောဇနယောဇနေသု၊
 သုဘိက္ခဂါမာ သုလဘာ မနုညာ။
 ဇနာဘိကိဏ္ဍာ သုလဘန္ဓပါနာ၊
 သမယော မဟာဝီရ အဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူး ငါးပုံ ကောင်းခြင်း ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ယောဇန ယောဇနေသု = ယူဇနာတိုင်း ယူဇနာတိုင်း တို့၌။ အဇ္ဇသံ = ခရီးလမ်းသည်။ သုဘံ = တင့်တယ်ကောင်းမွန်လှပ၏။ မနုညာ = စိတ်နှစ်သက် ဖွယ်ဖြစ်ကုန်သော။ သုဘိက္ခဂါမာ = ဝပြောသာယာ ဆွမ်းခံရွာ တို့ကို။ သုလဘာ = ရလွယ်ပါကုန်၏။ တေ = ထိုတယူဇနာ တယူဇနာ၌ ဆွမ်းခံရွာတို့သည်။ ဇနာဘိကိဏ္ဍာ = ရွာ၌နေသူ လူတို့ဖြင့်မြွမ်းကုန်သည်ဖြစ်၍။ သုလဘန္ဓပါနာ = မဠိမငြင် မပင် မပန်း ရလွယ်သော ဆွမ်းအဖျော်ယမကာ ရှိပါကုန်၏။ မဟာ-ဝီရံ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။

ရတနာ] ကာဠုဒါယီ ဂါထာ ၆၀-ဖြင့် ပင့်လျှောက်ခြင်း ၅၃

အင်္ဂါရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သော ရောင်ခြည်ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော် လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

(၃၅) ပဟူတဆာယူဒကရမ္မဘူတာ၊
နိဝါသိနံ သဗ္ဗသုခပ္ပဒါတာ။
ဝိသာလသာလာ စ သဘာ စ ဗဟူ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂါရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်း ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ဗဟူ = လမ်းခရီးအကြား များစွာကုန်သော။ ဝိသာလသာလာ စ = ကျယ်ပြန့်သော စရပ်တို့သည်၎င်း။ သဘာ စ = လူတို့ပေါင်းဆုံ အစည်းအဝေးရုံတို့သည်၎င်း။ ပဟူတဆာယူဒကရမ္မဘူတာ = ပေါများပြည့်လျှမ်း အရိပ်ရေချမ်းတို့ဖြင့် ရှင်လန်းမွေ့လျော်ဖွယ်ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍။ နိဝါသိနံ = တည်းခိုနေသူ ရှင် ရှင်လူတို့အား။ သဗ္ဗသုခပ္ပဒါတာ = ကာယစိတ္တ သုခနှစ်ဖြာ အလုံးစုံသော ချမ်းသာကို ပေးတတ်စွာကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂါရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သောအချိန်ပါဘုရား။

(၃၆) ဝိစိတ္တနာနာဒုမသဏ္ဍမဏ္ဍိတာ၊
မနုညဥယျာနသုပေါက္ခရညော။
သုမာပိတာ သာဓုသုဂန္ဓဂန္ဓာ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂါရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ပထေ = ရာဇဂြိုဟ်၊ ကပိလ နှစ်ဌာနစခန်း ခရီးလမ်း၌။ သုမာပိတာ = နတ်လမ်းသုတ်သင် သူတော်စင်တို့ တီထွင်တူးဖော်အပ်ကုန်သော။ မနုညဥယျာန- သုပေါက္ခရညော = စိတ်နှစ်သက်ဖွယ် အသွယ်သွယ်သော ဥယျာဉ်ရေကန်တို့သည်။ ဝိစိတ္တနာနာဒုမသဏ္ဍမဏ္ဍိတာ = ဆန်းကြယ်ထူးထွေသော သစ်ပင်အပေါင်းတို့ဖြင့် တန်းဆာဆင်အပ် ကုန်သည်ဖြစ်၍။ သာဓုသုဂန္ဓဂန္ဓာ = ကောင်းမြတ်မွှေးကြိုင် ရနံ့တို့ဖြင့်လှိုင်ကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော် မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော် မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည် ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်သျှောင်ပတ် ကောင်းမြတ်သောအချိန်ပါဘုရား။

(၃၇) ဝါတော မုဒုသီတလသာဓုရူပေါ။
 နဘာ စ အဗ္ဘာ ဝိဂတာ သမန္တာ။
 ဒိသာ စ သဗ္ဗာဝ ဝိရာစယန္တိ။
 သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ဝါတော = ညှင်းညှင်းသာသာ တိုက်ခတ် လာသော လေသည်။ မုဒုသီဟလသာဓုရူပေါ = နူးညံ့အေးမြ ကောင်းမွန်လှသော သဘောရှိပါ၏။ နဘာ စ = အဇဉာပြင် မိုး ကောင်းကင်သည်လည်း။ သမန္တာ = ထက်ဝန်းကျင်မှ။ အဗ္ဘာ = မည်းညစ်ညိုမှောင် မိုး တိမ်တောင်မှ။ ဝိဂတာ = ကင်းရှင်း စင် ကြယ်လှပါ၏။ သဗ္ဗာဝ = အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော။ ဒိသာ စ = အရပ်မျက်နှာတို့သည်လည်း။ ဝိရာစယန္တိ = ရှုချင်စဖွယ် တင့်တယ်တောက်ပကြကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သောဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော် မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သော ရောင်ခြည်

ရတနာ] ကာဠုဒါယီ ဂါထာ ၆၀-ဖြင့် ပင့်လျှောက်ခြင်း ၅၅

ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျှောက်ကန်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သောအချိန်ပါဘုရား။

(၃၈) ပထေ ရဇောနုဂ္ဂမနတ္ထမေဝ၊
ရတ္ထိံ ပဝဿန္တိ စ မန္တဝုဋ္ဌီ။
နဘေ စ သူရော မုဒုကောဝ တာပေါ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ပထေ = ရာဇဂြိုဟ်၊ ကပိလ နှစ်ဌာနစခန်း ခရီးလမ်း၌။ ရဇောနုဂ္ဂမနတ္ထမေဝ = မြို့မှန်မထ မကြစေခြင်းငှါသာလျှင် (ဝါ၊ မြို့မှန်မထမကြရုံသာ)။ ရတ္ထိံ = ညဉ့်အခါ၌။ မန္တဝုဋ္ဌီစ = လေပြည်ဆော်သွေး မိုးသေး မိုးဖွဲတို့ သည်လည်း။ ပဝဿန္တိ = မယုတ်မလွန် ရွာသွန်ကြကုန်၏။ နဘေ = အဇဇာပြင် မိုးကောင်းကင်၌။ သူရောစ = နေမင်း သည်လည်း။ မုဒုကောဝ တာပေါ = နူးညံ့လှစွာ ခံသာရုံသာ ထွန်းလင်းတောက်ပ၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သောဝီရိယရှိတော် မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သော ရောင်ခြည်ရှိတော် မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိ သို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျှောက် ကန်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သောအချိန်ပါဘုရား။

(၃၉) မဒပ္ပမာဟာ မဒဟတ္ထိသံဃာ၊
ကရေဏုသံဃေဟိ သုကီဠယန္တိ။
ဒိသာ ဝိဓာဝန္တိ စ ဂဇ္ဇယန္တာ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ မဒပ္ပမာဟာ = လွန်စွာထန်ပြင်း မာန်ယစ်ခြင်း ရှိ ကုန်သော။ မဒဟတ္ထိသံဃာ = အ မုန်ယိစီး

ဆင်ပြောင်ကြီးအပေါင်းတို့သည်။ ကရေဏုသံသေဟိ = ကြင်ဖော်
 မှန်လှ ဆင်မအပေါင်းတို့ဖြင့်။ သုကိဋ္ဌယန္တိ = မြူးတူးပျော်ပါး
 ကစားကြကုန်၏။ ဂဇ္ဇယန္တာ = ကြီးကြာသံကဲ့သို့ ကြည်းညည်း
 ဟစ်အော်ကုန်လျက်။ ဒိသာစ = အရပ်မျက်နှာ ဦးတည်ရာတို့သို့
 လည်း။ ဝိဓာဝန္တိ = ထိုမှ၍မှ ပြေးသွားကြကုန်၏။ မဟာဝီရ =
 ကြီးမြတ်သော ဝိရိယရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရ-
 သာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့်
 ထွက်သော ရောင်ခြည်ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမ-
 ယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်
 လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်
 သော အချိန်ပါဘုရား။

(၄၀) ဝနံ သုနီလံ အဘိဒဿနီယံ၊
 နီလဗ္ဗကုဋံ ဣဝ ရမ္မဘူတံ။
 ဝိလောကိတာနံ အတိဝိမုနီယံ၊
 သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒ္ဒန္တ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်
 ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ဝနံ = ရာဇပြိုဟ်, ကပိလ နှစ်ဌာန
 ခရီးလမ်း တောစခန်းသည်။ သုနီလံ = စိမ်းတစိုစို ညိုသော
 အဆင်းရှိသည်ဖြစ်၍။ အဘိဒဿနီယံ = ရှုချင်စဖွယ် အလွန်ပင်
 တင့်တယ်လှပေ၏။ နီလဗ္ဗကုဋံ ဣဝ = မည်းနက်ညိုမှောင် မိုးတိမ်
 တောင်ကဲ့သို့။ ရမ္မဘူတံ = နှလုံးမွေ့လျော် ပျော်ရွှင်ဖွယ်ဖြစ်၍
 လည်းဖြစ်ပါ၏။ ဝိလောကိတာနံ = ကြည့်ရှုကုန်သူ ရှင်ရှင်လူတို့
 ၏။ အတိဝိမုနီယံ = ထူးထွေဆန်းကြယ် အလွန်အံ့ဩဖွယ်လည်း
 ဖြစ်ပါ၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝိရိယရှိတော်မူသော
 မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်
 ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့်ထွက်သော ရောင်ခြည်ရှိတော်မူသော
 မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီ
 စက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်
 လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

ရတနာ] ကာဠုဒါယီ ဂါထာ ၆၀-ဖြင့် ပင့်လျှောက်ခြင်း ၅၇

(၄၁) ဝိသုဒ္ဓမတ္တံ ဂဂနံ သုရမ္ပံ၊
မဏိမယေဟိ သမလင်္ကတာဝ။
ဒိသာ စ သဗ္ဗာ အတိရောစယန္တိ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒ္ဒန္တ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ဂဂနံ = အဇဠာပြင် မိုးကောင်းကင်သည်။ ဝိသုဒ္ဓမတ္တံ = စင်ကြယ်သော တိမ်တိုက်ရှိသည်လည်း ဖြစ်၍။ သုရမ္ပံ = နှလုံးမွေ့လျော် ပျော်ရွှင်ဖွယ်လည်း ဖြစ်ပေ၏။ မဏိမယေဟိ = မြကျောက်စီခြယ် ဆင်ယင်ဖွယ်တန်းဆာတို့ဖြင့်။ သမလင်္ကတာဝ = ကောင်းစွာပြုပြင် တန်းဆာဆင်အပ်ကုန်သကဲ့သို့။ သဗ္ဗာ ဒိသာ စ = အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာတို့သည်လည်း။ အတိရောစယန္တိ = ရှုချင်စဖွယ် လွန်စွာတင့်တယ်ကြကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့်ထွက်သော ရောင်ခြည်ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြမြန်းတော်မူရန် လျှောက်ကန်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

(၄၂) ဂန္ဓဗ္ဗဝိဇ္ဇာဓရကိန္ဓရာ စ၊
သုဂီတိယန္တာ မဓုရဿရေန။
စရန္တိ တသ္မိံ ပဝနေ သုရမ္ပေ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒ္ဒန္တ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား။ သုရမ္ပေ = နှလုံးမွေ့လျော် ပျော်ရွှင်ဖွယ် ဖြစ်သော။ တသ္မိံ ပဝနေ = ထိုရာဇဂြိုဟ်၊ ကပိလ နှစ်ဌာနခရီးလမ်း တောစခန်း၌။ ဂန္ဓဗ္ဗဝိဇ္ဇာဓရကိန္ဓရာ စ = ဂန္ဓဗ္ဗနတ်၊ ဝိဇ္ဇာမိုရ်၊ ကိန္ဓရာတို့ သည်လည်း။ မဓုရဿရေန = ချိုမြိန်လှစွာ သာယာသော အသံဖြင့်။ သုဂီတိယန္တာ = လေးတွဲသံချို ကောင်းစွာ သီဆိုကုန်လျက်။ စရန္တိ = လုံးလာကျက်စား သွားလာကြကုန်၏။

မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂါရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် ကလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

(၄၃) ကိလေသသံဘဿ ဘိတာသကေဟိ၊
 တပဿိသံဘေဟိ နိသေဝိတံ ဝနံ။
 ဝိဟာရအာရာမသမိဒ္ဓိဘူတံ၊
 သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂါရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ကိလေသသံဘဿ = နှိပ်စက်တတ်စွာ ကိလေသာအပေါင်းကို။ ဘိတာသကေဟိ = အလွန်ထိတ်လန့် ကြောက်ရွံ့ကြကုန်သော။ တပဿိသံဘေဟိ = ရသေ့ရဟန်းအပေါင်းတို့သည်။ နိသေဝိတံ = အမြဲမပြတ် ကိန်းပျော်မှီဝဲအပ်သော။ ဝနံ = ရာဇဂြိုဟ်၊ ကပိလ နှစ်ဌာနခရီးလမ်းတောစခန်းသည်။ ဝိဟာရအာရာမသမိဒ္ဓိဘူတံ = နေထိုင်ဖို့ရန် ကျောင်းအရာမ်တို့ဖြင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂါရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့်ထွက်သော ရောင်ခြည်ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

(၄၄) သမိဒ္ဓိနာနာဖလိနော ဝနန္တာ၊
 အနာကုလာ နိစ္စမနောဘိရမ္မာ။
 သမာဓိပီတိ အဘိဝဗ္ဗယန္တိ၊
 သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂါရသာနံ။

ရတနာ] ကာဠုဒါယီ ဂါထာ ၆၀-ဖြင့် ပင့်လျှောက်ခြင်း ၅၉

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ သမိဒ္ဓိနာနာဖလိနော = ပြည့်ဝခိုင်ဖြိုးအထူးထူးသော အသီးရှိကုန်သော။ ဝနန္တာ = တောအုပ်တို့သည်။ အနာကုလာ = နှောက်ယှက်ခြင်း ကင်းကုန်သည်ဖြစ်၍။ နိစ္စမနောဘိရမ္မာ = အမြဲတစေ နှလုံးမွေ့လျော်ဖွယ်ဖြစ်ကုန်၏။ ပထိကာနံ = ခရီးသွားသူ ရှင်ရှင်လူတို့၏။ သမာမိပီတိ = စိတ်တည်ကြည်ခြင်း နှစ်သက်ခြင်းကို။ အဘိဝခုယန္တိ = အာရုံငါးသင်း ဆိတ်ငြိမ်ခြင်းကြောင့် လွန်မင်းစွာ တိုးပွားစေနိုင်ကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြုံးပြက် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သော ရောင်ခြည်ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသ္မိ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

(၄၅) နိသေဝိတံ နေကဒိဇေဟိ နိစ္စံ၊
ဂါမေန ဂါမံ သတတံ ဝသန္တာ။
ပုရေ ပုရေ ဂါမဝရာ စ သန္တိ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ဝနန္တာ = ရာဇပြုဟ်, ကပိလ နှစ်ဌာန ခရီးလမ်း တောစခန်းကို။ အနေကဒိဇေဟိ = အမျိုးဇာတ်အား များစွာသော ငှက်အပေါင်းတို့သည်။ နိစ္စံ = အမြဲ။ နိသေဝိတံ = ပျော်ရွှင်ဖို့ဝဲ သုံးစွဲအပ်ပေ၏။ ဂါမေန-ဂါမံ = တရွာမှ တရွာသို့။ သတတံ = အမြဲမပြတ်။ ဝသန္တာ = သဘောတူရာပြောင်း၍ စုပေါင်းတည်နေကြကုန်သော။ ဂါမဝရာ စ = စားကျေးရွာတို့သည်လည်း။ ပုရေ ပုရေ = မြို့တိုင်း မြို့တိုင်း၌။ သန္တိ = ရှိကြကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သောဝီရိယရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြုံးပြက် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာ

ဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီ
စက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်
လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

(၄၆) ဝတ္ထန္တပိနံ သယနာသနဉ္စ၊
ဂန္တဉ္စ မာလဉ္စ ဝိလေပနဉ္စ။
တဟိံ သမိဒ္ဓါ ဇနတာ ဗဟူ စ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်
ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ တဟိံ = ထိုလမ်းခရီးအကြား များ
ပြားလှစွာ စားကျေးရွာတို့၌။ ဝတ္ထန္တပိနဉ္စ = ဝတ်ဖွယ်၊ စားဖွယ်၊
သောက်ဖွယ် အသွယ်သွယ်သည်၎င်း။ သယနာသနဉ္စ = အိပ်ရာ
နေရာသည်၎င်း။ ဂန္တဉ္စ = အထုံအခိုး နံ့သာမျိုးသည်၎င်း။
မာလဉ္စ = ပန်းအမျိုးမျိုးသည်၎င်း။ ဝိလေပနဉ္စ = ရနံ့ကြိုင်လှောင်း
နံ့သာပျောင်း (နံ့သာပျော့) အမျိုးမျိုးသည်၎င်း။ သမိဒ္ဓါ =
စီးပွားဥစ္စာ ကြွယ်ဝစွာကုန်သော။ ဗဟူ ဇနတာ စ = သင်္ချာများ
တောင်း လှူအပေါင်းတို့သည်၎င်း။ သန္တိ = ရှိပါကုန်၏။ မဟာ-
ဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။
အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြက် တလက်လက်ဖြင့်
ထွက်သော ရောင်ခြည်ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမ-
ယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်
လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်
သော အချိန်ပါ ဘုရား။

(၄၇) ပုညိဒ္ဓိယာ သဗ္ဗယသဂ္ဂပတ္တာ၊
ဇနာ စ တသ္မိံ သုခိတာ သမိဒ္ဓါ။
ပဟူတဘောဂါ ဝိဝိစာ ဝသန္တိ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ
ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ တသ္မိံ = ထိုလမ်းခရီးအကြား

ရတနာ] ကာဠုဒါယီ ဂါထာ ၆၀-ဖြင့် ပင့်လျှောက်ခြင်း ၆၁

များပြားလှစွာ စားကျေးရွာအပေါင်း၌။ ပုညိဒ္ဓိယာ = ကောင်းမှု
ပြည့်ဖြိုး ဘုန်းတန်ခိုးဖြင့်။ (၀၇) ဘုန်းတန်ခိုးကြောင့်။ သဗ္ဗယ-
သဂ္ဂပတ္တာ = လုံးစုံမကြွင်း အခြံအရံများခြင်း ကျော်စောခြင်း
အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ကုန်သော။ ဇနာ စ = ကုသိုလ်ကြီးမား
လှအများတို့သည်လည်း။ သုခိတာ = ကာယစိတ္တ သုခနှစ်ပါးနှင့်
ပြည့်စုံကုန်လျက်။ သမိဒ္ဓါ = စည်းစိမ်လောက်ငံ ကံတံကြွယ်ဝ
ကုန်လျက်။ ပဟူ တ ဘော ဂါ = သင်္ချာ မြားမြောင် အသုံး
အဆောင် ရှိကြကုန်လျက်။ ဝိဝိဓာ = အထူးထူး အပြားပြား။
ဝသန္တိ = နေထိုင်ကြကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ
ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်
မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည်
ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ
ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန်
လျှောက်ကန်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါ ဘုရား။

(၄၈) နဘော စ အဗ္ဘာ သုဝိသုဒ္ဓဝဏ္ဏာ၊
ဒိသာ စ စန္ဒော သုဝိရာဇိတောဝ။
ရတ္တိဉ္စ ဝါတော မုဒုသီတလော စ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဗန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်း ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ
ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ နဘော = အဇဉာပြင် မိုးကောင်း
ကင်၌။ အဗ္ဘာ စ = တိမ်တိုက်တို့သည်လည်း။ သုဝိသုဒ္ဓဝဏ္ဏာ =
စင်ကြယ်သန့်ရှင်းသော အဆင်းရှိကုန်၏။ စန္ဒော စ = လမင်း
သည်လည်း။ ဒိသာ = ဝန်းကျင်ပတ်ချာ အရပ်မျက်နှာတို့ကို။
သုဝိရာဇိတောဝ = တင့်တယ်စွာလှထွန်းတောက်ပ၏။ ရတ္တိဉ္စ =
အကာလတာ ညဉ့်အခါ၌လည်း။ ဝါတော = ညှင်းညှင်းသာသာ
တိုက်ခတ်လာသောလေသည်။ မုဒုသီတလော စ = ဆောင်း
ရာသီ၌ကဲ့သို့ မကြမ်းလှ၊ နူးညံ့စွာ အေးမြပေ၏။ မဟာဝီရ =
ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီ-
ရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့်

ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါ ဘုရား။

(၄၉) စန္ဒဂ္ဂမေ သဗ္ဗဇနာ ပဟဋ္ဌာ၊
သကင်္ဂဏေ စိတြကထာ ဝဒန္တာ။
ပိယေဟိ သဒ္ဓိံ အဘိမောဒယန္တိ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ စန္ဒဂ္ဂမေ = စန်းငွေယုန်စက်ထွက်လတ်သောအခါ၌။ ပဟဋ္ဌာ = နှစ်သက်ရှင်လန်း ဝမ်းမြောက်ကုန်သော။ သဗ္ဗဇနာ = မြေ၌နေသူ လူခပ်သိမ်းတို့သည်။ သကင်္ဂဏေ = လသာဆောင်တခွင် မိမိမိမိတို့၏ အိမ်ကြမ်းပြင်၌။ စိတြကထာ = ဆန်းကြယ်သော စကားတို့ကို။ ဝဒန္တာ = ပြောဆိုကုန်လျက်။ ပိယေဟိ = ချစ်အပ်သော သူတို့နှင့်။ သဒ္ဓိံ = အတူတကွ။ အဘိမောဒယန္တိ = နှစ်လိုအားရမ်း ဝမ်းမြောက်ကြကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြတ် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါ ဘုရား။

(၅၀) စန္ဒဿ ရံသီဟိ နဘံ ပိရောစိ၊
မဟိ စ သံသုဒ္ဓမနုညဝဏ္ဏာ။
ဒိသာ စ သဗ္ဗာ ပရိသုဒ္ဓရူပါ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ စန္ဒဿ = လမင်း၏။ ရံသီဟိ =

ရတနာ] ကာဠုဒါယီ ဂါထာ ၆၀-ဖြင့် ပင့်လျှောက်ခြင်း ၆၃

အေးမြချမ်းကြည် စန်းရောင်ခြည်တို့ဖြင့်။ နဘံ = အဇ္ဈာပြင် မိုး
ကောင်းကင်သည်။ ဝိရောစိ = ရှုချင်စဖွယ် တင့်တယ် တောက်ပ
ပါ၏။ မဟီ စ = မြေအပြင်သည်လည်း။ သံသုဒ္ဓမနုညဝဏ္ဏာ =
စင်ကြယ်သန့်ရှင်း နှစ်သက်ဖွယ်အဆင်း ရှိပါ၏။ သဗ္ဗာ ဒိသာ
စ = ဝန်းကျင်ပတ်ချာ အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာတို့သည်
လည်း။ ပရိသုဒ္ဓရူပါ = စင်ကြယ်သန့်ရှင်းသော သဘောရှိကုန်
၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာ
ဘုရား...။ အဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြက်
တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာ
ဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီ
စက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျှောက်
လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါ ဘုရား။

(၅၁) ခူရေ စ ဒိသ္မာ ဝရစန္ဒရံသိံ၊
ပုပ္ဖိံသု ပုပ္ဖါနိ မဟီတလသ္မိံ။
သမန္တတော ဂန္ဓဂုဏတ္ထိကာနံ၊
သမယော မဟာဝီရ အဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ
ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ဂန္ဓဂုဏတ္ထိကာနံ = ရန်စိုကို အလို
ရှိသူတို့ အကျိုးငှါ။ သမန္တတော = ထက်ဝန်းကျင်မှ။ မဟီတ-
လေ = မြေအပြင်၌။ ပုပ္ဖါနိ = ပန်းအမျိုးမျိုးတို့သည်။ ခူရေ စ =
ခရီးယူဖန်နာ ဝေးကွာသောအရပ်၌သာလျှင်။ (ဋီတံ = တည်
သော၊ ထည့်)။ ဝရစန္ဒရံသိံ = ကောင်းမြတ်ထွန်းပြောင် စန်းလ
ရောင်ကို။ ဒိသ္မာ = ပဏာပေါင်းဆုံ ကြိုက်ကြိုရသောကြောင့်။
ပုပ္ဖိံသု = ကားကားစွင့်စွင့် ပွင့်ကြလေကုန်ပြီ။ မဟာဝီရ =
ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အဂီရ-
သာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြက် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်
သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမ-
ယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်

လှမ်း၍ ကြမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်
သော အချိန်ပါ ဘုရား။

(၅၂) စန္ဒဿ ရံသီဟိ ဝိလိပ္ပိတဝ၊
မဟီ သမန္တာ ကုသုမေန'လက်တာ။
ဝိရောစိ သဗ္ဗင်္ဂသုမာလိနီဝ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ
ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ မဟီ = မြေအပြင်သည်။
စန္ဒဿ = လမင်း၏။ ရံသီဟိ = အေးမြချမ်းကြည် စန်းရောင်ခြည်
တို့ဖြင့်။ ဝိလိပ္ပိတဝ = တင့်တယ်စေရန် လိမ်းကျံအပ်သကဲ့သို့။
သမန္တာ = ထက်ဝန်းကျင်မှ။ ကုသုမေန = ညဉ့်ဥပွင့်ဆန်း ပန်း
အမျိုးမျိုးဖြင့်။ အလက်တာ = အလှပြုပြင် တန်းဆာဆင်အပ်သည်
ဖြစ်၍။ သဗ္ဗင်္ဂသုမာလိနီဝ = အင်္ဂါကြီးငယ် အသွယ် သွယ်၌
တင့်တယ်စေကြောင်း ပန်းပေါင်းစုံလင် ပန်ဆင်အပ်သော အမျိုး
သမီးကဲ့သို့။ ဝိရောစိ = ရှုချင်စဖွယ် တင့်တယ်လှပါ၏။ မဟာ-
ဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။
အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့်
ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမ-
ယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်ကော်
လှမ်း၍ ကြမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်
သော အချိန်ပါ ဘုရား။

(၅၃) ကုစန္ဒိ ဟတ္ထိပိ မဒေန မတ္တာ၊
ဝိစိတ္တပိဉ္စာ စ ဒိဇာ သမန္တာ။
ကရောန္တိ နာဒံ ပဝနေ သုရမ္ပေ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ
ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ သုရမ္ပေ = နှလုံးမွေ့လျော် ပျော်
ဖွယ်ရာရှိသော။ ပဝနေ = ရာဇဂြိုဟ်၊ ကပိလ နှစ်ဌာန ခရီးလမ်း

ရတနာ] ကာဠုဒါယီ ဂါထာ ၆၀ ဖြင့် ပင့်လျှောက်ခြင်း ၆၅

တောစခန်း၌။ ဟတ္ထိပိ = ဆင်တိုသည်လည်း။ မဒေန = အမှန်
ဖြင့်။ မတ္တာ = ယစ်ကုန်သည်ဖြစ်၍။ ကုစန္ဒိ = ဤကြာသံကဲ့သို့
အသံမူကုန်၏။ ပိစိတ္တပိဉ္ဇာ = အံ့ဖွယ်ဘုန်း ဆန်းကြယ်သော
အတောင်ရှိကုန်သော။ ဗီဇာ ဝ = နှစ်ကြိမ်ဖွားတောင်း ငှက်
အပေါင်းတို့သည်လည်း။ သမန္တာ = ဝန်းကျင်ပတ်ချာ ရပ်
မျက်နှာမှ။ နာဒိ = ဝမ်းသာရှင်မြူး တွန်ကျူးသော အသံကို။
ကရောန္တိ = ပြုကုန်၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝိရိယ ရှိတော်
မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်ကော်မြတ်မှ
မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်
မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိ
သို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်
ကန်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

(၅၄) ပထဉ္စ သဗ္ဗံ ပဋိပဇ္ဇနက္ခမံ၊
ဣဒ္ဓံ စ ရဋ္ဌံ သဓနံ သဘောဂံ။
သဗ္ဗတ္ထုတံ သဗ္ဗသုခပ္ပဒါနံ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ
ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ သဗ္ဗံ = အလုံးစုံသော။ ပထဉ္စ =
သွားရန်စခန်း ခရီးလမ်းသည်လည်း။ ပဋိပဇ္ဇနက္ခမံ = ဆောင်းကို
လွန်မြောက် နွေဦးပေါက်၍ သွားရောက်ခြင်းငှါ ခုံလှစွာ၏။
ရဋ္ဌံ စ = တိုင်းပြည်ခရိုင် နိုင်ငံများသည်လည်း။ ဣဒ္ဓံ = ပြည့်စုံ၏။
သဓနံ = ဥစ္စာစီးပွား ပေါများလှ၏။ သဘောဂံ = သုံးဖွယ်ကိုလုံ
ပြည့်စုံလှပါ၏။ သဗ္ဗတ္ထုတံ = အင်္ဂါခုနစ်ပုံ လုံးစုံပြည့်လတ် ချီးမွမ်း
အပ်ပါ၏။ သဗ္ဗသုခပ္ပဒါနံ = ကာယ, စိတ္တ သုခနှစ်ပုံ အလုံးစုံ
သော ချမ်းသာကို ပေးတတ်စွာ၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော
ဝိရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်
တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည်
ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ

ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန်
လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

(၅၅) ဝနဉ္စ သဗ္ဗံ သုဝိစိတ္တရူပံ၊
သုမာပိတံ နန္ဒနကာနနံဝ။
ယတိန ပီတိံ သတတံ ဇနေတိ၊
သမယော မဟာပီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒ္ဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ
ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ သဗ္ဗံ = အလုံးစုံသော။ ဝနဉ္စ =
သွားရမည့်လမ်း တောစခန်းသည်လည်း။ သုမာပိတံ = နတ်တို့
၏ကံ စိမ့်မန်ဆင်းအပ်သော။ နန္ဒနကာနနံဝ = နန္ဒဝန်ခေါ်တွင်
နတ်ဥယျာဉ်ကဲ့သို့။ သုဝိစိတ္တရူပံ = ရှုချင်စဖွယ် လွန်စွာဆန်းကြယ်
သော သဘောရှိပါ၏။ ယတိနံ = တောရပ်စခန်း ခရီးသွား
ရဟန်းတို့၏။ ပီတိံ = အာရုံငါးပါးမဖက် တောနှင့်စပ်သော
နှစ်သက်ခြင်းကို။ သတတံ ဇနေတိ = အမြဲမပြတ် ဖြစ်စေတတ်ပါ
၏။ မဟာပီရ = ကြီးမြတ်သော ပီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာ
ဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန်
တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာ
ဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီ
စက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်
လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

(၅၆) အလင်္ကတံ ဒေဝပုရံဝ ရမ္မံ၊
ကပိလဝတ္ထု ဣတိ နာမဓေယျံ၊
ကုလနဂရံ ဣဓ သဿိရိကံ၊
သမယော မဟာပီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒ္ဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ
ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ဣဓ = ဤလောက၌။ သဿိ-
ရိကံ = အသရေရှိသော။ ကပိလဝတ္ထု ဣတိ နာမဓေယျံ =
ကပိလရသေ့ ပျော်စံမွေ့သည့် မြေ-သီခရာ သင်္ခမ်းရာဝယ် မြို့ရွာ

ရတနာ] ကာဠုဒါယီ ဂါထာ ၆၀-ဖြင့် ပင့်လျှောက်ခြင်း ၆၇

တည်လတ် ယင်းမျှပတ်ကြောင့် အန္တတ္တဘူချည် ကပိလဝတ် ဟူသော အမည်ရှိသော။ ကုလနဂရံ = ခမည်းနတ်ကျော် မြတ် မယ်တော်နှင့် ဆွေတော်ရှစ်သောင်း မျိုးတော်ပေါင်းတို့ ကိန်း အောင်းစံပျော် နေပြည်တော်သည်။ အလင်္ကာတံ = အလှပြုပြင် တန်းဆာဆင်အပ်သော။ ဒေဝပုရံဝ = နတ်တို့စံရာ တာဝတိံ သာ ကဲ့သို့။ ရမ္မံ = နှလုံးရှင်ပျော် မွေ့လျော်ဖွယ်ရှိပါပေ၏။ မဟာ- ဝီရံ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြက် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမ- ယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော် လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ် သော အချိန်ပါ ဘုရား။ (ဤဂါထာမှစ၍ ကပိလဝတ်နေပြည် တော်ကို ဖွဲ့ဆိုချီးလျှောက်သည်။)

(၅၇) မနုညအဇ္ဇာလဝိစိတ္တရူပံ၊
သုဖုလ္လပဏေရူဟသဏ္ဍမဏ္ဍိတံ။
ဝိစိတ္တပရိခါဟိ ပုရံ သုရမ္မံ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ပုရံ = ကပိလဝတ်တွင်ခေါ် နေပြည်တော်သည်။ မနုညအဇ္ဇာလဝိစိတ္တ ရူပံ = စိတ်နှစ်သက်ဖွယ် ရှိသော ပြဒါဒိတန်ဆောင်းတို့ဖြင့် ဆန်းကြယ်သောသဘော ရှိပါ ၏။ သုဖုလ္လပဏေရူဟသဏ္ဍမဏ္ဍိတံ = ငွါးငွါးစွင့်စွင့် ကားကား ပွင့်သော ကြာတောတို့ဖြင့် သာမောတင့်လွင် တန်းဆာဆင်အပ် ပါ၏။ ဝိစိတ္တပရိခါဟိ = ဆန်းကြယ်ဘိတောင်း ကျုံးမြောင်းတို့ ဖြင့်။ သုရမ္မံ = လွန်စွာမွေ့လျော် ပျော်ဖွယ်ရာရှိပါ၏။ မဟာဝီရံ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီ- ရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြက် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမ- ယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်

လှမ်း၍ ကြမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်
သော အချိန်ပါ ဘုရား။

- (၅၀) ဝိစိတ္တပါကာရဉ္စ တောရဏဉ္စ၊
- သုဘင်္ဂဏံ ဒေဝနိဝါသဘူတံ။
- မနုညဝီထိ သုရလောကသန္ဓိတံ၊
- သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒ္ဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ
ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ပုရံ = ကပိလဝတ်တွင်ခေါ်
နေပြည်တော်သည်။ ဝိစိတ္တပါကာရဉ္စ = ရှုချင်စဖွယ် ဆန်းကြယ်
သော မြို့တံတိုင်းလည်း ရှိပါ၏။ တောရဏဉ္စ = ကြံကြံတည်ခိုင်
တူရိယာတိုင်လည်း ရှိပါ၏။ သုဘင်္ဂဏံ = စည်မျက်နှာအသွင်
တင့်တယ်သော မြေအပြင် ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဒေဝနိဝါသဘူတံ =
သမ္မုတိနတ် ဥက္ကဋ္ဌနွယ်ရင်း လူမင်းတို့၏ စံနေရာ ဖြစ်၍လည်း
ဖြစ်၏။ မနုညဝီထိစ = စိတ်နှစ်သက်ဖွယ် ပြန့်ကျယ်သန့်ရှင်းသော
လမ်းခရီးလည်းရှိ၏။ သုရလောကသန္ဓိတံ = နတ်တို့စံရာ တာဝ-
တိံသာ နတ်ပြည်နှင့်လည်း တူ၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော
ဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်
တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည်
ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ
ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြမြန်းတော်မူရန်
လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

- (၅၁) အလင်္ကတာ သာကိယရာဇပုတ္တာ၊
- ဝိရာဇမာနာ ဝရဘူသနေဟိ။
- သုရိန္ဒလောကေ ဣဝ ဒေဝပုတ္တာ၊
- သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ဘဒ္ဒန္တေ = ကျေးဇူးငါးပုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ
ထင်ရှား ရှင်ပင်မြတ်ဘုရား...။ ပုရေ = ကပိလဝတ်တွင်ခေါ်
နေပြည်တော်၌။ သာကိယ ရာဇပုတ္တာ = မဟာနွယ်ဖွား သာကီ

ရတနာ] ကာဠုဒါယီ ဂါထာ ၆၀-ဖြင့် ပင့်လျှောက်ခြင်း ၆၉

ဝင် မင်းသားတို့သည်။ ဝရဘူသနေဟိ = မြတ်သော အဆင်
တန်းဆာတို့ဖြင့်။ အလင်္ကာတာ = အလှပြုပြင် တန်းဆာဆင်အပ်
ကုန်သည်ဖြစ်၍။ သုရိန္ဒလောကေ = နတ်တို့သနင်း သိကြား
မင်းစံရာ ဟာဝတီသာနတ်ပြည်၌။ ဒေဝပုတ္တာ ဣဝ = နတ်ဝတ်
တန်းဆာ ကောင်းစွာဆင်ထား နတ်သားတို့ကဲ့သို့။ ဝိရာဇ-
မာနာ = ရှုချင်စဖွယ် အလွန်တင့်တယ်ကြကုန်၏။ မဟာဝီရ =
ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီ-
ရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်
သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမ-
ယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်
လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်
သော အချိန်ပါဘုရား။

(၆၀) သုဒ္ဓေါဒနော မုနိဝရံ အဘိဒဿနာယ၊
အမစ္စပုတ္တေ ဒသဓာ အပေသယိ။
ဗလေန သဒ္ဓိံ မဟတာ မုနိန္ဒ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

မုနိန္ဒ = မုနိငါးမျိုး ခေါင်ကမိုး၍ အစိုးရသခင် မြတ်ရှင်ပင်
ဘုရား...။ သုဒ္ဓေါဒနော = မွေးဖန်တော်မူ... ခမည်းတော်
သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည်။ မုနိဝရံ = မုနိဥက္ကဋ္ဌ ရဟန်းမြတ် ဖြစ်
တော်မူသော အရှင်ဘုရားကို။ အဘိဒဿနာယ = ကွဲကွာသည်
လည်း ကြာမြင့် အသက်အရွယ်ကလည်း ကြီးရင့်၍ ရှင်ပင့်မျက်နှာ
စန်းသော်မာကို သဒ္ဓါကော်ရော် ဖူးမြော်ခြင်းငှါ။ အမစ္စပုတ္တေ =
အမတ်သားတို့ကို။ ဒသဓာ = ဆယ်ကြိမ်ဆယ်စု ဆယ်ဖိုပြု၍။
မဟတာ = တထောင် တထောင် မြားမြောင်လှစွာသော။
ဗလေန = မိုလ်ပါအပေါင်းနှင့်။ သဒ္ဓိံ = တကွ။ အပေသယိ =
ရှင်တော်ထံမှောက် ပင့်လျှောက်စေလွှတ်ခဲ့လေပြီ။ မဟာဝီရ =
ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီ-
ရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့်
ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမ-

ယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော် လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ် သော အချိန်ပါဘုရား။

(၆၁) နေဝါဂတံ ပဿတိ နေဝ ပါစံ၊
သောကာဘိဘူတံ နရဝီရသေဋ္ဌံ။
တောသေတုမိစ္ဆာမိ နရာမိပတ္တံ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

မုနိန္ဒ = မုနိငါးမျိုး ခေါင်ကမိုး၍ အစိုးရသခင် မြတ်ရှင်ပင် ဘုရား...။ သုဒ္ဓေါဒနော = မွေးဖန်တော်မူသည့် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည်။ အာဂတံ = ရှင်စောမြတ်စွာ ကြွလာ တော်မူသည်ကို။ နေဝ ပဿတိ = မဖူးမြင်ရရှာပါ။ ဝါစံ = ကြွလာလိမ့်မည် မလာမည်ဟု နှစ်လီကွဲပြား သတင်းစကားကို မျှလည်း။ နေဝ သုဏာတိ = မကြားရရှာပါ။ သောကာဘိ- ဘူတံ = သော ကလောင်မီး ဖိစီးနှိပ်စက်အပ်သော။ နရဝီရ- သေဋ္ဌံ = ရဲရင့်သသူ ထိုထိုလူတို့ထက်မြတ်သော။ နရာမိပတ္တံ = လူတို့သနင်း ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးကို။ တောသေ- တံ = ရှင်တော် မျက်နှာ ဖူးရပါ၍ အာသာပြည့်ဝ အားရနှစ်သိမ့် စေခြင်းငှါ။ (အဟံ = အကျွန်ုပ် ကာဠုဒါယီသည်။) ဣစ္ဆာမိ = တောင့်တလင့်ဆို အလိုရှိပါ၏။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ် တော်မြတ်မှ မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ္ပိသို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြွမြန်းတော်မူရန် လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

(၆၂) တံဒဿနေနပ္ပုတပီတိရာသိ၊
ဥဒိက္ခမာနံ ဒွိပဒါနမိန္ဒံ။
တောသေဟိ တံ မုနိန္ဒ ဂုဏသေဋ္ဌံ၊
သမယော မဟာဝီရ အင်္ဂီရသာနံ။

ရတနာ] ကာဠုဒါယီ ဂါထာ ၆၀-ဖြင့် ပင့်လျှောက်ခြင်း ၇၁

မုနိန္ဒ = မုနိငါးမျိုး ခေါင်ကမိုး၍ အစိုးရသခင် မြတ်ရှင်ပင်
 ဘုရား...။ (ပိတုနော = မွေးဖန်တော်ကျော် ခမည်းတော်သုဗ္ဗေါဒန
 မင်းကြီးအား၊ ထည့်)။ တံ ဒဿနေန = အရှင်ဘုရားကို မျက်ဝါး
 ထင်ထင် ဖူးမြင်ရခြင်းဖြင့်၊ (ဝါ) ဖူးမြင်ရခြင်းကြောင့်။ အပ္ပတ-
 ပီတိရာသိ = မဖြစ်စဖူး ထူးကဲသော နှစ်သက်ခြင်း အစုသည်။
 (ဘဝေယျ = ကေနစင်စစ် ဖြစ်လေရာပါ၏၊ ထည့်)။ ဥဒိက္ခမာ-
 နံ = ရှင်တော်ဘုန်းပွင့် ကြွလာခွင့်ကို မြော်လင့်ကာနေသော။
 ဒွိပဒါနမိန္ဒ = အခြေနှစ်ချောင်းရှိသူ လူတို့ကို အစိုးရသော။ ဂုဏ-
 သေဋ္ဌံ = ကျွေးမွေးခဲ့ဘူး ဂုဏ်ကျေးဇူးဖြင့် အထူးမြင့်မြတ် ချီးမွမ်း
 အပ်သော။ တံ = ထိုမွေးဖန်တော်ကျော် ခမည်းတော် သုဗ္ဗေါဒန
 မင်းကြီးကို။ (တံ = အရှင်ဘုရားသည်၊ ထည့်)။ တောသေဟိ =
 ရှင်တော် မျက်နှာ ဖူးရပါ၍ အာသာပြည့်ဝ အားရနှစ်သိမ့်
 စေတော်မူပါလော့။ မဟာဝီရ = ကြီးမြတ်သော ဝီရိယ ရှိတော်
 မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ အင်္ဂီရသာနံ = ကိုယ်တော်မြတ်မှ
 မပြတ်ပြီးပြန် တလက်လက်ဖြင့် ထွက်သောရောင်ခြည် ရှိတော်
 မူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ သမယော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်ကပ်
 သို့ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြမြန်းတော်မူရန် လျော်
 ကန်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

(၆၃) အာသာယ ကဿတေ ခေတ္တံ၊
 ဗီဇံ အာသာယ ဝပတိ။
 အာသာယ ဝါဏီဇာ ယန္တိ၊
 သမုဒ္ဒံ နေဟာရကာ။
 ယာယ အာသာယ တိဋ္ဌာမိ၊
 သာ မေ အာသာ သမိဇ္ဈတု။

မုနိန္ဒ = မုနိငါးမျိုး ခေါင်ကမိုး၍ အစိုးရသခင် မြတ်ရှင်ပင်
 ဘုရား...။ ကဿကော = တောင်သူယောက်ျား လယ်သမား
 သည်။ အာသာယ = ကောက်ပဲသီးနှံ ရရန်စိတ်ထား လိုလား
 တောင့်တခြင်းကြောင့်။ ခေတ္တံ = လယ်ယာကို။ ကဿတေ =
 ခေါက်တို့ ခေါက်ပြန် အဖန်ဖန်ထွန်ယက်၏။ (ကသိတွာ =

ခေါက်တုံ့ ခေါက်ပြန် အဖန်ဖန်ထွန်ယက်ပြီး၍ ထည့်။ အာသာယာ = ကောက်ပသီးနဲ့ ရရန်စိတ်ထား လိုလားတောင့်တခြင်းကြောင့်။ ဗိဇ္ဇာ = မျိုးစေ့ကို။ ဝပုတိ = ထကြွလုံ့လ ဝီရိယဖြင့် ကြံချစိုက်ပျိုး၏။ ဓနဟာရကာ = ဥစ္စာကိုဆောင်ကုန်သော။ ဝါဏီဇာ = ကုန်သည်တို့သည်။ အာသာယာ = မြတ်စွန်းလိုငြားတောင့်တချက်တရားကြောင့်။ သမုဒ္ဓံ = ငါးလိပ်မကား ဘေးကျန်းတို့ ရောပြမ်းထူစွာ သမုဒ္ဓါကို။ ယန္တိ = လှေသင်္ဘောကြီးအသီးသီးဖြင့် ခရီးဖြန့်ဖြန့် သက်စွန့်ကြိုးပမ်း ကူးသန်းသွားလာကြကုန်၏။ (တထေဝ = ထို့အတူပင်လျှင်။ အဟမ္ဘိ = ဖွားဘက်တော်သမုတ် အကျွန်ုပ် ကာဠုဒါယီသည်လည်း၊ ထည့်။) ယာယအာသာယာ = နေပြည်တော်ဟောင်း ကြစေကြောင်းဟု ကောင်းသော ဆန္ဒ အကြင်သို့သော တောင့်တခြင်းဖြင့်။ (ဗုဒ္ဓ = ဤဝေဠုဝန်ခေါ် မင်းကျောင်းတော်၌၊ ထည့်။) တိဋ္ဌာမိ = ရှင်တော်ထံမှောက် ဆိုက်ရောက်ရပ်တည်လာပါ၏။ မေ = ဖွားဘက်တော်သမုတ် အကျွန်ုပ် ကာဠုဒါယီ၏။ သာ အာသာ = ဆွေထံ မျိုးထံတိုယ်တော်ပြန်၍ အဖူးမြော်ခံစေလိုသော သမ္မာဆန္ဒ ထိုတောင့်တချက်သည်။ သမိဇ္ဈတု = တောင့်တသည့်အတိုင်း မဆိုင်းကုံလုံပြည့်စုံပါစေသတည်း။

(၆၄) နာတိသီတံ နာတိဥက္ကံ၊
 နာတိဒုက္ခိက္ခာတာတကံ။
 သဒ္ဓလာ ဟရိတာ ဘူမိ၊
 သေ ကာလော မဟာမုနိ။

မဟာမုနိ = မုနိဥက္ကံ၌ ရဟန်းမြတ်ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ ဣဒံ = ဆောင်းနှောင်းနှေဦး ဤအခါထူးသည်။ နာတိသီတံ = အေးလည်းမအေးလွန်းလှပါဘုရား။ နာတိဥက္ကံ = ပူလည်းမပူလွန်းလှပါဘုရား။ နာတိဒုက္ခိက္ခာတာတကံ = ကောက်ပဲသိမ်းစ ဥက္ကမု၍ အာဟာရမုတ်ရှား ခေါင်းပါးခြင်း ဆာလောင်ခြင်းမှလည်း ကင်းရှင်းပါ၏ဘုရား။ ဘူမိ = မြေအပြင်သည်။ သဒ္ဓလာ = နေဇာမြက်ညွန့်ရှိသည်ဖြစ်၍။ ဟရိတာ = မြဲအရောင်

ရတနာ] ကာဠုဒါယီ ဂါထာ ၆၀-ဖြင့် ပင့်လျှောက်ခြင်း ၇၃

သန်း စိမ်းလန်းစိုပြေလှပါ၏ဘုရား။ သေ-သော = ဆောင်း
နှောင်းနှေးဦး ဤအခါထူးသည်။ ကာလော = ဖွားရပ်ဌာနီ ပြည်
ကပ္ပိသ္မိ နှစ်လီစက်ပန်း ကိုယ်တော်လှမ်း၍ ကြမြန်းတော်မူရန်
လျှောက်ကန်လျှောက်ပတ် ကောင်းမြတ်သော အချိန်ပါဘုရား။

ဤသို့လျှင် ကာဠုဒါယီ မထေရ်သည် ထူးထွေဆန်းကြယ်
ဂါထာခြောက်ဆယ်တို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသခင် ကပိလဝတ်
နေပြည်တော်သို့ ကြရောက်တော်မူရန် ချီးမွမ်းစကား လျှောက်
ထားလေ၏။

(ဤ၌။ ။အရှင်ကာဠုဒါယီ လျှောက်ဆိုသော ဂါထာတို့မှာ(၆၄)
ခြောက်ဆယ်လေး ဂါထာပင် ဖြစ်သော်လည်း အဋ္ဌသာလိနီမူလင်္ဂီကာ၌
ကိလေသာကို ရေတွက်သောအရာ၌ကဲ့သို့ အနည်းငယ် (၄) ဂါထာမျှ
ပိုလွန်စေကာမူ “အပ္ပကံ ဟိ ဦနံ အဓိကံ ဝါ ဂဏနူပကံ န ဟောတိ =
အနည်းငယ်မျှ လိုသောအရာ ပိုသောအရာသည် မရေတွက်လောက်”
ဟူသော ကျမ်းလာစကားအတိုင်း ဂါထာခြောက်ဆယ်ဟူ၍သာလျှင်
အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၌ ခေါ်ဆိုသုံးစွဲလေသည်ကို အထူး မှတ်ယူရာ၏။)

ထိုသို့ ကာဠုဒါယီမထေရ်မြတ် လျှောက်ဆိုလတ်သောအခါ
မြတ်စွာဘုရားသည် ကာဠုဒါယီမထေရ်ကို “ချစ်သား ကာဠု-
ဒါယီ... သင် ချစ်သားသည် အဘယ်အကြောင်းကြောင့် ချိုမြိန်
သာယာသော အသံဖြင့် ကပိလဝတ်ပြည်သို့ သွားရောက်ရန်
ချီးမွမ်းစကား လျှောက်ထားပြောဆိုသနည်း” ဟု မေးမြန်းတော်
မူလေသော် အရှင်ကာဠုဒါယီမထေရ်သည် “ဘုန်းတော်ကြီး
သော မြတ်စွာဘုရား... အရှင်ဘုရားတို့ကို ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါ-
ဒန မင်းတရားကြီးသည် ဖူးမြော်လိုလှပါပြီ၊ ဆွေတော် မျိုးတော်
တို့အား သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှောက်မှု ပြုတော်မူပါကုန်ဘုရား” ဟူ၍
လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက အရှင် ကာဠု-
ဒါယီမထေရ်ကို “ကောင်းပြီ ချစ်သား ကာဠုဒါယီ... ဤဘုရား
သည် ဆွေတော် မျိုးတော်တို့အား သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှောက်မှု ပြုပေအံ့၊
ရဟန်းသံဃာအပေါင်းအား ထိုအကြောင်းကို လျှောက်ကြား

လော့၊ ရဟန်းများသည် ခရီးသွားရဟန်းတို့ ပြုကျင့်ရမည့်
 ဝတ်တရားစုကို ပြုကြပေလိမ့်မည်”ဟူ၍ မိန့်ကြားတော်မူလေသော်
 “ကောင်းပါပြီ ရှင်တော်ဘုရား”ဟု ဝန်ခံပြီးလျှင် ကာဠုဒါယီ
 မထေရ်သည် ရဟန္တာပေါင်း ထေရ်နှစ်သောင်းတို့အား ထို
 အကြောင်းကို လျှောက်ထားလေ၏။

ကာဠုဒါယီ မထေရ်မြတ်- ဂါထာခြောက်ဆယ်တို့ဖြင့်
 မြတ်စွာဘုရားကို ကပိလဝတ် နေပြည်တော်သို့ ကြွထောက်ရန်
 ပင့်လျှောက်ခမ်း ပြီး၏။

ဤတွင် အခန်း ၁၆-ပြီး၏။

ရတနာ] မြတ်စွာဘုရား နေပြည်တော်သို့ ကြွရောက်ခြင်း ၇၅

အခန်း-၁၇

မြတ်စွာဘုရားသခင် ရဟန္တာပေါင်း နှစ်သောင်း ခြံရံလျက်
ကပိလဝတ် နေပြည်တော်သို့ ကြွရောက်တော်မူခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသည် အင်္ဂတိုင်း မဂဓတိုင်းသား အမျိုးကောင်း
သား ရဟန္တာပေါင်း တသောင်း၊ ကပိလဝတ်ပြည်သား အမျိုး
ကောင်းသား ရဟန္တာပေါင်း တသောင်း ဤ ရဟန္တာ ရဟန်း
ပေါင်း နှစ်သောင်းတို့ခြံရံလျက် (မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၃-ခုနှစ်၊
တပေါင်းလပြည့်ကျော် ၁-ရက်နေ့တွင်) ရာဇပြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်
ကျောင်းတော်မှ ထွက်ခွာတော်မူ၍ တနေ့တနေ့လျှင် တယူဇနာ
တယူဇနာ ခရီးကြွသွားတော်မူ၏။ တနေ့လျှင် တယူဇနာ ကြွသွား
လျှင် ရာဇပြိုဟ်ပြည်မှ ယူဇနာ ခြောက်ဆယ် ဝေးကွာသော
ကပိလဝတ် နေပြည်တော်သို့ နှစ်လဖြင့် ရောက်ဆိုက်လိမ့်မည်ဟု
ရည်မှန်းတော်မူကာ အတုရိတာ ဒေသစာရီခေါ်သည့် မလျင်မြန်
လွန်းသော ဒေသစာရီ ကြူချီတော်မူခြင်းဖြင့် ကြွသွားတော်
မူလေ၏။

လမ်းခရီးတလျှောက်၌ မြတ်စွာဘုရားသည်
ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး ရွှေနန်းတော်မှ ဆက်ကပ်သော
ဆွမ်းဖြင့် မျှတတော်မူခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသခင် ကပိလဝတ် နေပြည်တော်သို့ အတုရိတ
ဒေသစာရီ ကြူချီဟော်မူလတ်သော် အရှင် ကာဠုဒါယီ မထေရ်
သည်လည်း “မြတ်စွာဘုရားသခင် ရာဇပြိုဟ်ပြည်မှထွက်၍ ကပိ-
လဝတ်နေပြည်တော်သို့ ကြွလာတော်မူကြောင်းကို ခမည်းတော်
သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးအား ငါသွား၍ ပြောကြားပေအံ့” ဟု ကြံစည်
ပြီးလျှင် ဣဒ္ဓိဝိဓ အဘိညာဏ်ဖြင့် ကောင်းကင်သို့ပျံတက်၍ ကောင်း
ကင်ခရီးဖြင့် ကြွသွားတော်မူကာ သုဒ္ဓေါဒန မင်းကြီး၏ ရွှေနန်း
တော်၌ သက်ဆင်းတော်မူလေ၏။ သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် အရှင်
ကာဠုဒါယီမထေရ်ကို မြင်ရလျှင် အလွန်ပင် ဝမ်းမြောက်သော
စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍ “ကြွတော်မူပါ ချစ်သား ကာဠုဒါယီ... ဤ
နေရာ၌ ထိုင်နေတော်မူပါ” ဟု ရိုသေစွာ လျှောက်ထား ပင့်ဖိတ်

ကော သူမြတ်တို့နှင့်သာ ထိုက်တန်သော ရာဇပလ္လင်၌ (နေရာ ပေးကာ) ထိုင်နေစေလျက် မိမိအတွက် စီရင်အပ်သော ထူးထွ ကောင်းမြတ်သည့် အရသာရှိသော ဆွမ်းအပြည့် သပိတ်၌ ထည့် ပြီးလျှင် ကာဠုဒါယီမထေရ်မြတ်အား ဆက်ကပ်လှူဒါန်းလေ၏။

ကာဠုဒါယီမထေရ်သည် ထ၍ ကြွသွားအံ့သော အခြင်းအရာ (= အမူအရာ) ကို ပြတော်မူလေလျှင် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးက “ဤရာဇပလ္လင်ပေါ်၌ပင်ထိုင်၍ ဘုဉ်းပေးပါချစ်သား” ဟု လျှောက် ထားသည်တွင် “မြတ်သောမင်းကြီး... မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ ရောက်မှ စားတော့မည်” ဟု အရှင်ကာဠုဒါယီမထေရ်က ပြန်ကြား ပြောဆိုလေသည်။ ထိုအခါ သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးက “ချစ်သား... မြတ်စွာဘုရား အဘယ်မှာ ရှိသနည်း” ဟု မေး လျှောက်သဖြင့် အရှင်ကာဠုဒါယီမထေရ်သည် “မြတ်သော မင်းကြီး... မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန္တာပေါင်း နှစ်သောင်း မြီရံ လျက် သင်မင်းကြီးတို့ကို တွေ့မြင်ရန် ခရီးဒေသစာရီ ထွက်ကြ တော်မူလာပြီ” ဟူ၍ ပြန်ကြားတော်မူလေသော် သုဒ္ဓေါဒန မင်းကြီးသည် အလွန်ဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိလျက် “ချစ်သား ကာဠုဒါယီ... သင်ချစ်သားတို့သည် ယခုလှူကပ်အပ်သော ဆွမ်းကို ဤရွှေနန်းတော်၌ပင် ဘုဉ်းပေးတော်မူ၍ သားတော် ဘုရား ဤကပိလဝတ်နေပြည်တော်သို့ ရောက်ဆိုက်တော်မူသည် တိုင်အောင် သားတော်ဘုရားအတွက် ဤရွှေနန်းတော်မှပင် ဆွမ်းဘောဇဉ်ကို ယူဆောင် ဆက်ကပ်တော်မူပါကုန်” ဟူ၍ လျှောက်ထားပြန်လေ၏။ အရှင် ကာဠုဒါယီ မထေရ်သည်လည်း မင်းကြီးလျှောက်ထားချက်ကို လက်ခံသဘောတူ ဆိတ်ဆိတ်သာ နေတော်မူ၏။

ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် ကာဠုဒါယီမထေရ်ကို ရွှေနန်းတော်၌ပင် မွန်မြတ်သော ဆွမ်းခဲဘွယ် ဘောဇဉ်တို့ဖြင့် ဆက်ကပ်ကျွေးမွေးပြီးလျှင် အရှင်ကာဠုဒါယီ၏သပိတ်ကို နံ့သာ မှုန်ဖြင့် ပွတ်တိုက်ဆေးကြော၍ မွန်မြတ်သော ဆွမ်းခဲဘွယ် ဘောဇဉ်အပြည့် သပိတ်၌ ထည့်လျက် “မြတ်စွာဘုရားအား

ရတနာ] မြတ်စွာဘုရား နေပြည်တော်သို့ ကြွရောက်ခြင်း ၇၇

လှူဒါန်း ဆက်ကပ်တော်မူပါကုန် ဘုရား” ဟု လျှောက်ထားကာ အရှင်ကောဠုဒါယီမထေရ်လက်သို့ သပိတ်ကို ဆက်ကပ်လေသည်။ ကောဠုဒါယီမထေရ်သည် နန်းတွင်းသူ နန်းတွင်းသား အများတို့ ကြည့်ရှုနေကြစဉ်ပင် သပိတ်ကို ကောင်းကင်သို့ ပစ်လွှတ်လိုက်၍ ကိုယ်တိုင်လည်း ကောင်းကင်သို့ပျံတက်ကာ ဆွမ်းကို ဆောင်ယူခဲ့ပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရား၏ လက်တော်သို့ ဆက်ကပ်လေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ကောဠုဒါယီမထေရ်မြတ် ဆောင်ယူအပ်ခဲ့သည့် ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး လှူဒါန်းလိုက်သည့် ဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးသုံးဆောင်တော်မူလေ၏။ ဤနည်းနှင့် နှင် ကောဠုဒါယီမထေရ်သည် နေ့စဉ် နေ့စဉ် မြတ်စွာဘုရားအတွက် ကပိလဝတ် ရွှေနန်းတော်မှ ဆွမ်းကိုဆောင်ယူလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း လမ်းခရီးအကြား၌ ခမည်းတော်မင်းကြီး လှူဒါန်းအပ်သော ဆွမ်းကိုပင် ဘုဉ်းပေးသုံးဆောင်တော်မူ၏။

အထူးအားဖြင့် အရှင်ကောဠုဒါယီမထေရ်သည် ကပိလဝတ် ရွှေနန်းတော်၌ မိမိဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးလျှင် နေ့တိုင်း နေ့တိုင်းပင် “ယနေ့ မြတ်စွာဘုရားသခင် ဤမျှသောခရီးသို့ ရောက်တော်မူလာပြီ။ ယနေ့ ဤမျှသောခရီးသို့ ရောက်တော်မူလာပြီ” ဟု စကားချီကာ မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်နှင့်စပ်သော တရားစကားဖြင့် သာကီဝင်မင်းမျိုး တမျိုးလုံးကို ဘုရားမဖူးရမီကပင် ဘုရားရှင်၌ ကြည်ညိုသော သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ပွားနှင့်အောင် ပြုတော်မူလေ၏။

(ထို့ကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နောက်တချိန်၌ သာဝကများအား တေဒဂ်ဆွဲထူး နှင်းအပ်ပေးသောပွဲ၌ ကောဠုဒါယီမထေရ် သူမြတ်ကို “တေဒဂ် ဘိက္ခုဝေ မမ သာဝကနံ ဘိက္ခုနံ ကုလပုသဒကနံ ယဒိဒံ ကောဠုဒါယီ=ရဟန်းတို့.... ဆွေတော် မျိုးတော်တို့အား ငါဘုရား၌ သက်ဝင်ကြည်ညိုခြင်းကို ဖြစ်စေကြသော ငါဘုရား၏ တပည့် သာဝက ရဟန်းတို့အနက် ကောဠုဒါယီ ရဟန်းသည် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံးပေတည်း” ဟု မိန့်ကြားတော်မူကာ ကုလပုသဒ=ဆွေတော် မျိုးတော်တို့အား သဒ္ဓါတရားကို ဖြစ်ပွားစေသောအရာ၌ အသာဆုံး

အမြတ်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် ချီးမြှင့်မြှောက်စား တေဒဂ် ထားတော်မူ
လေသည်။)

ဤသို့လျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်ပါ ရဟန္တာပေါင်း
နှစ်သောင်းတို့ခြံရံလျက် တနေ့လျှင် တယူဇနာကျ အတုရိတ
ဒေသစာရီ ကြံချီတော်မူခဲ့ရာ ရက်ပေါင်းခြောက်ဆယ် (= နှစ်လ
တိတိ) ဖြင့် (မဟာသက္ကရာဇ် ၁၀၄-ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့်ကျော်
၁-ရက်နေ့၌) ယူဇနာခြောက်ဆယ် ဝေးကွာသော ကပိလဝတ်
နေပြည်တော်သို့ ကောင်းစွာ ဆိုက်ရောက်တော်မူလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ရေမီးအစုံအစုံ တန်ခိုးပြာဠိဟာဖြင့်
ဆွေတော်ပျိုးတော်တို့၏ ဇာတိမာန်ကို
နှိမ်နင်းတော်မူခြင်း

ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းတရားကြီး အမှူးပြုသော သာကီ
ဝင်မင်းအပေါင်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရားသခင် ကပိလဝတ်နေပြည်
တော်သို့ ဆိုက်ရောက်တော်မူလာလျှင် “ငါတို့၏ ဆွေမျိုးမြတ်
ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြော်ကြရကုန်တော့မည်” ဟု
စည်းဝေးပွဲကျင်းပ၍ ရှေးဦးစွာ (အစီအစဉ် ၁-အနေဖြင့်) မြတ်စွာ
ဘုရား သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူရန် နေရာဌာနကို တိုင်ပင်
ဆွေးနွေးကြကုန်သည်ရှိသော် “နိဂြောဓ သာကီဝင်မင်း၏ အရံ
ဥယျာဉ်သည် မွေ့လျော်ဖွယ်ရှိ၏။ အရိပ် ရေစမ်းနှင့်လည်း ပြည့်စုံ
၏။ မြို့နှင့် မဝေးလွန်းခြင်း၊ မနီးလွန်းခြင်း၊ သွားလမ်းလာလမ်းနှင့်
ပြည့်စုံခြင်း၊ အလိုရှိတိုင်းသောသူတို့ သွားရောက်ဖို့မရန် လွယ်ကူ
ခြင်း၊ ဆိတ်ငြိမ်ခြင်း တည်းဟူသော ဘုရားရှင်တို့ နှစ်သက်အပ်
သည့် အင်္ဂါငါးရပ်နှင့်လည်း ပြည့်စုံ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုနိဂြောဓ
သာကီဝင်မင်း၏ အရံဥယျာဉ်သည် မြတ်စွာဘုရား နေထိုင်
သီတင်းသုံးတော်မူရန် လျော်ကန်လျောက်ပတ် ကောင်းမြတ်
သော နေရာဖြစ်၏” ဟု တညီတညွတ်တည်း သဘောတူ ဆုံးဖြတ်
သတ်မှတ် အတည်ပြုကြပြီးလျှင် ထိုဥယျာဉ်၌ ပြုပြင်ဖွယ်ကိစ္စ
အဝဝကို ပြုပြင်စေကြပြီးနောက် ကိုယ်စီကိုယ်၎င်း နံ့သာပန်းတို့ကို

ရဟနာ] ဆွေတော်မျိုးတော်တို့၏ ဇာတိမာန်ကိုနှိမ်နင်းခြင်း ၇၉

လက်စွဲကြကုန်လျက် မြတ်စွာဘုရားကို ခရီးဦးကြိုဆိုမှု ပြုလုပ်
ကြကော—

(က) အဆင်တန်းဆာ အပြည့်အစုံ ဆင်ယင်ကြပြီး
သော အသက်ငယ်ရွယ်သူ (မြို့နေလူထု၏ သမီးသား)
သူငယ်များ သူငယ်မများကို ရွှေတန်းမှ စေလွှတ် နေရာ
ချထားကြလေသည်။

(ခ) ထို့နောင်မှ အဆင်တန်းဆာ အပြည့်အစုံ
ဆင်ယင်ကြပြီးသော မင်းသား မင်းသမီးတို့ကို လိုက်ပါ
စေကြသည်။

(ဂ) ထိုမင်းသား မင်းသမီးတို့၏ နောက်မှ အခြား
မရှိ မိမိတို့ကိုယ်တိုင် နံ့သာပန်း နံ့သာမှုန့် စသည်တို့ဖြင့်
ပူဇော်ကုန်လျက် မြတ်စွာဘုရားကိုပင့်ဆောင်၍ နိဂြော-
ဓာရုံ ဥယျာဉ်သို့ သွားကြလေကုန်သည်။

နိဂြောဓာရုံဥယျာဉ်သို့ ရောက်လတ်သောအခါ မြတ်စွာဘုရား
သည် ရဟန္တာပေါင်း နှစ်သောင်း မြီရံလျက် သာကီဝင်မင်းတို့
ကြိုတင်စီစဉ် ခင်းထားအပ်သည့် မြတ်သော ဘုရားနေရာ
ဗုဒ္ဓါသနဓမ္မပလ္လင်၌ သီတင်းသုံး ထိုင်နေတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ သာကီဝင်မင်းတို့သည် ဇာတိမာန် ခက်ထန် ထောင်
လွှားကြသူများဖြစ်ရကား “သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည် ငါတို့အောက်
အသက်အရွယ် အလွန်ငယ်သူဖြစ်ပေ၏။ ငါတို့၏ ညီငယ်၊ တူငယ်၊
သားငယ်၊ မြေးငယ် ဖြစ်ပေသည်” ဟု ကြံစည်ကြ၍ ငယ်ကုန်
ငယ်ကုန်သော မင်းသားတို့ကို “အမောင်တို့ ရှိခိုးကြကုန်လော့၊
ငါတို့ကား အမောင်တို့၏နောက်မှ ထိုင်နေကြကုန်အံ့” ဟူ၍
ပြောဆိုကြလေကုန်၏။ ဤသို့ ဆွေတော် မျိုးတော် ဖြစ်ကြသည့်
သာကီဝင်မင်းတို့ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိမခိုးပဲ မင်းသားငယ်တို့၏
နောက်ကွယ်မှ ထိုင်နေကုန်လတ်သော် မြတ်စွာဘုရားသခင်သည်
သာကီဝင်မင်းတို့၏ ဇာတိမာန်ပြင်းပြ အတွင်းစိတ်ဆန္ဒကို သိမြင်
တော်မူပြီးကာ “ဤ ငါ၏ဆွေမျိုး မာနအိုးတို့သည် ကိုယ်ကျိုးမပြီး

အချည်းနှီး အိုမင်းကြသဖြင့် ငါကို ရှိမခိုးကြကုန်၊ ဤ ငါ၏ဆွေမျိုး မာနအိုးတို့သည် 'ဘုရားမည်သည် အဘယ်သို့သဘောရှိသော သူနည်း၊ ဘုရားရှင်တို့၏ အားအစွမ်းမည်သည် အဘယ်သို့သဘော ရှိသနည်း' ဟူ၍၎င်း၊ 'ဘုရားမည်သည် ဤသို့ သဘောရှိသော သူပါတကား၊ ဘုရားရှင်တို့၏ အားအစွမ်းမည်သည် ဤသို့ သဘော ရှိစွာတကား' ဟူ၍၎င်း လားလားမျှ မသိကြကုန်၊ ကိုင်း... ယခုအခါ ငါဘုရားသည် ဘုရားတို့ခွန်အား စွမ်း ပကားကို ထင်ရှားဖော်ပြကာ ရေမီး အစုံအစုံ တန်ခိုးပြာဠိဟာ ကိုလည်း ပြုပေအံ့၊ အဇဉ္ဇာပြင် မိုးကောင်းကင်၌ စကြဝဠာပေါင်း တိုက်တသောင်း ကျယ်ပြန့်သော ရတနာစကြိုတော်ကြီး ဖန်ဆင်း ပြီးလျှင် ထိုရတနာစကြိုထက်၌ စုန်ဆန်တို့ခေါက် စကြိုလျှောက်၍ ရောက်ဆိုက်လာသမျှ ဝေနေယျအား အဇ္ဈာသယကိုကြည့်ကာ ဓမ္မဒေသနာမိုး စွေပြီးရှာသွန်းပေအံ့” ဟု ကြံစည်ဆုံးဖြတ်တော်မူ လျှင်ပင် စကြဝဠာတိုက်တသောင်းမှ နတ်ဗြဟ္မာအပေါင်းတို့သည် ကောင်းချီးကြွေးကြော် သာဓုခေါ်ကြလေကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ကြံစည်ဆုံးဖြတ်တော်မူပြီးသည့် အခြားမဲ့ မှာပင် ဩဒါတကသိုဏ်းလျှင် အာရုံရှိသော စတုတ္ထ ဇာန်သမာ ပတ်ကို ဝင်စား၍ ထိုသမာပတ်မှ ထတော်မူပြီးကာ “စကြဝဠာ ပေါင်း တိုက်တသောင်းအနှံ့ အလင်းရောင်ပြန့်စေသတည်း” ဟု အဓိဋ္ဌာန်တော်မူလေသည်၊ အဓိဋ္ဌာန်တော်မူသည်နှင့် တပြိုင်နက် အဓိဋ္ဌာန်ချက်အတိုင်း စကြဝဠာတိုက်တသောင်း အလင်းရောင် လွှမ်းမိုးညောင်း၍ လူပေါင်းများစွာ နတ်ဗြဟ္မာတို့ ကြည်သာ ရှင်လန်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ရှိနေကြကုန်စဉ် အဘိညာဉ် စတုတ္ထ ဇာန်ဖြင့် ကောင်းကင်မိုးယံသို့ ပျံတက်၍—

- (၁) အထက်နှင့်အောက်၊ (၂) ရှေ့နောက် ရူပကာ၊
- (၃) ဝဲယာ နှစ်ဖော် မျက်စိတော်၊ (၄) နားတော်၊
- (၅) နှာတော်၊ (၆) ပခုံးတော်၊ (၇) လက်တော်၊
- (၈) နံပါးတော်၊ (၉) ခြေတော်၊ (၁၀) လက်ချောင်း ခြေချောင်းတော်နှင့် အကြားအကြား၊ (၁၁) တဆူ တဆူ

ရတနာ] ဆွေတော်မျိုးတော်တို့၏ ဇာတိမာန်ကို နှိမ်နင်းခြင်း ၈၁

သော မွေးညှင်းတော်၊ (၁၂) တခု တခုသော မွေးညှင်း
တွင်းတော်—

ဤ (၁၂) ဆယ့်နှစ်ဖော်သော ဌာနအစုတို့၌ ခု-မီးအလျှံ၊ ခု-
ရေအယဉ်၊ ခု-ရေအယဉ်၊ ခု-မီးအလျှံ၊ အပြန်ပြန်ပြောင်းလွှဲ ဖူးတိုင်း
ဖူးတိုင်း အဆင်ကွဲစေလျက် အံ့ဩချီးပရံ့ မဝမဆိတ် သာကီဝင်
မင်းအပေါင်းတို့၏ဦးထိပ်၌ တရိပ်ရိပ် တဖုံဖုံ ကိုယ်တော်မြတ်၏
ခြေတော်မှန်ကို တသန်သန် တဖဲ့ဖဲ့ ကြံချသည့်ပမာ များစွာလူနတ်
ပရိသတ်တို့၏ အလယ်၌ ရေမီး အစုံအစုံ တန်ခိုးပြာဋိဟာကို
ကောင်းစွာလှလှ ပြသတော်မူလေ၏။

ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး
တတိယအကြိမ်မြောက် ရှိခိုးဦးညွှတ်ခြင်း

ထိုအခါ ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် ထိုအံ့ဖွယ်သရဲ
ထူးကဲသော ယခိုက်ပြာဋိဟာ (= ရေမီးအစုံအစုံ တန်ခိုး ပြာဋိ-
ဟာ) ကို ဖူးမြော်ရလေလျှင် “ဘုန်းတော်ကြီးသော သားတော်
မြတ်ဘုရား…… အရှင်ဘုရားတို့ကို ဖွားမြင်သန့်စင်သောနေ့က
ကာလဒေဝိလရှင်ရသေ့အား ရှိခိုးရန် လက်နှစ်ဖက်ကို ရှင်ရသေ့
ရှိရာဘက်သို့ ယှက်၍ဆောင်အပ်စဉ် အရှင်ဘုရားတို့၏ ခြေတော်
အစုံတို့ ကောင်းကင်သို့ပျံတက်ကာ ရှင်ရသေ့၏ ဦးခေါင်းထက်၌
ရပ်တည်နေသည်တို့ကို ဖူးတွေ့ရသဖြင့် အကျွန်ုပ်သည် အရှင်ဘုရား
တို့ကို ရှိခိုးခဲ့ပါပြီ။ ယင်း ရှိခိုးခြင်းသည် အကျွန်ုပ် = ခမည်းတော်
မင်းတရားကြီး၏ ပဌမအကြိမ် ရှိခိုးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့နောက်
လယ်ထွန်မင်္ဂလာသဘင် ဆင်ယင်သောနေ့၌ အရှင်ဘုရားတို့ကို
သပြေပင်ရိပ်ဝယ် မြတ်သောနေရာ၌ သိပ်၍ထားရာ (အခြားသော
သစ်ပင်ရိပ်တို့ နေအလိုက် ပြောင်းရွှေ့ကြသော်လည်း) အရှင်
ဘုရားတို့၏နေရာ သပြေပင်အရိပ် မပြောင်းမရွှေ့ပဲ ဖုံးအုပ်နေမြဲ
နေသည်ကို မြင်ရသဖြင့် အရှင်ဘုရားတို့၏ ခြေတော်အစုံတို့ကို
ရှိခိုးခဲ့ပါပြီ။ ယင်း ရှိခိုးခြင်းသည် အကျွန်ုပ် = ခမည်းတော် မင်း
တရားကြီး၏ နှစ်ကြိမ်မြောက် ရှိခိုးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ယခုအခါ
ရှေးကမမြင်စဖူး ထူးကဲလှစွာသော ဤ ယခိုက်ပြာဋိဟာကို ဖူးမြင်

ရသဖြင့် အကျွန်ုပ်သည် အရှင်ဘုရားတို့၏ ခြေတော်အစုံတို့ကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏။ ဤယခု ရှိခိုးခြင်းသည် အကျွန်ုပ် = ခမည်းတော် မင်းတရားကြီး၏ သုံးကြိမ်မြောက် ရှိခိုးခြင်း ဖြစ်သည်” ဟု လျှောက်ထားကာ မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေမြတ်နိုး လက်အုပ်မိုး၍ ရှိခိုးဦးညွတ်လေ၏။

ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး ရှိခိုးလတ်သည် ရှိသော် သာကီဝင်မင်း တဦးတယောက်မျှ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိမခိုးပဲ ရပ်တည်နေနိုင်သော သူမည်သည် မရှိတော့ချေ။ အလုံးစုံကုန် သော သာကီဝင်မင်းအပေါင်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးကြ လေကုန်၏။

ရတနာစင်္ကြံ ဖန်ဆင်း၍ တရားဟောတော်မူခြင်း

ဤသို့ မြတ်စွာဘုရားသည် ကောင်းကင်၌ ယမိုက်ပြာဠိဟာကို ပြတော်မူ၍ ဆွေတော်မျိုးတော်တို့၏ မာန်မာနကို နှိမ်ချိုးတော် မူပြီးနောက် လူများအပေါင်း၏ စိတ်ဖြစ်ပုံကို ကြည့်ရှုဆင်ခြင်တော် မူပြီးလျှင် ထိုလူများအပေါင်းအား အလိုဆန္ဒအား သင့်လျော် လျှောက်ပတ်သော တရားစကားကို စင်္ကြံကြွသွားတော်မူရင်း ကပင် ဟောကြားတော်မူလိုရကား အရှေ့အနောက် စင်္ကြံဝဠာ တိုက်တသောင်း လွန်မြောက်အောင် အလုံးစုံ ရတနာဖြင့်ပြီးသော ရတနာစင်္ကြံတော်ကြီး ဖန်ဆင်းတော်မူလေသည်။ ထိုရတနာစင်္ကြံ တော်၏ ပုံပန်းသဏ္ဍာန်ကို အကျဉ်းမျှ ပြဆိုပေအံ့ -

ဤစင်္ကြံဝဠာကို ဗဟိုထား၍ အရှေ့အနောက်အားဖြင့် စင်္ကြံ- ဝဠာပေါင်း တိုက်တသောင်းတို့၌ တည်ရှိသည့် မြင်းမိုရ်တောင် ပေါင်း တသောင်းကို ရတနာစင်္ကြံတော်၏ အောက်ခြေ အမာခံ အဖြစ် စိုက်ထူအပ်သော စင်္ကြံတိုင် တန်းကြီး သဖွယ် ထား၍ ထိုမြင်းမိုရ်တောင် (ရတနာစင်္ကြံတိုင်) တန်းကြီးကို ရှေ့ရောင် အဆင်း ဝါဝင်းတောက်ပစေလျက် ရှေ့တိုင်ကြီးများပမာ ပြုပြီး လျှင် ထို၏အထက်၌ ကျယ်ပြန့်သန့်ရှင်းစွာသော ရတနာစင်္ကြံ မြေကို ဖန်ဆင်းတော်မူလေသည်။ ထိုသို့ ဖန်ဆင်းတော်မူရာ၌

ရတနာ] ဆွေတော်မျိုးတော်ဘို့၏ ဇာတိမာန်ကို နှိမ်နင်းခြင်း ၈၃

ဖော်ပြရာပါ စကြဝဠာတိုက်ပေါင်း တသောင်းတို့တွင် အရှေ့ဆုံး ဖြစ်သော စကြဝဠာတိုက်၏ အရှေ့ဖက်နခမ်း အနားရေးကို စကြို တော်၏ အရှေ့ဆုံး အစွန်အဖြစ်၎င်း၊ အနောက်ဆုံးဖြစ်သော စကြဝဠာတိုက်၏ အနောက်ဖက်နခမ်း အနားရေးကို စကြိုတော် ၏ အနောက်ဆုံး အစွန်အဖြစ်၎င်း ပြု၍ ဖန်ဆင်းတော်မူလေသည်။

ထိုရတနာစကြိုတော်မြေ၏ ဝဲဖက် ယာဖက် အနားရေးတို့မှာ ရှေ့ရောင်အဆင်းရှိ၍ အလယ်ဗဟို ရတနာ စကြိုတော်မြေမှာ ပတ္တမြားမြေဖြစ်လေသည်။ ထိုရတနာစကြိုတော်၏ ထုပ်၊ လျှောက်၊ ဒိုင်း၊ မြားတို့မှာ ရတနာအမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် ပြီးပြီး ပြက်ပြက် ပြီးကုန်လျက် ထို၏အထက်မှ ရှေ့ပျဉ်ချပ်တို့ဖြင့် ဖုံးအပ် မိုးအပ်လေသည်။ စကြိုတော်၏ ဝဲယာအရံအကာဖြစ်သော ပွတ်တိုင်တို့ကား ရှေ့အတိပြီးကုန်၏။ ရတနာစကြိုတော်မြေအပြင်၌ ပတ္တမြားနှင့် ပုလဲရတနာတို့ကို သံပွင့်များပမာ ဖြန့်ခင်းအပ်ကုန် ၏။ ဤဖော်ပြရာပါ အခြင်းအရာပုံပန်းဖြင့် ဖန်ဆင်းအပ်သော ရတနာစကြိုတော်သည် တက်သစ်စ နေလုလင်ကဲ့သို့ အရပ် ဆယ်မျက်နှာတခွင်ကို ပြောင်ပြောင်ဝင်းဝင်း ထွန်းလင်းတောက်ပ စေလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုသို့ ဖန်ဆင်းအပ်ပြီးသော ရတနာစကြို တော်ကြီး၌ အတုမရှိသော ဘုရား၏အသရေဖြင့် လူးလာ တို့ခေါက် စကြိုကြရောက်တော်မူလေသည်။ ထိုအခါ စကြဝဠာ တိုက်တသောင်းမှ များစွာသော နတ်ဗြဟ္မာအပေါင်းတို့သည် စည်းဝေးညီမှု လာရောက်ကြကာ နတ်၌ဖြစ်သော မန္ဒာရဝ နတ်ပန်း၊ ပဒုမာကြာပန်း၊ ပင်လယ်ကသစ်ပန်းများကို ရတနာ စကြိုတော်၌ ကြံဖုန်းကော်ရော် ပူဇော်ကြလေကုန်၏။

(ဤ၌။ ။ပင်လယ်ကသစ်ပန်းနှင့်စပ်၍ အထူးမှတ်ရန်မှာ.... မယ လုလင်အမျိုးပြုသော ကောင်းမှုရှင် (၃၃) သုံးကျိပ်သုံးဦးတို့ လူ့ပြည်၌ ဖြစ်စဉ် ကုသိုလ်မှု အားထုတ်ကြစဉ်က လူအများချမ်းသာစွာ နားနေ သုံးစွဲရန် ပင်လယ်ကသစ်ပင်ကြီး စိုက်ပျိုးခဲ့လေသည်။ ထိုကောင်းမှု

အာနုဘော်ကြောင့် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ ယူဇနာတရာ အမြင့် အပြန့်ကျယ်သော ပင်လယ်ကသစ်ပင်ကြီး ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေသည်။ ယင်း ပင်လယ်ကသစ်ပင်ကြီး ပွင့်သောအခါ တာဝတိံသာနတ်ပြည်တခွင် ယူဇနာတသောင်းအပြင်၌ မွှေးကြိုင်သောရနံ့ သင်းပျံ့၍နေပေ၏။)

မြတ်စွာဘုရားသခင် ရတနာစင်္ကြံတော်၌ စင်္ကြံကြွတော်မူသော အခါ စင်္ကြံဝဠာတိုက်တသောင်း၌ရှိကြသော နတ်မြဟွာအပေါင်း တို့သည် အချိုကလည်း မိမိတို့ဘုံမိမိမာန်၌ နေရင်းကပင် ဖူးမြင်ကြ ကုန်၏။ အချိုကလည်း အလွန်နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ကြကာ ထိုထို အရပ်၌ စည်းဝေးကြလေကုန်သည်။ လူ့ပြည် နတ်ပြည်၌ရှိကြသော လူနတ်တို့နှင့်တကွ နဂါး ဂဠုန် ကိန္နရာတို့ပါ ကောင်းကင်၌ ပေါ်ထွန်းသည့် လပြည့်ဝန်းကြီးအတူ ရတနာစင်္ကြံ၌ စင်္ကြံကြွတော် မူသော မြတ်စွာဘုရားကို အားရဝမ်းသာစွာ ဖူးမြင်ကြလေကုန် သည်။ (အသည်သတ် မြဟွာကြီးများနှင့် အရူပမြဟွာကြီးများကို ထား၍) ကျန် (၁၅) တဆယ့်ငါးဘုံ၌ရှိကြသော ရူပါဝစရမြဟွာ တို့သည်လည်း အလွန်စင်ကြယ်ဖြူဆွတ်သော အဝတ်အရုံတို့ကို ဝတ်ရုံကြကုန်လျက် လက်အုပ်ချီမိုး ရှိခိုးကြ၍ “ဩ... ငါးမာရ် အောင်မြင် ဘုရားရှင်သည် လောက၏ (အကျိုးဖြစ်ကြောင်း) အစီးအပွါးကောင်းကို ဆောင်တော်မူပါပေစွာ၊ ဩ... လောက ၏ အစီးအပွါးဖြစ်အောင် စောင့်ရှောက်တော်မူပါပေစွာ၊ ဩ... မဟာကရုဏာရှင် ဖြစ်တော်မူပါပေစွာ” ဤသို့ အစရှိသော ချီးမွမ်းထောမနာစကား မြွက်ကြားကျူးရင့်ကြကာ အညို၊ အဝါ၊ အနီ၊ အဖြူ၊ အမောင်း အားဖြင့် အဆင်းငါးပါးရှိသော ပန်းတို့ကို စန္ဒကူးနံ့သာမှုန့်ဖြင့် ရောပြွမ်းကာ ကြံဖျန်းပူဇော်ကြလေ ကုန်၏။ ကောင်းကင်၌ တံခွန်လွှင့်သည့်ပမာ မြဟွာတဘက်တို့ကို လည်း တသွက်သွက် ဝှေ့ရမ်း ပူဇော်ကြလေသည်။

(ဤ၌။ ။မြဟွာတို့ ချီးမွမ်းပုံအကျယ် ဂါထာ (၂၀)နှစ်ဆယ်တို့ကို ပါဠိတော်၌ “တဝံ သတ္တာ စ ကေတူ စ၊ ဇော ယူပေါ စ ပါဏိနံ” အစရှိသည်ဖြင့် ဟောကြားအပ်လေသည်။ ဗုဒ္ဓဝင်ပါဠိ ပိဋကတ် မြန်မာ ပြန်မှ ကြည့်ရှုမှတ်ယူကြကုန်ရာ၏။)

ရတနာ] အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် ရဟန္တာငါးရာ ကြွလာခြင်း ၈၅

အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် ရဟန္တာငါးရာတို့ ကြုံဆောက်လာကြခြင်း

ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရားသည် ယမိုက်ပြာဠိဟာကို ပြတော်မူပြီး၍ ရတနာစကြိုတော်ကြီး ဖန်ဆင်း၍ ထိုရတနာစကြိုတော်၌ နတ်ဗြဟ္မာတို့ အကော်ရော် အပူဇော်ကိုခံယူကာ လူးလာတုံ့ခေါက် စကြိုကြွရောက်တော်မူသည်ရှိသော် ထိုအချိန်၌ အဂ္ဂသာဝက လက်ျာရံဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်သည် အခြံအရံ တပည့်ရဟန်းပေါင်း ငါးရာတို့နှင့်အတူတကွ ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်ယံ၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်ဆဲဖြစ်လေသည်။ ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်သည် မြတ်စွာဘုရားကို ဒိဗ္ဗစက္ခု အဘိညာဉ်ဖြင့် ကြည့်ရှုလေလျှင် ကပိလဝတ်နေပြည်တော် အထက်ကောင်းကင်ယံ ရတနာစကြို၌ စကြိုကြွနေတော်မူသည်ကို မြင်လတ်၍ “ဘုရားထံမြတ် ယခုပင် ငါဆည်းကပ်၍ အရပ်ရပ် စုံအလင် အလောင်းတော်တို့၏လုပ်ငန်းစဉ် ဗုဒ္ဓဝင် ဒေသနာ တရား ဟောကြားတော်မူရန် တောင်းပန်လျှောက်ထားဟော့မည်” ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင် မိမိနှင့်အတူနေ ငါးရာသော ရဟန္တာမထေရ်တို့ကို ခဏချင်း စည်းဝေးစေ၍ “ငါ့ရှင်တို့... မြတ်စွာဘုရားသည် တလောကလုံး ညွတ်ရုံးကြည်ညိုစေနိုင်သော ရေမီးအစုံအစုံ တန်ခိုးပြာဠိဟာနှင့်တကွ လောကဝိဝရဏ အဘိညာဉ် တန်ခိုးကို ပြသတော်မူနေပြီ။ ငါတို့သည်လည်း ထိုပြာဠိဟာပွဲသို့ သွားရောက်ကြကာ မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြော်ကြကုန်စို့၊ ငါ့ရှင်တို့...လာကြ၊ ငါတို့အလုံးစုံ သွားကြကုန်စို့၊ ဘုရားထံမှောက် သွားရောက်ဖူးမြော်ကြပြီးလျှင် ဗုဒ္ဓဝင်စံရှေး အတိတ်ကကျင့်စဉ် အရေးကို မေးမြန်းလျှောက်ထားကာ ယုံမှားသံသယကို (*) ပယ်ဖျောက်ကြကုန်စို့” ဟူ၍ တိုင်ပင်စကား ပြောကြားတော်မူလေသည်။

(ဤ၌။ ။ကမ်* ဝိနောဒယိဿာမ=ယုံမှားသံသယကို ပယ်ဖျောက်ကြကုန်စို့-ဟူ၍ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ် မိန့်ဆိုအပ်သောစကားရပ်၌ အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ကင်္ခါ(=ယုံမှား) တစုံတခုသောတရားမျှ မရှိပါပဲလျက် အဘယ်ကြောင့် မထေရ်မြတ်သည် ဤသို့ မိန့်ဆိုတော်မူအပ်သနည်းဟူ၍ မေးမြန်းဖွယ်ရှိ၏။ အပြေကား—

ကင်္ခါ(=ယုံမှား) ဆယ်ခြောက်ပါးတည်းဟူသော ဝိစိကိစ္ဆာ တရားကို သောတာပတ္တိမဂ်ဖြင့်ပင် အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်များမှာ ဝိစိကိစ္ဆာတည်းဟူသော ယုံမှားမှု တစိုးတစိမျှ မရှိသည်ကား အမှန်ပင်ဖြစ်၏။ ယခု အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ် မိန့်ကြားအပ်သော ကင်္ခါ(=ယုံမှား)ဟူသည်မှာ ဝိစိကိစ္ဆာ စေတသိက် တည်းဟူသော ယုံမှားမှုကို မဆိုလို၊ စင်စစ်သော်ကား ဤအရာ၌ လေးအသင်္ချေနှင့် ကမ္မာတသိန်းအတွင်း ပွင့်တော်မူကြသော မြတ်စွာ ဘုရားတို့၏ ဖြစ်ပွင့်တော်မူရာ ကပ်ကမ္ဘာ+အမည်+အနွယ်+အမျိုး စသည် အပိုင်းအခြားအားဖြင့် အစဉ်အဆက်ကို ဖော်ပြသည့် အကျယ် ဝိတ္တာရစကားရပ်တည်းဟူသော (ဗုဒ္ဓဝံသ)ပညတ်၌ မသိခြင်း မည်သည် ကို ဆိုတော်မူလိုရင်းဖြစ်သည်။ (ယင်းသည့် ဗုဒ္ဓဝံသပညတ်၌ ယုံမှားမှုကို ဆိုလိုသည်)။ ဆက်ဦးအံ့...အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် မြတ်စွာဘုရားကို ဗုဒ္ဓဝင်ကို မေးမြန်း လျှောက်ထားတော်မူလို၏။ ယင်း ဗုဒ္ဓဝင်သည်ကား ဘုရားရှင်တို့သာ အကျယ်ဟောပြုနိုင်သောကြောင့် ဘုရားတို့၏ အရာသာ ဖြစ်၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သာဝကတို့၏ အရာမဟုတ်ချေ။ သို့ရကား မထေရ် မြတ်သည် မိမိ၏အရာမဟုတ်သောကြောင့် ဤကဲ့သို့ “မြတ်စွာဘုရားကို မေးမြန်းလျှောက်ထားကာ ယုံမှားသံသယကို ပယ်ဖျောက်ကြကုန်စို့” ဟူ၍ မိန့်ဆိုတော်မူခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ။ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ၊စာမျက်နှာ-၆၅-မှ)။

ထိုသို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ် တိုင်ပင်စကား ပြောကြားလတ်သောအခါ ထိုအတူနေ ငါးရာသော ရဟန္တာ မထေရ်တို့သည် အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်၏စကားကို ကြားကြ လျှင် မိမိ မိမိတို့၏ သပိတ် သင်္ကန်းများကို အသင့်ယူဆောင် လာကြ၍ လျင်မြန်စွာသာလျှင် အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ် ထံသို့ ချဉ်းကပ်စည်းဝေးတော်မူကြလေကုန်သည်။

ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်သည် ထိုရဟန္တာ မထေရ်ငါးရာတို့နှင့်တကွ ဣဒ္ဓိဝိအေဘိညာဉ် ဈာန်ယာဉ်ကိုစီး၍ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် သွားရောက်ပြီးလျှင် ကပိလဝတ် နေပြည် တော်၏ အထက်ကောင်းကင်ယံ ရတနာစကြို၌ စကြိုကြွနေတော် မူဆဲဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရားကို ထိုအထက် ကောင်းကင်ယံ၌ပင် ဖူးမြင်ဆည်းကပ်လေသည်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် အတူပါသော

ရတနာ] ကိုယ်တော်မြတ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး ဟောကြားခြင်း ၈၇

ရဟန္တာငါးရာတို့သည်လည်း ချောင်းဟန်ခြင်း၊ ချေဆတ်ခြင်းကိုမျှ မပြုကြပဲ အလွန်ရှိသောစွာ မြတ်စွာဘုရားကို ချဉ်းကပ်ရှိခိုးကြလေသည်။ ထိုအချိန်၌ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်၊ အရှင်မဟာကဿပ-အစရှိသော မထေရ်မြတ်ကြီးတို့သည်လည်း ကောင်းကင်၌ပင် တည်နေကြကာ မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးလျက် ရှိကြကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုယ်တော်မြတ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးများကို ဟောကြားတော်မူခြင်း

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်အမှူး ပြုသော ရဟန္တာငါးရာတို့၏ သဒ္ဓါကြည်ညိုစိတ် တဖိတ်ဖိတ် ဖြစ်ပွားနေပုံကို ပိုင်းခြားသိမြင်တော်မူကာ ကိုယ်တော်မြတ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကို အကျယ်ဟောကြားတော်မူရန်—

စတ္တာရော တေ အသင်္ချေယျာ၊
ကောဋီ ယေသံ န နာယတိ။—

အစရှိသည်ဖြင့် တရားဦးစ-ချီကာ ဟောကြားတော်မူသည် မှာ—

ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ...ရေတွက်ခြင်းငှါ မစွန်းနိုင်သော အသင်္ချေယျတရားလေးပါးတို့ ရှိလေသည်။ ယင်းအသင်္ချေယျ တရားလေးပါးတို့၏ အစအစွန်း အဆုံးအစွန်းကား မသိနိုင် အောင်ပင် ရှိလေသည်။ လေးပါးတို့ဟူသည်မှာ (၁) သတ္တဝါ အပေါင်းသည်လည်း အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိ၊ (၂) ကောင်းကင် သည်လည်း အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိ၊ (၃) စကြဝဠာတိုက်တို့သည် လည်း အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိကုန်၊ (၄) ဘုရားဉာဏ်ခေါ်သော သဗ္ဗညုတရွှေဉာဏ်တော်သည်လည်း အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိ။

(ထိုအခိုက်၌ နတ်လူတို့၏သန္တာန်ဝယ် မြတ်စွာဘုရား၏ တန်ခိုး ဖန်ဆင်းခြင်း၌ အလွန်အံ့ဩသောစိတ်များ တဖွားဖွားဖြစ်လျက် ရှိလေ သည်။ ထိုနတ်တို့အား “ယခုတန်ခိုးဖန်ဆင်းခြင်းထက် အလွန်အမင်း အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော အကြောင်းများလည်း ရှိကြသေး၏။ ငါဘုရား

၏ ထိုအလွန်အမင်း၊ အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော အကြောင်းများကိုလည်း နာယူကြဦးလော့” ဟု တိုက်တွန်းတော်မူသကဲ့သို့ တရားဒေသနာကို ဤသို့ဆက်ကာ တိုးချဲ့၍ ဟောတော်မူပြန်လေသည်။

ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ... ငါဘုရား၏ အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော အကြောင်းများကား ဤယခု တန်ခိုးဖန်ဆင်းခြင်းမျှသာ မကသေး၊ မဖြစ်စဘူး ထူးကဲလွန်မင်း ကြက်သီးမွေးညှင်း ထလောက်သည့် အခြားတပါး အံ့ဩဖွယ်တို့ကား များစွာ ရှိကုန်သေး၏။ (ထိုအံ့ဩဖွယ်အချက်တို့ကို အမြွက်မျှ ဟောပြရမူ) —

ငါဘုရားသည် ဝေဿန္တရာမင်းအဖြစ်မှ စုတေ၍ (ပါရမီ၊ စာဂ၊ စရိယတို့ ပြည့်ဝနေပြီဖြစ်ရကား ဘုရားဖြစ်ရန်အချိန်ကို ငုံ့လင့်ကာ) တုသိတာနတ်ပြည်၌ သန္တသိတမည်သော နတ်မင်းဖြစ်၍ လူတို့၏ အရေအတွက်အားဖြင့် နှစ်ပေါင်း (၅၇၆၀၀၀၀၀) ငါးဆယ့်ခုနစ်ကုဋေနှင့် အနှစ်ခြောက်သန်း ကာလကြာအောင် နတ်စည်းစိမ်ကို ခံစားတည်ရှိနေစဉ် စကြဝဠာပေါင်း တိုက်တသောင်း၌ နေကြသော နတ်ဗြဟ္မာအပေါင်းတို့ ငါ၏ထံမှောက် လာရောက်စည်းဝေးကြကာ—

“အို ဆင်းရဲကင်းရှင်း လောင်းနတ်မင်း... သင် အလောင်းနတ်မင်းသည် ပါရမီဆယ်ပါး အကျယ်ပွားက အပြားသုံးဆယ်၊ သုံးသွယ်စရိယ၊ ငါးဝသော စွန့်ခြင်းကြီးတို့ကို ဆည်းပူး ဖြည့်ကျင့်တော်မူခဲ့သည်မှာ စကြာမင်းစည်းစိမ်၊ သိကြားမင်းစည်းစိမ်၊ မာရ်နတ်မင်းစည်းစိမ်၊ ဗြဟ္မာမင်းစည်းစိမ်များကို လိုလားတောင့်တကာ ဖြည့်ကျင့်ခဲ့သည် မဟုတ်ပါ။ စင်စစ်ကား သတ္တလောကကို ကယ်တင်ရန် ဘုရားအဖြစ်ကိုသာ တောင့်တ၍ ဖြည့်ကျင့်ခဲ့ပါသည်။ အို ဆင်းရဲကင်းရှင်း လောင်းနတ်မင်း... သင် အလောင်းနတ်မင်း တောင့်တ လိုလားအပ်သည့် ဘုရားဖြစ်ရန် အချိန်အခါတော် တန်ခဲ့ပါပြီ။

လုံ့လထန်ပြင်း လောင်းနတ်မင်း... သင် အလောင်းနတ်မင်း၏အတွက်တာ ဘုရားဖြစ်ရန် အချိန်တန်ပါပြီ။

ရတနာ] ကိုယ်တော်မြတ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး ဟောကြားခြင်း ၀၉

မယ်တော်ဝမ်းတိုက်၌ ကိန်းပိုက်သန္ဓေ တည်နေဖြစ်ပွား
တော်မူပါလော့၊ နတ်နှင့်တကွသော သတ္တလောကကို
သံသရာတည်းဟူသော ရေအယဉ်မှ ထုတ်ဆယ် ကယ်တင်
တော်မူလျက် အမြိုက်နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင်တော်မူပါလော့”—

ဟူ၍ ငါ့ကို ဘုရားဖြစ်ရန် တောင်းပန်လာကြကုန်၏။

ထိုအခါ ငါ့ဘုရားအလောင်းတော်သည် နတ်မြဟ္မာတို့က
တောင်းပန်အပ်သော်လည်း ထိုနတ်မြဟ္မာတို့အား အလွယ်တကူ
ပဋိညာဉ်ဝန်ခံမှု မပြုသေး မပေးသေးပဲ (၁) ဘုရားဖြစ်ပွင့်ရမည့်
အချိန်အခါ၊ (၂) ဖြစ်ပွင့်ရမည့်ကျွန်း၊ (၃) ဖြစ်ပွင့်ရမည့် အရပ်
ဒေသ၊ (၄) ဖြစ်ရမည့်အမျိုး၊ (၅) မယ်တော်၏ အသက်အပိုင်း
အခြား ဤသို့အားဖြင့် ငါးပါးသော ကြည့်ခြင်းကြီးများကို ကြည့်
တော်မူပြီးမှ (ဤ အချက်ကြီးငါးပါးတို့ ပြည့်စုံသည်ကို သိရှိတော်
မူကာ) “အဆွေတော် နတ်မြဟ္မာအပေါင်းတို့...ငါ့အတွက်တာ
(သင်တို့ပြောသည့်အတိုင်း) ဘုရားဖြစ်ရန် အချိန်တန်ပေပြီ” ဟု
နတ်မြဟ္မာတို့အား ပဋိညာဉ်ဝန်ခံချက်ပေးပြီးလျှင် ထိုတုသိတာ
နတ်ပြည်၌ အသက်တမ်းပြည့်တည်နေ၍ ထိုမှ စုတေခွဲပြီးနောက်
အသမ္ဘိန္နသကျသင်္ကဏ်ဝင်မင်းမျိုးဝယ် မယ်တော် မဟာမာယာ၏
ကြာတိုက်ဝမ်း၌ ကိန်းမြန်းသန္ဓေ တည်စံနေခဲ့လေသည်။

ထိုသို့ သတိသမ္ပဇညတရား လက်မလွှတ်ပဲ မယ်တော် ဝမ်း
တိုက်၌ ပဋိသန္ဓေ တည်နေသောအခါ စကြဝဠာတိုက်တသောင်း
ရိုက်ညောင်း တုန်လှုပ်လေသည်။

ငါ့ဘုရားအလောင်းတော်သည် သတိသမ္ပဇညတရား လက်
မလွှတ်ပဲ ဓမ္မာသနပလ္လင်မှ ဆင်းသက်သော ဓမ္မကထိက ရဟန်း
ကဲ့သို့၎င်း၊ စောင်းတန်းလှေကားမှ မားမားမတ်မတ် ဆင်းသက်
လာသော ယောက်ျားကဲ့သို့၎င်း လက်ခြေတို့ကို ဆန့်တန်းကာ
ရပ်လျက်သာလျှင် တစုံတရာ အညစ်အကြေး မလိမ်းထေးပဲ
(မဟာသက္ကရာဇ် ၆၀-ခုနှစ် ကဆုန်လပြည့် သောကြာနေ့၌)
မယ်တော်ဝမ်းမှ မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်ခဲ့လေပြီ၊ ထိုအခါမှာလည်း

ကောင်းချီးပေးသည့်ပမာ စကြဝဠာတိုက်တသောင်း ရိုက်ညောင်း တုန်လှုပ်ခဲ့လေပြီ။

ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ... ပဋိသန္ဓေတည်နေခြင်း၌ ငါဘုရားအလောင်းနှင့်တူသောသူမည်သည် မရှိ၊ မယ်တော်ဝမ်းတိုက်မှ မီးရှူးသန့်စင် ဖွားမြင်ရာ၌လည်း ငါဘုရားအလောင်းနှင့်တူသောသူမည်သည် မရှိ၊ (ဘုရားအလောင်းတော်မှာ အမိဝမ်းသို့ သက်ဝင်သောအခါ၊ အမိဝမ်း၌ ၁၀-လကြာ တည်နေသောအခါ၊ အမိဝမ်းမှ ဖွားမြင်သောအခါ ၏ အခါသုံးမျိုး၌ပင် သတိသမ္ပဇေတရား လက်မလွတ်သောကြောင့် ၏ သို့ မိန့်တော်မူခြင်း ဖြစ်သည်)၊ (အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်အရာ၌လည်း အချို့ သာဝကများ၏ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်သည် အရဟတ္တဖိုလ် အကျိုးကိုသာ ပေး၏၊ အချို့ သာဝကများ၏ အရဟတ္တမဂ်သည် ဝိဇ္ဇာသုံးပါး အကျိုးပေး၍ အချို့ သာဝကများ၏ အရဟတ္တမဂ်သည် အဘိညာဉ် ခြောက်ပါးတို့ကိုသာ အကျိုးပေး၏၊ အချို့ သာဝကများ၏ အရဟတ္တမဂ်မှာ ပဋိသန္တိဒါဉာဏ် လေးပါးတို့ကိုသာ အကျိုးပေး၏၊ အချို့ သာဝကများ၏ အရဟတ္တမဂ်သည် သာဝကပါရမီဉာဏ်ကိုသာ အကျိုးပေး၏၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါများ၏ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်သည် ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကိုသာ အကျိုးပေး၏၊ မြတ်စွာဘုရားတို့၏ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်သည် အလုံးစုံသော ဘုရားဂုဏ်ကျေးဇူးများနှင့် ပြည့်စုံခြင်းတည်းဟူသော အကျိုးကို ပေး၏၊ အရဟတ္တမဂ်ကို ရသည်နှင့်တပြိုင်နက် အလုံးစုံသော ဘုရားဂုဏ်ကျေးဇူးများ အပြည့်အစုံရရှိပြီး ဖြစ်လေ၏၊ ထို့ကြောင့်) အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်အရာ၌လည်း ငါဘုရားသည် အမြတ်ဆုံးဖြစ်၏၊ ဒေသနာဉာဏ်ကို ဖြစ်စေရာ၌လည်း ငါဘုရားသည် အမြတ်ဆုံးဖြစ်၏၊ ၏သို့ အစရှိသည်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုယ်တော်မြတ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးများကို အကျယ်တဝင့် ဟောကြားတော်မူလေသည်။

ထိုအချိန်၌ မဟာပဿဝိမြေကြီးသည် ဘုရားအလောင်းတော် ပဋိသန္ဓေတည်နေသောအခါ စသည်၌ကဲ့သို့ (၁)

ရတနာ] ကိုယ်တော်မြတ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး ဟောကြားခြင်း ၉၁

အရှေ့မှမြင့်၍ အနောက်မှနိမ့်ခြင်း၊ (၂) အနောက်မှမြင့်၍ အရှေ့မှနိမ့်ခြင်း၊ (၃) မြောက်မှမြင့်၍ တောင်မှနိမ့်ခြင်း၊ (၄) တောင်မှမြင့်၍ မြောက်မှနိမ့်ခြင်း၊ (၅) အလယ်မှမြင့်၍ အစွန်အဖျားပတ်လည်မှနိမ့်ခြင်း၊ (၆) အစွန်အဖျားပတ်လည်မှ မြင့်၍ အလယ်မှ နိမ့်ခြင်း၊ ဤခြောက်ပါးသော အခြင်းအရာဖြင့် စကြဝဠာ လောကဓာတ်ပေါင်း တိုက်တသောင်း ရိုက်ညောင်းတုန်လှုပ်လေသည်။ နတ်မြဟ္တာတို့၏ အာနုဘော်ကို လွန်မြောက်၍ အလွန်ပြန့်ပြောကြီးကျယ်သော အရောင် အလင်းသည် ထွန်းလင်းတောက်ပလျက်ရှိလေသည်။ နတ်မြဟ္တာတို့သည် ဖော်ပြရာပါ အံ့ဖွယ်သရဲကို မြင်ရသဖြင့်၎င်း၊ မြတ်စွာဘုရားဟောကြားအပ်သည့် အလောင်းတော်မြတ် ပဋိသန္ဓေတည်နေတော်မူသော အခါမှာသာလျှင် မြေတုန်လှုပ်ခြင်း အစရှိသော အကြောင်းထူးကို ကြားသိရသဖြင့်၎င်း—

အဟော အစ္စရိယံ လောကေ၊
 ဗုဒ္ဓါနံ ဂုဏမဟန္တတာ။
 ဒသသဟဿီ လောကဓာတု၊
 ဆပ္ပကာရံ ပကမ္ပထ။
 ဩဘာသော စ မဟာ အာသိ၊
 အစ္စ္စေရံ လောမဟံသနံ။

မာရိသာ = အချင်းများစွာ နတ်မြဟ္တာတို့...။ ဗုဒ္ဓါနံ = သဗ္ဗညုထွတ်ထား မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ ဂုဏတေဇေန = ကျေးဇူးတော်ဂုဏ် အစွမ်းဟုန်ကြောင့်။ ဒသသဟဿီ လောကဓာတု = စကြဝဠာပေါင်း တိုက်တသောင်းသည်။ ဆပ္ပကာရံ = အရှေ့+အနောက်+ တောင်+မြောက် လေးသွယ် အလယ်နှင့်+အစွန်အဖျား = ဤခြောက်ပါးတို့ တပါး နိမ့်လျက် တပါးတက်သား ခြောက်ချက်ထူးပြား အခြင်းအရာအားဖြင့်။ ပကမ္ပထ = တပြိုင်ပြိုင် တုန်လှုပ်ခဲ့လေပြီ။ မဟာ = ကြီးကျယ် ပြန့်ပြောသော။ ဩဘာသော

စ = အလင်းရောင်သည်လည်း။ အာသိ = နတ် မြဟ္မာကို တန်ခိုးကို လွှမ်းမိုး၍ ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။ အစ္ဆေရံ = လက်ဖျစ် တီး၍ အံ့ချီးဖွယ်သည်လည်းကောင်း။ လောမဟံသနံ = မွေးညှင်း ရှင်ပျ ကြက်သီးထခြင်းသည်လည်းကောင်း။ အဟောသိ = ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။ ဗုဒ္ဓါနံ = မြတ်စွာဘုရားတို့၏။ ဂုဏမဟန္တတာ = ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်အရပ်ရပ် ကြီးမြတ် သည်၏အဖြစ်သည်။ လောကေ = လောက၌။ အဟော အစ္ဆရိယံ = ဩ...လက်ဖျစ်တီး၍ အံ့ချီးထိုက်ပါပေစွာ တကား—

ဟူ၍ ချီးမွမ်းဂါထာ ရွတ်ဆိုကြလေသည်။

ထိုအချိန်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် နတ်လူတို့ကို တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြတော်မူလျက် တန်ခိုးတော်ဖြင့် ရတနာစင်္ကြံတော်၌ လူးလာ တို့ခေါက် စင်္ကြံလျှောက်တော်မူလျက်ရှိ၏။ ယင်းသည့် စင်္ကြံဝဋ္ဋာ ပေါင်း တိုက်တသောင်းကို အုပ်မိုးလျက် တည်သော ရတနာ စင်္ကြံတော်၌ လူးလာတို့ခေါက် စင်္ကြံတော်လျှောက်ရင်းပင် မြတ်စွာဘုရားသည် ဆေးဒန်းမြင်းသီလာ ကျောက်အပြင်၌ ခြင်္သေ့ မင်း၏ ဟိန်းဟောက်ကျူးရင့်သံကို ကျူးရင့်သော ခြင်္သေ့မင်း ကဲ့သို့၎င်း၊ ထစ်ချုန်းသော မိုးကြီးကဲ့သို့၎င်း၊ ကောင်းကင်မြစ်ကြီး ကို တဖွားဖွားကူးသွားသော ယောက်ျားကဲ့သို့၎င်း အင်္ဂါရှစ်ဖော် အသံတော်ဖြင့် အထူးထူး အခဏ်းခဏ်း နည်းမျိုးစုံတို့ဖြင့် ဆန်း ကြယ်သော အမှန်လေးပါး သစ္စာတရားနှင့် စပ်ယှဉ်သော အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ လက္ခဏာယာဉ်သုံးချက်သို့ ဆိုက်ရောက်သော ချိုမြိန် စွာသော တရားစကားကို ဟောကြားတော်မူလေသည်။

ထိုမျှ (စင်္ကြံဝဋ္ဋာပေါင်း တိုက်တသောင်း) အလျားရှည်သော ရတနာ စင်္ကြံတော်ကြီးပင် ဖြစ်စေကာမူ မြတ်စွာဘုရားသည် လေးတောင်ခန့်မျှသာ အလျားရှိသော စင်္ကြံ၌ စင်္ကြံသွားသော သူသည် အစွန်းနှစ်ဖက်သို့ လျင်မြန်စွာရောက်၍ ဆုတ်နစ် (ပြန် လှည့်) သကဲ့သို့ ထို့အတူ ထိုရတနာစင်္ကြံဟော၏ အရှေ့ အစွန်း အနောက်အစွန်း နှစ်ဖက်တို့သို့ လျင်မြန်စွာရောက်ပြီးမှသာလျှင်

ရတနာ] ဗုဒ္ဓဝင်ဟောရန် တောင်းပန်လျှောက်ထားခြင်း ၉၃

ဆုတ်နစ်(ပြန်လှည့်)တော်မူလေသည်၊ အစွန်းနှစ်ဖက်သို့မရောက်ပဲ အကြား၌ ဆုတ်နစ် (ပြန်လှည့်) မှ ပြုတော်မမူ။

[ဤ၌။ ။မြတ်စွာဘုရားသည် တန်ခိုးတော်ဖြင့် ဤမျှရှည်လျားသော ရတနာစကြိုကြီးကို တိုအောင်ပင် ဖန်ဆင်းတော်မူသလော၊ သို့မဟုတ် ကိုယ်တော်ကိုပင် ထိုစကြိုကြီးလောက် ကြီးမားအောင် တန်ခိုးဖြင့် ဖန်ဆင်းတော်မူသလောဟူ၍ မေးမြန်းဖွယ်ရှိ၏။ (ဣဒ္ဓိဝိသယ = တန်ခိုးတော်၏ အထုလောဟုမေးမြန်းလိုသည်)။ အဖြေကား - ဤကဲ့သို့ တန်ခိုးတော်ဖြင့် ဖန်ဆင်းမှုကို ပြုတော်မမူပေ။ မြတ်စွာဘုရားတို့၏ ဘုရားအာနုဘော်ကား သာမန်လူတို့ ကြံစည်၍ မရနိုင်အောင်ပင် ကြီးမားလှပေ၏။ (ဗုဒ္ဓဝိသယ အစိန္တေယျဖြစ်၍ ဤမျှရှည်လျားသော စကြိုတော်၌လည်း လေးတောင်ခန့်သာရှည်လျားသော စကြိုတိုကလေး၌ကဲ့သို့ပင် လျင်မြန်စွာ အစွန်းနှစ်ဖက်သို့ရောက်အောင် စကြို ကြွတော်မူနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုလို၏)။

ယင်းသို့မကြံအပ်မကြံစည်နိုင်သော ဘုရားရှင်တို့၏ အာနုဘော်တော်ကြောင့်ပင် အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာပြည်မှ အဝိစိရေတိုင်အောင် အပိတ်အပင် အကာအကွယ်မရှိ၊ ဟင်းလင်း အပြင်ကြီးဖြစ်၍ နေလေသည်။ ဖိလာအားဖြင့်လည်း စကြဝဠာတိုက်ပေါင်း တသောင်းတို့သည် အပိတ်အပင် အကာအကွယ်မရှိ၊ ဟင်းလင်းအပြင်ကြီးဖြစ်၍ နေကုန်၏။ နတ်ဗြဟ္မာတို့ကလည်း လူတို့ကို မြင်ကြရကုန်၏။ လူတို့ကလည်း နတ်ဗြဟ္မာတို့ကို မြင်ကြရကုန်၏။ ပေသိမ်းသော လူနတ်ဗြဟ္မာတို့သည် ထိုမျှ အလျားရှည်လှသော ရတနာစကြိုတော်၌ စကြိုကြွတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို ပကတိရိုးရိုးစကြို၌ စကြိုကြွတော်မူနေသကဲ့သို့ပင် ဖူးမြင်ကြရကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည်ကား စကြိုကြွတော်မူရင်းပင် တရားတော်ကိုဟောတော်မူ၏။ ပရိသတ်က သာဓုခေါ်နေခိုက်အကြား အားလပ်သော အချိန်ကလေး၌ စိတ္တိဿရိယ ဘုန်းတော်ရှင် ဖြစ်တော်မူသောကြောင့် ဖလသမာပတ်ကိုလည်း အချိန်ရသမျှ ဝင်စားတော်မူလေသည်။]

ဗုဒ္ဓဝင်ကို ဟောကြားတော်မူပါရန် အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ် တောင်းပန်လျှောက်ထားခြင်း

ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်သည် အတုမရှိသော ဗုဒ္ဓအသရေတော်ဖြင့် ရတနာစကြိုတော်ဝယ် လူးလာတို့ခေါက် စကြိုလျှောက်ကာ စကြဝဠာတိုက်တသောင်းမှ နတ်ဗြဟ္မာ အ

ပေါင်းတို့နှင့် စည်းဝေးညီမှုကြသော လူပရိသတ်အပေါင်းတို့ အား သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားကို ဟောကြားတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို အားရကြည်ညိုစွာ ဖူးမြော်ပြီးလျှင် “ဤအစည်း အဝေးသည် စကြဝဠာပေါင်း တိုက်တသောင်း၌ နေကြသောနတ် မြဟ္မာတို့ ညီညာစွာ စုဝေးမိသော အစည်းအဝေးဖြစ်ပေသည်။ ဤပရိသတ် အစည်းအဝေး၌ ကြီးစွာသော တရားဟောပွဲကြီး သဘင် ဖြစ်သင့်၏။ အထူးအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဝင် ဒေသနာတော်သည် အလွန်ကျေးဇူးများမည့် ဒေသနာတော်ဖြစ်ပေသည်။ မြတ်စွာ ဘုရား၌ ကြည်ညိုခြင်း သဒ္ဓါတရား တိုးပွားအောင် ရှက်ဆောင် နိုင်မည့် တရားဒေသနာဖြစ်ပေသည်။ ငါသည် မြတ်စွာဘုရား၏ ဘုရားဆုပန်နိယတဗျာဒိတ်ခံတော်မူသည်မှစ၍ ဗုဒ္ဓဝင် ကျင့်စဉ်ကို မေးလျှောက်ရမှု ကောင်းလေစွာ...”ဟု ကြံတော်မူ၍ လက်ဝဲ တဖက် ပခုံးထက်၌ လက်ကန်တော့ စံပယ်တင်ပြီးလျှင် မြတ်စွာ ဘုရားထံမှောက် အနီးသို့ကပ်ရောက်၍ ဦးခေါင်းထက်၌ လက် အုပ်ကိုမြှောက်ချီလျက် “ကိဒိသော တေ မဟာဝီရ၊ အဘိနိ- ဟာရော နရုတ္တမ” အစရှိသော သုံးဂါထာတို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ ဗုဒ္ဓဝင်စံရှေး အတိတ်က ကျင့်စဉ်အရေးကို မေးမြန်း လျှောက် ထားလေသည်။ (သဒ္ဓါကြည်ညိုမှု တိုးပွားစေရန် ထိုသုံးဂါထာ ပါဠိအနက်ကို ထုတ်ဖော်ပြဆိုဦးအံ့)။—

ကိဒိသော တေ မဟာဝီရ၊
 အဘိနိဟာရော နရုတ္တမ။
 ကမ္ပိ ကာလေ တယာ ဝီရ၊
 ပတ္တိတာ ဗောဓိမုတ္တမာ။

မဟာဝီရ = သမ္ပပဓာန ကိစ္စဆင့်ပွား လေးထွေပြားသည့် ကြီး မားသောလုံ့လ ဝီရိယလည်း ရှိတော်မူပေထသော။ နရုတ္တမ = လူတို့ထက်မြတ် နတ်တို့ထက်သာ မြဟ္မာတို့ထက်ကဲလွန် အမွန် ခေါင်ဖူး သုံးလူ့မှူးဘုရား...။ တေ = အရှင်ဘုရား၏။ အဘိနိ- ဟာရော = နရက်ဘဝင် သွက်သွက်လှိုက်ခုန် သောင်းတိုက်တုန် သား ဘုန်းဂုဏ်တော်အား လွန်ကြီးမားသည့် ဘုရားဖြစ်ရန် ဆုပန်

ရတနာ] ဗုဒ္ဓဝင်ဟောရန် တောင်းပန် လျှောက်ထားခြင်း ၉၅

တော်မူခဲ့ခြင်းကို။ ကီဒိသော = ဘယ်သို့ရှုအပ် မှတ်ရပါမည်နည်း ဘုရား။ ဝိရ = သဗ္ဗညုတ ဉာဏသခင် သုံးလူ့ ရှင်ဘုရား...။ တယာ = အရှင်ဘုရားသည်။ ကမ္ပိကာလေ = ဘယ်ကပ်ကမ္ဘာ ဘယ်ချိန်ခါ၌။ ဥတ္တမာ ဗောဓိ = ပစ္စေကဗောဓိ၊ သာဝကဗောဓိ တို့ထက် အဓိပတိဥက္ကဋ္ဌ မြတ်ထွတ်လှစွာ သမ္မာသမ္မောဓိဆုကြီးကို။ ပတ္တိတာ = စိတ်တော်ညွတ်ကာ ရလိုပါဟု ပန်ထွာတောင့်တ အပ်ခဲ့ပါသနည်းဘုရား။

ဒါနံ သီလဉ္စ နေက္ခမ္ပံ၊
ပညာ ဝိရိယဉ္စ ကီဒိသံ။
ခန္တိ သစ္စမဓိဋ္ဌာနံ၊
မေတ္တာပေက္ခာ စ ကီဒိသာ။

ဝိရ = သဗ္ဗညုတ ဉာဏသခင် သုံးလူ့ရှင်ဘုရား...။ တေ = အရှင်ဘုရား၏။ ဒါနဉ္စ = ဒါနပါရမီတော်ကို၎င်း။ သီလဉ္စ = သီလပါရမီတော်ကို၎င်း။ နေက္ခမ္ပဉ္စ = နေက္ခမ္ပပါရမီတော်ကို၎င်း။ ပညာစ = ပညာပါရမီတော်ကို၎င်း။ ဝိရိယဉ္စ = ဝိရိယပါရမီ တော်ကို၎င်း။ ကီဒိသံ = ဘယ်သို့ရှုအပ် မှတ်ရပါမည်နည်းဘုရား။ ခန္တိစ = ခန္တိပါရမီတော်ကို၎င်း။ သစ္စဉ္စ = သစ္စာပါရမီတော် ကို၎င်း။ အဓိဋ္ဌာနဉ္စ = အဓိဋ္ဌာန ပါရမီတော်ကို၎င်း။ မေတ္တာ စ = မေတ္တာပါရမီတော်ကို၎င်း။ ဥပေက္ခာ စ = ဥပေက္ခာပါရမီ တော်ကို၎င်း။ ကီဒိသာ = ဘယ်သို့ရှုအပ် မှတ်ရပါမည်နည်း ဘုရား။

ဒသ ပါရမီ တယာ ဝိရ၊
ကီဒိသီ လောကနာယက။
ကထံ ဥပပါရမီ ပုဏ္ဏာ၊
ပရမတ္ထပါရမီ ကထံ။

ဝိရ = သဗ္ဗညုတ ဉာဏသခင်ဖြစ်တော်မူပါသော။ လောက နာယက = လောကသုံးပါးတို့၏ ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်ဖြစ် တော် မူသော မြတ်စွာဘုရား...။ တယာ = အရှင်ဘုရားသည်။

ဒသပါရမီ = ပါရမီတရား ကျင့်ဆယ်ပါးတို့ကို။ ကိဒိသီ = ဘယ်
 သို့ ရှုအပ် မှတ်ရပါမည်ကိုပြု၍။ ပုဏ္ဏာ = တဆင့်ထက်တဆင့်
 ရင့်ထက်ရင့်အောင် ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးတော်မူခဲ့ပါသနည်းဘုရား။
 ကထံ = ဘယ်ပုံစိတ်ဖြာ ဘယ်ခြင်းရာဖြင့်။ ဥပပါရမီ = ဥပပါရမီ
 တရား ကျင့်ဆယ်ပါးတို့ကို၎င်း။ ကထံ = ဘယ်ပုံစိတ်ဖြာ ဘယ်
 ခြင်းရာဖြင့်။ ပရမတ္ထပါရမီ = ပရမတ္ထပါရမီတရား ကျင့်ဆယ်ပါး
 တို့ကို၎င်း။ ပုဏ္ဏာ = တဆင့်ထက်တဆင့် ရင့်ထက်ရင့်အောင်
 ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးတော်မူခဲ့ပါသနည်းဘုရား။

[ဤ၌။ ။ဒါနပါရမီအရာဝယ် အပြင် အပ ဥစ္စာဘဏ္ဍာများကို စွန့်
 လှူခြင်းသည် ဒါနပါရမီမည်၏။ အင်္ဂါကြီးငယ်ကိုစွန့်လှူခြင်းသည် ဒါန
 ဥပပါရမီမည်၏။ မိမိအသက်ကို စွန့်လှူခြင်းသည် ဒါန ပရမတ္ထပါရမီ
 မည်၏။ ကြွင်းသော ပါရမီကိုးပါးတို့၌လည်း ဤနည်း အတူပင် အပြင်
 အပ ဥစ္စာဘဏ္ဍာများ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမည်ကို မရေမတွက်ပဲ သီလကိုထိန်း
 စောင့်ခြင်း (ဝါ) ထိန်းစောင့်အပ်သော သီလမူသည် သီလပါရမီ
 မည်၏။ အင်္ဂါကြီးငယ်တို့ ပျက်စီးဆုံးရှုံးမည်ကို မရေမတွက်ပဲ ထိန်းစောင့်
 အပ်သော သီလမူသည် သီလဥပပါရမီမည်၏။ မိမိအသက် ပျက်စီးဆုံးရှုံး
 မည်ကို မရေမတွက်ပဲ ထိန်းစောင့်အပ်သော သီလမူသည် သီလပရမတ္ထ
 ပါရမီမည်၏။ ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့် ခွဲခြားမှတ်ယူရာ၏။

မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော်၏ ဒါနအစရှိသော ပါရမီတော်တို့ကို
 ဖြည့်ကျင့်တော်မူခဲ့ရသော ဘဝတို့ကား မရေမတွက်နိုင်အောင်ပင်
 များလှစွာ၏။ အထူးအားဖြင့်—

(၁) စတုက္ကနိပါတ် ၂-ပုစိမန္တဝင် ၇-သသပဏ္ဍိတ ဇာတ်၌ ယုန်
 ပညာရှိဖြစ်တော်မူသောအခါ ဆွမ်းခံကြွလာသော ပုဏ္ဏား အယောင်
 ဆောင် သိကြားမင်းကို ထကယ်အလှူခံပုဏ္ဏားဟု မှတ်ယူတော်မူကာ
 မီးအဖိုခိုင်းပြီးလျှင် ရဲရဲညီးညီး မီးပုံကြီးအတွင်းသို့ အသက်ကို မငဲ့
 ကွက်ပဲ ခုန်ဆင်း၍ ကိုယ်တော်ကို စွန့်လှူခဲ့သော အလောင်းတော်
 မြတ်၏ ဒါနမူသည် ဒါနပရမတ္ထပါရမီမည်၏။

(၂) စတ္တာလီသနိပါတ် သင်္ခပါလဇာတ်၌ သင်္ခပါလနဂါးမင်း ဖြစ်
 တော်မူသောအခါ ရှစ်ဌာန၌ တံကျင်လျှို၍ ထိုထိုအရပ်၌ အားနွဲ့အောင်
 လှံမဖြင့် တအားကုန်ထိုးကြသော မှုဆိုးတဆယ်ခြောက်ယောက်တို့အား

ရတနာ] ဗုဒ္ဓဝင်ဟောရန် တောင်းပန်လျှောက်ထားခြင်း ၉၇

အမျက်တော်မထွက်ပဲ အသက်ကိုစွန့်လှူ၍ သီလကို ထိန်းစောင့်တော်မူသော အလောင်းတော်သူမြတ်၏ သီလမူသည် သီလပရမတ္ထ ပါရမီမည်၏။

(၃) စတ္တာလိသနိပါတ် စူဠသုတသောမဇာတ်၌ စူဠသုတသောမ မင်းဖြစ်တော်မူသောအခါ အသက်ဘေးရန် အန္တရာယ်ကို မငဲ့ကွက်ပဲ လက်တော်ရောက် ရရှိပြီးသော သုဒဿနနေပြည်တော်(ထိုစဉ်က ဗာရာဏသီပြည်သည် သုဒဿနမင်းနေပြည် အမည်ရှိခဲ့လေသည်။) မင်းစဉ်းစိမ်းကို ရက်ရက်ကြီးစွန့်ပစ်ကာ တောထွက်တော်မူခဲ့သော အလောင်းတော်သူမြတ်၏ နေကမ္မမူသည် ပရမတ္ထနေကမ္မ ပါရမီမည်၏။

(၄) သတ္တကနိပါတ် သတ္တုဘတ္တဇာတ်၌ သေနကသုခမိန် ပညာရှိ ဖြစ်တော်မူသောအခါ ရိက္ခာ သားရေအိတ်အတွင်း၌ ပါရှိသော မြေဟောက် မြေဆိုးကို မျက်စိဖြင့် ကြည့်၍ ဟောသည့်ပမာ အတပ်ဟော၍ ထိုရိက္ခာသားရေအိတ်ရှင် ပုဏ္ဏားအား အသက်ဘေးမှကင်းဝေးအောင် စောင့်ရှောက်တော်မူခဲ့သော အလောင်းတော်သူမြတ်၏ ပညာတော်သည် ပရမတ္ထပညာ ပါရမီမည်၏။

(၅) မဟာနိပါတ် မဟာဇနကဇာတ်၌ ဇနကမင်းသား ဖြစ်တော်မူသောအခါ သမုဒြာအတွင်း၌ အခြားသူများ သေကြေ ပျက်စီးကုန်ကြသော်လည်း စိတ်ပျက်ခြင်း ပြောင်းလဲခြင်းမရှိပဲ မဟာသမုဒြာကို တအားစိုက်စူး အလျားလိုက်ကူးသော အလောင်းတော် သူမြတ်၏ ဝီရိယတော်သည် ပရမတ္ထဝီရိယ ပါရမီမည်၏။

(၆) စတုက္ကနိပါတ် ၂-ပုစိမန္တဝဂ် ၃-ခန္တိဝါဒီဇာတ်၌ခန္တိဝါဒီ ရသေ့ ဖြစ်တော်မူသောအခါ ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်ကလာဗုမင်းက ထက်လှစွာသော ပုဆိန်ဖြင့် ခြေလက်အင်္ဂါတို့ကို ဖြတ်တောက်စေကာမူ စိတ်စေတနာ လုံးဝမရှိသော သစ်တုံးကြီးပမာ ကလာဗုမင်းအားလည်း အမျက်မထွက်ပဲ ကြီးစွာသော ဆင်းရဲဒုက္ခကို သည်းခံတော်မူသော အလောင်းတော်သူမြတ်၏ ခန္တိအမှုသည် ပရမတ္ထခန္တိပါရမီမည်၏။

(၇) အသီတိနိပါတ် မဟာသုတသောမ ဇာတ်၌ မဟာသုတသောမ မင်းဖြစ်တော်မူသောအခါ ပေါရိသာဒ လူသားစား၏အထံ၌ “နောက်နေ့နံနက် ဆက်ဆက်ပြန်ခဲ့မည်” ဟု ပဋိညာဉ်ဝန်ခံချက်ပြုတော်မူခဲ့သည့် အတိုင်း ကိုယ်တော်၏ အသက်ကို ငဲ့ကွက်တော်မမူပဲ ဝန်ခံချက်အတိုင်း ပြန်လာတော်မူကာ တရားတပါးသော မင်းတို့ကို

အသက်ဘေးမှ လွတ်မြောက်တော်မူစေခဲ့သော အလောင်းတော် သူမြတ်၏ ဝစီမင်္ဂလာ သစ္စာမှုသည် သစ္စာပရမတ္ထ ပါရမီမည်၏။

(၈) မဟာနိပါတ် မူလကွ (တေမိယ) ဇာတ်၌ အလောင်းတော် သူမြတ်၏ ဝစီမင်္ဂလာ သစ္စာပရမတ္ထ ပါရမီမည်၏။

(၉) မဟာနိပါတ် သုဝဏ္ဏသာမဇာတ်၌ သုဝဏ္ဏသျှ သူဌေးသား ရသေ့ ဖြစ်တော်မူသောအခါ မိမိအသက်ကိုပင် ငဲ့ကွက်တော်မမူပဲ မေတ္တာတရား ပွားများတော်မူသော အလောင်းတော်သူမြတ်၏ မေတ္တာ မှုသည် မေတ္တာပရမတ္ထ ပါရမီမည်၏။

(၁၀) ကေကနိပါတ် ၁၀-လိတ္တဝဂ် လောမဟံသဒာတ်၌ အာဇီဝက တက္ကတုန်း ရဟန်းဖြစ်တော်မူသောအခါ ရွာသူသားငယ်တို့ ပြုလုပ်အပ် သော ဖောက်ပြန်မှုအမျိုးမျိုး၊ ပညာရှိသူ လူအပေါင်းတို့ ပြုလုပ်အပ် သော ပူဇော်မှုအမျိုးမျိုးတို့ကြောင့် လောဘ ဒေါသ လုံးဝမဖြစ်စေပဲ လျစ်လျူရှုတော်မူသော အလောင်းတော်သူမြတ်၏ ဥပေက္ခာမှုသည် ဥပေက္ခာ ပရမတ္ထပါရမီမည်၏။

ဤပရမတ္ထပါရမီဆိုင်ရာ အကြောင်းဝတ္ထုအကျယ် စကားရပ်တို့ကို စရိယာပိဋက အဋ္ဌကထာနှင့် ဆိုင်ရာ ဇာတ် အဋ္ဌကထာတို့မှ ထုတ်နုတ် မှတ်ယူရာ၏။]

ဤသို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ် တောင်းပန် လျှောက် ထားအပ်သည်ရှိသော် မြတ်စွာဘုရားသည် ဝေနေယျတို့၏ စိတ် နှလုံးကို ငြိမ်းအေးစေလျက် အမြိုက်ရေချမ်းကို သွန်းဖျန်းသည့် ပမာ “ပီတိပါမောဇ္ဇဇနနံ၊ သောကသလ္လဝိနောဒနံ” အစရှိသော နှစ်ဂါထာတို့ဖြင့် တရားနာပရိသတ် နတ်လူအပေါင်းတို့အား “နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းကိုလည်း ဖြစ်စေတတ်၊ သောက ငြောင့် တံသင်းကိုလည်း ပယ်ရှင်းတတ်၊ ခပ်သိမ်းသော သမ္ပတ္တိမျိုး ကိုလည်း ရစေတတ်သည့် ဗုဒ္ဓဝင်ဒေသနာမြတ်ကို ရိုသေစွာ

ရတနာ] ဗုဒ္ဓဝင်ဟောရန် တောင်းပန်လျှောက်ထားခြင်း ၉၉

နာယုကြကုန်လော့”ဟု တိုက်တွန်းတော်မူ၍၎င်း၊ “မာန်မူခြင်း အမျိုးမျိုးကိုလည်း ပယ်ချိုးနှိမ်နင်းတတ်၊ စိတ်ပူပန်ခြင်း သောက အမျိုးမျိုးကိုလည်း ပယ်ဖျောက်တတ်၊ သံသရာဝဋ်မှလည်း ကျွတ် လွတ်စေတတ်၊ ဒုက္ခခပ်သိမ်း ကုန်ငြိမ်းခြင်းကိုလည်း ပြုတတ်သည့် ဘုရားဖြစ်ကြောင်းလမ်းကောင်းကျင့်စဉ် ဗုဒ္ဓဝင်ပဋိပတ်ကိုကျင့်ကြံ ကြိုးကုတ် အားထုတ်ကြကုန်လော့”ဟု ခပ်သိမ်းသော နတ်လူ တို့အား သမ္မာသမ္မောဓိဆုကြီး ပန်ဘို့ရန် စိတ်အား ထက်သန် စေတော်မူ၍၎င်း—

ကပ္ပေ စ သတသဟဿေ၊
စတုရော စ ဘသဒ္ဓိယေ။
အမရံ နာမ နဂရံ၊
ဒဿနေယျံ မနောရမံ။

အစရှိသော ဂါထာပေါင်း (၉၅၁) ကိုးရာငါးဆယ့်တစ် ဂါထာတို့ဖြင့် တန်းဆာဆင်အပ်သော ဗုဒ္ဓဝင် ဒေသနာတော်မြတ် ကို လူနတ်နုမော် သာဓုခေါ်စေလျက် ဟောကြားတော်မူအပ် ပေသည်။ ဗုဒ္ဓဝင်ဒေသနာနိဂုံး ပြီးဆုံးလတ်သောအခါ နတ်မြဟွာ ပေါင်း ကုဋေတသိန်းတို့သည် အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာ ဖြစ်ကြလေကုန်၏။ အောက်မဂ် အောက်ဖိုလ်၌ တည်ကြသော သတ္တဝါတို့ကား မရေမတွက်နိုင်အောင် များလှစွာကုန်၏။

(ဤ၌။ ။ဗုဒ္ဓဝင်တရားသား ဂါထာတို့ကား(၉၅၁)ကိုးရာငါးဆယ့် တစ်ဂါထာတို့တည်း။ နိဒါနကထာ၌ သင်္ဂီတိကာရက မထေရ်တို့၏စကား အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်၏စကား မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်တို့ ထေလျက် ဂါထာပေါင်း (၈၁) ရှစ်ဆယ့်တစ်ဂါထာတို့တည်း။ ဗုဒ္ဓ- ပကိစ္ဆကခဏ်းနှင့် ဓာတုဘာဇနိယကထာတို့၌ သင်္ဂီတိကာရကမထေရ် တို့၏စကား ဂါထာပေါင်း (၃၈)သုံးဆယ့်ရှစ်ဂါထာတို့တည်း။ အလုံးစုံကို ပေါင်းလျှင် ဗုဒ္ဓဝင်တကျမ်းလုံးအတွက် ဂါထာပေါင်း(၁၀၇၀)တထောင် ခုနစ်ဆယ်ရှိသည်။)

ဤတွင် အခဏ်း ၁၇-ပြီး၏။

(အခန်း-၁၇) နောက်ဆက်တွဲ

ဂေါတမဗုဒ္ဓဝင်နှင့်စပ်၍ မှာတမ်းချက်

အကျွန်ုပ်တို့သည် ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရားအစ ကဿပမြတ်စွာ ဘုရားတိုင်အောင်သော နှစ်ကျိပ်လေးဆူသော မြတ်စွာဘုရား တို့၏ အမည်၊ အမျိုး၊ အနွယ်-စသည်စီစဉ် ဗုဒ္ဓဝင်များကို ဗုဒ္ဓဝံသ ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာဖွင့်ပြချက်တို့ကို တွဲစပ်လျက် စကား တဆက်တည်းဖြစ်အောင် ရေးသားခဲ့ပေပြီ။

ယခုရောက်ဆဲဖြစ်သော ဂေါတမဗုဒ္ဓဝင်အတွက်လည်း ဗုဒ္ဓဝင် ဒေသနာကို ဟောတော်မူသည့် အခန်းတိုင်အောင် ဗုဒ္ဓဝံသ ပါဠိတော်နှင့် အဋ္ဌကထာတို့ကို မူရင်းထား၍ အခြားပါဠိတော် အဋ္ဌကထာတို့မှ သက်ဆိုင်ရာ အကြောင်းအချက်တို့ကိုလည်း ထုတ်ဆောင်၍ ပြည့်စုံနိုင်သမျှ ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ရေးသား ခဲ့ပေပြီ။

ဤ (ဂေါတမဗုဒ္ဓဝင်) နှင့်စပ်၍ မြတ်စွာဘုရားရှင် ဟောကြား တော်မူရင်းဖြစ်သော ဂေါတမဗုဒ္ဓဝံသ စကားရပ်ကိုလည်း စာဖတ် သူ ပညာရှင်တို့ သိမြင်လိုကြပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာ ဘုရား ဟောကြားတော်မူရင်းဖြစ်သည့် ဂေါတမဗုဒ္ဓဝံသ (၂၄) ဂါထာတို့ကို မြန်မာစကားပြေသက်သက် ရေးသားဖော်ပြပါ ဦးအံ့—

မြတ်စွာဘုရားရှင် သည် အရှင် သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ် အတောင်းပန် လျှောက်ထားအပ်သဖြင့် ကပိလဝတ်နေပြည်တော်၏ အထက်ကောင်းကင်ယံ ရတနာစင်္ကြံတော်၌ “ကပ္ပေ စ သတ- သဟဿေ၊ စတုရော စ အသဒ္ဓိယေ” အစရှိသည်ဖြင့် ဒီပင်္ကရာ ဗုဒ္ဓဝင်အစ ကဿပဗုဒ္ဓဝင်တိုင်အောင် နှစ်ကျိပ်လေးဆူသော မြတ်စွာဘုရားတို့၏ အမည်၊ အမျိုး၊ အနွယ်-စသည်စီစဉ် ဗုဒ္ဓဝင် တို့ကို ကောင်းကင်မြစ်ကြီး ယုံစီးသည့်အလား ဟောကြားတော် မူပြီး၍ ကိုယ်တော်မြတ်နှင့် စပ်ဆိုင်ရာ ဂေါတမဗုဒ္ဓဝံသဒေသနာ တော်ကို—

ရတနာ] (အခန်း-၁၇) နောက်ဆက်တွဲ မှတ်တမ်းချက် ၁၁၁

အဟမေတရဟိ သမ္ဗုဒ္ဓေါ၊
ဂေါတမော သကျဝခုနော။
ပဓာနံ ပဒဟိတွာန၊
ပတ္တော သမ္မောဓိမုတ္တမံ—

အစရှိသဖြင့် ၂၄-ဂါထာ ဟောကြားတော်မူလေသည်။ ထို
၂၄-ဂါထာတို့၏ မြန်မာစကားပြေကား....

ပဌမအကြိမ် တရားပွဲကြီး

- (၁) အဟမေတရဟိ သမ္ဗုဒ္ဓေါ၊
ဂေါတမော သကျဝခုနော။
ပဓာနံ ပဒဟိတွာန၊
ပတ္တော သမ္မောဓိမုတ္တမံ။

ချစ်သားသာရိပုတ္တရာ.... ယခုအခါ၌ သင်္ဂါဝင်မင်းမျိုးကို
ပွားတိုး စည်ပင်စေတတ်သော ဂေါတမနွယ်ဖွား ငါဘုရားသည်
ခြောက်နှစ်ရှည်ကြာ ပဓာနအလုပ်ကို အားထုတ်၍ မြတ်သော
သဗ္ဗညုတဉာဏ်သို့ ရောက်ဆိုက်ခဲ့လေပြီ။

- (၂) မြဟ္မာနာ ယာဝိတော သန္တော၊
ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တယိံ။
အဋ္ဌာရသန္တံ ကောဋီနံ၊
ပဌမာဘိသမယော အဟု။

ချစ်သားသာရိပုတ္တရာ.... ငါဘုရားသည် ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက်
ရှစ်ခုမြောက် သတ္တာဟဉ္စ သဟမ္ပတိမြဟ္မာမင်း တောင်းပန်အပ်
သည်ဖြစ်၍ ဗာရာဏသီပြည် ဣသိပတနမိဂဒါဝုန်တော၌ ဓမ္မစကြာ
ဒေသနာတရား ဟောခဲ့လေပြီ။ (ထိုဓမ္မစကြာတရားပွဲ၌)
ကောဏ္ဍညထေရ်အမှူးပြုသည့် မြဟ္မာပေါင်း (၁၀) တဆယ့်ရှစ်
ကုဋေတို့ (ပဌမအကြိမ်) သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်း
ဝင်ခြင်း ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။

ဒုတိယအကြိမ် တရားပွဲကြီး

- (၃) တတော ပရဉ္စ ဒေသေန္တေ၊
နရဒေဝသမာဂမေ။
ဂဏနာယ န ဝတ္တဗ္ဗော၊
ဒုတိယာဘိသမယော အဟု။

ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ... ထိုဓမ္မစကြာ ဒေသနာတရားကို ဟောကြားတော်မူပြီးသည်မှ နောက်အခါ မင်္ဂလာတရား အပြင်း ပွားကြသော လူနတ်တို့၏ အစည်းအဝေး၌ ငါတုရားသည် မင်္ဂလာ သုတ္တန် ဒေသနာတော်မြတ်ကို ဟောကြားလတ်သည်ရှိသော် အရေအတွက်အားဖြင့် ဤရှေ့ ဤမျှရှိ၏ဟု မပြောဆိုနိုင်လောက် အောင်(များစွာသော လူနတ်မြဟွာ သတ္တဝါတို့၏)ဒုတိယအကြိမ် သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ခြင်းသည် ဖြစ်လတ္တံ့။

(ဤဒုတိယအကြိမ် တရားပွဲမှာ ဗုဒ္ဓဝင်ဒေသနာတော်ကို ဟောပြီး သည့်နောက်ကာလမှဖြစ်ပေါ် လတ္တံ့။ နောက်၌လည်း ၎င်းနည်းတူပင်။)

တတိယအကြိမ် တရားပွဲကြီး

- (၄) ဣဓေဝါဟံ ဧတရဟိ၊
ဩဝဒိံ မမ အတြဇံ။
ဂဏနာယ န ဝတ္တဗ္ဗော၊
တတိယာဘိသမယော အဟု။

ချစ်သားသာရိပုတ္တရာ... ငါတုရားသည်(တုရားဖြစ်ပြီးနောက် တဆယ့်သုံးနှစ် လွန်မြောက်သောအခါ သာဝတ္ထိပြည် အန္ဓဝန် တောအုပ်အတွင်း၌) ငါး၏သားတော်ဖြစ်သော ရာဟုလာရဟန်း ငယ်ကို စူဠရာဟုလောဝါဒသုတ္တန်ဒေသနာဖြင့် ဆုံးမချေချွတ် လတ္တံ့။ (ထိုအခါ၌လည်း) အရေအတွက်အားဖြင့် ဤရှေ့ ဤမျှ ရှိ၏ဟု မပြောဆိုနိုင်လောက်အောင် (များစွာသော နတ်မြဟွာ တို့၏) သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ခြင်းသည် ဖြစ်လတ္တံ့။

ရတနာ] (အခန်း-၁၇)နောက်ဆက်တွဲ မှာတမ်းချက် ၁၀၃

သာဝက သန့်ပါတတကြိမ်

- (၅) ဧကောသိ သန့်ပါတော မေ၊
သာဝကာနံ မဟေသိနံ။
အခုတေဠသသတာနံ၊
ဘိက္ခုနာသိ သမာဂမော။

ချစ်သားသာရိပုတ္တရာ... (လွန်ခဲ့သော တပို့တွဲလပြည့်နေ့၌) ငါဘုရား၏ သာဝကအစည်းအဝေးကြီးတကြိမ် ဖြစ်ခဲ့လေပြီ၊ ထိုအစည်းအဝေး၌ (၁၂၅၀) တထောင်နှစ်ရာငါးဆယ်ကုန်သော အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာ ရဟန်းတို့၏ စုဝေးမိခြင်းသည် ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။

(လွန်ခဲ့သော တပို့တွဲလပြည့် အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ် ရဟန္တာဖြစ်သောနေ့က အင်္ဂါလေးပါးရှိသော သာဝကသန့်ပါတဝယ် ဩဝါဒ ပါတိမောက်ကို ပြတော်မူခဲ့သည့် အစည်းအဝေးကြီး၌ ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။)

ကိုယ်တော်ဖြတ်၏ သတ္တုပကာရ

- (၆) ဝိရောစမာနော ဝိမလော၊
ဘိက္ခုသံဃဿ မဇ္ဈဂေါ။
ဒဒါမိ ပတ္တိတံ သဗ္ဗံ၊
မဏိဝ သဗ္ဗကာမဒေါ။

ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ... (ငါဘုရားသည်လည်း ရှေးရှေး နောင်တော်၊ နောင်တော် ဘုရားရှင်တို့နည်းတူပင်) အဆုံးမရှိသော ဘုရားအသရေတော်ဖြင့် တင့်တယ်တော်မူကာ ကိလေသာ အညစ်အကြေး ကင်းဝေးတော်မူလျက် ရဟန်းသံဃာ၏အလယ်၌ တင့်တယ်စွာတည်နေကာ အလိုခပ်သိမ်းကို ပေးစွမ်းနိုင်သော စိန္တာမဏိ ပတ္တမြားရတနာကြီးကဲ့သို့ လူနတ် မြဟွာ သတ္တဝါတို့ ပန်ထွာတောင့်တအပ်သည့် ခပ်သိမ်းသော လောကီ လောကုတ္တရာ ချမ်းသာအထူးကို ပေးတော်မူ၏။

- (၇) ဖလမာကင်္ခမာနာနံ၊
ဘဝစ္ဆန္တဖဟေသိနံ။
စတုသစ္စံ ပကာသေမိ၊
အနုကမ္မာယ ပါဏိနံ။

ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ... ငါဘုရားသည် ဖိုလ်လေးပါးကို လိုလားတောင့်တကြ၊ ဘဝတဏှာကို ပယ်စွန့်လိုကြသည့် လူနတ် မြဟွာ သတ္တဝါတို့အား မေတ္တာရှေ့ထား သနားစောင့်ရှောက် သဖြင့် (ဖိုလ်လေးပါးရဘို့ရန်၊ ဘဝတဏှာကို ပယ်စွန့်နိုင် ဘို့ရန်) အမှန်လေးပါး သစ္စာတရားကို ထင်ရှားသိစေ ဟောမြွက် ခဲ့လေပြီ။

(စတုသစ္စ ဒေသနာဖြင့် သတ္တဝါတို့အကျိုး သည်ပိုးရှက်ဆောင် တော်မူမှု သတ္တုပကာရကို ပြတော်မူသည်)။

- (၈) ဒသဝိသသဟဿာနံ၊
ဓမ္မာဘိသမယော အဟု။
ဧကဒ္ဓိန္နံ အဘိသမယော၊
ဂဏနာတော အသမိယော။

ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ... (ငါဘုရား၏ စတုသစ္စ ဒေသနာ ဖြင့် သတ္တဝါတို့အကျိုးကို သည်ပိုးရှက်ဆောင်ရာ၌) အချိုသော တရားပွဲမှာ တသောင်းသော သတ္တဝါ၊ အချိုသောတရားပွဲမှာ နှစ်သောင်းသော သတ္တဝါ စသည်တို့၏ သစ္စာလေးပါး တရား သိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ခြင်း ဖြစ်လေပြီ။ တယောက် နှစ်ယောက် စသည်တို့၏ သစ္စာလေးပါး တရားသိခြင်း ကျွတ်တမ်းဝင်ခြင်း ကား ဂဏန်းအားဖြင့် မရေမတွက်နိုင်ချေ။

- (၉) ဝိတ္ထာရိကံ ဗာဟုဇညံ၊
ဣဒ္ဓိံ ဖိတံ သုဖုလ္လိတံ။
ဣဓ မယံ သကျမုနိနော၊
သာသနံ သုဝိသောဓိတံ။

ရတနာ] (အခန်း-၁၇) နောက်ဆက်တွဲ မှာတမ်းချက် ၁၀၅

ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ.... ဤလောက၌ သာကီဝင်မင်းမျိုးမှ ရဟန်းပြုခဲ့သော ငါဘုရား၏ သာသနာသည် (မြဟ္မာလူနတ် ဘုံသုံးရပ်ဝယ်) ပြန့်ကျယ်လျက် သတ္တဝါအများတို့ ပိုင်းခြားသိမြင် အပ်ကာ လွန်စွာ ဝပြောစည်ပင် ပွင့်လင်းသန့်ရှင်းသည် ဖြစ်ပေ လတ္တံ့။

(၁၀) အနာသဝါ ဝိတရာဂါ၊
သန္တစိတ္တာ သမာဟိတာ။
ဘိက္ခုနေကသတာ သဗ္ဗေ၊
ပရိဝါရေန္တိ မံ သဒါ။

ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ.... ငါဘုရားကို အာသဝေါက္ခာရှင်း ရာဂကင်းကုန်လျက် ငြိမ်းချမ်းသောစိတ်နှလုံး ရှိကြကုန်သော လေငြိမ်ရာ၌ ညှိသီးသည့် ဆီမီးပုံချိန် တည်ငြိမ်သောသမာဓိ ရှိကြ ကုန်သော အရာမက များလှစွာသော ရဟန်းအလုံးစုံတို့သည် အခါခပ်သိမ်း ဝန်းကျင်ပတ်၌ ရံကြကုန်၏။

(၁၁) ဣဒါနိ ယေ တေရဟိ၊
ဇဟန္တိ မာနသံ ဘဝံ။
အပ္ပတ္တမာနသာ သေဝါ၊
တေ ဘိက္ခု ဝိညဂရဟိတာ။

ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ.... ယခု ငါဘုရား လက်ထက်တော် အခါ၌ အကြင်ရဟန်းတို့သည် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ မရောက်ကြကုန်ပဲ (သိက္ခာသုံးပါးကို ကျင့်ကြံကြဆဲ) သေက္ခပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ကြကုန်လျက် လူ့ဘဝကို စွန့်ရကုန်၏။ ထိုရဟန်းတို့ကို ပညာရှင်တို့ ပြစ်တင် ကဲ့ရဲ့အပ်ကုန်၏။

(၁၂) အရိယဉ္ဇသံ ထောမယန္တာ၊
သဒါ ဓမ္မရတာ ဇနာ။
ဗုဒ္ဓိဿန္တိ သတိမန္တာ၊
သံသာရသရိတံ ဂတာ။

ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ... အရိယာတို့လမ်းကြောင်း ကောင်း မြတ်သော အဋ္ဌကိကမဂ်ကို နှစ်လိုအားရမ်း ချီးမွမ်းကြကုန်လျက် နေ့ညဉ့်ဆက်ကာ အခါခပ်သိမ်း တရား၌ မွေ့လျော်ကြသည့် သတိရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် သံသရာတည်းဟူသော သမုဒြာကို အနည်းငယ်မျှသော ဘဝဖြင့် ကူးသွားကြကာ သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ကြကုန်လတ္တံ့။

ဖူးရမ္မိတော် စသည်

- (၁၃) နဂရံ ကပိလဝတ္ထု မေ၊
ရာဇာ သုဒ္ဓေါဒနော ပိတာ။
မယံ ဇနေတ္တိကာ မာတာ၊
မာယာဒေဝီတိ ဝုစ္စတိ။

ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ... ငါဘုရား၏ ပြည်တော်သည် ကပိလဝတ္ထု အမည်ရှိ၏။ ခမည်းတော်မင်းတရားသည် သုဒ္ဓေါဒန အမည်ရှိ၏။ ငါဘုရား၏ မွေးမယ်တော်ကို မာယာဒေဝီ ဟူ၍ ခေါ်ဆိုအပ်၏။

- (၁၄) ကေုနတိံ သဝဿာနိ၊
အဂါရံ အဇ္ဈဟံ ဝသိ။
ရမ္မော သုရမ္မော သုဘကော၊
တယော ပါသာဒမုတ္တမာ။

ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ... ငါဘုရားသည် နှစ်ဆယ့်ကိုးနှစ်တို့ ပတ်လုံး ကပိလဝတ် ရွှေနန်းတော်ကို စိုးပိုင်အုပ်ချုပ်နေခဲ့လေပြီ။ ငါ၏ စံနန်းတော်များကား ဘုံကိုးဆင့်ရှိသည့် ရမ္မမည်သော ဆောင်းရာသီ စံနန်းတော်၊ ဘုံငါးဆင့်ရှိသည့် သုရမ္မမည်သော နွေရာသီ စံနန်းတော်၊ ဘုံခုနစ်ဆင့်ရှိသည့် သုဘမည်သော မိုးရာသီ စံနန်းတော် ဤ စံနန်းသုံးဆောင်တို့ ဖြစ်ကုန်၏။

ရတနာ] (အခန်း-၁၇) နောက်ဆက်တွဲ မှာတမ်းချက် ၁၀၇

(၁၅) စက္ကာရီသသဟဿာနိ၊
နာရိယော သမလင်္ကတာ။
ဘဒ္ဒကဉ္စနာ နာမ နာရိ၊
ရာဟုလော နာမ အတြဇော။

ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ... ထီးနန်းစိုးအုပ် မင်းပြုလုပ်စဉ် အလှူပြုပြင် တန်းဆာဆင်အပ်ကြသည့် မောင်းမမိသံ ရံရွှေတော် ပေါင်းတို့ကား လေးသောင်းတို့ဖြစ်ကုန်၏။ ကြင်ယာတော် မိဖုရား ကြီးကား ဘဒ္ဒကဉ္စနာ အမည်ရှိ၏။ သားတော်ကား ရာဟုလာ အမည်ရှိ၏။

(၁၆) နိမိတ္တေ စတုရော ဒိသ္မာ၊
အဿယာနေန နိက္ခမိံ ။
ဆဗ္ဗဿံ ပဓာနစာရံ၊
အစရိံ ဒုက္ကရံ အဟံ။

ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ... ငါဘုရားသည် သူအို၊ သူနာ၊ သူသေ၊ ရဟန်း တည်းဟူသော နိမိတ်ကြီးလေးပါးတို့ကိုမြင်၍ ကဏ္ဍကမြင်းယာဉ်ကိုစီးလျက် တောထွက်တော်မူခဲ့လေပြီ။ (လူရှင် မနှော ဥရူဝေလတောဝယ်) မြောက်နှစ်ပတ်လုံး လူသာမန်တို့ ပြုရန် ခဲယဉ်းသည့် ပဓာနအကျင့်ကို ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ် ခဲ့လေပြီ။

(၁၇) ဗာရာဏသီယံ ဣသိပတနေ၊
စက္ကံ ပဝတ္တိတံ မယာ။
အဟံ ဂေါတမသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊
သရဏံ သဗ္ဗပါဏိနံ။

ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ... ငါဘုရားသည် ဗာရာဏသီပြည် ဣသိပတန မိဂဒါဝုန်တော၌ ဓမ္မစကြာတရားတော်ကို ဟောအပ် ခဲ့လေပြီ။ ငါဘုရားကား ခပ်သိမ်းသော သတ္တဝါတို့၏ ကိုးကွယ်ရာ နှယ်လာဝံသ ဘွဲ့နာမဖြင့် ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရား မည်ပေ၏။

(၁၈) ကောလိတော ဥပတိဿော စ၊
 ဒွေ ဘိက္ခု အဂ္ဂသာဝကော။
 အာနန္ဒော နာမုပဋ္ဌာကော၊
 သန္တိကာဝစရော မမ။
 ခေမာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ စ၊
 ဘိက္ခုနီ အဂ္ဂသာဝိကော။

ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ... ငါဘုရား၏ အဂ္ဂသာဝက အစုံ
 တို့ကား ကောလိတရဟန်း (= အရှင်မောဂ္ဂလာန်) ဥပတိဿ
 ရဟန်း (= အရှင်သာရိပုတ္တရာ) ဤ ရဟန်းနှစ်ပါးတို့ ဖြစ်ကုန်၏။
 ငါဘုရား၏ အနီးအပါး (နှစ်ပေါင်း နှစ်ဆယ်ကျော်) အမြဲခစား
 လုပ်ကျွေးပြုစုသော ဥပဋ္ဌာကရဟန်းကား အာနန္ဒာ အမည်ရှိ၏။
 မြတ်သော တပည့်မ အဂ္ဂသာဝိက အစုံတို့ကား ခေမာထေရီ၊
 ဥပ္ပလဝဏ္ဏထေရီ ဤ ဘိက္ခုနီမနှစ်ဦးတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

(၁၉) စိတ္တော ဟတ္ထာဋ္ဌဝကော စ၊
 အဂ္ဂုပဋ္ဌာကုပါသကော။
 နန္ဒမာတာ စ ဥတ္တရာ၊
 အဂ္ဂုပဋ္ဌာကုပါသိကော။

ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ... ငါဘုရား၏ မြတ်သော အလုပ်
 အကျွေး ဒါယကာ ဥပါသကာတို့ကား (ကောသလတိုင်း မစ္ဆိ-
 ကာသဏ္ဍမြို့နေ) စိတ္တသူကြွယ်နှင့် (အာဠဝိပြည် အာဠဝိမင်းကြီး
 ၏သား) ဟတ္ထာဋ္ဌဝက သီတင်းသည်တို့ ဖြစ်ကြကုန်၏။ မြတ်သော
 အလုပ်အကျွေး ဒါယိကာ ဥပါသိကမတို့ကား (ရာဇဂြိုဟ်
 ပြည်နယ် ဒက္ခိဏာဂိရိဇနပုင် ဝေဠုကဏ္ဍကမြို့သူ အနာဂါမ်တည်)
 နန္ဒမာတာ ဥပါသိကာနှင့် (ကောသလပြည် ဘောသကသူဌေး၏
 ကျွန်မ ဝမ်းဝယ် သန္ဓေတွယ်လျက် အရွယ်ရောက်က သာမာဝတီ
 ဖိဖုရားထံ အစေခံသည့် သောတာပန် အရိယာ ပိဋကသုံးပုံ
 ဆောင် တေဒဂ်ရ) ခုဇုတ္တရာ ဥပါသိကာမတို့ ဖြစ်ကြကုန်၏။

ရတနာ] (အခန်း-၁၇)နောက်ဆက်တွဲ မှာတမ်းချက် ၁၀၉

(၂၀) အဟံ အဿတ္တမူလဒ္ဓိ၊
ပတ္တော သမ္မောဓိမုတ္တမံ။
ဗျာမပ္ပဘာ သဒါ မယံ၊
သောဠသဟတ္ထမုဂ္ဂတာ။

ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ... ငါဘုရားသည် (တရာသံတောင် အမြင့်ဆောင်သည့်) ညောင်ဗုဒ္ဓဟေ ပင်ရင်းခြေ၌ မြတ်သောအရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်သို့ ရောက်ခဲ့လေပြီ၊ ငါဘုရား၏ ကိုယ်တော်ရောင်သည် (ထက်ဝန်းကျင် အဟောင်ရှစ်ဆယ် အရပ်၌) အခါခပ်သိမ်း ထွန်းလင်း တောက်ပ၍နေ၏၊ ငါဘုရားသည် တဆယ့်ခြောက်တောင်အရပ် မြင့်တော်မူ၏။

(၂၁) အပုံ ဝဿသတံ အာယု၊
ဣဒါနေတရဟိ ဝိဇ္ဇတိ။
တာဝတာ တိဋ္ဌမာနောဟံ၊
တာရေမိ ဇနတံ ဗဟုံ။

ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ... ယခုအခါ (လူတို့) အသက်တမ်းကား အနည်းငယ်မျှ အနှစ်တရာသာရှိ၏၊ ငါဘုရားသည် အာယုကပ်၏ ငါးပုံလေးပုံ = အနှစ်ရှစ်ဆယ် (= ဝါတော်လေးဆယ့်ငါးဝါ) ကာလပတ်လုံးတည်လျက် များစွာသော ဝေနေယျအပေါင်းကို (သံသရာတည်းဟူသော သမုဒြာမှ) နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ကြည်းကုန်းထက်သို့ ကယ်တင်ပေးလတ်အံ့။

(၂၂) ဌပယိတွာန ဓမ္မုက္ကံ၊
ပစ္ဆိမံ ဇနဗောဓနံ။
အဟဒ္ဓိ နစိရသေဝ၊
သဒ္ဓိံ သာဝကသံဃတော။
ဣဓေဝ ပရိနိဗ္ဗိဿံ၊
အဂ္ဂိဝါဟာရသင်္ခယာ။

ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ... ငါဘုရားသည်လည်း နောက်နှောင်းလူတို့ သစ္စာလေးပါးတရားကို သိမြင်နိုင်ရန် တရားတည်း

ဟူသော မီးရှူးတန်ဆောင်ကို စိုက်ထောင်ထားခဲ့ပြီ၊ မကြာမီပင် တပည့်ရဟန်း အပေါင်းနှင့်တကွ မီးစာကုန်ခြင်းကြောင့် မီးတောက်ကြီး ငြိမ်းသကဲ့သို့ ကုသိနာရုံ ဤလူ့ဘုံ၌ပင် ဝရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံချုပ်ငြိမ်း ဘုံဇာတ်သိမ်းရပေလိမ့်မည်။

သံဝေဂ ၂-ဂါထာ

- (၂၃) တာနိ စ အတုလတေဇာနိ၊
ဣမာနိ စ ဒသဗလာနိ။
အယဉ္ဇ ဂုဏဓာရဏော ဒေဟော၊
ဒွတ္တိံ သဝရလက္ခဏာပိစိတ္တော။
- (၂၄) ဒသ ဒိသဃ ပဘာသေတွာ၊
သတရံသီဝ ဆပ္ပဘာ။
သဗ္ဗံ တမန္တရဟိဿန္တိ၊
နန ရိတ္တာ သဗ္ဗသင်္ခါရာ။

ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ... ငါဘုရား၏ ထိုအတု မရှိသော တန်ခိုးတော်တို့သည်၎င်း၊ ဤကိုယ်တော်အား ဆယ်ပါးတို့သည်၎င်း၊ သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော ယောကျ်ားမြတ်တို့၏ လက္ခဏာတော်ကြီးတို့ဖြင့် ရှုချင့်စဖွယ် ဆန်းကြယ်စွာသည့် အသာဓာရဏဉာဏ်တော်ခြောက်ပါး၊ ဒသဗလဉာဏ်တော်ဆယ်ပါး စသည့်ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ပြူးပြူးမြင့်ခေါင် ဆောင်နိုင်သော ရွှေတောင်နှုန်းလျော် ဤကိုယ်တော်သည်၎င်း၊ ရောင်ခြည်တော် ခြောက်ပါးတို့သည်၎င်း ရောင်ခြည်အထောင် ဆောင်သော နေမင်းပမာ အရပ်ဆယ်မျက်နှာတို့ကို ထွန်းလင်းတောက်ပစေ၍ ဆိုပြီးဥသည့် ထိုအလုံးစုံတို့သည် ပျက်စီး ကွယ်ပျောက်ကြပေလိမ့်မည်။ ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ... သက်ရှိသက်မဲ့ဥသည့် အလုံးစုံသော သင်္ခါရတရားတို့သည် နိစ္စအနှစ် သုခအနှစ် အတ္တအနှစ်မမှီး အချည်းနှီးတို့သာ မဟုတ်တုံလော၊ (သို့ရကား သင်္ခါရ တရားတို့၌ လက္ခဏာရေးသုံးပါး တင်ကာ ပိပဿနာတရား ပွားများအားထုတ်ကြ၍ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ဆိုက်အောင် ကျင့်ဆောင်ကြိုးကုတ် အားထုတ်ကြလော့၊

ရတနာ] (အခန်း-၁၇) နောက်ဆက်တွဲ မှာတမ်းချက် ၁၁၁

ဤကား သင်ချစ်သားတို့အတွက် ငါဘုရားတို့၏ အဆုံးအမ
ဩဝါဒ အနုသာသနီပေတည်း။ ငါဘုရားတို့၏ ဤအဆုံးအမကို
အပ္ပမာဒတရားဖြင့် ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ကြလော့။။

ဤမျှသောစကားအစဉ်ဖြင့် ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိတော်နှင့် ဗုဒ္ဓဝံသ
အဋ္ဌကထာတို့အလိုအားဖြင့် ဂေါတမဗုဒ္ဓဝင်ကား ပြီးဆုံးလတ်ပြီ၊
သို့သော် ဤမဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းကို ဦးစီး၍ ရေးသားရန် နိုင်ငံတော်
ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနု ကောင်းပန်ခဲ့စဉ်က (ဒိဋ္ဌါနိစာမျက်နှာ ဥဉ္စ ပြန်၍
ကြည့်ပါ)။—

(၁) ဗုဒ္ဓဝင် ကျမ်းကြီးကို ဦးစီးရေးသားရန်၊ ထိုသို့ ရေးသားရာ၌
ဗုဒ္ဓ၏အကြောင်းအရာမှန်ကန် အပ်ကျသည်မျှ မကျန်ရအောင် ရေးသား
ရန်၊ စာတအုပ်နှင့် မပြီးလျှင် နှစ်အုပ်၊ နှစ်အုပ်နှင့် မပြီးလျှင် လေးအုပ်
ရှစ်အုပ်စသည် ဖြစ်ပါစေ၊ အကြောင်းအရာ စုံလင်ရန်ကိုသာ အဓိက
ထား၍ ရေးသားတော်မူပါ။—

ဟူ၍ တောင်းပန်ရင်းရှိသောကြောင့် ဤမဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းကို
ဤမျှဖြင့် နိဂုံးကမ္မတ် အဆုံးမသတ်သေးပဲ ဗုဒ္ဓဝင် ဒေသနာတော်
မြတ်ကို ဟောပြောသည်မှ နောက်၌ ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ဖြစ်ရပ်
အကြောင်းအရာတို့ကိုလည်း “မဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်း ဂေါတမ
ဗုဒ္ဓဝင်” ဟူသော အမည်ဖြင့်ပင် မိမိ တတ်စွမ်း သိရှိသမျှ
အခန်းသစ် တိုးချဲ့ကာ ဆက်လက် ရေးသားပါအံ့။—

အခန်း-၁၈

ဆွေတော် မျိုးတော်တို့ အစုံအညီ အစည်းအဝေး၌
ပေါက္ခရာဝဿမိုး(=ကြာပက်မိုး)
ရွာသွန်းခြင်း

ဤသို့လျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ကပိလဝတ်နေပြည်တော်၏ အနီး အထက်ကောင်းကင်ယံ ရတနာစကြိုကြွသွားတော်မူရင်း ပင် ဗုဒ္ဓဝင် ဒေသနာတော်ကို ဟောကြားတော်မူလျက် ဆွေတော်ရှစ်သောင်း မျိုးတော်ပေါင်းတို့ကို ဦးခေါင်းဝပ်လျှိုး မာန်စွယ်ကျိုး၍ ရှိခိုးကြစေပြီးလျှင် ကောင်းကင်မှ သက်ဆင်းကာ ခင်းယားအပ်သည့် မြတ်သောဘုရားနေရာ ဗုဒ္ဓါသန ဓမ္မပလ္လင် တော်၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသခင် ဗုဒ္ဓါသန ဓမ္မပလ္လင်တော်၌ ထိုင်နေတော် မူလျှင်ပင် ဆွေတော်မျိုးတော်တို့ အစုံအညီ စည်းဝေးမိကြလေ သည်။ အလုံးစုံသောဆွေတော်မျိုးတော်တို့သည် တည်ကြည်သော စိတ်နှလုံးရှိကြ၍ ထိုင်နေမိကြသောအခါ ပေါက္ခရာဝဿမိုး*ကြီး ရွာသွန်းချလေတော့သည်။

ထို ပေါက္ခရာဝဿမိုးကြီး ရွာသွန်းသောအခါ နိမြန်းသော အဆင်းရှိသော မိုးရေအယဉ်သည် အောက်မြေအပြင်၌ တဝေါ ဝေါမြည်ကာ တသွင်သွင် စီးသွားလျက်ရှိချေသည်။ စိုစွတ်လိုသော သူများသာ စိုစွတ်၍ မစိုစွတ်လိုသောသူများ၏ ကိုယ်၌မူ မိုးရေ တပေါက်မျှ မကျမရောက်ချေ။

* ပေါက္ခရာဝဿမိုးဟူသည်မှာ—ကြာရွက်အဆင်းရှိသော ရေဟူ၍ ဂဏ္ဍိပုဗ်၌ ဖွင့်ဆိုအပ်လေသည်။ ကြာရွက်ခန့်ပမာဏရှိသော တိမ်တိုက် သည် ကောင်းကင်အလယ်၌ ရှေးဦးစွာ ထပေါ်ဖြစ်ပွား၍ အစဉ်သဖြင့် မိုးသား အထပ်အလွှာ အထောင်ဖြစ်ပြီးလျှင် ရွာသွန်းချလိုက်သော မိုးကြီးဟူ၍ ဆရာမြတ်တို့ မိန့်ဆိုတော် မူကြကုန်၏။ (ဝိနည်းသာရတ္ထ ဒီပနီဋီကာ တတိယအုပ်၊ ၂၄၅-မျက်နှာမှ။)

ရတနာ] နေပြည်တော်အတွင်း ဆွမ်းခံကြွတော်မူခြင်း ၁၁၃

ထိုအံ့ဖွယ်သရဲကို မြင်ကြ၍ ခပ်သိမ်းသော ဆွေတော် မျိုး
တော်တို့သည် အံ့ဩသောစိတ် ဖြစ်ရှိကြကာ “ဩ……လက်ဖျစ်
တီး၍ အံ့ချီးထိုက်ပါပေစွာ၊ ဩ……မဖြစ်စဖူး အထူးဖြစ်ပါပေစွာ”
ဟု ချီးမွမ်းအံ့ဩစကား ပြောကြားကြလေကုန်သည်။ ထိုစကားကို
ကြားတော်မူ၍ မြတ်စွာဘုရားသည် “ယခုအခါ၌သာ ငါ၏ ဆွေ
တော် မျိုးတော်တို့ အစုံအညီ အစည်းအဝေး၌ ပေါ်ကွဲရဝသမိုး
ရွာသွန်းသည် မဟုတ်သေး၊ ရှေးအခါကလည်း ရွာသွန်းဘူးပြီ” ဟု
မိန့်ကြားတော်မူပြီးလျှင် ဤအကြောင်းရပ် အဋ္ဌပ္ပတ်၌ ဂါထာ
တထောင်တို့ဖြင့် တန်းဆာဆင်အပ်သော ဝေဿန္တရာဇာတ်
တရားတော်မြတ်ကို ဟောကြားတော်မူအပ်လေသည်။

ဝေဿန္တရာဇာတ် တရားဒေသနာတော်မြတ်ကို ကြားနာကြ
ပြီးလျှင် ခပ်သိမ်းသော ဆွေတော် မျိုးတော်တို့သည်ပင် နေရာမှ
ထကာ ဖဲသွားကြလေသည်။ တဦးတယောက်ကမျှ “နက်ဖြန်ခါ
တပည့်တော်တို့ လှူဒါန်းမည့် ဆွမ်းကို အလှူခံတော်မူပါကုန်
ဘုရား”ဟု လျှောက်ထားပင့်ဖိတ်သောသူ ဟူ၍ မရှိခဲ့ချေ။

ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည်ကား “ငါ၏သားတော်
ဘုရားသည် ငါ့နန်းတော်သို့ မကြွလှလျှင် အခြားသွားစရာဟူ၍
မရှိ၊ ဧကန်ပင် ငါ့နန်းတော်သို့သာ ကြွလာမှာပဲ”ဟု အောက်မေ့
စိတ်ချယုံကြည်ကာ မြတ်စွာဘုရားကို အထူးမပင့်ဖိတ်ပဲ ပြန်သွား
ပြီးလျှင် ရွှေနန်းတော်၌ ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန္တာ နှစ်သောင်း
တို့အတွက် ယာဂဆွမ်းစသည်ကို အသင့်ပြင်ဆင် ချက်ပြုတ် စီရင်
စေပြီးလျှင် နေရာများကိုလည်း အသင့်ခင်းထားစေလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားသခင် ရဟန္တာနှစ်သောင်း ခြံရံလျက်
ကပိလဝတ်နေပြည်တော်အတွင်း ဆွမ်းခံကြွတော်မူခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်တနေ့၌ ရဟန္တာပေါင်း နှစ်
သောင်းတို့ခြံရံလျက် ကပိလဝတ်နေပြည်တော်သို့ ဆွမ်းခံ ကြွဝင်
တော်မူလေသည်။ ထိုသို့ ဆွမ်းခံကြွဝင်လာသော အခါမှာလည်း
ဆွေတော် မျိုးတော် ဟဦးတယောက်ကမျှ သွားရောက်ဆီးကြို၍

မပင့်ဖိတ်ချေ၊ သပိတ်ကို စောင့်ကြိုယူသူ ဆွေတော် မျိုးတော် တဦးတယောက်မျှလည်း မပေါ်ထွက်ခဲ့ချေ။

မြတ်စွာဘုရားသည် ကပိလဝတ်နေပြည်တော် အဝင်ဝတံခါး ခုံ၌ ရပ်တည်တော်မူမိလျှင်ပင် “ရှေးရှေးသော နောင်တော် နောင်တော် ဘုရားရှင်တို့သည် မိမိတို့ ခမည်းတော်စံရာ နေပြည် တော်၌ အဘယ်သို့လျှင် ဆွမ်းခံဝင်တော်မူကြကုန်သနည်း၊ အိမ်စဉ် ကို ပယ်ဖျက်ကာ မျက်နှာကြီး လူကုံတံစိုးမင်းတို့၏ အိမ်သို့သာ ဆွမ်းခံကြလေကုန်သလော၊ သို့မဟုတ် အိမ်စဉ်မပြတ် မျက်နှာကြီး ငယ်မရွေး ဆွမ်းရပ်လှည့်လည်ခြင်းကိုပင် လှည့်လည်တော်မူကြ ကုန်သလော” ဟု ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိ အဘိညာဉ်ဖြင့် ဆင်ခြင် ကြည့်ရှုတော်မူလေသော် တဆူသော ဘုရားရှင်မျှ အိမ်စဉ်ကို ပယ်ဖျက်ကာ မျက်နှာကြီး လူကုံတံစိုးမင်း တို့ အိမ်သို့သာ ဆွမ်းခံကြတော်မူသည်ကို မမြင်ရပဲ ဘုရားရှင်တိုင်းပင် အိမ်စဉ် မပြတ် မျက်နှာကြီးငယ်မရွေး ဆွမ်းရပ်လှည့်လည်တော်မူကြသည် ကိုသာ မြင်တော်မူ၍ ယခုအခါ ငါဘုရားသည်လည်း အိမ်စဉ် မပြတ် ဆွမ်းရပ်ခြင်းတည်းဟူသော ရှေးရှေး နောင်တော် နောင် တော်ဘုရားရှင်တို့၏ အကျင့်တော်စဉ် အနှယ်ဆက်ကို ချီးမြှောက် လိုက်နာမှ သင့်လျော်မည်၊ ယင်းသို့ အိမ်စဉ်မပြတ် ဆွမ်းရပ်ခြင်း ဖြင့် နောက်အခါကာလ၌လည်း ငါ၏တပည့်သားရဟန်းတို့သည် ငါဘုရားသို့သာ အတုလိုက်ကာ ကျင့်ကြံကြကုန်လျက် ဆွမ်းခံ လှည့်လည်မှုတည်းဟူသော ရဟန်းတို့၏ ကျင့်ဝတ်ကို ဖြည့်ကျင့် ကြပေလိမ့်မည်” ဟု ဆုံးဖြတ်တော်မူပြီးလျှင် မြို့တံခါး အဝင်ဝ အစွန်းအဖျားအကျဆုံးသော အိမ်မှစ၍ အိမ်စဉ် အတိုင်း ဆွမ်းခံ လှည့်လည်တော်မူလေ၏။

[ဤအရာ၌။ ။ မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသ အဋ္ဌကထာ စာမျက်နှာ ၁၆-၁၇-တို့မှ မြတ်စွာဘုရားသခင် ရွှေပြည်တော်ဝင်ခမ်း၌ တင့်တယ်တော်မူပုံ ဖွင့်ပြ ရျက်ကိုအမြွက်မျှ ပြဆိုဦးအံ့....။

မြတ်စွာဘုရား ကြွသွားတော်မူသောအခါ မဟာပထဝီမြေကြီးသည် ညင်ညင်သာသာတုန်လှုပ်၏၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ပရွက်ပိုးရွှ စသော

ရတနာ] နေပြည်တော်အတွင်း ဆွမ်းခံကြွတော်မူခြင်း ၁၁၅

သတ္တဝါကလေးများကို မကြိတ်မနင်း မညှဉ်းဆဲပဲ ကြွသွားတော်မူ၏။ လကျာခြေတော်ကို ပဌမ ကြွချီတော်မူ၏။ ကြွသွားတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ အလွန်နူးညံ့သော ဖဝါးတော် အပြင်သည် ရွှေခြေ နင်းပမာ တပြင်တည်း ညီညွတ်သည့် သုပတိဋ္ဌိတလက္ခဏာတော်ရှိခြင်း ကြောင့် အညီအညွတ်သာ မြေအပြင်၌ ထိတွေ့တော်မူ၏။ ဖဝါးတော်ကို မြို့အညစ်အကြေးတို့ မငြိကပ်ပေ။ မြတ်စွာဘုရား ခရီးကြွသွားသည် ရှိသော် မြေကြီးသည် စိတ်စေတနာ မရှိပဲလျက် နိမ့်ရွှိုင်းရာ အရပ်က လည်း အလိုလို မြင့်တက်၍ လာရ၏။ မြင့်မောက်သော အရပ်ကလည်း ညီညွတ်ရ၏။ ကျောက်ခဲကြီးများ ကျောက်စရစ်ခဲငယ်များ သစ်ငုတ်များ ဆူးငြောင့်များလည်း ကြွသွားရာခရီးမှ ရှောင်ရှားနှင့်ပြီးသား ဖြစ်ကုန် ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် မကျလွန်း မစိပ်လွန်းသော ခြေလှမ်းတော်ဖြင့် ကြွတော်မူ၏။ ကြွတော်မူသောအခါ ခူးဝန်းတော်နှစ်ဖက် ဖယ်ကော် နှစ်ဖက်တို့ကို မထိပါး မပွတ်တိုက်မိစေပဲ ကြွတော်မူ၏။ မမြန်လွန်း မနှေးလွန်းပဲ ကြွတော်မူ၏။ အလွန် သမာဓိ ကြီးမြတ်သူ ဖြစ်ရကား အထက်သို့လည်းမော်၍ ကြည့်တော်မမူ၊ အောက်သို့လည်း ငဲ့၍ ကြည့် တော်မမူ၊ ရှေ့နောက်ဝယာသို့လည်း မျော်၍ ကြည့်တော်မမူ၊ ရှေ့တူ ရှုလေးတောင်ခန့် (ထမ်းပိုးတပြန်ခန့်) ကိုသာ ကြည့်တော်မူ၏။ ကကြီး စုံလင် တန်းဆာ ဆင်အပ်ပြီးသော ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်းအတူ တင့်တယ်စွာ ကြွသွားတော်မူ၏။

မြတ်စွာဘုရားသခင် ကပိလဝတ် နေပြည်တော်အတွင်း အိမ် စဉ်မပြတ် ဆွမ်းရပ်လှည့်လည်တော်မူသောအခါ “ငါတို့ အရှင် သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည် ဆွမ်းခံလှည့်လည်တော်မူလာသတဲ့” ဟု နှစ် ထပ်တိုက် သုံးထပ်တိုက် စသည်ကို၌ နေထိုင်ကြသော လူများ အပေါင်းသည် ခြင်္သေ့ရုပ်ခံသည့် လေသာနန်း ပြုတင်းများကို ဖွင့်လှစ်ကြကာ မြတ်စွာဘုရားကို သူ့ထက်ငါ အလှ အယက် ဖူးမြော်ကြကုန်၏။

ရာဟုလာမယ်တော် ယသော်ဓရာမိဖုရားသည်လည်း “အရှင့် သားသည် ဤ ကပိလဝတ် နေပြည်တော်မှာပင် ရှေးအခါက ကြီးစွာသော မင်း၏စည်းစိမ်အာနုဘော်ဖြင့် ရှေ့ထမ်းစင် စသည် တို့ကို စီးနင်းတော်မူကာ လှည့်လည်တော်မူပြီးမှ ယခုအခါ ဆံမုတ်ဆိတ်ကို ပယ်ရိတ်ကာ ဖန်ရည်ဆိုးသော အဝတ်ကို

ပတ်လျက် ခွက်လက်စွဲ၍ ဆွမ်းခံလှည့်လည်တော်မူသတဲ့၊ တင့်တယ်မှ တင့်တယ်ပါ၏လော၊ မတင့်တယ်ပဲများ ရှိလေသလော” ဟု တွေးတောဆင်ခြင်ကာ ခြင်္သေ့ခံသော လေသာနန်း ပြုတင်းကို ဖွင့်၍ ကြည့်ရှုလတ်သည်ရှိသော် အထူးထူး အသွယ်သွယ် နှစ်သက်ဖွယ်ရာ လျှံဝါပြိုးပြက် တလက်လက် ကွန့်ထွက်သော ကိုယ်တော်ရောင်ဖြင့် မြို့တော်လမ်းကြီးလမ်းငယ်တို့ကို တောက်ပစေလျက် သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော လက္ခဏာတော်ကြီး ရှစ်ဆယ်သောလက္ခဏာတော်ငယ် ခြောက်သွယ်သော ရောင်ခြည်တော် အဝန်းတို့ဖြင့် ရှန်းရှန်းသပ္ပာယ် တင့်တယ်စွာ တန်းဆာဆင်အပ်သော အတုမရှိသော ဘုရား၏ အသရေတော်ဖြင့် တင့်တယ်စွာ ကြွတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြင်ရ၍ (သားတော် ရာဟုလာ မင်းသားအား ဘုရားရှင်ရှိရာသို့ ညွှန်ပြကာ) နရသီဟ ၁၀-ဂါထာတို့ဖြင့် နဖူးသင်းကျစ်တော်မှသည် အောက် ဗဝါးတော် အပြင်တိုင်အောင် မြတ်စွာဘုရား၏ ရူပကာယ ဂုဏ်ကျေးဇူးများကို မြွက်ဆိုချီးမွမ်းလေသည်။

နရသီဟ ၁၀-ဂါထာပါဠိ နိဿယ
(ရူပကာယ အသရေတော်ဖွဲ့)

- (၁) သိနိဒ္ဓန္နိလမုဒုကုဉ္ဇိတကေသော၊
 သူရိယနိမ္မလတလာဘိနလာဇော။
 ယုတ္တတုဂ်မုဒုကာယတနာသော၊
 ရံသိဇာလဝိတတော နရသီဟော။

သိနိဒ္ဓန္နိလမုဒုကုဉ္ဇိတကေသော = ပြေပြစ်တောက်ပြောင် ပိတုန်းကောင် ကဲ့သို့ ညိုမှောင်မည်းနက်ကာ နူးညံ့စွာလျက် လက်ျာခွေပတ် အဖျားညွတ်သော ဆံတော် ရှိတော်မူသော။
 သူရိယနိမ္မလတလာဘိနလာဇော = ညှစ်ကြေးကင်းစင် နေလှလင် ကဲ့သို့ ရောင်ရှင်ကွန့်မြူး နဖူးတော်အပြင်လည်း ရှိတော်မူထသော။
 ယုတ္တတုဂ်မုဒုကာယတနာသော = ရှေ့ချွန်းပုံနှယ် တင့်တယ်ရုံ မြင့်မောက်လျက် နူးညံ့ရှည်သွယ်သည့် နှာတံတော်လည်းရှိတော် မူထသော။
 ရံသိဇာလဝိတတော = ရောင်ခြည်တော် ကွန်ရက်ကို

ရတနာ] နရသီဟ ၁၀-ဂါထာပါဠိ နိဿယ ၁၁၇

မြန်ကြက်လင်းပြောင် ဆောင်သော ကိုယ်တော် ရှိတော်မူ
ထသော။ နရသီဟော = လူမြတ်ထွတ်မှုး ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်
မြတ်ကြီးပါတကား။

(၂) စက္ကဝရကိတသုရတ္တပါဒေါ၊
လက္ခဏမဏ္ဍိတအာယတပဏှိ။
စာမရဆတ္တဝိဘူသိတပါဒေါ၊
ဧသ ဟိ တုယု ပိတာ နရသီဟော။

တာတ = သားချစ်မျက်ရှု မောင်ရာဟု...။ စက္ကဝရကိတ-
သုရတ္တပါဒေါ = အကန့်တထောင် အရောင်စေကြား စက်လက္ခ
ဏာဖြင့် မှတ်သားအပ်သည့် ပတ္တမြားအသွေး နီတွေးသော ခြေ
ဖဝါးတော် ရှိတော်မူထသော။ လက္ခဏမဏ္ဍိတအာယတပဏှိ =
ကောင်းမြတ်သော လက္ခဏာတို့ဖြင့် တန်းဆာဆင် ခြယ်လှယ်
ရှည်သွယ်သော ဖနောင့်တော်လည်း ရှိတော်မူထသော။ စာမရ-
ဆတ္တဝိဘူသိတပါဒေါ = စာမရီသားမြီးယပ် ထီးဖြူတော်အမြတ်
တို့ဖြင့် တန်းဆာဆင်အပ်သော ခြေတော်အစုံ ရှိတော်မူထသော။
နရသီဟော = လူမြတ်ထွတ်မှုး ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ဖြစ်တော်မူထသော။
ဧသ—ဧသော ဟိ = တာရာ နက္ခတ်ကြယ်ပြာသာဒ်တို့ ဝန်းပတ်
လျှံရှိန် လင်းလင်းထိန်သည့် ပုဏ္ဏိန္ဒြစန်း လပြည့်ဝန်းသို့ ရဟန္တာ
ပေါင်း နှစ်သောင်းခြံရံ ဆွမ်းခံကြွတော်မူသော ထိုအရှင်မြတ်
သည်ကား။ တုယံ = သာကီနန်းဖွား သင်ချစ်သား၏။ ပိတာ =
လူဖြစ်စဉ် ရှေးကာလဝယ် မွေးဖန်ကျော် ခမည်းတော်ဘုရား
ပေတည်း။

(၃) သကျကုမာရဝရော သုခုမာလော၊
လက္ခဏစိတ္တိကပုဏ္ဏသရီရော။
လောကဟိတာယ ဂတော နရဝီရော၊
ဧသ ဟိ တုယု ပိတာ နရသီဟော။

တာတ = သားချစ်သက်ညွှာ ရာဟုလာ...။ သကျကုမာရ-
ဝရော သုခုမာလော = နူးညံ့မွေ့သိမ် အသဒ္ဓိန်တည့် သာကီန

နွယ်ဖွား မြတ်သောမင်းသားလည်း ဖြစ်ပေထသော။ လက္ခဏာ-
 စိတ္တိကပုဏ္ဏသရီရော = လက္ခဏာကြီးငယ် အသွယ်သွယ်တို့ဖြင့်
 ဆန်းကြယ်တင့်နိုး ပြည့်ဖြိုးသော ရူပကာယကိုယ်တော် ရှိတော်မူ
 ထသော။ လောကဟိတာယ = လောကသုံးပါး အစီးအပွား
 အလိုငှါ။ ဂတော = လူတွင်ထင်ရှား ဖြစ်ပွား ပေါ်ပေါက်တော်မူ
 ထသော။ နရဝီရော = လူတကာတို့ထက် ဆတက်လွန်ကျူး လုံ့လ
 ထူးလည်း ရှိတော်မူထသော။ နရသီဟော = လူမြတ်ထွတ်မှု
 ပုဂ္ဂိုလ်ထူးဖြစ်တော်မူထသော။ ဒေ—ဒေသော ဟိ = တာရာ
 နက္ခတ် ကြယ်ပြာသာဒ်တို့ ဝန်းပတ်လျှံရှိန် လင်းလင်းထိန်သည့်
 ပုဏ္ဏိန္ဒြစန်း လပြည့်ဝန်းသို့ ရဟန္တာပေါင်း နှစ်သောင်းခြံရံ ဆွမ်းခံ
 ကြွတော်မူသော ထိုအရှင်မြတ်သည်ကား။ တုယံ = သာကီ
 နန်းဖွား သင်ချစ်သား၏။ ပိတာ = လူဖြစ်စဉ် ရှေးကာလဝယ်
 မွေးဖန်တော်မူ၍ ခမည်းတော်ဘုရားပေတည်း။

(၄) အာယတယုတ္တသုသဏ္ဍိတသောတော၊
 ဂေါပခုမော အဘိနီလသုနေတ္ထော။
 ဣန္ဒဓနအဘိနီလဘမူကော၊
 ဒေ ဟိ တုယု ပိတာ နရသီဟော။

တာတ = သားချစ်သက်ညွှာ ရာဟုလာ...။ အာယတယုတ္တ-
 သုသဏ္ဍိတသောတော = ကြည်ညိုစဖွယ် သင့်လျော်ရုံရှည်သွယ်
 ၍ တင့်တယ်ပုံဟန် အသွင်သဏ္ဍာန်နှင့် ပြည့်စုံသည့် နားတော်
 လည်း ရှိတော်မူထသော။ ဂေါပခုမော = ဖွားသစ်စ နွားငယ်
 ပမာ နူးညံ့စွာသည့် မျက်တောင်မွေးလည်း ရှိတော်မူထသော။
 အဘိနီလသုနေတ္ထော = မဟူရာအရောင် ညိုမှောင်သော မျက်
 နက်တော် ရှိတော်မူထသော။ ဣန္ဒဓန အဘိနီလဘမူကော =
 သိကြားလင်းလေး သက်တင်ရေးသို့ ညွတ်ကွေးစိမ်းစို ညိုသော
 မျက်ခန်းတော် ရှိတော်မူထသော။ နရသီဟော = လူမြတ်ထွတ်မှု
 ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ဖြစ်တော်မူထသော။ ဒေ—ဒေသောဟိ = တာရာ
 နက္ခတ် ကြယ်ပြာသာဒ်တို့ ဝန်းပတ်လျှံရှိန် လင်းလင်းထိန်သည့်
 ပုဏ္ဏိန္ဒြစန်း လပြည့်ဝန်းသို့ ရဟန္တာပေါင်း နှစ်သောင်းခြံရံ

ရတနာ] နရသီဟ ၁၀-ဂါထာပါဠိ နိဿယ ၁၁၉

ဆွမ်းခံကြွတော်မူသော ထိုအရှင်မြတ်သည်ကား။ တုယံ = သာကီ
နန်းဖွား သင်ချစ်သား၏။ ပိတာ = လူဖြစ်စဉ် ရှေးကာလဝယ်
မွေးဖုတ်ကျော် ခမည်းတော်ဘုရားပေတည်း။

- (၅) ပုဏ္ဏသသင်္ကနိဘော မုခဝဏ္ဏော၊
ဒေဝနရာန ပိယော နရနာဂေါ။
မတ္တဂဇိန္ဒဝိလာသိတဂါမိ၊
ဧသ ဟိ တုယု ပိတာ နရသီဟော။

ရာဟုလ = ချစ်သားသည်းချာ ရာဟုလာ...။ ယဿ =
အကြင် ရဟန်းမြတ်ကြီး၏။ မုခဝဏ္ဏော = တင့်တယ် သန့်ရှင်း
မျက်နှာတော် အဆင်းသည်။ ပုဏ္ဏသသင်္ကနိဘော = ပန္နရသီ
ရက်တိထီဝယ် ဥဒည်တက်ထွန်း လပြည့်ဝန်းနှင့်တူပေ၏။ ဒေဝ-
နရာနံ = မြဟွာ နတ်လူ သုံးဘုံသူတို့သည်။ ပိယော = ရတနာ
မျက်နှစ် မေတ္တာစစ်ဖြင့် ချစ်ခင်လေးမြတ်အပ်ပေထသော။ နရ-
နာဂေါ = လူတို့၏အရှင် ပြောင်မာတင်ကြီးသဖွယ်လည်း ဖြစ်
တော်မူထသော။ မတ္တဂဇိန္ဒဝိလာသိတဂါမိ = အမှန်ယစ်သော
ဆင်မင်းအတူ တင့်တယ်သောသွားခြင်းလည်း ရှိတော်မူထသော။
နရသီဟော = 'လူမြတ်ထွတ်မှူး ပုဂ္ဂိုလ်ထူးလည်း ဖြစ်တော်မူထ
သော။ ဧသ—ဧသော ဟိ = တာရာ နက္ခတ် ကြယ်ပြာသာဒ်တို့
ဝန်းပတ်လျှံရှိန် လင်းလင်းထိန်သည့် ပုဏ္ဏိန္ဒုစန်း လပြည့်ဝန်းသို့
ရဟန္တာပေါင်း နှစ်သောင်းခြံရံ ဆွမ်းခံကြွတော်မူသော ထိုအရှင်
မြတ်သည်ကား။ တုယံ = သာကီနန်းဖွား သင် ချစ်သား၏။
ပိတာ = လူဖြစ်စဉ် ရှေးကာလဝယ် မွေးဖုတ်ကျော် ခမည်းတော်
ဘုရားပေတည်း။

- (၆) သိနိဒ္ဓဂန္တီရမဇ္ဈသဘောသော၊
ဟိဂုံလဗန္ဓုကရတ္တသုဇိဝေါ။
ဝိသတိ ဝိသတိ သေတသုဒန္တော၊
ဧသ ဟိ တုယု ပိတာ နရသီဟော။

ရာဟုလ = ချစ်သားသည်းချာ ရာဟုလာ...။ သိနိဒ္ဓဂန္တိရ-
မဇ္ဈသဘောသော = ပြေပြစ်နက်နဲ လွန်ကဲသာယာ ချိုမြိန်စွာ
သော အသံရှိတော်မူထသော။ ဟိဂုံလဗန္ဓုကရတ္တသုဇိဓော =
ဟသံပဒါး အလားတူစွာ လယ်ခေါင်ရန်းပမာကဲ့သို့ တျာတျာ
နီမြန်း တင့်ဆန်းသောလျှာတော် ရှိတော်မူထသော။ ဝိသတိ
ဝိသတိ သေတသုဒန္တော = အထက်နှစ်ဆယ် အောက်နှစ်ဆယ်
လျှင် စင်ကြယ်ဖြူထွားသည့် သွားတော်လည်း ရှိတော်မူထသော။
နရသီဟော = လူမြတ်ထွတ်မှုး ပုဂ္ဂိုလ်ထူးလည်း ဖြစ်တော်မူထ
သော။ ဧသ—ဧသော ဟိ = တာရာ နက္ခတ် ကြယ်ပြာသာဒ်တို့
ဝန်းပတ်လျှံရှိန် လင်းလင်းထိန်သည့် ပုဏ္ဏိန္ဒရစန်း လပြည့်ဝန်းသို့
ရဟန္တာပေါင်း နှစ်သောင်းခြံရံ ဆွမ်းခံကြွတော်မူသော ထိုအရှင်
မြတ်သည်ကား။ တုယံ = သာကီနန်းဖွား သင် ချစ်သား၏။
ပိတာ = လူဖြစ်စဉ် ရှေးကာလဝယ် မွေးဖန်တော်ကျော် ခမည်းတော်
ဘုရားပေတည်း။

- (၇) ခတ္တိယသမ္ဘဝအဂ္ဂကုလီနော၊
- ဒေဝမနုဿနမသိတပါဒေါ။
- သီလသမာဓိပတိဋ္ဌိတစိတ္တော၊
- ဧသ ဟိ တုယု ပိတာ နရသီဟော။

ရာဟုလ = ချစ်သားသည်းချာ ရာဟုလာ...။ ခတ္တိယသမ္ဘဝ-
အဂ္ဂကုလီနော = သမ္ဘတန္ဓယ်ရိုး မင်းအမျိုးမှဖြစ်၍ စင်စစ်အမျိုး
လည်း မြတ်တော်မူထသော။ ဒေဝမနုဿနမသိတပါဒေါ =
မြဟွာ နတ်လူ သုံးဘုံသူတို့ ကြည်ဖြူမြတ်နိုး တုံ့ဝပ်လျှိုး၍ ရှိခိုး
ဦးညွတ်ရာ လက္ခဏာဝန်းရံ ခြေတော်အစုံလည်း ရှိတော်မူပေထ
သော။ သီလသမာဓိပတိဋ္ဌိတစိတ္တော = သီလဂုဏ် သမာဓိဂုဏ်
တို့ဖြင့် မတုန်မြဲခန့် ကြံကြံခိုင်ကျည် တည်သော စိတ်နှလုံးလည်း
ရှိတော်မူထသော။ နရသီဟော = လူမြတ်ထွတ်မှုး ပုဂ္ဂိုလ်ထူး
လည်း ဖြစ်တော်မူထသော။ ဧသ—ဧသော ဟိ = တာရာ နက္ခတ်
ကြယ်ပြာသာဒ်တို့ ဝန်းပတ်လျှံရှိန် လင်းလင်းထိန်သည့် ပုဏ္ဏိန္ဒရ
စန်း လပြည့်ဝန်းသို့ ရဟန္တာပေါင်း နှစ်သောင်းခြံရံ ဆွမ်းခံ

ကြွတော်မူသော ထိုအရှင်မြတ်သည်ကား။ တုယံ = သာကီ
နန်းဖွား သင်ချစ်သား၏။ ပိတာ = လူဖြစ်စဉ် ရှေးကာလဝယ်
မွေးဖန်တော်ကျော် ခမည်းတော်ဘုရားပေတည်း။

- (ဂ) ဝဋ္ဋသုဝဋ္ဋသုသဏ္ဍိတဂီဝေါ၊
- သီဟဟန မိဂရာဇသရီရော။
- ကဉ္စနသုတ္တဝိ ဥတ္တမဝဏ္ဏော၊
- ဧသ ဟိ တုယု ပိတာ နရသီဟော။

ရာဟုလ = ချစ်သားသည်းချာ ရာဟုလာ...။ ဝဋ္ဋသုဝဋ္ဋသု-
သဏ္ဍိတဂီဝေါ = လုံးဝန်းပြည့်ဖြိုး ရွှေမုရိုးစည်ဟန် သဏ္ဍာန်
ကောင်းမွန်သည့် လည်ပင်းတော်လည်း ရှိတော်မူထသော။
သီဟဟန = ခြင်္သေ့မင်း၏မေးလို ရှုန်းစိုပုံ့ပုံ့ ဖြိုးစုံ့စုံ့လျှင်
ပြိုးတော့မည့်ပုံ ဆန်းတုံဆယ့်နှစ်ရက် စန်းယုန်စက်ကဲ့သို့ ရောင်
ယွက်ထွန်းပေါ် မြတ်မေးတော်လည်း ရှိတော်မူထသော။ မိဂ-
ရာဇသရီရော = သားတို့သနင်း ခြင်္သေ့မင်း၏ ရွှေပိုင်းကိုယ်ပေါက်
ကဲ့သို့ မိုမောက်ပြည့်ဖြိုးသောကိုယ်တော်လည်း ရှိတော်မူထသော။
ကဉ္စနသုတ္တဝိ = လှော်ရွှေဦးသစ် ဇမ္ဗူရဇပုံသွင် ရောင်ရှင်ပိုးဝင်း
သိမ်မွေ့သော အရေတော်အဆင်းလည်း ရှိတော်မူထသော။ ဥတ္တမ
ဝဏ္ဏော = တုဖက်မဲ့လျှင်း မြတ်သော အဆင်းလည်း ရှိတော်
မူထသော။ နရသီဟော = လူမြတ်ထွတ်မှုး ပုဂ္ဂိုလ်ထူးလည်း
ဖြစ်တော်မူထသော။ ဧသ—ဧသော ဟိ = တာရာနက္ခတ် ကြယ်
ပြာသာဒ်တို့ ဝန်းပတ်လျှံရှိန် လင်းလင်းထိန်သည့် ပုဏ္ဏိန္ဒြစန်း
လပြည့်ဝန်းသို့ ရဟန္တာပေါင်း နှစ်သောင်းမြီရံ ဆွမ်းခံကြွတော်
မူသော ထိုအရှင်မြတ်သည်ကား။ တုယံ = သာကီနန်းဖွား သင်
ချစ်သား၏။ ပိတာ = လူဖြစ်စဉ် ရှေးကာလဝယ် မွေးဖန်တော်ကျော်
ခမည်းတော်ဘုရားပေတည်း။

- (ဇ) အဉ္စနဝဏ္ဏသုနီလသုကေသော၊
- ကဉ္စနပဇ္ဇဝိသုဒ္ဓနလာဇော။
- ဩသမိပဏ္ဏရသုဒ္ဓသုဥဏ္ဏော၊
- ဧသ ဟိ တုယု ပိတာ နရသီဟော။

ရာဟုလ = ချစ်သားသည်းချာ ရာဟုလာ...။ အဉ္ဇနဝဏ္ဏသု-
 နီလသုကေသော = မျက်စဉ်းညိုအရောင် မည်းမှောင်စိမ်းလဲ့သည့်
 ဆံတော်လည်း ရှိတော်မူထသော။ ကဉ္ဇနပဇ္ဇ ဝိသုဒ္ဓနလာဇ္ဇော =
 ရှေ့ပြားအပြင်ကဲ့သို့ စင်ကြယ်ပြန့်ဖြူးသော နဖူးတော်အပြင်လည်း
 ရှိတော်မူထသော။ ဩသဓိပဏ္ဏရ သုဒ္ဓသုဥဏ္ဍော = သောက်ရှူး
 ကြယ်အတူ ဖွေးဖြူစင်ကြယ်သော ဥဏ္ဏလုံမွှေးရှင်တော်လည်း
 ရှိတော်မူထသော။ နရသီဟော = လူမြတ်ထွတ်မှုး ပုဂ္ဂိုလ်ထူး
 လည်း ဖြစ်တော်မူပေထသော။ ဒေ—ဒေသော ဟိ = တာရာ
 နက္ခတ် ကြယ်ပြာသာဒ်တို့ ဝန်းပတ်လှံ့ရှိန် လင်းလင်းထိန်သည့်
 ပုဏ္ဏိန္ဒရစန်း လပြည့်ဝန်းသို့ ရဟန္တာပေါင်း နှစ်သောင်းခြံရံ ဆွမ်းခံ
 ကြွတော်မူသော ထိုအရှင်မြတ်သည်ကား။ တုယံ = သာကီ
 နန်းဖွား သင်ချစ်သား၏။ ဝိတာ = လူဖြစ်စဉ် ရှေးကာလဝယ်
 မွေးဖန်တီးကျော် ခမည်းတော်ဘုရားပေတည်း။

(၁၀) ဂစ္ဆတိ'နိလပထေ ဝိယ စန္ဒော၊
 တာရဂဏာ ပရိဝေဋ္ဌိတရူပေါ။
 သာဝကမဇ္ဈဂတော သမဏိန္ဒော၊
 ဒေ ဟိ တုယု ဝိတာ နရသီဟော။

ရာဟုလ = ချစ်သားသည်းချာ ရာဟုလာ...။ တာရဂဏာ
 ပရိဝေဋ္ဌိတရူပေါ = နက္ခတ်တာရာ ကြယ်တကာတို့ ဝန်းကာပတ်
 ခြံရံအပ်သော သဘောရှိသော။ စန္ဒော = ပြာသာဒ်ယာဉ်သာ
 လစကြာသည်။ အနိလပထေ = လေလမ်းတစ်ခု ကောင်းကင်
 အပြင်၌။ ဂစ္ဆတိ ဝိယ = ဝိထိသုံးသွယ် တင့်တယ်စွာ သွား
 သကဲ့သို့။ ဟထာ = ထို့အတူ။ သာဝက မဇ္ဈဂတော = သာဝက
 များကြွယ် ရဟန္တာတို့အလယ်၌ တင့်တယ်စွာ ကြွသွားတော်
 မူသော။ သမဏိန္ဒော = ရဟန်းတို့သနင်း တရားမင်းဖြစ်တော်
 မူသော။ နရသီဟော = လူမြတ်ထွတ်မှုး ပုဂ္ဂိုလ်ထူးလည်း ဖြစ်တော်
 မူထသော။ ဒေ—ဒေသော ဟိ = ရဟန္တာပေါင်း နှစ်သောင်း
 ခြံရံ ဆွမ်းခံကြွတော်မူသော ထိုအရှင်မြတ်သည်ကား။ တုယံ =

ရတနာ] သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး သောတာပန်တည်ခြင်း ၁၂၃

သာကီနန်းဖွား သင်ချစ်သား၏။ ပိတာ = လူဖြစ်စဉ် ရှေးကာလ
ဝယ် မွေးဖန်တော်ကျော် ခမည်းတော်ဘုရားပေတည်း။

ရာဟုလာမယ်တော် ယသော်ဓရာမိဖုရားသည် ဖော်ပြရာပါ
နရသီဟ (ရူပကာယ အသရေတော်ဖွဲ့) ဆယ်ဂါထာတို့ဖြင့်
မြွက်ဆိုချီးမွမ်းပြီးလျှင် ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးထံမှောက်
သို့ သွားရောက်ချဉ်းကပ်လျက် “ခမည်းတော် မင်းကြီး……အရှင်
မင်းကြီးတို့၏သားတော် မြတ်ဘုရားသည် ယခုအခါ ရဟန္တာ
ပေါင်း နှစ်သောင်းခြံရံလျက် ဆွမ်းခံ လှည့်လည်တော်မူသတဲ့” ဟု
မင်းကြီးအား လျှောက်ထား ပြောကြားလေ၏။

ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး သောတာပန်တည်ခြင်း

ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် ယသော်ဓရာမိဖုရား
လျှောက်ထားသောစကားကို ကြားသိရလေလျှင် တုန်လှုပ် ထိတ်
လန့်သော စိတ်နှလုံးရှိသည်ဖြစ်၍ လက်ဖြင့် ဝတ်လဲတော် (ပုဆိုး)
ကို ကိုင်မလျက် အဆောတလျင်ပင် ရွှေနန်းတော်မှထွက်ခဲ့၍
လျင်မြန်စွာ သွားရောက်ကာ မြတ်စွာဘုရား၏ ရွှေမှောက်၌
ရပ်တည်လျက် “အရှင်မြတ်ဘုရား……တပည့်တော်တို့ကို အဘယ့်
ကြောင့် အရှက်ခွဲရသနည်း၊ အဘယ်အတွက်ကြောင့် ယခုလို
ဆွမ်းခံလှည့်လည်ကြရသနည်း၊ ဤမျှလောက် များပြားသော
ရဟန်းတော်နှစ်သောင်းတို့အတွက် ခမည်းတော်၏အထံ၌ ဆွမ်း
ပြည့်စုံစွာ ရနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်ဟူ၍ အောက်မေ့မှတ်ထင်တော်မူ
ပါသလော” ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း
“ခမည်းတော်မင်းကြီး…… ဤအိမ်စဉ်မပြတ် ဆွမ်းရပ်လှည့်လည်
ခြင်း (= သပဒါနစာရိက) ကျင့်ဝတ်သည် ငါဘုရားတို့၏ အနှွယ်
စဉ်ဆက် ဆင်းသက်လာသော အကျင့်ဖြစ်ပေသည်” ဟု မိန့်ကြား
တော်မူလေသော် ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် “သား
တော် အရှင်မြတ်ဘုရား……အကျွန်ုပ်တို့၏ အမျိုးအနှွယ်သည်ကား
ကပ်ဦးအစ သမ္ပတမင်းမှ အနှွယ်မပျက် ဆင်းသက်လာသော
မဟာသမ္ပတ ခတ္တိယအနှွယ် မဟုတ်ပါလော၊ ထိုမဟာသမ္ပတ

ခတ္တိယအန္တယ်အစဉ်၌ တဦးသောမင်းမျှလည်း ဆွမ်းခံလှည့်လည်
 သောမည်သည် မရှိခဲ့ပါ” ဟူ၍ လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ
 မြတ်စွာဘုရားက “ခမည်းတော်မင်းကြီး... ဤမဟာသမ္မတ
 ခတ္တိယအန္တယ်သည် သင်မင်းကြီး၏ အန္တယ်ဖြစ်၏။ ငါတို့၏ အန္တယ်
 သည်ကား ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရား၊ ကောဏ္ဍည မြတ်စွာဘုရား၊
 မင်္ဂလမြတ်စွာဘုရား။ ပ။ ကဿပမြတ်စွာဘုရား ဤဘုရားရှင်တို့
 ဆက်နွယ်စီစဉ် ဗုဒ္ဓဝင်ဖြစ်ချေ၏။ ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရား အစ
 ကဿပ မြတ်စွာဘုရား အဆုံးရှိသည့် ဤနှစ်ကျိပ်လေးဆူသော
 နောင်တော် နေောင်တော် မြတ်စွာဘုရားတို့သည်၎င်း၊ ထိုမှတပါး
 ထောင်ပေါင်းများစွာ ဂင်္ဂါဝါလု နှိုင်းတုပုံယူ ပွင့်တော်မူကြသော
 မြတ်စွာဘုရားတို့သည်၎င်း အိမ်စဉ်မပြတ် ဆွမ်းရပ်လှည့်လည်
 တော်မူကြမြဲ ဖြစ်ကုန်၏။ အိမ်စဉ်မပြတ် ဆွမ်းရပ်လှည့်လည်ခြင်း
 အကျင့်ဖြင့်ပင်လျှင် အသက်မွေးမှုကို ပြုတော်မူကြကုန်၏” ဟု
 မိန့်ကြားပြီးလျှင် ခရီးလမ်းအကြား၌ ရပ်တော်မူရင်းပင်—

ဥတ္တိဋ္ဌေ နပ္ပမဇ္ဇေယျ၊
 ဓမ္မံ သုစရိတံ စရေ။
 ဓမ္မစာရီ သုခံ သေတိ၊
 အသ္မိံ လောကေ ပရမိ စ။

ခမည်းတော်မင်းကြီး... ရဟန်းဖြစ်သောသူသည်
 ဒကာ ဒကာမတို့၏ အိမ်တံခါးဝဝယ် သပ္ပာယ်စွာရပ်၍
 ရအပ်သောဆွမ်း၌ မမေ့မလျော့ရာ၊ အနေသန(= မအပ်
 သော ရှာမှီးမှု)နှင့် မဖက်စပ် ကောင်းစွာကျင့်အပ်သော
 ဆွမ်းခံ လှည့်လည်ခြင်း အကျင့်ကို ကျင့်ရာ၏။ ယင်းသို့
 ဆွမ်းခံကျင့်ဝတ်ကို မချွတ်ပြုကျင့်လေ့ရှိသော ရဟန်းသည်
 ယခုဘဝ၌၎င်း၊ တမလွန်ဘဝ၌၎င်း ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ
 ချမ်းသာစွာ နေထိုင်ရလေ၏—

ဟူသော ဤဂါထာကို ဟောကြားတော်မူလေလျှင် ဂါထာ၏
 အဆုံး၌ ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် သောတာပတ္တိ
 ဖိုလ်၌ တည်လေ၏။

ရတနာ] သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး သကဒါဂါမ်တည်ခြင်း ၁၂၅

ခမည်းတော်မင်းကြီး သကဒါဂါမ်တည်၍
မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိဂေါတမီ သောတာပန်တည်ခြင်း

ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် သောတာပန် တည်ပြီး လျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ လက်တော်မှ သပိတ်ကို ကိုယ်တိုင် လှမ်းယူပွေ့ဆောင်ကာ နောက်ပါရဟန္တာ အရှင်မြတ်ပေါင်း နှစ်သောင်းနှင့်တကွ မြတ်စွာဘုရားကို ရွှေနန်းတော်သို့ ပင့်ဆောင် လျက် အသင့်ခင်းထားအပ်သည့် မြတ်သောနေရာတို့၌ နေထိုင် သီတင်းသုံးစေတော်မူ၏။ ရွှေနန်းတော်သို့ရောက်လျှင် မြတ်စွာ ဘုရားသည်—

ဓမ္မံ စရေ သုစရိတံ၊
န နံ ဒုစ္စရိတံ စရေ။
ဓမ္မစာရီ သုခံ သေတိ၊
အသ္မိံ လောကေ ပရမိ စ။

ခမည်းတော် မင်းကြီး... အနေသနနှင့် မဖက်စပ် ကောင်းစွာကျင့်အပ်သော ဆွမ်းခံအကျင့်ကိုကျင့်ရာ၏။ ထို ဆွမ်းခံအကျင့်ကို (ပျိုပဏ်၊ သူရာ၊ ပြည့်တန်းဆာ၊ လင်ကွာ၊ ရဟန်းမ = အပျိုကြီး၊ ပဏ္ဍုက်၊ သေတင်းကုပ်၊ ပြည့်တန်း ဆာမ၊ လင်ကွာမုဆိုးမ၊ ရဟန်းမ ဤခြောက်ပါးသော) အဂေါစရဋ္ဌာန၌ လှည့်လည်သောအားဖြင့် မကောင်း သဖြင့် မကျင့်ရာ။ ယင်းသို့ အနေသနနှင့် မဖက်စပ် ဖြူ စင်သော ဆွမ်းခံကျင့်ဝတ်ကို မချွတ်ပြုကျင့်လေ့ရှိသော ရဟန်းသည် ယခုဘဝ၌၎င်း၊ တမလွန်ဘဝ၌၎င်း ချမ်း သာစွာ နေထိုင်ရလေ၏—

ဟူသော ဤဒုတိယ ဂါထာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။ ဤဒုတိယဂါထာ၏အဆုံး၌ ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် သကဒါဂါမ်ဖိုလ်၌တည်၍ မိထွေးတော်မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ မိဖုရားကြီးသည်ကား သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏။

ထိုအခါ ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် မြတ်စွာဘုရား အမှူးရှိသော ရဟန္တာပေါင်း ထေရ်နှစ်သောင်းတို့ကို စောစီးကပင် ကြိုတင်ချက်ပြုတ် စီမံပြီးရှိသည့် မွန်မြတ်သော ဆွမ်းခဲဇွယ်ဘောဇဉ်အမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် ဆက်ကပ်လုပ်ကျွေးလေ၏။

စန္ဒကိန္နရီဇာတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း

ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတော်တို့ ဆွမ်းကိစ္စပြီးဆုံးလတ်သောအခါ (ရာဟုလ္လာမယ်တော် ယသော်ဓရာ မိဖုရားကို ထား၍) အလုံးစုံသော နန်းတွင်းသူ မင်းမောင်းမ အပေါင်းသည် မြတ်စွာဘုရားထံတော်မှောက်သို့ လာရောက် ချဉ်းကပ်လျက် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပူဇော်ကြလေ၏။

ရာဟုလ္လာ မယ်တော် ယသော်ဓရာ မိဖုရားသည်ကား အခြွေအရံများက “အရှင်မ... အဆောင်တော်မှ ထွက်ကြပြီးလျှင် အရှင်သားကို ရှိခိုးပါလော့” ဟူ၍ တင်လျှောက်ပြောဆိုအပ်ပါသော်လည်း “ရှင်မတို့... ငါ၏ ကျေးဇူးအထူးရှိခဲ့ပါမူ အရှင်သားသည် ကိုယ်တိုင်ပင် ငါ့အထံသို့ ကြွလာတော်မူပါလိမ့်မည်၊ ကြွလာတော်မူမှသာ ငါသည် အရှင်သားကို ရှိခိုးပေအံ့” ဟု ပြန်ကြားပြောဆိုကာ မသွားပဲ မိမိ၏ တိုက်ခန်းမှာပင် ဣန္ဒြေမပျက် နေထိုင်လျက်ရှိပေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒန မင်းကြီးကို သပိတ်တော်ကို ယူဆောင်စေပြီးလျှင် အဂ္ဂသာဝကမထေရ်မြတ်နှစ်ပါး ကို့နှင့် အတူတကွ ယသော်ဓရာ မိဖုရား၏ အဆောင်တော်ကြက်သရေတိုက်ခန်းသို့ ကြွမြန်းတော်မူလေသည်။ (ထိုအချိန်၌ ယသော်ဓရာမိဖုရား၏ အထံ၌ ကခြေသည် မောင်းမပေါင်းလေးသောင်းတို့ ခညောင်းနေထိုင်ဆဲ ရှိကြကုန်၏။ ထိုကခြေသည် မောင်းမပေါင်း လေးသောင်းတို့အနက် မင်းသမီးကညာပေါင်းပင် တထောင်ကိုးဆယ်တို့ ပါဝင်ကြလေသည်။ ယသော်ဓရာ မိဖုရားသည် မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်မြတ် မိမိ၏ အဆောင်တော် ကြက်သရေတိုက်ခန်းသို့ ကြွမြန်းတော်မူလာ

သည်ကို သတင်းစကား ကြားသိလေလျှင် “ကခြေသည် မောင်းမပေါင်းလေးသောင်းလုံးတို့ပင် ဖန်ရည်စွန်းသော အဝတ်တို့ကို ဝတ်ဆင်ကြရမည်” ဟု မောင်းမပေါင်း လေးသောင်းတို့အား ညွှန်ကြားချက်စကား ပြောကြားစေလေသည်။ ထိုမောင်းမလေးသောင်းတို့သည် ယသော်ဓရာ မိဖုရား ညွှန်ကြားချက် အတိုင်း ဖန်ရည်စွန်းသော အဝတ်ကို ဝတ်ဆင်ကြလေသည်။ ။(စန္ဒကိန္နရီဇာတ်အဋ္ဌကထာမှ)။

မြတ်စွာဘုရားသည် ယသော်ဓရာမိဖုရား၏ အဆောင်တော်ကြက်သရေတိုက်ခန်းသို့ ရောက်လတ်သော် “ငါဘုရားအား ယသော်ဓရာမင်းသမီး အလိုရှိတိုင်း ရှိခိုးလာသည်ကို တစုံတခု အဟန့်အတားစကား မပြောကြားရ” ဟု မိန့်ကြားပြီးလျှင် အသင့်ခင်းထားပြီးရှိသော နေရာ၌ ထိုင်နေတော်မူလေ၏။

ယသော်ဓရာ မိဖုရားသည် မြတ်စွာဘုရားထံမှောက်သို့ လျှင်မြန်စွာ လာရောက်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ ဖမျက်တော်နှစ်ဖက်တို့ကို မိမိလက်နှစ်ဖက်ဖြင့် တအားကုန်တင်းကြပ်စွာ ဆွဲကိုင်ပိုက်ဖက်၍ ဖမိုးတော်ထက်၌ မိမိ၏ ဦးခေါင်း (နဖူးပြင်)ကို တင်ထားကာ ဗယ်ညှာပြောင်းလှန် အတန်တန် ဦးခိုက်၍ အလိုရှိတိုင်း အားပါးတရ ရှိခိုးလေ၏။ ထိုအခါ ခမည်းဟော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည်—

“ဘုန်းတော်ကြီးသော သားတော်မြတ်ဘုရား…… အကျွန်ုပ်၏ သမီးသည် အရှင်ဘုရားတို့ ဖန်ရည်စွန်းသော အဝတ်တို့ကို ဝတ်ရုံတော်မူပြီဟူသော သတင်းကို ကြားသည့်အချိန်ကစ၍ပင် ဖန်ရည်စွန်းသော အဝတ်ကို ဝတ်ခဲ့ပါပြီ။ အရှင်ဘုရားတို့ ဆွမ်းတထပ်သာ စားကြောင်း သတင်းကောင်း ကြားသိရလျှင်ပင် ထမင်း (ပွဲတော်စာ) တထပ်ကိုသာ စားခဲ့ပါပြီ။ အရှင်ဘုရားတို့ မြတ်သော အိပ်ရာနေရာကို စွန့်ပစ်ကြောင်း သတင်းစကား ကြားသိရလျှင်ပင် အကျွန်ုပ်၏ သမီးတော်သည် ကြီးပြားဖြင့် ရက်အပ်သော ညောင်စောင်း၌သာ အိပ်ခဲ့ရှာပါပြီ။

အရှင်ဘုရားတို့ ပန်းနံ့ သာစသည်တို့မှ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း သတင်းစကား ကြားသိရလျှင်ပင် အကျွန်ုပ်၏ သမီး တော်သည် ပန်းပန်ခြင်း နံ့သာလိမ်းခြင်း အမှုတို့မှ ရှောင်ကြဉ်ခဲ့ ရှာပါပြီ။

အရှင်ဘုရားတို့ တောထွက်၍ သွားသောအခါ ဆွေတော်မျိုးတော်ဖြစ်သော မင်းညီမင်းသား သူတပါး တို့က မြောက်စားမြတ်လေး ကောင်းမွန်စွာ မွေးမြူလိုကြ ပါသည်ဟု သဝဏ်လွှာပါး သတင်းစကား ကြားလာပါ သော်လည်း အကျွန်ုပ်၏သမီးတော်သည် တဦးတယောက် ကိုမျှ ဂေဟသီတ ပေမတဏှာဖြင့် ပြန်လှန်စောင်းငဲ့၍မျှ မကြည့်ခဲ့ရှာပါပေ။ ဤသို့လျှင် အကျွန်ုပ်၏သမီးတော်သည် အံ့ဩချီးမွမ်းလောက်သော ဂုဏ်ကျေးဇူးအထူးနှင့် ပြည့်စုံ သူ ဖြစ်ပါပေသည်” —

ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရား၌သာ ချစ်ခင်မြတ်နိုးမှု စသည်တို့နှင့် ပြည့်စုံ ကြောင်း ဂုဏ်ကျေးဇူးစကားကို လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက—

“ခမည်းတော်မင်းကြီး...ယခုအခါ၌ ခမည်းတော် မင်းကြီးက ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်လျက် ရှိသည့်ပြင် ဉာဏ်ပညာကလည်း ရင့်ကျက်သဖြင့် ရာဟုလဒူမယ်တော် ယသော်ဓရာမင်းသမီး မိမိကိုယ်ကို မိမိထိန်းသိမ်းစောင့် ရှောက်ခြင်းမှာ အံ့ဩဖွယ်ရာ မဟုတ်ပါသေး၊ ဤရာဟုလဒူ မယ်တော် ယသော်ဓရာမင်းသမီးသည် ရှေးအတိတ်အခါ က (အသင်မင်းကြီးလို) စောင့်ရှောက် ထိန်းသိမ်းသူမရှိ ပါပဲလျက် စန္ဒတောင်ခြေရင်း၌ လှည့်ပတ်သွားလာကာ ပါရမီဉာဏ် မရင့်သန်သေးမီကပင် မိမိကိုယ်ကို မိမိထိန်း သိမ်းစောင့်ရှောက်ခဲ့ပြီ” —

ဟု မိန့်ကြားတော်မူ၍ အတိတ်ဖြစ်ရပ် (ပကိဏ္ဍကနိပါတ်၊ ၂-ခု မြောက်) စန္ဒကိန္နရိဇာတ်ကို ဟောကြားတော်မူပြီးလျှင် နေရာမှ

ထ၍ ရဟန္တာပေါင်း နှစ်သောင်းခြံရံကာ နိဂြောဓာရုံကျောင်း တော်သို့ ပြန်ကြွတော်မူလေ၏။

ညီတော်နန္ဒမင်းသားကို ရဟန်းပြုစေတော်မူခြင်း

(နန္ဒမင်းသားအကြောင်း အနည်းငယ်မှတ်ဖွယ်ကား...မယ်တော် မဟာမာယာဒေဝီမှ အလောင်းတော် သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားကို ဖွားမြင်ပြီး နောက် နှစ်ရက်၊ သုံးရက်မြောက်တွင် မာယာဒေဝီ၏ညီမတော် ဘုရား အလောင်း၏မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိဂေါတမီမှ နန္ဒမင်းသားကို ဖွားမြင်လေသည်။ နန္ဒမင်းသားကို ဖွားမြင်ပြီးသော် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည် မိမိ၏သားရင်း နန္ဒမင်းသားကို အထိန်းတော်များအား ပေးအပ်ပြီးလျှင် မိမိကိုယ်တိုင်ကမူ ဘုရားအလောင်း (တူတော်)၏ အ ထိန်းအယက်စွ အဝဝကို ကိုယ်တိုင် ပြုလုပ်ကာ မိမိ၏ နို့ ချိုအေးကို အလောင်းတော်အား တိုက်ကျွေးမွေးမြူခဲ့လေသည်။ နန္ဒမင်းသားသည် အလောင်းတော်အောက် နှစ်ရက်သုံးရက်သာ ငယ်သူဖြစ်၏။ အရပ် အမောင်းအားဖြင့်လည်း နန္ဒမင်းသားသည် အလောင်းတော် အောက် လက်လေးသစ်သာ နိမ့်သူဖြစ်၏။)

မြတ်စွာဘုရားရှင် ကပိလဝတ် နေပြည်တော်သို့ ရောက်၍ သုံးရက်မြောက်သောနေ့၌ ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် သားတော် နန္ဒမင်းသားအား—

- (၁) ကေသဝိဿဇ္ဇနမင်္ဂလာ = အိမ်ရှေ့မင်းဥသျှောင် တော် ထုံးဖွဲ့ရန်အတွက် မင်းသားငယ်ကာလကထုံးဖွဲ့ရင်း ရှိသော ဥသျှောင်ဆံထုံးကို ဖြည့်ခြင်းမင်္ဂလာ၊
- (၂) ပဏ္ဍမန္တမင်္ဂလာ = အိမ်ရှေ့မင်း ဟူ၍ ကမ္ဘည်း တံဆိပ် ခပ်နှိပ်ထားသည့် ရှေ့ပြားသင်းကျစ်တော်ကို နဖူး၌ တပ်ဆင်ခြင်း မင်္ဂလာ၊
- (၃) ဗရပုဝေသနမင်္ဂလာ = အိမ်ရှေ့စံ နန်းတော် အပ်နှင်းပွဲ မင်္ဂလာ၊
- (၄) အာဝါဟမင်္ဂလာ = နှမတော် ဇနပဒကလျာ- ဏီနှင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း မင်္ဂလာ၊

(၅) ဆတ္တုဿာပနမင်္ဂလာ = အိမ်ရှေ့ ထီးဖြူတော် စိုက်ဆောက်အပ်နှင်းခြင်း မင်္ဂလာ၊

ဤငါးပါးသော မင်္ဂလာတို့ကို ဆင်ယင်ကျင်းပမှု ပြုလုပ်စေလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ရွှေနန်းတော်သို့ ကြွသွားတော်မူ၍ နန္ဒမင်းသားကို သပိတ်တော်ကို ပွေယူစေပြီးလျှင် ရှင်ရဟန်းပြုစေတော်မူလိုသည်ဖြစ်၍ အနုမောဒနာမင်္ဂလာတရားစကား ဟောကြားတော်မူပြီးလျှင် နေရာမှထ၍ ကျောင်းတော်သို့ ပြန်ကြွတော်မူခဲ့လေသည်။

ရွှေနန်းတော် ခန်းမဆောင်၌ပင် မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုယ်တော်၏သပိတ်ကို ကိုယ်တော်တိုင် ယူရန်ဖြစ်သော်လည်း နန္ဒမင်းသားကို ရှင်ရဟန်း ပြုပေးလိုသည့်အတွက် နန္ဒမင်းသား၏ လက်မှ သပိတ်ကို ယူတော်မမူခဲ့ချေ။ နန္ဒမင်းသားသည်လည်း နောင်တော် မြတ်ဘုရား၌ အလွန်အလွန် ရိုသေလှသဖြင့် “နောင်တော် မြတ်ဘုရား...အရှင်နောင်တော်မြတ်ဘုရားတို့၏ သပိတ်တော်ကို ယူတော်မူကြပါဘုရား” ဟူ၍ မလျှောက်ဝံ့ပဲရှိလေသည်။ နန္ဒမင်းသားသည် စောင်းတန်း(= လှေကား) ဦးသို့ ရောက်လျှင် သပိတ်တော်ကို ယူတော်မူလိမ့်မည်ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ကာ သပိတ်တော်ကို ပွေ့ချီလျက်သာ လိုက်ပါရလေ၏။ စောင်းတန်း(= လှေကား) ဦးသို့ ရောက်သောအခါလည်း မြတ်စွာဘုရားသည် သပိတ်တော်ကို ယူတော်မမူချေ။

နန္ဒမင်းသားသည် “စောင်းတန်း(= လှေကား) ရင်း အောက်ခြေသို့ရောက်လျှင် သပိတ်တော်ကို ယူတော်မူလိမ့်မည်” ဟု ကြံစည် အောက်မေ့ကာ သပိတ်တော်ကို ပွေ့ချီလျက်သာ လိုက်ပါရလေ၏။ စောင်းတန်း(= လှေကား) ရင်း အောက်ခြေသို့ ရောက်သောအခါလည်း မြတ်စွာဘုရားသည် သပိတ်တော်ကို ယူတော်မမူချေ။ နန္ဒမင်းသားသည် “မင်းယင်ပြင် = နန်းတော်၏ အပြင်အပ မြေကွက်လပ်သို့ရောက်လျှင် သပိတ်တော်ကို ယူတော်မူလိမ့်မည်” ဟု ကြံစည် အောက်မေ့ကာ သပိတ်တော်ကို

ပိုက်လျက် လိုက်ပါရလေ၏။ မင်းယင်ပြင်သို့ ရောက်သောအခါ လည်း မြတ်စွာဘုရားသည် သပိတ်တော်ကို ယူတော်မမူပဲ ကြွသွားမြဲသာ ကြွသွားတော်မူလေ၏။ နန္ဒမင်းသားသည် အလိုမရှိပဲ လိုက်ပါရသည်ဖြစ်၍ ပြန်လည် ဆုတ်နစ်လိုပါသော်လည်း နောင်တော်ဘုရား၌ အလွန်အလွန်ရှိသေလေးစားသဖြင့် “သပိတ်တော်ကို ယူတော်မူပါကုန်ဘုရား” ဟူ၍ မလျှောက်ထားဝံ့ပဲ “ဤအရပ်သို့ရောက်လျှင် ယူတော်မူလိမ့်မည်၊ ထိုအရပ်သို့ ရောက်လျှင် ယူတော်မူလိမ့်မည်” ဟု ယူလိမ့်နိုးနိုး မျှော်ကိုးလျက်သာ လိုက်ပါသွားရရှာလေ၏။

ထိုအခါ ဇနပဒကလျာဏီ၏ ရံရွှေတော် မောင်းမတို့သည် ထိုအခြင်းအရာကို မြင်ကြ၍ ဇနပဒကလျာဏီထံသို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် “အရှင်မ...မြတ်စွာဘုရားသည် နန္ဒမင်းသားကို အရှင်မတို့နှင့်ကင်းကွာအောင် ပြုလုပ်ရန် ခေါ်ဆောင်၍ ကြွသွားတော်မူလေပြီ” ဟု လျှောက်တင်ကြလေကုန်၏။ (ထိုအချိန်၌ ဇနပဒကလျာဏီသည် ခေါင်းလျော်နေဆဲဖြစ်၍) ယိုစီးသော ခေါင်းလျော်ရေပေါက်တို့ရှိကာ ဆံပင်တဝက်တပျက်ကိုသာ ဖြီးလိမ်းပြီးဖြစ်ကာ လျင်မြန်စွာလာလတ်၍ လေသာနန်းတံခါး၌ရပ်ပြီးလျှင် “ဒိုအရှင်သား...လျင်မြန်စွာ ပြန်လာတော်မူခဲ့ပါ” ဟု မှာကြားပြောဆိုလေသည်။ ဇနပဒကလျာဏီ မှာကြားလိုက်သော စကားသည် နန္ဒမင်းသား၏ နှလုံး၌ ဖိလာကန်လန်ကျဘိသကဲ့သို့ တည်လေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း နန္ဒမင်းသား၏ လက်မှ သပိတ်ကို ယူတော်မမူပဲသာလျှင် နန္ဒမင်းသားကိုကျောင်းတော်သို့အရောက်ခေါ်ဆောင်ခဲ့၍ကျောင်းတော်သို့ရောက်လျှင် “ရဟန်းပြုမည်လော နန္ဒ...” ဟု မေးမြန်းလေသည်။ နန္ဒမင်းသားသည် နောင်တော်မြတ်ဘုရား၌ အလွန်ရှိသေလေးစားသဖြင့် “ရဟန်းမပြုနိုင်ပါ” ဟု မလျှောက်ထားဝံ့ပဲ စိတ်ကပင် ရဟန်းပြုရန် အလိုမရှိသော်လည်း “ကောင်းပါပြီ နောင်ကော်မြတ်ဘုရား...ရဟန်းပြုပါမည်” ဟူ၍ လျှောက်ဆိုဝန်ခံရှာလေတော့သည်။

မြတ်စွာဘုရားသည်“ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့လျှင် ရဟန်းတို့...သင်တို့သည် ငါဘုရား၏ ညီတော်နန္ဒကို ရဟန်းပြုကြကုန်လော့”ဟူ၍ မိန့်ကြား တော်မူလေသော် ရဟန်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားတော်မူ ချက်အတိုင်း နန္ဒမင်းသားကို ရဟန်းပြုလုပ်၍ ပေးကြလေကုန်၏*။

သားတော်ရာဟုလာမင်းသားကို ရှင်သာမဏေပြုစေတော်မူခြင်း

ထို့နောက် ခုနစ်ရက်မြောက်သောနေ့၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန္တာပေါင်း နှစ်သောင်းခြံရံလျက် ခမည်းတော် မင်းကြီး၏ စံနန်းတော်သို့ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးရန် ကြွလာတော်မူသည် ရှိသော် ရာဟုလဘုရား မယ်တော် ယသော်ဓရာ မိဖုရားသည် သားတော်က လေးရာဟုလာမင်းသား(ခုနစ်နှစ်အရွယ်) ကို လှပတင့်တယ်စွာ တန်းဆာဆင်၍ “ချစ်သား ... ရဟန်းတော် အရှင်မြတ်ပေါင်း နှစ်သောင်းခြံရံလျက် ရှေ့အဆင်းကဲ့သို့သော အဆင်းရှိသည်ဖြစ်၍ မြဟ္မာမင်းအတူ ဖြောင့်စင်းသော ကိုယ်ရှိတော်မူသော ထိုရဟန်း မြတ်ကြီးကို သင်ချစ်သား ရှုစမ်းပါလော့။ ဤအရှင်မြတ်သည်ကား သင်ချစ်သား၏ ခမည်းတော်ကြီးဖြစ်ပေ၏။ ဤသားမောင့် ဖခင် အရှင်မြတ် ဘုရားကြီးအား တောထွက်၍ ရှင်ရဟန်း မပြုမီက သင်္ခ၊ လေ၊ ဥပ္ပလ၊ ပုဏ္ဏရိက အသီးသီးအမည်ရှိကြသည့် ရှေ့ အိုးကြီးလေးလုံးတို့ရှိကြလေသည်။ ထိုရှေ့အိုးကြီး လေးလုံးတို့ကို သားမောင့်ဖခင် အရှင်မြတ်ဘုရား တောထွက်၍ ရဟန်းပြုသွား သောအခါမှစ၍ ယခုတိုင်ပင် မွေးမိခင်တို့ မတွေ့မမြင်ရတော့ ကုန်၊ ချစ်သား... သားမောင့်ဖခင် အရှင် မြတ်ဘုရားထံတော် ပါးသို့ သွားရောက် ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် ‘ခမည်းတော်ဘုရား... အကျွန်ုပ်ကား ပျိုမျစ်နုနယ် ငယ်ရွယ်သူ မင်းသားဖြစ်ပါသည်။ သားတော်သည် မုဒ္ဒါဘိသိက်သွန်း၍ လေးကျွန်းသနင်းစကြာမင်း ဖြစ်ရပါလိမ့်မည်။ သားတော်သည် မင်းတို့ဖွယ်ရာ ဥစ္စာရတနာ ကို အလိုရှိပါ၏။ အကျွန်ုပ်အား ခမည်းတော်၏ ဥစ္စာဖြစ်သော

* အရှင်နန္ဒ ရဟန္တာဖြစ်သည်တိုင်အောင်သော အကြောင်းအရာ အကျယ်ကို သံသရာတနာအခန်းသို့ ရောက်မှ ဖော်ပြပါမည်။

ရတနာ] သားတော်ရာဟုလာကို ရှင်သာမဏေပြုစေခြင်း ၁၃၃

ရွှေအိုးကြီးလေးလုံးကို ပေးတော်မူပါလော့၊ မှန်ပါသည် သား ဖြစ်သူသည် ဖခင်၏ အမွေကို ပိုင်ဆိုင်ခံယူရမိမေ့တာဖြစ်ပါသည်’ ဟု လျှောက်ထားပြောဆိုကာ အမွေဥစ္စာကို တောင်းခံပါချေ လော့”ဟူ၍ သင်ကြားပြီးလျှင် သားတော် ရာဟုလာကို မြတ်စွာ ဘုရားအထံထော်သို့ စေလွှတ်လိုက်လေ၏။

ရာဟုလာမင်းသားသည် မြတ်စွာဘုရား၏အထံတော် (အနီး အရပ်) သို့ ရောက်ရှိလျှင်ပင် ဖခင်ဟူသော ချစ်ခြင်းကို ရရှိကာ လွန်စွာ ရှင်လန်း ဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိလျက် “ဖခမည်းနတ် ရဟန်းမြတ်ဘုရား... အရှင်ဘုရား၏အရိပ်သည် လွန်စွာ အေးမြ ချမ်းသာလှပါပေ၏”ဟု လျှောက်ထား၍ ထိုမှတစ်ပါး မိမိနှင့် လျှောက်ပတ်သည့် တီတီတာတာ များစွာသောစကားကို ပြော ကြားလျက် မြတ်စွာဘုရား၏အနီး၌ တည်နေလေ၏။ မြတ်စွာ ဘုရားသည်လည်း ဆွမ်းဘုဉ်းပေးခြင်းကိစ္စ ပြီးစီးလတ်သော် ဆွမ်း အနုမောဒနာတရား ဟောကြားတော်မူပြီးလျှင် နေရာမှထ၍ ရဟန္တာပေါင်း နှစ်သောင်း ခြံရံလျက် ရွှေနန်းတော်မှထွက်ကာ နိဂြောဓာရုံကျောင်းတော်သို့ ကြွသွားတော်မူလေ၏။

ရာဟုလာမင်းသားသည်လည်း “ဖခမည်းနတ် ရဟန်းမြတ် ဘုရား... အကျွန်ုပ်အား အမွေဥစ္စာကို ပေးတော်မူပါဘုရား၊ ဖခမည်းနတ် ရဟန်းမြတ်ဘုရား... အကျွန်ုပ်အား အမွေဥစ္စာကို ပေးတော်မူပါဘုရား”ဟု လျှောက်ထားပြောဆို အမွေတောင်းခံ ရင်းပင် မြတ်စွာဘုရားနောက်သို့ ကောက်ကောက် လိုက်ပါခဲ့ လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားကလည်း သားတော် ရာဟုလာကို “ချစ်သား...ပြန်လော့”ဟူ၍လည်း မိန့်ကြားတော်မမူချေ။ မင်းချင်းများကလည်း မြတ်စွာဘုရားနှင့် အတူတကွ လိုက်ပါ သွားသော ရာဟုလာမင်းသားကို (အဖ၏နောက်သို့ သားလိုက် သွားခြင်းဖြစ်၍) မဟန်တားဝံ့ကြချေ။ ဤနည်းဖြင့်ပင် ရာဟုလာ မင်းသားသည် မြတ်စွာဘုရားနှင့် အတူတကွ ကျောင်းတိုက်တော် သို့သာ အမွေဟောင်းခံရင်း ရောက်ခဲ့လေသည်။

ကျောင်းတော်သို့ ရောက်သောအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် “ဤ ရာဟုလာမင်းသားကား အဖ၏ဥစ္စာဖြစ်သော အမွေအနှစ်ကို ရယူလို၏။ ဤ လောကီဥစ္စာ အမွေအနှစ်ဟူသည်မှာ ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ သာ စာရင်းအဝင်အပါဖြစ်၍ လွန်စွာ ဆင်းရဲဘို့သာ ဖြစ်ချေ၏။ ကိုင်း... ငါဘုရားသည် သားတော်ရာဟုလာအား မဟာဗောဓိ မဏ္ဍိုင်အပြင်ဝယ် ငါးအင်သောမာရ် တွင်းပရန်ကို တွန်းလှန် ပြိုင်ဆိုင် အနိုင်တိုက်ကာ ရယူခဲ့သည့် သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ ဟိရိ၊ ဩတ္တပ္ပ၊ သုတ၊ စာဂ၊ ပညာ ဟူသော အရိယာတို့ ဥစ္စာ ရတနာ ခုနစ်ပါးကို ပေးတော့အံ့။ သားတော် ရာဟုလာကို လောကုတ္တရာ အမွေ အနှစ်၏ ပိုင်ရှင်ဖြစ်အောင် ပြုပေတော့အံ့” ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင် တော်မူပြီးလျှင် အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်ကို ခေါ်တော်မူ၍ “ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ... ရာဟုလာမင်းသား ငါဘုရားထံ အမွေတောင်းခံလာ ရကား သင်ချစ်သားသည် ရာဟုလာ မင်းသားကို ရှင်သာမဏေ ပြုပေးပေလော့” ဟူ၍ မိန့်တော်မူ လေ၏။

(ဤ၌။ ။ အရိယာဥစ္စာ = သူတော်ကောင်းဥစ္စာ ရတနာခုနစ်ပါးကို အံ ၂-၃၉၈ ၌—

သဒ္ဓါခနံ သီလခနံ၊ ဟိရိဩတ္တပ္ပိယံ ခနံ။
 သုတနေဉ္စ စာဂေါ စ၊ ပညာ ဝေ သတ္တမံ ခနံ။—

ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူလေသည်။ လောကီဥစ္စာ ရတနာခုနစ်ပါးနှင့် သူတော်ကောင်းဥစ္စာ ရတနာခုနစ်ပါးတို့ကို တွဲစပ်၍ ကိုးခင်းပျိုး၌လည်း—

“ဟိရိ = ကျောဓဋ္ဌ၊ ဩတ္တပ္ပံ = ရွှေနှင့်၊ နံ၊ ဓမ္မကြားပုံ၊ ခက်ရုံ = သန္တာ၊ သဒ္ဓါ = မျက်မြ၊ သီလ = ပုထိ၊ စွန့်ကြဲစိန်၊ စာဂ = မဏိ၊ ဗုဒ္ဓိ = ဝရဇိန်၊ တောက်ထိန်ခုနစ်ပါး၊ ဥစ္စာ များကို” —

ဟူ၍ အရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ စပ်ဆိုတော်မူခဲ့လေသည်ကို အထူး မှတ်ယူ ရ၏။

ရတနာ] မင်းကြီး တောင်းပန်သဖြင့် သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ခြင်း ၁၃၅

ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားစေခိုင်းတော်မူသော အခါ ရာဟုလာမင်းသားကို အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်က ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာ ပြု၍၎င်း၊ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်က ဆံရိတ်မှု၊ သင်္ကန်းပေးမှု၊ သရဏဂုံပေးမှု ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယ ပြု၍၎င်း၊ အရှင်မဟာကဿပမထေရ်က အဆုံးအမ သြဝါဒပေးမှု သြဝါဒါစရိယ ပြု၍၎င်း ရှင်သာမဏေပြုပေးတော်မူကြလေကုန်သည်။ ထိုသို့ မထေရ်မြတ်ကြီးသုံးပါး အသီးအသီး တာဝန်ယူ၍ ရှင်ပြုပေးကြခြင်း ဖြစ်သော်လည်း “ရှင်ပြုမှုကိစ္စ အဝဝ၌ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာသာလျှင် အစိုးရလေသည်။ ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယ၊ သြဝါဒါစရိယတို့ကား အစိုးမရကြကုန်။ ထိုပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယ၊ သြဝါဒါစရိယတို့ ပြုအပ်သမျှသည်လည်း ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ၏ အလုပ်ကိစ္စများသာ ဖြစ်တော့သည်။ ထို့ကြောင့် ပါဠိတော်၌ “အထ ဓေါ အာယသ္မာ သာရိပုတ္တော ရာဟုလံ ကုမာရံ ပဗ္ဗာဇေသိ = ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရား စေခိုင်းတော်မူသောအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် ရာဟုလာမင်းသားကို ရှင်ပြုပေးလေ၏” ဟူ၍ ရှင်ပြုမှုကိစ္စအဝဝကို အရှင်သာရိပုတ္တရာ ပြုလုပ်ပေးသောအနေဖြင့် ဟောကြားတော်မူအပ်လေသည်။

ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး တောင်းပန်သဖြင့် သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူခြင်း

“ရာဟုလာမင်းသားကို ရှင်ပြုပေးအပ်ပြီ” ဟူသော သတင်းစကားကို ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး ကြားလတ်သောအခါ ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးအား လွန်စွာ စိတ်နှလုံး မသက်သာပဲ ပင်ပန်းဆင်းရဲခြင်း ပြင်းထန်စွာ ဖြစ်လေသည်။ အနည်းငယ်မျှ ဖွင့်ပြဦးအံ့...။ မြတ်စွာဘုရား အလောင်းတော်ကို ဖွားမြင်ပြီးနောက် နိမိတ်ဖတ်ဆရာများသည် “ဤမင်းသားကား စကြဝတေးမင်း ဖြစ်လိမ့်မည်” ဟု ဟောဆိုသကဲ့သို့ပင် ဤအတူ နန္ဒမင်းသားကို၎င်း၊ ရာဟုလာမင်းသားကို၎င်း ဖွားမြင်ပြီးနောက် မင်္ဂလာပွဲ ကျင်းပသောနေ့၌ နိမိတ်ဖတ်ဆရာများသည် “ဤမင်းသားကား စကြဝတေးမင်း ဖြစ်လိမ့်မည်” ဟူ၍ပင် ဟောဆိုခဲ့ကြလေသည်။

ထိုအခါ ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် “သားတော် သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား၏ စကြာမင်းအသရေကို ငါမြင်ရတော့မည်” ဟု အလွန်အားတက်နေစဉ် သားတော် သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား ဘုရား အလောင်း တောထွက် ရဟန်းပြုတော်မူခဲ့သဖြင့် အလိုဆန္ဒ မပြည့်ဝရကား လွန်စွာ စိတ်နှလုံး ပင်ပန်းနွမ်းနယ် ဆင်းရဲခြင်းသို့ ရောက်ခဲ့ရလေသည်။

ထိုနောက်တဖန် “သားတော်အငယ် နန္ဒမင်း၏ စကြာမင်း အသရေကိုကျမှ ငါမြင်ရတော့မည်” ဟု အားတင်းတော်မူခဲ့ရာ နန္ဒမင်းသားကိုလည်း မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းပြုပေးပြန်သဖြင့် ဒုတိယအကြိမ် လွန်စွာ စိတ်နှလုံး ပင်ပန်းနွမ်းနယ် ဆင်းရဲခြင်းသို့ ရောက်ခဲ့ရပြန်လေသည်။

ဤသို့လျှင် နှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် ခံစားခဲ့ရသော စိတ်ဆင်းရဲမှုကို သည်းခံပြီးလျှင် “ယခုအခါ နောက်ဆုံး မျှော်လင့်ချက်အနေဖြင့် မြေးတော် ရာဟုလာ၏ စကြာမင်း အသရေကိုကျမှ ဝဝကြီး ငါရှုမြင်ရပေတော့မည်” ဟု ကြံစည်စိတ်စွဲ အားခဲနေစဉ် ရာဟုလာ မင်းသားကိုလည်း မြတ်စွာဘုရားက ရှင်သာမဏေ ပြုလုပ်ပေး တော်မူပြန်သဖြင့် ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး၏ စိတ်သန္တာန် ဝယ် “ယခုအခါ၌ သာကီယမင်းမျိုး အနှွယ်အဆက်ပင် ပြတ်ခဲ့ လေပြီ။ စကြာမင်း အသရေကား အဘယ်မှာလျှင် ရှိနိုင်တော့အံ့ နည်း” ဟု အကြံအစည်ဖြစ်ရှိကာ ရှေးကထက် ဆထက်လွန်ကဲ စိတ်ဆင်းရဲခြင်း ဖြစ်လေသည်။ (ဤအချိန်၌ သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးမှာ သကဒါဂါမ် အရိယာသာဖြစ်သေး၍ ဒေါသကိလေသာကို အမြစ် ပြတ် မပယ်သတ်ရသေးသဖြင့် စိတ်နှလုံး ဆင်းရဲခြင်း ပြင်းထန်စွာ ဖြစ်ရှိလေသည်)။

ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် ထိုစိတ်နှလုံး မချမ်းသာ မှုကို အောင့်အည်းသည်းခံခြင်းငှါ မတတ်နိုင်ရကား မြတ်စွာ ဘုရားထံတော်မှောက်သို့ သွားမရောက်ချဉ်းကပ်လျက် ရိုသေ မြတ် နိုး ရှိခိုးပြီးသော် အပြစ်ခြောက်ပါး ကင်းလွတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေ ပြီးလျှင် “ဘုန်းတော်ကြီးသော သားတော်ဘုရား... အကျွန်ုပ်

ရတနာ] မင်းကြီး တောင်းပန်သဖြင့် သိက္ခာပုဒ် ပညတ်ခြင်း ၁၃၇

သည် သားတော်ဘုရားကို ဆုတခု တောင်းလိုပါသည်ဘုရား” ဟု စကားဦးစ၍ လျှောက်ထားလေသည်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရား သည် “ဂေါတမန္တယ်မိုး ခမည်းတော်မင်းကြီး... မြတ်စွာဘုရားတို့ သည် လွန်မြောက်ပြီးသော ဆုရှိတော်မူကြကုန်၏” ဟူ၍ မိန့်ကြား တော်မူလေသည်။

(ဤ၌။ ။ ဆုပေးခြင်း ဆုချခြင်းဟူသော အလုပ်သည် အလှူခံစား ရဟန်းများ၏ အလုပ်မဟုတ်ချေ။ မိမိကိုယ်၌က အလှူခံစား ရဟန်း တပါးဖြစ်ပါလျက် အခြား တဦး တယောက်က “ဆုတခုခု တောင်းခံ ပါသည်” ဟု ဆိုလာခဲ့သော် အလွယ်တကူနှင့် “အလိုရှိရာဆုကို တောင်းခံ လော့” ဟူ၍ ပြောဆိုခြင်းသည် မသင့်လျော်ချေ။ ဘုရားရှင်တို့၏ အလေ့အကျက်လည်း မဟုတ်ချေ။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား ကိုယ် တော်မြတ်သည် “ဂေါတမန္တယ်မိုး ခမည်းတော်မင်းကြီး... မြတ်စွာဘုရား တို့သည် လွန်မြောက်ပြီးသော ဆုရှိတော်မူကြကုန်၏” ဟူ၍ မိန့်ဆိုတော်မူအပ်လေသည်။)

ထိုအခါ ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးက “သားတော် မြတ်ဘုရား... အပ်လည်း အပ်စပ်၍ အပြစ်လည်း မရှိသောဆုကို တောင်းခံမည်ဖြစ်ပါသည်ဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်ထားလေသည်။ ထိုအခါကျမှ မြတ်စွာဘုရားက “ဂေါတမန္တယ်မိုး ခမည်းတော် မင်းကြီး... သင်မင်းကြီး တောင်းခံလိုသောဆုကို ဆိုလော့” ဟူ၍ ခွင့်ပြုစကား မိန့်ကြားတော်မူလတ်သော် ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒန မင်းကြီးသည်—

“ဘုန်းတော်ကြီးသော သားတော်မြတ်ဘုရား... ရှင် ငတော်ဘုရား တောထွက်၍ ရဟန်း ပြုသွားသောအခါ အကျွန်ုပ်မှာ အနုပွကမ်း ဂဏန်းမပြုနိုင်အောင် များလှစွာ သော ဆင်းရဲမှုဒုက္ခ ဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။ သားတော်နန္ဒမင်း သားကို ရဟန်းပြုသောအခါမှာလည်း ထိုအတူပင် ဆင်း ရဲဒုက္ခ ဂဏန်းမပြုနိုင်အောင် များစွာပင် ဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။ ရာဟုလာ (မြေးတော်) ကို ရှင်ပြုသော အခါ၌ကား အ တိုင်းထက်အလွန် ဆင်းရဲဒုက္ခ ဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။

ဘုန်းတော်ကြီးသော သားတော်မြတ်ဘုရား... မိဖ
ဖိုးဖွားတို့၏ သားသမီး မြေးတို့အပေါ်၌ ဖြစ်ပွားသော
မေတ္တာပေမဓာတ်သည် အပေါ်ယံ အရေပါးကို၎င်း၊ ထို၏
အတွင်း အရေထူကို၎င်း၊ အသားကို၎င်း၊ အကြောကို၎င်း၊
အရိုးကို၎င်း အစဉ်သဖြင့် ဖြတ်ပြီးလျှင် ရိုးတွင်းချဉ်ဆီသို့
ခိုက်လျက် တည်ရှိပါ၏။

ဘုန်းတော်ကြီးသော သားတော်မြတ်ဘုရား... ခမည်း
တော် လျှောက်ထား တောင်းပန်ပါရစေ၊ အရှင်မြတ်တို့
သည် အမိအဖတို့ အခွင့် မပြုသော သားမြေးကို ရှင်
ရဟန်းပြု၍ ပေးတော်မမူကြပါကုန်လင့်” —

ဟု ဆုတောင်းစကား လျှောက်ထားလေသည်။ ထိုအခါ မြတ်စွာ
ဘုရားသည် ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးကို တရားစကား
ဟောကြား၍ ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး ပြန်သွားလတ်
သော် ရဟန်းများ၏ အစည်းအဝေး၌ တရားစကား ဟောကြား
တော်မူပြီးလျှင် ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး တောင်းပန်
လျှောက်ထားခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ —

“န ဘိက္ခဝေ အနနညာတော မာတာပိတုဟိ ပုတ္တော
ပဗ္ဗာဇေတဗ္ဗော၊ ယော ပဗ္ဗာဇေယျ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ =
ရဟန်းတို့... မိဖနှစ်ပါး ခွင့်မပြုအပ်သော သားကို ရှင်
ရဟန်းပြု၍ မပေးရ၊ အကြင်ရဟန်းသည် ရှင်ရဟန်းပြုပေး
ငြားအံ့၊ ထိုရဟန်းအား ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်သင့်စေ” —

ဟူသော သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်ဟောကြားတော်မူလေသည်။

ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး မဟာဓမ္မပါလဇာတ်ကို
ကြားနာရ၍ အနာဂါမိဖိုလ်၌ တည်ခြင်း

ထို့နောက် တနေ့သ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန္တာပေါင်း
နှစ်သောင်းခြံရံလျက် ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး၏ ရွှေနန်း
တော်သို့ ဆွမ်းဘုဉ်းပေး ကြွရောက်တော်မူလေရာ ခမည်းတော်
သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် (ရှေ့ပိုင်း ကပ်လှူဖွယ်အနေဖြင့်) ယာဂ

ရတနာ] ခမည်းတော်မင်းကြီး အနာဂါမ်တည်ခြင်း ၁၃၉

ဆွမ်း ခဲစွယ်ဆွမ်းများကို လှူဒါန်း ဆက်ကပ်ပြီးလျှင် ဆွမ်းမကပ်
 သေးမီ အကြားကာလ၌ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာစကား ပြောကြား
 လတ်သည် ရှိသော် “ဘုန်းတော်ကြီးသော သားတော်မြတ်
 ဘုရား... အရှင်ဘုရားတို့ ပဓာနအလုပ်ကို အားထုတ်တော်မူနေ
 စဉ်အခါ နတ်များ လာရောက်၍ ကောင်းကင်၌ ရပ်တည်ပြီးလျှင်
 ‘အရှင်မင်းကြီး၏ သားတော် သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားသည် အစာ အာ-
 ဟာရ စားသောက်မှု နည်းပါးလှသောကြောင့် သေလွန်ခဲ့လေပြီ’
 ဟူ၍ အကျွန်ုပ်အား ပြောကြားလာကြပါကုန်သည်” ဟု လျှောက်
 ထားလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားက “ခမည်းတော်မင်းကြီး... ထိုသို့နတ်
 များ ပြောကြားလာကြသောအခါ သင်ခမည်းတော်မင်းကြီးသည်
 ယုံကြည်ပါသလော” ဟု မေးတော်မူလတ်သည်တွင် ခမည်းတော်
 သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် “ဘုန်းတော်ကြီးသော သားတော်မြတ်
 ဘုရား... မယုံကြည်ခဲ့ပါ။ ကောင်းကင်၌ ရပ်တည်ကာ ပြောကြား
 လာကြသော နတ်များကို ‘ငါ၏ သားတော်အဖို့မှာ မဟာမေဓမ္မိ
 မဏ္ဍိုင် ကုန်းတော်အပြင်၌ ဘုရားအဖြစ်သို့ မရောက်ပဲ ပရိနိဗ္ဗာန်
 စံခြင်းသည် ဘယ်နည်းနှင့်မျှ မဖြစ်နိုင်’ ဟု ပြောဆိုကာ ထိုနတ်
 တို့၏ စကားကို ပယ်ရှားခဲ့ပါပြီဘုရား” ဟူ၍ ပြန်ကြားလျှောက်
 ထားလေသည်။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် “ခမည်းတော်မင်းကြီး... သင်
 မင်းကြီးသည် (ယခုဘဝကို မဆိုထားဘိ) ရှေးအခါ မဟာဓမ္မ
 ပါလရွာအုပ်မင်းဖြစ်စဉ်ကလည်း ‘သင့်သား ဓမ္မပါလလုလင်ကား
 သေခဲ့လေပြီ၊ ဤအရိုးများသည် သင့်သားဓမ္မပါလလုလင်၏ အရိုး
 များပေတည်း’ ဟု ဆိတ်ရိုးတို့ကို သက်သေအဖြစ် ပြသကာ ပြော
 ဆိုလာသော ဒိသာပါမောက္ခဆရာကြီး၏ စကားကိုပင် ‘အကျွန်ုပ်
 တို့၏ ဓမ္မပါလအမျိုး၌ အသက်အရွယ် ငယ်စဉ်အခါ၌ သေခြင်း
 မည်သည် အလျှင်းမရှိ’ ဟု ပြန်လှန်ချေပပြောဆိုကာ မယုံကြည်
 ခဲ့ပေ။ ယခုပစ္စိမ နောက်ဆုံးဘဝ၌ကား သင်ခမည်းတော်မင်း
 ကြီးသည် အဘယ့်ကြောင့် ယုံကြည်လိမ့်မည်နည်း၊ မယုံကြည်လိမ့်
 မည် ကေန်စင်စစ်တည်း” ဟု မိန့်တော်မူကာ ခမည်းတော်မင်း

ကြီး တောင်းပန်လျှောက်ထားအပ်ရကား (ဒသကနိပါတ်၊ ၉-ခု မြောက်) မဟာဓမ္မပါလဇာတ်* ကို အကျယ်တဝင့် ဟောကြား တော်မူလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒန မင်းကြီးအား ဓမ္မပါလဇာတ်ကို ဟောကြားတော်မူပြီးလျှင် သစ္စာလေးပါး တရားအချက်ကို ဆက်လက်ဟောပြတော်မူလတ်သော် စတုသစ္စ ဓမ္မကထာ ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးသောအခါ၌ ခမည်းတော်သုဒ္ဓေါဒန မင်းကြီးသည် အနာဂါမိဖိုလ်၌ တည်လေ၏။

မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိဂေါတမိကိုယ်တိုင်ပင်
သင်္ကန်းရက်လုပ်၍ မြတ်စွာဘုရားအား သင်္ကန်းအစုံကပ်လှူခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသခင် ကပိလဝတ် နေပြည်တော်သို့ ရောက်၍ နောက်တနေ့ နေပြည်တော်အတွင်း ဆွမ်းခံ လှည့်လည်တော် မူသောအခါ သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် ရှေး၌ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အတိုင်း အကြောင်းကြောင်းလျှောက်ထား မခံနိုင်စကား ပြော ကြား၍ မြတ်စွာဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန္တာပေါင်း နှစ်သောင်း ထို့ကို ရွှေနန်းတော်သို့ ပင့်ဆောင်ခဲ့လေသည်။

ရွှေနန်းတော်သို့ ရောက်ရှိသောအခါ မိထွေးတော် မဟာ ပဇာပတိ ဂေါတမီသည် မြတ်စွာဘုရား၏ အလွန်တင့်တယ် သော ရူပကာယ အသရေတော်ကို ဖူးမြော်ရလေသော် “ငါ့သား တော်၏ ရူပကာယ ကိုယ်တော်သည် အလွန် တင့်တယ်လှပါ ပေတကား” ဟု ကြံစည် စဉ်းစားလေသည်။ ထိုအခါ မိထွေး တော်၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် အလွန်အားကြီးသော ဝမ်းမြောက် ခြင်း(= မလဝသောမနဿ) ဝေဒနာတရား တဖွားဖွား ဖြစ်ပေါ် လာလေ၏။ ထို့နောက် တဖန်ဆက်၍—

“လူဖြစ်စဉ် ကာလဝယ် အသက် နှစ်ဆယ့် ကိုးနှစ် အရွယ်တိုင်ရောက်အောင် ငါ့သားတော်၏ စားရေး

* မဟာဓမ္မပါလဇာတ်အကျယ်ကို ဒသကနိပါတ် ဇာတ်တော်ကြီး ဝတ္ထု၌ ကြည့်ရှုမှတ်သားရာ၏။

ရတနာ] မိထွေးတော်ကိုယ်တိုင် ရက်လုပ်၍ သင်္ကန်းလှူခြင်း ၁၄၁

ဝတ်ရေး နေထိုင်ရေး ကိစ္စ အဝဝတို့ကို ငါ့ကိုယ်တိုင် ကြပ်မစီမံခဲ့လေသည်။ အယုတ်သဖြင့် ငှက်ပျောသီးကလေး မျှကိုပင် ငါ့ကိုယ်တိုင်ပေး၍ ကျွေးမွေးခဲ့လေသည်။ ယခု ဘုရားဖြစ်သောအခါ၌လည်း ငါ့သားတော်အား ငါ့ကိုယ်တိုင် ကြပ်မ ရက်လုပ်၍ သင်္ကန်းလျှာများကို လှူဒါန်းပေတော့အံ့” —

ဟု ကြံစည် စဉ်းစားမိလေသည်။

ထို့နောက် ရွှေနန်းတော် အတွင်းမှာပင် ယက်ကန်းရုံကို ဆောက်လုပ်စေပြီးလျှင် ဈေးမှ ဝါဂွမ်းကို ဆောင်ယူစေ၍ ကိုယ်တိုင်ပင် ဝါကိုကြိတ်ဖတ် မိုင်းငင်ခြင်းအစရှိသောအမှုကို ပြုလုပ်၍ ယက်ကန်းသည် ပညာကျော်များကို ရွှေနန်းတော်သို့ခေါ်ယူကာ မိမိစားသုံးသော ခဲဘွယ် ဘောဇဉ်ကောင်းတို့ဖြင့် ကျွေးမွေး ဧည့်ခံလျက် လက္ခကံကျွေး ဆုလာဘ်ပေး၍ သင်္ကန်းတော်အလျှာ ပိတ်ကို ရက်စေလေသည်။ အခါအခွင့် ရရှိတိုင်းပင် အထိန်းတော်များ မြီရံကာ ယက်ကန်းရုံသို့ သွားရောက်လျက် ကိုယ်တိုင် ပါဝင်ရက်လုပ်လေသည်။

သင်္ကန်းတော်အလျှာ ပိတ်ချောကို ရက်လုပ် ပြီးသောအခါ ယက်ကန်းသည် ပညာကျော်တို့အား ကြီးစွာသော ဆုလာဘ် ပူဇော်သက္ကာရမှုပြုပြီးလျှင် ရက်ပြီးသော ထိုသင်္ကန်းတော် အလျှာ ပိတ်ချောအစုံကို နံ့သာကြုတ်၌ ထည့်၍ အမွှေး အကြိုင် အထုံ အခိုးကိုယူစေပြီးလျှင် “အရှင်မင်းကြီး... အကျွန်ုပ်သည် သားတော် ဘုရားအတွက် သင်္ကန်းလျှာ ပိတ်ချောအစုံကို ကိုယ်တိုင် ယူဆောင်ကာ ကျောင်းတော်သို့ သွားရောက် လှူဒါန်းလိုပါသည်” ဟု သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးအား တင်လျှောက် ပြောကြားလေ၏။

သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးသည် ရွှေနန်းတော်မှသည် ကျောင်းတော် သို့အရောက် လမ်းခရီးတလျောက်ကို သုတ်သင်ရှင်းလင်း ပြင်ဆင် စေတော်မူလေသည်။ လမ်းတိုင်း လမ်းတိုင်း တံမြက်လှည်း၍ ရေပြည့်အိုးများကို ထည့်ထားလျက် တံခွန်ကုက္ကား မုလေးပွားကို

စိုက်ထားစေပြီးလျှင် ရွှေနန်းတော် တံခါးဝမှသည် နိဂြောဓာရုံ ကျောင်းတော်အရောက် လမ်းတလျှောက်ကို ပန်းမွေ့ရာခင်းကျင်း စေလေသည်။

မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမိသည်လည်း အဆင် တန်းဆာ အပြည့် အစုံ ဝတ်ရုံ ဆင်ပြင်ပြီးလျှင် အထိန်းတော် အပေါင်းခြံရံလျက် သင်္ကန်းလျာပိတ်ချောအစုံထည့်၍ ထားသော နံ့သာကြုတ်ကို ကိုယ်တိုင်ပင် ဦးခေါင်းဖြင့်ရှက်၍ ကြီးစွာသော အခမ်းအနားဖြင့် မြတ်စွာဘုရား အထံတော်သို့ သွားရောက်ပြီး လျှင်—

“ဘုန်းတော် ကြီးသော သားတော် မြတ်ဘုရား... အကျွန်ုပ်(မိထွေးတော်)သည် သားတော်ဘုရားကို ရည် စူး၍ ဤအသစ်ဖြစ်သော သင်္ကန်းတော်အလျာ ပိတ်ချော အစုံကို ကိုယ်တိုင်ပင် မိုင်းငင်ဝါဖတ် ရက်လုပ်အပ်ခဲ့ပါပြီ၊ ဘုန်းတော်ကြီးသော သားတော်မြတ်ဘုရား...အရှင်မြတ် ဘုရားသည် အကျွန်ုပ်ကို ငဲ့ညှာ တောက်ထား သနားသမှု အကြောင်းပြု၍ အကျွန်ုပ်ရက်လုပ် လှူဒါန်းအပ်သည့် ထို သင်္ကန်းတော်လျာ ပိတ်ချော အစုံကို ခံယူတော် မူပါ ဘုရား”—

ဟူ၍ လျှောက်ထားဆက်ကပ်လေ၏။

(ဤ၌။ ။မိထွေးတော် ကိုယ်တိုင် သင်္ကန်းရက်လုပ်၍ ကပ်လှူ သော အကြောင်းအရာ အကျယ်ဝတ္ထုကို ဥပရိပဏ္ဏာသ ပါဠိတော်၊ ၄-ဝိဘင်္ဂဝဂ်၊ ၁၂-ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ် ပိဋကတ် မြန်မာပြန်မှ ကြည့်ရှု မှတ်သားရ၏။

အထူးမှတ်ဖွယ်ကား...ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ် အဋ္ဌကထာ၌ “မြတ်စွာ ဘုရားသခင် ကပိလဝတ် နေပြည်တော်သို့ ပဌမအကြိမ် ကြွရောက်တော် မူသော အခါမှပင် မိထွေးတော်အား သင်္ကန်းတော် ကပ်လှူရန် အကြံ ဖြစ်ကြောင်း စသည်” ဖွင့်ပြထားသည်။ ထိုပါဠိတော်၌ မြတ်စွာ ဘုရားက မိထွေးတော်အား ကုသိုလ်တရား အတိုင်းထက် အလွန် ပျားများစိမ့်သောငှါ ထိုသင်္ကန်းလျာအစုံကို သံဃာတော်အား လှူဒါန်း

ရတနာ] မိထွေးတော်ကိုယ်တိုင် ရက်လုပ်၍ သင်္ကန်းလှူခြင်း ၁၄၃

ရန် တိုက်တွန်းမိန့်ကြားတော်မူသောအခါ အရှင်အာနန္ဒာက မြတ်စွာဘုရားနှင့် မိထွေးတော်တို့ အပြန်အလှန် ကျေးဇူးများခဲ့ကြပုံများကို လျှောက်ထား၍ ထိုသင်္ကန်းလှူ ပိတ်ချောအစုံကို ခံယူတော်မူရန် မြတ်စွာဘုရားအား တောင်းပန် လျှောက်ထားကြောင်း စသည် လာရှိလေသည်။

ဤတွင် စဉ်းစားဖွယ် ရှိလာပြန်သည်မှာ.... အရှင်အာနန္ဒာကား မြတ်စွာဘုရားသခင် ကပိလဝတ် နေပြည်တော်သို့ ပဌမအကြိမ် ကြွရောက်တော်မူလာသောအချိန်၌ ရဟန်းမဖြစ်သေးချေ၊ မြတ်စွာဘုရားသခင် ကပိလဝတ်နေပြည်တော်မှ ပြန်ကြွ၍ မလ္လတိုင်း အနုပိယသရက်တောသို့ ရောက်မှ ရဟန်းပြုတော်မူသည်။ ဇာတ် အဋ္ဌကထာ စသည်တို့၌လည်း မြတ်စွာဘုရားသည် ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးကို အောက်ဖိုလ်သုံးပါး၌ တည်စေပြီးလျှင် ထုဇဂြိုဟ်သို့ ကြွတော်မူကြောင်းသာ ဖွင့်ဆိုလေသည်။

ထို့ကြောင့် “မြတ်စွာဘုရားသခင် ပဌမအကြိမ် ကပိလဝတ်နေပြည်တော်သို့ ကြွရောက်တော်မူလာသောအခါ၌ မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီအား ကိုယ်တိုင်အုပ်ချုပ် သင်္ကန်းရက်လုပ် လှူဒါန်းရန် အကြံဖြစ်ပေါ်ကာ စီမံရက်လုပ်၍ နောက်တကြိမ် မြတ်စွာဘုရား ကပိလဝတ် နေပြည်တော်သို့ ကြွတော်မူလာသော အခါမှ သင်္ကန်းတော်လှူ ပိတ်ချောအစုံကို ကြီးစွာသော အခမ်းအနားဖြင့် လှူဒါန်းသည်”ဟု ယူလျှင် အလွန်ပင် သင့်မြတ်ပေမည်။

ဤတွင် အခဏ်း ၁၈-ပြီး၏။

အခန်း-၁၉

သာကီဝင်မင်းသားတထောင်တို့ မြတ်စွာဘုရားအထံတော်၌
ရဟန်းပြုကြခြင်း

ဤသို့လျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒန
မင်းကြီးကို အောက်ဖိုလ်သုံးပါး (သောတာပတ္တိဖိုလ်၊ သကဒါ-
ဂါမိဖိုလ်၊ အနာဂါမိဖိုလ်)၌ တည်စေပြီးနောက် ရဟန္တာပေါင်း
နှစ်သောင်းခြံရံလျက် ကပိလဝတ် နေပြည်တော်မှ ထွက်ကြွ၍
ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ဘက်သို့ ခရီးဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူလာခဲ့ရာ လမ်း
ခရီးအကြား၌ မလ္လတိုင်း အနုပိယအမည်ရှိသော သရက်ပင်စဉ်
ဥယျာဉ်တောသို့ ဆိုက်ရောက်တော်မူကာ ထိုဥယျာဉ်မှာပင်
သီတင်းသုံးတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ ကပိလဝတ်နေပြည်တော်၌ ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒန
မင်းကြီးသည် သာ ကီဝင်မင်းအပေါင်းတို့ကို အညီ အညွတ်
အစည်းအဝေးခေါ်ယူ၍ ထိုအစည်းအဝေးကြီး၌—

“အို-သာကီဝင်မင်း အပေါင်းတို့... ငါ၏သားတော်
မြတ်ဘုရားသည် အကယ်၍ ထီးနန်းအုပ်ချုပ် မင်းပြုလုပ်မြဲ
ပြုလုပ်၍နေပါလျှင် ရတနာခုနစ်ပါး ဆိုက်ရောက်ကာ
လေးကျွန်းသနင်း စကြာမင်းဖြစ်မည် ကော်ပင်၊ ငါ၏
မြေးတော် ရာဟုလာ မင်းသားမှာလည်း သားကြီး
ပရိဏာယက ရတနာပီသစွာ မြေအပြင်တွင်ရှိကြသည့်
ခတ္တိယန္တယ်ကောင်း မင်းအပေါင်းတို့နှင့် အတူတကွ ထို
ငါ၏သား စက္ကဝတ်မင်းတရားကို ဝန်းဝိုင်းခြံရံကာ စကြာ
လှည့်ရာ အုပ်ချုပ်လိုက်ပါလေရာ၏။ အသင်သာကီဝင်မင်း
အပေါင်းတို့သည်လည်း ဤအကြောင်းကို ကောင်းစွာ
သိကြပြီးဖြစ်သည်။

ယခုအခါ၌ကား ငါ၏သားတော်မြတ်သည် သုံး
လောကသင်းကျစ် ဘုရားဖြစ်တော်မူခဲ့လေ၏။ ထိုငါ၏
သားတော်အတွက် (မင်းမျိုးမှ ဘုရားဖြစ်သည်အား

ရတနာ] မင်းသား ၆-ဦး ဥပါလိနှင့်တကွ ရဟန်းပြုခြင်း ၁၄၅

လျော်စွာ) မင်းသားများသာလျှင် အခြံအရံဖြစ်ကြပါကုန်စေ၊ အသင်သာကီဝင် မင်းအပေါင်းတို့သည် တအိမ်ထောင် တအိမ်ထောင်လျှင် မင်းသား တယောက်ကျ တယောက်ကျ ငါ့အား ပေးဆက်ကြကုန်လော့။ (ထိုမင်းသားများကို ငါ၏ သားတော် မြတ်ဘုရားအထံ၌ ရှင်ရဟန်းပြုလုပ်စေကြကုန်အံ့)”—

ဟု မိန့်ကြားပြောဆိုလေ၏။

ဤသို့ သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး မိန့်ခွန်းစကား ပြောကြားအပ်သည်ရှိသော် “ကောင်းပါပြီ အရှင်မင်းကြီး...”ဟု ဝန်ခံစကား ပြောကြားကြပြီးလျှင် တပြိုင်နက်တည်းပင် သာကီဝင်မင်းသား (၁၀၀၀) တထောင်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးတော်မူရာ အနုပိယ သရက်ပင်စဉ် ဥယျာဉ်သို့ လိုက်ပါသွားရောက်ကြ၍ မြတ်စွာဘုရား၏အထံတော်၌ ရှင်ရဟန်းပြုကြလေကုန်၏။

သာကီဝင်မင်းသားခြောက်ဦးနှင့် ဥပါလိဆေတ္တာသည်တို့ ရှင်ရဟန်းပြုကြခြင်း

မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော်ကို ဖွားမြင်ပြီးနောက် လက္ခဏာတော်ကို ဖတ်သော မင်္ဂလာပွဲနေ့၌ ဆွေတော်ရှစ်သောင်း အိမ်ထောင်စုံအပေါင်းမှ “စကြာမင်းဖြစ်လျှင်လည်း ဖြစ်ပါစေ၊ ဘုရားဖြစ်လျှင်လည်း ဖြစ်ပါစေ၊ မင်းသားအပေါင်း ခြံရံလျက်သာလျှင် လှည့်လည်ကျက်စား သွားရပါစေမည်”ဟူ၍ သာကီဝင်မင်းသားပေါင်းရှစ်သောင်းတို့သည် ဝန်ခံအပ်ခဲ့ကြပြီး ဖြစ်ကြလေကုန်သည်။ ထိုသာကီဝင် မင်းသားတို့အနက်မှ များစွာသော သာကီဝင်မင်းသားတို့ ရဟန်းပြုကြကုန်လတ်သည်ရှိသော်—

- (၁) ဘဒ္ဒိယမင်းသား (ထိုအချိန်၌ အလှည့်ကျမင်းဖြစ်နေသူ)၊
- (၂) အနုရုဒ္ဓမင်းသား၊
- (၃) အာနန္ဒမင်းသား၊
- (၄) ဘဂုမင်းသား၊

(၅) ကိမိလမင်းသား၊

(၆) ဒေဝဒတ္တမင်းသား—

ဤမင်းသားခြောက်ဦးတို့ ရဟန်းမပြုကြပဲ နေသည်တို့ကို မြင်ကြ၍ သာကီဝင်မင်းမျိုးအပေါင်းတို့သည် “ငါတို့သည် မိမိတို့သားများကို ရှင်ရဟန်းပြုစေခဲ့ကြကုန်၏။ ဤသာကီဝင် မင်းသားခြောက်ဦးတို့ကား ဆွေမျိုးမဟုတ်ကြလေယောင်တကား၊ အဘယ့်ကြောင့် ရဟန်းမပြုပဲ နေခဲ့ကြကုန်ဘိသနည်း” ဟု ကဲ့ရဲ့စကား (= မေးငေါ့စကား) ပြောကြားကြကုန်၏။

ထိုအခါ မဟာနာမ သာကီဝင်မင်းသားသည် (မိမိ၏ ညီဖြစ်သူ) အနုရုဒ္ဓ မင်းသားထံသို့ သွားရောက်ပြီး “ညီချစ် အနုရုဒ္ဓ...ငါတို့၏ အမျိုးထဲမှ ရဟန်းပြုသောသူဟူ၍ မရှိသေးချေ။ အသင်ချစ်ညီသော်မူလည်း ရဟန်းပြုစေချင်၏။ သို့မဟုတ် ချစ်ညီရဟန်း မပြုလိုလျှင် ငါသော်မူလည်း ရဟန်းပြုပေအံ့” ဟူ၍ တိုင်ပင်စကား ပြောကြားလေ၏။ အထူးအားဖြင့် အနုရုဒ္ဓမင်းသားသည် အလွန်သိမ်မွေ့သူ စည်းစိမ်ဥစ္စာနှင့်လည်း ပြည့်စုံသူ ဖြစ်၏။ ထိုအနုရုဒ္ဓမင်းသားသည် “မရှိ” ဟူသောစကားကိုပင် မကြားဘူးသူ နားမလည်သူ ဖြစ်ပေ၏။

အနုရုဒ္ဓမင်းသား “မရှိ” ဟူသော စကားကို နားမလည်ပုံ

ထိုအကြောင်းကို ချဲ့၍ပြဦးအံ့...။ တနေသ၌ ထိုသာကီဝင်မင်းသား ခြောက်ဦးတို့သည် “ရှုံးသူက မှုံကျွေးစတမ်း” ဟု ကတိကစကားထား၍ ဂုံညင်းကစားကြသည်ရှိသော် အနုရုဒ္ဓမင်းသားသည် ဂုံညင်းရှုံးသဖြင့် မူလကတိကစကားအတိုင်း မှုံယူရန်မိခင်ထံသို့ မင်းစေတယောက်ကို လွှတ်လိုက်လေ၏။ ထိုအခါမိခင်သည် မှုံများကိုစီမံ၍ သားတော် အနုရုဒ္ဓမင်းသားထံ ပို့စေလေ၏။

ထိုမင်းသား ခြောက်ဦးတို့သည် တပျော်တပါး မှုံကိုစား၍ တဖန် ဂုံညင်းကစားကြပြန်ကုန်၏။ ကစားတိုင်း ကစားတိုင်းပင် အနုရုဒ္ဓမင်းသားချည်း ရှုံးလေသည်။ အနုရုဒ္ဓမင်းသား ဂုံညင်းရှုံး၍ မိခင်ထံသို့ မှုံယူရန် မင်းစေကို စေလွှတ်တိုင်း စေလွှတ်တိုင်းပင်

မိခင်သည်လည်း သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် မှုံများကို အပို့လွှတ်၍ စတုတ္ထ အကြိမ်မြောက် ရောက်လတ်သောအခါ၌ မိခင်သည် “ပုဝါ နတ္ထိ = မှုံများ မရှိ” ဟု ပြန်ကြားလိုက်လေသည်။

အနုရုဒ္ဓမင်းသားသည် “မရှိ” ဟူသောစကားကို မကြားဘူး သူ နားမလည်သူ ဖြစ်သောကြောင့် “ဤ ‘မရှိ’ ဟူသည် မှုံထူး မှုံဆန်း တခုခု၏ အမည်သာ ဖြစ်လိမ့်မည်” ဟု အောက်မေ့မှတ် ထင်ကာ “ငါ့အတွက် မရှိမှုံကိုပင် ဆောင်ခဲ့ကြကုန်” ဟူ၍ ပြောဆို ပြီးလျှင် မင်းစေ ယောက်ျားကို တဖန် မိခင်ထံ စေလွှတ်လိုက်ပြန် လေ၏။ မင်းစေယောက်ျားက အနုရုဒ္ဓမင်းသား၏ မိခင်ကို “အို မိခင်ကြီး... မိခင်ကြီး၏ သားတော်က မရှိမှုံကိုပင် ပေးလိုက်ကြ ပါတဲ့” ဟူ၍ ပြန်ကြားပြောဆိုလတ်သည်ရှိသော် အနုရုဒ္ဓမင်း သား၏ မိခင်သည် “ငါ၏သားကား ‘မရှိ’ ဟူသော စကားကို ကြားလည်း မကြားဘူး၊ နားလည်း မလည်သူဖြစ်သည်။ ဤဥပါယ် နည်းလမ်းဖြင့် ငါ၏သားကို ထို ‘မရှိ’ ဟူသောစကား၏ အနက် အဓိပ္ပါယ်ကို နားလည်သိရှိစေရတော့မည်” ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင် အချည်းနှီးသော (= မှုံ မပါသော) ရွှေခွက် တခုကို အခြား ရွှေခွက်တခုဖြင့် ဖုံးအုပ်၍ သားအထံသို့ ပို့စေလေ၏။

ထိုအခါ မြို့စောင့်နတ်တို့သည် “ဤအနုရုဒ္ဓ သာကီဝင်မင်းသား ကား အန္ဓဘာရ မည်သော ဆင်းရဲသားဖြစ်ခဲ့စဉ်ကာလက မိမိ၏ ဝေစုဖြစ်သော ထမင်းကို ဥပရိဋ္ဌမည်သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင် မြတ်အား ဆက်ကပ်လှူဒါန်း၍ ‘အကျွန်ုပ်သည် မရှိဟူသောစကား ကိုမျှ မကြားရသည့်ကိုယ် ဖြစ်ပါလို၏။ ထမင်းဖြစ်ရာ အကြောင်း ရင်းကိုမျှ မသိရသည့်ကိုယ် ဖြစ်ပါလို၏’ ဟု ဆုတောင်းမှုကိုပြုခဲ့ လေပြီ။ အကယ်၍များ ဤအနုရုဒ္ဓမင်းသားသည် မှုံမပါသောခွက် ကို မြင်သွားခဲ့သည်ရှိသော် ငါတို့သည် နတ်သဘင် အစည်း အဝေးကို ဝင်ခွင့်ရကြတော့မည် မဟုတ်ချေ။ ငါတို့၏ ဦးခေါင်း လည်း ခုနစ်စိတ်ကွလေရာ၏” ဟူ၍ ကြံစည်ကြပြီးလျှင် ထိုမှုံမပါ သော ရွှေခွက်ကို နတ်၌ဖြစ်သော မှုံတို့ဖြင့် ပြည့်အောင် ဖန်ဆင်း ကြလေကုန်၏။

ဂုံညင်းကစားဝိုင်း၌ ထိုနတ်မို့အပြည့်ပါသော ရွှေခွက်ကိုချ ထား၍ ဖွင့်လိုက်လျှင် ဖွင့်လိုက်ချင်း နတ်မို့တို့၏ မွှေးကြိုင်သော ရနံ့သည် တမြို့လုံး လွှမ်းမိုး၍သွားလေတော့၏။ မို့ပိုင်းကလေး တခုကို ခံတွင်း၌ တင်ထားကာမျှ၌ပင် အနုရုဒ္ဓမင်းသား၏ အရသာကြောပေါင်း ခုနစ်ထောင်အနံ့ ဩဇာပြန့်၍ သွားလေ၏။

ထိုအခါ အနုရုဒ္ဓမင်းသားသည် “ငါ၏ မယ်တော်သည် ဤမျှ ကာလကြာမြင့်အောင် ဤ ‘မရှိ’ မို့ကို ငါ့အား ကျော်ချက်၍ မပေး ခဲ့ချေ။ ငါ့ကို မယ်တော်သည် ချစ်ဟန်မတူချေ။ ငါသည် ယနေ့မှ စ၍ အခြားမို့များကို မစားတော့၊ ‘မရှိ’ မို့ကိုသာလျှင် စားတော့ မည်” ဟူ၍ ကြံစည်ပြီးလျှင် နန်းအိမ်သို့ ရောက်လျှင်ပင် မယ်တော် ကို “အို မယ်တော်...မယ်တော်တို့သည် ကျွန်ုပ် သားတော်ကို ချစ်ကြပါ၏လော၊ မချစ်ကြပါသလော” ဟု ပြောဆိုမေးမြန်းလေ၏။ ထိုအခါ မယ်တော်က “ချစ်သား အနုရုဒ္ဓ...မျက်စိ တလုံးသာ ရှိသောသူသည် ထို မျက်စိတလုံးကို အစွမ်းကုန် ချစ်ခင် မြတ်နိုး သကဲ့သို့၎င်း၊ နှလုံးသားကိုကဲ့သို့၎င်း သင်ချစ်သားကို မယ်တော် သည် အတိုင်းထက်အလွန် ချစ်အပ်ပေ၏” ဟု ဖြေကြားလတ်သော် အနုရုဒ္ဓမင်းသားက “အိုမယ်တော်...ဤမျှ သားတော်ကို ချစ်ခင် မြတ်နိုးပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ဤမျှ ကာလကြာမြင့်အောင် သားတော်၏အတွက် ဤ ‘မရှိ’ မို့ကို ကျော်ချက်၍ မပေးခဲ့ပါ သနည်း” ဟူ၍ မေးမြန်းပြန်လေသည်။

အနုရုဒ္ဓမင်းသား၏ ထူးဆန်းသော အမေးစကားကို ကြားရ လေသော် မယ်တော်မိဖုရားသည် မင်းစေလုလင်ငယ်ကို ခေါ်၍ “အမောင်...ရွှေခွက်သည်မှာ တခုခုများ ပါရှိလေသလား” ဟူ၍ မေးလေ၏။ မင်းစေ လုလင်ငယ်က “အို မိခင်ကြီး...ရွှေခွက်ကြီး တခုလုံး မို့တို့ဖြင့်ပြည့်၍နေပါသည်။ အကျွန်ုပ်သည် ဤသို့သဘော ရှိသော မို့များကို ရှေးကမမြင်အပ်စဘူးပါ” ဟူ၍ ပြန်ကြား ပြော ဆိုလေသည်။ ထိုအခါ မယ်တော် မိဖုရားသည် “ငါ၏ သားကား ဘုန်းရှိသူ ကုသိုလ်ထူးကို ပြုခဲ့ဘူးသူဖြစ်ပေလိမ့်မည်၊ နတ်များက

ရွှေခွက်အပြည့် မှိုတို့ကိုထည့်၍ ပို့စေအပ်ကုန်သည် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်”ဟု အမှန်အတိုင်း ကြံစည်စဉ်းစားမိလေသည်။

ထိုအခါ မယ်တော် မိဖုရားကြီးကို သားတော် ဖြစ်သော အနုရုဒ္ဓ မင်းသားသည် “အိုမိခင်...ကျွန်ုပ်သည် ဤ အချိန်မှစ၍ တခြားမို့များကို မစားတော့ပြီ၊ ကျွန်ုပ်အတွက်ဆိုလျှင် ‘မရှိ’ မှိုကို ပင် ကျော်ချက်၍ ပေးပါလော့” ဟူ၍ ပြောဆိုလေ၏။ မယ်တော် မိဖုရားကြီးသည်လည်း ထိုအချိန်မှ အစပြု၍ အနုရုဒ္ဓ မင်းသား အတွက် “မို့စားလိုပါသည်”ဟု မှာကြားပြောဆိုခဲ့သော် မို့မပါသော ရွှေခွက်ကိုပင် အခြား ရွှေခွက်တလုံးဖြင့် ဖုံးအုပ်၍ အနုရုဒ္ဓ မင်းသားထံသို့ ပို့စေလေသည်။ အနုရုဒ္ဓ မင်းသား ရဟန်း မပြုသေးပဲ အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်၌ နေသမျှကာလပတ်လုံး အနုရုဒ္ဓမင်းသားအတွက် နတ်များကသာ မို့များကို ပို့စေလေသည်။ ‘မရှိ’ ဟူသော စကားကိုမျှ နားမလည်သော ထိုအနုရုဒ္ဓ မင်းသားသည် ရှင်ရဟန်းအဖြစ်မည်သည်ကိုကား အဘယ်မှာလျှင် နားလည်သိရှိနိုင်တော့အံ့နည်း။

သို့ရကား အနုရုဒ္ဓမင်းသားသည် နောင်တော်မဟာနာမ မင်းသားကို “အို နောင်တော်...ယခု နောင်တော်ပြောမည့် ရှင်ရဟန်းပြုမှု ဟူသည် အဘယ်အရာပါနည်း = ဘယ်လို ဟာမျိုးပါနည်း”ဟူ၍ မေးမြန်းလေသည်။ မဟာနာမ မင်းသားက “ညီချစ် အနုရုဒ္ဓ... ရှင်ရဟန်း ပြုသော သူသည် ဆံမုတ်ဆိတ်များကို ပယ်ရိတ်ပြီးလျှင် ဖန်ရည်တပ်စွန်းသော အဝတ်တို့ကို ဝတ်ရုံလျက် သစ်သား ကြမ်းအခင်း (= သစ်သားကွပ်ပျစ်) ၌ သော်၎င်း၊ ကြိမ်ခက်သော ညောင်စောင်း ဝါးနှီးတို့ဖြင့် ရက်အပ်သော ညောင်စောင်း၌သော်၎င်း အိပ်ပြီးလျှင် ဆွမ်းခံ လှည့်လည်၍ နေရ၏။ ဤသည်ပင် ရှင်ရဟန်းပြုမှုပေတည်း” ဟူ၍ ဖြေကြား ပြောဆိုလတ်သည်တွင် အနုရုဒ္ဓ မင်းသားက တဖန် ဆက်၍ “အို နောင်တော်... ကျွန်ုပ်ကား သိမ်မွေ့နူးညံ့သော သူတယောက်ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်သည် ရဟန်းပြုခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ပါ”ဟူ၍ ပြောဆိုလေ၏။

ထိုအခါ နောင်တော် မဟာနာမ မင်းသားက “ညီချစ် အနုရုဒ္ဓ... ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သင်ချစ်ညီသည် လူမှုအလုပ် ကိစ္စများကို နားလည်အောင် သင်ယူပြီးလျှင် အိမ်ထောင်ကို စိုးမိုးအုပ်ချုပ်၍ နေပါလော့၊ ငါတို့ နောင်ညီ နှစ်ဦးသားတွင် တဦးဦးတော့ ရှင်ရဟန်းမပြုပဲ နေခြင်းငှါ မဖြစ်နိုင်တော့ပြီ” ဟု ပြောကြားလေ လျှင် အနုရုဒ္ဓမင်းသားသည် နောင်တော် မဟာနာမ မင်းသား ကို “အို နောင်တော်... ဤလူမှုအလုပ် ကိစ္စဟူသည် အဘယ်ပါ နည်း” ဟူ၍ မေးမြန်းလေ၏။ ထမင်းဖြစ်ရာ မူလ အကြောင်းရင်း ဌာနကိုမျှ နားမလည်သော အမျိုးကောင်းသား အနုရုဒ္ဓ မင်း သားသည် လူမှုကိစ္စများကိုမူ အဘယ်မှာလျှင် နားလည် သိရှိ နိုင်အံ့နည်း။

အနုရုဒ္ဓမင်းသားထို့ ထမင်းတယ်မှဖြစ်သည်ကို မသိနားမထည်ကြပုံ

ထိုစကားကို ထင်ရှားစေအံ့...။ တနေ့သ၌ ကိမိလမင်းသား၊ ဘဒ္ဒိယမင်းသား၊ အနုရုဒ္ဓမင်းသား ဤမင်းသားသုံးယောက်တို့၏ စကားဝိုင်း၌ “ထမင်း မည်သည် အဘယ်၌ ဖြစ်သနည်း” ဟူ၍ ဆွေးနွေးစကား ဖြစ်ပွားခဲ့လေသည်။

ထိုစကား ဆွေးနွေးပွဲ၌ ကိမိလမင်းသားက “ထမင်း မည် သည် ကျိ၌ ဖြစ်၏” ဟူ၍ တင်ပြပြောဆိုလေ၏*။

ထိုအခါ ဘဒ္ဒိယမင်းသားက “သင်သည် ထမင်း၏ ဖြစ်ပေါ် ရာ မူလဌာနကို အတိအကျ မသိပေ” ဟု ကိမိလ မင်းသား၏ ပာဏ်ပြောဆိုချက်ကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင် “ထမင်း မည်သည် ထမင်း အိုး၌ ဖြစ်၏” ဟူ၍ တင်ပြပြောဆိုလေ၏†။

* ထိုမင်းသားကား ထမင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဘုရင့်ကျိတော်မှ ဆန်စပါး များ ထုတ်ယူကြသည်လောက်ကိုသာ မြင်ဘူးသည်ဖြစ်၍ လယ်ခင်းများ ကို လုံးဝ မမြင်ဘူးဖြစ်သဖြင့် ထိုသို့ တင်ပြပြောဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

† ထိုမင်းသားကား ထမင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ထမင်းအိုး၌ ထမင်းချက်ကြသည် လောက်ကိုသာ မြင်ဘူးသူဖြစ်၍ လယ်ခင်းများ ကျိကြမှ ဆန်စပါး ထုတ် ယူကြသည်များကိုပင် လုံးဝမမြင်ဘူးသူ ဖြစ်ရကား ထိုသို့ တင်ပြ ပြော ဆိုခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ရတနာ] အနုရုဒ္ဓမင်းသား လှူဖောင်၌ ငြီးငွေ့ခြင်း ၁၅.

ထိုအခါ အနုရုဒ္ဓမင်းသားက “အသင်တို့နှစ်ဦးသားလုံးပင် ထမင်း၏ ဖြစ်ပေါ်ရာ မူလဋ္ဌာနကို အတိအကျသိကြသူများမဟုတ်ပေ”ဟု ထိုမင်းသားနှစ်ဦး၏ တင်ပြပြောဆိုချက်ကို ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင် “ထမင်းမည်သည် ရတနာခုနစ်ပါး အစူးအညွန့် တပ်ထားသည့် စားတော်ရွှေခွက်၌ ဖြစ်၏”ဟူ၍ တင်ပြပြောဆိုလေသည်*။

ဤသို့လျှင် ထိုမင်းသားသုံးဦးလုံးပင် ထမင်းဖြစ်ပေါ်ရာ မူလအကြောင်းဋ္ဌာနကို မသိရှာကြကုန်၊ ထို့ကြောင့် အနုရုဒ္ဓမင်းသားသည် “အိုနောင်တော်... ဤလူမှုအလုပ်ကိစ္စများဟူသည် အဘယ်အရာများပါနည်း”ဟူ၍ (တကယ်ပင် နားမလည်သဖြင့်) နောင်တော်မဟာနာမ မင်းသားကို ရိုးသားစွာပင် မေးမြန်းလေသည်။

အနုရုဒ္ဓမင်းသား ထူ့ဘောင်၌ ငြီးငွေ့ခြင်း

ထိုအခါ နောင်တော် မဟာနာမ မင်းသားက “ညီချစ် အနုရုဒ္ဓ...လာလော့၊ လူမှုကိစ္စအလုပ်များကို သင်ချစ်ညီအား သင်ကြားပြောဆိုပေအံ့—

- (၁) မိုးဦးကျလျှင် ရှေးဦးစွာ လယ်ကို ထွန်ယက်စေရမည်။
- (၂) ထွန်ယက်စေပြီးလျှင် ဖျိုးကြံစေရမည်။
- (၃) ဖျိုးကြံစေပြီးလျှင် (အချိန်ကိုကြည့်၍) ရေသွင်းစေရမည်။
- (၄) ရေသွင်းပြီးနောက် အချိန်ကို ကြည့်၍ ရေထုတ်စေရမည်။

* ဤအနုရုဒ္ဓမင်းသားကား ကျီကြမ္မ စပါးများကို ထုတ်ယူ၍ ဆန်ကြိတ်ကြသည်ကိုလည်း မမြင်ဘူး၊ ထမင်းချက်ကြ ခူးကြသည်ကိုလည်း မမြင်ဘူး၊ သူမြင်ဘူးသည်ကား ခူးပြီးသား ထမင်းကို ရွှေခွက်၌ထည့်ကာ မိမိ ရွှေမှောက်၌ ချထားသည်ကိုသာ မြင်ဘူးသူဖြစ်ရကား “ထမင်းစားလိုသောအခါ၌ ထမင်းသည် ရွှေခွက်ထဲ၌ အလိုလို ဖြစ်ပေါ်လာသည်” ဟူ၍ အမှတ်ထားကာ ထိုသို့ တင်ပြပြောဆိုခြင်း ဖြစ်လေသည်။

- (၅) ရေထုတ်ပြီးနောက် ပေါင်းမြက်များကို သုတ်သင်စေရမည်။
- (၆) ပေါင်းမြက်များကို အကြိမ်ကြိမ် သုတ်သင်ပြီးနောက် ကောက်စပါးတို့ မှည့်ရင့်သောအခါ ရိတ်သိမ်းစေရမည်။
- (၇) ရိတ်သိမ်းစေပြီးနောက်ထိုရိတ်ပြီးသောကောက်ပင်များကို လှည်းဖြင့် တိုက်ထုတ်စေရမည်။
- (၈) လှည်းဖြင့် တိုက်ထုတ်ပြီးနောက် တလင်းသို့ ရောက်သော အခါ ကောက်ပြန့်ကောက်ပုံကို ပြုလုပ်စေရမည်။
- (၉) ကောက်ပြန့်ပြုလုပ်စေပြီးနောက် နယ်စေရမည်။
- (၁၀) နယ်စေပြီးနောက် ကောက်ရိုးများကို ထုတ်ယူစေရမည်။ (= ကောက်လှိုင်းခါစေရမည်)။
- (၁၁) ကောက်လှိုင်းခါစေပြီးနောက် စပါးဖျင်းများကို ထုတ်စေရမည်။
- (၁၂) စပါးဖျင်းများကို ထုတ်စေပြီးနောက် စပါးလှေ့စေရမည်။
- (၁၃) စပါးလှေ့စေပြီးနောက် ကျီကြသို့ တိုက်သွင်းစေရမည်။
- (၁၄) ကျီကြသို့ တိုက်သွင်းစေပြီး နောက်တနှစ်၌လည်း ဤနည်းအတူပင် ပြုလုပ်ရမည်။ နောက်နှစ် နောက်နှစ်များ၌လည်း ဤနည်းအတူပင် ပြုလုပ်ရမည်” —

ဟူ၍ ပြောဆိုသင်ကြားပေးလေသော် အနုရုဒ္ဓမင်းသားသည် “အို နောင်တော်…… ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် လူမှုကိစ္စအလုပ်များကား မကုန်နိုင်ပါကုန်တကား၊ လူမှုကိစ္စအလုပ်များ၏အဆုံးကား မထင်

ရတနာ] အနုရုဒ္ဓမင်းသား လူ့ဘောင်၌ ငြီးငွေ့ခြင်း ၁၅၃

ပါတကား၊ အဘယ်အခါ၌ လူမှုကိစ္စအလုပ်များသည် ကုန်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ အဘယ်အခါ၌ လူမှုကိစ္စအလုပ်များ၏ အဆုံးသည် ထင်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ အကျွန်ုပ်တို့သည် အဘယ်အခါ၌ လူမှုကိစ္စအဝဝဝယ် ကြောင့်ကြစိုက်ထုတ်ခြင်း မရှိကြပဲ အာရုံငါးပါး ကာမဂုဏ်တရားတို့ဖြင့် ပြည့်စုံလုံလောက်ကြကာ တင့်တယ်စမ္မယ် ပျော်ရွှင်ကာ နေနိုင်ကြပါကုန်အံ့နည်း” ဟူ၍ ငြီးငွေ့စကား ပြောကြားလေ၏။

ထိုအခါ နောင်တော် မဟာနာမမင်းသားသည် “မှန်ပေသည် ညီချစ် အနုရုဒ္ဓ... လူမှုကိစ္စအလုပ်များကား မကုန်နိုင်ကုန်၊ လူမှုကိစ္စအလုပ်များ၏ အဆုံးကား မထင်နိုင်၊ လူမှုကိစ္စအလုပ်များ မကုန်မီ မဆုံးမီပင် ငါတို့၏ မိဖ အဖိုးအဖွားတို့သည် ကွယ်လွန်ခဲ့ရှာကြပြီ” ဟူ၍ ပြောဆိုလေသော် အနုရုဒ္ဓမင်းသားက “အို နောင်တော်... ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့လျှင် နောင်တော်သည်ပင် လူမှုကိစ္စအလုပ်များကို သိရှိနားလည်ကာ စီမံ၍ နေရစ်ပါလော့၊ အကျွန်ုပ်သည် အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်မှထွက်၍ အိမ်ရာမထောင် ရဟန်းဘောင်သို့ ကပ်ရောက်ပါတော့အံ့” ဟု ရဟန်းပြုရန် ဝန်ခံစကား ပြောကြားလေတော့၏။

ထို့နောက် အနုရုဒ္ဓမင်းသားသည် မယ်တော် မိဖုရားကြီးထံသို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် မယ်တော်မိဖုရားကြီးကို “အို မွေးမယ်တော်... သားတော်သည် ရှင်ရဟန်းပြုလိုပါ၏၊ သားတော်ကို ရှင်ရဟန်းပြုရန် အခွင့်ပြုတော်မူပါ” ဟူ၍ ခွင့်ပန်စကား ပြောကြားလတ်သည်ရှိသော် မယ်တော်မိဖုရားကြီးက သားတော်အနုရုဒ္ဓမင်းသားကို “ချစ်သား အနုရုဒ္ဓ ... ငါမယ်တော်သည် မောင်တို့ ညီနောင်သားနှစ်ယောက်တို့ကို အလွန်ပင် ချစ်မြတ်နိုးအပ်ကုန်၏၊ သေမင်းခွဲ၍သော်မှလည်း အလိုမတူပဲ ကွဲရမည်ဖြစ်ချေသည်၊ ငါမယ်တော်သည် အဘယ်မှာလျှင် သင်ချစ်သားနှစ်ယောက်တို့ကို အသက်ရှိနေစဉ် ရှင်ရဟန်းပြုလုပ်ရန် အခွင့်ပြုနိုင်အံ့နည်း၊ (မပြုနိုင်သည်သာတည်း)” ဟူ၍ ပြောဆိုလေသည်။ ဒုတိယအကြိမ်လည်း အနုရုဒ္ဓမင်းသားသည် ရှေးနည်းအတူ

မယ်တော်မိဖုရားထံ ခွင့်ပန်စကား ပြောကြားပြန်ရာ မယ်တော် မိဖုရားကြီးကလည်း ရှေးနည်းအတိုင်းပင် ခွင့်မပြုနိုင်ကြောင်း ပြန်ကြားပြောဆိုလေသည်။ တဖန် သုံးကြိမ်မြောက်လည်း အနုရုဒ္ဓမင်းသားသည် မယ်တော်မိဖုရားကြီးကို “အိုပွေးမယ်တော်... သားတော်သည် ရဟန်းပြုလိုပါ၏၊ သားတော်ကို ရှင်ရဟန်းပြုရန် အခွင့်ပြုတော်မူပါ” ဟူ၍ ခွင့်ပန်စကား ပြောကြားပြန်လေသည်။

ထိုအချိန်၌ ဘဒ္ဒိယ မည်သော သာကီဝင် မင်းသားသည် သာကီဝင်မင်းတို့၏အပေါ်၌ စီမံအုပ်ချုပ် မင်းပြုလုပ်နေဆဲဖြစ်၏။ (ထိုအချိန်မှာကား သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးမှာ အသက်အရွယ် အနှစ် ၉၀ - ခန့်ရှိပြီဖြစ်၍ နည်းညွှန်လမ်းပြလောက်သာ သာကီဝင်တို့ အပေါ်၌ စီမံနိုင်သည့်အခြေမှာ ရှိလေသည်။) ထိုဘဒ္ဒိယ သာကီဝင်မင်းသည် အနုရုဒ္ဓ သာကီဝင်မင်းသား၏ အလွန်နှိုးရင်းသော သူငယ်ချင်းဖြစ်လေသည်။ ထိုအခါ အနုရုဒ္ဓ သာကီဝင်မင်းသား၏ မယ်တော်မိဖုရားကြီးသည် “ယခုအခါ ငါ့သား အနုရုဒ္ဓ သာကီဝင်၏ သူငယ်ချင်းဖြစ်သူ ဘဒ္ဒိယ သာကီဝင်မင်းသည် သာကီဝင်မင်းတို့၏အပေါ်၌ စီမံအုပ်ချုပ် မင်းပြုလုပ်နေဆဲဖြစ်၏။ ထိုဘဒ္ဒိယ သာကီဝင်မင်းသည် ဘယ်နည်းနှင့်မှ ရှင်ရဟန်းပြုနိုင်လိမ့်မည် မဟုတ်” ဟု ကြံစည်စဉ်းစားပြီးလျှင် သားတော် အနုရုဒ္ဓမင်းသားကို “ချစ်သား အနုရုဒ္ဓ... အကယ်၍ သားတော်၏သူငယ်ချင်း ဘဒ္ဒိယ သာကီဝင် မင်းသည် ရှင်ရဟန်းပြုခဲ့ပါလျှင် အမောင် သားတော်လည်း ရှင်ရဟန်းပြုပါလော့” ဟူ၍ ပြန်ကြားပြောဆိုလေသည်။

ထိုအခါ အနုရုဒ္ဓ သာကီဝင်မင်းသားသည် ဘဒ္ဒိယ သာကီဝင်မင်း သူငယ်ချင်းထံသို့ သွားရောက်ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် ဘဒ္ဒိယသာကီဝင်မင်းကို “အို အဆွေတော် ဘဒ္ဒိယ... အကျွန်ုပ်၏ ရဟန်းအဖြစ်သည် အဆွေတော်နှင့် ဆက်စပ်၍နေပါသည်” ဟု ပြောကြားလေသော် ဘဒ္ဒိယ သာကီဝင်မင်းက အနုရုဒ္ဓမင်းသားကို “အို အဆွေတော် အနုရုဒ္ဓ... အဆွေတော်၏ ရဟန်းအဖြစ်သည် ငါနှင့် အကယ်၍ ဆက်စပ်နေပါလျှင် ထိုရဟန်းအဖြစ်သည်

ရတနာ] အနုရုဒ္ဓမင်းသား လူ့ဘောင်၌ ငြီးငွေ့ခြင်း ၁၅၅

အဆက်အစပ်မရှိသည် ဖြစ်ပါစေ။ ငါသည် သင်နှင့် (အတူတကွ ရဟန်းပြုပါမည် ဟူ၍ သူငယ်ချင်း၌ ချစ်ခြင်းဖြင့် အဆောတလျင် ပြောဆိုလိုပါလျက် မင်းစည်းစိမ်၌ တစ်မက်သော လောဘက စိတ်ကို ဆွဲငင်ထားရကား အပြည့်အစုံ မပြောနိုင်ပဲ “ငါသည် သင်နှင့်” ဤမျှသာ စကားကို တပိုင်းတစ ပြောပြီးလျှင်) သင်သည် အလိုရှိတိုင်း ချမ်းသာစွာ ရဟန်းပြုပါလော့” ဟူ၍ ပြောဆိုလေ၏။ အနုရုဒ္ဓမင်းသားက တဖန်ထပ်၍ “အိုအဆွေတော်ဘဒ္ဒိယ... လာပါလော့၊ ငါတို့ နှစ်ယောက်လုံးပင် ရဟန်းပြုကြပါကုန်စို့” ဟူ၍ပြောပြန်လေသော် ဘဒ္ဒိယသာကီဝင်မင်းက “အိုအဆွေတော် အနုရုဒ္ဓ... ငါသည် ရှင်ရဟန်းပြုခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ပါ။ ရဟန်း ပြုလုပ်ခြင်းမှ တပီး အခြား ငါပြုလုပ်နိုင်မည့် သူငယ်ချင်း၏ မည်သည့်ကိစ္စကိုမဆို ငါပြုလုပ်ပေးပါမည်၊ (ရဟန်းပြုလုပ်ခြင်း ကိစ္စအတွက်က-တော့) သင်သာရဟန်းပြုပါလော့” ဟူ၍ ပွင့်လင်းစွာ ပြန်ကြား ပြောဆိုလေသည်။

ထိုအခါ အနုရုဒ္ဓမင်းသားက ဘဒ္ဒိယသာကီဝင်မင်းကို “အို အဆွေတော်... ငါ့ကို မယ်တော်က ‘ချစ်သား အနုရုဒ္ဓ... အကယ်၍ မောင့်သူငယ်ချင်း ဘဒ္ဒိယသာကီဝင်မင်းသည် ရှင် ရဟန်းပြုခဲ့ပါလျှင် အမောင်သားတော်လည်း ရှင်ရဟန်းပြုပါလော့’ ဟူ၍ ပြောလိုက်ပါသည်။ အိုအဆွေတော်ဘဒ္ဒိယ... အဆွေတော်သည် ‘အိုအဆွေတော် အနုရုဒ္ဓ... အဆွေတော်၏ ရဟန်းအဖြစ်သည် ငါနှင့်အကယ်၍ ဆက်စပ်နေပါလျှင် ထိုရဟန်း အဖြစ်သည် အဆက်အစပ်မရှိသည် ဖြစ်ပါစေ၊ ငါသည် သင်နှင့်... သင်သည် အလိုရှိတိုင်း ချမ်းသာစွာ ရဟန်းပြုပါလော့’ ဟူ၍ (ငါ့အလိုသို့ လိုက်မည်ပြုပြီးမှ) လျှောချသော စကားကို သင်ပြောကြားခဲ့ပါပြီ။ အို အဆွေတော်ဘဒ္ဒိယ... လာ သွားကြပါစို့... ငါတို့နှစ်ယောက်လုံးပင် ရဟန်းပြုကြပါကုန်စို့” ဟူ၍ အတင်းအကြပ် မပြင်းမဆန်သာအောင် ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုလေ၏။

(ထိုအချိန်၌ လူများသည် မှန်ကန်သောစကားရှိကြကုန်၏။ မှန်ကန်သောဝန်ခံခြင်းရှိကြကုန်၏။ အမှန်အတိုင်း

ပြောကြား၍ အမှန်အတိုင်း ဝန်ခံကြသောအခါ ဖြစ်လေသည်။ မိမိပြောကြား ဝန်ခံမိသည့် စကားကို ဘယ်နည်းနှင့်မျှ မဖျက်ဆီးကြချေ။ သို့ရကား) —

ဘဒ္ဒိယသာကီဝင်မင်းသည် အနုရုဒ္ဓ သာကီဝင်မင်းသားကို “အိုအဆွေတော်အနုရုဒ္ဓ... ခုနစ်နှစ်မျှဆိုင်းငံ့ပါဦးလော့၊ ခုနစ်နှစ်လွန်မြောက်သောအခါ ငါတို့သူငယ်ချင်းနှစ်ဦးလုံးပင် ရှင်ရဟန်းပြုကြကုန်အံ့” ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ထိုအခါ အနုရုဒ္ဓမင်းသားက “အိုအဆွေတော်ဘဒ္ဒိယ... ခုနစ်နှစ်တို့မှာ အလွန်ကြာမြင့်လှပါသည်။ ငါသည် ခုနစ်နှစ်ကြာအောင် ဆိုင်းငံ့၍ မနေနိုင်ပါ” ဟူ၍ ပြောဆိုလေသော် ဘဒ္ဒိယသာကီဝင်မင်းသည် “အိုအဆွေတော် အနုရုဒ္ဓ... ခြောက်နှစ်မျှဆိုင်းငံ့ပါဦးလော့၊ (ပေယျာလ) ငါးနှစ်မျှ၊ လေးနှစ်မျှ၊ သုံးနှစ်မျှ၊ နှစ်နှစ်မျှ၊ တနှစ်မျှ ဆိုင်းငံ့ပါဦးလော့၊ တနှစ်လွန်မြောက်သောအခါ ငါတို့သူငယ်ချင်းနှစ်ဦးလုံးပင် ရှင်ရဟန်းပြုကြကုန်အံ့” ဟူ၍ အစဉ်သဖြင့် လျှော့ကော လျှော့ကော ပြောဆိုလေ၏။ အနုရုဒ္ဓမင်းသားကလည်း “အိုအဆွေတော် ဘဒ္ဒိယ... တနှစ်ဆိုသည်မှာ အလွန်ကြာမြင့်လှပါသည်။ ငါသည် တနှစ်ကြာအောင် ဆိုင်းငံ့၍ မနေနိုင်ပါ” ဟူ၍ အတင်းအကြပ်ပင် ပြောဆိုပြန်၏။

ထိုအခါ ဘဒ္ဒိယသာကီဝင်မင်းသည် အနုရုဒ္ဓသာကီဝင်မင်းသားကို “အိုအဆွေတော် အနုရုဒ္ဓ... ခုနစ်လတို့မျှ ဆိုင်းငံ့ပါဦးလော့၊ ခုနစ်လလွန်မြောက်သောအခါ ငါတို့သူငယ်ချင်းနှစ်ဦးလုံးပင် ရှင်ရဟန်းပြုကြကုန်အံ့” ဟု လျှော့၍ ပြောဆိုပြန်လေသော် အနုရုဒ္ဓမင်းသားက “အိုအဆွေတော်ဘဒ္ဒိယ... ခုနစ်လတို့ဆိုသည်မှာ အလွန်ကြာမြင့်လှပါသည်။ ခုနစ်လကြာအောင်ဆိုင်းငံ့၍ မနေနိုင်ပါ” ဟု တဖန်ထပ်၍ အကြပ်ကိုင်ပြန်လေရာ ဘဒ္ဒိယသာကီဝင်မင်းသည် “အိုအဆွေတော် အနုရုဒ္ဓ... ခြောက်လမျှ ဆိုင်းငံ့ပါဦးလော့၊ (ပေယျာလ) ငါးလမျှ၊ လေးလမျှ၊ သုံးလမျှ၊ နှစ်လမျှ၊ တလမျှ၊ ဆယ့်ငါးရက်မျှ ဆိုင်းငံ့ပါဦးလော့၊ တဆယ့်ငါးရက်လွန်မြောက်သောအခါ ငါတို့ သူငယ်ချင်း နှစ်ဦးလုံးပင်

ရတနာ] မင်းသား ၆-ဦး ဥပါလိနှင့်တကွ ရဟန်းပြုခြင်း ၁၅၇

ရှင်ရဟန်းပြုကြကုန်အံ့” ဟူ၍ အစဉ်သဖြင့် လျှော့ကာ လျှော့ကာ ပြောဆိုလေသော် အနုရုဒ္ဓမင်းသားကလည်း (အလျှော့မပေးပဲ) တဖန်ထပ်၍ “အဆွေတော်ဘဒ္ဒိယ…… တဆယ့်ငါးရက် ဆိုသည် မှာလည်း အလွန်ကြာမြင့်လှပါသေးသည်၊ ငါသည် တဆယ့် ငါးရက် ကြာအောင် ဆိုင်းငံ့၍ မနေနိုင်ပါ” ဟူ၍ ပြောဆိုပြန် လေသည်။

ထိုအခါ ဘဒ္ဒိယသင်္ကဏ်ဝင်မင်းသည် (နောက်ဆုံးတင်ပြခြင်း မျိုးအနေဖြင့်) “အိုအဆွေတော်အနုရုဒ္ဓ……ငါသည် သားတော်၊ ညီတော်၊ နောင်တော်များသို့ ပြည်ရေးကိစ္စ အဝဝကို အပ်နှင်း ပါရစေဦး၊ ခုနစ်ရက်မျှလောက်တော့ ဆိုင်းငံ့ပါဦးလော့” ဟု ပြောဆိုလေသော် အနုရုဒ္ဓမင်းသားကလည်း “အိုအဆွေတော် ဘဒ္ဒိယ…… ခုနစ်ရက်ဆိုသည်မှာ မကြာမြင့်လှပါ၊ ကျွန်ုပ်ဆိုင်းငံ့ ပါမည်” ဟူ၍ သဘောတူလက်ခံ ကျေနပ်စကား ပြောကြား လေသည်။

သင်္ကဏ်ဝင်မင်းသားခြောက်ဦးတို့ ဥပါလိ (ဆေတ္တာသည်) နှင့်တကွ တောထွက် ရဟန်းပြုကြခြင်း

ထို့နောက် (၁) ဘဒ္ဒိယသင်္ကဏ်ဝင်မင်း (၂) အနုရုဒ္ဓမင်းသား (၃) အာနန္ဒာမင်းသား (၄) ဘဂုမင်းသား (၅) ကိမ္ဗိလမင်းသား (၆) ဒေဝဒတ္တမင်းသား (= ယောက်ဖတော်ဒေဝဒတ်) ၏ မင်းသား ခြောက်ဦးတို့သည် ဥပါလိ ဆေတ္တာသည်နှင့်တကွ ခုနစ်ဦးသားဖြစ်ကြ၍ နတ်၏စည်းစိမ်ကို ခံစားကြသည့် နတ်သား များပမာ ခုနစ်ရက်ကြာအောင် လူ၏စည်းစိမ်ကို ဝလင်မြိန်ရှက်စွာ ခံစားကြပြီးလျှင် အပျော်အပါး ဥယျာဉ်ကစား ထွက်ကြသည့် အသွင်ဖြင့် ဆင်တပ်၊ မြင်းတပ်၊ ရထားတပ်၊ ခြေလျင်တပ် တည်း ဟူသော အင်္ဂါလေးပါးရှိသည့် စစ်တပ်ကြီးဖြင့် နေပြည်တော်မှ ထွက်ခွာကြ၍ တိုင်းတပါး (= နယ်စပ်သို့) ရောက်လတ်သောအခါ မင်းမိန့်အာဏာဖြင့် စစ်တပ်ကြီးကို ပြန်လွှတ်လိုက်ကြပြီးနောက် တိုင်းတပါး (= မလ္လတိုင်း) အတွင်းသို့ ဆိုက်ရောက်ကြလေ ကုန်၏။

ထိုမလ္လတိုင်းအတွင်း၌ သာကီဝင်မင်းသား ခြောက်ဦးတို့သည် မိမိတို့၏ အဆင်တန်းဆာများကို ချွတ်ကြ၍ အပေါ်ရုံအဝတ်ဖြင့် အထုပ်ထုပ်ပြီးလျှင် ဥပါလိဆေတ္တာသည်ကို “ကိုင်း...အချင်း ဥပါလိ...သင်ပြန်တော့၊ သင့်အတွက်တာဆိုလျှင် ဤမျှသော ဥစ္စာသည် အသက်ရှည်စွာ သုံးဆောင်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်လောက်ပြီ” ဟူ၍ ပြောဆိုကြကာ အဆင်တန်းဆာထုပ်များကို ဥပါလိ ဆေတ္တာသည်အား ဆုလာဘ်အဖြစ် ပေးသနားကြလေသည်။

ဥပါလိဆေတ္တာသည်သည် မင်းသားခြောက်ဦးတို့၏ ခြေရင်း၌ လူးလို့ခိုငိုကြွေးပြီးလျှင် မင်းသားတို့၏ အာဏာကို မလွန်ဆန်ဝံ့ သဖြင့် လူးလို့ခိုငိုကြွေးရာမှ ထပြီးလျှင် ထိုအဆင်တန်းဆာထုပ် များကို ယူဆောင်ကာ မင်းသားတို့နှင့် ခွဲခွါပြန်လည်လာခဲ့လေ သည်။ ထိုသာကီဝင်မင်းသား သခင်များနှင့် ဥပါလိဆေတ္တာသည် ကျွန်ယောက်ျားတို့ ခွဲခွါ၍လာသောအခါ (= ကွဲကွာသွားကြ သောအခါ) တောအုပ်ကြီးသည် ငိုကြွေးမြည်တမ်းသကဲ့သို့သိုင်း၊ မဟာပထဝီမြေကြီးသည် ငလျင်တုန်လှုပ်ဘိသကဲ့သို့သိုင်း သည်း ထန်စွာ ကြောက်မက်စွယ်ရာအသံကို မြည်ဟီးလေတော့သည်။

ဥပါလိဆေတ္တာသည်သည်လည်း အနည်းငယ်မျှ ခွဲခွါသွား ပြီးလျှင် ရပ်တန့်၍ “သာကီဝင်မင်းတို့ကား ရက်စက်ကြမ်းကြုတ် ကုန်၏။ ဤဥပါလိဆေတ္တာသည်သည် မင်းသားခြောက်ယောက် တို့ကို ဖျောက်ဖျက်အပ်ကုန်ပြီ” ဟု အထင်မှား အမှတ်မှားကြကာ ငါ့ကို သတ်သော်မူလည်း သတ်စေကုန်လိမ့်မည်။ “ဤသာကီဝင် မင်းသားခြောက်ဦးတို့သော်မှ ဤမျှခမ်းနား ကြီးကျယ်စွာသော မင်းစည်းစိမ်ကို ပယ်ကြလျက် အဖိုးအနုဂ္ဂထိုက်တန်လှသော ဤ အဆင်တန်းဆာများကို တံထွေးပေါက်ကဲ့သို့ စွန့်ပစ်ကြကာ ရှင် ရဟန်း ပြုနိုင်ကြတုံသေး၏။ ငါလို အောက်တန်းစားလူကမူကား အဘယ့်ကြောင့် ရှင်ရဟန်းမပြုနိုင်ပဲရှိအံ့နည်း၊ (ပြုနိုင်သည်သာ)” ဟူ၍ ကြံစည်စဉ်းစား အသိက္ခဏ်ပွားကာ မိမိယူဆောင်လာသော မင်းသားတို့၏ အဆင်တန်းဆာထုပ်ကို မြည်၍ ထိုအဆင် တန်းဆာများကို သစ်ပင်၌ ချိတ်ဆွဲပြီးလျှင် “ငါသည် ဤပစ္စည်း

ရတနာ] မင်းသား ၆-ဦး ဥပါလိနှင့်တကွ ရဟန်းပြုခြင်း ၁၅၉

များကို စွန့်အပ်ပြီး ပေးလှူအပ်ပြီးသာ ဖြစ်လေသည်။ ထိုပစ္စည်းများကို တွေ့မြင်သောသူသည် အလိုရှိတိုင်း ယူစေသတည်း”ဟု နှုတ်မြွက်ပြောဆို စွန့်ထားခဲ့ပြီးလျှင် မင်းသားခြောက်ယောက်တို့ထံ တဖန်ပြန်၍ သွားလေ၏။

မင်းသားခြောက်ယောက်တို့သည် ဥပါလိဆေတ္တာသည်ကို အဝေးမှပင် မြင်လျှင်မြင်ချင်း “အချင်း ဥပါလိ....သင်သည် အဘယ့်ကြောင့် ပြန်လာသနည်း”ဟူ၍ မေးမြန်းကြကုန်၏။ ထိုအခါ ဥပါလိဆေတ္တာသည်သည် မိမိအကြံအစည်ဖြစ်ပုံ ပြုလုပ်ခဲ့ပုံများကို အပြည့်အစုံ ပြန်ကြားပြောဆိုလေသည်။ ထိုအခါ မင်းသားခြောက်ဦးတို့သည် ဥပါလိဆေတ္တာသည်ကို “အချင်း ဥပါလိ....တိုင်းတော်ပြည်တော်သို့ ပြန်မသွားခြင်းသည် (သီဟိုဠ် မှုအလိုအားဖြင့် ငါတို့ထံ ယခုကဲ့သို့ ပြန်လာခြင်းသည်) ကောင်းလှစွာ၏၊ (သင်ကြံစည်မိသည့်အတိုင်း) သာကီဝင် မင်းတို့ကား ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်ကုန်၏၊ (အကယ်၍များ သင်ပြန်သွားလျှင်) ‘ဤဆေတ္တာသည်သည် မင်းသားခြောက်ယောက်တို့ကို ဖျောက်ဖျက်အပ်ခဲ့ကုန်ပြီ’ဟု အထင်မှား အမှတ်မှားကြကာ သင့်ကို သတ်သော်မူလည်း သတ်စေကုန်လိမ့်မည်” ဟူ၍ ပြောဆိုကြကုန်၏။

ထိုနောက် သာကီဝင် မင်းသားခြောက်ဦးတို့သည် ဥပါလိဆေတ္တာသည်ကို အတူတကွ ခေါ်ဆောင်ခဲ့ကြ၍ မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူရာ အနုပိယမည်သော သရက်ပင်စဉ် ဥယျာဉ်တောသို့ သွားရောက်ကြပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးကြ၍ အပြစ်ခြောက်ပါး ကင်းလွတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေကြပြီးသော် “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား....အကျွန်ုပ်တို့ သာကီဝင်များသည် ဇာတိမာန်ဖြင့် ခက်ထန်တင်းမာကြပါကုန်၏၊ ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား....ဤဥပါလိဆေတ္တာသည်သည် ရှည်မြင့်စွာသောကာလကပင် အကျွန်ုပ်တို့၏ ကျေးကျွန်ဖြစ်ခဲ့ပါသည်၊ ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည် ဤဥပါလိဆေတ္တာသည်ကို ရှေးဦးစွာ ရဟန်းပြုပေးတော်မူစေချင်ပါသည်။

(ယင်းသို့ ဥပါလိကို ရှေးဦးစွာ ရဟန်းပြုပေးတော်မူသည်ရှိသော်) အကျွန်ုပ်တို့သည် ဤဥပါလိရဟန်းကို ရှိခိုးခြင်း၊ ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်း၊ လက်ဖက်ရည်ချိုခြင်း၊ အရိအသေပြုခြင်းအမှုများကို ပြုလုပ်ကြရပါလိမ့်မည်။ ဤသို့ပြုလုပ်ကြရသည်ရှိသော် တပည့်တော်တို့ သာကီဝင်မင်းသား ရဟန်းများ၏ ကြီးမားခက်ထန် သာကီယဇာတိမာန်သည် ကျိုးနွံခြင်းသို့ ရောက်ပါလိမ့်မည်”ဟူ၍ လျှောက်ထားကြလေကုန်၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် (မင်းသားတို့ လျှောက်ထားတောင်းပန်သည့်အတိုင်း) ဥပါလိဆေတ္တာသည်ကို ရှေးဦးစွာ ရှင်ရဟန်း ပြုစေပြီးနောက်မှ သာကီဝင်မင်းသား ခြောက်ဦးတို့ကို ရှင်ရဟန်း ပြုစေတော်မူလေ၏*။

မြတ်စွာဘုရားရှင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ပေဠုဝန်ကျောင်းသို့
ဒုတိယဝါကပ်ရန် ကြွတော်မူခြင်း

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်ပါ ရဟန်းပေါင်း နှစ်သောင်းကျော်တို့ ခြံရံလျက် မလ္လတိုင်း အနုပိယနိဂုံးအနီး အနုပိယအမည်ရှိသော သရက်ပင်စဉ် ဥယျာဉ်တောမှ ထွက်တော်မူ၍ ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ပေဠုဝန်ကျောင်းသို့ ကြွသွားတော်မူပြီးလျှင် ထိုပေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်၌ နောက်ပါ ရဟန်းတို့နှင့် အတူတကွ ဒုတိယဝါ ကပ်တော်မူလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ဝါဆိုစဉ် ဝါဆိုရာဌာနများအကြောင်း

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပြီးသော် ပဌမဗောဓိ (ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက် ပဌမအချိန်ပိုင်း) အတွင်း၌ ဝါတော် (၂၀) နှစ်ဆယ်မျှ ကာလပတ်လုံး ဝါဆိုဝါကပ်ရာ အမြဲနေရာဌာန ဟူ၍ မရှိသေးပဲ ကျွတ်ထိုက်သော

* ထို အရှင်ဥပါလိရဟန်းအကြောင်းနှင့် သာကီဝင်မင်းသား ရဟန်းခြောက်ပါးတို့၏ အကြောင်းအရာအကျယ်ကို အထက်ဖြစ်သော သံဃရတနာ အခန်းသို့ရောက်မှ ရေးသားဖော်ပြပေအံ့။

ရတနာ] မြတ်စွာဘုရား၏ ဝါဆိုစဉ် ဝါဆိုရာဌာနများ ၁၆၁

သတ္တဝါတို့ရှိရာ ထိုထိုအရပ်သို့ ကြွရောက်၍ ဝါကပ်တော်မူခဲ့လေသည်။ အနည်းငယ် ချဲ့၍ ဖော်ပြဦးအံ့.....။

(၁) မြတ်စွာဘုရားသည် ဗာရာဏသီပြည်အနီး ဣသိပတန မိဂဒါဝုန်တော၌ ဓမ္မစကြာတရား ဟောကြားတော်မူ၍ ပဉ္စဝဂ္ဂိ အဝင်အပါ အရှင်ကောဏ္ဍညမထေရ် အမှူးပြုသော မြဟ္မာပေါင်း (၁၀) တဆယ့်ရှစ်ကုဋေတို့ကို တရားရေးအေး အမြိုက်ဆေးကို တိုက်ကျွေးတော်မူပြီးလျှင် ဗာရာဏသီပြည်ကို အမှီဂေါစရဂံ ပြုကာ ထိုမိဂဒါဝုန်တော၌ ပဌမဝါ ကပ်ဆိုတော်မူ၏။

(၂) ထို့နောင် မြတ်စွာဘုရားသည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ကို အမှီဂေါစရဂံပြု၍ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်တော်၌ ဒုတိယဝါ ကပ်ဆိုတော်မူ၏။

(၃-၄) တတိယဝါ၊ စတုတ္ထဝါတို့ကိုလည်း ထို ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်တော်မှာပင် ကပ်ဆိုတော်မူလေသည်။

(၅) ထို့နောင် ဝေသာလီပြည်ကို အမှီဂေါစရဂံပြု၍ မဃာဝုန်တောအုပ် အတွင်းဝယ် စုလစ် မွန်ချွန် အထွတ်တပ်သော ကျောင်းတော်၌ ပဉ္စမဝါ ကပ်ဆိုတော်မူ၏။

(၆) ထို့နောင် မကုဋ္ဌတောင်ချယားတောကျောင်းတိုက်၌ ဆဋ္ဌဝါ ကပ်ဆိုတော်မူ၏။

(၇) ထို့နောင် တာဝတိံသာနတ်မြည်ဝယ်ပင်လယ်ကသစ်ပင်ရင်း ခင်းထားအပ်သော ပဏ္ဍုကမ္မလာ မြကျောက်ဖျာထက်၌ အဘိဓမ္မာတရား ဟောကြားတော်မူကာ သတ္တမဝါကပ်ဆိုတော်မူ၏။

(၈) ထို့နောင် ဘဂ္ဂတိုင်း သုသုမာရဂိရ ပြည်ကို အမှီဂေါစရဂံ ပြု၍ သားတို့ကို ဘေးမဲ့ ပေးရာ ဝဲစင်းခုံတော (တနည်း = ဘေသကဋ္ဌာမည်သော နတ်ဘီလူးမ စိုးအုပ်သည့် တောအုပ်)၌ အဋ္ဌမဝါ ကပ်ဆိုတော်မူ၏။

(၉) ထို့နောင် ကောသလီပြည်ကို အမှီ ဂေါစရဂံ ပြု၍ ယောသိတာရုံကျောင်းတို့ကို နဝမဝါ ကပ်ဆိုတော်မူ၏။

(၁၀) ထို့နောင် ပါလိလေယျကတောအုပ် (ပလလံ တော အုပ်)ဝယ် ပလလံဆင်မင်း ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းကို ခံယူတော်မူကာ ဒသမဝါ ကပ်ဆိုတော်မူ၏။

(၁၁) ထို့နောင် နာဠအမည်ရှိသော ပုဏ္ဏားရွာကို အမှီ ဂေါစရဂံပြု၍ နာဠိကာရုံကျောင်းတို့ကို ကောဒသမဝါ ကပ်ဆို တော်မူ၏။

(၁၂) ထို့နောင် ဝေရဇ္ဇာပြည်ကို အမှီ ဂေါစရဂံပြု၍ နဠေရု ဘီလူး စိုးအုပ်အပ်သော တမာပင်အနီး၌ ဒွါဒသမဝါ ကပ်ဆို တော်မူ၏။

(၁၃) ထို့နောင် စာလိယပြည် ဇန္တုရွာကို အမှီ ဂေါစရဂံ ပြု၍ စာလိယတောင်ကျောင်း၌ တေရသမဝါ ကပ်ဆိုတော်မူ၏။

(၁၄) ထို့နောင် ကောသလတိုင်း သာဝတ္ထိပြည်ကို အမှီ ဂေါစရဂံပြု၍ ဇေတဝန်ကျောင်းတို့ကို တော်၌ စုဒ္ဓသမဝါ ကပ်ဆို တော်မူ၏။

(၁၅) ထို့နောင် သက္ကတိုင်း ကပိလဝတ်ပြည်ကို အမှီဂေါစရဂံ ပြု၍ နိဂြောဓာရုံကျောင်းတို့ကို တော်၌ ပန္နရသမဝါ ကပ်ဆို တော်မူ၏။

(၁၆) ထို့နောင် အာဠဝိပြည်ကို အမှီ ဂေါစရဂံပြု၍ အဂ္ဂါ- ဓူဝ နတ်ကွန်းကျောင်းတို့ကို သောဠသမဝါ ကပ်ဆိုတော်မူ၏။

(၁၇) ထို့နောင် မဂဓတိုင်း ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ကို အမှီ ဂေါစရဂံ ပြု၍ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတို့ကို တော်၌ သတ္တရသမဝါ ကပ်ဆို တော်မူ၏။

(၁၈-၁၉) ထို့နောင် စာလိယပြည် ဇန္တုရွာကို အမှီဂေါစရဂံ ပြု၍ စာလိယတောင်ကျောင်း၌ပင် အဋ္ဌာရသမဝါ, ဧကုနဝိသ- တိမဝါ နှစ်ဝါဆက်၍ ကပ်ဆိုတော်မူ၏။

ရတနာ]

ဝါဆိုစဉ် လင်္ကာ

၁၆၃

(၂၀) ထို့နောင် မဂတိုင်း ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ကို အမှီ ဂေါစ-
ရဂံပြု၍ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်တော်၌ ဝိသတိမဝါ ကပ်ဆို
တော်မူ၏။

(ဤကား ပဌမပေခိအတွင်း အနိဗ္ဗဝါဆိုတော်မူရာ ဌာနများ
ဖြစ်လေသည်။)

(၂၁-၄၄) ထို့နောင် ကေဝိသတိမ ဝါ (= ၂၁-ဝါ)မှ စ၍
စတုစက္ကာလီသမ ဝါ (= ၄၄-ဝါ) တိုင်အောင် ကောသလတိုင်း
သာဝတ္ထိ ပြည်ကို အမှီ ဂေါစရဂံ ပြု၍ ဇေတဝန် ကျောင်းတိုက်
တော်နှင့်ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတိုက်တော်တို့၌ အမြဲသုံးဆောင်တော်
မူသောအားဖြင့် ဝါကပ်ဆိုတော်မူ၏။

(ဗုဒ္ဓဝံသ အဋ္ဌကထာ၊ စာမျက်နှာ ၄-စသည်မှ။)

(၄၅) ထို့နောင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူခါနီး၌ ဝေသာလီပြည်
ဝေဠုစံရွာခေတ်၌ နောက်ဆုံး ပဉ္စစက္ကာလီသမ ဝါ (= ၄၅-ဝါ
မြောက်) ဝါကပ်ဆိုတော်မူ၏။

ဝါဆိုစဉ် လင်္ကာ

ဤမြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ဝါဆိုတော်မူရာ ဌာနများအကြောင်း
နှင့်စပ်၍ သမန္တစက္ခုဒီပနီကျမ်း (ဒုတိယတွဲ) စာမျက်နှာ ၃၇၄-၌
မုံရွေး ဇေတဝန် ဆရာတော်ဘုရား ဤ ဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း
လင်္ကာစပ်ဆိုထားခဲ့လေသည်—

ထက်ထွန်းကြက်သရေ၊ ၊ သုံးထူဆွေကား၊ အောင်ပြေသီရိ၊ ဗောဓိ-
သမိပ၊ ရုပ်ဌာန၌၊ နှစ်ထမုန်ကယ်၊ ရက်ခြောက်ဆယ်ဖြင့်၊ သပ္ပာယ်
ပျာ၊ နေပြုံးပုလျင်...။ ။ (၁) ပဌမဝါ၊ ဗာရာဏသီ၊ မြိုင်တောမို၏။ ။
(၂+၃+၄) နောက်ချီရုတိယ၊ တထိယနှင့်၊ တေတ္ထဝါ၊ ပြည်ရာဇဂြိုဟ်၊
ဝါးညှိကျောင်းလှ၊ ဝါကပ်ပျ၏။ ။ (၅) ပဉ္စမဝါ၊ ပြည်ဝေသာလီ၊
လိစ္ဆဝိမင်းပေါင်း၊ ဆောက်တုံရွှောင်းသည်၊ ကျောင်းမဟာဝန်။ ။
(၆) ထတန်ဆဋ္ဌ၊ မကုဋ္ဌတောင်မှာ။ ။ (၇) ခုနစ်ဝါသော်၊ တာဝ-
တိသာရောက်။ ။ (၈) မြောက်တုံရွှစ်ဝါ၊ တဂ္ဂါယန။ ။ (၉) ကိုးဝါ
ကျသော်၊ ဌာနပူရိ၊ ကောသလဗိဋ္ဌိ၊ သောသိတာရုံ၊ ရွှေဘုံမှိကပ်။ ။

(၁၀) ဆယ်ဝါရပ်ကား၊ မလျှပ်သိပ်သည်၊ ပထမလည်းသာမော၊ ဆင်မင်း
 တောဝယ်၊ ရှင်စောမိုကား။ ။(၁၁) ဆဲတစ်ဝါကား၊ နာဠာထင်ရှား၊
 ပုဏ္ဏားနေထ၊ ရပ်ဂါမထည့်။ ။(၁၂) ဒွါဒသယှဉ်၊ ဝေရုခေေါ်။ ။
 (၁၃) ဆဲသုံးသော်ကား၊ တောင်ကျော်သာလှ၊ စာလီယဉ်၊ ကပ်ထ
 ပြီးခါ။ ။(၁၄) ဆဲလေးဝါတွင်၊ သာဝတ္ထိတောင်စွန်း၊ ဇေတဝန်
 ထင်ရှား၊ ရှင်ပျော်ပါး၏။ ။(၁၅) ဆဲငါးဝါမှ၊ ကပ်ထတွင်၊ စိမ်းမြ
 ရိပ်သာ၊ နိဂြောဓောဟု၊ ကျောင်းသာစံမြောက်။ ။(၁၆) ဆဲခြောက်
 ဝါဆီ၊ အာဠဝိဟု၊ ပုရိဖက်မဲ့၊ ပျော်စံခဲ့၍။ ။(၁၇) ဆဲခုနစ်ဝါ၊ ထိုသော
 ခါလျှင်၊ ရာဇဂြိုဟ်ဌာန၊ သာလှဗိမာန်၊ နတ်ဌာန်ထူလျော၊ ဝါးတော
 ညိုလုံ၊ အောင်ပုံဖွဲ့၏။ ။(၁၈+၁၉) တဆဲ ရှစ်ဝါ၊ ဆဲ ကိုးဝါ၌၊ စာလီ
 ယရောက်၊ ဝါဆိုမြောက်၏။ ။(၂၀) ပယ်ပျောက်ရန်ကွာ၊ နှစ်ဆယ်ဝါ
 ကား၊ ရာဇဂြိုဟ်၎င်း၊ ရောက်ပြန်ရှောင်း၏။ ။နှစ်ပေါင်းဝိသာ၊ ပဌမ
 ဗောဓိ၊ မုနိမြတ်စွာ၊ ဝါဆိုပါလည်း၊ မြစွာမရှိ။ ။နောက်ဗောဓိကား၊
 (၂၁+၄၄) သာဝတ္ထိမှာ၊ ပုဗ္ဗာရုံမှန်၊ ဇေတဝန်ဟု၊ နှစ်တန်ကျောင်းမှာ၊
 ထူးထာမဝေး၊ နှစ်ဆဲလေးဝါ၊ နေပြီးခါမှ။ ။(၄၅) နိဗ္ဗာနသို့၊ ကြာအံ့
 လှူလှူ၊ ဝါတစုကား၊ ဝေဠုဝရွာ၊ ကပ်မှီလာ၏၊ သင်္ချာမတ်သာ၊ ဆဲငါး
 ဌာန၊ ပဉ္စစတ္တာ၊ ဝါလေးဆဲငါး၊ သက်ကားရှစ်ဆယ်၊ တိုင်ခါဝယ်၌၊
 ဘုန်းကြယ်ထွတ်ခေါင်၊ ခေမာသောင်သို့၊ ရွှေပောင်တော်ယွန်း၊ စံသိမ်း
 မြန်းသည်။ ။သုံးခန်းထူထို မှန်ကူတည်း။

ထိုမှတပါးလည်း ဤဝါဆိုစဉ်နှင့်စပ်၍ ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓ
 သည်လည်း ဝါဆိုစဉ် ဘုရားရှိခိုး ၅-ဂါထာကို၎င်း၊ ပင်းယမြို့
 စတုရန်မလအမတ်သည်လည်း ဝါဆိုစဉ် ဘုရားရှိခိုး ၇-ဂါထာ
 ကို၎င်း၊ တောင်ခွင်သာသနာပိုင် ဆရာတော်ဘုရားသည်လည်း
 ဂုဇ္ဇတ္ထဝိနိစ္ဆယကျမ်း၌ ဝါဆိုစဉ် ဘုရားရှိခိုး လင်္ကာကို၎င်း အသီး
 အသီး ရေးသားတော်မူခဲ့ကြသည့်ပြင် ဇိနတ္ထပကာသနိကျမ်း၌
 လည်း ရှေ့တောင်မြို့ ကျီးသဲလေးထပ် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည်
 ဝါဆိုစဉ် ဘုရားရှိခိုးလင်္ကာကို ရေးသားတော်မူခဲ့ကြပါသည်။
 အလိုရှိသူ ပညာရှင်တို့ ထိုထိုဆိုင်ရာကျမ်းတို့မှ ထုတ်နုတ်မှတ်ယူ
 ကြကုန်ရာသည်။

ဤတွင် အခဏ်း-၁၉ ပြီး၏။

ရတနာ] မင်းသားရဟန်း ၆-ဦး တရားထူး ရကြခြင်း ၁၆၅

အခန်း-၂၀

မင်းသား ရဟန်းခြောက်ဦးတို့ အသီးသီး တရားထူး
ရရှိကြခြင်းအကြောင်း

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် (ရှေး၌ ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း) ရာဇပြုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်၌ ဒုတိယဝါကို ကပ်ဆိုတော်မူသည်။ ထိုဒုတိယဝါတွင်း၌ အရှင်ဘဒ္ဒိယမထေရ် * သည် ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်၊ အာသဝက္ခယဉာဏ် တည်းဟူသော (ပု၊ ဒိ၊ အာ) ဝိဇ္ဇာသုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသည့် တေဝိဇ္ဇရဟန္တာသခင် ဖြစ်တော်မူလေသည်။

အရှင်အနုရုဒ္ဓါမထေရ်သည် ရဟန်းပြုပြီးနောက် ပဌမဝါတွင်း၌ပင် လောကီသမာပတ်ရှစ်ပါးတို့ကို ရရှိတော်မူပြီးလျှင် လောကဓာတ်စကြဝဠာတိုက်ပေါင်း (၁၀၀၀) တထောင်ကို မြင်စွမ်းနိုင်သော ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ်ကို လေ့လာဖြစ်ပွားစေတော်မူလေသည်။ ထိုအရှင်အနုရုဒ္ဓါမထေရ်သည် တနေ့သ၌ အရှင်သာရိပုတ္တရာထံသို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် (အင်္ဂုတ္တရနိကာယ၊ တိကနိပါတ၊ တတိယပဏ္ဍာသက၊ ၃-ကုသိနာရဝဂ်၊ ၈-ဒုတိယအနုရုဒ္ဓသုတ်၊ စာမျက်နှာ ၂၈၅-၌ လာသောအတိုင်း) —

(၁) ငါ့ရှင် သာရိပုတ္တရာ... ငါသည် ဤဘုရား သာသနာတော်၌ ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဏ်ဖြင့် လောကဓာတ်စကြဝဠာတိုက်ပေါင်း (၁၀၀၀) တထောင်ကို ကြည့်မြင်နိုင်ပါ၏။

(၂) ငါ၏ ဝီရိယကား အားသစ်လှ၏၊ ဆုတ်နစ်ခြင်း အလျှင်းမရှိ။ သတိလည်း ထင်လင်းစွဲမြဲလှ၏၊ မေ့ပျောက်ခြင်း အလျှင်းမရှိ။ ကိုယ် ကာယလည်း ငြိမ်းချမ်းလှ၏၊ ပူပန်ခြင်း အလျှင်းမရှိ။ စိတ်သည်လည်း တည်ကြည်ပါ၏၊ အာရုံတခုတည်း၌ စွဲမြဲလျက်ရှိပါ၏။

* ထိုမထေရ်၏ အကြောင်းအရာအကျယ်ကို ထေရာဝင် သံသရတနာ အခန်းသို့ရောက်မှ ဖော်ပြပေအံ့။

(၃) ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် ငါ၏စိတ်သည် တဏှာဒိဋ္ဌိ တို့ဖြင့် မစွဲယူပဲ အာသဝတရားတို့မှ မလွတ်မြောက်ချေ (= ရဟန္တာ မဖြစ်ချေ) —

ဟူ၍ ပြောဆိုလေသော် အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်က “ငါ့ရှင် အနုရုဒ္ဓါ... သင်၏စိတ်သန္တာန်ဝယ် (၁) အမှတ်ပါ အကြံဖြစ်နေခြင်းကား မာနတရား ဝင်ရောက်နေခြင်းဖြစ်သည်၊ (၂) အမှတ်ပါ အကြံဖြစ်နေခြင်းကား စိတ်နေလွင့်ပါး ဥဒ္ဓစ္စတရား ဝင်ရောက်နေခြင်းဖြစ်သည်၊ (၃) အမှတ်ပါ အကြံဖြစ်နေခြင်းကား သို့လော သို့လော တွေးတောစိတ်များ ပူပန်ခြင်း ကုက္ကုစ္စတရား ဝင်ရောက်နေခြင်းဖြစ်သည်။ ငါ တိုက်တွန်းတောင်းပန်လိုသည်မှာ အရှင် မြတ် အနုရုဒ္ဓါသည် ဤမာန၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ ကုက္ကုစ္စတရား သုံးပါးတို့ကို ပယ်ရှား နှလုံးမထားပဲ အမြိုက်ခတ် နိဗ္ဗာန်တရားမြတ်အလို့ငှါ သာ စိတ်ကို ထားစေချင် ဆောင်စေချင်ပါသည်” ဟူ၍ မိန့်ဆို တော်မူကာ အရှင်အနုရုဒ္ဓါကို ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား ဟောကြားတော် မူလေသည်။

အရှင်အနုရုဒ္ဓါသည် အရှင်သာရိပုတ္တရာအထံမှ ကမ္မဋ္ဌာန်း တရားကိုယူပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားထံ ခွင့်ပန်စကား လျှောက်ထား ပြီးသော် စေတီတိုင်းသို့ကြွသွားကာ မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံး တော်မူရာအရပ်မှ အရှေ့အရပ်၌တည်သော ဝါးတော၌ ရဟန်း တရားအားထုတ်လတ်သော် (၁၅) တဆယ့်ငါးရက် (= လဝက်) တိုင်တိုင် (မအိပ်မလျောင်းပဲ) စင်္ကြံသွားခြင်းဖြင့် အချိန်ကို ကုန်လွန်စေတော်မူပြီးနောက် ပဓာနအလုပ် အားထုတ်မှုဒဏ် ပြင်းထန်လှ၍ ကိုယ်ပင်ပန်း နွမ်းနယ်တော်မူရကား ဝါးရုံတခု အောက်၌ ထိုင်နေတော်မူကာ (အင်္ဂုတ္တရနိကာယ၊ အဋ္ဌကနိပါတ၊ ၃-ဂဟပတိဝဂ်၊ ၁၀-အနုရုဒ္ဓ မဟာဝိတက္ကသုတ်၊ စာမျက်နှာ ၆၂- ၌ လာရှိသည့်အတိုင်း) မဟာပုရိသ ဝိတက်ကြီး (= ယောက်ျား မြတ်တို့၏အကြံကြီး) ရှစ်ပါးကို ကြံစည်စဉ်းစား ဆင်ခြင်တော်မူ သည်တွင် ရှစ်ခုမြောက်သော မဟာပုရိသဝိတက်၌ ပင်ပန်းလတ် သည်ကို မြတ်စွာဘုရား သိမြင်တော်မူ၍ ထိုဝါးတောသို့

ရတနာ] မင်းသားရဟန်း ၆-ဦး တရားထူးရကြခြင်း ၁၆၇

ကိုယ်တော်တိုင် ကြွတော်မူပြီးလျှင် ရှစ်ခုမြောက်သော မဟာ-
ပုရိသဝိတက်ကို ဖြည့်စွက်ကာ အရိယဝံသတရား လေးပါးတို့နှင့်
တကွ မဟာပုရိသဝိတက္ကသုတ္တန်ကို ဟောကြားတော်မူပြီးလျှင်
ထိုဝါးတောအရပ်သည်ပင် အရှင်အနုရုဒ္ဓါအား အရဟတ္တဖိုလ်
ရောက်အောင် အထောက်အပံ့ ဥပနိသျည်း ပစ္စည်းဖြစ်မည်ကို
သိတော်မူ၍ “ချစ်သား အနုရုဒ္ဓါ... သင်ချစ်သားသည် လာမည့်
ဝါကိုလည်း ဤဝါးတောအရပ်၌ပင် ကပ်ဆိုလေလော့” ဟု
မိန့်ကြားတော်မူခဲ့၍ ကိုယ်တော်တိုင်ကား ဣဒ္ဓိဝိအေဘိညာဏ်ဖြင့်
ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် တခဏချင်း ကြွသွားတော်မူကာ ဘဂ္ဂတိုင်း
သုသုမာရဂိရမြို့ ဘေသကဋ္ဌာ တောအုပ်သို့ ရောက်တော်မူလျှင်
ထိုတောအုပ်အတွင်း နေထိုင်ကြသော ရဟန်းတို့အား တဖန်
မဟာပုရိသဝိတက်ကြီး ရှစ်ပါးကို ဟောကြားတော်မူပြန်
လေသည်။

အရှင်အနုရုဒ္ဓါမထေရ်သည် နောက်နှစ်ဝါကိုလည်း ထိုစေတီ
တိုင်း အရှေ့ဝါးတော၌ပင် မြတ်စွာဘုရား မိန့်မှာတော်မူခဲ့သည့်
အတိုင်း ဝါကပ်ဆိုတော်မူကာ ရဟန်းတရား ပွားများအားထုတ်
လတ်သဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်တော်မူလေသည်။

အရှင်အာနန္ဒာ

အရှင် အာနန္ဒာ မထေရ်မြတ်သည် မန္တာနီ ပုဏ္ဏားမ၏ သား
အရှင် ပုဏ္ဏ မထေရ် အထံမှ ကြည်လင်လှသော ကြေးမုံအပြင်
ရေခွက်တို့ကို အစွဲပြုကာ မျက်နှာရိပ်ထင်လာသည်ကို ဥပမာပြု၍
ခန္ဓာငါးပါးကို အစွဲပြုကာ ငါဟူသော မာန်မာနတရား
ဖြစ်ကြောင်းနှင့်တကွ ထိုခန္ဓာငါးပါး၏ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ
လက္ခဏာနှင့်စပ်သော တေပရိဝဋ္ဋ ဓမ္မဒေသနာကို ကြားနာနှလုံး
သွင်းသဖြင့် သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်တော်မူကာ
သောတာပန် ဖြစ်တော်မူလေသည်။ (သံ၊ ၂၊ ၈၆+၈၇)။

ဘဂုမထေရ်နှင့် ကိမိလမထေရ်

ဘဂုမထေရ်နှင့် ကိမိလမထေရ်တို့ကား ထိုမထေရ်တို့၏ နောက်အဖို့၌ ဝိပဿနာတရား ပွားများအားထုတ်တော်မူကြ သဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်တော်မူကြကာ ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူကြကုန်သည်။

ရှင်ဒေဝဒတ်

ရှင်ဒေဝဒတ်ကား လောကီသမာပတ် ရှစ်ပါးတို့ကိုဖြစ်စေကာ (အရိယာ မဖြစ်ရှာပဲ) ပုထုဇဉ်တို့၏ တန်ခိုးဗုဒ္ဓိပါဒ်သို့သာ ရောက်လေသည်။ (တန်ခိုးဗုဒ္ဓိပါဒ်နှင့် ပြည့်စုံသော ပုထုဇဉ် ရဟန်းသာဖြစ်လေသည်ဟု ဆိုလိုသည်။)

အဗ္ဗလဋ္ဌိကရာဟုလောဝါဒသုတ္တန်ကို ဟောတော်မူခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသည် ရှင်ရာဟုလာအား များစွာ သော တရား ဒေသနာကို ဟောကြားတော်မူခဲ့လေသည်။ (၁) သာမဏေရ ပဉ္စာ၊ (၂) ရာဟုလသံယုတ်၊ (၃) အဘိဏှရာဟုလောဝါဒ သုတ္တန်၊ (၄) မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ္တန်၊ (၅) စူဠရာဟုလော ဝါဒသုတ္တန်၊ (၆) ဤယခု အဗ္ဗလဋ္ဌိကရာဟုလောဝါဒသုတ္တန် များကို ရှင်ရာဟုလာအား ဟောကြားတော်မူအပ်လေသည်။

ချဲ့ဦးအံ့...မြတ်စွာဘုရားသည် သား တော်ရာဟုလာကို ရှင်ပြု ပေးပြီးနောက် “အသက်အရွယ် နုနယ် သော သူငယ်တို့မည်သည် ယုတ္တိရှိရှိ မရှိရှိ သင့်၊မသင့်သော စကားများကို ပြောကြားတတ် ကုန်၏၊ (သို့ရကား) အသက် အရွယ် နုနယ်လှသေးသော ရာဟုလာအား ဩဝါဒ ပေးမှတော်မည်” ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင် တော်မူကာ ရှင်ရာဟုလာကို ခေါ်ယူ၍ “ချစ်သားရာဟုလာ... ရှင်သာမဏေမည်သည် မဂ်ဖိုလ်၏ ဖိလာကန်လန် ဖြစ်သော (= မဂ်ဖိုလ်အား ကျေးဇူးမပြုနိုင်သော) စကားမျိုးကို မပြော ဆိုသင့်၊ သင်ချစ်သားသည် စကားပြောဆိုလျှင် ဤသို့သဘော ရှိသည့် တရားနှင့်စပ်သော စကားကိုသာ ပြောဆိုလေလော့” ဟု

ရတနာ] အဗ္ဗလဋ္ဌိကရာဟုလောဝါဒသုတ္တန်ကိုဟောခြင်း ၁၆၉

မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ခပ်သိမ်းသော ဘုရားရှင်တို့ မစွန့်အပ်သော (တရားတပါးမှသည် တရားဆယ်ပါးတိုင်အောင် အစဉ်သဖြင့် မေးရာ ဖြေရာဖြစ်သော) “သာမဏေရပဉ္စာ” မည်သောတရား ဒေသနာကို ဟောကြားတော်မူလေသည်။ (ခု၊ ၁၊ ၃)။

တဖန် “အသက်အရွယ် နုနယ်သော သူငယ်တို့မည်သည် မမှန် စကား မုသားစကား ပြောကြားရခြင်းကို နှစ်သက်တတ်ကုန်၏၊ မိမိမမြင်လျက် ငါတို့မြင်၏ ဟူ၍၎င်း၊ မြင်ပါလျက်လည်း ငါတို့ မမြင်ဟူ၍၎င်း ပြောဆိုတတ်ကြကုန်၏။ (သို့ရကား) အသက် အရွယ် နုနယ်လှသေးသော ရာဟုလာအား မုသားစကားမပြော ကြားရန် ဩဝါဒပေးမှတော်မည်”ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်တော်မူပြီး လျှင် မျက်စိဖြင့် ကြည့်၍လည်း သိနိုင်လောက်သော ရေခွက် ဥပမာလေးပါး၊ စစ်ဆင်ကြီး ဥပမာနှစ်ပါး၊ ကြေးမုံ မှန်အပြင် ဥပမာတပါး ဤဥပမာများကို ဖော်ပြ၍ ယခုအဗ္ဗလဋ္ဌိကရာဟု- လောဝါဒသုတ္တန်ကို ဟောကြားတော်မူလေသည်။ (မ၊ ၂၊ ၇၇)။

ပစ္စည်းလေးပါးတို့၌ တဏှာကို နှစ်စေ့ပုံကို၎င်း၊ ကာမဂုဏ် ငါးပါးတို့၌ ဆန္ဒရာဂကို ပယ်ခြင်းကို၎င်း၊ ကလျာဏမိတ်ကောင်း ပေါင်းသင်းမိခြင်း၏ ဥပကာရကျေးဇူး အထူးကြီးမားပုံကို၎င်း ဖော်ပြဟော်မူ၍ “အဘိဏ္ဍရာဟုလောဝါဒသုတ္တန်ကို ဟောကြား တော်မူလေသည်။ (ခု၊ ၁၊ ၃၂၀)။

ရောက်လေရာရာ ဌာန၌ ဘဝသုံးပါးဝယ် တွယ်တာတပ် မက်မှု ဆန္ဒရာဂကို မဖြစ်စေရဟူ၍ ပြဆိုတော်မူရန် “ရာဟုလ သံယုတ်” မည်သော တရားဒေသနာအစုကို ဟောကြားတော် မူလေသည်။ (သံ၊ ၁၊ ၄၃၉)။

“ငါသည် တင့်တယ်လှ၏၊ ငါ၏ အဆင်းကား သန့်ရှင်း ကြည်လင်လှပေ၏” ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်အတ္တဘောကို အမှီပြုကာ “ဂေဟသိတ ဆန္ဒရာဂ (= အာရုံငါးပါး၌ မှီသော တဏှာလောဘ)ကို မပြုရ”ဟူ၍ ပြဆိုတော်မူရန် “မဟာရာဟု- လောဝါဒ”သုတ္တန်ကို ဟောကြားတော်မူလေသည်။ (မ၊ ၃၊ ၈၃)။

ရှင်ရာဟုလာ ရဟန်းဖြစ်ပြီးစ ဝါမရမီအချိန်တွင် အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ချေချွတ်ဆုံးမတော်မူရန် “စူဠရာဟုလောဝါဒ” သုတ္တန်ကို ဟောကြားတော်မူသည်။ (မ၊၃၊၃၂၄)(သံ၊၂၊၃၂၄)။

ထိုသုတ္တန် တရားအပေါင်းတို့တွင် “အဘိဏ္ဍရာဟုလောဝါဒ” သုတ်ကို ဤမည်သောအခါ၌ ဟောကြားတော်မူအပ်၏ ဟူ၍ အခါအတိအကျ သတ်မှတ်ပြောဆို၍ မရချေ။ မှန်၏ - ထိုသုတ္တန်ကို မပြတ် မပြတ် ဆိုဆုံးမသောအနေဖြင့် ဟောကြားတော်မူအပ်လေသည်။ သို့ရကား မြတ်စွာဘုရား ရောက်လေရာရာ ထိုထိုအရပ်ဒေသ၌ အခါအခွင့်ရတိုင်းပင် ထိုသုတ္တန်ကို ရှင်ရာဟုလာအား မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူအပ်သည်ဟူ၍ မှတ်ယူရာ၏။

ရာဟုလသံသုတ်ကို ရှင်ရာဟုလာ (၇) ခုနစ်နှစ်အရွယ်မှစ၍ ရဟန်းဖြစ်စ ဝါမရမီ ကာလတိုင်အောင် ဤအတွင်းဝယ် ဟောကြားတော်မူအပ်၏။

မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ်ကို ရှင်ရာဟုလာ (၁၈) တဆယ့်ရှစ်နှစ်သာမဏေအရွယ်တွင် ဟောကြားတော်မူအပ်၏။

စူဠရာဟုလောဝါဒသုတ်ကို ရှင်ရာဟုလာ ရဟန်းဖြစ်စ ဝါမရမီအချိန်၌ ဟောကြားတော်မူအပ်၏။

သာမဏေရပဉ္စာ (နှင့်) ဤအဗ္ဗလဋ္ဌိကရာဟုလောဝါဒသုတ်တို့ကို ရှင်ရာဟုလာ (၇) ခုနစ်နှစ် အရွယ် သာမဏေငယ်အချိန်၌ ဟောကြားတော်မူအပ်၏။

ထို တရားအပေါင်းတို့တွင် အဘိဏ္ဍရာဟုလောဝါဒသုတ်ကို အမြဲမပြတ် ဆုံးမတော်မူခြင်းငှါ ဟောကြားတော်မူအပ်၏။ ရာဟုလသံသုတ်ကို ရှင်ရာဟုလာမထေရ်၏ ဝိပဿနာဉာဏ်ပညာ တည်းဟူသော ကိုယ်ဝန်သားကို ယူခြင်းငှါ ဟောကြားတော်မူအပ်၏။ မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ်ကို ဂေဟဿိတဆန္ဒရာဂကို ပယ်ရှားခြင်းငှါ ဟောကြားတော်မူအပ်၏။ စူဠရာဟုလောဝါဒသုတ်ကို ရှင်ရာဟုလာ မထေရ်၏ ရဟန်းဖြစ်ပြီးစ ဝါမရသေးမီ ဝိမုတ္တိပရိပေါစနိယတရား တဆယ့် ငါးပါးတို့ ရင့်ကျက်သော

ရတနာ] အဗ္ဗလဋ္ဌိကရာဟုလောဝါဒသုတ္တန်ကိုဟောခြင်း ၁၇၁

အခါ၌ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရယူစေခြင်းငှါ ဟောကြားတော်မူ အပ်၏။ သာမဏေရပညာကို မသင့်လျော်သောစကား (= မဂ်ဖိုလ် အား ကျေးဇူးမပြုမည့်စကား) ကို ပယ်ရှားဖို့ရန် ဟောကြားတော် မူအပ်၏။ ဤယခုဖော်ပြမည့် အဗ္ဗလဋ္ဌိကရာဟုလောဝါဒသုတ်ကို သိလျက် မုသားစကားပြောကြားခြင်း အမှုကို မပြုရန် ဟောကြား တော်မူအပ်၏။ (မဋ္ဌ၊ ၃၊ ၈၈၊ ၈၉-မှ ထုတ်နုတ်ချက်များဖြစ်သည်။)

အချိန်အားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသခင် ဒုတိယဝါဆို၍ ရာဇဂြိုဟ် ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော် မူသောအခါ ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ အရှင်ရာဟုလာ (= သာမဏေငယ်) သည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်၏ အစွန်အဖျား သရက်ပင်ပျို၏ အနီးဝယ် ဆောက်လုပ်အပ်သောကြောင့် “အဗ္ဗလဋ္ဌိကာ” ဟူ၍ အမည်တွင် သော ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း ပြာသာဒ်၌ ဝိဝေကတရားကို ပွားများ အားထုတ်လျက် နေထိုင်တော်မူဆဲဖြစ်လေသည်။

(ဆူးသည် မည်သူတို့တယောက်ကမျှ တမင်သက်သက် ထက် ဆောင် မပြုအပ်ပါပဲ ပေါက်သစ်စအချိန်ကပင်စ၍ သဘာဝအားဖြင့် ထက်မြက်၍လာသကဲ့သို့၊ ဤအတူပင် ဤအရှင်ရာဟုလာသည်လည်း (၇) ခုနစ်နှစ်အရွယ် သာမဏေငယ်အခါ၌ပင်လျှင် မည်သူ တို့ တယောက်ကမျှ တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ခြင်းမရှိပဲ ကာယဝိဝေက၊ စိတ္တ ဝိဝေကတရား နှစ်ပါးကို ပွားများအားထုတ်လျက် နေတော်မူသည်။)

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ညနေချမ်းအချိန်၌ ဖလသမာ ပတ်မှထတော်မူ၍ အဗ္ဗလဋ္ဌိက ကမ္မဋ္ဌာန်းကျောင်း ရှင်ရာဟုလာ ရှိရာ ရပ်သို့ ကြွတော်မူလေ၏။ ရှင်ရာဟုလာသည် မြတ်စွာဘုရား သခင် ဤလာတော်မူသည်ကို အဝေးမှပင် မြင်လတ်၍ (မြတ်စွာ ဘုရားအတွက်) နဂိုရိပကတိ ခင်းထားရင်းရှိသော နေရာတော်ကို ခါ၍ တဖန်ပြုပြင် ခင်းထားပြီးလျှင် ခြေဆေးရေကိုလည်း တည် ထားလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှင်ရာဟုလာ တဖန်ပြင်၍ ခင်း ထားအပ်သော နေရာတော်၌ ထိုင်နေတော်မူပြီးလျှင် ခြေ တော်တို့ကို ဆေးကြောတော်မူလေ၏။ (ဤ၌ မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ဝယ် မြှူမှုန်ငြိကပ်သောကြောင့် ဆေးကြောခြင်းမဟုတ်။

စင်စစ်သော်ကား ဝတ်ပြုသော တပည့်သာဝက၏ ဝတ်ပြုမှုကို ခံယူ
တော်မူရန်အတွက်သာ ခြေတော်ကို ဆေးကြောခြင်းဖြစ်သည်။ ။
ရှင်ရာဟုလာသည်လည်း မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုး
ပြီးလျှင် အပြစ်ခြောက်ပါး ကင်းလွတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေလေ၏။

(၁) ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ခြေဆေးရေခွက်ငယ်၌
ရေအနည်းငယ်မျှကို ချန်ထားပြီးလျှင် ရှင်ရာဟုလာကို “ချစ်သား
ရာဟုလာ... သင်ချစ်သားသည် ခြေဆေးရေခွက်ငယ်၌ ငါဘုရား
ချန်ထားအပ်သည့် ရေအနည်းငယ်ကို မြင်၏ မဟုတ်လော” ဟု
မေးတော်မူလျှင် ရှင်ရာဟုလာသည် “မြင်ပါသည် မြတ်စွာ
ဘုရား...” ဟူ၍ ပြန်ကြားလျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာ
ဘုရားသည် “ချစ်သားရာဟုလာ... သိလျက် မုသားစကား ပြော
ကြားမှုဝယ် အရှက်မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ ဤရေခွက်
ငယ်၌ အနည်းငယ်သော ရေအတူပင် ကိလေသာငြိမ်းကြောင်း
ကောင်းမြတ်သော ရဟန်းတရား အလွန်အလွန် နည်းပါးလှ
ပေ၏” ဟူ၍ အဆုံးအမစကား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

(၂) ထို့နောက် မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုချန်ထားသည့် ရေ
အနည်းငယ်ကို စွန့်သွန်လိုက်ပြီးလျှင် “ချစ်သား ရာဟုလာ... သင်
ချစ်သားသည် အနည်းငယ်မျှသော ရေကို ငါဘုရား စွန့်သွန်
အပ်သည်ကို မြင်၏ မဟုတ်လော” ဟု မေးတော်မူလျှင် ရှင်
ရာဟုလာသည် “မြင်ပါသည် မြတ်စွာဘုရား...” ဟူ၍ ပြန်ကြား
လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် “ချစ်သား
ရာဟုလာ... သိလျက် မုသားစကား ပြောကြားမှုဝယ် အရှက်
မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ ဤအနည်းငယ်မျှသော ရေကို
ငါဘုရား စွန့်သွန်အပ်သည့်နည်းတူ ကိလေသာငြိမ်းကြောင်း
ကောင်းမြတ်သော ရဟန်းတရားကို စွန့်သွန်အပ်ပြီးသားဖြစ်လေ
တော့၏” ဟူ၍ ဒုတိယ အဆုံးအမစကား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

(၃) ထို့နောက် တဖန် မြတ်စွာဘုရားသည် ထို ရေခွက်
ငယ်ကို မှောက်ထားလိုက်ပြီးလျှင် ရှင်ရာဟုလာကို “ချစ်သား
ရာဟုလာ ... သင်ချစ်သားသည် ရေခွက် ငယ်ကို ငါဘုရား

ရတနာ] အဗ္ဗလဋ္ဌိကရာဟုလောဝါဒသုတ္တန်ကိုဟောခြင်း ၁၇၃

မှောက်၍ ထားအပ်သည်ကို မြင်၏မဟုတ်လော”ဟု မေးတော်မူလျှင် ရှင်ရာဟုလာသည် “မြင်ပါသည် မြတ်စွာဘုရား……”ဟူ၍ ပြန်ကြား လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် “ချစ်သား ရာဟုလာ……သိလျက် မုသားစကား ပြောကြားမှုဝယ် အရှက်မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ ဤ ရေခွက်ငယ်ကို မှောက်ထားအပ်သည့် နည်းတူ ကိလေသာငြိမ်းကြောင်း ကောင်း မြတ်သော ရဟန်းတရားကို မှောက်ထားအပ်ပြီးသား ဖြစ်လေ တော့၏”ဟူ၍ တတိယ အဆုံးအမစကား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

(၄) ထို့နောက်တဖန် မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုမှောက်ထားသော ရေခွက်ငယ် (= ရေဖလားငယ်) ကို လှန်လိုက်ပြီးလျှင် (ထိုအချိန်၌ ရေခွက်ငယ်တွင် ရေတစက်မျှ မရှိသည်ကို သတိပြုပါ) ရှင်ရာဟုလာကို “ချစ်သား ရာဟုလာ……သင်ချစ်သားသည် ရေတစက်မျှမရှိ၊ အချည်းနှီးဖြစ်နေသော ဤရေခွက်ငယ်ကို မြင်၏ မဟုတ်လော”ဟု မေးတော်မူလေလျှင် ရှင် ရာဟုလာသည် “မြင်ပါသည် မြတ်စွာဘုရား……” ဟူ၍ ပြန်ကြား လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် “ချစ်သား ရာဟုလာ…… သိလျက် မုသားစကား ပြောကြားမှုဝယ် အရှက်မရှိသောပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ သန္တာန်၌ ဤရေတစက်မျှမရှိ၊ အချည်းနှီး ဖြစ်နေသော ရေခွက်ငယ်အတူ ကိလေသာငြိမ်းကြောင်း ကောင်းမြတ်သော ရဟန်းတရား တစက်မျှမရှိ၊ အချည်းနှီးသာဖြစ်၍ နေဘိ၏” ဟူ၍ စတုတ္ထ အဆုံးအမစကား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

(၅-၆) ထို့နောက်ဆက်၍ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှင်ရာဟုလာအား ဤဆိုလတ္တံ့သော ဩဝါဒကို ပေးတော်မူပြန်လေသည်— “ချစ်သား ရာဟုလာ……လောက ဥပမာအားဖြင့် ပြည့်ရှင်မင်း၏ စစ်ဆင်ကြီးသည် စစ်မြေပြင်စစ်ပွဲဝယ် ရွှေမြေနှစ်ချောင်း (= ရွှေလက်နှစ်ချောင်း) တို့ဖြင့်လည်း အလုပ်လုပ်၏၊ နောက်မြေနှစ်ချောင်း တို့ဖြင့်လည်း အလုပ်လုပ်၏၊ (မိမိ၏ နယ်အတွင်း ရောက်လာ ရောက်လာ တိုင်းသော ရန်သူတို့ကို ရွှေလက် နှစ်

ချောင်းတို့ဖြင့် ခုတ်၍၎င်း၊ နောက်ခြေနှစ်ချောင်းတို့ဖြင့်ကန်၍၎င်း ချေမှုန်းသတ်ဖြတ်၏ဟုဆိုလိုသည်။ ။ ရှေ့ပိုင်းကိုယ်ဖြင့်၎င်း၊ နောက်ပိုင်းကိုယ်ဖြင့်၎င်း အလုပ်လုပ်၏ (ရှေ့ပိုင်းကိုယ်ဖြင့်၎င်း၊ နောက်ပိုင်းကိုယ်ဖြင့်၎င်း အခွင့်သင့်သလို ရန်သူစစ်တပ်၏ မိမိတို့ ကာကွယ်ရေးအတွက် ဆောက်လုပ်ထားအပ်သည့် ပျဉ်ချပ်ရုံ အထွတ်မပါ အမိုးသာ မိုးအပ်သည့် တံတိုင်းအရံအတား စသည်များကို ဖြိုဖျက်မှုကို ဆိုလိုသည်။ ။ ဦးကင်းဖြင့်လည်း အလုပ်ကို လုပ်၏။ (ဦးကင်းဖြင့် အလုပ်လုပ်မှုဟူသည်မှာ ချိန်ရွယ်မှန်းထား၍ “ဤအရပ်ကို ငါနင်းနိုင် ကြိတ်ချေအံ့”ဟု ကြံစည်ကာ နောက်ဆုတ်အားယူ၍ စူးစူးစိုက်စိုက် ကြည့်ခြင်းတည်း။ ဤသို့ စစ်ဆင်ကြီး၏ စူးစူးစိုက်စိုက် ကြည့်ခြင်းကို မြင်လျှင်ပင် တဖက်စစ်သား အရာအထောင်တို့သည် ကြောက်စိတ်ဝင်ကာ နှစ်စုကွဲ၍ ရှုံကြရလေတော့သည်။ ။ နားရွက် နှစ်ဖက်တို့ဖြင့်လည်း အလုပ်ကို လုပ်၏။ (ရန်သူတဖက်မှ ပစ်လိုက်သော မြားတို့ကို နားရွက်ဖြင့် ပုတ်ခတ်၍ မြေသို့ကျစေ၏ဟု ဆိုလိုသည်။ ။ အစွယ်နှစ်ချောင်းတို့ဖြင့်လည်း အလုပ်ကို လုပ်၏။ (ရန်သူစစ်တပ်ဖက်မှ ဆင်၊ မြင်း၊ ဆင်စီးသူရဲ၊ မြင်းစီးသူရဲတို့၏ ခြေစသည်ကို အစွယ်ဖြင့် တအားထိုးခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ။ အမြီးဖြင့်လည်း အလုပ်ကို လုပ်၏။ (အမြီးစဉ် ဖွဲ့ချည်အပ်သော နွယ်ရှည် တပ်သည့်ဓားငယ်၊ သံတင်းပုတ်စသည်ဖြင့် ရန်သူစစ်တပ်ကို ခုတ်ဖြတ်ဖျက်ဆီးမှုကို ဆိုလိုသည်။ ။ နှာမောင်းကိုကား ခံတွင်း (= ပစပ်တွင်း) သို့ သွင်းကာ စောင့်ရှောက်သေး၏။ ။

ထိုသို့ စစ်ဆင်ကြီးပြုရာ၌ ဆင်စီးသူရဲ၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် “ပြည့်ရှင်မင်း၏ ဤစစ်ဆင်ကြီးသည် စစ်မြေပြင် စစ်ပွဲဝယ် ရှေ့လက်နှစ်ချောင်းတို့ဖြင့်လည်း အလုပ်ကို လုပ်၏။ နောက်ခြေနှစ်ချောင်းတို့ဖြင့်လည်း အလုပ်ကိုလုပ်၏။ ရှေ့ပိုင်းကိုဖြင့်လည်း အလုပ်ကိုလုပ်၏။ နောက်ပိုင်းကိုယ်ဖြင့်လည်း အလုပ်ကို လုပ်၏။ ဦးကင်းဖြင့်လည်း အလုပ်ကို လုပ်၏။ နားရွက် နှစ်ဖက်တို့ဖြင့်လည်း အလုပ်ကို လုပ်၏။ အစွယ်နှစ်ချောင်းတို့ဖြင့်လည်း အလုပ်ကို

ရတနာ] အဗ္ဗလဋ္ဌိကရာဟုလောဝါဒသုတ္တန်ကိုဟောခြင်း ၁၇၅

လုပ်၏။ အမြီးဖြင့်လည်း အလုပ်ကို လုပ်၏။ နှာမောင်းကိုကား ခံတွင်းသို့သွင်းကာ စောင့်ရှောက်ထားလေ၏။ ပြည့်ရှင်မင်း၏ ဤစစ်ဆင်ကြီးသည် အသက်ကို မစွန့်အပ်သေး” ဟူ၍ အကြံ အစည် ဖြစ်လေသည်။

ချစ်သား ရာဟုလာ အကြင်အခါ၌ ပြည့်ရှင်မင်း၏ စစ် ဆင်ကြီးသည် စစ်မြေပြင်စစ်ပွဲဝယ် (ရှေးဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း) ရှေ့လက်နှစ်ချောင်းတို့ဖြင့်လည်း အလုပ်ကို လုပ်၏။ နောက်ခြေ နှစ်ချောင်းတို့ဖြင့်လည်း အလုပ်ကို လုပ်၏။ (ပေယျာလ) အမြီး ဖြင့်လည်း အလုပ်ကို လုပ်၏။ နှာမောင်းဖြင့်လည်း (သံတင်း ပုတ်ကိုဖြစ်စေ၊ ရှားနှစ်တင်းပုတ်ကိုဖြစ်စေ ပွေ့ချီကာ ထက်ဝန်း ကျင်တဆယ့်ရှစ်တောင်ရှိသော အရပ်ဌာနကို ထုရိုက် ချေမှုန်း ခြင်း) အလုပ်ကို လုပ်၏။ ထိုသို့ စစ်ဆင်ကြီး ပြုမှုရာ၌ ဆင်စီးသူရဲ၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် “ပြည့်ရှင်မင်း၏ ဤ စစ်ဆင်ကြီးသည် စစ်မြေ ပြင်စစ်ပွဲဝယ် ရှေ့လက်နှစ်ချောင်းတို့ဖြင့်လည်း အလုပ်ကို လုပ်၏။ နောက်ခြေနှစ်ချောင်းတို့ဖြင့်လည်း အလုပ်ကိုလုပ်၏။ (ပေယျာလ) အမြီးဖြင့်လည်း အလုပ်ကို လုပ်၏။ နှာမောင်းဖြင့်လည်း အလုပ်ကို လုပ်၏။ ပြည့်ရှင်မင်း၏ ဤ စစ်ဆင်ကြီးသည် မိမိအသက်ကို စွန့်အပ်လေပြီ။ ယခုအခါ ပြည့်ရှင်မင်း၏ စစ်ဆင်ကြီးသည် တစုံ တခုမပြုလုပ်အပ်သော အရာဟူ၍ မရှိတော့ပြီ” ဟူ၍ အကြံအစည် ဖြစ်လေသကဲ့သို့ ချစ်သား ရာဟုလာ ဤနည်း အတူပင် သိလျက်မှသားစကား ပြောကြားမှုဝယ် အရှက်မရှိသော ပုဂ္ဂိုလ် အား တစုံတခု ချင်း(=သူ) မပြုဝံ့သော မကောင်းမှုဟူ၍ မရှိဟူ၍ ငါဘုရား ဟောကြား၏။

ထို့ကြောင့် ချစ်သား ရာဟုလာ သင် ချစ်သားသည် “ငါကား ရယ်ရှင်မြူးထူးမှု ပြုလိုသဖြင့်သော်လည်း မုသားစကား ကို မပြောဆိုအံ့” ဟူ၍ နှလုံးပိုက်ကာ သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်တရား ကို ပွားများကြီးကုတ် အားထုတ်ရမည်” ဟူ၍ အလွန် လေးနက် သော ဩဝါဒစကားကို မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

(၇) တဖန်ဆက်၍ မြတ်စွာဘုရားသည် ရှင်ရာဟုလာကို ချစ်သား ရာဟုလာ...ယခု ငါဘုရား မေးမည့်စကားကို သင် ချစ်သား မည်သို့မှတ်ထင်သဟောကျသနည်း (သဘောကျသည့် အတိုင်း ပြောဆိုနိုင်ခွင့်ရှိသည်)၊ ကြေးမုံမှန်သည် အဘယ် အကျိုးရှိသနည်း”ဟူ၍ မေးမြန်းတော်မူပြန်လေလျှင် ရှင်ရာဟုလာက “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား...ကြေးမုံမှန်သည် လူ့မျက်နှာဝယ် ထင်ရှားရှိသည့် မှဲ့မည်း ဝက်ခြံ အစရှိသော အပြစ်ကို ကြည့်ရှုဆင်ခြင် ပြင်ဆင်ရခြင်း အကျိုးရှိပါ၏” ဟူ၍ လျှောက်ထား ဖြေကြားလေသည်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက “ချစ်သား ရာဟုလာ...ဤအတူပင်လျှင် ဉာဏ်ပညာမျက်စိဖြင့် ကြည့်ရှုဆင်ခြင် ဆင်ခြင်ပြီးမှ ကာယကံမှုကို ပြုရမည်၊ ဉာဏ်ပညာ မျက်စိဖြင့် ကြည့်ရှုဆင်ခြင် ဆင်ခြင်ပြီးမှ ဝစီကံမှုကိုပြောဆိုရမည်၊ ဉာဏ်ပညာမျက်စိဖြင့် ကြည့်ရှုဆင်ခြင် ဆင်ခြင်ပြီးမှ မနောကံမှုကို ကြံစည်ရမည်” ဟူ၍ မာတိကာစကား အကျဉ်းထားပြီးလျှင် ဉာဏ်ပညာမျက်စိဖြင့် ကြည့်ရှုဆင်ခြင် ဆင်ခြင်ပြီးမှ ကာယကံမှု ပြုပုံ၊ ဝစီကံမှုပြောဆိုပုံ၊ မနောကံမှု ကြံစည်ပုံတို့ကို သုံးချက်စီ ဝေဘန်၍ အကျယ် ဟောကြားတော်မူလေသည်*။

အချုပ်အားဖြင့်ကား...“ကာယကံမှု ပြုမည်ကြံလျှင် ဝစီကံမှု ပြောမည်ဆိုလျှင် မနောကံမှု ကြံစည်မည်ဆိုလျှင် မပြုမီ မပြောမီ မကြံစည်မီ ကြိုတင်၍ ‘ယခု ငါပြုမည့် ပြောမည့် ကြံစည်မည့် ကာယကံမှု ဝစီကံမှု မနောကံမှု များသည် မိမိ သူတပါး နှစ်ဦးသားတို့ ဆင်းရဲဖို့များ ဖြစ်မည်လော၊ ဒုက္ခတရားကို တိုးပွားရင့်ကျက်စေမည့် အကုသိုလ်မှုများ ဖြစ်လေမည်လော’ ဟူ၍ ဆင်ခြင် ကြည့်ရှုရမည်၊ ယင်းသို့ ဆင်ခြင်ကြည့်ရှု၍ မိမိ သူတပါး နှစ်ဦးသား ဆင်းရဲမည့် ကာယကံမှု ဝစီကံမှု မနောကံမှု မျိုးဖြစ်ခဲ့လျှင် ဒုက္ခတရားကို တိုးပွားရင့်ကျက်စေမည်

* ထိုအကျယ် ဟောကြားတော်မူပုံကို ပိဋကတ်တော် မြန်မာပြန်မှ ကြည့်ရှု မှတ်သားရာ၏။

ရတနာ] အပ္ပလဋ္ဌိက ရာဟုလောဝါဒသုတ္တန်ကို ဟောခြင်း ၁၇၇

အကုသိုလ်မှုမျိုး ဖြစ်ခဲ့လျှင် ထိုသို့ သဘောရှိသော ကာယကံမှု ဝစီကံမှု မနောကံမှုများကို မပြုမိအောင် မပြောမိအောင် မကြံစည်မိအောင် ကြိုးစား၍ ရှောင်ကြဉ်ရမည်။ ယင်းသို့ ဆင်ခြင်ကြည့်ရှု၍ မိမိ သူတပါး နှစ်ဦးသားတို့ မဆင်းရဲမည့် ကာယကံမှု ဝစီကံမှု မနောကံမှုမျိုး ဖြစ်ခဲ့လျှင် သုခတရားကို တိုးပွားရင့်ကျက်စေမည့် ကုသိုလ်မှုမျိုး ဖြစ်ခဲ့လျှင် ထိုသို့ သဘောရှိသော ကာယကံမှု ဝစီကံမှု မနောကံမှုများကို ပြုလုပ် ပြောဆို ကြံစည်ရမည်။

ကာယကံမှု ပြုလုပ်ဆဲ ဝစီကံမှုပြောဆိုဆဲ မနောကံမှု ကြံစည်ဆဲမှာလည်း(ထိုနည်းအတူပင်) ‘ငါ့ယခုပြုဆဲ ပြောဆိုဆဲ ကြံစည်ဆဲဖြစ်သော ကာယကံမှု ဝစီကံမှု မနောကံမှုများသည် မိမိ သူတပါး နှစ်ဦးသားတို့ ဆင်းရဲပင်ပန်းဖို့ ဖြစ်သလော၊ ဒုက္ခတရားကို တိုးပွားရင့်ကျက်စေသည့် အကုသိုလ်မှုများ ဖြစ်သလော’ ဟူ၍ ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုရမည်။ ယင်းသို့ ဆင်ခြင်ကြည့်ရှု၍ မိမိ သူတပါး နှစ်ဦးသားတို့ ဆင်းရဲပင်ပန်းစေသည့် ကာယကံမှု ဝစီကံမှု မနောကံမှုမျိုး ဖြစ်နေလျှင် ဒုက္ခတရားကို တိုးပွားရင့်ကျက်စေသည့် အကုသိုလ်မှုမျိုးဖြစ်လျှင် ထိုသို့သဘောရှိသော ကာယကံမှု ဝစီကံမှု မနောကံမှုများကို (ရှေ့သို့ဆက်၍ မပြုပဲ မပြောပဲ မကြံစည်ပဲ) ဆုတ်နစ်ရပ်တန့်ရမည်။ ယင်းသို့ ဆင်ခြင်ကြည့်ရှု၍ မိမိ သူတပါး နှစ်ဦးသားတို့ မဆင်းရဲ မပင်ပန်းသည့် ကာယကံမှု ဝစီကံမှု မနောကံမှုမျိုး ဖြစ်ခဲ့လျှင် သုခတရားကို တိုးပွား ရင့်ကျက်စေသည့် ကုသိုလ်မှုမျိုး ဖြစ်ခဲ့လျှင် ထိုသို့သဘောရှိသော ကာယကံမှု ဝစီကံမှု မနောကံမှုများကို အားအဆင့်ပေးကာ အဖန်ဖန် ပြုလုပ်ရမည် ပြောဆိုရမည် ကြံစည်ရမည်။

ကာယကံမှုပြုလုပ်ပြီး ဝစီကံမှုပြောဆိုပြီး မနောကံမှု ကြံစည်ပြီးသော အခါမှာလည်း (ရှေးနည်းအတူပင်) ငါ

ပြုပြီး ကြံစည်ပြီးသော ကာယကံမှု ဝစီကံမှု မနောကံမှု များသည် မိမိ သူတပါး နှစ်ဦးသားတို့ ဆင်းရဲပင်ပန်း ဖို့ရန် ဖြစ်လေပြီလော၊ ဒုက္ခတရားကို တိုးပွားရင့်ကျက် စေသည့် အကုသိုလ်မှုများ ဖြစ်လေပြီလော” ဟူ၍ ဆင်ခြင် ကြည့်ရှုရမည်။ ယင်းသို့ ဆင်ခြင်ကြည့်ရှု၍ မိမိ သူတပါး နှစ်ဦးသားတို့ကို ဆင်းရဲပင်ပန်းစေသည့် ကာယကံမှု ဝစီကံမှု မနောကံမှုမျိုး ဖြစ်နေပြီဆိုလျှင်၊ ဒုက္ခတရားကို တိုးပွား ရင့်ကျက် စေသည့် အကုသိုလ်မှုမျိုး ဖြစ်နေပြီ ဆိုလျှင် ထိုသို့ သဘောရှိသော ကာယကံမှုမျိုး ဝစီကံမှု မျိုးတို့ကို မြတ်စွာဘုရားထံတော်၌ဖြစ်စေ၊ သိကြားလိမ္မာ သော သီတင်းသုံးဖော်တို့ အထံ၌ဖြစ်စေ ဤသို့သော ကာယကံမှုမှား ဝစီကံမှုမှားများကို ပြုမှားခဲ့မိကြောင်း ပြောမှားခဲ့မိကြောင်း ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ထင်ထင်ရှားရှား မကွယ်မဝှက် ပြောကြားရမည်။ ထိုသို့ ပြောကြားပြီးလျှင် နောက်အခါ၌လည်း ထိုအမှုမှားများကို မပြုမှား မပြော မှားမိအောင် စောင့်စည်းထိန်းသိမ်းရမည်။ အကုသိုလ် မနောကံမှုမျိုး ဖြစ်နေပြီဆိုလျှင် ထိုသို့သော မနောကံမှု မျိုးကို ငြီးငွေ့ရမည်။ ရှက်နိုးရမည်။ စက်ဆုပ်ရမည်။ ငြီးငွေ့ ရှက်နိုး စက်ဆုပ်ပြီးလျှင် နောက်အခါ၌လည်း ထိုမနောကံ မှားကို မကြံစည်မိအောင် စောင့်စည်းထိန်းသိမ်းရမည်။ ယင်းသို့ ဆင်ခြင်ကြည့်ရှု၍ မိမိ သူတပါး နှစ်ဦးသားတို့ မဆင်းရဲ မပင်ပန်းစေသည့် ကာယကံမှု ဝစီကံမှု မနောကံ မှားမျိုး ဖြစ်နေပြီဆိုလျှင်၊ သုခတရားကို တိုးပွားရင့်ကျက်စေ သည့် ကုသိုလ်မှုမျိုး ဖြစ် နေ ပြီ ဆို လျှင် နေ့ နေ့ ည၌ ည၌ ထိုကုသိုလ်နှင့်ယှဉ်သော ဝီတိပါမောဇ္ဇ = နှစ်သက်ခြင်း ပမ်းမြောက်ခြင်းဖြင့်ပင် သိက္ခာသုံးပါး ကုသိုလ်တရား တို့ကို ပွားများကြိုးကုတ် အားထုတ်နေထိုင်ရမည်။

အတိတ်, အနာဂတ်, ပစ္စုပ္ပန် ကာလသုံးတန်၌ ဖြစ်ပြီး, ဖြစ်လတ္တံ့, ဖြစ်ဆဲ ဖြစ်ကြသော ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရိယာ

ရတနာ] အဗ္ဗလဋ္ဌိကရာဟုလောဝါဒသုတ္တန်ကို ဟောခြင်း ၁၇၉

သာဝကတို့သည် ဤနည်းနှင့်နှင် ဆင်ခြင်ကြည့်ရှု ကြည့်ရှု ပြီးလျှင် ကာယကံမှု ဝစီကံမှု မနောကံမှုများကို စင်ကြယ် စေကြပြီး၊ စင်ကြယ်စေကြလတ္တံ့၊ စင်ကြယ်စေကြဆဲ ဖြစ် ကုန်သည်။

သို့ရကား “ချစ်သား ရာဟုလာ... သင်ချစ်သားသည် ‘ငါကား ပစ္စဝေက္ခဏာတင် ဆင်ခြင်ကြည့်ရှု ကြည့်ရှုပြီး လျှင် ကာယကံမှုကို စင်ကြယ်စေမည်၊ ဝစီကံမှုကို စင်ကြယ် စေမည်၊ မနောကံမှုကို စင်ကြယ်စေမည်’ ဟူ၍ နှလုံးပိုက် ကာ သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွားများကြိုးကုတ် အားထုတ်ရမည်” ဟူ၍ အဆုံးအမ သြဝါဒစကား နိဂုံး ချုပ် မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။

[ဤ၌။ ။ “အဘယ်မျှလောက်သော ဌာန၌ဖြစ်သည့် ကာယကံ ဝစီကံတို့ကို စင်ကြယ်စေအပ် သုတ်သင်အပ်ကုန်သနည်း၊ အဘယ်မျှ လောက်သော ဌာန၌ဖြစ်သည့် မနောကံကို စင်ကြယ်စေအပ် သုတ်သင် အပ်သနည်း” ဟူ၍ မေးမြန်း စိစစ်ဖွယ်ရှိ၏။

အဖြေကား... နံနက်ခင်းအချိန်၌ဖြစ်သော ကာယကံ ဝစီကံတို့ကို (အချိန်ဆွဲ၍ မထားပဲ) ဆွမ်းကိစ္စပြီး၍ နေ့သန့်ထုအရပ်၌ ထိုင်နေ လျှင်ပင် စင်ကြယ်စေအပ် သုတ်သင်အပ်ကုန်၏။ ချဉ်းအံ့... ဆွမ်းကိစ္စ ပြီး၍ နေ့သန့်ထုအရပ်၌ ထိုင်နေသော ရဟန်းသည် “အရက်တက်သည်မှ စ၍ ဤယခုနေရာ၌ ထိုင်နေသည်တိုင်အောင် ဤအချိန်အတွင်း၌ သူထပါးတို့ မနှစ်မြို့နိုင်လောက်အောင် ငါ ပြုမှား ပြောမှားမိခဲ့သော ကာယကံမှုများ၊ ဝစီကံမှုများ ရှိလေသလော” ဟု ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုရာ၏။ အကယ်၍ ပြုမှား ပြောမှားမိခဲ့သော ကာယကံမှုများ၊ ဝစီကံမှုများ ရှိ၏ဟု ဆင်ခြင်စဉ်းစားမိလျှင် ဒေသနာကြားသင့်သော ကာယကံမှု၊ ဝစီကံမှုများကို ဒေသနာကြားရာ၏။ ထင်စွာပြုသင့်သော ကာယကံမှု၊ ဝစီကံမှုများကို သိတင်းသုံးဖော်တို့ထံ၌ ထင်စွာပြုရာ၏။ အကယ်၍ ပြုမှား ပြောမှားမိခဲ့သော ကာယကံမှုများ၊ ဝစီကံမှုများ မရှိခဲ့လျှင် (မိမိကိုယ်ရေးအတွက် နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်)။ ထိုနှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြင့်ပင် နေထိုင်ရာ၏။

မနောကံကိုကား ထိုဆွမ်းရှာမှီးရာဌာန၌ စင်ကြယ်စေအပ် သုတ်သင်အပ်၏။ စင်ကြယ်စေပုံမှာ... “ယနေ့ ငါ့မှာ ဆွမ်းရှာမှီးရာ

အရပ်ဌာန၌ ရူပါရုံအစရှိသော အာရုံများဝယ် အားနည်းသော လောဘ၊ အားကြီးသော လောဘ၊ ပြစ်မှားသော ဂေါသ၊ တွေဝေသော မောဟ များ ဖြစ်ပွားခဲ့လေသလော” ဟူ၍ ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုရာ၏။ အကယ်၍ ဖြစ်ပွားခဲ့၏ဟု ဆင်ခြင်စဉ်းစားမိခဲ့လျှင် “ငါသည် နောက်ထပ်တဖန် ဤသို့သော လောဘမှု၊ ဂေါသမှု၊ မောဟမှုများကို မပြုမှားစေတော့အံ့” ဟူ၍ စိတ်ဖြင့်ပင် ဆောက်တည်ရာ၏။ အကယ်၍ မဖြစ်ပွားခဲ့လျှင် (ယင်းသို့ မဖြစ်ပွားသည်ကို အာရုံပြု၍ ကိုယ်ရေးအတွက် နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်ခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်)။ ထိုနှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းဖြင့်ပင် နေထိုင်ရာ၏။ ဤကား အဖြေပာဠိ။]

အဗ္ဗလဋ္ဌိက ဓုတုလောဝါဒသုတ္တန်ကို
 ဟောကြားတော်မူကြောင်း ပြီး၏။

အနာထပိဏ်သုဋ္ဌေး အကြောင်း

မြတ်စွာဘုရား သခင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် အရပ်၌ ဒုတိယဝါ ကပ်တော်မူသောနှစ်မှာပင် ရဟန်းတော်များမှတစ်ဆင့် ရာဇဂြိုဟ် သုဋ္ဌေး တောင်းပန်လျှောက်ထားသော အကြောင်း ဝတ္ထု၌ ကျောင်းပစ္စည်းကို ရဟန်းတော်များအား မြတ်စွာဘုရား ခွင့်ပြု တော်မူလေသည်*။

ထိုရာဇဂြိုဟ်သုဋ္ဌေးနှင့် သာဝတ္ထိပြည် အနာထပိဏ်သုဋ္ဌေးတို့ ကား အချင်းချင်း နှမ၏လင် ဖြစ်ကြကုန်၏ (= မောင်လယ် နှမလယ် တော်စပ်ကြကုန်၏)။ (သို့ရကား) ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ ဖြစ်ပေါ်သော ကုန်ပစ္စည်းများ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ အဖိုးနည်း၍ သာဝတ္ထိပြည်၌ အဖိုးများစွာ ထိုက်တန်သောအခါ ရာဇဂြိုဟ် သုဋ္ဌေးသည် ထိုကုန်ပစ္စည်းများကိုဝယ်ယူကာ သာဝတ္ထိပြည်သို့ လှည်းငါးရာတို့ဖြင့် တင်ဆောင်သွားပြီးလျှင် သာဝတ္ထိပြည်သို့ မရောက်မီ တယူဇနာခရီးကပင် ကြိုတင်၍ မိမိလာရောက် ကြောင်းကို အနာထပိဏ်သုဋ္ဌေးထံသို့ သတင်းစကား ပို့ရောက် စေလေသည်။ အနာထပိဏ်သုဋ္ဌေးသည် ခရီးဦးကြိုဆိုကာ ကြီးစွာ

* အကြောင်းအရာအကျယ်ကို ဝိနည်း ဓူဠဝဂ္ဂ မြန်မာပြန် သေနာသ- နက္ခန္ဓက ၌ ကြည့်ရှုရာ၏။

သော ဧည့်ခံကျွေးမွေးမှု ပြုလုပ်ပြီးလျှင် ယာဉ်တစ်စီးတည်းသို့ တင်ဆောင်၍ (နှစ်ဦးသား ယာဉ်တစ်စီးတည်းစီးကာ) သာဝတ္ထိပြည်သို့ ဝင်လေ၏။ ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးသည် မိမိယူဆောင်လာသော ကုန်ပစ္စည်းများကို လျင်မြန်စွာ ရောင်းရလျှင်လည်း ရောင်းချ၏။ လျင်မြန်စွာ မရောင်းရလျှင်လည်း မိမိနှမ၏အိမ်မှာ ထားခဲ့၍ ပြန်သွားလေ့ရှိ၏။ အနာထပိဏ်သူဌေးသည်လည်း ထိုနည်းအတူပင် ပြု၏။

မြတ်စွာဘုရားသခင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ ဒုတိယဝါ ကပ်ဆိုပြီးသော ထိုနှစ်မှာ အနာထပိဏ်သူဌေးသည် သာဝတ္ထိပြည်၌ ဖြစ်ပေါ်သော ကုန်ပစ္စည်းများကို လှည်းအစီးငါးရာတို့ဖြင့် ဝယ်ယူတင်ဆောင်ကာ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ခရီးထွက်ခဲ့လေသော် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ မရောက်မီ တယူဇနာကပင် ကြိုတင်၍ မိမိ လာရောက်ကြောင်းကို ရာဇဂြိုဟ်သူဌေး ထံသို့ (ရှေးရှေးက လာရောက်သည့် အခေါက်များနည်းတူ) သတင်းစကား သဝဏ်လွှာ ပို့ရောက်စေလေသည်။

ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးသည် ထိုသတင်းစကား သဝဏ်လွှာကို နားမထောင်နိုင်ပဲ တရားနာရန် မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးတော်မူသည့် (သီတဝန) မည်သော တောရကျောင်းသို့ သွားရောက်ကာ တရားနာပြီးလျှင် ဘုရား အမှု ရှိသော ရဟန်း သံဃာကို နက်ဖြန်ခါအတွက် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးကြွရောက်ရန် တောင်းပန်ပင့်ဖိတ်ခဲ့၍ မိမိ၏အိမ်၌ ခုံလောက်များကို တူးစေခြင်း၊ ထင်းခွဲစေခြင်း စသော ဝေယျာဝစ္စ အမှုများကို စီမံခန့်ခွဲလျက်သာ နေလေသည်။

အနာထပိဏ်သူဌေးသည်လည်း ယခုပင်လျှင် ငါ့အား ခရီးဦးကြိုဆိုမှု ပြုပေလိမ့်မည်၊ ယခုပင် ပြုပေလိမ့်မည်ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ကာ အစဉ်သဖြင့် ခရီးဆက်ခဲ့ရာ ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးအိမ်တံခါးဝသို့ရောက်သော်မှ အကြိုကိုမတွေ့ရပဲ အိမ်တွင်းသို့ ဝင်မိသော အခါသော်မှလည်း နှုတ်ခွန်းဆက်စကား များများမရရှိပဲ “သူဌေးကြီး…… ကလေးများ ကျန်းမာကြပါ၏လား၊ လမ်းခရီးမှာ

မပင်ပန်းပဲ ချမ်းသာခွဲပါ၏လား” ဟု ဤမျှသာ ရာဇဂြိုဟ်သူဌေး ထံမှ နှုတ်ခွန်းဆက်စကားကို ရရှိလေသည်။

ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးကြီးကား ဖော်ပြရာပါအတိုင်း အနာထပိဏ် သူဌေးကြီးကို နှုတ်ခွန်းဆက်စကား နှစ်ခွန်းမျှသာ ပြောကြားပြီး လျှင် မိမိ၏ ကျွန် များ အလုပ်သမား များကို “အချင်းတို့... နက်ဖြန်နံနက် စောစောထပြီးလျှင် ယာဂုများကို ကျိုကြ၊ ထမင်း များကို ချက်ကြ၊ ဟင်းလျာများကို ပြည့်စုံအောင် စီမံကြ၊ လက်သုတ်ဟင်းလျာများကို ပြည့်စုံအောင် စီမံကြ” ဤသို့ စသည် ဖြင့် နက်ဖြန် ဆွမ်းကပ်ရန် ဝေယျာဝစ္စအမှုများကိုသာ ဦးစား ပေး၍ စီမံနေလေသည်။

ထိုအခါ အနာထပိဏ်သူဌေး၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် “ဤသူဌေး သည် ရှေးအခါက ငါလာလျှင် အလုံးစုံသော ကိစ္စများကို ပယ် ရှားပြီးလျှင် ငါနှင့်အတူတကွသာ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာစကား ပြောကြားပေ၏။ ယခုအခါ၌ကား ဗျာပါရများက ကျွန်များ အလုပ်သမားများကို ‘အချင်းတို့... နက်ဖြန်နံနက် စောစော ထပြီးလျှင် ယာဂုများကို ကျိုကြ၊ ထမင်းများကို ချက်ကြ၊ ဟင်းလျာ များကို ပြည့်စုံအောင် စီမံကြ၊ လက်သုတ်ဟင်းလျာများကို ပြည့်စုံ အောင် စီမံကြ’ ဤသို့ စသည်ဖြင့် နက်ဖြန် ဆွမ်းကပ်ရန် ဝေယျာ- ဝစ္စ အမှုများကိုသာ ဦးစားပေး၍ စီမံနေလေသည်။ ဤသူဌေးမှာ သူ့သမီးကို (မိမိသားအတွက်) ဆောင်ယူခြင်း (= အာဝါဟ) မင်္ဂလာပွဲပင် ဖြစ်လိမ့်မည်လော၊ မိမိသမီးကို (သူ့သားအတွက်) သူ့အိမ်သို့ ပို့သခြင်း (= ဝိဝါဟ) မင်္ဂလာပွဲပင် ဖြစ်လိမ့်မည်လော၊ အလှူကြီးကိုပင် စီရင်အပ်လေသလော၊ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးကိုပင် စစ်သည်ဗိုလ်ပါနှင့်တကွ နက်ဖြန်ခါ ထမင်းစားရန် ဖိတ်မန္တကမှု ပြုအပ်လေသလော” ဟူ၍ အကြံအစည် ဖြစ်လေ၏။

ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးကြီးသည် ကျေးကျွန် အလုပ်သမားများကို အစစ စီမံပြီးသော် အနာထပိဏ်သူဌေးထံမှောက်သို့ လာရောက် ၍ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ စကားနိုးနှော ပြောဆိုလေသည်။ ထိုအခါ အနာထပိဏ်သူဌေးက—

“သူဋ္ဌေးကြီး……သင်သည် ရှေးအခါက ငါလာလျှင် အလုံးစုံသော ကိစ္စများကို ပယ်ရှားပြီး ငါနှင့်အတူ တကွသာ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာစကား ပြောကြားပေ၏။ ယခုအခါ၌ကား သင်သည် ဗျာပါရ ကြောင့်ကြံချားကာ ကျွန်ုပ်များ အလုပ်သမားများကို ‘အချင်းကို…… နက်ဖြန် နံနက် စောစောထပြီးလျှင် ယာဂုများကို ကျိုကြ၊ ထမင်း များကိုချက်ကြ၊ ဟင်းလျာများကို ပြည့်စုံအောင် စီမံကြ၊ လက်သတ်ဟင်းလျာများကို ပြည့်စုံအောင်စီမံကြ’ ဤသို့ စသည်ဖြင့် နက်ဖြန် ဆွမ်းကပ်ရန် ဝေယျာဝစ္စအမှုများကို သာ ဦးစားပေး၍ စီမံနေလေသည်။ သင်သူဋ္ဌေးမှာ သူ့ သမီးကို (မိမိသားအတွက်) ဆောင်ယူခြင်း (= အာဝါဟ) မင်္ဂလာပွဲပင် ဖြစ်လိမ့်မည်လော၊ မိမိသမီးကို(သူ့ သားအတွက်)သူ့ အိမ်သို့ ပို့သခြင်း (= ဝိဝါဟ) မင်္ဂလာ ပွဲပင် ဖြစ်လိမ့်မည်လော၊ အလှူကြီးကိုပင် စီရင်အပ်လေ သလော၊ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးကိုပင် စစ်သည်ဗိုလ်ပါနှင့်တကွ နက်ဖြန်ခါ ထမင်းစားရန် ဖိတ်မန္တကမူ ပြုအပ်လေသ လော” —

ဟူ၍ မေးမြန်းလေ၏။ ထိုအခါ ရာဇပြုဟ်သုဋ္ဌေးက—

“သူဋ္ဌေးကြီး…… ကျွန်ုပ်မှာ အာဝါဟ မင်္ဂလာပွဲလည်း ဖြစ်လိမ့်မည်မဟုတ်ပါ။ ဝိဝါဟ မင်္ဂလာပွဲလည်း ဖြစ်လိမ့် မည် မဟုတ်ပါ။ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးကိုလည်း စစ်သည်ဗိုလ် ပါနှင့် တကွ နက်ဖြန်ခါ ထမင်းစားရန် ဖိတ်မန္တကမူ ပြုအပ်သည်မဟုတ်ပါ။ စင်စစ်သော်ကား ကျွန်ုပ်သည် အလှူကြီးကို စီရင်နေအပ်ပါသည်။ နက်ဖြန် ကောင်းမှု ကုသိုလ်အတွက် မြတ်စွာဘုရား အမှူးရှိသော သံဃာတော် ကို ပင့်ဖိတ်အပ်ပြီး ဖြစ်ပါသည်” —

ဟူ၍ ပြန်ကြားပြောဆိုလေသည်။

ရာဇပြုဟ် သုဋ္ဌေးကြီး၏ နှုတ်မှ အားပါးတရ မြက်ဆိုလိုက် သည့် “မြတ်စွာဘုရား” ဟူသော အသံကို ကြားရလေလျှင် အနာ-

ထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် ခုဒ္ဒိကာပီတိ၊ ခဏိကာပီတိ၊ ဩက္ကန္တိကာ-
 ပီတိ၊ ဥဗ္ဗေဂါပီတိ၊ ဖရဏာပီတိ ဟူသော ပီတိငါးမျိုးကို ရရှိ
 လေသည်။ ပီတိငါးမျိုးသည် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး၏ ဦးခေါင်းမှ
 အစဖြစ်၍ ခြေဖမိုးတိုင် လွှမ်းမိုးသွားလေသည်။ ခြေဖမိုးမှ အစ
 ဖြစ်၍ ဦးခေါင်းတိုင် လွှမ်းမိုးသွားလေသည်။ နံပါးနှစ်ဖက်မှ အစ
 ဖြစ်၍ အလယ်တကိုယ်လုံး ပြန့်နှံ့သွားလေသည်။ အလယ်မှ အစ
 ဖြစ်၍ နံပါးနှစ်ဖက်အနှံ့ ပြန့်နှံ့သွားလေသည်။ အနာထပိဏ်သူဌေး
 ကြီးသည် ပီတိငါးမျိုးဖြင့် အကြားမလပ် တွေ့ထိအပ်သော ကိုယ်
 ရှိသည်ဖြစ်ရကား ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးကြီးကို “သူဌေးကြီး……သင်
 သည် ‘မြတ်စွာဘုရား’ ဟူ၍ ပြောဆိုလိုက်သလား” ဟု မေးမြန်း
 လေသည်။ ရာဇဂြိုဟ် သူဌေးကလည်း “သူဌေးကြီး……ကျွန်ုပ်သည်
 ‘မြတ်စွာဘုရား’ ဟူ၍ ပြောဆိုလိုက်ပါသည်” ဟု ဖြေကြားလေသည်။

ဤနည်းအတူ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် မေးဖြေပြီးလျှင် အနာထပိဏ်
 သူဌေးကြီးသည်—

“သူဌေးကြီး……လောကမှာ ‘မြတ်စွာဘုရား……မြတ်စွာ
 ဘုရား’ ဟူသော အသံကိုသော်လည်း ကြားရခဲ နာရခဲ
 ဘိ၏။ သူဌေးကြီး……ဤယခုအခါ၌ အရဟံဂုဏ်ရှင် သမ္မာ-
 သမ္ဗုဒ္ဓဂုဏ်ရှင် ထိုမြတ်စွာဘုရားသခင်ကို ဖူးမြင်ရန် သွား
 ရောက်ခြင်းငှါ တတ်နိုင်ပါသေး၏လော (= သွား၍
 ဖြစ်နိုင်ပါသေး၏လော)” —

ဟူ၍ ရာဇဂြိုဟ် သူဌေးကြီးကို မေးမြန်းလေ၏။ ထိုအခါ ရာဇဂြိုဟ်
 သူဌေးကြီးသည် “ဘုရားရှင်တို့မည်သည် အဆိပ်ထန်ပြင်း မြွေ
 မင်းကြီးများပမာ ချဉ်းကပ်နိုင်ခဲ့စွာကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည်
 လည်း သုသာန်သင်းချိုင်း၏အနီး (၁၀၀၀၀၀တောရကျောင်း) ၌
 သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူခဲ့ဖြစ်၏။ ဤ (နေဝင်ခါနီး) အချိန်မှာ
 ဤအနာထပိဏ် သူဌေးကြီးသည် ထိုတောရကျောင်းသို့ သွား
 ရောက်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်မည် မဟုတ်ချေ” ဟု အောက်မေ့ဆင်
 ခြင်ကာ—

ရတနာ]

အနာထပိဏ်သူဌေး အကြောင်း

၁၀၅

“သူဌေးကြီး... ဤယခုအချိန်၌ အရဟံဂုဏ်ရှင် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဂုဏ်ရှင် ထိုမြတ်စွာဘုရားသခင်ကို ဖူးမြင်ရန် သွားရောက်ခြင်းငှါ အခါမဟုတ်တော့ပါ (= အချိန်မရှိတော့ပါ)။ အသင်သူဌေးမင်းသည် ယခုတော့ နက်ဖြန်နံနက် စောစောအခါ၌သာ အရဟံဂုဏ်ရှင် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဂုဏ်ရှင် ထိုမြတ်စွာဘုရားသခင်ကို ဖူးမြင်ရန် သွားရောက်နိုင်ပါတော့မည်” —

ဟူ၍ ဖြေကြား ပြောဆိုလေသည်။ ထိုအခါ အနာထပိဏ် သူဌေးကြီးသည် “ငါကား ယခုတော့ နက်ဖြန်နံနက်စောစော အခါကျမှသာ အရဟံဂုဏ်ရှင် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဂုဏ်ရှင် ထိုမြတ်စွာဘုရားသခင်ကို ဖူးမြင်ရန် သွားရောက်နိုင်တော့မည်” ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ကာ (အာရုံတပါး မစဉ်းစားတော့ပဲ) မြတ်စွာဘုရားလျှင် အာရုံရှိသော သတိဖြင့် အိပ်ပျော်ခြင်းသို့ ရောက်လေ၏။ ထင်ရှားစေဦးအံ့... “မြတ်စွာဘုရား” ဟူသော ကြားရခဲလှသော အသံကိုကြားရသဖြင့် ထိုနေ့အဖို့ရာ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် မိမိယူဆောင်လာသည့် ဘဏ္ဍာလှည်းတို့၌၎င်း၊ မိမိ၏ အလုပ်အကျွေးလူများ၌၎င်း စိတ်မဝင်စားတော့ပဲ ညစာကိုလည်း မစားတော့ပဲ ဘုံခုနစ်ဆင့် (= ခုနစ်ထပ်) ရှိသော ပြာသာဒ်ထက်သို့ တက်၍ ကောင်းစွာခင်းထားအပ်သည့် တန်းဆာဆင်အပ်သော အိပ်ရာနေရာမြတ်၌ လျောင်းလျက် နှုတ်မှလည်း “မြတ်စွာဘုရား... မြတ်စွာဘုရား” ဟူ၍ သရဇ္ဈာယ်ရွတ်ဆိုပွားများရင်းပင် အိပ်ပျော်ခြင်းသို့ ရောက်လေ၏။

အနာထပိဏ် သူဌေးကြီးသည် ညဉ့်ဦးယံ လွန်လတ်သော် လျောင်းစက်ရာမှထ၍ မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်ကို အဖန်တလဲလဲ ဆင်ခြင် အောက်မေ့လေသည်။ ထိုအခါ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးအား မြတ်စွာဘုရား၌ အလွန်အားကြီးသော ကြည်ညိုခြင်း (= ဗလဝံသဒ္ဓါ) တရားများ တဖွားဖွား ဖြစ်ပွားလေသည်။ ပီတိကြောင့် ဖြစ်သော အလင်းရောင်များ ပေါ်ထွက်လာကာ အမှောင် ဓာတ်များ ကင်းကွာသွားလေသည်။ ဆီမီးအထောင် ညှိထွန်း

သကဲ့သို့၎င်း၊ လဝန်းနေဝန်းကြီးများ ပေါ်ထွန်းထွက်ပြုလာသကဲ့သို့၎င်း ဖြစ်ရှိလေ၏။ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် “ဩ……ငါသည် မေ့လျော့ခြင်းသို့ ရောက်နေစွာတကား၊ နေဝန်းကြီးပင် ပေါ်ထွန်းထွက်ပြုလာလေပြီ” ဟု ညည်းတွားပြောဆိုကာ နေရာမှထ၍ ကောင်းကင်၌ လဝန်းအဖွန်းပနေသည်ကို ကြည့်ရှု၍ “ညဉ့်ဦးယံသာ လွန်ပါသေးတကား၊ ဆန်းစကောင်ယံနှင့် မိုးသောက်ယံနှစ်ပါးတို့ အချိန်ကျန်ရှိပါသေးတကား” ဟု စဉ်းစားဆင်ခြင်မိကာ တဖန် အိပ်ရာတိုက်ခန်းသို့ ဝင်၍ လျောင်းစက်ပြန်လေသည်။

ထိုနည်းဖြင့်ပင် သန်းစကောင်ယံအဆုံး၌၎င်း မိုးသောက်ယံအဆုံး၌၎င်း ဤသို့လျှင် သုံးကြိမ်စဉ်တိုင် အိပ်ရာမှ ထခဲ့လေသည်။ ပစ္စိမယံ၏ အဆုံး၌ကား မိုးသောက်အားကြီး လင်းခါနီး၌ပင် ထ၍ လသာဆောင် (= လက်ရန်း) အပြင်အတိုင်း လာလတ်သော် အဝင်တံခါးမကြီး အနီးသို့ ရောက်လေ၏။ ဘုံခုနစ်ဆင့် (= ခုနစ်ထပ်) တို့၌ရှိသော အဝင်တံခါးမများသည် အလိုလိုသာ ပွင့်ပြီးဖြစ်ရှိနေလေသည်။ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် ဘုံခုနစ်ဆင့်ရှိသော ပြာသာဒ်မှ ဆင်းခဲ့၍ မြို့တွင်းလမ်းမအတိုင်း လျှောက်၍လာခဲ့လေ၏။

အနာထပိဏ် သူဌေးကြီး သိဝကမည်သော တံခါးအနီးသို့ ရောက်ရှိလေလျှင် မြို့စောင့် (အရိယာ) နတ်တို့သည် “ဤအနာထပိဏ်သူဌေးကြီးကား မြတ်စွာဘုရားကို ပြုစုလုပ်ကျွေးဆည်းကပ်ရန် သွားမည်ဟူသောအကြံဖြင့် ထွက်ခဲ့လေပြီ။ ဤသူဌေးကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပဌမအကြိမ် ဖူးမြော်ရလျှင်ပင် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်၍ ရတနာသုံးပါးတို့အား အသာဆုံး အမြတ်ဆုံး အလုပ်အကျွေးဒါယကာ တဦးဖြစ်ကာ အတုမရှိသော သံဃအရာမ် (= ကျောင်းတိုက်) ကြီးကို ဆောက်လုပ်ပြီးလျှင် အရပ်လေးမျက်နှာမှ လာလာသမျှသော အရိယာသံဃာအပေါင်း အတွက် မပိတ်ဆို အပ်သော တံခါးရှိသူ (= ဟံခါးဟင်းလင်းဖွင့်၍ထားသူ) ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ဤသူဌေးကြီးအား တံခါးကို

ဝိတ်ထားခြင်းငှါ သေင့်လျော်” ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ကြပြီးလျှင် ကြိုတင်၍ မြို့တံခါးကို ဖွင့်ထားနှင့်ကြလေကုန်၏။

ထိုအခါ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးအား မြို့မှ ထွက်မိလတ်သော် အလင်းရောင်များ ကွယ်ပျောက်၍ အမှောင်များ ရောက်လာလေသည်။ ကြောက်ခြင်း ကိုယ်တုန်လှုပ်ခြင်း မွေးညှင်းရှင်ပျ(= ကြက်သီးထ)ခြင်းများ ဖြစ်လာလေသည်။ သို့ရကား အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် ထိုအရပ်မှပင်(ရှေ့သို့ဆက်၍ မသွားပဲ) ပြန်လည်ဆုတ်နစ်ခြင်းငှါ အလိုရှိလေသည်။ (ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ကား လူမျိုးပေါင်းများစွာ ရောပြွမ်းစည်ပင်လှ၏။ မြို့တွင်း၌ ကိုးကုဋေ မြို့ပြင်၌ ကိုးကုဋေအားဖြင့် လူဦးရေ တဆယ့်ရှစ်ကုဋေတို့သည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ကို မှီ၍ နေကြကုန်၏။ အချိန်မတော် ညဉ့်အခါ၌ သေလွန်ကုန်သော လူများကို မြို့တံခါးမကြီး ဝိတ်ထားသဖြင့် မြို့ပြင်သို့ ထုတ်ဆောင်သဂြိုဟ်ခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ကုန်ရကား မြို့ရိုးပေါ်ရှိ ပြအိုး၌ရပ်တည်ကြကာ မြို့တော်တံခါးမ အပြင်ဘက်သို့ ပစ်ချကြရကုန်၏။ (သို့ရကား) အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် မြို့မှ အပြင်သို့ ထွက်လျှင်ပင် လောလောလတ်လတ် စွန့်ပစ်ပြီးစ ဖြစ်သော သူကောင်တခုကို နင်းမိလေတော့သည်။ အခြားသူကောင်တခုကိုလည်း ခြေဖမ်းဖြင့် တိုက်မိလေတော့သည်။ ထိုအခါ ယင်ကောင်များ ဝေါကနဲ ပုံသန်းရစ်ဝဲကြလေ၏။ သူကောင်မှ အပုပ်နံ့သည် သူဌေးကြီး၏ နှာခေါင်းတွင်းသို့ ထိုးဝင်လာလေတော့သည်။ ထို့ကြောင့် သူဌေးကြီး၏ သန္တာန်၌ ဖြစ်ပွားနေသော ဘုရားသခင်၌ ကြည်ညိုမှု ပသာဒသဒ္ဓါတရားသည် ပါး၍သွားလေတော့သည်။ သို့ရကား သူဌေးကြီး၏ ကိုယ်မှ ထွက်နေသည့် ဝိတိကြောင့် ဖြစ်သော အရောင်များ ကွယ်ပျောက်၍ အမှိုက်မှောင်များ ရောက်လာလေသည်။ ကြောက်ခြင်း ကိုယ်တုန်လှုပ်ခြင်း မွေးညှင်းရှင်ပျ(= ကြက်သီးထ)ခြင်းများ ဖြစ်၍လာလေသည်။ သို့ရကား သူဌေးကြီးသည် ထိုအရပ်မှပင် ပြန်လည်ဆုတ်နစ်ခြင်းငှါ အလိုရှိလေသည်။)။

ထိုအခါ သိဝကနတ်ဘီလူးသည် ကိုယ်ထင်မပြုပဲ “ငါသည် သူဌေးကြီးအား ရှေ့သို့ဆက်သွားရန် လုံ့လကို ဖြစ်စေအံ့” ဟူ၍ ကြံစည်ကာ ရှေ့ဆည်းလည်း (ဆွဲလဲ) ကို လှုပ်သည့်ပမာ သာယာ ချိုမြိန်စွာသော အသံဖြင့်—

“သတံ ဟတ္ထိ သတံ အဿာ၊
သတံ အဿတရိရထာ။
သတံ ကညာသဟဿာနိ၊
အာမုက္ကမဏိကုဏ္ဍလာ။
ဧကဿ ပဒဝီတိဟာရဿ၊
ကလံ နာဂ္ဂန္တိ သောဠသိ”။

(မဟာသေဠိ = အနာထပိဏ် ဂုဏ်သိရလှည့်ပြီး အို သူဌေးကြီး...။)။ သတံ ဟတ္ထိ သဟဿာနိ = မင်းထိုက် စိုးတန် အမျိုးမှန်သည့် အဖိုးတန်ရတနာ သင်္ချာတွက်ကိန်း ဆင်တသိန်းတို့သည်၎င်း။ သတံ အဿာ သဟဿာနိ = မင်းထိုက်စိုးတန် အမျိုးမှန်သည့် အဖိုးတန်ရတနာ သင်္ချာ တွက်ကိန်း မြင်းတသိန်းတို့သည်၎င်း။ သတံ အဿတရိ- ရထာ သဟဿာနိ = မင်းထိုက်စိုးတန် အမျိုးမှန်သည့် အဖိုးတန် ရတနာ သင်္ချာတွက် ကိန်း အဿတိရိ မြင်း က သည့် ရထာ တသိန်းတို့သည်၎င်း။ အာမုက္ကမဏိ- ကုဏ္ဍလာ = ပတ္တမြား နားခောင်း သွယ်ပျောင်းစုံလင် တန်းဆာ ဆင်အပ် ကုန်ပြီးသော။ သတံ ကညာသဟ- ဿာနိ = မင်းထိုက်စိုးတန် အမျိုးမှန်သည့် အဖိုးတန် ရတနာ သင်္ချာတွက်ကိန်း သတို့သမီးကညာ တသိန်းတို့ သည်၎င်း။ ဧကဿ ပဒဝီတိဟာရဿ = “မြတ်စွာဘုရား ကို ဖူးမြော်မည်၊ တရားတော်ကို နာယူမည်၊ သံဃာတော် တို့ကို ပြုစုလုပ်ကျွေးမည်” ဟု ရွယ်ရည်မှန်းထား ကျောင်း တော်သို့ အရောက်သွားသည့် ယောက်ျားလူစွမ်း ခြေ တလှမ်း၏။ (ဝါ) ခြေတလှမ်း၌ ဖြစ်ပွားသော စေတနာ၏။ သောဠသိ ကလံ = တဆယ့်ခြောက်စိတ် ဆယ့်ခြောက်

ပြန်စိတ်၍ တစိတ်လောက်ကမ္မ။ (ဝါ) နှစ်ရာ့ငါးဆယ့်
ခြောက်စိတ်စိတ်၍ တစိတ်။ နာဂ္ဂန္တိ = အဖိုးမထိုက်တန်
ကြကုန်။

အို အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး … ရှေ့သို့တက် ဆက်၍
သာ သွားပါလော့၊ အို အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး…ရှေ့သို့
တက် ဆက်၍သာ သွားပါလော့၊ သင်သူဌေးကြီးအဖို့ရာ
ရှေ့သို့တက် ဆက်၍ သွားခြင်းကသာ ချီးမွမ်းအပ် မြတ်လှ
ပါသည်၊ နောက်သို့ ပြန်လည်ဆုတ်နစ်ခြင်းသည် မချီးမွမ်း
အပ် မမြတ်ပါ” —

ဟူ၍ ပြောကြားလေသည်။

ထိုအခါ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် “ငါကား တယောက်
တည်းဟူ၍ မှတ်ထင်၏၊ ငါ၏ နောက်လိုက် အဖော်သဟဲများ
လည်း ရှိကြ၏၊ အဘယ်ကြောင့် ကြောက်ရမည်နည်း” ဟု ကြံစည်
ဆင်ခြင်မိကာ ရဲရင့်၍လာပြန်၏၊ ထိုအခါ သူဌေးကြီးသန္တာန်၌
အားကြီးသော (မြတ်စွာဘုရား၌ ကြည်ညိုသည့်) သဒ္ဓါတရား
ဖြစ်ပွားလာပြန်၏၊ ထို့ကြောင့် အမှောင်ပျောက်၍ အလင်းရောင်
ရောက်ပြီးလျှင် ကြောက်ခြင်း၊ ကိုယ်တုန်လှုပ်ခြင်း၊ ကြက်သီး
မွှေးညှင်းထခြင်းတို့လည်း ငြိမ်းအေးသွားကုန်၏။

ထို့နောက် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် ရှေ့သို့တက်၍ ခရီး
ဆက်ခဲ့ပြန်ရာ ကြောက်ဖွယ်ကောင်းသော သုသာန်လမ်းခရီး
တလျှောက်၌ အသုဘသူကောင် အမျိုးမျိုးတို့ကို မြင်ရပြန်၏၊
ကြောက်ဖွယ်ကောင်းသည့် အိမ်ခွေး တောခွေး စသည်တို့၏
အသံကို ကြားရပြန်၏၊ ထို့ကြောင့် ကြောက်စိတ်များ ဝင်ရောက်
ကာ ဒုတိယအကြိမ် ၎င်းရှေးနည်းအတိုင်း အလင်းရောင်ပျောက်
၍ အမှောင်ရောက်ခြင်းစသည် ဖြစ်သောအခါ ရှေးနည်းအတိုင်း
သိဝကနတ်ဘီလူး အားပေးစကား ပြောကြားသဖြင့် အမှောင်
ပျောက်၍ အလင်းရောင်ရောက်ခြင်း စသည်တို့ ရှေးနည်းအတိုင်း
ဖြစ်၍ ခရီးဆက်ပြန်သောအခါလည်း တတိယအကြိမ်မြောက်

ရှေးနည်းအတူ အလင်းရောင်ပျောက်ခြင်း စသည် တွေကြိုသမျှ ဘေးရန်အလုံးစုံကို အဖန်ဖန် မြတ်စွာဘုရား၌ ကြည်ညိုခြင်း ပသာဒတရားကို ပွားများစေကာ ကျော်နင်း လွန်မြောက်လျက် သာ သွားလေ၏။

ထိုသို့ သွားသဖြင့် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် အစဉ်သဖြင့် သီတဝနတောအုပ်သို့ ရောက်ဆိုက်လေ၏။ ထိုအချိန်၌ မြတ်စွာ ဘုရားသည် မိုးသောက်အားကြီး လင်းလုနီးကာလဝယ် ဟင်းလင်းအပြင် လွင်တီးခေါင်၌ လူးလာတို့ခေါက် စကြိုတော် လျှောက်၍ နေတော်မူဆဲဖြစ်လေသည်။

အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် သွားရင်းပင် “ဤလောက၌ ပူရဏကဿပ စသော တိတ္ထိဆရာကြီးတို့သည် ‘ငါတို့ကား ဘုရား များ ဖြစ်ကြ၏၊ ငါတို့ကား ဘုရားများ ဖြစ်ကြ၏’ ဟု ပြောဆိုကြ ကုန်၏။ ငါသည် ဘယ်ပုံဘယ်နည်းဖြင့် မြတ်စွာဘုရား၏ ဧကန် စင်စစ် ဘုရားဖြစ်ကြောင်းကို ကောင်းစွာ သိရပါမည်နည်း” ဟူ၍ ကြံစည်မိလေသည်။ ထိုအခါ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး၏ စိတ် သန္တာန်ဝယ် တဖန်ထပ်ဆင့်၍ “ကိုးကွယ်ရာ မဲ့သူတို့အား အစာ ထမင်း ပေးကမ်းခြင်း တည်းဟူသော ဂုဏ်ကျေးဇူးကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အနာထပိဏ်သူဌေးဟူသော ငါ၏အမည်ကို လူအများပင်သိကြ၏။ ငါ၏မိဖေတို့ မှည့်ခေါ်ပေးအပ်သည့် (သုဒတ္တ ဟူသော) အမည်ကိုကား ငါ့အပြင် အခြားသူ တဦးတယောက်မျှ မသိချေ။ အကယ်၍ ဘုရားစင်စစ် ဖြစ်တော်မူလျှင် မြတ်စွာဘုရား သည် ငါ့ကို မိဖေတို့ မှည့်ခေါ်ပေးအပ်သည့် (သုဒတ္တ ဟူသော) အမည်ဖြင့် ခေါ်တော်မူလိမ့်မည်” ဟု အကြံဖြစ်လေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး လာလတ်သည် ကို အဝေးမှပင် မြင်တော်မူ၍ စကြိုတော်မှ ဆင်းသက်ပြီးလျှင် ခင်းထား အပ်သော နေရာ၌ ထိုင်နေတော်မူပြီး ကာ အနီးသို့ ရောက်ရှိလာသော အနာထပိဏ်သူဌေးကို (၎င်း၏အကြံကို ကြိုတင်သိရှိတော်မူပြီး ဖြစ်သည့်အတိုင်း) “ဧဟိ သုဒတ္တ =

လာလော့ ချစ်သား သုဒတ္တ....”ဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်တော်မူလေသည်။ ထိုအခါ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် “ငါ့ကို မြတ်စွာဘုရားသည် မိဖုတို့ မှည့်ခေါ်အပ်သော အမည်ရင်းဖြင့် ခေါ်တော်မူပေ၏” ဟု အောက်မေ့ကာ ဝမ်းမြောက်တက်ကြွသော စိတ်နှလုံးရှိပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားထံမှောက်သို့ သွားရောက်ချဉ်းကပ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်အစုံတို့၌ ဦးခေါင်းဝပ်လျှိုး ရှိခိုးဦးညွတ်ပြီးသော် မြတ်စွာဘုရားကို “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... ဘုန်းတော်သခင် ရှင်ပင်ဘုရားသည် ချမ်းသာစွာ ကျိန်းစက်တော်မူရပါ၏လော” ဟူ၍ လျှောက်ထားမေးမြန်းလေ၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် အနာထပိဏ် သူဌေးကြီးကို—

သဗ္ဗဒါ ဝေ သုခံ သေတိ၊
 မြာဟ္မဏော ပရိနိဗ္ဗုတော။
 ယော န လိမ္မတိ ကာမေသု၊
 သီတိဘူတော နိရူပမိ။

(ဂဟပတိ = ဒါယကာ အနာထပိဏ်သူဌေး....)။
 ယော = အကြင်ရဟန္တာသခင် အရှင်မြတ်သည်။ ကာမေသု = ဝတ္ထုအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့၌။ န လိမ္မတိ = ကိလေသာညွှန်တို့ဖြင့် လိမ်းကျံတော်မမူ။ သီတိဘူတော = ကိလေသာဟူ အပူကင်းဝေး ငြိမ်းအေးတော်မူသည် ဖြစ်၍။ နိရူပမိ = ကိလေသာ၊ အဘိသင်္ခါရ၊ ကာမဂုဏ်အား သုံးထွေပြားသော ဥပဓိတရားတို့မှ ကင်းရှင်းတော်မူပြီး ဖြစ်ပေ၏။ မြာဟ္မဏော = မကောင်းမှုကို အပပြုပြီးသော။ ပရိနိဗ္ဗုတော = ကိလေသာပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံချုပ်ငြိမ်း အပူဇာတ် သိမ်းတော်မူပြီးသော။ သော = ထိုရဟန္တာသခင် အရှင်မြတ်သည်။ သဗ္ဗဒါ = နေ့ညဉ့်ဆက်ကာ ခပ်သိမ်းသောအခါ၌။ ဝေ—ကေန္တေန = စင်စစ်ကေန အမှန်အားဖြင့်။ သုခံ = ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာစွာ။ သေတိ = အိပ်ရ နေရ၏။

သဗ္ဗာ အာသတ္တိယော ဆေတွာ၊
 ဝိနေယျ ဟဒယေ ဒရံ။
 ဥပသန္တော သုခံ သေတိ၊
 သန္တိံ ပပ္ပုယျ စေတသာ။

(ဂဟပတိ = ဒါယကာ အနာထပိဏ် သူဌေး...။)။
 သော = ထို ရဟန္တာသခင် အရှင်မြတ်သည်။ သဗ္ဗာ =
 အလုံးစုံကုန်သော။ အာသတ္တိယော = အာရုံငါးသွယ်
 ငြိတွယ်လိုက် စား တဏှာ တရားတို့ကို။ ဆေတွာ =
 မဂ်ဉာဏ်လေးရပ်ဖြင့် အကြွင်းမဲ့ဖြတ်ပြီး၍။ ဟဒယေ =
 နှလုံး၌။ ဒရံ = ကိလေသာဟူ အပူခပ်သိမ်းကို။ ဝိနေ-
 ယျ = ပယ်ဖျောက်ပြီး၍။ သန္တိံ = ကိလေသာ ခပ်သိမ်း
 ငြိမ်းရာ နိဗ္ဗာန်သို့။ စေတသာ = အရဟတ္တ ဖလသမာပတ်
 စိတ်တော်မြတ်ဖြင့်။ ပပ္ပုယျ = ကြိမ်ကြိမ်ဖန်ဖန် ပြန်ပြန်
 ထောက်ထောက် ဆိုက်ရောက်တော်မူ၍။ ဥပသန္တော =
 ကိလေသာဟူ အပူခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းတော်မူပြီးဖြစ်၍။
 သုခံ = ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာစွာ။ သေတိ = အိပ်ရ
 နေရ၏။

ဤ ကဲ့သို့ ကိုယ်တော်မြတ်မှာ ဣရိယာပုထ်လေးပါး၌ပင်
 ချမ်းသာစွာ နေထိုင်ကြောင်း မိန့်ကြားတော်မူပြီးလျှင် မြတ်စွာ
 ဘုရားသည် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးအား (ရှေး၌ ဆိုအပ်ပြီးသော
 နည်းအတိုင်း) မဂ်ဖိုလ်ရောက်ကြောင်း ကောင်းမြတ်သော တရား
 လမ်းစဉ်ဖြစ်သည့် (၁) ဒါနကထာ၊ (၂) သီလကထာ၊ (၃) သဂ္ဂ-
 ကထာ၊ (၄) မဂ္ဂကထာ၊ ကာမာနံအာဒီနဝ၊ နေက္ခမ္မေ
 အာနိသံသကထာ ဒေသနာအစဉ်အတိုင်း ဟောကြားတော်မူ၍
 ထိုအနာထပိဏ်သူဌေးကြီး၏ ခံသောစိတ်ရှိ၊ နူးညံ့သောစိတ်ရှိ၊
 ပိတ်ပင်ခြင်း နီဝရဏကင်းသောစိတ်ရှိ၊ တက်ကြွဝမ်းမြောက်သော
 စိတ်ရှိ၊ ကြည်လင်သော စိတ်ရှိသည်ကို သိတော်မူသောအခါ
 မြတ်စွာဘုရားသည် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးအား သစ္စာလေးဝ

သာမုတ္တံသိက ဓမ္မဒေသနာကို ဟောကြားတော်မူလေလျှင် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏။

ထိုအခါ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား…… အလွန်နှစ်သက်ဖွယ် ရှိပါပေစွာ၊ ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား…… အလွန်နှစ်သက်ဖွယ် ရှိပါပေစွာ၊ ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား…… လောကဥပမာအားဖြင့် မှောက်၍ ထားသောဝတ္ထုကို လွန်လိုက်ဘိသကဲ့သို့၎င်း၊ ဖုံးအုပ်ထားသော အရာဝတ္ထုကို ဖွင့်လှစ်လိုက်ဘိသကဲ့သို့၎င်း၊ မျက်စိလည် လမ်းမှားသောသူအား လမ်းမှန်ကို ပြောကြားလိုက်ဘိသကဲ့သို့၎င်း၊ ‘မျက်စိအမြင်ရှိသောသူတို့သည် အဆင်းအမျိုးမျိုးတို့ကို မြင်ကြပေလိမ့်မည်’ ဟု အမှိုက်မှောင်၌ ဆီမီးတန်ဆောင်ကို ထွန်းညှိထားဘိသကဲ့သို့၎င်း ထို့အတူပင် မြတ်စွာဘုရားသည် အကျွန်ုပ် အား များစွာ သော အကြောင်းဖြင့် တရားတော်ကို ထင်ရှားစွာ ဟောပြောတော်မူအပ်ပါပြီ။ ဘုန်းဟော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား…… ထိုအကျွန်ုပ်သည် မြတ်စွာဘုရားကို၎င်း၊ တရားတော်ကို၎င်း၊ ရဟန်းသံဃာကို၎င်း ကိုးကွယ်လည်းလျောင်းပုန်းအောင်းရာဟူ၍ သိမှတ်ဆည်းကပ်ပါ၏။ ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည် အကျွန်ုပ်ကို ယနေ့ကစ၍ အသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး သရဏဂုံတည်သူ ဥပါသကာ ဟူ၍ မှတ်ယူတော်မူပါလော့” ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားကာ လောကုတ္တရာ သရဏဂုံ ခံယူပြီးလျှင် “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား…… ရှင်တော်ဘုရားသည် နက်ဖြန် ကောင်းမှုကုသိုလ်အလို့ငှါ ရဟန်းသံဃာတော်များနှင့်တကွ တပည့်တော်၏ဆွမ်းကို သည်းခံသာယာတော်မူပါဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်ထားကာ ဆွမ်းအလှူခံရန် ပင့်ဖိတ်လေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း ဆိတ်ဆိတ်နေသဖြင့် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး၏ ဆွမ်းစားပင့်လျှောက်ချက်ကို လက်ခံသာယာတော်မူလေ၏။ ထိုအခါ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားသည် သည်းခံသာယာတော်မူသည်ကို သိရှိကာ နေရာမှထ၍ မြတ်စွာ

ဘုရားကို ရိုသေစွာရှိခိုးပြီးလျှင် လင်္ကာရစ်လှည့်၍ မိမိ၏တည်းခိုရာ ရာဇပြုဟ်သူဌေးကြီးအိမ်သို့ ပြန်လေ၏။

**ရာဇပြုဟ်သူဌေးကြီး၊ ကုန်သည်ကြီးအသင်းတို့နှင့်
ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားတို့က ကူညီရန် ဖိတ်မန္တကပြုကြခြင်း**

အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးက ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတော် အား ဆွမ်းစားပင့်လျှင်ပင် ထိုသတင်းစကား တမုဟုတ်ချင်း ပြန်နံကာ ရာဇပြုဟ်သူဌေးကြီးသည် “မြတ်စွာဘုရား အမှူးရှိသော သံဃာတော်ကို အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးက နက်ဖြန် ကောင်းမှု ကုသိုလ်အလို့ငှါ ဆွမ်းစားပင့်အပ်ပြီတဲ့” ဟူသော သတင်းစကား ကို ကြားသိလေလျှင် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးကို “အို အနာ- ထပိဏ်သူဌေးကြီး…… သင် သူဌေးကြီးသည် မြတ်စွာဘုရား အမှူး ရှိသော သံဃာတော်ကို နက်ဖြန် ကောင်းမှုကုသိုလ်အလို့ငှါ ဆွမ်းစားပင့်အပ်ပြီ ဟူသော သတင်းစကားကို ကြားသိရပါသည်၊ သင်သူဌေးကြီးမှာလည်း (ဤအရပ်မှာ) အာဂန္တ၊ ဧည့်သည် ဖြစ်နေပါသည်၊ သင်သူဌေးကြီးအား လက်ခံကျွေး အကူအညီ ပေးပါရစေ၊ ကျွန်ုပ်ပေးသော ယင်းလက်ခံကျွေးဖြင့် သင် သူဌေးကြီးသည် ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတော်အံ့ ဆွမ်းပြု စုပါလော့” ဟူ၍ ဖိတ်မန်စကား ပြောကြားလေ၏။ ထိုအခါ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးက “အိုသူဌေးကြီး…… တော်ပါပြီ၊ ကျွန်ုပ် မှာ လက်ခံကျွေး ပေးစရာရှိပါ၏။ ကျွန်ုပ်မှာရှိသော ယင်း လက်ခံကျွေးဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအမှူးပြုသော သံဃာတော်အား ဆွမ်းပြုစုပါမည်” ဟူ၍ ပြန်ကြား ပြောဆိုလေသည်။

ရာဇပြုဟ်ပြည်၌ နေသော ကုန်သည်ကြီး အသင်းဝင် သူကြွယ် အပေါင်းသည်လည်း ရာဇပြုဟ် သူဌေးကြီးနည်းတူပင် သတင်း စကား ကြားသိကြ၍ လက်ခံကျွေး အကူအညီပေးလိုကြောင်း ဖိတ်မန်စကား ပြောကြားလေ၏။ ထိုအခါမှာလည်း ရှေးနည်း အတူပင် ပြန်ကြားပြောဆိုလေသည်။

ရတနာ]တယူဇနာအကြားစံကျောင်းများဆောက်လုပ်ခြင်း ၁၉၅

မိမိသာရမင်းတရားကြီးသည်လည်း ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးကြီးနည်း တူပင် သတင်းစကား ကြားသိရ၍ လက်ခံကံကျွေး အကုအညီပေး လိုကြောင်း ဖိတ်မန်စကား ပြောကြားလာ၏။ ထိုအခါမှာလည်း အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် “အရှင်မင်းမြတ်... တော်ပါပြီ၊ အကျွန်ုပ်မှာ လက်ခံကံကျွေး ပေးစရာရှိပါ၏။ အကျွန်ုပ်မှာရှိသော ယင်းလက်ခံကံကျွေးဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတော် အား ဆွမ်းပြုစုလုပ်ကျွေးပါမည်” ဟူ၍ ပြန်ကြားပြောဆိုလေသည်။

နောက်တနေ့နံနက် ရောက်သောအခါ အနာထပိဏ်သူဌေး ကြီးသည် ယောက်ဖတော် ရာဇဂြိုဟ်သူဌေး၏အိမ်၌ ဘုရားအမှူး ရှိသော သံဃာတော်ကို မွန်မြတ်သော ဆွမ်းခဲဘွယ် ဘောဇဉ်ဖြင့် ဆက်ကပ်လုပ်ကျွေးပြီးလျှင် အပြစ်ခြောက်ပါးလွတ်၍ တင့် အပ်လျောက်ပတ်သော အရပ်၌ ထိုင်နေကာ မြတ်စွာဘုရားကို “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... ရှင်ပင်ဘုရားသည် ရဟန်းတော်အပေါင်းနှင့်တကွ တပည့်တော်များ၏ သာဝတ္ထိ ပြည်အရပ်၌ ဝါဆိုသီတင်းသုံးရန် သည်းခံ သာယာတော်မူပါ ဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်ထားလေလျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် အနာ- ထပိဏ်သူဌေးကြီးကို “ဒါယကာ အနာထပိဏ်သူဌေး... မြတ်စွာဘုရားများသည် ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်၌ ပျော်ပိုက်တော် မူကြကုန်၏” ဟူ၍ မိန့်ကြားလေသော် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး သည် “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... (တပည့်တော်) သိပါပြီ၊ ကောင်းသောစကား မိန့်ကြားတော်မူသော မြတ်စွာ ဘုရား... (တပည့်တော်) သိပါပြီ” ဟူ၍ ပြန်ကြားလျှောက်ထား လေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးကို တရားစကား ဟောကြားတော်မူပြီးလျှင် ကျောင်းတော်သို့ ပြန်ကြွတော်မူလေ၏။

ရာဇဂြိုဟ်နှင့်သာဝတ္ထိအကြား တယူဇနာ တယူဇနာလျှင် စံကျောင်းတော် တဆောင်တဆောင် ဆောက်လုပ်စေခြင်း

ထိုခေတ် ထိုအချိန်မှာ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးကား မိတ်ဆွေ သူငယ်ချင်း အလွန်ပေါများသူဖြစ်၍ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး

ပြောကြားသည့်စကားကို လူအများ ရိုသေစွာ နာယူသောအခါ ဖြစ်လေသည်၊ (သို့ရကား) အနာထပိဏ် သူဌေးကြီးသည် ရာဇ ပြိုဟ်ပြည်၌ မိမိပြုလုပ်ဖွယ် ကုန်ရောင်းဝယ်မှုကို စွဲကို အလျင်အမြန် ပြီးဆုံးစေပြီးလျှင် သာဝတ္ထိပြည်သို့ ပြန်ခဲ့လေသည်။

ထိုအခါ အနာထပိဏ် သူဌေးကြီးသည် လမ်းခရီးအကြား၌ နေထိုင်ကြသော လူအများကို—

အမောင်တို့... တည်းခိုနားနေရန် အရာမဂ္ဂဗျာဉ်များ ပြုလုပ်ကြကုန်၊ ကျောင်းများ တည်ဆောက်ကြကုန်၊ အလှူ ဝတ်များ တည်ထားကြကုန်၊ လောကကြီး၌ မြတ်စွာဘုရား သခင် ပွင့်ထွန်းဖြစ်ပေါ်တော်မူလာပြီ၊ ထိုမြတ်စွာဘုရား သည် ငါပင့်ဖိတ်ချက်အရ (အမောင်တို့နေရာ) ဤလမ်း အတိုင်း ကြွလာတော်မူပေလိမ့်မည်—

ဟု တိုက်တွန်း နှိုးဆော်စကား ပြောကြားလေသည်၊ ထိုအခါ လမ်းခရီးအကြားရှိ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး၏ မိတ်ဆွေသူငယ် ချင်း ဖြစ်ကြသော ထိုလူများသည် မိမိကိုယ်တိုင်က ငွေကြေးတတ် နိုင်သူများဖြစ်လျှင် သူဌေးကြီး၏ အကူအညီကို မယူကြပဲ မိမိငွေ ကြေးဖြင့်ပင် အရာမဂ္ဂဗျာဉ်ကျောင်းများ ပြုလုပ်တည်ဆောက်၍ အလှူဝတ်များ တည်ထားကြလေသည်၊ ငွေကြေးနည်းပါးသော သူ၊ ငွေကြေးလုံးဝမတတ်နိုင်သူတို့အားကား အနာထပိဏ်သူဌေး ကြီးကပင် အကူအညီငွေကြေးပေးလေသည်၊ ထိုလူများသည်လည်း ထိုငွေကြေးဖြင့် အရာမဂ္ဂဗျာဉ်ကျောင်းများ ပြုလုပ်တည်ဆောက် ကြ၍ အလှူဝတ်များ တည်ထားကြလေသည်။

ဤသို့လျှင် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် ငွေအသပြာတသိန်း နှင့် တသိန်းတန်သော သစ်ဝါး အဆောက်အဦ ဘဏ္ဍာများကို အကူအညီပေးပြီးလျှင် (ရာဇပြိုဟ်နှင့် သာဝတ္ထိပြည်အကြား) လေးဆယ့်ငါးယူဇနာ ဝေးကွာသော ခရီးဝယ် တယူဇနာ တယူ ဇနာလျှင် စံကျောင်းတော် တဆောင် တဆောင် တည်ဆောက် ပြီးလျှင် သာဝတ္ထိပြည်သို့ ဆိုက်ရောက်လေတော့သည်။

အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်နေရာကို ရှာဖွေဝယ်ယူခြင်းအကြောင်း

ထိုအခါ အနာထပိဏ် သူဌေးကြီးသည် သာဝတ္ထိပြည်သို့ ရောက်၍ သာဝတ္ထိပြည်ထက်ဝန်းကျင်၌ “မြို့ရွာနှင့်မဝေးလွန်းခြင်း၊ မြို့ရွာနှင့် မနီးကပ်လွန်းခြင်း၊ သွားလမ်း လာလမ်းနှင့်ပြည့်စုံခြင်း၊ လူတိုင်း လူတိုင်း အလိုရှိသောအခါ သွားလာဖို့ရန် လွယ်ကူခြင်း၊ အာရုံငါးတန် မြို့သံ ရွာသံ လူသံတို့မှ ဆိတ်ခြင်း— ဖော်ပြရာပါ အင်္ဂါငါးချက်နှင့် ပြည့်စုံသည့် အဘယ်အရပ်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် သီတင်းသုံး စံနေတော်မူပါမည်နည်း”ဟု ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုစေရာ လတ်သည်တွင် ဖော်ပြရာပါ အင်္ဂါငါးချက်နှင့် ပြည့်စုံသည့် ဇေတမင်းသား၏ ဥယျာဉ်ကို တွေ့မြင်လေသော် ဇေတမင်းသားထံသို့ သွားရောက်၍ “အရှင့်သား... ကျောင်းတိုက် အရာမဆောက် လုပ်ရန် အရှင့်သား၏ ဥယျာဉ်ကို အကျွန်ုပ်အား (အဖိုးပြတ်၍) ပေးစေချင်ပါသည်” ဟု အဝယ်စကားပြောကြားလေ၏။ ထိုအခါ ဇေတမင်းသားသည် “သူဌေးကြီး... ကျွန်ုပ်၏ဥယျာဉ်ကို အသပြာချင်း အစွန်းထိအောင် ခင်းသဖြင့်လည်း မပေးနိုင်ပါ” ဟူ၍ ပြန်ကြားပြောဆိုလေသည်။

(ဤ၌။ ။ ဇေတမင်းသားသည် “ကျွန်ုပ်၏ ဥယျာဉ်ကို မပေး နိုင်ပါ” ဟူ၍ ပြောဆိုလျှင် ဥယျာဉ်၏ တန်ဖိုးဖြတ်သည့်စကား ပြော ကြားသည် မမည်ချေ။ ယခုမူ “ကျွန်ုပ်၏ ဥယျာဉ်ကို အသပြာချင်း အစွန်းထိအောင် ခင်းသဖြင့်လည်း မပေးနိုင်ပါ” ဟူ၍ ပြောဆိုလိုက် သည့်အတွက် မိမိဥယျာဉ်၏ တန်ဖိုးကို ဖြတ်လိုက်သည် မည်ရုံမက တန်ဖိုးထက် ပို၍ပင် ပြောကြားလိုက်သည် မည်နေပုံကို သတိပြုရ၏။

ထိုအခါ အနာထပိဏ် သူဌေးကြီးသည် ဇေတမင်းသား၏ စကားကျ အဓိပ္ပာယ်ကို ကောက်ယူပြီးလျှင် “အရှင့်သား... အရှင့်သားသည် ဇေတဥယျာဉ်ကို (ရောင်းဝယ်ရန်စကားကမ်း လှမ်း) ပြောကြားချုပ်ဆိုမိလေပြီ” ဟူ၍ အရေးဆိုလိုက်လေသည်။ ဇေတမင်းသားကလည်း “သူဌေးကြီး... ငါသည် ငါ့ဥယျာဉ်ကို (ရောင်းဝယ်ရန် ကမ်းလှမ်းသည့်စကား) လားလားမျှ မပြော အပ်ပါတကား” ဟူ၍ ငြင်းဆိုလိုက်လေသည်။

ဤနည်းဖြင့် အနာထပိဏ် သူဌေးကြီးကလည်း “အရှင့်သားသည် မိမိပိုင် ဥယျာဉ်ကို (ရောင်းဝယ်ရန် ကမ်းလှမ်းသည့်စကား) ပြောကြားချုပ်ဆိုမိလေပြီ” ဟူ၍၎င်း၊ ဇေတမင်းသားကလည်း “ငါသည် ငါပိုင်ဥယျာဉ်ကို (ရောင်းဝယ်ရန် ကမ်းလှမ်းသည့်စကား) လားလားမျှ မပြောအပ်” ဟူ၍၎င်း တဖက်နှင့်တဖက် အငြင်းပွားကာ တရားလွှတ်ရုံးသို့တက်၍ တရားသူကြီးအမတ်တို့ထံ အဆုံးအဖြတ်ခံကြသည်ရှိသော် တရားသူကြီးဖြစ်သူ အမတ်များကလည်း “အရှင့်သား... အရှင့်သားသည် အသပြာချင်းအစွန်းထိအောင်ခင်းသဖြင့်လည်း ဟူ၍ (မတန်သည့်) အဖိုးပြတ်စကားပြောကြားမိရကား အရှင့်သား ပိုင်ဆိုင်သည့် ဥယျာဉ်ကို (ရောင်းဝယ်ရန် ကမ်းလှမ်းသည့်စကား) ပြောကြားချုပ်ဆိုမိလေပြီ” ဟူ၍ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ကြလေကုန်၏။ (အလွန်သိမ်မွေ့သော လောကီစကားဖြစ်သည်။ ဣဏ္ဍပညာကြီးစွာဖြင့် စဉ်းစားဆင်ခြင်နိုင်မှ နားလည်ကျေနပ်ကြပေမည်)။

ထိုသို့ တရားလွှတ်ရုံးမှ အနိုင်ရလာသောအခါ အနာထပိဏ် သူဌေးကြီးသည် ရှေ့ဒင်္ဂါး (= ဒေါ်လာ) များကို လှည်းများဖြင့် တိုက်ထုတ်စေပြီးလျှင် ဇေတမင်းသား၏ ဥယျာဉ် မြေအပြင်ကို အသပြာချင်း (= ရှေ့ဒင်္ဂါး ဒေါ်လာချင်း) အစွန်းထိစပ်အောင် ခင်းစေလေတော့၏။ ထိုဥယျာဉ် အတွင်း၌ရှိသော ခင်း၍မဖြစ်နိုင်သည့် ရေကန်နေရာ သစ်ပင်နေရာတို့အတွက်လည်း ထိုရေကန် သစ်ပင်တို့၏ အဝန်း အပိုင်းပမာဏကို တိုင်းယူပြီးလျှင် အခြားတနေရာ၌ ထိုပမာဏနှင့်အညီ အသပြာ ရှေ့ဒင်္ဂါး (= ဒေါ်လာ) ချင်း အစွန်းထိစပ်အောင်ခင်း၍ ပေးလေသည်။ ဤသို့လျှင် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး၏ အရေးရှိလျှင် သုံးစွဲရန် သိုမှီးသိမ်းဆည်း၍ ထားသော ရှေ့ဒင်္ဂါး ဒေါ်လာပေါင်း (၁၀၀၀၀၀၀၀) ဆယ့်ရှစ်ကုဋေ (= သန်းပေါင်းတရာ့ရှစ်ဆယ်) သော ဥစ္စာများ ကျောင်းတိုက်နေရာ ဝယ်ယူရေးကိစ္စမှာပင် ကုန်ကျလေသည်။

အနာထပိဏ် သူဌေးကြီးသည် ထိုပဌမအကြိမ်လှည်းများဖြင့် တိုက်ထုတ်လာခဲ့သော အသပြာ (= ရှေ့ဒင်္ဂါး ဒေါ်လာ) တို့ဖြင့်

ရတနာ] ဇေတမင်းသား မုခ်ဦးပြာသာဒ်လှူဒါန်းခြင်း ၁၉၉

ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက် နေရာကို အသပြာချင်း အစွန်းထိအောင် ခင်းစေရာ များစွာသောကျောင်းတိုက်နေရာ မြေအပြင်ကို ခင်းမိ၍ တံခါးမုခ်နေရာ အနည်းငယ်မြေကွက်အတွက်သာ အသပြာ (= ရွှေဒင်္ဂါး ဒေါ်လာ) များ လိုနေလေသည်။ ထိုအခါ သူဌေးကြီး သည် မိမိ၏ လူများကို “အမောင်တို့... သွားကြကုန်၊ ရွှေဒင်္ဂါး ဒေါ်လာများကို တိုက်ထုတ်ယူဆောင်ခဲ့ကြကုန်၊ ဤကျောင်းတိုက် မုခ်နေရာ မြေအပြင်ကို ခင်းကြကုန်အံ့” ဟူ၍ အမိန့်ပေးစကား ပြောကြားလေသည်။

ဇေတမင်းသား ကျောင်းတိုက်မုခ်ဦးပြာသာဒ်ကို လှူဒါန်းခြင်း

ထိုမျှ များပြားစွာသော ဥစ္စာကို စွန့်လွှတ်လှူဒါန်းသော အနာထပိဏ် သူဌေးကြီး၏ မျက်နှာမှာ တိုး၍ တိုး၍သာလျှင် ကြည်လင်လျက်ရှိချေ၏။ ထိုအခြင်းအရာကိုမြင်၍ ဇေတမင်းသား၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် “ဤအနာထပိဏ်သူဌေးကြီး ထိုမျှ များပြားသော ရွှေဒင်္ဂါး ဒေါ်လာများကို မျက်နှာအဆင်းတိုး၍ တိုး၍ ကြည်လင် ဓာ လှူဒါန်းစွန့်လွှတ်မှု ပြုလုပ်ခြင်းသည် ဧကန္တပင် မယုတ်ညံ့ သော ကောင်းမှု ဖြစ်ပေလိမ့်မည်” ဟု ကြံစည် စဉ်းစားမိကာ ဇေတမင်းသားသည် အနာထပိဏ် သူဌေးကြီးကို “တော်ပါတော့ တန်ပါတော့ သူဌေးကြီး... ထိုနေရာကို မခင်းပါစေနှင့်တော့၊ ဤနေရာကလေးကို ကျွန်ုပ်အား ပေးပါလော့၊ ဤနေရာကလေး သည် ကျွန်ုပ်၏ အလှူဒါန ဖြစ်ပါလိမ့်မည်” ဟူ၍ တောင်းပန် စကားပြောကြားလေသည်။ ထိုအခါ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် “ဤဇေတမင်းသားကား ထင်ရှား ကျော်စောသူ လူသိများ သူတယောက်ဖြစ်လေသည်။ ဤဇေတမင်းသားတို့ကဲ့သို့ ကျော် စောထင်ရှား လူသိများသူတို့ တရားသဖြင့်ဆုံးမရာ ဤဘုရား သာသနာ၌ သဒ္ဓါကြည်ညိုခြင်းသည် အကျိုးကြီးလှပေ၏” ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင် ထိုအရပ်ကို ဇေတမင်းသားအား ပေးလေ၏။

ထိုအခါ ဇေတမင်းသားသည် ထိုမြေနေရာအရပ်၌ ဘုံခုနစ်ဆင့်ရှိသော ကျောင်းတိုက်မုခ်ဦး ပြာသာဒ်ကြီးကို တည်ဆောက်လှူဒါန်းလေ၏။

အနာထပိဏ်သူဌေး ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်ကြီး တည်ဆောက်ခြင်း

ထိုအခါ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် အခြားအသပြာ(= ရွှေဒင်္ဂါး ဒေါ်လာ) သန်းပေါင်း (၁၀၀၀၀၀၀၀၀) တရားရှစ်ဆယ် (= ဆယ့်ရှစ်ကုဋေ) အကုန်အကျခံ၍ ဇေတမင်းသား၏ ဥယျာဉ်အရပ်၌ ပယ်သင့်သော သစ်ပင်များကို ပယ်၍၎င်း၊ ချန်သင့်သော သစ်ပင်များကို ကျောင်းတိုက်ကြီး၌ တင့်တယ်အေးမြ ရန် ချန်၍၎င်း၊ မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးတော်မူရန် ကျောင်းတော်(ဂန္ဓကုဋီ)နှင့်တကွ အရံကျောင်းတော်ကြီးများကို၎င်း၊ ခမ်းနားလှစွာသော ကျောင်းဦးမုခ် ပြာသာဒ်ကြီးများကို၎င်း၊ သံဃာတော်များ ညီမှုစည်းဝေးတော်မူကြရန် တန်ဆောင်းဝန်းကြီးများကို၎င်း၊ မီးတင်းကုတ်များကို၎င်း၊ ကပ္ပိယ ကုဋီကျောင်းများကို၎င်း၊ ဝစ္စကုဋီများကို၎င်း၊ မြေစင်ကြီးများကို၎င်း၊ ထိုမြေစင်ကြီးများ၏ အမိုးတန်းလျှားများ အဆောက်အဦများကို၎င်း၊ ရေတွင်းများကို၎င်း၊ ထိုရေတွင်းများ အပေါ်မှ အမိုး အဆောက်အဦများကို၎င်း၊ ရေချိုးဇရုံး(= ရေချိုးအုံ) များ၊ ချွေးဇရုံး(= ချွေးထုတ်အုံ) များ၊ ထိုဇရုံးအိမ်များ၏ အမိုးအကာ အဆောက်အဦများကို၎င်း၊ လေးထောင့် ရေကန်များကို၎င်း၊ မဏ္ဍပ်များကို၎င်း၊ လိုလေသေးမရှိအောင် သူ့နေရာနှင့်သူ နေ့သန့်ရာ ညဉ့်သန့်ရာ အဆောက်အဦများပါ အပြည့်အစုံ ကျောင်းတိုက်ကြီး ဖန်တီးတည်ဆောက်လေသည်။ ထိုဇေတဝန်ကျောင်းတိုက် မြေနေရာ၏ အကျယ်အဝန်းကား ရှစ်မင်းပယ်ခန့် ပမာဏရှိလေသည်။

လက်မနှစ်ဆယ့်လေး၊ ခေါ် ရေးသံတောင်။ ထိုနောင်လက်မ၊ နှစ်ဆယ်ကသော်၊ ရှစ်ခုကျော်မှ၊ ခေါ်ကြမုန်အောင်၊ ဆင်တိုင်းတောင်တည့်။ ထိုနောင်အဆုံး၊ သုံးဆယ်နှစ်လက်မ၊ ရှိပြန်ကမူ၊ ဌာနလူ့ဘောင်၊ လယ်ဖွဲ့တောင်တည့်။ ဝန်လောင်မှ၊ တတာရ၏။ မှန်လှနည်းသွယ်၊

တာနှစ်ဆယ်ကိုတကြိုးဆိုလော့။ ထိုကြိုးထေးခန်း၊ စတုရန်းပုံ၊ တာဝန်း
ရှစ်ဆယ်၊ လယ်တပယ်တည်။ ။ (အလိုရှိက မှတ်ယူရန် ပယ်ဖွဲ့ပေါ်ထုတ်
လက်ာ်ဖြစ်သည်။)

ဇေတဝန်ကျောင်းတော်နေရာ

ဤဇေတဝန် ကျောင်းတော်နေရာကား ဤဘုရား
လက်ထက်၌သာ ကျောင်းတော်နေရာ ဖြစ်သည်မဟုတ်၊
ကဿပမြတ်စွာဘုရား အစရှိသော ရှေးနောင်တော်
နောင်တော်ဘုရားရှင်တို့၏ ကျောင်းတော်နေရာလည်း
ဖြစ်ခဲ့ပေ၏။ ထင်ရှားစေဦးအံ့—

(၁) ဝိပဿီမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်ကလည်း
(ထို ဇေတဝန်ကျောင်းတော် နေရာမှာပင်) ပုနဗ္ဗသုမိတ္တ
မည်သော သူဌေးကြီးသည် ရွှေအုတ်ချပ် အစွန်းချင်း
ထိစပ်အောင်ခင်း၍ ဝယ်ယူပြီးလျှင် တယူဇနာ ကျယ်ဝန်း
သော သံဃအရာမ် (= ကျောင်းတိုက်) ကြီး ဆောက်လုပ်
လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။

(၂) သီဒီ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော် အခါ၌
သီရိဝပုအမည်ရှိသော သူဌေးကြီးသည် (ဇာတ်အဋ္ဌကထာ
အလို) ရွှေထွန်သွားတုံး (ဝိနည်းအဋ္ဌကထာအလို) ရွှေ
တောင်ငွေး = ရွှေချောင်း အစွန်းချင်း ထိစပ်အောင်
ခင်း၍ ဝယ်ယူပြီးလျှင် ထို နေရာမှာပင် သုံးဂါဝုတ်
ကျယ်ဝန်းသော သံဃအရာမ် (= ကျောင်းတိုက်) ကြီး
ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။

(၃) ဝေဿဘူ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်
အခါ၌ သောတ္တိဇအမည်ရှိသော သူဌေးကြီးသည် ဆင်
ခြေသဏ္ဍာန် သွန်းလုပ်ထားသော ရွှေတုံးကြီးများ (ဤ
ကား ဇာတ်အဋ္ဌကထာအလို) ရွှေထွန်သွားတုံး (ဤကား
ဝိနည်း အဋ္ဌကထာ အလို) အစွန်းချင်း ထိစပ်အောင်
ခင်း၍ ဝယ်ယူပြီးလျှင် ထိုနေရာမှာပင် ယူဇနာဝက်

(=နှစ်ဂါဝုတ်) ကျယ်ဝန်းသော သံဃအရာမ် (= ကျောင်းတိုက်)ကြီး ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။

(၄) ကကုသန် မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော် အခါ၌ အစ္စတ အမည်ရှိသော သူဌေးကြီးသည် (ဇာတ် အဋ္ဌကထာအလို) ရွှေအုတ်ချပ်(ဝိနည်း အဋ္ဌကထာအလို) ဆင်ခြေသဏ္ဍာန် သွန်းလုပ်ထားသော ရွှေတုံးကြီးများ အစွန်းချင်း ထိစပ်အောင်ခင်း၍ ဝယ်ယူပြီးလျှင် ထိုနေရာ မှာပင် တဂါဝုတ်မျှ ကျယ်ဝန်းသော သံဃအရာမ် (= ကျောင်းတိုက်)ကြီး ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။

(၅) ကောဏာဂုံ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော် အခါ၌ ဥဂ္ဂ အမည်ရှိသော သူဌေးကြီးသည် (ဇာတ်အဋ္ဌ- ကထာအလို) ရွှေလိပ်ရုပ် (ဝိနည်းအဋ္ဌကထာအလို) ရွှေ အုတ်ချပ် အစွန်းချင်း ထိစပ်အောင်ခင်း၍ ဝယ်ယူပြီးလျှင် ထိုနေရာမှာပင် ဂါဝုတ်ဝက်ခန့် ကျယ်ဝန်းသော သံဃ အရာမ်(=ကျောင်းတိုက်)ကြီး ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းခဲ့ လေသည်။

(၆) ကဿပ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်အခါ၌ သုမင်္ဂလ အမည်ရှိသော သူဌေးကြီးသည် (ဇာတ်အဋ္ဌ- ကထာအလို)ရွှေတုံး (= ရွှေကပ်ပဲ) (ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ အလို) ရွှေလိပ်ရုပ် အစွန်းချင်း ထိစပ်အောင်ခင်း၍ ဝယ်ယူပြီးလျှင် ထိုနေရာမှာပင်(ဇာတ်အဋ္ဌကထာအလို) တဆယ့်ခြောက်ပယ် (ဝိနည်းအဋ္ဌကထာအလို) ဥသဘ နှစ်ဆယ် ကျယ်ဝန်းသော သံဃအရာမ် (= ကျောင်း တိုက်)ကြီး ဆောက်လုပ် လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။

(၇) အကျွန်ုပ်တို့၏ ဂေါတမမြတ်စွာလက်ထက်တော် အခါ၌ကား သုဒတ္တ အမည်ရင်းရှိသော အနာထပိဏ် သူဌေးကြီးသည် အသပြာ (= ရွှေဒင်္ဂါး ဒေါ်လာပြား) အစွန်းချင်းထိစပ်အောင်ခင်း၍ ဝယ်ယူပြီးလျှင် ထိုနေရာ

ရတနာ] မြတ်စွာဘုရား သာဝတ္ထိသို့ ဒေသစာရီ ကြူချီခြင်း ၂၀၃

မှာပင် ရှစ်ပယ်ခန့် အကျယ် အဝန်း ရှိသော သံဃအရာမ်
(= ဇေတဝန် ကျောင်းတိုက်) ကြီး ဆောက်လုပ် လှူဒါန်း
လေသည်။

သံဝေဂ ယူဖွယ်

ဤခုနစ်ဆူသော ဘုရားရှင်တို့၏ ကျောင်းတော်နေရာ
အကျယ်အဝန်း ကျောင်းတိုက်နေရာ ဝယ်ယူသော အဖိုး
အခများကို လေးနက်စွာ စဉ်းစား၍ “ဤသို့လျှင် သမ္ပတ္တိ
စည်းစိမ်တို့ကား အစဉ်သဖြင့် လျော့ပါး ဆုတ်ယုတ်
ကုန်စွာတကား’ ဟူ၍ သမ္ပတ္တိအမျိုးမျိုး (လောကီစည်းစိမ်)
တို့၌ ငြီးငွေ့အားသန် တပ်ခြင်းကင်းရန် လွတ်မြောက်
အောင် ကြိုးကုတ်အားထုတ်ရန် သင့်လျော်လျောက်ပတ်
လှလေပြီ။

မြတ်စွာဘုရားသခင် သာဝတ္ထိပြည်သို့
ဒေသစာရီ ကြူချီတော်မူခြင်း

ဤသို့လျှင် အနာထဝိဏ် သူဌေးကြီးသည် တဆယ့် ရှစ်ကုဋေ
သော ရွှေဒင်္ဂါး ဒေါ်လာ အသပြာများကို စွန့်လွှတ်သဖြင့် နှလုံး
မွေ့လျော်ဖွယ်ရှိသော ဥယျာဉ်တော်ရာ မြေအရပ်၌ နှလုံးမွေ့
လျော်ဖွယ်ရှိသော ဇေတဝန် ကျောင်းတိုက်ကြီးကို တဆယ့် ရှစ်
ကုဋေပင် အကုန်အကျခံကာ စီမံပန်တီး ဆောက်လုပ်စေပြီး
လျှင် မြတ်စွာဘုရားသခင် ကြွလာတော်မူပါရန် မြတ်စွာဘုရား
အထံတော်သို့ တမန်တဦးကို ပင့်လျှောက်ရန် စေလွှတ်လိုက်
လေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် တမန်ဖြစ်သောသူ၏ ပင့်
လျှောက်စကား ကြားသိတော်မူလေလျှင် (သာဝတ္ထိပြည်တွင်
အရှည်သဖြင့် သီတင်းသုံးနေတော်မူရအံ့သည်လည်း တကြောင်း၊
မြားမြောင်လှစွာသော လူ နတ် မြဟွာ သတ္တဝါတို့ အကျွတ်တရား
ရရှိရာ သာသနာ့အောင်မြေ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်လည်း တကြောင်း
ဤအကြောင်းများကို ယောက်ထားဆင်ခြင် ကြည့်ရှုသိမြင်တော်
မူကာ) နောက်ပါရဟန်းတော်မြတ်အပေါင်း ခြံရံလျက် ရာဇဂြိုဟ်

ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်မှ ထွက်ခဲ့၍ ခရီးလမ်းအကြား တယူ
ဇနာ တယူဇနာဝယ် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး ကြိုတင်စီမံ
ဆောက်လုပ်အပ်ပြီးသော စံကျောင်းတော်များ၌ တည၌စီတည၌
စီ တည်းခိုစံနေတော်မူကာ သာဝတ္ထိပြည်ဖက်သို့ အစဉ်သဖြင့်
ခရီးဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ရာဇပြိုဟ်ပြည်မှ ထွက်ကြွ၍ ဝေသာလီ
ပြည်သို့ ရောက်တော်မူကာ မဟာဝုန်တော စုလစ်မွန်ချွန်အထွတ်
တပ်သော ပြာသာဒ်၌ သီတင်းသုံး စံနေတော်မူသောအခါ
ဒါယကာတို့ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းအပ်သော ကျောင်းအတွက်
နဝကမ္မ အဝဝကို စီမံခန့်ခွဲ စောင့်ရှောက်နိုင်သည့် ရဟန်းတပါး
ပါးအား ဥတ်ကမ္မဝါစာဖြင့် နဝကမ္မ ပေးအပ်ရန် သိက္ခာပုဒ်ကို
ပညတ်တော်မူခဲ့လေသည်*။

တဖန် မြတ်စွာဘုရားသည် ဝေသာလီပြည်မှထွက်ကြွ၍ သာ-
ဝတ္ထိပြည်ဖက်သို့ ခရီးဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူလာခဲ့ရာ လမ်းခရီး
အကြား၌ ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းတို့၏ တပည့်များသည် ဘုရားအမှု
ရှိသော သံဃာတော်၏ အလျင်ရှေးဦး သွားနှင့်ကြ၍“ဤကျောင်း
အိပ်ရာနေရာများသည် ငါတို့၏ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာများအတွက်
နေထိုင်ရန် ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ဤကျောင်းအိပ်ရာ နေရာများသည်
ငါတို့၏ နိဿည်းဆရာများအတွက် နေထိုင်ရန် ဖြစ်လိမ့်မည်”ဟု
ပြောဆိုကာ ကျောင်းကောင်း အိပ်ရာနေရာကောင်းများကို
ယူဘားနှင့်ကြကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားသခင် တပည့်သံဃာတော်များနှင့် ခရီးဒေသ
စာရီ ကြွချီတော်မူသောအခါများ၌ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်
မြတ်ကြီးသည်“ငါကား လက်ျာရံ အဂ္ဂသာဝကကြီး ဖြစ်သည်”ဟု
ကိုယ်လွတ်ရုန်းကာ တကိုယ်ကောင်းစိတ်ထားဖြင့် ဘုရား၏အနီး
မှလိုက်ပါနိုင်ခွင့် ရှိသော်လည်း ထိုသို့ ပြုလုပ်တော်မူလေ့ မရှိပဲ

*အကြောင်းအရာ အကျယ်ကို ဝိနည်းစူဠဝါ သေနာသနက္ခန္ဓကပိဋကတ်
မြန်မာပြန်၌ ကြည့်ရှု မှတ်ယူရာ၏။

ရတနာ] မြတ်စွာဘုရား သာဝတ္ထိသို့ ဒေသစာရီ ကြံချီခြင်း ၂၀၅

မြတ်စွာဘုရား ဒေသစာရီ ကြံချီတော်မူရာ နောက်မှလိုက်ပါကြသော မမာမကျန်းသည့် (= ဂိလာန) ရဟန်း၊ သက်ကြီးရွယ်အို ရဟန်းတို့၏ ချမ်းချမ်း သာသာ လိုက်ပါနိုင်ရေးအတွက် မိမိ ကိုယ်တိုင်ပင် စီမံစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်ကူညီ၍ လိုက်ပါတော်မူလေ့ရှိပေ၏။ သို့ရကား အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်ကြီးသည် ဂိလာနရဟန်း၊ သက်ကြီးရွယ်အိုရဟန်းတို့ကို စောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်ကူညီကာ မြတ်စွာဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတော်များ ၏ နောက်ဆုံးမှ လိုက်ပါခဲ့ရ၍ ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းတို့၏ ကပည့်ရဟန်း များ ကျောင်းအိပ်ရာ နေရာတို့ကို သိမ်းယူထားပြီးမှ နောက်ကျ၍ တည်းခိုရာဌာနသို့ ရောက်ရှိရကား မထေရ်မြတ်အတွက် အိပ်ရာ နေရာကို မရရှိသဖြင့် တညဉ့်လုံးပင် သစ်ပင်ရင်း၌ နေထိုင်ရသော အကြောင်းဝတ္ထုဝယ် မြတ်စွာဘုရားသည် “ယခု ငါဘုရား အသက် ထင်ရှား ရှိနေစဉ်ပင် ရဟန်းများသည် အချင်းချင်း ရိုသေကျိုးနွံ ခြင်းမရှိကြစေ နေထိုင်ကြလျှင် ငါဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံလတ်သော်ကား အဘယ်သို့ ပြုကုန်လိမ့်မည်နည်း” ဟု ဆင်ခြင်တော်မူကာ ဓမ္မသံဝေဂ ကြီးစွာရတော်မူ၍ နံနက်မိုးသောက် ရောက်လတ်သော အခါ ရဟန်းများကို စည်းဝေးစေပြီးလျှင် ရဟန်းတို့ကို “ချစ်သား ရဟန်းတို့…… ဆဗ္ဗဂ္ဂီဂိုဏ်းသား ရဟန်းများသည် အလျင်ရှေးဦး သွားနှင့်ကြ၍ နေရာကောင်းများကို မှတ်ယူကြပြီးလျှင် မထေရ်ကြီး ရဟန်းတို့၏ အိပ်ရာနေရာများကို (မရအောင်) တားမြစ်ကြကုန်၏ ဟူသည် မှန်၏လော” ဟူ၍ မေးမြန်းတော်မူသဖြင့် ရဟန်းများက မှန်ကန်ကြောင်း ပြန်ကြား လျှောက်ထားကြလေသော် ဆဗ္ဗဂ္ဂီ ရဟန်းတို့ကို ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချ၍ တရားဓမ္မဟောပြုပြီးလျှင် ရဟန်းများကို “ရဟန်းတို့…… အဘယ်ရဟန်းသည် နေရာဦး ရေဦး ဆွမ်းဦးကို ထိုက်တန်သနည်း” ဟု မေးမြန်းတော်မူလေ၏။

အချို့ရဟန်းများက “မင်းမျိုးမှ ရဟန်းပြုသော ရဟန်းသည် နေရာဦး ရေဦး ဆွမ်းဦးကို ထိုက်တန်ပါသည်” ဟု လျှောက်ထား ကြကုန်၏။ အချို့ရဟန်းများက “ပုဏ္ဏားမျိုးမှ ရဟန်းပြုသော ရဟန်းသည် နေရာဦး ရေဦး ဆွမ်းဦးကို ထိုက်တန်ပါသည်” ဟု

လျှောက်ထားကြကုန်၏။ အချို့ရဟန်းများက “သူဌေးမျိုး သူကြွယ်မျိုးမှ ရဟန်းပြုသော ရဟန်းသည် နေရာဦး ရေဦး ဆွမ်းဦးကို ထိုက်တန်ပါသည်” ဟု လျှောက်ထားကြကုန်၏။ အချို့ရဟန်းများက “ဝိနည်းမိရ်ရဟန်းသည်၊ အချို့က ဓမ္မကထိကရဟန်းသည်၊ အချို့က ပဌမဈာန်ရသောရဟန်းသည်၊ (ပ) ဒုတိယဈာန်ရသော ရဟန်း၊ တတိယဈာန်ရသောရဟန်း၊ စတုတ္ထဈာန်ရသော ရဟန်းသည် နေရာဦး ရေဦး ဆွမ်းဦးကို ထိုက်တန်ပါသည်” ဟု လျှောက်ထားကြကုန်၏။ အချို့က “သောတာပန် ရဟန်းသည်၊ (ပ) သကဒါဂါမ်ရဟန်းသည်၊ အနာဂါမ်ရဟန်းသည်၊ သုက္ခဝိပဿက ရဟန္တာသည်၊ တေဝိဇ္ဇရဟန္တာသည်၊ ဆဋ္ဌဘိညရဟန္တာသည် နေရာဦး ရေဦး ဆွမ်းဦးကို ထိုက်တန်ပါသည်” ဟု ရဟန်းများက မိမိ မိမိတို့ သဘောကျအတိုင်း နေရာဦးစသည်ထိုက်သော ရဟန်းတို့ကို ဖြေကြား လျှောက်ထားသောအခါ မြတ်စွာဘုရားသည်—

“ချစ်သား ရဟန်းတို့... ငါဘုရား၏ သာသနာတော်၌ နေရာဦး စသည်တို့သို့ ရောက်လတ်သော် မင်းမျိုးရဟန်းသည်လည်း ပမာဏမဟုတ်၊ ပုဏ္ဏားမျိုးရဟန်း၊ သူဌေးမျိုး သူကြွယ်မျိုးရဟန်း၊ ဝိနည်းမိရ်ရဟန်း၊ သုတ္တန်ဆောင်ရဟန်း၊ အဘိဓမ္မာဆောင်ရဟန်း၊ ပဌမဈာန် စသည်ရသော ရဟန်းများ၊ သောတာပန် ရဟန်းစသည်များသည်လည်း ပမာဏမဟုတ်၊ ချစ်သားတို့... အမှန်စင်စစ်သော်ကား ဤငါဘုရား၏ သာသနာတော်၌ ထေရ်စဉ် ဝါလိုက် ရှိခိုးခြင်း၊ ခရီးဦး ကြိုဆိုခြင်း၊ လက်အုပ်ချီခြင်း၊ အရိအသေပြုခြင်း အမှုများကို ပြုရမည်။ ထေရ်စဉ်ဝါလိုက် အတိုင်းသာ နေရာဦး ရေဦး ဆွမ်းဦးကို ရခွင့်ရှိသည် ဤနေရာဦး စသည်၌ အသက်သိက္ခာ ဝါကြီးခြင်းသည် ပမာဏဖြစ်ချေသည်။ ထို့ကြောင့် သီတင်းကြီးဖြစ်သော ရဟန်းသည် ထိုနေရာဦး ရေဦး ဆွမ်းဦးတို့အား လျော်ကန်ထိုက်တန်သူဖြစ်သည်။ ချစ်သားရဟန်းတို့... ယခုအခါ၌

ရတနာ] မြတ်စွာဘုရား သာဝတ္ထိသို့ ဒေသစာရိ ကြံချိခြင်း ၂၀၇

ကား သာရိပုတ္တရာသည် ငါဘုရား၏ လက်ျာရံ အဂ္ဂ-
သာဝကဖြစ်၏။ ငါဘုရားဟောကြားသည့် ဓမ္မစက်ကို
လည်စေနိုင်သည့် သားကြီး ဩရသဖြစ်၏။ ငါဘုရား၏
အခြားမဲ့၌ နေရာကို ရခြင်းငှါ ထိုက်တန်သူဖြစ်၏။ ထို
သာရိပုတ္တရာသည် ဤ (လွန်ခဲ့သည့်) တည၌ပတ်လုံး နေ
ရာကို မရရှိပဲ သစ်ပင်ရင်း၌သာ စကြိုသွားခြင်း ထိုင်ခြင်း
ဖြင့် အချိန်ကို ကုန်လွန်စေခဲ့ရလေပြီ။ ချစ်သားတို့သည်
ယခု ငါဘုရား အသက်ထင်ရှားရှိစဉ်ပင် ဤသို့မရိသေကြ
မကျိုးနွံကြလျှင် ရောက်လာ ရောက်လာမည့် နောက်
အခါကာလ (ငါဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံသော အခါ
သမယ)၌ ဘယ်သို့ပြု၍ နေကြကုန်မည်နည်း” ဟူ၍ မိန့်ဆို
တော်မူ၏။

ထို့နောက် မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုရဟန်းတို့အား
အဆုံး အမ ပေးတော်မူရန် “ရဟန်းတို့... ရှေးအခါ၌
တိရစ္ဆာန်များပင်သော်လည်း ‘ငါတို့သည် အချင်းချင်း
မရိသေကြ မကျိုးနွံကြပဲ နေသဖြင့် မသင့်လျော်၊ ငါတို့
အနက် အသက်ကြီးသူကို သိအောင် စုံစမ်းလေ့လာ စိစစ်
ပြီးလျှင် ထိုအသက်အကြီးဆုံးသူအား ရှိသေ မြတ်နိုး ရှိခိုး
ခြင်း စသည်ကို ပြုကြကုန်အံ့’ ဟု တိုင်ပင်ကြကာ လေးလေး
နက်နက် အသက်ကြီးသူကို စုံစမ်းစိစစ်ကြပြီးလျှင် ‘ဤ
သူသည် ငါတို့အနက် အသက်အကြီးဆုံးသူတည်း’ ဟု
သိရှိကြ၍ ထိုအသက် အကြီးဆုံးသူအား ရှိသေမြတ်နိုး
ရှိခိုးခြင်းစသည်ကို ပြုလုပ်ကြ၍ နတ်ပြည်လမ်းကြောင်း
ကောင်းမြတ်သော ဝုဒ္ဓာပစာယန (= အသက်ကြီးသူကို
ရှိသေခြင်း) အကျင့်ကို ဖြည့်ကျင့်ကြလျက် နတ်ပြည်
လောကသို့ သွားရောက်ကြလေပြီ” ဟု မိန့်ကြားတော်မူ
ကာ (ဧကကနိပါတ်၊ ၄-ကုလာဝကဝဂ်၊ ၇-တိတ္ထိဇဇာတ်)
အတိတ်ကဖြစ်ရပ်ကို ထုတ်ဆောင် ဟောကြားတော်မူလေ
သည်။

မြတ်စွာဘုရားသည်—

ယေ ဝုဗ္ဗမပစာယန္တိ၊
နရာ ဓမ္မဿ ကောဝိဒါ။
ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ စ ပါသံသာ၊
သမ္ပရာယေ စ သုဂ္ဂတိ။

ဓမ္မဿ = ဝုဗ္ဗမပစာယန နာမထင်ရှား ကြီးသူကို ရိုသေခြင်းတရား၌။ ကောဝိဒါ = ရေးခြားသိမြင် ကျွမ်းကျင် လိမ္မာကြကုန်သော။ ယေ နရာ = အကြင်သူတို့သည်။ ဝုဗ္ဗ = ဇာတ်, ဂုဏ်, အရွယ် ကြီးမြတ်ခြင်းသုံးသွယ်တွင် အရွယ်နှင့်ဂုဏ် နှစ်ပါးစုံကြီးမြတ်သောသူကို။ အပစာယန္တိ = လေးမြတ်ကော်ရော် ပူဇော် ကြကုန်၏။ တေ = ထိုသူတို့သည်။ ဒိဋ္ဌေ ဓမ္မေ စ = မျက်မှောက်ဘဝ ပစ္စုက၌လည်း။ ပါသံသာ = ချီးမွမ်းထိုက် ကုန်၏။ (တေသံ = ထိုသူတို့အား၊ ထည့်)။ သမ္ပရာယေ စ = တမလွန်လောက ဟိုဘဝ၌လည်း။ သုဂ္ဂတိ = လူ့ရပ်နတ်ရွာ ကောင်းရာသုဂတိသည်။ ဟောတိ = ဖြစ်၏။— ဟူ၍ ဤတိတ္ထိရဇာတ် တရားဒေသနာတော် မြတ်ကိုဟောကြားတော်မူပြီးလျှင်—

“ရဟန်းတို့.... ထိုမျောက်, ဆင်, ခါ သုံးဦးသော တိရစ္ဆာန်သတ္တဝါတို့သော်မှ အချင်းချင်း ရိုသေကျိုးခွံခြင်း ရှိကြကာ တူသောအသက်မွေးခြင်း ရှိကြလျက် နေကြကုန်သေး၏။ သင်ချစ်သားတို့သည် တရားသဖြင့် ဆုံးမရာ ဤ ငါဘုရား သာသနာ၌ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတ ရဟန်းများဖြစ်ကြလျက် အချင်းချင်း မရိုသေကြပဲ မကျိုးခွံကြပဲ တူသော အသက်မွေးမှုမရှိကြပဲ နေထိုင်ကြလျှင် ထိုသို့နေထိုင်ခြင်း သည် တင့်တယ်နိုင်ပါမည်လော (= မတင့်တယ်နိုင် သည်သာ)။ ရဟန်းတို့.... ဤသို့ မရိုမသေ မကျိုးမခွံ နေထိုင်ကြခြင်းသည် (ဤသာသနာ၌) မကြည်ညိုသေး သောသူတို့၏ ကြည်ညိုရန်လည်း မဖြစ်နိုင်၊(ပ)” —

ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းတို့ကို ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချ စကား မိန့်ကြားတော်မူ၍ အချင်းချင်း ရိုသေကျိုးနွံခြင်း၏ အကျိုးနှင့်စပ်သော တရားစကားကို အကျယ်တဝင့် ဟော ကြားတော်မူပြီးလျှင်—

“ရဟန်းတို့... ဝါစဉ်အတိုင်း ရှိခိုးခြင်းကို၎င်း (= ရှိခိုးရန်) ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်းကို၎င်း (= ခရီးဦးကြိုဆိုရန်) လက်အုပ်ချီခြင်းကို၎င်း (= လက်အုပ်ချီရန်) အရိုအသေပြု ခြင်းကို၎င်း (= အရိုအသေပြုရန်) နေရာဦး နေရာမြတ် ကို၎င်း (= နေရာဦး နေရာမြတ်ကိုပေးဖို့ရန်) ရေဦးကို၎င်း (= ရေဦးပေးရန်) ဆွမ်းဦးကို၎င်း (= ဆွမ်းဦးပေးရန်) ငါဘုရားခွင့်ပြုတော်မူ၏။ ရဟန်းတို့... သံသိကကျောင်း အိပ်ရာနေရာ၌ ဝါစဉ်အလိုက် နေထိုင်ခြင်းကို မတားမြစ်ရ၊ တားမြစ်သောရဟန်းအား ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်စေ” — ဟူ၍ သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မူလေသည်။

ရှိမခိုးအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဆယ်မျိုး

မြတ်စွာဘုရားသည် ဖော်ပြရာပါခွင့်ပြုသည့်(= အနု- ညာတ)သိက္ခာပုဒ်ပယ်မြစ်သည့်(= ပဋိက္ခိတ္တ)သိက္ခာပုဒ် နှစ်ပါးတို့ကို ပညတ် ဟောကြားတော်မူပြီးလျှင် တဖန် ဆက်၍—

“အသယံမေ ဘိက္ခဝေ အဝန္တိယာ-အစရှိသည်ဖြင့် = ရဟန်းတို့... ဤဆိုလတ္တံ့သော ပုဂ္ဂိုလ် ဆယ်မျိုးတို့ကို ရှိမခိုးအပ်ကုန်—

- (၁) အလျင်ရှေးဦး ရဟန်းဖြစ်သောသူက နောက်မှ ရဟန်းဖြစ်သောသူကို ရှိမခိုးအပ်၊
- (၂) ရဟန်းသည် ရဟန်းမဟုတ်သူကို ရှိမခိုးအပ်၊
- (၃) ရဟန်းသည် ကံကြီး ကံငယ်ဟူသော—သံဝါသ ကွဲပြားသည့် အဓမ္မဝါဒီရဟန်းကို ဝါကြီးသူပင် ဖြစ်လင့် ကစား ရှိမခိုးအပ်၊

(၄) ရဟန်းသည် မာတုဂါမကို ရှိမခိုးအပ်၊

(၅) ရဟန်းသည် ပဏ္ဍုက်ဖြစ်သောသူကို ရှိမခိုးအပ်၊

(၆) ပကတတ်ရဟန်းသည် ပရိဝါသ်ကျင့်သုံးနေဆဲ ဖြစ်သည့် ဒဏ်သား ရဟန်းကို ရှိမခိုးအပ်၊

(၇) ပကတတ် ရဟန်းသည် မူလာယ ပဋိကဿနာ- ရဟ ဒဏ်သား ရဟန်း (= ပရိဝါသ်နေစဉ်၊ ပရိဝါသ် နေပြီး၍ မာနတ်ကျင့်ရန်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်စဉ်၊ မာနတ် ကျင့်စဉ်၊ မာနတ်ကျင့်ပြီး၍ အဗ္ဗာန်သွင်းခြင်းငှါ ထိုက် တန်သော ရဟန်းဖြစ်နေစဉ် ဖုံးလွှမ်းအပ်သည့် အခြား သံဃာဒိသိသ် အာပတ်တမျိုးမျိုး သင့်ရောက်ပြန်သဖြင့် အရင်းမူလ ပရိဝါသ်သို့ တဖန်ပြန်၍ ငင်ထိုက်သော ဒဏ်သား ရဟန်း)ကို ရှိမခိုးအပ်၊

(၈) ပကတတ် ရဟန်းသည် မာနတ္တာရဟ ရဟန်း (= ပရိဝါသ်နေပြီး၍ မာနတ်ပေးထိုက်သော ဒဏ်သား ရဟန်း)ကို ရှိမခိုးအပ်၊

(၉) ပကတတ် ရဟန်းသည် မာနတ်ကျင့်နေဆဲသော ဒဏ်သား ရဟန်းကို ရှိမခိုးအပ်၊

(၁၀) ပကတတ် ရဟန်းသည် မာနတ်ကျင့်ပြီး၍ အဗ္ဗာန်သွင်းခြင်းငှါ ထိုက်သော ဒဏ်သားရဟန်းကို ရှိမခိုးအပ်” —

ဤကဲ့သို့ ရဟန်းတော်များ ရှိမခိုးအပ် ရှိမခိုးကောင်း သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ဆယ်ပါးကို ဟောကြားတော်မူပြီးလျှင် တဖန်ဆက်၍—

နှိမ့်တပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သုံးမျိုး

ရဟန်းတို့... ဤဆိုလတ္တံ့သော ပုဂ္ဂိုလ်သုံးမျိုးတို့ကို ရဟန်းသည် ရှိခိုးအပ်ကုန်၏—

ရတနာ] နေရာဖြင့် မတားမြစ်ရန် ပညတ်တော်မူခြင်း ၂၁၁

(၁) နောက်မှ ရဟန်းဖြစ်သော ရဟန်းသည် မိမိ အလျှင် ရှေးဦးက ရဟန်းဖြစ်နှင့်ပြီးသော ရဟန်းကို ရှိခိုး အပ်၏။

(၂) ရဟန်းသည် ကံကြီး ကံငယ်ဟူသော = သံဝါ- သကွပြားသည့် ဝါကြီးသော ရဟန်းကို ဓမ္မဝါဒီ ရဟန်း ကြီး ဖြစ်လျှင် ရှိခိုးအပ်၏။

(၃) ရဟန်းတို့...နတ် မြဟ္မာနှင့် တကွသော သတ္တ လောက၌ အရဟံဂုဏ်ရှင် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဂုဏ်ရှင် ဖြစ်တော် မူသော မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးအပ်၏။ ရဟန်းတို့... ဤ ဆိုအပ်ပြီးသော ပုဂ္ဂိုလ်သုံးမျိုးတို့ကို ရှိခိုးအပ်ကုန်၏။

ဤကဲ့သို့ ရဟန်းတော်များ ရှိခိုးအပ် ရှိခိုးကောင်း သည့် ပုဂ္ဂိုလ်သုံးမျိုးကိုလည်း ဟောကြားတော်မူ၏။

သံဃာအား လှူဒါန်းအပ်ပြီးမဟုတ်စေကာမူ
သံဃာကို ရည်ညွှန်း၍ ပြုအပ်သောမဏ္ဍပ် ကနားစသည်၌
မထေရ်ကြီး(=ဝါ ကြီးသောရဟန်း)တို့ကို
နေရာဖြင့် မတားမြစ်ရန် တဖန် ပညတ်တော်မူခြင်း

ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရားသခင် များစွာသော ရဟန်းတို့မြီရံလျက် သာဝတ္ထိပြည်သို့ ခရီးဒေသစာရီ အစဉ်အတိုင်း ကြွချီတော်မူသော အခါ လမ်းခရီးအကြား၌ နေထိုင်ကြသော လူများသည် သံဃာ တော်ကို ရည်ညွှန်း၍ မဏ္ဍပ်ကနားများ၊ အခင်းများ၊ သံဃာ တော်တို့ ညီမှုစုဝေးရာ အရပ်များကို ကြိုဘင် စီမံထားရှိနှင့်ကြ လေသည်။ ဆဗ္ဗဂ္ဂီ ရဟန်းတို့၏ တပည့်ရဟန်းများသည် ရှေး နည်းအတူ နေရာကို ဦးယူနှင့်ကြသဖြင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်ကြီး ရှေးနည်းအတူ နောက်ကျ၍ နေရာကို မရရှိပဲ သစ်ပင်ရင်း၌သာ တညဉ်လုံး အချိန်ကိုကုန်စေရသောအကြောင်း ဝတ္ထု၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ဖြစ်ရပ်အမှန်ကို စစ်ဆေးမေးမြန်း၍ ဆဗ္ဗဂ္ဂီရဟန်းတို့ကို ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချတော်မူပြီးလျှင်—

“န ဘိက္ခုဝေ ဥဒ္ဓိဿကတမ္ပိ ယထာဝုဆုံ ပဋိဗာဟိတဗ္ဗံ၊
 ယော ပဋိဗာဟေယျ။ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ = ရဟန်းတို့...
 (သံဃာအား လူ့ဒါန်းအပ်ပြီး မဟုတ်သေးစေကာမူ)
 သံဃာကို ရည်ညွှန်း၍ ပြုလုပ်စီရင်အပ်သော မဏ္ဍပ်ကနား
 စသည်၌ ဝါစဉ်အတိုင်း နေထိုင်ခြင်းကို မတားမြစ်အပ်၊
 တားမြစ်သောရဟန်းအား ဒုက္ကဋ္ဌ အာပတ်သင့်စေ” —

ဟူ၍ သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူလေသည်။

(ဤ၌။ ။ဆဗ္ဗဂ္ဂိ ရဟန်းများ၏ အကြောင်းဝတ္ထုနှင့်စပ်၍ ဝိနည်း
 ဝဇီရဗဒ္ဓိကော၌ “ဆဗ္ဗဗ္ဗိရဟန်းတို့ကား မြတ်စွာဘုရားသခင် ဝါတော်
 နှစ်ဆယ်လွန်မှ ဖြစ်ပေါ်ကြကြောင်းနှင့် (မ၊၁၊ ၁၅၅) “အာရာဇေယံ သူ
 မေ ဘိက္ခု။ စိတ္တံ-စသည်ဖြင့် ပဌမဗောဓိခေါ် ဝါတော် နှစ်ဆယ်အတွင်း
 ၌ ရဟန်းများသည် မြတ်စွာဘုရား၏ စိတ်နှလုံးကို အားရမ်းနှစ်သက်
 စေကာ ကောင်းစွာ နေထိုင်ခဲ့ကြကြောင်း ဟောကြားချက် ရှိသော
 ကြောင့် ယခုအခါမှ တပါးသော အခါ၌ သာဝတ္ထိပြည်သို့ သွားသော
 အခါ ဖြစ်ပေါ် သည့် ဝတ္ထုကို ဤအရာ၌ အာပတ်ကို ပြဆိုရန် ယူဆောင်၍
 ဆိုအပ်၏” ဟူ၍ ယူမှ သင့်လျော်မည်ကဲ့သို့ ရှိကြောင်း စိစစ် စဉ်းစား၍
 မှတ်ယူသင့်ကြောင်း အထူးဖွင့်ပြထားလေသည်။

ထူထိုက်ဥစ္စာကို ခွင့်ပြုတော်မူခြင်း

ထိုအခါ လူတို့သည် ရွာတွင်း ဆွမ်းစားကျောင်း၌ မြင့်လွန်း
 သော နေရာ၊ ပလ္လင်၊ မွှေးရှည်ကော်ဇောကြီး၊ ဆန်းကြယ်သော
 သားမွှေးအခင်း၊ ဖြူသော သားမွှေးအခင်း၊ ပန်းပြောက်ချယ်
 သားမွှေးအခင်း၊ လဲသွတ်သောအခင်း၊ ရုပ်ပုံချယ်သားမွှေးအခင်း၊
 နှစ်ဖက်အမွှေးရှိသောအခင်း၊ တဖက်အမွှေးရှိသောအခင်း၊ ရှေ့
 ချည်ထိုးအခင်း၊ ပိုးချည်အခင်း၊ သားမွှေး ခင်းကြီး၊ ဆင်ကုန်းနှီး၊
 မြင်းကုန်းနှီး၊ ရထားခင်းနှီး၊ သစ်နက်ရေအခင်း၊ ဝံပိုင်ရေအခင်း၊
 မြတ်သော နီသော မျက်နှာကြက်နှင့်အုံးနီ (ခြေရင်း ခေါင်းရင်း)
 နှစ်ဖက်ရှိနေရာ ဤဖော်ပြရာပါ (ဥစ္စာသယန၊ မဟာသယန)
 မြင့်သောနေရာ၊ မြတ်သောနေရာတို့ကို ခင်းကြကုန်၏။ ရဟန်း
 တို့သည် မအပ်ဟူ၍ သံသယရှိကြသဖြင့် မထိုင်ဝံ့ကြပဲရှိကြကုန်၏။

ရတနာ] ဇေတဝန်ကျောင်းတော်သို့ ပင့်ဆောင်ခြင်း ၂၁၃

ဤအကြောင်းကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားသော အခါ မြတ်စွာဘုရားသည်—

“အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဌပေတွာ တီဏိ အာသန္နိံ ပလ္လင်္ဂံ တူလိကံ-အစရှိသည်ဖြင့် ရဟန်းတို့...မြင့်လွန်းသော အခြေရှိသော ညောင်စောင်း အင်းပျဉ် တည်းဟူသော မြင့်လွန်းသော နေရာ၊ ပလ္လင်၊ လဲသွတ်သောအခင်း၊ ဤသုံးမျိုးကိုချန်လှပ်၍ လူတို့ဥစ္စာဖြစ်သော ဥစ္စာသယန၊ မဟာသယန အခင်းများကို ထိုင်ရန်ခွင့်ပြု၏။ အိပ်ရန်သော်ကား ခွင့်မပြု” —

ဟူ၍ သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူလေသည်။

ထိုရွာတွင်း ဆွမ်းစားကျောင်း၌ပင် လူဒါယကာများ လဲဖြင့် မြွေးယုက် ထက်အောက်ကြက်သည့် ညောင်စောင်းအင်းပျဉ်ကို ခင်း၍ ပေးကြသဖြင့် ရဟန်းများ သံသယဖြစ်ကာ မထိုင်ဝံ့ကြသောအကြောင်းဝတ္ထု၌—

“အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဂိဟိဝိကတံ အဘိနိသီဒိတုံ၊ န တွေဝ အဘိနိပဇ္ဇိတုံ = ရဟန်းတို့ ... လူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သည့် လဲဖြင့် မြွေးယုက် ထက်အောက် ကြက်သည့်ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်ကို ထိုင်ရန်ခွင့်ပြု၏။ အိပ်ရန်သော်ကား ခွင့်မပြု” —

ဟူ၍ သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူလေသည်။

အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားသခင်ကို
ကြီးစွာသောအခမ်းအနားဖြင့် ဇေတဝန်
ကျောင်းထိုက်သို့ ပင့်ဆောင်ခြင်း

ရှေး၌ ဆိုအပ်ပြီးသောအတိုင်း မြတ်စွာဘုရားသည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်မှ များစွာသောရဟန်းအပေါင်းမြီရီလျက် သာဝတ္ထိပြည်ဖက်သို့ ခရီးဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူခဲ့ရာ အစဉ်သဖြင့် သာဝတ္ထိပြည်နယ်အတွင်းသို့ ဆိုက်ရောက်လာတော်မူလေ၏။ အနာထပိဏ်

သူဌေးကြီးသည်လည်း ကျောင်းလွတ် ရေစက်ချ ပူဇော်ပွဲကြီး ခမ်းနားကြီးကျယ်စွာ စီရင်ပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားကို ဇေတဝန် ကျောင်းတိုက်သို့ ပင့်ဆောင်ရန် အခမ်းအနားများကို စီမံလေ တော့သည်။ ထိုအခမ်းအနားများမှာ—

သုမနာမင်းသမီး

ပသေနဒီကောသလမင်းကြီးမှာ သုမနာမည်သော သမီး တော်တဦး ရှိလေသည်။ ထိုသုမနာ မင်းသမီးကား လွန်ခဲ့ သော (၉၁) ကိုးဆယ့်တကမ္ဘာထက်ကပင် ဝိပဿီမြတ်စွာ ဘုရားကို တိုင်းသားပြည်သူတို့ ပူဇော်လုပ်ကျွေးပြုစုခွင့် ရသော အခါ ဣဏ်ပညာထက်မြက်သူ သူဌေးသမီး (သဒ္ဓါသုမန) ဖြစ်၍ အများပြည်သူတို့၏ အလျင်လက်ဦး မြတ်စွာဘုရား အမှူးပြုသော သံဃာတော်ကို ရေမရောသော နွားနှို့ဗနာဆွမ်းကို ဆက်ကပ် လှူဒါန်းပြီးလျှင် “မြတ်စွာဘုရား … ဘဝသံသရာ ဖြစ်လေရာဝယ် တပည့်တော်မအား တောင့်တောင့် တတ ပင်ပန်း ဆင်းရဲစွာ အသက်မွေးရမှု မည်သည် မဖြစ်ပါစေသား၊ တပည့်တော်မ ယခုလှူဒါန်းသော မုလေးပန်းကိုးကဲ့သို့ ဖြစ်လေရာရာ သံသရာ ဘဝ၌ လူအများ ချစ်နှစ်သက်အပ်သော အမျိုးသမီးသာ ဖြစ်ရပါ လို၏။ အမည်အားဖြင့်လည်း သုမနာဟူ၍ အမည်ရှိသူသာ ဖြစ်ရ ပါလို၏” ဟူ၍ ဆုတောင်းခဲ့သဖြင့် ထိုဆုတောင်း ပြည့်ဝကာ ကိုးဆယ့်တကမ္ဘာပတ်လုံး အပါယ်သို့ မလားရောက်ရပဲ လူ့ပြည် နတ်ပြည်တို့၌သာ ကျင်လည်၍ ဖြစ်တိုင်း ဖြစ်တိုင်းသော ဘဝ မှာပင် ဖွားမြင်သော အခါတိုင်း ပုဆစ်ဒူးဝန်း နှစ်လှမျှသော မုလေးပန်းမိုး ပြိုးပြိုးရွာသွန်းသဖြင့် “သုမနာ…သုမနာ…” ဟူ၍ သာ အမည်တွင်ခဲ့လေသည်။ (ဝတ္ထုအကျယ်ကို အံဌ၊ ၃၊ ၈၊ ၁၊ ၈၊ ၁၃-မှစ၍ ကြည့်ရှုရ၏)။

ထိုသုမနာသည် ယခုအခါ၌ ပသေနဒီကောသလမင်းကြီး၏ အဂ္ဂဒေဝီ မဟေသီမိဖုရားကြီးမှ ဖွားမြင်သော သမီးတော် ဖြစ် လာကာ ဖွားသစ်စအခါကပင် ပုဆစ်ဒူးဝန်း နှစ်လှမျှသော

မုလေးပန်းမိုး ဖြိုးဖြိုးရွာသွန်းသဖြင့် မင်းကြီးက သုမနာ ဟူသော အမည်ကို မှည့်ဆိုခေါ်တွင်စေလေသည်။ ထိုသုမနာ မင်းသမီးနှင့်အတူ ဖွားဖက်အမျိုးသမီး ငါးရာရှိလေသည်။ ပသေနဒီကောသလမင်းကြီးသည် ဖွားဖက်အမျိုးသမီး ငါးရာနှင့်တကွ သမီးတော် သုမနာမင်းသမီးကို ချမ်းသာစွာ ကြီးပြင်းစေပြီး သမီးတော် သုမနာမင်းသမီး၏ အဆောင်အယောင် အခမ်းအနားအဖြစ်ဖြင့် ရထားငါးရာ စီမံပေးအပ်၍ သုမနာ မင်းသမီးခရီးထွက်လျှင် ဖွားဖက် အမျိုးသမီးပေါင်း ငါးရာတို့လည်း ရထားကိုယ်စီဖြင့် လိုက်ပါကြရလေသည်။

ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းအပြင်၌ ဖခမည်းတော်တို့အထံမှ ရထားငါးရာကိုယ်စီ စီးသည့် သတို့သမီး ငါးရာ အခြွေအရံ အဆောင်အယောင် အခမ်းအနားကို ရရှိသော အမျိုးသမီးတို့ကား (၁) ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး၏ သမီးတော် စုံနွီမင်းသမီး၊ (၂) နေဇ္ဇယသူဌေး၏သမီး ဝိသာခါ (= နောက်အချိန်၌ ပုဗ္ဗာရုံ ကျောင်းအမကြီး) (၃) ယခုဖော်ပြရာပါပသေနဒီကောသလမင်းကြီး၏ သမီးတော် သုမနာမင်းသမီး ဤသုံးယောက်တို့ ဖြစ်လေသည်။

သုမနာမင်းသမီး အသက်ခုနစ်နှစ်အရွယ်တွင် မြတ်စွာဘုရားသည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်ကို အလှူခံရန် သာဝတ္ထိပြည်သို့ ယခု ရောက်ဆိုက်တော်မူလာခြင်းဖြစ်သည်။ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် ပသေနဒီကောသလ မင်းကြီးထံသို့ သွားရောက်၍ “မြတ်သောမင်းကြီး……မြတ်စွာဘုရားသခင် ဤအကျွန်ုပ်တို့ နေရာသာဝတ္ထိပြည်သို့ ကြွတော်မူလာခြင်းသည် အကျွန်ုပ်တို့၏အတွက်လည်း မင်္ဂလာကြီးတခု ဖြစ်ပါသည်။ အရှင်မင်းကြီးတို့ အတွက်လည်း မင်္ဂလာကြီး တခုပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အရှင်မင်းကြီး၏သမီးတော် သုမနာမင်းသမီးကို သတို့သမီး ငါးရာတို့နှင့်တကွ မရပြည့်အိုး နံ့သာပန်းမာလ် စသည်များကို စွဲကိုင်စေကာ မြတ်စွာဘုရားအား ကြိုဆိုပင့်ဆောင်ဖို့ရန် လွှတ်တော်မူကြစေချင်ပါသည်” ဟူ၍ လျှောက်ထားလေ၏။ ပသေနဒီကောသလမင်းကြီးသည် “ကောင်းပြီသူဌေးကြီး……” ဟူ၍ ဝန်ခံစကား

ပြောကြားပြီးလျှင် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး လျှောက်ထားသည့် အတိုင်း ပြုလုပ်စီမံတော်မူလေ၏။

သုမနာမင်းသမီးသည်လည်း ခမည်းတော်မင်းကြီး မိန့်ဆို တော်မူသည့် နည်းအတိုင်း မြတ်စွာဘုရား ထံတော်မှောက်သို့ အဆောင်အယောင် အခမ်းအနားဖြင့် သွားရောက် ကြိုဆိုပြီး လျှင် မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုး၍ နံ့သာပန်းစသည် တို့ဖြင့် ပူဇော်ပြီးသော် သင့်လျော် လျှောက်ပတ်ရာအရပ်၌ ရပ် တည်လေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် သုမနာမင်းသမီးအား တရား ဟောတော်မူလေ၏။ သုမနာမင်းသမီးသည် အခြံအရံသတို့သမီး ငါးရာတို့နှင့်တကွ သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏။ ထိုမှတပါး အခြားသတို့သမီး ငါးရာတို့သည်၎င်း၊ မာတုဂါမ အမျိုးသမီး မိန်းမကြီး ငါးရာတို့သည်၎င်း၊ ဥပါသကာဒါယကာ ငါးရာ တို့သည်၎င်း (ထိုသို့ သုမနာ မင်းသမီးအား တရားဟောသော အခါ၌ပင်) သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ရောက်ကြလေကုန်သည်။

ဤသို့လျှင် မြတ်စွာဘုရားသခင် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက် တော်သို့ ရောက်ဆိုက်တော်မူမည့်နေ့မှာ လမ်းခရီး အကြား၌ပင် သောတာပန် အရိယာပေါင်း (၂၀၀၀) နှစ်ထောင် ဖြစ်ကြလေ သည်။ (အံဌ၊ ၃၊ ၁၃+၁၄+၁၅-မှ)။

အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး၏ အဆောင်အယောင်

အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် သုမနာမင်းသမီးကိုသာ ကောသလမင်းကြီးထံမှ တောင်းပန်၍ မြတ်စွာဘုရားကို ကြိုဆို ပင့်ဆောင်စေသည် မဟုတ်သေး၊ မိမိ၏ သားကိုလည်း အဆင်တန်းဆာ အပြည့် အစုံ ဆင်ယင်စေပြီးသော် ဝတ်စား စုံလင် တန်းဆာဆင်ပြီးသော သတို့သား (= သူဌေးသား) ငါးရာတို့နှင့် တကွ မြတ်စွာဘုရားကို ကြိုဆို ပင့်ဆောင်ရန် စေ လွှတ်လေသည်။ အနာထပိဏ် သူဌေးကြီး၏ သားသည်လည်း ဖခင်သူဌေးကြီး၏ အစီအမံအတိုင်း မိမိ၏ အခြံအရံဖြစ်သော သူဌေးသား ငါးရာတို့နှင့်တကွ အဆင်း ငါးမျိုးရှိသော အဝတ်

ရတနာ] အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး၏ အဆောင်အယောင် ၂၁၇

တို့ဖြင့် ဟပြောင်ပြောင် တောက်ပသည့် တံခွန် ငါးရာတို့ကို ကိုယ်စီ ကိုယ်င ကိုင်ဆောင်ကြလျက် မြတ်စွာဘုရား၏ ရှေ့မှ နေရာယူ၍ လိုက်ပါပင့်ဆောင်လေသည်။

ထိုသူဌေးသားတို့၏ နောက်မှ အနာထပိဏ် သူဌေးကြီး၏ သမီးများဖြစ်ကြသည့် စုဋ္ဌသုဘဒ္ဒါနှင့် မဟာသုဘဒ္ဒါတို့သည် အခြံအရံ သူဌေးသမီးပေါင်း ငါးရာတို့နှင့်တကွ ရေပြည့်အိုးများ ကို ရွက်ဆောင်သယ်ယူကာ လိုက်ပါပင့်ဆောင်ကြလေသည်။

ထိုသူဌေးသမီးတို့၏ နောက်မှ အနာထပိဏ် သူဌေးကတော် ကြီး (ပုညလက္ခဏဒေဝီ) သည် အဆင်တန်းဆာ အပြည့်အစုံ တန်းဆာဆင်လျက် သူဌေးကတော် ငါးရာတို့နှင့်တကွ နံ့သာရေ စသည်တို့ဖြင့် ပြည့်သော ရွှေခွက် ငွေခွက်များကို လက်စွဲကြကာ လိုက်ပါပင့်ဆောင်ကြလေသည်။

အားလုံးတို့၏ နောက်မှ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် ကိုယ် တိုင်က အသစ်စက်စက် သူဌေးအဝတ်တို့ကို ဝတ်ဆင်ကာ အသစ် စက်စက်ဖြစ်သည့် သူဌေးဝတ်စုံကို ဝတ်ဆင်ကြသော သူဌေး ပေါင်း ငါးရာတို့နှင့်တကွ မြတ်စွာဘုရားကို ခရီးဦးကြိုဆို ပင့်ဆောင်လေသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤဖော်ပြရာပါ ဥပါသကာ ပရိသတ်ကို ရှေ့ကထား၍ များစွာသော ရဟန်းအပေါင်းခြံရံလျက် ကိုယ်တော် မြတ်၏ ကိုယ်တော်ရောင်ဖြင့် တောအထူးတို့ကို ရွှေရည်ဖြင့် သွန်းလောင်းအပ်သော ဆေးဒန်းရွှေဝါအရောင်ကဲ့သို့ ရွှေရောင် အဆင်း ဝါဝင်းတောက်ပြောင်စေလျက် အဆုံးအပိုင်းအခြား မရှိသော ဘုရား၏ တင့်တယ်ခြင်းဖြင့်၎င်း၊ အတုမရှိသော မြတ်စွာ ဘုရား၏ အသရေတော်ဖြင့်၎င်း ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်သို့ ဝင်ကြွတော်မူလေ၏။

ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်ကို စတုဒ္ဓိသာသံဃိက

ရေစက်ချ၍ လှူခြင်း

ထိုအခါ အနာထဝိဏ်သူဌေးကြီးသည် ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတော်ကို နောက်တနေ့နံနက် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးရန် ရိုသေစွာ ပင့်လျှောက်ပြီးလျှင် နောက်တနေ့နံနက် ရောက်သောအခါ မိမိ အိမ်၌ မွန်မြတ်သောခဲဖွယ်ဆွမ်း ဘောဇဉ်ဆွမ်းများကို စီမံစေပြီး လျှင် မြတ်စွာဘုရားအား “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... ဆွမ်းစားချိန်တန်ပါပြီ၊ ဆွမ်းပြင်၍ ပြီးပါပြီ” ဟု အခါကာလကို ကြားလျှောက်စေလေသည်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် နံနက် အခါ၌ ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံလျက် အနာထဝိဏ်သူဌေးအိမ်သို့ ကြွရောက်၍ ခင်းထားအပ်သော နေရာ၌ ထိုင်နေတော်မူ၏။ ထိုအခါ အနာထဝိဏ်သူဌေးသည် ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်း သံဃာတော်ကို မွန်မြတ်သော ခဲဖွယ်ဆွမ်း ဘောဇဉ်ဆွမ်းများ ဖြင့် ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျ သာဟတ္ထိကမြောက် လက်ရောက်ကြည်ဖြူ ကပ်လှူလုပ်ကျွေးပြီးသော် သင့်လျော်လျှောက်ပတ်ရာ အရပ်၌ ထိုင်နေ၍ မြတ်စွာဘုရားကို “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာ ဘုရား... အကျွန်ုပ်သည် ဤဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်ကို အဘယ်သို့ စီမံလှူဒါန်းရပါမည်နည်း” (= အဘယ်သို့ ရေစက် ချ၍ လှူဒါန်းရပါမည်နည်း) ဟူ၍ လျှောက်ထားလေ၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက အနာထဝိဏ်သူဌေးကြီးကို “သို့တပြီးကား အနာထဝိဏ်သူဌေး... သင်သည် ဤဇေတဝန် ကျောင်းတိုက်ကို ရောက်ပြီး ရောက်ဆဲ ရောက်လတ္တံ့သော အရပ် လေးမျက်နှာ၌ ရှိနေသော ရဟန်းသံဃာအား တည်ထား (=ပူဇော်) လေလော့” ဟူ၍ မိန့်ဆိုတော်မူသောအခါ အနာ ထဝိဏ်သူဌေးကြီးသည် မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားတော်မူချက် အတိုင်း ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်ကို အာဂတာနာဂတ စတုဒ္ဓိသာသံဃိကရေစက်ချ၍ လှူဒါန်းလေသည်။

ကျောင်းအနုမောဒနာ ၅-ဂါထာ

မြတ်စွာဘုရားသည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်ကို အလှူခံ တော်မူပြီးလျှင် ကျောင်းအနုမောဒနာတရား ဟောကြားတော် မူလိုသည်ဖြစ်၍ ဤ ဆိုလတ္တံ့သော ၅-ဂါထာတို့ကို ဟောကြား တော်မူလေသည်—

- (၁) သီတံ ဥဏှံ ပဋိဟန္တိ၊
- တတော ဝါဠမိဂါနိ စ။
- သရီသပေ စ မကသေ၊
- သိသိရေ စာပိ ဝုဠိယော။

(ဝိဟာရော = ငါတို့လှူဒါန်း ကျောင်းသင်္ခန်းသည်၊ ထည့်)။
 သီတဉ္စ = အဇ္ဈတ္တဓာတ် ချောက်ချား ဗဟိဒ္ဓဥတု ဖောက်ပြား၍
 ဖြစ်ပွားလာသော အအေးဒဏ်ကိုလည်း။ ပဋိဟန္တိ = ဥပနိဿ-
 ယည်း ပစ္စည်းပံ့ထောက် ပယ်ဖျောက်နိုင်ပေ၏။ ဥဏှဉ္စ = တော
 မီးလောင်ခြင်း စသည်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်သည့် မီးပူဒဏ်ကိုလည်း။
 ပဋိဟန္တိ = ဥပနိဿယည်း ပစ္စည်းပံ့ထောက် ပယ်ဖျောက်နိုင်
 ပေ၏။ တတော = ထိုမှတပါး။ ဝါဠမိဂါနိ စ = မြသေ့ သစ်
 ကျား စသည်ပြားသော သားရဲဘေးရန်တို့ကိုလည်း။ ပဋိဟန္တိ =
 ဥပနိဿယည်း ပစ္စည်းပံ့ထောက် ပယ်ဖျောက်နိုင်ပေ၏။ သရီ-
 သပေ စ = တရွှေ့ရှားရှား သွားလာတတ်သော မြွေ၊ ကင်း၊ သန်း
 တို့ကိုလည်း။ ပဋိဟန္တိ = ဥပနိဿယည်း ပစ္စည်းပံ့ထောက် ပယ်
 ဖျောက်နိုင်ပေ၏။ မကသေ စ = သမာဓိဖျက်အောင် နှိပ်စက်
 ကိုက်ခဲ မှက်၊ မြင်၊ ယင်ရဲတို့ကိုလည်း။ ပဋိဟန္တိ = ဥပနိဿယည်း
 ပစ္စည်းပံ့ထောက် မလာရောက်အောင် ပယ်ဖျောက်နိုင်ပေ၏။
 သိသိရေစာပိ = သိသိရရတုအခါ (ပြာသိုလပြည့်ကျော် ၁-ရက်မှ
 တပေါင်းလပြည့်အထိ ၂-လကို သိသိရရတုခေါ်၏)၊ ခုနစ်ရက်
 မိုးစွေသောအခါ စသည်တို့၌ ဖြစ်လာတုံလေ့ အလွန်အေးမြသော
 အတွေ့တို့ကိုလည်း။ ပဋိဟန္တိ = ဥပနိဿယည်း ပစ္စည်းပံ့ထောက်
 မလာရောက်အောင် ပယ်ဖျောက်နိုင်ပေ၏။ ဝုဠိယော စာပိ =
 ဟုတ်ဟုတ်ညားညား အခါများ၌ ဖြစ်ပွားဝှန်ပြီး ရွာသွန်းသော

မိုးတို့ကိုလည်း။ ပဋိဟန္တိ = ဥပနိဿယည်း ပစ္စည်းပုံထောက်
မလာရောက်အောင် ပယ်ဖျောက်နိုင်ပေ၏။

(၂) တတော ဝါတာတပေါ ဘောရော၊
သဗ္ဗာတော ပဋိဟညတိ။
လေဏတ္ထဉ္စ သုခတ္ထဉ္စ၊
ဈာယိတုဉ္စ ဝိပဿိတုံ။
ဝိဟာရဒါနံ သံဃဿ၊
အဂ္ဂံ ဗုဒ္ဓေန ဝဏ္ဏိတံ။

တတော ထိုမှတပါး။ (ဝိဟာရေန = ငါတို့လှူဒါန်း
ကျောင်းသင်္ခမ်းသည်။ ထည့်)။ သဗ္ဗာတော = ဥတုအလျောက်
ပေါ်ပေါက်ဖြစ်ပွား၍လာသော။ ဘောရော = အဟုန်ပြင်းထန်
ကြောက်ရွံ့ဘုန်း ကြမ်းတမ်းစွာသော။ ဝါတာတပေါ = လေ
ပြင်းဒဏ် နေပြင်းဒဏ် အတန်တန်ကို။ ပဋိဟညတိ = ဥပနိဿ-
ယည်း ပစ္စည်းပုံထောက် မလာရောက်အောင် ပယ်ဖျောက်အပ်
ပေ၏။ (ဤစကားရပ်တို့ဖြင့် မိမိလှူဒါန်းသည့် ကျောင်းသင်္ခမ်း၏
ရဟန်းတော်တို့အား ကျေးဇူးများပုံကို စဉ်းစားဆင်ခြင်ရန်
ဖော်ပြသည်)။ လေဏတ္ထဉ္စ = အာရုံတွေပြား စိတ်မသွားပဲ
တပါးတည်း ကိန်းပျော် မွေ့လျော်ခြင်းငှါ၎င်း။ သုခတ္ထဉ္စ =
ဘေးကင်းရန်ကွာ ချမ်းသာစွာ နေခြင်းငှါ၎င်း။ ဈာယိတုဉ္စ =
အာရမ္မဏုပနိဇ္ဈာနဈာန်ကို အဖန်ဖန်ဝင်စား ရှုပွားခြင်းငှါ၎င်း။
ဝိပဿိတုဉ္စ = ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်းခြင်းငှါ၎င်း၊ (ဤလေး
ပုဒ်တို့ဖြင့်လည်း ကျောင်းလှူသူဒါယကာတို့ နှလုံးသွင်းရမည့်
ကျောင်း၏ အာနိသင်ကို ညွှန်ပြသည်)။ သံဃဿ = သံဃာတော်
အား။ ဝိဟာရဒါနံ = ကျောင်းအလှူဒါနကို။ အဂ္ဂံ = မြတ်၏
ဟူ၍။ ဗုဒ္ဓေန = အဆူဆူထွတ်ထွား မြတ်ဘုရားသည်။ ဝဏ္ဏိတံ =
ချီးမွမ်းတော်မူအပ်ပေ၏။

(၃) တသ္မာ ဟိ ပဏ္ဍိတော ပေါသော၊
 သမ္ဗဿံ အတ္ထမတ္တနော။
 ဝိဟာရေ ကာရယေ ရမ္မေ၊
 ဝါသယေတ္ထ ဗဟုဿုတေ။

တသ္မာ ဟိ = ထို့ကြောင့်သာလျှင်။ အတ္တနော = မိမိ၏။
 အတ္ထံ = လူနတ်နိဗ္ဗာန် သုံးတန်ဖို့ဖြိုး များမြတ်သော အကျိုးကို။
 သမ္ဗဿံ — သမ္ဗဿန္တော = ကောင်းစွာဆင်ခြင် မြင်သိမြင်
 သော။ ပဏ္ဍိတော ပေါသော = အမျိုးကောင်းသား ပညာရှိ
 မင်းယောက်ျားသည်။ ရမ္မေ = နေထိုင်ရန်ချမ်းသာ စိတ်မှာ
 မွေ့လျော် ပျော်ဖွယ်ကောင်းကုန်သော။ ဝိဟာရေ = ဗိမာန်
 သာဆန်း ကျောင်းသင်္ခန်းတို့ကို။ ကာရယေ — ကာရယု =
 ဆောက်လုပ်စေရာ၏။ ဧတ္ထ = ဤမိမိတို့ ဆောက်လုပ်ပြီးသော
 ကျောင်းသင်္ခန်းတို့၌။ ဗဟုဿုတေ = အကြားအမြင် များဖြင့်
 ကြွယ်ဝ သီလဝန္တ ခေါ်ဆို ကျောင်းထိုင်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို။ ဝါသယေ—
 ဝါသယု = စိုးမိုးအုပ်ကာ နေထိုင်စေရာ၏။ (မိမိဆောက်
 လှူအပ်ပြီးသောကျောင်း၌ “ဆယ်ဝါပြည့်တင်း၊ ဝိဘင်းနှစ်ဖြာ၊
 ကမ္မာကမ္မ၊ ခန္ဓကပုဒ်၊ နာမ်ရုပ်ပိုင်ပိုင်၊ ဟောစွမ်းနိုင်၊ ကျောင်း
 ထိုင်ငါးအင်္ဂါ” ဟူသော ပရိသုပဋ္ဌာက = ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီး
 ၏အင်္ဂါ ဗဟုသုတငါးဖြာနှင့် ပြည့်စုံသည့် မထေရ်ကို ကျောင်း
 ထိုင်ပုဂ္ဂိုလ် ခန့်အပ်တင်မြှောက်ရမည် ဟု ဆိုလိုသည်။)

(၄) တေသံ အန္ဓဉ္စ ပါနဉ္စ၊ ဝတ္ထသေနာသနာနိ စ။
 ဒဒေယျ ဥဇုဘူတေသု၊ ဝိပ္ပသန္ဓေန စေတသာ။

ဥဇုဘူတေသု—ဥဇုဘူတာနံ = အာသယဓာတ် ဖြောင့်မတ်
 ဖြူစင်ကုန်သော။ တေသံ = ထိုဗဟုသုတ ပြည့်စုံလင် ကျောင်းနေ
 အရှင်တို့အား။ အန္ဓဉ္စ = ဆွမ်းကို၎င်း။ ပါနဉ္စ = အဖျော်ယမကာ
 ကို၎င်း။ ဝတ္ထသေနာသနာနိ စ = အဝတ်သင်္ကန်း အိပ်ရာနေရာ
 တို့ကို၎င်း။ ဝိပ္ပသန္ဓေန စေတသာ = ရတနာသုံးပါး၏ ဂုဏ်၊
 ကံနှင့် ကံ၏အကျိုးကို ကြည်ယုံသောစိတ်ဖြင့်။ ဒဒေယျ = သဒ္ဓါ

ဇွေးဖြူ ပေးလှူရာ၏။ (ဤဂါထာဖြင့် ဒါယကာတို့ဖက်မှ ပစ္စယာ-
နုဂ္ဂဟဖြင့် ချီးမြှောက်ရန် ညွှန်ပြတော်မူသည်။)

(၅) တေ တဿ ဓမ္မံ ဒေသေန္တိ၊ သဗ္ဗဒုက္ခာပနုဒနံ။
ယံ သော ဓမ္မံ ဣညာယ၊ ပရိနိဗ္ဗာတိနာသဝေါ။

တေ = ထိုမဟာသုတ ပြည့်ဝစုံလင် ကျောင်းနေအရှင်တို့သည်။
တဿ = ထိုပစ္စည်းလေးရပ်ဖြင့် ဆည်းကပ်ပြုစုသူ ကျောင်းလှူ
သော ဒါယကာအား။ သဗ္ဗဒုက္ခာပနုဒနံ = အလုံးစုံသော ဝဋ်
ဆင်းရဲကို ပယ်ဖျောက်ကြောင်းဖြစ်သော။ ဓမ္မံ = သူတော်ကောင်း
တရားကို။ ဒေသေန္တိ = ကရုဏာနှင့် မေတ္တာတရား ရှေးရှုထား၍
ဟောကြားကြကုန်၏။ (ဤစကားရပ်ဖြင့် ကျောင်းနေအရှင်တို့
ဖက်မှ ဓမ္မာနုဂ္ဂဟဖြင့် ကျေးဇူးတုံ့ပြန် ချီးမြှောက်ရန်ကို ညွှန်ပြ
တော်မူသည်။) သော = ထိုသဒ္ဓါကြည်ဖြူ ကျောင်းလှူသော
ဒါယကာသည်။ ဣ = ဤအံ့ဖွယ်ရှစ်ဖြာ ငါဘုရား၏ သာသနာ
၌။ ယံ ဓမ္မံ = ကျောင်းနေအရှင်တို့ဟောကြား ယင်းသူတော်
ကောင်းတရားကို။ အညာယ = လိုက်နာ ကျင့်ကြံသောအား
ပိုင်းခြား ကာသိ၍။ အနာသဝေါ = လေးဖြာအာသဝေါ
ကွာလျှော့ကုန်ခန်း ရဟန္တာဖြစ်၍။ ပရိနိဗ္ဗာတိ = ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံ
ချုပ်ငြိမ်း ဒုက္ခဇာတ်သိမ်းရ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးကို ဤဝိဟာရာ
နိသံသဂါထာတို့ဖြင့် အနုမောဒနာတရား ဟောကြားတော်မူပြီး
လျှင် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်သို့ ပြန်ကြွသီတင်းသုံးတော်မူ၏။

ကိုးလကြာသည့် ကျောင်းရေစက်ချ အောင်ပွဲကြီး

အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် ဒုတိယနေ့မှစ၍ ကျောင်းတိုက်
ရေစက်ချ အောင်ပွဲကြီးကို စတင်ကျင်းပလေသည်။ ဝိသာခါ
သူဌေးကတော်ကြီး၏ ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းတိုက် ရေစက်ချ အောင်ပွဲ
ကြီးသည် လေးလကြာမှ ပြီးစီးလေသည်။ အနာထပိဏ်သူဌေး
ကြီး၏ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော် ရေစက်ချ အောင်ပွဲကြီးသည်
ကား ကိုးလကြာမှ ပြီးစီးလေသည်။ ကျောင်းရေစက်ချ အောင်ပွဲ

ရတနာ] ညီတော်နန္ဒကို အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်စေခြင်း ၂၂၃

ကြီးသဘင် ယင်ရာဋ္ဌလည်း ရွှေဒင်္ဂါးဒေါ်လာ တဆယ့်ရှစ်ကုဋေ (=သန်းပေါင်း တရာ့ရှစ်ဆယ်)ကို အကုန်အကျခံ၍ စွန့်ကြဲလှူဒါန်း ပေးကမ်းခဲ့လေသည်။

ဤသို့လျှင် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော် တခုအတွက်ပင်လျှင် ကျောင်းတိုက် မြေရာ အဖိုး တဆယ့်ရှစ်ကုဋေ၊ ကျောင်းတိုက် တည်ဆောက်ရာ၌ တဆယ့်ရှစ်ကုဋေ၊ ကျောင်းတိုက်ရေစက်ချ အောင်ပွဲသဘင် ယင်ရာဋ္ဌ တဆယ့်ရှစ်ကုဋေအားဖြင့် = ရွှေဒင်္ဂါး ဒေါ်လာပေါင်း ငါးဆယ့်လေးကုဋေ (=သန်းပေါင်း ငါးရာ့ လေးဆယ်) အကုန်အကျခံ၍ သာသနာတော်၌ စွန့်ကြဲလှူဒါန်း ခဲ့လေသည်။

အနာထပိက်သူဌေးအကြောင်း ပြီး၏။

ညီတော်နန္ဒရဟန်းကို နတ်သမီးအာရုံဖြင့် ဖလှယ်၍
အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်စေတော်မူခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် ဇေတဝန် ကျောင်းတိုက်တော်ကို အလှူခံပြီးလျှင် ထိုဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူစဉ် (ညီတော်) အရှင်နန္ဒရဟန်းသည် သာသနာ တော်၌ မပျော်ပိုက်၍ အဖော်ရဟန်းတို့အား “ငါ့ရှင်တို့...ငါသည် သာသနာတော်ဝယ် မမွေ့လျော် မပျော်ပိုက်ပဲ သုံးပါးသိက္ခာ သာ သနာတည်းဟူသော မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်ကြံ၍ နေရပါ၏။ ယင်း မြတ်သောအကျင့်ကို ဆက်လက်ထမ်းဆောင်ကျင့်ကြံခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်တော့ပါ။ ရဟန်းသိက္ခာကို စွန့်ပစ်၍ (= သိက္ခာချ၍) လူ့ဘောင်သို့ ပြန်လည်လျှောက်ပေတော့အံ့” (= လူထွက်တော့ အံ့) ဟူ၍ မိမိ သာသနာ၌ မပျော်ပိုက်ကြောင်း လူထွက်တော့ မည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုသတင်းကို ကြား၍ အရှင်နန္ဒကို ရှေ့ တော်မှောက်သို့ ခေါ်စေပြီးလျှင် “ငါ့ရှင်တို့...ငါသည် သာသနာ တော်ဝယ် မမွေ့လျော် မပျော်ပိုက်ပဲ သုံးပါးသိက္ခာ သာသနာ

တည်းဟူသော မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်ကြံ၍ နေရပါ၏။ ယင်း မြတ်သောအကျင့်ကို ဆက်လက်ထမ်းဆောင်ကျင့်ကြံခြင်းငှါ မစွမ်း နိုင်တော့ပါ။ ရဟန်းသိက္ခာကို စွန့်ပစ်၍ လူ့ဘောင်သို့ ပြန်လည် လျှောက်ပေတော့အံ့-ဟု များစွာသော အဖော်ရဟန်းတို့အား ပြောကြား၏ဟူသည် မှန်သလော” ဟူ၍ မေးတော်မူလေသော် အရှင်နန္ဒသည် “မှန်ပါသည် နောင်တော်ဘုရား……”ဟူ၍ ဝန်ခံ စကား မကွယ်မထောင့် လျှောက်ထားပြန်ကြားလေ၏။

တဖန်ထပ်၍ မြတ်စွာဘုရားက “ချစ်ညီနန္ဒ…… သင်သည် အဘယ့်ကြောင့် သာသနာတော်ဝယ် မမွေ့လျော် မပျော်ပိုက်ပဲ သုံးပါးသိက္ခာ သာသနာတည်းဟူသော မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်ကြံနေရသနည်း၊ အဘယ့်ကြောင့် ယင်း မြတ်သောအကျင့်ကို ဆက်လက် ထမ်းဆောင် ကျင့်ကြံခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ရသနည်း၊ အဘယ့်ကြောင့် ရဟန်းသိက္ခာကို စွန့်ပစ်၍ လူ့ဘောင်သို့ ပြန်လည် လျှောက်ပေလိုရသနည်း” ဟူ၍ မေးမြန်းတော်မူပြန်လျှင် အရှင်နန္ဒ သည်—

“ဘုန်းတော်ကြီးသော နောင်တော်မြတ်ဘုရား …… ညီတော်သည် နောင်တော်ဘုရား၏ သပိတ်ကိုထမ်း၍ ရွှေနန်းတော်မှ ထွက်ခဲ့စဉ် ဇနပဒကလျာဏီ နှမတော် သာကီဝင်မင်းသမီးက ဆံပင်များ တဝက်တပြက်သာ ပြီးရှင်းပြီးလျက် အဆောင်တော်လေသာပြုတင်းမှ လှမ်း မြော်၍ ညီတော်ကို ‘အိုအရှင့်သား……မြန်မြန်ကြီး ပြန်လာ ခဲ့ပါ’ ဟု မှာကြားလိုက်ပါသည်။ နောင်တော်မြတ် ဘုရား……ညီတော်သည် ထိုနှမတော် (ကြင်ယာလောင်း) ဇနပဒကလျာဏီ သာကီဝင်မင်းသမီး မှာကြားလိုက်သော စကားကို အဖန်ဖန်အောက်မေ့နေသည်ဖြစ်၍ သာသနာ တော်ဝယ် မမွေ့လျော်မပျော်ပိုက်ပဲ သုံးပါးသိက္ခာ သာ သနာတည်းဟူသော မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်ကြံနေရ ပါသည်။ ယင်း မြတ်သောအကျင့်ကို ဆက်လက်ထမ်း ဆောင်ကျင့်ကြံခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်တော့ပါ။ ရဟန်းသိက္ခာကို

ရတနာ] ညီတော်နန္ဒကို အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်စေခြင်း ၂၂၅

စွန့်ပစ်၍ လူ့ဘောင်သို့ပြန်လည်လျှောက်ပါတော့မည် =
လူထွက်ပါတော့မည်ဘုရား” —

ဟူ၍ ရိုးသားဖြောင့်မတ်စွာ လျှောက်ထားလေတော့၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် အရှင်နန္ဒကို လက်ရုံး၌ ဆွဲကိုင်ကာ တာဝတိံသာသို့ ပို့လိုက်သကဲ့သို့ ကိုယ်တော်မြတ်၏ တန်ခိုးအစွမ်းဖြင့် တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ ခေါ်ဆောင်တော်မူလတ်သည်တွင် လမ်းခရီးအကြားဝယ် မီးလောင်ထားသော လယ်ကွက် တခုအတွင်း မီးသင့် ထားထော သစ်ငုတ်ပေါ်၌ နားရှက် နှာခေါင်း အမြီးများ အစုတ်စုတ် အပြတ်ပြတ် ဖြစ်ကာ ထိုင်နေသော အင်္ဂါကြီးငယ် အသွယ်သွယ်တို့ မီးလောင်ထားသည့် မျောက်အိုမကြီး တကောင်ကို ပြတော်မူပြီးနောက် တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ ခေါ်ဆောင်တော်မူလေ၏။ တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ ရောက်ရှိသောအခါ သိကြားမင်းထံ ခစားပြုစုရန် လာရောက်ကြသည့် ခိုခြေအသွေး နီတွေးသော ခြေရောင်အဆင်း ရှိကြသည့် နတ်သမီးငါးရာတို့ ကိုယ်တော်မြတ်ကို ရှိခိုး၍ ရပ်တည်နေကြသည်တို့ကို အရှင်နန္ဒအား ညွှန်ပြတော်မူ၍ —

ချစ်ညီနန္ဒ...သင်သည် ယခု ငါဘုရား မေးမည့်စကားကို မည်ကဲ့သို့မှတ်ထင် (= သဘောကျ) သနည်း၊ သင်၏ နှမ (= ကြင်ယာလောင်း) ဇနပဒကလျာဏီ သာကီဝင် မင်းသမီးနှင့် ဤခိုခြေအသွေး နီတွေးသော ခြေရောင်အဆင်း ရှိကြသည့် နတ်သမီးငါးရာတို့ ရှိကြရာဝယ် အဘယ်သူက သာလွန်၍ ရုပ်အဆင်းတင့်တယ် ရှုချင်ဖွယ် ကြည်ညိုဖွယ် ရှိသနည်း—

ဟူ၍ မေးတော်မူလေ၏။ ။ (ဤ၌ ။ ။ ထိုနတ်သမီး ငါးရာတို့သည် ကဿပမြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သံဃာတော်အာနန္ဒမြန်မာ့ဆီကို လှူခွဲဘူးသော ကောင်းမှုကြောင့် ခိုခြေအသွေး နီတွေးနူးညံ့သော ခြေရှိကြကုန်သည်)။

(ဤ၌။ ။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဣဂကိလေသာမိုးဖြင့် စိုစွက်သော စိတ်ရှိနေသည့် အရှင်နန္ဒကို အဘယ်ကြောင့် ကိလေသာတရား တိုးပွားသည်ထက် တိုးပွားလာအောင် နတ်သမီးများကို ပြတော်မူရ (ကြည့်ရှုစေတော်မူရ) သနည်းဟူ၍ မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား ... အရှင် နန္ဒ၏ ကိလေသာတို့ကို အလွယ်ဖြင့်ပင် ပယ်ရှားနိုင်ဘို့ရန် ပြတော်မူ (ကြည့်ရှုစေတော်မူ) သည်။ ထင်ရှားစေဦးအံ့ ... လိမ္မာလှစွာသော ဆေးဆရာသည် သလိပ်၊ သည်းခြေ၊ လေ ဒေါသများ တိုးပွား နှိပ်စက်ခံနေရသည့် သူ့နာကို ဆေးကုလိုသည်ရှိသော် ဆီဆေးကို တိုက်ကျွေးခြင်းစသည်ဖြင့် ရှေးဦးစွာ ဒေါသများကို တိုးပွားနှူးနပ်စေပြီး နောက်မှ အန်ဆေးဝမ်းလားဆေးတို့ဖြင့် ထိုဒေါသများကို အလွယ်တကူ ပယ်ရှားသကဲ့သို့ ဤအတူ ဝေနေယျတို့ကို ဆုံးမခြင်း၌ အတုမရှိ လိမ္မာတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား ဆေးသမားကြီးသည် ဣဂကိလေသာ အပြစ်ဒေါသတိုးပွား နှိပ်စက်ခံနေရသည့် ရှင်နန္ဒတည်းဟူသော သူ့နာကို နတ်သမီးများကို ပြတော်မူ၍ ဣဂကိလေသာ အပြစ်ဒေါသကို ရှေးကထက် တိုးပွားနှူးနပ်စေတော်မူ၏။ ထိုသို့ ပြုခြင်းမှာလည်း အရိယမဂ်တည်းဟူသော ကိလေသာအန်ဆေး၊ ကိလေသာဝမ်းလားဆေးတို့ဖြင့် အကြွင်းအကျန် မရှိအောင် ကိလေသာ အပြစ်ဒေါသ များကို ပယ်ရှားနှင့်ထုတ်ရန် ပြုလုပ်တော်မူခြင်းဖြစ်သည်။ ။

ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရား မေးမြန်းတော်မူသောအခါ အရှင်နန္ဒ ထေရ်သည်—

ဘုန်းတော် ကြီးသော နောင်တော် မြတ်ဘုရား ... (လမ်းခရီးအကြားဝယ် နောင်တော်ဘုရား ပြသခဲ့သည့်) နားရှက် နှာခေါင်း အမြီး အပြတ်ပြတ် အစုတ်စုတ် ဖြစ်ကာ အင်္ဂါကြီးငယ် အသွယ်သွယ်ကို မီးလောင်ထားသည့် မျောက်အိုမကြီးသည် အလှစာရင်း မသွင်းသင့်သကဲ့သို့ ဤအတူပင် နှမတော် (ကြင်ယာလောင်း) ဇနပဒကလျာဏီ သာကီဝင်မင်းသမီးသည် ဤနတ်သမီးငါးရာတို့ကို ထောက်ဆလျှင် အလှစာရင်း မသွင်းသင့်တော့ပါဘုရား၊ စင်စစ်သော်ကား ဤနတ်သမီးငါးရာတို့ကသာလျှင် သာလွန်၍ ရုပ်အဆင်းတင့်တယ် ရှုချင်ဖွယ် ကြည်ညိုဖွယ် ရိကြပါကုန်သည်ဘုရား—

ရတနာ] ညီတော်နန္ဒကို အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်စေခြင်း ၂၂၇

ဟူ၍ လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသခင်က—

ချစ်ညီ နန္ဒ... သင်သည် သုံးပါးသိက္ခာ သာသနာ တည်းဟူသော မြတ်သောအကျင့်၌သာ မွေ့လျော်ပါလော့၊ ချစ်ညီ နန္ဒ... သင်သည် သုံးပါးသိက္ခာ သာသနာတည်း ဟူသော မြတ်သော အကျင့်၌သာ မွေ့လျော်ပါလော့၊ (ယင်းသို့ မြတ်သော အကျင့်၌ မွေ့လျော်လျှင်) သင့် အတွက်တာ ငါဘုရားသည် ခိုခြေအသွေး နီတွေးသော ခြေရောင် အဆင်းရှိကြသည့် နတ်သမီးငါးရာတို့ကို ရဖို့ရန် အာမခံပေ၏—

ဟူ၍ အာမခံစကား မိန့်ကြားတော်မူသောအခါ အရှင်နန္ဒ သည်—

ဘုန်းတော်ကြီးသော နောင်တော်မြတ်ဘုရား... ညီတော် အတွက်တာ နောင်တော်ဘုရားက ခိုခြေအသွေး နီတွေးသော ခြေရောင်အဆင်းရှိကြသည့် နတ်သမီးငါးရာ တို့ကို ရဖို့ရန် အကယ်၍ အာမခံတော်မူပါလျှင် ညီတော် သည် နောင်တော်ဘုရား အထံတော်ဝယ် သုံးပါးသိက္ခာ သာသနာတည်းဟူသော မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံးမှု၌ မွေ့လျော်နှစ်မြိုက် ပျော်ပိုက်ပါတော့မည်ဘုရား—

ဟူ၍ ဝမ်းမြောက်စွာပြန်ကြား လျှောက်ထားဝန်ခံလေသည်။

(ဤ၌။ ။ မြတ်စွာဘုရားသည် ညီတော် အရှင်နန္ဒရဟန်းအတွက် သုံးပါးသိက္ခာ သာသနာတည်းဟူသော မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်သုံး စေရန် အလိုတော်ရှိပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် နတ်သမီးငါးရာတို့ကို ရရှိ သုံးဆောင်ခံစားမှု တည်းဟူသော အဗြဟ္မစရိယဝါသအတွက် အာမခံ တော်မူရပါသနည်းဟူ၍ မေးမြန်းဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား... အရှင်နန္ဒ၏ ဘုရားကား ဇနပဒကလျာဏီ သာကီဝင်မင်းသမီးအပေါ်၌ ပြင်းထန်စွာ ကျရောက်လျက်ရှိချေသည်။ ထိုသို့ ဇနပဒကလျာဏီ သာကီဝင်မင်းသမီး အာရုံ၌ ပြင်းထန်စွာ ကျရောက်လျက်ရှိသော အရှင်နန္ဒ၏ဘုရားကို အာဂန္တုကဖြစ်သော နတ်သမီးငါးရာ အာရုံ၌ ပြောင်းရွှေ့ပြီးမှ ပယ်စွန့် စေဖို့ရန် အလွယ်တကူနှင့် စွမ်းနိုင်မည်ဖြစ်သောကြောင့် မြတ်စွာဘုရား

သည် အဗြဟ္မစရိယဝါသအတွက် အာမခံချက် ပေးတော်မူခြင်းဖြစ်သည် ဟူပေ။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် အရှင်နန္ဒကို ခေါ်ဆောင်ခဲ့၍ တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ ကိုယ်တော်ကို ကွယ်ခဲ့ပြီးလျှင် ဇေတဝန် ကျောင်းတော်၌သာ ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေသည်။ ဇေတဝန် ကျောင်းတော်သို့ ရောက်လတ်သောအခါ အရှင်နန္ဒသည် မြတ်စွာ ဘုရား၌ ဝတ်ပြု၍ မိမိ၏ နေ့သန့်ရာအရပ်သို့ သွားလတ်သည် ရှိသော် မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုယ်တော်ထံမှောက်သို့ ဆည်းကပ် ခစား တရားနာရန် လာရောက်ကြကုန်သော ရဟန်းတို့အား ထိုအကြောင်းကို ပြန်ပြောင်းမိန့်ကြားတော်မူပြီးလျှင် (လောက ဥပမာအားဖြင့် လိမ္မာသောယောက်ျားသည် သစ်သားပျဉ်ချပ် တိုင်စသည်၌ ဝင်ရောက်ကာ အလွယ်နှင့်မထွက်နိုင်သော မယ်န (= အသားပုရစ်) ကို အခြားမယ်န (ပုရစ်) ငယ်တခုဖြင့် ထုနှက် ထုတ်ပြီးမှ ထိုမယ်န (= ပုရစ်) အသစ်ကို လက်စသည်ဖြင့် နှံ့ကာ ဖယ်ရှား၍ ပစ်သကဲ့သို့ ထို့အတူပင် အလေ့အကျက်များသော ဇနပဒကလျာဏီ သာကီဝင်မင်းသမီးအာရုံ၌ စူးဝင်၍နေသော အရှင်နန္ဒ၏ ရာဂတည်းဟူသော မယ်န (= ပုရစ်) ကို အာဂန္တုက အာရုံဖြစ်သည့် နတ်သမီးငါးရာတည်း ဟူသော အခြား မယ်န (= ပုရစ်) ငယ်တခုဖြင့် ထုနှက်ထုတ်ပြီးမှ တဖန် ထိုနတ်သမီး အာရုံကိုလည်း မြတ်သောအကျင့်၏လမ်းကြောင်း အကြောင်း ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ပြီးလျှင် ပယ်ရှားစွန့်ပစ်တော်မူလိုရကား ရဟန်း တော်များကို—

ချစ်သားတို့.... သွားကြကုန်၊ သင်ချစ်သားတို့သည် နန္ဒရဟန်းကို “သူခစား” ဟူသော ပြောဆိုခြင်း၊ “အဝယ် တော်ကြီး” ဟူသော ပြောဆိုခြင်းဖြင့် ကဲ့ရဲ့စကား ပြော ကြားကြကုန်လော့—

ဟူ၍ စေခိုင်းတော်မူလေ၏။ ယင်းသို့ မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြား စေခိုင်းတော်မူချက်အရ များစွာသော ရဟန်းတို့သည် “မြတ်စွာ ဘုရား၏ မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ၏သား

ရတနာ] ညီတော်နန္ဒကို အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်စေခြင်း ၂၂၉

(ဘုရား၏) ညီတော်နန္ဒရဟန်းသည် နတ်သမီးငါးရာတို့ကို ရလိုသောကြောင့် မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်၍ နေသတဲ့၊ မြတ်စွာဘုရားသည် အရှင်နန္ဒ၏အတွက် ခိုခြေအသွေး နီတွေးသော ခြေရောင်အဆင်းရှိကြသည့် နတ်သမီးငါးရာတို့ကို ရဖို့ရန် အာမခံတော်မူသတဲ့ ဟူသော သတင်းစကားကို အနှံ့အပြား ကြားသိကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ အရှင်နန္ဒ၏ သူငယ်ချင်းရဟန်းတို့သည် အရှင်နန္ဒထံသို့ သွားရောက်ကြပြီးလျှင် အရှင်နန္ဒကို—

အရှင်နန္ဒသည် “သူခစားကြီး” ဆိုပါကလား၊ အရှင်နန္ဒသည် “အဝယ်တော်ကြီး” ဆိုပါကလား၊ နတ်သမီးငါးရာတို့ကို ရလိုသောကြောင့် မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်သုံးနေသည်ဆိုပါကလား၊ မြတ်စွာဘုရားသည် အရှင်နန္ဒ၏ အတွက် ခိုခြေအသွေး နီတွေးသော ခြေရောင်အဆင်းရှိကြသည့် နတ်သမီးငါးရာတို့ကို ရဖို့ရန် အာမခံတော်မူသည် ဆိုပါကလား—

ဟူ၍ “သူခစားကြီး” ဟူသော ပြောဆိုခြင်း၊ “အဝယ်တော်ကြီး” ဟူသော ပြောဆိုခြင်းဖြင့် ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချစကား ပြောကြားကြလေကုန်၏။

ထိုအခါ အရှင်နန္ဒသည် သူငယ်ချင်းရဟန်းတို့၏ “သူခစားကြီး” ဟူသော ပြောဆိုချက်၊ “အဝယ်တော်ကြီး” ဟူသော ပြောဆိုချက်ဖြင့် အခံချခက် ရှက်နိုး စက်ဆုပ်လှရကား တပါးတည်း ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ကပ်လျက် မမေ့မလျော့ မပေါ့သောလုံ့လ ရှိသည် ဖြစ်၍ နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိကာ ရဟန်းတရား ပွားများကြီးကုတ် အားထုတ်တော်မူလေလျှင် မကြာမြင့်မီပင် အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ဆိုက်ရောက်တော်မူလေ၏။ ယင်းသို့ အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ဆိုက်ရောက်တော်မူရကား အသီတိမဟာသဘဝကြီး ရှစ်ကျိပ်တွင် တပါးအပါအဝင် ဖြစ်တော်မူလေ၏။

ထိုအခါ အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာမြဟ္မာကြီး တယောက်သည် သန်းကောင်ယံအခါ၌ မြတ်စွာဘုရားထံတော်မှောက်သို့ လာရောက်ချဉ်းကပ် သင့်လျော်ရာက ရပ်ပြီးလျှင် အရှင်နန္ဒမထေရ် ရဟန္တာဖြစ်ကြောင်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ လျှောက်ထားပြောကြားလေသည်။ ယင်းသို့ မြဟ္မာကြီး လျှောက်ထားသည့် စကား၏ အခြားမဲ့၌ပင် “အဘယ်သို့နည်း” ဟု ဆင်ခြင် စဉ်းစားတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ သန္တာန်တော်၌လည်း “နန္ဒရဟန်းသည် အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုအပ်လေပြီ” ဟူ၍ သိသော သဗ္ဗညုတရွှေဉာဏ်တော် ဖြစ်ပွားလေသည်။

**အရှင်နန္ဒမထေရ် ဘုရားထံမှောက် လာရောက်
လျှောက်ထားခြင်း**

ရှေး၌ ပြုဆိုအပ်ပြီးသောအတိုင်း အရှင်နန္ဒမထေရ်သည် သူငယ်ချင်းရဟန်းတို့က ပြက်ရယ်ပြောင်လှောင်မှု ပြုအပ်ရကား “ငါသည် ဤသို့ ကောင်းစွာ ဟောကြားအပ်သော ဓမ္မဝိနယသာသနာ၌ ရဟန်းပြုပြီးလျှင် နတ်သမီးတို့ကို ရရှိဖို့ရန် မြတ်စွာဘုရားကို အာမခံသူဖြစ်အောင် ပြုခဲ့မိလေပြီ။ (သို့ရကား) ငါသည် ဝန်လေးသော အမှုကို ပြုအပ်ခဲ့လေပြီ” ဟူ၍ သံဝေဂဖြစ်ရှိကာ ဟိရိဩတ္တပ္ပတရားကို ဖြစ်ပွားစေလျက် မနေမနား အားထုတ်လတ်သော် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်၍ “ငါသည် မြတ်စွာဘုရားကို ထိုအာမခံဝန်ခံချက်မှ လွတ်စေရပါမူ ကောင်းလေစွာ” ဟုကြံစည် ဆင်ခြင်တော်မူပြီးလျှင် ထိုည၌လွန်မြောက် မိုးသောက်လတ်သော အခါ မြတ်စွာဘုရားထံမှောက်သို့ သွားရောက်ချဉ်းကပ်၍ မြတ်စွာဘုရားကို—

ဘုန်းတော် ကြီးသော နောင်တော် မြတ်ဘုရား……
 နောင်တော်ဘုရားသည် ညီတော်အတွက် ခိုခြေအသွေး
 နီတွေးသောခြေရောင်အဆင်းရှိကြသည့် နတ်သမီး ငါးရာ
 တို့ကို ရရှိဖို့ရန် အာမခံတော်မူခဲ့လေပြီ။ ဘုန်းတော်ကြီး
 သော နောင်တော်မြတ်ဘုရား…… နောင်တော် ဘုရားကို

ရတနာ] အရှင်နန္ဒ ဘုရားထံလာရောက်လျှောက်ထားခြင်း ၂၃၁

အကျွန်ုပ်(ညီတော်)သည် ထို ဝန်ခံချက် အာမခံချက်မှ လွတ်ပါ၏—

ဟူ၍ လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း ညီတော်အရှင်နန္ဒမထေရ်ကို—

ချစ်ညီနန္ဒ...ငါဘုရားသည်လည်း မိမိစိတ်ဖြင့် သင်၏ စိတ်ကိုပိုင်းခြားဝေဘန်ကာ “နန္ဒရဟန်းသည်အရဟတ္တဖိုလ် သို့ ရောက်ခဲ့လေပြီ”ဟူ၍ သိမြင်ခဲ့လေပြီ၊ ရဟန္တာ မြဟ္မာ ကြီးကလည်း ငါဘုရားအား သင်ချစ်ညီ ရဟန္တာ ဖြစ်ကြောင်း လာရောက် လျှောက်ထားခဲ့လေပြီ၊ ချစ်ညီနန္ဒ... အကြင်အခါ (အကြင်စိတ္တက္ခဏ) ၌ သင်၏ စိတ်သည် အာသဝေါတရားတို့မှ လွတ်လေပြီ၊ ထိုအခါ (ထိုစိတ္တက္ခဏ)၏အခြားမဲ့ မှာပင် ငါဘုရားသည် ထိုအာမခံ ဝန်ခံချက်မှ လွတ်ခဲ့လေပြီ—

ဟူ၍ မိန့်ဆိုတော်မူပြီးလျှင် အလွန်နှစ်သက်အားရမ်း ဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိတော်မူရကား—

ယဿ နိတ္ထိဏ္ဏော ပင်္ဂော၊
မဒ္ဓိတော ကာမကဏ္ဍကော။
မောဟက္ခယံ အနုပ္ပတ္တော၊
သုခဒုက္ခေသု န ဝေဓတီ သ ဘိက္ခု။

ယဿ = အကြင် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်သည်။ ပင်္ဂော = မိစ္ဆာအယူတည်းဟူသော ညွှန်ပျောင်းကို။ (ဝါ) သံသရာတည်းဟူသော ညွှန်ပျောင်းကို။ နိတ္ထိဏ္ဏော = အရိယမဂ်တည်းဟူသော တံတားနင်းကြမ်းဖြင့် နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော တဖက်ကမ်းရောက်အောင် ကူးမြောက်တော်မူအပ်လေပြီ။ ကာမကဏ္ဍကော = သတ္တဝါများဖြင့် လှပုံယင်ကို စူးဝင်မှောင့် ရောင့် ကိလေသာ ကာမတည်းဟူသော ဆူးငြောင့်ကို။ မဒ္ဓိတော = ပညာဉာဏ်စက်တုတ်လက်နက်ဖြင့် မှန်မှန်ညက်ပျက်စီးအောင် ဖျက်ဆီးချေမှုန်း

အပ်လေပြီ။ ယော = အကြင်အရိယာသခင် အရှင်သူမြတ်သည်။ မောဟက္ခယံ = မောဟ၏ကုန်ရာ အရဟတ္တဖိုလ် နိဗ္ဗာန်သို့။ အနုပ္ပတ္တော = မဂ်ဉာဏ်လေးထောက် အစဉ် လျှောက်၍ ရောက်တော်မူလေပြီ။ သ—သော ဘိက္ခု = ကိလေသာမိုက်မဲ မှောင်ထုခဲကို ဖြိုခွဲဖျက်ဆီးတော်မူပြီး သော ထိုရဟန္တာသခင် အရှင်သူမြတ်သည်။ သုခဒုက္ခေ- သု = ချမ်းသာ ဆင်းရဲ ဤနှစ်တွဲတို့ကြောင့်။ (ဝါ) ဣဋ္ဌာ- နိဋ္ဌံ လောကဓံရှစ်ရပ်တို့ကြောင့်။ န ဝေဓတိ = ဖောက်ပြန် တုန်လှုပ်တော်မမူ။—

ဟူသော ဤဥဒါန်းဂါထာကို မြက်ဆိုကျူးရင့်တော်မူလေ၏။

တနေ့သ၌ ရဟန်းတော်များသည် အရှင်နန္ဒမထေရ်ကို “ငါ့ရှင် နန္ဒ... သင်သည် ရှေးရှေးရက်များက သာသနာတော်ဝယ် မပျော်ပိုက်ဟူ၍ ပြောဆိုခဲ့လေပြီ၊ ယခုအခါ၌ သင်၏စိတ်သည် အဘယ်သို့ ဖြစ်လေသနည်း” ဟူ၍ မေးမြန်းကြသည်ရှိသော် အရှင် နန္ဒမထေရ်က “ငါ့ရှင်တို့... ယခုအခါ ငါ့မှာ လူ့ဘောင်သို့ လျှောက်လိုသောစိတ် ပိတ်မရှိတော့ပြီ” ဟူ၍ ဖြေကြားပြောဆို လေသည်။

အရှင်နန္ဒ ဖြေကြားသည့် ထိုစကားကို ကြားကြရလျှင် ရဟန်း တော်တို့သည် “အရှင်နန္ဒသည် မဟုတ်မမှန်သောစကားကို ပြော ကြားဘိ၏၊ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ဖြေကြားဘိ၏၊ လွန်ခဲ့သောနေ့တို့က ‘သာသနာတော်ဝယ် မပျော်ပိုက်’ ဟူ၍ ပြောဆိုပြီးလျှင် ယခုအခါ ကျမှ ‘ငါ့မှာ လူ့ဘောင်သို့ လျှောက်လိုသော အလိုဆန္ဒ လုံးဝ မရှိတော့ပြီ’ ဟု ပြောဆိုဘိ၏” ဟူ၍ ရှုတ်ချစကား ပြောကြားကြ ပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရား ထံတော်မှောက်သို့ သွားရောက်ကြ၍ မြတ်စွာဘုရားအား ထိုအကြောင်းကို လျှောက်ထားကြလေ ကုန်၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် “ရဟန်းတို့... လွန်ခဲ့သော နေ့တို့က နန္ဒရဟန်း၏ ကိုယ်ခန္ဓာသည် မကောင်းသဖြင့် မိုးအပ်

ရတနာ] အရှင်နန္ဒ ဘုရားထံလာရောက်လျှောက်ထားခြင်း ၂၃၃

သော အိမ်နှင့်တူ၏။ ယခုအခါ၌မူ ကောင်းစွာမိုးအပ်သော အိမ်နှင့်တူ၏။ မှန်၏— ဤ နန္ဒရဟန်းသည် နတ်သမီးတို့ကို မြင်ပြီး သောအခါမှစ၍ ရဟန်းကိစ္စ အထွတ်အထိပ်ရောက်အောင် ကျင့် ဆောင်ကြိုးကုတ် ရဟန်းတရားကို အားထုတ်လတ်ရကား ယခု အခါ ရဟန်းကိစ္စ အထွတ်အထိပ် (= အရဟတ္တဖိုလ်) သို့ ရောက် လေပြီ” ဟူ၍ မိန့်တော်မူပြီးလျှင်—

(၁) ယထာ အဂါရံ ဒုစ္ဆန္တံ၊
ဝုဠိ သမတိဝိဇ္ဇတိ။
ဧဝံ အဘာဝိတံ စိတ္တံ၊
ရာဂေါ သမတိဝိဇ္ဇတိ။

ဘိက္ခဝေ = ရဟန်းတို့...။ ဒုစ္ဆန္တံ = မကောင်းသဖြင့် မိုးအပ်သော။ အဂါရံ = အိမ်ကို။ ဝုဠိ = မိုးရေသည်။ သမတိဝိဇ္ဇတိ ယထာ = ထိုးဖောက်လှစ်ထွင်း အတွင်းသို့ လွှမ်းမိုးဝင်သကဲ့သို့။ ဧဝံ = ဤအတူ။ အဘာဝိတံ = သမထ, ဝိပဿနာ ဘာဝနာနှစ်ပါးတို့ဖြင့် မပွားများအပ် သော။ စိတ္တံ = စိတ်ကို။ ရာဂေါ = ရာဂကိလေသာသည်။ (ဝါ) ရာဂ, ဒေါသ, မော, မာနမှ စ၍များတွေ ကိလေသာ တည်းဟူသော မိုးရေသည်။ သမတိဝိဇ္ဇတိ = ထိုးဖောက် လှစ်ထွင်း အတွင်းသို့ လွှမ်းမိုးဝင်လေတော့၏။

(၂) ယထာ အဂါရံ သုစ္ဆန္တံ၊
ဝုဠိ န သမတိဝိဇ္ဇတိ။
ဧဝံ သုဘာဝိတံ စိတ္တံ၊
ရာဂေါ န သမတိဝိဇ္ဇတိ။

ဘိက္ခဝေ = ရဟန်းတို့...။ သုစ္ဆန္တံ = ကောင်းစွာ မိုးအပ်သော။ အဂါရံ = အိမ်ကို။ ဝုဠိ = မိုးရေသည်။ န သမတိဝိဇ္ဇတိ ယထာ = ထိုးဖောက်လှစ်ထွင်း အတွင်းသို့ လွှမ်းမိုး၍ မဝင်နိုင်သကဲ့သို့။ ဧဝံ = ဤအတူ။ သုဘာဝိတံ = သမထ, ဝိပဿနာ ဘာဝနာ နှစ်ပါးတို့ဖြင့်

ကောင်းစွာပွားများအပ်သော။စိတ္တံ = စိတ်ကို။ရာဂေါ = ရာဂကိလေသာသည်။ (ဝါ) ရာဂ, ဒေါသ, မော, မာနမှ စ၍များထွက်လေသာတည်းဟူသော မိုးရေသည်။ နသမတိဝိဇ္ဇတိ = ထိုးဖောက်လှစ်ထွင်း အတွင်းသို့လွှမ်းမိုးဝင်ခြင်းငှါ အလျှင်းပင် မတတ်နိုင်တော့ချေ။—

ဟူသော ဤတရား ၂-ဂါထာတို့ကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။ ဂါထာအဆုံး၌ များစွာသောရဟန်းတို့သည် သောတာပတ္တိဖိုလ်စသည်တို့သို့ ရောက်ဆိုက်ကြလေကုန်၏။ (သို့ရကား) ဤတရားဒေသနာသည် များစွာသော လူအပေါင်းအား အကျိုးကျေးဇူးများစွာရှိသော တရားဒေသနာ ဖြစ်လေသတည်း။

ကပ္ပဋ္ဌဇာတ်ကို ဟောကြားတော်မူခြင်း

ထိုမှ နောက်အခါ၌ ရဟန်းတို့သည် တရားစကား ဟောကြားဆွေးနွေးရာ ဓမ္မာရုံကျောင်းဆောင်၌ “ငါ့ရှင်တို့... ဘုရားတို့မည်သည် အလွန်ဘရာ လက်ဖျစ်တီး၍ အံ့ချီးထိုက်တော်မူပါကုန်၏။ ဇနပဒကလျာဏီ သာကီဝင်မင်းသမီးကို အမှီပြု၍ သာသနာတော်ဝယ် မမွေ့လျော် မပျော်ပိုက်သော အရှင်နန္ဒကို စဉ်လျက် မြတ်စွာဘုရားသည် နတ်သမီးများကို ငါးစာသဖွယ် ပြုလုပ်၍ ဆုံးမတော်မူအပ်လေပြီ” ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရား၏ အံ့ဩဖွယ် ကျေးဇူးဂုဏ်နှင့်စပ်သော စကားကို ပြောကြားနေဆဲရှိကြကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုဓမ္မာရုံကျောင်းဆောင်သို့ ကြွရောက်တော်မူလာ၍ “ရဟန်းတို့... ယခုငါဘုရား ကြွရောက်လာသောအခါ၌ သင်တို့သည် အဘယ်မည်သောစကားဖြင့် ညီမှုစည်းဝေး၍ နေကြကုန်သနည်း” ဟူ၍ မေးမြန်းတော်မူလေသော် ရဟန်းတို့သည် “ဤမည်သော (= အရှင်နန္ဒကို ရှင်တော်ဘုရား ယဉ်ကျေးအောင်ဆုံးမပုံနှင့်စပ်သော) စကားဖြင့် ညီမှုစည်းဝေး၍ နေကြပါကြောင်း” ပြန်ကြားလျှောက်ထားကြလေကုန်၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် “ရဟန်းတို့... ယခုအခါ၌သာ မဟုတ်သေး၊ ရှေးအခါကလည်း ငါဘုရားသည် ဤနန္ဒရဟန်းကို

ရတနာ] ကပ္ပဋ္ဌဇာတ်ကို ဟောကြားတော်မူခြင်း ၂၃၅

မာတုဂါမဖြင့် ဖြားယောင်း၍ ဆုံးမအပ်ဘူးသည်သာတည်း”ဟု မိန့်တော်မူ၍ ထိုရဟန်းတို့ တောင်းပန်အပ်ရကား အတိတ်ဖြစ်ရပ် ကပ္ပဋ္ဌဇာတ်ကို ဟောကြားထုတ်ဆောင်တော်မူသည်မှာ—

ရဟန်းတို့ … ရှေးလွန်လေပြီးသော အခါ ဗာရာဏသီပြည် အရပ်၌ မြဟ္မဒတ်မင်း မင်းပြုစဉ် ထို ဗာရာဏသီပြည်၌ နေလေ့ ရှိသော ကပ္ပဋ္ဌ-အမည်ရှိသော ကုန်သည်တစ်ဦး ရှိလေသည်။ ထို ကပ္ပဋ္ဌကုန်သည်မှာ တကုမ္ဘာ့အချိန်စီးသည့် ဝန်ကို ထမ်းဆောင် နိုင်သော မြည်း (= လား) တကောင်ရှိလေသည်။ ထိုမြည်းသည် တနေ့ချင်းဖြင့်ပင် ခုနစ်ယူဇနာတို့တိုင်တိုင် သွားရောက်နိုင်၏။

အခါတပါး၌ ကပ္ပဋ္ဌကုန်သည်သည် မြည်းဝန်တင် (= လားဝန် တင်) ကုန်သည်တို့နှင့် အတူတကွ တက္ကသိုလ်ပြည်သို့ သွားရောက် ၍ မိမိ၌ ပါလာသော ကုန်များကို စွဲအောင် မရောင်းရသေးမီ မိမိ၏မြည်းကို လွတ်လပ်စွာ အစာရှာ ကျက်စားရန် လွှတ်၍ ထားလေသည်။ ထိုအခါ ကပ္ပဋ္ဌကုန်သည်၏ ထိုမြည်း (= လား) သည် ကျုံးဘေး မြေနုအပြင်၌ လှည့်လည်ကျက်စားလေသော် မြည်းမတကောင်ကို တွေ့မြင်၍ အနီးသို့ ချဉ်းကပ်လေ၏။ ထိုအခါ မြည်းမနှင့် မြည်းဖိုတို့ အတုံ့အလှယ် မေတ္တာစကား နှီးနှော ပြော ကြားကြသည်မှာ—

- မြည်းမ။ ။ရှင်…ဘယ်အရပ်မှ လာခဲ့ရသနည်း။
- မြည်းဖို။ ။ဗာရာဏသီပြည်မှ လာခဲ့ပါသည်။
- မြည်းမ။ ။အဘယ်အလုပ်ဖြင့် လာခဲ့ပါသနည်း။
- မြည်းဖို။ ။ကုန်သွယ်ခြင်းအလုပ်ဖြင့် လာခဲ့ပါသည်။
- မြည်းမ။ ။ရှင်… အဘယ်မျှ လေးလံသော ဝန်ကို ထမ်း ဆောင်ရပါသနည်း။
- မြည်းဖို။ ။တကုမ္ဘာ့ အချိန် စီးသော ဝန်ကို ထမ်းဆောင် ရပါသည်။

မြည်းမ။ ။ရှင် ... ဤမျှ လေးလံသော ဝန်ကြီးကို ထမ်းဆောင်ကာ ခရီးယူဖန် အဘယ်မျှလောက် သွားရပါသနည်း။

မြည်းဖို။ ။တနေ့လျှင် ခုနစ်ယူဖန်အောင် သွားရပါသည်။

မြည်းမ။ ။ရှင်မှာ ရောက်လေရာရာ အရပ်ဌာန၌ ခြေဆုပ်လက်နယ်မှု ယုယပြုစုမည့် အလုပ်အကျွေး တဦး တယောက်များ ရှိပါသလား။

မြည်းဖို။ ။မရှိပါ။

မြည်းမ။ ။ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် (= ဒီလိုဆိုလျှင်) ရှင်သည် ကြီးစွာသော ဆင်းရဲဒုက္ခကို ခံစားနေရမှာပေါ့၊ (ရိသဲ့သဲ့ ပြောဆိုလေသည်)။

(တိရစ္ဆာန်တို့မှာ ခြေဆုပ်လက်နယ်မှု ပြုစုသောသူမည်သည် မရှိသော်လည်း ကာမ အနှောင်အဖွဲ့ဖြင့် ဖွဲ့စပ်မိရန် ထိုသို့သော စကားကို ပြောကြားခြင်းဖြစ်သည်)။

မြည်းဖိုသည် မြည်းမ၏ ယင်းသို့ (ရိသဲ့သဲ့ ကန့်ကရ) ပြောကြားသောစကားကြောင့် အလုပ်၌ မပျော်ပိုက်နိုင် တမိုင်တွေတွေ ဖြစ်၍ နေလေပြီ။ ကပ္ပဋကုန်သည်လည်း မိမိ ပါလာသော ကုန်များကို စွဲအောင် မောင်းချပြီးလတ်သော် ထိုမြည်း အနီးသို့ လာရောက်၍ “ချစ်သား...လာလော့၊ သွားကြကုန်စို့” ဟူ၍ ပြောကြားလေ၏။ “သင်တို့သာ သွားကြလော့၊ ငါကား မလိုက်ပါနိုင်” ဟူ၍ မြည်းက ပြန်ကြားငြင်းဆန်လေသည်။

ထိုအခါ ကပ္ပဋကုန်သည်သည် အဖန်ဖန် လိုက်ပါရန်အကြောင်း တောင်းပန် ပြောဆိုသော်လည်း မလိုက်ပါလိုသော ထိုမြည်း (= လား) ကို “မြိမ်းချောက်ပြီးမှ ထိုမြည်းကို ဆောင်ယူရတော့မည်” ဟု ကြံစည်စဉ်းစားပြီးလျှင်—

(၁) ပတောဒံ တေ ကရိဿာမိ၊
သောဋ္ဌသင်္ဂုလိကဏှကံ။
သဒ္ဓိန္ဒိဿာမိ တေ ကာယံ၊
ဧဝံ ဇာနာဟိ ဂဒြဘ။

ဂဒြဘ = စိတ်ထားသေးနပ် ဟယ်မြည်းယုတ်...။
တေ = သင်မြည်းယုတ်အား။ အဟံ = ငါသည်။ သော-
ဋ္ဌသင်္ဂုလိကဏှကံ—သောဋ္ဌသင်္ဂုလိကဏှကေန =
ဆယ့်ခြောက်လက်မ ပမာဏရှည်ဖြူး သံဆူးတပ်သည့်
ကြိမ်လုံးဖြင့်။ ပတောဒံ = ထိုးဆွရိုက်နှက်ခြင်းကို။ ကရိ-
ဿာမိ = ပြုရပေလတ်အံ့။ တေ = သင်မြည်းယုတ်၏။
ကာယံ = ကိုယ်ကို။ သဒ္ဓိန္ဒိဿာမိ = ပေါက်ပြတ်စုတ်ကွဲ
အောင် ဖြတ်ခွဲရပေတော့အံ့။ ဧဝံ = ဤသို့။ (တံ = သင်
မြည်းယုတ်သည်)။ ဇာနာဟိ = သိမှတ်လေလော့။—

ဟူသော ဤဂါထာကို ရွတ်ဆိုပြောကြားလေသည်။

ထိုစကားကိုကြား၍ မြည်းသည် “ယင်းသို့ဖြစ်လျှင် ငါကလည်း
သင့်အပေါ်မှာ ပြုလုပ်ရမည့်အလုပ်ကို သိရမှာပေါ့” ဟူ၍ ပြော
ကြားပြီးလျှင်—

(၂) ပတောဒံ မေ ကရိဿသိ၊
သောဋ္ဌသင်္ဂုလိကဏှကံ။
ပုရတော ပတိဋ္ဌဟိတွာန၊
ဥဒ္ဓရိတွာန ပစ္စတော။
ဒန္တံ တေ ပါတယိဿာမိ၊
ဧဝံ ဇာနာဟိ ကပ္ပဋ္ဌ။

ကပ္ပဋ္ဌ = ကပ္ပဋ္ဌတွင်မည် အိုကုန်သည်။ (တံ = သင်
သည်)။ မေ = ငါ့အား။ သောဋ္ဌသင်္ဂုလိကဏှကံ—
သောဋ္ဌသင်္ဂုလိကဏှကေန = ဆယ့်ခြောက်လက်မ ပမာဏ
ရှည်ဖြူး သံဆူးတပ်သည့်ကြိမ်လုံးဖြင့်။ ပတောဒံ = ထိုးဆွ
ရိုက်နှက်ခြင်းကို။ ကရိဿသိ = အကယ်၍များ ပြုလုပ်

ငြားအံ့။ (ဝေံ = ဤသို့ ပြုလုပ်သည်ရှိသော်)။ အဟံ =
 ငါသည်။ ပုရတော = ရွှေလက်နှစ်ဖက်ဖြင့်။ ပတိဋ္ဌဟိ-
 တွာန = မြေခိုင်ကျည် ကြီးကြီးတည်၍။ ပစ္စတော =
 နောက်ခြေနှစ်ဖက်ဖြင့်။ ဥဒ္ဓရိတွာန = တအားသွန်
 ခုန်မြောက်ကန်ကျောက်၍။ တေ = သင်၏။ ဒန္တံ = သွား
 အပေါင်းကို။ ပါတယိဿာမိ = မြေသို့ကျကြွကျိုးအောင်
 ချိုးရပေလတ်အံ့။ ဝေံ = ဤသို့။ (တံ = သင်ကပွင့်
 ကုန်သည်သည်)။ ဇာနာဟိ = သိမှတ်လေလော့။—

ဟူသော ဤ(ရန်တုံ့မူမည့်) ဂါထာကို ရွတ်ဆို ပြန်ကြားလေ၏။

ထိုမြည်း၏ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ရန်တုံ့မူမည့်စကား ပြောကြားလတ်သည်ကို
 ကြားသိရ၍ ကပွင့် ကုန်သည်သည် “အဘယ်အကြောင်းကြောင့်
 ဤမြည်းသည် ဤသို့ပြောဆိုသနည်း” ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်စဉ်းစား၍
 ဤမှ ထိုမှ ကြည့်ရှုလတ်သည်ရှိသော် ထိုမြည်းမပျိုကို မြင်ရ၍ “ဤ
 မြည်းမပျိုသည် ဤမြည်းဖိုကို ဤသို့ပြောကြားအောင် သင်ကြား
 ပေးအပ်သည် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ (သို့ရကား) ‘ချစ်သား... သင့်
 အတွက်တာ ဤသို့သဘောရှိသည့် မြည်းမပျိုကို ငါဆောင်ပေး
 မည်’ ဟု မာတုဂါမဖြင့် ထိုမြည်းဖိုကို ဖြားယောင်း၍ ငါခေါ်
 ဆောင်မှ သင့်လျော်တော့မည်’ ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင်—

(၃) စတုပ္ပဒိံ သင်္ခမုခိံ၊
 နာရိံ သဗ္ဗင်္ဂသောဘိဏိံ။
 ဘရိယံ တေ အာနယိဿာမိ၊
 ဝေံ ဇာနာဟိ ဂဗြဘ။

ဂဗြဘ = ငါ၏သားကြီး အမောင်မြည်း...။ တေ =
 သင့်အား။ (ဝါ) သင်၏အတွက်တာ။ စတုပ္ပဒိံ =
 အခြေလေးချောင်းရှိသော။ သင်္ခမုခိံ = ခရုသင်းအတူ
 စင်ဖြူသောမျက်နှာရှိသော။ သဗ္ဗင်္ဂသောဘိဏိံ = ခပ်သိမ်း
 သော ကိုယ်အင်္ဂါဖြင့် တင့်တယ်လှပသော။ နာရိံ ဘရိ-
 ယံ = မြည်းမပျိုငယ် ဇနီးသယ်ကို။ အာနယိဿာမိ =

ဗာရာဏသီပြည်မှောက် ရောက်လျှင်မနွေး ငါရှာဖွေယူ
ဆောင်၍ပေးပေလတ်အံ့။ ဧဝံ = ဤသို့။ (တွံ = ငါ၏
သားကြီးအမောင်မြည်းသည်။) ဇာနာဟိ = ပုံသေဆတ်
ဆတ် သိမှတ်ပါလေလော့။ —

ဟူသော ဤ (ဖြားယောင်းသည့်) ဂါထာကို ရွတ်ဆိုလေ၏။ ထို
စကားကို ကြားရ၍ မြည်းဖိုသည် အလွန်နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်
သော စိတ်ရှိရကား—

(၄) စတုပ္ပဒိံ သင်္ခမုဒိံ၊
နာရိံ သဗ္ဗင်္ဂသောဘိဏိံ။
ဘရိယံ မေ အာနယိဿသိ၊
ဧဝံ ဇာနာဟိ ကပ္ပဋ္ဌ။
ကပ္ပဋ္ဌ ဘိယျော ဂမိဿာမိ၊
ယောဇနာနိ စတုဒ္ဒသ။

ကပ္ပဋ္ဌ = ငါ့ကျေးဇူးရှင် သခင်ကပ္ပဋ္ဌ...။ မေ =
ငါ့အား။ (ဝါ) ငါ၏ အတွက်တာ။ စတုပ္ပဒိံ = ဇာတ်တူ
မှန်ဘီ အခြေလေးချောင်းရှိသော။ သင်္ခမုဒိံ = ခရုသင်း
အတူ စင်မြူသော မျက်နှာရှိသော။ သဗ္ဗင်္ဂသောဘိဏိံ =
ခပ်သိမ်းသော ကိုယ်အင်္ဂါဖြင့် တင့်တယ် လှပစွာသော။
နာရိံ ဘရိယံ = မြည်းမပျိုငယ် ဇနီးသယ်ကို။ အာန-
ယိဿသိ = ဗာရာဏသီပြည်မှောက် ရောက်လျှင်
မနွေး သင်ရှာဖွေယူဆောင်၍ပေးငြားအံ့။ ဧဝံ = ဤသို့
ဧကန် မှန်လတ်သည်ရှိသော်။ ကပ္ပဋ္ဌ = ငါ့ကျေးဇူးရှင်
သခင်ကပ္ပဋ္ဌ...။ အဟံ = သင့်သားတော်ကြီး ငါမြည်း
လိမ္မာသည်။ ဘိယျော = ရှေးကထက်တိုး ဆထမ်းပိုးလျှင်။
စတုဒ္ဒသ ယောဇနာနိ = ခရီးရှည်ဝေး တဆယ့်လေး
ယူဇနာတို့တိုင်တိုင်။ ဂမိဿာမိ = တနေ့ချင်းပေါက် ငါ
ရောက်အောင်သွားပေအံ့။ ဧဝံ = ဤသို့။ (တွံ = သင်
ငါ့ကျေးဇူးရှင် သခင်ကပ္ပဋ္ဌသည်။) ဇာနာဟိ = ပုံသေ
ဆတ်ဆတ် သိမှတ်တော်မူပါလော့။ —

ဟူသော ဤ (အားတက်သည့် အကြောင်းကို ဖော်ပြသော) ဂါထာကို ရွတ်ဆိုလေ၏။

ထိုအခါ ကပ္ပဋကုန်သည်သည် ထိုမြည်းဖိုကို “ချစ်သား... ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့လျှင် လာလော့” ဟု ခေါ်ဆောင်ကာ မိမိ၏နေရာ ဗာရာဏသီပြည်သို့ အရောက်သွားလေ၏။ နှစ်ရက်သုံးရက်လွန် သောအခါ ထိုမြည်းသည် ကပ္ပဋကုန်သည်ကို “ငါ့ကျေးဇူးရှင် သခင်ကပ္ပဋ... သခင်တို့သည် ‘သင့်အတွက်တာ မြည်းမပျိုငယ် ဇနီးသယ်ကို ငါဆောင်ယူ၍ပေးမည်’ ဟု အကျွန်ုပ်ကို ပြောခဲ့ကြပြီ မဟုတ်လော့” ဟူ၍ အရေးဆိုသောစကားကို ပြောကြားလေ သည်။ ထိုအခါ ကပ္ပဋကုန်သည်သည်—

အိမ်း ငါပြောခဲ့သည် မှန်ပေ၏။ ငါသည် ငါ့စကားကို မဖျက်ပါ။ သင့်အတွက်တာ မြည်းမပျိုငယ် ဇနီးသယ်ကို ငါရှာဖွေယူဆောင်၍ ပေးပါမည်။ သို့သော်လည်း စားနပ် ရိက္ခာကိုကား သင်တကောင် အတွက်သာလျှင် ငါပေး နိုင်မည်၊ (သင့်ဇနီးသယ် မြည်းမငယ်အတွက်ကိုကား ငါ မပေးနိုင်)။ သင့်အတွက်တာ ငါပေးအပ်သော စားနပ် ရိက္ခာသည် သင်၏ ဇနီးသယ် အတွက်ပါလောက်သည် မူလည်း ဖြစ်စေ၊ မလောက်သည် မူလည်းရှိစေ သင်သည် ပင် စဉ်းစားဆင်ခြင် အသိဉာဏ် ဝင်လေလော့၊ အထူး ငါပြောလိုသည်မှာ ... သင်တို့နှစ်ဦး ပျော်မြူးဆက်ဆံ မှုကို အကြောင်းပြု၍ သားသမီးများ မွေးဖွားလာကြပေ ဦးမည်၊ ထိုများစွာသော သားသမီးတို့နှင့် တကွ သင့် အတွက်တာ ငါပေးအပ်သော စားနပ်ရိက္ခာသည် လောက် ငသည်မူလည်းဖြစ်စေ၊ မလောက်သည်မူလည်း ဖြစ်စေ (ငါ့တာဝန်မဟုတ်ပေ။) သင်သည်ပင် ထို စားနပ်ရိက္ခာ အရေးကို တွေးတောဆင်ခြင် အသိဉာဏ်ဝင်လေလော့ ချစ်သား” —

ဟူ၍ အဆုံးအမ သြဝါဒစကား ပြောကြားလေ၏။ မြည်းသည် ထိုကပ္ပဋကုန်သည် သြဝါဒစကား မိန့်ကြား ပြောဆိုစဉ်ပင်

မြည်းမပျိုအပေါ်မှာ တွယ်တာဝဲကွက်ခြင်း ကင်းပြတ်၍ သွားလေ
တော့၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤကပ္ပဋ္ဌဇာတ် တရားဒေသနာမြတ်ကို
ဆောင်တော်မူ၍ “ရဟန်းတို့ ... ယခုအခါ ဇနပဒကလျာဏီ
သာကီဝင်မင်းသမီးသည် ထိုစဉ်အခါ မြည်းမပျို ဖြစ်ခဲ့လေပြီ၊
ယခုအခါ နန္ဒရဟန်းသည် ထိုစဉ်အခါ မြည်းမိဖြစ်ခဲ့လေပြီ၊ ယခု
အခါ ငါဘုရားသည်ပင် ထိုစဉ်အခါ ကပ္ပဋ္ဌကုန်သည် ဖြစ်ခဲ့လေပြီ၊
ဤသို့လျှင် ရှေးအခါကလည်း ထိုနန္ဒရဟန်းကို ငါဘုရားသည်
မာတုဂါမဖြင့် ဖြားယောင်း၍ လိမ္မာအောင် ဆုံးမအပ်ခဲ့လေပြီ”
ဟူ၍ မိန့်ဆိုတော်မူကာ ဇာတ်တော်ကို အပြီးအဆုံး နိဂုံးသတ်
တော်မူလေ၏။

ကပ္ပဋ္ဌဇာတ် ပြီး၏။

အမှာစကားရပ်။ ။မြတ်စွာဘုရား သခင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်
အရပ်ဝယ် ဒုတိယဝါ တတိယဝါ စတုတ္ထဝါ ကပ်တော်မူသော
အခါနှင့်စပ်၍ “ရှေးဝါဆိုစဉ်ဝတ္ထုကျမ်း”၌—

(၁) ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ် စာမျက်နှာ ၄၂၂-
၌လာရှိသော သာရိပုတ္တတ္ထေရဿ သဟာယကမြာဟုဏ-
ဝတ္ထု (= အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်၏ သူငယ်ချင်း
ပုဏ္ဏား ဝတ္ထု)၊

(၂) ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ် စာမျက်နှာ ၈၀-
၌လာသော စုန္ဒသူကရိကဝတ္ထု(= စုန္ဒမည်သော ဝက်ထိုး
သမားဝတ္ထု)၊

(၃) ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ် စာမျက်နှာ ၃၈၃-
၌လာသော မဟာကဿပတ္ထေရဝတ္ထု—

ဤသုံးဝတ္ထုတို့ကို ထုတ်ဖော်ရေးသားပြီးလျှင် “ဤကဲ့သို့ ဒုတိယဝါ
ကစ၍ စတုတ္ထဝါတိုင်အောင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်း

တော်၌ ဗိဇ္ဇိသာရမင်းအား ပေးသောပဋိညာဉ်ကို အကြောင်းပြု၍ ဤသို့ အစရှိသော ဒေသနာကို များစွာသော နတ်လူတို့အား ဟောကြားတော်မူ၍ များစွာသော နတ်လူတို့အား မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်တရားကို ပေးတော်မူ၏” ဟူ၍ ရေးသားပြီးလျှင် ဒုတိယ တတိယ စတုတ္ထ ဝါဆိုစဉ်အခင်းကို သိမ်းလေသည်။

ထို“ရှေးဝါဆိုစဉ်ဝတ္ထုကျမ်း” လာ သုံးဝတ္ထုတို့ကို ဓမ္မပဒ-အဋ္ဌကထာ မြန်မာပြန်ကျမ်း၌ ကြည့်ရှုမှတ်သားကြကုန်ရာ၏။

ဤမဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်းကို ပဌမစီစဉ်သော ဆရာကြီး ဆရာလင်းကမူ ဤရာဇဂြိုဟ်ပြည်ဝယ် ဝါကပ်သောအခင်း၌—

- (ဝ) (က) ဇောတိကသူဌေးကြီးအကြောင်း၊
- (ခ) ဇဋ္ဌိလသူဌေးကြီးအကြောင်း၊
- (ဂ) မေဏှကသူဌေးကြီးအကြောင်း၊
- (ဃ) ကာကဝလိယသူဌေးကြီးအကြောင်း၊
- (င) ပုဏ္ဏသူဌေးကြီးအကြောင်း၊ ဤသူဌေးကြီး ငါးဦးအကြောင်းနှင့်—
- (၂) သုမနပန်းသည်အကြောင်း၊
- (၃) အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့စသော ရသေ့တထောင်အကြောင်း၊
- (၄) အရှင်ဇမ္ဗူကမထေရ်အကြောင်း—

တို့ကို ရေးသားရန် မာတိကာထားခဲ့ပါသည်။ ထိုတွင် (၁) မှတ်ပါ သူဌေးကြီး ငါးဦးတို့အကြောင်းကို သံဃရတနာအခင်း သို့ရောက်မှ ရေးသားဖော်ပြပေအံ့။ ဤ၌ကား (၂) (၃) (၄) အကြောင်းအရာတို့ကိုသာ အစဉ်အတိုင်း (၂၁-ခုမြောက်အခင်း အနေဖြင့်) ရေးသားပေအံ့။

ဤတွင် အခင်း ၂၀-ပြီး၏။

ရတနာ] ရာဇဂြိုဟ်ပြည် သုမနပန်းသည် အကြောင်း ၂၄၃

အခန်း-၂၀

ရာဇဂြိုဟ်ပြည် သုမနပန်းသည် အကြောင်း

(တဉ္စ ကမ္မိ ကတံ သာဓု) အစရှိသော ဤတရားဒေသနာ တော်ကို မြတ်စွာဘုရားသည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းမွေ့လျော် နေတော်မူစဉ် သုမန-အမည်ရှိသော ပန်းသည်ကို အကြောင်းပြု၍ ဟောကြားတော်မူလေသည်။

ထိုရာဇဂြိုဟ်ပြည်သား သုမန-မည်သော ပန်းသည်ကား နေ့စဉ် နေ့တိုင်း မိမိသာရမင်းကြီးထံ နံနက်စောစော မုလေးပန်း ရှစ်ကွမ်းစား (ရှစ်စလယ်) တို့ကို ဆက်သစားသည်ဖြစ်၍ နေ့စဉ် နေ့စဉ် အသပြာငွေ ရှစ်ကျပ် ရှစ်ကျပ် ရရှိလေသည်။

တနေ့သ၌ သုမနပန်းသည်သည် မုလေးပန်းတို့ကို ယူဆောင်ကာ မြို့သို့ ဝင်လတ်သည်ရှိသော် မြတ်စွာဘုရားသည် များစွာသော ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံလျက် ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ်တို့ကို လွှတ်၍ ကြီးမြတ်သော ဘုရား၏ အာနုဘော်တော်၊ ကြီးမြတ်သော ဘုရား၏ တင့်တယ်စံပယ်တော်မူခြင်းဖြင့် ရာဇဂြိုဟ် မြို့တွင်းသို့ ဆွမ်းခံဝင် ကြွတော်မူလာလေ၏။

(အထူးမှတ်ရန်မှာ.... မြတ်စွာဘုရားသည် တရံတခါ ရောင်ခြည်တော်ခြောက်သွယ်တို့ကို သင်္ကန်းဖြင့်ဖုံးအုပ်၍ အညတရ=မထင်မရှား ဆွမ်းခံကြသော ကိုယ်တော်တပါးကဲ့သို့ ကြွသွားတော်မူ၏။ (ဥပမာ) ယူဇနာသုံးဆယ် ဝေးကွာသော ခရီးသို့ အင်္ဂုလိမာလခိုးသားအား ခရီးဦးကြိုဆိုရန် ကိုယ်တော်တပါးတည်း မထင်မရှား ကြွသွားတော်မူသကဲ့သို့တည်း။ တရံတခါ ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ်တို့ကို လွှတ်၍ ကြွသွားတော်မူ၏။ (ဥပမာ) ကပိလဝတ်နေပြည်တော်အတွင်း ဆွမ်းခံကြွဝင်တော်မူသကဲ့သို့တည်း။ ယခု သုမနပန်းသည်နှင့် တွေ့ရမည့်နေ့၌ လည်း ကိုယ်တော်မှ ရောင်ခြည်တော်ခြောက်သွယ်တို့ကို လွှတ်လျက် ကြီးမြတ်သော ဘုရား၏ အာနုဘော်တော်၊ ကြီးမြတ်သော ဘုရား၏ တင့်တယ်စံပယ်တော်မူခြင်းဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်မြို့တွင်းသို့ ဆွမ်းခံကြွဝင်တော်မူလာလေသည်။)

သုမနပန်းသည်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ ရတနာတုရိုက်တိုင်နှင့် တူသော ကိုယ်တော်ကို ဖူးတွေ့ရ၍ လက္ခဏာတော်ကြီး သုံးဆယ့် နှစ်ပါး ရှစ်ဆယ်သော လက္ခဏာတော်ငယ် ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ်တို့ဖြင့် တင့်တယ်ခြင်း အသရေအစုကို ကြည့်ရှု၍ သဒ္ဓါ ရှန်းဖိုကြည်ညိုသောစိတ် တဖိတ်ဖိတ်ဖြစ်ရှိရကား “ငါသည် မြတ်စွာ ဘုရားအား အဘယ်မည်သော အဓိကာရ (= အထိကရ) ကောင်းမှုကို ပြုရပါမည်နည်း” ဟု ကြံစည်စဉ်းစားလတ်သည်တွင် အခြားတပါး ပူဇော်ဖွယ်ဝတ္ထုကို မမြင်ရကား “ဤငါ့လက်ဝယ် ရှိသော မုလေးပန်းတို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို ပူဇော်တော့မည်” ဟု ကြံစည်စဉ်းစားမိ၍ တဖန်ဆက်ပြီးလျှင် “ဤမုလေးပန်းတို့သည် မင်းကြီးအား အမြဲ ဆက်သရသော ပန်းများဖြစ်လေသည်၊ မင်း ကြီးသည် ဆက်သနေကျဖြစ်သည့် ဤမုလေးပန်းတို့ကို မရရှိသော် ငါ့ကို ထိတ်ထောင်နှောင်ကြီး တမျိုးမျိုးဖြင့် နှောင်ဖွဲ့သော်မူ နှောင်ဖွဲ့စေပေလိမ့်မည်၊ သို့မဟုတ် သတ်သော်မူလည်း သတ်စေ ပေလိမ့်မည်၊ သို့မဟုတ် တိုင်းပြည်မှသော်လည်း နှင်ထုတ်စေပေ လိမ့်မည်၊ အဘယ်သို့ ပြုရပါမည်နည်း” ဟု ကြံစည် စဉ်းစား ပြန်လေသည်။ ထို့နောက် သုမနပန်းသည်၏ စိတ်အစဉ် သန္တာန် ဝယ်—

“မင်းကြီးသည် ငါ့ကို သတ်လိုမူလည်း သတ်စေ၊ နှောင်ဖွဲ့လိုမူလည်း နှောင်ဖွဲ့စေ၊ တိုင်းပြည်မှ နှင်ထုတ်လိုမူ လည်း နှင်ထုတ်စေ၊ မှန်ပေ၏—မင်းကြီးသည် ငါ့အား ဆုလာဘ် ခပေးသနားလျှင်လည်း ဤကိုယ်အဖြစ်၌ အသက် မွေးနိုင်လောက်ရုံမျှသော ဥစ္စာကိုသာ ပေးသနား လေရာ ၏၊ မြတ်စွာဘုရားအား ပူဇော်ခြင်းသည်ကား ငါ့အတွက် တာ များလှစွာသော ကမ္ဘာအကုဋေတို့၌ အစီးအပွား ချမ်းသာအလို့ငှါ ကော်စွမ်းနိုင်လေရာ၏” —

ဟူ၍ ရဲရဲတော့က် အကြံအစည်ဖြစ်ပြီးလျှင် မိမိအသက်ကို မြတ်စွာ ဘုရားအား စွန့်လှူရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်လေတော့သည်။

ရတနာ] ရာဇဂြိုဟ်ပြည် သုမနပန်းသည် အကြောင်း ၂၄၅

သုမနပန်းသည်သည် “ငါ၏ သဒ္ဓါရှုန်းစို ကြည်ညိုသောစိတ် မဆုတ်နှစ်မိပင် ထိုမုလေးပန်းများကို ပူဇော်မှုပြုပေအံ့”ဟုအလွန် ဝမ်းမြောက်ကာ အလွန်စိတ်တက်ကြွကာ မြတ်စွာဘုရားကို မိမိ ယူဆောင်လာသော မုလေးပန်းတို့ဖြင့် ပူဇော်လေတော့၏။ပူဇော် ပုံမှာ—

(၁) ရှေးဦးစွာ မုလေးပန်းနှစ်ဆုပ်တို့ကို မြတ်စွာဘုရား၏ အထက်သို့ ပစ်မြောက် ပူဇော်လိုက်လေသည်။ ထိုမုလေးပန်းတို့ သည် မြတ်စွာဘုရား၏ ဦးခေါင်းတော်အထက်၌ ဗိတာန်မျက်နှာ ကြက်သဖွယ်ဖြစ်၍ တည်ကြလေကုန်၏။

(၂) နောက်ထပ် မုလေးပန်းနှစ်ဆုပ်တို့ကို ပစ်မြောက်လိုက် သောအခါ ထိုမုလေးပန်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏ လက်ျာဖက် လက်တော်နံပါးဝယ် ပန်းကန့်လန့်ကာ(= ပန်းဝတ်ထည်လွှာ) အသွင်ဖြင့် သက်ဆင်းကျရောက်ကာ တည်ကြလေကုန်၏။

(၃) နောက်ထပ် မုလေးပန်း နှစ်ဆုပ်တို့ကို ပစ်မြောက်လိုက် သောအခါ ထိုမုလေးပန်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏ ကျောတော် ဖက်မှ သက်ဆင်း ကျရောက်ကာ ပန်းကန့်လန့်ကာ(= ပန်းဝတ် ထည်လွှာ)အသွင်ဖြင့် တည်ကြလေကုန်၏။

(၄) နောက်ထပ် မုလေးပန်းနှစ်ဆုပ်တို့ကို ပစ်မြောက်လိုက် သောအခါ ထိုမုလေးပန်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏ လက်ဝဲဖက် လက်တော်နံပါးဝယ် ပန်းကန့်လန့်ကာ (= ပန်းဝတ်ထည်လွှာ) အသွင်ဖြင့် သက်ဆင်းကျရောက်ကာ တည်ကြလေကုန်၏။

ဤသို့လျှင် မုလေးပန်း ရှစ်ကွမ်းစားတို့သည် ရှစ်ဆုပ်ဖြစ်ကြ ကာ မြတ်စွာဘုရား၏ ဝဲဖက်, ယာဖက်, ကျောဖက်, အထက် ဟူသော လေးဌာနတို့၌ မြတ်စွာဘုရားကို ပန်းမျက်နှာကြက် သဏ္ဍာန် ပန်းကန့်လန့်ကာသဏ္ဍာန် ဝန်းရံတည်ကြလေကုန်၏။ ရှေ့တော်၌ကား ကြွသွားဝင်စံနိုင်လောက်ရုံ တံခါးပေါက်ဝမျှ ဟင်းလင်းအာကာသ ကျန်ရှိလေသည်။ မုလေးပန်းတို့၏ အညွှာ တံတို့သည်ကား အတွင်းသို့ ချဉ်းသာ ရှေးရှစ်စီရီ ညီညွတ်စွာ

တည်ကြလေကုန်လျက် မှင့်ချပ်ပွင့်လွှာတို့ကား အပြင်သို့ချည်းသာ မျက်နှာစီရီ တည်ကြလေကုန်၏။

သို့ရကား မြတ်စွာဘုရားသည် ငွေထည်ဝတ်လွှာဖြင့် ဝန်းရံ အပ်သကဲ့သို့ဖြစ်လျက် ကြွသွားတော်မူလေ၏။ မုလေးပန်းတို့သည် ပကတိအား စိတ်မရှိကြ ငြားသော်လည်း စိတ်ရှိတော်မူသည့် မြတ်စွာဘုရားကို အမှီပြု၍ စိတ်ရှိသော ဗစ္စည်း ဝတ္ထုကဲ့သို့ မကွေမကွ အောက်သို့လည်း မလျှောကျကြပဲ မြတ်စွာဘုရား ရှင်နှင့် အတူတကွသာလျှင် လိုက်ပါသွားကြလေ၏။ မြတ်စွာ ဘုရားရပ်တော်မူတိုင်းသော အရပ်၌ မုလေးပန်းတို့သည်လည်း ရပ်ကြကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရား၏ ကိုယ်တော်မှလည်း အသိန်း မကသော လျှပ်နှယ်လျှပ်စီးတို့ မြက်သန်းသည့်ပမာ ရောင်ခြည် တော်တို့ ကွန့်မြူးထွက်ကြလေကုန်သည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ ရှေ့ နောက်၊ ဝဲ၊ ယာ၊ ဦးခေါင်းတော်အထက်ဟုဆိုအပ်သော ငါးဌာန တို့မှ အကြားမလပ် ထွက်ကွန့်သော ရောင်ခြည်တော်တို့တွင် တပါး သော ရောင်ခြည်မျှလည်း ရှေးရှုဦးတည်ရာ ဦးတည်ရာဌာနဖြင့် မပြေးသွားပဲ အလုံးစုံသော ရောင်ခြည်တော်တို့သည်ပင် မြတ်စွာ ဘုရားကို လက်ျာရစ်သုံးပတ်လည်ပြီးမှ ထန်းပင်ပျိုလုံးခန့် ပမာဏ ဖြစ်ကြ၍ (ဆတ်ချိုလိုက် မီးလုံးကြီးကို ထိုး ထားသည့် အလား) မြတ်စွာဘုရား၏ရှေ့မှပင် ပြေးသွားကြလေသည်။ သို့ရကား ရာဇ- ပြိတ်ပြည်အလုံးသည် အုန်းအုန်းကြွက်မျှ ချောက်ချားလျက်ရှိပေ၏။ မြို့တွင်း ၉-ကုဋေ၊ မြို့ပ ၉-ကုဋေအားဖြင့် လူဦးရေ (၁၀) တဆယ့်ရှစ်ကုဋေတို့အနက် မိန်းမ ယောက်ျား တဦးတယောက်မျှ ဆွမ်းကိုကိုင်ဆောင်လျက် ဆွမ်းလောင်းရန်အတွက် မထွက်သော သူမည်သည် မရှိ။

လူများအပေါင်းသည် ခြင်္သေ့မင်းကဲ့သို့ ရဲတင်းသောကြီးဝါး သံကို ကြီးဝါးလျက် ပုဆိုးဦးရစ်ပေါင်းအထောင် ပစ်မြှောက်ကြ ကာ မြတ်စွာဘုရား၏ ရှေ့မှသာလျှင် တစုတရုံးတည်း သွားကြ လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း သုမနပန်းသည်၏ ဂုဏ် ကျေးဇူးကို ထင်ရှားအောင် ပြုတော်မူခြင်းငှါ သုံးဂါဂုတ်မျှ

ရတနာ] ရာဇဂြိုဟ်ပြည် သုမနပန်းသည် အကြောင်း ၂၄၇

ပမာဏကျယ်ဝန်းသော ရာဇဂြိုဟ်ပြည်အတွင်းဝယ် စည်လည်ရာ လမ်းခရီးမ-ဖြင့်ပင် ကြွချီတော်မူလေ၏။ (ထို့ကြောင့်) သုမန ပန်းသည်၏ ကိုယ်အလုံးသည် ဝီတိငါးမျိုးဖြင့် ပြည့်ဖြိုးလျက် ရှိပေ၏။

သုမနပန်းသည်သည် အနည်းငယ်သာလျှင် မြတ်စွာဘုရားနှင့် အတူတကွ လိုက်ပါလှည့်လည်၍ ဆေးဒန်းမြင်းသီလာ ရေအယဉ်၌ ၎င်းလျှိုးသော သူ ကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရား ရောင်ခြည်တော် တို့၏ အတွင်းသို့ ဝင်ပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားကို ချီးမွမ်းထောမနာမှု ရှိသေစွာ ရှိခိုးမှုကိုပြု၍ ပန်းတပွင့်မျှမပါ (အချည်းနှီး) သော ခြင်းတောင်းကိုစွဲကိုင်ကာ မိမိအိမ်သို့ ပြန်သွားလေ၏။

အိမ်သို့ရောက်သောအခါ အိမ်ရှင်မက သုမနပန်းသည်ကို “ပန်းတွေ ဘယ်မှာနည်း” ဟု မေးလတ်သော် “ရှင်မ... ငါသည် ပန်းများဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို ပူဇော်အပ်ခဲ့လေပြီ” ဟူ၍ သုမန ပန်းသည်က ဖြေကြားလေသည်။ တဖန် အိမ်ရှင်မက “အရှင်... ထိုသို့ဖြစ်လျှင် မင်းကြီးအား ဆက်သရန် ပန်းများအတွက် ယခု အဘယ်သို့ပြုမည်နည်း = ဘယ်လိုလုပ်မည်နည်း” ဟူ၍ မေးပြန် သည်တွင် သုမနပန်းသည်က “မင်းကြီးသည် ငါ့ကို သတ်လိုမူ လည်း သတ်စေ၊ တိုင်းပြည်မှ နှင်ထုတ်လိုမူလည်း နှင်ထုတ်စေ၊ ငါကား မိမိအသက်ကို စွန့်လွှတ်၍ မြတ်စွာဘုရားကို ပန်းများဖြင့် ပူဇော်ခဲ့လေပြီ၊ ငါယူဆောင်ခဲ့သည့် ရှစ်ကွမ်းစားခန့် ပမာဏ ရှိသော မုလေးပန်း အလုံးစုံတို့သည် ရှစ်ဆုပ်မျှသာ ပမာဏရှိသည် ဖြစ်ကြကုန်၏၊ ဤသို့ဤပုံ အံ့ဖွယ်စုံသည့် ပူဇော်မှုကား ဖြစ်ခဲ့လေပြီ၊ (မိမိတွေ့မြင်ခဲ့သမျှကို အကျယ်ပြောပြလေသည်)။ တိုင်းသား ပြည်သူ လူဦးရေ (၁၀) တဆယ့်ရှစ်ကုဋေသည် သာဓုဟစ်အော် ကြွေးကြော်ခြင်း အထောက်တို့ကိုပြုလျက် မြတ်စွာဘုရားနှင့် တပါ တည်း လိုက်ပါလှည့်လည်ကြလေသည်၊ ဤယခုကြားရသည့် လူ အများ သာဓုဟစ်အော် ကြွေးကြော်သောအသံသည်ကား ငါ ပန်းပူဇော်ခဲ့သည့် မြတ်စွာဘုရားသခင် ကြွတော်မူရာအရပ်၌

ဖြစ်သော အသံတည်း” ဟူ၍ မိမိအိမ်ရှင်မကို အားရနှစ်သက်စွယ်
ပြန်ကြားပြောဆိုလေသည်။

ထိုအခါ သုမနပန်းသည်၏ ဇနီးအိမ်ရှင်မသည် အလွန်မိုက်မဲ
သူဖြစ်ရကား ဤသို့သဘောရှိသော အံ့စွယ်သရဲ ထူးကဲလှသည့်
တန်ခိုးပြာဋိဟာ၌ သဒ္ဓါရွှန်းစို ကြည်ညိုခြင်းကို မဖြစ်စေနိုင်ပဲ
မိမိ၏ အရှင်ဖြစ်သော သုမနပန်းသည်ကို ဆဲဆိုရေရှတ်ပြီးလျှင်
“မင်းတို့မည်သည် ကြမ်းတမ်းလှကုန်၏၊ တကြိမ်မျှ အမျက်တော်ရှ
ကြလျှင်ပင် လက်ခြေစသည်ကို ဖြတ်ခြင်းဖြင့် များစွာသော အကျိုး
မဲ့ကို ပြုလုပ်တတ်ကြကုန်၏၊ သင်ပြုအပ်သော အလုပ်ဖြင့် ငါ
အားလည်း အကျိုးမဲ့ ဖြစ်နိုင်ရာ၏” ဟူ၍ တတွတ်တွတ်ပြောဆို
ကာ သားသမီးများကို ခေါ်ဆောင်၍ မင်းကြီး၏ နန်းတော်သို့
သွားရောက်၍ မင်းကြီးက ရှေ့တော်သို့ ခေါ်ယူပြီးလျှင် “အဘယ်သို့
ဖြစ်လာသနည်း” ဟု မေးမြန်းအပ်သည်ရှိသော် ပန်းသည်မသည်
“အရှင်မင်းကြီး... ကျွန်တော်မ၏ ခင်ပွန်းသည် ယောက်ျား
(သုမန)လည် အရှင်မင်းကြီးတို့အား ဆက်သရမည့်ပန်းတို့ဖြင့်
မြတ်စွာဘုရားကို လှူဒါန်းပူဇော်၍ လက်အချည်းနီး အိမ်သို့ ပြန်လာ
လတ်သဖြင့် ‘ပန်းတွေ့ဘယ်မှာလဲ’ ဟု ကျွန်တော်မက မေးမြန်း
သည်တွင် ဤမည်သောဖြစ်ရပ်စကားကို မြန်ကြားပြောဆိုပါသည်။
ကျွန်တော်မသည် သူ့ကို အမျိုးမျိုးဆဲဆိုရေရှတ်ပြီးလျှင် ‘မင်းတို့
မည်သည် ကြမ်းတမ်းလှကုန်၏၊ တကြိမ်မျှ အမျက်တော်ရှကြလျှင်ပင်
လက်ခြေစသည်ကို ဖြတ်ခြင်းဖြင့် များစွာသော အကျိုးမဲ့ကိုလည်း
ပြုလုပ်တတ်ကြကုန်၏၊ သင်ပြုအပ်သော အလုပ်ဖြင့် ငါ့အားလည်း
အကျိုးမဲ့ ဖြစ်နိုင်ရာ၏’ ဟု ပြောဆိုဆူပူကာ သူ့ကို စွန့်လွှတ်၍
ဤရှေ့နန်းတော်သို့ လာရောက်ခဲ့ပါသည်။ သူပြုသော အမှုသည်
ကောင်းသောအမှုပင်ဖြစ်ဖြစ်၊ မကောင်းသော အမှုပင်ဖြစ်ဖြစ်၊ ထို
အမှုသည် သူ၏အမှုသာ ဖြစ်ပါသည်။ မြတ်သောမင်းကြီး...
အကျွန်ုပ်သည် ထိုလင်ယောက်ျားအား စွန့်ပစ်အပ်ပြီး (= ကွာ
ရှင်းအပ်ပြီး) ဖြစ်သည်ကို အရှင်မင်းကြီးသည် ကြိုတင်သိရှိထား
တော်မူပါဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်ထား ပြောဆိုလေသည်။

ရတနာ] ရာဇဂြိုဟ်ပြည် သုမနပန်းသည် အကြောင်း ၂၄၉

ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားကို ရာဇဂြိုဟ်ပြည်အနီး ထန်းပင်ပေါ်၌ ဥယျာဉ်၌ ရှေးဦးစွာ ဖူးမြင်ရကတည်းကပင် သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်လျက် ရတနာသုံးပါး၌ မတုန်မလှုပ် သက်ဝင်ကြည်ညိုခြင်း သဒ္ဓါတရားရှိသူ အရိယာသာဝက ဖြစ်ရကား “ဩ……ဤမိန်းမသည် အလွန်အကဲ မိုက်မဲလှဘိ၏။ ဤသို့ သဘောရှိသည့် အံ့ဖွယ်သရဲ ထူးကဲမြင့်မြတ်စွာသော ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်မြတ်၌ ကြည်ညိုခြင်း (= သဒ္ဓါ) တရားကို မဖြစ်ပွားစေနိုင်ပေ” ဟူ၍ ကြံစည်တော်မူပြီးလျှင် အမျက်မထွက်သော်လည်း အမျက်ထွက်သည့်အယောင် ဟန်ဆောင်လျက် “အမိ……သင်သည် ‘ငါ့အား ဆက်သရမည့် ပန်းများဖြင့် သင့်ယောက်ျား သုမနသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပူဇော်အပ်၏’ ဟူ၍ လျှောက်ထားလိုက်လော့” ဟု မေးမြန်းလေသော် ပန်းသည်မသည် “မှန်ပါသည် အရှင်မင်းကြီး……” ဟူ၍ ပြန်ကြားလျှောက်ထားလေသည်။

မင်းကြီးသည် “အမိ……ထိုသုမနပန်းသည် လင်ယောက်ျားကို စွန့်ပစ်(= ကွာရှင်း)လိုက်သော အမိသည် ကောင်းသောအမှုကို ပြုအပ်ပေ၏။ ငါ့အား ဆက်သရမည့် ပန်းတို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအား ပူဇော်မှုကို ပြုသော မောင်သုမန အပေါ်၌ ပြုလုပ်သင့်သော မင်းပြစ်စိုးဒဏ်ကို ငါဆင်ခြင်စဉ်းစားရပေတော့အံ့” ဟု ပရိယာယ်စကား ပြောကြားကာ ထိုပန်းသည်မကို ပြန်လွှတ်လိုက်ပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရား အထံတော်သို့ လျင်မြန်စွာ သွားရောက်ရှိခိုး၍ မြတ်စွာဘုရားနှင့် အတူတကွသာလျှင် နောက်တော်မှ လှည့်လည်လိုက်ပါလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဗိမ္ဗိသာရ မင်းကြီး၏ စိတ်တော်ရှုန်းစိုကြည်ညိုလှခြင်းကို သိတော်မူ၍ စည်လည်သော လမ်းမအတိုင်း မြို့ကို လှည့်လည် ကြွတော်မူပြီးလျှင် မင်းကြီး၏ နန်းတော်တံခါးသို့ ကြွသွားဆိုက်ရောက်တော်မူလေ၏။ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ လက်တော်မှ သပိတ်ကို ယူဆောင်၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရွှေနန်းတော်သို့ ကြွဝင်စေလိုသော အလိုဆန္ဒရှိ၏။ သို့သော်လည်း မြတ်စွာဘုရားသည် မင်းယင်ပြင် (= နန်း

တောမြေကြွက်လပ်)၌ပင် နေထိုင်သီတင်းသုံးတော်မူမည့် အခြင်းအရာကို ပြဇာတ်မူ၏။ ဇင်းကြီးသည် ထိုအခြင်းအရာကို သိရှိ၍ “အရင်းတို့...မဏ္ဍပ်ကို လျှင်မြန်စွာ ဆောက်လုပ်ကြလော့”ဟု ပြောဆိုနှိုးဆော်လျက် ထိုခဏမှာပင် ရတနာမဏ္ဍပ်ကို ဆောက်လုပ်ပြီးစီးစေလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်ပါရဟန်းတော်အပေါင်းနှင့်တကွ ရတနာမဏ္ဍပ်အတွင်း ခင်းထားအပ်သော နေရာ၌ နေထိုင်တော်မူလေ၏။

(ဤ၌။ ။မြတ်စွာဘုရားသည် အဘယ့်ကြောင့် ရွှေနန်းတော်အတွင်းသို့ ကြွဝင်တော်မမူပါသနည်း ဟူ၍ မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား... မြတ်စွာဘုရား၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် “ငါဘုရား နန်းတော်တွင်းသို့ ဝင်၍ ထိုင်နေလျှင် (ငဂ) တဆယ့်ရှစ်ကုဋေ ဗိုလ်ခြေလူထုတို့ ငါဘုရားကို ပူးမြော်ခွင့် ရကြတော့မည် မဟုတ်ချေ၊ သုမနုပန်းသည်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးသည်လည်း ထင်ရှားတော့မည် မဟုတ်ချေ၊ မင်းယင်ပြင်၌ ထိုင်နေလတ်သော်ကား ငါဘုရားကို လူအများ ပူးမြော်ခွင့် ရကြပေလိမ့်မည်၊ သုမနုပန်းသည်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးသည်လည်း ပေါ်လွင်ထင်ရှားပေလိမ့်မည်” ဟူ၍ အကြံတော်ဖြစ်ရှိလေသည်။ (ထို့ကြောင့် ရွှေနန်းတော်အတွင်းသို့ ကြွဝင်တော်မမူ ဟု ဆိုလိုသည်)။ ။မှန်၏—ဂုဏ်ရှိသော သူတို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို မြတ်စွာဘုရားတို့သာ ထင်ရှားအောင် ပြုတော်မူနိုင်ကုန်၏။ ကျန်လူများကား ဂုဏ်ရှိသောသူတို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ချီးကျူးပြောဆိုသည်ရှိသော် ဝန်တိုတတ်၏)။

မြတ်စွာဘုရားသခင် ရတနာမဏ္ဍပ်အတွင်းခင်းထားအပ်သော နေရာ၌ နေထိုင်တော်မူမိလျှင်ပင် ပန်းဝတ်လွှာကြီး လေးချပ်တို့သည် အသက်ရှိသည့် ဝတ္ထုအလား ပရိသတ်၏ အစွန်အဖျားအရပ်လေးမျက်နှာ၌ သွားရောက်တည်နေကြလေ၏။ လူများအပေါင်းသည် မြတ်စွာဘုရားကို ထက်ဝန်းကျင်မှ ဝန်းဝိုင်းမြီရံကာ ကောင်းစွာတည်ကြလေသည်။ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးသည် မြတ်စွာဘုရား အမှူးရှိသော ရဟန်းတော်အပေါင်းကို မွန်မြတ်သော ဆွမ်းခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ဖြင့် ပြုစုလုပ်ကျွေးလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးခြင်းကိစ္စ ပြီးဆုံးလတ်သော် အနုမောဒနာ တရား

ရတနာ] မြတ်စွာဘုရား ဗျာဓိတ်ကြားတော်မူခြင်း ၂၅၁

ဇယားကြားတော် မူပြီးလျှင် ရှေးနည်း အတူပင် ပန်းဝတ်လွှာ လေးချပ်တို့ ဝဲ ယာ နောက်ထက် လေးမျက်နှာ ခြံရံအပ်လျက် ခြင်္သေ့မင်းကဲ့သို့ ရဲတင်းသော ကြီးဝါးသံကို ကြီးဝါးသည့်လူများ အပေါင်း ခြံရံလျက် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်သို့ ပြန်ကြွတော်မူ လေ၏။

ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားသခင်ကို လိုက်ပါပို့ခဲ့၍ ပြန်နစ်ပြီးသော် သုမနပန်းသည်ကို ခေါ်စေ၍ “ငါ့အတွက် ယူဆောင်လာသော ပန်းတို့ဖြင့် အဘယ်သို့ ပြု၍ (= ဘယ်လို လုပ်၍) မြတ်စွာဘုရားကို ပူဇော်သနည်း” ဟူ၍ မေးလတ် သော် သုမနပန်းသည်သည် “အရှင်မင်းကြီး ... ငါ့ကို မင်းကြီးသည် သတ်လိုမူလည်း သတ်စေ၊ တိုင်းပြည်မှ နှင်ထုတ် လိုမူလည်း နှင်ထုတ်စေဟု အောက်မေ့ကာ အသက်ကိုစွန့်၍ အကျွန်ုပ် ပူဇော်ခဲ့ပါပြီ” ဟူ၍ ပြန်ကြားလျှောက်ထားလေသည်။ ထိုအခါ ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးသည် “သင်ကား ယောက်ျားမြတ် ဝိသ ပါပေသည်” ဟု ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာစကား မိန့်ကြားတော်မူပြီး လျှင် ဆင်တော်ရှစ်စီး၊ မြင်းတော်ရှစ်စီး၊ ကျွန်ယောက်ျား ရှစ်ယောက်၊ ကျွန်မိန်းမရှစ်ယောက်၊ အဆင်တန်းဆာကြီးရှစ်စုံ၊ အသပြာရှစ်ထောင်တို့ကို ရွှေနန်းတော်မှ ထုတ်ဆောင်စေပြီးလျှင် ဝတ်စားစုံလင် တန်းဆာဆင်ပြီးသော အမျိုးသမီးရှစ်ယောက်၊ ရွာဆုကြီးရှစ်ဆု ဤသို့စသည်ဖြင့် အလုံးစုံ ရှစ်မျိုး ရှစ်မျိုးစီရှိသော (= သဗ္ဗဋ္ဌက) ဆုပေးမှုကို ပြုတော်မူလေသည်။

မြတ်စွာဘုရား ဗျာဓိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူခြင်း

ထိုအခါ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်မြတ်သည် “ယနေ့ နံနက် စောစောမှစ၍ ခြင်္သေ့မင်းကဲ့သို့ ရဲတင်းသော ကြီးဝါးသံပေါင်း အထောင်တို့သည်၎င်း၊ ပုဆိုး ဦးရစ် ခေါင်းပေါင်း ပစ်မြောက် ကြဲဖြန့်ခြင်း အထောင်တို့သည်၎င်း အံ့ဖွယ်သရဲ ထူးကဲစွာ ဖြစ်ကုန်၏။ သုမနပန်းသည်၏ ခံစံရမည့်အကျိုးကား အဘယ်သို့ များ ဖြစ်မည်နည်း” ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားကို ထို

အကြောင်းကို မေးမြန်းလျှောက်ထားလေသည်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကို—

“ချစ်သား အာနန္ဒာ... ဤ သုမနပန်းသည်သည် အနည်းငယ်မျှသော ကောင်းမှုကံကို ပြုအပ်ပြီဟူ၍ မမှတ်လင့်။ မှန်ပေ၏— ဤ သုမနပန်းသည်သည် မိမိအသက်ကို ရက်ရက်ကြည်ဖြူ စွန့်လှူ၍ ငါဘုရားအား ပန်းပူဇော်မှုကို ပြုပေ၏။ ထို သုမနပန်းသည်သည် ငါဘုရား၌ စိတ်ကို ကြည်ညိုစေ၍—

ကပ္ပိနံ သတသဟသံ၊
ဒုဂ္ဂတိံ န ဂမိဿတိ။
ဌတော ဒေဝမနုဿေသု၊
ဖလံ တေဿ ကမ္မုနော။
ပစ္ဆာ ပစ္စေကသမ္မုဒ္ဓေါ၊
သုမနော နာမ ဘဝိဿတိ။

ကမ္ဘာတသိန်းပတ်လုံး အပါယ်ဘုမ္မိ ဒုဂ္ဂတိသို့ မလားရောက်ရပဲ နတ်ပြည် လူ့ပြည်တို့၌သာ အဖန်ဖန် ကျင်လည်တည်နေကာ ထို မုလေးပန်းအလှူ ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးကို (ခံစံပြီးလျှင်) နောက်အခါ၌ သုမနအမည်ရှိသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသခင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်” —

ဟူ၍ ဗျာဒိတ်စကား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

(အထူးမှတ်သားရန်ကား... မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်မြတ် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်တော်သို့ရောက်၍ ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော်သို့ ဝင်တော်မူသောအခါ၌ ထိုမုလေးပန်းတို့သည် တံခါးမုန်၌ အစုအပုံလိုက် ကျလျက် ကျန်ရစ်ခဲ့လေကုန်၏)။

ထိုနေ့ ညနေချမ်းအခါ၌ ရဟန်းတို့သည် ဓမ္မသဘာ(= တရားဆွေးနွေးရာ ဓမ္မာရုံကျောင်းဆောင်)၌ ညီမှုစည်းဝေးကြပြီးလျှင် “ငါ့ရှင်တို့... သုမန ပန်းသည်၏ ကောင်းမှုကုသိုလ်ကံကား ဩ...လက်ဖျစ်တီး၍ အံ့ချီးထိုက်ပါပေစွာ၊ သက်တော်ထင်ရှား

ရတနာ]

အနုသန္ဓေ စင်တော်မူခြင်း

၂၅၃

မြတ်စွာဘုရားအား မိမိအသက်ကို စွန့်လှူ၍ မုလေးပန်းတို့ဖြင့် ပူဇော်မှု ပြုသောကြောင့် ထိုခဏမှာပင် ဒိဋ္ဌဓမ္မအကျိုးရကာ သဗ္ဗဋ္ဌကအမည်ရှိသော သက်ရှိသက်မဲ့ ဆုလာဘ်ပစ္စည်း တမျိုး တမျိုးလျှင် ရှစ်ခုစီ ရှစ်ခုစီ အရေအတွက်ရှိသော ဆုလာဘ်ကို မင်းကြီးထံမှ ရပေ၏” ဟူ၍ ချီးမွမ်းစကား ပြောကြားဖြစ်စေကြ ကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဂန္ဓကုဋီတိုက်တော်မှ ထွက်ခွဲ၍ ဓမ္မ- သဘာသို့ ကြွတော်မူကာ ဗုဒ္ဓါသန ဓမ္မပလ္လင်၌ သီတင်းသုံး ထိုင်နေတော်မူပြီးလျှင် “ရဟန်းတို့ သင်တို့သည် ယခုငါဘုရား ကြွလာသောအခါ၌ အဘယ်စကားဖြင့် စည်းဝေးညီမှု၍ နေကြ ကုန်သနည်း” ဟု မေးတော်မူ၍ “ဤမည်သောစကားဖြင့် စည်း ဝေးညီမှု၍ နေကြပါကြောင်း” ရဟန်းအပေါင်းတို့က ပြန်ကြား လျှောက်ထားအပ်သည်ရှိသော် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “မှန်ပေ သည် ရဟန်းတို့…… အကြင်အမှုကို ပြုလုပ်အပ်သည်၏ အဖြစ် ကြောင့် နောင်တတဖန် ပူပန်ရခြင်း မဖြစ်နိုင်၊ အောက်မေ့တိုင်း အောက်မေ့တိုင်းသောခဏ၌ ဝမ်းမြောက်ရခြင်းသာလျှင် ဖြစ်၏။ ဤသို့သဘောရှိသောအမှုကို ပြုသင့်လှသည်သာ” ဟူ၍ မိန့်တော် မူကာ ရှေ့နောက်စကား အနုသန္ဓေကို ဆက်စပ်၍ တရားဟော တော်မူလိုရကား—

တဉ္စ ကမ္မံ ကတံ သာဓု၊
ယံ ကတွာ နာနုတပ္ပတိ။
ယဿ ပတိတော သုမနော၊
ဝိပါကံ ပဋိသေဝတိ။

အကြင်အမှုကို ပြုလုပ်ပြီးသော် နောင်တတဖန် မပူပန်ရ၊
အကြင်အမှု၏ အကျိုး ဝိပါက်ကို နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်း
ရှိလျက် (ထိုအမှုရှင်သည်) ခံစားမှီဝဲသုံးစွဲရ၏။ ပြုအပ်
သော ထိုအမှုကား အပြစ်မရှိ ကောင်းမြတ်လှပေ၏—

ဟူသော ဤတရားဂါထာကို ဟောကြားတော်မူ၏။

ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ သတ္တဝါပေါင်း ရှစ်သောင်း
လေးထောင်တို့ တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ခြင်း ဖြစ်ရှိလေသည်။

သုမနုပန်းသည် အကြောင်း ပြီး၏။

ကောသလမင်းကြီး၏ ပုရောဟိတ်ဟောင်း
အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့-စသော ရသေ့တထောင်တို့အား ဆုံးမချေချာတ်တော်မူခြင်း
အကြောင်း

မဟုံ ဝေ သရဏံ ယန္တိ- အစရှိသော ဤ တရားဒေသနာ
တော်ကို မြတ်စွာဘုရားသည် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ ကိန်း
အောင်းမွေ့လျော် နေတော်မူစဉ် သပုံ၏အနီး၌ နေထိုင်သော
(ကောသလမင်းကြီး၏ ပုရောဟိတ်ဟောင်း) အဂ္ဂိဒတ္တမည်သော
ရသေ့ကို အကြောင်းပြု၍ ဟောတော်မူ၏။

(ဤ၌။ ။အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့၏ နေရာကား အင်္ဂတိုင်း၊ မဂဓတိုင်း၊
ကုရုတိုင်း ဤတိုင်းသုံးခုတို့၏ အကြား၌ ဖြစ်သောကြောင့် ရာဇဂြိုဟ်
ပြည်နှင့် နီးစပ်သဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ဝယ် မြတ်စွာဘုရား ဝါကပ်သော
အခန်း၌ ဤအဂ္ဂိဒတ္တဝတ္ထုကို ထုတ်ဆောင်ရန် ဆရာကြီး ဦးလင်း
မာတိကာထားခဲ့သည်ဟု ယူဆရန်ရှိသည်)။

အဂ္ဂိဒတ္တပုဏ္ဏားကား ပသေနဒီကောသလမင်းကြီး၏ ခမည်း
တော် မဟာကောသလမင်းကြီး၏ ပုရောဟိတ် ဖြစ်၏။ ခမည်း
တော် မဟာကောသလမင်းကြီး နတ်ရွာစံလတ်သော် သားတော်
ပသေနဒီကောသလမင်းသည် အဂ္ဂိဒတ္တ ပုရောဟိတ် ဆရာကြီးကို
“ဤဆရာကြီးကား ငါ့ခမည်းတော်၏ ဆရာ ပုရောဟိတ် ဖြစ်ပေ
သည်”ဟု ရိုသေလေးစားသောအားဖြင့် ပုရောဟိတ် ရာထူး၌ပင်
ထား၍ ထိုအဂ္ဂိဒတ္တ ပုရောဟိတ် ဆရာကြီး မိမိထံသို့ ခစားဆည်း
ကပ်ရန် လာလတ်သောအခါ တရိတသေ ခရီးဦးကြိုဆိုမှု ပြုပေ၏။
“ဆရာကြီး…… ဤနေရာ၌ ထိုင်နေတော်မူပါ”ဟု ပြောဆိုကာ
နေရာတူကို ပေး၏။

တနေ့သ၌ အဂ္ဂိဒတ္တ ဆရာကြီးသည် “ဤပသေနဒီကောသလ
မင်းသည် ငါ့အပေါ်၌ အလွန်ပင် ရိုသေမှုကို ပြုပေ၏။ သို့သော်

ရတနာ] အဂ္ဂိဒတ္တစသော ရသေ့ ၁၀၀၀-ကို ချေချွတ်ခြင်း ၂၅၅

လည်း ပြည့်ရှင်မင်းတို့၏ စိတ်ကို အမြဲတစေ မိမိ အလိုပါအောင် ဆွဲဆောင်ယူငင်ခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်၊ မှန်၏ - အရှယ်တူသူ ပုရောဟိတ် နှင့် တကွသာလျှင် မင်းချမ်းသာမည်သည် ချမ်းသာခြင်းဖြစ်နိုင်၏။ ငါတမူကား အရှယ်ကြီးရင့်ခွဲလေပြီ၊ ငါ့အတွက်တာ ရသေ့ရဟန်း ပြုမှသာ သင့်လျော်လျောက်ပတ်မည်” ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင် မင်းကြီး ကို မိမိရဟန်းပြုရန် ခွင့်ပြုစေ၍ (ခွင့်ပန်၍) သာဝတ္ထိပြည်အတွင်း စည်လည်စေပြီး၍ ခုနစ်ရက်အတွင်းမှာပင် အလုံးစုံသော မိမိ၏ ဥစ္စာကို စွန့်လှူပြီးနောက် သာသနာပြင်ပ ရသေ့ ရဟန်း ပြုလုပ် လေသည်။

ထိုအဂ္ဂိဒတ္တဆရာကြီးကို အမှီပြု၍ နောက်လိုက် ယောက်ျား ပေါင်း တသောင်းတို့သည်လည်း ရသေ့ ရဟန်း ပြုကြကုန်၏။ အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့ ဆရာကြီးသည် ထို တပည့်နောက်လိုက် ရသေ့ ပေါင်းတသောင်းတို့နှင့် အတူတကွ အင်္ဂတိုင်း၊ မဂဓတိုင်း၊ ကုရု တိုင်း ဤတိုင်းသုံးခုတို့၏ အကြား၌ နေထိုင်၍ “တပည့်တို့.... ကာမဝိတက်၊ ဗျာပါဒဝိတက်၊ ပိဟိံသာဝိတက်တို့တွင် တပါးပါး ကို ကြံစည်မိသော ရသေ့သည် မြစ်အတွင်းမှ သဲတထုပ် တထုပ် ထမ်းဆောင်ပြီးလျှင် ဤနေရာ၌ ပုံရမည်” ဟူ၍ ဤ အဆုံးအမကို ပေး၏။ ထိုတပည့်ရသေ့ တသောင်းတို့သည်လည်း ကောင်းပါပြီ ဟု ဝန်ခံ၍ မိမိတို့သန္တာန်ဝယ် ကာမဝိတက်စသည်တို့ ဖြစ်ပွား သောအခါ ဆရာကြီး၏ သြဝါဒအတိုင်း သဲတထုပ်တထုပ် ထမ်း ဆောင်၍ ထိုဆရာကြီး ညွှန်ပြသောနေရာ၌ စုပုံထားခြင်း တည်း ဟူသော ဒဏ်ထမ်းမှုကို ပြုကြကုန်၏။ ထိုသို့ ပြုဖန်များလတ် ရကား နောက်တချိန်၌ သဲပုံကြီးဖြစ်၍ လာလေ၏။

ထိုသဲပုံကြီးကို အဟိဆတ္တမည်သော နဂါးမင်းသည် လွှမ်းမိုး စိုးအုပ်၍နေ၏။ အင်္ဂတိုင်း၊ မဂဓတိုင်း၊ ကုရုတိုင်း ဤတိုင်းကြီး သုံးခု၌ နေထိုင်ကြသော လူအပေါင်းတို့သည် လစဉ် လစဉ် ထို ရသေ့တို့အား များစွာသော ပူဇော်ဖွယ်ဝတ္ထုကို ဆောင်ယူခဲ့ကြ၍ အလှူဒါန ပေးလှူကြကုန်၏။ ထိုအခါ ထိုလူအပေါင်းအား အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့ဆရာကြီးသည် “တပည့်တို့... တောင်ကို ကိုးကွယ်

ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်ကြကုန်လော့၊ တောကို ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်ကြကုန်လော့၊ အရာမ်ဥယျာဉ်ကို ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်ကြကုန်လော့၊ သစ်ပင်ကို ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်ကြကုန်လော့။ ဤသို့ တောင်၊ တော၊ ဥယျာဉ်၊ သစ်ပင်များကို ကိုးကွယ်ဆည်းကပ်ကြကုန်သည်ရှိသော် တပည့်တို့သည် ခပ်သိမ်းသော ဆင်းရဲဒုက္ခအပေါင်းမှ လွတ်မြောက်ကြပေလိမ့်မည်” ဟူ၍ ဤအဆုံးအမ ဩဝါဒကို ပေး၏။ မိမိ၏ တပည့်ရသေ့တသောင်းတို့ကိုလည်း ဤအဆုံးအမဖြင့်ပင် ဆုံးမလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော်(သိဒ္ဓတ္ထမင်းသား)သည်လည်း တောထွက်၍ ဒုက္ကရစရိယာအကျင့်ကို ကျင့်တော်မူကာ ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူပြီးနောက် ထို(အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့ဆရာကြီး မိမိ၏တပည့်များကို အလွဲလွဲအမှားမှား အဆုံးအမ ဩဝါဒ ပေးကာ ခေတ်စားနေသော) အခါ၌ သာဝတ္ထိပြည်မွန် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းမွေ့လျော် နေတော်မူစဉ် မိုးသောက်အားကြီး လင်းခါနီး၌ ကျွတ်ထိုက်သသူ နတ်လူမြဲဟော သတ္တဝါတို့ကို ကြည့်ရှုတော်မူလတ်သော် ကိုယ်တော်မြတ်၏ ရှေ့ဉာဏ်တော်ကွန်ရက်အတွင်းသို့ တပည့်ရသေ့ပေါင်း တသောင်းတို့နှင့်တကွ အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့ဆရာကြီး ဝင်ရောက်သည်ကို မြင်တော်မူလတ်၍ “ဤ ရသေ့အားလုံးတို့သည်ပင် အရဟတ္တဖိုလ်ကိုရကြောင်း ရှေးကောင်းမှု ဥပနိဿယနှင့် ပြည့်စုံကြသူများ ဖြစ်ကုန်သည်” ဟု ဆင်ခြင်သိမြင်တော်မူကာ ညနေချမ်းအချိန်၌ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်ကို “ချစ်သား မောဂ္ဂလာန်... လူများအပေါင်းကို နိဗ္ဗာန်ဆိပ်ကမ်းမဟုတ်သော အကျင့်လမ်း၌ ပြေးဆင်းသက်ဝင်စေနေသည့် အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့ကို သင်ချစ်သား အဘယ့်ကြောင့် လျစ်လျူပြု ကြည့်ရှုနေဘိသနည်း၊ ချစ်သား... သွားပါချေ၊ ထိုရသေ့တို့အား အဆုံးအမ ဩဝါဒကို ပေးပါလေလော့” ဟူ၍ မိန့်ဆိုတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ်မြတ်သည် “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား...ထိုရသေ့တို့ကား အရေအတွက်

ရတနာ] အဂ္ဂိဒတ္တစသော ရသေ့ ၁၀၀၀-ကို ချေချွတ်ခြင်း ၂၅၇

အားဖြင့် များလှပါကုန်သည်။ အကျွန်ုပ်တဦးဘည်း၏ ဩဝါဒကို ခံယူကြလိမ့်မည် မဟုတ်ပါကုန်၊ ရှင်တော်ဘုရားတို့လည်း ကြွလာ တော်မူပါကုန်မူ ဩဝါဒကို ခံယူကြလိမ့်မည် ဖြစ်ပါကုန်သည်” ဟူ၍ ပြန်ကြားလျှောက်ထားလေသော် မြတ်စွာဘုရားသည် “ချစ်သား မောဂ္ဂလာန်... ငါဘုရားလည်း လာခဲ့မည်၊ သင်ချစ်သားသည် အလျင်ရှေးဦး သွားရောက်ဆုံးမနှင့်ချေလော့” ဟူ၍ မိန့်ဆိုတော် မူ၏။

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ အမိန့် တော်အတိုင်း အလျင်ရှေးဦး သွားရောက်တော်မူစဉ်ပင် “ဤရသေ့ တို့ကား များလည်းများ အားလည်းကြီးမားကြကုန်၏၊ အကယ်၍ ထိုရသေ့အားလုံး စုရုံးစည်းဝေးနေရာဌာန၌ တစုံတခု ဩဝါဒ စကားကို မိန့်ကြားမည်ဆိုလျှင် ထိုရသေ့အားလုံးတို့သည် အစု လိုက် အပြိုလိုက် ထကြွသောင်းကျန်းကြပေလိမ့်မည်” ဟု ကြံစည် တော်မူပြီး လျှင် ကိုယ်တော်မြတ်၏ အာနုဘော်ဖြင့် ရေလုံး ရေပေါက် ကြီးစွာသောမိုးကြီးကို ရွာသွန်းစေတော်မူလေ၏။ ထိုရသေ့တို့သည် မိုးပေါက်ကြီးများ ကျရောက်လတ်ကုန်သည် ရှိသော် အစီအရီ ထကာ ထကာ မိမိ မိမိ၏ သင်္ခမ်းကျောင်းသို့ ဝင်ကြလေကုန်၏။

အရှင် မဟာ မောဂ္ဂလာန် မထေရ် မြတ်သည် အဂ္ဂိဒတ္တ ရသေ့ ဆရာကြီး၏ သင်္ခမ်းကျောင်းတံခါးဝ၌ ရပ်တည်တော်မူ၍ “အို အဂ္ဂိဒတ္တ...” ဟူ၍ ခေါ်လိုက်လေသည်။ အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့ ဆရာ ကြီးသည် အရှင်မောဂ္ဂလာန် မထေရ်၏ အသံကို ကြားလိုက်လျှင်ပင် “ဤလောက၌ ငါ့ကို (အဂ္ဂိဒတ္တ-ဟူသော) အမည်ဖြင့် ခေါ်စွမ်း နိုင်သောသူမည်သည် မရှိချေ၊ ဘယ်သူကများ ငါ့ကို (အဂ္ဂိဒတ္တ- ဟူသော) အမည်ဖြင့် ခေါ်ဘိသနည်း” ဟု မာန်မာန် ခက်ထန် လှရကား “ငါ့ကို အမည်ထုတ်ဖော် ဤယခုခေါ်လိုက်သောသူကား အဘယ်သူနည်း” ဟူ၍ ပြန်လည် မေးမြန်းလိုက်လေသည်။ “ငါပါ အဂ္ဂိဒတ္တပုဏ္ဏား...” ဟူ၍ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်က မိန့်ကြားတော်မူလေသော် “အဘယ်ကို ပြောလိုသနည်း = ဘာ

ပြောချင်၍နည်း” ဟူ၍ အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့ဆရာကြီးက မေးပြန်လေသည်။ ထိုအခါ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ်က “အဂ္ဂိဒတ္တပုဏ္ဏား…… ယနေ့တည့်တည့်တာမျှ ဤအရပ်ဝယ် ငါ့အတွက်တာ နေရာအရပ်ကို ပြောကြားစေချင်ပါသည်” ဟူ၍ သာယာညှင်းပျောင်းစကား ပြောကြားလတ်သည်တွင် အဂ္ဂိဒတ္တပုဏ္ဏားသည် “ဤအရပ်၌ သင်နေဖွယ်ရာ အရပ်ဌာန (အအား အလပ်ဟူ၍) မရှိ၊ ရသေ့တဦးတဦးလျှင် သင်္ခမ်းကျောင်း တကျောင်းစီ တကျောင်းစီသာ ရှိသည်” ဟူ၍ ပြတ်ပြတ် တောင်းတောင်း ပြောကြားလိုက်လေသည်။

ထိုအခါအရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်သည် “အိုအဂ္ဂိဒတ္တ…… လူတို့၏ထံသို့ လူများ လာကြမြီဓမ္မတာ ဖြစ်ပါသည်၊ နွားတို့၏ထံသို့ နွားများ လာကြမြီဓမ္မတာ ဖြစ်ပါသည်၊ ရဟန်းတို့၏ထံသို့ ရဟန်းများ လာကြမြီဓမ္မတာ ဖြစ်ပါသည်၊ ဤသို့ မပြုပါလင့်၊ (= ဒီလို မလုပ်နှင့်)၊ ငါ့အတွက်တာ ယနေ့တည့်တည့်တာမျှ နေရာတခုတော့ ပေးပါလော့” ဟူ၍ ပြောဆိုလေသော် အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့ဆရာကြီးသည် “သင်သည် ရဟန်းလော” ဟူ၍ မေးလေသည်။ “အိမ်း……ငါ့ရဟန်းဖြစ်သည်” ဟူ၍ အရှင်မောဂ္ဂလာန်က ဖြေကြားတော်မူလတ်သော် အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့ ဆရာကြီးသည် “သင်သည် အကယ်၍ ရဟန်းဖြစ်ငြားအံ့၊ သင်၏ ရသေ့ပရိက္ခရာဘဏ္ဍာများကား အဘယ်မှာနည်း၊ သင်၏ ရဟန်း အသုံး အဆောင် ပရိက္ခရာသည် အဘယ်နည်း” ဟူ၍ ထပ်ဆင့်မေးပြန်လေသည်။ ထိုအခါအရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်မြတ်သည် “အိုပုဏ္ဏား…… ငါ့မှာရဟန်းအသုံးအဆောင် ပရိက္ခရာများရှိပါ၏၊ သို့သော်လည်း ‘ထိုရဟန်း အသုံးအဆောင်များကို သီးခြားယူဆောင်ကာ လှည့်လည်သွားလာရန် ဆင်းရဲလှ၏’ ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်မိကာ ကိုယ်တွင်းဖြင့်သာလျှင် ထိုရဟန်း အသုံးအဆောင်ကို ယူဆောင်လှည့်လည်ပေ၏” ဟူ၍ လေးနက်စွာ ဖြေကြားတော်မူလေသော် အဂ္ဂိဒတ္တ ရသေ့ကြီးသည် “ရဟန်းအသုံးအဆောင်ကို ယူဆောင်ကာ

ရတန အဂ္ဂိဒတ္တစသော ရသေ့ ၁၀၀၀-ကို ချေချွတ်ခြင်း ၂၅၉

မလှည့်လည်ကောင်းရလား” ဟု အေဒက်မေကာ အရှင်မောဂ္ဂလာန်မထေရ်မြတ်အား အမုက်ထွက် (=စိတ်ဆိုး)လေ၏။

ထိုအခါ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်သည် (ရသေ့၏စိတ်အကြံကို သိရှိတော်မူကာ) “အိုအဂ္ဂိဒတ္တ...ငါတို့ကို စိတ်မဆိုးပါလင့်၊ ငါ၏တွက်တာ နေရာဌာနကိုသာ သင်ညွှန်ကြား ပြောဆိုစေချင်ပါသည်” ဟူ၍ မိန့်ကြားတော်မူလေလျှင် “ဤအရပ်၌ သင့်အတွက်တာ နေရာဌာနမရှိ” ဟူ၍ အဂ္ဂိဒတ္တ ရသေ့သည် တိုတိုတောင်းတောင်း ပြောဆိုလေသည်။ ထိုအခါ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်မြတ်က သံပုံကြီးကို ညွှန်ပြကာ “ထိုသံပုံကြီး၌ကား အဘယ်သူ နေသနည်း”ဟူ၍ စိတ်ရှည်စွာထား၍ မေးတော်မူလေသော် အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့က “နဂါးမင်းတကောင် နေသည်” ဟူ၍ တိုတောင်းစွာပင် ပြောဆိုလေသည်။ တဖန် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်မြတ်က “ထိုသံပုံနေရာကို ငါ့အား ပေးပါလော့” ဟူ၍ မိန့်ဆိုတော်မူလေသော် အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့သည် “ငါပေးခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင် = နေပါဟူ၍ ငါမပေးဝံ့၊ ထိုနဂါးမင်း၏ အမှုကား ပြင်းထန်ကြောက်ရွံ့ဖွယ် ကောင်းလှ၏” ဟူ၍ မိမိအပေါ် တာဝန်မရှိရန် ပြောဆိုလေ၏။ “ရှိပါစေ၊ သင်ကသာ ငါ့အား ထိုနေရာကို ပေးပါလော့” ဟူ၍ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ်မြတ်က မိန့်ဆိုတော်မူလတ်သော် အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့သည် “ထိုသို့တပြီးကား သင်သည်ပင်လျှင် နေသင့်မနေသင့်ကို စဉ်းစားသိရှိပါလော့” ဟူ၍ ပြောဆိုလေ၏။

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်မြတ်သည် သံပုံကြီးသို့ ရှေးရှုကြွတော်မူလေသော် အဟိဆတ္တ နဂါးမင်းသည် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်မြတ် ကြွလာသည်ကို မြင်လတ်၍ “ဤရဟန်းကား ဤငါ၏နေရာသံပုံသို့ ရှေးရှုလာလတ်၏၊ ဤသံပုံ၌ ငါရှိနေသည်ကို သိပုံမရချေ၊ ထိုရဟန်းကို ငါကား အခိုးလွှတ်၍ သတ်ပေအံ့”ဟု ကြံစည်ကာ အခိုးတထောင်းထောင်း လွှတ်လေတော့၏။ ထိုအခါ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ်မြတ်သည် “ဤနဂါးမင်းကား ငါသာလျှင် အခိုးလွှတ်နိုင်၏၊ တပါးသူတို့သည်

အခိုးမလွတ်နိုင်ဟူ၍ အောက်မေ့မှတ်ထင်ပုံရသည်”ဟု ကြံစည် ဆင်ခြင်တော်မူကာ ကိုယ်တိုင်ကလည်း အခိုးတလူလူ လွှတ်တော် မူလေ၏။ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန် မထေရ်မြတ်နှင့် အဟိဆတ္တ နဂါးမင်း နှစ်ဦးတို့၏ ကိုယ်မှ တလူလူထွက်သော အခိုးတို့သည် မြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင် တခဲနက်ပြန့်နှံ့၍ တက်ကြွလေကုန်၏။ အခိုး နှစ်မျိုးလုံးပင် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန် မထေရ်ကို မနှိပ်စက်နိုင်ပဲ အဟိဆတ္တ နဂါးမင်းကိုသာ နှိပ်စက်ကြကုန်၏။

အဟိဆတ္တ နဂါးမင်းသည် အခိုးအဟုန်ကို မခံနိုင်ရကား ဒေါသအမျက် ပြင်းစွာထွက်ကာ အလျှံတပြောင်ပြောင် လွှတ်လေ တော့၏။ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်မြတ်သည်လည်း တေ- ဇောကသိဏဈာန် (= တေဇောကသိုဏ်းလျှင် အာရုံရှိသော ရူပါဝစရကြိယာစတုတ္ထဈာန်)ကို ဝင်စားတော်မူ၍ ထိုနဂါးမင်း နှင့်ပြိုင်လျက်သာလျှင် မီးအလျှံတပြောင်ပြောင် လွှတ်တော်မူလေ ၏။ မီးအလျှံတို့သည်ကား မြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင် ပြန့်နှံ့၍ တက် ကုန်၏။ မီးအလျှံနှစ်မျိုးလုံးတို့ပင် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ် ကို မနှိပ်စက်နိုင်ပဲ အဟိဆတ္တနဂါးမင်းကိုသာ နှိပ်စက်ကြကုန်၏။ ထိုအခါ အဟိဆတ္တနဂါးမင်း၏ ကိုယ်အလုံးသည် မီးဟုန်းဟုန်း တောက်သကဲ့သို့ ရှိလေ၏။ အဂ္ဂိဒတ္တ ရသေ့ဆရာကြီးနှင့် တကွ တပည့် ရသေ့ အပေါင်းသည် မီးဟုန်းဟုန်း တောက်လောင် နေသည်ကိုသာ မြင်ကြ၍ “နဂါးမင်းသည် ရဟန်းကို မီးဟုန်းဟုန်း တောက်စေလေပြီ၊ ရဟန်းသည် ငါတို့စကားကို နားမထောင် သည့်အတွက် ပျက်စီးခြင်းမလှ ပျက်စီးရလေပြီ၊ ကောင်းလေစွာ” ဟူ၍ အလွဲလွဲ အမှားမှား ကြံစည်ကြလေကုန်သည်။

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည် အဟိဆတ္တနဂါးမင်းကို ဆုံးမ၍ မာန်မာ န ကင်းအောင် ပြုတော် မူပြီးသော် သဲပုံကြီး အပေါ်၌ ထိုင်နေတော်မူလေ၏။ အဟိဆတ္တနဂါးမင်းသည် သဲပုံ ကြီးကို မိမိအခွေတို့ဖြင့် ဝန်းရံပတ်ပြီးလျှင် စုလစ်မွန်ချွန် အထွတ် တပ်သည့် စရပ်တိုက်ခန်းအဝန်း ပမာဏရှိသည့် ပါးပျဉ်းကြီးကို

ရတနာ] အဂ္ဂိဒတ္တစသော ရသေ့ ၁၀၀၀-ကို ချေချွတ်ခြင်း ၂၆၁

ဖန်ဆင်း၍ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်၏ ကိုယ်တော် အထက်၌ ဆောင်းမိုး၍ ထားလေ၏။

ရသေ့အပေါင်းတို့သည် စောစီးစွာပင်လျှင် “ရဟန်း၏ သေ သောအဖြစ် မသေသောအဖြစ်ကို သိအောင်စုံစမ်းကုန်အံ့” ဟူ၍ ကြံစည်ကြကာ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်မြတ်အထံသို့ သွား ကြကုန်သည်ရှိသော် သံပုံကြီးထက်၌ တင့်တယ်စွာ ထိုင်နေတော် မူသော အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်ကို မြင်ကြ၍ လက်အုပ်ကို ချီမြှောက်ကြကာ အထူးထူး အထွေထွေ ချီးမွမ်းကြကုန်လျက် “အို ရဟန်း...သင့်ကို နဂါးမင်းက မနှိပ်စက်အပ်ဘူးလော” ဟူ၍ မေးမြန်းကြကုန်၏။ “ငါ၏အပေါ်၌ ပါးပျဉ်းကို ထီးဖြူမာ အုပ် မိုးကာ တည်နေသည်ကို သင်တို့ မမြင်ကြဘူးလော” ဟူ၍ အရှင် မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်မြတ်က ဖြေကြားတော်မူလတ်သော် ထို ရသေ့တို့သည် “အို အချင်းတို့... လက်ဖျစ်တီး၍ အံ့ချီးထိုက်ပါ ပေစွာ၊ ရဟန်းသည် ဤသို့စဉ် တန်ခိုးကြီးလှသော နဂါးမင်းကို နှိပ်နင်းဆုံးမအပ်လေပြီ” ဟု ပြောဆိုကြကာ အရှင်မဟာမောဂ္ဂ- လာန်မထေရ်ကို ဝန်းရံ၍ တည်ကြလေကုန်၏။

ထိုခဏ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ကြွလာတော်မူ၏။ အရှင်မဟာ- မောဂ္ဂလာန်မထေရ်မြတ်သည် မြတ်စွာဘုရားကိုမြင်၍ နေရာမှ ထပြီးလျှင် ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးလေ၏။ ထိုအခါ အရှင်မဟာမောဂ္ဂ- လာန်မထေရ်မြတ်ကို ရသေ့အပေါင်းတို့က “ဤရဟန်းကြီးက သင့်ထက်မြတ်သလော” ဟူ၍ မေးကြလေသော် မထေရ်မြတ်က “ဤရဟန်းမြတ်ကား ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံတော် မူသော ငါ၏ဆရာ ဖြစ်တော်မူလေသည်၊ ငါကား ဤမြတ်စွာ ဘုရား၏ တပည့်သာဝက ဖြစ်သည်” ဟူ၍ ဖြေကြားတော် မူလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် သံပုံကြီးအထက်၌ ထိုင်နေတော်မူ၏။ ရသေ့အပေါင်းသည် “ဤနဂါးမင်းကို နှိပ်နင်းဆုံးမခြင်းကား တပည့်သာဝက၏ တန်ခိုးအာနုဘော်သာ ဖြစ်သေးသည်၊ တန်ခိုး

ကြီးမြတ်သော ရဟန်း၏ဆရာ ဤမြတ်စွာဘုရား၏ တန်ခိုးအာနု-
 ဘော်ကား ဘယ်လိုများ ဖြစ်လိမ့်မည်နည်း” ဟူ၍ လက်အုပ်ကိုယ်စီ
 ချီမြောက်ကြကာ မြတ်စွာဘုရားကို ချီးမွမ်းစကား ပြောကြားကြ
 လေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့ဆရာကြီးကို တရား
 နာခံအဖြစ် ခေါ်တော်မူပြီးလျှင် “အဂ္ဂိဒတ္တ... သင်သည် သင့်
 တပည့်များအား၎င်း၊ အလုပ်အကျွေး ဒါယကာများအား၎င်း
 အဆုံးအမ ဩဝါဒကို ပေးသည်ရှိသော် အဘယ်သို့ ပြောဆို၍
 ပေးသနည်း” ဟု မေးတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့ဆရာကြီးက “မြတ်စွာဘုရား...
 အကျွန်ုပ်သည် ‘တပည့်တို့... သင်တို့သည် ထိုတောင်ကို ကိုး
 ကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်ကြကုန်လော့၊ ထိုတောကို၊ ထိုအရာမ်
 ဥယျာဉ်ကို၊ ထိုသစ်ပင်ကို ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်ကြကုန်
 လော့၊ မှန်ပေ၏ - ထိုတောင်၊ တော၊ အရာမ်ဥယျာဉ်၊ သစ်ပင်တို့ကို
 ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်သောသူသည် ခပ်သိမ်းသော ဆင်းရဲ
 ဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်နိုင်၏’ ဟူ၍ ထိုတပည့်ရသေ့များ အလုပ်
 အကျွေး ဒါယကာများအား အဆုံးအမ ဩဝါဒကို ပေးပါသည်”
 ဟူ၍ အမှန်အတိုင်း ပြန်ကြားလျှောက်ထားလတ်သော် မြတ်စွာ
 ဘုရားသည်—

“အဂ္ဂိဒတ္တ... ထိုတောင်၊ တော၊ အရာမ်ဥယျာဉ်၊ သစ်
 ပင်တို့ကို ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်သောသူသည် ခပ်
 သိမ်းသော ဆင်းရဲဒုက္ခမှ လွတ်မြောက်နိုင်သည်မဟုတ်၊
 အမှန်စင်စစ်သော်ကား မြတ်စွာဘုရားကို၎င်း၊ တရားတော်
 ကို၎င်း၊ သံဃာတော်ကို၎င်း ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်
 သော်သာလျှင် ခပ်သိမ်းသော ဝဋ်ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်
 နိုင်၏—

ဟူ၍ မိန့်ဆိုတော်မူပြီးလျှင် ဤ ၅-ဂါထာတို့ကို ဟောကြားတော်
 မူလေသည်။

ရတနာ] အဂ္ဂိဒတ္တစသော ရသေ့ ၁၀၀၀-ကိုချေချွတ်ခြင်း ၂၆၃

- (၁) ဗဟုံ ဝေ သရဏံ ယန္တိ၊
- ပဗ္ဗတာနိ ဝနာနိ စ။
- အာရာမရက္ခစေတျာနိ၊
- မနုဿာ ဘယတဇ္ဇိတာ။

(အဂ္ဂိဒတ္တ = အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့...။) ဘယတဇ္ဇိတာ = လိုထိုဘေးဖြင့် ခြိမ်းချောက်အပ်ကုန်သော။ မနုဿာ = လူတို့သည်။ ဝေ = စင်စစ်။ ဗဟုံ = များစွာ။ ပဗ္ဗတာနိ စ = ဣသိ ဂိလိတောင်, ဝေပုလ္လတောင်, ဝေဘာရ-စသော တောင်တို့ကို၎င်း။ ဝနာနိ စ = မဟာဝုန်တော, ဂေါသိင်္ဂ အင်ကြင်းတောစသည်တို့ကို၎င်း။ အာရာမ ရက္ခစေတျာနိ စ = ဝေဠုဝန်ဥယျာဉ်, ဇီဝကသရက်ဥယျာဉ် အစရှိသော အရာမ် ဥယျာဉ်များ, ဥဒေန နတ်ကွန်းသစ်ပင်, ဂေါတမ နတ်ကွန်းသစ်ပင် စသော သစ်ပင်များကို၎င်း။ သရဏံ = ကိုးကွယ်ရာဟူ၍။ ယန္တိ = ဆည်းကပ်ကြကုန်၏။

- (၂) နေတံ ခေါ သရဏံ ခေမံ၊
- နေတံ သရဏမုတ္တမံ။
- နေတံ သရဏမာဂမ္ဗ၊
- သဗ္ဗဒုက္ခာ ပမုစ္စတိ။

(အဂ္ဂိဒတ္တ = အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့...။) နေတံ = ဤတောင် တောဥယျာဉ် သစ်ပင်တို့ကို ကိုးကွယ်ခြင်းသည်။ ခေမံ = ဘေးကင်းသော။ သရဏံ = ကိုးကွယ်ခြင်းသည်။ န = မဟုတ်။ နေတံ = ဤတောင်တောဥယျာဉ် သစ်ပင်တို့ကို ကိုးကွယ်ခြင်းသည်။ ဥတ္တမံ = မြတ်သော။ သရဏံ = ကိုးကွယ်ခြင်းသည်။ န = မဟုတ်။ နေတံ သရဏံ = ဤ တောင်တောဥယျာဉ် သစ်ပင်တို့ကို ကိုးကွယ်ခြင်းကို။ အာဂမ္ဗ = အစွဲပြု၍။ သဗ္ဗဒုက္ခာ = ခပ်သိမ်းသော ဆင်းရဲ ဒုက္ခမှ။ န မုစ္စတိ = မလွတ်မြောက်နိုင်။

(၃) ယော စ ဗုဒ္ဓဉ္စ ဓမ္မဉ္စ၊
 သံဘဉ္စ သရဏံ ဂတော။
 စတ္တာရိ အရိယသစ္စာနိ၊
 သမ္ပပ္ပညာယ ပဿတိ။

(၄) ဒုက္ခံ ဒုက္ခသမုပ္ပါဒံ၊
 ဒုက္ခဿ စ အတိက္ကမံ။
 အရိယံ စဋ္ဌဂီကံ မဂ္ဂံ၊
 ဒုက္ခပဿမဂါမိနံ။

(အဂ္ဂိဒတ္တ = အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့...။) ယော စ = အရိယာဂိုဏ်းဝင် အကြင်လူရှင် ရဟန်းသည်ကား။ ဗုဒ္ဓဉ္စ = မြတ်စွာဘုရားကို၎င်း။ ဓမ္မဉ္စ = တရားတော်ကို၎င်း။ သံဘဉ္စ = သံဃာတော်ကို၎င်း။ သရဏံ = ကိုးကွယ်လည်းလျောင်း ပုန်းအောင်းရာဟူ၍။ ဂတော = လောကုတ္တရာ သရဏဂုံ စိတ္တုပ္ပါဒ်ဖြင့် ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်၏။ ဒုက္ခံ = တေဘူမကဝဋ်တည်းဟူသော ဒုက္ခသစ္စာ၎င်း။ ဒုက္ခသမုပ္ပါဒံ = ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း မကောင်းသောတဏှာ သမုဒယသစ္စာ၎င်း။ ဒုက္ခဿ အတိက္ကမံ စ = ဒုက္ခကို လွန်မြောက်ရာ နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော နိရောဓသစ္စာ၎င်း။ ဒုက္ခပဿမဂါမိနံ = ဒုက္ခငြိမ်းရာ နိရောဓသစ္စာ နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်ကြောင်း ဖြစ်သော။ အရိယံ = ဖြူစင်သော။ အဋ္ဌဂီကံ မဂ္ဂံ စ = သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာသင်္ကပ္ပ စသည်ရှစ်ဖြာ အဋ္ဌဂီကမဂ် တည်းဟူသော မဂ္ဂသစ္စာ၎င်း။ (ဣတိ = ဤသို့။) စတ္တာရိ = လေးပါးလွန်သော။ အရိယသစ္စာနိ = အရိယာဖြစ်အောင် ပြုဆောင်တတ်ငြား သစ္စာတရားတို့ကို။ သမ္ပာ = မဖောက်မပြန်။ ပညာယ = လောကုတ္တရာ မဂ်ပညာဖြင့်။ ပဿတိ = မျက်မှောက်ထင်ထင် သိမြင်၏။

(၅) တေ ခေါ သရဏံ ဓေမံ၊ တေ သရဏမုတ္တမံ။
 တေ သရဏဓာဂမ္မ၊ သမ္ပဒုက္ခာ ပမုစ္စတိ။

ရတနာ] အဂ္ဂိဒတ္တစသော ရသေ့ ၁၀၀၀ကို-ချွေချတ်ခြင်း ၂၆၅

(အဂ္ဂိဒတ္တ = အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့...။) ခေါ် = စင်စစ်။
 ဧတံ = အရိယာန္တယ်ဇာတ် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်၏ သုံးရပ်သင်္ချာ
 ရတနာကို သဒ္ဓါဖြိုးကြွယ် ဤသို့ ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်ခြင်း
 သည်။ ခေမံ = ဘေးကင်းသော။ သရဏံ = ကိုးကွယ်
 ဆည်းကပ်ခြင်း မည်ပေ၏။ ဧတံ = အရိယာန္တယ်ဇာတ်
 ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်၏ သုံးရပ်သင်္ချာ ရတနာကို သဒ္ဓါဖြိုးကြွယ်
 ဤသို့ ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်ခြင်းသည်။ ဥဗ္ဘတံ = မြတ်သော။
 သရဏံ = ကိုးကွယ် ဆည်းကပ်ခြင်းမည်ပေ၏။ ဧတံ
 သရဏံ = အရိယာန္တယ်ဇာတ် ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်၏ သုံးရပ်သင်္ချာ
 ရတနာကို သဒ္ဓါဖြိုးကြွယ် ဤသို့ဆည်းကပ်ကိုးကွယ်ခြင်းကို။
 အာဂမ္မ = အစွဲပြု၍။ သဗ္ဗဒုက္ခာ = ခပ်သိမ်းသောဝဋ်
 ဆင်းရဲမှ။ ပမုစ္စတိ = လွတ်မြောက်နိုင်ပေ၏။

ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ ထိုအလုံးစုံသော ရသေ့
 တို့သည် ပဋိသန္တိဒါဉာဏ်လေးပါးတို့နှင့်တကွ အရဟတ္တဖိုလ်သို့
 ရောက်ကြ၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးပြီးလျှင် ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကို
 တောင်းခံကြကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်လည်း သင်္ကန်းတော်
 တွင်းမှ ရှေ့လက်တော်ကို ဆန့်တန်း၍ “ဧေ ဘိက္ခဝေါ = ရဟန်း
 တို့...လာကြလော့၊ စရထ မြဟ္မစရိယံ = သုံးပါးသိက္ခာ သာ-
 သနာတည်းဟူသော မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်ကြကုန်လော့”
 ဟူ၍ ဧဟိဘိက္ခူ ခေါ်တော်မူလေ၏။

ထိုအလုံးစုံသော ဆရာနှင့်တပည့် ရသေ့ အပေါင်းတို့သည်
 ထိုခဏမှာပင် ပရိက္ခရာရှစ်ပါးကို အရံသင့် ဆင်မြန်းဝတ်ရုံပြီး
 ဖြစ်ကြကာ အဝါခြောက်ဆယ် (= သက်တော် ရှစ်ဆယ်) ရှိသော
 မထေရ်ကြီးများပမာ မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေစွာ ရှိခိုးလျက်သာ
 ရပ်တည်ကြလေကုန်၏။

ထိုရသေ့အပေါင်းတို့ ရဟန္တာဖြစ်ကြကာ ဧဟိဘိက္ခူ ရဟန်း
 ဖြစ်ကြသောနေ့ကား အလုံးစုံသော အင်္ဂတိုင်းသူတိုင်းသား၊ မဂဓ
 တိုင်းသူတိုင်းသား၊ ကုရုတိုင်းသူတိုင်းသား လူအများတို့ ပူဇော်

ဗွယ် ဝတ္ထုများကို ယူဆောင်ကြကာ ရသေ့တို့နေရာ အရာမသို့ တပေါင်းတည်း လာရောက်ကြသော နေ့ဖြစ်ပေ၏။ ထိုလူများ အပေါင်းတို့သည် ပူဇော်ဗွယ်ဝတ္ထုတို့ကို ယူဆောင်ကြကာ လာလတ်ကုန်သည်ရှိသော် ထိုရသေ့အပေါင်းတို့ ရဟန်းပြုကြသည်တို့ကို မြင်ကြရ၍ “အသို့နည်း (= ဘယ့်နှယ်လဲ) ငါတို့၏ဆရာ အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့ကြီးကပင် မြတ်လေသလော၊ သို့မဟုတ် ရဟန်းကြီး ဂေါတမကပင် မြတ်လေသလော” ဟု ကြံစည်ကြသည်တွင် တဖန် ဆက်၍ “ရဟန်းကြီး ဂေါတမက ငါတို့ဆရာ အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့ကြီး ရှိရာသို့ လာရောက်ရကား ငါတို့ဆရာ အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့ကြီးကသာ မြတ်ပေ၏” ဟု ထင်မှတ်ကြလေကုန်သည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုလူများအပေါင်း၏ အလိုအဇ္ဈာသယကို ကြည့်ရှုသိမြင်တော်မူ၍ “ချစ်သား အဂ္ဂိဒတ္တ... သင့်ပရိသတ်၏ ယုံမှားခြင်းကို သင်ချစ်သားပင် ဖြတ်တောက်လော့” ဟူ၍ မိန့်ဆို တော်မူလေ၏။ အဂ္ဂိဒတ္တရဟန်းကလည်း “ဘုန်းတော်ကြီးမြတ် သော မြတ်စွာဘုရား... တပည့်တော်သည်လည်း ပရိသတ်၏ ယုံမှားကို ပယ်ဖျောက်ရန်ပင် လိုလားတောင့်တလျက်ရှိပါ၏ ဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်ထားပြီးလျှင် တန်ခိုးအစွမ်းဖြင့် ခုနစ်ကြိမ် တိုင်တိုင် ကောင်းကင် သို့ ပျံတက်၍ အဖန်ဖန် သက်ဆင်းကာ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးပြီးလျှင် “သတ္တာ မေ ဘန္တေ ဘဂဝါ၊ သာဝကောဟမသ္မိ = ဘုန်းတော်ကြီးမြတ်သော မြတ်စွာဘုရား... မြတ်စွာဘုရားသည် အကျွန်ုပ်၏ ဆရာသခင် ဖြစ်တော်မူပါ၏၊ အကျွန်ုပ်ကား ရှင်တော်ဘုရား၏ တပည့်သာဝက ဖြစ်ပါသည် ဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်ဆိုကာ မိမိက မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့် သာဝကဖြစ်ကြောင်းကို ထင်ရှားပြလေတော့သတည်း*။

အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့အကြောင်း ပြီး၏။

* ဤဝတ္ထုကား ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ၊ ဒုတိယအုပ်၊ ၁၄-ဗုဒ္ဓဝင်၊ စာမျက်နှာ ၁၅၆-မှစ၍ လာရှိ၏။

ဇမ္ဗူကရဟန်း အကြောင်း

(မာသေ မာသေ ကုသဂ္ဂေန) အစရှိသော ဤတရားဒေသနာ တော်ကို မြတ်စွာဘုရားသည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းမွေ့လျော် နေတော်မူစဉ် ဇမ္ဗူက အမည်ရှိသော တက္ကတွန်းကို အကြောင်းပြု၍ ဟောတော်မူ၏။

ဇမ္ဗူက၏ ရှေးမကောင်းမှု

လွန်လေပြီးသော အခါ ကဿပမြတ်စွာ လက်ထက်တော် အခါ၌ တောရွာနေ သူကြွယ်တယောက်သည် မထေရ်တပါး အတွက် ကျောင်းဆောက်လုပ်ပြီးလျှင် ထိုမိမိဆောက်လုပ်သည့် ကျောင်း၌ နေထိုင်သော ကျောင်းနေအာဝါသိက မထေရ်ကို သင်္ကန်း၊ ဆွမ်း၊ ကျောင်း၊ ဆေးပစ္စည်းလေးပါးတို့ဖြင့် အမြဲမပြတ် ဆက်ကပ်ပြုစု လုပ်ကျွေးလျက်ရှိပေ၏။ ကျောင်းနေအာဝါသိက မထေရ်သည် ထိုသူကြွယ်၏ အိမ်၌ အမြဲနေစဉ် ဆွမ်းဘုဉ်းပေး ကြရ၏။

ထိုနောက် တနေ့သ၌ ရဟန္တာမထေရ်မြတ်ကြီးတပါးသည် ဆွမ်းခံ လှည့်လည်တော်မူလာသည်ရှိသော် ထိုသူကြွယ်၏ အိမ် တံခါးဝသို့ ဆိုက်ရောက်တော်မူလာလေသည်။ သူကြွယ်သည် ရဟန္တာမထေရ်မြတ်ကို ဖူးမြော်ရ၍ ထိုရဟန္တာ မထေရ်မြတ်၏ ဣရိယာပုထ်၌ အလွန်ကြည်ညိုလှရကား အိမ်တွင်းသို့ပင့်ဆောင် ပြီးလျှင် မွန်မြတ်သော ဆွမ်းခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ဖြင့် ရိုသေစွာ ဆက် ကပ်လုပ်ကျွေး၍ “အရှင်ဘုရား... ဤသင်္ကန်းလျှာ ပုဆိုးကို ချပ် ဆိုးမှုပြု၍ ဝတ်ရုံသုံးဆောင်တော်မူပါဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်ထား ကာ အလွန်ကောင်းမြတ်သော သင်္ကန်းလျှာ ပုဆိုးကို လှူဒါန်း ပြီးလျှင် “အရှင်ဘုရား... အရှင်မြတ်တို့၏ ဆံများကား ရှည်လျား လှပါကုန်ပြီ၊ အရှင်မြတ်တို့၏ ဆံရိတ်ရန်အလို့ငှါ အကျွန်ုပ်သည် ဆေတ္တာသည်ကို ခေါ်ဆောင်ခဲ့ပါမည်။ အရှင်မြတ်တို့ လျှောင်း စက်ရန် အလို့ငှါ ညောင်စောင်း (ခရင်) ကို ယူဆောင်စေ၍ အကျွန်ုပ် လာခဲ့ပါမည်” ဟူ၍ လျှောက်ထားလေ၏။

သူကြွယ်အိမ်၌ အမြဲဆွမ်းဘုဉ်းပေးကြသော ကုလုပက အာဝါ-
 သိက ရဟန်းသည် မိမိကျောင်းဒါယကာ သူကြွယ်၏ ရဟန္တာ
 အရှင်မြတ်အပေါ်၌ ထိုသို့ မြတ်နိုးကော်ရော် ပူဇော်လှူဒါန်းမှုကို
 မြင်ရလေလျှင် လာဘမစ္ဆရိယ၊ ကုလမစ္ဆရိယ အကုသိုလ်တရား
 များ ဝင်ရောက်လာကာ စိတ်မကြည်မသာ ဖြစ်၍နေလေ၏။ “ဤ
 သူကြွယ်သည် ယခုမှ တွေ့မြင်ရသော ဤရဟန်းအား ဤသို့သော
 ပူဇော်သက္ကာရမှုကို ပြုဘိ၏။ အိမ်မှာ အမြဲဆွမ်းဘုဉ်းပေးနေသော
 ငါ့အားမူ ဤသို့ ပူဇော်သက္ကာရမှုကို မပြုပေ” ဟု ကြံစည် စိတ်
 ဆိုးကာ ကျောင်းသို့ ပြန်သွားလေ၏။

အာဂန္တု ရဟန္တာ မထေရ်မြတ်ကြီးသည်လည်း ထိုအာဝါ-
 သိက ကျောင်းထိုင်ရဟန်းနှင့် အတူတကွပင် ကျောင်းသို့ သွား
 ရောက်ကာ ကျောင်းဒါယကာ သူကြွယ်လှူလိုက်သော သင်္ကန်း
 လျာပုဆိုးကို ချုပ်ဆိုးဝတ်ရုံတော်မူလေသည်။ ကျောင်းဒါယကာ
 သူကြွယ်သည်လည်း ဆေတ္တာသည်ကို ခေါ်ဆောင်၍ ကျောင်းသို့
 သွားပြီးလျှင် ရဟန္တာမထေရ်မြတ်၏ ဆံတို့ကို ရိတ်ချစေပြီး
 နောက် အသင့်ယူဆောင်ခဲ့သော ညောင်စောင်း (ခဏ္ဍ)ကို
 သန့်ပြန့်စွာ ခင်းစေပြီးလျှင် “အရှင်ဘုရား…… ဤညောင်စောင်း
 ၌ပင် ကျိန်းစက်တော်မူပါကုန်ဘုရား” ဟု လျှောက်ထား၍ မထေရ်
 နှစ်ပါးလုံးကိုပင် နက်ဖြန်ခါ ဆွမ်းစားကြရန် ပင့်လျှောက်ခဲ့၍
 အိမ်သို့ ပြန်သွားလေ၏။

ကျောင်းထိုင် အာဝါသိကရဟန်းသည် ထိုကျောင်းဒါယကာ
 သူကြွယ်က အာဂန္တုရဟန္တာ မထေရ်မြတ်အပေါ်၌ ထိုသို့ ပူဇော်
 သက္ကာရမှု ပြုအပ်သည်ကို သည်းမခံနိုင် မအောင့်အည်းနိုင်ရကား
 ကုလမစ္ဆရိယ၊ လာဘမစ္ဆရိယ အကုသိုလ်များ လွှမ်းမိုး
 နှိပ်စက်လွန်းအားကြီးသဖြင့် ညချမ်းအခါ ရဟန္တာမထေရ်မြတ်
 ကျိန်းစက်ရာ အရပ်သို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် ရဟန္တာမထေရ်
 မြတ်ကို—

(၁) ငါ့ရှင်အာဂန္တု... သင့်အတွက်ကာ ငါ့ကျောင်း ဒကာ သူကြွယ်၏အိမ်၌ ဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးရခြင်းထက် မစင်ကိုစားရခြင်းက မြတ်တုံသေး၏။

(၂) ငါ့ကျောင်းဒကာသူကြွယ် ခေါ်ဆောင်ခဲ့သော ဆေတ္တာသည်ဖြင့် သင့်ဆံများကို ရိတ်ရခြင်းထက် ထန်းစေ့ မှုတ်ဖြင့် ဆံပင်တို့ကို နုတ်စေရခြင်းက မြတ်တုံသေး၏။

(၃) ငါ့ကျောင်းဒကာသူကြွယ် လှူသောသင်္ကန်းကို ဝတ်ရခြင်းထက် အဝတ်မလွမ်း (မိမွှေးတိုင်း ဖမွှေးတိုင်း) အချည်းစည်း လှည့်လည်သွားလာ ရခြင်းက မြတ်တုံ သေး၏။

(၄) ငါ့ကျောင်းဒကာသူကြွယ် ယူဆောင်လာသော ညောင်စောင်း၌ လျောင်းစက်ရခြင်းထက် မြေကြီးပေါ်၌ အိပ်ရခြင်းက မြတ်တုံသေး၏—

ဟူ၍ လေးမျိုးသော အခြင်းအရာဖြင့် ဆဲရေးစကား ပြောကြား လေ၏။

ရဟန္တာမထေရ်မြတ်ကြီးသည်လည်း “ဤသူမိုက်သည် ငါ့ကို အမှီပြု၍ မပျက်စီးပါစေလင့်” ဟု အောက်မေ့ဆင်ခြင်တော်မူကာ ကျောင်းဒါယကာသူကြွယ် ဖိတ်ကြားထားသည့်ဆွမ်းကို မခံယူ တော့ပဲ စောစောပင်ထ၍ အလိုရှိရာ ချမ်းသာရာအရပ်သို့ ကြွသွား တော်မူလေ၏။

ကျောင်းထိုင်ရဟန်းသည်လည်း စောစောပင်လျှင် ကျောင်း တိုက်အတွင်း၌ ပြုရန်ရှိသော ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်များကို ပြုလုပ်ပြီး လျှင် ဆွမ်းခံချိန်ရောက်လတ်သောအခါ “ယခုအခါ၌သော်မှ လည်း အာဂန္တုရဟန်းပျင်းသည် အိပ်တုန်းရှိသေး၏။ ခေါင်း လောင်းသံဖြင့် နိုးလေရာ၏ (= ခေါင်းလောင်းကို ကျယ်ကျယ် တီးလျှင် နိုးနေလိမ့်မည်)” ဟု အောက်မေ့ကာ မိမိ၏လက်သည်းခွံ ဖြင့်သာ ခေါင်းလောင်းကို အသာအယာတို့ပြီးလျှင် ရွာတွင်းသို့

ဆွမ်းအလှူခံ ဝင်လေတော့၏။ ကျောင်းဒါယကာ သူကြွယ်သည် လည်း ပူဇော်လှူဒါန်းဖွယ်များကို ခမ်းနားစွာစီမံပြီးလျှင် မထေရ် နှစ်ပါး ကြွလာမည့်လမ်းခရီးကို လှမ်းမျှော်ကြည့်ရှုလတ်သော် ကျောင်းထိုင်ရဟန်း တပါးတည်းသာ ကြွလာသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ “အရှင်ဘုရား... အာဂန္တုမထေရ်မြတ်ကြီး အဘယ်မှာနည်း” ဟူ၍ မေးလေ၏။ ထိုအခါ ကျောင်းထိုင် အာဝါသိက မစ္ဆရိယ ရဟန်းသည် ကျောင်းဒါယကာ သူကြွယ်ကို “ဒါယကာ... သင် ဘာကိုမှ မပြောလင့်၊ သင့်ဆရာမထေရ်သည် ယမန်နေ့ သင် ထွက်သွားသည့်အချိန်ကပင် အခန်းတွင်းသို့ဝင်၍ အိပ်နေလိုက် သည်မှာ ငါစောစောထ၍ ကျောင်း၌ တံမြက်လှည်းသည့်အသံ ကို၎င်း၊ သောက်ရေအိုး သုံးရေအိုးတို့၌ သောက်ရေ သုံးရေ လောင်းသံကို၎င်း၊ ဆွမ်းခံချိန်ကျ၍ ငါတီးခတ်သော ခေါင်း လောင်းသံကို၎င်း မသိပေ၊ (သို့လောက်စဉ် အအိပ်ကြီးဘိ၏)” ဟူ၍ ပြန်ကြားပြောဆိုလေ၏။

ထိုအခါ ကျောင်းဒါယကာ သူကြွယ်သည် “ထိုမျှလောက် ကြည်ညိုဖွယ်ကို ဆောင်သော ဣရိယာပုထ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူ သော ငါ့အရှင်မြတ်မှာ ဤအချိန်တိုင်အောင် အိပ်စက်ခြင်း မည် သည် ဘယ်နည်းနှင့်မျှ မရှိနိုင်၊ ထိုအရှင်သူမြတ်၏ အပေါ်၌ ပူဇော်သက္ကာရမှု ငါပြုသည်ကို မြင်ရ၍ ဤကျောင်းထိုင်အရှင်သည် (မခံမရပ်နိုင်ဖြစ်ကာ) ကေန္တပင် တစုံတခု အပြစ်တင်စကား ပြောကြားအပ်သည် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်” ဟု အမှန်အတိုင်း ကြံစည် စဉ်းစားမိပြီးလျှင် ကျောင်းဒါယကာသူကြွယ်သည် ကိုယ်တိုင်က ပညာရှိသူဖြစ်ရကား (ပညာရှိအမျက် အပြင်သို့မထွက်စေပဲ) ထို ကျောင်းထိုင် ရဟန်းကို ရိုသေစွာ ဆွမ်းကပ်ပြီးလျှင် ထိုကျောင်း ထိုင် ရဟန်း၏ သပိတ်ကို တရိုတသေ ဆေးကြော၍ သပိတ်အပြည့် မွန်မြတ်သော ဆွမ်း များကို ထည့်ပြီး လျှင် “အရှင် ဘုရား... အကယ်၍ တပည့်တော်၏ အရှင်မြတ်ကို တွေ့မြင်တော်မူကြပါ လျှင် ဤဆွမ်းကို ထိုအရှင်မြတ်အား လှူဒါန်းတော်မူလိုက်ကြပါ ဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်ထားကာ သပိတ်ကို ကပ်လိုက်လေသည်။

ကျောင်းထိုင် အာဝါသိက မစ္ဆရိယ ရဟန်းသည် ထိုဆွမ်း အပြည့် ထည့်ထားသည့်သပိတ်ကို ယူဆောင်သွားရင်းပင် “ထို အာဂန္တရဟန်းပျင်းသည် အကယ်၍ ဤမျှကောင်းမွန်သောဆွမ်း ကို စားသုံးနေရလျှင် ဤကျောင်းတိုက်နေရာ၌ပင် တွယ်တာငြိ တပ် ကပ်၍နေလိမ့်မည်” ဟု ကြံစည်မှားကာ ထိုဒါယကာ လှ လိုက်သောဆွမ်းကို လမ်းခရီး အကြားမှာပင် စွန့်သွန်ပစ်ခဲ့၍ ရဟန္တာမထေရ်မြတ် သီတင်းသုံးရာ ကျောင်းအရပ်သို့ သွား ရောက်၍ ထိုအရပ်၌ ရဟန္တာမထေရ်မြတ်ကို ကြည့်ရှုရှာကြိလတ် သော် မတွေ့မမြင်ရတော့ချေ။

ထိုအခါ ထိုကျောင်းထိုင်အာဝါသိက မစ္ဆရိယရဟန်းကို ဤမျှ ကြီးကျယ်လှသော (ရဟန္တာအား လှူဒါန်းလိုက်သည့်လာဘ်ကို ဖျက်ဆီးခြင်း) မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံကို ပြုမှားသည့်အတွက် အနှစ်နှစ်သောင်းတို့ပတ်လုံး ကျင့်သုံးအပ်သော ရဟန်းတရား သည်လည်း (အကုသိုလ်အင်အား အလွန်ကြီးမားလှသဖြင့်) စောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်တော့ချေ။ သို့ရကား အသက် တမ်းစေ့သောအခါ စုတွေ့ကွယ်လွန်၍ မဟာအဝီစိငရဲကြီး၌ ကျရောက်ဖြစ်ပွားပြီးလျှင် ကဿပမြတ်စွာဘုရားနှင့် ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရား တို့၏အကြား ရှည်လျားလှစွာသော ဗုဒ္ဓန္တရ အသင်္ချေ နှစ်ပရိစ္ဆေဒကာလပတ်လုံး ကြီးစွာသော ငရဲဒုက္ခကို ခံစားပြီးနောက် ဤငါတို့မြတ်စွာဘုရား ထင်ရှားဖြစ်ပွင့်တော် မူသောအခါ၌ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ဝယ် စားဖွယ်သောက်ဖွယ်ပေါများ လှသည့် တခုသောအိမ်၌ ဘဝပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက်ဖြစ်ပွားလာ လေ၏။

ဇမ္ဗူက၏ ပစ္စုပ္ပန် ဝဋ်ဒုက္ခ

ထိုသူငယ်ကို အမိအဖတို့က “ဇမ္ဗူက” ဟူ၍ အမည်မှည့်ခေါ်မှု ပြုကြလေကုန်၏။ ထိုဇမ္ဗူကသည် ခြေဖြင့် သွားနိုင်သောအခါမှ စ၍ အိပ်ရာ၌ အိပ်ခြင်းငှါ အလိုမရှိ၊ အစာထမင်းကို စားခြင်းငှါ အလိုမရှိပဲ မိမိ၏ ကိုယ်၏ အညစ်အကြေးမစင် (= ချေး) ကိုသာ စားလေတော့၏။ မိဖဆွေမျိုးများသည် “ငယ်သေးသောကြောင့်

မသိရှာ၍သာ ဤသို့ ပြုရှာ၏” ဟု အောက်မေ့ကြကာ ထိုဇမ္ဗူက သူငယ်ကို ကျေးမွေးသုတ်သင် ပြုပြင်၍ ပေးကြလေသည်။ ထို ဇမ္ဗူကသူငယ်သည် အသက်အရွယ် ကြီးပြင်းလာသောအခါ၌ လည်း အဝတ်ကို မဝတ်လိုပဲ အဝတ်မစည်း အချည်းနှီးသာ လှည့်လည်ကျက်စား သွားလာ၏။ မြေ၌သာ အိပ်၏။ မိမိ၏ အညစ်အကြေး(=ချေး)ကိုသာ စား၏။

မိဖထိုက တက္ကတွန်းကျောင်းသို့ ပို့ကြခြင်း

ထိုအခါ ဇမ္ဗူက၏ မိခင်ဖခင်တို့သည် “ဤသူကား ငါတို့ ကဲ့သို့သော အမျိုးကောင်းအိမ်နှင့်မလျော်၊ ဤသူကား သက်သက် အရှက်ခွဲသောသူသာ ဖြစ်၍ တက္ကတွန်း တိတ္ထိတို့အားသာ သင့် လျော်လျောက်ပတ်၏”ဟု ကြံစည်စဉ်းစားကြကာ ထိုဇမ္ဗူကကို တက္ကတွန်းတို့ထံသို့ ခေါ်ဆောင်သွားကြပြီးလျှင် “ဤသူငယ်ကို ရှင်ပြုပေးကြပါ”ဟု ပြောဆို ပေးအပ်ကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ ဇမ္ဗူကကို တက္ကတွန်းတို့သည် ရှင်ပြုပေးကြကုန်၏။ ရှင်ပြုပေးကြ ပုံမှာ—

လည်ပင်းပမာဏ နက်သော မြေတွင်း၌ ဇမ္ဗူကကို ချထား ကြ၍ ပခုံးစွန်းနှစ်ဖက်အပေါ်၌(မရုန်းကန်နိုင် မထွက်နိုင်အောင်) ပျဉ်ချပ်များကို ခင်းကြပြီးလျှင် ထို ပျဉ်ချပ်များအပေါ်က ထိုင်နေ ကြ၍ ထန်းစေ့ မှတ်ပိုင်းဖြင့် ဆံများကို နှုတ်ကြလေကုန်၏။ (ဤကား တက္ကတွန်းတို့၏ ရှင်ပြုပေးပုံတည်း)။ ထိုသို့ရှင်ပြုပေးပြီး နောက် ဇမ္ဗူက၏ မိဖတို့သည် ထိုတက္ကတွန်းတို့ကို နက်ဖြန် ဆွမ်းစားရန်အတွက် ပင့်ဖိတ်၍ ပြန်သွားကြကုန်၏။

နောက်တနေ့၌ တက္ကတွန်းတို့သည် ဇမ္ဗူကကို “လာလော့၊ ရွာတွင်းသို့ ဝင်ကြကုန်စို့”ဟူ၍ ခေါ်ဆိုကြလေသော် ဇမ္ဗူက-က “သင်တို့သာ သွားကြကုန်လော့၊ ငါကား ဤတက္ကတွန်း ကျောင်း တိုက်၌သာ နေရစ်မည်”ဟု ပြောဆိုငြင်းဆန်လေသည်။ ထိုအခါ ဇမ္ဗူကကို တက္ကတွန်းတို့သည် အဖန်ဖန် ခေါ်ပါသော်လည်း မလိုက်ပါလို ငြင်းဆိုနေသည့်အတွက် စွန့်ပစ်ထားခဲ့၍ မြို့တွင်းသို့

ရတနာ] ဝိပတိက တက္ကတွန်းကျောင်းသို့ ပို့ကြခြင်း ၂၇၃

သွားကြလေ၏။ ဇမ္ဗူကသည်လည်း တက္ကတွန်းတို့ သွားကြကြောင်းကို သိရှိကာ ဝစ္စကုဋီ (= အိမ်သာ)၌ တွင်းဖုံးပျဉ်ချပ်ကို ဖွင့်လှုပ်ပြီးလျှင် တွင်းထဲသို့ဆင်း၍ လက်နှစ်ဖက်တို့ဖြင့် အားပါးတရ အလုပ်အလုပ်ပြုကာ မစင်ကျင်ကြီးကို စားလေ၏။

(ထိုအကြောင်းကို မသိကြသည့်အတွက်)တက္ကတွန်း ဆရာကြီးတို့သည် ဇမ္ဗူကအထံသို့ မြို့တွင်းမှနေ၍ အစာထမင်းကို ပို့စေကြကုန်၏။ ထိုဆရာကြီးတို့ ပို့လိုက်သည့် အစာထမင်းကိုလည်း ဇမ္ဗူကသည် အလိုမရှိ။ တက္ကတွန်းတို့က စားဖို့ရန် အဖန်ဖန် တိုက်တွန်းစကား ပြောကြားအပ်သော်လည်း “ငါသည် ဤဆွမ်းများကို အလိုမရှိပါ။ ငါ့အတွက်တာ အစာအာဟာရကို ရအပ်ပြီးပါပြီ” ဟူ၍သာ ပြောဆိုလေ၏။ “ဘယ်ကရသနည်း” ဟု တက္ကတွန်းတို့ကမေးသောအခါ “ဤကျောင်းတိုက်ထဲမှာပင် ရအပ်ပါပြီ” ဟူ၍ ဖြေဆိုလေသည်။ ဤနည်းဖြင့် ဒုတိယနေ့၌၎င်း၊ တတိယနေ့၌၎င်း၊ စတုတ္ထနေ့၌၎င်း တက္ကတွန်းတို့က အမျိုးမျိုး မြို့တွင်းသို့ လိုက်ပါရန် ခေါ်ဆိုအပ်ပါသော်လည်း “ငါသည် ဤကျောင်းအရပ်မှာပင် နေရစ်မည်” ဟူ၍သာ ပြောဆိုကာ မြို့တွင်းရှာတွင်းသို့ မလိုက်ပါလိုပဲ ရှိလေ၏။

ထိုအခါ တက္ကတွန်းတို့သည် “ဤဇမ္ဗူကကား နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း မြို့တွင်း ရှာတွင်းသို့လည်း မဝင်လို၊ ငါတို့ပို့လိုက်သော အစာထမင်းကိုလည်း မစားသုံးလို၊ ဤကျောင်းအရပ်၌ပင် ငါ့အတွက်တာ အစာအာဟာရကို ရအပ်ပြီ” ဟူ၍ ပြောဆို၏။ အဘယ်အမှုကို သင်း ပြုလေသနည်း၊ ထိုဇမ္ဗူကကို ငါတို့ စုံစမ်းကုန်အံ့” ဟူ၍ ကြံစည်ကြကာ မြို့တွင်းရှာတွင်းသို့ ဆွမ်းခံဝင်ကြကုန်သည်ရှိသော် တက္ကတွန်း တယောက် နှစ်ယောက်တို့ကို ဇမ္ဗူကအား စုံစမ်းရန် ချန်ထားခဲ့၍ သွားကြလေကုန်၏။ ထိုစုံစမ်းရန် တာဝန်ပေးခံရသော တက္ကတွန်းတို့သည် နောက်မှ သွားကြသည့်အယောက်ဟန်ဆောင်ပြုလုပ်ကြ၍ ချောင်းမြောင်း၍ နေကြလေကုန်သည်။ ဇမ္ဗူကသည်လည်း တက္ကတွန်းတို့ ဆွမ်းခံသွားကြပြီဟု မှတ်ထင်

ကာ ဇွေးနေ့များနည်းတူပင်လျှင် ဝစ္စကုဋိ မစင်တွင်းသို့ သက်ဆင်း
ပြီးလျှင် မစင်ကို စားလေတော့၏။

တက္ကတွန်း ကျောင်းမှ နှင်ထုတ်လိုက်ကြခြင်း

ချောင်းရွှေနေကြသော တက္ကတွန်းတို့သည် ဇမ္ဗူကုန်း၏ အပြုအမူ
ကို ပက်ပင်းပါ တွေ့မြင်ကြ၍ တက္ကတွန်းတို့အား ထိုအကြောင်းကို
မြှောက်ကြားကြလေ၏။ ထိုအကြောင်းကို ကြားသိရ၍ တက္ကတွန်းတို့
သည် “ဤ ဇမ္ဗူကုန်းအလုပ်ကား ဝန်လေးလှ၏။ အကယ်၍ များ
ရဟန်းဂေါတမ၏ တပည့်များ ဤအကြောင်းကို သိရှိသွားကြလျှင်
'တက္ကတွန်းတို့သည် မစင်ကိုစားကြကာ လှည့်လည်နေထိုင်ကြ
ကုန်၏' ဟူ၍ ငါတို့၏ အရှိန်အစော်မဲ့ကို ထင်ရှားပြောဆိုကြပေ
လိမ့်မည်။ ဤဇမ္ဗူကုန်းကား ငါတို့နှင့်မသင့်လျော်” ဟူ၍ တိုင်ပင်
ညီညွတ်ကြကာ ဇမ္ဗူကုန်းကို မိမိတို့အထံမှ နှင်ထုတ်လိုက်ကြလေ၏။

တက္ကတွန်းတို့က နှင်ထုတ်လိုက်သောအခါ ရာဇဂြိုဟ် မြို့သူ
မြို့သားများ ကျင်ကြီးစွန့်ရာ အရပ်အနီး၌ ခင်းထားအပ်သော
ကျောက်ဖျားကြီးတခု ရှိလေသည်။ ထိုကျောက်ဖျား၏အနီး၌ ကြီးစွာ
သော ရေသိုးထုတ်သည့် ကျောက်ပြွန်ကြီးတခု ရှိလေသည်။
ကျောက်ဖျားအပြင်ကို အမှီပြု၍ မြို့သူမြို့သားများ ကျင်ကြီးစွန့်ရာ
အရပ် ရှိလေသည် (= ကျောက်ဖျားကြီးကို အကာအကွယ်ပြုကာ
မြို့သူမြို့သားများ ထို၏အနီး၌ ကျင်ကြီးစွန့်ကြလေသည်)။ ဇမ္ဗူက
သည် ထိုကျောက်ဖျားကြီးရှိရာသို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် ည၌အခါ၌
လူတို့ခွန်သော မစင်ကို စား၍ နေ့အခါ လူတို့ မစင်စွန့်ရန်
လာရောက်ကြသောအခါ လက်တဖက်ဖြင့် ကျောက်ဖျားကြီး၏
အစွန်းတခုကိုထောက်၍ ခြေတဖက်ကိုမြှောက်ကာ (ထိုမြှောက်
အပ်သောခြေကို) ဒူးထက်၌ တင်ထားပြီးလျှင် အထက်လေသို့
ရှေးရှုလျက် ခံတွင်းကိုဖွင့်ဟကာ ရပ်တည်နေလေ၏။

ကျင်ကြီးအစွန့်လာကြသော လူအပေါင်းသည် ထိုဇမ္ဗူကုန်း
တွေ့မြင်ကြ၍ အနီးသို့ချဉ်းကပ် မှီခိုကြပြီးလျှင် “အရှင်ဘုရား……
အရှင်မြတ်သည် အထယျံကြောင့် ခံတွင်းကိုဖွင့်ဟ၍ ရပ်တည်ပါ

သနည်း” ဟူ၍ မေးကြလေသော် ဇမ္ဗူက က “ငါကား လေကိုသာ စားသူဖြစ်၏။ ငါ့မှာ လေမှတစ်ပါး အခြား အစာအာဟာရ မရှိ” ဟူ၍ ဝါကြားပလွှား ပြောကြားလေသည်။ “အရှင်ဘုရား... ထိုသို့ဖြစ်လျက် အရှင်မြတ်သည် အဘယ်ကြောင့် ခြေတဖက်ကို မြှောက်ကာ ခူးထက်၌ထား၍ ရပ်တည်နေပါသနည်း” ဟူ၍ လူတို့က မေးပြန်လေသော် “ငါကား ထက်မြက်ပြင်းထန်သော အကျင့်ရှိသူ ဖြစ်လေသည်။ ငါသည် ခြေနှစ်ဖက်လုံးတို့ဖြင့် နင်းအပ်သည်ရှိသော် မြေကြီးသည် ငါ့ဂုဏ်ကို မခံနိုင်ပဲ ပြင်းစွာတုန်လှုပ်၏။ ထို့ကြောင့် ငါသည် ခြေတဖက်ကိုမြှောက်၍ (ထိုခြေကို) ခူးထက်၌ ထောက်ပြီးလျှင် ရပ်တည်၍နေပေ၏။ “မှန်ပေသည်—ငါသည် (ဆိုခဲ့သော မြေလှုပ်မှုအကြောင်းကြောင့်) ညဉ့်ရောနေ့ပါ ရပ်လျက်သာ အချိန်ကို ကုန်ရစေ၏။ ထိုင်လည်း မထိုင်ပါ။ အိပ်လည်း မအိပ်ပါ” ဟူ၍ တဖန် ဝါကြားပလွှား ပြောကြားပြန်လေသည်။

(လူတို့မည်သည် ကား များသောအားဖြင့် ပြောဆိုသည့် စကားမျှကိုသာ လေးစားယုံကြည်တတ်ကြကုန်၏။ ဟုတ်လောက် မဟုတ်လောက် ဆင်ခြင်စဉ်းစားသူကား နည်းပါးလှကုန်၏)။ ထို့ကြောင့် “ဩ... အံ့ဖွယ်ရှိပေစွာ၊ ဤမျှလောက် ထက်မြက်ပြင်းထန်သည့်အကျင့်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် လောက၌ ရှိကြကုန်၏။ ဤသို့သော အကျင့်ပြင်းထန်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များကို ငါတို့သည် ရှေးက မမြင်ဘူးကြကုန်” ဟူ၍ ချီးမွမ်းစကား ပြောဆိုကြကာ များသောအားဖြင့် အင်တိုင်းသူတိုင်းသား၊ မဂတိုင်းသူတိုင်းသား လူအများတို့သည် ချောက်ချားတုန်လှုပ် အုတ်အုတ် ကျက်ကျက်ဖြစ်ပြီးလျှင် ဇမ္ဗူကထံသို့ ဆည်းကပ်ကြ၍ လတိုင်းလတိုင်း ကြီးစွာသော ပူဇော်သက္ကာရမှုကို ပြုကြလေကုန်၏။

ဝါကြားမြဲဝါကြားကာ ဝဋ်ဒုက္ခကို ၅၅-နှစ်ကြာ ခံစားရခြင်း

ဇမ္ဗူကသည် လူအများက ပူဇော်သက္ကာရမှု ပြုသောအခါ “ငါသည် လေကိုသာလျှင် စား၏။ လေမှတစ်ပါးသော အစာကို ငါမစား၊မှန်၏—လေမှတစ်ပါးသော အစာကို စားမိသည်ရှိသော် ငါ၏ အကျင့်သည် ပျက်စီး၏”ဟု ပြောဆိုကာ ထိုလူများ ဆက်

ကပ်လာသော အစာအာဟာရကောင်း တစ်စုံတစ်ခုကိုမျှ အလိုမရှိပဲ
 ငြင်းဆန်၍သာ နေလေရာ လူအများက “အရှင်ဘုရား……တပည့်
 တော်တို့ကို မပျက်စီးမဆုံးရှုံးပါစေလင့်၊ အရှင်ဘုရားကဲ့သို့သော
 အကျင့်ပြင်းထန်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်က သုံးဆောင်မှု ပြုအပ်သည်ရှိသော်
 တပည့်တော်တို့အတွက်တာ ကာလရှည်ကြာ စီးပွားချမ်းသာ တိုး
 တက်ဖို့ရန် ဖြစ်နိုင်ပါသည်” ဟူ၍ အဖန်ဖန် တောင်းပန်ကြလေ
 သည်။ ဇမ္ဗူကအတွက်မှာကား မစင်မှတပါး အခြားအစာကို
 မနှစ်သက်ပေ၊ သို့သော်လည်း လူများက အကျဉ်းအကြပ် (အတင်း
 အကြပ်) တောင်းပန်အပ်ရကား ထိုလူများ ယူဆောင်လာသော
 ထောပတ်၊ တင်လဲ စသည်တို့ကို သမန်းမြက်ဖျားဖြင့် ခပ်ယူကာ
 လျှာဖျား၌ ထားပြီးလျှင် “သွားကြလော့၊ သင်တို့အတွက်တာ
 ဤမျှလောက်ဆိုလျှင် စီးပွားချမ်းသာ တိုးတက်ဖို့ရန် ဖြစ်လောက်ပြီ”
 ဟု ပြောဆို၍ လူများကို လွှတ်လိုက်လေ၏။

ဤသို့လျှင် ဇမ္ဗူကသည် (၅၅) ငါးဆယ့်ငါးနှစ်ကြာ ကာလ
 ပတ်လုံး (ရဟန္တာအား ဆဲရေးခဲ့သည့် အကုသိုလ်ဝင်္ဂုဏ္ဏေ လေး
 မျိုးတို့ လိုက်ပါကာ) —

- (၁) အဝတ်ကိုလည်း မဝတ်နိုင်
- (၂) မစင်ကိုသာ စားလျက်
- (၃) ဆံပင်တို့ကိုလည်း ထန်းစေ့မှတ်ပိုင်းဖြင့်သာ
 နုတ်ကာ
- (၄) မြေပေါ်၌ အိပ်လျက်သာ —

အခါကို ကုန်လွန်စေရလေသည်။

(သတိ)။ ။ နှုတ်မယဉ်ကျေး၊ ပြောဆိုရေး၊ ဝဋ်ကြွေးကြောက်ဖွယ်ပါ
 တကား။

ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်း ကျွတ်တမ်းဝင်ခြင်း

နေ့စဉ်နေ့စဉ် နံနက်မိုးသောက် အချိန်ရောက်တိုင်းရောက်တိုင်း
 ကျွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါဝေနေယျကို ကြည့်ရှုဆင်ခြင်တော်မူ

ခြင်းသည် မြတ်စွာဘုရားတို့ မစွန့်အပ်သော သဘော ဓမ္မတာ တခုဖြစ်ပေ၏။ ထို့ကြောင့် တနေ့သ၌ နံနက်မိုးသောက် အချိန် ရောက်သောအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် သဗ္ဗညုတရွှေဉာဏ်တော် ဖြင့် ကျွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါဝေနေယျကို ကြည့်ရှုဆင်ခြင်တော် မူလတ်သော် မြတ်စွာဘုရား၏ သဗ္ဗညုတရွှေဉာဏ်တော်ကွန်ရက် အတွင်း၌ ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းသည် ထင်၍လာလေ၏။ မြတ်စွာ ဘုရားသည် “မည်သို့ဖြစ်လိမ့်မည်နည်း”ဟု ဆက်၍ ဆင်ခြင်တော်မူ သည်ရှိသော် ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်း၏ ပဋိသန္တိဒါဉာဏ်လေးပါးတို့နှင့် တကွ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရနိုင်ကြောင်း ရှေးကောင်းမှုကို မြင်တော် မူလတ်၍ “ငါဘုရားသည် ဤဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းကို အစအဦး အမှူး ပြု၍ တရားဂါထာတခုကို ဟောဆိုရလိမ့်မည်၊ ဂါထာ အဆုံး၌ သတ္တဝါပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်တို့ သစ္စာလေးပါး တရား သိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်၊ ဤဇမ္ဗူကအမျိုးကောင်း သားကို အစွဲပြု၍ လူများအပေါင်းသည် ချမ်းသာခြင်းသို့ ရောက် ကြပေလိမ့်မည်”ဟု ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်တော်မူကာ နောက် တနေ့၌ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်အတွင်း ဆွမ်းခံလှည့်လည်တော်မူပြီးလျှင် ဆွမ်းခံရာမှ ဖဲခွဲလတ်၍ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကို “ချစ်သား အာနန္ဒာ……ငါဘုရားသည် ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းထံသို့ သွားပေအံ့” ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။

“ဘုန်းတော်ကြီးမြတ်သော မြတ်စွာဘုရား …… အရှင်ဘုရားတို့ ချည်းသာ ကြသွားတော်မူကြမည်လော”ဟူ၍ အရှင်အာနန္ဒာက မေးလျှောက်သောအခါ မြတ်စွာဘုရားက “အိမ်း ဟုတ်ပေသည် ချစ်သားအာနန္ဒာ…… ငါဘုရား တပါးတည်းသာ ကြပေအံ့”ဟု မိန့်ဆို၍ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုနေ့ ညနေချမ်းအခါ၌ ဇမ္ဗူက အထံသို့ ကိုယ်တော်တပါးတည်း ကြသွားတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ သမ္မာဒေဝ နတ်အပေါင်းတို့သည် “မြတ်စွာဘုရား သခင်သည် ညနေချမ်းအခါ၌ ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းအထံသို့ ကြတော် မူ၏၊ ထိုဇမ္ဗူက တက္ကတွန်းသည်ကား ကျင်ကြီး ကျင်ငယ် ဒန်ပူ ဟောင်းတို့ဖြင့် မြင်မကောင်း နံမကောင်း စက်ဆုပ်ဖွယ် ညစ်မွမ်း

သော ကျောက်ဖျာအပြင်၌ နေသူဖြစ်၏။ မိုးကို ရွာသွန်းချမှ သင့်လျော်တော့မည်” ဟု ကြံစည်စဉ်းစားကြပြီး လျှင် မိမိတို့ အာနုဘော်ဖြင့် ထိုခဏမှာပင် မိုးကြီးသည်းစွာ ရွာသွန်းစေကုန်၏။ ကျောက်ဖျာကြီးသည် စင်ကြယ်သန့်ရှင်း အညစ်အကြေး ကင်းလျက်ရှိချေပြီ။ ထို့နောင်မှ သမ္မာဒေဝနတ်အပေါင်းတို့သည် ထိုကျောက်ဖျာထက်၌ အဆင်းငါးမျိုးရှိသည့် ပန်းမိုးကို ရွာပြီး စေကြကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ညနေချမ်းအခါ၌ ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းအထံ သို့ ရောက်တော်မူပြီးသော် “ဇမ္ဗူက … ” ဟူ၍ အသံပြုကာ ခေါ်တော်မူလိုက်လေသည်။ ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းသည် “ငါ့ကို ဇမ္ဗူက-ဟူ၍ အမည်ထုတ်ကာ ရင့်သီးစွာ ခေါ်ဆိုလိုက်သော ဤသူယုတ်ကား အဘယ်သူပေနည်း” ဟု ကြံစည်အမျက်ထွက်ကာ “ယခု ငါ့ကို ခေါ်လိုက်သည့် ဤသူကား အဘယ်သူနည်း” ဟု ပြန်၍ မေးလိုက်လေသည်။ “ငါကား ရဟန်းသူမြတ်တည်း” ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရားက ဖြေကြားတော်မူလိုက်သောအခါ ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းသည် “အို ရဟန်းကြီး… အဘယ်ကိစ္စ ရှိသနည်း” ဟူ၍ မေးမြန်းလေသည်။ “ယနေ့ တည၌တာ ဤအရပ်၌ ငါ့အား နေရာဌာနကို ပေးစေချင်ပါသည်” ဟု မြတ်စွာဘုရားက မိန့်ဆိုတော်မူသောအခါ “အို ရဟန်းကြီး… ဤအရပ်၌ သင့်အား ပေးရန် နေရာဌာန မရှိ” ဟူ၍ ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းက ပစ်ပစ်ကာကာ ပြောကြားလိုက်လေသည်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက “ဇမ္ဗူက… ဤသို့မပြုပါလင့် (= ဒီလိုမလုပ်ပါနှင့်)၊ တည၌တွက်တာ ငါ့အား နေရာဌာနကို ပေးစေချင်ပါသည်။ ရဟန်းတို့မည်သည် ရဟန်းကို တောင့်တကြစမြဲ ဖြစ်ကုန်၏။ လူတို့သည် လူကို တောင့်တကြစမြဲ ဖြစ်ကုန်၏။ သားကောင်တို့သည် သားကောင်ကို တောင့်တကြစမြဲဖြစ်ကုန်၏” ဟူ၍ မိန့်ဆိုတော်မူလေသည်။ ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းက “အသို့နည်း သင်သည် ရဟန်းလော” ဟူ၍ တဖန် မေးပြန်သော အခါ မြတ်စွာဘုရားသည် “အိမ် ငါကား ရဟန်းသူမြတ်တည်း” ဟူ၍ ဖြေကြားတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းက “သင်သည် အကယ်၍ ရဟန်း သူမြတ်ဖြစ်ခဲ့လျှင် သင်၏ဗျာဒိတ်ကား အဘယ်မှာနည်း၊ မီးမွေ့ယောက်မ ကား အဘယ်မှာနည်း၊ ယဇ်ပူဇော်သောချည်ကား အဘယ်မှာ နည်း” ဟူ၍ မေးပြန်လေသော် မြတ်စွာဘုရားသည် “ငါ့မှာ သင် မေးသော ဗျာဒိတ်၊ မီးမွေ့ယောက်မ၊ ယဇ်ပူဇော်သောချည်များ ရှိပါ၏။ ထိုဝတ္ထုများကို အသီးအသီး ယူဆောင်ကာ လှည့်လည်သွားလာ ရခြင်းသည် ဆင်းရဲလှ၏ဟု စဉ်းစားမိကာ ကိုယ်တွင်းဖြင့်သာလျှင် ယူဆောင်ကာ လှည့်လည်သွားလာပေ၏” ဟူ၍ မြေကြားတော် မူလေ၏။ ထိုစကားကို ကြားသောအခါ ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းသည် “သင်ကား (ရဟန်းဖြစ်လျက်) ထိုရဟန်းအသုံးအဆောင် ဗျာဒိတ်ကို မယူဆောင်ဘဲ လှည့်လည်ကျက်စား သွားလာဘိ၏” ဟု ပြောဆိုကာ မြတ်စွာဘုရားအား ပြင်းစွာအမျက်ထွက်လေတော့၏။ ထိုအခါ ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းကို မြတ်စွာဘုရားသည် “ရှိပါစေ ဇမ္ဗူက... ငါ့အား အမျက်မထွက်ပါလင့်၊ ငါ့အား နေရာဌာန ကိုသာ ပြောကြားစေချင်ပါသည်” ဟူ၍ သာယာညှင်းပျောင်း ပြောဆိုတော်မူပါသော်လည်း ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းသည် “အို ရဟန်း ကြီး... ဤအရပ်၌ သင်နေစရာ နေရာဌာန မရှိ” ဟူ၍သာ ပြတ်ပြတ်တောင်းတောင်း ပြောကြားလေသည်။

ဇမ္ဗူက၏ နေရာဌာနမှ မနီးမဝေး၌ တောင်ဝှမ်းတခု ရှိလေ သည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုတောင်ဝှမ်းကို ညွှန်ပြတော်မူလျက် “ဇမ္ဗူက... ထိုတောင်ဝှမ်း၌ အဘယ်သူ နေသနည်း” ဟူ၍ မေးမြန်းတော်မူလေသော် ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းက “အို ရဟန်းကြီး... ထိုတောင်ဝှမ်း၌ နေထိုင်သူ တဦးတယောက်မျှ မရှိ” ဟူ၍ ပြန်ကြား လေသည်။ တဖန် မြတ်စွာဘုရားက “ဇမ္ဗူက... သို့တပြားကား ထိုတောင်ဝှမ်းနေရာကို ငါ့အား ပေးစေချင်၏” ဟူ၍ မိန့်ဆိုတော် မူလေသော် ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းသည် “အို ရဟန်းကြီး... သင်၏ နေရာကို သင်သာလျှင် သိပါလော့ (= ထိုတောင်ဝှမ်း၌ နေသင့်

မနေ့သင့်ကို သင်သာလျှင် ဆင်ခြင်သိရှိပါလော့)” ဟူ၍ (တာဝန်ကို ကား မယူ) ခွင့်ပြုရုံသာ ခွင့်ပြုသောစကားကို ပြန်ကြားပြောဆိုလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် တောင်ဝမ်း၌ နိသီဒိုင်အခင်းကို ခင်း၍ ထိုင်နေတော်မူလေ၏။ ညဉ့်ဦးယံအခါ စတုမဟာရာဇနတ်ကြီး လေးဦးတို့သည် အရပ်လေးမျက်နှာကို အရောင်အလင်းတစ်တည်း ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ကြလျက် မြတ်စွာဘုရား၏ထံသို့ ဆည်းကပ်ရန် လာရောက်ကြကုန်၏။ ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းသည် ထိုအရောင် အလင်းကို မြင်၍ “ထိုအရောင်အလင်းကား အဘယ်မည်သော အရောင်အလင်းပေနည်း” ဟူ၍ ကြံစည်စဉ်းစား၍ နေလေ၏။ မဇ္ဈိမယံ၌ သိကြားနတ်မင်းဆည်းကပ်ရန် လာသော အခါမှာလည်း ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းသည် ရှေးနည်းအတူပင် ကြံစည်စဉ်းစား၍ နေလေ၏။ ပစ္ဆိမယံ၌ လက်တချောင်းဖြင့် စကြဝဠာတတိုက်၊ လက်နှစ်ချောင်းဖြင့် စကြဝဠာနှစ်တိုက်၊ လက်ဆယ်ချောင်းတို့ဖြင့် စကြဝဠာဆယ်တိုက်တို့ကို ထွန်းလင်းတောက်ပစေခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်သော မဟာဗြဟ္မာကြီးသည် တောအုပ်ကြီး တခုလုံးကို တစ်တည်း ထွန်းလင်းအောင်ပြုလျက် ဆည်းကပ်ရန် လာရောက်လေ၏။ ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းသည် ထိုအရောင်အလင်းကိုလည်းမြင်၍ “ထိုအရောင်အလင်းကား အဘယ်မည်သော အရောင်အလင်းပေနည်း” ဟု (ရှေးနည်းအတူပင်) ကြံစည်စဉ်းစား၍ နေလေ၏။

နံနက်စောစောအခါသို့ ရောက်လတ်သော် ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းသည် မြတ်စွာဘုရား အထံတော်သို့ သွားရောက်ချဉ်းကပ်၍ အစေ့အစပ်စကား ပြောကြားပြီးလျှင် သင့်လျောက်ပတ်ရာအရပ်၌ ရပ်တည်လျက် မြတ်စွာဘုရားကို “အိုရဟန်းကြီး... ညဉ့်ဦးယံအခါ အရပ်လေးမျက်နှာတို့ကို အသီးအသီး ထွန်းလင်းတောက်ပစေကုန်လျက် သင်တို့ထံမှောက် လာရောက်ကြသော သူတို့ကား အဘယ်သူတို့ပေနည်း” ဟူ၍ မေးလျှောက်လေသော် မြတ်စွာဘုရားသည် “ဇမ္ဗူက... ထိုသူတို့ကား စတုမဟာရာဇနတ်မင်းကြီး လေးဦးတို့ ဖြစ်ကြသည်” ဟူ၍ မိန့်ကြားဖြေဆိုတော်

မူ၏။ “အဘယ့်ကြောင့် လာရောက်ကြသနည်း” ဟု ဇမ္ဗူကက တဖန် မေးမြန်းပြန်လေသော် “ငါဘုရားကို ဆည်းကပ်ခစား ပြုစုလုပ် ကျွေးရန် လာရောက်ကြသည်” ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရားက ပြန်ကြား ဖြေဆိုတော်မူလေသည်။ တဖန်ဆက်၍ ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းက “အို ရဟန်းကြီး... အသို့နည်း၊ သင်သည် စတုမဟာရာဇ်နတ်မင်းကြီး လေးဦးတို့ထက် သာလွန်မြင့်မြတ်သလော” ဟူ၍ မေးမြန်းလေ သော် မြတ်စွာဘုရားသည် “အိမ်း ဟုတ်ပေသည် ဇမ္ဗူက... ငါ ဘုရားကား စတုမဟာရာဇ်နတ်မင်းကြီး လေးဦးတို့ထက်လည်း သာလွန်မြင့်မြတ်သော တရားမင်းဖြစ်လေသည်” ဟူ၍ ပြန်ကြား ဖြေဆိုတော်မူလေ၏။

တဖန် ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းက “အိုရဟန်းကြီး... မဇ္ဈိမယံ၌ လာ ရောက်သောသူကား အဘယ်သူနည်း” ဟု မေးပြန်လေလျှင် မြတ် စွာ ဘုရားသည် “သိကြားနတ်မင်း ဖြစ်ပေသည် ဇမ္ဗူက...” ဟု ဖြေ ကြားတော်မူ၏။ “အဘယ်အကြောင်းကြောင့် လာသနည်း” ဟူ၍ ဇမ္ဗူက-က မေးပြန်လတ်သော် “ငါဘုရားကို ဆည်းကပ်ခစား ပြုစုလုပ်ကျွေးရန် လာရောက်လေသည်” ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရားက ဖြေကြားတော်မူလေ၏။ တဖန်ဆက်၍ ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းက “အို ရဟန်းကြီး... အသို့နည်း၊ သင်သည် သိကြားနတ်မင်းထက်လည်း သာလွန်မြင့်မြတ်လေသလော” ဟူ၍ မေးပြန်လေသော် မြတ်စွာ ဘုရားသည် “အိမ်း ဟုတ်ပေသည် ဇမ္ဗူက... ငါဘုရားသည် သိကြားမင်းထက်လည်း သာလွန်မြင့်မြတ်သူ ဖြစ်လေသည်။ ထို သိကြားမင်းကား ငါဘုရား၏ သူနာပြု (= ဂိလာနုပဋ္ဌာက) ပုဂ္ဂိုလ် တပွဲယကဘရကသာမဏေနှင့် တူသောပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပေ၏” ဟူ၍ ပြန်ကြားဖြေဆိုတော်မူလေ၏။

တဖန် ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းက “အိုရဟန်းကြီး... ပစ္ဆိမယံ၌ တောအလုံးကို ကိုယ်ရောင် ကိုယ်ဝါဖြင့် တောက်ပစေလျက် လာရောက်သောသူကား အဘယ်သူနည်း” ဟု မေးပြန်လေလျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် “ဇမ္ဗူက ... တိုနောက်ဆုံး ပစ္ဆိမယံ၌ လာရောက်သောသူကား လောက၌ ပုဂ္ဂိုလ်အစရှိသောသတ်

ချေဆတ်သောအခါ ချွတ်ချော် တိမ်းလည်းသော အခါများ၌ “နမော မဟာဗြဟ္မာနော = မဟာဗြဟ္မာကြီးအား ရှိခိုးပါ၏” ဟူ၍ တမ်းတမြွက်ဆို ပြောကြားအပ်သည့် မဟာဗြဟ္မာကြီး ဖြစ်ပေသည်” ဟု ဖြေကြားတော်မူ၏။ ထိုအခါ ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းက “အို ရဟန်းကြီး... အသို့နည်း၊ သင်သည် မဟာဗြဟ္မာကြီးထက်လည်း သာလွန်မြင့်မြတ်လေသလော” ဟူ၍ မေးပြန်လေသော် မြတ်စွာဘုရားသည် “အိမ်း ဟုတ်ပေသည် ဇမ္ဗူက... ငါဘုရားသည် ဗြဟ္မာကြီးထက်လည်း သာလွန်မြင့်မြတ်သော ဗြဟ္မာမင်း ဖြစ်လေသည်” ဟူ၍ ပြန်ကြားဖြေဆိုတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းသည်—

“အိုရဟန်းကြီး ... သင်ကား လက်ဖျစ်တီး၍ အံ့ချီးထိုက်သူဖြစ်ပါပေ၏။ နှစ်ပေါင်း (၅၅) ငါးဆယ့် ငါးနှစ်ကြာ ၍ အရပ်ဌာန၌ ကျင့်ကြံနေထိုင်သော ငါ့ထံသို့ကား ထိုသူများတွင် တဦးတယောက်မျှ ဆည်းကပ်ခစားရန် မလာဘူးချေ။ မှန်ပေသည် - ငါကား ဤမျှ (၅၅) ငါးဆယ့် ငါးနှစ်ကြာ ကာလပတ်လုံး လေကိုသာ စားလျက် ရပ်တည်၍သာ အခါကို လွန်ခဲ့စေလေပြီ။ ထိုမျှလောက် ကာလပတ်လုံး ထိုနတ်သိကြား ဗြဟ္မာများသည် ငါ့အား ဆည်းကပ် ခစားရန် မလာဘူးကြချေ” —

ဟူ၍ ဝါကြား ပလ္လား ပြောကြား၍ ပြောကြားလေသော် မြတ်စွာဘုရားသည် ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းကို—

“အို ဇမ္ဗူက... ဤလောက၌ ဉာဏ်ပညာ နည်းပါးသူ လူအပေါင်းကို လှည့်ဖြား၍နေသောသင်သည် ငါ့ဘုရားကိုလည်း လှည့်ဖြားလိုဘိ၏တကား၊ သင်ကား နှစ်ပေါင်း (၅၅) ငါးဆယ့် ငါးနှစ်တို့ ကာလပတ်လုံး မစင်ကိုသာ စားနေသည် မဟုတ်လော၊ မြေ၌သာလျှင် အိပ်နေသည် မဟုတ်လော၊ အဝတ်မစည်း အချည်းနှီးဖြစ်၍သာ လှည့်လည်နေသည်မဟုတ်လော၊ ထန်းစေ့မှတ်ပိုင်းဖြင့် ဆံတို့ကို

(ဆင်းရဲကြီးစွာ) နုတ်နေသည်မဟုတ်လော၊ ထိုသို့ ဖြစ်ပါလျက် လူအပေါင်းကို လှည့်ဖြားကာ ‘ငါကား လေကို သာစားလျက် ခြေတဖက်ဖြင့်သာ ရပ်တည်၏၊ ထိုင်လည်း မထိုင်၊ အိပ်လည်း မအိပ်’ ဟူ၍ ပြောဆိုတိ၏။ ယခုလည်း ငါဘုရားကိုပင် သင်ကား လှည့်ဖြားလိုတိ၏။

အိုဇမ္ဗူက ... ရှေးအခါတုန်းကလည်း သင်သည် ယုတ်မာညစ်ညမ်းသော မိစ္ဆာအယူကို အမှီပြု၍ ဤမျှ လောက်ကာလကြာအောင် မစင်ကို စားခဲ့ရလေပြီ၊ မြေ၌ သာ အိပ်ခဲ့ရလေပြီ၊ အဝတ်မစည်း အချည်းနီးသာ လှည့်လည်ခဲ့ရလေပြီ၊ ထန်းစေ့မှတ်ပိုင်းဖြင့် ဆံပင်တို့ကို နုတ်ရခြင်း(ဆင်းရဲဒုက္ခ)သို့ ရောက်ခဲ့ရလေပြီ။ သို့ပါလျက် ယခု အခါ၌လည်း ထိုယုတ်မာညစ်ညမ်းသောမိစ္ဆာအယူကိုသာ ယူ၍ နေတိ၏” —

ဟူ၍ အတိအလင်း မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းက မြတ်စွာဘုရားကို “အို ရဟန်းကြီး... အကျွန်ုပ်သည် အဘယ်သို့သော မကောင်းမှုကို ပြုမှားခဲ့ပါသနည်း” ဟု မေးမြန်းလတ်သော် မြတ်စွာဘုရားသည် ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းအား ရှေးက ချင်းပြုမှားခဲ့သော မကောင်းမှုအကုသိုလ်ကံကို အကျယ်ဟောကြားတော်မူလေ၏။ ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရားသခင် ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်း၏ ရှေးအတိတ် အကုသိုလ်ကံအကြောင်းကို ဟောကြားတော်မူစဉ်ပင် ထို ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်း၏ စိတ်သန္တာန်၌ ပြင်းထန်စွာထိတ်လန့်ခြင်း(=သံဝေဂ)ဖြစ်လေတော့၏။ အရှက်အကြောက်(= ဟိရိဩတ္တပ္ပ)တရားနှစ်ပါးလည်း ဖြစ်ပွား၍ လာလေတော့၏။ ထိုသို့ ရှက်ကြောက်ခြင်း ဟိရိဩတ္တပ္ပတရားနှစ်ပါး ဖြစ်ပွားလာရကား ကိုယ်အင်္ဂါကို အတတ်နိုင်ဆုံး ဖုံးလွှမ်းကာ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်လိုက်လေတော့၏။

ထိုအခါ ဇမ္ဗူကအား မြတ်စွာဘုရားသည် ရေသနပ်ကို ပစ်၍ ပေးလိုက်လေလျှင် ဇမ္ဗူကသည် မြတ်စွာဘုရား ပေးကမ်းလိုက်

သည့် ထိုရေသန့်သက်န်းကိုဝတ်၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးပြီးလျှင် အပြစ်ခြောက်ပါးလွတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေလေ၏။ မြတ်စွာဘုရား သည်လည်း ထိုဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းအား ဒါနကထာ၊ သီလကထာ အစရှိသော ဟောကြားတော်မူ၍ တရားအစဉ်ကို ဟောကြား တော်မူပြီးလျှင် သစ္စာလေးပါးတရားကို ဟောကြားတော် မူလေ၏။ ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းသည် ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သော အခါ ပဋိသန္တိဒါဏ္ဍဏ် လေးပါးတို့နှင့်တကွ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီးလျှင် ထိုင်နေရာမှ ထ၍ ရှင်အဖြစ်ကို၎င်း၊ ရဟန်းအဖြစ်ကို၎င်း တောင်းခံလေ၏။

(ဤမျှဖြင့် ထိုဇမ္ဗူကတက္ကတွန်း၏ ရှေးအတိတ် အကုသိုလ်ကံသည် အကြွင်းမဲ့ ကုန်ခန်းခဲ့လေပြီ။ ချဲ့ဦးအံ့... ဤဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းသည် ကဿပမြတ်စွာ သာသနာအတွင်းဝယ် ရဟန္တာမထေရ်မြတ်ကြီးကို (ရှေးဖော်ပြရာပါ) ဆဲရေးခြင်း လေးမျိုးတို့ဖြင့် ဆဲရေးခဲ့၍ ဤမဟာ ပထဝီမြေကြီး တယူဇနာနှင့် သုံးဂါဝတ်အထက်သို့ မြင့်တက်သည် တိုင်အောင် အဝီစိငရဲကြီး၌ ကျက်ခဲ့လောင်ကျမ်းခဲ့ရပြီးလျှင် ထိုအကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုးဝိပါက်ကြွင်းအနေဖြင့် (၅၅) ငါးဆယ်ငါး နှစ်ကြာ ကာလပတ်လုံး ဤသို့သဘောရှိသည့် (မစင်ကိုစားခြင်း၊ မြေ၌သာအိပ်ခြင်း၊ အဝတ်မဝတ်ခြင်း၊ ထန်းစေ့မှတ်ဖြင့် ဆင်းရဲကြီးစွာ ဆံပင်တို့ကို နှုတ်ရခြင်း တည်းဟူသော) လူမဆန်သည့် ဖောက်ပြန် ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ခဲ့ရလေပြီ။ ထိုသို့မကောင်းကျိုးကို ကြံစားရုံသာ ပေးပြီးဖြစ်သောကြောင့် ဇမ္ဗူက၏ ထိုအကုသိုလ်ကံကား ကုန်ခန်းခဲ့ လေပြီ။

အနှစ် (၂၀၀၀) နှစ်သောင်းကြာ ကာလပတ်လုံး ဤဇမ္ဗူက အားထုတ်ဖြည့်ကျင့်ခဲ့သော ရဟန်းတရား၏ အကျိုးကိုကား ထိုအကု သိုလ်ကံက ဖျက်ဆီးခြင်းငှါ မတတ်နိုင်ချေ၊ ထို့ကြောင့်ပင်)

ထိုသို့ ဇမ္ဗူကက ရှင်အဖြစ် ရဟန်းအဖြစ်ကို တောင်းခံသော အခါ မြတ်စွာဘုရားသည် လက်ျာလက်တော်ကို ဆန့်တန်း၍ “ဧဟိ ဘိက္ခု၊ စရဗြဟ္မစရိယံ သမ္မာ ဒုက္ခဿ အန္တကိရိယာယ = ရဟန်း... လာလော့၊ (သင်အလိုရှိသည့် ရှင်ရဟန်းအဖြစ်ကို ခံယူလေ လော့)၊ အကြွင်းမဲ့ ဝဋ်ဒုက္ခ၏အဆုံးကို ပြုလုပ်နိုင်ရန် သုံးပါးသိက္ခာ

သာသနာတည်းဟူသော မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်ကြံကြီးကုတ် အားထုတ်လေလော့”ဟူ၍ ဧဟိ ဘိက္ခု ခေါ်တော်မူလေ၏။ ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရားက ဧဟိ ဘိက္ခု ခေါ်တော်မူသော ခဏ၌ပင်လျှင် ထိုဇမ္ဗူက၏ လူ့အသွင်သည် ကွယ်ပျောက်လေ၏။ ပရိက္ခရာ ရှစ်သွယ် ဆင်ပြီး လွယ်ပြီး အဝါခြောက်ဆယ်ရပြီးသော မထေရ် ကြီးကဲ့သို့ ရဟန်းအသွင် ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာလေ၏။

ထို (ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်း ရဟန္တာဖြစ်၍ ဧဟိဘိက္ခုရဟန်းဖြစ် သော) နေသည်ကား အင်္ဂတိုင်းသူတိုင်းသား၊ မဂဓတိုင်းသူ တိုင်းသား လူ့အများတို့ ဇမ္ဗူကအတွက် ပူဇော်ဖွယ်ဝတ္ထုများကို ယူဆောင်၍ ဇမ္ဗူကအား ပူဇော်ရန် လာရောက်သောနေ့ဖြစ် လေသည်။ ထို့ကြောင့် တိုင်းကြီးနှစ်တိုင်း၌ နေသောလူတို့သည် ပူဇော်ဖွယ်ဝတ္ထုများကို ယူဆောင်ကြကာ လာရောက်ကြကုန်သည် ရှိသော် မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးတွေ့ကြရကုန်၍ “အသို့နည်း၊ ငါတို့၏ အရှင်မြတ် ဇမ္ဗူက-ကပင် မြင့်မြတ်လေသလော၊ သို့မဟုတ် ရဟန်း ဂေါတမကပင် မြင့်မြတ်လေသလော” ဟု ကြံစည်ကြပြီးလျှင် တဖန်ဆက်၍ “အကယ်၍သာ ရဟန်းဂေါတမက မြင့်မြတ်သူ ဖြစ်ခဲ့လျှင် ဤဇမ္ဗူက တက္ကတွန်းသည် ရဟန်းဂေါတမထံ သွားလေ ရာ၏၊ ယခုမှာမူ ငါတို့အရှင် ဇမ္ဗူကတက္ကတွန်းက သာလွန်မြင့် မြတ်လေသောကြောင့် ရဟန်းဂေါတမသည် ဤဇမ္ဗူက တက္ကတွန်း ထံသို့ လာရောက်လေသည်” ဟူ၍ အကြံမှားကြလေကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် လူများအပေါင်း၏ အကြံမှား အစည် မှားကို ပိုင်းခြားသိမြင်တော်မူ၍ “ချစ်သားဇမ္ဗူက...သင့်အလုပ် အကျွေး ဒါယကာများ၏ ယုံမှားချက်ကို သင်ချစ်သားပင် ဖြတ် တောက်လေလော့” ဟူ၍ မိန့်ဆိုတော်မူလေ၏။ အရှင်ဇမ္ဗူက ရဟန်းကလည်း “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား...တပည့် တော်သည်လည်း ပရိသတ်၏ ယုံမှားကို ပယ်ဖျောက်ရန်ပင် လို လားတောင့်ထလျက် ရှိပါ၏ဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်ထားပြီးလျှင် စတုတ္ထဇာန်ကို ဝင်စား၍ ဇနရာမှ ထပြီးလျှင် ကောင်းကင်သို့ ထန်းထဆင့်ခန့် ပျံတက်ပြီးလျှင် “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာ

ဘုရား...မြတ်စွာဘုရားသည် အကျွန်ုပ်၏ ဆရာသခင် ဖြစ်တော်မူပါ၏။ အကျွန်ုပ်ကား ရှင်တော်ဘုရား၏ တပည့်သာဝကဖြစ်ပါသည်ဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်ဆိုကာ မြေသို့သက်၍ ရှိသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီးလျှင် တဖန် ထန်းနှစ်ဆင့်ခန့်၊ ထန်းသုံးဆင့်ခန့်၊ ဤသို့သော နည်းဖြင့် ထန်းခုနစ်ဆင့်ခန့် ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်၍ မြေသို့ သက်ပြီးလျှင် မိမိက မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝကဖြစ်ကြောင်းကို လူအများအား ထင်ရှားသိစေလေ၏။

ထိုအခြင်းအရာကို မြင်ရ၍ လူများအပေါင်းသည် “ဩ... မြတ်စွာဘုရားတို့မည်သည် လက်ဖျစ်တီး၍ အံ့ချီးထိုက်ပါပေကုန်စွာ၊ မနှိုင်းယှဉ်နိုင်သော ကျေးဇူးဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူကြပါပေစွာ” ဟူ၍ ကြံစည်စဉ်းစား အံ့ဩကြလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုလူများအပေါင်းနှင့် အတူတကွ တရားစကား နှီးနှောပြောဆိုတော်မူလိုသည်ဖြစ်၍—

“ဒါယကာတို့...ဤဇမ္ဗူကသည် ဤမျှ(၅၅)ငါးဆယ့်ငါးနှစ်ကြာ ကာလပတ်လုံး သင်တို့ ယူဆောင်အပ်ခဲ့သော ပူဇော်ဖွယ် ဝတ္ထုများကို သမန်းမြက်ဖျားဖြင့် လျှာဖျား၌ ထားရှိကာ မြီးခြံသောအကျင့်ကို ငါကျင့်၏”ဟု ပြောဆိုဝါကြားကာ ဤအရပ်၌ နေထိုင်ခဲ့လေပြီ။ ဤဇမ္ဗူကသည် ထိုနည်းဖြင့် အနှစ်တရာ ကာလကြာအောင် အစာမစားပဲ မြီးခြံသောအကျင့်ကို အကယ်၍ဆက်ကာဖြည့်ကျင့်ငြားအံ့။ ဤဇမ္ဗူကရဟန်း၏ ယခု အရိယာဖြစ်သော အခါဝယ် အချိန်ကိုဖြစ်စေ ဆွမ်းကိုဖြစ်စေ အပ်မှု မအပ်မှု အတွက် (အပ်လေသလော၊ မအပ်လေသလော ဟု)အလိုလို့(= ကုက္ကုစ္စ)ဖြစ်၍ မစားပဲ နေသည့်အတွက် ဖြစ်ပေါ်သော ဆွမ်းကို ဖြတ်တောက်သည့် အပြစ်မရှိသော စေတနာသည် ရှိသည်ဆိုပါစို့၊ ထိုဖြစ်ပေါ်သော အပြစ်ကင်းသော စေတနာ၏ (၂၅၆) နှစ်ရာ ငါးဆယ့်ခြောက်စိတ်စိတ်၍ တစိတ်လောက်ကိုမျှ ထိုအနှစ်တရာ မြီးခြံသော အကျင့်သည် အဖိုးမထိုက်တန်ချေ” —

ဟူ၍ မိန့်ဆိုတော်မူကာ စကားနှစ်ရပ် ဆက်စပ်၍ တရားကို ဟောတော်မူလိုသည် ဖြစ်ရကား ဤဖော်ပြလတ္တံ့သော ဂါထာ ကို ဟောကြားဘော်မူလေ၏။

တရားဂါထာ

မာသေ မာသေ ကုသဂ္ဂေန၊မာလော ဘုဇ္ဇေယျ ဘောဇနံ။
န သော သဇီတဓမ္မာနံ၊ကလံ အဂ္ဂတိ သောဠသိ။

မာလော = သစ္စာလေးပါး တရားကိုမသိ တိတ္ထိ-
ရဟန်း လူ့သော့သွမ်းသည်။မာသေ မာသေ = လတိုင်း
လတိုင်း၌။(ဝါ)တလတလမှ တကြိမ်တကြိမ်။ကုသဂ္ဂေန =
ပါးလျည့်ထွား သမန်းမြက်ဖျားဖြင့်။ ဘောဇနံ = အစာ
ထမင်းကို။ဘုဇ္ဇေယျ = “မြီးခြံသော အကျင့်ကို ငါကျင့်
မည်”ဟု ကြံစည်ကာ အနှစ်တရာ ရှည်မြင့်စွာ စားသုံး စေ
ကာမူ။သော = ထိုသစ္စာလေးပါး တရားကိုမသိ တိတ္ထိ
ရဟန်း လူ့သော့သွမ်းသည်။သဇီတဓမ္မာနံ = သစ္စာလေး
ပါး တရားသိမြင် အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အရှင်တို့၏။ သောဠသိ
ကလံ. = တဆယ့်ခြောက်စိတ် ဆယ့်ခြောက်ပြန်စိတ်၍
တစိတ်လောက်မျှ။(ဝါ)နှစ်ရာငါးဆယ့်ခြောက်စိတ်စိတ်၍
တစိတ်လောက်မျှ။န အဂ္ဂတိ = အဖိုးမထိုက်တန်ချေ။

(ဂါထာ၌ ပုဂ္ဂလာဓိဋ္ဌာနအားဖြင့် ဟောကြားထား
အပ်သည်။ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာန အနက်အဓိပ္ပါယ်ကား ... (၁)
တိတ္ထိရဟန်း လူ့သော့သွမ်း၏ ထိုနည်းဖြင့် မြီးခြံသော
အကျင့်ကို အနှစ်တရာ ရှည်မြင့်ကြာအောင် ကျင့်သည့်
အတွက် ဖြစ်ပေါ်ရရှိသော အကြင်စေတနာသည် ရှိ၏။
(၂) သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် အရိယာ အရှင်တို့၏
အချိန်ကိုသော်၎င်း၊ ဆွမ်းကိုသော်၎င်း အပ်သလော မအပ်
သလော ဟု ယုံမှားသံသယ အလို့လို့ (= ကုက္ကုစ္စ)
ဖြစ်ရှိ၍ မစားကြသည့်အတွက် ဖြစ်ပေါ်သော အကြင်
ဆွမ်းကို ဖြတ်တောက်သည့် ကုသိုလ်စေတနာ (=

အပြစ်ကင်းသော စေတနာ) တခုသည်လည်း ရှိ၏။ ဤ ဖော်ပြရာပါ စေတနာ နှစ်မျိုးတို့တွင် (၁) တိတ္ထိရဟန်း လူ့သေ့သွမ်း၏ ထိုအနှစ်တရာ ကြာမြင့်စွာ ဖြစ်ပေါ် သော ထိုစေတနာအများစုသည် (၂) အရိယာရဟန်း၏ ဆွမ်းနှင့် အချိန်ကို ယုံမှားသံသယ ကုက္ကုစ္စ ဖြစ်၍ မစားသည့်အတွက် ဖြစ်ပေါ်သော စေတနာတခု၏ နှစ်ရာ ငါးဆယ့်ခြောက်စိတ် စိတ်၍ တစိတ်ကိုမျှ လိုက်၍မမှီနိုင်၊ တစိတ်ကသာ အဖိုးထိုက်တန်၏။

ထပ်၍ရှင်းလင်းဦးအံ့... သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် အရိယာအရှင်မြတ်တို့ အချိန်နှင့်ဆွမ်းကို သံသယကုက္ကုစ္စ ရှိသည့်အတွက် မစားပဲနေသောအခါဖြစ်ပေါ်သည့် အပြစ် ကင်းသော စေတနာတခု၏ အကျိုးတရားကို တဆယ့် ခြောက်စိတ် ဆယ့်ခြောက်ပြန်စိတ်၍ (၂၅၆) နှစ်ရာ ငါးဆယ့်ခြောက်စိတ် စိတ်၍ တစိတ်သည်ရှိ၏။ ထိုတစိတ် သည်သာလျှင် ထိုတိတ္ထိရဟန်း လူ့သေ့သွမ်း၏ အနှစ် တရာ ရှည်မြင့်ကြာအောင် (မှားယွင်းစွာ) မြိုးခြံသော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းထက် အကျိုးကြီးမြတ်လှ၏ ဟူ၍ ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည်။

ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးသောအခါ၌ သတ္တဝါပေါင်း ရှစ်သောင်း လေးထောင်တို့ သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ကြ လေသည် * ။

ဓမ္မကရဟန်းအကြောင်း ပြီး၏။

ဤတွင် အခဏ်း ၂၁-ပြီး၏။

* ဤဝတ္ထုကား ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ်၊ ၅-ဗာလဝဂ်၊ စာမျက်နှာ ၃၁၃-၌ လာရှိသည်။

အခန်း-၂၂

ဝေသာလီပြည် တည်ခြင်းအကြောင်း

ရှေးလွန်လေပြီးသောအခါ ဗာရာဏသီမင်း၏ အဂ္ဂမဟေသီ = မိဖုရားခေါင်ကြီးဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေ တည်နေလေ၏။ မိဖုရားကြီးသည် ထိုအကြောင်းကိုသိ၍ မင်းကြီးအား ကြားလျှောက်လေ၏။ မင်းကြီးသည် သန္ဓေတော် အစောင့်အရှောက်များကို မိဖုရားကြီးအား ပေးသနားလေ၏။ မိဖုရားကြီးသည် မင်းကြီးပေးသော အစောင့်အရှောက်ဖြင့် မပင်မပန်း ချမ်းချမ်းသာသာ သန္ဓေတော်ကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခဲ့၍ သန္ဓေတော်ရင့်ကျက်သောအခါ၌ သားဖွားရာတိုက်ခန်းသို့ ဝင်လေ၏။

ဘုန်းကံကြီးသော အမျိုးသမီး မင်းမိန်းမတို့သည် မိုးသောက်အားကြီး လင်းခါနီး၌ မီးရှူးသန့်စင် သားဖွားမြင်ကြမိ ဓမ္မတာ ဖြစ်လေသည်။

မိဖုရားကြီးသည်လည်း ဘုန်းကံကြီးသော အမျိုးသမီး မင်းမိန်းမတို့တွင် တယောက်အပါအဝင်ဖြစ်ရကား မိုးသောက်အားကြီး လင်းခါနီးအချိန်၌ ချိပ်ခဲအဆင်း၊ လယ်ခေါင်ရန်းပန်းအဆင်းကဲ့သို့ မြင်းခြင်းနီမြန်းသော သားတစ်စိုင်ကို ဖွားမြင်လေ၏။ ထိုအခါ၌ မိဖုရားကြီးသည် “တပါးသော မိဖုရားတို့ကား ရှေ့စင်ရုပ်တုနှင့်တူသော သားတို့ကို ဖွားမြင်ကုန်၏။ အဂ္ဂမဟေသီ = မိဖုရားခေါင်ကြီးသည်ကား သားတစ်ကို ဖွားမြင်ဘိ၏” ဟူ၍ မင်းကြီး၏ ရှေ့မှောက်၌ ငါ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့သည် ဖြစ်လေရာ၏” ဟု ကြံစည်စဉ်းစားမိ၍ သိုဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့ မကောင်းသတင်း ဖြစ်မည့်အခင်းမှ ကြောက်ရွံ့လှသဖြင့် ထိုသားတစ်စိုင်ကို ဖလားခွက်တခု၌ ထည့်၍ အခြားဖလားတခုဖြင့် ဖုံးအုပ်ပြီးလျှင် မင်းတံဆိပ်ခတ်နှိပ်ကာ ဂင်္ဂါမြစ်ရေအယဉ်၌ ပစ်ချမျှောလွှင့်စေလေ၏။

ထူးခြားချက်ကား လူတို့လက်မှ စွန့်ပစ်လိုက်လျှင်ပင် နတ်တို့သည် အစောင့်အရှောက်ကို စီမံကြလေကုန်၏။ ထို့ပြင်လည်း

ရွှေပြား၌ ဟင်းသပြဒါးစစ်ဖြင့် “ဗာရာဏသီမင်းကြီး၏ အဂ္ဂ-
မဟေသီ = မိဖုရားခေါင်ကြီးမှ ဖွားမြင်သောသားတော်များ ဖြစ်
သည်” ဟူ၍ ရေးသားပြီးလျှင် ထိုရွှေပြားကို ဖလားခွက်၌ ဖွဲ့ချည်
လိုက်ကြကုန်၏။

ထိုသို့ နတ်တို့ စီမံစောင့်ရှောက်ချက်အရ ထိုဖလားခွက်သည်
လှိုင်းတံပိုးဘေး-စသည်တို့ဖြင့် အနှိပ်အစက် မခံရပဲ ဂင်္ဂါမြစ်
ရေကျော မျောလေ၏။

ထိုအခါ ရသေ့တဦးသည် နွားကျောင်းသားရွာတခုကို အဓိ
ဂေါစရဂံပြု၍ ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းအနီး၌ နေထိုင်ဆဲရှိလေသည်။ ထိုရသေ့
သည် နံနက်စောစော ဂင်္ဂါမြစ်သို့ သက်ဆင်းလတ်သော်
ဖလားခွက် မျောလာသည်ကို တွေ့မြင်ရ၍ ပံသုကုအမှတ်ဖြင့် ဆယ်
ယူလေ၏။ ထိုနောင်မှ ထိုဖလားခွက်၌ ဖွဲ့ချည်လိုက်သော ရွှေပြား
(ရွှေပေလွှာ) နှင့် မင်းတံဆိပ်ကိုမြင်၍ အဖိုးကို ဖွင့်လှုပ်လိုက်သော်
ထိုသားတစ်ကို တွေ့မြင်ရလေ၏။ ထိုသို့ တွေ့မြင်ရလျှင်ပင် ရှင်
ရသေ့၏စိတ်သန္တာန်၌ “ဤသားတစ်စိုင်ကား ကိုယ်ဝန်သားဖြစ်
ပေလိမ့်မည်။ ထိုသို့ ကိုယ်ဝန်သားဖြစ်သောကြောင့်သာ ဤသား
တစ်စိုင်အား ရနံ့မကောင်းခြင်း၊ ပုပ်ခြင်း အလျှင်းမရှိချေ” ဟူ၍
ဆင်ခြင်စဉ်းစားပြီးလျှင် ထိုသားတစ်စိုင်ကို သင်္ခမ်းကျောင်းသို့
ယူဆောင်ပြီးလျှင် စင်ကြယ်သောအရပ်၌ ထားရှိလေ၏။

ထို့နောက် လဝက် (= ၁၅-ရက်) လွန်သောအခါ မူလသား
တစ်စိုင်တခုတည်းမှ အံ့ဩဖွယ်ရာ သားတစ်စိုင်နှစ်ခုတို့ ဖြစ်၍
လာကုန်၏။ ရှင်ရသေ့သည် ထိုအံ့ဩဖွယ်ကို မြင်ရ၍ ရှေးကထက်
ကောင်းမွန်စွာ ထားရှိလေ၏။ ထို့နောက်တဖန်လဝက် (= ၁၅
ရက်) လွန်ပြန်သောအခါ သားတစ်စိုင် တခုတခုမှ လက်နှစ်ဖက်
ခြေနှစ်ဖက် ဦးခေါင်းတို့ ဖြစ်ပေါ်ဖို့ရန် အဖုလေးငါးခုစီ (= ခက်မ
ငါးဖြာ) တို့ အံ့ဩဖွယ်ရာ ဖြစ်ပေါ်လာကြပြန်လေသည်။ ရှင်ရသေ့
သည် ထိုအံ့ဩဖွယ်ကို မြင်ရပြန်၍ တဖန် ရှေးကထက် ကောင်းမွန်စွာ
ထားရှိလေ၏။ ထို့နောက် လဝက် (= ၁၅-ရက်) လွန်မြောက်
သောအခါ တခုသော သားတစ်စိုင်သည် ရွှေစင်ရုပ်တုနှင့်

တူသော သူငယ်ကလေး ဖြစ်၍လာလေ၏။ အခြား သားတစ်စိုင်တခုသည် ရှေ့စင်ရုပ်တုနှင့်တူသော သူငယ်မကလေး ဖြစ်၍လာလေ၏။

ထိုသတို့သားငယ် သတို့သမီးငယ်တို့ အပေါ်၌ ရှင်ရသေ့၏ သားသမီးဟူသော ချစ်ခြင်းသည် ပြင်းထန်စွာ ဖြစ်၍လာလေ၏။ သို့ရကား ရှင်ရသေ့၏ လက်မနှစ်ဖက်တို့မှ နို့ရည်များ ဖြစ်ပွားလာလေသည်။ ထိုအခါမှ အစပြု၍ (သူငယ် သူငယ်မတို့၏ ဘုန်းကံနိုးပင့်ချက်အရ) နွားနို့နှင့် ရောသော ဆွမ်းကိုလည်း ဆွမ်းခံရွာ (= နွားကျောင်းသားရွာ) မှ ရရှိလေ၏။ ရှင်ရသေ့သည် ဆွမ်းကို ကိုယ်တိုင်စားပြီးလျှင် နို့ရည်ကိုကား သူငယ်တို့၏ ခံတွင်း၌ သွန်းလောင်းထည့်ပေးလေ၏။ ထိုသူငယ်သူငယ်မတို့၏ ဝမ်းတွင်းသို့ ဝင်ဝင်သမျှသော အရာဝတ္ထုကို ဖယ်ပေါင်းချောင်အတွင်းသို့ ဝင်သော အရာဝတ္ထုကဲ့သို့ အပြင်မှ မြင်ရလေသည်။ ထိုသို့ နူးညံ့ပါးလျသော အရေရှိမှုကို အစွဲပြု၍ ထိုသူငယ်သူငယ်မတို့သည် လိစ္ဆဝီဟူသောအမည်ကို ရရှိကြလေကုန်သည်။

(နိ=ပါးလျနူးညံ့သော+ဆဝီ=အရေရှိသောသူများ =နိစ္ဆဝီ=ပါးလျနူးညံ့သော အရေရှိသောသူများဟု ဆိုလိုလျက်(န) အက္ခရာမှ(လ) အက္ခရာသို့ ပြောင်းလွဲကာ လိစ္ဆဝီဟူ၍ ခေါ်ဆိုလေသည်။ ။ဤကား လိစ္ဆဝီမည်ခြင်း အကြောင်းရင်းတည်း)။

ရှင်ရသေ့သည် ကလေးများကို မွေးကျွေး သုတ်သင်ပေးနေရသဖြင့် အလွန်နေမြင့်မှ ရွာတွင်းသို့ ဆွမ်းခံဝင်ရလေသည်။ အလွန်ကြီးနေမြင့်မှ ဆွမ်းခံရွာမှ အရေးတကြီး ပြန်လည်ဖွဲ့၍ ရလေသည်။ ရှင်ရသေ့၏ ထိုကြောင့်ကြဗျာပါရကို သိရှိကြ၍ နွားကျောင်းသားတို့သည် “အရှင်ဘုရား...သူငယ်ကလေးကို မွေးမြူနေခြင်းသည် ရသေ့ရဟန်းတို့ အဖို့ရာ ရဟန်းတရား အားမထုတ်နိုင်အောင် နှောက်ယှက်တားမြစ်မှု = ပလိဗောဓကြီးတခုပင် ဖြစ်ချေသည်။ ထို့ကြောင့် ကလေးများကို တပည့်တော်တို့အား ပေးကြပါကုန်၊ တပည့်တော်တို့သည်ပင် ထိုကလေးများကို ကျွေးမွေး သုတ်သင်

ကြပါမည်၊ အရှင်ဘုရားတို့သည် မိမိ၏ ရဟန်းအလုပ်ကိုသာ အားထုတ်ပြုကျင့်တော်မူကြပါကုန်” ဟူ၍ လျှောက်ထားကြလေသော် ရှင်ရသေ့သည် “ကောင်းပြီ ဒါယကာတို့...” ဟူ၍ သဘောတူ ဝန်ခံစကား မိန့်ကြားလေ၏။

နွားကျောင်းသားတို့သည် ဒုတိယနေ့ (= နောက်တနေ့) ၌ လမ်းခရီးကို ညီညွတ်စွာသုတ်သင်ပြီးလျှင် ပန်းများဖြင့် ကြိမ်နှံ၍ တံခွန်ကုက္ကားများကို ငိုက်ထူကြပြီးနောက် တူရိယာမျိုးစုံတို့ကို တီးမှုတ်ကြကုန်လျက် ရှင်ရသေ့၏ သင်္ခမ်းကျောင်းသို့ လာရောက် စုဝေးကြလေကုန်၏။ ရှင်ရသေ့သည် “ဒါယကာတို့... ကလေးများသည် ဘုန်းကံကြီးမားသောသူများ ဖြစ်ကြလေသည်၊ မမေ့မလျော့ မပေါ့မတန် အရွယ်ရောက်အောင် မွေးမြူကြကုန်လော့၊ မွေးမြူကြပြီးလျှင် အရွယ်သို့ရောက်က အချင်းချင်း လက်ထပ် ထိမ်းမြားမှုကို ပြုကြကုန်လော့။ နို့ရည်၊ နို့ဓမ်း = နွားနို့ခဲ၊ ခထာပတ်၊ ရက်တက်၊ ဆီဦး တည်းဟူသော ဂေါရသငါးမျိုးဖြင့် ဗာရာဏသီမင်းကို နှစ်သိမ့်စေကြပြီးလျှင် မြို့တည်ရန် မြေအဖို့ကို မင်းကြီးထံမှ တောင်းခံရယူကြ၍ မြို့သစ်တည်ကြကုန်လော့၊ ထိုမြို့သစ်၌ သတို့သားကို ရာဇအဘိသိက်သွန်းလောင်းကာ မင်းမြှောက်ကြကုန်လော့” ဟူ၍ စကားအပြည့်အစုံ မှာကြားပြောဆိုပြီးလျှင် ထိုကလေးနှစ်ယောက်တို့ကို နွားကျောင်းသားတို့အား ပေးအပ်လိုက်လေ၏။ နွားကျောင်းသားတို့သည် “ကောင်းပါပြီ ရှင်ရသေ့...” ဟူ၍ ဝန်ခံစကား ပြောကြားကြပြီးလျှင် ကလေးနှစ်ယောက်တို့ကို နွားကျောင်းသားရွာသို့ ယူဆောင်ခဲ့ကြ၍ ရှင်ရသေ့မှာလိုက်သည့်အတိုင်း မွေးမြူကြလေကုန်၏။

ကလေးနှစ်ယောက်တို့သည် ကြီးပြင်းခြင်းသို့ ရောက်ကြကုန်လတ်သော် အခြားကလေးများနှင့် အတူတကွ ကစားကြသည်တွင် ငြင်းခုံမှုဖြစ်ရာဌာနတို့၌ အခြားနွားကျောင်းသား ကလေးသူငယ်များကို လက်ခြေတို့ဖြင့် ပုတ်ခတ်ကန်ကျောက်ကြကုန်၏။ ထိုအခြားနွားကျောင်းသား ကလေးသူငယ်များတို့ ငိုကြွေးကြသောအခါ အမိအဖတို့က “အဘယ့်ကြောင့် သင်တို့ ငိုကြွေးကြသနည်း” ဟု

မေးမြန်းအပ်ကုန်သည်ရှိသော် “မိဖမဲ့ဖြစ်ကြသော ရသေ့မွေးသည့် ဤကလေးနှစ်ယောက်တို့သည် ငါတို့ကို အလွန်လျှင် လက်မြေ တို့ဖြင့် ပုတ်ခတ်ကန်ကျောက်ကြကုန်၏” ဟူ၍ ပြောဆိုကြကုန်၏။ ထိုအခါ ထိုရသေ့မွေးသည့် ကလေးနှစ်ယောက်တို့ကို ကျွေးမွေး သုတ်သင်ကြသည့် မိခင် ဖခင်တို့ကသော်မှလည်း “ဤကလေး နှစ်ယောက်တို့သည် အခြားကလေးများကို ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ကြ ကုန်၏၊ ဒုက္ခပေးကြကုန်၏၊ ဤမောင်နှမနှစ်ယောက်တို့ကို မချီး မြှောက်သင့်ကုန်၊ ဤမောင်နှမနှစ်ယောက်တို့ကို ရှောင်ကြဉ်သင့် ကုန်၏” ဟူ၍ ရေရွတ်စကား အပြစ်တင်စကား ပြောကြားကြ ကုန်၏။ ထိုအချိန်မှအစပြု၍ အတိုင်းအရှည်အားဖြင့် ယူဇနာ သုံးရာမျှရှိသော ထိုအရပ်ကို “ဝဇ္ဇီ” အရပ်ဟူ၍ ခေါ်စမှတ်ပြုကြ လေကုန်၏။

(အခြားကလေးများ၏ မိဖမဲ့နှင့်တကွ ထိုရသေ့မွေးသည့် ကလေး နှစ်ယောက်တို့ကို ကျွေးမွေးသုတ်သင်ပြုစုကြသည့် (=ပေါသာဝန်က) မိဖမဲ့တို့က “ဝဇ္ဇေတဗ္ဗာ ဣမေ=ဤမောင်နှမနှစ်ယောက်တို့ကို ရှောင်ကြဉ် သင့်ကုန်၏” ဟူ၍ ရေရွတ်ပြောဆိုကြသောစကားကို အစွဲပြု၍ ထိုအရပ် ကား “ဝဇ္ဇီ” တိုင်းဟု တွင်လေသည်။ အကျယ်အဝန်းအားဖြင့် ယူဇနာ သုံးရာမျှ ကျယ်ဝန်းသည်ဟု ဆိုလိုသည်။)

ထိုနောက် ထိုမြေ အရပ်ကို နွားကျောင်းသားတို့သည် ရှင်ရသေ့မှတစ်ဆင့်လိုက်သည့်အတိုင်း မင်းကြီးကို ဂေါရသင်းပါး ဖြင့် နှစ်သိမ့်စေကြပြီးလျှင် တောင်းယူကြပြီးနောက် ထိုအရပ်၌ မြို့သစ်တည်ပြီးလျှင် တဆယ့်ခြောက်နှစ်အရွယ်သို့ ရောက်ပြီ ဖြစ်သော သတို့သားကို အဘိသိက်ရေချမ်း သွန်းဖျန်းကြ၍ မင်းမြှောက်ကြလေကုန်၏။ မင်းမြှောက်ကြပြီးနောက် ထိုသတို့ သမီးနှင့်ပင် ထိမ်းမြားမင်္ဂလာမှု ပြုကြပြီးလျှင် “အပြင်အပ တိုင်း တပါးမှ သတို့သမီးများကို မိဖုရားမြှောက်ရန် မယူဆောင်အပ် ကုန်၊ ဤငါတို့ပြည်မှ သတို့သမီးကိုလည်း တိုင်းတပါးသား မည်သူအားမျှ မပေးအပ် = မပေးစတမ်း” ဟူ၍ ကတိကဝတ် ထားခြင်းအမှု ပြုကြလေကုန်၏။

ထိုသို့ အဘိသိက်သွန်းဖျန်း ထိမ်းမြားလက်ထပ် မင်းအဖြစ်သို့ တင်မြှောက်အပ်သော မင်းမိဖုရားတို့၏ ဆက်ဆံပေါင်းသင်း ချစ်တင်းနှီးနှောခြင်းဖြင့် သမီးတော်တပါး သားတော်တပါး ပဌမ အကြိမ် ထွန်းကားခဲ့လေသည်။ ဤနည်းနှင့် နှင် တဆယ့်ခြောက် ကြိမ်တိုင်တိုင် သားတော် သမီးတော်အစုံအစုံ ထွန်းကားခဲ့ လေသည်။ ထိုသားသမီးတို့ အရွယ်ရောက်ကြသောအခါ၌လည်း မိဖုရားတို့နည်းတူ လက်ထပ်ထိမ်းမြားကြပြန်လျှင် ရှေးနည်းအတူပင် သမီးတော် သားတော် အစုံအစုံ တဆယ့်ခြောက်ကြိမ်စီ ဖွားမြင်ကြ သဖြင့် မင်းသမီးမင်းသားတို့ လွန်စွာတိုးပွားစည်ကား ဖြစ်ပွန်းကြ လေကုန်၏။

ထို့နောက် အစဉ်သဖြင့် ကြီးပွားတိုးတက်စည်ကား၍လာကြ သော ထိုမင်းသမီး မင်းသားတို့အတွက် အရာမဉ္ဇယျာဉ် နေ ထိုင်ရန် နန်းအိမ် စည်းစိမ်အခြံအရံ မြေနေရာအရပ်ကို မြို့တွင်း၌ ယူဖို့ရန် မလောက်နိုင်ရကား မူလမြို့ပေတီရင်းကို ဗဟိုပြု၍ မူလ မြို့တော်၏ အရပ်လေးမျက်နှာဝယ် တဂါဝုတ်စီလှည့်ပတ်၍ မြို့ရိုး တထပ် တိုးချဲ့ကာ တည်ရပြန်လေ၏။

ထို့နောက်တဖန် မြင့်ရှည်ပြန်လျှင် ရှေးနည်းတူပင် သားသမီး အခြံအရံ အဆောင်အယောင် အခမ်းအနား မြို့မဆန့်အောင်ပင် တိုးပွားစည်ပင်ပြန်သဖြင့် ဒုတိယအကြိမ် အရပ်လေးမျက်နှာဝယ် တဂါဝုတ်စီလှည့်ပတ်၍ မြို့ရိုးတထပ် တိုးချဲ့ကာ တည်ရပြန်လေ၏။

ထို့နောက်တဖန် မြင့်ရှည်ပြန်လျှင် ရှေးနည်းအတူပင် တိုးပွား စည်ပင်ပြန်သဖြင့် တတိယအကြိမ် အရပ်လေးမျက်နှာဝယ် တဂါ ဝုတ်စီလှည့်ပတ်၍ မြို့ရိုးတထပ် တိုးချဲ့ကာ တည်ရပြန်လေ၏။

ဤသို့လျှင် သားသမီး အခြံအရံ အဆောင်အယောင် အခမ်း အနား မြို့မဆန့်အောင်ပင် တိုးပွားစည်ပင်သဖြင့် သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် မူလမြို့တော်၏ အရပ်လေးမျက်နှာဝယ် တဂါဝုတ်ခြား တဂါဝုတ် ခြား လှည့်ပတ်၍ မြို့ရိုးအထပ်ထပ် တိုးပွားစေခြင်းဖြင့် တစထက် တစ ကျယ်ပြန့်သည်ဖြစ်ရကား ထိုမြို့၏ အမည်မှာ “ဝေသာလီ” ပြည် ဟူ၍ ဇမ္ဗူဒိပ်အပြင်ဝယ် ထင်ရှားလေတော့သတည်း။

ရတနာ] ဘေးကြီး ၃-ပါးကို ရတနသုတ်ဖြင့် ငြိမ်းစေခြင်း ၂၉၅

ဤကား လိစ္ဆဝိမင်းများဟု မည်ခြင်းအကြောင်း၊ ဝဇ္ဇီတိုင်းဟု မည်ခြင်း အကြောင်း၊ ဝေသာလီပြည် မည်ခြင်းအကြောင်းတို့ကို ဖော်ပြချက်တည်း။ (ခုဒ္ဒကပါဌ အဋ္ဌကထာ မျက်နှာ-၁၃၃ (နှင့်) သာရတ္ထဒီပနီဒီကာ၊ ဒုတိယအုပ် မျက်နှာ ၁၆၉-မှ)

ဝေသာလီပြည် တည်ခြင်းအကြောင်း ပြီး၏။

ဝေသာလီပြည်၌ ဘေးကြီးသုံးပါး ဖြစ်ပွားသည်ကို
မြတ်စွာဘုရားရှင် ရတနသုတ်တရားတော်ဖြင့်
ငြိမ်းအေးစေတော်မူခြင်း

ဤဖော်ပြရာပါ ဝေသာလီပြည်သည်လည်း ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၊ သာဝတ္ထိပြည်တို့နည်းတူပင် မြတ်စွာဘုရားသခင် ပွင့်ထွန်းဖြစ်ပေါ်တော်မူသောအခါ၌ လွန်စွာပြည့်စုံစည်ပင်ပြန့်ပြောခြင်းသို့ ရောက်ရှိလေသည်။ မှန်၏- ထိုဝေသာလီပြည်၌ မြတ်စွာဘုရား ပွင့်ထွန်းတော်မူသော အခါဝယ် ဘုရင်ထီးဆောင်း မင်းအပေါင်းတို့သည်ပင် (၇၇၀၇) ခုနစ်ထောင် ခုနစ်ရာ ခုနစ်ယောက် ရှိကြလေသည်။ ထို့အတူ အိမ်ရှေ့မင်းသားပေါင်း၊ စစ်သေနာပတိပေါင်း၊ ဘဏ္ဍာစိုး အစရှိသော အရာရှိ မင်းအပေါင်းတို့သည်လည်း (၇၇၀၇) ခုနစ်ထောင် ခုနစ်ရာ ခုနစ်ဦးစီပင် ရှိကြသဖြင့် ထိုမင်းတို့နေထိုင်သုံးစွဲရာ ပြာသာဒ်ရှည်ပေါင်း ခုနစ်ထောင် ခုနစ်ရာ ခုနစ်၊ ထိုမျှလောက်သော တရားလွှတ်ရုံး၊ ထိုမျှလောက်သော စုလစ်မွန်ချန် အထွတ်တင်သည့် ခန်းမဆောင်များ၊ ထိုမျှလောက်သော အရာမဥယျာဉ် ရေကန်များလည်း ထင်ရှားရှိကုန်၏။ လူနေစည်ကား အစာအာဟာရလည်း ပေါများပြောလှပေ၏။

ထို ဝေသာလီပြည်သည် နောက်တချိန်၌ အပရိဟာနိယတရား ပျက်ပြားသဖြင့် မိုးရေဆွဲရှား ကောက်ပဲစပါးတို့လည်း သီးနှံမထွက် ရိုးတံချက်မျှသာဖြစ်လျက် အစာအာဟာရ ငတ်မွက်ခေါင်းပါးခြင်း ဒုက္ခိက္ခန္ဓရကပ်ကြီး ဆိုက်ရောက်လေ၏။

(ဤကား ပဌမဘေးတည်း။)

ယင်းသို့ ဒုန္တိက္ခဘေး ဆိုက်ရောက်လာသောအခါ ဆင်းရဲ နွမ်းပါးသောသူတို့ ရှေးဦးစွာ အသေအပျောက် များကြလေ သည်။ ထိုသူသေကောင်တို့ကို မြို့၏ ပြင်ပ၌ ဖြစ်ကတတ်ဆန်း စွန့်ပစ်ကြရကုန်၏။ ထိုသူသေကောင်တို့၏ စက်ဆုပ်ဖွယ်သော အနံ့ကြောင့် ဘီလူးတို့သည် မြို့တွင်းသို့ ဝင်ရောက်ကြကာ လူတို့ကို ပူးဝင်နှိပ်စက်မှု ပြုကြပြန်လေသည်။

(ဤကား ဒုတိယဘေးတည်း။)

ယင်းသို့ ဒုန္တိက္ခဘေး၊ ဘီလူးဘေး ရောထွေး ဆိုက်ရောက် လာသောအခါ ရှေးကထက်တိုး၍ လူများ သေကြေပျက်စီး ကြပြန်ကုန်၏။ ထိုဘေးနှစ်ပါးကြောင့် လူအများ တိုး၍ သေကြေ ပျက်စီးသောအခါ “မြေပူရာ ကင်းမှောင့်သည်” ဟူသကဲ့သို့ နှလုံး ထိတ်လန့် စိတ်မသန့်ကြရကား အဟိဝါတရောဂါ ခေါ်သော ကူးနာ (= ယဉ်းနာ) ရောဂါဆိုက်ရောက်၍ သတ္တဝါတို့ ရှေးက ထက်တိုး၍ သေကြေပျက်စီးကြကုန်၏။

(ဤကား တတိယဘေးတည်း။)

ဤသို့လျှင် ဝေသာလီပြည်အရပ်၌ ငတ်မွတ် ခေါင်းပါးခြင်း ဘေး၊ ဘီလူးဖမ်းစားနှိပ်စက်ခြင်းဘေး၊ အဟိဝါတ ရောဂါဘေး တည်းဟူသော ဘေးဆိုးကြီး သုံးပါးတို့ဖြင့် ဖိစီးနှိပ်စက်အပ်ကုန် သည်ဖြစ်ရကား ဝေသာလီပြည်သူပြည်သား လူအများတို့သည် ဘုရင်မင်းမြတ်ထံတော်မှောက်သို့ သွားရောက် ချဉ်းကပ်ကြကုန်၍ မင်းကြီးကို—

“မြတ်သောမင်းကြီး……ဤဝေသာလီပြည်အရပ်၌ ဘေး ကြီးသုံးပါး ဖြစ်ပွား၍နေပါသည်။ ဤအခါမှ ရှေးအထက် မင်းခုနစ်ဆက်တိုင်အောင် ဤသို့ သဘော ရှိသော ဘေး ဆိုးကြီးများ မဖြစ်ပွားခဲ့စဘူးပါ။ ယခုအခါ၌ အရှင်မင်း မြတ်တို့ တရား မစောင့်ရှောက်ခြင်းကြောင့် ထို ဘေးကြီး သုံးပါး ဖြစ်ပွားလာသည်ဟု အောက်မေ့ကြပါကုန်သည် ဘုရား” —

ရတနာ] ဘေးကြီး ၃-ပါးကို ရတနသုတ်ဖြင့် ငြိမ်းစေခြင်း ၂၉၇

ဟူ၍ လျှောက်ထားကြလေကုန်၏။ မင်းကြီးသည် အလုံးစုံသော လူအပေါင်းတို့ကို တရားလွှတ်ရုံး၌ စုရုံးစည်းဝေးစေပြီးလျှင် “အို လူအပေါင်းတို့... ငါ၏ တရားမစောင့်သောအချက်ကို စိစစ်ကြ ကုန်လော့”ဟူ၍ ပြောဆိုလေသော် လူများအပေါင်းသည် ပြည့်ရှင် မင်းကြီး၏ အလုံးစုံသော နေ့စဉ်လုပ်ငန်းရပ် အစဉ်အဆက်ကို စိစစ်ကြသည်တွင် အနည်းငယ် စိုးစဉ်းမျှပင် မင်းကြီး၏အပြစ်ကို မတွေ့မမြင်ကြရကုန်။ ထိုနောင် မင်းကြီး၏အပြစ်ကို မတွေ့ရ၍ “ငါတို့၏ပြည်ဝယ် ယခု ဖြစ်ပွားဆိုက်ရောက်နေသော ဘေးကြီး သုံးပါးသည် အဘယ်နည်းဖြင့် ငြိမ်းအေးပါမည်နည်း” ဟူ၍ ကြံစည်တိုင်ပင်ကြကုန်၏။

ထိုလူများအပေါင်းတွင် အချို့သော (တိတ္ထိတပည့်) လူများက “တိတ္ထိဆရာကြီးခြောက်ဦးတို့ ငါတို့ဝေသာလီပြည်သို့ သက်ဝင်မိ လျှင်ပင် ဘေးကြီးသုံးပါး ငြိမ်းအေးပေလိမ့်မည်” ဟူ၍ ညွှန်ကြား ပြောဆိုကြလေကုန်၏။ အချို့သော (ရတနာသုံးပါးကို ကြည်ညို ကြသူ) လူအများကမူ—

“အို အချင်းတို့... လောက၌ မြတ်စွာဘုရားသခင် ပွင့်ထွန်းတော်မူပြီတဲ့၊ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည် ခပ်သိမ်း သော သတ္တဝါတို့ အစီးအပွား ဖြစ်စိမ့်သောငှါ တရား ဟောတော်မူသတဲ့၊ တန်ခိုးအာနုဘော် ကြီးမြတ်တော်မူလှ သတဲ့။ ထိုမြတ်စွာဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး ငါတို့ နေရာ ဝေသာလီပြည်သို့ ကြွရောက် သက်ဝင်တော်မူမိ လျှင်ပင် ဘေးခပ်သိမ်းတို့ ငြိမ်းအေးကုန်လေရာ၏” —

ဟူ၍ ပြောဆိုကြလေကုန်၏။ ထိုသို့ တင်ပြပြောဆိုချက်ဖြင့် လူများ အပေါင်းသည် နှစ်ထောင်းအားရ သဘောတူညီကြကာ “ယခု အခါ ထိုမြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်မြတ်သည် အဘယ်အရပ်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူသနည်း၊ ငါတို့က ပင့်လျှောက်စေကာမူ မကြွရောက် ပဲ များ ရှိ တော် မူ မည် လား” ဟူ၍ ယုံမှား သံသယ ရှိသောစကား တချို့က ပြောကြားကြလေသော် အမြော်အမြင် ပညာရှိသူ အချို့လူများက—

“မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့မည်သည် သတ္တလောကကို သနားစောင့်ရှောက်တော်မူကြကုန်၏။ အဘယ့်ကြောင့် မကြွရောက်ပဲ ရှိပါကုန်အံ့နည်း။ အထူးကား (= အထူးစဉ်းစားရန်က-တော့) ထိုမြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ယခုအခါ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူဆဲရှိပေသည်။ ထိုမြတ်စွာဘုရားကို ဗိမ္ဗိသာရ (သောတာပန်ကျောင်းဒါယကာ) မင်းကြီးသည် ပစ္စည်းလေးပါးတို့ဖြင့် လိုလေသေးမရှိရအောင် ပြုစုနေဆဲဖြစ်ပေသည်။ ထိုဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးကသာ မြတ်စွာဘုရားရှင် ကြွလာရန် အခွင့်ကို မပေးသော်မူ မပေးပဲ ရှိလေရာ၏” —

ဟူ၍ ရှင်းလင်းတင်ပြ ပြောဆိုကြလေကုန်၏။ ထိုတင်ပြပြောဆိုချက်ကို အားလုံးသဘောတူညီကြကာ “ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ငါတို့သည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ရှင်ဘုရင်ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားကို အကြောင်းအကျိုး ခွင့်ပြုနိုင်လောက်အောင် ပြောဆိုပန်ကြား သိစေပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ငါတို့နေရာ ဝေသာလီပြည်သို့ ပင့်ဆောင်ကြကုန်အံ့” ဟု တညီတညွတ်တည်း စည်းဝေးတိုင်ပင် ဆုံးဖြတ်ကြပြီးလျှင် “ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားကို ခွင့်ပြုနိုင်လောက်အောင် ပြောဆိုပန်ကြား အကြောင်းအကျိုးကို သိစေပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပင့်ဆောင်ခဲ့ကြကုန်လော့” ဟူ၍ အမှာစကား ပြောကြားကြ၍ လိစ္ဆဝိမင်းနှစ်ဦးတို့ကို များစွာသော စစ်သည်ဗိုလ်ပါနှင့်တကွ များစွာသော လက်ဆောင်ပဏ္ဏာများကို အပ်နှင်းပေးလိုက်၍ ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားထံသို့ စေလွှတ်လိုက်လေကုန်၏။

ထိုလိစ္ဆဝိမင်းနှစ်ဦးတို့သည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ သွားရောက်ကြ၍ ဗိမ္ဗိသာရ မင်းတရားအား လက်ဆောင်ပဏ္ဏာများကို ပေးအပ်ဆက်သကြပြီးလျှင် ထိုအကြောင်းဖြစ်ရပ်အလုံးစုံကို ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးအား ပြောကြားသိစေကြပြီးနောက် “မြတ်သော မင်းကြီး... မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို အကျွန်ုပ်တို့၏နေရာ ဝေသာလီပြည်သို့ ပင့်ဆောင်ပေးစေချင်ပါသည်” ဟူ၍ ပြောဆိုကြလေသော် ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီးသည် ထိုမင်းနှစ်ဦးတို့ ပြောဆိုချက်ကို လက်မခံ

ရတနာ] ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရား အခမ်းအနားစီမံခြင်း ၂၉၉

(တာဝန်မယူ)ပဲ “အမောင်တို့သည်ပင် မြတ်စွာဘုရားရှင် ကြွလို့ မကြွလို့သည်ကို သိအောင်စုံစမ်းကြစေချင်ပါသည်” ဟု ပြောဆို လေ၏။

ထိုလိစ္ဆဝိမင်းနှစ်ဦးတို့သည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ထံမှောက် သွား ရောက်ဝပ်လျှိုး ရှိခိုးကြပြီးလျှင် “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာ ဘုရား...တပည့်တော်တို့၏ နေရာ ဝေသာလီပြည်အရပ်၌ ဘေး ကြီးသုံးမျိုးတို့ လွှမ်းမိုးဖြစ်ပွား ရှိနေကြပါကုန်သည်၊ အကယ်၍ မြတ်စွာဘုရား သနားသဖြင့် ကြွလာတော်မူပါလျှင် အကျွန်ုပ်တို့၏ ဝေသာလီပြည်သူပြည်သား လူများအဖို့ရာ ချမ်းသာသုခ ဖြစ်ပွား ပါလိမ့်မည်” ဟူ၍ လျှောက်ထားကြလေကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဆင်ခြင် စဉ်းစား တော် မူလတ်သော် “ဝေသာလီပြည်၌ ငါဘုရား ရတနာသုတ်ကို ဟောကြားအပ်သည် ရှိသော် ထိုအစောင့်အရှောက် အရံအတားသည် စကြဝဠာ တိုက်ပေါင်း ကုဋေ တသိန်းတိုင်အောင် ပြန့်နှံ့ပေလိမ့်မည်၊ ရတနာ သုတ်တရား ဟောကြားပြီးဆုံးသောအခါ၌ သတ္တဝါပေါင်း ရှစ် သောင်းလေးထောင်တို့ သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်း ဝင်ခြင်းသည် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်” ဟု ပိုင်းခြားသိမြင်တော်မူရကား ထိုလိစ္ဆဝိမင်းနှစ်ဦးတို့ လျှောက်ထားပင့်ဖိတ်ချက်ကို လက်ခံသာ ယာတော်မူလိုက်လေ၏။

ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရား အခမ်းအနားစီမံခြင်း

ထိုအခါဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားသည် မြတ်စွာဘုရားရှင် ဝေသာ- လီပြည်သို့ ပင့်လျှောက်ချက်ကို လက်ခံတော်မူကြောင်း သတင်း စကားကို ကြားသိလေလျှင် “အိုလူအပေါင်းတို့...မြတ်စွာဘုရား ရှင်သည် ဝေသာလီပြည်သို့ ကြွရောက်ရန် လက်ခံတော်မူအပ်ပြီ” ဟု မြှီတော်အတွင်း၌ ကြွေးကြော်စည်လည်မှု ပြုစေတော်မူပြီး နောက် မြတ်စွာဘုရားရှင်ထံတော်မှောက်သို့ သွားရောက်ဆည်း ကပ်၍ “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား...ဝေသာလီပြည်သို့ ကြွရောက်တော် မူရန် လက်ခံ တော် မူလိုက် ပါ သ လော” ဟု

မေးလျှောက်လေ၏။ “အိမ်း…… လက်ခံလိုက်သည် မြတ်သော မင်းကြီး……” ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရားက ပြန်ကြားမိန့်ဆိုတော်မူလေသော် ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားသည် “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား…… ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ကြွတော်မူရန် လမ်းခရီးကို စီမံပြုပြင်၍ မပြီးမီ စောင့်ဆိုင်းငံ့လင့်တော်မူပါဦးဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်ထားလေ၏။

တို့အခါ ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားသည် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်နှင့် ဂင်္ဂါမြစ်၏ အကြား ငါးယူဇနာ အလျားရှိသော မြေအရပ်ကို ညီညွတ်အောင် ပြုပြီးလျှင် တယူဇနာ တယူဇနာ၌ စံကျောင်းတော် တဆောင် တဆောင် ဆောက်လုပ်စေပြီးမှ မြတ်စွာဘုရားအား ကြွရောက်တော်မူရန် အခါကြားလျှောက်ထားလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ရဟန်းတော်ငါးရာ ခြံရံအပ်လျက် ခရီးထွက်ကြွတော်မူလေ၏။

ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားသည် ငါးယူဇနာရှည်သော လမ်းခရီးကို အဆင်းငါးမျိုးရှိသောပန်းတို့ဖြင့် ပုဆစ်အိုးမြှုပ်မျှ ကြံဖြန့်စေ၍ တံခွန်၊ ကုက္ကား၊ ရေပြည့်အိုး၊ ငှက်ပျောပင်ရှင် စသည်တို့ကို စိုက်ထောင်တည်ထားစေလျက် မြတ်စွာဘုရားရှင်အတွက် ထီးဖြူတော် (ဝဲ-ယာ) နှစ်လက်တို့ကို၎င်း၊ ရဟန်းတော် တပါး တပါးအတွက် ထီးဖြူတော် တလက်စီ တလက်စီကို၎င်း ဆောင်းမိုးစေ၍ မိမိ၏ ဗိုလ်ပါပ ရိသတ် အခြံ အရံနှင့် ဟက္ခ ပန်းနံ့သာ စသည်တို့ဖြင့် ပူဇော်မှုကိုပြုလျက် စံကျောင်းတော်တဆောင်တဆောင်၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ခရီးပန်းဖြေ နားနေတော်မူစေ၍ အလှူကြီးများကို ပေးလှူ၍ ငါးရက်ခရီးဖြင့် သက်သက်သာသာ ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းသို့ ရောက်အောင် ပင့်ဆောင်လေ၏။

ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်း၌ အလုံးစုံသော အဆင်တန်းဆာတို့ဖြင့် မင်္ဂလာလှေဖောင်တော်ကို တန်းဆာဆင်နေစဉ်ပင် ဝေသာလီမင်းများ ထံသို့ “မြတ်စွာဘုရားရှင် ကြွလာတော်မူပါပြီ၊ လမ်းခရီးကို ပြုပြင်တန်းဆာဆင်ကြပြီးလျှင် လိစ္ဆဝိမင်းအားလုံးတို့ပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်အား ကြိုဆိုမှု ပြုလုပ်ကြစေချင်သည်” ဟူ၍ သတင်းစကား

ရတနာ] ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရား အခမ်းအနား စီမံခြင်း ၃၀၀

သဝဏ်လွှာပါးလိုက်လေ၏။ လိစ္ဆဝိမင်းတို့သည် ထိုသတင်းကို ကြားသိရ၍ “ငါတို့သည် ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားထက် နှစ်ဆတိုး ပူဇော်မှုကို ပြုကုန်အံ့” ဟု တိုင်ပင်ညှိညွတ်ကြကာ ဝေသာလီပြည် နှင့် ဂင်္ဂါမြစ်၏အကြား သုံးယူဇနာ အလျားရှိသော မြေအရပ်ကို ညှိညွတ်အောင်ပြုကြပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်အတွက် ထီးဖြူတော် လေးလက်၊ ရဟန်းတော် တပါးတပါးအတွက် ထီးဖြူတော် နှစ်လက်စီ နှစ်လက်စီတို့ကို စီမံကြ၍ ပူဇော်သဘင် ပွဲကြီးယင်လျက် ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းသို့ လာရောက်ကြကာ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ကြိုဆို စောင့်တည် နေကြလေကုန်၏။

ထိုအခါ ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားသည် လှေကြီးနှစ်စင်းကို ပေါင်းစပ် (ပေါင်းကူး)၍ ထိုအထက်ဝယ် မဏ္ဍပ်ကို ဆောက်လုပ်ပြီးလျှင် ပန်းဆိုင်း နံ့သာဆိုင်း ကြေးယပ် စသည်တို့ဖြင့် တန်းဆာဆင်ပြီးနောက် ထိုလှေဖောင်တော်၌ အလုံးစုံသော ရတနာ ခုနစ်ပါးဖြင့်ပြီးသော ဘုရားနေရာ ရတနာပလ္လင်တော်ကို ခင်းထား၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုရတနာပလ္လင်ထက်၌ ထိုင်နေတော်မူ၏။ ရဟန်းတော်ငါးရာတို့သည်လည်း လှေဖောင်တော်သို့ တက်ပြီးလျှင် သင့်လျော်ရာ မိမိတို့နေရာ၌ နေထိုင်ကြကုန်၏။

ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားသည် လှေဖောင်တော် ထွက်သောအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို လိုက်ပါပို့ဆောင်လတ်သည်ရှိသော် လည်း မျိုပမာဏ နက်ဝှမ်းသော ရေအရပ်သို့တိုင်အောင် သက်ဆင်းလိုက်ပါ၍ “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား...မြတ်စွာဘုရား ပြန်ကြွတော်မူလာသည် တိုင်အောင် တပည့်တော်သည် ဤဂင်္ဂါ မြစ်ကမ်း၌ စောင့်မျှော်နေပါမည်ဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်ထားပြီးမှ လှေဖောင်တော်ကို လွှတ်လိုက်၍ ကမ်းသို့ ပြန်နစ်လေသည်။

အထက်ကောင်းကင်၌ နတ်မြဟ္မာတို့သည် အကနိဋ္ဌမြဟ္မာ့ပြည် တိုင်အောင် ပူဇော်မှုပြုကြလေသည်။ အောက်အရပ်၌ ဂင်္ဂါမြစ်ဝယ် နေကြသည့် ကမ္မလနဂါးမင်း၊ အဿတရနဂါးမင်း၊ အစရှိကုန်သော နဂါးမင်းတို့သည် ပူဇော်မှု ပြုကြလေကုန်သည်။

ဤသို့လျှင် ကြီးကျယ်ခမ်းနားလှစွာသော အပူဇော်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဂင်္ဂါမြစ်အတွင်း တယူဇနာမျှသော ခရီးကို ကြွသွားတော်မူ၍ ဝေသာလီမင်းတို့၏ နယ်အတွင်းသို့ သက်ဝင်တော်မူမိလေ၏။

လိစ္ဆဝိမင်းတို့ နှစ်ဆတက် ပူဇော်ကြခြင်း

ထိုအခါ၌ ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းဝယ် အသင့်စောင့်ကြိုလျက် ရှိနေကြသော လိစ္ဆဝိမင်းအပေါင်းတို့သည် မိမိသားရမင်းတရား ပြုလုပ်အပ်သော ပူဇော်မှုထက် နှစ်ဆတိုး ပူဇော်မှုကို ပြုကြကုန်လျက် လည်မျိုပမာဏ နက်ဝှမ်းလှသော ဂင်္ဂါမြစ်အတွင်း သက်ဆင်းကြကာ မြတ်စွာဘုရားကို ကြိုဆိုကြလေသည်။

ပေါက္ခရာဝဿမိုး ရွာသွန်းခြင်း

ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရားရှင် စီးနင်းလိုက်ပါလာသော လှေဖောင်တော် ဝေသာလီပြည်ဖက် ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းသို့ ဆိုက်ရောက်သော ခဏမှာပင် အရပ်လေးမျက်နှာတို့၌ တဂျုန်းဂျုန်း ထစ်ချုန်းလျက် လျှပ်စစ် လျှပ်ပန်းများ ပြက်သန်းထွက်ပေါ်ကာ ကောင်းကင်အပြည့် အမိုက်မှောင် အတိဖြစ်အောင် မြွေးယှက်ညှိမှောင် မိုးတိမ်တောင်တိမ်လိပ်ကို တရိပ်ရိပ်ထလျက် ကြီးစွာသောမိုးကြီး တက်၍ လာလေ၏။ ထိုနောက် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ပဌမလက်ျာခြေတော်ကို ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်း၌ ချအပ်လျှင်ပင် ပေါက္ခရာဝဿမိုးကြီး ရွာသွန်းလေသည်။ မိုးရေစိုစွတ်လိုသောသူများသာလျှင် မိုးစွတ်ကြ၍ မစိုစွတ်လိုသောသူများ မိုးတပေါက်မျှ မစိုစွတ်ကြကုန်။ ဝေသာလီပြည်အလုံး၌ အချို့နေရာဝယ် ပုဆစ်ဒူးဝန်းနစ်လှမှု၊ အချို့နေရာဝယ် ပေါင်လည်မျှ၊ အချို့နေရာဝယ် ခါးနစ်လှမှု၊ အချို့နေရာဝယ် လည်မျိုနစ်မျှ မိုးရေအယဉ်ကြီး တသွင်သွင် စီးသွားလေ၏။ ထိုမိုးရေအယဉ်သည် ပင်ကိုယ်ပကတိက မသိမ်းနိုင် မဆည်းနိုင်ပဲ ထိုထိုအရပ်ဝယ် စွန့်ပစ်အပ်သော သူသေကောင်ပုပ်များကို ဂင်္ဂါမြစ်ရေအယဉ် အတွင်းသို့ ပို့သွင်း တိုက်မျှောအပ်ကုန်၏။ သို့ရကား ဝေသာလီပြည် မြေတပြင်လုံး သန့်ရှင်းစင်ကြယ်၍ သွားလေသည်။

ရတနာ] အရှင်အာနန္ဒာ ပရိတ်အရံအတား ပြုတော်မူခြင်း ၃၀၃

လိစ္ဆဝီမင်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ဂင်္ဂါမြစ်နှင့် ဝေသာလီပြည်အကြား သုံးယူဇနာဝေးကွာသော ခရီးဝယ် တယူဇနာ တယူဇနာ၌ အသင့်ဆောက်လုပ်ပြီးရှိနှင့်သော စံကျောင်းတော်များတွင် တညဉ့်တညဉ့်စီ ကိန်းစက်တော်မူစေပြီးလျှင် ကြီးစွာသော အလှူကြီးများကို ပေးလှူကြ၍ နှစ်ဆတက် ပူဇော်ကြကာ သုံးရက်ခရီးဖြင့် ဝေသာလီပြည်သို့အရောက် ပင့်ဆောင်ကြလေကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင် ဝေသာလီပြည်သို့ ရောက်တော်မူလျှင်ပင် သိကြားနတ်မင်းသည် နတ်အပေါင်းခြံရံအပ်လျက် မြတ်စွာဘုရားရှင်ရှိရာ ဝေသာလီပြည်သို့ သက်ဆင်း လာရောက်လေသည်။ သိကြားနတ်မင်းအမှူးပြုသော တန်ခိုးကြီးမြတ်သည့် နတ်အပေါင်းတို့ ဝေသာလီပြည်ဝယ် စည်းဝေးမိကြသဖြင့် (နဂိုရ်က ဝေသာလီပြည်ဝယ် ဖမ်းစားနှောက်ယှက်နေကြသော) ဘီလူးတို့သည် များသောအားဖြင့် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ကြကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဝေသာလီပြည် တံခါးဝ၌ ရပ်တည်တော်မူ၍ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကို—

“ချစ်သားအာနန္ဒာ ... ဤ ရတနသုတ္တန်ကို သင်ချစ်သား သင်ကြားပြီးလျှင် ဗလိနတ်စာ ပူဇော်ဖွယ်ရာများကို အသီးသီး ယူဆောင်စေလျက် လိစ္ဆဝီ မင်းသား တို့နှင့် အတူတကွ ဝေသာလီပြည်၏ တံတိုင်းသုံးထပ်အကြား၌ လှည့်လည်၍ ပရိတ်အရံအတားကို ပြုလုပ်ရမည်”—

ဟူ၍ မိန့်ကြားတော်မူပြီးလျှင် ရတနသုတ္တန်ကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။

အရှင်အာနန္ဒာမထေရ် ပရိတ်အရံအတား ပြုတော်မူခြင်း

ဤသို့လျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင် ဝေသာလီပြည်သို့ ဆိုက်ရောက်တော်မူသောနေ့၌ပင် ဝေသာလီပြည်တံခါးဝယ် ဘေးကြီးသုံးပါးတို့ကို ပယ်ရှားနိုင်ရန် ဟောကြားတော်မူအပ်သော ဤရတန

သုတ်ကို သင်ကြားတော်မူပြီးလျှင် အရှင်အာနန္ဒာ မထေရ်သည် ပရိတ်အရံအတား အလို့ငှါ နှုတ်တော်ရွှေ ဌာန်ကရိုဏ်းပီသစွာ ရွတ်ဆိုတော်မူလျက် မြတ်စွာဘုရား၏ သပိတ်တော်ဖြင့် ရေအပြည့် တည့်ကာ ယူဆောင်တော်မူပြီးလျှင် ဝေသာလီပြည် အလုံးကို ရေစင်ရေပေါက်များ ကြဲဖျန်းတော်မူလျက် လှည့်လည်တော်မူ လေ၏။

အရှင်အာနန္ဒာ မထေရ်သူမြတ်က “ယံကိဉ္စိ ဝိတ္တံ” ဟူ၍ ပဌမ ဂါထာပိုဒ်ကိုစ၍ ရွက်လိုက်လျှင်ပင် ရှေးက ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်မှု မပြုမိကြပဲ အမှိုက်ပုံ နံရံအရပ် စသည်တို့၌ မှီတွယ်ကပ်ယပ်နေကြ သော ဘီလူး သဘက် ဘုတ် ပြိတ် တစ္ဆေတို့သည်လည်း မြို့တံခါး လေးပေါက်မှ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်ကြလေကုန်၏။ တံခါးလေး ပေါက် မဆန့်သဖြင့် အချို့မှာ တံတိုင်းကိုချိုးဖောက်၍ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်ကြကုန်၏။ ဘီလူး သဘက် ဘုတ် ပြိတ် တစ္ဆေတို့ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ကြလျှင်ပင် (နဂိုရ်က ရောဂါကပ်ငြိနေသော) လူတို့၏ကိုယ်၌ အနာရောဂါသည် ငြိမ်းအေးလေတော့၏။ ထိုလူ အများသည် မိမိတို့အိမ်မှ ထွက်ကြ၍ အလုံးစုံသော ပန်းနံ့သာ စသည်တို့ဖြင့် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကို ပူဇော်ကြလေကုန်၏။

**မြို့လယ်ခန်းမဆောင်၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်
ရတနသုတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း**

မင်းနှင့်တကွသော ဝေသာလီ ပြည်သူပြည်သား လူအများ သည် မြို့တော်အလယ် လွတ်ရုံးခန်းမဆောင်ကို နံ့သာမျိုးတို့ဖြင့် အထုံအနိုး မွမ်းမံလိမ်းကျံကြပြီးလျှင် မိတာန်မျက်နှာကြက် ကြက်ကြ၍ တန်းဆာမျိုးစုံ ဆင်ယင်ကြပြီးနောက် ထိုခန်းမဆောင်၌ ဘုရားနေရာ ဗုဒ္ဓါသန ဓမ္မပလ္လင်ကို ခင်းထားကြပြီးလျှင် မြတ်စွာ ဘုရားရှင်ကို ပင့်ဆောင်ခဲ့ကြလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် မြို့လယ်လွတ်ရုံးခန်းမဆောင်သို့ ဝင်တော်မူ၍ ခင်းထားအပ်သော ဗုဒ္ဓါသန ဓမ္မပလ္လင်၌ ထိုင်နေတော်မူ၏။ ရဟန်းသံဃာအပေါင်း သည်၎င်း၊ မင်းတို့သည်၎င်း၊ တိုင်းသားပြည်သူ လူအပေါင်းတို့ သည်၎င်း မိမိတို့နှင့် သင့်လျော်ရာ သင့်လျော်ရာ နေရာအသီးသီး၌

ရတနာ] ဘုရားရှင် မြို့တော်ခန်းမ၌ ရတနသုတ်ဟောခြင်း ၃၀၅

ထိုင်နေကြလေကုန်၏။ သိကြားနတ်မင်းသည်လည်း စတုမဟာရာဇ်နှင့် တာဝတိံသာ နတ်နှစ်ရွာမှ နတ်ပရိသတ်အပေါင်းနှင့် တကွ ဆည်းကပ်လာလေ၏။ အခြားသော နတ်မြဟွာတို့သည်လည်း ဆည်းကပ်လာကြကုန်၏။

အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည်လည်း ဝေသာလီတပြည်လုံးကို လှည့်လည်တော်မူကာ ပရိတ်အရံအတားကို ပြုတော်မူပြီးလျှင် ဝေသာလီပြည်သူပြည်သား လူအများတို့နှင့်တကွ ကြွလာတော်မူ၍ သင့်လျော်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေတော်မူလေ၏။

ထိုပရိသတ်အစည်းအဝေး၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ခပ်သိမ်းသော လူနတ်တို့အား ထို (အရှင်အာနန္ဒာအား သင်ကြားဟောပြုတော်မူအပ်သည့်) ရတနသုတ်တော်* မြတ်ကိုပင် ဟောကြားတော်မူလေ၏။

ယနေ့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်စင်တို့ ပရိတ်ကြီးပါဠိတော်၌ တွေ့မြင်နေရသော ရတနသုတ်ပါဠိတွင် “ပဏိဓာနတော ပဋ္ဌာယ” မှ စ၍ “ပရိတ္တံ တံ ဘဏာမ ဟေ” တိုင်အောင်သော စကားရပ်စကား ရှေးဆရာတို့ ရေးသားတော်မူအပ်သော (အမွှန်း) စုဏ္ဏိယနှင့် နှစ်ဂါထာတို့ ဖြစ်သည်။ “ယာနီဓ ဘူတာနိ သမာဂတာနိ” ဂါထာမှစ၍ “ဒိဏံ ပုရာဏံ နဝ နတ္ထိ သမ္ဘဝံ” ဂါထာတိုင်အောင်သော ၁၅ - ဂါထာတို့သည် ဘုရားဟော ဂါထာတို့ဖြစ်သည်။ နောက်ဆုံး “ယာနီဓ ဘူတာနိ သမာဂတာနိ” စသော ၃-ဂါထာတို့ကား ထိုတရားပွဲ၌ သိကြားနတ်မင်း ရွတ်ဆိုသော ဂါထာတို့ဖြစ်ကုန်သည်။

ပဌမနေ့ ရတနသုတ္တန် ဒေသနာတရား ဟောကြားပြီးဆုံး နိဂုံးသတ်သောအခါ ဝေသာလီပြည် လိစ္ဆဝိမင်း အပေါင်း၏ တိုင်းသားပြည်သူ မိုလ်လူတို့နှင့်တကွ ဆင်းရဲလွတ်ကင်း ချမ်းသာ

* ဤရတနသုတ်တော်အတွက် နာပျော်ကြည်ညိုဖွယ်ရှိသော ပါဠိအနက်ကို အထက် ဓမ္မရတနာအခန်း၌ ဖော်ပြထားပါသည်။

ခြင်းသည် ဖြစ်လေ၏။ အလုံးစုံသော ဘေးရန် ဥပဒ်တို့သည်လည်း ငြိမ်းအေးကြလေကုန်၏။ သတ္တဝါပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင် တို့၏ သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ခြင်းသည်လည်း ဖြစ်လေ၏။

ထိုအခါ သိကြားနတ်မင်းသည် “မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော် မြတ်ကြီးသည် ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးဂုဏ်ကို အမှီပြု၍ သစ္စာ စကား ဟောကြားမိန့်ဆိုတော်မူသဖြင့် တိုင်းသားပြည်သူ ဗိုလ်လူ အပေါင်း ချမ်းသာကြောင်းကို ကောင်းစွာပြုတော်မူအပ်လေပြီ။ ငါသည်လည်း တိုင်းသား ပြည်သူ ဗိုလ်လူအပေါင်း ချမ်းသာ ကြောင်းအနေဖြင့် ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးဂုဏ်ကို အမှီပြု၍ တစ်စုံတစ်ခု ရွတ်ဆိုမှုကို ပြုသင့်လှပေ၏” ဟု ကြံစည်၍ အဆုံး၌ (လာသည့်) “ယာနီစ ဘူတာနီ” အစရှိသော ၃-ဂါထာကို ရွတ်ဆိုလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ခုနစ်ရက်တိုင်တိုင် ရတနသုတ်တရားကို ဟောကြားတော်မူခြင်း

ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောအတိုင်း သိကြားမင်းသည် ဂါထာ ၃-ခု တို့ကို ရွတ်ဆိုပြီးသောအခါ မြတ်စွာဘုရားကို လက်ျာရစ်လှည့် လည်ရှိခိုး၍ နတ်ပရိသတ်နှင့်တကွ နတ်ပြည်သို့သာလျှင် ပြန်သွား လေ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်ကား ထိုရတနသုတ်ကိုပင် ဒုတိယနေ့၌ လည်း ဟောကြားတော်မူ၏။ ထိုအခါ တဖန် သတ္တဝါပေါင်း ရှစ်သောင်း လေးထောင်တို့၏ သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ခြင်းသည် ဖြစ်ပြန်၏။ ဤနည်းအတူ ခုနစ်ရက်မြောက် နေ့တိုင်အောင် ရတနသုတ်ကိုပင် ဟောတော်မူ၏။ နေ့တိုင်း နေ့တိုင်းပင် ပဌမနေ့ ဒုတိယနေ့တို့အတူ သတ္တဝါပေါင်း ရှစ် သောင်းလေးထောင် ရှစ်သောင်းလေးထောင်တို့ သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ကြလေသည်။

ရတနာ] ပရိတ်ရွတ်ခြင်း အစီအရင်အကြောင်း ၃၀၇

(ဤနေရာ၌။ ။သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ကြ သော သတ္တဝါအပေါင်းသည် ရှစ်သောင်းလေးထောင် ခုနစ်လိမ့်ဖြစ်၍ (၈၄၀၀၀x၇= ၅၈၈၀၀၀) ငါးသိန်းရှစ်သောင်း ရှစ်ထောင် အရေ အတွက်ရှိ၏ ဟု အပေါင်းသင်္ချာကို မှတ်ယူရာ၏။)

ပရိတ်ရွတ်ခြင်း အစီအရင်အကြောင်း

ပရိတ်ဟူသည်ကား ထက်ဝန်းကျင်မှ ဘေးရန်အန္တရာယ် အသွယ်သွယ်ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်တတ်သော ဘုရားစကား တော်မြတ်များ ဖြစ်သည်။ ဖြစ်ဆဲဘေးရန် အန္တရာယ်၊ ဖြစ်ပေါ် လတ္တံ့သော ဘေးရန် အန္တရာယ်တို့ကို ငြိမ်းစဲပပျောက် မဖြစ် မရောက်အောင် စောင့်ရှောက်ကာကွယ်တတ်သော ဘုရားစကား သုတ္တန်များသည် “ပရိတ်” မည်၏ဟု ဆိုလိုသည်။

[ပရိ=သမန္တတော ဘယံ တာယတိ=ရက္ခတိတိ ပရိတ္တံ၊ ပရိ=သမန္တ- တော=ထက်ဝန်းကျင်မှ။ ဘယံ = ဘေးအန္တရာယ် အသွယ်သွယ်ကို။ တာယတိ=ရက္ခတိ = ငြိမ်းစဲပပျောက် မဖြစ် မရောက်အောင် စောင့် ရှောက်ကာကွယ်တတ်၏။ ဣတိ=ထို့ကြောင့်။ ပရိတ္တံ=ပရိတ္တပည်၏။ (ပရိတ္တဟူသော ပါဠိမှ ပရိတ်ဟူသော မြန်မာစကား ဖြစ်ပွားလာလေ သည်)။]

မင်္ဂလာသုတ်, ရတနာသုတ် အစရှိသော ဘုရားဟော သုတ်တော် များသည် ထိုသုတ်တော်များကို ရွတ်ဖတ်သည်ရှိသော် ရွတ်ဖတ် သောသူ, ကြားနာသောသူ နှစ်ဦးလုံးအားပင် မဖြစ်သေးသော (ဖြစ်လတ္တံ့သော) ဘေးအန္တရာယ်တို့ကို မဖြစ်ပေါ်ရအောင် ကာကွယ် စောင့်ရှောက်ခြင်း, ဖြစ်ပေါ် ရောက်ရှိနေဆဲဖြစ်သော ဘေးအန္တရာယ်တို့ကို ငြိမ်းစဲပပျောက်အောင် စောင့်ရှောက် ကာကွယ်ခြင်း, ကောင်းကျိုးချမ်းသာ မင်္ဂလာကြက်သရေတို့ကို ဖြစ်ပွားစေခြင်း စသော ဂုဏ်ကျေးဇူး အထူးရှိကြသောကြောင့် (ပရိတ္တ-ဟူ၍) “ပရိတ်”ဟူ၍ အမည်ထူးကို ရရှိလေသည်။

ထိုပရိတ်တော်များကို ရွတ်ဖတ်ရာ၌ ဖော်ပြရာပါ အကျိုး အာနိသင်တို့ကို ရရှိခြင်းမှာ (က) ပရိတ်ရွတ်ဖတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်

၏အင်္ဂါ ၃-ပါး (သို့မဟုတ်) ၄-ပါး၊ (ခ) ပရိတ် နာယူသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါ ၃-ပါး (သို့မဟုတ်) ၄-ပါး၊ ဤသို့ နှစ်ဖက် အင်္ဂါ ၃-ချက်စီ ၄-ချက်စီ ညီညွတ်မှ ပြည့်စုံရရှိနိုင်ရာသည်။

(က) ပရိတ်ရွတ်ဖတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါများ

ပရိတ်ရွတ်ဖတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါတို့မှာ ၃-ပါး (တနည်း) ၄-ပါးတို့ရှိလေသည်။ ထိုတွင်—

- (၁) ပရိတ်ပါဠိတော်၏ ပုဒ်ပါဠိအက္ခရာကို ကျနမှန်ကန်စွာ ရွတ်ဆိုနိုင်ခြင်း၊
- (၂) ပရိတ်ပါဠိတော်၏အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို တိကျမှန်ကန်စွာ သိခြင်း၊
- (၃) လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရကို မဇွဲကွက်ပဲ မေတ္တာကရုဏာ တရားကို ရှေ့သွားပြုကာ စင်ကြယ်စွာသော စိတ်ဖြင့် ပရိတ်တော်ကို ရွတ်ဖတ်ခြင်း—

ဤသည်တို့ကား ပရိတ်ရွတ်ဖတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါ ၃-ပါး တို့တည်း။

တနည်းသော်ကား ပရိတ်ရွတ်ဖတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါ တို့မှာ—

- (၁) ပရိတ်ပါဠိတော်၏ ပုဒ်ပါဠိအက္ခရာကို ကျနမှန်ကန်စွာ ရွတ်ဆိုနိုင်ခြင်း၊
- (၂) ပရိတ်ပါဠိတော်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို တိကျမှန်ကန် စွာ သိခြင်း၊
- (၃) လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရကို ဝှံ့ကွက်သောစိတ် မရှိခြင်း၊
- (၄) မေတ္တာကရုဏာတရားကို ရှေ့သွားပြုကာ စင်ကြယ်စွာ သောစိတ်ဖြင့် ပရိတ်တော်ကို ရွတ်ဖတ်ခြင်း—

ဤသို့အားဖြင့် ၄-ပါးရှိ၏ ဟူ၍လည်း ဆိုသင့်ပေ၏။

အကျဉ်းမှတ်ရန် လင်္ကာကား—

က။ (၁) သဒ္ဓါလည်းစင်၊ (၂) အနက်ထင်၊ (၃) သက်ဝင်မေတ္တာထား။

ခ။ ရွတ်ဖတ်သူမှာ၊ အင်သုံးဖြာ၊ မှတ်ပါ ကျမ်းစကား။

ဂ။ (၄) လာဘ်မငဲ့ကွက်၊ ထည့်ကာစွက်၊ မှတ်ချက် အင်လေးပါး။

ဤသို့လျှင် ဖော်ပြရာပါ အင်္ဂါ ၃-ပါး၊ အင်္ဂါ ၄-ပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံစွာ ရွတ်ဖတ်မှသာလျှင် ပရိတ်တော်၏ တန်ခိုးအာနုဘော်မှာ လွန်စွာကြီးမား၍ နာကြားသောသူတို့၏ မျက်မှောက်ပစ္စုပ္ပန်ဝယ် ဘေးအန္တရာယ် ငြိမ်းပြယ်ကင်းပျောက်လျက် ချမ်းသာခြင်းသို့ ရောက်နိုင်၏။ ထိုပြဆိုခဲ့ပြီးသော အင်္ဂါ ၃-ပါး၊ ၄-ပါးတို့နှင့် မပြည့်စုံလျှင် အလိုရှိအပ်သော အကျိုးများ မပြီးစီးနိုင်ဟူ၍ မှတ်ယူသင့်သည်။

[ဤဆိုအပ်ပြီးသော စကားရပ်များ၏ မှီရာကား.... သုဂ္ဂဟိတာတိ အတ္တဉ္စ ဗျဉ္စနဉ္စ ပရိသောတော သုဠု ဥဂ္ဂဟိတာ။ သမတ္တာ ပရိယာ-ပုတာတိ ပဒဗျဉ္စနာနိ အဟာပေတွာ ပရိပုဏ္ဏိ ဥဂ္ဂဟိတာ။ အတ္တမ္ပိ ပါဠိမ္ပိ ဝိသံဝါဒေတွာ သဗ္ဗသော ဝါ ပန အပ္ပဂုဏံ ကတွာ ဘဏန္တဿ ဟိ ပရိတ္တံ တေဇဝန္တံ န ဟောတိ။ သဗ္ဗသော ပဂုဏံ ကတွာ ဘဏန္တဿေဝ တေဇ-ဝန္တံ ဟောတိ။ လာဘဟေတု ဥဂ္ဂဟေတွာ ဘဏန္တဿာပိ အတ္တံ န သာဓေတိ။ နိဿရဏပက္ခေ ဌတွာ မေတ္တံ ပုရေစာရိကံ ကတွာ ဘဏန္တ-ဿေဝ အတ္တာယ ဟောတိတိ ဒဿေတိ။ ။(ဒိဋ္ဌ ၃၊ ၁၄၉, ၁၅၀-မှ)

သုဂ္ဂဟိတာ-ဟူသည်မှာ ပါဠိတော်၏အနက်ကို၎င်း၊ ပုဒ်ပါဠိအက္ခရာကို၎င်း အဖန်ဖန် သုတ်သင်ပြီးလျှင် ကောင်းစွာ သင်ယူအပ်ကုန်၏။ သမတ္တာ ပရိယာပုတာ-ဟူသည်မှာ ပုဒ်အက္ခရာတို့ကို မယုတ်စေမူ၍ ပြည့်စုံစွာ သင်ယူအပ်ကုန်၏။ မှန်ပါသည်— အနက်ကို၎င်း၊ ပါဠိကို၎င်း ချွတ်ယှင်းစေ၍ဖြစ်စေ (သို့မဟုတ်) လုံးဝ မလေ့လာ မနိုင်နင်းမှုကို ပြု၍ဖြစ်စေ ရွတ်ဖတ်သောသူ၏ ပရိတ်သည် တန်ခိုးအာနုဘော်ရှိသည် မဖြစ်နိုင် (=တန်ခိုးမရှိနိုင်)။ ခပ်သိမ်းသော အခြင်းအရာဖြင့် လေ့လာ နိုင်နင်းအောင်ပြု၍ ရွတ်ဖတ်သောသူ၏ ပရိတ်သည်သာလျှင် တန်ခိုး အာနုဘော်ရှိသည် ဖြစ်နိုင်၏ (=တန်ခိုးရှိ၏)။ လာဘ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့် သင်ယူ၍ ရွတ်ဖတ်သူ၏ ပရိတ်သည်လည်း အလို ရှိအပ်သောအကျိုးကို မပြီးစေနိုင်၊ သံသရာဝဋ်မှ ကျွတ်လွတ်ကြောင်း အဖို့၌တည်၍ မေတ္တာတရား ရွှေသွားပြုကာ ရွတ်ဖတ်သူ၏ ပရိတ်သာ

လျှင် အကျိုးရှိပြီရန် ဖြစ်၏။ ဤအနက်ကို “သုဂ္ဂဟိတာ သမတ္တာ ပရိယာပုတာ” ပုဒ်တို့ဖြင့် ဖြစ်၏။ (ဤကား အဋ္ဌကထာ၏ မြန်မာပြန် တည်း)။

မှတ်ချက်။ ။ ပရိတ်ရွတ်ဖတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ပရိတ်ပါဠိ ဇတော်ကို အပွင့်အဋ္ဌကထာနှင့်တကွ ဆရာ၏အထံ၌ ပုဒ်ပါဠိအက္ခရာ ကျနမုန်ကန်အောင် ကောင်းစွာ သင်ယူလျက် ရွတ်ပုံရွတ်နည်းပါ လေ့လာပြီးလျှင် ပုဒ်ပါဠိအက္ခရာ ဖောက်ပြန်ချွတ်ယွင်း ကျပျောက်ခြင်း အလျှင်းမရှိစေပဲ သဒ္ဓါ၊ အနက် နှစ်ပါးကို ပိုင်းခြားသိမြင်ကာ ရွတ်ဆိုမှ သာ ပရိတ်တော်၏ တန်ခိုးအာနုဘော်ရှိသည်ဖြစ်၍ အလိုရှိအပ်သော ဘေးအန္တရာယ် ကင်းငြိမ်းခြင်းစသော အကျိုးကို မချွတ်ပြီးစေနိုင်၏။

ရွတ်ဆိုသောအခါ ပုဒ်ပါဠိအက္ခရာ ချွတ်ယွင်းကျပျောက်ခြင်း၊ သဒ္ဓါ အနက်ကို မသိခြင်း၊ လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရကို ငဲ့ကွက်ခြင်းများ ရှိခဲ့ပါမူ ပရိတ်တော်၏ တန်ခိုးအာနုဘော် နည်းပါးသည်ဖြစ်၍ ဘေးအန္တရာယ် ကင်းငြိမ်းခြင်းစသော အလိုရှိအပ်သော အကျိုးကို ပြီးစေနိုင်မည် မဟုတ်။

စင်စစ်အားဖြင့် သံသရာဝဋ်မှ ကျွတ်လွတ်ထွက်မြောက်ရန် ရည်သန် တောင့်တလျက် မေတ္တာ ကရုဏာတရား ရှေ့သွားပြုသောစိတ်ကိုထား၍ လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရကို မငဲ့ကွက်ပဲ ပရိတ်တော်ကို ရွတ်ဆိုမှသာ တန်ခိုး အာနုဘော် ကြီးမြတ်သည်ဖြစ်၍ ဘေးအန္တရာယ် ကင်းငြိမ်းခြင်းစသော အလိုရှိအပ်သော အကျိုးကို ပြီးစေနိုင်သည်ဟူ၍ မှတ်ယူသင့်သည်။ ထို့ ကြောင့် ပရိတ်ရွတ်ဆိုသောသူသည် လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရကို မငဲ့ကွက်ပဲ သံသရာဝဋ်မှ ကျွတ်လွတ်ရန် ရည်သန်တောင့်တသော သဘော၌သာ တည်၍ မေတ္တာ ကရုဏာပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ်စိတ်ဖြင့် ပုဒ်ပါဠိ အက္ခရာ ကျနမုန်ကန်စွာနှင့် သဒ္ဓါအနက်ကိုလည်း ကောင်းစွာသိရှိကာ ရွတ်ဆိုအပ်ပေ၏။]

ပရိတ်ရွတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝိပတ္တိ၊ သမုတ္တိတို့ကို ပြဆိုခြင်း
ပရိတ်ရွတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ပျက်စီးခြင်း (= ဝိပတ္တိ) သည်—

- (၁) ပယောဂဝိပတ္တိ၊
- (၂) အဇ္ဈာသယဝိပတ္တိ—

ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။ ထိုနှစ်မျိုးတို့တွင်—

ရတနာ] ရွတ်ဖတ်သူ၏ ဝိပတ္တိ၊ သမ္ပတ္တိကို ပြဆိုခြင်း ၃၁၁

(၁) ပယောဂဝိပတ္တိဟူသည် လုံ့လအားထုတ်မှု၏ ပျက်စီးဖောက်ပြန်ခြင်းတည်း။ ပရိတ်ပါဠိတော်၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို မသိခြင်း၊ ပုဒ်ပါဠိအက္ခရာ ကျနမုန်ကန်စွာ မရွတ်ဆိုနိုင်ခြင်းများသည် လုံ့လအားထုတ်မှု၏ ပျက်စီးဖောက်ပြန်ခြင်း(= ပယောဂ-ဝိပတ္တိ) မည်၏။

(၂) အဇ္ဈာသယဝိပတ္တိဟူသည် အလိုဆန္ဒ၏ ပျက်စီးဖောက်ပြန်မှုတည်း။ လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရကို လိုလားတပ်မက် ငဲ့ကွက်လျက် ရွတ်ဆိုခြင်းသည် အလိုဆန္ဒ၏ ပျက်စီးဖောက်ပြန်မှု (= အဇ္ဈာသယဝိပတ္တိ) မည်၏။

ပရိတ်ရွတ်သောပုဂ္ဂိုလ်၏ ပြည့်စုံခြင်း (= သမ္ပတ္တိ) သည်—

(၁) ပယောဂသမ္ပတ္တိ၊

(၂) အဇ္ဈာသယသမ္ပတ္တိ—

ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။ ထိုနှစ်မျိုးတို့တွင်—

(၁) ပယောဂသမ္ပတ္တိ ဟူသည် လုံ့လအားထုတ်မှု၏ ပြည့်စုံခြင်းတည်း။ ပရိတ်ပါဠိတော်၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သိခြင်း၊ ပုဒ်ပါဠိအက္ခရာ ကျနမုန်ကန်စွာ ရွတ်နိုင်ခြင်းများသည် လုံ့လအားထုတ်မှု၏ ပြည့်စုံခြင်း (= ပယောဂသမ္ပတ္တိ) မည်၏။

(၂) အဇ္ဈာသယသမ္ပတ္တိဟူသည် အလိုဆန္ဒ၏ပြည့်စုံမှုတည်း။ လာဘ် ပူဇော်သက္ကာရကို လိုလားတပ်မက် ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိပဲ သံသရာဝဋ်မှ ကျွတ်လွတ်ထွက်မြောက်ကြောင်း အဖို့၌ တည်၍ မေတ္တာကရုဏာပြဋ္ဌာန်းသော မဟာကုသိုလ်စိတ်ဖြင့် ရွတ်ဆိုခြင်းသည် (= အဇ္ဈာသယသမ္ပတ္တိ) မည်၏။

[ဤ] ဝိပတ္တိ၊ သမ္ပတ္တိတို့ကို အာဇာနည်ဗုဒ္ဓသုတ်ဋီကာမှ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ပရိတ်ရွတ်ဖတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရှေးဖော်ပြရာပါ ဝိပတ္တိနှစ်ပါးကို ပယ်ရှားစွန့်ပစ်၍ သမ္ပတ္တိနှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံညီညွတ်စွာ ပရိတ်တော်ကို ရွတ်ဆိုအပ်၏။ ထိုသို့ ရွတ်ဆိုမှသာလျှင် ပရိတ်တော်

တန်ခိုး အကျိုးအာနိသင်ကို နာယူသောသူတို့ မချွတ်ရရှိနိုင်၏ဟု မှတ်ယူရာ၏။]

အကျဉ်းမှတ်ရန် ထက်ာ—

- (၁) သစ္စါအနက်၊ လှိုယွင်းကွက်၊ ပျက်ဘိ ပယောဂ။
- (၂) စိတ်နေထွင်းကွက်၊ လာဘ်ကိုမက်၊ ပျက်ဘိ အာသယ။
- (၃) သစ္စါနက်ပုံ၊ နှုတ်အာဂုံ၊ ပြည့်စုံ ပယောဂ။
- (၄) လာဘ်မငဲ့တုံ၊ မေတ္တာထုံ၊ ပြည့်စုံ အာသယ။
- (၅) ပရိတ်ရွတ်သူ၊ အင်္ဂါဟူ၊ မှတ်ယူ ပဏ္ဍိတ။
ပရိတ်ရွတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါ ပြီး၏။

(ခ) ပရိတ်နာယူသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါများ

ပရိတ်နာယူသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါတို့မှာ ၃-ပါး (တနည်း) ၄-ပါးတို့ ရှိလေသည်။ ထိုတွင်—

- (၁) ပဉ္စာနန္ဒရိယကံငါးပါးတည်းဟူသော ကမ္မန္တရာယ် မရှိခြင်း၊
- (၂) နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ တည်းဟူသော ကိလေသန္တရာယ် မရှိခြင်း၊
- (၃) ပရိတ်ပါဠိတော်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို မတုန်မလှုပ် သက်ဝင်ယုံကြည်သော သစ္စါတရားနှင့် ပြည့်စုံခြင်း—

ဤသည်တို့ကား ပရိတ်နာယူသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါ ၃-ပါး တို့တည်း။

တနည်းကား ပရိတ်နာယူသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အင်္ဂါတို့မှာ—

- (၁) ပဉ္စာနန္ဒရိယကံငါးပါး တည်းဟူသော ကမ္မန္တရာယ် မရှိခြင်း၊

(၂) နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ တည်းဟူသော ကိလေသန္တရာယ် မရှိခြင်း၊

(၃) ပရိတ်ပါဠိတော်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို မတုန်မလှုပ် သက်ဝင်ယုံကြည်သော သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံခြင်း၊

(၄) ပရိတ်ပါဠိတော်ကို ရိုသေလေးစားစွာနာယူခြင်း—

ဤသို့အားဖြင့် ၄-ပါးရှိ၏ဟူ၍လည်း ဆိုသင့်ပေ၏။ ထို့ကြောင့် မိလိန္ဒပဉ္စပါဠိတော် (မေဏှကပဉ္စခဏ်း) စာမျက်နှာ ၁၅၅၊မဇ္ဈ-ပါသမုတ္တိပဉ္စခဏ်း၌—

တိဟိ မဟာရာဇ ကာရဏေဟိ ပရိတ္တံ န ရက္ခတိ ကမ္မာဝရဏေန ကိလေသာဝရဏေန အသဒ္ဓဟနတာယ = မြတ်သောမင်းကြီး..... (၁) ပဉ္ဇာနန္တရိယကံတည်းဟူသော ကမ္မန္တရာယ်၏ တားမြစ်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ (၂) နိယတမိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိတည်းဟူသော ကိလေသန္တရာယ်၏ တားမြစ်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ (၃) ပရိတ်တရားတော်၌ မယုံကြည်ခြင်းကြောင့်၎င်း၊ ဤအကြောင်းသုံးပါးတို့ကြောင့် ရွတ်ဆိုအပ်သော ပရိတ်တော်သည် နာယူသူတို့အား ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းရန် မစောင့်ရှောက်နိုင်ချေ—

ဟူ၍ အရှင်နာဂသေနမထေရ် ဟောကြားတော်မူအပ်လေသည်။ ဤပါဠိတော်ကို ထောက်၍ ထိုပါဠိတော်လာ အကြောင်းသုံးပါးမှ လွတ်ကင်းသောသူတို့အား ပရိတ်တော်သည် ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရှင်းအောင် စောင့်ရှောက်နိုင်၏ ဟူ၍ မှတ်ယူရာ၏။

အကျဉ်း မှတ်ရန်လင်္ကာ—

- (၁) အာနန္တရိ၊ ကံပဋိ၊ မရှိ တအင်္ဂါ။
- (၂) နိယတမိဋ္ဌိ၊ ကိလေသိ၊ မရှိ တအင်္ဂါ။
- (၃) သဒ္ဓါတရား၊ ပြည့်စုံခြင်း၊ မှတ်သား တအင်္ဂါ။
- (၄) ရိုသေလေးစား၊ နာယူခြင်း၊ မှတ်သား တအင်္ဂါ။
- (၅) ဤသည့်လေးပါး၊ ပြည့်စုံခြင်း၊ နာကြား ဘေးကင်းစွာ။

ပရိတ်နာယူသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ဝိပတ္တိ၊ သမ္ပတ္တိတို့ကို ပြဆိုခြင်း

ပရိတ်နာယူသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပျက်စီးခြင်း(= ဝိပတ္တိ)သည်—

- (၁) ပယောဂဝိပတ္တိ၊
- (၂) အဇ္ဈာသယဝိပတ္တိ—

ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။ ထိုတွင်—

(၁) ပယောဂဝိပတ္တိ ဟူသည် လုံ့လအားထုတ်မှု၏ ပျက်စီးခြင်းပင်တည်း။ ပရိတ်ပါဠိတော်ကို ရိုသေလေးမြတ်စွာ လက်အုပ်ချီခိုး ရှိခိုးမှုပြုကာ မနာယူခြင်း၊ ပရိတ်အာရုံမှတစ်ပါး အခြားအာရုံသို့ မိမိစိတ်ကို မသွားစေပဲ ကောင်းမွန် တည်ကြည် ငြိမ်သက်စွာ မနာယူခြင်းများသည် လုံ့လအားထုတ်မှု၏ ပျက်စီးခြင်း (= ပယောဂဝိပတ္တိ) မည်၏။

(၂) အဇ္ဈာသယဝိပတ္တိဟူသည် အလိုဆန္ဒ၏ ပျက်စီးဖောက်ပြန်မှုတည်း။ ပရိတ်တော်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူး တန်ခိုးအာနုဘော်တို့ကို မယုံကြည်ခြင်း၊ ပရိတ်တရားတော်နာ ဖိတ်ကြားလာသူ၏ မျက်နှာကိုသာ ငဲ့ကွက်ထောက်ထားကာ နာယူခြင်းများသည် အလိုဆန္ဒ၏ ပျက်စီးဖောက်ပြန်မှု (= အဇ္ဈာသယဝိပတ္တိ) မည်၏။

ပရိတ်နာယူသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ ပြည့်စုံခြင်း(= သမ္ပတ္တိ)သည်—

- (၁) ပယောဂသမ္ပတ္တိ၊
- (၂) အဇ္ဈာသယသမ္ပတ္တိ—

ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိ၏။ ထိုတွင်—

(၁) ပယောဂသမ္ပတ္တိ ဟူသည် လုံ့လအားထုတ်မှု၏ ပြည့်စုံခြင်းပင်တည်း။ ပရိတ်ပါဠိတော်ကို ရိုသေလေးမြတ်စွာ လက်အုပ်ချီခိုး ရှိခိုးကာ နာယူခြင်း၊ ပရိတ်အာရုံမှတစ်ပါး အခြားအာရုံသို့ မိမိစိတ်ကို မသွားစေပဲ ကောင်းမွန်တည်ကြည် ငြိမ်သက်စွာ နာယူခြင်းများသည် လုံ့လအားထုတ်မှု၏ ပြည့်စုံခြင်း (= ပယောဂသမ္ပတ္တိ) မည်၏။

ရတနာ] အာဏာတန်ခိုး ထက်မြက်သော ပရိတ်များ ၃၁၅

(၂) အဇ္ဈာသယသမ္ပတ္တိ ဟူသည် အလိုဆန္ဒ၏ ပြည့်စုံမှု တည်း။ ပရိတ်တော်၏ဂုဏ်ကျေးဇူး တန်ခိုးအာနုဘော်တို့ကို ယုံကြည်ခြင်း၊ ပရိတ်တရားတော်နာ ဖိတ်ကြားလာသောသူ၏ မျက်နှာကို ငဲ့ကွက်ထောက်ထား၍ မဟုတ်ပဲ ကောင်းမွန်သော ကုသိုလ် သမ္မာဆန္ဒဖြင့် နာယူခြင်းများသည် အလိုဆန္ဒ၏ ပြည့်စုံမှု (= အဇ္ဈာသယသမ္ပတ္တိ) မည်၏။

ပရိတ်တရားတော်ကို နာယူသော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ရှေးဖော် ပြရာပါ ဝိပတ္တိ နှစ်ပါးကို ပယ်ရှားစွန့်ပစ်၍ သမ္ပတ္တိ နှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံညီညွတ်စွာ နာယူအပ်၏။ ထိုသို့ နာယူမှသာလျှင် ဘေး အန္တရာယ်ကင်းခြင်းအစရှိသော ပရိတ်တော်၏ အကျိုးအာနိသင် ကို မချွတ်ရရှိနိုင်ရာ၏ဟု မှတ်ယူရာ၏။

ပရိတ်ရွတ်ဖတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၌ ဝိပတ္တိနှစ်ပါးနှင့် သမ္ပတ္တိနှစ်ပါး ဖြစ်ခြင်းကို ရနိုင်ဘိသကဲ့သို့၊ ထိုအတူ ပရိတ်နာယူသော ပုဂ္ဂိုလ် ၌လည်း ဝိပတ္တိနှစ်ပါးနှင့် သမ္ပတ္တိနှစ်ပါးဖြစ်ခြင်းကို ရနိုင်၏။

ပရိတ်ရွတ်ခြင်း အစီအရင်အကြောင်း ပြီး၏။

အာဏာတန်ခိုး ထူးခြားထက်မြက်သော ပရိတ်တော်များ

(၁) ရတနသုတ်ပရိတ်တော်သည် စကြဝဠာ ကုဋေတသိန်း တိုင်အောင် အာဏာစက်ပြန့်နှံ့လျက် တရားနာယူသူ နတ်လူ မြဟွာ ပရိသတ်ပေါင်း ငါးသိန်း ရှစ်သောင်း ရှစ်ထောင်တို့ကို မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ် နိဗ္ဗာန်သို့ ရစေရောက်စေ၏။ ထို့ကြောင့် ဤ ရတနသုတ်ပရိတ်တော်မှာ လွန်စွာ အာဏာတန်ခိုး ထက်မြက် ထူးခြား ကြီးမားလှသော ပရိတ်တော်ဖြစ်၏။

(၂) မင်္ဂလသုတ်ပရိတ်တော်သည် စကြဝဠာ ကုဋေတသိန်း တိုင်အောင် အာဏာစက် ပြန့်နှံ့လျက် မရေမတွက်နိုင်လောက် အောင် များပြားလှစွာသော တရားနာယူသူ နတ်လူမြဟွာ အပေါင်းကို မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ် နိဗ္ဗာန်သို့ ရစေရောက်စေ၏။

ထို့ကြောင့် ဤမင်္ဂလသုတ်ပရိတ်တော်မှာလည်း လွန်စွာ အာဏာ တန်ခိုး ထက်မြက်ထူးခြား ကြီးမားလှသော ပရိတ်တော်ဖြစ်၏။

(၃) မေတ္တသုတ်ပရိတ်တော်သည် စကြဝဠာ ကုဋေတသိန်း တိုင်အောင်ပင် အာဏာစက် ပြန့်နှံ့လျက် တောကျောင်းနေ ရဟန်းငါးရာတို့ကို အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရစေ ရောက်စေ၏။ မေတ္တသုတ်အတွင်း၌ ပါဝင်သည့် (၁၆) တဆယ့် ခြောက်ပါး ကျင့်ဝတ်များကို ပြည့်စုံအောင် ကျင့်ခဲ့ပါလျှင် မချွတ် ပင် မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို ရရှိနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ဤမေတ္တသုတ် ပရိတ်တော်မှာလည်း လွန်စွာ အာဏာတန်ခိုး ထက်မြက်ထူးခြား ကြီးမားလှသော ပရိတ်တော်ဖြစ်၏။

(၄) ခန္ဓသုတ်ပရိတ်တော်သည် စကြဝဠာ ကုဋေတသိန်း တိုင်အောင်ပင် အာဏာစက် ပြန့်နှံ့လျက် အလုံးစုံသော အဆိပ် အမျိုးမျိုးနှင့် ဘေးရန်ဥပဒ်အန္တရာယ်ကို အခါခပ်သိမ်း ပယ်ရှား တားမြစ်နိုင်၏။ ထိုခန္ဓသုတ်အတွင်း၌ ဘုရားဂုဏ်၊ တရားဂုဏ်၊ သံဃဂုဏ် မေတ္တာတရားများလည်းပါဝင်နေသဖြင့် ထူးကဲမြင့်မြတ် လှပေ၏။ ထို့ကြောင့် ဤခန္ဓသုတ်ပရိတ်တော်မှာလည်း လွန်စွာ အာဏာတန်ခိုး ထက်မြက်ထူးခြား ကြီးမားလှသော ပရိတ်တော် ဖြစ်၏။

(၅) ဇေဂ္ဂသုတ်ပရိတ်တော်သည် စကြဝဠာ ကုဋေတသိန်း တိုင်အောင်ပင် အာဏာစက် ပြန့်နှံ့လျက် ဘေးရန်အန္တရာယ်မှ လွတ်ကင်းစေနိုင်၏။ ဇေဂ္ဂသုတ်အတွင်း၌ပါဝင်သော ဘုရားဂုဏ်၊ တရားဂုဏ်၊ သံဃဂုဏ်တော်များကို အာရုံပြု၍ အောက်မေ့ပွားများ လျှင် စိတ်ဉာဏ်ကြီးထွားခြင်း၊ နတ်ပြည်မှာ ကမ္ဘာသုံးသောင်း ဖြစ်ရခြင်း၊ သိကြားနတ်မင်း အကြိမ်ပေါင်းရှစ်ဆယ် ဖြစ်ရခြင်း၊ စကြဝတေးမင်း အကြိမ်တထောင် ဖြစ်ရခြင်း၊ ပဒေသရာဇ်မင်း ကေရာဇ်မင်း အကြိမ်ပေါင်း မရေတွက်နိုင်အောင် ဖြစ်ရခြင်း၊ ဖြစ်လေရာဘဝတို့၌ ပစ္စည်းဥစ္စာ ကြွယ်ဝချမ်းသာလျက် ရရှိပြီး ပစ္စည်းဥစ္စာများ မပျက်စီးနိုင်ခြင်း၊ ကမ္ဘာတသိန်းတိုင်တိုင် အပါယ်

ရတနာ] အာဏာတန်ခိုး ထက်မြက်သော ပရိတ်များ ၃၁၇

လေးပါးသို့ မလားမရောက်ရခြင်း၊ နောက်ဆုံး ပစ္စိမာဝ၌ အရဟတ္တဖိုလ်တိုင်မြောက်အောင် ရောက်ရခြင်း၊ ထိတ်လန့် ကြောက်ရွံ့မှု မဖြစ်ခြင်း၊ ကိုယ်တုန်လှုပ်မှု မဖြစ်ခြင်း၊ မွေးညှင်းရှင်ယူ ကြက်သီးထမှု မဖြစ်ခြင်း စသော အကျိုးများကို ပေးစွမ်းနိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ဤဇေဂ္ဂသုတ် ပရိတ်တော်မှာလည်း လွန်စွာ အာဏာတန်ခိုး ထက်မြက်ထူးခြား ကြီးမားလှသော ပရိတ်တော်ဖြစ်၏။

(၆) ဗောဇ္ဈင်သုတ် ပရိတ်တော်သည် စကြဝဠာ ကုဋေ တသိန်းတိုင်အောင်ပင် အာဏာစက် ပြန့်နှံ့လျက် ဘေးရန် အန္တရာယ်များကို ပျောက်ကင်းစေနိုင်၏။ ဗောဇ္ဈင်သုတ်အတွင်း၌ ပါဝင်သော ဗောဇ္ဈင် ခုနစ်ပါး တရားတို့ကို ပြည့်စုံအောင် ထုထောင်ပွားများခဲ့လျှင် ယခုဘဝမှာပင် မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ် နိဗ္ဗာန်သို့ ရနိုင်ရောက်နိုင်၏။ ထို့ကြောင့် ဤဗောဇ္ဈင်သုတ် ပရိတ်တော်မှာလည်း လွန်စွာ အာဏာတန်ခိုး ထက်မြက်ထူးခြား ကြီးမားလှသော ပရိတ်တော်ဖြစ်၏။

(၇) အာဠာနာဠိယသုတ် ပရိတ်တော်မှာလည်း စတုမဟာရာဇ် နတ်မင်းကြီး လေးပါးတို့ကိုယ်တိုင် အာဠာနာဠိ-မည်သော နတ်မြို့တော်၌ စည်းဝေးကြလျက် ခုနစ်ဆူသော ဘုရားရှင်တို့၏ ကျေးဇူးဂုဏ်ကို အာရုံပြု၍ ရှိခိုးပြီးမှ ဤအာဠာနာဠိယသုတ်ပရိတ်တော်ကို ဖွဲ့ဆိုကြပြီးလျှင် “မြတ်စွာဘုရား၏ ဓမ္မစက်၊ ငါတို့၏ အာဏာစက်ကို မနာယူကုန်သော နတ်ဆိုး နတ်ကြမ်းတို့အား ဤမည် ဤမည်သော နတ်တို့၏အပြစ်ဒဏ်ထားမှုကို ပြုကုန်အံ့” ဟူ၍ ရာဇအမိန့်တော် ထုတ်ပြန်ပြီးနောက် မြတ်စွာဘုရားထံတော် မှောက်သို့ ကြီးစွာသော အစောင့်အရှောက် နတ်စစ်သည်မိုလ်ပါတို့ဖြင့် လာရောက်ကြလျက် မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထား အပ်နှင်းအပ်သည့် နတ်မင်းကြီးလေးပါး၏ တရားမန္တန်ဖြစ်သည့် အပြင် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်တိုင်လည်း ရဟန်းတို့အား တဖန်ပြန်ကြား ဟောဆိုအပ်သည့် ကြီးစွာသော အရံအတား ပရိတ်တော် မြတ်ဖြစ်လေသည်။ တန်ခိုး အာဏာလည်း ကြီးမားပြင်းထန်လှသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် အဋ္ဌကထာ၌ ဤဆိုလတ္တံ့သော အတိုင်း

အာဇာနည်ယသုတ်ကို ရွတ်ဆိုရမည့် အစီအရင်ကို ဖော်ပြထားလေသည်။ ၎င်းမှာ.....

ဘုတ်ပြိတ်နတ်ကြမ်း ဖမ်းစားထားသူ လူနာအတွက် အစဦးစွာ အာဇာနည်ယသုတ်ကို မရွတ်ဆိုရ။ မေတ္တသုတ်၊ ဇေဂ္ဂသုတ်၊ ရတနသုတ် ဤသုတ်တို့ကို ခုနစ်ရက်တိုင်တိုင် ရွတ်ဆိုရမည်။ ထိုသို့ ရွတ်ဆိုသဖြင့် အဖမ်းအစားမှုမှ လွတ်လျှင်လည်း အပြစ်မရှိ ကောင်းမြတ်လှ၏။ အာဇာနည်ယသုတ်ကို ရွတ်ဖွယ်မလို။

မေတ္တသုတ်၊ ဇေဂ္ဂသုတ်၊ ရတနသုတ်တို့ကို ခုနစ်ရက်တိုင်တိုင်ရွတ်ဆို၍မှ မလွတ်သော်သာ အာဇာနည်ယသုတ်ကို ရွတ်ဆိုရမည်။ ထိုအာဇာနည်ယသုတ်ကို ရွတ်ဆိုမည့် ရဟန်းသည် မှုံညက်ဖြင့် ပြုလုပ်အပ်သောမှုံကို၎င်း၊ သားငါးကို၎င်း မစားရ။ သုသာန်၌ မနေရ။ အကြောင်းကား ထိုသို့ မှုံညက် မှုံကို စားလျှင်၎င်း၊ သားငါးကို စားလျှင်၎င်း၊ သုသာန်၌ နေလျှင်၎င်း ဘုတ်ပြိတ်နတ်ကြမ်းတို့ ထိုရဟန်းကိုပင် ပူးဝင်ခွင့်ရမည်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ ပရိတ်ရွတ်ရမည့်နေရာကို နန္ဒင်းဖြင့် လိမ်းကျံပြီးလျှင် နေရာထိုင်ခင်း သန့်ပြန့်စွာ ခင်းထားရမည်။

ပရိတ်ရွတ်မည့်ရဟန်းကို ကျောင်းမှ အိမ်သို့ပင့်ဆောင်သောလူများသည် လေးမြား ကာ လက်နက် ဓားလှံတို့ဖြင့် ဝန်းရံလျက် ပင့်ဆောင်ရမည်။ (အိမ်သို့ ရောက်သောအခါ ပရိတ်ရွတ်သော ရဟန်းသည်) ဟင်းလင်းအပြင် လွင်တီးခေါင်၌နေ၍ ပရိတ်မရွတ်ရ။ ဝင်တံခါး လေသာတံခါးများကို ပိတ်၍ ထိုင်နေလျက် လက်နက်စွဲကိုင်သောသူများဖြင့် ဝန်းရံအပ်လျက် မေတ္တာနှင့် ယှဉ်သော စိတ်ကို ရှေ့သွားပြုပြီးလျှင် ပရိတ်ကို ရွတ်ရမည်။ အစီအစဉ်မှာ.....

ရှေးဦးစွာ မကျန်းမာသူကို သိက္ခာပုဒ်များကို ဆောက်တည်စေ၍ သီလ၌ တည်ပြီးသော သူနာအား ပရိတ်အရံ

ရတနာ] အာဏာတန်ခိုး ထက်မြက်သော ပရိတ်များ ၃၁၉

အတားကို ပြုရမည်(= ပရိတ်ရွတ်ပေးရမည်)။ ဤနည်းဖြင့်လည်း ဘုတ်ပြိတ်နတ်ကြမ်း ဖမ်းစားသူကို လွတ်စေရန် မတတ်နိုင်က မကျန်းမာသူကို ကျောင်းတိုက်သို့ယူဆောင် သွားပြီး စေတီတော် ယင်ပြင်၌ လျောင်းစေရမည်။ စေတီတော်အား နေရာတော်ဖြင့် ပူဇော်ခြင်း၊ ဆီမီးညှိထွန်း ပူဇော်ခြင်း၊ စေတီတော်ယင်ပြင်ကို တံမြက်လှည်းခြင်း အမှုများ ပြုလုပ်ပြီးလျှင် ရှေးဦးစွာ “ဒိဝါ တပတိ အာ-ဒိစ္စော” အစရှိသည့် သဗ္ဗမင်္ဂလိက ဂါထာ-အစရှိသော မင်္ဂလာရှိသည့် တရားဂါထာ၊ စုဏ္ဏိယများကို ရွတ်ဆိုရမည်။ သံဃာတော် အားလုံး စည်းဝေးညီမူမိကြောင်း ကြွေးကြော်ရမည်။

ကျောင်းတိုက်၏ အနီးရှိ တောအုပ်၌ အကြီးအကဲ သစ်ပင် (= တောစိုးသစ်ပင်) ရှိလိမ့်မည်။ ထိုတောစိုး သစ်ပင်သို့ သွားရောက်၍ “ရဟန်းသံဃာတော်သည် သင်ရုက္ခစိုးနတ်မင်းတို့၏ လာရောက်ခြင်းကို တောင့်တ နေပေ၏”ဟူ၍ ပြောဆိုဖိတ်ခေါ်ရမည်။ (ခပ်သိမ်းသော ရဟန်းတို့ စည်းဝေးရာအရပ်၌ မလာရောက်ပဲ မနေနိုင်)။

ထိုနောင်မှ ဘုတ်ပြိတ် ဖမ်းစားအပ်သော သူနာကို “သင်သည် အဘယ်အမည်ရှိသူနည်း” ဟူ၍ မေးရမည်။ အမည်ကို ဖြေကြားပြောဆိုအပ်သည်ရှိသော် ချင်း ပြော သောအမည်ဖြင့်ပင် ခေါ်ဝေါ်ကာ(ဥပမာ ပူးဝင်သူ နတ် ကြမ်းသည် နရဒေဝ-အမည်ရှိသူ ဖြစ်ခဲ့လျှင်)——

“အချင်းနရဒေဝ……သင့်အား ပန်းနံသာ ပူဇော်ခြင်း စသော ကောင်းမှုကုသိုလ်အဖို့၊ နေရာတော်ပူဇော်ခြင်း ကောင်းမှုကုသိုလ်အဖို့၊ ဆွမ်းလှူခြင်း ကောင်းမှုကုသိုလ် အဖို့များကို ပေးအပ်၏။ ရဟန်းသံဃာတော်များက သင့်အား တရားလက်ဆောင်အလို့ငှါ မင်္ဂလာတရား စကားများ ဟောကြားရွတ်ဆိုအပ်လေပြီ။ ရဟန်းသံဃာ

တော်၌ ရိုသေလေးစားသောအားဖြင့် သင်သည် ဤသူနာ
ကိုလွှတ်လော့” —

ဟူ၍ မေတ္တာရပ်ခံကာ လွှတ်စေရမည်။ ဤနည်းဖြင့်မှ
မလွှတ်ခဲ့သော် သမ္မာဒေဝ နတ်ကောင်းနတ်မြတ်များအား
“အသင် သမ္မာဒေဝနတ်မင်းများ အသိဖြစ်ကုန်၏။ ဤနတ်
ကြမ်းသည် ငါတို့၏ မေတ္တာစကား ပြောကြားသည်ကို
မလိုက်နာ၊ သို့အတွက် ငါတို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏
အာဏာတော်မြတ်ကို ပြုကြရတော့မည်” ဟု တိုင်ကြား
ပြောဆိုပြီးလျှင် အာဇ္ဇာနာဠိယသုတ်ပရိတ်တော်ကို ရွတ်
ဆိုရမည်။

ဤဆိုအပ်ပြီးသည်ကား လူတို့အတွက် အစီအရင် ဖြစ်
သည်။ ဘီလူးနတ်ကြမ်း အဖမ်းခံရသောသူသည် အကယ်
၌ ရဟန်းဖြစ်ခဲ့လျှင် နေရာများကို ဆေးကြော သုတ်သင်
စင်ကြယ်အောင် ပြုပြီးလျှင် ရဟန်းသံဃာတော်အားလုံး
စည်းဝေးညီမှုရန် ဖိတ်မန်ကြွေးကြော်၍ နံ့သာပန်း ပူဇော်
ခြင်း အစရှိသော ကောင်းမှုကုသိုလ်အဖို့ကို အမျှပေးဝေ
ပြီးလျှင် ရှေးနည်းအတူ အာဇ္ဇာနာဠိယ ပရိတ်တော်ကို
ရွတ်ဆိုရမည်။ ဤကား ရဟန်းလူနာတို့အတွက် အစီ
အရင်တည်း။

ဤဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း အာဇ္ဇာနာဠိယသုတ် အဋ္ဌကထာ၌
ပရိကံအစီအရင်ကို ခမ်းနားကျယ်ပြန့်စွာ ဖော်ပြထားလေသည်။
ထို့ကြောင့် ဤအာဇ္ဇာနာဠိယသုတ် ပရိတ်တော်မှာလည်း လွန်စွာ
အာဏာတန်ခိုး ထက်မြက်ထူးခြား ကြီးမားလှသော ပရိတ်တော်
ဖြစ်၏။

ထိုအတူ ကြွင်းကျန်သော သုတ်ပရိတ်တော်များမှာလည်း
အသီးအသီး လွန်စွာ အာဏာတန်ခိုး ထက်မြက်ထူးခြား ကြီးမား
ကြကုန်၏။ ဤအရာ၌ အချုပ်အားဖြင့် ရေးသားဖော်ပြရလျှင်
မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူအပ်သည့် နိကာယ်ငါးရပ်
ပိဋကတ်စကားတော်သည် စကြဝဠာ ကုဋေတသိန်းတိုင်အောင်

ရတနာ] သင်္ခယုတ္တားဝတ္ထုကို ဟောတော်မူခြင်း ၃၂၁

အာဏာစက် ပြန်နံ့လျက် လောကီ လောကုတ္တရာ နှစ်ဖြာသော အကျိုးကို ပွားတိုးစည်ပင်စေနိုင်၏။ ဘေးရန်အန္တရာယ်များကို ပယ်ရှားတားမြစ်နိုင်၏။ မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်အောင် ကျေးဇူးပြုနိုင်သဖြင့် စကားတကာတို့ထက် အမြတ်ဆုံးလည်း ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူအပ်သော နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်စကားတော်မှာ လွန်စွာ အာဏာတန်ခိုး ထက်မြက်ထူးခြား ကြီးမားတော်မူ၏ဟု မမှတ်မသန်ယုံကြည်မှတ်သားရာ၏။

ယံ ဗုဒ္ဓေါ ဘာသတေ ဝါစံ၊
ခေမံ နိဗ္ဗာနပတ္တိယာ။
ဒုက္ခဿန္တကိရိယာယ၊
သာ ဝေ ဝါစာနမုတ္တမာ။

ဗုဒ္ဓေါ = သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓ အမည်ရသည့် လောကထွတ်ထားမြတ်စွာဘုရားသည်။ နိဗ္ဗာနပတ္တိယာ = နိဗ္ဗာန် ထုတ်ချောက် ရောက်စိမ့်သောငှါ။ ဒုက္ခဿ = စက်သံသာရဝဋ်ဒုက္ခ၏။ အန္တကိရိယာယ = ကမ္မတ်ပိတ်ဖုံး အဆုံးကို ပြုခြင်းငှါ။ ခေမံ = ဘေးနှင့်မစပ် ဥပဓိကင်းစင်သော။ ယံ ဝါစံ = နိကာယ်ငါးရပ် ပိဋကတ်တွင်ခေါ် အကြင်စကားတော်ကို။ ဘာသတေ = ကရုဏာရွှေ့ထား ဟောကြားတော်မူ၏။ သာ ဝါစာ = ပိဋကသုံးသွယ် နိကာယ်ငါးပါး ထိုဘုရားစကားတော်သည်။ ဝေ = စင်စစ်။ ဝါစာနံ = စကားတကာတို့ထက်။ ဥတ္တမာ = အပြစ်ကင်းလတ် ချီးမွမ်းအပ်၍ မြတ်ထွတ်လှပါပေ၏။ (သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်၊ မျက်နှာ ၁၉၁-မှ)။

အထောင်းတော် သင်္ခယုတ္တားဝတ္ထုကို ဟောတော်မူခြင်း

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် လဝက် (= တဆယ့်ငါးရက်) ပတ်လုံး ဝေသာလီပြည်၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူပြီးနောက် လိစ္ဆဝိမင်းအပေါင်းတို့အား “ငါတို့ သွားတော့ကုန်အံ့” ဟူ၍

ခွင့်ပန်စကား မိန့်ကြားသိစေတော်မူလေ၏။ ထိုအခါ လိစ္ဆဝီမင်း အပေါင်းတို့သည် ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားထက် နှစ်ဆတက်လွန်က သော ပူဇော်သက္ကာရမှုဖြင့် တဖန် သုံးရက်ခရီးဖြင့်ပင် မြတ်စွာ ဘုရားကို ဂင်္ဂါမြစ်ဆိပ်သို့အရောက် ပင့်ဆောင်ကြလေကုန်၏။

ထိုအခါ ဂင်္ဂါမြစ်၌ ဖြစ်ပွားနေထိုင်ကြကုန်သော နဂါးမင်း တို့သည် “လူတို့သည် မြတ်စွာဘုရားအား ကြီးစွာသော ပူဇော် သက္ကာရမှုကို ပြုကြကုန်၏။ ငါတို့သည် အဘယ့်ကြောင့် မပြုလုပ်ပဲ ရှိကုန်အံ့နည်း၊ ပြုလုပ်ကြကုန်အံ့သည်သာ” ဟု ကြံစည် တိုင်ပင် ကြကုန်လျက် ရွှေလှေ ငွေလှေ ပတ္တမြားလှေတို့ကို ဖန်ဆင်းကြပြီး လျှင် ထိုလှေတို့၌ ရွှေပလ္လင် ငွေပလ္လင် ပတ္တမြားပလ္လင်တို့ကို ခင်း ထားကြ၍ ဂင်္ဂါမြစ်ရေတပြင်လုံးကို အဆင်းငါးပါးရှိသော ကြာ မျိုးတို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းသည်ကို ပြုကြပြီးနောက် “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား…… တပည့်တော်တို့အား သနားချီးမြှောက်မှု ပြု တော်မူပါကုန်ဘုရား” ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရားကို လျှောက်ထား တောင်းပန်ကြလေကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နဂါးမင်းတို့ လျှောက်ထားတောင်း ပန်ချက်ကို လက်ခံတော်မူပြီးလျှင် နဂါးမင်းတို့ ဖန်ဆင်းအပ်သော ရတနာလှေတော်ထက်သို့ တက်တော်မူလေ၏။ ရဟန်းငါးရာတို့ သည်လည်း ရတနာလှေငါးရာထက်သို့ အသီးအသီး တက်စီး တော်မူကြလေကုန်၏။ နဂါးမင်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရဟန်းသံဃာနှင့်တကွ နဂါးပြည်သို့ ပင့်ဆောင်ကြလေကုန်၏။ ထိုနဂါးပြည် ဘုံဗိမာန်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ညဉ့်သုံးယံပတ်လုံး နဂါးပရိသတ်အား တရားဟောတော်မူ၏။ နောက်တနေ့၌ နဂါး မင်းတို့သည် နတ်၌ဖြစ်သော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်တို့ဖြင့် ဘုရားအမှုး ရှိသော ရဟန်းသံဃာအား ကြီးစွာသော အလှူဒါနကို ပေးလှူကြ ကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အနုမောဒနာတရား ဟောကြား တော်မူပြီးလျှင် နဂါးပြည်မှ ထွက်ကြွတော်မူခဲ့လေ၏။

ဘုမ္မဇိုင်း နတ်တို့သည် “လူတို့သည်၎င်း၊ နဂါး တို့ သည်၎င်း မြတ်စွာဘုရားအား ကြီးစွာသော ပူဇော်သက္ကာရမှုကို ပြုကြကုန်၏။

ငါတို့သည် အဘယ့်ကြောင့် မပြုလုပ်ပဲ ရှိကုန်အံ့နည်း၊ ပြုလုပ်ကြ ကုန်အံ့သည်သာ” ဟု ကြံစည်တိုင်ပင်ကြကုန်လျက် တောအုပ် သစ်ပင် တောင်စသည်တို့၌ အလွန်အလွန် ကောင်းမွန်သောထီး တို့ကို စိုက်ထောင်လွှင့်ထုကာ ပူဇော်ကြလေကုန်၏။ ဤနည်းဖြင့် ပင် အကနိဋ္ဌ မြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင် ကြီးစွာသော ပူဇော်သက္ကာရ အထူးသည် ဖြစ်လေ၏။ ငိုမိသာရမင်းတရားသည်လည်း လိစ္ဆ-ဝိမင်းတို့က မြတ်စွာဘုရား ပြန်ကြွတော်မူသောအခါ ပြုလုပ်အပ် သော ပူဇော်သက္ကာရထက် နှစ်ဆတက် ပြုလုပ်ပူဇော်ကာ ရှေးဆို အပ်ပြီးနည်းအတိုင်း ငါးရက်ခရီးဖြင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရာဇ-ပြိုဟ်ပြည်ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်သို့ အရောက် ပင့်ဆောင်လေ၏။

(ဤ၌။ ။ ဆုဇုတ်မှ ကင်္ဂါမြစ်သို့ အရောက် ၅-ယူဇနာ၊ ဝင်္ဂါမြစ် ရေပြင် ၁-ယူဇနာ၊ ဝင်္ဂါမြစ်မှ ဝေသာလီပြည်သို့အရောက် ၃-ယူဇနာ= ပေါင်းလျှင် ၉-ယူဇနာခရီးရှိသည်ကို သတိပြု မှတ်သားထားရ၏)။

မြတ်စွာဘုရားရှင် ရာဇပြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတော်သို့ ရောက်တော်မူလတ်သည်ရှိသော် နေလွဲအခါ၌ ညီမူရာ တန် ဆောင်းဝန်း(= ခန်းမဆောင်)၌ စည်းဝေးညီမူကြသော ရဟန်း တို့၏ ကမ္မဋ္ဌာန်းစကား အကြားအကြား၌—

“ငါ့ရှင်တို့...ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏ အာနုဘော်တော်ကား အံ့ဗွယ်ရှိပါပေစွာ၊ ယင်းသည့် မြတ်စွာဘုရားကို ရည်ညွှန်း၍ ဝင်္ဂါမြစ်၏ ဤမှာဖက်ကမ်း ငါးယူဇနာ၊ ထိုမှာဖက်ကမ်း သုံးယူဇနာ ဤသို့ ရှစ်ယူ ဇနာရှိသော မြေအဖို့ကို နိမ့်ရာအရပ်မြင့်ရာအရပ်နှစ်ရပ်လုံး ညီညွတ်အောင်ပြု၍ သဲဖြူခင်းထားပြီးလျှင် ပန်းများဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်ပေ၏။ ဝင်္ဂါမြစ်အဘွင်း၌လည်း တယူဇနာ ပမာဏ ရှိသော ရေအပြင်ကို အဆင်းငါးပါး ရှိသော ကြာပန်းတို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်းအပ်ပေ၏။ အကနိဋ္ဌ မြဟ္မာ့ပြည် တိုင်အောင် အလွန်အလွန် ကောင်းမွန်သော နတ်ထီးမြို့ မြဟ္မာ့ထီးမြို့တို့ကို စိုက်ထောင် လွှင့်ထုအပ်ပေကုန်၏”

ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရား၏ တန်ခိုး အာနုဘော် ကြီးမှုနှင့် စပ်သော ကျေးဇူးစကား ဖြစ်ပွားခဲ့လေသည်။ (ကမ္မဋ္ဌာန်းစကား၏အကြား အကြား၌ ရဟန်းတော်များသည် ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း မြတ်စွာ ဘုရား၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးစကားကို ပြောကြားနေကြသည်ဟု ဆိုလို သည်)။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုအကြောင်းကို သိတော်မူ၍ ဂန္ဓကုဋီ တိုက်တော်မှ ထွက်ကြွတော်မူကာ ထို ခဏအားလျော်စွာသော တန်ခိုးပြာဋိဟာဖြင့် ညီမူရာတန်ဆောင်းဝန်း (= ခန်းမဆောင်) အတွင်း အသင့်ခင်းထားအပ်သော ဘုရားနေရာတော်၌ ထိုင်နေ တော်မူပြီးလျှင် “ချစ်သားရဟန်းတို့...သင်ချစ်သားတို့သည် ယခု ငါဘုရားကြွလာသောအခါ၌ အဘယ်မည်သောစကားဖြင့် စည်း ဝေးညီမူ၍နေကြကုန်သနည်း”ဟူ၍ မေးတော်မူလေ၏။ ရဟန်း များက အကြောင်း အလုံးစုံကို ပြန်ကြားလျှောက်ထားကြသော အခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်—

“ချစ်သားရဟန်းတို့ ...ဤ ပူဇော်သက္ကာရမှု အထူး သည် ငါဘုရား၏ ဗုဒ္ဓအာနုဘော်ကြောင့် ဖြစ်သည် လည်း မဟုတ်၊ နဂါး၊ နတ်၊ မြဟွာတို့၏ အာနုဘော်ကြောင့် လည်း ဖြစ်သည်မဟုတ်၊ စင်စစ်သော်ကား ရှေးအတိတ် အခါ၌ အနည်းငယ်မျှ စွန့်ကြဲလှူဒါန်းခဲ့သော ကောင်းမှု ကုသိုလ်၏အာနုဘော်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာပေ၏” —

ဟူ၍ အရိပ်အမြက်စကား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။ ရဟန်းတော် များက “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... တပည့်တော်တို့ သည် ထိုအနည်းငယ်မျှ စွန့်ကြဲလှူဒါန်းခဲ့သော ကောင်းမှု ကုသိုလ် ကို မသိကြပါကုန်၊ ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... တပည့် တော်များ တောင်းပန်ပါကုန်၏၊ ဘုန်းတော်သခင်ရှင်တော်ဘုရား သည် တပည့်တော်တို့အား ထို အကြောင်းကို ကွဲကွဲပြားပြား ပိုင်းခြားသိနိုင်အောင် ဟောကြားတော်မူပါလော့”ဟူ၍ တောင်း ပန်စကား လျှောက်ထားသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ဤဆိုလတ္တံ့ သောအတိုင်း အတိတ်ဝတ္ထုကို ဟောကြားတော်မူ၏—

ရတနာ] သင်္ခပုဏ္ဏားဝတ္ထုကို ဟောတော်မူခြင်း ၃၂၅

ရဟန်းတို့... ရှေး၌ဖြစ်ဘူး အကြောင်းထူးကား တက္ကသိုလ် ပြည်၌ သင်္ခအမည်ရှိသော ပုဏ္ဏားတဦးသည် ရှိ၏။ ထိုသင်္ခပုဏ္ဏား၏ အရွယ်အားဖြင့် တဆယ့်ခြောက်နှစ် အရွယ်ရှိသော သုသီမ မည်သော သားလုလင်တယောက်သည် ရှိ၏။ ထိုသုသီမ မည်သော သားသည် တနေ့သ၌ ဖခင်ထံသို့ ကပ်ရောက်ပြီးလျှင် ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးရပ်တည်လေ၏။ ထိုသုသီမသားကို ဖခင် သင်္ခပုဏ္ဏားက “ချစ်သား သုသီမ... အကြောင်းထူး အသို့ရှိသနည်း” ဟု မေးမြန်း လတ်သော် သုသီမသားလုလင်သည် “အို ဖခင်... အကျွန်ုပ်သည် ဗာရာဏသီပြည်သို့ သွား၍ အတတ်ပညာများကို သင်ကြားလိုပါ သည်” ဟု ပြန်ကြားပြောဆိုလေ၏။ ထိုအခါ ဖခင် သင်္ခပုဏ္ဏားသည် “ချစ်သား သုသီမ... ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့လျှင် ဗာရာဏသီပြည်ဝယ် ၏ အမည်ရှိသော ပါမောက္ခ ပုဏ္ဏားဆရာကြီးသည် ငါ၏သူငယ်ချင်း ဖြစ်ပေသည်။ ထိုပါမောက္ခ ပုဏ္ဏားဆရာကြီးထံသို့ သွားရောက်၍ အတတ်ပညာများကို သင်ကြားလော့” ဟု ပြောဆို၍ သုသီမသား လုလင်အား အသပြာတထောင်ကို ပေးအပ်လိုက်လေသည်။

သုသီမလုလင်သည် ထိုအသပြာတထောင်ကို ယူဆောင်ပြီး လျှင် မိဖန္ဒစ်ပါးကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးခဲ့၍ အစဉ်သဖြင့် ခရီးထွက် ခဲ့ရာ ဗာရာဏသီပြည်သို့ ရောက်၍ ဆရာ့ထံပါး ခစားဆည်းကပ် သူတို့ လိုက်နာကျင့်သုံးရမည့် အစီအရင်အတိုင်း ပါမောက္ခ ပုဏ္ဏားဆရာကြီးထံသို့ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီး နောက် မိမိကိုယ်ကို (တက္ကသိုလ်ပြည်မှ သင်္ခပုဏ္ဏား၏ သား ဖြစ်ကြောင်း) ပြောကြားအပ်နှင်းလေ၏။ ပါမောက္ခဆရာကြီး သည် “ငါ့သူငယ်ချင်း၏ သားပေတကား” ဟု သုသီမလုလင်ကို လက်ခံပြီးလျှင် အလုံးစုံသော ဧည့်သည်ဝတ်ကို ပြုလုပ်ဧည့်ခံ လေ၏။

သုသီမလုလင်သည် ခရီးပန်းခြင်းကို ပယ်ဖျောက်ပြီးလျှင် ပါလာသော ငွေအသပြာတထောင်ကို ပါမောက္ခဆရာကြီး၏ ခြေရင်း၌ ချထား၍ အတတ်ပညာများ သင်ကြားရန်အခွင့်ကို တောင်းခံလေ၏။ ဆရာကြီးသည် အခွင့်ပြုကာ အတတ်ပညာ

များကို သင်ကြားစေ၏။ သုသီမလုလင်သည် ပါရမီရှင်ပီပီ လျင်မြန်စွာလည်း သင်ယူလျက်၊ များများလည်း သင်ယူလျက်၊ သင်ယူပြီးတိုင်းသော အတတ်ပညာများကိုလည်း ရွှေခွက်၌ထည့်အပ်သော ခြင်္သေ့ဆီပမာ မပျောက်မပျက်ရအောင် ဆောင်ယူလျက် (သူတပါးတို့) ဆယ့်နှစ်နှစ်ကြာအောင် သင်ယူရသော အတတ်ပညာများကို နှစ်လ သုံးလဖြင့်ပင် ပြီးဆုံးတတ်မြောက်အောင် သင်ကြားလေ၏။

သုသီမလုလင်သည် ဝေဒကျမ်းများကို ရှုတ်အံသရဇ္ဈာယ်မှ ပြုလတ်သည်ရှိသော် အစနှင့်အလယ်ကိုသာ တွေ့မြင်ရ၍ အဆုံးကိုကား မတွေ့မြင်ရပဲ ရှိလေသည်။ ထိုအခါ ပါမောက္ခဆရာကြီးထံသို့ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် “အို ဆရာကြီး…… ဤဝေဒကျမ်းလာ အတတ်ပညာ၏ အစနှင့်အလယ်ကိုသာ အကျွန်ုပ် တွေ့မြင်ရပါသည်။ အဆုံးကို မတွေ့မြင်ရပါ” ဟူ၍ ပြောဆိုလေသော် ပါမောက္ခဆရာကြီးကလည်း “ချစ်သား…… ငါသည်လည်း သင်ကဲ့သို့ပင် အစနှင့်အလယ်ကိုသာ တွေ့မြင်ရ၍ အဆုံးကိုကား မတွေ့မြင်ရပါ” ဟူ၍ ပြန်ကြားပြောဆိုလေ၏။ “ဆရာကြီး…… ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့လျှင် အဘယ်သူသည် ဤအတတ်ပညာ၏ အဆုံးကို သိမြင်ပါသနည်း” ဟူ၍ သုသီမလုလင်က တဖန် ပြန်၍ မေးလေသော် ပါမောက္ခဆရာကြီးသည်လည်း “ချစ်သား သုသီမ…… ဣသိပတနမိဂဒါဝုန်တော၌ ရှိနေကြသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့သည် ဤအတတ်ပညာ၏ အဆုံးကို သိတော်မူကြကုန်လေရာ၏ = သိတော်မူကြလိမ့်မည် ထင်ပါ၏” ဟူ၍ ဖြေကြားပြောဆိုလေသည်။ သုသီမလုလင်က “ဆရာကြီး…… ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့ကို ချဉ်းကပ်၍ အကျွန်ုပ် မေးလျှောက်ပါရစေ” ဟူ၍ ခွင့်ပန်စကား ပြောကြားလတ်သော် ပါမောက္ခဆရာကြီးသည်လည်း “ချစ်သားသုသီမ…… အမောင် အလိုရှိတိုင်း ချမ်းသာသလို မေးလျှောက်ပါလေ” ဟူ၍ ခွင့်ပြုစကား ပြောကြားလေ၏။

သုသီမလုလင် ပါရမီရှင်သည် ဣသိပတန မိဂဒါဝုန်တောသို့ သွားရောက်ကာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်တို့ထံ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် “အရှင်ဘုရားတို့သည် အစ အလယ် အဆုံးကို သိတော်မူကြပါ

ကုန်သလော” ဟု မေးလျှောက်လေသော် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ် တို့သည် “အိမ်း...သိကြာပါကုန်၏ ဒါယကာ သုသီမ...” ဟူ၍ မိန့်ကြားကုန်၏။ “အဆုံးကို သိနိုင်သည့် ထိုအတတ်ပညာကို တပည့်တော်ကိုလည်း သင်ကြား ပေးတော်မူကြပါကုန်” ဟူ၍ သုသီမလုလင်က လျှောက်ဆိုလတ်သည်တွင် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့သည် “ဒါယကာသုသီမ... ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့လျှင် သင်သည် ရဟန်းပြုလော့၊ ရဟန်းမဟုတ်သောသူသည် ထိုအတတ်ပညာကို မသင်ယူနိုင်ချေ” ဟူ၍ မိန့်ဆိုတော်မူကြလေကုန်၏။ “ကောင်း ပါပြီ အရှင်ဘုရားတို့... တပည့်တော်ကို ရဟန်းပြုလိုလျှင်လည်း ပြုပေးတော်မူကြပါကုန်၊ ရဟန်းပြုရုံတွင်မက အရှင်ဘုရားတို့ အလိုရှိရာကို ပြုတော်မူကြပြီးလျှင် အဆုံးကိုသာ သိအောင် သင်ကြား ပေးသနားတော်မူကြပါကုန်လော့” ဟူ၍ သုသီမလုလင် ပါရမီရှင်က လျှောက်ဆိုလတ်သော် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသခင် အရှင်မြတ် တို့သည် သုသီမလုလင်ကို ရဟန်းပြုပေးကြပြီးလျှင် ကမ္မဋ္ဌာန်းအမှု၌ ယှဉ်စေခြင်းငှါ မတတ်နိုင်ကုန်ရကား (= ပစ္စေကဗုဒ္ဓါများသည် သဗ္ဗညူ မြတ်စွာဘုရားများကဲ့သို့ သူတပါးတို့ကို ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်း ဤသို့စီးဖြန်းရမည်ဟု ညွှန်ကြားဟောပြခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ကြကုန်၊ သို့ရကား) “သင်သည် သင်းပိုင်ကို ဤသို့ အဝန်းညီစွာ ဝတ်ရမည်၊ သင်သည် အပေါ်ရုံကို ဝတ်သင်္ကန်းကို ဤသို့ အဝန်းညီစွာ ရုံရမည်” ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့် ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်တည်း ဟူသော အာဘိသမာစာရိကသီလကိုသာ သင်ကြား ညွှန်ပြကြလေကုန်သည်။

သုသီမလုလင် ရဟန်းသစ်သည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်တို့ သင်ကြားညွှန်ပြအပ်သည့် အတိုင်း အာဘိသမာစာရိကသီလကို ကျနစွာ ဖြည့်ကျင့်လတ်သည်ရှိသော် ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်ကို ရင့်သန်စေကြောင်း ရှေးကောင်းမှု ဥပနိဿသည်းနှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်သောကြောင့် မကြာမြင့်မီပင် ပစ္စေကဗောဓိခေါ်သည့် မဂ်ဉာဏ်လေးပါးသို့ ဆိုက်ရောက်တော်မူလေ၏ (= ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဖြစ်တော်မူလေ၏)။ ဗာရာဏသီတပြည်လုံး၌ သုသီမပစ္စေကဗုဒ္ဓါဟူ၍ ထင်

ရှား ကျော်ကြားပြီးလျှင် အခြံအရံ တပည့်ပရိသတ်နှင့် ပြည့်စုံကာ လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရကျော်စောခြင်း အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ရှိ လေ၏။ ထို သုသီမပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်သည် အသက်တိုစေ တတ်သည့် မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံကို ရှေးက ပြုအပ်ခဲ့လေသော ကြောင့် မကြာမြင့်မီပင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူလေ၏။ ထိုသုသီမ- ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏ ဥတု ဇရုပ်ကလာပ်ကို မြို့သူ မြို့သား တို့နှင့် တကွ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့သည် ဖုတ်ကျည်းသင်္ဂြိုဟ်မှု ပြုလုပ်ကြပြီး လျှင် ဓာတ်တော်များကို ကောက်ယူကြကာ ဗာရာဏသီမြို့တံခါး အနီး၌ ဓာတ်တော်များကို သွင်းထား ဌာပနာ၍ စေတီ တည် ထား ကိုးကွယ်ကြလေကုန်၏။

ထိုအခါ ဖခင်ဖြစ်သော သင်္ခပုဏ္ဏားကြီးသည် “ငါ့သားသုသီမ သွားသည်မှာ ကြာလှပြီ၊ ထိုငါ့သား၏ သတင်းစကားကိုလည်း မကြားမသိရချေ” ဟူ၍ ကြံစည်စဉ်းစားကာ သားကို တွေ့မြင်လို သည်ဖြစ်၍ တက္ကသိုလ်ပြည်မှ ထွက်ခဲ့ပြီးလျှင် အစဉ်သဖြင့် ဗာရာ- ဏသီပြည်သို့ရောက်၍ (သုသီမပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏အရိုးအိုးစေတီတော် အနီး၌) လူအများ စုရုံးစည်းဝေးနေသည်ကို မြင်လတ်၍ “မချွတ်ပင် များစွာသောလူတို့အနက် တယောက်ယောက်သည် ငါ့သား၏ ဖြစ်ပုံအခင်း သတင်းကို သိပေလိမ့်မည်” ဟု ကြံစည်စဉ်းစားကာ ထိုလူများစည်းဝေးရာအရပ်သို့ ချဉ်းကပ်သွားရောက်၍ “အရှင် တို့...၌ ဗာရာဏသီပြည်အရပ်သို့ (ပညာသင်ကြားရန်) လာ ရောက်သည့် သုသီမအမည်ရှိသော လုလင်ငယ် တယောက်ရှိပါ သည်၊ အရှင်တို့သည် ထိုသုသီမလုလင်ငယ်၏ ဖြစ်ပုံသတင်းကို သိကြပါသလော” ဟူ၍ မေးမြန်းလေသော် များစွာသော လူတို့က—

“အိမ်း...သိကြပါသည် ဆရာပုဏ္ဏားကြီး...၊ (သုသီမ လုလင်ငယ်သည်) ၌ဗာရာဏသီပြည်၌ ပါမောက္ခပုဏ္ဏား ဆရာကြီး၏အထံ၌ ဝေဒကျမ်းသုံးပုံတို့၏ အဆုံးရောက် တတ်မြောက်သူဖြစ်ပြီးလျှင် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့၏ အထံ၌ ရဟန်းပြုပြီးနောက် ပစ္စေကမောဓိဉာဏ် ပေါက်

ရတနာ] သင်္ခယုတ္တားဝတ္ထုကို ဟောတော်မူခြင်း ၃၂၉

ရောက်ကာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ(= ဘုရားငယ်တဆူ) ဖြစ်တော်
မူပြီးလျှင် အနုပါဒိသေသပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံချုပ်ငြိမ်းလေပြီ၊
(စေတီကို လက်ညှိုး ညွှန်ပြကုန်လျက်) ဤစေတီသည်ကား
ထို သုသီမပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင် မြတ်၏ ဓာတ်တော်များ
သွင်းနှံရာ စေတီတော်ဖြစ်သည်” —

ဟူ၍ ပြောဆိုကြလေကုန်၏။

ဖခင်သင်္ခယုတ္တားကြီးသည် ထိုစကားကို ကြားရလျှင် မြေကို
လက်ဖြင့် ပုတ်ကာပုတ်ကာ သည်းစွာငိုကြွေး မြည်းတမ်းလေသည်။
အားရအောင် ငိုကြွေးမြည်းတမ်းပြီးမှ ထိုစေတီတော် ယင်ပြင်သို့
သွားရောက်ပြီးလျှင် မြက်ပင်များကို ပယ်နုတ်၍ အပေါ်ရုံ စုလျား
တဘက်ဖြင့် သဲဖြူများကို ဆောင်ယူခဲ့ပြီးလျှင် စေတီတော်ယင်ပြင်၌
ကြံဖြန့်လေသည်။ မြူမှုန်မထရန် ကရားမှ ရေဖြင့် ထက်ဝန်းကျင်
မြေကို ဆွတ်ဖျန်းလေသည်။ ထိုနောက် ရသမျှသော တောပန်း
တို့ဖြင့် စေတီတော်အား တင်လှူပူဇော်ပြန်လေသည်။ မိမိ၌
ပါလာသော အပေါ်ရုံ စုလျားတဘက်ဖြင့် တံခွန်ပြားပြုလုပ်
လွှင့်ထူကာ စေတီတော်၏ အထက်၌ မိမိ၏ ထီးကို ဖွဲ့ချည်တင်လှူ
ပြီးလျှင် ဖဲသွားလေ၏။

ဤသို့ မြတ်စွာဘုရားသည် အတိတ်အကြောင်းကို အကျယ်
ဟောပြီးနောက် အတိတ်ဖြစ်ရပ် ထိုသည့်ဇာတ်ကို ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထု
နှင့် ဆက်စပ် ပြတော်မူလိုသည်ဖြစ်၍ ရဟန်းတော်တို့အား ဤ
ဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း တရားစကား ဟောကြားတော်မူလေ
သည်—

“ရဟန်းတို့... သင်တို့၏စိတ်သန္တာန်ဝယ် ‘ထိုစဉ်အခါ
အခြားတပါးသောသူသည် သင်္ခယုတ္တားဖြစ်ခဲ့လေသလော’
ဟူ၍ အကြံအစည် ဖြစ်လေရာ၏။ ဤအကြောင်းကို ဤသို့
မမှတ်အပ်ချေ။ ငါဘုရားသည်ပင် ထိုစဉ်အခါ သင်္ခယုတ္တား
ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။ (၁) ငါဘုရားအလောင်းသည် သုသီမပစ္စေက
ဗုဒ္ဓါ၏ စေတီယင်ပြင်၌ မြက်များကို ပယ်ရှားနုတ်ထွင်

သုတ်သင်အပ်ခဲ့လေပြီ။ ငါဘုရားအလောင်းတော်၏ ထိုသို့ စေတီယင်ပြင်ဝယ် မြက်သုတ်သင်ခဲ့ခြင်းဟူသော ကောင်းမှုကံ၏ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ယခုအခါ လူများအပေါင်းတို့သည် ဂင်္ဂါမြစ်၏ ဤမှာဖက်၌ ငါးယူဇနာ၊ ထိုမှာဖက်၌ သုံးယူဇနာ = ဤ သို့ ရှစ် ယူဇနာ ရှိသော လမ်းခရီးကို သစ်ငုတ်ဆူးငြောင့်ကင်းရှင်းအောင် ပြုလုပ်ကြကာ ညီညွတ်သန့်စင်အောင် ပြုလုပ်ကြလေပြီ။

(၂) ငါဘုရားအလောင်းသည် ထိုသုသီမပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏ စေတီယင်ပြင်၌ သဲဖြူအပြည့် ခင်းခဲ့လေပြီ။ ထိုကောင်းမှုကံ၏ အကျိုးဆက်အားဖြင့် ဖော်ပြရာပါ ရှစ်ယူဇနာရှိသော လမ်းခရီး၌ လူများအပေါင်းတို့ သဲဖြူကို ခင်းကြလေပြီ။

(၃) ငါဘုရားအလောင်းသည် ထိုသုသီမပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏ စေတီ၌ ရကတတ်ဆန်း တောပန်းများဖြင့် ပူဇော်မှုပြုအပ်ခဲ့လေပြီ။ ငါ၏ ထိုကောင်းမှုကံ၏ အကျိုးဆက်အားဖြင့် ကိုးယူဇနာရှိသောခရီး၌ ကြည်းကုန်း၌၎င်း၊ ရေ၌၎င်း လူနတ်အပေါင်းတို့သည် ပန်းအမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် ပန်းမွေရာကြဲကြ ခင်းကြလေကုန်ပြီ။

(၄) ငါဘုရားအလောင်းသည် ထိုသုသီမပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏ စေတီယင်ပြင်၌ (မြို့မှုန်မထစေရန်) ကရားမှရေဖြင့် မြေအပြင်ကို သွန်းလောင်းပက်ဖျန်းအပ်ခဲ့လေပြီ။ ထိုသို့ ငါပြုလုပ်ခဲ့သော ကောင်းမှု၏ အကျိုးဆက်အားဖြင့် ယခုအခါ ဝေသာလီပြည်အရပ်သို့ ငါဘုရား၏ ဖဝါးတော်ချလျှင်ချခြင်း ပေါ်ကွရဝဿမိုး (= ကြာရွက်မျှသော တိမ်တိုက်မှ တခဏချင်းကြီးပွားကာ ရွာသွန်းသည့်မိုး) ဖြိုးဖြိုးရွာသွန်းခဲ့လေပြီ။

(၅) ငါဘုရားအလောင်းသည် ထိုသုသီမပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏ စေတီ၌ တံခွန်ပြားကို တင်လှူအပ်ခဲ့လေပြီ။ ထီးကို

ရတနာ] သင်္ခယုတ္တားဝတ္ထုကို ဟောတော်မူခြင်း ၃၃၁

လည်း ဖွဲ့ချည်အပ်ခဲ့လေပြီ၊ ထိုသို့ ငါပြုလုပ်ခဲ့သော ကောင်းမှု
၏ အကျိုးဆက်အားဖြင့် ယခုအခါ အကနိဋ္ဌမြဟ္မာ့ပြည်
တိုင်အောင် တံခွန်တို့ကိုလည်း စိုက်ထောင်တင်လှူအပ်ကြ
လေပြီ၊ လူ့ထီးဖြူ နတ်ထီးဖြူ မြဟ္မာ့ထီးဖြူတို့ကိုလည်း လူ
နတ်မြဟ္မာတို့ အဆင့်ဆင့် စိုက်ထူဆောင်းမိုးအပ်ကြလေ
ကုန်ပြီ။

ရဟန်းတို့... ဤသို့လျှင် ဤပူဇော်သက္ကာရမှု အထူး
သည် ငါဘုရား၏ ဗုဒ္ဓအာနုဘော်ကြောင့် ဖြစ်သည်လည်း
မဟုတ်၊ နဂါးနတ်မြဟ္မာတို့၏ အာနုဘော်ကြောင့် ဖြစ်
သည်လည်း မဟုတ်၊ စင်စစ်သော်ကား (ဆိုအပ်ပြီးသည့်
အတိုင်း ငါဘုရားအလောင်းတော်သည် သင်္ခယုတ္တား
ဖြစ်စဉ်အခါ၌) အနည်းငယ်မျှ စွန့်ကြဲလှူဒါန်းခဲ့သော
ကောင်းမှုကုသိုလ်၏ အာနုဘော်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာ
ပေ၏” —

ဟူ၍ တရားစကား ဟောကြားတော်မူပြီးသည်၏ အဆုံး၌ ဤ
ဂါထာကို ရွတ်ဆိုဟောကြားတော်မူပြန်၏—

မတ္တာသုခပရိစ္စာဂါ၊
ပဿေ စေ ဝိပုလံ သုခံ။
စဇေ မတ္တာသုခံ မိရော၊
သမ္ပဿံ ဝိပုလံ သုခံ။

ဘိက္ခဝေ = ရဟန်းတော်များ အိုချစ်သားတို့...။
မတ္တာသုခပရိစ္စာဂါ = အနည်းငယ်မျှ ခံစံရမည့် သုခချမ်း
သာ ဝေဒနာကို အာသာမကွက် ရက်ရက်ကြည်ဖြူ စွန့်လှူ
လိုက်ခြင်းကြောင့်။ ဝိပုလံ သုခံ = ပြန်ပြောကြီးကျယ်လှစွာ
နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို။ စေပဿေ = ရလိမ့်ကေန် စင်စစ်မှန်
ဟု ဉာဏ်ပညာမျက်စိဖြင့် တိတိထင်ထင် အကယ်၍ သိမြင်
ငြားအံ့။ ဝိပုလံ သုခံ = ပြန်ပြောကြီးကျယ်လှစွာ နိဗ္ဗာန်
ချမ်းသာကို။ သမ္ပဿံ— သမ္ပဿန္တော = ကောင်းစွာ

ထင်ထင် ညွှန်မျက်စိဖြင့် သိမြင်သော။ စိရော = ပညာ ရှိသည်။ မတ္တာသုခံ = အနည်းငယ်မျှ ခံစံရမည့် သုခ ချမ်းသာ ဝေဒနာကို။ စတေ-စတေယျ = အာသာမကွက် ရက်ရက်ကြည်ဖြူ စွန့်လှူရာ၏။

ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သော အခါ များစွာသောသတ္တဝါတို့ သောဇာပတ္တိဖိုလ် အစရှိသည်တို့သို့ ဆိုက်ရောက်ကြလေကုန်၏။

အလောင်းတော် သစ်ပုဏ္ဏားဝတ္ထုကို ဟောတော်မူခြင်းအကြောင်း ပြီး၏။

သုဋ္ဌေးသား ဂျမ်းသမား ဥက္ကဋ္ဌေန အကြောင်း

မြတ်စွာဘုရားရှင် လက်ထက်တော် အခါဝယ် ငါးရာသော ကခြေသည် ဇာတ်အဖွဲ့ကြီးသည် တနှစ်(သို့မဟုတ်) ခြောက်လ မြောက် ရောက်လတ်သောအခါ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ သွားရောက် ၍ မင်းကြီး၏ ရှေ့တော်မှောက်ဝယ် ခုနစ်ရက်တိုင်တိုင် ကပွဲ သဘင် ကျင်းပ၍ များစွာသော ရှေ့ငွေ ဆုလာဘ်တို့ကို ရရှိလေ သည်။ ကပွဲအခန်းအခန်းတို့၏ အကြားအကြား၌ ပွဲကြည့်သူ လူ အများတို့က အားရနှစ်သက်လှသဖြင့် ပေးချအပ်သော ဆုလာဘ် တို့၏ အပိုင်းအခြားကား မရှိ၊ အလွန်များလှ၏။ ထိုသို့ ပွဲကျင်းပ သောအခါ မြို့သူမြို့သား လူအပေါင်းသည် ညောင်စောင်းခင်္ဂင်၊ မြင့်သောညောင်စောင်းခင်္ဂင်၊ ထိုထက်မြင့်သော ညောင်စောင်း ခင်္ဂင်(အစဉ်သဖြင့် မြင့်၍ မြင့်၍ သွားသော ညောင်စောင်းခင်္ဂင်) များ၌ ရပ်တည်ကြကာ ပွဲလမ်းသဘင်ကို ကြည့်ရှုကြကုန်၏။

ထိုအခါ ဘားရွမ်းဆရာကြီး၏သမီး ဘားရွမ်းကခြေသည်မ တဦးသည် ဝါးတန်းရွမ်းစင်သို့ တက်၍ ထိုဝါးတန်း ရွမ်းစင် ပေါ်၌ ရွမ်းထိုးပြီးလျှင် ထိုဝါးတန်း ရွမ်းစင်၏ အစွန်းအဖျား ကောင်းကင်၌ပင် လူးလာတုံ့ခေါက် စကြိုလျှောက်ကာ ယဉ် ကျေးသိမ်မွေ့စွာ က-လည်း က-ခုန်၏။ သာယာစွာသော အသံ ဖြင့် သီလည်း သီဆို၏။

ဥဂ္ဂသေနသုဋ္ဌေးသား

ထိုအခါ ဥဂ္ဂသေန-မည်သော သုဋ္ဌေးသားသည် သူငယ်ချင်း တဦးနှင့်အတူ ပွဲကြည့်စင်၌ ရပ်တည်ကာ ထိုဘားရွမ်း ကခြေသည်မကလေးကို စူးစူးစိုက်စိုက် တအံ့တဩ ကြည့်ရှု၍ သူမ၏ လက်ခြေချပုံ မြှောက်ပုံ ကွေးပုံ ဆန့်ပုံ အမူအရာတို့၌ အလွန်နှစ်သက် တပ်မက်ချစ်ခင်သောစိတ်ရှိလျက် အိမ်သို့ ပြန်ပြီးလျှင် “ထိုဘားရွမ်း ကခြေသည်မကလေးကို ငါ့ရလျှင် အသက်ရှင်ပေလိမ့်မည်၊ မရလျှင် ငါ့အား ဤညောင်စောင်း ခဏပေါ်၌ပင် သေရလိမ့်မည်” ဟု ပြောဆိုကြံစည်ကာ အစာငတ်ခံ၍ ညောင်စောင်းခဏပေါ်၌ လည်းလျောင်းလေ၏။

မိဖတို့က “ချစ်သား...သင့်မှာ ဘာရောဂါများ ဖြစ်သနည်း” ဟု မေးသောအခါမှာလည်း “အို-မိခင် ဖခင် ကျေးဇူးရှင်တို့... ရှေနန်းတော် ယင်ပြင် ကပွဲသဘင်မှာ ကျွန်ုပ်တွေ့မြင်ခဲ့ရသည့် ဘားရွမ်းကခြေသည်မကလေးကိုရလျှင် ကျွန်ုပ်၏အသက် ရှင်ပါလိမ့်မည်၊ မရလျှင် ဤညောင်စောင်းခဏပေါ်မှာပင် အကျွန်ုပ် သေရပါလိမ့်မည်” ဟု ပွင့်လင်းစွာ ပြောဆိုလေသည်။ မိဖတို့က “ချစ်သား... ဤကဲ့သို့ မပြုပါလင့် (= ဒီလိုမလုပ်ပါနှင့်)၊ သင် ချစ်သား အတွက် (ထိုကခြေသည်မမှ) အခြားတပါး ငါတို့၏ အမျိုးအနွယ် စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့နှင့် သင့်လျော်လျှောက်ပတ်သည့် သတို့သမီးကို ဆောင်ယူပေးစားပါကုန်အံ့” ဟု နားချ ပြောဆိုအပ်သော်လည်း ဥဂ္ဂသေနသုဋ္ဌေးသားသည် စကားမပြောင်းပဲ ရှေးနည်းအတိုင်း ပြောဆို၍ အိပ်ရာ ညောင်စောင်း၌ လျောင်းမြဲလျောင်း၍သာ နေလေ၏။

ထိုအခါ ဥဂ္ဂသေန၏ ဖခင်ကြီးသည် သားကို တိုးတိုးတိတ်တိတ် ကြိတ်ကာ တောင်းပန်ဆုံးမစကား များစွာပင် ပြောဆိုအပ်သော်လည်း သားကိုနားချရန် မစွမ်းနိုင်ရကား ဥဂ္ဂသေန၏သူငယ်ချင်းကို အခေါ်ခိုင်းပြီးလျှင် အသပြာကျပ်တထောင်ကို ပေးအပ်၍ “ဤ အသပြာ တထောင်တို့ကို လက်ခံပြီးလျှင် ရွမ်းဆရာကြီး၏ သမီးကို ကျွန်ုပ်သား ဥဂ္ဂသေနအား ပေးစေချင်ပါသည်” ဟု

မှာကြားပြောဆိုကာ ဘားရွှမ်းဆရာကြီးထံသို့ စေလွှတ်လိုက်လေ၏။ ဘားရွှမ်းဆရာကြီးသည် “ကျွန်ုပ်ကား အသပြာများကို လက်ခံယူကာ သမီးကို မပေးနိုင်ပါ။ အကယ်၍ ဥဂ္ဂသေန သူဌေးသားသည် ကျွန်ုပ်၏သမီးကို မရလျှင် အသက်ရှည်ရန် မစွမ်းနိုင်ပါက ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ကျွန်ုပ်တို့နှင့် အတူတကွသာလျှင် သွားလေရာရာ လိုက်ပါခဲ့ပါလော့၊ ယင်းသို့ ကျွန်ုပ်တို့နှင့် အတူတကွ လိုက်ပါနိုင်မှသာ ဥဂ္ဂသေန သူဌေးသားအား ကျွန်ုပ်သမီးကို ပေးစားနိုင်ပါမည်” ဟူ၍ ပြန်ကြားပြောဆိုလေ၏။

ဥဂ္ဂသေနသူဌေးသား ကခြေသည်မနောက်သို့
ထိုက်ပါသွားခြင်း

မိခင်ဖခင်တို့က သား ဥဂ္ဂသေနအား ထိုအကြောင်းကို ပြန်ကြားပြောဆိုကြလေသော် ဥဂ္ဂသေနသည် “အို မိခင်ဖခင်တို့... ကျွန်ုပ်သည် ထိုကခြေသည်တို့နှင့် အတူပင် လိုက်ပါလှည့်လည်တော့မည်” ဟု ပြောဆို၍ မိဖခင်တို့က အကြိမ်ကြိမ် တောင်းပန်ကြသော်လည်း မနာယူပဲ အိမ်မှထွက်ကာ ဘားရွှမ်းဆရာကြီးထံသို့ သွားလေတော့၏။ ဘားရွှမ်းဆရာကြီးသည် ဥဂ္ဂသေန သူဌေးသားအား မိမိ၏ မူလစကားအတိုင်း သမီးကို ပေးစားပြီးလျှင် ဥဂ္ဂသေနသူဌေးသားနှင့် အတူတကွပင် ရွာနိဂုံး မင်းနေပြည်တို့၌ ဘားရွှမ်းအတတ်ကို ပြသကာ လှည့်လည်သွားလာလေ၏။

ကခြေသည် မကလေးသည်လည်း ဥဂ္ဂသေနနှင့် ဆက်ဆံပေါင်းသင်းမှုကို အကြောင်းပြု၍ မကြာမြင့်မီပင် သားတယောက်ကို ဖွားမြောက်ရရှိလတ်၍ ထိုသားကို ကစားကျီစယ်လတ်သော်—

“ထုဉ်းစောင့်ကြီးရဲ့သား... (အိပ်ပါစော့ထား)

ထုလာတ်တဏှာထမ်း ထူသွမ်းကြီးရဲ့သား... (အိပ်ပါစော့ထား)

တစိုးတစိ အထတ်ပညာကို မသိသူရဲ့သား... (အိပ်ပါစော့ထား)”

ဟု ပြောင်လှောင်ကျီစယ် ပြက်ရယ်စကား ပြောကြားသီဆိုလေ၏။

မှန်၏— ဥဂ္ဂသေနကား ကခြေသည်များ လှည်းဝိုင်းချကာ တန်နားသောအရပ်၌ နွားများအတွက် မြက်ကို ရှာကြံကျွေးမွေး၍ လှည်းဝန်းကို စောင့်ရှောက်ရလေသည်၊ ပွဲကသောအရပ်၌ ရသောဆုလာဘ်ဥစ္စာကို ထမ်းဆောင်သိမ်းဆည်းရလေသည်၊ ထိုအချက်များကို ရည်ရွယ်၍ပင် ကခြေသည်မသည် ကစားကျီစယ်လတ်သော် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောအတိုင်း ပြောင်လှောင်ကျီစယ် ပြက်ရယ်စကား ပြောကြားသီဆိုလေသည်။

ဥဂ္ဂသေနသည် မိမိကို စောင်းချိတ်၍ ကခြေသည်မ၏ ကျီစယ် သီဆိုသောအဖြစ်ကို သိရှိ၍ “ငါ့ကို ရည်ရွယ်၍ ဤနယ် သီဆိုသလော” ဟု ကခြေသည်မကို တိုက်ရိုက် မေးမြန်းလေသော် “အိမ်း ဟုတ်ပါသည်၊ ရှင့်ကိုရည်ရွယ်၍ ဤနယ် သီဆိုပါ၏” ဟု ကခြေသည်မက ဖြေကြားလေသည်။ “ဤသို့ဖြစ်လျှင် ငါသည် သင့်ကို စွန့်ပစ်၍ မိဖရပ်ထံ ပြန်လည်ပြေးသွားလိမ့်မည်” ဟု ဥဂ္ဂသေနက (မခံနိုင်သည့်စကား) ပြောကြားသောအခါ ကခြေသည်မသည် “ရှင် သွားသဖြင့်၎င်း၊ လာသဖြင့်၎င်း ကျွန်မအား အဘယ်မှုစအံ့နည်း (= ရှင် သွားသွား မသွားသွား၊ ကျွန်မ မဖြိုပါ)” ဟု ပြောဆိုလျက် (ဥဂ္ဂသေန မနှစ်သက်မှန်းသိ၍) ထို သီချင်းကိုပင် အဖန်ဖန် သီဆိုလေ၏။ (ထိုကခြေသည်မကလေးကား မိမိ၏ ရုပ်ရည်အဆင်းပြည့်စုံမှုနှင့် ဥစ္စာရလွယ်မှုကို အမှီပြုကာ ဥဂ္ဂသေနကို အနည်းငယ်မျှပင် ပမာမထား ဤသို့ ပြောကြားလေသည်)။

ဥဂ္ဂသေန သူဌေးသား ဂွမ်းသမားကခြေသည် ဖြစ်ခြင်း

ဥဂ္ဂသေနသည် “အဘယ်ကို အမှီပြု၍ ဤကခြေသည်မ၏ တက်ကြွသော မာန်မာနသည် ဖြစ်လေသနည်း” ဟု ဆင်ခြင် ကြံစည်လတ်သော် “ဘားဂွမ်း အတတ်ကိုမှီ၍ ဤကခြေသည်မ၏ တက်ကြွသော မာန်မာနသည် ဖြစ်၏” ဟု ရိပ်မိသိရှိ၍ “ရှိစေဦး၊ ငါသည်လည်း ဘားဂွမ်းအတတ်ကို သင်ယူပေအံ့” ဟု ကြံစည်ကာ ယောက္ခမဖြစ်သူ ဘားဂွမ်းဆရာကြီးထံသို့ ချဉ်းကပ်၍ ထိုဆရာကြီး

တတ်သိသော ဘားရွမ်းအတတ်ကို တတ်မြောက်အောင် သင်ယူ ပြီးလျှင် ရွာနိဂုံးစသည် တို့၌ ဘားရွမ်းအတတ်ကို ပြသကာ အစဉ် သဖြင့် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ တဖန်လာရောက်၍ “ယနေ့မှနောက် ခုနစ်ရက်မြောက်၌ ဥဂ္ဂသေန သူဌေးသားသည် မြို့သူ မြို့သားတို့ အား ဘားရွမ်းအတတ်ကို အဆန်းတကြယ် ပြသပေလိမ့်မည်” ဟု (မိတ္တင်းသို့လှည့်လည်ကာ) ကြွေးကြော်ကျေညာစေလေ၏။

မြို့နေလူအပေါင်းတို့သည် မြင့်သော ညောင်စောင်း၊ ထိုထက် မြင့်သော ညောင်စောင်းစသည်တို့ကို ဖွဲ့ချည် ခင်းထားစေ၍ ခုနစ် ရက်မြောက်သောနေ့၌ စည်းဝေးကြလေကုန်၏။ ဥဂ္ဂသေနသည် လည်း အတောင်ခြောက်ဆယ်အမြင့် (အဆင့်ဆင့်ဆက်၍) စိုက် ထူအပ်သော ဝါးပိုးလုံးသို့ တက်၍ ထိုဝါးပိုးလုံးထိပ်၌ (ဘား ရွမ်းအတတ်ကို) ပြသရန် ရပ်တည်နေလေ၏။

**မြတ်စွာဘုရား၏ ဉာဏ်တော်ကွန်ရက်၌ ဥဂ္ဂသေနသူဌေးသား
ဂျမ်းသမား ထင်ထာမြင်း**

ထိုဥဂ္ဂသေန ဘားရွမ်းအတတ်ကို ပြသမည့်နေ့၌ မြတ်စွာဘုရား ရှင်သည် မိုးသောက်အားကြီး လင်းခါနီးအချိန်ဝယ် သတ္တလောက ကို ကြည့်ရှုတော်မူလတ်သော် ကိုယ်တော်မြတ်၏ သဗ္ဗညုတရွှေ ဉာဏ်တော်ကွန်ရက်၌ ဥဂ္ဂသေနသူဌေးသား ငါးနှယ်ပုံသွင် ဝင် လာသည်ကို မြင်တော်မူ၍ “အဘယ်သို့ ဖြစ်လိမ့်မည်နည်း” ဟု ဆင်ခြင်တော်မူသောအခါ—

“နက်ဖြန်နံနက်မိုးသောက် ရောက်သောအခါ ဥဂ္ဂ- သေန သူဌေးသားသည် ဘားရွမ်းအတတ်ကို ပြအံ့ဟူ၍ အတောင်ခြောက်ဆယ်မြင့်သော ဝါးပိုးလုံးထိပ်၌ ရပ်တည် လိမ့်မည်။ ထိုဥဂ္ဂသေနသူဌေးသား ရွမ်းသမားကခြေသည် ကို ကြည့်ရှုအံ့သောငှါ လူများအပေါင်းသည် စည်းဝေး လိမ့်မည်။ ထိုအစည်းအဝေး၌ ငါဘုရားသည် လေးပဒ (လေးပိုဒ်) ရှိသော တရားဂါထာကို ဟောရလိမ့်မည်။ ထို တရားဂါထာကို ကြားနာရ၍ ရှစ်သောင်းလေးထောင်

သော သတ္တဝါတို့ သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်း
ဝင်ကြလိမ့်မည်။ ဥဂ္ဂသေန သူဌေးသားသည်လည်း အရ-
ဟတ္တဖိုလ်၌ တည်ပေလိမ့်မည်” —

ဟု ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်တော်မူလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နောက်တနေ့ (ဥဂ္ဂသေန ညွှမ်းအတတ်
ပြမည့်နေ့) နံနက်ခင်းဝယ် ဆွမ်းခံဝင်ရန် သင့်လျော်သောအချိန်
ကို မှတ်သားတော်မူ၍ ရဟန်းအပေါင်း မြီရံလျက် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်
တွင်းသို့ ဆွမ်းခံ ကြွဝင်တော်မူလေ၏။ ဥဂ္ဂသေနသည်လည်း
မြတ်စွာဘုရားရှင် မြို့တွင်းသို့ ဆွမ်းခံမဝင်မီပင် ဝဲ့တင်ထပ်မျှ
ချီးမွမ်းသောအသံကို ကြွေးကြော်ကြစေရန် ဝဲ့ကြည့်သူ လူ
အပေါင်းအား လက်ညှိုးဖြင့် အချက်ပြပြီးလျှင် ဝါးပိုးလုံးထိပ်၌
ရပ်တည်၍ ကောင်းကင်၌ပင်လျှင် ခုနစ်ပတ်လည်အောင် ညွှမ်းပစ်
လျက် ကောင်းကင်မှ သက်ခွဲကာ ဝါးပိုးလုံးထိပ်၌ပင် ရပ်တည်
ကာ နေလေ၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် မြို့တွင်းသို့ ဝင်ရောက်တော်
မူလာကာ ပရိသတ်များ ဥဂ္ဂသေနကို မကြည့်အောင် တန်ခိုးအစီ
အရင်ကို ဖန်ဆင်းတော်မူ၍ ကိုယ်တော်မြတ်ကိုသာ တယောက်
မကျန် ကြည့်ရှုစေလေ၏။ ဥဂ္ဂသေနသည် ဝါးလုံးထိပ်မှ ရပ်တည်
ရင်း ပရိသတ်ကို အကဲခပ်ကြည့်ရှုလေရာ ပရိသတ်များ ဘုရားကို
သာ ဖူးမြော်ကြည့်ရှုနေကြသည်ကို မြင်၍ “ငါ့ကို ပရိသတ်က
မကြည့်ပါတကား” ဟု နှလုံး မသာယာခြင်းသို့ ရောက်လျက်
“ငါသည် တနှစ်မှ တကြိမ်သာ ဤ ဘားညွှမ်း အတတ်ပညာကို
ပြသမှု ပြုရပေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင် မြို့တွင်းသို့ ဝင်တော်မူလတ်
သော် ဝဲ့ကြည့်ပရိသတ်သည် ငါ့ကို မကြည့်ရှုပဲ မြတ်စွာဘုရားရှင်
ကိုသာ ကြည့်ရှုဖူးမြင်ကာ နေကြ၏။ ငါ၏ တပင်တပန်း ဘားညွှမ်း
အတတ်ပညာကို ပြသရခြင်းသည် ဩ... အကျိုးမပြီး အချည်းနှီး
သာ ဖြစ်ချေပေတကား” ဟု ကြံစည်လေ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဥဂ္ဂသေန၏ စိတ်အကြံကို သိတော်မူ၍
အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်ကို ခေါ်တော်မူပြီးလျှင် “သွား

လော့ ချစ်သားမောဂ္ဂလာန် ... ‘ဘားဂျမ်းအတတ်ပညာကို ဆက်၍ ပြုစေချင်သတဲ့’ ဟု သူဌေးသားကို ပြောကြားပါချေ” ဟု စေလွှတ်တော်မူလိုက်၏။ အရှင်မောဂ္ဂလာန်မထေရ်သည် သွား ရောက်၍ ဝါးပိုးလုံး၏ အောက်၌ ရပ်တည်တော်မူလျက် ဥဂ္ဂသေန သူဌေးသားကို ခေါ်ထော်မူ၍—

ဣဇ် ပဿ နဋပုတ္တ၊
ဥဂ္ဂသေန မဟဗ္ဗလ။
ကရောဟိ ရဂံ ပရိသာယ၊
ဟာသယဿ မဟာဇနံ။

မဟဗ္ဗလ = လွန်စွာကြီးမား ခွန်အားရှိသော။ ဥဂ္ဂ-
သေန နဋပုတ္တ = ဥဂ္ဂသေန-မည် ငြား အမောင် ဂျမ်း
သမား...။ ဣဇ် = ငါတိုက်တွန်းပါ၏။ ပဿ = ရှုလော့။
ပရိသာယ = စည်းဝေးရောက်လတ် ပရိသတ်အား။
ရဂံ = အမောင်တတ်ကျွမ်းသည့် ဘားဂျမ်းသဘင်
ဆင်ယင်ကျင်းပမှုကို။ ကရောဟိ = စိတ်ချမ်းသာစွာ ပြုလုပ်
ပါလော့။ မဟာဇနံ = လူများအပေါင်းကို။ ဟာသ-
ယဿ = အံ့ဩကြီးစွာ ထောမနာဥဒါန်း သံထင်လွှမ်း
အောင် ရှင်လန်းဝမ်းမြောက်စေပါလော့” —

ဟူသော ဤ (အားပေး) ဂါထာကို ရွတ်ဆိုတော်မူလေ၏။

ဥဂ္ဂသေနသူဌေးသားသည် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ် မြတ်၏ စကားကို ကြားရလေလျှင် အလွန်ပင် နှစ်သက်ရှင်လန်း ဝမ်းမြောက်စိတ်ရှိလျက် “မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ငါ၏ ဘားဂျမ်း အတတ်ပညာကို ကြည့်ရှုတော်မူလိုသည်ထင်ပါရုံ” ဟု အောက်မေ့ ကြံစည်ကာ ဝါးလုံးထိပ်၌ ရပ်တည်ရင်းကပင်—

ဣဇ် ပဿ မဟာပည၊
မောဂ္ဂလ္လာန မဟိဒ္ဓိက။
ကရောမိ ရဂံ ပရိသာယ၊
ဟာသယာမိ မဟာဇနံ။

ရတနာ] မြတ်စွာဘုရား တရားဟောတော်မူခြင်း ၃၃၉

မဟာပည = ကြီးမြတ်လှစွာ ဉာဏ်ပညာ ရှိတော်မူ
သော။ မဟိဒ္ဓိက = အခေါင်လွှမ်းမိုး တန်ခိုးရှင်ဖြစ်တော်
မူသော။ မောဂ္ဂလ္လာန = မောဂ္ဂလာန်မည်တွင် အို အရှင်
ဘုရား……။ ဣဉ် = တိုက်တွန်းစကား (တပည့်တော်)
လျှောက် ထားပါ၏။ ပဿ = ရှုတော်မူပါလော့။
(အဟံ = ဥဂ္ဂသေနတွင်ခေါ် တပည့်တော်သည်။) ပရိ-
သာယ = စည်းဝေးရောက်လတ် ပရိသတ်အား။ ရင်° =
ဘားရွမ်းသဘင် ဆင်ယင်ကျင်းပမှုကို။ ကရောမိ = စိတ်
ချမ်းသာစွာ ပြုလုပ်ပါအံ့။ မဟာဇနံ = လူများအပေါင်း
ကို။ ဟာသယာမိ = အံ့ဩကြီးစွာ ထောမနာဥဒါန်း
သံ ထင် လွှမ်း အောင် ရှင်လန်းဝမ်းမြောက်စေပါအံ့
ဘုရား” —

ဟူသော ဤဂါထာကို ရွတ်ဆိုပြီးလျှင် ရပ်တည်နေရင်း ဝါးပိုးလုံး
ထိပ်မှ ကောင်းကင်သို့ ခုန်တက်ကာ ကောင်းကင်၌ပင် (၁၄)
တဆယ့်လေးပတ်လည်အောင် ရွမ်းပစ်လျက် ကောင်းကင်မှ
သက်ခွဲကာ ဝါးပိုးလုံးထိပ်၌ပင် ရပ်တည်ကာ နေလေ၏။

မြတ်စွာဘုရား တရားဟောတော်မူခြင်း

ထိုအခါ ဥဂ္ဂသေနသုဋ္ဌေးသားကို မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်
“ချစ်သား ဥဂ္ဂသေန…… ပညာရှိသောသူမည်သည် ဖြစ်ပြီးသော
ခန္ဓာငါးပါး၊ ဖြစ်လတ္တံ့သော ခန္ဓာငါးပါး၊ ဖြစ်ဆဲသော ခန္ဓာ
ငါးပါးတို့၌ တွယ်တာငြိကပ် တပ်မက်မှုကို ပယ်စွန့်၍ ဇာတိဒုက္ခ
ဇရာဒုက္ခ မရဏဒုက္ခ စသည်တို့မှ လွတ်မြောက်အောင် ကြီးကုတ်
အားထုတ်သင့်လှပေ၏” ဟု မိန့်ဆိုတော်မူပြီးလျှင်—

မုဉ္ဇ ပုရေ မုဉ္ဇ ပစ္စတော၊
မဇ္ဈေ မုဉ္ဇ ဘဝဿ ပါရဂူ။
သဗ္ဗတ္ထ ဝိမုတ္တမာနသော၊
န ပုနံ ဇာတိဇရံ ဥပေဟိသိ။

(ဥဂ္ဂသေန = ချစ်သားဥဂ္ဂသေန...။) ပုရေ = ရှေးက ဖြစ်ငြား ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရား၌။ (အာလယံ = တွယ်တာငြိကပ် တပ်မက်မှု = တဏှာလောဘကို။) မုဉ္ဇ = ပယ်ရှားဖျောက်ခွါစွန့်လွှတ်ပါလော့။ ပစ္ဆတော = နောင် အနာဂတ် ဖြစ်လတ္တံ့ငြား ခန္ဓာငါးပါး တို့၌လည်း။ (အာလယံ = တွယ်တာငြိကပ် တပ်မက်မှု = တဏှာ လောဘကို။) မုဉ္ဇ = ပယ်ရှားဖျောက်ခွါစွန့်လွှတ်ပါလော့။ မဇ္ဈေ = အလယ်ခေါ်ငြား ပစ္စုပ္ပန်ခန္ဓာငါးပါးတို့၌လည်း။ (အာလယံ = တွယ်တာငြိကပ် တပ်မက်မှု = တဏှာ လောဘကို။) မုဉ္ဇ = ပယ်ရှားဖျောက်ခွါစွန့်လွှတ်ပါလော့။ (ဝေံသတိ = ဤသို့ ကာလသုံးပါးဝယ် ဖြစ်ပွားသော ခန္ဓာ အစု၌ တွယ်တာမှု = လောဘတဏှာကို ပယ်ခွါစွန့်လွှတ်ရ သည်ရှိသော်။) ဘဝဿ = ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပဟု ဘဝ သုံးပါး ဝဋ်ရထား၏။ ပါရဂူ = အဘိညာပါရဂူ၊ ပရိညာ ပါရဂူ၊ ပဟာနပါရဂူ၊ ဘာဝနာပါရဂူ၊ သစ္စိကိရိယာ ပါရဂူ = ဤပါရဂူငါးထောက် ကမ်းဆုံးရောက်သည်ဖြစ်၍။ သဗ္ဗတ္ထ = ခပ်သိမ်းဥဿုံ အလုံးစုံသော သင်္ခတတရားတို့၌။ ဝိမုတ္တမာနသော = ကျွတ်လွတ်သောစိတ်ရှိကာ နေထိုင်ရ သည်ဖြစ်၍။ ဇာတိဇရံ = ပဋိသန္ဓေတည်နေရခြင်း အိုခြင်း နာခြင်း သေခြင်း ဘေးဒုက္ခခပင်းသို့။ နပုနဥပေဟိသိ = တဖန်ထပ်လှောက် သင် ချစ်သား မကပ်ရောက်ရ လတ္တံ့။” —

ဟူသော ဤတရားဂါထာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။

ဒေသနာနိဂုံး ကမ္မတ်ဖိုးသောအခါ ရှစ်သောင်းလေးထောင် သော သတ္တဝါတို့ သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင် ကြလေကုန်၏။ ဥဂ္ဂသေန သူဌေးသားသည်လည်း ဝါးလုံးထိပ်၌ ရပ်တည်ရင်းပင် ပဋိသန္တိဒါဉာဏ်လေးပါးတို့နှင့်တကွ အရဟတ္တ- ဖိုလ်သို့ ရောက်ရှိ၍ (= ပဋိသန္တိဒါပတ္တရဟန္တာဖြစ်၍) ဝါးလုံးမှ သက်ဆင်းကာ မြတ်စွာဘုရားရှင်အထံတော်သို့ လာရောက်ပြီး

ရတနာ] ကြောက်,မကြောက် မေးမြန်းကြခြင်း ၃၄၁

လျှင် တည်ခြင်းငါးပါးဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသ်၍ ရဟန်းအဖြစ်ကို တောင်းပန်လေ၏။ ထိုအခါ ဥဂ္ဂသေနသုဋ္ဌေးသားကို မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သင်္ကာသင်္ကတော်ကို ဆန့်ကျင်တော်မူ၍ “ဟေ့ဘိက္ခု” ဟူ၍ ခေါ်တော်မူထိုက်လေထျှင် ထိုခဏ၌ပင် ဥဂ္ဂသေနသုဋ္ဌေးသားသည် ကခြေသည်။ ဝမ်းသမား၏ အသွင်ပျောက်ကာ ပရိက္ခရာရှစ်ပါး ဝတ်ရုံဆင်မြန်းပြီးဖြစ်ကာ ဝါထောင်ခြောက်ဆယ် (= သက်တော်ရှစ်ဆယ်) ရှိပြီး မထေရ်ကြီးကဲ့သို့ အပြီးတိုင် ရဟန်းဖြစ်၍ သွားလေတော့၏။

ရဟန်းများက ကြောက်,မကြောက် မေးမြန်းကြခြင်း

ထိုအခါ ဥဂ္ဂသေန ရဟန်းကို အဖော်ရဟန်းတို့က “ငါ့ရှင်ဥဂ္ဂသေန... အတောင်ခြောက်ဆယ် မြင့်မားသော ဝါးလုံးထိပ်မှ သက်ဆင်းလာသောအခါ သင့်မှာ ကြောက်ရွံခြင်းမည်သည် မဖြစ်ဘူးလော” ဟု မေးမြန်းကြသည်တွင် “ငါ့ရှင်ထို့... ဝါမှာ ကြောက်ရွံခြင်း စိုးစဉ်းမျှ မရှိချေ” ဟု ဥဂ္ဂသေနရဟန်းက ဖြေဆိုသောအခါ အဖော်ရဟန်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရားအား “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... ဥဂ္ဂသေန ရဟန်းသည် စိုးစဉ်းမျှ မကြောက်ဟူ၍ ပြောဆိုပါသည်။ မဟုတ်မမှန် ပြောကြား၍ အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရရှိကြောင်း ပြောဆိုဝန်ခံမှု ပြုပါသည်” ဟု လျှောက်ထားကြလေကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “ချစ်သားရဟန်းတို့... ငါ၏ သားတော် ဥဂ္ဂသေန ရဟန်းနှင့်တူကုန်သော သံယောဇဉ်ဆယ်ပါးကို ပယ်ရှားမြတ်တောက်ကြပြီးသော အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာဖြစ်ကြသည့် ရဟန်းတို့သည် တစိုးတစိ ကြောက်ရွံထိတ်လန့်ခြင်း အလျှင်းပင် မရှိကြကုန်” ဟူ၍ ထောက်ခံစကား မိန့်ကြားတော်မူပြီးလျှင် ဓမ္မပဒပါဠိတော် မြာဟ္မဏဝဂ် (၃၊ ၁၊ ၇၀) ၌—

သဗ္ဗသံယောဇနံ ဆေတွာ၊ ယောဝေ န ပရိတဿတိ။
သင်္ဂါတိဂံ ဝိသံယုတ္တံ၊ တမတံ မြူမိ မြာဟ္မဏံ။

(ဘိက္ခဝေ = ရဟန်းတော်များ အိုချစ်သားတို့...။)
 ယော = အကြင် အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာဖြစ်သော
 ရဟန်းသည်။ ဝေ = စင်စစ်။ သဗ္ဗသံယောဇနံ =
 သံယောဇဉ် ဆယ်မျိုး လွန်ရှည်ကြီးကို။ ဆေတွာ =
 အရဟတ္တမဂ် ဉာဏ်သန်လျက်ဖြင့် ပယ်ဖျက် လွှင့်ဖျောက်
 အကြွင်းမဲ့ဖြတ်တောက်၍။ န ပရိတဿတိ = လောဘ
 ဟိတ်ဖြင့် မကြောက်မထိတ်ချေ။ သင်္ဂါတိဂံ = ရာဂ၊
 ဒေါသ၊ မောဟ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိ၊ ကိလေသ၊ ဒုစ္စရိတအား =
 ခုနစ်ပါးသောသင်္ဂတရားကို ကျော်လွှား လွန်မြောက်ပြီး
 သော။ ဝိသံယုတ္တံ = ယောဂလေးသင်း ယှဉ်စပ်ခြင်းတို့
 အလျှင်းမရှိသော။ တံ = ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို။ အဟံ =
 ငါဘုရားသည်။ မြာဟ္မဏံ = ထိုထိုပါပ မကောင်းမှုဟူသမျှ
 ကို အပပြုပြီး ပယ်စွန့်ပြီး၍ ဘုန်းမီးလျှပ် မြာဟ္မဏဂေါဆို
 ပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ်ဟူ၍။ မြုမိ = ချီးမွမ်းနှုတ်ဖျား ဟောကြား
 ပေ၏။—

ဟူသော ဤဂါထာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။

ဒေသနာနိဂုံး ကမ္မတ်ဖုံးသောအခါ များစွာသောသူတို့သည်
 သောတာပတ္တိဖိုလ်အစရှိသည်တို့သို့ ရောက်ကြလေကုန်၏။

ဥဂ္ဂသေန၏ ရှေးအတိတ်ကံ အကြောင်း

ထို့နောက်တဖန် တနေ့သ၌ ရဟန်းတော်အပေါင်းတို့သည်
 တရားဆွေးနွေးရာ မဗ္ဗသဘင် (= ခန်းမဆောင်)၌ “ငါ့ရှင်တို့...
 ဤသို့ အရဟတ္တဖိုလ်ရခြင်း၏အကြောင်း ရှေးကောင်းမှုနှင့် ပြည့်စုံ
 သော အရှင်ဥဂ္ဂသေနရဟန်း၏ ကခြေသည်မကို အနိပ္ပကာ
 ကခြေသည်တို့နှင့် အတူတကွ လှည့်လည်ရခြင်း၏ အကြောင်းကား
 အဘယ်သို့လေနည်း၊ အရဟတ္တဖိုလ်၏ ဥပနိဿယည်း အားကြီး
 သောအကြောင်းကား အဘယ်သို့လေနည်း” ဟု ဆွေးနွေးစကား
 ဖြစ်ပွားစေကြလေကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် တရားသဘင်သို့
 ကြွလာတော်မူ၍ “ရဟန်းတို့... သင်တို့သည် ယခုအခါ အဘယ်

စကားဖြင့် စည်းဝေးညီမှု၍ နေကြကုန်သနည်း” ဟု မေးတော်မူ၍ ရဟန်းများက ဤမည်သောစကားဖြင့် စည်းဝေးညီမှုကြောင့် ပြန်ကြားလျှောက်ထားအပ်လေသော် “ရဟန်းတို့... ကခြေသည် တို့နှင့် အတူတကွ လှည့်လည်ကပြခြင်း၏အကြောင်း၊ အရဟတ္တ-ဖိုလ်ကို ရခြင်း၏အကြောင်း နှစ်ပါးစုံကို ဤဥဂ္ဂသေနသည်ပင် ပြုအပ်ခဲ့လေပြီ” ဟု အကျဉ်းစကား မိန့်ကြားတော်မူ၍ ထို အကြောင်းကို အကျယ်ပြတော်မူအံ့သောငှါ အတိတ်ဖြစ်ရပ်တို့ ဤ ဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း ထုတ်ဆောင် ဟောကြားတော်မူ လေ၏။

ရှေးလွန်လေပြီးသောအခါ ကဿပမြတ်စွာဘုရား၏ ရွှေစေတီ တော်မြတ် တည်ထားပြုလုပ်အပ်သည်ရှိသော် ဗာရာဏသီပြည်၌ နေထိုင်ကြသော အမျိုးသား အမျိုးသမီးတို့သည် များစွာသော ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို ကိုယ်စီကိုယ်ငှ လှည်းယာဉ်ငယ်များ၌ တင်ဆောင်ကြ၍ “လက်အမှုကိုငါတို့ပြုကြကုန်အံ့ = လုပ်အားဖြင့် ပူဇော်ကြကုန်အံ့” ဟု စေတီတော်တည်ရာအရပ်သို့ သွားကြကုန် သည်ရှိသော် လမ်းခရီးအကြား၌ ဆွမ်းခံဝင်သော မထေရ်ကပါး ကို ဖူးတွေ့ကြရလေကုန်၏။

ထိုအခါ အမျိုးသမီးတယောက်သည် ဆွမ်းခံဝင်သောမထေရ် ကို ဖူးမြင်ရလေသော် ကြည်ညိုသော စိတ်ရှိရကား “အရှင်... မထေရ်မြတ်သည် ဆွမ်းခံဝင်တော်မူဆဲဖြစ်၏၊ ငါတို့၏လှည်းယာဉ် ၌လည်း ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကား များလှပါ၏၊ ထိုမထေရ်မြတ်၏ သပိတ်ကို သွားရောက်ယူဆောင်ပါလော့၊ ဆွမ်းလှူကြပါစို့” ဟူ၍ လင်ယောက်ျားအား ပြောကြားလေ၏။ ထိုအမျိုးကောင်းသား လင်ယောက်ျားသည် မထေရ်၏သပိတ်ကို သွားရောက်ယူဆောင် ခဲ့၍ ခဲဖွယ်ဘောဇဉ် အပြည့်ထည့်ပြီးလျှင် မထေရ်၏လက်၌ သပိတ် ကို ကပ်ပြီးနောက် ဇနီးမောင်နှံ နှစ်ယောက်လုံးပင် “အရှင် ဘုရား... ဤကောင်းမှုကြောင့် အကျွန်ုပ်တို့ ဇနီးမောင်နှံ နှစ်ဦး သားတို့သည် အရှင်ဘုရားတို့ သိမြင်အပ်သော လောကုတ္တရာ

တရား အဖို့ဝေစု ရသည့်ကိုယ် ဖြစ်ပါလိုကုန်၏” ဟူ၍ ဆုတောင်း ပန်ထွာမှု ပြုကြလေကုန်၏။

ဆွမ်းခံသော မထေရ်မြတ်ကား သာမန် ရဟန်းမဟုတ်၊ အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် ထိုသူတို့ ဆုတောင်း ပြည့်မည် မပြည့်မည်ကို အနာဂတံသဉာဏ်တော်ဖြင့် ကြည့်ရှုတော်မူလေလျှင် ထိုသူနှစ်ဦးတို့၏ တောင့်တပန်ထွာမှု ဆုတောင်းချက်ပြည့်စုံမည်ကို သိရှိတော်မူ၍ ပြီးရှင်မှုကို ပြုတော် မူလေ၏။ ထိုသို့ ရဟန္တာမထေရ်မြတ်ပြီးတော်မူသည်ကိုမြင်လတ်၍ ထိုအမျိုးသမီးသည် မိမိ၏လင်ယောက်ျားကို “အို အရှင်... အကျွန်ုပ်တို့၏ ဆွမ်းအလှူခံ အရှင်မြတ်သည် ပြီးရှင်မှုကို ပြုတော် မူ၏။ ကခြေသည်တဦး ဖြစ်ပေလိမ့်မည်” ဟု ပြောဆိုလေသော် လင်ယောက်ျားဖြစ်သူကလည်း “ရှင်မ...အေး ဟုတ်ပေသည်၊ ရှင်မပြောသည့် အတိုင်း ကခြေသည်တဦး ဖြစ်ပေလိမ့်မည်” ဟု စိတ်သဘောတူစွာ ပြောကြား၍ ဖဲသွားလေ၏။ ဤသည်ကား ထို ဥဂ္ဂသေနတို့ ဇနီးမောင်နှံနှစ်ဦးသား၏ ရှေးအတိတ်ကံပေတည်း။

ထိုဇနီးမောင်နှံ နှစ်ဦးသားတို့သည် ထိုဘဝ၌ အသက်တမ်း အတိုင်း တည်နေကြပြီး ထိုဘဝမှစုတေ သေလွန်ကြလေသော် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကြ၍ ထိုနတ်ပြည်မှ စုတေ နတ်သက်ကြွေခဲ့၍ ထို အိမ်ရှင်မ အမျိုးသမီးသည် ယခုနောက်ဆုံး ပစ္ဆိမဘဝ၌ ဘားဂွမ်း ဆရာကြီး၏သမီး ဘားဂွမ်းကခြေသည်မကလေး ဖြစ်လာလေ သည်။ အိမ်ရှင် ယောက်ျားဖြစ်သူသည် ယခုနောက်ဆုံး ပစ္ဆိမ ဘဝ၌ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ဝယ် သူဌေးသား ဥဂ္ဂသေန ဖြစ်လာလေ သည်။ ဥဂ္ဂသေနသည် ထိုစဉ်အခါ၌ “ရှင်မ...အေး ဟုတ်ပေသည်၊ ရှင်မပြောသည့်အတိုင်း ကခြေသည်တဦး ဖြစ်ပေလိမ့်မည်” ဟု အိမ်ရှင်မအား စိတ်သဘောတူအဖြေစကား ပေးမှားခဲ့လေသော ကြောင့် သူဌေးသားဖြစ်ပါလျက် ယခုအဝဝယ် ကခြေသည်တို့နှင့် အတူ လှည့်လည်ကပြုရလေသည်။ အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာ အရှင်မြတ်အား သဒ္ဓါကြည်ဖြူ ဆွမ်းလှူခဲ့သောကောင်းမှုကို အမှီ ပြု၍ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ ရောက်ရလေသည်။

ရတနာ] ကပိလဝတ်နှင့် ကောလိယ ရန်စစ်ဖြစ်ကြခြင်း ၃၄၅

ကခြေသည်မကလေးထည်း ရဟန္တာထေရီမဖြစ်ခြင်း

သူဌေးသား ဘားရွှမ်းသမား ဥဂ္ဂသေန ရဟန္တာဖြစ်၍ ဟေိ-
ဘိက္ခု ရဟန်းပြုလေသော် ဥဂ္ဂသေန၏ ဇနီးဖြစ်သော ကခြေသည်
မကလေးသည်လည်း “ငါ့အရှင် လင်ယောက်ျား ဥဂ္ဂသေနသူဌေး
သားရွှမ်းသမား၏ အကြင်ဉာဏ်အလားသည် ရှိ၏။ ငါ၏ ဉာဏ်
အလားသည်လည်း ငါ့အရှင်လင်ယောက်ျား၏ ဉာဏ်အလား
အတိုင်းပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်” ဟု ရှေးကုသိုလ်နိုးဆော် အကြံ
ကောင်းဖြစ်ပေါ်၍ ဘိက္ခုနီမတို့ထံ ရဟန်းမ ပြုလေ၏။ ထိုသို့
ရဟန်းမ ပြုပြီးနောက် ရဟန်းတရားပွားများကြီးကုတ် အားထုတ်
သဖြင့် အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာထေရီမ အဖြစ်သို့ ရောက်
လေ၏။

ဥဂ္ဂသေန၏ ရှေးအတိတ်ကံ အကြောင်း
ပြီး၏။

ကပိလဝတ်သာကီဝင်မင်းတို့နှင့် ကောလိယသာကီဝင်မင်းတို့
ဇရာဟိဏီမြစ်ကို အမှီပြု၍ ရန်စစ်ဖြစ်ကြခြင်းအကြောင်း

ကပိလဝတ်သာကီဝင်မင်းတို့နှင့် ကောလိယ သာကီဝင်မင်း
တို့သည် ကပိလဝတ်ပြည်နှင့် ကောလိယပြည် နှစ်ပြည်ထောင်တို့
အကြား ရောဟိဏီ မည်သောမြစ် (= ရောဟိဏီ မည်သော
ချောင်း) ကို ကန်ဘောင်ဆည်ရိုး တခုတည်းဖြင့် ဆိုပိတ်ဆီးတား
ကြလျက် နှစ်ဦးနှစ်ဖက် သင့်တင့်ညီညွတ်စွာ သူတခါကိုယ်တလှည့်
ရေကို ဆောင်သွင်း၍ လယ်လုပ်ခြင်းအမှုကို ပြုကြကုန်၏။

ထိုအခါ နယုန်လ၌ ရေအင်အား နည်းပါးသဖြင့် ကောက်
စပါးပင်များ ညှိုးနွမ်းကုန်လတ်သော် နှစ်ပြည်ထောင်သား
လယ်သမားတို့သည် အစည်းအဝေးပြုလုပ်ကြ၍ ထိုအစည်းအဝေး
၌ ကောလိယပြည်သား လယ်သမားတို့က—

“အချင်းတို့……ဤဆည် (ဆယ်) အတွင်းရှိ အနည်း
ငယ်သော ရေကို နှစ်ဦးနှစ်ဖက် ခွဲဝေ ယူဆောင်ကြလျှင်

သင်တို့အတွက်လည်း လုံလောက်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ ငါတို့ အတွက်လည်း လုံလောက် လိမ့်မည် မဟုတ်၊ ငါတို့၏ ကောက်ပင်များကား ရေတကြိမ်သွင်းသဖြင့်ပင် မှည့်ရင့် အောင်မြင်ပါလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် ဤအနည်းငယ်သော ရေကို ငါတို့အား ပေးကြပါကုန်” —

ဟူ၍ တင်ပြပြောဆိုကြလေသည်။ ကဝိလဝတ်ပြည်သား လယ် သမားတို့ကလည်း—

“အချင်းတို့... သင်တို့သည် မိမိတို့၏ စပါးကျိုကြတို့ကို စပါးအပြည့်ထည့်ကြကာ စိတ်အေး လက်အေး တည်နေ ကြသည့်အခါ ငါတို့သည် (မျက်နှာငယ်ဖြင့်) ရွှေ ငွေ အသပြာ ရတနာတို့ကို ယူဆောင်ကြကာ တင်းတောင်း အိတ်ခွံစသည်တို့ကို လက်စွဲကြကုန်လျက် သင်တို့၏ အိမ် ပေါက်ဝ၌ လှည့်လည်၍ မဝယ်နိုင်ကြပါ၊ ငါတို့၏ ကောက်ပင်များသည်လည်း ရေတကြိမ် သွင်းသဖြင့်ပင် မှည့်ရင့်အောင်မြင်ပါလိမ့်မည်၊ ထို့ကြောင့် ဤအနည်းငယ် သော ရေကို သင်တို့ ခယူကြပဲ ငါတို့အား ပေးကြ ပါကုန်” —

ဟူ၍ တင်ပြပြောဆိုကြလေသည်။ ထိုအခါ တဖက်နှင့်တဖက် အကြိတ်အနယ် ဖြစ်ကြကာ “ငါတို့က ဘယ်နည်းနှင့်မျှ ပေးမည် မဟုတ်၊ (အခြားတဖက်ကလည်း) ငါတို့ကလည်း ဘယ်နည်းနှင့်မျှ ပေးမည်မဟုတ်” ဟူ၍ အငြင်း ပွားကြပြီးလျှင် လယ်သမား တယောက်က တဖက်မှ လယ်သမားတယောက်အား ရိုက်နှက် ပုတ်ခတ်လေ၏၊ အရိုက်ခံရသော လယ်သမားကလည်း အခြား တဖက် ဗယ်သမားအား ရိုက်နှက်ပြန်လေ၏၊ ဤနည်းဖြင့် လယ် သမား အချင်းချင်း အပြန်အလှန်ရိုက်နှက် ပုတ်ခတ်ရာမှ အစ ပြုကာ (အမှိုက်က စ၍ ပြာသာဒ်ကို မီးလောင်သည့် အလား) မင်းတို့၏ အမျိုးဇာတ်ကို ထိခိုက်ပြောဆိုကြကာ ခိုက်ရန်ပွားကြ လေကုန်၏။ ပွားကြပုံမှာ—

ရတနာ] ကပိလဝတ်နှင့် ကောလိယ ရန်စစ်ဖြစ်ကြခြင်း ၃၄၇

“အမောင်တို့က ကပိလဝတ် သာ ကီဝင် မင်း တို့ကို အားကိုးတခု အမှီပြုယူကြကာ ကြီးဝါးကြဘိ၏။ မောင်တို့ အားကိုးသည့် ယင်းကပိလဝတ် သာကီဝင်မင်းတို့ကား အိမ်ခွေး တောခွေးများပမာ မိမိ၏ နှမရင်းများနှင့် အိမ်ထောင်ဖက် ပြုကြကုန်၏။ ထို သာကီဝင်မင်းတို့၏ ဆင်များ၊ မြင်းများ၊ ကာလက်နက်များသည် ငါတို့ အဖို့ရာ ဘာများပြုလုပ်နိုင်စွမ်းမည်နည်း” —

ဟု ကောလိယမင်းတို့၏ လယ်သမားများက ထိပါးပြောဆိုကြ လေသော် ကပိလဝတ် သာကီဝင်မင်းတို့၏ လယ်သမားများ ကလည်း—

“အမောင်တို့က ရောဂါကြီးစွဲသူ အနုကလေးတွေကို လက် ကိုင် ထား ပြီး ငါတို့အား ယခု ကြီးဝါးကြခြင်း ဖြစ်သည်။ မောင်တို့အားကိုးသည့် ယင်းကောလိယမင်း တို့ကား ပြည်နှင့်ဒဏ် ခံရသဖြင့် ကိုးကွယ်ရာမရှိကြပဲ တိရစ္ဆာန်တို့ကဲ့သို့ ကလောပင်ခေါင်း၌ ခိုအောင်းနေထိုင် ကြရသူများဖြစ်သည်။ ထိုကောလိယမင်းတို့၏ ဆင်များ၊ မြင်းများ၊ ကာလက်နက်များသည် ငါတို့အဖို့ရာ ဘာများ ပြုလုပ်နိုင်စွမ်းမည်နည်း” —

ဟု အညံ့မခံ ရန်တွေ့စကား ပြောကြားကြပြန်လေသည်။ ထို နှစ်ဖက်သော လယ်သမားတို့သည် မြို့သို့ အသီးအသီး ပြန်သွား ကြပြီးလျှင် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးဆိုင်ရာ အမတ်ကြီးတို့အား တိုင်ကြားပြောဆိုကြသဖြင့် မင်း တို့ ၏ နားအထိ ထိုသတင်း ပေါက်ရောက်လေသော် “နှမတို့နှင့်အတူ အိမ်ထောင်ဖက် ပြုကြ သော ငါတို့၏ စွမ်းရည်နှင့်အင်အားကို ထင်ရှားပြကုန်အံ့” ဟု ကြီးဝါးကာ သာကီဝင်မင်းတို့က စစ်ဆင်ကြလျက် ပြည်မှ ထွက်ခဲ့ ကြကုန်၏။ ကောလိယမင်းတို့လည်း “ကလောပင်ခေါင်း အောင်း သော ငါတို့၏ စွမ်းရည်နှင့်အင်အားကို ထင်ရှားပြကြကုန်အံ့” ဟု ကြီးဝါးကာ စစ်ကြီးဆင်လျက် ပြည်မှ ထွက်ခဲ့ကြကုန်၏။

ထိုအချိန်၌ကား မြတ်စွာဘုရားသည် သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်
 ကျောင်း၌ ဝိစိတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူဆဲဖြစ်သည်။ သာကီဝင်မင်း
 ကောလိယမင်း နှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့ ညနေချမ်းအချိန် စစ်ဆင်၍
 ထွက်ကြတော့ မည့်ထိုနေ့၌ မြတ်စွာဘုရားသည် မိုးသောက်
 အားကြီး လင်းခါနီး၌ ထာဏ္ဍဇောကကို ကြည့်ရှုတော်မူလတ်
 သည်တွင် ဤနှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့ စစ်ကြီးခင်းလျက် ထွက်ကြ
 မည့်အရေးကို မြင်တော်မူပြီးလျှင် “ငါဘုရား ကြွသွားသော် ဤ
 ခိုက်ရန်မူသည် ငြိမ်းလိမ့်မည်လော၊ မငြိမ်းလိမ့်မည်လော” ဟု
 ဆင်ခြင်တော်မူသောအခါ “ငါဘုရားသည် နှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့
 စစ်ခင်းကြမည့်အရပ်သို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် ခိုက်ရန်မူ ငြိမ်းစိမ့်
 သောငှါ ဖန္ဒနဇာတ်၊ ဒုဗျာဘဇာတ်၊ လဠာကိကဇာတ် = ဤဇာတ်
 သုံးဇာတ်တို့ကို ဟောဆိုရလိမ့်မည်။ ထိုအခါ ခိုက်ရန်မူသည်
 ငြိမ်းအေးပေလိမ့်မည်။ ထိုနောက် ညီညွတ်ခြင်း၏အကျိုးကို ပြဆို
 ရန် ရုက္ခမဗ္ဗဇာတ်၊ ဝဇ္ဇကဇာတ် = ဤနှစ်ဇာတ်တို့ကို ဟောပြီးလျှင်
 အတ္တဒဏ္ဍသုတ်ကို ဟောဆိုရလိမ့်မည်။ တရားဒေသနာကို
 ကြားနာကြပြီးလျှင် နှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့သည် တဖက် တဖက်
 လျှင် နှစ်ရာငါးဆယ် နှစ်ရာငါးဆယ်စီသော မင်းသားတို့ကို
 ငါဘုရားအား ရဟန်းပြုရန် ပေးကြလိမ့်မည်။ ငါဘုရားသည်
 ထိုမင်းသားငါးရာတို့ကို ရဟန်းပြုပေးရလိမ့်မည်။ ထိုအခါ မဟာ-
 သမယ အစည်းအဝေးကြီး ဖြစ်လိမ့်မည်” ဟု ဆုံးဖြတ်ပိုင်းခြား
 ထင်ရှားစွာ သိတော်မူလေ၏။

ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်တော်မူပြီးလျှင် စောစောပင် ကိုယ်လက်
 သုတ်သင်ခြင်းအမှု ပြုပြီးနောက် သာဝတ္ထိပြည်အတွင်း ဆွမ်းခံ
 လှည့်လည်တော်မူ၍ ဆွမ်းခံရာမှ ပြန်ကြွတော်မူလာသောအခါ
 ညနေချမ်းအချိန်ဝယ် ဝဇ္ဇကုဋီတိုက်တော်မှ ထွက်ကြွတော်မူ၍
 တဦးတယောက် အားမျှ ပန်ကြားပြောဆိုမှု ပြုတော်မမူပဲ
 ကိုယ်တော်တိုင်ပင် သပိတ်သင်္ကန်းကို ယူဆောင်ကာ ကြွတော်
 မူ၍ နှစ်ဖက်သောစစ်တပ်တို့၏အကြား အထက်ကောင်းကင်၌
 ထက်ဝယ် (တင်ပလွင်) ဖွဲ့ခွေ နေတော်မူပြီးလျှင် ထိုနှစ်ပြည်

ရတနာ]

ရန်ငြိမ်းကြောင်း တရားဒေသနာ

၃၄၉

ထောင်မင်းတို့အား သံဝေဂဖြစ်စေရန် နွေခင်းကြောင်တောင် အမှောင်ကြီး ကျရောက်စေရန် ဆံတော်မှ နီလရောင်ခြည်တော် များကို လွှတ်တော်မူလျက် ထိုင်နေတော်မူ၏။

ထိုအခါ နှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့ ထိတ်လန့်ကြစဉ်ပင် ကိုယ် တော်ကို ထင်စွာပြု၍ အဆင်းခြောက်ပါးရှိသော ဗုဒ္ဓရောင်ခြည် တော်တို့ကို လွှတ်တော်မူလေ၏။

**နှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့ ထက်နက်များကို
စွန့်ပစ်ကြခြင်း**

ကပိလဝတ်သာကီဝင်မင်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြင်ရ လျှင်ပင် “ငါတို့၏ ဆွေမျိုးမြတ်ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား သည် ကြွတော်မူလာပြီ၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ငါတို့၏ ခိုက်ရန်မူပျံ ကြကြောင်းကို ကောင်းစွာမြင်အပ်လေသလော” ဟု ကြံစည်ကြ၍ “ငါတို့သည် မြတ်စွာဘုရား ကြွလာတော် မူစဉ် ဘုရားမျက် မှောက်၌ သူတပါး၏ ကိုယ်ပေါ်၌ လက်နက်ကို ပစ်ချဖို့ရန် လုံးဝ မလျော်ကန် မထိုက်တန်။ ကောလိယမင်းတို့သည် ငါတို့ကို သတ် လိုမှု သတ်ကြကုန်စေ၊ ဖမ်းလိုမှု ဖမ်းကြကုန်စေ” ဟု တိုင်ပင်ဆုံး ဖြတ်ကြကာ လက်နက်များကို စွန့်ပစ်၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေ မြတ်နိုး ရှိခိုးနေထိုင်ကြလေကုန်၏။

ကောလိယမင်းတို့သည်လည်း ထိုနည်းအတူပင် ကြံစည်ကြ၍ လက်နက်များကို စွန့်ပစ်ကြကာ မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးနေထိုင်ကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ကောင်း ကင်မှ သက်ဆင်းတော်မူ၍ မွေ့လျော်ဖွယ် ကောင်းသော သဲ သောင်ပြင်အရပ်ဝယ် ခင်းထားအပ်သော ဘုရားနေရာတော်၌ အတုမရှိသော ဘုရား အသရေတော်ဖြင့် တင့်တယ်တော်မူလျက် ထိုင်နေတော်မူလေ၏။

ရန်ငြိမ်းကြောင်း တရားဒေသနာ

မြတ်စွာဘုရားသည် သီတော်မူလျက်ပင် “မြတ်သော မင်း အပေါင်းတို့... သင်တို့သည် အဘယ့်ကြောင့် ဤအရပ်သို့ လာ

ရောက်ကြသနည်း” ဟု မေးတော်မူလေလျှင် နှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့သည် “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... တပည့်တော်များသည် မြစ်ကို ကြည့်ရန်လည်း လာကြသည်မဟုတ်ပါ။ ရေကစားရန်လည်း လာကြသည်မဟုတ်ပါ။ စင်စစ်သော်ကား ဤသို့သောင်ပြင်၌ စစ်ကြီးခင်းရန် လာကြပါကုန်သည်ဘုရား” ဟု ပြန်ကြားလျှောက်ထားကြလေကုန်၏။

တဖန် မြတ်စွာဘုရားက “မြတ်သော မင်းအပေါင်းတို့... အဘယ်ဝတ္ထုကို အမှီအကြောင်းပြု၍ သင်မင်းတို့၏ ခိုက်ရန်မူသည် ဖြစ်သနည်း” ဟု မေးတော်မူလေလျှင် နှစ်ပြည်ထောင် မင်းတို့သည် “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... ရောဟိဏီဆည်ချောင်းရေကို အမှီအကြောင်းပြု၍ ခိုက်ရန်မူ ဖြစ်ပါသည်ဘုရား” ဟူ၍ ပြန်ကြားလျှောက်ထားကြလေကုန်၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက “မြတ်သော မင်းအပေါင်းတို့... ရောဟိဏီဆည်ချောင်းရေသည် အဘယ်မျှ အဖိုးထိုက်သနည်း” ဟု မေးတော်မူလေလျှင် နှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့က “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား ... ရောဟိဏီ ဆည်ချောင်း ရေမှာ အနည်းငယ်မျှသာ အဖိုးထိုက်တန်ပါသည်” ဟု ပြန်ကြားလျှောက်ထားကြသဖြင့် တဆင့်တက်၍ မြတ်စွာဘုရားက “မြတ်သောမင်းအပေါင်းတို့... မြေကြီးသည် မည်မျှ အဖိုးထိုက်တန်သနည်း” ဟု မေးတော်မူလေသော် နှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့သည် “အဖိုးအတိုင်းမသိ ထိုက်တန်ပါသည် ဘုရား” ဟူ၍ ပြန်ကြား လျှောက်ထားကြလေသည်။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက တိုက်ရိုက်အားဖြင့် “မြတ်သောမင်းအပေါင်းတို့... ခတ္တိယန္တယ်ရိုး မင်းအမျိုးတို့သည် အဖိုးမည်မျှ ထိုက်တန်ကုန်သနည်း” ဟု မေးတော်မူလေလျှင် “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... ခတ္တိယန္တယ်ရိုး မင်းအမျိုးတို့သည် အဖိုးအတိုင်းမသိ ထိုက်တန်ပါကုန်သည်ဘုရား” ဟူ၍ နှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့က တညီတညွတ်တည်း မြေကြားလျှောက်ထားသောအခါ မြတ်စွာဘုရားသည်—

ရတနာ]

ဖန္ဒနဇာတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း

၃၅၅

“မြတ်သော မင်းအပေါင်းတို့...အဖိုး အနည်းငယ်မျှသာ ထိုက်တန်သော ရောဟိဏီဆည်ချောင်းဖျော် အမှီပြု၍ အဘယ့်ကြောင့် အဖိုးအနုပင် ထိုက်တန်လှသည့် ခတ္တိယန္တယ်ရိုး မင်းအမျိုးတို့ကို ဖျက်ဆီးလိုကြသိသနည်း၊ မှန်၏—ခိုက်ရန်ငြင်းပွား အချင်းများခြင်း၌ တစ်စီးတစ်သာယာစွယ် မရှိချေ၊ မြတ်သော မင်းအပေါင်းတို့... ခိုက်ရန်ငြင်းပွား အချင်းများသောအားဖြင့် တဦးသော ရုက္ခစိုးနတ်၏ ဝက်ဝံတကောင်နှင့် ဖွဲ့အပ်သော ရန်ငြိုးသည် ဤဘဒ္ဒကပ်ကမ္ဘာတခုလုံး အစဉ်တစိုက် လိုက်ပါ ရောက်ရှိခဲ့ဘူးလေပြီ” —

ဟူ၍ မိန့်တော်မူပြီးလျှင် (တေရသကနိပါတ်လာ) ဖန္ဒနဇာတ်ကို ဟောတော်မူလေ၏။ ဖန္ဒနဇာတ် အကျဉ်းချုပ်ကား—

ဖန္ဒနဇာတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း

မြတ်သော မင်းအပေါင်းတို့... ရှေးလွန် လေပြီးသော အခါ ဗာရာဏသီပြည်အရပ်၌ မြဟ္မဒတ်မင်း မင်းပြုစဉ် မြို့ပြင်ပ၌ လက်သမားရွာတခု ရှိလေသည်။ ထိုရွာ၌ ပုဏ္ဏား လက်သမား တယောက်သည် တောမှ သစ်ပျဉ်တို့ကို ယူဆောင် ပြီးလျှင် ရထားပြုလုပ်ရောင်းချကာ အသက်မွေးမှု ပြုလုပ်၏။

ထိုအခါ ဟိမဝန္တာအရပ်၌ ကြို့ပင်ကြီးတပင် ရှိလေသည်။ ဝက်ဝံတကောင်သည် တောအရပ်ဝယ် အစာရှာခိုး စားသောက်ပြီးလျှင် လာလတ်၍ ထိုကြို့ပင်ကြီးအောက်၌ ချမ်းသာစွာ အိပ်နေလေ၏။ တနေ့သ၌ လေပြင်း တိုက်လတ်သော် ကြို့ပင်ကိုင်းခြောက်တခုသည် ကျိုးပြတ်၍ ဝက်ဝံ၏ ကျောက်ကုန်းထက်၌ ဖိမိလေ၏။ ဝက်ဝံသည် ကျောက်ကုန်းအနည်းငယ် နာကျင်ကာ အလန့်တကြားထ၍ ပြေးသွားပြီးလျှင် တဖန်ပြန်လှည့်၍ လာလမ်းကို ကြည့်ရှုစုံစမ်းသည်ရှိသော် ရန်သူတစုံတရာကို မမြင်သဖြင့်—

“ငါ့ကို လိုက်ပါဖမ်းအုပ်သည့်ရန်သူ ခြင်္သေ့၊ သစ်၊ ကျား တဦးသားမျှ မရှိချေ၊ စင်စစ်သော်ကား ဤကြို့ပင်၌

မြစ်ပွား နေထိုင်သော ရုက္ခစိုးနတ်သည် ငါ့ကြို့ပင် အောက်၌ အိပ်နေသည်ကို မနာလိုမနှစ်သက်လေယောင် တကာ၊ ရှိစေဦးတော့၊ ငါကား စဉ်းစား၍ လက်စား ချေအံ့” ဟု အရာမဟုတ်သည်၌ ရန်ငြိုးဖွဲ့ကာ ကြို့ပင်ကို အစွယ်မြင့်ထိုး လက်သည်းမြင့်ကုပ် ပုတ်ခတ်ပြီးလျှင် “ငါသည် သင့်သစ်ပင်၏ အရွက်ကိုလည်း မစား၊ အကိုင်း ကိုလည်း ငါမချိုး၊ ဤကြို့ပင်အောက်၌ ငါမှတပါး နေကြ သည့် သားကောင်များကို သင်တား နာလို၏၊ ငါ့ကိုကား သင်မနာလို၊ ငါ့မှာ ဘာအပြစ်ရှိသနည်း၊ နှစ်ရက် သုံးရက်မျှ ဆိုင်းတွင့်လင့်ဦး၊ (နှစ်ရက် သုံးရက်ကြာလျှင်) သင်ရုက္ခစိုး၏ ကြို့ပင်ကို အမြစ်ပါမကျန် နုတ်စေပြီးလျှင် အပိုင်းအပိုင်း ဖြတ်စေမည်” —

ဟု ရုက္ခစိုးနတ်ကို မြိမ်းချောက်ကြိမ်းမောင်းပြီးလျှင် သစ်ပင်ကို ဖျက်ဆီးနိုင်မည့် ယောက်ျားတယောက်ကို စုံစမ်းရှာဖွေ စောင့် မျှော်လျက် ကြို့ပင်၏ အနီးအပါးမှာပင် ကျက်စားနေလေ၏။

ထိုအခါ ပုဏ္ဏားလက်သမားသည် အဖော်လူနှစ်ယောက် သုံးယောက်တို့ကို ခေါ်ယူခဲ့ကာ ရထားပြုလုပ်ရန် သစ်သားရှာလို သည့်အတွက် ယာဉ်ငယ်ဖြင့် ထိုတောအရပ်သို့ သွားရောက်၍ တနေရာ၌ ယာဉ်ငယ်ကိုထားခဲ့ပြီး ဝဲခွင် (မားမ) ပုဆိန်တို့ကို လက်စွဲကိုင်ဆောင်ကာ ရထားပြုလုပ်၍ကောင်းမည့် သစ်ပင် များကို စုံစမ်းရှာဖွေလျက် ကြို့ပင်၏ အနီးသို့ ရောက်ရှိလာ လေ၏။

ဝက်ဝံသည် ထိုပုဏ္ဏားလက်သမားကို မြင်လေလျှင် “ယနေ့ ငါသည် ရန်သူ့ကျောက်ကုန်းကို ရှုကြည့်မှ သင့်တော်တော့မည်” ဟု ကြံစည်လျက် သွားပြီးလျှင် ကြို့ပင်ရင်း၌ ရပ်တည်ကာ နေလေ၏။ လက်သမားသည်လည်း ထိုထိုဤဤကြည့်ရှုကာ ကြို့ပင် အနီးမှ သွားလေသော် ဝက်ဝံသည် “ပုဏ္ဏားလက်သမား ကျော် လွန်၍မသွားမီ ပြောကြားပေအံ့” ဟု ကြံစည်၍ —

(၁) ကုဋ္ဌာရိဟတ္ထော ပုရိသော၊
 ဝနမောဂယု တိဋ္ဌသိ။
 ပုဋ္ဌော မေ သမ္မ အက္ခာဟိ၊
 ကိံ ဒါရုံ ဆေတုမိစ္ဆသိ။

အမောင် ယောက်ျား... ဓားမလက်စွဲကာ အမောင်
 ယောက်ျားသည် ဤတောအတွင်း သက်ဝင်ရပ်တည်
 နေ၏။ အို အဆွေ... ငါမေးအပ်သော သင်သည် ငါ့အား
 အမှန်အတိုင်း ဖြေကြားပါလော့။ သင်သည် အဘယ်သစ်ကို
 ဖြတ်တောက်လိုပါသနည်း—

ဟူသော ဤ ပဌမ (အမေး) ဂါထာကို ရွတ်ဆိုလေ၏။

ပုဏ္ဏားလက်သမားသည် ဝက်ဝံ၏စကားကို ကြားလေလျှင်
 “အမောင်တို့... အံ့ဖွယ်ရှိစွာ၊ ငါသည် ဤအခါမှ ရှေးအခါတုန်းက
 သားကောင်က လူ့စကားပြောကြားသည်ကို မမြင်ဘူး မကြား
 ဘူးချေ။ ထူးထူးခြားခြား လူ့စကားပြောသော ဤဝက်ဝံသည်
 ရထားပြုလုပ်ရန် ကောင်းမွန်သော သစ်သားကို သိပေလိမ့်မည်။
 ထိုဝက်ဝံကို ငါမေးဦးအံ့” ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင်—

(၂) ဣဿော ဝနာနိ စရသိ၊
 သမာနိ ဝိသမာနိ စ။
 ပုဋ္ဌော မေ သမ္မ အက္ခာဟိ၊
 ကိံ ဒါရုံ နေမိယာ ဒဋ္ဌံ။

အိုဝက်ဝံမင်း... အသင်ဝက်ဝံမင်းသည် မြေညီမညီ
 တော ထို ဤသို့ လှည့်လည် ကျက်စားသူ ဖြစ်ပါသည်။
 အဆွေတော်ဝက်ဝံမင်း... ငါမေး အပ် သော သင်သည်
 ငါ့အား အမှန်အတိုင်း ဖြေကြားပါလော့။ အဘယ်သစ်
 သည် ရထား အကွပ်ပြုလုပ်ရန် အခိုင်ခံ့ဆုံးဖြစ်ပါသ
 နည်း—

ဟု ဤဒုတိယ (အမေး) ဂါထာကို ရွတ်ဆိုလေ၏။ ထိုစကားကို
 ကြား၍ ဝက်ဝံသည် “ယခု အခါ ငါ၏ စိတ်နှလုံးအလိုဆန္ဒကား

အထွတ်အထိပ်ရောက် ပြီးမြောက် အောင်မြင်တော့မည်” ဟု ကြံစည်၍—

(၃) နေဝ သာလော န ခဒိရော၊
နာဿကဏ္ဍော ကုတော ဓဝေါ။
ရုက္ခော စ ဖန္ဒနော နာမ၊
တံ ဒါရုံ နေမိယာ ဒဋ္ဌံ။

အိုအဆွေတော်ပုဏ္ဏား... ပိတောက်သားသည်လည်း ရထားအကွပ်ပြုလုပ်ရန် မခိုင်မာ၊ ရှားသားသည်လည်း ထိုနည်း၎င်းပင်၊ အင်ကြင်းသားသည်လည်း ထိုနည်း၎င်းပင်၊ မျောက်ငိုသားမှာ အဘယ်ဆိုဖွယ်ရှိအံ့နည်း (မခိုင်မာသည်သာ)။ စင်စစ်သော်ကား ကြို့ပင်ခေါ်သောသစ်ပင် တမျိုးရှိ၏။ ထိုကြို့သားသည် ရထားအကွပ် ပြုလုပ်ရန် အခိုင်ခံ့ဆုံးဖြစ်ပါသည်—

ဟူသော သုံးခုမြောက်ဂါထာကို ရွတ်ဆိုလေ၏။ လက်သမား ပုဏ္ဏားသည် ထိုစကားကို ကြားရ၍ အားရဝမ်းမြောက်ဖြစ်ရှိကာ “ငါကား ယနေ့ နေ့ကောင်းရက်သာဖြင့် တောသို့ ဝင်ခွဲမိချေပြီ တကား၊ တိရစ္ဆာန်ဖြစ်သော ဝက်ဝံကပင် ငါ့အား ရထားပြုလုပ်ရန် ကောင်းမွန်သော သစ်သားကို ပြောကြားပေ၏၊ ဩ... ကောင်းလေစွာ” ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင် ကြို့ပင်အကြောင်းကို မေးလိုရကား—

(၄) ကီဒိသာနိဿ ပတ္တာနိ၊
ခန္ဓော ဝါပန ကီဒိသော။
ပုဋ္ဌော မေ သမ္မ အက္ခာဟိ၊
ယထာ ဇာနေမု ဖန္ဒနံ။

အဆွေတော်ဝက်ဝံ... ကြို့ပင်၏ အခက်အရှက်များ ကား အဘယ်သို့ပါနည်း၊ ထိုပြင် ကြို့ပင်၏ ပင်စည်ကား အဘယ်သို့ပါနည်း၊ အဆွေတော်ဝက်ဝံ... ငါမေးအပ်

သော သင်သည် ကြို့ပင်အကြောင်း ကောင်းကောင်း
သိနိုင်အောင် ငါ့အား ဖြေကြားစေချင်ပါသည်—

ဟူသော ဤစတုတ္ထဂါထာကို ရွတ်ဆိုမေးမြန်းလေ၏။ ထိုအခါ
ဝက်ဝံသည် ပုဏ္ဏားအား ဖြေကြားလိုသည်ဖြစ်၍—

(၅) ယဿ သာခါ ပလမ္မန္တိ၊
နမန္တိ န စ ဘဉ္ဇရေ။
သော ရုက္ခော ဖန္ဒနော နာမ၊
ယဿ မူလေ အဟံ ဌိတော။

(၆) အရာနံ စက္ကနာဘိနံ၊
ဤသာနေမိရထဿ စ။
သဗ္ဗဿ တေ ကမ္မနိယော၊
အယံ ဟေဿတိ ဖန္ဒနော။

အဆွေတော် ပုဏ္ဏား... အကြင်သစ်ပင်၏ အကိုင်း
အခက်များသည် ညွတ်ကွေးလျက် တွဲလျား ကျကုန်၏။
ကျိုးလည်းမကျိုးလွယ်ကုန်၊ (မျှင်း၍ ခံကုန်၏)။ အကြင်
သစ်ပင်၏ အရင်း၌ ငါသည် ရပ်တည်နေ၏။ ထိုသစ်ပင်
သည်ပင် ကြို့ပင်ဖြစ်ပါတော့၏။ ဤကြို့ပင်သည် သင့်
အဖို့ရာ ထောက်အကန့်၊ ဘီး၊ ပုံတောင်း၊ ဝင်ရိုး၊ ရထား
အကွပ်၊ (ထိုမှကြွင်းသည့်) အလုံးစုံသော ရထားအစိတ်
အင်္ဂါပြုလုပ်ရန် အလွန်ကောင်းပါလိမ့်မည်—

ဟူသော နှစ်ဂါထာကို ရွတ်ဆိုပြောကြားပြီးလျှင် ဝက်ဝံသည်
ဝမ်းမြောက် နှစ်သက်သော စိတ်ရှိကာ သင့်လျောက်ပတ်သော
အရပ်၌ ကျက်စားသွားလာလေ၏။

ပုဏ္ဏားလက်သမားသည်လည်း သစ်ပင်ကို ဖြတ်ဖို့ရန် စီမံအား
ထုတ်လေ၏။ ထိုအခါ ကြို့ပင်စောင့်နတ်သည် “ငါသည် ထိုဝက်ဝံ
အပေါ်၌ တစုံတရာကိုမျှ မပစ်ချမိပါဘဲလျက် ဤဝက်ဝံသည် အရာ
မဟုတ်သည့်၌ ရန်ငြိုးကို ဖွဲ့ပြီးလျှင် ငါ၏ ဗိမာန်ကို ပျက်စီးအောင်

ကြံဆောင်စီမံလေပြီ၊ ငါ၏ ဗိမာန် ပျက်စီးလျှင် ငါလည်း ပျက်စီး ရချေတော့မည်၊ ဥပါယ်တမျှဖြင့် ဤဝက်ဝံကိုလည်း ပျက်စီးစေ တော့အံ့” ဟူ၍ ကြံစည်ပြီးလျှင် ကြို့ပင်စောင့်နတ်သည် အလုပ် သမား ယောက်ျားအသွင် ဖန်ဆင်း၍ လက်သမား ပုဏ္ဏား၏ အနီးသို့ လာရောက်ကာ “အို ယောက်ျား... သင်သည် နှစ်သက် ဖွယ်သော ကြို့ပင်ကြီးကို ရအပ်ခဲ့လေပြီ၊ ဤကြို့ပင်ကြီးကို ဖြတ် တောက်ပြီးလျှင် အဘယ်ဝတ္ထုကို အသင်ပြုမည်နည်း” ဟူ၍ မေး လေ၏။ “ရထားအကွပ်ကို ပြုလုပ်ပါအံ့” ဟု လက်သမား ပုဏ္ဏား သည် ဖြေကြားလေ၏။

“ဤ ကြို့သားဖြင့် ရထား ပြုလုပ်လျှင် ကောင်းသည် ဟူ၍ သင့်အား အဘယ်သူက ပြောကြားအပ်သနည်း” ဟု ကြို့ပင်စောင့် နတ်က မေးလတ်သည်တွင် လက်သမား ပုဏ္ဏားသည် “ဝက်ဝံ တကောင်က ပြောကြားအပ်ပါသည်” ဟု ဆိုလေ၏။ ထိုအခါ ကြို့ပင်စောင့်နတ်သည် “အိုယောက်ျား... ကောင်း၏၊ ထိုဝက်ဝံ သည် သင့်အား ကောင်းသည်ကို ညွှန်ကြား ပြောဆိုအပ်ပေပြီ၊ ဤကြို့သားဖြင့် သင်တည်ဆောက်မည့်ရထားသည် ထိုဝက်ဝံ ပြောသည့်အတိုင်း တင့်တယ် ကောင်းမြတ်ပါလိမ့်မည်။ ကျွန်ုပ် အကြံတခု ပေးလိုပါသည်မှာ... ဝက်ဝံ၏ လည်ပင်းရေကို ခွါ၍ လက်လေးသစ် (လေးလက်မ) ခန့်အရပ်၌ သံပြားဖြင့် ပတ်အပ် သကဲ့သို့ ရထားအကွပ်အဝန်းကို ရစ်ပတ်ခဲ့သော် ရထားအကွပ် လည်း ပို၍ခိုင်ပါလိမ့်မည်။ များစွာသော ဥစ္စာကိုလည်း ရပါလိမ့် မည်” ဟူ၍ အကြံပေးစကား ပြောကြားလေ၏။

“အိုအမောင်... ဝက်ဝံရေကို ဘယ်က ရနိုင်ပါမည်နည်း” ဟု လက်သမားပုဏ္ဏားက မေးလေသော် ကြို့ပင်စောင့်နတ်သည်—

“အိုယောက်ျား ... အမောင်သည် ကလေးသူငယ် ဖြစ်သလား၊ သင့်အတွက်တာ ဤကြို့ပင်ကြီးကား အသက် မရှိသည့်အတွက် ဤ တောထဲမှာ တည်မြဲ တည်နေကာ အရပ်တပါး ထွက်ပြေးသွားလိမ့်မည်မဟုတ်ပါ၊ အမောင်

သည် ကြို့ပင်အကြောင်း ပြောကြားသည့် ပက်ဝံ၏ အထံ
 သို့ သွားပြီးလျှင် “အိုအရှင် ဝက်ဝံ... အရှင် ညွှန်ပြအပ်
 သည့် ကြို့ပင်ကို အဘယ်နေရာက ဖြတ်ရပါမည်နည်း”ဟု
 လှည့်ဖြားခေါ်ဆောင်ခဲ့ပါလော့။ ထိုအခါ ကြောက်လန့်
 ရှိရှာခြင်း အလျှင်းမရှိပဲ “ဤနေရာ ဤနေရာ၌ ဖြတ်လော့”
 ဟု နှုတ်သီးရှည်ကြီးကို ဆန့်တန်းကာ ညွှန်ကြားပြသမည့်
 ထိုဝက်ဝံကို ထက်လှစွာသော ပုဆိန်ဖြင့် ခုတ်သတ်လျက်
 အသက်ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်စေ၍ အရေကို ခွဲယူပြီးလျှင်
 ဆူးဖြူးသောအသားကို စားပြီးမှ ဤကြို့ပင်ကို ဖြတ်တောက်
 လော့” —

ဟု ရန်အမှုကို ဖြစ်စေလေတော့၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ထို
 အကြောင်းကို ထင်ရှားပြတော်မူလိုသည်ဖြစ်၍ ဤဆိုလတ္တံ့သော
 သုံးဂါထာတို့ကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။

(၇) ဣတိ ဖန္ဒနရက္ခောပိ၊
 တာဝဒေ အဇ္ဈဘာသထ။
 မယုမ္ဗိ ဝစနံ အတ္ထိ၊
 ဘာရဒ္ဒါဇ သုဏောဟိ မေ။

(၈) ဣဿဿ ဥပက္ခန္ဓမ္မာ၊
 ဥက္ကစ္စ စတုရဂုံလံ။
 တေန နေမိံ ပသာရေသိ၊
 ဧဝံ ဒဋ္ဌတရံ သိယာ။

(၉) ဣတိ ဖန္ဒနရက္ခောပိ၊
 ဝေရံ အပ္ပေသိ တာဝဒေ။
 ဇာတာနဉ္စ အဇာတာနံ၊
 ဣဿာနံ ဒုက္ခမာဝဟိ။

(၇) မင်းအပေါင်းတို့...ဤသို့လျှင် ကြို့ပင်စောင့်နတ်
 သည်လည်း ထိုခဏ၌ ဤသို့ပြောဆို၏- (ပြောပုံမှာ)
 ဘာရဒ္ဒါဇနွယ်ဖွား အိုပုဏ္ဏား... ငါ့မှာလည်း (သင့်အား)

အကြံပေးစကား ပြောကြားရန်ရှိပါ၏။ ငါ၏စကားကို လည်း နာပါဦးလော့။

(၈) ဝက်ဝံ၏ ပခုံး (လည်ကုပ်) မှ လက်လေးသစ်ခန့် အရေကို ဖြတ်ယူပြီးလျှင် ထိုဝက်ဝံရေဖြင့် ရထားဘီး အကွပ်ကို ရစ်ပတ်ဝန်းရံပါလော့။ ဤသို့ပြုသည်ရှိသော် ရထားဘီးအကွပ်သည် ပို၍ခိုင်မာပါလိမ့်မည်။

(၉) မင်းအပေါင်းတို့... ဤသို့လျှင် ကြို့ပင်စောင့်နတ် သည်လည်း ထိုခဏ၌ ရန်အမှုကို ဖြစ်စေလေပြီ။ ဖြစ်ပြီး ဖြစ်လတ္တံ့သော ဝက်ဝံအပေါင်းတို့၏ ဆင်းရဲဒုက္ခကို ဆောင်လေပြီ။ ။(ဤ ဂါထာတို့ ကား အဘိသမ္မုဒ္ဓ ဂါထာ = မြတ်စွာဘုရားရှင် ဟောတော်မူအပ်သော ဂါထာတို့တည်း)။

ပုဏ္ဏားလက်သမားသည် ကြို့ပင်စောင့်နတ်၏ အကြံပေး စကားကို ကြားရ၍ “ဩ... ယနေ့ကား ငါ့အတွက်တာ မင်္ဂလာ ရှိသော နေ့ပေတည်း” ဟု အံ့ဩစကား ပြောကြားမြှက်ဆိုပြီးလျှင် ဝက်ဝံကိုလည်းသတ် ကြို့ပင်ကိုလည်း ခုတ်ဖြတ်၍ မိမိနေရပ်သို့ ပြန်လေ၏။ ထိုအကြောင်းကို ပြတော်မူကာ ဩဝါဒစကား မိန့်ကြားတော်မူလို၍ ဤ ဆိုလတ္တံ့သော အဘိသမ္မုဒ္ဓဂါထာတို့ကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူ၏—

(၁၀) ဣစ္စေဝံ ဖန္ဒနော ဣဿံ၊
ဣဿော စ ပန ဖန္ဒနံ။
အညမညံ ဝိဝါဒေန၊
အညမညမဃာတယံ။

မင်းအပေါင်းတို့... ဤသို့လျှင် ကြို့ပင်စောင့်နတ်က လည်း ဝက်ဝံကို၊ ဝက်ဝံကလည်း ကြို့ပင်စောင့်နတ်ကို အချင်းချင်း အပြန်အလှန် ခိုက်ရန်မူပြုကြသဖြင့် အချင်း ချင်း အပြန်အလှန် သတ်ဖြတ်ကြလေပြီ။

(၁၁) ဧဝမေဝ မနုဿာနံ၊
 ဝိဝါဒေါ ယတ္ထ ဇာယတိ။
 မယူရနစ္စံ နစ္စန္တိ၊
 ယထာ တေ ဣဿဖန္ဒနာ။

မင်းအပေါင်းတို့... ဤအတူပင်လျှင် အကြင်အရပ်၌ လူတို့၏ ခိုက်ရန်ငြင်းပွား အချင်းများမှုသည် ဖြစ်၏။ ထိုအရပ်၌ လူတို့သည် ဝက်ဝံနှင့် ကြို့ပင်စောင့်နတ်တို့ပမာ ဒေါင်းက-သကဲ့သို့ က-ကြကုန်၏။ (ဥဒေါင်းများ က-ကုန်သည်ရှိသော် လျှို့ဝှက်အပ်သော အင်္ဂါဇာတ်ကို ထင်ရှားပြကုန်ဘိသို့ ဤအတူ လူများသည်လည်း ခိုက်ရန်မှု ဖြစ်ကုန်လတ်သော် အချင်းချင်း လျှို့ဝှက်ရမည့်အကြောင်းကို ထင်ရှားဖော်ပြကြသဖြင့် ဥဒေါင်းက က-ကြသည် မည်ကုန်၏ဟု ဆိုလိုသည်။)

(၁၂) တံ ဝေါ ဝဒါမိ ဘဒ္ဒိ ဝေါ၊
 ယာဝန္တေတ္ထ သမာဂတာ။
 သမ္မောဒထ မာ ဝိဝဒထ၊
 မာ ဟောထ ဣဿဖန္ဒနာ။

မင်းအပေါင်းတို့... သို့ရကား သင်မင်းအပေါင်းတို့ကို ငါဘုရား ဆုံးမစကား ဟောကြားလိုသည်မှာ သင်မင်း အပေါင်းတို့အဖို့ရာ ကောင်းခြင်း = မင်္ဂလာ ဖြစ်ပါစေသ တည်း။ ဤရောဟိဏီမြစ် (ချောင်း) အတွင်း စည်းဝေး မိကြသော သင်မင်းအပေါင်းတို့သည် ဂင်္ဂါ၊ ယမုနာ မြစ် ရေနှစ်မြာကဲ့သို့ ကောင်းစွာ နှီးနှော မေတ္တာချင်းရောကြ ပါကုန်လော့။ ခိုက်ရန်ငြင်းပွား အချင်းမများကြပါကုန်လင့်၊ ဝက်ဝံနှင့်ကြို့ပင်စောင့်နတ်တို့နှင့် တူကြသောသူများ မဖြစ် ကြပါကုန်လင့်။

(၁၃) ဘာမဂ္ဂိမေဝ သိက္ခေထ၊
 ဗုဒ္ဓေ ဟေတံ ပသံသိတံ။
 သာမဂ္ဂိရတော ဓမ္မဋ္ဌော၊
 ယောဂက္ခေမာ န ဓိသတိ။

မင်းအပေါင်းတို့... ညီညွတ်ရန်ကိုသာ ကျင့်ကြံအား ထုတ်ကြကုန်လော့။ မှန်၏- ဤညီညွတ်ခြင်းကို အဆူဆူ သော ဘုရားရှင်တို့သည် ချီးမွမ်းအပ်ပေ၏။ ညီညွတ်ခြင်း၌ မွေ့လျော်ပျော်ပိုက်ကာ သုစရိုက်ဆယ်ပါး တရား၌တည် သော သူသည် ယောဂလေးတန် ကုန်ရာမှန်သည့် နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာမှ မလျှောကျ မဆုံးရှုံးချေ။

နှစ်ဖက်သော သာကီဝင်မင်းအပေါင်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားအပ်သည့် တရားစကားကို ကြားနာကြရ၍ အချင်းချင်း ညီညွတ်ကြလေကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤတရားဒေသနာကို ဆောင်တော်မူပြီး လျှင် “ထိုစဉ်အခါ ထိုကြို့ပင်စောင့်နတ်နှင့် ဝက်ဝံတို့၏ ခိုက်ရန်မှု ပြုကြခြင်း အကြောင်းကို ကိုယ်တိုင် တွေ့ရှိသိမြင်ကာ ထိုတော အုပ်၌ စိုးအုပ်နေထိုင်သော နတ်မင်းသည် ယခုအခါ ငါဘုရား ဖြစ်လာပြီ” ဟူ၍ ဇာတ်တော်ကို ပေါင်းတော်မူ၏။

ပန္နုနဇာတ်ပြီး၏။

ရုဗ္ဗုဘဇာတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း

ထိုနောင်မှ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “မြတ်သောမင်းအပေါင်း တို့... သူတပါးပြောသည့်စကားကို မစဉ်းမစားယုံကြည်သောသူ မဖြစ်သင့်ချေ။ မှန်၏- သူတပါးပြောသည့် စကားကို မစဉ်းမစား ယုံကြည်ကြကုန်သောကြောင့် ယုန်လကောင်၏(မြေပြိုပြို မြေပြိုပြိုဟု သော) စကားဖြင့် ယူဇနာသုံးထောင် အပြန်ကျယ်သော ဖာမ- ဝန္တာတော၌ အခြေလေးချောင်း သားကောင်အပေါင်းတို့သည် မဟာသမုဒြာအတွင်းသို့ သက်ဆင်းကျရောက်ကြလှမတတ် ဆင်း

ရဲဒုက္ခ ရောက်ခဲ့ကြရလေပြီ။ ထို့ကြောင့် သူတပါးပြောသည့်စကားကို မစဉ်းမစား ယုံကြည်သူ မဖြစ်သင့်” ဟု မိန့်တော်မူ၍ စတုက္ကနိပါတ်လာ ဒုဗ္ဗဘဇာတ်*ကို ဟောတော်မူ၏။

လဇ္ဈကိကဇာတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း

ထိုနောင်မှ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “မြတ်သောမင်းအပေါင်းတို့...တရံတခါ၌ အားနည်းသောသူကပင်သော်လည်း အားကြီးသောသူ၏ ပျက်စီးရာပျက်စီးကြောင်း အခွင့်အပေါက်ကို တွေ့မြင်နိုင်လေသည်။ တရံတခါ၌ အားကြီးသောသူကလည်း အားနည်းသောသူ၏ ပျက်စီးရာ ပျက်စီးကြောင်း အခွင့်အပေါက်ကို တွေ့မြင်လေသည်။ မှန်၏—ဗီလုံးငှက်မကလေးကပင်သော်လည်း ဆင်ပြောင်ကြီးကို သတ်ဖြတ်ခဲ့ဘူးလေပြီ” ဟု မိန့်တော်မူ၍ ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း (ပဉ္စကနိပါတ်လာ) လဇ္ဈကိကဇာတ်ကို ဟောတော်မူလေ၏။

မင်းအပေါင်းတို့...ရှေးလွန်လေပြီးသောအခါ ဗာရာဏသီပြည်အရပ်၌ မြဟ္မဒတ်မင်း မင်းပြုစဉ် ဘုရားအလောင်းတော်သည် ဆင်မျိုး၌ဖြစ်၍ အရွယ်သို့ ရောက်လတ်သော် ကြည်ညိုဖွယ်ရှိ၏။ ကြီးမားသော ကိုယ်ကာယလည်း ရှိ၏။ ဆင်ပေါင်း ရှစ်သောင်း အခြံအရံရှိလျက် ဆင်အုပ်ကြီး၏ အရှင်သခင်ဖြစ်ကာ ဟိမဝန္တာအရပ်၌ နေတော်မူ၏။

* ဒုဗ္ဗဘဇာတ်ဟူသည်မှာ ဥသျှစ်ပင်အောက်၌ ထန်းလက်ရိပ်ကိုခို၍ ယုန်ငယ်တကောင် ဝပ်ရုံနေရာ ဥသျှစ်သီး ထန်းလက်ပေါ်သို့ ကြွေကျသဖြင့် “မြေပိုပြီ မြေပိုပြီ” ဟု ပြောဆိုမြည်တမ်းကာ အလန့်တကြား ပြီးသွားသော ယုန်ငယ်၏စကားကို မစဉ်းမစား ယုံကြည်ကြ၍ ဟိမဝန္တာတောအတွင်းရှိ အခြေလေးချောင်း သားကောင်အပေါင်းတို့ သမုဒြာသို့ ရှေးရှု စုပေါင်း ပြေးလွှားလာကြသည်တွင် အလောင်းတော် ခြင်္သေ့မင်းနှင့် တွေ့မှ အပြစ်မှန်ကို အလောင်းတော် ကိုယ်တိုင် စုံစမ်း သိရှိရ၍ သားကောင်အပေါင်းတို့ သမုဒြာအတွင်း သက်ဆင်း ကျရောက်ကြမည့်အေးမှ လွတ်မြောက်ကြကြောင်းကို ဟောပြုသော ဇာတ်တော်ဖြစ်သည်။ ဝတ္ထုအကျယ်ကို ငါးရာ့ငါးဆယ်ဇာတ်ဝတ္ထု၌ ကြည့်ရှုမှတ်ယူကုန်ရာ၏။

ထိုအခါ ဗီလုံးငှက်မငယ် တကောင်သည် ဆင်တို့ သွားရာ လမ်း၌ မိမိဥများကို ဥ၍ ထားလေ၏။ ထိုဥတို့မှ ဗီလုံးငှက်ငယ် များ ပေါက်သစ်စ အတောင် မရင့်သေး၍ မပျံနိုင်သေးသော အချိန်တွင် ဘုရားအလောင်းဆင်မင်းသည် ဆင်ရှစ်သောင်း မြီရံ လျက် အစာရှာထွက်လတ်သော် ထိုအရပ်သို့ ရောက်လေ၏။

အလောင်းတော် ဆင်မင်းကို မြင်လေလျှင် ဗီလုံးငှက်မငယ် သည်“ငါမတောင်းပန်က ဤ ဆင်မင်းသည် ငါ့သားငှက်ငယ်တို့ ကို ကြိတ်နင်း၍ သတ်ချေတော့မည်၊ ယခုပင် ငါသည် ထိုဆင်မင်း ကို သားငယ်တို့အတွက် စောင့်ရှောက်ကာကွယ်ရန် တရားသော အစောင့်အရှောက်ကို တောင်းပေအံ့”ဟု ကြံစည်ကာ အတောင် ကလေး နှစ်ဖက်ကို (လက်အုပ်ပမာ) ယှက်ပြီးလျှင် အလောင်း တော်ဆင်မင်း၏ ရှေ့တည့်တည့်မှ ရပ်တည်၍—

(၁) ဝန္တာမိ တံ ကုဇ္ဇရ သဠိဟာယနံ၊
အာရညကံ ယူထပတိံ ယသသမိံ။
ပက္ခေဟိ တံ ပဉ္စလိကံ ကရောမိ၊
မာ မေ ဝမီ ပုတ္တကေ ဒုဗ္ဗလာယ။

အိုအရှင်ဆင်မင်း…… အနှစ်ခြောက်ဆယ်ရှိမှ အားအင် လျော့ပါးသော တော၌ပျော်ရွှင် ဆင်အုပ်၏အရှင်သခင် ဖြစ်၍ များစွာသော အခြံအရံရှိသော အရှင်ဆင်မင်းကို အကျွန်ုပ် ရှိခိုးပါ၏။ အရှင်ဆင်မင်းကို အတောင်နှစ်ဖက် တို့ဖြင့် (ယှက်ကာ) လက်အုပ်ချီမှု အရိုအသေပြုပါ၏။ အားငယ်လျသူ ကျွန်တော်မ၏ သားငယ်များကို ကြိတ်ချေ နင်းမြတ် သတ်တော်မမူပါလင့်—

ဟူသော ဤ တောင်းပန်တိုးလျှိုးသည့် ဂါထာကို ရွတ်ဆို တောင်းပန်လေ၏။ အလောင်းတော်သည် “ဗီလုံးငှက်မလေး…… ထွေရာလေးပါး အကြံများ၍ စိတ်အားမငယ်လင့်၊ ငါသည် သင့် သားငယ်များကို ဘေးမရောက်ရအောင် စောင့်ရှောက်မည်”ဟု အားပေး စကား ပြောကြားပြီးလျှင် ငှက်ငယ်တို့၏ အပေါ်၌

ရတနာ] လဇ္ဈကိကဇာတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း ၃၆၃

ကိုယ်တော်ဖြင့် ဖုံးအုပ်ကာ ရပ်တည်တော်မူနေလေ၏။ ဆင်ရှစ်သောင်းတို့ အလောင်းတော်ကို တိမ်းရှောင်၍ သွားကြကုန်ပြီးမှ အလောင်းတော်ဆင်မင်းသည် ဗီလုံးငှက်မကလေးကိုခေါ်၍ “ဗီလုံးငှက်မလေး…… ငါတို့၏နောက်မှ အပေါင်းအသင်းမရှိတကောင်တည်း ကျက်စားလေ့ရှိသော ဆင်ကြမ်းကြီးတကောင် လာလိမ့်မည်၊ ထိုဆင်ကြမ်းသည် ငါတို့စကားကို လိုက်နာလိမ့်မည် မဟုတ်၊ ထိုဆင်ကြီး လာလတ်သော် ထိုဆင်ကြီးကိုလည်း တောင်းပန်၍ သားငယ်တို့၏ အသက်ချမ်းသာရေး သင် ပြုရစ်လေလော့?” ဟု မှာကြားပြီးလျှင် ဖဲသွားတော်မူလေ၏။

ဗီလုံးငှက်မငယ်ကလေးသည်လည်း ထိုဆင်ကြမ်းကြီးလာသောအခါ အလောင်းတော်ဆင်မင်း မှာတမ်းခွဲသည့်အတိုင်း မရီးဦးကြိုဆို၍ အတောင်နှစ်ဖက်တို့ဖြင့် လက်အုပ်ချီမှု ပြုပြီးလျှင်—

(၂) ဝန္ဒာမိ တံ ကုဗ္ဗရ ကေစာရိံ၊
အာရညကံ ပဗ္ဗတသာနဂေါစရံ။
ပက္ခေဟိ တံ ပဉ္စလိကံ ကရောမိ၊
မာ မေ ဝမိ ပုတ္တကေ ဒုဗ္ဗလာယ။

အိုဆင်မင်း……တကိုယ်တည်းလှည့်လည်လျက် တောအရပ်၌ မွေ့လျော်ကာ ကျောက်တောင် မြေတောင် လျှိုမျှောင်တို့၌ ကျက်စားသော အရှင်ဆင်မင်းကို အကျွန်ုပ် ရှိခိုးပါ၏။ အရှင်ဆင်မင်းကို အတောင်နှစ်ဖက်တို့ဖြင့် (ယက်ကာ) လက်အုပ်ချီမှု အရှိအသေပြုပါ၏။ အားငယ်လျှသူ ကျွန်တော်မ၏ သားငယ်များကို ကြိတ်ချေနင်းဖြတ် သတ်တော်မမူပါလင့်—

ဟူသော ဤတောင်းပန်တိုးလျှိုးသည့်ဂါထာကို ရှေးနည်းအတူ ရွတ်ဆိုတောင်းပန်လေ၏။ ထိုဆင်ကြမ်းကြီးသည် ဗီလုံးငှက်မငယ်၏ တောင်းပန်သောစကားကို ကြားလေလျှင်—

(၃) ဝဇိဿာမိ တေ လဇ္ဈကိကေ ပုတ္တကာနိ၊
 ကိံ မေ တုဝံ ကာဟသိ ဒုဗ္ဗလာသိ။
 သတံ သဟဿာနိပိ တာဒိသီနိ၊
 ဝါမေန ပါဒေန ပပေါထယေယံ။

ဟယ် ဗီလုံးငှက်မ... (နင်ဘာ့ကြောင့် ငါ့သွားလမ်း၌ သွားတို့ကို ထားဘိသနည်း၊ စော်စော်ကားကား နင့်သွား များကို ငါ့သွားလမ်းမှာ ထားဘိရကား) ငါသည် သင်၏ သားငယ်များကို ကြိတ်ချေနင်းဖြတ် သတ်ပေတော့အံ့။ သင်သည် ငါ၏အပေါ်ဝယ် မာန်ထော်ခုလု ဘယ်သို့သော ရန်တုံ့မှု ပြုနိုင်ချိန်မည်နည်း။ သင်ကား အားနွဲ့သူဖြစ် ချေ၏။ သင်ကဲ့သို့သော ဗီလုံးငှက်မပေါင်း တသိန်းကို ပင်သော်လည်း ငါသည် လက်ဝဲဖက်ခြေတချောင်းဖြင့် ထောင်းထောင်းကြိတ်ချေ သတ်ဖြတ်နိုင်ပေ၏—

ဤကဲ့သို့ ပြောဆိုပြီးလျှင် ထိုဆင်ကြမ်းကြီးသည် ဗီလုံးငှက်မငယ်၏ သားငယ်ကလေးများကို ခြေဖြင့် မှန်မှန်ညက်ညက် နင်း ချေကာ မိမိ၏ကျင်ငယ်ရေကျော မျောစေပြီးလျှင် ကြီးကြားသံဟစ်လျက် ဖဲသွားလေ၏။

ဗီလုံးငှက်မငယ်သည် သစ်ကိုင်းထက်၌ နားနေပြီးလျှင် “ဟယ် ဆင်မိုက်...ယခုအခါ သင်က အရေးသာခိုက် ကြီးကြာသံဟစ်၍ သွားဘိဦးလော့၊ နှစ်ရက်သုံးရက် အတွင်းမှာပင် ငါ့အလုပ်ကို နင်မြင်ရချိန်မည်၊ ကိုယ်အားထက် ဉာဏ်အားက ကြီးမားသော အဖြစ်ကို နင်ကား မသိလေ၊ ရှိစေဦး၊ နင့်ကို နှစ်ရက်သုံးရက် အတွင်း သိစေမည်” ဟု ဆင်ကြမ်းကြီးကို မြှမ်းချောက်လျက်ပင်—

(၄) န ဟေဝ သဗ္ဗတ္ထ ဗလေန ကိစ္စံ၊
 ဗလံ ဟိ ဗာလဿ ဝဇာယ ဟောတိ။
 ကရိဿာမိ တေ နာဂရာဇာ အနတ္တံ၊
 ယော မေ ဝဇိ ပုတ္တကေ ဒုဗ္ဗလာယ။

အိုဆင်မင်း... အရာခပ်သိမ်း၌ ပြုဖွယ်ကိစ္စ ဟူသမျှကို ကိုယ်အား တမျိုးတည်းဖြင့် ပြုအပ်သည်မဟုတ်။ မှန်ပေသည်—လူမိုက်၏ ခွန်အားသည် မိမိကိုယ်ကို အသတ်ခံဖို့ ရန်သာ ဖြစ်ချေ၏။ သင်ဆင်မင်းကား အားငယ်လှသော ငါ၏ သားငယ်များကို ကြိတ်ချေနင်းဖြတ် သတ်ခဲ့ချေပြီ။ အိုဆင်မင်း... ငါသည် သင်၏ အကျိုးမဲ့ကို (နှစ်ရက်သုံးရက် အတွင်း) ပြု၍ပြုပေအံ့—

ဤကဲ့သို့ ဗီလုံးငှက်မသည် ကြိမ်းဝါးပြောဆိုပြီးလျှင် နှစ်ရက်သုံးရက်ခန့် ကျီးတကောင်ကို ခစားလုပ်ကျွေး မိတ်ဖွဲ့၍ ထိုကျီးက သဘောကျနှစ်သက်သဖြင့် “အဆွေတော်ဗီလုံးမ... သင့်အတွက် တာ အဘယ်မည်သော အရေးကြီးသည့်ကိစ္စကို ငါဆောင်ရွက် ရမည်နည်း” ဟု မေးအပ်သဖြင့် ဗီလုံးငှက်မသည် “အိုအရှင်ကျီး... ကျွန်တော်မအား အခြားပြုဖွယ်ကိစ္စ မရှိပါ။ ကျွန်တော်မ အကူအညီ တောင်းလိုသည်မှာ တကောင်တည်း သွားလေ့ရှိ သော ဆင်ကြမ်းကြီးတကောင်၏ မျက်လုံးနှစ်ဖက်တို့ကို အရှင်ကျီးတို့ သည် နှုတ်သီးဖြင့် ထိုးဆိတ်ဖောက်ဖျက်အပ်သည်တို့ကို အကျွန်ုပ် လိုလား တောင့်တပါသည်” ဟု အကူအညီ တောင်း ခံ စ ကား ပြောကြားလေ၏။

ကျီးက “ကောင်းပါပြီ” ဟု ဝန်ခံလတ်သော် ဗီလုံးမငယ်သည် ယင်မမဲရိုင်းတကောင်ထံသို့ သွားရောက်၍ ရှေးနည်းအတူ ခစားလုပ်ကျွေး မိတ်ဖွဲ့ပြီးသော် ထိုယင်မမဲရိုင်းကလည်း “သင့်အတွက် တာ အဘယ်မည်သော အရေးကြီးသည့်ကိစ္စကို ငါဆောင်ရွက် ရမည်နည်း” ဟု မေးမြန်းအပ်လေသော် ဗီလုံးငှက်မငယ်သည် “ဤ ငါ့အဆွေတော်ကျီးက ဧကစာရီဆင်ကြမ်းကြီး၏ မျက်စိများကို ဖောက်ဖျက်ပြီးသည်ရှိသော် အရှင်ယင်မမဲရိုင်းတို့သည် ထိုဆင်ကြမ်းကြီး၏ မျက်လုံးကားထဲ၌ ယင်ဥ (တနည်း-ပိုးလောက်) များချထားခဲ့ရန်လိုလားတောင့်တပါ၏” ဟု အကူအညီတောင်းခံ စကား ပြောကြားလေ၏။

ယင်မမဲရိုင်းကလည်း “ကောင်းပါပြီ”ဟု ဝန်ခံစကား ပြောကြားအပ်လေသော် ဗီလုံးငှက်မငယ်သည် ဖားတကောင်ထံသို့ သွားရောက်၍ ရှေးနည်းအတူ ခစားလုပ်ကျွေး မိတ်ဖွဲ့ပြီးသော် ထိုဖားက “သင့်အတွက်တာ အဘယ်မည်သော အရေးကြီးသည့် ကိစ္စကို ငါဆောင်ရွက်ရမည်နည်း” ဟု မေးမြန်းအပ်သည်တွင် ဗီလုံးငှက်မငယ်သည် “ငါ၏ အဆွေတော် ကျီးနှင့် ယင်မမဲရိုင်း တို့၏ ကူညီချက်အရ ထိုကေစာရီ ဆင်ကြမ်းကြီးသည် မျက်စိနှစ်ဖက် စုံလုံးပျက်ကာ ရေသိပ်လှသဖြင့် သောက်ရေကို ရှာသော အခါ၌ အဆွေတော်ဖားသည် ရှေးဦးစွာ တောင်ထိပ်မှနေ၍ အသံပြုစေချင်ပါသည်။ ထိုအသံကို ကြား၍ ထိုဆင်ကြမ်းကြီး တောင်ထိပ်သို့ တက်ရောက်မိသောအခါ အဆွေတော်ဖားသည် တောင်ထိပ်မှဆင်း၍ ချောက်ကမ်းပါးထဲမှနေ၍ အသံပြုစေချင်ပါသည်။ အကျွန်ုပ်သည် အဆွေတော်ဖားတို့၏ အထံမှ ဤမျှ လောက်သော အကူအညီကို ရယူလိုပါသည်”ဟူ၍ အကူအညီ တောင်းခံစကား ပြောကြားလေ၏။ ဖားသည်လည်း ဗီလုံးငှက်မငယ်၏ အကူအညီ တောင်းခံစကားကို ကြား၍ “ကောင်းပါပြီ” ဟု ဝန်ခံလေ၏။

ထိုနောက် တနေ့သ၌ ကျီးငှက်သည် ကေစာရီ ဆင်ကြီး၏ မျက်စိနှစ်ဖက်တို့ကို (ဗီလုံးငှက်မငယ်၏ တောင့်တချက်အတိုင်း) နှုတ်သီးဖြင့် ထိုးဆွဖောက်ဖျက်လေ၏။ ထိုပျက်စီးကာ အနာဖြစ်၍ နေသော မျက်လုံးနှစ်ဖက်၌ ယင်မမဲရိုင်းသည် ယင်ဥ (တနည်း ပိုးလောက်အရှင်) များကို ချထားလေတော့၏။ ထိုကေစာရီ ဆင်ကြမ်းကြီးသည် ပိုးလောက်တို့က ကိုက်ခဲအပ်ရကား ဆင်းရဲဒုက္ခ ဝေဒနာသို့ ရောက်ရှိကာ ရေသိပ်ခြင်း အပြင်းနှိပ်စက်အပ်သည်ဖြစ်၍ သောက်ရေကို ရှာမှီးကာ ထိုထို၍၍ တစမ်းစမ်းဖြင့် လှည့်လည်လေ၏။

ထိုအခါ ဖားသည် တောင်ထိပ်မှနေ၍ အသံပြုလေ၏။ ကေစာရီဆင်ကြမ်းကြီးသည် ဖားအော်သံကို ကြားရ၍ “ဤဖားအော်ရာအရပ်၌ ရေရှိလိမ့်မည်”ဟု မှတ်ထင်အားကိုးကာ တောင်ထိပ်

သို့ တက်လေ၏။ တောင်ထိပ်သို့ ဆင်ကြမ်းကြီး ရောက်သော အခါ ဖားသည် တောင်ထိပ်မှဆင်း၍ ချောက်ကမ်းပါးထဲမှနေပြီး လျှင် အသံကို ပြုပြန်၏။ ဧကစာရီဆင်ကြမ်းကြီးသည် “ဤဖား အော်ရာအရပ်၌ ရေရှိလိမ့်မည်” ဟု မှတ်ထင်အားကိုးကာ ချောက် ကမ်းပါးသို့ ရှေးရှုသွားလတ်သော် တောင်ပေါ်မှ လျှောက်ကျကာ တောင်ခြေရင်းသို့ ဦးစိုက်ဖျမ်းပြန်ကျရောက်လျက် အသက်ကုန် ခြင်းသို့ ရောက်လေ၏။

ဗီလုံးငှက်မငယ်သည် ထိုရန်သူဆင်ကြမ်းကြီး သေလွန်ကြောင်း ကို ကောင်းစွာသိ၍ “ငါသည် ရန်သူ၏ကျောက်ကုန်းကို မြင်အပ် လေပြီတကား” ဟု အားရဝမ်းမြောက်လျက် ကျောက်ကုန်းပေါ်၌ လူးလာတုံ့ခေါက် အားရအောင် စကြိုလျှောက်ပြီးမှ မိမိလိုရာ အရပ်သို့ ဖဲသွားလေတော့၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့ကို “အိုမင်း အပေါင်းတို့... တစုံတယောက်သော သူနှင့်မျှ ရန်အမှုကို မပြု သင့်ချေ။ ဤဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း အင်အား ကြီးမားလှသော ဆင်ပြောင်ကြီးကိုပင်သော်လည်း အင်အား နည်းပါးကြသည့် ကျီး၊ ယင်မမဲရိုင်း၊ ဖား၊ ဗီလုံးငှက်မအားဖြင့် လေးဦးသားတို့သည် တပေါင်းတည်း ညီညွတ်ကြကုန်လျက် ဆင်ပြောင် ကြီးအား အသက်ကုန်ခြင်းသို့ ရောက်စေခဲ့ကြလေကုန်ပြီ” ဟု မိန့်တော် မူပြီးလျှင် ဤဆိုလတ္တံ့သော အဘိသမ္မုဒ္ဓဂါထာကို ဟောကြား တော်မူ၏—

(၅) ကာကဉ္စ ပဿ လဇ္ဈကိကံ၊
မဏ္ဍုကံ နီလမက္ခိကံ။
ဧတေ နာဂံ အဃာတေသုံ၊
ပဿ ဝေရဿ ဝေရိနံ။
တဿှာ ဟိ ဝေရံ န ကယိရာထ၊
အပ္ပိယေနပိ ကေနစိ။

ရာဇာနော = သာကီနွယ်ကောင်း မင်းအပေါင်း
 ထို့...။ ကာကဉ္စ = ကျီးငှက်ကို၎င်း။ လဇ္ဈကိကဉ္စ =
 မိလုံးငှက်မငယ်ကို၎င်း။ မဏ္ဍကဉ္စ = ဖားကို၎င်း။ နိလ-
 မက္ခိကဉ္စ = ယင်မဲရိုင်းကို၎င်း။ ပဿ—ပဿထ = ရှုကြ
 ကုန်လော့။ ဧတေ = ဤလေးဦးသားတို့သည်။ (ဧကတော
 ဟုတွာ = တပေါင်းတစုတည်း ညီညွတ်ကြကုန်သည်
 ဖြစ်၍။) နာဂံ = အားအင်ခိုင်ဖြီး ဆင်ပြောင်ကြီးကို။
 အဃာတေသံ = မိုးမိုးယိုင်လဲ သေပွဲဝင်စေခဲ့ကြလေပြီ။
 ဝေရီနံ = ရန်အမျက်ကို အလိုရှိသောသူတို့၏။ ဝေရဿ =
 မျက်မာန်ခုလု ရန်အမှု၏။ ဂတိ° = ဖြစ်ပုံအလား အကျိုး
 သွားကို။ ပဿ—ပဿထ = ရှုကြကုန်လော့။ တသ္မာ
 ဟိ = ထိုကြောင့်သာလျှင်။ ကေနစိ = တစုံတယောက်
 သော။ အပ္ပိယေနပိ = မချစ်မနှစ်သက်အပ်သောသူနှင့်
 လည်း။ ဝေရံ = မျက်မာန်ခုလု ရန်အမှုကို။ န ကယိရာထ =
 မပြုရာ။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤသို့ အဘိသမ္မုဒ္ဓဂါထာကို ဟောတော်
 မူပြီးလျှင် “ထိုစဉ်အခါ ဧကစာရီ ဆင်ကြမ်းကြီးသည် ယခုအခါ
 ဒေဝဒတ် ဖြစ်လာပြီ၊ ထိုစဉ်အခါ ဆင်အုပ်၏အရှင် သူတော်
 ကောင်း ဆင်မင်းသည် ယခုအခါ ငါဘုရား ဖြစ်လာပြီ” ဟူ၍
 ဇာတ်တော်ကို ပေါင်းတော်မူ၏။

လဇ္ဈကိကဇာတ် ပြီး၏။

ရုက္ခမေဃဇာတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း

ဤသို့လျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဆွေတော်မျိုးတော်တို့၏
 ငြင်းခုံခိုက်ရန်မှု ငြိမ်းအေးစေရန် ဖန္ဒနဇာတ်, ဒုဒ္ဓါဘဇာတ်,
 လဇ္ဈကိကဇာတ် = ဤသုံးဇာတ်ကို ဟောတော်မူပြီးလျှင် ညီညွတ်
 ခြင်း၏အကျိုးကို ပြစောာ်မူရန် ဇာတ်တော်နှစ်ရပ်ကို ဟောတော်
 မူပြန်လေသည်။ ဟောတော်မူပုံမှာ—

မြတ်သော မင်းအပေါင်းတို့... သင်တို့သည် ဆွေရင်း မျိုးချာ ဖြစ်ကြကုန်၏။ ဆွေမျိုးတို့မည်သည် ညီညွတ်နှီးနှော မိကြမှသာ သင့်လျော်ပေသည်။ မှန်၏— ဆွေမျိုးတို့၏ ညီညွတ်မှုရှိခဲ့သော် ရန်သူတို့သည် အခွင့်အပေါက်ကို မရနိုင်ကြကုန်။ စိတ်စေတနာရှိသူလူတို့ကိုကား ထားဘိဦး၊ စိတ်စေတနာမရှိသော သစ်ပင်တို့ အဖို့ရာသော်မှလည်း ညီညွတ်မှုကိုရမှ သင့်လျော်၏။ ချွဲဦးအံ့... ရှေးအခါ၌ ဟိမဝန္တာအရပ်ဝယ် အင်ကြင်းတောကြီးကို လေပြင်း မုန်တိုင်းသည် တိုက်ခတ်ခဲ့ဘူးလေပြီ။ သို့သော်လည်း ထို အင်ကြင်းတောကြီး၏ သစ်ပင်ကြီးငယ် ချုံနွယ်ပိပွေင်း တို့ဖြင့် အချင်းချင်း ဖွဲ့စပ်၍ တည်နေသောကြောင့် သစ် တပင်ကိုမျှလည်း လေပြင်း မုန်တိုင်းသည် မတိုက်လှည်း နိုင်ပဲ သစ်ပင်အပေါင်းတို့၏ ထိပ်မှထိပ်မှသာလျှင် လျှံကာ လျှံကာ သွားလေ၏။ လွင်ပြင်၌ တပင်တည်းပေါက်ရောက် နေသော သစ်ပင်ကြီးကိုကား အကိုင်းအခက်ပင်စည်အခွ တို့နှင့် ပြည့်စုံစေကာမူ အခြားသော သစ်ပင်ကြီးငယ် ချုံ နွယ်ပိပွေင်းတို့ဖြင့် မြွေးယှက်ဖွဲ့စပ်ခြင်း အလျှင်းမရှိသော ကြောင့် အမြစ်ပါကျွတ်၍ ဦးစိုက်ပြောင်းပြန် ဖြစ်စေကာ မြေအပြင်၌ တိမ်းလည်းစေခဲ့ဘူးလေပြီ။ ဤအကြောင်း ကြောင့် သင်မင်းအပေါင်းတို့သည်လည်း ညီညွတ်နှီးနှောမှု ရှိကြမှသာ သင့်လျော်လျောက်ပတ်ပေမည်—

ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ထိုမင်းအပေါင်းတို့ တောင်းပန်အပ်ရကား အတိတ်ဇာတ် အကျယ်ကို ထုတ်ဆောင် ဟောပြောတော်မူလေ၏။

အိုမင်းအပေါင်းတို့... ရှေးလွန်လေပြီးသောအခါ ဗာရာဏသီပြည်အရပ်၌ မြဟ္မဒတ်မင်း မင်းပြုစဉ် ရှေးဦးစွာ ဖြစ်သော ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းသည် နတ်သက်ကြွကာ စုတေလေ၏။ သိကြားမင်းသည် အခြားနတ်တဦးကို ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းရာထူး ကို ပေးအပ်ခန့်ထားလေ၏။ ဤ ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းအပြောင်း အလဲတွင် နောက်မှဖြစ်သော ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းသည် “သစ်ပင်

ကြီးငယ် ချုံနွယ်ပိပွေါင်းတို့ ရှိကြသည့်အနက် မိမိတို့နှစ်သက်ရာ
ဌာန၌ ဘုံဗိမာန်ကို ယူကြကုန်လော့” ဟူ၍ အမိန့်သစ်တရပ်ကို
ထုတ်ပြန်ကျေညှာလေ၏။

ထိုစဉ်အခါဘုရားအလောင်းတော်သည် ဟိမဝန္တာအရပ်ဝယ်
အင်ကြင်းတောတခု၌ ရုက္ခစိုးနတ်မင်း ဖြစ်၍နေတော်မူဆဲဖြစ်၏။
ဘုရားအလောင်းတော် ရုက္ခစိုးနတ်မင်းသည် ဆွေမျိုးဖြစ်သော
နတ်တို့ကို “အမောင်တို့သည် ဘုံဗိမာန်တို့ကိုယူကြကုန်လျှင် လွင်
ပြင်ဝယ် တည်သောသစ်ပင်တို့၌ မယူကြကုန်လင့်၊ စင်စစ်သော်
ကား ဤအင်ကြင်းတောဝယ် ငါယူအပ်ပြီးသော ဗိမာန်ကို ဝန်း
ရံ၍တည်သော သစ်ပင်ဗိမာန်တို့ကို ယူကြကုန်လော့”ဟူ၍ နည်း
ညွှန်းစကား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

ထို နတ်အပေါင်းတို့တွင် ဘုရားလောင်း၏ စကားကို လိုက်
နာကြသော နတ်ပညာရှိတို့သည် ဘုရားအလောင်း၏ ဗိမာန်ကို
ဝန်းရံ၍ တည်သောဗိမာန်တို့ကို ယူကြကုန်၏။ ပညာမဲ့သော
နတ်တို့သည်ကား “လူသူမနီး တောကြီးခေါင်ခေါင်ဝယ် တည်ရှိ
သော ဗိမာန်တို့ဖြင့် ငါတို့အား အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ ငါတို့
သည် လူတို့လမ်းခရီးဝယ် ရွာနိဂုံးမင်းနေပြည်တံခါးအနီး၌ တည်
သော ဗိမာန်တို့ကိုသာ ယူကြကုန်အံ့၊ မှန်၏—ရွာနိဂုံးမင်းနေပြည်
တို့ကို မှီ၍ နေသောနတ်များသည် လာဘ်လာဘ အထွတ်အထိပ်
ကျော်စောခြင်း အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ကြကုန်၏”ဟု ကြံစည်
တိုင်ပင်ကြကာ လူတို့လမ်းခရီးဝယ် လွင်ပြင်အရပ်၌ ပေါက်
ရောက်တည်ရှိသော သစ်ပင်တို့၌ ဗိမာန်တို့ကို ယူကြလေကုန်၏။

ထို့နောက် တနေ့သ၌ မိုးသက်လေပြင်း ကြီးမားစွာ တိုက်ခတ်
ရွာသွန်းလေ၏။ လေအဟုန် ပြင်းထန်လှသောကြောင့် လွင်ပြင်
အရပ်ဝယ် ပေါက်ရောက်သော အမြစ်မြိခိုင်လှသော တောစိုး
သစ်ပင်ကြီးများသော်လည်း အကိုင်းအခက် ကျိုးပျက် ပြတ်ကျ
ကုန်လျက် အမြစ်နှင့်တကွ (အမြစ်ပါကျွတ်၍) တိမ်းလည်းကြလေ
ကုန်၏။ တပင်နှင့်တပင် ဆက်စပ်လျက် တည်ရှိသော
(အလောင်းတော် စိုးအုပ်နေသည့်) အင်ကြင်းတောသို့ ရောက်

လတ်သော်ကား ထိုလေပြင်းမုန်တိုင်းသည် ထိုမှဤမှ တိုက်ခတ် သော်လည်း သစ်ပင်တပင်ကိုမျှ တိမ်းလည်းစေခြင်းငှါ မတတ် နိုင်ချေ။

မိမာန်ပျက်စီးသော နတ်တို့သည် ကိုးကွယ်ရာမဲ့ ဖြစ်ကုန်လျက် သားငယ် သမီးငယ်တို့ကို လက်ဆွဲကြပြီးလျှင် ဟိမဝန္တာသို့ သွား ရောက်ကြ၍ မိမိတို့၏ ကိုးကွယ်ရာမဲ့ဖြစ်ပုံကို အင်ကြင်းတောနေ မိတ်ဆွေနတ်တို့အား ပြောကြားကြလေကုန်၏။ အင်ကြင်းတော နေ မိတ်ဆွေနတ်တို့သည် ထိုမိမာန်ပျက်စီးသော နတ်တို့၏ ဤသို့ ဤပုံ ခိုကိုးရာမဲ့ဖြစ်ကြကာ လာရောက်ကြပုံကို ဘုရားအလောင်း တော် ရုက္ခဓမ္မနတ်မင်းအား ပြောကြားကြလေကုန်၏။

ဘုရားအလောင်းတော်သည် “ပညာရှိတို့၏ စကားကို မနာ ယူပဲ ကျေးဇူး မပြုနိုင်ရာ အရပ်သို့ သွားရောက် နေထိုင်ကြသူတို့ မည်သည် ဤသို့ သဘောရှိကုန်သည်သာ (= ဤသို့ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်ကြရမိ ဓမ္မတာ) ဖြစ်ကုန်၏” ဟူ၍ မိန့်တော်မူပြီးလျှင် တရားဟောတော်မူလိုရကား ဤဆိုလတ္တံ့သော ဂါထာကို မိန့်ဆို တော်မူလေ၏—

သာဓု သမ္မဟုလာ ဣတိ၊
အပိ ရုက္ခာ အရညဇာ။
ဝါတော ဝဟတိ ကေဋံ၊
ဗြဟန္တိ ဝနပ္ပတိံ ။

ဤတယော = ဆွေမျိုးအပေါင်း အို နတ်ကောင်း တို့...။ သမ္မဟုလာ = လေးယောက်ကစ တသိန်းကျ အောင် များလှကုန်သော။ ဣတိ = အချင်းချင်း အဖို့ပြု၍ ပေါင်းစုနေထိုင်ကြသော ဆွေမျိုးတို့သည်။ အရညဇာ = တောမြိုင်တလျှောက် ပေါက်ရောက်ကုန်သော။ ရုက္ခာ အပိ = အချင်းချင်းထောက်ပံ့ကာ ကောင်းစွာ တည်နေ ကြသည့် သစ်ပင်တို့သော်မှလည်း။ သာဓု = ရန်သူတို့ မနှိပ်စက်အပ်သဖြင့် ကောင်းမြတ် တင့်တယ်လှကုန်၏။

ဝါတော = အဟုန်ပြင်းစွာ တိုက်ခတ်လာသော လေမှန်
 တိုင်းသည်။ ကေဋ္ဌံ = လွင်တီးပြင်ဝယ် တပင်တည်း
 ပေါက်ရောက် တည်နေသော။ ဝနပ္ပတိံ = တောစိုး
 သစ်ပင်ကြီးကို။ မြဟန္တမ္ပိ = အကိုင်းအခက် အရှက်စည်
 ကား လွန်စွာပင် ကြီးမားသော်လည်း။ ဝဟတိ = အမြစ်
 ပါမကျန် တွန်းလှန်တိုက်လှည်းလေတော့သတည်း။

အလောင်းတော်သည် ဤအကြောင်းကို ဟောကြားတော်
 မူပြီးနောက် အသက်တမ်းကုန်သောအခါ ကံအားလျော်စွာ ဘဝ
 တပါး လားတော်မူလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်လည်း “အိုမင်းအပေါင်းတို့ ... ဤသို့
 လျှင် ဆွေမျိုးတို့သည် ညီညွတ်ခြင်းကို ရှေးဦးစွာ ရယူသင့်ကုန်၏။
 ညီညွတ်မှုကို ရရှိကြပြီးလျှင် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ အချင်းချင်း
 မေတ္တာဓာတ် နှီးနှောကြ၍ ချစ်ကြည်သော နေခြင်းကိုသာ နေကြ
 ကုန်လော့” ဟု ဤတရားဒေသနာကို ထုတ်ဆောင်ဟောပြတော်
 မူပြီးလျှင် ရှေ့နောက်စကား အနုသန္ဓေ ဆက်စပ်တော်မူ၍ “ထိုစဉ်
 အခါ အင်ကြင်းတောနေ နတ်အပေါင်းတို့သည် ယခုအခါ
 ငါဘုရား၏ ပရိသတ်များ ဖြစ်ကြလေတုန်ပြီ။ ထိုစဉ်အခါ ပညာရှိ
 ရုက္ခစိုး နတ်မင်းသည် ကား ယခုအခါ လူသုံးပါးတို့၏ ဆရာ
 ငါဘုရားပင် ဖြစ်လာပြီ” ဟု ဇာတ်တော်ကို ပေါင်းတော်မူလေ၏။

ရက္ခဗ္ဗေဇာတ် ပြီး၏။

ဇနကဇာတ် (=သမ္ပောဒမာနဇာတ်) ကို ဟောတော်မူခြင်း

ထို့နောင်မှ မြတ်စွာဘုရားသည် “မင်းအပေါင်းတို့... ဆွေမျိုး
 အချင်းချင်း ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်းသည် အလျှင်းပင် မသင့်လျော်ချေ။
 မှန်၏—လူတို့ကိုထား တိရစ္ဆာန်များပင်သော်လည်း ရှေးအခါဝယ်
 ညီညွတ်သောအချိန်၌ ရန်သူတို့ကို လွှမ်းမိုးအောင်နိုင်ကာ ချမ်းသာ
 ခြင်းသို့ ရောက်ရှိကြပြီးလျှင် ခိုက်ရန်ငြင်းခုံမှု ပြုသောအခါ၌ ကြီးစွာ
 ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ခဲ့ကြလေကုန်ပြီ” ဟု မိန့်ဆိုတော်မူပြီးလျှင်

ဆွေတော်မျိုးတော် မင်းအပေါင်းတို့ တောင်းပန်အပ်ရကား အတိတ်ဖြစ်ရပ် ဝဇ္ဇကဇာတ် (=သမ္မောဒမာနဇာတ်) ကို ထုတ်ဆောင် ဟောပြောတော်မူလေ၏။

မင်းအပေါင်းတို့.... ရှေးလွန်လေပြီးသောအခါ ဗာရာဏသီ ပြည်အရပ်၌ ဗြဟ္မဒတ်မင်း မင်းပြုစဉ် ဘုရားအလောင်းတော်သည် ငုံးငှက်မျိုး၌ ဖြစ်လတ်၍ ထောင်ပေါင်းများစွာသော ငုံးငှက် အပေါင်း ခြံရံလျက် တောအရပ်၌ ကျက်စားနေထိုင်လေ၏။

ထိုအခါ ငှက်မူဆိုးတယောက်သည် ထိုငုံးငှက်အပေါင်းတို့၏ ကျက်စားသွားလာ နေထိုင်ရာအရပ်သို့ သွားရောက်၍ ငုံးငှက် အသံကဲ့သို့ မြည်တွန်ကာ (ထိုအသံဖြင့်) ငုံးငှက်များ စုဝေးရောက်ရှိ လာသောအခါ ထိုငုံးအုပ်ပေါ်၌ ပိုက်ကွန်ကို ပစ်ချပြီးလျှင် ပိုက်ကွန်အစွန်းအနားတို့၌ လှည့်ပတ်နင်းနယ် ခြောက်လှန့်ကာ ပိုက်ကွန်အလယ်၌ ငုံးငှက်များ စုပေါင်းမိသောအခါ ခြင်းတောင်း အပြည့် ငုံးငှက်တို့ကိုထည့်၍ အိမ်သို့ ယူဆောင်သွားရောက်ပြီး သော် ထိုငုံးငှက်များကို ရောင်းချကာ ထိုငှက်ရောင်း၍ရသော အဖိုးငွေဖြင့် အသက်မွေးမှုကို ပြုလုပ်နေထိုင်လေ၏။

တနေ့သ၌ ဘုရားအလောင်းသည် အုပ်စုဝင် ငုံးငှက်တို့ကို—

“အို ငုံးငှက်အပေါင်းတို့.... ဤငှက်မူဆိုးသည် ငါတို့၏ ဆွေမျိုး ငုံးငှက်များကို ပျက်စီးပြုန်းတီးခြင်းသို့ အကြိမ်ကြိမ် ရောက်စေခဲ့လေပြီ၊ ငါသည် ဤငှက်မူဆိုးကြီး ငါတို့ကို မဖမ်းယူနိုင်မည့် ဥပါယ်နည်းလမ်းကောင်းတခုကို စဉ်းစားမိ၏။ ထိုဥပါယ်နည်းလမ်းကောင်းမှာ ယခုအချိန် ကစ၍ ထိုငှက်မူဆိုးက ငါတို့အပေါ်၌ ပိုက်ကွန်ကို ပစ်ချ လျှင် ပစ်ချခြင်း ငုံးငှက်တကောင်တကောင်လျှင် ပိုက်ကွန် မျက်ကွင်း တပေါက်တပေါက်၌ ဦးခေါင်းကိုထားပြီးလျှင် တညီတညွတ်တည်း ပိုက်ကွန်ကို (မ) ချီပျံတက်ကြလျက် အလိုရှိရာ အရပ်သို့ ဆောင်သွားကြပြီးလျှင် ဆူးချုံတခု ပေါ်၌ ပစ်ချကြကုန်လော့၊ ထိုနောင်မှ ငါတို့သည်

ပိုက်ကွန်၏အောက်မှ ထွက်ကြကာ ထိုထိုအရပ်သို့ ပြေးသွားကြကုန်အံ့” —

ဟူ၍ အကြံပေးစကား ပြောကြားတော်မူလေ၏။ အုပ်စုဝင် ငုံးငှက် အားလုံးတို့သည် “ကောင်းပါပြီ” ဟူ၍ အလောင်းတော်၏ အကြံ ပေးချက်ကို သဘောတူလက်ခံကြပြီးလျှင် ဒုတိယနေ့၌ ငုံးအုပ်၏ အပေါ်သို့ ပိုက်ကွန်ကို ပစ်ချပြီးလျှင် ပစ်ချပြီးခြင်း အုပ်စုဝင်ငုံး ငှက်အားလုံးတို့သည် ဘုရားအလောင်း ပြောကြားအပ်သည့် နည်း အတိုင်း တညီတညွတ်တည်း ပိုက်ကွန်ကို (မ) ချီပုံတက်ကြလျက် ဆူးချုံတခုပေါ်၌ ပစ်ချကြပြီးလျှင် မိမိတို့ကိုယ်တိုင်ကမူ ပိုက်ကွန်၏ အောက်မှ ထွက်ကြကာ ထိုထိုအရပ်သို့ ပျံလွှားပြေးသွားကြလေ ကုန်၏။

ငှက်မူဆိုးသည် ဆူးချုံမှ ပိုက်ကွန်ကို မြတ်ယူစဉ်ပင် အချိန်ကုန် ခဲ့လေပြီ။ သူသည် မပါငုံးငှက် လက်အချည်းနီး အိမ်သို့ ပြန်သွား လေ၏။ နောက်တနေ့မှ စ၍လည်း ငုံးငှက်တို့သည် ထိုနည်းအတူ ပင် ပြုကြကုန်၏။ ငှက်မူဆိုးသည်လည်း နေဝင်သည့်တိုင်အောင် ပိုက်ကွန်ကို မြေမြတ်လျက် တစိုးတစိ မရရှိဘဲ လက်အချည်းနီးသာ အိမ်သို့ ပြန်ရလေ၏။ ထိုအခါ ငှက်မူဆိုး၏ အိမ်ရှင်မသည် အမျက် ထွက် (စိတ်ဆိုး)၍ “သင်သည် နေ့စဉ်နေ့တိုင်း လက်အချည်းနီး ပြန်၍ပြန်၍လာ၏။ သင့်မှာ ငါ့မှတပါး အပြင်အပ၌ ကျွေးမွေး အပ်သောဌာန ရှိလေ ယောင်တကား” ဟု စွပ်စွဲရှုတ်ချစကား ပြောကြားဆူပူလေ၏။

ငှက်မူဆိုးသည် “အိမ်ရှင်မ...ငါ့မှာ ရှင်မမှတပါး ကျွေးမွေး အပ်သောဌာနဟူ၍ မရှိပါ။ စင်စစ်သော်ကား ထိုငုံးငှက်အပေါင်း တို့သည် စည်းလုံးညီညွတ်ကြလျက် လှည့်လည်ကျက်စားကြကုန်ဆဲ ဖြစ်ပေ၏။ ငါက ပိုက်ကွန်ကို ပစ်ချလိုက်လျှင် ပစ်ချလိုက်ခြင်း ငုံးငှက်တို့သည် ပိုက်ကွန်ကို တညီတညွတ်တည်း (မ) ချီပုံတက် ကြကာ ဆူးချုံပေါ်၌ ပစ်ချ၍ လွတ်ရာတပါး သွားကြကုန်၏။ တကယ်ဆိုတော့ ထိုငုံးငှက်များသည် အခါခပ်သိမ်း ညီညွတ် လျက်သာ နေနိုင်ကြမည်မဟုတ်ကုန်။ ရှင်မသည် ထွေရာလေးပါး

ရတနာ] ဝဇ္ဇကဇာတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း ၃၇၅

အကြံမများပါလင့်၊ တနေ့နေ့တွင် ထိုငုံးငှက်များ ခိုက်ရန်ငြင်းခုံ မှု့သို့ ရောက်ကြပါလိမ့်မည်၊ ထိုအခါ ထိုငုံးငှက်အားလုံးကို ဇမ်း ဆီးယူဆောင်ခဲ့ကာ ရှင်မ၏မျက်နှာကို ပြုံးရှင်စေလျက် ငါပြန်ခဲ့ ပါမည် ဟု ပြောဆိုနှစ်သိမ့်စေပြီးလျှင် အိမ်ရှင်မအား—

သမ္မောဒမာနာ ဂစ္ဆန္တိ၊
ဇာလမာဒါယ ပက္ခိနော။
ယဒါ တေ ဝိဝဒိဿန္တိ၊
တဒါ ဟေိန္တိ မေ ဝသံ။

ဘဒ္ဒေ = အိမ်ရှင်မ...။ ပက္ခိနော = ငုံးငှက်အပေါင်း တို့သည်။ သမ္မောဒမာနာ = ကိုယ်စိတ်နှစ်ရပ် ညီညွတ်ကြ ကုန်လျက်။ (ဝါ) ညီညွတ်ကြသောကြောင့်။ ဇာလံ = ငါပစ်ချအပ်သောပိုက်ကွန်ကို။ အာဒါယ = သယ်ပိုးယူ ဆောင်ကုန်၍။ ဂစ္ဆန္တိ = ဆူးချို၌ပစ်ချကာ လွတ်ရာအရပ် သို့ သွားကြကုန်၏။ တေ = ထိုငုံးငှက်တို့သည်။ ယဒါ = အမှတ်မထင် အကြင်တနေ့နေ့၌။ ဝိဝဒိဿန္တိ = အယူဝါဒ မတူမျှပဲ သူကတဖုံ ငါတဖုံဖြင့် ငြင်းခုံစကား ခိုက်ရန်ပွား ကြကုန်လတ္တံ့။ တဒါ = ဝါဒကွဲပြား အငြင်းပွားသော ထိုနေ့၌။ တေ = ထိုငုံးငှက် အပေါင်းတို့သည်။ မေ = ငါ၏။ ဝသံ = အလိုသို့။ ဟေိန္တိ = လိုက်ပါကြရကုန် လတ္တံ့။—

ဟူသော ဤဂါထာကို ရှုတ်ဆိုကာ အိမ်ရှင်မကို သက်သာစေ လေ၏။

မညီညွတ်သည့်အတွက် ငုံးငှက်တို့ပျက်စီးကြခြင်း

ထိုနောက် နှစ်ရက်သုံးရက်လွန်သောအခါ (ငှက်မူဆိုး တွက် ကိန်းချထားသည့်အတိုင်း) ငုံးတကောင်သည် စားကျက်မြေသို့ သက်ဆင်းလတ်သော် သတိမမူမိသည်ဖြစ်၍ အခြားငုံး တကောင်၏ ဦးခေါင်းကို မတော်တဆ နင်းမိလေ၏။ အနင်းခံ ရသော ငုံးငှက်သည် “ငါ့ကို ဦးခေါင်း၌ တက်နင်းသောသူကား

အဘယ်သူနည်း = ငါ့ကို အယ်အကောင်က ခေါင်းတက်နင်း သနည်း” ဟု ကြိမ်းမောင်းမပြောဆိုလျက် အမျက်ထွက်လေ၏။ နင်းသော ငုံးငှက်က “အဆွေ...ငါသည် သတိမမူမိ၍ သင်၏ ဦးခေါင်းကို မတော်တဆ နင်းမိပါသည်။ အမျက်မထွက်ပါလင့် (—စိတ်မဆိုးပါနှင့်)” ဟု တောင်းပန်စကား ပြောကြားအပ်သော် လည်း အနင်း ခံရသော ငုံးငှက်သည် အမျက် ထွက် မြဲသာ လျှင် ထွက်၍နေ၏။ ထို ငုံးငှက် နှစ် ကောင် တို့သည် တကောင် နှင့် တကောင် အပြန်အလှန် အဖန်ဖန် ပြောဆိုကြသည်တွင် “မင်းက မင်းသာလျှင် ပိုက်ကွန်ကို (မ) ချီနိုင်သည်ဟု မှတ်ထင်သလား” ဤသို့စသည်အားဖြင့် တကောင်နှင့်တကောင် ခိုက် ရန် စ ကား အငြင်းပွားကြလေကုန်၏။

ထိုငုံးငှက်များ တကောင်နှင့်တကောင် အငြင်းပွားကြသော အခါ ဘုရားအလောင်းတော်ငုံးမင်းသည်—

“ငြင်းခုံမှု ပြုရာအရပ်၌ ချမ်းသာခြင်းမည်သည် မရှိနိုင်၊ ယခုပင်လျှင် ထိုငုံးငှက်တို့သည် ပိုက်ကွန်ကို အညီအညွတ် ချီသယ်ယူဆောင်မှု ပြုကြတော့မည်မဟုတ်ချေ။ ထိုအခါ ကြီးစွာသော ပျက်စီးခြင်းသို့ ငုံးငှက်များ ရောက်ကြတော့ မည်။ ငှက်မူဆိုးသည် အခွင့်ကောင်းကို ရချေတော့မည်၊ ငါသည် ဤအရပ်၌ နေ၍ဖြင့် မသင့်လျော်တော့ချေ” —

ဟု အမှန်အတိုင်း စဉ်းစားကြံစည်တော်မူပြီးလျှင် မိမိ၏ ပရိသတ် ဖြစ်သော ငုံးငှက် အပေါင်းကို ခေါ်ယူကာ အရပ်တပါးသို့ ဖဲသွား တော်မူလေ၏။ ထိုတော၌ကား ဒေဝဒတ်အလောင်း ငုံးမလိမ္မာ အုပ်စိုးသည့် ငုံးအပေါင်းသာ ကျန်ရှိရစ်လေ၏။

ငှက်မူဆိုးသည်လည်း နှစ်ရက်သုံးရက်လွန်လျှင်ပင် ထိုတောသို့ သွားရောက်၍ ငုံးမြည်သံကို မြည်လျက် (ထိုအသံဖြင့်) စုဝေးရောက် ရှိလာသော ဒေဝဒတ်အလောင်း ခေါင်းဆောင်သည့် ထိုငုံးငှက် တို့၏ အပေါ်၌ ပိုက်ကွန်ကို ပစ်ချလေ၏။ ထိုအခါ ငုံးတကောင်က အခြားငုံးတကောင်ကို “ပိုက်ကွန်ကို (မ) ချီကာစမှာပင် သင်၏

ဦးခေါင်းမွှေးများ ကျကုန်ပါပကော၊ (သတ္တိရှိလျှင်) ယခု (မ) ချီ ပါတော့လော” ဟူ၍ မခံသာအောင်စကား ပြောကြားလေ၏။ အပြောခံရသော ငုံးငှက်ကလည်း ပဌမပြောသော ငုံးငှက်ကို “ပိုက်ကွန်ကို (မ) ချီကာစမှာပင် သင်၏ အတောင်နှစ်ဖက်တို့၌ အမွှေးများကား အမောဆိုကာ လျှောကျကုန်လေပြီ၊ (သတ္တိ ရှိလျှင်) ယခုပင် အသင် ချီ(မ) ပါတော့လော” ဟူ၍ ရန်တုံး စကား ပြောကြားလေ၏။

ဤသို့လျှင် ထို ငုံးငှက်အပေါင်းတို့သည် “သတ္တိရှိလျှင် အသင် ချီ(မ) ပါတော့လော၊ သတ္တိရှိလျှင် အသင် ချီ(မ) ပါတော့လော” ဟု ရန်တွေ့စကား ပြောကြားကြကုန်စဉ်ပင် ငှက်မူဆိုးသည် ပိုက်ကွန်ကို ချီ(မ)၍ ထိုငုံးငှက်အားလုံးတို့ကိုပင် စုရုံးကာ မြင်း တောင်းအပြည့် ထည့်ပြီးလျှင် အိမ်ရှင်မကို ရှင်လန်းဝမ်းမြောက် စေလျက် အိမ်သို့ ပြန်သွားလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “မင်းအပေါင်းတို့ ဤ ဆိုအပ်ပြီး သော အတိုင်း ဆွေမျိုးတို့၏ ခိုက်ရန်ငြင်းခုံမှုမည်သည် အဘယ် နည်းဖြင့်မျှ မသင့်လျော်ချေ၊ ခိုက်ရန်ငြင်းခုံမှုသည် ပျက်စီးခြင်း၏ အကြောင်းရင်းကော် မှန်လှပေ၏” ဟု ဤတရားဒေသနာကို ထုတ်ဆောင်ဟောပြတော်မူပြီးလျှင် ရွှေနောက်စကား အနုသန္ဓေ ဆက်စပ်၍ “ထိုအခါ ပညာမဲ့သော ခေါင်းဆောင် ငုံးငှက်သည် ယခုအခါ ဒေဝဒတ် ဖြစ်လာပြီ၊ ထိုအခါ ပညာရှိသော ခေါင်း ဆောင်ငုံးငှက်သည်ကား ယခုအခါ ငါဘုရားပင် ဖြစ်လာပြီ” ဟူ၍ ဇာတ်တော်ကို ပေါင်းတော်မူ၏။

ကေကနိပါတ်လာ

(သမ္မောဒမာနဇာတ်) ဟု ခေါ်သော ဝဇ္ဇကဇာတ် ပြီး၏။

အတ္တဒဏ္ဍသုတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း

ဤသို့လျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့အား ဤဖော်ပြရာပါ (၅) ငါးဇာတ်တို့ကို ဟောတော် မူပြီးလျှင်

နောက်ဆုံး၌ (သုတ္တနိပါတ်ပါဠိတော်လာ) အတ္တဒဏ္ဍသုတ်*
ကိုဟောတော်မူ၏။

နှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့ မြတ်စွာဘုရားအား ပင်းသား ၂၅၀-စီ
လှူဒါန်း၍ ရဟန်းပြုစေကြခြင်း

ထိုအခါ နှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့သည် အချင်းချင်း ညီညွတ်ကြ
ကာ သဒ္ဓါကြည်ညိုသော စိတ်ရှိကြကုန်လျက် “မြတ်စွာဘုရားသာ
အကယ်၍ ကြွလာတော်မမူလျှင် ငါတို့သည် အချင်းချင်းသတ်
ဖြတ်၍ သွေးချောင်းစီးစေကြမည် အမှန်ပင်ဖြစ်ပေသည်။ မြတ်စွာ
ဘုရားရှင်ကို အမှီပြု၍ ငါတို့သည် အသက်ရှင်ခြင်းကို ရအပ်ပေပြီ။
အထူးအားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် အကယ်၍ လူ့ဘောင်၌ နေ
တော်မူလျှင် ကျွန်းငယ်နှစ်ထောင်အရံရှိသော လေးကျွန်းသနင်း
စကြာမင်းစည်းစိမ်သည် ရှေ့လက်တော်ရောက်ဖြစ်လေရာ၏။ နှလုံး
ရည် လက်ရုံးရည် စုံညီပြည့်ညောင်း သားတော်ပေါင်း အထောင်
ထွန်းကားလျက် မင်းပရိသတ် ခြံရံကာ လှည့်လည်တော် မူလေ
ရာ၏။ ဤငါတို့ဆွေမျိုးမြတ်ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည်
ထိုစကြာမင်းစည်းစိမ်ကို စွန့်ပယ်လျက် တောထွက်၍ ရှင်ရဟန်း
ပြုပြီးလျှင် ဘုရားအဖြစ်သို့ ရောက်တော်မူခဲ့လေပြီ။ ယခုဘုရား ဖြစ်
သောအခါမှာလည်း မင်းသားရဟန်းများ ခြံရံလျက် သာလျှင်
လှည့်လည်ကျက်စား သွားလာနေထိုင်တော်မူပါစေသတည်း” ဟု
တညီတညွတ်တည်း စည်းဝေးတိုင်ပင် ဆင်ခြင်ကြံစည်ကြပြီးလျှင်
နှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့သည် နှစ်ရဒူငါးဆယ်စီ နှစ်ရဒူငါးဆယ်စီ
သော မင်းသားတို့ကို မြတ်စွာဘုရားအား လှူဒါန်းကြလေကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုမင်းသားငါးရာတို့ကို ဧဟိဘိက္ခုရဟန်း
ပြုပေးပြီးလျှင် ကဝိလဝတ်ပြည်၏အနီး မဟာဝုန်တောကြီးသို့ ထို
ရဟန်းငါးရာတို့ကို ခေါ်ဆောင်ကာ ကြွတော်မူလေ၏။ နောက်

*ဤ အတ္တဒဏ္ဍသုတ်ကို အကျယ်သိလိုပါက သုတ္တနိပါတ် ပါဠိတော်
ပိဋကတ် မြန်မာပြန်မှ ထုတ်ယူမှတ်သားကုန်ရာ၏။ ဤကျမ်း၌ကား
ကျယ်ဆုံးစိုး၍ မရေးသားတော့ပြီ။

ရတနာ] ကုဏာလဇာတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း ၃၇၉

တနေ့မှစ၍ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုမင်းသား ရဟန်းငါးရာ ခြံရံလျက် တရံတခါ ကင်္ဂလဝတ်ပြည်၌ တရံတခါ ကောလိယပြည်၌ ဆွမ်းခံလှည့်လည် ကြွချီတော်မူလေ၏။ နှစ်ပြည်ထောင်သား လူအများတို့သည် ကြီးစွာသော ပူဇော်သက္ကာရမှုကို ပြုကြလေကုန်၏။

ရဟန်းငါးရာတို့ သာသနာတော်၌ မမွေ့လျော်ကြခြင်း

ထိုမင်းသားငါးရာတို့ကား မိမိတို့ အလိုဆန္ဒအတိုင်း ရဟန်းပြုလို၍ ပြုကြခြင်းမဟုတ်ပဲ မိဖဆွေမျိုးတို့၏စကားကို အလေးပြုမပယ်ရှားလို၍သာလျှင် ရဟန်းပြုကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ရက်များမကြာမီပင် ထိုမင်းသား ရဟန်းငါးရာတို့၏ သန္တာန်၌ သာသနာတော်ဝယ် မမွေ့လျော် မပျော်ပိုက်ခြင်း ပျင်းရိခြင်း (= အနာဘိရတိ) တရား ထင်ရှားဖြစ်ပေါ်လာလေတော့သည်။

“မီးလောင်ရာ ခလပင့်” ဟူသကဲ့သို့ ထိုမင်းသား ရဟန်းငါးရာတို့၏ ကြင်ယာဟောင်းများကလည်း “အရှင့်သားတို့သည် သာသနာတော်၌ မပျော်ပိုက်ကြပါလင့်၊ အရှင့်သားတို့ သွားသည့် နေ့က အစပြုကာ အိမ်ရာစီးပွားတို့သည် တနေ့တခြား ပျက်ပြား ဆုတ်ယုတ်ကုန်ပါပြီ” ဤသို့ အစရှိသော စကားတို့ကို ရေးသားပြောဆိုကြကာ သဝဏ်လွှာသတင်းစကား ပါးကြသို့ကြလေကုန်သည်။ သို့ရကား ထိုမင်းသားရဟန်းငါးရာတို့သည် “မစွမ်းရင်း ကလဲရှိ၊ ကဇွန်းခင်းကလဲပြီ” ဟူဘိသကဲ့သို့ ရှေးကထက်တိုး၍ သာသနာတော်၌ မမွေ့လျော်မပျော်ပိုက်ကြလေကုန်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းငါးရာတို့အား ကုဏာလဇာတ်ကိုဟော၍ သောတာပန် ဖြစ်စေတော်မူခြင်း

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ကိုယ်တော်၏ တပည့်ရဟန်းများကို ညဉ့်၌သုံးကြိမ် နေ့၌ သုံးကြိမ် အားဖြင့် တရက်အတွက် ခြောက်ကြိမ်တိတိ ကြည့်ရှုဆင်ခြင်တော်မူကာ ရစ်မသည် မိမိအဥကို စောင့်ရှောက်သကဲ့သို့၎င်း၊ စမရီသားကောင်သည် မိမိ၏မြီးဆံကို

စောင့်ရှောက်သကဲ့သို့၎င်း၊ မိခင်သည် ချစ်လှစွာသော သားကို စောင့်ရှောက်သကဲ့သို့၎င်း၊ မျက်စိတဖက်သာရှိသော ယောက်ျားသည် ထိုမျက်စိကို အမြတ်တနိုး စောင့်ရှောက်သကဲ့သို့၎င်း အမြဲ စောင့်ရှောက်တော်မူ၏။ (ဇာဠ၊ ၃၊ မျက်နှာ ၃၅၄-မှ)။ သို့ရကား မြတ်စွာဘုရားသည် ထို ရဟန်းငါးရာတို့ သာသနာ၌ ပျော်ပိုက်သည် မပျော်ပိုက်သည်ကို ဆင်ခြင်တော်မူသည်ရှိသော် မပျော်ပိုက်ကြကြောင်းကို ကောင်းစွာထင်ထင် သိမြင်တော်မူ၍ “ဤရဟန်းတို့သည် ငါကဲ့သို့သော ဘုရားနှင့် အတူတကွ နေကြကုန်လျက် ပျင်းရိကုန်ဘိ၏။ ထိုရဟန်းတို့အား အဘယ်သို့သော တရားစကားသည် သင့်လျော်လျောက်ပတ်ပါမည်နည်း” ဟု စုံစမ်းဆင်ခြင်တော်မူသည်တွင် ကုဏာလဇာတ် တရားဒေသနာတော်မြတ်ကို မြင်တော်မူလေ၏။ ထိုနောက်မှ မြတ်စွာဘုရား၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ်—

“ငါသည် ဤရဟန်းတို့ကို ဟိမဝန္တာသို့ ခေါ်ဆောင် သွားပြီးလျှင် ကုဏာလဇာတ် တရားစကားဖြင့် ထိုရဟန်းတို့အား မာတုဂါမ၏ အပြစ်ကို ထင်ရှားဖော်ပြကာ သာသနာတော်၌ မမွေ့လျော်ခြင်းကို ပယ်ရှားပြီးလျှင် သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်အမြင်ကို ပေးတော့အံ့” —

ဟူ၍ အကြံဖြစ်လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားသည် နံနက်အခါ ကဝိလဝတ်ပြည်အတွင်း ဆွမ်းခံကြွတော်မူပြီးလျှင် နေလွဲအခါ ဆွမ်းခံရာမှ ဖဲကြွတော်မူခဲ့၍ ထိုရဟန်းငါးရာတို့ကို “ရဟန်းတို့... သင်တို့သည် မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသည့် ဟိမဝန္တာ တောအရပ်ကို ရှေးကမြင်ဘူးအပ်ကြသလော” ဟူ၍ မေးတော်မူ၏။ “မမြင်ဘူးကြပါ မြတ်စွာဘုရား...” ဟု ရဟန်းတို့က လျှောက်ထားကြလေသော် “သင်ချစ်သားတို့သည် ဟိမဝန္တာသို့ ခရီးယာယီလှည့်လည် သွားလိုကြသလော” ဟု မေးတော်မူပြန်၏။ “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... တပည့်တော်များသည် တန်ခိုးဣဒ္ဓိ မရှိသူများ ဖြစ်ကြပါကုန်၏။ တပည့်တော်တို့သည် အဘယ်နည်းဖြင့် သွားနိုင်ကုန်အံ့နည်း” ဟု ရဟန်းတို့က လျှောက်ထားကြလေလျှင်

ရတနာ] ကုဏာလဇာတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း ၃၈၁

“သင်ချစ်သားတို့ကို တန်ခိုးဣဒ္ဓိရှိသူ တဦးတယောက်က ခေါ်ဆောင်၍ သွားလျှင် သင်ချစ်သားတို့သည် လိုက်ပါကြမည်လော” ဟူ၍ မေးတော်မူသဖြင့် “အာမ ဘန္တေ = လိုက်ကြပါမည်ဘုရား” ဟူ၍ ဝန်ခံစကား ရဟန်းတို့သည် လျှောက်ထားကြလေကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုရဟန်းငါးရာလုံးတို့ကို ကိုယ်တော် မြတ်၏ တန်ခိုးဣဒ္ဓိဖြင့် ခေါ်ဆောင်၍ ကောင်းကင်၌ ပျံတက်တော် မူကာ ဟိမဝန္တာသို့ ရှေးရှုကြွတော်မူပြီးလျှင် ကောင်းကင်၌ တည်လျက်ပင် မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသော ဟိမဝန္တာအရပ်၌ (ရှိသည့်) ရှေ့တောင်, ငွေ့တောင်, ပတ္တမြားတောင်, ဟင်းသပြဒါး တောင်, မျက်စဉ်းတောင်, သာနုမည်သောတောင်, ဖလ်တောင် အစရှိသော တောင်အမျိုးမျိုးတို့ကို၎င်း, မြစ်ကြီးငါးသွယ်တို့ကို ၎င်း, အိုင်ကြီး ခုနစ်အိုင်တို့ကို၎င်း ပြတော်မူလေ၏။ ဟိမဝန္တာ တောင်မှာ ယူဇနာ ငါးရာ အမြင့်ရှိလျက် ယူဇနာ သုံးထောင် အကျယ် အပြန့်ရှိသဖြင့် လွန်စွာကြီးမားလှ၏။ ထိုဟိမဝန္တာ တောင်၏ မွေ့လျော်ဖွယ်ကို တစိတ်တဒေသမျှကိုသာ ကိုယ်တော် မြတ်၏ တန်ခိုးအာနုဘော်ဖြင့် ပြတော်မူခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ထို ဟိမဝန္တာတောင်၌ နေထိုင်ကြသော ခြင်္သေ့ ကျား ဆင်အစရှိသော အခြေလေးချောင်းရှိသည့် သားကောင်တို့ကိုလည်း တစိတ်တဒေ သအားဖြင့် ပြတော်မူ၏။ ထိုဟိမဝန္တာဝယ် မွေ့လျော်ဖွယ်သော အရာမဉ္ဇယျာဉ်စသည်တို့ကို၎င်း, အပွင့်မျိုးသစ်ပင် အသီးမျိုးသစ် ပင်တို့ကို၎င်း, ငှက်အမျိုးမျိုးတို့ကို၎င်း, ရေပန်း ကြည်း (= ကုန်း) ပန်းအမျိုးမျိုးတို့ကို၎င်း, ဟိမဝန္တာတောင်၏ အရှေ့ဖက်နံပါး ရှေ့သားအပြင်ကို၎င်း, အနောက်ဖက်နံပါး ဟင်းသပြဒါး အပြင် ကို၎င်း ပြတော်မူ၏။

ဤမွေ့လျော်ဖွယ်များကို မြင်ရသည့်အချိန်မှစ၍ ထိုရဟန်း ငါး ရာတို့၏ ကြင်ယာဟောင်းတို့၌ တပ်စွန်းသော ဆန္ဒရာဂကို ပယ် အပ်ပြီးဖြစ်လေတော့သည်။ ထိုအခါ၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုရဟန်း ငါးရာ တို့ကို ခေါ်ဆောင်တော်မူ၍ ကောင်းကင်မှ သက်ဆင်းတော်မူပြီးလျှင် ဟိမဝန္တာတောင်၏ အနောက်ဖက်

နံပါးရှိ ယူဇနာခြောက်ဆယ် အပြန်ကျယ်သော ဆေးဒန်းမြင်း သီလာ ကျောက်ဖျာအပြင်၌ ခုနစ်ယူဇနာအမြင့် အကျယ်အဝန်း ရှိသော (ကမ္ဘာပတ်လုံးတည်မည့်) အင်ကြင်းပင်ကြီး၏ အောက် ဝယ် သုံးယူဇနာ အကျယ်အဝန်းရှိသော ဆေးဒန်းမြင်းသီလာ အပြင်ဝယ် ထိုရဟန်းငါးရာတို့ ခြံရံအပ်လျက် ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ်တို့ကို လွှတ်တော်မူကာ သမုဒြာဝမ်း (ရေအပြင်)ကို ချောက်ချားစေလျက် အရောင်ပဝင်း ထွန်းလင်း တောက်ပကာ ထွက်ပေါ်လာသော နေမင်းကဲ့သို့ တင့်တယ်စွာ ထိုင်နေတော် မူပြီးလျှင် ရဟန်းတို့ကို “ရဟန်းတို့... ဤဟိမဝန္တာအရပ်၌ သင်တို့ မမြင်အပ်စဘူးသော အရာဝတ္ထုကို မေးမြန်းကြကုန်လော့” ဟူ၍ အခွင့်ပြုဖိတ်မန်စကား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

ထိုခဏ၌ ဆန်းကြယ်သော အတောင်အမွှေးရှိသည့် ဥဩငှက် ဖျိုမနှစ်ကောင်တို့သည် ဒုတ်တချောင်း၏ အစွန်း တဖက်စီတို့၌ ကိုက်ချိပြီးလျှင် အလယ်၌ မိမိတို့၏ အရှင်သခင် ဥဩငှက်မင်းကို လိုက်ပါထိုင်နေစေ၍ ဝဲယာရွှေနောက် အထက်အောက် ခြောက် ဌာနတို့၌ ရှစ်ကောင် ရှစ်ကောင်စီသော ဥဩငှက်ဖျိုမတို့ ခြံရံ လိုက်ပါကြလျက် ကောင်းကင်ထက်မှ ယုံသာကြလေကုန်၏။ ထို အခါ ထိုရဟန်းတို့သည် မမြင်စဘူး ထူးဆန်းလှစွာသော ထိုငှက် အပေါင်းကို မြင်ကြရ၍ မြတ်စွာဘုရားကို “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... ထိုငှက်တို့ကား အဘယ်အမည်ရှိပါကုန်သနည်း” ဟူ၍ မေးလျှောက်ကြလေသော် မြတ်စွာဘုရားသည်—

“ရဟန်းတို့... ဤသကုဏဝင် ငှက်မျိုးအစဉ်သည် ငါ ဘုရား၏ ရှေး၌ဖြစ်ဘူးသော အမျိုးအစဉ်ပင်ဖြစ်၏။ ငါ ဘုရားထားခဲ့သော ပဝေဏီအစဉ်အဆက် ဖြစ်ပေသည်။ ရှေးအခါက အစပကတူး လက်ဦးအမွန် ငါ့ကို ဤနည်း နှင်နှင် ပြုစုလုပ်ကျွေး မှုယုခဲ့ကြဘူးကုန်ပြီ။ ထိုစဉ်အခါ၌ကား ဤငှက်အပေါင်းသည် ယခုထက်ပင် များပြားလှ၏။ သုံး ထောင့်ငါးရာကုန်သော ငှက်ဖျိုမတို့သည် ငါ့ကို ပြုစုလုပ် ကျွေး မှုယုခဲ့ကြကုန်ပြီ။ အစဉ်သဖြင့် ယုတ်လျော့၍ ယခု

အခါ၌ အနွယ်မပျောက်ရုံ ဤမျှလောက်သာ ဖြစ်ရှိလေ
ဇြ” —

ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ထိုအခါ ရဟန်းတို့က “ဤသို့ သဘောရှိသော
တောအုပ်ကြီး၌ ထိုသုံးထောင်ငါးရာသော ငှက်ကညာမတို့သည်
အရှင်ဘုရားတို့ကို ဘယ်ပုံဘယ်ပန်း ပြုမူ မှုယုခွဲကြပါကုန်သနည်း”
ဟူ၍ လျှောက်ထားကြသောအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် “ရဟန်း
တို့...ထိုသို့ ဖြစ်လျှင် နားထောင်ကြကုန်”ဟု ရဟန်းတို့အား
သတိတရား ဖြစ်ပွားစေပြီးလျှင် ဂါထာသုံးရာတို့ဖြင့် တန်းဆာ
ဆင်၍ အသိတိနိပါတ် ကုဏာလဇာတ် *ကို ဟောတော်မူ၏။

ရဟန်းများ သောတာပန် ဖြစ်ကြခြင်း

ဒေသနာနိဂုံးဆုံးလတ်သောအခါ သာကီဝင်မင်းသား ရဟန်း
ငါးရာလုံးပင် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်ကြလေကုန်၏။ အထူး
အားဖြင့် ထိုရဟန်းငါးရာတို့အား မဂ်ကို ရလိုက်သည်နှင့် တပြိုင်
နက် မြေလျှိုးမိုးပျံ တန်ခိုးဈာန်သည်လည်း ရပြီးရောက်ပြီး ဖြစ်လေ
တော့သည်။

[ဤအရာ၌။ ။ပုထုဇန် ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ လောကီ ဈာန်သမာပတ်
အဘိညာဏ်များကို ကသိုဏ်း အစရှိသော သမထကမ္မဋ္ဌာန်း စီးဖြန်း
အားထုတ်မှသာလျှင် ရရှိနိုင်ကြလေသည်။

အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာကား အချို့သော အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ
အရိယမဂ်ဖိုလ်ကို ရပြီးမှ သမထကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းအားထုတ်သဖြင့်
လောကီဈာန်သမာပတ် အဘိညာဏ်တို့ကို ရကြသည်လည်း ရှိ၏။
ပုထုဇန်အခိုက်ကပင် လောကီဈာန်သမာပတ် အဘိညာဏ်တို့ကို ရခဲ့ပြီး
ဖြစ်၍ အရိယာဖြစ်ပြီးသောအခါ သမထကမ္မဋ္ဌာန်းကို အသစ်စီးဖြန်းမှု
မပြုရတော့ပဲ ထိုပုထုဇန်အခိုက်က ရပြီးသော လောကီဈာန်သမာ
ပတ်တို့ကို အလွယ်တကူပင် ဝင်စားနိုင်ကြသည်လည်းရှိ၏။

အချို့သော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ပုထုဇန်အခိုက်ကလည်း လောကီ
ဈာန်သမာပတ် အဘိညာဏ်တို့ကို မရရှိခဲ့ကြပဲ လောကုတ္တရာ အရိယာ

* ဤကုဏာလဇာတ်ကို ငါးရာ့ငါးဆယ် ဇာတ်ဝတ္ထုမှ အကျယ်ထုတ်ယူမှတ်
သားကုန်ရာ၏။

မဂ်ဖိုလ်သို့ ရောက်သည်နှင့်တပြိုင်နက် လောကီဈာန်သမာပတ် အဘိညာဏ်တို့ကို ရပြီးရောက်ပြီးသား ဖြစ်ကြကာ အလိုရှိသောအချိန်မှာပင် အလှယ်တကူ ဝင်စားသုံးဆောင်တော်မူနိုင်ကြလေသည်။ ထိုကဲ့သို့သော ဈာန်သမာပတ် အဘိညာဏ်မျိုးကို “မဂ္ဂသိဒ္ဓဈာန်၊ မဂ္ဂသိဒ္ဓအဘိညာဏ်” ဟူ၍ ခေါ်၏။

ယခု သာကီဝင်မင်းသား ရဟန်းငါးရာတို့မှာလည်း ရှေးကောင်းမှု ကုသိုလ်ထူး ရှိကြသူများ ဖြစ်သည်အားလျော်စွာ မဂ္ဂသိဒ္ဓဈာန်၊ မဂ္ဂသိဒ္ဓအဘိညာဏ်တို့ကို ရရှိသူများ ဖြစ်ကြသဖြင့် လောကီဈာန် သမာပတ်အဘိညာဏ်တို့ကို ရရှိရန် သမထကမ္မဋ္ဌာန်းကို အထူးစီးပြန်း အားထုတ်ရမှု မရှိတော့ပဲ အလိုရှိသောအချိန်မှာပင်လျှင် ထိုလောကီဈာန် သမာပတ်အဘိညာဏ်တို့ကို ဝင်စားသုံးဆောင်တော်မူနိုင်ကြလေသည်။ (မဂ္ဂသိဒ္ဓဈာန် = အရိယမဂ်ဖြင့် ပြီးမြောက်ရရှိလာသောဈာန်။ မဂ္ဂသိဒ္ဓအဘိညာဏ် = အရိယမဂ်ဖြင့် ပြီးမြောက်ရရှိလာသောအဘိညာဏ်။)

မြတ်စွာဘုရားသည် “ဤရဟန်းငါးရာတို့အတွက် ဤသော-တာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်လောက်ပင် ရှိစေဦးတော့” ဟု ကြံစည်တော်မူပြီးလျှင် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် မဟာဝုန်တောသို့ ပြန်ကြွတော်မူခဲ့လေ၏။ ထိုရဟန်းငါးရာတို့သည်လည်း အသွားတုန်းက မြတ်စွာဘုရား၏ တန်ခိုးအာနုဘော်ဖြင့် သွားကြ၍ ပြန်လာသော အခါ မိမိ မိမိတို့၏ တန်ခိုးအာနုဘော်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို မြီရံကြလျက် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်ပင် ပြန်ကြွတော်မူခဲ့ကြ၍ မဟာဝုန်တောအတွင်းသို့ သက်ဆင်းတော်မူကြလေကုန်၏။

ရဟန်းငါးရာတို့ ရဟန္တာဖြစ်ကြ၍ (မဟာသမယ) ကြီးစွာသောအစည်းအဝေးကြီးဖြစ်ခြင်း

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် မဟာဝုန်တောအတွင်း ခင်ထားအပ်သော ဗုဒ္ဓါသန = ဘုရားနေရာတော်၌ ထိုင်နေတော်မူပြီးလျှင် ထိုရဟန်းငါးရာတို့ကို ခေါ်တော်မူ၍—

“ချစ်သားရဟန်းတို့... လာကြကုန်၊ ထိုင်ကြကုန်လော့၊ သင်ချစ်သားတို့အား ငါဘုရားသည် အထက်မဂ်သုံးပါးဖြင့်

ရတနာ] ရဟန္တာဖြစ်ကြ၍ အစည်းအဝေးကြီးဖြစ်ခြင်း ၃၀၅

ပယ်ရှားသတ်ဖြတ်အပ်သော ကိလေသာတို့ကို ပယ်စွန့်နိုင်ရန် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား ဟောကြားမည်” —

ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ထိုရဟန်းတို့အား အထက်မဂ်ဖိုလ်ကိုရရှိရန် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။ ရဟန်းငါးရာတို့သည်—

“မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ငါတို့၏ သာသနာတော်၌ မမွေ့လျော်ကြောင်းကို ကောင်းကောင်းကြီး သိတော်မူကာ ငါတို့ကို ကုဏာလအိုင်သို့ ခေါ်ဆောင်ပြီးလျှင် မမွေ့လျော်ခြင်းကို အလျှင်း ပယ်ဖျောက်ပေးရုံမျှမက ထိုအိုင်၌ သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ရောက်ရှိခဲ့ကြပြီးသော ငါတို့အား ယခုအခါ ဤမဟာဝုန်တောအရပ်၌ အထက်မဂ်သုံးပါးတို့အတွက် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို ဟောကြားပေးသနားတော်မူ၏။ ငါတို့သည် ‘တို့တတွေကား သောတာပန် အရိယာများတည်း’ ဟု ပေါ့ပေါ့တန်တန် အချိန်ကို ကုန်လွန်စေရန် မသင့်လျော်ကြချေ။ ငါတို့သည် ငါတို့၏ ရွှေသွား ယောက်ျားအာဇာနည်ပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့် တူညီမှသာ သင့်လျော်လျောက်ပတ်ကြတော့မည်” —

ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်ကြပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်အစုံကြာပခံတို့ကို ကြည်ယုံမြတ်နိုး ရှိခိုးကြပြီးသော် နေရာမှ ထကြွ၍ နိသီဒိုင် ထိုင်စရာအခင်းကလေးများကို ခါတွက်ကြကာ အသီးအသီး တောင်မျှောင်ချောက်ကြား သစ်ပင်ရင်းများ၌ ရဟန်းတရား ပွားများအားထုတ်ကာ ထိုင်နေကြလေကုန်၏။

ထိုရဟန်း ငါးရာတို့ သွားကြသောအခါ မြတ်စွာဘုရားသည်—

“ဤရဟန်းငါးရာတို့ကား ပကတိအားဖြင့်ပင် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို လက်မလွှတ်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြပေသည်။ (ဤရဟန်းငါးရာတို့သည် သောတာပန် အရိယာများ ဖြစ်ကြပြီးသဖြင့် မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း အကျင့်

ပဋိပတ်တည်းဟူသော နည်းလမ်း ဥပါယ်ကောင်းကို ရရှိပြီးသူများသာ ဖြစ်ကြသည်။ မဂ်ဖိုလ် ရကြောင်း အကျင့်ပဋိပတ်နည်းလမ်း ဥပါယ်ကောင်းကို ရရှိပြီးသော ရဟန်းအဖို့ရာ အထက်မဂ်ဖိုလ်ကို ရရှိရန် ပြုပြင်ပင်ပန်း ဖွယ်အကြောင်း လုံးဝမရှိချေ။ သွားတိုင်းသွားတိုင်းသော ထိုရဟန်းငါးရာတို့သည် ဝိပဿနာတရား ပွားများကြ၍ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ အသီးအသီးရောက်ရှိကြပြီးလျှင် မိမိမိမိ တို့ ရအပ်ပြီးသော အရဟတ္တဖိုလ် ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ကြား လျှောက်ကြကုန်အံ့ဟု ကြံစည်ကြကာ ညနေချမ်းအခါ၌ ငါဘုရားထံမှောက်သို့ လာရောက်ကြလိမ့်မည်။ ထို ရဟန်းငါးရာတို့ လာရောက်ကြသည်ရှိသော် စကြဝဠာ ပေါင်း တိုက်တသောင်း၌ နေကြသော နတ်မြဟ္တာတို့သည် ဤစကြဝဠာ တိုက်တခုတည်း၌ စည်းဝေး ကြလိမ့်မည်။ (ထိုအခါ) ကြီးစွာသော အစည်းအဝေးကြီး (= မဟာ သမယ) ဖြစ်လိမ့်မည်။ ငါဘုရားသည် စောစီးက ကြိုတင် ကာ ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်၌ နေနှင့်မှ သင့်လျော်လျောက်ပတ် ပေမည်” —

ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်တော်မူကာ ထိုနေရာမှ ထတော်မူခဲ့၍ ဆိတ် ငြိမ်ရာအရပ်၌ ဘုရားနေရာကို ခင်းထားတော်မူ၍ ဖလသမာပတ် ကို ဝင်စားတော်မူကာ နေထိုင်တော်မူလေ၏။

ရဟန်းငါးရာတို့ ရဟန္တာဖြစ်ကြလေပြီ

ထိုရဟန်းငါးရာတို့အနက် အလျင်လက်ဦး ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ယူ၍ သွားသော မထေရ်သည် (ရဟန်းတရား ပွားများအားထုတ်တော် မူသဖြင့်) ပဋိသန္တိဒါဏ္ဍဏ်လေးပါးနှင့်တကွ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်တော်မူလေ၏။ ထို့နောက် ဒုတိယမထေရ်သည် ထိုအတူ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်တော်မူလေ၏။ ထို့နောက် တတိယ မထေရ်သည် ထိုအတူ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်တော်မူလေ၏။ ဤသို့လျှင် ရဟန်းငါးရာလုံးပင် ပဒုမာကြာရုံ၌ ပဒုမာ ကြာပွင့်တို့

ရွှေဆင့်နောက်ဆင့် ပွင့်ကြသကဲ့သို့ သစ္စာလေးဆင့် ကားကား
စွင့်၍ ရွှေဆင့်နောက်ဆင့် အရဟတ္တဖိုလ်ရောက် ပွင့်တော်မူကြ
လေကုန်ပြီ။

အလျင်လက်ဦး အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ပြီးသော မထေရ်
သည်“မြတ်စွာဘုရားအား ကြားလျှောက်တော့မည်”ဟု ကြံစည်၍
တင်ပလ္လင်ခွေကိုဖျက်ကာ နိသီဒိုင်ကို ပုတ်ခါ၍ ထိုင်နေရာမှထပြီး
လျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သို့ ရှေးရှု လာရောက်တော်မူလေ၏။ ဤ
နည်းအတူ ဒုတိယမထေရ်သည်လည်း လာရောက်တော်မူလေ၏။
တတိယမထေရ်သည်လည်း လာရောက်တော်မူလေ၏။ ဤသို့လျှင်
ရဟန္တာငါးရာတို့သည် ဆွမ်းစားကျောင်းသို့ ထေရ်စဉ်ဝါလိုက်
ဝင်လာကြကုန်သကဲ့သို့ အစဉ်လိုက်အတန်းလိုက် မြတ်စွာဘုရား
ထံတော်မှောက်သို့ လာရောက်ကြလေကုန်၏။

ရှေးဦးစွာ လာရောက်သော မထေရ်သည် မြတ်စွာဘုရားကို
ရှိခိုးပြီးလျှင် နိသီဒိုင်အခင်းကို ခင်း၍ အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌
ထိုင်နေပြီးနောက် မိမိရအပ်သော အရဟတ္တဖိုလ်ကျေးဇူး တရား
ထူးကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားလိုသည်ဖြစ်၍ “ငါမှ
တပါး အခြားရဟန်းတဦးဦး ရှိလေသလော၊ မရှိလေ
သလော” ဟု ဦးခေါင်းကို ပြန်လှည့်၍ မိမိလာခဲ့သောလမ်းကို
မျှော်မှန်းကြည့်ရှုလေသော် ဒုတိယမထေရ်ကိုလည်း မြင်လေပြီ၊
နောက်တပါးကိုလည်း မြင်လေပြီ၊ ဤနည်းဖြင့် ငါးရာသောရဟန်း
တို့၏ အစဉ်အတန်းကို မြင်ရလေပြီ။

ဤသို့လျှင် ထိုရဟန်းငါးရာလုံး မြတ်စွာဘုရားထံတော်မှောက်
သို့ လာရောက်ကြကာ အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ နေထိုင်တော်မူကြ
လျက် တပါးသည် တပါးကို အကဲခပ်ကြည့်ရှုကြသည်တွင် “ဤ
ရဟန်းသည် ဤရဟန်းအား ရှက်နိုးလှ၍ မလျှောက်ထားပဲရှိ၏။
ဤရဟန်းသည် ဤရဟန်းအား ရှက်နိုးလှ၍ မြတ်စွာဘုရားအား
မလျှောက်ထားပဲရှိ၏” ဟူ၍ ရိပ်မိသိရှိကြလေကုန်သည်။

ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အခြင်းအရာနှစ်ပါး

(၁) ရဟန္တာသခင် အရှင်သူမြတ်များအား “ငါရရှိသော အရဟတ္တဖိုလ်ကျေးဇူး တရားထူးကို နတ်မြဟ္တာနှင့် တကွသော လူအပေါင်းတို့သည် (=လူနတ်မြဟ္တာ သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည်) လျင်မြန်စွာ ထိုးထွင်း သိမြင်ရရှိကြပါမူကား ကောင်းလေစွာ” ဟူ၍ သတ္တဝါတို့၏ အကျိုးကို လိုလားသောစိတ်အစဉ်သည် ဖြစ်မြဲတည်း။

(၂) မိမိအရဟတ္တဖိုလ် ရရှိကြောင်းကိုကား ရွှေအိုးရသောယောက်ျားကဲ့သို့ သူတပါးအား (ပကာသန ပြုရာ ကျမည်ဖြစ်၍) မပြောကြားလို။

(ဤကား ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အခြင်းအရာနှစ်ပါးတည်း။)

မဟာသမယသုတ်များကို ဟောကြားတော်မူခြင်း

ထိုသို့ ရဟန္တာငါးရာတို့ စည်းဝေးမိသောနေ့ကား နယုန်လပြည့်နေ့ဖြစ်သည်။ အချိန်ကား ညနေချမ်းကာလဖြစ်သည်။ သို့ရကား ထိုရဟန္တာငါးရာတို့ စုဝေးညီမှု ထိုင်နေတော်မူမိကြလျှင် ပင် အရှေ့လောကဓာတ် ယုဂန္ဓိရံတောင်ထိပ်ထက်မှ ဆီးနှင့်၊ မြီးတိမ်၊ အသူရိန်၊ မီးခိုး တည်းဟူသော အညစ်အကြေး ငါးမျိုးတို့မှ ကင်းလွတ်သော လပြည့်ဝန်းသည် မြတ်စွာဘုရားပွင့်ထွန်းတော်မူခြင်းဖြင့် တန်းဆာဆင်အပ်သော လောကကြီး၏ မွေ့လျော်ဖွယ်ရှိသောအဖြစ်ကို ထင်စွာပြခြင်းငှါ အရှေ့အရပ်မျက်နှာ၌ မြောက်ချီစိုက်ထောင်၍ ထားအပ်သော ငွေကြေးမုံ မှန်ပြင် ဝန်းကြီး ကဲ့သို့ အကွပ်အဝန်း၌ ဆွဲကိုင်ကာ လှည့်အပ်သော ငွေဘီး၏ အသရေကို ဆောင်လျက် ထွန်းပြောင်ထိန်လက် အရှေ့လောကဓာတ်အချက်မှ တက်လတ်သတည်း။ ဤသို့လျှင် ကြက်သရေမင်္ဂလာ အပေါင်းနှင့် ပြည့်စုံသော အချိန်အခါ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် သက္ကတိုင်း ကပိလဝတ်ပြည်၏အနီး မဟာဝုန်တောကြီး၌ ရဟန္တာငါးရာ ခြံရံလျက် သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူခဲ့ဖြစ်၏။

နတ်မြဟ္တာများ စည်းဝေးကြခြင်း

ထိုအချိန်၌ မဟာဝုန်တောပတ်ဝန်းကျင်၌ နေထိုင်ကြသော နတ်တို့သည် လှုပ်လှုပ်ရှားရှားဖြစ်ကြကာ “အချင်းတို့...လာ သွားကြစို့၊ ဘုရားဖူးရခြင်းမည်သည် ကျေးဇူးများလှပေ၏။ တရားနာရခြင်းသည် ကျေးဇူးများလှ၏။ ရဟန်းသံဃာကိုဖူးမြော်ရခြင်းသည် ကျေးဇူးများလှ၏။ လာ သွားကြစို့၊ လာ သွားကြစို့” ဟု ကျယ်စွာ သောအသံကို ပြုကြ ကုန်လျက် လာရောက် ကြပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားကို၎င်း၊ ထိုခဏမှာပင် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်သစ်ပြီးစဖြစ်သော ရဟန္တာငါးရာတို့ကို၎င်း ရှိခိုးကြ၍ အပြစ်လွတ်ရာအရပ်၌ ရပ်တည်ကြလေကုန်၏။

ထိုနည်းဖြင့်ပင် ထိုထိုနတ်တို့၏ အုတ်အုတ် ကျက်ကျက် ကြွေးကြော် နှိုးဆော်ကြသော အသံကို ကြားကြရ၍ တခေါ်လောက်၊ ဂါဝုတ်ဝက်လောက်၊ တဂါဝုတ်လောက်၊ ယူဇနာဝက်လောက်၊ တယူဇနာလောက်အစရှိသည်ဖြင့် အစဉ်အတိုင်း ကျယ်ပြန့် ကျယ်ပြန့်ကာ ဤစကြဝဠာတိုက်ကို အလယ်ဗဟိုထား၍ ပတ်ဝန်းကျင် စကြဝဠာပေါင်း တိုက်တသောင်းတို့၌ နေကြသော နတ်မြဟ္တာအပေါင်းတို့သည် ဤစကြဝဠာတိုက်၌ လာရောက် စည်းဝေးကြကုန်၏။ အသညသတ်မြဟ္တာကြီးများ၊ အရူပ မြဟ္တာ ကြီးများနှင့် သမာပတ်ဝင်စားနေဆဲဖြစ်သော မြဟ္တာကြီးများ ဤအနည်းအပါးသော မြဟ္တာကြီးများသာ မလာရောက်နိုင်ပဲ ရှိကြကုန်၏။

ထိုအချိန်၌ ဤစကြဝဠာတိုက်တခုလုံးသည် အပ်ကျည် (အပ်ဗူး)၏အတွင်း အကြားအလပ်မရှိ အပ်ချောင်းများကို ထည့်၍ထား အပ်သည့်ပမာ မြဟ္တာ့ပြည်တိုင်အောင်ပင် စည်းဝေးညီမှုလာသော နတ်မြဟ္တာတို့ဖြင့် ပြည့်လျက်ရှိလေသည်။ သီဟိုဠ်ကျွန်း လောဟပါသာဒပြာသာဒ်၌ ဘုံခုနစ်ဆင့်ခန့်ပမာဏရှိသော ကျောက်တုံးကြီးကို မြဟ္တာ့ပြည်မှ အောက်သို့ပစ်ချလိုက်လျှင် လူတို့အရေအတွက် အားဖြင့် လေးလကြာမှ မြေအပြင်သို့ ရောက်နိုင်၏။ ဤမျှလောက်ကြီးကျယ်မြင့်မား ဝေးခြားလှသော (လူ့ပြည်မှ မြဟ္တာ့ပြည်တိုင်အောင်သော) အရပ်၌ အောက်မှရပ်ထည်၍ အထက်သို့ ပစ်

မြောက်အပ်သော ပန်းပွင့်များ အခိုးအထုံများ အထက်သို့ တက် ရောက်နိုင်ခွင့် အကြားအပေါက်ကို မရနိုင်အောင်၎င်း၊ အထက်မှ ရပ်တည်၍ အောက်သို့ ပစ်ချအပ်သော မုံညင်းစေ့များ အောက်သို့ သက်ဆင်းကျရောက်နိုင်ခွင့် အကြားအပေါက်ကို မရနိုင်လောက် အောင်ပင်၎င်း အကြားမလပ် နတ်မြဟွာတို့ ပြည့်ကြပ်လျက်ရှိ ကုန်၏။

အထူးအားဖြင့် စကြာဝတေးမင်းနှင့်တကွ မင်းအပေါင်းတို့ စည်းဝေးညီမှုကြသောအခါ စကြာဝတေးမင်း၏ နေထိုင်ရာအရပ် သည် မကျပ်တည်း မကျဉ်းမြောင်းသကဲ့သို့၊ လာတိုင်းလာတိုင်း သော တန်ခိုးကြီးသည့် မင်းအပေါင်းတို့သည် စကြာမင်း၏အနီး၌ နေထိုင်စရာကို ရကုန်၍ နောက်ကျ နောက်ကျသော အရပ်၌ကား အလွန်ကျပ်တည်း ကျဉ်းမြောင်းသကဲ့သို့၊ ထိုအတူ စကြာမင်းနှင့် တူသော မြတ်စွာဘုရား၏ နေထိုင်ရာအရပ်ကား မကျပ်တည်း မကျဉ်းမြောင်းချေ၊ လာတိုင်းလာတိုင်းသော တန်ခိုးကြီးမားကြ သည့်မဟေသက္ကနတ်မြဟွာတို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏အနီးအပါး၌ နေထိုင်စရာကို ရကြကုန်၏။ စင်စစ်သော်ကား မြတ်စွာဘုရား၏ အနီးအပါး အရပ်များ၌ သားမြီးဖျားတံထောက် ထိုးဆွလောက် ရုံသော အရပ်၌ တကျိပ်လောက် နှစ်ကျိပ်လောက် ထိုမှနောက်၌ သုံးကျိပ်လောက် လေးကျိပ်လောက် ငါးကျိပ်လောက် ခြောက် ကျိပ်လောက်သော နတ်မြဟွာတို့သည် သိမ်မွေ့ကုန် ထုံထက်သိမ် မွေ့ကုန်သော အတ္တဘောတို့ကို ဖန်ဆင်း၍ ရပ်တည်ကြရကုန်၏။

သုဒ္ဓါဝါသမြဟွာကြီးထေးယောက် နောက်ကျမှ
ရောက်လာကြခြင်း

မြတ်စွာဘုရားနှင့် တကွ ရဟန္တာငါးရာ စကြာဝဠာတိုက် တသောင်းမှ နတ်မြဟွာအပေါင်းတို့ (ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည့်အတိုင်း) စည်းဝေးမိကြသောအခါ သုဒ္ဓါဝါသဘုံသား (ရဟန္တာ)မြဟွာ ကြီးလေးဦးတို့သည် သမာပတ်ကို ဝင်စား၍ ပိုင်းခြားအပ်သော ကာလအတိုင်း ထိုသမာပတ်မှ ထကုန်ပြီးလျှင် မြဟွာဘုံကို ကြည့် ရှုကုန်လတ်သော် (နေမွန်းလွဲသောအခါ လူမှဆိတ်သော ထမင်း

ရတနာ] မြဟ္မာကြီးလေးဦး နောက်ကျရောက်လာကြခြင်း ၃၉၁

ကျွေးရုံကဲ့သို့) မြဟ္မာဘုံအလုံး မြဟ္မာတို့မှ ဆိတ်သုဉ်းနေသည်ကို မြင်ကြပြီးနောက် “မြဟ္မာတို့သည် အဘယ်အရပ်သို့ သွားရောက် ကြကုန်သနည်း” ဟု ဆင်ခြင်ကြသည်တွင် မဟာသမယအစည်း အဝေးကြီးကို တွေ့မြင်သိရှိကြ၍—

“ဤအစည်းအဝေးကား ကြီးမားလှ၏၊ ငါတို့ကား နောက်ကျန်လျက်ရှိကုန်ပြီ၊ နောက်ကျသော သူတို့အဖို့ရာ နေရာရဖို့ရန် ခဲယဉ်းလှ၏၊ ထို့ကြောင့် ငါတို့သွားကြသော အခါ လက်အချည်းစီး မသွားကြပဲ တယောက်လျှင် တဂါထာစီ ဖွဲ့သီစီရင်၍ သွားကြကုန်အံ့။ ထိုလက်ဆောင် ဂါထာဖြင့် မဟာသမယအစည်းအဝေးကြီး၌ မိမိ၏လာ ရောက်ကြောင်းကိုလည်း သိစေကုန်အံ့၊ မြတ်စွာဘုရား၏ ကျေးဇူးကိုလည်း ချီးကျူး ပြောဆိုကြကုန်အံ့” —

ဟူ၍ ကြံစည်တိုင်ပင်ကြပြီးလျှင် ထိုရဟန္တာမြဟ္မာကြီး လေးဦး တို့သည် မြဟ္မာပြည်၌ တည်နေကြစဉ်ပင် တဦးလျှင် တဂါထာစီ သီကုံးစီရင်ခဲ့ကြ၍—

(၁) တဦးသော မြဟ္မာကြီးသည် အရှေ့စကြဝဠာနုခမ်းရေး၌ သက်ဆင်းလေသည်။ (၂) အခြားတဦးကား တောင်စကြဝဠာ နုခမ်းရေး၌၊ (၃) အခြားတဦးကား အနောက်စကြဝဠာ နုခမ်း ရေး၌၊ (၄) အခြားတဦးကား မြောက်စကြဝဠာ နုခမ်းရေး၌ သက်ဆင်းလေသည်။

ထိုနောင်မှ (၁) အရှေ့စကြဝဠာနုခမ်းရေး၌ သက်ဆင်းသော မြဟ္မာကြီးသည် နိလကသိုဏ်းလျှင်အာရုံရှိသောဈာန်ကိုဝင်စား၍ စိမ်းညိုသော အရောင်တို့ကို တဖိတ်ဖိတ်မြန်လျှောက်ကာ စကြဝဠာ ပေါင်း တိုက်တသောင်းမှ လာရောက်စည်းဝေးကြသော နတ် မြဟ္မာ အပေါင်းတို့အား မြလျှာဝတ်လုံကို ခြံရံ၍ ပေးသည့်အလား မိမိလာရောက်သော အဖြစ်ကို သိစေပြီးနောက် (မြတ်စွာဘုရား တို့၏ ရွှေတော်မှောက်ဝယ် တဦးတယောက်မျှ ပိတ်ဆို့နေထိုင် ခွင့်မရနိုင်သော ဗုဒ္ဓဝိထိခေါ် လမ်းခရီးရှိမြဲဖြစ်သည်၊ ယင်းခရီးဖြင့်

လာတိုင်းလာတိုင်းသော နတ်လူတို့ မြတ်စွာဘုရားအနီးသို့ ချဉ်းကပ်ဖူးမြော်ကြရသည်)၊ ထိုဗုဒ္ဓဝီထိလမ်းခရီးဖြင့်ပင် ထိုပဌမမြဟ္တာကြီးသည် လာရောက်ကာ မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးရပ်တည်လျက်—

မဟာသမယော ပဝနသ္မိံ၊
ဒေဝကာယာ သမာဂတာ။
အာဂတမှာ ဣမံ ဓမ္မသမယံ၊
ဒက္ခိတာယေ အပရာဇိတသံဃံ။

(ဘန္တေ = ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား.....)။
ပဝနသ္မိံ = မဟာဝုန်သမုတ် ဤတောအုပ်၌။ (အဇ္ဇ = ယနေ့)။ မဟာသမယော = နတ်မြဟ္တာတို့၏ ကြီးစွာသော အစည်းအဝေးသည်။ (အဟောသိ = ဖြစ်လေပြီ)။ ဒေဝကာယာ = သောင်းစက္ကဝါ နတ်မြဟ္တာအပေါင်းတို့သည်။ အပရာဇိတသံဃံ = တစုံတယောက်သော ရန်သူသည် အောင်နိုင်အပ်သည်မဟုတ်ပဲ ယနေ့ပင်လျှင် မာရ်သုံးအင်ကို အောင်မြင်ပြီးတောင်း ရဟန္တာအပေါင်းကို။ ဒက္ခိတာယေ = သဒ္ဓါကြည်လင် ဖူးမြင်ခြင်းငှါ။ သမာဂတာ = အညီအညာ လာရောက်ကြပါကုန်ပြီ။ (မယံပိ = အကျွန်ုပ်တို့သည်လည်း)။ အပရာဇိတသံဃံ = ရှုံးတော်မမူ အောင်ပွဲယူတောင်း ရဟန္တာအပေါင်းကို။ ဒက္ခိတာယေ = သဒ္ဓါကြည်လင် ဖူးမြင်ခြင်းငှါ။ ဣမံ ဓမ္မသမယံ = ဤတရားနာရာ နတ်မြဟ္တာအစည်းအဝေးသို့။ အာဂတာ = အများနည်းတူ ကြည်ဖြူဝမ်းမြောက် လာရောက်ကုန်သည်။ အမှ = ဖြစ်ပါကုန်၏ ဘုရား” —

ဟူ၍ မိမိစီရင်ခဲ့သော ဂါထာကို ရွတ်ဆိုလျှောက်ထား၍ (ဘုရားအနီး၌ နေရာမရရှိသောကြောင့်) ပြန်သွားပြီးလျှင် အရှေ့စကြဝဠာနခမ်းရေး၌ ရပ်တည်နေလေ၏။

ရတနာ] မြဟ္မာကြီးလေးဦး နောက်ကျရောက်လာကြခြင်း ၃၉၃

ထိုနောက် (၂) တောင်စကြဝဠာနခမ်းရေး၌ သက်ဆင်းသော မြဟ္မာကြီးသည်လည်း ဝိတကသိုဏ်းလျှင် အာရုံရှိသော ဈာန်ကို ဝင်စား၍ ဝါဝင်းသော ရွှေရောင်တို့ကို တဖိတ်ဖိတ်ဖြန့်လွှတ်ကာ စကြဝဠာပေါင်း တိုက်တသောင်းမှ လာရောက်စည်းဝေးကြသော နတ်မြဟ္မာအပေါင်းတို့အား ရွှေလွှာဝတ်လုံကို မြီရုံ၍ ပေးသည့် အလား မိမိလာရောက်သောအဖြစ်ကို သိစေပြီးနောက် ထိုပဌမ မြဟ္မာကြီးနည်းတူပင်—

တဩ ဘိက္ခဝေါ သမာဒဟံသု၊
စိတ္တမတ္တနော ဥဇုကမကံသု။
သာရထီဝ နေတ္တာနိ ဂဟေတွာ၊
ဣန္ဒြိယာနိ ရက္ခန္တိ ပဏှိတာ။

(ဘန္တေ = ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား……)။
တဩ = ထိုနတ်မြဟ္မာတို့ စည်းဝေးရာအရပ်၌။ ဘိက္ခဝေါ = ရဟန်းတော်ငါးရာတို့သည်။ အတ္တနော = မိမိ မိမိ၏။ စိတ္တံ = စိတ်ကို။ သမာဒဟံသု = လောကုတ္တရာ အပ္ပနာသမာဓိဖြင့် ငြိမ်သက်တည်ကြည်စွာထားတော်မူနိုင် ကြကုန်ပြီ။ အတ္တနော = မိမိ မိမိ၏။ စိတ္တံ = စိတ်ကို။ ဥဇုကံ = နွားကျင်ကောက်၊ လရေးကောက်၊ ထွန်တုံးကောက် တည်းဟူသော အကောက်သုံးပါးမှလွတ်ကင်းမြောင့်စင်း အောင်။ အကံသု = ပြုတော်မူနိုင်ပေကုန်၏။ သာရထီ = သိန္ဓောမြင်းလိမ္မာတို့ ညီညာစွာ က-ယဉ်အပ်သည့်ရထား ကို မောင်းနှင်သောရထားထိန်းသည်။ နေတ္တာနိ = မြင်း ဇက်ကြီးတို့ကို။ ဂဟေတွာ = မဆွဲမနှင် ညင်သာစွာ ကိုင်၍။ တိဋ္ဌတိ ဣဝ = နှလုံးချမ်းကြည် တည်ရသကဲ့သို့။ တထာ = ထိုရထားထိန်းနှင့် အလားတူစွာ။ ပဏှိတာ = မဂ်ဉာဏ်အမြင်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူကြသည့် ငါးရာသော ရဟန္တာ အရှင်မြတ်တို့သည်။ ဣန္ဒြိယာနိ = မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ စိတ် ပိတ်သင့်သော ဣန္ဒြေ ခြောက် ပါးတို့ကို။ ရက္ခန္တိ = သတိ တည်းဟူသော အစောင့်

အရှောက်ဖြင့် ကိလေသာရန်သူမဝင်ရောက်အောင် စောင့်ရှောက်တော်မူနိုင်ကြပါကုန်၏။ (ဘဂဝါ = မြတ်စွာဘုရား...။ မယံ = တပည့်တော်တို့သည်။ ဧတေ = ထိုရဟန္တာငါးရာတို့ကို။ ဒဋ္ဌံ = ဖူးမြော်ခြင်းငှါ။ ဣဓ = ဤမဟာဝုန်တောသို့။ အာဂတာ = လာရောက်ကုန်သည်။ အမှ = ဖြစ်ပါကုန်၏)။—

ဟူ၍ မိမိစီရင်ခဲ့သောဂါထာကို ရွတ်ဆိုလျှောက်ထား၍ ရှေးနည်းအတူ တောင်စကြဝဠာနခမ်းရေး၌ ရပ်တည်နေလေ၏။

ထိုနောက် (၃) အနောက် စကြဝဠာနခမ်းရေး၌ သက်ဆင်းသော မြဟွာကြီးသည်လည်း လောဟိတကသိုဏ်းလျှင် အာရုံရှိသော ဈာန်ကို ဝင်စား၍ နိမြန်းသော အရောင်တို့ကို တဖိတ်ဖိတ်ဖြန့်လွှတ်ကာ စကြဝဠာပေါင်း တိုက်တသောင်းမှ လာရောက်စည်းဝေးကြသော နတ်မြဟွာအပေါင်းတို့အား ကမ္မလာနီဝတ်လုံကို ခြုံရုံပေးသည့်အလား မိမိလာရောက်သော အဖြစ်ကို သိစေပြီးနောက် ထိုရှေးမြဟွာတို့နည်းတူပင်—

ဆေတွာ ဒီလံ ဆေတွာ ပလိသံ၊
 ဣန္ဒဒီလံ ဦဟစ္စ မနေဇာ။
 တေ စရန္တိ သုဒ္ဓါ ဝိမလာ၊
 စက္ခုမတာ သုဒန္တာ သုသုနာဂါ။

(ဘန္တေ = ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား...။)။
 ယေ သုသုနာဂါ = အကြင်ရွယ်တော်နုပျို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ စက္ခုမတာ = ဗုဒ္ဓ၊ ဓမ္မ၊ သမန္တတည့်၊ မိသ၊ ဒိဗ္ဗာ ငါးဖြာသော မျက်စိနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော ရှင်ပင်မြတ်ဘုရားသည်။ (ဒမိတာ = ဆုံးမအပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍)။ သုဒန္တာ = ဣန္ဒြေခြောက်ပါး မဖောက်ပြားပဲ တရားဖြင့် သိမ်းဆည်း လွန်စွာ ယဉ်ကျေးပြီး ဖြစ်တော်မူကုန်၏။ တေ သုသုနာဂါ = ရွယ်တော်နုပျို ထိုရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ ဒီလံ = ရာဂဒေါသ မောဟခပင်း ငြောင့်တံသင်းကို။ ဆေတွာ = မဂ်ဉာဏ်လေးပါး သန်လျက်ခေးဖြင့် ပယ်ရှား

ရတနာ] မြဟ္မာကြီးလေးဦး နောက်ကျရောက်လာကြခြင်း ၃၉၅

ခုတ်ဖြတ်တော်မူကြပြီး၍။ ပလိဗံ = ရာဂဒေါသ မောဟ
 တည်းဟူသော တံခါးကျည်မင်းတုပ်ကို။ ဆေတွာ = မဂ်
 ဉာဏ်လေးပါး သန်လျက်ဓားဖြင့် ပယ်ရှားခုတ်ဖြတ်တော်
 မူကြပြီး၍။ ဣန္ဒဒီလံ = သက္ကာယ မြို့တံခါးဝယ် မားမား
 စိုက်ပျိုင် ရာဂဒေါသ မောဟတည်းဟူသော တံခါးတိုင်
 ကို။ ဦဟစ္စ = အမြစ်မကျန် လေးမဂ်ဉာဏ်ဖြင့် ပယ်လှန်
 နုတ်ပယ်တော်မူကြကုန်ပြီး၍။ အနေဇာ = တုန်လှုပ်
 တတ်စွာ တဏှာလောဘ ရှိတော်မမူကြကုန်သည်ဖြစ်၍။
 သုဒ္ဓါ = ကိလေသာ အန္တရာယ် စင်ကြယ်သန့်ရှင်းကုန်
 သည်ဖြစ်၍။ ဝိမလာ = ကိလေသာ အညစ်အကြေးမှ
 ကင်းဝေးတော်မူကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ စရန္တိ = စတုဒိသာ
 လေးမျက်နှာ၌ ကိလေသာ အပိတ်အဆီးမရှိ လှည့်လည်
 ကျက်စား သွားလာတော်မူနိုင်ကုန်၏။ (တေသံ = ရွယ်
 တော်နုပျို ထိုရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို။ ဒဿနာယ = ဖူးမြော်
 ခြင်းငှါ။ မယံ = တပည့်တော်တို့သည်။ အာဂတာ =
 လာရောက်ကုန်သည်။ အမှ = ဖြစ်ပါကုန်၏)။—

ဟူ၍ မိမိစီရင်ခဲ့သော ဂါထာကို ရွတ်ဆိုလျှောက်ထား၍ ရှေးနည်း
 အတူ အနောက် စကြဝဠာနခမ်းရေး၌ ရပ်တည်နေလေ၏။

ထို့နောက် (၄) မြောက်စကြဝဠာနခမ်းရေး၌ သက်ဆင်းသော
 မြဟ္မာကြီးသည် ဩဒါတကသိုဏ်းလျှင် အာရုံရှိသော ဇာန်ကို
 ဝင်စား၍ ဖြူဖွေးသော အရောင်တို့ကို တဖိတ်ဖိတ်ဖြန့်လွှတ်ကာ
 စကြဝဠာပေါင်း တိုက်တသောင်းမှ လာရောက်စည်းဝေးကြသော
 နတ်မြဟ္မာအပေါင်းတို့အား မုလေးပန်းဝတ်လုံကို မြီရုံပေးသည့်
 အလား မိမိလာရောက်သောအဖြစ်ကို သိစေပြီးနောက် ထိုရှေး
 မြဟ္မာတို့နည်းတူပင်—

ယေ ကေစိ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂတာသေ၊
 န တေ ဂမိဿန္တိ အပါယဘူမိံ ။
 ပဟာယ မာနသံ ဒေဟံ၊
 ဒေဝကာယံ ပရိပူရေဿန္တိ။

(ဘန္တေ = ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား.....)။
 ယေ ကေစိ = အမှတ်မထင် အကြင်လူတို့သည်။ ဗုဒ္ဓံ =
 မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ = ကိုးကွယ်ရာဟူ၍။ ဂတာ-
 သေ = လောကုတ္တရာသရဏာဂုံဖြင့် ကြည်ယုံလေးမြတ်
 ဆည်းကပ်ကြကုန်၏။ တေ = ထိုလူတို့သည်။ အပါယ-
 ဘူမိ° = ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ် အပါယ်
 လေးဘုံသို့။ နဂမိဿန္တိ = ဧကန်မုချ မလားမရောက်ကြရ
 ကုန်လတ္တံ့။ မာနုသံ ဒေဟံ = လူ့ဘဝခေါ်ဆို ဤခန္ဓာ
 ကိုယ် အတ္တဘောကို။ ပဟာယ = ပယ်စွန့်ကြကုန်၍။ ဒေဝ-
 ကာယံ = နတ်အပေါင်းကို (= နတ်ပြည်ကို)။ ပရိပူရေ-
 သန္တိ = မုချပုံသေ ပြည့်စေကြကုန်လတ္တံ့။ —

ဟူ၍ မိမိစီရင်ခဲ့သော ဂါထာကို ရွတ်ဆို လျှောက်ထားပြီးလျှင်
 ရှေးမြဟ္မာကြီးများနည်းတူ မြောက်စကြဝဠာနခမ်းရေး၌ ရပ်တည်
 နေလေ၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဆင်ခြင် ကြည့်ရှုတော်မူလတ်
 သည်ရှိသော် မြေအပြင်မှ အပြန်အားဖြင့် စကြဝဠာအနားရေး
 တိုင်အောင် အမြင့်အားဖြင့် အကနိဋ္ဌမြဟ္မာပြည်တိုင်အောင် နတ်
 မြဟ္မာတို့ စည်းဝေးနေကြသည်ကို သိမြင်တော်မူ၍ “ဤနတ်မြဟ္မာ
 အစည်းအဝေးကား ကြီးမားလှပေ၏။ ရဟန်းငါးရာတို့သည်ကား
 ဤမျှလောက် ကြီးမားများပြားလှသော နတ်မြဟ္မာတို့၏ အစည်း
 အဝေးကြီး ဟူ၍ သိကြမည်မဟုတ်၊ ယခုပင် ထိုရဟန်းငါးရာ
 တို့အား ပြောကြားပေအံ့” ဟူ၍ ကြံစည်ဆင်ခြင်တော်မူပြီးလျှင်
 “ယေဘုယျေန ဘိက္ခဝေ ဒသသု လောကဓာတုသု ဒေဝတာ သန္တိ-
 ပတိတာ ဟောန္တိ-အစရှိသည်ဖြင့် = ရဟန်းတို့... ရှေးဘုရားတို့
 အတူ လာခြင်း ကောင်းတော်မူသော သဗ္ဗညု မြတ်စွာဘုရားနှင့်
 တကွ ရဟန်းအပေါင်းကို ဖူးမြော်ရန် သဟဿီလောကဓာတ်
 ဆယ်ခု (= စကြဝဠာတိုက်တသောင်း) တို့၌ နေထိုင်ကြသော
 နတ်မြဟ္မာတို့ စည်းဝေးရောက်လာကြကုန်ပြီ။

ရတနာ] နတ်မြဟ္မာများနှင့် ဘုရားရှင်၏ အကြံဖြစ်ပုံများ ၃၉၇

ရဟန်းတို့... ယခုအခါ ငါဘုရား၏ နတ်မြဟ္မာအစည်းအဝေး ကြီးဖြစ်သကဲ့သို့ အတိတ်ကာလ ပွင့်တော်မူကြပြီးသော မြတ်စွာ ဘုရားတို့၏လည်း ဤမျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကြသည့် နတ်မြဟ္မာများ စည်းဝေးခဲ့ကြကုန်လေပြီ။ (ဤထက် မပိုလွန်ချေ)။

ရဟန်းတို့ ... ယခုအခါ ငါဘုရား၏ နတ်မြဟ္မာ အစည်း အဝေးကြီး ဖြစ်သကဲ့သို့၊ အနာဂတ်ကာလ ပွင့်တော်မူကြမည့် မြတ်စွာဘုရားတို့၏လည်း ဤမျှပင် အတိုင်းအရှည်ရှိကြသည့် နတ် မြဟ္မာများ စည်းဝေးကြကုန်လိမ့်မည် (ဤထက် မပိုမယုတ်ချေ) ဟူ၍ မိန့်ဆိုတော်မူလေသည်။

(ဤ၌။ ။ ပစ္စုပ္ပန်ဆဲဆဲကဝယ် ကိုယ်တော်မြတ်မှတစ်ပါး အခြား မြတ်စွာဘုရားဟူ၍ ပွင့်ထွန်းနေဆဲ မရှိသောကြောင့် ပစ္စုပ္ပန်ဝါရကို မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မမူပဲ ပစ္စုပ္ပန်အတွက် ကိုယ်တော်မြတ် ကိုသာ ဥပမာထား၍ အတိတ်ဘုရား၊ အနာဂတ်ဘုရားတို့နှင့် စပ်သော နှိုင်းယှဉ်ချက်ကိုသာ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူ၏ဟု အထူး မှတ်ယူရာ၏။)

နတ် မြဟ္မာများနှင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အကြံဖြစ်ပုံများ

ထိုမဟာသမယ အစည်းအဝေး၌ နတ်မြဟ္မာတို့သည် “မြတ်စွာ ဘုရားသည် ဤမျှလောက် များပြားသော နတ်မြဟ္မာတို့၏ အစည်း အဝေးကြီး၌ တန်ခိုးကြီးမားသော နတ်မြဟ္မာတို့၏ အမည် အနွယ်တို့ကိုသာ ထုတ်ဖော် ဟော ကြားတော် မူ ပေ လိမ့် မည်၊ တန်ခိုးနည်းပါးသော နတ်မြဟ္မာတို့၏ အမည်အနွယ်တို့ကိုကား အဘယ်မှာလျှင် ထုတ်ဖော် ဟောကြားတော်မူလိမ့်မည်နည်း၊ (ဟောကြားတော်မူလိမ့်မည်မဟုတ်)” ဟူ၍ ကြံစည်ကြလေကုန် ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “ဤနတ်မြဟ္မာတို့သည် အဘယ် အရာကို ကြံစည်စဉ်းစား၍ နေကြသနည်း” ဟု ဆင်ခြင်တော်မူ လတ်သော် ခံတွင်းမှ လက်ကိုသွင်းကာ နှလုံးသားကို ဆုပ်ကိုင် မိသောသူကဲ့သို့၎င်း၊ ခိုးထုပ်ခိုးထည်နှင့်တကွ ခိုးသူကို ဖမ်းယူမိ

သောသုက္ခသို့၎င်း ထို နတ်မြဟ္တာတို့၏ ထိုကဲ့သို့ စိတ်ဖြစ်ပုံကို သိရှိ တော်မူပြီးလျှင်—

စကြဝဠာပေါင်း တိုက်တသောင်းမှ ခညောင်း ရောက် ဆိုက်လာကြသော တန်ခိုးကြီးသူ မကြီးသူ ခပ်သိမ်းသော နတ်မြဟ္တာတို့၏ အမည် အမျိုးအနွယ်ကို ပြည့်စုံစွာ ဟောကြားအံ့” —

ဟူ၍ ကြံစည်ဆုံးဖြတ်တော်မူလေသည်။

ဘုရားရှင်တို့ မည်သည် အလွန် ကြီး မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်များ ဖြစ်တော်မူကြသည်။ နတ်နှင့် တကွသော လူ အပေါင်းတို့ မြင်အပ် ကြားအပ် နံအပ် လျက်အပ် ထိအပ် သိအပ် သော အာရုံခြောက်ပါးတို့ အနက် ဘုရားရှင်တို့၏ ဉာဏ်ဝဝယ် မထင်နိုင်သော အာရုံဟူ၍ တစိုးတစိ မရှိချေ။ ဤသို့လျှင် ခပ်သိမ်း သော အာရုံ၌ အဝိတ် အပင် အဆီး အတားမရှိ ထိုးထွင်း သိမြင် သည့် ဉာဏ်ပညာရှင် ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုမျှ စကြဝဠာတိုက်အပြည့် စည်းဝေးရောက်ရှိ ကြသော နတ် မြဟ္တာ တို့ကို (၁) ကျွတ်ထိုက်သူ (၂) မကျွတ်ထိုက်သူ ဟူ၍ နှစ်ဖို့ နှစ်စု (ဉာဏ်တော်ဖြင့် ခွဲဝေစုပုံမှ) ပြုတော်မူပြီးလျှင် မကျွတ်ထိုက်သူ တို့ကို ပယ်ရှား၍ ကျွတ်ထိုက်သူတို့ကိုသာ ဉာဏ်တော်ဖြင့် သိမ်း ဆည်း ယူငင်တော် မူပြီးနောက် ဤ ကျွတ်ထိုက်သူ နတ် မြဟ္တာ တို့တွင်လည်း ဤမျှသော နတ်မြဟ္တာတို့သည် ရာဂစရိုက် ပြောများ သူတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤမျှသော နတ်မြဟ္တာတို့သည် ဒေါသစရိုက် ပြောများသူတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤမျှသော နတ်မြဟ္တာတို့သည် မောဟ စရိုက် ပြောများသူတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤမျှသော နတ်မြဟ္တာတို့သည် ဝိတက်စရိုက် ပြောများသူတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤမျှသော နတ်မြဟ္တာ တို့သည် သဒ္ဓါစရိုက် ပြောများသူတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤမျှသော နတ်မြဟ္တာတို့သည် ပညာစရိုက် ပြောများသူတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ဤမျှသော စရိုက်သဘောတူရာပေါင်း၍ ခြောက်ပုံ ခြောက်စု (ဉာဏ်တော်ဖြင့် ခွဲဝေမှု) ပြုတော်မူလေသည်။

ရတနာ] နတ်မြဟ္မာများနှင့် ဘုရားရှင်၏ အကြံဖြစ်ပုံများ ၃၉၉

ထိုနောင်မှ ထိုခြောက်ပုံခြောက်စု ပြုပြီးသော နတ်မြဟ္မာ တို့အား သင့်လျော် လျှောက်ပတ်မည့် တရားဒေသနာကို စူးစမ်း ဆင်ခြင်တော်မူလတ်သော်... “ရာဂစရိုက် ပြောများသော နတ် မြဟ္မာတို့အား သမ္မာပရိဗ္ဗာဇနီယ သုတ္တန်ကို ဟောရလိမ့်မည်၊ ဒေါသစရိုက်ပြောများသော နတ်မြဟ္မာတို့အား ကလဟာဝါဒ သုတ္တန်ကို ဟောရလိမ့်မည်၊ မောဟစရိုက်ပြောများသော နတ် မြဟ္မာတို့အား မဟာဗျူဟသုတ္တန်ကို ဟောရလိမ့်မည်၊ ဝိတက် စရိုက်ပြော များသော နတ်မြဟ္မာတို့အား စူဠဗျူဟသုတ္တန်ကို ဟောရလိမ့်မည်၊ သဒ္ဓါစရိုက်ပြောများသော နတ်မြဟ္မာတို့အား တုဝဇ္ဇကပဋိပဒါ (တုဝဇ္ဇကသုတ်)ကို ဟောရလိမ့်မည်၊ ပညာ စရိုက်ပြောများသော နတ်မြဟ္မာတို့အား ပုရာဘေဒ သုတ်ကို ဟောရလိမ့်မည်” ဟု ကိုယ်တော်မြတ် ဟောကြားရမည့် ဒေသနာ ကို ဉာဏ်တော်ဖြင့် ပိုင်းခြားဆုံးဖြတ်တော်မူလေသည်။

တဖန် ထိုခြောက်ပုံခြောက်စု ပြုပြီးသော နတ်မြဟ္မာပရိ သတ်ကို—

- (၁) အတ္တဇ္ဈာသယသုတ္တန်ကျေပ = ကိုယ်တော်မြတ်၏ အလိုတော်အတိုင်း တရားဟောခြင်း၊
- (၂) ပရဇ္ဈာသယသုတ္တန်ကျေပ = တရားနာ မည့် သူ ပုဂ္ဂိုလ်၏ အလိုအတိုင်း တရားဟောခြင်း၊
- (၃) အဋ္ဌပုတ္တိကသုတ္တန်ကျေပ = ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဝတ္ထုကြောင်း တခုခုကိုစွဲ၍ တရားဟောခြင်း၊
- (၄) ပုစ္ဆာဝသိကသုတ္တန်ကျေပ = သူတပါး၏ အမေး ပုစ္ဆာပြဿနာနှင့်စပ်၍ တရားဟောခြင်း—

ဟူ၍ သုတ္တန်ကျေပ (= တရားဟောခြင်း) လေးမျိုးတို့ရှိသည့် အနက် ထိုနတ်မြဟ္မာ ပရိသတ်သည် (၁) အတ္တဇ္ဈာသယတရား ဟောခြင်းဖြင့် ဟောကြားလျှင် သိမည်လော၊ သို့မဟုတ် (၂) ပရဇ္ဈာသယတရားဟောခြင်းဖြင့် ဟောကြားလျှင် သိမည်လော၊ သို့မဟုတ် (၃) အဋ္ဌပုတ္တိကတရားဟောခြင်းဖြင့် ဟောကြားလျှင်

သိမည်လော၊ သို့မဟုတ် (၄) ပုစ္ဆာဝသိကတရားဟောခြင်းဖြင့် ဟောကြားလျှင် သိမည်လောဟူ၍ နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်တော် မူပြန်လေသည်။

ထိုအခါ “ဤ နတ်မြဟ္တာ ပရိသတ်သည် ပုစ္ဆာဝသိက တရား ဟောခြင်းဖြင့် ဟောကြားမှသာ သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်လိမ့်မည်”ဟု သိတော်မူ၍ “နတ်မြဟ္တာတို့၏ အလို ဆန္ဒ အဇ္ဈာသယကို ရယူကာ စရိုက်နှင့် လိုက်လျောအောင် ပြဿနာကို မေးနိုင်သောသူ တဦးတယောက်များ ရှိလေ၏ လော”ဟု ဆင်ခြင်တော်မူလတ်သော် ထို ရဟန်းငါးရာတို့အနက် တပါးမျှလည်း မစွမ်းနိုင် ဟု သိမြင်တော်မူလေ၏။ ထိုနောင်မှ မဟာသာဝကကြီးရှစ်ဆယ်တို့ကို၎င်း၊ အဂ္ဂသာဝက နှစ်ပါးတို့ကို ၎င်း “မေးနိုင်ကြလိမ့်မည်လော”ဟု နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်တော်မူ ပြန်သောအခါ “ထိုမဟာ၊ အဂ္ဂသာဝကကြီးတို့လည်း မစွမ်းနိုင် ကြချေ”ဟု မြင်တော်မူ၍ “အကယ်၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတဆူဆူရှိခဲ့လျှင် ထိုပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်သည် မေးနိုင်လိမ့်မည်လော” ဟု ကြံစည် ဆင်ခြင်တော်မူပြန်လေ၏။

“ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသည်လည်း မစွမ်းနိုင်”ဟု သိတော်မူ၍ “သိကြား မင်း၊ သုယာမနတ်မင်း စသည်တို့တွင် တဦးဦးသည် မေးစွမ်းနိုင် မည်လော”ဟု နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်တော်မူပြန်လေသည်။ မှန်၏— ထိုသိကြားမင်း၊ သုယာမနတ်မင်း စသည်တို့တွင် တဦးဦးသည် အကယ်၍ မေးစွမ်းနိုင်ငြားအံ့၊ ထိုမေးစွမ်းနိုင်သူကို မေးစေပြီးမှ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်သည် ဖြေတော်မူလေရာ၏။ ထိုသိကြားမင်း၊ သုယာမနတ်မင်းစသည်တို့တွင်လည်း တဦးမျှ မေးလျှောက်ခြင်း ငှါမစွမ်းနိုင်ချေ။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် ဤသို့ အကြံ ဖြစ်ပြန်လေသည်—“ငါ့သို့သော ဘုရားရှင်သည်သာလျှင် ထိုနတ် မြဟ္တာတို့၏ အဇ္ဈာသယကို ရယူကာ စရိုက်နှင့်လိုက်လျောအောင် အမေးပုစ္ဆာ ပြဿနာကို မေးမြန်းခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်လေ ရာ၏။ တစ်တစ်ခုသော လောကဓာတ်၌ ငါဘုရားမှတစ်ပါး အခြားသော

ရတနာ] နိဗ္ဗိတရုပ်ပွားတော်ကို ဖန်ဆင်းတော်မူခြင်း ၄၀၁

ဘုရားတဆူဆူသည် ရှိလေသလော”ဟု အနန္တလောကဓာတ် တို့၌ အနန္တရွှေဉာဏ်တော်ကို ဖြန့်၍ ကြည့်ရှုတော်မူလတ်သော် ကိုယ်တော်မြတ်မှ တပါး အခြားဘုရားတဆူကိုမျှ (မရှိသည့် အတွက်)မြင်တော်မမူချေ။

(ယခု ဘုရားဖြစ်တော်မူသောအခါ ကိုယ်တော်မြတ်နှင့်တူသူ အခြား တပါးသော ဘုရားတဆူဆူကိုမျှ (မရှိသည့်အတွက်) တွေ့မြင်တော်မမူ ရခြင်းကား အထူးတဆန်း မဟုတ်ပါပေ။ မြတ်စွာဘုရားသည် ယခု နောက်ဆုံး သိဒ္ဓတ္ထမင်းသားဘဝ ပွားသစ်စအခါကပင် ကိုယ်တော်မြတ် နှင့်တူတန်သူ နတ်လူတဦးတယောက်ကိုမျှ မတွေ့မမြင်ခဲ့ချေ။ ထို့ကြောင့် ပင် ပွားသစ်စအခါက “အဂ္ဂေါဟမသ္မိလောကဿ” အစ ရှိသော ရဲရဲ တောက် စကားတို့ကို ကြုံးဝါးတော်မူခဲ့လေသည်။ ပွားသစ်စ အခါကပင် ကိုယ်တော်နှင့်တူတန်သူ တဦးတယောက်မျှ ရှိတော်မမူသော အလောင်း တော်ဘူမြတ်အဖို့စာ ယခုဘုရားဖြစ်တော်မူသော အခါ၌ကား အဘယ် မှာလျှင် ကိုယ်တော်မြတ်နှင့် တူတန်သူ အခြားဘုရားတဆူဆူကို တွေ့မြင် နိုင်ချိန်မည်နည်း၊ မတွေ့နိုင်သည်သာလျှင်တည်း။)

နိဗ္ဗိတရုပ်ပွားတော်ကို ဖန်ဆင်းတော်မူခြင်း

ဤသို့လျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ကိုယ်တော်မြတ်နှင့် တူသူ အခြားတပါးသောဘုရားတဆူဆူကိုမျှ (မရှိသည့်အတွက်) တွေ့မြင် တော်မမူ၍ “အကယ်၍ ငါဘုရားကိုယ်တိုင်ပင် မေးပြီး ငါဘုရား ကိုယ်တိုင်ပင် ဖြေခဲ့သော် ဤနတ်မြဟ္မာ အပေါင်းသည် ထိုးထွင်း သိမြင်နိုင်ကြမည် မဟုတ်ချေ။ စင်စစ်သော်ကား အခြားဘုရား တဆူက မေး၍ ငါဘုရားက ဖြေကြားမှသာလျှင် အံ့ဩဖွယ်လည်း ဖြစ်ချိန်မည်။ နတ်မြဟ္မာအပေါင်းတို့လည်း ထိုးထွင်းသိမြင်နိုင်ကြ ပေလိမ့်မည်။ သို့ရာကား ငါဘုရားသည် နိဗ္ဗိတရုပ်ပွားဘုရားတဆူကို ဖန်ဆင်းပေအံ့”ဟု ကြံစည်ဆုံးဖြတ်တော်မူပြီးလျှင် အဘိညာဏ်၏ အခြေပါဒဖြစ်သော ရူပါဝစရ (ကြိယာ) စတုတ္ထဈာန်ကို ဝင်စား တော်မူ၍ ထိုဈာန်မှ ထပြီးသော် “သဝိတ်သင်္ကန်းကိုကိုင်ယူပုံ၊ တူရူ ကြည့်ပုံ၊ စောင်းငဲ့၍ကြည့်ပုံ၊ ကွေးပုံ၊ ဆန့်ပုံ အလုံးစုံပင် ငါဘုရားနှင့် တသားတည်းတူညီသော နိဗ္ဗိတရုပ်ပွား အခြားဘုရားတဆူဖြစ်စေ သတည်း”ဟု မဟာကြိယာ ဉာဏသမ္ပယုတ် အဓိဋ္ဌာန်ဇောဝီထိ

စိတ်တို့ဖြင့် ပရိကံပြုပြီးလျှင် အရှေ့ယုဂန္ဓိရံ တောင်ထိပ်အပြင်မှ ထွန်းတက်ဥဒည်ဆဲဖြစ်သော လပြည့်ဝန်းကို ဖောက်ခွဲလျက် ထွက်ပေါ်လာသကဲ့သို့ ရူပါဝစရ (ကြိယာ) စတုတ္ထဈာန် အဘိညာဏ်ဈာန်စိတ်တော်ဖြင့် နိဗ္ဗိတရုပ်ပွား အခြားဘုရားတဆူကို ဖန်ဆင်းတော်မူလေ၏။

နတ်မြဟွာတို့ အထူးထူး အကြံဖြစ်ကြခြင်း

နတ်မြဟွာ အပေါင်းသည် ထိုနိဗ္ဗိတရုပ်ပွား ဘုရားကို မြင်ကြရလေလျှင် “အိုအချင်းတို့... ပဌမလမှတပါး အခြားလဝန်းကြီးတခု ထွက်ပေါ်ခဲ့ပြန်ပြီတကား” ဟူ၍ ပြောဆိုကြလေသည်။ ထိုနောင်မှ နိဗ္ဗိတရုပ်ပွား ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်သည် လဗိမာန်ကို စွန့်ထားခဲ့၍ တဖြည်းဖြည်း နီးကပ်လာလေသော် “အချင်းတို့... လဗိမာန်မဟုတ်၊ နေဝန်းကြီး တက်ထွန်းလာလေပြီ”ဟု ပြောဆိုကြပြန်သည်။ တဖန် ရှေးကထက် နီးလာပြန်သော် “အချင်းတို့... နေဝန်းကြီးမဟုတ်၊ နတ်ဗိမာန်ကြီးတခု ဖြစ်သည်” ဟု ပြောဆိုကြပြန်၏။ တဖန် နီးသည်ထက် နီးလာပြန်လျှင် “အချင်းတို့... နတ်ဗိမာန်ကြီးလည်း မဟုတ်ချေ၊ နတ်သားတယောက် ဖြစ်သည်”ဟု ပြောဆိုကြပြန်၏။ တဖန် ရှေးကထက် နီးလာပြန်လျှင် “အချင်းတို့... နတ်သားတယောက်မဟုတ်၊ မဟာမြဟွာကြီး တဦးဖြစ်သည်”ဟု ပြောဆိုကြပြန်၏။ တဖန် ရှေးကထက် နီးသည်ထက် နီးကပ်လာလေလျှင် “အိုအချင်းတို့... မဟာမြဟွာကြီးလည်း မဟုတ်၊ အခြားတပါးသော ဘုရားတဆူ ကြွလာတော်မူပြီ”ဟု ပြောဆိုကြကုန်၏။

ထိုနတ်မြဟွာတို့အနက် ပုထုဇနနတ်မြဟွာတို့သည် “အချင်းတို့... ဘုရားတဆူအတွက် ဤမျှများပြားသော စကြဝဠာတိုက်အပြည့် နတ်မြဟွာတို့၏ အစည်းအဝေးဖြစ်၍နေလျှင် နှစ်ဆူသော ဘုရားရှင်တို့အတွက်ကား အဘယ်မျှ များပြားလိမ့်မည်ကို မခန့်မှန်းနိုင်အောင်ပင် ရှိချေတော့၏”ဟူ၍ ကြံစည်စဉ်းစားကြကုန်၏။ အရိယာဖြစ်ကြသော နတ်မြဟွာတို့ကား “လောကဓာတ်တခု၌ ဘုရားနှစ်ဆူ ပွင့်မြဲမဟုတ်ချေ၊ ဧကန်ပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်

ရတနာ] နတ်မြဟ္မာတို့ အထူးထူး အကြံဖြစ်ကြခြင်း ၄၀၃

ကိုယ်တော်မြတ်နှင့်တူသော အခြားနိဗ္ဗိတဘုရားတစ်ဆူကို ဖန်ဆင်း
တော်မူအပ်လေပြီ” ဟူ၍ ကြံစည်ကြလေ၏။

ထိုနောက်မှ နိဗ္ဗိတဘုရားရှင်သည် ထို နတ်မြဟ္မာအပေါင်းတို့
ကြည့်ရှုနေကြစဉ်ပင် မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်မြတ်၏ အနီးသို့
ကြွရောက်တော်မူလာလတ်၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိမခိုးပဲ မျက်နှာ
တူရူမူရာ(မျက်နှာချင်းဆိုင်)အရပ်၌ အညီအမျှ ဖန်ဆင်းအပ်သော
နေရာတော်ဝယ် ထိုင်နေတော်မူလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ကိုယ်တော်၌လည်း မဟာပုရိသလက္ခဏာ
တော်ကြီး ၃၂-ပါးတို့ ထင်ရှားပါရှိကုန်၏။ နိဗ္ဗိတဘုရားရှင်၏
ကိုယ်တော်၌လည်း မဟာပုရိသလက္ခဏာတော်ကြီး ၃၂-ပါးတို့
ထင်ရှားပါရှိကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ကိုယ်တော်မှလည်း
ရောင်ခြည်တော်ခြောက်ပါးတို့ ထွက်ပေါ်ကွန့်မြူးလျက် ရှိကုန်၏။
နိဗ္ဗိတဘုရားရှင်၏ ကိုယ်တော်မှလည်း ရောင်ခြည်တော် ခြောက်
ပါးတို့ ထွက်ပေါ်ကွန့်မြူးလျက် ရှိကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏
ကိုယ်တော်ရောင်တို့သည် နိဗ္ဗိတဘုရားရှင်၏ ကိုယ်တော်၌ ခိုက်
လျက်တည်ကုန်၏။ နိဗ္ဗိတဘုရားရှင်၏ ကိုယ်တော်ရောင် တို့သည်
လည်း မြတ်စွာဘုရား၏ ကိုယ်တော်၌ ခိုက်လျက်တည်ကုန်၏။ ထို
ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ်တို့သည် ပကတိဓာတ်သား မြတ်စွာ
ဘုရား၊ နိဗ္ဗိတရုပ်ပွား မြတ်စွာဘုရား = ဤနှစ်ဆူသော ဘုရားရှင်
တို့၏ ကိုယ်တော်တို့မှ ကွန့်မြူးထွက်ကြွကြွ၍ အကနိဗ္ဗမြဟ္မာဘုံသို့
ခိုက်ပြီးလျှင် ထိုမှတဖန် ပြန်နစ်ခဲ့၍ နတ်မြဟ္မာတို့၏ ဦးခေါင်းစွန်း၌
သက်ဆင်းကြပြီးလျှင် စကြဝဠာတိုက် အနားရေး၌ တည်ကြလေ
ကုန်၏။ သို့ရကား ဤ စကြဝဠာတိုက်ကြီး တခုလုံးသည် ရှေ့စင်
အတိပြီးသော ကွေးညွတ်သည့် အချင်ယနယ်တို့ဖြင့် မြွေးယုက်
အပ်သော စေတီအိမ်ကဲ့သို့ တင့်တယ်လျက်ရှိပေ၏။

စကြဝဠာပေါင်း တိုက်တသောင်း၌ နေထိုင်ကြသော နတ်
မြဟ္မာတို့သည် ဤစကြဝဠာ တတိုက်ထည်း၌ စုဝေးကြကုန်လျက်

နှစ်ဆူသော ဘုရားရှင်တို့၏ ရောင်ခြည်တော် တိုက်ခန်းအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်တည်နေကြရလေကုန်၏။

နိဗ္ဗိတဘုရားရှင်သည် ထိုင်လျက်ပင်လျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ဗောဓိပလ္လင်ဝယ် ကိလေသာ ပယ်တော်မူခဲ့ပုံကို ချီးကျူး ထော-
မနာလျက်—

ပုစ္ဆာမိ မုနိ° ပဟူတပညံ၊
တိဏ္ဍံ ပါရဂံတံ ပရိနိဗ္ဗုတံ ဌိတတ္ထံ—

အစရှိသော ဂါထာကိုရွတ်ဆို၍ ပြဿနာမေးလျှောက်လေသည်။

ပကတိဓာတ်သား မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “နိဗ္ဗိတရုပ်ပွား ဘုရားရှင်မေးအပ်သည့် ပြဿနာတို့ကို မဖြေကြားမီ (= သမ္မာ-
ပရိဗ္ဗာဇနိယသုတ္တန်စသည်တို့ကို မိဟောကြားမီ) ရှေးဦးစွာ နတ်
ဗြဟ္မာတို့၏ စိတ်နှလုံး ခွဲကျန်းနူးညံ့ခြင်းစသည် ဖြစ်ရှိရန်အတွက်
စည်းဝေးရောက်လာတိုင်းသော နတ်ဗြဟ္မာတို့၏ အမည်အမျိုး
အနွယ်တို့ကို မျက်နှာကြီးငယ်မရွေး ဟောကြားပေအံ့”ဟု ကြံစည်
ဆင်ခြင်တော်မူပြီးလျှင် “အာစိက္ခိဿာမိ ဘိက္ခဝေ ဒေဝကာယာနံ
နာမာနိ” အစရှိသော ထိုမဟာသမယသုတ္တန်ကို ဟောကြားတော်
မူ၏။

(ဤမဟာသမယသုတ် ပါဠိအနက်အကျယ်ကို ထိုထိုပညာရှင်တို့
သုတ်မဟာဝါပါဠိတော်မှ ထုတ်နုတ်ရေးသားအပ်ပြီးဖြစ်သဖြင့်
ဤကျမ်း၌ မထုတ်ဆောင်တော့ပြီ။ အာရိယံမူ ထိုထိုမဟာသမယသုတ်
ပါဠိနိဿယများမှ ထုတ်ဆောင် မှတ်သားရ၏။ ။ အထူးအားဖြင့်
ပခုက္ကူမြို့ မဟာဝိသုတာရာမတိုက် တိုက်အုပ်ဆရာတော် အရှင်နန္ဒိယ
မထေရ် ရေးသားစီရင်အပ်သော “မဟာသမယသုတ်များ ပါဠိတော်
နိဿယနှင့် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ကျမ်း” ၌ မဟာသမယသုတ်နှင့်တကွ ထိုသုတ်၏
နောက်ပိုင်း၌ စရိုက်ခြောက်ပါးအားလျော်စွာ ဟောကြားတော်မူအပ်
သော သမ္မာပရိဗ္ဗာဇနိယသုတ် အစရှိသော (၆) ခြောက်သုတ်တို့၏
ပါဠိ နိဿယ အဓိပ္ပါယ်တို့ကို အကျယ်တဝင့် ဖွင့်ပြရေးသားပြီးဖြစ်၍
ထိုကျမ်းမှ ထုတ်ဆောင်မှတ်သားကုန်ရ၏။)

များစွာသော နတ်ဗြဟ္မာတို့ ကျွတ်ကြခြင်း

မဟာသမယသုတ် ဒေသနာနိဂုံး ပြီးဆုံးလတ်သောအခါ နတ် ဗြဟ္မာပေါင်း ကုဋေတသိန်းတို့သည် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ကြ လေကုန်၏။ သောတာပန် အရိယာ စသည်တို့၏ အရေအတွက် ကား ပိုင်းခြား၍ မရနိုင်အောင် များလှပေ၏။ (ဤ ကား သုတ်မဟာဝါ အဋ္ဌကထာ၊ စာမျက်နှာ ၂၀၇၊ ၂၀၈-၌ ဖွင့်ပြ ချက်တည်း)။

ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓ၏ ရှင်းလင်းချက်

ဤ မဟာသမယသုတ် တသုတ်လုံးကိုဖွဲ့၍ ကြည့်ရှုဆင်ခြင်လျှင် နတ်ဗြဟ္မာတို့၏ အမည်အမျိုးအနွယ်ဟူသော နာမပညတ်ကိုသာ အဓိကအားဖြင့် ဟောကြားထားသည်ကို တွေ့ရှိနိုင်၏။ ထိုကြောင့်—

“ပရမတ္ထတရားသားကို ဟောကြားချက် မရှိပါပဲလျက် နတ်ဗြဟ္မာများ၏ မျိုးမည်ထွေပြား ဟောကြားကာမျှဖြင့် ထိုနတ်ဗြဟ္မာတို့၏ သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်း ဝင်မှု (=သောတာပန် အစရှိသော အရိယာဖြစ်မှု) အဘယ်သို့ ဖြစ်နိုင်မည်နည်း” —

ဟူ၍ မေးမြန်းဖွယ် စောဒကာတက်ဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား…… (၁) ထိုနတ်ဗြဟ္မာတို့၏ (မဟာသမယသုတ်ကို ကြားနာရသဖြင့်) ခွံသောစိတ်၊ နူးညံ့သောစိတ်၊ နီဝရဏကင်းသောစိတ်၊ တက်ကြ သောစိတ်၊ ကြည်လင်သောစိတ်ရှိကြသည်ကို သိတော်မူ၍ မြတ်စွာ ဘုရားသည် သာမုက္ကံသိက ဓမ္မဒေသနာ သစ္စာလေးပါးတရားကို ဟောတော်မူသည်။ ထိုစတုသစ္စ ဓမ္မဒေသနာကို ကြားနာရသော ကြောင့် နတ်ဗြဟ္မာတို့ အရိယာဖြစ်ကြသည်။ (၂) တနည်း ထိုနတ်ဗြဟ္မာတို့၏ သန္တာန်၌ မဟာသမယသုတ်ကို ကြားနာရ သဖြင့် ပီတိ၊ ပဿဒ္ဓိ၊ သုခ၊ သမာဓိ၊ ယထာဘူတဉာဏ်၊ နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်၊ ဝိရာဂဉာဏ်၊ ဝိမုစ္စနဉာဏ် = မဂ်ဉာဏ်၊ ဝိမုတ္တဉာဏ် = ဖိုလ်ဉာဏ်၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန ခေါ်သော ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ် ဤတရား

အစဉ်များ အကြောင်းအကျိုး ဆက်ကာဖြစ်သောကြောင့် ထိုနတ် မြဟ္မာတို့ အရိယာဖြစ်ကြသည်။

ထို့ကြောင့် ဆရာတော် ဦးဗုဒ္ဓသည် မိမိရေးသားသော မဟာ သမယသုတ် နိဿယအမွန်း၌—

နာမက္ခာနေန ယဇ္ဇေဝံ၊
ဓမ္မာဘိသမယော ကထံ။
ကလ္လာဒိ သစ္စဒီပေန၊
နေသံ ဝီတာဒိတောဝိ ဝါ—

ဟူ၍ ရေးသားတော်မူအပ်လေသည်။ ထိုသို့ ရေးသားရှင်းလင်း ဖော်ပြခြင်းအတွက် မှီရာသာကေကိုလည်း—

“ကလ္လစိတ္တံ မုဒုစိတ္တံ ပိနီဝရဏစိတ္တံ ဥဒဂ္ဂစိတ္တံ ပသန္ဓ-
စိတ္တံ၊ အထ ယာ ဗုဒ္ဓါနိံ သာမုက္ကံသိကာ ဓမ္မဒေသနာ၊ တံ
ပကာသေသိ ဒုက္ခံ သမုဒယံ နိရောဓံ မဂ္ဂံ—ဟူသော
ပါဠိတော်နည်းကို မှီ၍ (ဒေဝတာနံ စိတ္တကလ္လတာဇန-
နတ္ထံ) ဟူသော အဋ္ဌကထာ၌ စိတ္တကလ္လ၏ ဥပလက္ခဏ
ဖြစ်ရကား ကလ္လာဒိ သစ္စဒီပေန ဟူသည်တည်း”—

ဟူ၍ မှာထားပြဆိုခဲ့လေသည်။

မဟာသမယသုတ်ကို
နတ်တို့ကြည်ညိုလေးမြတ်ကြခြင်း

ဤမဟာသမယသုတ်ကို နတ်တို့သည် ကြည်ညို လေးမြတ်ကြ ကုန်၏။ ထို့ကြောင့် လောကီလောကုတ္တရာ ချမ်းသာပွားကြောင်း ကောင်းမြတ်သော မင်္ဂလာနှင့် စပ်သော တရားစကားကို ဟော ကြား ရွတ်ဆိုသော ပုဂ္ဂိုလ်သူမြတ်သည် အိမ်သစ်၊ ကျောင်းသစ်၊ ရွာသစ်-အစရှိသော နေရာ ဌာနတို့၌ ဤ မဟာသမယသုတ်ကို အဦးအဓိကထား၍ ရွတ်ဆိုသင့်၏။ (အဋ္ဌကထာ)

(ဤ၌။ "နတ်များ (မဟာသမယသုတ်ကို) ကြည်ညို လေးမြတ် ကြခြင်း၏ အကြောင်းကို စဉ်းစားဆင်ခြင်သည်ရှိသော်... ဤမဟာ-

ရတနာ] မဟာသမယသုတ်ကို နတ်တို့ ကြည်ညိုကြခြင်း ၄၀၇

သမယအစည်းအဝေး၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သဘာပတိ (အစည်းအဝေး၏ အကြီးအမှူး) ဖြစ်တော်မူ၏။ ဤအစည်းအဝေး၌ တန်ခိုးအာနုဘော် သေးသိမ်လှသည့် ဘုမ္မစိုးနတ်တို့မှအစ တန်ခိုးအာနုဘော် အကြီးမားဆုံးဖြစ်သည့် ဟာရိတဗြဟ္မာတိုင်အောင် နတ်ဗြဟ္မာတို့ ပါရှိကြလေသည်။ ဤမဟာသမယသုတ်သည် သဘာပတိဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အစည်းအဝေး စတင်ဖွင့်လှစ်သည့် နှုတ်ဆက်မိန့်ခွန်းတော်သဖွယ်ဖြစ်၏။

ဂုဏ်ကြီးသူ၊ ဂုဏ်အလယ်အလတ်ရှိသူ၊ ဂုဏ်သိမ်သေးငယ်သူ လူသုံးမျိုးပါဝင်သော အစည်းအဝေး၌ သဘာပတိဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် လူသုံးမျိုးလုံး နှစ်သိမ်ကျေနပ်အားရစေရန် အစည်းအဝေးဖွင့် နှုတ်ဆက်မိန့်ခွန်းစကား ပြောကြားလျှင် မျက်နှာဂုဏ်သိမ်သေးငယ်သူ လူအစုမှစ၍ အစဉ်သဖြင့် ပြောကြားမှသာ လူသုံးမျိုးလုံး နှစ်သိမ်အားရကျေနပ်ကြပေမည်။ မျက်နှာဂုဏ်သိမ် ကြီးမားသူမှစ၍ “ဤအမည်ရှိသော လူကြီးလူကောင်းတို့သည်လည်း ဤအစည်းအဝေးသို့ လာရောက်ကြပါသည်” အစရှိသည်ဖြင့် နှုတ်ဆက်မိန့်ခွန်းစကား ပြောကြားမိချေလျှင် ဂုဏ်သိမ်သေးငယ်သူတို့အဖို့ စောစီးကပင် စိတ်အားလျော့ခြင်း မနှစ်သိမ်ခြင်း ဖြစ်နိုင်လေသည်။

ထို့အတူ တန်ခိုးကြီးသူ၊ တန်ခိုးအလယ်အလတ်ရှိသူ၊ တန်ခိုးသေးငယ်သူ နတ်ဗြဟ္မာသုံးမျိုးတို့ စည်းဝေးမိသော ဤမဟာသမယအစည်းအဝေး၌ အစည်းအဝေး၏ သဘာပတိဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နှုတ်ဆက် မိန့်ခွန်းစကား သဖွယ် ဖြစ်သော ဤ မဟာသမယသုတ်ကို တန်ခိုး အကြီးအမားဆုံး ဖြစ်သည့် ဟာရိတ ဗြဟ္မာမှစ၍ “ဤမဟာသမယအစည်းအဝေးသို့ ဟာရိတဗြဟ္မာကြီးသည်လည်း ဗြဟ္မာအပေါင်း ခြံရံကာ လာရောက်လေပြီ” အစရှိသည်ဖြင့် တန်ခိုးဂုဏ်သိမ် မျက်နှာကြီးသည့် ဗြဟ္မာများ၊ နတ်များကိုသာ အစအဦးထား၍ ဟောကြားတော်မူခဲ့သော တန်ခိုးဂုဏ်သိမ် သေးငယ်ကြသည့် ဘုမ္မစိုးနတ်တို့အဖို့ စောစီးကပင် စိတ်အားလျော့ခြင်း မနှစ်သက်ခြင်း ဖြစ်လေရာ၏။

ယခုမူ ထိုသို့မဟုတ်ပဲ တန်ခိုးဂုဏ်သိမ် သေးငယ်ကြသည့် ဘုမ္မစိုးနတ်ဘို့ကစ၍ နှုတ်ဆက်မိန့်ခွန်းတော်စကား ဟောကြားတော်မူသောကြောင့် နတ်ဗြဟ္မာသုံးမျိုးလုံးတို့ နှစ်သိမ်ကျေနပ်အားရမှုကို ရရှိကြလေသည်။ ဤမဟာသမယသုတ်ဒေသနာဖြင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်

ဆိုတိုအစည်းအဝေး သဘာပတိ ပြုလုပ်ရမည့် သူတို့အား “နှုတ်ဆက်
 ဖိန့်နှိုင်းစကား ပြောကြားသောအခါ မျက်နှာကုတ်သိပ်သေးငယ်သူတို့မှ
 ဧည့် အစဉ်သဖြင့် အထက်သို့ တက်ကာထက်ကာ မျက်နှာကုတ်သိပ်ကြီး
 သူတို့ကို နောက်ဆုံး၌ ထား၍ ပြောကြားမှသာ အစည်းအဝေးပါ
 လူအားလုံးထို့ နှစ်သိမ့်အားရ ကျေနပ်မှုကို ရရှိကြပေမည်” ဟူသော
 ဥပဒေသကိုလည်း ပေးတော်မူ၏ဟု မှတ်ယူသင့်သည်။

ဆိုအပ်ပြီးသော စဉ်းစားဆင်ခြင်စေသန်ချက်အရ ဤမဟာသမယ
 သုတ်ကို ထန်ခိုးကြီးကြသည့် မဟေသက္ခနုတ်ဗြဟ္မာတို့ကလည်း မိမိတို့
 အဖို့စု ပစာနဖြစ်သည့် နောက်ပိုင်း၌ ပါရှိကြသဖြင့် နှစ်သိမ့်အားရ
 ကျေနပ်ကြ ကြည်ညိုလေးမြတ်ကြလေသည်။ ထန်ခိုးသေးငယ်သည့်
 အပ္ပေသက္ခနုတ်တို့ကလည်း မိမိတို့အဖို့စု ပွဲဉ်းအထုတ်ခံရသဖြင့် နှစ်သိမ့်
 အားရကျေနပ်ကြ ကြည်ညိုလေးမြတ်ကြလေသည်။)

ဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်းအရာများအရ နတ်တို့သည် ဤ
 မဟာသမယသုတ်ကို ကြားနာကြကုန်အံ့ဟူ၍ နားစိုက် ထောင်
 ကြကာ အရပ်လေးမျက်နှာ လှည့်လည်ကျက်စား သွားလာ နေ
 ထိုင်လျက်ရှိကြလေသည်။ ဤမဟာသမယသုတ်ကို နတ်တို့ကြည်ညို
 လေးမြတ်ကြခြင်း၌ ဤဆိုလတ္တံ့ သည်ကား သက်သေ ဝတ္ထုဖြစ်
 သည်—

“ကောဋိပဗ္ဗတ”မည်သော တောင်စွန်းကျောင်းတိုက်
 ကြီး၌ “နာဂလေဏ”ခေါ်သော ကံ့ကော်ပင်လိုက်ဂူတခု
 ရှိလေသည်။ ထိုလိုက်ဂူတံခါးဝအနီး ပေါက်ရောက်သော
 ကံ့ကော်ပင်ကြီး၌ နတ်သမီးတယောက်သည် နေထိုင်လျက်
 ရှိလေသည်။ တနေ့သ၌ ရဟန်းငယ်တပါးသည် ထိုလိုက်ဂူ
 အတွင်း၌နေထိုင်လျက် ဤမဟာသမယသုတ်ကို ရွတ်အံ့
 သရဇ္ဈာယ်လေ၏။ နတ်သမီးသည် ရိုသေစွာ နာကြား၍
 သုတ္တန် ပြီးဆုံးသော အခါ၌ ကျယ်စွာသော အသံဖြင့်
 ကောင်းချီးပေး (သာဓုခေါ်) လေသည်။ ထိုအခါ ဤ
 ဆိုလတ္တံ့သော အတိုင်း ရဟန်းငယ်နှင့် နတ်သမီးတို့သည်
 အပြန်အလှန် မေးကြဖြေကြလေ၏။

ရတနာ] မဟာသမယသုတ်ကို နတ်တို့ ကြည်ညိုကြခြင်း ၄၀၉

(မေး) ယခု သာဓု ခေါ်သူကား အဘယ်သူနည်း။

(ဖြေ) အရှင်ဘုရား... တပည့်တော်မသည် နတ် သမီး ဖြစ်ပါသည်ဘုရား။

(မေး) အဘယ့်ကြောင့် သာဓုခေါ်သနည်း။

(ဖြေ) အရှင်ဘုရား... မြတ်စွာဘုရားသည် မဟာဝုန် တော၌ ထိုင်နေတော်မူကာ ၎င်း မဟာသမယသုတ်ကို ဟောကြားတော်မူသောနေ့၌ တကြိမ်ကြားနာခဲ့ပြီးနောက် ယနေ့မှတဖန် ကြားနာရပြန်ပါသည်။ အရှင်ဘုရားများ သည် မြတ်စွာဘုရားဟောကြားတော်မူအပ်သည်မှ အက္ခရာ တလုံးမျှကိုသော်လည်း မယုတ်လျော့ မယိုယွင်းစေဘဲ ၎င်းတရားကို ကောင်းစွာ သင်ကြားအပ်ပါပေသည်။ (ထို ကြောင့် သာဓုခေါ်ပါသည်ဘုရား)။

(မေး) မြတ်စွာဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူစဉ်က သင်နတ်သမီးကိုယ်တိုင် ကြားနာခဲ့ရပါသလော။

(ဖြေ) ကိုယ်တိုင် ကြားနာခဲ့ရပါသည်ဘုရား။

(မေး) မဟာသမယသုတ်ကို မြတ်စွာဘုရား ဟော ကြားတော်မူသောအခါက ကြီးစွာသော နတ် မြဟ္မာ အစည်းအဝေးကြီး ဖြစ်သည်တုံ၊ သင် နတ် သမီးသည် အဘယ်အရပ်၌ တည်လျက် ကြားနာခဲ့ရသနည်း။

(ဖြေ) အရှင်ဘုရား... တပည့်တော်မသည် ကဝိ- လဝတ်ပြည်အနီး မဟာဝုန်တောကြီး၌နေသော နတ်သမီး ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း တန်ခိုးကြီးသော နတ်မြဟ္မာ တို့ လာရောက်ကြသောအခါ ဇမ္ဗူဒိပ်၌ နေရာကို မရနိုင်ပဲ ၎င်းသီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ လာခဲ့၍ ဇမ္ဗူကောလဆိပ်ကမ်း၌ ရပ် တည်လျက် တရားနာရန် အားထုတ်နေစဉ် ထို ဇမ္ဗူကော- လဆိပ်ကမ်း၌လည်း တန်ခိုးကြီးသောနတ်တို့ လာရောက် ကြပြန်သော် အစဉ်သဖြင့် နောက်သို့ဆုတ်ကာ နေရာပေး ခဲ့ရ၍ ရောဟဏဇနပုဒ် မဟာဂါမဏိ နောက်ဖက်မှာ

ရှိသည့် သမုဒြာအတွင်း လည်ပင်း ပမာဏရှိသောရေသို့ သက်ဆင်းကာ ထိုအရပ်၌ တည်လျက် နာခဲ့ရပါသည် ဘုရား။

(မေး) အိုနတ်သမီး... သင်နတ်သမီး ရပ်တည်သော နေရာမှ အလွန်ဝေးကွာသော (မဟာဝုန်တော) အရပ်၌ နေတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို သင်မြင်ရပါ၏လော။

(ဖြေ) အရှင်ဘုရား ... အဘယ်သို့ ပြောဆိုလိုက် သနည်း (= အို မြင်ရတာပဲ အရှင်ဘုရား ... ဘယ်နှယ် အမိန့် ရှိလိုက်သည်နည်း) မြတ်စွာဘုရားသည် မဟာဝုန် တော၌ တရားဟောတော်မူစဉ် တပည့်တော်မကို အမြဲ မပြတ် ကြည့်တော်မူသည်ဟုပင် ထင်ရပါသည်။ တပည့် တော်မမှာ ကြောက်လည်း ကြောက်၊ ရှက်လည်း ရှက်နိုး ကာ လှိုင်းတံပိုးတို့အကြား၌ ပုန်း၍ နေရလှမတတ် ရှိပါ သည်ဘုရား။

(မေး) အို နတ်သမီး... ထို (မဟာသမယသုတ်ကို ဟောကြားတော်မူသော) နေ့၌ ကုဋေတသိန်းသော နတ် မြဟ္မာတို့သည် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ကြကုန်သည်တဲ့၊ သင်နတ်သမီးတို့သည်လည်း ထိုအခါက အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခဲ့ကြပါသလော။

(ဖြေ) အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ခဲ့သည် မဟုတ်ပါ ဘုရား။

(မေး) သို့ဖြစ်လျှင် အနာဂါမိဖိုလ်သို့ ရောက်ခဲ့ကြ သည် ထင်တယ်။

(ဖြေ) ရောက်ခဲ့သည် မဟုတ်ပါ ဘုရား။

(မေး) သို့ဖြစ်လျှင် သကဒါဂါမိဖိုလ်သို့ ရောက်ခဲ့ကြ သည် ထင်တယ်။

(ဖြေ) ရောက်ခဲ့သည် မဟုတ်ပါ ဘုရား။

ရတနာ] မဟာသမယသုတ်ကို နတ်တို့ ကြည်ညိုကြခြင်း ၄၁၁

(မေး) အို နတ်သမီး... (မဟာသမယသုတ်ကို နာကြားရသည့်အတွက်) အောက်မဂ်သုံးပါးသို့ ရောက်ကြသော နတ်ဗြဟ္မာတို့ကား အရေအတွက် သင်္ချာကို လွန်မြောက်ကုန်၏ (= မရေတွက်နိုင်ဘူး)တဲ့၊ သင် နတ်သမီးတို့သည် သောတာပန် ဖြစ်ခဲ့ကြသည် ထင်တယ်။

(ဖြေ) (နတ်သမီးသည် ထိုနေ့က သောတာပတ္တိဖိုလ်သို့ ရောက်ခဲ့သူဖြစ်သောကြောင့် ရှက်နိုးကား) အရှင်ဘုရားသည် မမေးသင့်သည်ကို မေးတော်မူ၏-ဟု (မတင်မကျ ပြန်ကြား လျှောက်ထားလေသည်)။

ထိုနောင်မှ ရဟန်းငယ်က နတ်သမီးကို “အို နတ်သမီး... သင်၏ကိုယ်ကို ငါတို့အား ပြနိုင်ပါမည်လော” ဟု ဆိုလေသော် နတ်သမီးသည် “အရှင်ဘုရား... တကိုယ်လုံးကို ကား မပြနိုင်ပါ။ လက်ချောင်းတဆစ်မျှကိုကား ပြပါမည်” ဟု ပြောဆိုကာ သံကောက်ပေါက် (သော့ပေါက်) ဖြင့် မိမိ၏လက်ချောင်းကို လိုက်အတွင်းသို့ ရှေးရှုသည်ကို ပြုလေ၏။ ထိုအခါ လအထောင် နေအထောင်ထွက်သော အခါကဲ့သို့ လိုက်တခုလုံး လင်း၍နေလေ၏။ (ဤ၌ နတ်သမီးသည် တကိုယ်လုံးကို ပြနိုင်စွမ်းရှိသော်လည်း တကိုယ်လုံးကို ပြလိုက်က ရဟန်းငယ်အား သာသနအန္တရာယ် ဖြစ်ဖွယ်ရှိသဖြင့် ထိုအန္တရာယ်ကို ကာကွယ်ပယ်ရှားလိုသောကြောင့် “အရှင်ဘုရား... တကိုယ်လုံးကိုကား မပြနိုင်ပါ” ဟူ၍ လိမ္မာစွာ လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်)။

ထိုနောင်မှ နတ်သမီးသည် “အရှင်ဘုရားတို့... ရဟန်းတရားကို မမေ့မလျော့ အားထုတ်တော်မူရန်ကြပါဘုရား” ဟု လျှောက်ထားပြီးလျှင် ရဟန်းငယ်ကို ရှိခိုး၍ ဖဲခွါကွယ်ပျောက်သွားလေ၏။

ဤသို့လျှင် ဤမဟာသမယသုတ်ကို နတ်ဗြဟ္မာတို့သည် လွန်စွာ ကြည်ညိုလေးမြတ်ကြကုန်၏။

စရိုက်အားလျော်စွာ တရားကို ဟောကြားတော်မူခြင်း

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် မဟာသမယသုတ်ကို ဟောကြားတော်မူပြီးနောက် ထိုအစည်းအဝေးမှာပင်—

(၁) စုဂစရိုက် ပြောများသော နတ်မြဟ္တာတို့အတွက် သမ္မာပရိမ္မာဇနီယသုတ်ကို (နိမ္မိတရုပ်ပွား ဘုရားရှင်ကမေး၍ ပကတိခတ်သား မြတ်စွာဘုရားက ဖြေကြားလျက်) ဟောကြားတော်မူသည်။ ထိုသမ္မာပရိမ္မာဇနီယသုတ္တန် ဒေသနာအဆုံး၌ ကုဋေတသိန်းသော နတ်မြဟ္တာတို့ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ကြသည်။ သောတာပတ္တိဖိုလ်၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်၊ အနာဂါမိဖိုလ်တို့သို့ ရောက်ကြသော နတ်မြဟ္တာတို့ကား မရေမတွက်နိုင်၊ များလှစွာ ကုန်၏။

(၂) ဒေါသစရိုက် ပြောများသော နတ်မြဟ္တာတို့အတွက် ကလဟဝိဝါဒသုတ်ကို ရှေးနည်းအတူ ဟောကြားတော်မူ၍ ရှေးနည်းအတူပင် နတ်မြဟ္တာတို့ ကျွတ်တမ်းဝင်ကြသည်။

(၃) မောဟစရိုက် ပြောများသော နတ်မြဟ္တာတို့အတွက် မဟာဗျူဟသုတ်ကို ရှေးနည်းအတူ ဟောကြားတော်မူ၍ ရှေးနည်းအတူပင် နတ်မြဟ္တာတို့ ကျွတ်တမ်းဝင်ကြသည်။

(၄) ဝိတက်စရိုက် ပြောများသော နတ်မြဟ္တာတို့အတွက် ဗုဒ္ဓဗျူဟသုတ်ကို ရှေးနည်းအတူ ဟောကြားတော်မူ၍ ရှေးနည်းအတူပင် နတ်မြဟ္တာတို့ ကျွတ်တမ်းဝင်ကြသည်။

(၅) သဒ္ဓါစရိုက် ပြောများသော နတ်မြဟ္တာတို့အတွက် တုဝဇ္ဇကပဋိပဒါကို ရှေးနည်းအတူ ဟောကြားတော်မူ၍ ရှေးနည်းအတူပင် နတ်မြဟ္တာတို့ ကျွတ်တမ်းဝင်ကြသည်။

(၆) ဗုဒ္ဓိစရိုက် (=ပညာစရိုက်) ပြောများသော နတ်မြဟ္တာတို့အတွက် ပုရာဘေဒသုတ်ကို ရှေးနည်းအတူ ဟောကြားတော်မူ၍ ရှေးနည်းအတူပင် နတ်မြဟ္တာတို့ ကျွတ်တမ်းဝင်ကြသည်။

ရတနာ] စရိုက်အားလျော်စွာ ဟောတော်မူခြင်း ၄၁၃

(ဤသုတ္တန်ခြောက်မျိုး၏ အနက်အဓိပ္ပါယ် အကျယ်ကို ပိဋကတ်
တော် မြန်မာပြန် သုတ္တန်ပါတ်ပါဠိတော်မှဖြစ်စေ၊ (အထူးအားဖြင့်)
ပခုက္ကူဆရာတော် အရှင်နန္ဒိယမထေရ်မြတ် ရေးသားစီရင်တော်မူအပ်
သော “မဟာသမယသုတ်များ ပါဠိတော်နိဿယနှင့် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်
ကျမ်း” မှဖြစ်စေ ထုတ်နုတ်မှတ်ယူရ၏။

ဤတွင် အခဏ်း ၂၂-ပြီး၏။

အခန်း-၂၃

ဝေသာလီပြည်၌ ပဉ္စမဝါကပ်တော်မူခြင်း

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သာကီဝင်မင်းသား ရဟန္တာငါးရာ တို့၏ မဟာသမယအစည်းအဝေး၌ ရှေးဆိုအပ်ပြီးသောအတိုင်း မဟာသမယသုတ္တန်၊ သမ္မာပ ရိဗ္ဗာဇ နိယ သုတ္တန် စသည်တို့ကို ဟောကြားတော်မူလျက် ကုဋေခုနစ်သိန်းသော နတ်မြဟ္မာတို့ကို အရဟတ္တဖိုလ်၌ တည်စေခြင်း၊ မရေမတွက် နိုင်သော နတ်မြဟ္မာ အပေါင်းတို့ကို အောက်မဂ်အောက်ဖိုလ်တို့၌ တည်စေခြင်း-အစ ရှိသော ဗုဒ္ဓကိစ္စတို့ကို ပြုလုပ်ရှက်ဆောင်တော်မူ၍ ပဉ္စမမြောက် ဖြစ်သောဝါကို ဝေသာလီပြည်၏ အနီး မဟာဝုန်တောကြီး အတွင်းဝယ် စုလစ်မွန်ချွန် အထွတ်တပ်သော (အပြောက်ချယ် သော) ကုဋ္ဌာဂါရကျောင်းတိုက်၌ ဝါကပ်ဆိုတော်မူ၏။

မဟာဝုန်တောနှစ်မျိုး

(ဤ၌။ ။ကပိလဝတ်ပြည်၏အနီး မဟာဝုန်တော၊ ဝေသာလီ ပြည်၏အနီး မဟာဝုန်တောဟူ၍ မဟာဝုန်တော နှစ်မျိုးရှိရာ ကပိလ ဝတ်ပြည်၏အနီး (မဟာသမယသုတ်ကို ဟောရာဌာနဖြစ်သည့်) မဟာ ဝုန်တောကား ဟိမဝန္တာနှင့် တစ်တည်း ဆက်စပ်လျက် အပိုင်းအခြား မရှိပဲ မဟာသမုဒြာသို့ ခိုက်လျက်တည်၏။ ဝေသာလီပြည်၏အနီးမဟာ ဝုန်တောသည် ထိုကဲ့သို့မဟုတ် အပိုင်းအခြားရှိသည့် ကြီးစွာသော တောအုပ်ကြီး ဖြစ်သည်။)

ခမည်းတော်သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး ထိုဝါတွင်းမှာပင်
 ကပိလဝတ်ရွှေနန်းတော် ထီးဖြူတော်အောက်၌
 ရဟန္တာဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံခြင်း

ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရားရှင် ဝေသာလီပြည် မဟာဝုန်တော၌ ပဉ္စမမြောက် ဝါကပ်တော်မူသောအခါ ခမည်းတော်သုဒ္ဓေါဒန မင်းကြီးသည် ကပိလဝတ်ပြည် ရွှေနန်းတော်အတွင်း မင်္ဂလာ

ရတနာ] ဘိက္ခုနီသာသနာကို ခွင့်ပြုတော်မူခြင်း ၄၁၅

ထီးမြဲတော်အောက်၌ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်၍ ထိုနေ့မှာပင် ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံလေသည်*။

မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ တောင်းပန်၍
ဘိက္ခုနီသာသနာကို ခွင့်ပြုတော်မူခြင်း

(မြတ်စွာဘုရားရှင် ပဌမအကြိမ် ကပိလဝတ်ပြည်သို့ ကြွတော်မူလာ သောအခါကပင် မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည် နိဂြော-
ဓာရုံကျောင်းတော်သို့ သွားဆရာကံက မာတုဂါမ အမျိုးသမီးများ ဘုရားသာသနာတောင်းသို့ ဝင်ရောက်၍ ရှင်ရဟန်းပြုခွင့်ရရှိဖို့ရန် တောင်း ပန်ခဲ့လေသည်။ ထိုစဉ်က မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် မိထွေးတော်၏တောင်း ပန်ချက်ကို သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ဟန့်တား၍ ပယ်ရှားတော်မူခဲ့လေသည်။

ထိုသို့ ပယ်ရှားတော်မူခြင်းမှာလည်း “အပင်ပန်းခံ၍ အကြိမ် များစွာ တောင်းပန်မှ အမျိုးသမီးများ ရှင်ရဟန်းပြုရန် ခွင့်ပြုတော် မူမည်၊ ယင်းသို့ ခွင့်ပြုအပ်သော ရှင်ရဟန်းမ-အဖြစ်ကိုမှ “ဆင်းရဲ ငြိုငြင်ခဲယဉ်းစွာ တောင်းပန်မှ ရအပ်သော ရှင်ရဟန်းမ အဖြစ်ပေ တကား”ဟု အောက်မေ့ကြကော မာတုဂါမများသည် ကောင်းမှုန် ရိုသေစွာ စောင့်ထိန်းကြပေလိမ့်မည်” ဟု ဆင်ခြင်တော်မူ၍ အလေး ပြုကာ ခွင့်ပြုတော်မူလိုသည့် အတွက် ပယ် ရှား မြစ် တား တော် မူခြင်း ဖြစ်သည်။

ထိုသို့ ပဌမအကြိမ် ကပိလဝတ်ပြည် နိဂြောဓာရုံ ကျောင်းတော်၌ မဟာပဇာပတိဂေါတမီသည် သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် တောင်းပန်ပါသော် လည်း အခွင့်မရပဲ ရွှေနန်းတော်သို့ (လက်လျှော့ကော) ပြန်ခဲ့ ရလေ သည်။

ယခု မြတ်စွာဘုရားရှင် ဝေသာလီပြည် မဟာဝုန်တော၌ ပဉ္စမ ဝါ ကပ်တော်မူသောအခါ၌ကား ဒုတိယအကြိမ် တောင်းပန် ဖို့ရန် အကြောင်းဖန်ခဲ့ပြန်လေပြီ။ ထိုအကြောင်းကား—

* ဓမ္မည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီး ရဟန္တာဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်ခင်းကို တထာဂတဥဒါနဒီပနီကျမ်း၌ အကျယ်တဝင့် ဖွင့်ပြ ရေးသားထားလေသည်။ ဤကျမ်း၌ကား “တသ္မိံ သမယေ သုဒ္ဓေါဒနမဟာရာဇာ သေတစ္စတ္တဿ ဟေဋ္ဌာ အရဟတ္တံ သစ္စိကတွာ ပရိနိဗ္ဗာယိ” ဟူ၍ အံဋ္ဌ၊ ၁၊ စာမျက်နှာ ၂၆၃-၌ အကျဉ်းမျှ လာရှိသောကြောင့် အကျဉ်းမျှပင် ရေးသားအပ်ပါသည်။

သာကီဝင်မင်းသား ရဟန်းငါးရာတို့ ရှေးဆိုအပ်ပြီးသော နည်းအတိုင်း ရဟန္တာဖြစ်ကြပြီးသောအခါ ထိုရဟန်းငါးရာတို့၏ လူဖြစ်စဉ်အခါ ကြင်ယာဇနီးဟောင်း ငါးရာတို့သည် ထိုရဟန်း တို့၏ စိတ်သဘောကို သိရှိရန် ရှေးနည်းအတူ လူထွက်ခဲ့ကြရန် သတင်းစကား သဝဏ်လွှာပါးကြပြန်လေသည်။ ထိုရဟန်း ငါးရာ တို့သည် “ငါတို့သည် အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်၌ နေရန် မဖြစ်နိုင်ကြတော့ပြီ၊ မထိုက်တန်ကြတော့ပြီ” ဟူ၍ သတင်း အတုံ့ ကို ပြန်ကြားကြလေသည်။

ထိုကြင်ယာဇနီးဟောင်းငါးရာတို့သည် “ယခုအခါ ငါတို့မှာ သူတပါးအိမ်သို့ သွားဖို့ရန် (= အိမ်ထောင်သစ် ပြုဖို့ရန်) မသင့် လျော်တော့ချေ။ မိထွေးတော်ကြီး မဟာပဇာပတိဂေါတမီအထံ သို့ သွားရောက်ကြပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားက မာတုဂါမများကို ရှင်ရဟန်းမ-ပြုလုပ်ရန် ခွင့်မပြုပြုအောင် တောင်းပန်စေ၍ ရှင် ရဟန်းမ ပြုလုပ်ကြကုန်အံ့” ဟု ကြံစည်ကြ၍ မိထွေးတော်ကြီး မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီအထံသို့ သွားရောက်ကြလျက် “အိုမိထွေး တော်အရှင်မကြီးဘုရား... ကျွန်တော်မတို့ကို မြတ်စွာဘုရားရှင်က သာသနာတွင်းသို့ဝင်၍ ရှင်ရဟန်းမ-ပြုလုပ်ရန် အခွင့်မပြုပြုအောင် တောင်းပန်လျှောက်ထားပေးပါကုန်ဘုရား” ဟူ၍ တညီတညွတ် တည်း ပြောဆိုကြလေသည်။

မိထွေးတော်ကြီး မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည် (မြတ်စွာ ဘုရားရှင် နိဂြောဓာရုံကျောင်း၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူစဉ် က) ပဌမတကြိမ် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို မာတုဂါမ မင်းမိန်းမများ ဤဘုရားသာသနာတော်၌ ရှင်ရဟန်းမ-ပြုလုပ်ရန် ခွင့်တောင်း လျှောက်ထားပါသော်လည်း အခွင့်မရခဲ့သဖြင့် ယခု ဒုတိယ အကြိမ်၌ကား ဆေတ္တာသည်ကို ခေါ်စေ၍ (မိမိနှင့်တကွ သာကီ ဝင်မင်းသမီး ငါးရာတို့၏) ဆံများကို ပယ်ရှားရိတ်ဖြတ်စေပြီးလျှင် ဖန်ရည်စွန်းသော အဝတ်တို့ကို ဝတ်ရုံကြကာ ရွှေနန်းတော် အတွင်းမှာပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရည်ညွှန်း၍ ရဟန်းမိန်းမ အသွင်ကို ကိုယ်တိုင်လည်းယူ သာကီဝင်မင်းသမီးငါးရာတို့ကို

လည်း ယူစေပြီးလျှင် ထိုသာကီဝင်မင်းသမီး (ရဟန်းမလောင်း) ငါးရာတို့နှင့် အတူတကွ ကပိလဝတ် ရွှေနန်းတော်မှသည် ဝေသာလီပြည် မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးတော်မူရာ မဟာဝုန်တောသို့ သွားရောက်ဖို့ရန် စီမံကြလေ၏။

ကပိလဝတ်ပြည်နှင့် ဝေသာလီပြည်ကား (၅၁) ငါးဆယ့်တယူဇနာ ခရီးအလွန်ဝေးကွာလှဘိ၏။ သွားရောက်ဖို့ရန် စီမံကြသောအခါ၌ “ထိုမင်းသမီး မင်းမိန်းမတို့သည် အလွန်သိမ်မွေ့သူများ ဖြစ်ကြသဖြင့် ခြေလျင်သွားရန် စွမ်းနိုင်ကြမည် မဟုတ်ကုန်ချေ”ဟု တိုင်ပင်ကြံစည်ကြပြီးလျှင် သာကီဝင်မင်း၊ ကောလိယမင်းတို့သည် ထိုမင်းမိန်းမများ စီးနင်းလိုက်ပါကြရန် ရွှေထမ်းစင်ငါးရာကျော်တို့ကို စီမံကြလေသည်။

ထိုမင်းမိန်းမတို့သည်ကား “ငါတို့သည် ယာဉ်စီး၍ သွားကြကုန်လျှင် မြတ်စွာဘုရား၌ မရိသေမှု ပြုအပ်သည်မည်၏”ဟု ဆင်ခြင်စဉ်းစားကြကာ (၅၁) ငါးဆယ့်တယူဇနာ ဝေးကွာသော ခရီးကို ခြေလျင်သာလျှင် သွားကြလေကုန်၏။ နှစ်ပြည်ထောင်မင်းတို့သည်လည်း ထိုမင်းမိန်းမတို့အတွက် ရွှေနောက် အစောင့်အရှောက်ကို လုံလောက်အောင်စီမံကြ၍ စားနပ်ရိက္ခာ အပြည့်တင်သော လှည်းများကို တပါတည်း ထည့်လိုက်ကြပြီးလျှင် “စခန်းတထောက်တထောက် ရောက်ရာရောက်ရာဌာန၌ မင်းမိန်းမများ စားသောက်ရန် အစာအာဟာရကို စီမံကြရမည်”ဟု အမိန့်ထုတ်ဆင့်ကြကာ မင်းချင်းယောက်ျားများကို တပါတည်း စေလွှတ်လိုက်ကြကုန်၏။

ငါးဆယ့်တယူဇနာ ဝေးလှစွာသောခရီးကို ခြေလျင်လာခဲ့ကြရသဖြင့် အလွန်နူးညံ့သူများဖြစ်ရကား ထိုမင်းမိန်းမတို့၏ ခြေတို့၌ အဖုအလုံးကြီးများ တလုံးပေါက်လိုက် တလုံးကွဲလိုက်ဖြင့် ခြေနှစ်ဖက်လုံးပင် ခပေါင်း ရေကြည်စေ့များဖြင့် ကြံဖြန့်၍ ထားသည့်ပမာ ဖူးဖူးရောင်ကြွလျက် ရှိကုန်၏။ သို့ရကား မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိဂေါတမီသည် သာကီဝင်မင်းသမီး ငါးရာတို့နှင့်တကွ ဝေသာလီပြည် မဟာဝုန်တော ကူဠာဂါရကျေးဦး

တိုက် တံခါးမုခ်သို့ ရောက်လတ်သောအခါ ဖူးဖူးရောင်သောခြေ
ရှိလျက်၊ မြူလိမ်းကျံသောကိုယ်ရှိလျက်၊ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ
ဆင်းရဲလှစွာ မျက်ရည်ဖြင့်ပြည့်သော မျက်နှာရှိလျက် ငိုကြွေး၍
သာလျှင် တံခါးမုခ်၏ အပြင်ဖက်၌ ရပ်တည်နေလေ၏။ (ကျောင်း
တိုက်အတွင်းသို့ ရုတ်တရက် ဝင်၍ မသွားဝံ့ချေ)။

(ဤ၌။ ။မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိဂေါတမီ၏ စိတ်သန္တာန်
ဝယ် “ငါသည် မြတ်စွာဘုရားက ခွင့်မပြုအပ်ပါပဲလျက် မိမိဘာသာ
ရဟန်းမအသွင်ကို ယူခဲ့မိလေပြီ။ ဤသို့ ငါ၏ ရဟန်းမိန်းမအသွင် ယူခဲ့
သောအကြောင်းကား ဇမ္ဗူဒီပတကျွန်းလုံး ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့
လေပြီ။ မြတ်စွာဘုရားက ရှင်ရဟန်းမအဖြစ်ကို ခွင့်ပြုတော်မူပါလျှင်
တော်ပါသေး၏။ အကယ်၍ ခွင့်ပြုတော်မမူခဲ့ပါလျှင် အကြီးအကျယ်
အကဲ့ရဲ့ခံရချေတော့မည်” ဟု စဉ်းစားမိကာ ကျောင်းတိုက်အတွင်း
မဝင်ဝံ့ပဲ တံခါးမုခ်၏ အပြင်ဖက်၌သာ ငိုကြွေးလျက် ရပ်တည်နေ
လေသည်။)။

ထိုသို့ ဖူးဖူးရောင်သောခြေ၊ မြူလိမ်းကျံသောကိုယ်ရှိလျက် ကိုယ်
စိတ်နှစ်ဖြာ ဆင်းရဲလှစွာ မျက်ရည်ဖြင့်ပြည့်သော မျက်နှာရှိလျက်
တံခါးမုခ်၏ အပြင်ဖက်၌ ငိုကြွေးလျက်သာ ရပ်တည်နေသော
မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိဂေါတမီကို အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်
သည် တွေ့မြင်တော်မူလေလျှင် “အိုမိထွေးတော်... အသို့နည်း၊
သာကိယ၊ ကောလိယ မင်းမျိုးတို့၏ ပျက်စီးခြင်းပင် ဖြစ်ခဲ့လေသ
လော၊ အဘယ့်ကြောင့် မိထွေးတော်သည် ဤသို့ရုပ်ပျက်ဆင်းပျက်
အဖြစ်သို့ ရောက်ရှိရသနည်း၊ အဘယ့်ကြောင့် မိထွေးတော်သည်
ဖူးဖူးရောင်သောခြေ၊ မြူလိမ်းကျံသောကိုယ်ရှိလျက် ကိုယ်စိတ်နှစ်
ဖြာ ဆင်းရဲလှစွာ မျက်ရည်ဖြင့်ပြည့်သော မျက်နှာရှိလျက် တံခါး
မုခ်၏ အပြင်ဖက်၌ ငိုကြွေးလျက်သာ ရပ်တည်နေရပါသနည်း”
ဟူ၍ မေးမြန်းတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ မိထွေးဟော် မဟာပဇာပတိဂေါတမီက “အိုအရှင်
ဘုရားအာနန္ဒာ... မြတ်စွာဘုရားရှင်က မာတုဂါမ မင်းမိန်းမများ
ဤဓမ္မဝိနယသာသနာတော်၌ ရှင်ရဟန်းမ-ပြုလုပ်ရန် ခွင့်ပြုတော်
မမူသောကြောင့် ဤကဲ့သို့ ဆင်းရဲကြီးစွာ တံခါးမုခ်၏အပြင်ဖက်၌

ရတနာ] ဘိက္ခုနီသာသနာကို ခွင့်ပြုတော်မူခြင်း ၄၁၉

ငိုကြွေးလျက်သာ ရပ်တည်နေရပါသည်” ဟု ပြန်ကြားလျှောက်ထားလေသော် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည် “မိထွေးတော်... ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့လျှင် မြတ်စွာဘုရားကို မာတုဂါမ မင်းမိန်းမများ ဤဓမ္မဝိနယသာသနာတော်၌ ရှင်ရဟန်းမ-ပြုလုပ်ခွင့်ရရန် တောင်းပန်လျှောက်ထား၍ မပြီးသေးမီ ဤနေရာ၌ပင် တခဏမျှ ဆိုင်းတူငုံ့လင့်ပါဦး” ဟူ၍ အားပေးစကား ပြောကြားပြီးလျှင် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည် မြတ်စွာဘုရားထံတော်မှောက်သို့ သွားရောက်ရှိခိုးကာ သင့်လျောက်ပတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေလျက် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို—

ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... ရှင်တော်ဘုရားက မာတုဂါမ မင်းမိန်းမများအား ဤဓမ္မဝိနယသာသနာတော်၌ ရှင်ရဟန်းမ-ပြုလုပ်ရန် ခွင့်ပြုတော်မမူသည့်အတွက် မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည် ဖူးဖူးရောင်သောခြေ၊ မြူလိမ်းကျံသောကိုယ်ရှိလျက် ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ဆင်းရဲလှစွာ မျက်ရည်ဖြင့်ပြည့်သော မျက်နှာရှိလျက် တံခါးမုခ်၏အပြင်ဖက်၌ ငိုကြွေးလျက်သာ ရပ်တည်နေရှာပါသည်။ ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... တောင်းပန်စကား လျှောက်ထားပါရစေ၊ မာတုဂါမ မင်းမိန်းမများသည် ဤဓမ္မဝိနယသာသနာတော်၌ ရှင်ရဟန်းမ-ပြုလုပ်ခွင့် ရကြပါစေ—

ဟူ၍ လျှောက်ထားတောင်းပန်လေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်က “မသင့်လျော်ဘူး ချစ်သားအာနန္ဒာ... သင်ချစ်သားသည် မာတုဂါမ မင်းမိန်းမများ၏ ဤဓမ္မဝိနယသာသနာ၌ ရှင်ရဟန်းမပြုလုပ်ခြင်း (ပြုလုပ်ခွင့်ရခြင်း) ကို မနှစ်သက်ပါလင့်” ဟု မိန့်ကြားတားမြစ်တော်မူလေလျှင် အရှင်အာနန္ဒာသည် စိတ်အားကိုမလျှော့ပဲ ဒုတိယအကြိမ်လည်း ထိုနည်းတူပင် တောင်းပန်ပြန်သည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ရှေးနည်းအတူပင် မိန့်ကြားတားမြစ်တော်မူပြန်လေသည်။ တတိယအကြိမ်လည်း အရှင်အာနန္ဒာသည် ရှေးနည်းအတူပင် တောင်းပန်ပြန်လေသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်ကလည်း ထိုနည်းအတူပင် မိန့်ကြားတားမြစ်
တော်မူပြန်လေသည်။

တနည်းပြောင်း၍ တောင်းပန်ခြင်း

ထိုအခါ အရှင်အာနန္ဒာ၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် “မြတ်စွာဘုရား
သည် မာတုဂါမ မင်းမိန်းမများ၏ ဤဓမ္မဝိနယသာသနာတော်
ရှင်ရဟန်းမ ပြုလုပ်ရန်အရေး ခွင့်ပေးတော်မမူချေ၊ ငါသည်
အခြားအကြောင်း တနည်းပြောင်း၍ မြတ်စွာဘုရားကို မာတုဂါမ
မင်းမိန်းမများ၏ ဤဓမ္မဝိနယသာသနာတော် ရှင်ရဟန်းမ-ပြုလုပ်ခွင့်
ရရန် တောင်းပန်လျှောက်ထားရမူ ကောင်းလေစွာ” ဟု အကြံ
အစည်သစ် ဖြစ်ပြန်လေ၏။ ထိုနောက် အရှင်အာနန္ဒာသည်
မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို—

ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား…… မာတုဂါမ
မင်းမိန်းမ များသည် ဤ ဓမ္မဝိနယသာသနာတော်၌
ရှင်ရဟန်းမ ပြုလုပ်ပြီးလျှင် သောတာပတ္တိဖိုလ်ကို၎င်း၊
သကဒါဂါမိဖိုလ်ကို၎င်း၊ အနာဂါမိဖိုလ်ကို၎င်း၊ အရဟတ္တ-
ဖိုလ်ကို၎င်း မျက်မှောက်ပြုရန် ထိုက်တန်ပါ၏လော
(= ဖြစ်နိုင်ပါ၏လော)။—

ဟူ၍ လျှောက်ထားလေလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “ချစ်သား
အာနန္ဒာ…… မာတုဂါမ မင်းမိန်းမများသည် ဤဓမ္မဝိနယ
သာသနာတော်၌ ရှင်ရဟန်းမ ပြုလုပ်ကြပြီးလျှင် သောတာပတ္တိ-
ဖိုလ်ကို၎င်း၊ သကဒါဂါမိဖိုလ်ကို၎င်း၊ အနာဂါမိဖိုလ်ကို၎င်း၊
အရဟတ္တဖိုလ်ကို၎င်း မျက်မှောက်ပြုရန် ထိုက်တန်ပေ၏
(= ဖြစ်နိုင်ပေ၏)” ဟု ပြန်ကြားမိန့်ဆိုတော်မူလေ၏။ ထိုအခါ
အရှင်အာနန္ဒာသည်—

ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား…… မာတုဂါမ
မင်းမိန်းမ များသည် ဤ ဓမ္မဝိနယသာသနာတော်၌
ရှင်ရဟန်းမ ပြုလုပ်ကြပြီးလျှင် အရိယဖိုလ်လေးပါးတို့ကို
မျက်မှောက်ပြုရန် အကယ်၍ ထိုက်တန်ငြားအံ့။

ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည် ရှင်တော်ဘုရား၏အပေါ်မှာ အလွန် ကျေးဇူးများသူဖြစ်ပါသည်။ ရှင်တော်ဘုရား၏ မိထွေးတော် အရင်းလည်း ဖြစ်ပါသည်။ အရှင်ဘုရားတို့ကို ဖဝါးလက်နှစ်လုံး ပခုံးလက်နှစ်သစ် ဖွားသစ်စအချိန်ကပင် အစပြုကာ ယုယပိုက်ထွေး ကျွေးမွေးခဲ့သူဖြစ်ပါသည်။ တနေ့နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် နံ့သာရေမိုး ချိုးပေးပြီးလျှင် ကျွေးမွေးသုတ်သင်ခဲ့သူ ဖြစ်ပါသည်။ အရှင်ဘုရား၏ မယ်တော် မဟာမာယာဒေဝီ နတ်ရွာစံသောအခါ အရှင်ဘုရားကို နို့ချိုအေးကို ကိုယ်တိုင်တိုက်ကျွေး မွေးမြူခဲ့သူ ဖြစ်ပါသည်။ (ဘုရားအလောင်းတော်ကို မဟာမာယာဒေဝီက ဖွားမြင်ပြီးနောက် နှစ်ရက် သုံးရက်မြောက်၌ မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိဂေါတမီက နန္ဒမင်းသားကို ဖွားမြင်လေသည်။ ထိုအခါ မိထွေးတော်သည် သားတော်အရင်းဖြစ်သော နန္ဒမင်းသားကို အထိန်းတော်များအား ပေးအပ်ပြီးလျှင် မိမိကိုယ်တိုင်ကမူ ဘုရားအလောင်းတော်၏ အထိန်းတော်ကြီး ပြုလုပ်ကာ မိမိ၏နို့ချိုအေးကို တိုက်ကျွေးလေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုကဲ့သို့ လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။)။

ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... တောင်းပန်စကား လျှောက်ထားပါရစေ။ မာတုဂါမ မင်းမိန်းမများသည် ဤဓမ္မဝိနယ သာသနာတော်၌ ရှင်ရဟန်းမ-ပြုလုပ်ခွင့် ရကြပါစေ—

ဟူ၍ လျှောက်ထားလေလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း ဂရုဓံရှစ်ပါး ဟုတ်တော်ဟော၍ ဘိက္ခုနီသာသနာကို ခွင့်ပြုတော်မူလေ၏—

ချစ်သား အာနန္ဒာ... မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည် ဂရုဓံရှစ်ပါး လိုက်နာရမည့်တရားများကို အကယ်၍ ခံယူလိုက်နာခဲ့လျှင် ထိုဂရုဓံရှစ်ပါး လိုက်နာ

ကျင့်သုံးရမည့် တရားများကို ခံယူ လိုက်နာခြင်းသည်ပင် မိတ္တေးတော်၏အဖို့ရာ ရှင်အဖြစ် ရဟန်းမအဖြစ် ဖြစ်စေ ရမည်။ ဂရုဓိတရား ရှစ်ပါးတို့ဟူသည်မှာ—

(၁) အဝါ(၁၀၀) တရာရရှိပြီးသော ရဟန်းမသည် ယနေ့မှ ရဟန်းပြုသစ်စဖြစ်သော ရဟန်းငယ်အား ရှိခိုးခြင်း၊ ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်း၊ လက်အုပ်ချီခြင်း၊ အရိုအသေပြုခြင်း အမှုများကို ပြုရမည်။ ဤကျင့်ဝတ်တရားကိုလည်း ရိုသေလေးမြတ်ပူဇော်လတ်၍ အသက်ထက်ဆုံး မလွန်ကျူးအပ်။

(၂) ရဟန်းမသည် ရဟန်းယောက်ျားတို့နှင့် မနီးသော ကျောင်းတိုက်၌ ဝါမကပ်ရ။ ဤကျင့်ဝတ်တရားကိုလည်း ရိုသေလေးမြတ် ပူဇော်လတ်၍ အသက်ထက်ဆုံး မလွန်ကျူးအပ်။

(၃) ရဟန်းမသည် လခွဲတကြိမ် ရဟန်းသံဃာမှ (က) ဥပုသ်မေးခြင်း၊ (ခ) အဆုံးအမခံယူရန် ကပ်ရောက်ခြင်း ဤတရားနှစ်ပါးတို့ကို လိုချင်တောင့်တ လိုက်နာရမည်။ ဤကျင့်ဝတ်တရားကိုလည်း ရိုသေလေးမြတ် ပူဇော်လတ်၍ အသက်ထက်ဆုံး မလွန်ကျူးအပ်။

(၄) ဝါကျွတ်ပြီးသော ရဟန်းမသည် ဘိက္ခုသံဃာ၊ ဘိက္ခုနီသံဃာနှစ်ဖက်၌ မြင်ခြင်း၊ ကြားခြင်း၊ ရှုံရှာခြင်း ဤသုံးဌာနတို့ဖြင့် (အပြစ်ရှိခဲ့သော် ပြောဆိုဆုံးမရန်) ဖိတ်ကြားမှု(=ပဝါရဏာ)ပြုရမည်။ ဤကျင့်ဝတ် တရားကိုလည်း ရိုသေလေးမြတ် ပူဇော်လတ်၍ အသက်ထက်ဆုံး မလွန်ကျူးအပ်။

(၅) သံဃာဒိသိသိ အာပတ်သို့ ရောက်သော ဘိက္ခုနီမသည် ဘိက္ခုသံဃာ၊ ဘိက္ခုနီသံဃာ နှစ်ဖက်၌ တဆယ့်ငါးရက်(= တပက္ခ) ကြာ မာနတ်အကျင့်ကို ကျင့်ရမည်။ ဤကျင့်ဝတ်တရားကိုလည်း ရိုသေလေးမြတ် ပူဇော်လတ်၍ အသက်ထက်ဆုံး မလွန်ကျူးအပ်။

(၆) ရဟန်းမသည် (မိမိထံ၌) နှစ်နှစ်တို့ပတ်လုံး သိက္ခာပုဒ်ခြောက်ပါးတို့၌ မကျိုးမပေါက် မကျားမပြောက် ရအောင် ကျင့်သုံးပြီးသော သိက္ခာရှိသော သိက္ခမာန်အား ဘိက္ခုသံဃာ၊ ဘိက္ခုနီသံဃာ နှစ်ဖက်၌ ရဟန်းမ-ပြုပေးရန် ကြောင့်ကြစိုက်ကာ ရှာမှီးရမည်။ ဤကျင့်ဝတ်တရားကို လည်း ရိုသေလေးမြတ် ပူဇော်လတ်၍ အသက်ထက်ဆုံး မလွန်ကျူးအပ်။

(၇) ရဟန်းမသည် ရဟန်းမယောက်ျားကို တစုံတခု သော အကြောင်းဖြင့်မျှ မဆဲရေးရ မရေရွတ်ရ၊ ဤကျင့်ဝတ် တရားကိုလည်း ရိုသေလေးမြတ် ပူဇော်လတ်၍ အသက် ထက်ဆုံး မလွန်ကျူးအပ်။

(၈) ယနေ့ကစ၍ ရဟန်းမများက ရဟန်းယောက်ျား တို့အပေါ်၌ အဆုံးအမ ဩဝါဒစကား ပြောကြားမှုကို တားမြစ်ပိတ်ဆို့အပ်သည်။ (မပြောကြားရ-ဟု ဆိုလို သည်)။ ရဟန်းယောက်ျားတို့က ရဟန်းမတို့ အပေါ်၌ အဆုံးအမ ဩဝါဒစကား ပြောကြားမှုကို မတားမြစ် မပိတ်ဆို့အပ်(ပြောကြားရမည်ဟု ဆိုလိုသည်)။ ဤ ကျင့် ဝတ်တရားကိုလည်း ရိုသေလေးမြတ် ပူဇော်လတ်၍ အသက် ထက်ဆုံး မလွန်ကျူးအပ်။ (လိုက်နာရမည်)။

(ဤကား ဂရုစံတရား ရှစ်ပါးတို့တည်း။)

ချစ်သား အာနန္ဒာ ... မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည် ဤဂရုစံ ရှစ်ပါး ကျင့်ဝတ်တရားများကို အကယ်၍ ခံယူလိုက်နာခဲ့ပါလျှင် ထိုသို့ ဂရုစံရှစ်ပါး ကျင့်ဝတ်တရားများကို ခံယူလိုက်နာခြင်းသည်ပင် မိထွေး တော်၏အဖို့ရာ ရှင်အဖြစ် ရဟန်းမ-အဖြစ် ဖြစ်စေရ မည်—

ဟူ၍ ဂရုစံ ရှစ်ပါး ကျင့်ဝတ်တရားများကို ဟောကြားတော် မူကာ ဘိက္ခုနီသာသနာကို ခွင့်ပြုတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ အရှင်အာနန္ဒာသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အထံ တော်၌ ဤဂရုဓံရှစ်ပါး ကျင့်ဝတ်တရားများကို သင်ကြားတော် မူခဲ့ပြီးလျှင် မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိဂေါတမီထံ တဖန် ပြန် ကြွခဲ့၍ မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိဂေါတမီကို—

မိထွေးတော်ကြီး...အကယ်၍ မိထွေးကြီးသည် ဂရုဓံ ရှစ်ပါး ကျင့်ဝတ်တရားများကို ခံယူလိုက်နာခဲ့ပါလျှင် ထိုသို့ ခံယူလိုက်နာခြင်းသည်ပင် မိထွေးတော်၏ အဖို့ရာ ရှင်အဖြစ် ရဟန်းမ-အဖြစ် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်၊ (ဂရုဓံတရား ရှစ်ပါးတို့ဟူသည်မှာ)—

(၁) အဝါ(၁၀၀)တရာရရှိပြီးသော ရဟန်းမ-သည် ယနေ့မှ ရဟန်းပြုသစ်စဖြစ်သောရဟန်းငယ်အား ရှိခိုးခြင်း၊ ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်း၊ လက်အုပ်ချီခြင်း၊ အရိုအသေပြုခြင်း အမှု များကို ပြုရမည်၊ ဤ ကျင့်ဝတ်တရားကိုလည်း ရိုသေ လေးမြတ် ပူဇော်လတ်၍ အသက်ထက်ဆုံး မလွန်ကျူးအပ်၊ (လိုက်နာရမည်)။

(ပေယျာလ)

(၂) ယနေ့ကစ၍ ရဟန်းမများက ရဟန်းယောက်ျား တို့အပေါ်၌ အဆုံးအမ ဩဝါဒစကား ပြောကြားမှုကို တားမြစ်ပိတ်ဆို့ အပ်သည်၊ (မပြောကြားရ)၊ ရဟန်း ယောက်ျားတို့က ရဟန်းမတို့ အပေါ်၌ အဆုံး အမ ဩဝါဒစကား ပြောကြားမှုကို မတားမြစ် မပိတ်ဆို့အပ်၊ (ပြောကြားရမည်)၊ ဤကျင့်ဝတ်တရားကိုလည်း ရိုသေ လေးမြတ် ပူဇော်လတ်၍ အသက်ထက်ဆုံး မလွန်ကျူးအပ်၊ (= လိုက်နာရမည်)။

မိထွေးတော်ကြီး...အကယ်၍ မိထွေးတော်ကြီးသည် ဤဂရုဓံရှစ်ပါး ကျင့်ဝတ်တရားများကို ခံယူလိုက်နာခဲ့ပါ

လျှင် ထိုသို့ ခံယူလိုက်နာခြင်းသည်ပင် မိထွေးတော်၏ အဖို့ရာ ရှင်အဖြစ် ရဟန်းမ-အဖြစ် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်—

ဟူ၍ ပြန်ကြားပြောဆိုလေသည်။

ထိုအခါ မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိဂေါတမီသည် “အရှင် ဘုရားအာနန္ဒာ... ငယ်ရွယ်နုပျိုလျက် တန်းဆာဆင်လေ့ရှိသော ဦးခေါင်း ဆေးလျော်ပြီးသည့် မိန်းမသည်၎င်း၊ ယောက်ျားသည် ၎င်း ကြာပန်းကိုဖြစ်စေ မိုးစွေပန်းကိုဖြစ်စေ စစ်သိမ်ပန်း (လန်ဘူးပန်း = လယ်တူပန်း) ကိုဖြစ်စေ ရသည်ရှိသော် (ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ) လက်နှစ်ဖက်တို့ဖြင့် ခံယူလျက် ဦးခေါင်းတွင်မှတ် အင်္ဂါ အမြတ်၌ (ရိုသေစွာ) ထားရာ ပန်ဆင်ရာသကဲ့သို့၊ ထိုအတူပင် အကျွန်ုပ်သည် ဤဂရုစံရှစ်ပါး ကျင့်ဝတ်တရားများကို အသက်ထက်ဆုံး မလွန်ကျူးအပ်သည့် (= လိုက်နာရမည့်) ကျင့်ဝတ်တရားတို့ဟူ၍ (ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ရိုသေစွာ) ခံယူလိုက်နာပါအံ့” ဟူ၍ လျှောက်ဆိုလေသည်။

ထိုအခါ အရှင်အာနန္ဒာသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ထံသို့ သွားရောက်ချဉ်းကပ်၍ ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီးလျှင် တင့်အပ်လျောက်ပတ်သောအရပ်၌ ထိုင်နေပြီးသော် “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... မိထွေးတော်ကြီး မဟာပဇာပတိဂေါတမီသည် ဂရုစံရှစ်ပါး ကျင့်ဝတ်တရားတို့ကို အသက်ထက်ဆုံး မလွန်ကျူးအပ်သည့် (= လိုက်နာရမည့်) ကျင့်ဝတ်တရားတို့ဟူ၍ (ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ရိုသေစွာ) ခံယူအပ်ပါပြီဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်ထားလေသည်။ ။ (ဤ၌ “ဂရုစံရှစ်ပါး ကျင့်ဝတ်တရားများကို အသက်ထက်ဆုံး မလွန်ကျူးအပ်သည့် (= လိုက်နာရမည့်) ကျင့်ဝတ်တရားတို့ဟူ၍ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ရိုသေစွာ ခံယူလိုက်ခြင်း” သည်ပင်လျှင် မိထွေးတော်၏အဖို့ရာ ရဟန်းခံခြင်း ဖြစ်လေသည်။ သိမ်ဝင်၍ ကမ္မဝါဖတ်ရွတ်ရန် မလို၊ ခံယူလိုက်သည်နှင့် တပြိုင်နက်ပင်လျှင် မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည် ဘိက္ခုနီမဖြစ်သွားလေတော့၏။ ဤပဉ္စင်းခံခြင်းမျိုးကို “အဋ္ဌဂရုဓမ္မ ပဋိဂဟဏဥပသမ္ပဒါ” ဟူ၍ ခေါ်သည်။)

ဘိက္ခုနီမရဟန်းပြုခြင်းကို ခွင့်ပြုတော်မူခြင်း

ထိုအခါ မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိဂေါတမီ ထေရီမသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ထံသို့ သွားရောက်ချဉ်းကပ်၍ ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုး ပြီးလျှင် တင့်အပ်လျှောက်ပတ်သောအရပ်၌ ရပ်တည်နေပြီးသော် မြတ်စွာဘုရားကို “ဘုန်းတော်ကြီးသော သားတော်မြတ်ဘုရား... အကျွန်ုပ်သည် ဤသင်္ကာဝင်မင်းသမီး ငါးရာတို့နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အဘယ်သို့ ပြုကျင့်စီမံရပါမည်နည်း” ဟူ၍ လျှောက်ထားလေ၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီကို တရားစကားကို ဟောကြားတော်မူလေသည်။ ထိုအခါ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီသည် တရားစကား နာကြားပြီးသော် မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီးလျှင် အရိအသေ ပြုကာ ခဲသွားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီတောင်းပန် လျှောက်ထားသော ထိုအကြောင်းဝတ္ထု၌ တရားစကားကို ဟောကြားတော်မူပြီးလျှင် ရဟန်းတော်တို့ကို—

ရဟန်းတို့...ရဟန်းယောက်ျားများသည် ရဟန်းမတို့ကို ပဉ္စင်းခံပေးရန် (ငါဘုရား) ခွင့်ပြု၏—

ဟူ၍ သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူလေသည်။

ဤသိက္ခာပုဒ်တော်အရ ရဟန်းတော်များသည် သင်္ကာဝင်မင်းသမီး ငါးရာတို့ကို မဟာပဇာပတိဂေါတမီ၏ သဒ္ဓိဝိဟာရိနီ (ဥပဇ္ဈာယ်ယူသည့်) တပည့်များ ပြုလုပ်ကြ၍ ပဉ္စင်းခံပေးကြလေကုန်သည်။ ဤသို့လျှင် ထိုသင်္ကာဝင်မင်းသမီး ရဟန်းမငါးရာတို့သည် (ထိုအချိန်မှာ ဘိက္ခုနီသံဃာ အပြည့်အဝမရှိသေးသည့် အတွက်) ဘိက္ခုသံဃာတဖက်ဖြင့်သာ ရဟန်းမ-အဖြစ်သို့ ရောက်ကြရသောကြောင့် “ကေတောဥပသမ္ပန္န” ဘိက္ခုနီမတို့ မည်ကြလေကုန်သည်။

ထိုသို့ ရဟန်းမ ပြုလုပ်ပြီးကြသောအခါ မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီထေရီမသည် (အံ၊ ၃၊ ၁၀၆-လာ) သံခိတ္တသုတ်

ဒေသနာကို ကြားနာရသဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ရောက်ရှိလေသည်။ သာကီဝင်မင်းသမီး ရဟန်းမ ငါးရာတို့ကား နောက်အခါ၌ နန္ဒကောဝါဒသုတ္တန် (မ၊၃၊၃၁၄) ကို ကြားနာရသဖြင့် မိမိတို့ အလိုဆန္ဒအတိုင်း အချိုသောတာပန်၊ အချိုသကဒါဂါမ်၊ အချိုအနာဂါမ်၊ အချိုရဟန္တာ ဖြစ်ကြလေကုန်၏။

(ဤ၌။ ။မဟာပဗတိဂေါတမီ ရဟန်းမ ပြုလုပ်ခြင်းနှင့်တဆက်တည်းပင် ယသောရာဒေဝီမိဖုရား၊ ဇနပဒကလျာဏီ မင်းသမီး၊ ခေမာမိဖုရား၊ ဓမ္မဒိန္နာသူဌေးကတော်၊ ဘဒ္ဒကာပိလာနီထေရီမ-တို့၏ ရဟန်းပြုကြခြင်းအကြောင်းစသည်ကို ရေးသားရန်ဖြစ်သော်လည်း ထိုထေရီမကြီးများ၏ အကြောင်းအရာကို သံသရတနာအခန်းသို့ ရောက်မှ ရေးသားပြဆိုပေအံ့။)

သစ္စကပရိမိုဇ်ကို ဆုံးမနှိမ်နင်းတော်မူခြင်း

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဝေသာလီပြည် မဟာဝုန်တော ကုဋ္ဌာဂါရသာလာ ကျောင်းတိုက်အရာ၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် သစ္စကပရိမိုဇ်ကို ဆုံးမ နှိမ်နင်းတော်မူ၍ အောင်ပွဲ သဘင်ခံ ယူတော်မူလေသည်။ ဤသစ္စကပရိမိုဇ်၏ အဋ္ဌ၊ပုတ္တိအကြောင်း အရာကို စတုက္ကနိပါတ် စူဠကာလိင်္ဂဇာတ်အဋ္ဌကထာ၊ မူလပဏ္ဏာသ စူဠသစ္စကသုတ်အဋ္ဌကထာတို့မှ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြပေအံ့။

ရှေးအခါဝယ် ဝေသာလီပြည်၌ (၇၇၀၇)ခုနှစ်ထောင် ခုနှစ်ရာ ခုနှစ်ယောက်ကုန်သော လိစ္ဆရီမင်းတို့သည် အလှည့်ကျ မင်းပြုလုပ်၍ နေထိုင်ကြကုန်၏။ ထိုလိစ္ဆရီမင်း အားလုံးတို့သည်ပင် ဝါဒအထူးအဆန်းကို မေးမြန်း စိစစ်လိုစိတ်ပြင်းထန်သူတို့ ဖြစ်ကြလေသည်။ ထိုအခါ အယူဝါဒငါးရာတို့၌ လိမ္မာကျွမ်းကျင်သော ပရိမိုဇ်တက္ကတွန်း တယောက်သည် ဝေသာလီပြည်သို့ ရောက်ရှိလာလေသည်။ လိစ္ဆရီမင်းတို့သည် ထိုပရိမိုဇ်တက္ကတွန်းအား ချီးမြှောက်၍ထားကြလေသည်။ ထိုအတူပင် အယူဝါဒငါးရာတို့၌ လိမ္မာကျွမ်းကျင်သော ပရိမိုဇ်မ-တက္ကတွန်းမ တယောက်သည်လည်း ဝေသာလီပြည်သို့ ရောက်ရှိလာလေသည်။

လိစ္ဆဝိမင်းတို့သည် ထိုသူနှစ်ဦးတို့ကို ဝါဒ အချေအတင်ပြောဆိုပွဲ ကျင်းပ၍ပေးကြလေကုန်၏။ နှစ်ဦးလုံးပင် ပညာစွမ်းချင်း တူမျှကြသဖြင့် မည်သူကမျှ မည်သူ့ကို မအောင်နိုင်ပဲ သရေပွဲ ဖြစ်၍ နေလေ၏။ ထိုအခါ လိစ္ဆဝိမင်းတို့၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် “ဤ သူနှစ်ယောက်တို့ကို စွဲ၍ ဖြစ်သောသားသည် ဝါဒအရာ၌ လိမ္မာ ကျွမ်းကျင်သူ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်” ဟု အကြံဖြစ်လေသည်။ ထို့နောင်မှ “သင်တို့နှစ်ဦးသားသည် ဝါဒအရာ ထပ်တူညီမျှ ဖြစ်ကြကုန်သည်။ ထိုထိုမြို့ရွာ အရပ်ဌာနသို့ လှည့်လည်၍ အဘယ်မူစကုန်အံ့နည်း။ ဤငါတို့နေရာ ဝေသာလီပြည်၌ပင် နေထိုင်ကြကုန်လော့” ဟု ပြောဆိုကြပြီးလျှင် ထိုသူနှစ်ဦးတို့အား ထိမ်းမြားလက်ထပ်လျက် နေအိမ်ကိုပါ ပေး၍ ပူဇော်သက္ကာရမှုကို ပြုကြလေကုန်၏။

ထိုနောက် ထိုပရိမိုဇ်နှင့် ပရိမိုဇ်မ-တို့၏ အတူတကွ ပေါင်း သင်းဆက်ဆံမှုကို အစွဲပြု၍ အစဉ်သဖြင့် သမီးလေးယောက်နှင့် သားတယောက် ဖွားမြောက်လာလေသည်။ သမီးလေးယောက် တို့၏ အမည်ကို အစဉ်အတိုင်း (၁) သစ္စာ (၂) လောလာ (၃) အဝဓာရိကာ (၄) ပဋိစ္ဆာဒါ ဟူ၍ မှည့်ခေါ်ကြကုန်၏။ သား ငယ်၏ အမည်ကိုကား သစ္စက-ဟူ၍ မှည့်ခေါ်ကြကုန်၏။ (စုဇ္ဇ- သစ္စကသုတ်အဋ္ဌကထာ၌မူ ၁-သစ္စာ ၂-လောလာ ၃-ပဋိစ္ဆာဒါ ၄-အာစာရဝတီ ဟူ၍ သမီးလေးယောက်တို့၏ အမည်အစဉ်ကို ပြဆိုသည်)။

ထိုအစ်မနှင့်မောင် ငါးဦးသားတို့သည် သိကြားလိမ္မာသော အရွယ်သို့ ရောက်ကြသည်ရှိသော် အမိဖက်မှ ဝါဒငါးရာ၊ အဖ ဖက်မှ ဝါဒငါးရာ ဤသို့အားဖြင့်အယူဝါဒ(၁၀၀၀)တထောင်ကို သင်ကြား တတ်မြောက်ကြလေကုန်၏။ မိဖုရားတို့သည် သမီး လေးယောက်တို့အား—

ချစ်သမီးတို့...အကြင်လူဖြစ်သူ တဦးတယောက်သည် သင်ချစ်သမီးတို့၏ အယူဝါဒကို ပြေလည်အောင် ဖြေဆို လျက် ချေဖျက်နိုင်ငြားအံ့၊ ထိုသူ၏အထံ၌ မိမိကိုယ်ကို ဆောင်နှင်းလျက် ခြေရင်းအလုပ်အကျွေး (မယား) ပြု၍

နေကြပါကုန်လော့။ ရဟန်းဖြစ်သူ အကြင်တဦးတယောက် သည် သင်ချစ်သမီးတို့၏ အယူဝါဒကို ပြေလည်အောင် ဖြေဆိုလျက် ချေဖျက်နိုင်ငြားအံ့၊ ထိုရဟန်း၏ အထံ၌ ရှင် ရဟန်းပြုကုန်လော့—

ဟူ၍ ဆုံးမစကား ပြောကြားကြလေကုန်၏။

နောက်တချိန်၌ မိဖန္ဒစ်ပါးတို့ ကွယ်လွန်ကြသောအခါ မောင် ငယ်ဖြစ်သော သစ္စကပရိမိုဇ်သည် အစ်မကြီး လေးယောက်တို့ ထက် ဉာဏ်ပညာ သာလွန်သည်ဖြစ်ရကား မိဖတို့၏ အထံမှ အယူဝါဒ (၁၀၀၀) တထောင်ကို၎င်း၊ ထိုထက် များစွာသော သာသနာပြင်ပ ဝါဒများကို၎င်း သင်ယူပြီးလျှင် အရပ်တပါးသို့ မသွားပဲ မင်းသားငယ်များကို အတတ်ကို သင်ပြလျက် ဝေသာလီ-ပြည်၌ပင် နေထိုင်လေ၏။ “ပညာဖြင့် (မဆံ့နိုင်လောက်အောင် ပင်) အလွန်ပြည့်နေသောကြောင့် ငါ့ဝမ်းမိုက်သည် ကွပေါက် လေရာ၏” ဟု တွေးတောကြောက်ရွံ့ကာ သံပြားဖြင့် ဝမ်းမိုက်ကို ရစ်ပတ်၍ လှည့်လည်နေထိုင်၏။

သစ္စကပရိမိုဇ်၏ အစ်မကြီးဖြစ်ကြသောပရိမိုဇ်မ လေးယောက် တို့သည် “ဤဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းသည် ဇမ္ဗူသပြေပင်ဖြင့် ထင်ရှားသော ကျွန်းဖြစ်သည်” ဟု သပြေခက်ကို ကိုယ်စီကိုယ်င ကိုင်ယူကြကာ ဝါဒယှဉ်ပြိုင်ရန်အလို့ငှါ တမ္ဗိမှတမ္ဗိ တနယ်မှတနယ်သို့ လှည့်လည် ကြလျက် ရောက်လေရာရာ မြို့ရွာတံခါးဝ၌ သဲပုံ၌ဖြစ်စေ၊ မြေပုံ၌ ဖြစ်စေ သပြေခက်ကို စိုက်ထူကြ၍ “အကြင်သူသည် ငါတို့၏ အယူဝါဒအပေါ်မှာ အပြစ်တင်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်၏၊ ထိုသူသည် ဤသပြေခက်ကို နင်းနယ်ချေဖျက်လော့” ဟု ပြောဆိုမှာကြား၍ မြို့တွင်းရွာတွင်းသို့ ဝင်သွားလေ့ရှိကြကုန်၏။

ဤသို့လျှင် တရွာမှတရွာ တမ္ဗိမှတမ္ဗိသို့ လှည့်လည်ကြကုန် သည်ရှိသော် အစဉ်သဖြင့် သာဝတ္ထိပြည်သို့ ရောက်၍ မြို့တံခါးဝ၌ သပြေခက်ကို စိုက်ထူပြီးလျှင် “လူဖြစ်စေ၊ ရဟန်းဖြစ်စေ ငါတို့၏ အယူဝါဒအပေါ်မှာ အပြစ်တင်ပြနိုင်စွမ်းသောသူသည် ဤမြေပုံ

ကို ခြေဖြင့်ကန်ကျောက်ပြန်ကြဲအောင်ပြု၍ ခြေဖြင့်ပင်လျှင် သပြေခက်ကို နင်းနယ်ချေဖျက်စေသတည်း”ဟု အနီးအနားသို့ ရောက်ရှိလာသော ကလေးသူငယ်တို့အား မှာကြားပြောဆိုခဲ့ပြီးလျှင် သာဝတ္ထိပြည်တွင်းသို့ ဆွမ်းခံဝင်ကြလေကုန်၏။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ခွမ်းရည်တော်

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရား၏ လက်ျာရံ အဂ္ဂသာဝကကြီး ဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်သည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်အတွင်း တံမြက်မလှည်းရသေးသော အရပ်များကို တံမြက်လှည်းတော်မူပြီးလျှင် ရေမရှိသော အိုးများ၌ သောက်ရေ သုံးဆောင် ရေကို အပြည့် တည်ထားလျက် မမာမကျန်းသော ရဟန်းများကိုလည်း ပြုစု လုပ်ကျွေးတော်မူခဲ့၍ အလွန်နေမြင့်မှ သာဝတ္ထိပြည်တွင်းသို့ ဆွမ်းခံဝင်ရန် ကြွလာတော်မူလတ်သော် မြို့တံခါးဝ၌ စိုက်ထားသော ထို သပြေခက်ကို မြင်တော်မူ၍ ကလေးသူငယ်များကို ထိုသပြေခက်အကြောင်းကို မေးမြန်းတော်မူလေ၏။ ကလေး သူငယ်တို့သည်လည်း ထိုအကြောင်းကို အပြည့်အစုံ ပြန်ကြားလျှောက်ထားကြလေကုန်၏။

ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်သည် ကလေးသူငယ်တို့ကို “သူငယ်တို့...ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ထိုသပြေခက်ကို နင်းနယ်ချေဖျက်ကြကုန်လော့”ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ သူငယ်တို့သည်“အရှင်ဘုရား...မနင်းနယ်မချေဖျက်ဝံ့ကြပါ၊ကြောက်ပါကုန်၏”ဟုဆိုကြလေ၏။ “သူငယ်တို့...မကြောက်ကြလင့်၊ အဘယ်သူက ငါတို့၏ သပြေခက်ကို ချေဖျက်စေအပ်သနည်း”ဟု မောင်တို့ကိုမေးလျှင် ‘မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့် သာဝကကြီး ဖြစ်သော သာရိပုတ္တရာ မထေရ်က နင်းနယ်ချေဖျက်စေအပ်သည်၊ ပရိဗိုဇ်မတို့ အယူဝါဒ ယှဉ်ပြိုင်လိုကြလျှင် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်၌ နေထိုင်တော်မူသော မထေရ်မြတ်၏အထံသို့ သွားကြလော့’ဟု (ရဲရဲဝံ့ဝံ့သာ) အမောင်တို့ပြောလိုက်ကြ”ဟူ၍ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်က ပြောဆိုတော်မူလတ်သော် သူငယ်တို့သည် မထေရ်၏စကားကို

ကြားကြလေလျှင် (အားတက်သရော ဖြစ်ရှိကြကာ) သပြေခက်ကို နင်းနယ်ချေဖျက်၍ စွန့်ပစ်လိုက်ကြလေကုန်၏။ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်သည် ဆွမ်းခံလှည့်လည်တော်မူပြီးနောက် ဇေတပန် ကျောင်းတိုက်တော်သို့ ပြန်ကြွတော်မူလေ၏။

ပရိဗိုဇ်မ လေးယောက်တို့သည်လည်း မြို့မှထွက်ခဲ့ကြ၍ ကလေး များကို “မောင်တို့ကို အဘယ်သူက ငါတို့၏ သပြေခက်ကို ချေဖျက်စေအပ်သနည်း” ဟူ၍ မေးကြကုန်၏။ သုငယ်တို့သည် ထိုအကြောင်းကို ပြန်ကြားပြောဆိုကြလေကုန်၏။

ပရိဗိုဇ်မ လေးယောက်တို့သည် မြို့တွင်းသို့ တဖန် ပြန်ဝင် သွားကြပြီးလျှင် တယောက်လျှင် တလမ်းကျစီ တာဝန်ယူကြ၍ “မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝကဖြစ်သော သာရိပုတ္တမည်သော သူသည် ငါတို့နှင့် ဝါဒယှဉ်ပြိုင်မှုကို ပြုလုပ်မည်တဲ့၊ နားကောင် လိုသူ မြို့သူမြို့သားတို့သည် ထွက်ကြကုန်လော့” ဟု ကြွေးကြော် ပြောကြားကြလေကုန်၏။ မြို့နေလူအပေါင်းသည် အုတ်အုတ် ကျက်ကျက် ထွက်ခဲ့လေပြီ။ ထိုလူအပေါင်းနှင့် အတူတကွ ပရိဗိုဇ်မ လေးယောက်တို့သည် ဇေတပန်ကျောင်းတိုက်သို့ သွားကြလေ ကုန်၏။

သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်သည် “ငါတို့၏ နေရာဌာန၌ မာတု- ဝါမ၏ လာရောက်ခြင်းမည်သည် မချမ်းသာချေ” ဟု ဆင်ခြင် တော်မူကာ ကျောင်းတိုက်အလယ်၌ အသင့်နေတော်မူနှင့်၏။ ပရိဗိုဇ်မတို့သည် သွားရောက်ကြ၍ သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်ကို “သင်တို့သည် ငါတို့၏သပြေခက်ကို ချေဖျက်စေအပ်သလော” ဟု မေးကြကုန်၏။ “အိမ်း…… ငါသည် ချေဖျက်စေအပ်သည်” ဟူ၍ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်က မိန့်တော်မူလတ်သော် ပရိဗိုဇ်မ တို့သည် “ငါတို့သည် သင်တို့နှင့် ဝါဒယှဉ်ပြိုင်မှု ပြုကြကုန်အံ့” ဟု ပြောဆိုကြကုန်၏။ ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်က “ကောင်းပြီ ဝါဒယှဉ်ပြိုင်မှုကို ပြုကြကုန်လော့၊ အဘယ်သူက (ပဌမ) မေး၍ အဘယ်သူက ဖြေဆိုစေလိုသနည်း” ဟု မေးတော် မူလေလျှင် ပရိဗိုဇ်မတို့သည် “အမေးပုစ္ဆာမည်သည် ငါတို့အား

ရောက်၏” ဟူ၍ ဆိုကြကုန်၏။ ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ် မြတ်သည် “သင်တို့ကား မာတုဂါမများ ဖြစ်ကြသည်၊ ရှေးဦးစွာ သင်တို့ မေးကြကုန်လော့” ဟူ၍ မိန့်တော်မူလေ၏။

ပရိမိုဇ်မ လေးယောက်တို့သည်လည်း အရပ်လေးမျက်နှာတို့၌ ရပ်တည်ကြ၍ မိဖတို့၏အထံ၌ သင်ကြားအပ်ခဲ့သော ဝါဒ (၁၀၀၀) တထောင်ကို မေးကြလေကုန်၏။ မထေရ်မြတ်သည် သန်လျက်ဖြင့် ကြာရိုးကို တိကနဲပြတ်အောင် ဖြတ်သကဲ့သို့ မေးတိုင်း မေးတိုင်းသော ပြဿနာကို အရှုပ်အထွေး အဖုအထစ် မရှိအောင် ဖြေကြားတော်မူလေ၏။ ထိုသို့ ဖြေကြားတော်မူပြီးလျှင် “နောက်ကဖန် မေးကြဦးလော့” ဟု ဖိတ်မန်စကား ထပ်၍ မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။ ထိုအခါ ပရိမိုဇ်မ လေးယောက်တို့ သည် (မာန်မာနကျိုးနွံကြကာ) “အရှင်ဘုရား... အကျွန်ုပ်တို့သည် ဤမျှသာ သိကြပါကုန်၏” ဟူ၍ လျှောက်ထားကြလေသည်။

ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်သည် “ပရိမိုဇ်မတို့... သင်တို့ မေးမြန်းအပ်သော ဝါဒ (၁၀၀၀) တထောင်ကို ငါဖြေဆို အပ်ပြီးပြီ၊ ငါကား သင်တို့ကို ပြဿနာတခုကိုသာလျှင် မေးပေအံ့၊ ထိုပြဿနာကို သင်တို့ ဖြေဆိုကြမည်လော” ဟူ၍ မိန့်တော်မူလေ လျှင် ပရိမိုဇ်မလေးယောက်တို့သည် မထေရ်၏အရာကို မြင်ကြ၍ “မေးကြပါကုန် အရှင်ဘုရားတို့...၊ တပည့်တော်မ-တို့ ဖြေကြား ကြပါမည်” ဟု ရဲရဲဝံ့ဝံ့ မလျှောက်ထားဝံ့ကြပဲ “ဆိုတော်မူကြပါ ကုန် အရှင်ဘုရားတို့... တပည့်တော်မတို့ သိကြပါကုန်မူ ဖြေ ကြားကြပါမည်” ဟုသာ လျှော့၍ လျှောက်ထားကြလေသည်။ ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်သည် “ပရိမိုဇ်မတို့... ဤယခု ငါမေးမည့်ပြဿနာသည် (အထက်တန်းစား ပြဿနာကြီး မဟုတ်သေးချေ) မောင်ရှင်သာမဏေလောင်း အမျိုးကောင်း သားကလေးများကို ရှင်ပြုပြီးလျှင် အစဆုံး သင်ကြားပေးအပ် သော ပြဿနာဖြစ်သည်” ဟု စကားပလ္လင်ခံတော်မူပြီးလျှင် “ဧကံ နာမ ကိံ = တခုသော တရားမည်သည် အဘယ် တရားဖြစ် သနည်း” ဟူ၍ မိန့်ကြားမေးမြန်းတော်မူလေ၏။

ပရိဗိုလ်မ လေးယောက်တို့သည် မထေရ်မြတ် မေးသော ပြဿနာ၏ အဖြေကို အစွန်းအစမျှ မမြင်ကြပဲ ရှိကြလေသည်။ မထေရ်မြတ်သည် “ပရိဗိုလ်မတို့...ဖြေကြလော့” ဟူ၍ မိန့်တော်မူ ပြန်လေ၏။ “အရှင်ဘုရား...တပည့်တော်မတို့သည် ထိုပြဿနာ ၏ အဖြေကို အစွန်းအစမျှ မမြင်ကြပါကုန်” ဟူ၍ ပရိဗိုလ်မတို့က ဝန်ခံစကား လျှောက်ထားကြလေသော် အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်သည် “သင်တို့ မေးအပ်သော ဝါဒ တထောင်ကို ငါကား ဖြေဆိုအပ်ပြီ။ သင်တို့ကား ငါ၏ အမေးပုစ္ဆာ ပြဿနာ တခုကိုမျှ မဖြေဆိုနိုင်ကြကုန်။ ဤသို့ဖြစ်ခဲ့လျှင် အဘယ်သူက နိုင်၍ အဘယ်သူက ရှုံးသနည်း” ဟု မေးတော်မူ၏။ “အရှင်ဘုရား... အရှင်ဘုရားတို့က အောင်နိုင်၍ တပည့်တော်မတို့က ရှုံးနိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်ဘုရား” ဟူ၍ ပရိဗိုလ်မတို့က ပြန်ကြား လျှောက်ထား ကြလေသော် “ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ယခုအခါ သင်တို့သည် အဘယ်သို့ ပြုကြမည်နည်း” ဟု မထေရ်မြတ်က မေးမြန်းတော်မူလေ၏။ ပရိ- ဗိုလ်မတို့သည် (ရှေး၌ ပြဆိုအပ်ခဲ့သည့်အတိုင်း) မိဖတို့က မှာကြား အပ်သည့် ဩဝါဒစကားကို မထေရ်မြတ်အား လျှောက်ထားကြ၍ “အရှင်မြတ်တို့၏ အထံ၌ ရှင်ရဟန်းမ-ပြုကြပါကုန်အံ့ဘုရား” ဟူ၍ ပြန်ကြား လျှောက်ထားကြလေသည်။

ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်သည် “သင်တို့ မာတု- ဝါမများမည်သည် ငါတို့အထံ၌ ရှင်ရဟန်းမ-ပြုရန် မအပ်စပ်၊ စင်စစ်သော်ကား ငါတို့၏ အမှာသတင်းစကားကို ယူဆောင်၍ ဘိက္ခုနီမကျောင်းတိုက်သို့ သွားရောက်ကြပြီးလျှင် ရှင်ရဟန်းမ ပြုကြကုန်လော့” ဟု မိန့်တော်မူလေ၏။ ပရိဗိုလ်မ လေးယောက် တို့သည် “ကောင်းပါပြီ” ဟု ဝန်ခံကြ၍ မထေရ်မြတ်၏ အမှာ သတင်းစကားကို ယူဆောင်ကြပြီးသော် ဘိက္ခုနီသံဃာအထံသို့ သွားရောက်ကြပြီးလျှင် ရှင်ရဟန်းမ-ပြုကြလေကုန်၏။ (ဇာတ်အဋ္ဌ- ကထာအလို ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမ၏ အထံ၌ ရှင်ရဟန်းမ-ပြုကြလေ ကုန်၏)။ ရှင်ရဟန်းမ-ပြုလုပ်ကြပြီးသော် မမေ့မလျော့ဘဲ ရဟန်း တရား ပွားများကြီးကုတ် အားထုတ်ကြသဖြင့် မကြာမြင့်မီပင်

အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်ကြလေကုန်၏။ (ဤအကြောင်းရပ် အဋ္ဌပ္ပတ်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် စတုတ္ထနိပါတ်လာ စူဠကလိင်္ဂ- ဇာတ်ကို ဟောတော်မူသည်။ ထိုဇာတ်ကို ငါးရဲ့ငါးဆယ် ဇာတ် ဝတ္ထု၌ ကြည့်ရှုမှတ်ယူကုန်ရာ၏)။

(မှာထားချက်။ ။ ဤပရိဗိုဇ်မ လေးယောက်တို့၏ အဋ္ဌပ္ပတ်ဖြစ် ရပ်ကား မြတ်စွာဘုရားရှင် ဝေသာလီပြည် မဟာဝုန်တော၌ သီတင်းသုံး နေတော်မူစဉ် မိထွေးတော် မဟာပဇာပတိ ဂေါတမီ တောင်းပန်ချက် အရ ဘိက္ခုနီသဒ္ဓါသနာကို ခွင့်ပြုတော်မူပြီးသည့် နောက်တချိန်ဝယ် မြတ်စွာဘုရားရှင် သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံး နေတော်မူသောအခါ ဖြစ်ပေါ်သော အဋ္ဌပ္ပတ်ဖြစ်လေသည်။ သို့သော် သစ္စကပရိဗိုဇ်၏ အကြောင်းအရာနှင့် စကားဆက်စပ် နေသဖြင့်သာ ဤနေရာ၌ ရေးသားဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။)

သစ္စကပရိဗိုဇ် အကြောင်း

ဆိုအပ်ပြီးသည့် ပရိဗိုဇ်မ လေးယောက်တို့၏ မောင်အငယ်ဖြစ် သော သစ္စက ပရိဗိုဇ်သည်ကား (ရှေး၌ဆိုအပ်ပြီးသောအတိုင်း) ဝေသာလီပြည်ဝယ် မင်းညီမင်းသားတို့ကို အတတ်ပညာ သင် ကြားပြသလျက် အကြီးတော် (=မင်းဆရာ) တဦးအနေဖြင့် ဝေသာလီပြည်၌ပင် နေထိုင်လေသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ရှေး၌ ဆိုအပ်ပြီးသည့်အတိုင်း ဝေ- သာလီပြည် မဟာဝုန်တောအတွင်း ကုဋ္ဌဂါရကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူဆဲ အချိန်ဖြစ်လေသည်။ ထိုအခါ နိဂဏ္ဌ = တက္ကတွန်း၏ သားဖြစ်၍ စကားပြိုင်ဆိုင်ပြောဆိုတတ် သော၊ ငါသည် ပညာရှင်တယောက် ဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုတတ် သော၊ လူအပေါင်းကလည်း သူတော်ကောင်းဟု သမုတ်အပ်သော သစ္စကပရိဗိုဇ်သည် ဝေသာလီပြည် ပရိသတ်၌—

“ဝါဒလမ်းစဉ်ဖြင့် ငါအပြစ်တင်ဆိုလျှင် မတုန်မလှုပ် မယိမ်းယိုင်မည့် လက်ကတီးကြား (ချိုင်းကြား) တို့မှ ချွေး မထွက်မည့် ရဟန်းအပေါင်းရှိသူ၊ ဂိုဏ်းရှိသူ၊ ဂိုဏ်းဆရာ

ဖြစ်သူ သမဏဗြာဟ္မဏဟု ဝန်ခံသူကို၎င်း၊ အရဟံဂုဏ်ရှင် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဂုဏ်ရှင်ဟု ဝန်ခံသူ ဘုရားကို၎င်း ငါမတွေ့ မမြင်ချေ။ စိတ်စေတနာမရှိသော တုံးတိုင်ကိုသော်လည်း ဝါဒလမ်းစဉ်ဖြင့် ငါအပြစ်တင်ဆိုလျှင် ထိုတုံးတိုင်သော်မှ လည်း တုန်လှုပ်ယိမ်းယိုင်လေရာ၏။ လူဖြစ်သောသူမှာ ကား အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာရှိတော့အံ့နည်း” —

ဟူ၍ ကြီးဝါးစကား ပြောကြားလေသည်။ (သစ္စကပရိမိုဇ်ကား “ငါသည် ရဟန်းဂေါတမ၏ အယူဝါဒကို အပြစ်တင်ဆိုမည်” ဟု ကြံစည်ကာ လှည့်လည်နေသူတယောက် ဖြစ်လေသည်။) ထိုအခါ အရှင်အဿဇိမထေရ်သူမြတ် နံနက်အခါဝေသာလီပြည် အတွင်း ဆွမ်းခံကြွဝင်တော်မူလာသည်ကို အညောင်းပြေလမ်း လျှောက်လှည့်လည်လာသော သစ္စကပရိမိုဇ်သည် အဝေးကပင် မြင်လတ်၍ —

“ငါကား ရဟန်းဂေါတမ၏ အယူဝါဒအပေါ်ဝယ် အပြစ်တင်ဆိုမည်ဟု ကြံစည်ကာ လှည့်လည်နေသူ တယောက် ဖြစ်လေသည်။ သို့သော် ‘ထိုရဟန်းဂေါတမ၏ အယူဝါဒကို ငါမသိရသေး’ ဟု စဉ်းစားမိကာ အပြစ် တင်ဆိုမှု မပြုခဲ့သေးချေ။ မှန်၏— သူတပါး၏ အယူဝါဒကို မိမိကိုယ်တိုင် သိရှိပြီးမှ တင်အပ်သော အပြစ်သည်သာ ကောင်းစွာ တင်အပ်သောအပြစ် ဖြစ်နိုင်ချေသည်။ ငါ ယခုမြင်ရသော ဤသူသည်ကား ရဟန်းဂေါတမ၏ တပည့် ဖြစ်သူ အဿဇိမထေရ်ဟု ထင်ရှားသူဖြစ်သည့်ပြင် မိမိ၏ ဆရာ (ရဟန်းဂေါတမ) ၏ အယူဝါဒလမ်းစဉ်၌ လိမ္မာသူ တယောက် ဖြစ်လေသည်။ ငါသည် ဤ အဿဇိမထေရ်ကို မေးမြန်း၍ (ချင်းတို့၏) အယူဝါဒစကားကို ခိုင်မြဲစွာ တည်စေပြီးမှ ရဟန်းဂေါတမ၏အပေါ်၌ အယူဝါဒနှင့် စပ်၍ အပြစ်တင်စကား ပြောကြားအံ့” —

ဟုကြံစည်၍ အရှင်အဿဇိထံချဉ်းကပ်ပြီးနောက် ဝမ်းမြောက်ဖွယ် စကား ပြောကြားပြီးဆုံးစေပြီးလျှင် သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော

အရပ်၌ ရပ်တည်လျက် သစ္စကပရိဗိုဇ်သည် အရှင်အဿဇိမထေရ်ကို “အို အဿဇိ... ရဟန်းဂေါတမသည် တပည့်သာဝကတို့ကို အဘယ်သို့ ဆုံးမသနည်း၊ တပည့်သာဝကတို့အပေါ်၌ ရဟန်းဂေါတမ၏ အဘယ်သို့ အစိတ်အပိုင်းရှိသော ညွှန်ကြားချက် (= အနုသာသနီ) သည် များစွာဖြစ်သနည်း” ဟူ၍ မေးမြန်းလေ၏။

ထိုအခါ အရှင်အဿဇိမထေရ်မြတ်သည် သစ္စကပရိဗိုဇ်ကို—

အို အဂ္ဂိဝေဿနအန္တယ်၌ဖြစ်သော သစ္စကပရိဗိုဇ်... မြတ်စွာဘုရားသည် တပည့်သာဝကတို့ကို ဤသို့ ဆုံးမ၏၊ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝကတို့အပေါ်၌ ဤဆိုလတ္တံ့သော အစိတ်အပိုင်းရှိသည့် ညွှန်ကြားချက် (= အနုသာသနီ) သည် များစွာဖြစ်၏—

“ရဟန်းတို့... ရုပ်သည် အမြဲမရှိ၊ ဝေဒနာသည် အမြဲမရှိ၊ သညာသည် အမြဲမရှိ၊ သင်္ခါရတို့သည် အမြဲမရှိကုန်၊ ဝိညာဏ်ခြောက်ပါးသည် အမြဲမရှိ။ ရုပ်သည် အတ္တမဟုတ်၊ ဝေဒနာသည်၊ သညာသည်၊ သင်္ခါရတို့သည်၊ ဝိညာဏ်ခြောက်ပါးသည် အတ္တမဟုတ်။ အလုံးစုံသော သင်္ခါရတို့သည် အမြဲမရှိကုန်၊ အလုံးစုံသော တရားတို့သည် အတ္တမဟုတ်ကုန်”။

အို အဂ္ဂိဝေဿနအန္တယ်၌ဖြစ်သော သစ္စကပရိဗိုဇ်... မြတ်စွာဘုရားသည် တပည့်သာဝကတို့ကို ဤသို့ ဆုံးမတော်မူ၏၊ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝကတို့အပေါ်၌ ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစိတ်အပိုင်းရှိသည့် ညွှန်ကြားချက် (= အနုသာသနီ) သည် များစွာဖြစ်၏—

ဖြေကြားတော်မူလေသည်။

[အထူးမှတ်သားဖွယ်။ ။ဤ၌ အရှင်အဿဇိမထေရ်သည် သစ္စကပရိဗိုဇ်အား အနိစ္စအချက်နှင့် အနတ္တအချက်ကိုသာ ဖြေကြားတော်မူ

မူသည်။ ဒုက္ခအချက်ကိုကား ဖြေကြားတော်မမူ၊ (အဖြေကို ပြန်၍ ဖတ်ကြည့်ပါ)။ ထိုသို့ ဒုက္ခအချက်ကို ချန်လှပ်၍ ဖြေကြားခြင်း၏ အကြောင်းကို အဋ္ဌကထာ၌ ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း ထင်ရှားစွာ ဖွင့်ပြထားလေသည်—

အရှင်အဿဇိမထေရ်သည် “ရှုပ်သည် ဒုက္ခ၊ ဝေဒနာသည်၊ သညာ သည်၊ သင်္ခါရတို့သည်၊ ဝိညာဏ်ခြောက်ပါးသည် ဒုက္ခ” ဟူ၍ ဟောဆို ကြောင်းပြောကြားခဲ့လျှင် စွပ်စွဲဖွယ်အခွင့် ရသွားမည်ဖြစ်၏။ မဂ်ဖိုလ်တို့ သည်လည်း သင်္ခါရဒုက္ခ အနေအားဖြင့် ဒုက္ခဟူ၍ လာသော အရာတို့ လည်း ရှိကုန်၏။ ဤသစ္စကပရိမိုဇ်သည်လည်း ဒုက္ခဟူ၍ ဖြေကြားခဲ့လျှင် (=ဒုက္ခအချက်ကိုပါ ထည့်သွင်းဖြေကြားခဲ့လျှင်) အရှင်အဿဇိ မထေရ် ကို “အိုအဿဇိ.... သင်တို့သည် အဘယ် အကျိုးငှါ ရဟန်း ပြုကြကုန် သနည်း” ဟူ၍ မေးလေရာ၏။ ထိုအခါ အရှင်အဿဇိ မထေရ်က “မဂ်ဖိုလ်အလို့ငှါ ရဟန်းပြုကြကုန်၏” ဟူ၍ ဖြေဆိုခဲ့သော် “အိုအဿဇိ.... သင်တို့၏ ဤသာသနာသည် (သံသရာဝဋ်မှ ကျွတ်လွတ်စေတတ်သည့်) သာသနာမဟုတ်၊ စင်စစ်သော်ကား ဤသင်တို့၏ သာသနာဆိုသော အရာသည် အကြီးအကျယ်သတ်ဖြတ်နှိပ်စက်ရာ ဌာနသာဖြစ်ချေ၏။ ဤ သင်တို့၏ သာသနာဆိုသောအရာသည် ဥဿဒရေတမျိုးသာဖြစ်ချေ၏။ (သို့ရကား) သင်တို့၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် သုခကို လိုလားတောင့်တမှု မည်သည် မရှိတော့ချေ။ သင်တို့သည် ထကြွလုံ့လ ကြောင့်ကြစိုက်ထုတ် ကြကာ ဒုက္ခကိုသာ ခံစားကုန်လျက် လှည့်လည်ကြပါကုန်တကား” ဟူ၍ အပြစ်တင်စကား ပြောကြားလေရာ၏။ ထို့ကြောင့် သာသနာ ပြင်ပ အယူဝါဒရှိသူ ဤသစ္စကပရိမိုဇ်အား “ပရိယာယ ကထာစကားကို ဟောကြားခြင်းငှါ မသင့်ချေ။ ချင်းအား (အပြစ်တင်စကား ပြောကြား ရန်အတွက် ထောက်တည်ရာမရနိုင်အောင်) နိပ္ပရိယာယ=မုချဖြစ်သော တရားစကားကိုသာ ဟောကြားပေအံ့” ဟု ကြံတော်မူ၍ “ရှုပ် ဘိက္ခဝေ အနိစ္စ” အစရှိသည်ဖြင့် အနိစ္စအချက်နှင့်အနတ္တအချက်ကိုသာ ဖြေကြား တော်မူလေသည်။ (မဋ္ဌ၊ ၂၊ ၁၇၂-၃၊ မှ)။]

ထိုအခါ သစ္စကပရိမိုဇ်သည် အရှင်အဿဇိမထေရ်ကို “အို အဿဇိ.... ကြားဖို့ရန် မသင့်လျော်သောစကားကို ကြားရကုန်ပြီ တကား၊ ငါတို့သည် ရဟန်းဂေါတမကို ဤသို့ ဟောပြောလေ့ ရှိသည်ကို ကြားရကုန်၏။ ငါတို့သည် တချိန်ချိန်၌ ထိုအရှင် ဂေါ- တမနှင့် တွေ့ဆုံကောင်း တွေ့ဆုံတန်ရာ၏။ တစုံတရာသော စကား

အပြန်အလှန်ပြောဆိုခြင်းသည် ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်တန်ရာ၏။ (ထိုသို့ တွေ့ဆုံ ပြောဆိုကြသော အခါမှာ) ထိုယုတ်ညံ့သော မိစ္ဆာအယူမှ ကင်းဆိတ်ခစနိုင်ကောင်းတန်ရာ၏” ဟု (တင်စီးစကား) ပြော ကြားလေ၏။

ထိုအခါ လိစ္ဆဝိမင်း ငါးရာတို့သည် ဆွေးနွေး တိုင်ပင်ရာ လွှတ်ရုံး(= မင်းကွန်း မိုလ်တ)၌ ကိစ္စတခုဖြင့် စည်းဝေးနေကြဆဲ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုအခါ သစ္စကပရိမိုဇ်သည် “ငါကား ရှေးအခါက (ရဟန်းဂေါတမ၏)အယူဝါဒကို မသိသေးသည့်အတွက် ရဟန်း ဂေါတမ၏ အပေါ်၌ အယူဝါဒနှင့်စပ်၍ အပြစ်တင်စကား မပြော ကြားခဲ့သေးချေ။ ယခုမူ သူ၏ မဟာသာဝကကြီး ဖြစ်သူ (ရှင် အဿဇိ)ရဟန်းက ပြောကြား အပ်သည့် အတွက် သူ၏ အယူ ဝါဒကို ကောင်းစွာသိရလေပြီ။ ငါ၏ တပည့်များဖြစ်ကြသည့် ဤလိစ္ဆဝိမင်း ငါးရာတို့သည်လည်း လွှတ်ရုံး၌ စည်းဝေးနေကြ ကုန်ပြီ။ ထိုငါ့တပည့် လိစ္ဆဝိမင်း ငါးရာတို့နှင့်တကွ သွားရောက်၍ ရဟန်းဂေါတမ၏ အပေါ်၌ အယူဝါဒနှင့်စပ်၍ အပြစ်တင်စကား ပြောကြားပေအံ့” ဟူ၍ ကြံစည်ကာ လိစ္ဆဝိမင်း ငါးရာတို့ စည်း ဝေးရာ လွှတ်ရုံးသို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် ထိုလိစ္ဆဝိမင်းများကို—

“အို လိစ္ဆဝိမင်းတို့... ထွက်ကြကုန်လော့၊ အို လိစ္ဆဝိ မင်းတို့... ထွက်ကြကုန်လော့။ ယနေ့ ရဟန်းဂေါတမနှင့် ငါ၏ ဝါဒစကား အချေအတင် ပြောကြားခြင်း (ပွဲကြီး ပွဲကောင်း) ဖြစ်လိမ့်မည်။ ထင်ရှားသော ပဉ္စဝဂ္ဂီ ရဟန်း ငါးဦး တို့အနက် တပါးအပါအဝင်ဖြစ်သည့် ရဟန်း ဂေါတမ၏တပည့် အဿဇိရဟန်း ငါ့အား (အနိစ္စ၊ အနတ္တဟု) ဝန်ခံသည့်အတိုင်း ရဟန်းဂေါတမသည် ငါ့အား (အနိစ္စ၊ အနတ္တဟု) ဝန်ခံခဲ့လျှင်—

(၁) အားကောင်းသော ယောက်ျားသည် အမွှေး ရှည်ရှိသောသိုးကို အမွှေးက ဆွဲကိုင်၍ ငင်လည်းငင်၊ တွန်းလည်းတွန်းသကဲ့သို့ ဤအတူပင် ငါသည် ရဟန်း

ဂေါတမကို ဝါဒလမ်းစဉ်ဖြင့် အပြစ်ကိုတင်ဆို၍ ငင်လည်း ငင်ပေအံ့၊ တွန်းလည်းတွန်းပေအံ့၊ ငင်လိုက် တွန်းလိုက်လည်း ပြုလုပ်ပေအံ့။

(၂) သေတင်းကုပ် (= အရက်ဆိုင်) ၌နေသူ အားကောင်းသော အလုပ်သမားသည် သေတင်းကုပ် (= အရက်ဆိုင်) ၌ ခင်းထားအပ်သည့် ဈာန်ကြမ်းကြီးကို နက်စွာသောရေအိုင်၌ ပစ်ချကာ အနားစွန်းကဆွဲကိုင်၍ ငင်လည်းငင်၊ တွန်းလည်းတွန်းသကဲ့သို့ ၍ အတူပင် ငါသည် ရဟန်းဂေါတမကို ဝါဒလမ်းစဉ်ဖြင့် အပြစ်ကို တင်ဆို၍ ငင်လည်းငင်ပေအံ့၊ တွန်းလည်းတွန်းပေအံ့၊ ငင်လိုက် တွန်းလိုက်လည်း ပြုပေအံ့။

(၃) အားကောင်းသော သေသောက်ကြူး ယောက်ျားသည် သေရည်စစ်သောအိတ်(တနည်း—သေပေါင်းအိုး) ကို ဆေးကြောသုတ်သင်လိုသည်ဖြစ်၍ အနားစွန်းက ကိုင်ပြီးလျှင် မှောက်၍ခါ၊ လှန်၍ခါ၊ အကြိမ်ကြိမ် လှုပ်၍ ခါသကဲ့သို့ ၍ အတူပင် ငါသည် ရဟန်းဂေါတမကို ဝါဒလမ်းစဉ်ဖြင့် အပြစ်ကိုတင်ဆို၍ မှောက်၍လည်း ခါပေအံ့၊ လှန်၍လည်း ခါပေအံ့၊ အကြိမ်ကြိမ်လည်းလှုပ်၍ ခါပေအံ့။

(၄) အနှစ်ခြောက်ဆယ်ရှိမှ အားအင်ဗလ ယုတ်လျော့လေ့ရှိသော ဆင်ပြောင်ကြီးသည် နက်စွာသော ရေကန်အတွင်းသို့ သက်ဆင်း၍ ပိုက်ဆံချည်မျှင် ဖွပ်လျှော်သည်နှင့်တူသော ကစားခြင်းမျိုးကို ကစားသကဲ့သို့ ၍ အတူပင် ငါသည် ရဟန်းဂေါတမကို “ပိုက်ဆံချည်မျှင် ဖွပ်လျှော်သည်နှင့်တူသော ကစားခြင်းမျိုး” ကို ကစားပေအံ့။

(အမှာ။ ။) ၍၍ ၍ လူများသည် ပိုက်ဆံချည်မျှင်ပြုလုပ်ရန် ပိုက်ဆံပင် ရိုးတံတို့ကို အဆုပ်အဆုပ်(အစည်း) ဖွဲ့ပြီးလျှင် ရေ၌ စိမ်၍

ထားကုန်၏။ သုံးရက်ရှိသောအခါ ထိုပိုက်ဆံပင်ရိုးတို့သည် ကောင်းစွာ ရှေးကြကုန်၏။ ထိုအခါ လူများသည် ယာဂုချဉ် သေရည်အရက် စသော စားဖွယ်သောက်ဖွယ်တို့ကို ယူဆောင်ကြ၍ ထိုအရပ်သို့ သွားကြကာ ပိုက်ဆံပင်ရိုး အဆုပ် (အစည်း) တို့ကို မြဲစွာကိုင်ကြ၍ လကျောဖက်၊ လက်ဝဲဖက်၊ ရှေ့တည့်တည့် သုံးဌာနတို့၌ အသင်ထားရှိပြီး သော ပျဉ်ချပ်သုံးခုတို့အနက် လကျောပျဉ်ချပ်၌တကြိမ်၊ လက်ဝဲပျဉ်ချပ်၌ တကြိမ်၊ ရှေ့တည့်တည့်ပျဉ်ချပ်၌တကြိမ် ပြောင်းကာလှည့်ကာ ရိုက်နှက် ပုတ်ခတ်လျက် ယာဂုချဉ် သေရည်အရက်စသည်တို့ကို တပျော်တပါး စားသောက်ကြကာ ဖွပ်လျော်ကြကုန်၏။ ထိုအခါ ထိုလူများအဖို့ရာ ကြီးစွာသော မြူးထူးပျော်ပါး ကစားခြင်းဖြစ်လေသည်။

မင်း၏ဆင်ပြောင်ကြီးသည် ထိုကစားမှုကို မြင်ရ၍ အားကျအတု ယူကာ နက်စွာသော ရေအတွင်းသို့ သက်ဆင်းပြီးလျှင် နှာမောင်းပြင် ရေကို ယှဉ် ဦးကင်း၌တကြိမ်၊ ကျောက်ကုန်း၌တကြိမ်၊ နံပါးနှစ်ဖက်ထံ၌ တကြိမ်၊ ပေါင်ကြား၌တကြိမ် ပြောင်းကာလှည့်ကာပက်ဖျန်း၍ ကစား လေသည်။ ထိုကဲ့ အစပြု၍ ထိုကဲ့သို့သော ကစားခြင်းမျိုးကို “သာဏ- ဓောဝိက = ပိုက်ဆံချည်မျှင် ဖွပ်လျော်သည်နှင့် တူသော ကစားခြင်း မျိုး” ဟူ၍ ခေါ်ဆိုအပ်၏။

အိုလိစ္ဆဝိမင်းတို့ ထွက်ကြ ကုန်လော့၊ အိုလိစ္ဆဝိ မင်းတို့....ထွက်ကြကုန်လော့၊ ယနေ့ ရဟန်းဂေါတမနှင့် ငါ၏ ဝါဒစကား အချေအတင် ပြောကြားခြင်း(ပွဲကြီး ပွဲကောင်း) ဖြစ်လိမ့်မည်” —

ဟူ၍ ပြောဆို ခေါ်ငင်လေ၏။

ထိုသို့ ပြောဆိုအခေါ်ခံရသော လိစ္ဆဝိမင်းတို့အနက်(၁)အချို့ သော ပညာမဲ့သူ လိစ္ဆဝိမင်းတို့သည် “ရဟန်း ဂေါတမသည် သစ္စကပရိမိုဇ်၏ အပေါ်၌ ဝါဒနှင့်စပ်၍ အဘယ်မှာ အပြစ်တင် နိုင်လိမ့်မည်နည်း၊ သစ္စကပရိမိုဇ်ကသာ ရဟန်း ဂေါတမ၏ အပေါ်၌ ဝါဒနှင့်စပ်၍ အပြစ်ကို တင်ဆိုနိုင်ပေလိမ့်မည်” ဟူ၍ ပြောဆိုကြလေကုန်၏။(၂)အချို့သော ပညာရှိသူ လိစ္ဆဝိမင်းတို့ သည်ကား “သစ္စကပရိမိုဇ်သည် ဘယ်လိုလူစားဖြစ်၍ မြတ်စွာ ဘုရား၏ အပေါ်၌ ဝါဒနှင့်စပ်၍ အပြစ်ကို တင်ဆိုနိုင်ချိမ့်မည်

နည်း၊ စင်စစ်သော်ကား မြတ်စွာဘုရားကသာလျှင် သစ္စကပရိ-
မိုဇ်၏ အပေါ်၌ ဝါဒနှင့်စပ်၍ အပြစ်ကို တင်ဆိုတော်မူနိုင်လိမ့်
မည်” ဟူ၍ ပြောဆိုကြကုန်၏။

ထိုအခါ သစ္စကပရိမိုဇ်သည် လိစ္ဆဝီမင်း ငါးရာတို့ ခြံရံလျက်
မဟာဝုန်တောအတွင်း ကူဠာဂါရ ကျောင်းတိုက်ရှိရာ အရပ်သို့
သွားရောက်လေ၏။ ထိုအချိန်ကား မွန်းတည့်ရှိန်ရှိန် အချိန် ဖြစ်
လေသည်။ ထိုအချိန်၌ များစွာသော ရဟန်းတို့သည် ပဏီတ
ဘောဇဉ်ကို စားသုံးရသည်ဖြစ်၍ ထိုဘောဇဉ်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်
မည့် ထိနမိဒ္ဓတရားကို ပယ်ရှားဖျောက်လွှင့်ရန် စကြိုကြွနေတော်
မူကြဆဲ ဖြစ်ကုန်၏။ (တနည်းကား—ထိုရဟန်းတို့သည် နေ့အခါ
ပဓာနအလုပ်ကို အားထုတ်တော်မူကြသည့် (= ဒိဝါပဓာနိက)
ရဟန်းတို့ ဖြစ်ကြ၏။ ထိုကဲ့သို့သော ဒိဝါပဓာနိကရဟန်းတို့ အဖို့ရာ
နေလွှဲအခါ၌ စကြိုလျှောက်၍ ရေချိုးပြီးလျှင် မိမိကိုယ်ကို အပူငွေ့
ရအောင် ပြုလုပ်ပြီးနောက် ထိုင်နေကြကာ ရဟန်းတရားအားထုတ်
ကုန်သည်ရှိသော် အလွန်စိတ်တည်ကြည်မှု ဖြစ်နိုင်သည်။ ထိုကြောင့်
ထိုဒိဝါပဓာနိကရဟန်းတို့သည် နေ့မွန်းတည့်ရှိန်ရှိန် အချိန်ကြီး၌
ဟင်းလင်းအပြင် လွင်တီးခေါင်ဝယ် စကြိုကြွနေတော်မူကြလေ
သည်။)။

ထိုအခါ သစ္စကပရိမိုဇ်သည် ထို ရဟန်းတို့ ရှိရာအရပ်သို့
သွားရောက်ပြီးလျှင် “အချင်းတို့...ယခုအခါ ထို အရှင်ဂေါတမ
သည် အဘယ်အရပ်၌ နေသနည်း၊ ငါတို့သည် ထိုအရှင်ဂေါတမကို
တွေ့မြင်လိုကြပါကုန်၏” ဟူ၍ ရဟန်းတို့ကို မေးမြန်းပြောဆို
လေသည်။

ထိုနေ့အဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားသည် မိုးသောက်အခါ၌
မဟာကရုဏာ သမာပတ်ကို ဝင်စားတော်မူပြီးနောက်
စကြဝဠာပေါင်း တိုက်တသောင်း၌ သဗ္ဗညုတ ရွှေဉာဏ်
တော် ကွန်ရက်ကို ဖြန့်တော်မူ၍ ကျွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါ
ဝေနေယျကို ကြည့်ရှုတော်မူလေလျှင် “နက်ဖြန် သစ္စက
ပရိမိုဇ်သည် များစွာသော လိစ္ဆဝီမင်းပရိသတ်ကို

ခေါ်ဆောင်၍ ငါဘုရား၏အပေါ်၌ အယူဝါဒနှင့်စပ်၍ အပြစ်တင်ပြောဆိုလို၍ လာလိမ့်မည်” ဟု မြင်တော်မူပြီး ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် စောစောကပင် ကိုယ်လက် သုတ်သင်မှု ပြုတော်မူ၍ ရဟန်းအပေါင်းခြံရံကာ ဝေသာ- လီ ပြည်၌ ဆွမ်းခံလှည့်လည်တော်မူပြီးလျှင် ဆွမ်းခံရာမှ ပြန်တော်မူလတ်၍ “ငါဘုရားသည် ပရိသတ်အများ ထိုင်နေရန် ချမ်းသာမည့်အရပ်၌ ယနေ့နေအံ့” ဟု ကြံတော် မူ၍ ဂန္ဓကုဒ္ဓိတိုက်တော်သို့မဝင်ပဲ မဟာဝုန်တောအတွင်း အရိပ်ကောင်းသော သစ်ပင်ရင်းတခု၌ နေ့သန့်နေထိုင် တော်မူလေသည်။

ယခု သစ္စကပရိမိုဇ် အမေးခံရသော ပံသုကုဓုတင် ဆောင် ဒိဝါပဓာနိကရဟန်းတို့ကား မြတ်စွာဘုရားအား ဝတ်ပြု၍ ပြန်ရောက်ခါစသာ ဖြစ်ကြသေးသည်၊ ထို့ကြောင့် သစ္စကပရိမိုဇ်က မေးလျှောက်လိုက်လျှင်ပင် အဝေး၌ နေတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားကို ဘုရားရှိတော်မူရာ ဖက်သို့ လက်အုပ်မြှောက်ချီ ညွှန်ပြကြကုန်လျက် “အဂ္ဂိ- ဝေဿနအန္တယ်၌ဖြစ်သော အိုသစ္စကပရိမိုဇ်....ဘုန်းတော် ကြီးသော ထိုမြတ်စွာဘုရားသည် မဟာဝုန်တောသို့ ဝင်တော်မူ၍ တခုသောသစ်ပင်ရင်း၌ နေ့သန့်နေထိုင် တော်မူလျက်ရှိသည်” —

ဟူ၍ သစ္စကပရိမိုဇ်အား ပြန်ကြားပြောဆိုတော်မူကြလေသည်။

ထိုအခါ သစ္စကပရိမိုဇ်သည် အပိုင်းအခြားမရှိ များပြားလှစွာ သော လိစ္ဆဝိပရိသတ် (မင်းနှင့်တကွသော ဝေသာလီပြည်သူ လူပရိသတ်ကြီး) နှင့် အတူတကွ မဟာဝုန်တော အတွင်းသို့ သက်ဝင်ပြီးသော် မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးတော်မူရာ သစ်ပင် အနီးသို့ သွားရောက်၍ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာစကား ပြောကြား ပြီးလျှင် သင့်တင့်လျောက်ပတ်သောအရပ်၌ ထိုင်နေလေ၏။ ။ (ရှေးက လိစ္ဆဝိမင်းငါးရာဟု ဆိုခဲ့လေသည်၊ ထိုလိစ္ဆဝိမင်းငါးရာ တို့ကား သစ္စက၏ ဓာပဏ္ဍများဖြစ်ကြလေသည်၊ အထူးအားဖြင့်

ဝေသာလီပြည်အတွင်း၌ “သစ္စကသည် လိစ္ဆဝိမင်းငါးရာတို့ကို ခေါ်ဆောင်၍ ဝါဒပြိုင်ဆိုင်လိုသည့်အတွက် မြတ်စွာဘုရားထံသို့ သွားရောက်ပြီ” ဟု သတင်းစကား ကြားသိရ၍ “ပညာရှင်ကြီး နှစ်ဦးတို့၏ ဝါဒအချေအတင်စကား ပြောကြားအပ်သည်ကို နားထောင်ကြကုန်အံ့” ဟု ကြံစည်ကြကာ များသောအားဖြင့် ဝေသာလီပြည်သူပြည်သား လူအပေါင်းတို့သည် သစ္စကနှင့် အတူ ဘက္ခ လွက်၍လိုက်ပါခဲ့ကြလေကုန်သည်။ ဤသို့လျှင် ထိုပရိသတ် ကား အပိုင်းအခြားမရှိ များပြားလှလေသည်။။

ထို (သစ္စကနှင့်အတူပါလာကြသူ) ပရိသတ်တို့အနက် (၁) အချို့တို့သည် မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးကြ၍ အပြစ် ခြောက်ပါး ကင်းစင်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေကြကုန်၏။ (၂) အချို့ တို့သည် မြတ်စွာဘုရားနှင့် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ တသက်ပတ်လုံး အောက် မေ့ ထိုက် သော စကားကို ပြော ကြား ပြီးလျှင် အပြစ် ခြောက်ပါး ကင်းစင်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေကြကုန်၏။ (၃) အချို့တို့ သည် မြတ်စွာဘုရားရှိတော်မူရာဖက်သို့ လက်အုပ်ကို ညွတ်ကိုင်း ပြီးလျှင် အပြစ်ခြောက်ပါး ကင်းစင်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေကြကုန်၏။ (၄) အချို့တို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏အထံ၌ မိမိ၏ အမည်အနွယ်ကို လျှောက်ထား ပြောကြားကြပြီးလျှင် အပြစ်ခြောက်ပါး ကင်း စင်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေ ကြ ကုန် ၏။ (၅) အချို့ တို့ ကား စ ကား မပြော ဟုကိုဘောသာ နေထိုင်ကြကုန်၏။ (ထိုလူ ၅-စုတို့၏ သဘောထား အထူးအပြားကို အောက် “ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရား ဘုရားထံမှောက်သို့ သွားရောက်ဖူးမြော်သောအခင်း” (မဟာ- ဗုဒ္ဓဝင်၊ ဒု၊ ၅၇၀၊ ၅၇၂) ၌ ပြဆိုခဲ့ပြီ) ။

သစ္စကပရိဗိုဇ်သည် အပြစ်ခြောက်ပါးလွတ်၍သင့်တင့်လျောက် ပတ်သောနေရာ၌ ထိုင်လျက် “အကယ်၍ အရှင်ဂေါတမက အကျွန်ုပ်အား ပြဿနာကို မေးမြန်းလျှောက်ဆိုရန် အခွင့်ပြုပါမူ အကျွန်ုပ်သည် အရှင်ဂေါတမကို တစုံတခုသော အကြောင်းကို မေးလိုပါ၏” ဟု မြတ်စွာဘုရားကို လျှောက်ထားလေ၏။ မြတ်စွာ ဘုရားရှင်သည် “အဂ္ဂိဝေဿနအနွယ်၌ဖြစ်သော သစ္စကပရိဗိုဇ်....

သင်အလိုရှိအပ်ရာကိုပင် မေးလေလော့”ဟူ၍(ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သာ-
ကဝတို့နှင့် မဆက်ဆံသော)သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားတို့၏ ဖိတ်ကြား
ခြင်းဖြင့် ဖိတ်ကြားတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ သစ္စကပရိမိုဇ်သည် “အရှင်ဂေါတမသည် တပည့်
သာဝကတို့ကို အဘယ်သို့ ဆုံးမသနည်း၊ တပည့်သာဝကတို့
အပေါ်၌ အရှင်ဂေါတမ၏ အဘယ်သို့ အစိတ်အပိုင်းရှိသော
ညွှန်ကြားချက်(= အနုသာသနီ)သည် များစွာ ဖြစ်သနည်း”ဟူ၍
မေးမြန်းလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သစ္စကပရိ-
မိုဇ်ကို —

အိုအဂ္ဂိဝေဿန အနွယ်၌ဖြစ်သော သစ္စကပရိမိုဇ်
ငါသည် တပည့်သာဝကတို့ကို ဤသို့ ဆုံးမ၏။ ငါ၏
တပည့် သာဝကတို့အပေါ်၌ ဤဆိုလတ္တံ့သော အစိတ်
အပိုင်းရှိသည့် ညွှန်ကြားချက် (= အနုသာသနီ) သည်
များစွာဖြစ်၏—

“ရဟန်းတို့...ရုပ်သည် အမြဲမရှိ၊ ဝေဒနာသည် အမြဲ
မရှိ၊ သညာသည် အမြဲမရှိ၊ သင်္ခါရတို့သည် အမြဲမရှိကုန်၊
ဝိညာဏ်ခြောက်ပါးသည် အမြဲမရှိ။ ရဟန်းတို့...ရုပ်သည်
အတ္တမဟုတ်၊ ဝေဒနာသည်၊ သညာသည်၊ သင်္ခါရတို့သည်၊
ဝိညာဏ်ခြောက်ပါးသည် အတ္တမဟုတ်။ အလုံးစုံသော
သင်္ခါရတို့သည် အမြဲမရှိကုန်။ အလုံးစုံသော သင်္ခါရတို့သည်
အတ္တမဟုတ်ကုန်”။

အိုအဂ္ဂိဝေဿန အနွယ်၌ဖြစ်သော သစ္စကပရိမိုဇ်....
ငါသည် တပည့်သာဝကတို့ကို ဤသို့ ဆုံးမ၏။ ငါ၏
တပည့် သာဝကတို့အပေါ်၌ ဤဆိုအပ်ပြီးသော အစိတ်
အပိုင်းရှိသည့် ညွှန်ကြားချက် (= အနုသာသနီ) သည်
များစွာဖြစ်၏—

ဟူ၍ မိန့်တော်မူလေ၏။

ထိုအခါ သစ္စကပရိမိုဇ်သည် “အိုအရှင်ဂေါတမ... ကျွန်ုပ်၏ ဉာဏ်၌ ဥပမာတခု ထင်လာပါ၏”ဟူ၍ ဆိုလေသော် မြတ်စွာ ဘုရားက “အဂ္ဂိဝေဿနအနွယ်၌ ဖြစ်သော သစ္စကပရိမိုဇ် သင်၏ဉာဏ်၌ ထင်လာသော ဥပမာကို ထင်ရှားပါစေ (= ထို ဥပမာကို ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ထုတ်ဆောင်လော့)”ဟူ၍ အခွင့် ပြုလတ်သည် တွင် သစ္စကပရိမိုဇ်သည် မြတ်စွာဘုရားကို—

“အို အရှင်ဂေါတမ ဥပမာ အားဖြင့် မျိုးစေ့ အပေါင်း သစ်ပင်အပေါင်းတို့သည် ကြီးပွားစည်ပင် ပြန့် ပြောခြင်းသို့ ရောက်ကြမည်ဆိုလျှင် မြေကြီးကိုမှီ၍ မြေ ကြီး၌ တည်၍သာလျှင် ကြီးပွားစည်ပင် ပြန့်ပြောခြင်းသို့ ရောက်ကြကုန်သကဲ့သို့၎င်း၊ ဥပမာ တနည်း သော်ကား လက်ရုံးအားဖြင့် ပြုလုပ်ရမည့် အမှုခပ်သိမ်းတို့ကို ပြုလုပ် ကြမည်ဆိုလျှင် မြေကြီးကို မှီ၍ မြေကြီး၌ တည်၍သာလျှင် ပြုလုပ်အပ်ကုန်သကဲ့သို့၎င်း၊ အိုအရှင် ဂေါတမ... ဤ အတူပင်လျှင် ရုပ်တည်းဟူသော အတ္တရှိသော (= ရုပ်ကို အတ္တဟူ၍ စွဲယူသော) ဤသတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ရုပ်၌ တည်၍ ကုသိုလ် အကုသိုလ် နှစ်ပါးကို ဖြစ်ပွားစေ၏။ ဝေဒနာ တည်းဟူသော အတ္တရှိသော (= ဝေဒနာကို အတ္တဟူ၍ စွဲယူသော) ဤသတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝေဒနာ၌ တည်၍ ကုသိုလ် အကုသိုလ် နှစ်ပါးကို ဖြစ်ပွားစေ၏။ သညာတည်းဟူသော အတ္တရှိသော (= သညာကို အတ္တ ဟူ၍ စွဲယူသော) ဤသတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်သည် သညာ၌တည်၍ ကုသိုလ် အကုသိုလ် နှစ်ပါးကို ဖြစ်ပွားစေ၏။ သင်္ခါရ တည်းဟူသော အတ္တရှိသော (= သင်္ခါရတို့ကို အတ္တ ဟူ၍ စွဲယူသော) ဤသတ္တဝါ ပုဂ္ဂိုလ်သည် သင်္ခါရတို့၌ တည်၍ ကုသိုလ် အကုသိုလ် နှစ်ပါးကို ဖြစ်ပွားစေ၏။ ဝိညာဏ် ခြောက်ပါး တည်းဟူသော အတ္တရှိသော (= ဝိညာဏ် ခြောက်ပါးတို့ကို အတ္တ ဟူ၍ စွဲယူသော) ဤ သတ္တဝါ

ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဝိညာဏ် ခြောက်ပါး၌ တည်၍ ကုသိုလ် အကုသိုလ်နှစ်ပါးကို ဖြစ်ပွားစေ၏” —

ဟူ၍ မိမိ၏ အတ္တဝါဒကို ဥပမာနှင့်တကွ ပြောဆိုလေသည်။ (ဤ စကားရပ်ဖြင့် သစ္စကပရိမိုဇ်သည် “ဤခန္ဓာငါးပါးတို့သည် ဤ သတ္တဝါတို့အတွက် မြေကြီးကဲ့သို့ တည်ရာဖြစ်ကုန်၏။ ထိုသတ္တဝါ တို့သည် ဤခန္ဓာငါးပါးတို့၌ တည်ကြ၍ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံ နှစ်ပါးကို အားထုတ်ကြကုန်၏။ အရှင်ဂေါတမတို့သည် ဤသို့သော လောကဗျာဏ်ဖြင့် အလွန်ထင်ရှားရှိသည့် အတ္တကို ပယ်မြစ်ကြ လျက် အနတ္တဟူ၍ ပြကုန်ဘိ ပြောကုန်ဘိ၏” ဟူ၍ လွန်လွန် မင်းမင်း အကြောင်းခိုင်လုံအောင်ပြု၍ ဥပမာကို ထုတ်ဆောင်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။)။

ဤသစ္စကပရိမိုဇ် ထုတ်ဆောင်အပ်သော ဥပမာကား မှတ်လောက်သားလောက် ခိုင်မြဲလှဘိ၏။ သူ၏ စကားကို သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရားမှတစ်ပါး အခြားသူ တဦးတယောက် သည် မြတ်တောက်ဖျက်ဆီး၍ သူ၏ ဝါဒ၌ အပြစ်ဒေါသကို တင်ဆိုနိုင်မည်မဟုတ်ချေ။ မှန်၏-ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် (၁) ဗုဒ္ဓဝေနေယျ = မြတ်စွာဘုရားရှင် ဆုံးမရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်၊ (၂) သာဝကဝေနေယျ = တပည့်သာဝကတို့ ဆုံးမရမည့် ပုဂ္ဂိုလ် ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိသည်တွင် ၂-အမှတ်ပါ သာဝက- ဝေနေယျ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို သာဝကတို့သည်၎င်း၊ ဘုရားရှင် တို့သည်၎င်း အသိမှန်ရအောင် ဆုံးမနိုင်ကုန်၏။ ၁-အမှတ် ပါ ဗုဒ္ဓဝေနေယျ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကား တပည့်သာဝကတို့သည် အသိမှန်ရအောင် မဆုံးမနိုင်ကုန်၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့ သည်သာလျှင် ဆုံးမတော်မူနိုင်ကုန်၏။ ဤသစ္စကပရိမိုဇ် သည်ကား ဗုဒ္ဓဝေနေယျပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် သူ၏ဝါဒကိုမြတ်တောက်၍ မြတ်စွာဘုရားမှတစ်ပါး အခြား မည်သူတဦးတယောက်မျှ အပြစ်ကို တင်ဆိုခြင်းငှါ မစွမ်း နိုင်။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုယ်တော်တိုင်ပင် သစ္စက၏ဝါဒ၌ အပြစ်ကိုပြဆိုရန်—

“အဂ္ဂိဝေဿန အန္တယ်၌ဖြစ်သော သစ္စကပရိမိုဇ်....
 ‘ရုပ်သည် ငါ၏ ကိုယ်အတ္တတည်း၊ ဝေဒနာသည် ငါ၏
 ကိုယ်အတ္တတည်း၊ သညာသည် ငါ၏ ကိုယ်အတ္တတည်း၊
 သင်္ခါရတို့သည် ငါ၏ ကိုယ်အတ္တတို့တည်း၊ ဝိညာဏ်
 ခြောက်ပါးသည် ငါ၏ ကိုယ်အတ္တတည်း’ဟု သင် ဤသို့
 ဆိုသလော”ဟု မေးတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ သစ္စကပရိမိုဇ်သည် “ရဟန်းဂေါတမသည် ငါ၏
 (အတ္တ)ဝါဒကို အလွန်အမင်း (မတိမ်းမရှောင်နိုင်အောင်)
 ပရိသတ်ဘောင်ဝယ် ပြောဆိုစေ၊ တည်တံ့စေ၊ ဝန်ခံစေ၏။
 အကယ်၍ အထက်မှာ အပြစ်တစ်ခုတရာ ဖြစ်ပေါ်လာလျှင် ငါတဦး
 တည်းကိုသာလျှင် ဖိနှိပ်ပေလိမ့်မည်၊ ယခုအခါ ငါသည် ဤ
 (အတ္တ)ဝါဒကို ဝေသာလီပြည်သူ လူများအပေါင်း၏ ခေါင်းပေါ်
 ၌လည်း ပစ်ချပေအံ့”ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင်—

“အို အရှင်ဂေါတမ.... ‘ရုပ်သည် ငါ၏ ကိုယ်အတ္တ
 တည်း၊ ဝေဒနာသည် ငါ၏ ကိုယ်အတ္တတည်း၊ သညာသည်
 ငါ၏ ကိုယ်အတ္တတည်း၊ သင်္ခါရတို့သည် ငါ၏ ကိုယ်အတ္တ
 တို့တည်း၊ ဝိညာဏ်ခြောက်ပါးသည် ငါ၏ ကိုယ်အတ္တ
 တည်း’ဟု အကျွန်ုပ်လည်း ဤသို့ဆိုပါ၏။ ဤများလှစွာ
 သော ဝေသာလီပြည်သူ လူအပေါင်းကလည်း ဤသို့ပင်
 ဆိုပါ၏”—

ဟူ၍ (သူခိုးသေဖော်ညှိသည် ဟူ၏သို့) လူအပေါင်းကိုလည်း
 သိမ်းသွင်း၍ ပြောဆိုလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည်ကား သစ္စက
 ပရိမိုဇ်ထက် အပြန်အရာ အပြန်အထောင် အပြန်အသိန်းအားဖြင့်
 ဝါဒအရာ၌ သာလွန်လိမ္မာပါးနပ်သူ မြတ်သူဖြစ်ပေ၏။ ထို့ကြောင့်
 “ဤသစ္စကပရိမိုဇ်သည် မိမိကိုယ်ကိုလွှတ်၍ လူများအပေါင်း၏
 ဦးခေါင်းပေါ်၌ အပြစ်ကို ပစ်ချလိုက်၏။ ထိုသစ္စကပရိမိုဇ်အား
 မိမိကိုယ်ကိုလွှတ်ခြင်းငှါ (= ကိုယ်လွှတ်ရုန်းခြင်းငှါ) ဘယ်နည်း
 ဖြင့်မျှ ငါအခွင့်မပေး၊ လူများအပေါင်းမှ အသီးအခြားထုတ်၍

ထို သစ္စကပရိမိုဇ် တယောက်တည်းကိုသာ နှိမ်နင်းအံ့” ဟူ၍ ကြံစည်တော်မူပြီးလျှင်—

“အဂ္ဂိဝေဿန အန္တယ်၌ဖြစ်သော သစ္စကပရိမိုဇ်.... များစွာသော လူအပေါင်းသည် သင်၏အဖို့ရာ အဘယ်သို့ ပြုလတ္တံ့နည်း၊ ငါ တိုက်တွန်းပါ၏။ အဂ္ဂိဝေဿနအန္တယ်၌ ဖြစ်သော သစ္စကပရိမိုဇ်.... မိမိဝါဒကိုသာလျှင် သင် ဖြေရှင်းလော့” —

ဟူ၍ မိန့်တော်မူလေ၏။ (အဓိပ္ပါယ်ကား.... ဤလူအပေါင်းသည် ငါ့အပေါ်၌ ဝါဒနှင့်စပ်၍ အပြစ်တင်ပြပြောဆိုရန် လာကြသည် မဟုတ်၊ သင်သည်သာလျှင် ဝေသာလီပြည်အလုံးရှိ လူများကို စုရုံး၍ ငါတုရား၏အပေါ်၌ ဝါဒနှင့်စပ်၍ အပြစ်တင်ဆိုရန် လာရောက်သူဖြစ်သည်။ သို့ရကား သင်သည် မိမိဝါဒကိုသာလျှင် ဖြေရှင်းလော့၊ မဆိုင်သူ လူများအပေါင်း၏ ခေါင်းပေါ်၌ အပြစ်ကို ပုံမချလင့် ဟူ၍ ဆိုလိုသည်)။ ထိုအခါမှ သစ္စကပရိမိုဇ် သည် မလွဲမရှောင်နိုင်တော့ပဲ—

“အို အရှင်ဂေါတမ.... ‘ရုပ်သည် ငါ၏ ကိုယ်အတ္တ တည်း၊ ဝေဒနာသည် ငါ၏ကိုယ်အတ္တတည်း၊ သညာသည် ငါ၏ ကိုယ်အတ္တတည်း၊ သင်္ခါရတို့သည် ငါ၏ ကိုယ်အတ္တ တို့တည်း၊ ဝိညာဏ်ခြောက်ပါးသည် ငါ၏ ကိုယ်အတ္တ တည်း’ ဟု အကျွန်ုပ်သည် ဤသို့ ပြောဆိုပါ၏” —

ဟူ၍ ဖြောင့်ဖြောင့်ဝန်ခံလေ၏။ (ဤမှနောက်၌ သစ္စကပရိမိုဇ် ဟူ၍သာ ရေးတော့အံ့)။

ဤသို့လျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် သစ္စကပရိမိုဇ်၏ မိမိဝါဒကို ဝန်ခံစေပြီးလျှင်—

“သစ္စကပရိမိုဇ်.... ထိုသို့ သင်ခန္ဓာငါးပါးကို အတ္တဟု ဝန်ခံသောကြောင့် ဤအရာ၌ သင့်ကိုပင် ပြန်၍ မေးဦးအံ့၊ သင်နှစ်သက်သည့်အတိုင်း ထိုအမေးကို သင်ဖြေဆိုရာ၏။

သစ္စကပရိမိုဇ်.... ယခုငါဘုရားမေးမည့် အချက်ကို သင် အဘယ်သို့ ထင်မှတ် (သဘောကျ) သနည်း၊ ပသေနဒီ- ကောသလမင်းကဲ့သို့ (သို့မဟုတ်) မဂဓတိုင်းကို အစိုး ရသော ဝေဒေဟီ (မိဖုရား) ၏ သား အဇာတသတ် မင်းကဲ့သို့ အဘိသိက် သွန်းပြီးသော ရေမြေရှင်မင်း၏ (အဖို့ရာ) မိမိနိုင်ငံ၌ သတ်ဖြတ်ညှဉ်းဆဲထိုက်သူကို သတ် ဖြတ်ညှဉ်းဆဲစေရန်၎င်း၊ ဥစ္စာဆုံးရှုံးစေထိုက်သူကို ဥစ္စာ ဆုံးရှုံးစေရန်၎င်း၊ (တိုင်းပြည်မှ) နှင်ထုတ် ထိုက်သူကို နှင်ထုတ်စေရန်၎င်း အာဏာဖြစ်နိုင်ရာ၏လော” —

ဟူ၍ မေးတော်မူ၏။ ထိုအခါ သစ္စကပရိမိုဇ်သည် မြတ်စွာ ဘုရားကို—

“အိုအရှင်ဂေါတမ.... ပသေနဒီကောသလမင်းကဲ့သို့ (သို့မဟုတ်) မဂဓတိုင်းကို အစိုးရသော ဝေဒေဟီ (မိဖုရား) ၏သား အဇာတသတ်မင်းကဲ့သို့ အဘိသိက် သွန်းပြီးသော ရေမြေရှင်မင်း၏ (အဖို့ရာ) မိမိနိုင်ငံ၌ သတ်ဖြတ်ညှဉ်းဆဲထိုက်သူကို သတ်ဖြတ်ညှဉ်းဆဲစေရန်၎င်း၊ ဥစ္စာဆုံးရှုံးစေထိုက်သူကို ဥစ္စာဆုံးရှုံးစေရန်၎င်း၊ (တိုင်း ပြည်မှ) နှင်ထုတ်ထိုက်သူကို နှင်ထုတ်စေရန်၎င်း အာဏာ သည် ဖြစ်နိုင်ရာပါ၏။

မှန်ပါသည်— အိုအရှင်ဂေါတမ.... ဤ အစည်းအရုံး အဖွဲ့ကြီးတခုဖြစ်ကြသည့် ဝဇ္ဇီတိုင်းအစိုးရ၊ မလ္လတိုင်းအစိုးရ တို့၏သော်မှ မိမိနိုင်ငံ၌ သတ်ဖြတ်ညှဉ်းဆဲ ထိုက်သူကို သတ်ဖြတ်ညှဉ်းဆဲစေရန်၎င်း၊ ဥစ္စာဆုံးရှုံး စေ ထိုက်သူကို ဥစ္စာဆုံးရှုံးစေရန်၎င်း၊ (တိုင်းပြည်မှ) နှင်ထုတ်ထိုက်သူကို နှင်ထုတ်စေရန်၎င်း အာဏာသည် ဖြစ်နိုင်တုံသေး၏။ ပသေနဒီကောသလမင်းကဲ့သို့ (သို့မဟုတ်) မဂဓတိုင်းကို အစိုးရသော ဝေဒေဟီ (မိဖုရား) ၏သား အဇာတသတ် မင်းကဲ့သို့သော အဘိသိက်သွန်းပြီးသော ရေမြေရှင်မင်း၏ (အဖို့ရာ) မူကား အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာရှိအံ့နည်း၊ အာဏာ

ဖြစ်နိုင်ရာပါ၏။ အိုအရှင်ဂေါတမ....အာဏာဖြစ်ရန်လည်း ထိုက်တန်ပါ၏” —

ဟူ၍ ပြန်ကြားဖြေဆိုလေ၏။ (ဤ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် သစ္စက၏ (အတ္တ) ဝါဒအယူကို ပြင်းထန်စွာ နှိမ်နင်းရန် ဤအကြောင်းကို စကားပလ္လင်ခံခြင်း၊ ထုတ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်သည်။ သစ္စကပရိမိုဇ်ကား မလိမ္မာသူ ဖြစ်သည့်အတွက် မိမိဝါဒကို ဖြိုဖျက်ရန် ထုတ်ဆောင် အပ်သော အကြောင်းကိုပင် “မိမိကို သတ်ဖို့ရန် စီမံအပ်သည့် လက်နက်ကို ထက်မြက်အောင် သွေးသော သူကဲ့သို့” ဝဇ္ဇီတိုင်း အစိုးရ၊ မလ္လတိုင်း အစိုးရများနှင့် ထောက်ထားသက်သေထူကာ (အာဏာဖြစ်ရန်လည်း ထိုက်တန်ပါ၏) ဟူ၍ပင် အထူးပြု၍ ပြဆိုလိုက်သေးသည်။)

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် သစ္စကပရိမိုဇ်ကို—

“သစ္စကပရိမိုဇ်....ယခု ငါဘုရား မေးမည့် အချက်ကို သင်အဘယ်သို့ မှတ်ထင်(သဘောကျ)သနည်း၊ အကြင် ရုပ်ကို “ရုပ်သည် ငါ၏ ကိုယ်အတ္တတည်း” ဟု သင် ဤသို့ ဆို၏။ ထိုရုပ်၌ “ငါ၏ ရုပ်သည် ဤသို့ ဖြစ်စေ၊ ငါ၏ ရုပ်သည် ဤသို့ မဖြစ်စေလင့်” ဟု သင်၏ (အဖို့ရာ) အာဏာထားနိုင်သလော” —

ဟူ၍ အချက်ပိုင်ပိုင် မေးမြန်းတော်မူလိုက်လေ၏။ ဤသို့ မေးတော် မူအပ်သည်ရှိသော် သစ္စကပရိမိုဇ်သည် အဖြေမပေးပဲ ဆိတ်ဆိတ် သာ နေလေ၏။

(ဤ၌။ ။ သစ္စကပရိမိုဇ်သည် ဤနေရာ၌ မှားယွင်းကြောင်းကို သိ၍ “ရဟန်းဂေါတမသည် ငါ၏ ဝါဒကို ချိုးဖျက်ရန် အကြောင်းကို ဆောင်ခဲ့လေသည်။ ငါကား မလိမ္မာသူ ဖြစ်သည့်အတွက် ထိုရဟန်း ဂေါတမထုတ်ဆောင်အပ်သော အကြောင်းကိုပင် အထူးပြုကာ ပြဆို ဖိလေပြီ။ ယခုမူ ငါကား ပျက်စီးခြင်းမလှ ပျက်စီးခဲ့လေပြီ။ ငါသည် အကယ်၍ “ရုပ်ပေါ်မှာ အာဏာထားနိုင်ပါ၏” ဟု ဖြေကြားလျှင် ဤ လိစ္စဝိမင်းများသည် ထ၍ “ဆိုသစ္စကပရိမိုဇ်....သင်သည် ‘ငါ၏ရုပ်ပေါ် မှာ အာဏာထားနိုင်ပါ၏’ ဟု ဖြေဆို၏။ အကယ်၍ သင်၏ အဖို့ရာ မိမိ

ရုပ်ပေါ်မှာ အာဏာထားနိုင်ခဲ့ပါလျှင် ဤလိစ္စဝိမင်းထိုသည် တာဝတိံသာနတ်နှင့်တူသော ကိုယ်ခန္ဓာအတ္တဘောတို့ဖြင့် အဆင်းလည်းလှကြကြည်ညိုဖွယ်လည်းရှိကြကာ လွန်စွာတင့်တယ်ကုန်သကဲ့သို့ ဤအတူပင် သင်သည် အဘယ်ကြောင့်မတင့်တယ်ပါသနည်း” ဟူ၍ အပြစ်တင်စကား ပြောကြားကြပေလိမ့်မည်။ ငါသည် အကယ်၍ “ရုပ်ပေါ်မှာ အာဏာမထားနိုင်ပါ” ဟု ဖြေကြားလျှင်လည်း ရဟန်းဂေါတမက ထ၍ “အို သစ္စကပရိမိုဇ်....သင်သည် ရှေးအခါက ‘ငါ၏အဖို့ရာ ရုပ်ပေါ်မှာအာဏာထားနိုင်ပါ၏’ ဟု ပြောဆိုပြီးမှ ယခုအခါ၌ ပယ်ရှားဘိ၏” ဟု ပြောဆိုကာ အပြစ်တင်ချေတော့မည်။ ဤသို့လျှင် “အာဏာထားနိုင်၏” ဟုပြောဆိုလျှင်လည်း အပြစ်တင်ရ ဖောက်ချေမည်။ “အာဏာ မထားနိုင်ပါ” ဟု ပြောဆိုလျှင်လည်း အပြစ်တင်ရ ဖောက်ချေမည် ဟူ၍ ကြံစည်စဉ်းစားမိကာ အဖြေမပေးပဲ ဆိတ်ဆိတ်သာ နေလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် နှစ်ကြိမ်မြောက်လည်း သစ္စကပရိမိုဇ်ကို—

“သစ္စကပရိမိုဇ်....ယခု ငါဘုရားမေးမည့် အချက်ကို သင်အဘယ်သို့ မှတ်ထင် (သဘောကျ)သနည်း၊ အကြင်ရုပ်ကို ‘ရုပ်သည် ငါ၏ ကိုယ်အတ္တတည်း’ ဟု သင် ဤသို့ဆို၏။ ထိုရုပ်၌ ‘ငါ၏ရုပ်သည် ဤသို့ဖြစ်စေ၊ ငါ၏ ရုပ်သည် ဤသို့ မဖြစ်စေလင့်’ ဟု သင်၏ အဖို့ရာ အာဏာထားနိုင်သလော” —

ဟူ၍ မေးတော်မူပြန်လေသည်။ ထိုဒုတိယအကြိမ် မေးအပ်သော အခါမှာလည်း သစ္စကပရိမိုဇ်သည် အဖြေမပေးပဲ ဆိတ်ဆိတ်သာ နေလေ၏။

အထူးအားဖြင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်က သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် မေးမြန်းအပ်ပါလျက် မဖြေကြားခဲ့လျှင် (အကြောင်းနှင့် တကွ မေးမြန်းအပ်ပါလျက် မဖြေကြားခြင်းဖြင့် မြတ်စွာဘုရားအား ညှဉ်းပန်းမှုကို ပြုအပ်သည်မည်သောကြောင့် ဓမ္မနိယာမ၏ အစွမ်းအားဖြင့်) မဖြေကြားသူ (ညှဉ်းပန်းသူ) ၏ ဦးခေါင်းသည် ခုနစ်စိတ် ကွဲနိုင်၏။ ဘုရားတို့မည်သည်လည်း သတ္တဝါတို့ အကျိုးရှိ ရန်သာလျှင်

လေးအသင်္ချေ ကမ္ဘာတသိန်းကြာအောင် ပါရမီတော်
 တို့ကိုဖြည့်ကျင့်တော်မူအပ်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် သတ္တဝါတို့
 အပေါ်၌ အလွန်အမင်း အားကြီးသော ကရုဏာရှင်ကြီး
 များသာ ဖြစ်တော်မူကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား
 သည် သုံးကြိမ်မြောက်အောင် မေးတော်မမူပဲ စကား
 အကြောင်းအရာ တမျိုးပြောင်းလဲ၍—

“သစ္စကပရိမိုဇ်.... သင်သည် ယခုပင် မြေကြားလော့၊
 သင့်အဖို့ရာ ယခု ဆိတ်ဆိတ်နေရန် အခါမဟုတ်တော့ပေ။
 သစ္စကပရိမိုဇ်.... မြတ်စွာဘုရားက သုံးကြိမ်တိုင်အောင်
 အကြောင်းအား လျော်ကန်သော ပြဿနာကို မေးအပ်
 ပါလျက် အကြင်တစုံတယောက်သောသူသည် မမြေကြား
 ငြားအံ့။ ထိုသူ၏ဦးခေါင်းသည် ဤနေရာ၌ပင် ခုနစ်စိတ်
 ကွဲနိုင်၏” —

ဟူ၍ မိန့်တော်မူလေ၏။

ထိုစဉ်အခါ သိကြားမင်းသည် ဘီလူးအသွင်ဖြင့် ရဲရဲပြောင်
 ပြောင် တောက်လောင်သော မီးအလျှံရှိသည့် သံဝဇီရစိန်
 လက်နက်ကို စွဲကိုင်၍ “ဤသစ္စကသည် သုံးကြိမ်တိုင်တိုင်
 အကြောင်းအား လျော်ကန်သော ပြဿနာကို မြတ်စွာဘုရားက
 မေးအပ်ပါလျက် အကယ်၍ မမြေကြားပဲနေခဲ့လျှင် ဤနေရာ၌ပင်
 ထိုသစ္စက၏ဦးခေါင်းကို ခုနစ်စိတ်ခွဲအံ့” ဟု ပြောဆိုခြင်းချောက်
 သည့်ပမာ သစ္စက၏အထက် ကောင်းကင်၌ ရပ်တည်လျက်နေ၏။
 ထိုဘီလူးအသွင်ရှိသည့် ဝဇီရစိန်လက်နက် လက်စွဲသော သိကြား
 မင်းကို မြတ်စွာဘုရားနှင့် သစ္စကတို့သာ မြင်ကြရ၏။ (အခြား
 ပရိသတ် တဦးတယောက်မျှ မမြင်ကြချေ)။

[မှတ်သားဖွယ်။ ။ သိကြားမင်းသည် ဝဇီရစိန်လက်နက်ကို
 လက်စွဲကာ အဘယ့်ကြောင့် လာရောက်ရပ်တည်သနည်းဟူမူ မြတ်စွာ
 ဘုရားရှင်ကဲ့သို့ပင် သစ္စက၏အပေါ်၌ သနားခြင်းကရုဏာ ရှိသည်ဖြစ်၍
 “ကြောက်မက်ဖွယ်သော ရုပ်အဆင်းကို ဖန်ဆင်းပြသခြင်းချောက်ကာ
 ဤသစ္စကကို ‘မိစ္ဆာအယူကို စွန့်စေအံ့’ ဟု ကြံစည်၍ သစ္စက၏

ရွှေတည်တည် ကောင်းကင်၌ ရပ်တည်လာလေသည်။ ဦးခေါင်းကို ခွဲစိတ်လိုသည်ဖြစ်၍ ရပ်တည်လာခြင်းမဟုတ်။ မှန်၏ - မြတ်စွာဘုရား၏ မျက်မှောက်ရွှေတော်၌ တစုံတယောက်သောသူ၏မျှ အကျိုးမဲ့မည်သည် ဖြစ်ရိုးမရှိ။ (မ ဋီ၊ ၂၊ ၂၀၆-မှ)။

သိကြားမင်းသည် ဘီလူးအသွင်ဖြင့် အဘယ်ကြောင့်လာသနည်း ဟူမူ သစ္စကပရိမိုဇ်ကို မှားသောအယူကိုစွန့်စေရန် လာခြင်းဖြစ်သည်။ (တနည်းသော်ကား) သဟမ္ပတိဗြဟ္မာမင်း တရားဟောရန် တောင်းပန် ဖို့အတွက် မြတ်စွာဘုရားထံသို့ လာရောက်စဉ်ကပင် သိကြားမင်းသည် သဟမ္ပတိဗြဟ္မာကြီးနှင့် အတူတကွ လိုက်ပါခဲ့၍ “မြတ်စွာဘုရား...အရှင် ဘုရားတို့သည် တရားကို ဟောတော်မူကြပါကုန်လော့။ အရှင်ဘုရား တို့၏ အာဏာ၌ မလိုက်ပါ မနာယူသောသူတို့ကို တပည့်တော်တို့ လိုက်ပါနာယူစေကြပါမည်။ အရှင်ဘုရားတို့၏ ဖက်မှ မွေ့စက်သည် ဖြစ်ပါစေ၊ တပည့်တော်တို့၏ဖက်မှ အာဏာစက် ဖြစ်ပါစေမည်” ဟူ၍ ဝန်ခံခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် ယနေ့ သစ္စကပရိမိုဇ်ကို ခြောက်လှန့်၍ ပြဿနာကို ဖြေစေအံ့ဟု ကြံစည်ကာ လာရောက်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။ (မ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၁၇၉-မှ)။]

ဘီလူးအသွင် ဖန်ဆင်းအပ်သော သိကြားမင်းကို မြင်ရလေ လျှင် သစ္စက၏ တကိုယ်လုံးမှ ချွေးသီးချွေးပေါက်ကြီးများ ထွက်၍ လာကုန်၏။ ဝမ်းဗိုက်အတွင်းတခုလုံးသည် ပတ်ပတ်လည်လျက် ကြီးစွာသောအသံကို မြည်လေ၏။ သစ္စကသည် “အခြားသူများ လည်း မြင်ကြသလော” ဟု ကြည့်ရှုလတ်သော် တဦးတယောက်၏ ကြက်သီးမွှေးညှင်းထခြင်းကိုမျှ မမြင်ရချေ။ ထိုအခါ “ဤလူများ အပေါင်းသည် ဘီလူးကို မမြင်ကြချေ။ သို့ရကား ဤကြောက် ခြင်းသည် ငါတဦးတည်း၏ သန္တာန်မှာသာ ဖြစ်ချေသည်။ ငါသည် အကယ်၍ ‘ဘီလူးကြီး’ ဟု ပြောချေက ‘သင့်အားသာလျှင် မျက်လုံး တို့ရှိကြသလော၊ သင်သာလျှင် ဘီလူးကို မြင်ဘိ၏။ အစက ဘီလူးကို မမြင်ရပဲ ရဟန်းဂေါတမနှင့် ဝါဒပြိုင်ပွဲ ဆင်နွှဲမှသာလျှင် ဘီလူးကို မြင်ဘိ၏’ ဟု ပြောကြကုန်လေရာ၏” ဟု ဆင်ခြင်စဉ်းစား မိပြီးလျှင် “ဤနေရာ၌ ယခုအခါ ရဟန်းဂေါတမကိုထား၍ အခြား ကိုးကွယ်ရာဖြင့် မရှိတော့ပြီ” ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ကာ သစ္စက ပရိမိုဇ်သည် ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့် ကြက်သီးမွှေးညှင်း ထလျက်

မြတ်စွာဘုရားကိုသာလျှင် မှီခိုရာ ပုန်းအောင်းရာ ကိုးကွယ်ရာဟု ရှာမှီးလျက် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို “အရှင်ဂေါတမသည် အကျွန်ုပ်ကို မေးပါလော့၊ ဖြေကြားပါအံ့” ဟူ၍ လျှောက်ထား၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သစ္စကပရိမိုဇ်ကို—

“သစ္စကပရိမိုဇ်... ယခုငါဘုရား မေးမည့် အချက်ကို သင်အဘယ်သို့ မှတ်ထင် (သဘောကျ) သနည်း၊ အကြင် ရုပ်ကို ‘ရုပ်သည် ငါ၏ ကိုယ်အတ္တတည်း’ ဟု သင် ဤသို့ ဆို၏။ ထိုရုပ်၌ ‘ငါ၏ရုပ်သည် ဤသို့ဖြစ်စေ၊ ငါ၏ရုပ်သည် ဤသို့ မဖြစ်စေလင့်’ ဟု သင်၏အဖို့ရာ အာဏာထားနိုင် သလော” —

ဟု မေးတော်မူ၏။ “အရှင်ဂေါတမ... အာဏာမထားနိုင်ပါ” ဟူ၍ သစ္စကသည် ပြန်ကြားလျှောက်ထားလေ၏။ “သစ္စကပရိမိုဇ်... ဆင်ခြင်စဉ်းစားလော့၊ ဆင်ခြင်စဉ်းစား၍ ဖြေကြားလော့၊ သင်၏ ရှေ့စကားနှင့် နောက်စကားသည်၎င်း၊ နောက်စကားနှင့် ရှေ့ စကားသည်၎င်း အချင်းချင်း မဆက်စပ်ပါတကား” ဟု မိန့်တော် မူပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် သစ္စကပရိမိုဇ်ကို—

“သစ္စကပရိမိုဇ်... ယခု ငါဘုရားမေးမည့်အချက်ကို သင် အဘယ်သို့ မှတ်ထင် (သဘောကျ) သနည်း၊ အကြင် ဝေဒနာကို ‘ဝေဒနာသည် ငါ၏ကိုယ် အတ္တတည်း’ ဟု သင် ဤသို့ဆို၏။ ထိုဝေဒနာ၌ ‘ငါ၏ဝေဒနာသည် ဤသို့ ဖြစ်စေ၊ ငါ၏ဝေဒနာသည် ဤသို့ မဖြစ်စေလင့်’ ဟု သင်၏ အဖို့ရာ အာဏာထားနိုင်သလော” —

ဟု မေးတော်မူ၏။ “အရှင်ဂေါတမ... အာဏာမထားနိုင်ပါ” ဟူ၍ သစ္စကသည် ပြန်ကြားလျှောက်ထားလေ၏။ “သစ္စက ပရိမိုဇ်... ဆင်ခြင်စဉ်းစားလော့၊ ဆင်ခြင်စဉ်းစား၍ ဖြေကြား လော့၊ သင်၏ ရှေ့စကားနှင့် နောက်စကားသည်၎င်း၊ နောက် စကားနှင့် ရှေ့စကားသည်၎င်း အချင်းချင်း မဆက်စပ်ပါတကား” ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် သစ္စကပရိမိုဇ်ကို—

“သစ္စကပရိမိုဇ်.... ယခု ငါဘုရားမေးမည့်အချက်ကို သင် အဘယ်သို့ မှတ်ထင် (သဘောကျ) သနည်း၊ အကြင် သညာကို ‘သညာသည် ငါ၏ကိုယ် အတ္တတည်း’ ဟု သင် ဤသို့ဆို၏။ ထိုသညာ၌ ‘ငါ၏သညာသည် ဤသို့ဖြစ်စေ၊ ငါ၏သညာသည် ဤသို့ မဖြစ်စေလင့်’ ဟု သင်၏အဖို့ရာ အာဏာထားနိုင်သလော” —

ဟု မေးတော်မူ၏။ “အရှင်ဂေါတမ.... အာဏာမထားနိုင်ပါ” ဟူ၍ သစ္စကသည် ပြန်ကြားလျှောက်ထားလေ၏။ “သစ္စက ပရိမိုဇ်.... ဆင်ခြင်စဉ်းစားလော့၊ ဆင်ခြင်စဉ်းစား၍ ဖြေကြား လော့၊ သင်၏ ရှေ့စကားနှင့် နောက်စကားသည်၎င်း၊ နောက် စကားနှင့် ရှေ့စကားသည်၎င်း အချင်းချင်း မဆက်စပ်ပါတကား” ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် သစ္စကပရိမိုဇ်ကို—

“သစ္စကပရိမိုဇ်.... ယခု ငါဘုရားမေးမည့်အချက်ကို သင် အဘယ်သို့ မှတ်ထင် (သဘောကျ) သနည်း၊ အကြင် သင်္ခါရတို့ကို ‘သင်္ခါရတို့သည် ငါ၏ကိုယ် အတ္တတည်း’ ဟု သင် ဤသို့ဆို၏။ ထိုသင်္ခါရတို့၌ ‘ငါ၏ သင်္ခါရတို့သည် ဤသို့ ဖြစ်စေကုန်၊ ငါ၏သင်္ခါရတို့သည် ဤသို့ မဖြစ်စေကုန်လင့်’ ဟု သင်၏အဖို့ရာ အာဏာထားနိုင်သလော” —

ဟု မေးတော်မူ၏။ “အရှင်ဂေါတမ.... အာဏာမထားနိုင်ပါ” ဟူ၍ သစ္စကသည် ပြန်ကြားလျှောက်ထားလေ၏။ “သစ္စက ပရိမိုဇ်.... ဆင်ခြင်စဉ်းစားလော့၊ ဆင်ခြင်စဉ်းစား၍ ဖြေကြား လော့၊ သင်၏ ရှေ့စကားနှင့် နောက်စကားသည်၎င်း၊ နောက် စကားနှင့် ရှေ့စကားသည်၎င်း အချင်းချင်း မဆက်စပ်ပါတကား” ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် သစ္စကပရိမိုဇ်ကို—

“သစ္စကပရိမိုဇ်.... ယခု ငါဘုရားမေးမည့်အချက်ကို သင် အဘယ်သို့ မှတ်ထင် (သဘောကျ) သနည်း၊ အကြင် ဝိညာဏ်ခြောက်ပါးကို ‘ဝိညာဏ်ခြောက်ပါးသည် ငါ၏ ကိုယ် အတ္တ တည်း’ ဟု သင် ဤ သို့ ဆို၏။ ထိုဝိညာဏ်

ခြောက်ပါး၌ ‘ငါ၏ ဝိညာဏ်ခြောက်ပါးသည် ဤသို့ ဖြစ်စေ၊ ငါ၏ ဝိညာဏ်ခြောက်ပါးသည် ဤသို့ မဖြစ် စေလင့်’ ဟု သင်၏အဖို့ရာ အာဏာထားနိုင်သလော” —

ဟု မေးတော်မူ၏။ “အရှင်ဂေါတမ... အာဏာမထားနိုင်ပါ” ဟူ၍ သစ္စကသည် ပြန်ကြားလျှောက်ထားလေ၏။ “သစ္စက ပရိမိုဇ်... ဆင်ခြင်စဉ်းစားလော့၊ ဆင်ခြင်စဉ်းစား၍ ဖြေကြား လော့၊ သင်၏ ရှေ့စကားနှင့် နောက်စကားသည်၎င်း၊ နောက် စကားနှင့် ရှေ့စကားသည်၎င်း အချင်းချင်း မဆက်စပ်ပါတကား” ဟု မြတ်စွာဘုရားသည် မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

ထို့နောင်မှ မြတ်စွာဘုရားသည် “တေပရိဝဇ္ဇမေဗဒေသနာ = တရားတခုတခုအတွက် သုံးပြန်ကျော့၍ မေးမြန်းဖြေကြား ဟော ကြားအပ်သည့် တရားဒေသနာဖြင့်” သစ္စကပရိမိုဇ်ကို ဆုံးမတော် မူလိုသဖြင့်—

(က) “သစ္စကပရိမိုဇ်...ယခုငါဘုရားမေးမည့်အချက် ကို သင်အဘယ်သို့ မှတ်ထင် (သဘောကျ) သနည်း၊ ရုပ် သည် မြဲသလော၊ မမြဲသလော” —

ဟု မေးတော်မူလေသော် သစ္စကပရိမိုဇ်သည် “အရှင်ဂေါတမ... မမြဲပါ” ဟု ဖြေကြားလျှောက်ထားလေ၏။ (၂)

“မမြဲသောအရာသည် ဆင်းရဲမှုဖြစ်လေသလော၊ ချမ်း သာမှု ဖြစ်လေသလော” —

ဟု မြတ်စွာဘုရားက မေးတော်မူသောအခါ သစ္စကပရိမိုဇ်သည် “အရှင် ဂေါတမ... ဆင်းရဲမှု ဖြစ်ပါ၏” ဟု ဖြေကြားလျှောက် ထားလေ၏။ (၁၁)

“မမြဲခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောရှိသော ထိုရုပ်ကို ‘ဤရုပ်သည် ငါ၏ ဥစ္စာဖြစ်၏ (ဟု တဏှာဖြင့် ၎င်း)၊ ဤရုပ်သည် ငါဖြစ်၏ (ဟု မာနဖြင့်၎င်း)၊ ဤရုပ် သည် ငါ၏ ကိုယ်အတ္တဖြစ်၏ (ဟု ဒိဋ္ဌိဖြင့်၎င်း)’ အလွဲလွဲ ရှုခြင်းငှါ လျော်ကန်မည်လော” —

ရတနာ] သစ္စကပရိမိုဇ်ကို ဆုံးမတော်မူခြင်း

ဟု မြတ်စွာဘုရားက မေးတော်မူသောအခါ သစ္စကပရိမိုဇ်သည် “အရှင်ဂေါတမ... မလျော်ကန်ပါ” ဟု ဖြေကြားလျှောက်ထားလေ၏။ (၂၂)

(ခ-ဂ-ဃ) သစ္စကပရိမိုဇ်... ယခုငါဘုရားမေးမည့် အချက်ကို သင်အဘယ်သို့ မှတ်ထင်(သဘောကျ)သနည်း၊ ခံစားမှု = ဝေဒနာသည်(ပ)၊ မှတ်သားမှု = သညာသည်(ပ)၊ ပြုပြင်စီရင်မှု = သင်္ခါရတို့သည်(ပ)၊

(င) “သစ္စကပရိမိုဇ်... ယခုငါဘုရားမေးမည့် အချက်ကို သင်အဘယ်သို့ မှတ်ထင် (သဘောကျ) သနည်း၊ မြင်မှု၊ ကြားမှု၊ နံမှု၊ လျက်မှု၊ ထိမှု၊ သိမှုတည်းဟူသော ဝိညာဏ်ခြောက်ပါးသည် မြဲသလော၊ မမြဲသလော”—

ဟု မေးတော်မူလေသော် သစ္စကပရိမိုဇ်သည် “အရှင်ဂေါတမ... မမြဲပါ” ဟု ဖြေကြား လျှောက်ထားလေ၏။ (၂၂)

“မမြဲသောအရာသည် ဆင်းရဲမှု ဖြစ်သလော၊ ချမ်းသာမှုဖြစ်သလော”—

ဟု မြတ်စွာဘုရားက မေးတော်မူသောအခါ သစ္စကပရိမိုဇ်သည် “အရှင်ဂေါတမ... ဆင်းရဲမှု ဖြစ်ပါ၏” ဟု ဖြေကြား လျှောက်ထားလေ၏။ (၂၂)

“မမြဲခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၊ ဖောက်ပြန်ခြင်းသဘောရှိသော ထိုဝိညာဏ်ခြောက်ပါးကို ‘ဤဝိညာဏ်သည် ငါ၏ ဥစ္စာဖြစ်၏ (ဟု တဏှာဖြင့်၎င်း)၊ ဤဝိညာဏ်သည် ငါဖြစ်၏ (ဟု မာနဖြင့်၎င်း)၊ ဤဝိညာဏ်သည် ငါ၏ ကိုယ်အတ္တဖြစ်၏ (ဟု ဒိဋ္ဌိဖြင့်၎င်း)’ အလွဲလွဲ ရှုခြင်းငှါ လျော်ကန်မည်လော”—

ဟု မြတ်စွာဘုရားက မေးတော်မူသောအခါ သစ္စကပရိမိုဇ်သည် “အရှင်ဂေါတမ... မလျော်ကန်ပါ” ဟု ဖြေကြားလျှောက်ထားလေ၏။

ဤသို့လျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် ဥပမာအားဖြင့် လိမ္မာလှသော အလမ္မာယ်ဆရာ(မြွေဆေးကု ဆရာ)သည် ထိုထိုမြွေကိုက် ခံရသူတို့၏ မြွေကိုက်ရာ ခန္ဓာ အစိတ် အပိုင်း၌ ကျရောက် တည်ရှိနေသော မြွေဆိပ်ကို ထိုကိုက်သော မြွေကိုပင်လျှင် ထမန်စုံပိယူစေသကဲ့သို့၊ ဤ အတူ ထိုလိမ္မာပရိသတ်အလယ်၌ပင် သစ္စကပရိမိုဇ်ကို “ခန္ဓာ ငါးပါးတို့သည် နိစ္စ, -သုခ, အတ္တတည်း” ဟူ၍ ပြောဆိုခဲ့သော သူ၏ ခံတွင်းဖြင့်ပင် “ခန္ဓာငါးပါးတို့သည် အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တ ဖြစ်ကုန်၏” ဟူ၍ ဝန်ခံစေတော်မူ၏။ (သစ္စက၏ ခံတွင်းမှ နှုတ်မြွက်ထွက်ပေါ်လာသည့် “အတ္တ”ဝါဒ တည်းဟူသော အဆိပ်ကို သစ္စက၏ ခံတွင်းဖြင့်ပင် ပရိသတ်အလယ်၌ “အနတ္တ” ဟု နှုတ်မြွက်ဝန်ခံစေ ထုတ်ယူစေတော်မူ၏)။

ဤမျှသော စကားအစဉ်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် သစ္စကပရိမိုဇ်ကို ပရိသတ်၏ အလယ်၌ပင် “ခန္ဓာ ငါးပါးတို့သည် အနိစ္စ, ဒုက္ခ, အနတ္တဖြစ်ကုန်၏” ဟု အတိအလင်း နှုတ်မြွက်ဝန်ခံစေတော်မူပြီး၍ ယခုအခါ သစ္စကပရိမိုဇ်ကို ဦးခေါင်းငိုက်စိုက်ကျ မျက်နှာကို အောက်ချအောင် ဆုံးမနှိမ်နင်းတော်မူလိုသည်ဖြစ်၍ ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း မေးမြန်းတော်မူပြန်လေသည်—

“သစ္စကပရိမိုဇ်...ယခု ငါဘုရားမေးမည့် အချက်ကို သင် အဘယ်သို့ မှတ်ထင် (သဘောကျ) သနည်း၊ အကြင်သူသည် ဆင်းရဲဒုက္ခကို တွယ်တာလျက် ဆင်းရဲဒုက္ခသို့ ကပ်ရောက်လျက် ဆင်းရဲဒုက္ခသို့ သက်ဝင်လျက် ဆင်းရဲဒုက္ခ (= ခန္ဓာငါးပါး) ကိုပင် ‘ဤဆင်းရဲဒုက္ခသည် ငါ၏ ဥစ္စာဖြစ်၏ (ဟု တဏှာဖြင့်၎င်း)၊ ဤဆင်းရဲ ဒုက္ခသည် ငါဖြစ်၏ (ဟု မာနဖြင့်၎င်း)၊ ဤဆင်းရဲဒုက္ခသည် ငါ၏ ကိုယ်အတ္တဖြစ်၏ (ဟု ဒိဋ္ဌိဖြင့်၎င်း)’ အလွဲလွဲရှု၏။ စင်စစ်သော်ကား ထိုသူသည် ကိုယ်တိုင်ဆင်းရဲဒုက္ခကို ပိုင်းခြား၍ (ပရိညာသုံးပါးဖြင့်) သိနိုင်ပါမည်လော၊ ခန္ဓာငါးပါး

ရတနာ]

သစ္စကပရိမိုဇ်ကို ဆုံးမတော်မူခြင်း

၄၅၉

တည်းဟူသော ဆင်းရဲဒုက္ခကို ကုန်ခန်းစေ၍သော်မူလည်း နေနိုင်ပါမည်လော” —

ဟူ၍ မေးတော်မူ၏။ သစ္စကပရိမိုဇ်သည် “အရှင်ဂေါတမ … ဤ အချက်သည် အဘယ်မှာ ဖြစ်နိုင်ရာပါအံ့နည်း၊ အရှင်ဂေါတမ … ဤအချက်သည် မဖြစ်နိုင်ရာသည်သာတည်း” ဟူ၍ ဖြေကြား လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သစ္စက ပရိမိုဇ်ကို တဖန်ဆက်၍ —

“သစ္စကပရိမိုဇ် … ယခု ငါဘုရားမေးမည့်အချက်ကို သင် အဘယ်သို့ မှတ်ထင် (သဘောကျ) သနည်း၊ ဤသို့ ဖြစ်သော် သင်သည် (ခန္ဓာငါးပါးတည်းဟူသော) ဆင်းရဲ ဒုက္ခကို တွယ်တာနေသူဖြစ်၍ (ခန္ဓာငါးပါး တည်းဟူ သော) ဆင်းရဲဒုက္ခသို့ ကပ်ရောက်နေသူဖြစ်၍ (ခန္ဓာ ငါးပါးတည်းဟူသော) ဆင်းရဲဒုက္ခသို့ သက်ဝင်နေသူ ဖြစ်၍ ထို(ခန္ဓာငါးပါးတည်းဟူသော) ဆင်းရဲဒုက္ခကိုပင် ‘ဤဆင်းရဲဒုက္ခသည် ငါ၏ဥစ္စာဖြစ်၏ (ဟု တဏှာဖြင့် ၎င်း)၊ ဤဆင်းရဲဒုက္ခသည် ငါဖြစ်၏ (ဟု မာနဖြင့်၎င်း)၊ ဤဆင်းရဲဒုက္ခသည် ငါ၏ကိုယ် အတ္တဖြစ်၏ (ဟု ဒိဋ္ဌိဖြင့် ၎င်း)’ အလွဲလွဲ ရှုရာရောက်သည် မဟုတ်လော” —

ဟူ၍ မေးမြန်းတော်မူလေသော် သစ္စကပရိမိုဇ်သည် “အရှင် ဂေါတမ … အဘယ်မှာ မရောက်ပဲ ရှိပါအံ့နည်း၊ အိုအရှင် ဂေါတမ … ရှုရာရောက်ပါ၏” ဟု ဝန်ခံဖြေကြားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် သစ္စကပရိမိုဇ်ကို —

“သစ္စကပရိမိုဇ် … ဥပမာအားဖြင့် အနှစ်ကိုအလိုရှိ၍ အနှစ်ကို ရှာမှီးသော ယောကျ်ားသည် အနှစ်ရှာရန် လှည့်လည်လတ်သော် ကက်လှသော ဓားမကို ယူ၍ တောသို့ ဝင်လေရာ၏။ ထိုယောကျ်ားသည် ထိုတော၌ နှစ် အတွင်း၌ ဖူးတံမရှိသော ခြောင့်ဖြူးသည့် ငှက်ပျော တုံးကို တွေ့မြင်လေရာ ထိုငှက်ပျောတုံးကို အရင်းအဖျား

ဖြတ်ပြီးသော် ငှက်ပျောပပ်ရစ်ကို ခွါလေရာ၏။ ထိုသို့ ခွါသည်ရှိသော် အကာကိုသော်မှလည်း မရနိုင်လေရာ၊ အနှစ်ကိုမူ အဘယ်မှာ ရနိုင်အံ့နည်း။

သစ္စကပရိမိုဇ်.... ဤအတူပင် သင့်ကို မိမိဝါဒ၌ ငါဘုရားက စိစစ်အပ်သည်ရှိသော်၊ မေးမြန်းအပ်သည် ရှိသော်၊ အပြန်အလှန် မေးမြန်းအပ်သည်ရှိသော် သင်သည် အနှစ်တုံး၍ အသုံးမကျပဲ အကြီးအကျယ် ကျရှုံးသူ ဖြစ်လေပြီ။

သစ္စကပရိမိုဇ်.... သင်သည် ဝေသာလီပြည် ပရိသတ်၌ ‘ဝါဒလမ်းစဉ်ဖြင့် ငါအပြစ်တင်ဆိုလျှင် မတုန်မလှုပ် မယိမ်းယိုင်မည့် လက်ကတီးကြား (= ချိုင်းကြား) တို့မှ ချွေးမထွက်မည့် ရဟန်းအပေါင်းရှိသူ၊ ဂိုဏ်းရှိသူ၊ ဂိုဏ်း ဆရာဖြစ်သူ သမဏ ဗြာဟ္မဏ ဟု ဝန်ခံသူကို၎င်း၊ အရဟံ ဂုဏ်ရှင်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဂုဏ်ရှင် ဟု ဝန်ခံသူ ဘုရားကို၎င်း ငါ မတွေ့မမြင်ချေ။ စိတ်စေတနာမရှိသော တုံးတိုင်ကို သော်လည်း ဝါဒလမ်းစဉ်ဖြင့် ငါအပြစ်တင်ဆိုလျှင် ထိုတုံးတိုင်သော်မှလည်း တုန်လှုပ် ယိမ်းယိုင် လေရာ၏။ လူဖြစ်သောသူမှာကား အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာ ရှိတော့အံ့ နည်း’ ဟု ဆိုခဲ့၏။ သစ္စကပရိမိုဇ်.... ယခုမူ သင့်မှာသာ လျှင် နဖူးမှကျကုန်သော ချွေးသီးချွေးပေါက် အချို့တို့ သည် အပေါ်ရုံကိုဖောက်၍ မြေကြီး၌တည်ကုန်၏။ သစ္စက ပရိမိုဇ်.... ငါ့မှာမူကား ယခု ကိုယ်၌ ချွေးမရှိ” —

ဟူ၍ မိန့်တော်မူပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုပရိသတ်၌ ရွှေအဆင်းရှိသော ကိုယ်တော်ကို ဖွင့်လှစ်၍ ပြတော်မူ၏။

[မှတ်ဖွယ်။ ။ ဤ၌ ဥပါဒိဏ္ဍကကိုယ်ခန္ဓာဝယ် ချွေးမည်သည် မရှိ ဟူ၍ မဆိုနိုင်၊ ထို့ကြောင့် အချိန်ပြင်ပိုင်း၌ (ယခု ကိုယ်၌ ချွေးမရှိ) ဟု မိန့်ဆိုတော်မူခြင်း ဖြစ်လေသည်။

(ရွှေအဆင်းရှိသော ကိုယ်တော်ကို ဖွင့်လှစ်၍ ပြတော်မူ၏) ဟု သော စကားရပ်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုယ်တော်တခုလုံးကို ဖွင့်၍

ပြတော်မူသည်မဟုတ်၊ ဘုရားရှင်တို့မည်သည် ကမ္မတ်သီးကို ကမ္မတ်ကွင်း၌ တပ်ဆင်၍ဖုံးလွှမ်းအပ်သော ကိုယ်တော်ရှိကုန်လျက် ပရိသတ်၌ တရားဟောတော်မူကြမြဲဖြစ်ကုန်၏။ ထိုအချိန်၌ကား မြတ်စွာဘုရားသည် ရေမျိုတော်နှင့်ရွှေတည့်တည့်အရပ်၌ သင်္ကန်းတော်ကို ကိုင်တော်မူ၍ လက်လေးသစ်ခန့်ဖွင့်လှစ်၍ အောက်သို့ချလိုက်လေသည်။ သင်္ကန်းတော်ကို လက်လေးသစ်ခန့် အောက်သို့ လျှောချလိုက်လျှင်ပင် ရွှေထောင်အဆင်းရှိသော ပီတထောင်ခြည်တော်တို့သည် အစုလိုက် အစုလိုက်ဖြစ်ကြကာ ရွှေအိုးမှထွက်လာသော ရွှေနီပလံရည်အယဉ်ကဲ့သို့၎င်း၊ နီမြန်းသောတိမ်တိုက်မှထွက်ကုန်သော လျှပ်စစ်နှယ်ကဲ့သို့၎င်း ထွက်ကြကုန်မြှားတော်မူကြ၍ ရွှေမုရိုးစည်နှင့်တူသော ဦးခေါင်းတော်မြတ်ကို လကျာရစ်လည်ကြ၍ ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်၍ သွားကြလေကုန်သည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် အဘယ့်ကြောင့် ဤသို့ ပြတော်မူသနည်းဟူမူ လူများအပေါင်း၏ ယုံမှားသံသယကို ပယ်ဖျောက်ရန် ဤသို့ ပြတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။ ချဲ့ဦးအံ့... လူများအပေါင်းသည် အကယ်၍ မြတ်စွာဘုရားက ထိုကဲ့သို့ ဖွင့်လှစ်၍ပြတော်မူလျှင် “ရဟန်းဂေါတမသည် ငါ့မှာ ချွေးမရှိ” ဟု ဆို၏။ သစ္စက၏ကိုယ်မှ ချွေးသီးချွေးပေါက်များ ထွက်ကြသည်ကိုကား ငါတို့မျက်မြင်ပင် ဖြစ်ကြ၏။ ရဟန်းဂေါတမသည် ကား ထူထဲသော နှစ်ထပ်သင်္ကန်းကြီးကို ရှုံလျက်နေပေ၏။ သင်္ကန်းအတွင်း၌ ချွေးရှိသည် မရှိသည်ကို အဘယ်နည်းဖြင့် သိနိုင်အံ့နည်း” ဟူ၍ ယုံမှားလေရာ၏။ ထိုလူများအပေါင်း၏ ယုံမှားသံသယကို ပယ်ဖျောက်ရန် ဤသို့ ပြတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။]

ဤသို့ မြတ်စွာဘုရားက မိန့်တော်မူအပ်သည်ရှိသော် သစ္စကပရိမိုဇ်သည် နှုတ်ဆိတ်၍ မျက်နှာမသာယာပဲ လည်ပင်းငိုက်စိုက်ကျကာ မျက်နှာကိုအောက်ချပြီး မှိုင်တွေချလျက် ကြိရာမရပဲ ထိုင်နေလေ၏။

ဓမ္မုလေစွစိမင်းသား ပြောပုံ

ထိုအခါ ဒုဗ္ဗခ-မည်သော လိစ္ဆဝိမင်းသားသည် သစ္စကပရိမိုဇ်ကို နှုတ်ဆိတ်၍ မျက်နှာမသာယာပဲ လည်ပင်း ငိုက်စိုက်ကျကာ မျက်နှာကိုအောက်ချပြီး မှိုင်တွေချလျက် ကြိရာမရပဲ ထိုင်နေသည်ကို သိ၍ “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... တပည့်တော်၏ ဉာဏ်မှာ ဥပမာတခု ထင်လာပါသည်” ဟူ၍ မြတ်စွာ

ဘုရားအား လျှောက်ထားလေသော် “ဒုမ္မုခ....ထိုဥပမာကို သင်၏ ဉာဏ်၌ ထင်စေလော့” ဟု မြတ်စွာဘုရားက မိန့်တော်မူလေ၏။ ထိုအခါ ဒုမ္မုခ-လိစ္ဆဝိမင်းသားသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို—

“ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား....ဥပမာအားဖြင့် ရွာ၏ အနီး၌ဖြစ်စေ၊ နိဂုံး၏အနီး၌ဖြစ်စေ ရေကန်သည် ရှိ၏။ ထိုရေကန်၌ ပုဇွန်လုံးသည် ရှိရာပါ၏။ ထိုအခါ များစွာသော သူငယ် သူငယ်မတို့သည် ထိုရွာ ထိုနိဂုံးမှ ထွက်၍ ထိုရေကန်ရှိရာသို့ ချဉ်းကပ်ကြပြီးလျှင် ရေကန် တွင်းသို့ သက် ဆင်း ကြ ၍ ထို ပုဇွန်လုံးကို ရေမှ ထုတ် ဆောင်ကြကာ ကုန်း၌ တည်စေကုန်ရာ၏။ ဘုန်းတော် ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား.... ထွက်လာတိုင်း ထွက်လာ တိုင်းသော ထိုပုဇွန်လုံး၏ ခြေချောင်းလက်ချောင်း ဟူ သမျှကိုပင် ထိုသူငယ် သူငယ်မတို့သည် ထင်းချောင်းဖြင့် ဖြစ်စေ၊ အိုးခြမ်းကွဲဖြင့်ဖြစ်စေ ဖြတ်ကုန်ရာ၏။ ချိုးကုန် ရာ၏။ ထက်ဝန်းကျင် ချိုးကုန်ရာ၏။ ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား....ဤသို့လျှင် ထို ပုဇွန်လုံးသည် ခြေချောင်း အားလုံး လက်ချောင်းအားလုံး အဖြတ်ခံရ အချိုးခံရ ထက်ဝန်းကျင် အချိုးခံရသဖြင့် ထိုရေကန်သို့ ရှေးကကဲ့သို့ ပြန်လည် သက် ဆင်း ရန် မဖြစ်နိုင်တော့ သကဲ့သို့၊ ဘုန်း တော်ကြီးသောမြတ်စွာဘုရား....ဤအတူပင်လျှင် သစ္စက၏ ထောင်-ထ-လှုပ်ရှားနေသော အယူဝါဒ ခြေချောင်း လက် ချောင်း အားလုံးတို့ကို မြတ်စွာဘုရားသည် ဖြတ်ထား အပ်ပါကုန်ပြီ။ ချိုးထား အပ်ပါကုန်ပြီ။ ထက်ဝန်းကျင် ချိုး ထားအပ်ပါကုန်ပြီ။ ဘုန်းတော်ကြီးသောမြတ်စွာဘုရား.... ယခုအခါ သစ္စကသည် မြတ်စွာဘုရားထံသို့ အယူဝါဒ ယှဉ်ပြိုင်လိုသည်ဖြစ်၍ ပြန်လည် ချဉ်းကပ်ရန် မဖြစ်နိုင် တော့ပါ” —

ဟူ၍ လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ သစ္စကပရိမိတ်သည် ဒုမ္မုခ လိစ္ဆဝိမင်းသားကို “ဒုမ္မုခ.... သင်သည် ရပ်ဆိုင်းဦးလော့။

ဒုမ္မုခ...သင်သည် ရပ်ဆိုင်းဦးလော့ (ဒုမ္မုခ...သင်ကား နှုတ်ကြမ်းသူတယောက်ဖြစ်ချေသည်။ သျှာ၊ ကံ)။ ငါတို့သည် သင်နှင့် မပြောဆိုကြ မတိုင်ပင်ကြကုန်၊ ငါတို့သည် အရှင်ဂေါတမနှင့်သာ အတူတကွ ပြောဆိုကြ တိုင်ပင်ကြကုန်၏”ဟု တားမြစ် စကားပြောကြားလေသည်။

(ဤ၌။ ။ဒုမ္မုခ-လိစ္ဆဝီမင်းသားက ဥပမာကို ထုတ်ဆောင်ကာ မြတ်စွာဘုရားအား ကြားလျှောက် နေစဉ်အခါ ကြွင်းကျန်သော လိစ္ဆဝီမင်းသားတို့သည်လည်း “ဤတက္ကတန်းကြီးသည် အတတ်ပညာ သင်ကြားသောအခါ၌ ငါတို့ အပေါ် မထိမ့်မြင်မှု ပြခဲ့သည်မှာ ကြာလှလေပြီ၊ ယခုအချိန်ကား ရန်သူ၏ ကျောက်ကုန်းကို ကြည့်ရှုရအံ့သောအခါပေတည်း။ ငါတို့သည်လည်း တယောက်လျှင် ဥပမာတခုစီ ဆောင်ကြ၍ လက်သီးဖြင့်ထိုးသဖြင့် လဲကျနေသောသူကို ကျည်ပွေ့ဖြင့် ထပ်၍ ရိုက်ဘိသကဲ့သို့ နောက် ထပ် တဖန် ပရိသတ် အလယ်၌ ဦးခေါင်း မထောင်ဝံ့အောင် ထိုသစ္စကပရိမိုဇ်ကို ငါတို့ ပြုကြကုန်အံ့” ဟု ကိုယ်စီကိုယ်စ ကြံစည်ကြပြီးလျှင် ဥပမာတို့ကို အသီးအသီး စဉ်းစားထားကြ၍ ဒုမ္မုခလိစ္ဆဝီမင်းသား၏ စကား ပြီးဆုံးချိန်ကို စောင့်ဆိုင်းငံ့လင့်၍ နေထိုင်ကြကုန်၏။ သစ္စကသည် ထိုမင်းသားတို့၏ အလိုဆန္ဒကို ရိပ်မိသိရှိ၍ “ဤ လိစ္ဆဝီမင်းသား အားလုံးတို့သည်ပင် (ငါ့ကိုနှိပ်ရန်) ဦးခေါင်း တထောင်ထောင် နှုတ်ခမ်း တလှုပ်လှုပ်ဖြင့် အခွင့်ကို စောင့်မျှော်တည်နေကြကုန်၏။ အကယ်၍ ဤမင်းသားများ ကိုယ်စီ ကိုယ်စ ဥပမာတို့ကို ထုတ်ဆောင်ပြောကြားခွင့်ကို ရကြကုန်လျှင် ငါသည် နောက်ထပ်တဖန် ပရိသတ်အလယ်၌ ဦးခေါင်းထောင်နိုင် တော့မည်မဟုတ်ချေ။ ငါသည် ယခုပင် ဒုမ္မုခလိစ္ဆဝီ မင်းသားကို မောင်းမဲပြောဆိုပြီးလျှင် အခြားသူတပါး စကားပြောဆိုခွင့် မရနိုင်အောင် စကားဆက်ကိုဖြတ်၍ ရဟန်းဂေါတမကို ပြဿနာမေးလျှောက်အံ့”ဟူ၍ ကြံစည်ပြီးလျှင် ဆိုအပ်ခဲ့သော အတိုင်း ဒုမ္မုခလိစ္ဆဝီ မင်းသားကို မောင်းမဲတားမြစ်စကား ပြောကြားခြင်းဖြစ်သည်။ ။

ထို့နောင်မှ သစ္စကပရိမိုဇ်သည် အခြားသူတို့၏ အကြား စကား မဝင်နိုင်အောင် စကားဆက်ကိုဖြတ်၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို—

“အရှင်ဂေါတမ... အကျွန်ုပ်တို့နှင့် အခြားများစွာ သော သမဏ မြာဟ္မဏတို့၏စကားသည် တည်ရှိပါစေ၊

(ထားလိုက်ပါ)။ (ထိုစကားအားလုံးသည်) ဆိုမြည် ယောင်ယမ်းသကဲ့သို့ ပြောမိပြောရာ ပြောဆိုကြသော စကားများသာ ဖြစ်ပါသည်။ အဘယ်မျှလောက်သော (အသိဉာဏ်) အတိုင်းအရှည်ဖြင့် အရှင်ဂေါတမ၏ တပည့် သာဝကသည် အဆုံးအမကိုလိုက်နာသူ ညွှန်ကြားချက်ကို လိုက်နာသူ ဖြစ်ပါသည်။ ယုံမှားခြင်းကို လွန်မြောက် လျက်၊ သို့လော သို့လော တွေးတောခြင်းကင်းလျက်၊ ရဲရင့် ခြင်း (ဉာဏ်အမြင်) သို့ရောက်လျက် သူတပါးကို ယုံကြည် ရန် မလိုတော့သည်ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရားသာသနာတော်၌ နေပါသည်။—

ဟူ၍ လျှောက်ထားမေးမြန်းလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင် သည် သစ္စကပရိမိုဇ်ကို—

“သစ္စကပရိမိုဇ်... ဤသာသနာတော်၌ ငါ၏ တပည့် သာဝကသည် ဖြစ်ပြီး၊ ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဖြစ်ဆဲ၊ အတွင်း၊ အပ၊ အကြမ်း၊ အနု၊ အညံ့၊ အကောင်း၊ အဝေး၊ အနီး = ဤသို့ အားဖြင့် တဆယ့်တမျိုးပြားသော ရုပ်တရားအားလုံးကို ‘ဤ ရုပ် အစုသည် ငါ၏ ဥစ္စာမဟုတ်၊ ဤ ရုပ် အစုသည် ငါမဟုတ်၊ ဤရုပ်အစုသည် ငါ၏ကိုယ် အတ္တမဟုတ်’ ဟု ဤသို့ ဤရုပ်ကို အမှန်အတိုင်း ကောင်းသော ဝိပဿနာ ဉာဏ်ပညာ မဂ်ပညာဖြင့် ရှုမြင်၏။ ခံစားခြင်း = ဝေဒနာ ကို(ပ)၊ မှတ်သားခြင်း = သညာကို(ပ)၊ ပြုပြင်စီရင် ခြင်း = သင်္ခါရတို့ကို(ပ)၊ ဖြစ်ပြီး၊ ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဖြစ်ဆဲ၊ အတွင်း၊ အပ၊ အကြမ်း၊ အနု၊ အညံ့၊ အကောင်း၊ အဝေး၊ အနီး = ဤသို့အားဖြင့် တဆယ့်တမျိုးပြားသော ဝိညာဏ် ခြောက်ပါး တရားအားလုံးကို ‘ဤဝိညာဏ်အစုသည် ငါ၏ ဥစ္စာမဟုတ်၊ ဤဝိညာဏ်အစုသည် ငါမဟုတ်၊ ဤဝိညာဏ် အစုသည် ငါ၏ကိုယ် အတ္တမဟုတ်’ ဟု ဤသို့ ဤဝိညာဏ် ခြောက်ပါး တရားအစုကို အမှန်အတိုင်း ဝိပဿနာ ဉာဏ်ပညာ မဂ်ပညာဖြင့် ရှုမြင်၏။

သစ္စကပရိမိုဇ်... ဤမျှသော အသိဉာဏ် အတိုင်း အရှည်ဖြင့် ငါဘုရား၏ တပည့်သာဝကသည် အဆုံးအမကို လိုက်နာသူ ညွှန်ကြားချက်ကို လိုက်နာသူဖြစ်၏။ ယုံမှားခြင်းကို လွန်မြောက်လျက်၊ သို့လော သို့လော တွေးတောခြင်းကင်းလျက်၊ ရဲရင့်ခြင်း (ဉာဏ်အမြင်) သို့ရောက်လျက် သူတပားကို ယုံကြည်ရန် မလိုတော့သည်ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌ နေ၏” —

ဟူ၍ ဖြေကြားမိန့်ဆိုတော်မူ၏။

(သာသနာဝေါဟာရ = သာသနာသုံး ဝေါဟာရအားဖြင့် လောကုတ္တရာ အောက်ဖိုလ်သုံးပါးကို သေက္ခဘူမိ = သေက္ခ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ ဖြစ်ပွားနေထိုင်ရာဟူ၍ ခေါ်သည်။ အရဟတ္တဖိုလ်ကို အသေက္ခဘူမိ = ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ဖြစ်ပွားနေထိုင်ရာဟူ၍ ခေါ်သည်။ မှန်၏ - ဖိုလ်လေးပါးကို အရိယဘူမိ = အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နေထိုင်ရာဟူ၍ ခေါ်သည်။ ဆိုခဲ့ပြီးသော စကားရပ်ဖြင့် “ရှုမြင်၏” ဟု ရှုမြင်မှုကြံယာ မပြီးဆုံးသေးသည်ကို ပြဆိုသဖြင့် သေက္ခဘူမိကို ဟောတော်မူသည်။ ယခုအခါ အသေက္ခဘူမိကို မေးလိုသဖြင့် သစ္စကသည် ဤဆိုလတ္တံ့သော အမေးကို မေးလျှောက်၍ မြတ်စွာဘုရားက ဖြေဆိုတော်မူခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ဤဆိုလတ္တံ့သော အမေးအဖြေ၌ သစ္စကပရိမိုဇ်အနေအားဖြင့် သေက္ခဘူမိ၊ အသေက္ခဘူမိတည်းဟူသော သာသနာသုံး ဝေါဟာရကို နားမလည်ချေ။ သို့သော် “ရှုမြင်၏ = ရှုမြင်ဆဲ” ဟု ရှုမြင်ခြင်းကြံယာ မပြီးဆုံးသေးသည်ကို ဟောဆိုအပ်သောကြောင့် “ဤမျှသော အသိဉာဏ်အတိုင်းအရှည်ဖြင့်တော့ ရဟန်းတို့၏ အလုပ်ကိစ္စ မပြီးဆုံးသေး” ဟူ၍ ရိပ်မိသိရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် တဖန်ဆက်၍ ဤဆိုလတ္တံ့သော အတိုင်း အသေက္ခဘူမိကို မေးလျှောက်ပြန်လေသည်။)

“အရှင်ဂေါတမ အဘယ် မျှသော (အသိဉာဏ်) အတိုင်းအရှည်ဖြင့် ရဟန်းသည် အာသဝေါကုန်ပြီးသူ မဂ်အကျင့်ကိုကျင့်သုံးပြီးသူ ပြုဖွယ်ကိစ္စကိုပြုကျင့်ပြီးသူ (ခန္ဓာ၊ ကိလေသာ၊ အဘိသင်္ခါရ = တည်းဟူသော) ဝန်ထုပ်သုံးမျိုးကို ချထားပြီးသူ မိမိ၏ (အရဟတ္တဖိုလ်) အကျိုးစီးပွား သို့ ရောက်ပြီးသူ ဘဝ အနှောင်အဖွဲ့ သံယောဇဉ်ကုန်ခန်း

ပြီးသူ ကောင်းစွာသိ၍လွတ်မြောက်ပြီးသူ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ပါသည်။—

ဟူ၍ လျှောက်ထား မေးမြန်းလေသည်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရား သည် သစ္စကပရိမိုဇ်ကို—

“သစ္စကပရိမိုဇ်.... ဤသာသနာတော်၌ ရဟန်းသည် ဖြစ်ပြီး၊ ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဖြစ်ဆဲ၊ အတွင်း၊ အပ၊ အကြမ်း၊ အနု၊ အညံ့၊ အကောင်း၊ အဝေး၊ အနီး = ဤသို့အားဖြင့် တ ဆယ့်တမျိုးပြားသော ရုပ်တရားအားလုံးကို ‘ဤရုပ်အစု သည် ငါ၏ ဥစ္စာမဟုတ်၊ ဤရုပ်အစုသည် ငါမဟုတ်၊ ဤ ရုပ်အစုသည် ငါ၏ ကိုယ်အတ္တမဟုတ်’ ဟု ဤသို့ ဤရုပ်ကို အမှန်အတိုင်း ကောင်းသော ဝိပဿနာပညာ မဂ်ပညာ ဖြင့် ရှုမြင်ပြီး၍ မစွဲလမ်းပဲ လွတ်မြောက်ပြီ။ ခံစားခြင်း = ဝေဒနာတို (ပ)၊ မှတ်သားခြင်း = သညာကို (ပ)၊ ပြုပြင် စီရင်ခြင်း = သင်္ခါရတို့ကို (ပ)။ ဖြစ်ပြီး၊ ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဖြစ်ဆဲ၊ အတွင်း၊ အပ၊ အကြမ်း၊ အနု၊ အညံ့၊ အကောင်း၊ အဝေး၊ အနီး = ဤသို့ အားဖြင့် တဆယ့် တမျိုးပြားသော ဝိညာဏ်ခြောက်ပါး တရားအားလုံးကို ‘ဤဝိညာဏ်အစု သည် ငါ၏ ဥစ္စာမဟုတ်၊ ဤဝိညာဏ်အစုသည် ငါမဟုတ်၊ ဤဝိညာဏ်အစုသည် ငါ၏ ကိုယ်အတ္တမဟုတ်’ ဟု ဤသို့ ဤဝိညာဏ် ခြောက်ပါး တရား အစုကို အမှန် အတိုင်း ဝိပဿနာဉာဏ်ပညာ မဂ်ပညာဖြင့် ရှုမြင်ပြီးလျှင် မစွဲလမ်းပဲ လွတ်မြောက်ပြီ။

သစ္စကပရိမိုဇ် ဤမျှသော (အသိဉာဏ်) အတိုင်း အရှည်ဖြင့် ရဟန်းသည် အာသဝေါကုန်ပြီးသူ မဂ်အကျင့် ကို ကျင့်သုံးပြီးသူ ပြုဖွယ်ကိစ္စကို ပြုကျင့်ပြီးသူ (ခန္ဓာ၊ ကိလေသာ၊ အသိသင်္ခါရ = တည်း ဟူသော) ဝန်ထုပ် အုံးမျိုးကို နှုတ်ထားပြီးသူ မိမိ၏ (အရဟတ္တဖိုလ်) အကျိုး စီးပွားသို့ရောက်ပြီးသူ ဘဝ အနှောင်အဖွဲ့ သံဇယာဇဉ်

ကုန်ခန်းပြီးသူ ကောင်းစွာသိ၍ လွတ်မြောက် ပြီးသူ = ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ပေ၏” —

ဟူ၍ ဖြေကြားတော်မူပြီးနောက် ထို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို တဖန်ဆက်၍ —

“သစ္စကပရိမိုဇ်... ဤသို့ လွတ်မြောက်ပြီးသော စိတ်ရှိသော ရဟန်းသည် အသိဉာဏ်အမြင်ထူးခြားခြင်း၊ အကျင့်ပဋိပဒါထူးခြားခြင်း၊ လွတ်မြောက်မှု ထူးခြားခြင်းဟူသော = ထူးခြားခြင်း သုံးပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံ၏။ သစ္စကပရိမိုဇ်... ဤသို့ လွတ်မြောက်ပြီးသော စိတ်ရှိသော (ရဟန္တာ) ရဟန်းသည် —

‘ထို ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုယ်တော်တိုင် သစ္စာလေးပါး တရားကို ထိုးထွင်း သိမြင်တော်မူပြီးဖြစ်၍ ဝေနေယျကြာ သတ္တဝါတို့အားလည်း သစ္စာလေးပါး တရားကို သိစေခြင်းငှါ တရားကို ဟောကြားတော်မူ၏။

ထို ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုယ်တော်တိုင် ယဉ်ကျေးတော်မူပြီးဖြစ်၍ ဝေနေယျကြာ သတ္တဝါတို့အားလည်း ယဉ်ကျေးစေခြင်းငှါ တရားကို ဟောကြားတော်မူ၏။

ထို ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည် ကိလေသာခပ်သိမ်း ငြိမ်းတော်မူပြီးဖြစ်၍ ဝေနေယျကြာ သတ္တဝါတို့အားလည်း ကိလေသာခပ်သိမ်း ငြိမ်းစေခြင်းငှါ တရားကို ဟောကြားတော်မူ၏။

ထို ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုယ်တော်တိုင် ဩစာလေးပါးကို ကူးမြောက်တော်မူပြီးဖြစ်၍ ဝေနေယျကြာ သတ္တဝါတို့အားလည်း ဩစာလေးပါးကို ကူးမြောက်နိုင်ကြစေရန် တရားကို ဟောကြားတော်မူ၏။

ထို ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုယ်တော်တိုင်က ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံအေးငြိမ်းတော်မူပြီးဖြစ်၍ ဝေ-

နေယျကြာ သတ္တဝါတို့အားလည်း ကိလေသပရိနိဗ္ဗာန်
ဝင်စံ အေးငြိမ်းကြစေရန် တရားကို ဟောကြားတော်
မူ၏—

ဟု မြတ်စွာဘုရားကိုသာလျှင် ရိုသေလေးနာ မြတ်နိုး
ပူဇော်မှုကို ပြုလေ၏—

ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။

ဗုဒ္ဓေါ မောဓာယ ဒေသေသိ၊
ဒန္တော ယော ဒမထာယ စ။
သမထာယ သန္တော ဓမ္မံ၊
တိဏ္ဍောဝ တရဏာယ စ။
နိဗ္ဗတော နိဗ္ဗာနတ္ထာယ၊
ကံ လောကသရဏံ နမေ။

ဗုဒ္ဓေါ = သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓ အမည်ရသည့် လောကထွတ်ထား
ငါတို့ မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဗုဒ္ဓေါ = သစ္စာ လေးပါး
မြတ်တရားကို ပိုင်းခြားထင်ထင် ကိုယ်တော်တိုင်
သိမြင်တော်မူပြီးသည်ဖြစ်၍။ မောဓာယ စ = ကျွတ်ထိုက်
သသူ ဗိုလ်ဗိုလ်လူတို့ ကိုယ်တူမယွင်း သိကြစေခြင်းငှါ၎င်း။
ဒန္တော = ကိုယ်တိုင်ကပင် ယဉ်ကျေးတော်မူပြီးဖြစ်၍။
ဒမထာယ စ = ကျွတ်ထိုက်သသူ ဗိုလ်ဗိုလ်လူတို့ ကိုယ်တူ
မယွင်း ယဉ်ကျေးကြစေခြင်းငှါ၎င်း။ သန္တော = ကိလေ-
သာ ခပ်သိမ်း ကိုယ်တော်တိုင် ငြိမ်းတော်မူပြီးဖြစ်၍။ သမ-
ထာယ စ = ကျွတ်ထိုက်သသူ ဗိုလ်ဗိုလ်လူတို့ ကိုယ်တူ
မယွင်း ငြိမ်းကြစေခြင်းငှါ၎င်း။ တိဏ္ဍောဝ = ဩစ
လေးခဏ်း ရေပြင်ကြမ်းကို ကူးသန်းထုတ်ချောက် ကိုယ်
တော်တိုင် လွန်မြောက်ပြီးဖြစ်၍သာလျှင်။ တရဏာယ
စ = ကျွတ်ထိုက်သသူ ဗိုလ်ဗိုလ်လူတို့ ကိုယ်တူမယွင်း
ကူးမြောက်နိုင်ကြစေခြင်းငှါ၎င်း။ နိဗ္ဗတော = ကိလေသ
ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံအေးငြိမ်းတော်မူပြီးဖြစ်၍။ နိဗ္ဗာနတ္ထာယ

စ = ကျွတ်ထိုက်သသူ ဗိုလ်ဗိုလ်လူတို့ ကိုယ်တူမယွင်း
 အေးငြိမ်းကြစေခြင်းငှါ၎င်း။ ဓမ္မံ = သစ္စာလေးချက် တရား
 နက်ကို။ ဒေသေသိ = ကရုဏာရှေးရှု ဟောကြားတော်
 မူခဲ့လေပြီ။ လောကသရဏံ = လောကသုံးပါး၏ ကိုးစား
 မှီခိုရာတဆူ ဖြစ်တော်မူထသော။ တံ ဗုဒ္ဓံ = သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓ
 အမည်ရသည့် လောကထွတ်ထား ထိုမြတ်စွာဘုရားကို။
 နမေ—နမာမိ = ကိုယ်, နှုတ်, နှလုံး = သုံးပါး ပျောင်း
 ပျော့ မာန်ကိုလျှော့၍ ကန်တော့မြတ်နိုး လက်စုံမိုးလျက်
 ရှိခိုးဦးညွတ်ပါ၏ မြတ်စွာဘုရား……။

မြတ်စွာဘုရားကို ဆွမ်းစားပင့်ခြင်း

ဤသို့ မြတ်စွာဘုရားရှင်က အရဟတ္တဖိုလ် အထွတ်တင်၍
 ဟောကြားမိန့်ဆိုတော်မူအပ် လေသော် သစ္စကပရိမိုဇ်သည်
 မြတ်စွာဘုရားကို—

“အို အရှင်ဂေါတမ…… အကျွန်ုပ်တို့သည် အရှင်
 ဂေါတမကို ဝါဒလမ်းစဉ်ဖြင့် အပြစ်တင်ဆို ပုတ်ခတ်
 ထိုက်၏ဟု ထင်မှားမိခဲ့ပါကုန်ပြီ။ (သို့ရကား) အကျွန်ုပ်
 တို့သည်သာလျှင် ဂုဏ်ကိုချေဖျက်သူများ ဖြစ်ကြပါကုန်၏။
 အကျွန်ုပ်တို့သည် နှုတ်ထွက်ကြမ်းကာ စကားမောက်မာ
 သူများ ဖြစ်ကြပါကုန်၏။

အို အရှင်ဂေါတမ…… ဥပမာဆောင် ထင်အောင်
 ဖော်ပြရပါမူ အမှန်ယစ်သောဆင်ကို ပုတ်ခတ်ထိပါး၍
 ယောက်ျားမှာ ချမ်းသာခြင်းဖြစ်သော်မူ ဖြစ်ရာပါသေး၏။
 အရှင်ဂေါတမကို ပုတ်ခတ်ထိပါး၍ကား ယောက်ျားမှာ
 ချမ်းသာခြင်းသည် အလျှင်းပင် မဖြစ်နိုင်သည်သာ
 တည်း။ (၁)

အို အရှင်ဂေါတမ…… အလျှံတပြောင်ပြောင် တောက်
 လောင်၍နေသော မီးပုံကြီးကို ပုတ်ခတ် ထိပါး၍
 ယောက်ျားမှာ ချမ်းသာခြင်းဖြစ်သော်မူ ဖြစ်ရာပါသေး၏။

အရှင်ဂေါတမကို ပုတ်ခတ်ထိပါး၍ကား ယောက်ျားမှာ ချမ်းသာခြင်းသည် အလျင်းပင် မဖြစ်နိုင်သည်သာ တည်း။ (၂)

အိုအရှင်ဂေါတမ... လျင်သော အဆိပ်ရှိသောမြွေ၊ ကြမ်းသော အဆိပ်ရှိသောမြွေကို ပုတ်ခတ်ထိပါး၍ ယေဘုကျားမှာ ချမ်းသာခြင်းဖြစ်သော်မူ ဖြစ်ရာပါသေး၏။ အရှင်ဂေါတမကို ပုတ်ခတ်ထိပါး၍ကား ယောက်ျားမှာ ချမ်းသာခြင်းသည် အလျင်းပင် မဖြစ်နိုင်သည်သာ တည်း။ (၃)

အိုအရှင်ဂေါတမ...အကျွန်ုပ်တို့သည် အရှင်ဂေါတမ ကို ဝါဒလမ်းစဉ်ဖြင့် အပြစ်တင်ဆို ပုတ်ခတ်ထိုက်၏ဟု ထင်မှားမိခဲ့ပါကုန်ပြီ။(သို့ရကား) အကျွန်ုပ်တို့သည်သာလျှင် ဂုဏ်ကို ချေဖျက်သူများ ဖြစ်ကြပါကုန်၏။ အကျွန်ုပ်တို့သည် နှုတ်ထွက်ကြမ်းကာ စကားမောက်မာသူများ ဖြစ်ကြပါ ကုန်၏။—

ဟူ၍ လျှောက်ထားလေသည်။

[ဗုဒ္ဓ၏] ။ ဤ၌ (အရှင်ဂေါတမကို ပုတ်ခတ် ထိပါး၍ကား ယောက်ျားမှာ ချမ်းသာခြင်းသည် အလျင်းပင် မဖြစ်နိုင်သည်သာ တည်း) ဟူသော စကားရပ်ဖြင့် “အရှင်ဂေါတမကို ဝါဒပြိုင်ဆိုင်ပုတ် ခတ်ထိပါး၍ တဦးတယောက်သောသူမှာမူ ဖရိုဖရဲမကြဲသော မိမိ၏ဝါဒ ကို မူလရင်းအတိုင်း အပြည့်အစုံယူ၍ ဖဲသွားနိုင်စွမ်းမည်သည် မရှိ။ မိမိ၏ဝါဒ ဖရိုဖရဲကြဲပြန်ပျက်စီး၍သာ ပြန်သွားကြရသည်” ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ကို ဖော်ပြသည်။ မှန်၏— မြတ်စွာဘုရားသည် ဆင်ပြောင်ကြီး၊ မီးပုံကြီး၊ မြွေဆိုးကြီး များကဲ့သို့ တဦးတယောက်သောသူ၏မျှ အသက် အန္တရာယ်ကို ပြုတော်မမူ။

အထူးအားဖြင့် ဤသစ္စကပရိဗိုဇ်သည် မြတ်စွာဘုရားကို ချီးပင့်လို၍ ဤဥပမာသုံးပါးကို ဆောင်သည်မဟုတ်။ စင်စစ်သော်ကား မိမိကိုယ်ကို ချီးပင့်လို၍သာလျှင် ထုတ်ဆောင်လေသည်။ (ဥပမာအားဖြင့်) မင်း သည် ရန်သူတဦးတယောက်ကို ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်သတ်ဖြတ်ပြီးလျှင် ထို သတ်ဖြတ်အပ်သော ရန်သူကို “ထိုယောက်ျားကား ဤသို့စဉ် ရဲရင့်သူ

ရတနာ] သစ္စကပရိမိုဇ်ကို ဆုံးမတော်မူခြင်း ၄၇၁

ဤသို့စဉ် အစွမ်းသတ္တိနှင့်ပြည့်စုံသူ ဖြစ်ဘိ၏” ဟူ၍ ရန်သူကို ချီးမွမ်းသော်လည်း တဖက်လှည့်အားဖြင့် မိမိကိုယ်ကိုသာလျှင် ချီးမွမ်းသကဲ့သို့၊ ဤအတူပင်လျှင် သစ္စကပရိမိုဇ်သည်လည်း ဥပမာသုံးရပ်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို ချီးပင့်သော်လည်း “ဤသို့စဉ် အမှန်ယစ်သောဆင်ပြောင်ကြီးကဲ့သို့၎င်း၊ ရဲရဲပြောင်ပြောင် တောက်လောင်သော မီးပုံကြီးကဲ့သို့၎င်း၊ ပါးပျဉ်းထောင်လျက်ရှိသော အဆိပ်ထန်သည့် မြေကြီးကဲ့သို့၎င်း လူသာမန်တို့ချဉ်းကပ်ရန် ခဲယဉ်းစွာသော မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ငါတို့သည် အယူဝါဒ ပြိုင်ဆိုင်လိုကြသည်ဖြစ်၍ ချဉ်းကပ်ခဲ့ကြကုန်ပြီ၊ (သို့ရကား) လောက၌ ငါတို့သာလျှင် ရဲရင့်သူများ ပညာရှိသူများ အကြားအမြင်များသူများ ဖြစ်ကြကုန်၏” ဟူ၍ တဖက်လှည့်အားဖြင့် မိမိကိုယ်ကိုသာလျှင် ချီးပင့်ခြင်းဖြစ်လေသည်။ ။ ဤကား အထူးမှတ်ဖွယ်တည်း။

ဤသို့ သစ္စကပရိမိုဇ်သည် တဖက်လှည့်အားဖြင့် မိမိကိုယ်ကို ချီးပင့်ပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို “အရှင်ဂေါတမသည် နက်ဖြန်ကောင်းမှု ကုသိုလ်အလို့ငှါ အကျွန်ုပ်၏ (ပင့်ဖိတ်အပ်သော) ဆွမ်းကို ရဟန်းသံဃာနှင့်အတူ ခံယူတော်မူပါ” ဟူ၍ ပင့်ဖိတ်လျှောက်ထားလေသော် မြတ်စွာဘုရားသည် ဆိတ်ဆိတ်နေသဖြင့် ထိုသစ္စက ပရိမိုဇ်၏ ပင့်ဖိတ်လျှောက်ထားချက်ကို လက်ခံတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ သစ္စကပရိမိုဇ်သည် မြတ်စွာဘုရား၏ လက်ခံတော်မူခြင်းကို သိ၍ လိစ္ဆဝိမင်းတို့ကို “အမောင်လိစ္ဆဝိမင်းတို့... ငါ၏ စကားကို နားထောင်ကြကုန်လော့၊ ငါသည် ရဟန်းဂေါတမကို ရဟန်းသံဃာနှင့်အတူ နက်ဖြန်ကောင်းမှုကုသိုလ်အလို့ငှါ ပင့်ဖိတ်အပ်ပြီးပြီ၊ ရဟန်းဂေါတမအား လျှောက်ပတ်၏ဟု (အမောင်တို့) ထင်မှတ်ကြသော ဝတ္ထုကို ငါ့ထံသို့ ရှေးရှု ဆောင်ယူခဲ့ကြကုန်လော့” ဟူ၍ ပြောဆိုလေ၏။ ထိုအခါ လိစ္ဆဝိမင်းတို့သည် ထိုည၌ ကုန်လွန်လတ်သော် သစ္စကပရိမိုဇ်၏ အထံသို့ ပို့ဆွမ်း ဆွမ်းအိုး ငါးရာမျှကို ပို့သကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ သစ္စကပရိမိုဇ်သည် မိမိ၏ အရံ၌ မွန်မြတ်သော ခဲဖွယ် စားဖွယ်များကို စီရင်စေ၍ မြတ်စွာဘုရားအား “အရှင်ဂေါတမ ဆွမ်းစားချိန်တန်ပါပြီ၊ ဆွမ်းပြင်၍ ပြီးပါပြီ” ဟု အချိန်တန်ကြောင်းကို ကြားလျှောက်စေလေ၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် နံနက်အချိန်၌ သင်္ကန်းကို ဖြင့်ပတ်၍ သပိတ်သင်္ကန်းကို ယူဆောင်တော်မူကာ သစ္စကပရိ-
 ဗိုဇ၏ အရံရှိရာအရပ်သို့ ချဉ်းကပ်တော်မူပြီးလျှင် ခင်း ထား အပ်
 သောနေရာ၌ ရဟန်းသံဃာနှင့်အတူ ထိုင်နေတော်မူ၏။ ထိုအခါ
 သစ္စကပရိဗိုဇ်သည် မြတ်စွာဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်းသံဃာကို
 မွန်မြတ်သောခဲဗွယ်စားဗွယ်ဖြင့် ရောင့်ရဲသည်တိုင်အောင် တားမြစ်
 သည်တိုင်အောင် ကိုယ်တိုင် ပြုစုလုပ်ကျွေးလေ၏။

ထိုအခါ သစ္စကပရိဗိုဇ်သည် မြတ်စွာဘုရား ဆွမ်းစားတော်
 မူပြီးသည်ကို သိ၍ သင့်တင့်လျောက်ပတ်သော အရပ်၌ ထိုင်နေ
 ပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားကို—

“အို အရင်ဂေါတမ ……ဤ အလှူဒါန၌ ကောင်းမှု၏
 အကျိုးရင်း(= အနာဂတ် ဝိပါက်ခန္ဓာများ)နှင့် ကြီးမြတ်
 သော ကောင်းမှု၏ အကျိုးဆက် အကျိုးဖျား (မင်းမြောက်
 တန်းဆာငါးပါး စသည်) များသည် အလှူ ဒါယကာ
 (လိစ္ဆဝိမင်း) တို့၏ ချမ်းသာခြင်းငှါ ဖြစ်ပါစေ”—

ဟူ၍ လျှောက်ထားလေ၏။ (ဤစကားရပ်ကို သစ္စကပရိဗိုဇ်သည်
 “ငါကား လိစ္ဆဝိမင်းများ ပို့သအပ်သော ခဲဗွယ် စားဗွယ်ဖြင့်
 ရဟန်းဂေါတမကို တပည့်သံဃာနှင့်တကွ ပြုစုလုပ်ကျွေး အပ်လေ
 ပြီ၊ထိုကြောင့် ထိုကောင်းမှုသည် လိစ္ဆဝိမင်းတို့၏ ကောင်းမှုသာ
 လျှင် ဖြစ်၏”ဟု စဉ်းစားဆင်ခြင်ကာ လျှောက်ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။
 သို့သော်လည်း မြတ်စွာဘုရားအား၎င်း၊ ရဟန်းသံဃာအား၎င်း၊
 သစ္စကပရိဗိုဇ်က ဆွမ်းအလှူကို ပေးလှူအပ်လေသည်။ လိစ္ဆဝိမင်း
 တို့က ပေးလှူအပ်သည်မဟုတ်။ (လိစ္ဆဝိမင်းတို့ကား သစ္စကအား
 ပေးအပ်သော ဆွမ်းဖြစ်သည်။ သစ္စကကမုတဆင့် ဘုရားအမှူးရှိ
 သော ရဟန်းသံဃာအား လှူအပ်သော ဆွမ်းဖြစ်သည်။)ထိုကြောင့်
 မြတ်စွာဘုရားသည် သစ္စက၏ အယူအဆ စဉ်းစားဆင်ခြင်ချက်ကို
 အမှန်သို့ ရောက်အောင် ပြောင်းလဲစေတော်မူပြီးလျှင်—

“သစ္စကပရိဗိုဇ်……သင်ကဲ့သို့ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ
 မကင်းသေးသူ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို စွဲ၍ (လိစ္ဆဝိမင်းတို့)

ရတနာ] သစ္စက၏ ဝါသနာအာဂိယအကျိုး ၄၇၃

ပေးလှူသော ဒါနီမူသည် ပေးလှူသူ (လိစ္ဆဝီမင်း) တို့ အတွက် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

သစ္စကပရိမိဇ်...ငါကဲ့သို့ ရာဂ, ဒေါသ, မောဟ ကင်း ပြီးသူ အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်ကို စွဲ၍ (သင်က) ပေးလှူသော ဒါနီမူသည်ကား ပေးလှူသူ (သင်)၏ အတွက် ဖြစ်ပေလိမ့် မည်”—

ဟု (သစ္စကအဖို့ရာ အနာဂတ်၌ ကောင်းမှု ကုသိုလ် ဝါသနာ အထုံရစေရန်) မိန့်ဆိုတော်မူလေ၏။

မဟာသစ္စကသုတ္တန်ကို ဟောကြားတော်မူခြင်း

ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသည်ကား စုဠသစ္စကသုတ္တန်ဖြစ်သည်။ မြတ်စွာ ဘုရားရှင်သည် သစ္စကပရိမိဇ်အား ဤ စုဠသစ္စကသုတ္တန်ကိုသာ ဟောကြားတော်မူသည်မဟုတ်၊ မဟာသစ္စကသုတ္တန်ကိုလည်း နောက်တချိန်၌ ဟောကြားတော်မူသည်။ ထိုမဟာသစ္စကသုတ္တန် ၌ကား ကာယဘာဝနာ စိတ္တဘာဝနာ နှစ်ပါးတို့ကို၎င်း၊ သမ္မုဇ္ဈ ပုဂ္ဂိုလ် အသမ္မုဇ္ဈပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၎င်း အကျယ်ဝေဘန်၍ ဟောကြား တော်မူသည်။ ထိုမဟာသစ္စကသုတ္တန်ကိုမူ မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် ပိဋကတ် မြန်မာပြန် (စာမျက်နှာ ၃၀၀-မှ စ၍) အကျယ်ကို ကြည့်ရှုမှတ်သားရ၏။

သစ္စက၏ ဝါသနာအာဂိယအကျိုး

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤသစ္စကပရိမိဇ်အား စုဠသစ္စကသုတ်၊ မဟာသစ္စကသုတ် ဤနှစ်သုတ်တို့ကို ဟောကြားတော်မူအပ်၏။ စုဠသစ္စကသုတ်ကား တဘာဏဝါရရှိ၏။ (သံဂါယနာတင်သော အခါ တကြိမ်ရှုတ်စာရှိ၏)။ မဟာသစ္စကသုတ်ကား တဘာဏ- ဝါရခွဲရှိ၏။ (သံဂါယနာတင်သောအခါ တကြိမ်ခွဲရှုတ်စာရှိ၏)။ ဤသို့လျှင် နှစ်ဘာဏဝါရခွဲရှိသည့် များလှစွာသော တရားတို့ကို ကြားနာ၍လည်း ဤသစ္စကသည် မဂ်ဖိုလ်သို့လည်း မရောက်၊ ရဟန်းလည်းမပြု၊ (အယုတ်သဖြင့်) သရဏာကိုတို့ခွဲသော်မှလည်း

မတည်ချေ။ ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် မြတ်စွာဘုရားသည် ဤသစ္စက ပရိဗိုဇ်အား အဘယ်ကြောင့် ဤမျှများပြားသော တရားတို့ကို ဟောကြားတော်မူပါသနည်းဟူ၍ မေးဖွယ်ရှိ၏။

အဖြေကား...နောင်အနာဂတ်ကာလ၌ တရားအထုံဝါသနာ ရပါစိမ့်သောငှါ ဟောကြားတော်မူသည်။ (ဤကား အဖြေ အကျဉ်းတည်း)။ အကျယ်အဖြေကား... မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “ဤသစ္စကပရိဗိုဇ်မှာ ယခု ငါဘုရားလက်ထက်၌ မဂ်ဖိုလ်ရနိုင် လောက်သည့် ဥပနိဿယည်း ပစ္စည်းအကြောင်း မရှိချေ။ အထူး အားဖြင့် ငါဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်ပြီးနောက် နှစ်ပေါင်း (၂၀၀) နှစ်ရာ ကျော်လွန်သောအခါ၌ သီဟိုဠ်ကျွန်းဝယ် သာသနာ တည်ထွန်းလိမ့်မည်။ ထိုအခါ ဤသစ္စကပရိဗိုဇ်သည် သီဟိုဠ်ကျွန်း ဝယ် အမတ်မျိုး၌ဖြစ်၍ အရွယ်ရောက်လတ်သော် ရဟန်းပြုပြီးလျှင် ပိဋကသုံးပုံတို့ကို သင်ကြားတတ်မြောက်၍ ဝိပဿနာတရား ပွားများပြီးလျှင် ပဋိသန္တိဒါဉာဏ်လေးပါးတို့နှင့်တကွ အရဟတ္တ- ဖိုလ်သို့ရောက်၍ ကာဠုဗုဒ္ဓရက္ခိတ အမည်ရှိသော ရဟန္တာမထေရ် မြတ်ကြီး ဖြစ်လိမ့်မည်” ဟူ၍ အနာဂတ်သဉာဏ်တော်ဖြင့် သိမြင် တော်မူလေသည်။ ဤအနာဂတ်အကြောင်းကို မြင်တော်မူ၍ နောက်အခါ၌ တရားအထုံဝါသနာ ရပါစိမ့်သောငှါ မြတ်စွာ ဘုရားသည် သစ္စကပရိဗိုဇ်အား နှစ်ဘာဏဝါရဲ့စာ ကျယ်ဝန်း စွာသောတရားကို ဟောကြားတော်မူလေသည်။

သစ္စကပရိဗိုဇ်သည်လည်း သီဟိုဠ်ကျွန်း၌ သာသနာနေဝန်း တည်ထွန်းလတ်သောအခါ နတ်ပြည်မှ စုတေခဲ့၍ ဒက္ခိဏာဂိရိ ကျောင်းတိုက်ကြီး၏ ဂေါစရဂံရွာဝယ် အမတ်မျိုး၌ဖြစ်၍ ရှင်ရဟန်းပြုနိုင်လောက်သောအရွယ်၌ ရှင်ရဟန်းပြုပြီးလျှင် ပိဋက သုံးပုံတည်းဟူသော ဘုရားစကားကို သင်ကြားတတ်မြောက်ပြီး၍ ဂိုဏ်းဦးစီးပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်ကာ များစွာသော တပည့် ရဟန်း အပေါင်းခြံရံလျက် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာတော်ကို ဖူးမြော်ကန်တော့ရန် စွမ်းရောက်လေ၏။

ထိုအခါ ထိုကာဠုပုဒ္ဓရက္ခိတ ဂိုဏ်းဆရာမထေရ်၏ ဥပဇ္ဈာယ် ဆရာတော်သည် မိမိ၏ သဒ္ဓိဝိဟာရိကတပည့်ကို အပြစ်တင်ဆိုအံ့ ဟု ကြံစည်တော်မူကာ ဝိဇ္ဇကသုံးပုံတည်းဟူသော ဘုရားစကား ကို သင်ကြားတတ်မြောက်ပြီး လာရောက်သူ ထိုကာဠုပုဒ္ဓရက္ခိတ ဂိုဏ်းဆရာမထေရ် (မိမိ၏ သဒ္ဓိဝိဟာရိကတပည့်) နှင့် မျက်နှာ ချင်းဆိုင်၍ စကားပြောဆိုမှုကိုမျှ မပြုပဲနေတော်မူလေသည်။

ကာဠုပုဒ္ဓရက္ခိတ မထေရ်သည် မိုးသောက်အခါ၌ ထ၍ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ မဟာထေရ်မြတ်၏အထံသို့ သွားရောက်၍ “အရှင် တို့ဘုရား... အရှင်ဘုရားတို့သည် ကျမ်းဂန်သင်ကြားမှု ပြုပြီးလျှင် အရှင်တို့ထံမှောက် တပည့်တော်လာရောက်သည်ကို မျက်နှာချမ်း ဆိုင်၍ စကားပြောဆိုမှုကိုမျှ ပြုတော်မမူကြကုန်၊ တပည့်တော်မှာ အဘယ်သို့သောအပြစ် ရှိပါသနည်း” ဟူ၍ မေးမြန်းလေ၏။ ထို အခါ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ မဟာထေရ်မြတ်သည် “ဗုဒ္ဓရက္ခိတ... သင် သည် နိကာယ်ငါးရပ် ဝိဇ္ဇကသုံးပုံတည်း ဟူသော ဘုရားစကား တော်ကို သင်ကြားတတ်မြောက်ရုံမျှဖြင့် ‘ငါ့မှာ ရဟန်းကိစ္စအထွတ် အထိပ်သို့ ရောက်ပြီ’ ဟု အမှတ်ပြုသလော” ဟူ၍ မေးမြန်းတော်မူ လေသည်။ “အရှင်ဘုရား... ထိုသို့ဖြစ်လျှင် တပည့်တော်သည် အဘယ်အမှု ပြုရပါမည်နည်း” ဟု ဗုဒ္ဓရက္ခိတ (= သဒ္ဓိဝိဟာရိက) တပည့်က မေးလတ်သည်တွင် ဥပဇ္ဈာယ် မဟာထေရ်မြတ်သည် “သင်သည် ဂဏပလိဗောဓကို ဖြတ်တောက်ပြီးလျှင် ကြွင်းကျန် သောကိလေသာစု အကျယ်ချဲ့မှုကိုလည်း ပယ်ဖျောက်၍ စေတီယ တောင်ကျောင်းသို့ သွားရောက်၍ ရဟန်းတရားကို အားထုတ် လော့” ဟူ၍ မိန့်ဆိုတော်မူလေ၏။

ကာဠုပုဒ္ဓရက္ခိတ မထေရ်သည် ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ မဟာထေရ် မြတ်၏ အဆုံးအမ၌ တည်၍ ရဟန်းတရား ပွားများကြီးကုတ် အားထုတ်သဖြင့် ပဋိသန္တိဒါပတ္တရဟန္တာဖြစ်၍ မင်းအမူဇော်ခံ ဘုန်းကံကြီးမား ထင်ရှားသော ပုဂ္ဂိုလ်တပါးဖြစ်၍ များစွာသော ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံလျက် စေတီယတောင်ကျောင်း၌ပင် နေထိုင် သီတင်းသုံးတော်မူလေ၏။

ထိသမင်းကြီး တရားနာယူခြင်း အကြောင်း

ထိုအခါ၌ တိဿမင်းကြီးသည် ဥပုသ် စောင့်သုံးမှု ပြုလျက် စေတီယတောင် ရာဇ-အမည်ရှိသော လိုဏ်ဂူ၌ နေဆဲ ဖြစ်၏။ မင်းကြီးသည် ကာဠုဗုဒ္ဓရက္ခိတမထေရ်၏ အလုပ်အကျွေးဖြစ်သော ရဟန်းအား “အရှင်ဘုရား…… တပည့်တော်၏ အရှင်ကာဠုဗုဒ္ဓ-ရက္ခိတမထေရ်သူမြတ် ပြဿနာကို ဖြေကြားလျှင်ဖြစ်စေ၊ တရားကို ဟောကြားလျှင်ဖြစ်စေ ထိုအခါ တပည့်တော်အား အသိပေးကြ ပါကုန်” ဟူ၍ မှာကြားထားလေသည်။ ကာဠုဗုဒ္ဓရက္ခိတမထေရ် သည်လည်း တရားပွဲကျင်းပမည့်နေ့တနေ့၌ များစွာသောရဟန်း အပေါင်းမြီရံလျက် “ကဏ္ဍက”မည်သော စေတီယင်ပြင်သို့ တက် ရောက်ကာ စေတီတော်ကို ရှိခိုးပြီးလျှင် တခုသော တည်နက်ပင် အရင်း၌ ရပ်တည်နေတော်မူ၏။

ထိုအခါ ကာဠုဗုဒ္ဓရက္ခိတမထေရ်ကို ပိဏ္ဏပါတ်စုတင်ဆောင် မထေရ်တပါးက (အင်္ဂုတ္တရနိကာယ် စတုတ္ထနိပါတ်လာ) ကာဠု-ကာရာမသုတ်၌ ပြဿနာကို မေးမြန်းလေ၏။ ထိုအခါ ကာဠု-ဗုဒ္ဓရက္ခိတမထေရ်သည် ပိဏ္ဏပါတ်စုတင်ဆောင် မထေရ်ကို “ငါ့ရှင်……ယနေ့ကား တရားနာရာနေ့ (= တရားပွဲကျင်းပရမည့် နေ့) မဟုတ်လော”ဟု မေးတော်မူလျှင် ပိဏ္ဏပါတ်စုတင်ဆောင် မထေရ်က ဟုတ်မှန်ကြောင်း ပြန်ကြားပြောဆိုလေ၏။ ထိုအခါ ကာဠုဗုဒ္ဓရက္ခိတမထေရ်သည် “ငါ့ရှင်တို့……ထိုသို့ ဖြစ်လျှင် အင်းပျဉ်ငယ် = တရားဟောပလ္လင်ကို ဆောင်ယူခဲ့ကြကုန်လော့၊ ဤနေရာ၌ပင် နေထိုင်လျက် တရားနာမှု ပြုကြကုန်စို့ = တရားပွဲ သဘင် ဆင်ယင်ကျင်းပကြစို့” ဟူ၍ ပြောကြားမိန့်ဆိုလေသည်။ ထိုအခါ ကာဠုဗုဒ္ဓရက္ခိတမထေရ်မြတ်အား တည်နက်ပင်အရင်း၌ ပင် ဓမ္မာသနပလ္လင်ကို ခင်း၍ ပေးကြလေကုန်၏။

ကာဠုဗုဒ္ဓရက္ခိတမထေရ်သည် ရှေ့ပိုင်း တရား နိဒါန်း ဝါထာ ထို့ကို ရွတ်ဆိုပြီးလျှင် စတုတ္ထနိပါတ် အင်္ဂုတ္တိရိ ပါဠိတော်၌ လာသော ကာဠုကာရာမသုတ္တန်ကို စတင်၍ တရားဟောတော် မူလေ၏။ မထေရ်၏ အလုပ်အကျွေး ဖြစ်သော ရဟန်းငယ်သည်

ရတနာ] ဘုရားရှင်ဂုဏ်တော်များ အသင်္ချေဖြစ်ကြောင်း ၄၇၇

လည်း မင်းကြီးမှာထားချက်အတိုင်း မင်းကြီးအား အသိပေး
စေလေ၏။

တိဿမင်းကြီးသည် ရွှေပိုင်း တရားနိဒါန်း ဂါထာများကို ရွတ်ဆို၍မပြီးမီပင် တရားပွဲကျင်းပရာအရပ်သို့ ရောက်လာလေ၏။ ရောက်လာပြီးနောက် မထင်ရှားသော သူတယောက်၏ အသွင်ဖြင့်ပင် ပရိသတ် အစွန်အဖျား၌ တည်နေ၍ ညဉ့်သုံးယံပတ်လုံး ရပ်လျက်ပင် တရားကို နာယူ၍ ကာဠုဗုဒ္ဓရက္ခိတ မထေရ်မြတ် တရားသိမ်းသောအခါ ကောင်းချီးနုမော် သာဓု ခေါ်လေ၏။ ကာဠုဗုဒ္ဓရက္ခိတမထေရ်သည် မင်းကြီးမှန်းသိ၍ “အဘယ်အချိန်က လာရောက်သနည်း မင်းကြီး……”ဟူ၍ မေးလေ၏။ “ရွှေပိုင်း တရား နိဒါန်းဂါထာတို့ကို ရွတ်ဆိုတော်မူစကပင် ရောက်လာပါကုန်သည် အရှင်ဘုရား……”ဟူ၍ မင်းကြီးက လျှောက်ဆိုလေလျှင် “မြတ်သောမင်းကြီး……သင်မင်းကြီးသည်ပြုနိုင်ခဲ့သည်ကို ပြုအပ်စွာ တကား”ဟူ၍ ကာဠုဗုဒ္ဓရက္ခိတ မထေရ်မြတ်က မိန့်တော်မူသော အခါ တိဿမင်းကြီးသည် “အရှင်ဘုရား……ဤ (တညဉ့်လုံးရပ်၍ တရားနာခြင်း) အမှုသည် ပြုနိုင်ခဲ့သောအမှု မဟုတ်ပါ။ စင်စစ် သော်ကား အရှင်သူမြတ် တရားစ၍ ဟောကြားသည်မှ အစ ပြုကာ တပည့်တော်မှာ တပုဒ် တပဒမျှလောက်၌ သော်လည်း အာရုံတပါးသို့ စိတ်လွင့်ပါးခြင်းမရှိခဲ့ပါ။ အကယ်၍ ရှိခဲ့ငြားအံ့၊ တပည့်တော်မှာ ဤ သီဟိုဠ် ကျွန်းဝယ် နှင်တံ တထောက် တို့လောက်ရုံမျှသော အရပ်၌လည်း အစိုးရခြင်း မည်သည် မဖြစ် ရပါစေသား”ဟူ၍ ကျိန်စာဆိုမှုကို ရဲရဲတောက် ပြုလေသည်။

ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်များ အသင်္ချေယုဖြစ်ကြောင်း

ထိုကာဠုကာရာမသုတ်၌ကား မြတ်စွာဘုရား၏ဂုဏ်တော်များကို ဟောကြားပြသအပ်ကုန်၏။ ထိုကြောင့် တိဿမင်းကြီးသည် ကာဠုဗုဒ္ဓရက္ခိတမထေရ်ကို “အရှင်ဘုရား……မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော်တို့သည် ဤမျှသာလျှင် ရှိပါကုန်သလော၊ သို့မဟုတ် အခြား တပါးသော မြတ်စွာဘုရား၏ ဂုဏ်တော်များလည်း ရှိပါကုန်သေးသလော”ဟူ၍ မေးလျှောက်လေ၏။ “မြတ်သောမင်းကြီး……

ငါယခု ထုတ်ဖော် ဟောကြားအပ်သော ဘုရားဂုဏ်တော်များ ထက် မဟောကြားရသေးသောဂုဏ်တော်များကသာ မနှိုင်းယှဉ် နိုင်လောက်အောင် များလှပေ၏” ဟူ၍ ကာဠုဗုဒ္ဓရက္ခိတမထေရ် က ဖြေဆိုတော်မူလေသည်။

ထိုအခါ မင်းကြီးက “အရှင်ဘုရား... ဥပမာကို ပြုတော်မူပါ” ဟူ၍ လျှောက်ထားလေသော် ကာဠုဗုဒ္ဓရက္ခိတမထေရ်မြတ်သည် “မြတ်သောမင်းကြီး... မင်းသုံးပယ်တထောင်ခန့် ကျယ်ပြန့်သော သလေးစပါးခင်းကြီး၌ သလေးစပါးနံ့တခုမှာပါရှိသော သလေးစပါးစေ့များထက် ကြွင်းကျန်ကြသည့် သလေးစပါးစေ့တို့ကသာ များကုန်သကဲ့သို့ ဤအတူ ငါယခု ထုတ်ဖော်ဟောကြားအပ်သော ဘုရားဂုဏ်တော်များကား (သလေးနံ့တခု၌ပါရှိသည့် စပါးစေ့ များပမာ) အနည်းငယ်မျှသာ ဖြစ်ကုန်၏။ ကြွင်းကျန်သော ဂုဏ်တော်များကသာ (ကြွင်းကျန်သော သလေးခင်းတခုလုံး၌ ရှိသည့် သလေးစပါးစေ့များပမာ) များလှစွာကုန်၏” ဟူ၍ မိန့်ဆို တော်မူလေ၏။ (၁)

တဖန်ထပ်၍ တိဿမင်းကြီးက “အရှင်ဘုရား... အရှင်တို့ သည် ထိုမှတပါး အခြားဥပမာတခုကိုလည်း ပြုတော်မူကြပါဦး” ဟူ၍ လျှောက်ထားပြန်လေသော် ကာဠုဗုဒ္ဓရက္ခိတမထေရ်မြတ် သည် “မြတ်သောမင်းကြီး... ရေအယဉ် တသွင်သွင်စီးဆင်း ပြည့်လျှံလျက်ရှိသော ဂင်္ဂါမြစ်ကြီးအတွင်း၌ အပ်နဖားပေါက်ကို ရေအယဉ်နှင့် တည့်တည့်ချစိုက်ထားလျှင် အပ်နဖားတွင်းဖြင့် စီးဆင်း၍သွားသောရေကား အနည်းငယ်သာဖြစ်၍ ကြွင်းကျန် သော ရေအယဉ်ကသာ များပြားလှသကဲ့သို့ ဤအတူပင် ငါယခု ထုတ်ဖော် ဟော ကြား အပ် သော ဘု ရား ဂုဏ် တော် များ ကား (အပ်နဖားတွင်းမှ စီးသွားသော ရေပမာ) အနည်းငယ်မျှသာ ဖြစ်ကုန်၏။ ကြွင်းကျန်သော ဂုဏ်တော်များကသာ (ကြွင်းကျန် သည့် ဂင်္ဂါမြစ်ကြီးတခုလုံး၌ စီးဆင်းသွားသည့် ရေများပမာ) များလှစွာကုန်၏” ဟူ၍ မိန့်ဆိုတော်မူလေ၏။ (၂)

ရတနာ] ဘုရားရှင်ဂုဏ်တော်များ အသင်္ချေဖြစ်ကြောင်း ၄၇၉

ထိုနောက်တဖန် မင်းကြီးက “အရှင်ဘုရား... အခြားဥပမာ တခုကိုလည်း ပြုတော်မူကြပါဦး” ဟူ၍ လျှောက်ထားပြန်လေသော် ကာဠုဗုဒ္ဓ ရက္ခိတမထေရ်မြတ်သည် “မြတ်သောမင်းကြီး... ဤလောက၌ မိုးစာငှက် (တနည်း ပျံလွှားငှက်) ခေါ်သော ငှက်ကလေးများသည် ကောင်းကင်၌ မြူးထူးပျော်ပါး ပျံသွားသည့်လည်ကြပေသည်။ ထိုငှက်မျိုးကား အလွန်သေးငယ်လှ၏။ အသို့နည်း ထိုငှက်ကလေး၏ ကောင်းကင်၌ အတောင်ဖြန့်ရာ အရပ်က များသလော။ ကြွင်းကျန်သော ကောင်းကင်အရပ်က နည်းပါးသလော မင်းကြီး...” ဟူ၍ မေးတော်မူလေ၏။

မင်းကြီးက “အရှင်ဘုရား... အရှင်တို့သည် ဘယ်နှယ်ပြောလိုက်ကြသနည်း။ ထိုငှက်ငယ်၏ အတောင်ဖြန့်ရာ ကောင်းကင်အရပ်ကား မပြောပလောက် နည်းလှစွာ၏။ ကြွင်းကျန်သော ကောင်းကင်အရပ်ကသာ များလှစွာ၏” ဟူ၍ လျှောက်ဆိုလေသော် ကာဠုဗုဒ္ဓရက္ခိတမထေရ်မြတ်သည် “မြတ်သောမင်းကြီး... ဤအတူပင် ငါယခု ထုတ်ဖော်ဟောကြားအပ်သော ဘုရားဂုဏ်တော်များကား (မိုးစာငှက် တနည်း ပျံလွှားငှက်ကလေး အတောင်ဖြန့်ရာ ကောင်းကင်ပမာ) အနည်းငယ်မျှသာဖြစ်ကုန်၏။ ကြွင်းကျန်သော ဂုဏ်တော်များကသာ (ကြွင်းကျန်သည့် ကောင်းကင်ကြီးပမာ) များလှစွာကုန်၏” ဟူ၍ ‘မိန့်ဆိုတော်မူလေ၏။ (၃)

ထိုအခါ တိဿမင်းကြီးသည် “အရှင်ဘုရား... အရှင်ဘုရားတို့သည် အဆုံး အပိုင်း အခြားမရှိသော ဘုရားဂုဏ်တော်တို့ကို အဆုံး အပိုင်း အခြားမရှိသော ကောင်းကင်ကြီးဖြင့် နှိုင်းယှဉ်အပ်ကုန်ရကား ကောင်းစွာဟောကြားအပ်ပါပေ၏။ ဘာပည့်တော်တို့သည် အရှင်မြတ်အား ကြည်ညိုလှပါကုန်၏။ သို့သော်လည်း အရှင်တို့နှင့် သင့်လျော်လျောက်ပတ်အောင် ပူဇော်မှုကို ပြုခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ကြပါကုန်။ ဤသီဟိုဠ်ကျွန်း၌ ယူဇနာသုံးရာအဝန်းရှိသော မင်းအဖြစ်ကို အရှင်မြတ်အား အကျွန်ုပ်တို့သည် လှူဒါန်းပါကုန်၏။ ဤ အလှူဝတ္ထုသည်ကား အကျွန်ုပ်၏ ဆင်းရဲသားလက်ဆောင်

ဖြစ်ပါသည်ဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်ထားလေ၏။ ။ (ဤ၌ တိဿ မင်းကြီး၏ မင်းအဖြစ် = မင်းစည်းစိမ်ကား ပဒေသရာဇမင်း အဖြစ် = မင်းစည်းစိမ်ဖြစ်လေသည်၊ အရှင် ကာဠုဗုဒ္ဓ ရက္ခိတ မထေရ်မြတ် ဟောကြားအပ်သော ဘုရားဂုဏ်တော်တို့နှင့် စပ်သည့် တရားစကားကား အဖိုးမပြတ်နိုင်အောင် ထိုက်တန်လှလေသည်၊ ထို့ကြောင့် မင်းကြီးသည် မိမိ၏ မင်းအဖြစ် = မင်းစည်းစိမ်ကို “ဆင်းရဲသားလက်ဆောင် ဖြစ်ပါသည်ဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်ထားလေသည်။)

ကာဠုဗုဒ္ဓ ရက္ခိတ မထေရ်မြတ် သည် လည်း “မြတ်သောမင်းကြီး... သင်မင်းကြီးသည် မိမိ၏ သဒ္ဓါကြည်ညိုသော အပြုအမူကို ပြုအပ်ခဲ့လေပြီ၊ ငါတို့သည်ကား ငါတို့အား သင်မင်းကြီးလှူဒါန်းအပ်သည့် မင်းအဖြစ် = မင်းစည်းစိမ်ကို သင်မင်းကြီးတို့အား သာလျှင် တဖန်ပြန်၍ ပေးပါကုန်၏၊ တရားနှင့်အညီ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းပြုလုပ်ပါလော့” ဟူ၍ မိန့်တော်မူကာ မင်းစည်းစိမ်ကို တိဿမင်းကြီးအားပင် တဖန်ပြန်၍ ပေးအပ်တော်မူလေ၏။

(ဓမ္မပဒေသ။ ။ဤ ကာဠုဗုဒ္ဓရက္ခိတဂဟန္တာ မထေရ်မြတ်၏ ကျင့်ထုံးကို နှလုံးမူသောအားဖြင့် ရဟန်းတော်အရှင်မြတ်များအား တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းပြုလုပ်သောသူတို့က တရားနှင့်စပ်၍ သဒ္ဓါတရားကြီးမားလှသဖြင့် ရဟန်းတော်များနှင့် မသင့်လျော်သော လူ့အသုံးအဆောင် မင်းအသုံးအဆောင် မင်းစည်းစိမ်များကို လှူဒါန်းခဲ့သော် ထိုအလှူဝတ္ထုများကို အလှူရှင်ဒါယကာ မင်းများအားသာလျှင်တဖန် ပြန်၍ ပေးအပ်ဆောင်နှင်းရာ၏။

မှာအားချက်။ ။ဤ ပဉ္စမဝါကပ်ဆိုင်တော်မူသောအခင်း၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ နှစ်ကြိမ်မြောက် ကြွရောက်တော်မူ၍ စူဠေဒရမဟောဒရ နဂါးမင်း တူအရိုးတို့အား တရားဟောတော်မူကြောင်း ရေးသားရန်ဖြစ်သော်လည်း သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ မြတ်စွာဘုရားသုံးကြိမ် (၃-ခေါက်) ကြွရောက်တော်မူကြောင်းကို တပေါင်းတရတည်း ဖော်ပြလိုသဖြင့် ဤ ၌ မရေးသားသေးပဲ အဋ္ဌမဝါကပ်တော်မူသော အခင်းသို့ ရောက်မှ အကြောင်းအရာသုံးရပ်ကို ပေါင်း၍ ပြဆိုပေအံ့။)

ဤတွင် အခဏ်း ၂၃-ပြီး၏။

အခန်း-၂၄

မြတ်စွာဘုရားရှင် ခြောက်ခုမြောက် ဝါကို
မကုဋ္ဌတောင်၌ ဝါဆိုတော်မူခြင်း

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် (ဆိုအပ် ခဲ့ပြီးသော အတိုင်း) ငါးခု
မြောက် (=ပဉ္စမ) ဝါကို ဝေသာလီပြည် မဟာဝုန်တော၌
ဝါကပ်ဆိုတော်မူ၍ ထိုဝါတွင်းဝယ် ကျွတ်ထိုက်သသူ နတ်လူမြဟ္တာ
သတ္တဝါတို့အား တရားရေးအေး အမြိုက်ဆေးကို တိုက်ကျွေးတော်
မူ၍ ထိုပဉ္စမဝါ ကျွတ်သောအခါ သတ္တလောကကို ချီးမြှောက်ရန်
အလို့ငှါ သာဝတ္ထိ၊ ရာဇဂြိုဟ်အစရှိသော ထိုထို မြို့ရွာအရပ်တို့သို့
ခရီးဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူ၍ တရားရေးအေး အမြိုက်ဆေးကို
တိုက်ကျွေးတော်မူလေသည်။

ဒေသစာရီ နှစ်မျိုး

မြတ်စွာဘုရား၏ ခရီးဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူခြင်း
သည် (၁)တုရိတစာရိကာ = အဆောတလျှင် ကြွချီတော်
မူခြင်း၊ (၂)အတုရိတစာရိကာ = မြို့စဉ်ရွာစဉ်အတိုင်း နေ
စဉ်မှန်မှန် တယူဇနာ နှစ်ယူဇနာစသည်ဖြင့် ခရီးဒေသ
စာရီ ကြွချီတော်မူခြင်း ဟူ၍ နှစ်ပါးရှိ၏။

ထိုတွင် ခရီးယူဇနာ ဝေးကွာသော အရပ်၌သော်
လည်း ချေချွတ်ထိုက်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို မြင်တော်မူလျှင်
ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ချေချွတ်ရန် အဆောတလျှင် ခရီးယာယီ
ကြွချီတော်မူခြင်းမျိုးကို “တုရိတစာရိကာ” ဟူ၍ ခေါ်သည်။
ထိုတုရိတစာရိကာ ခေါ်သော ဒေသစာရီ ကြွချီတော်
မူခြင်းကို အရှင်မဟာကဿပကို ခရီးကြိုကြွရောက်တော်
မူခြင်း စသောအရာ၌ သိမှတ်အပ်၏။ မှန်၏— မြတ်စွာ
ဘုရားသည် မဟာကဿပမထေရ်ကို ခရီးကြိုကြွရောက်
တော်မူသောအခါ တမုဟုတ်အတွင်းမှာပင် သုံးဂါဝုတ်
ဝေးကွာသော ခရီးသို့ ကြွရောက်စောင့်ကြိုတော်မူလေ
သည်။ အာဠဝက ဘီလူးကို ချေချွတ်တော်မူရန်အတွက်

*မဟာပုစ္ဆဝင် ၃-၃၁။

ယူဇနာသုံးဆယ်ဝေးကွာသော ခရီးကို တမုဟုတ် အတွင်း မှာပင် အရောက်ကြွသွားတော်မူလေသည်။ အင်္ဂုလိမာလ ခိုးသားကို ချေချွတ်ရန်အတွက်လည်း ၎င်းနည်းပင်။ ပတ္တု- သာတိမင်း(ရဟန်းပြု၍လာသည်) ကို ချေချွတ်ရန် အတွက် ကား လေးဆယ့်ငါးယူဇနာ ဝေးကွာသောခရီးကို တမု ဟုတ်အတွင်းမှာပင် အရောက်ကြွသွားတော်မူလေသည်။ မဟာကပ္ပိနမင်းကို ချေချွတ်တော်မူရန် ယူဇနာ တရာ နှစ်ဆယ် ဝေးကွာသောခရီးကို တမုဟုတ် အတွင်းမှာပင် အရောက်ကြွသွားတော်မူလေသည်။ ဓနိယ နွားသူဌေး ဇနီးမောင်နှံတို့ကို ချေချွတ်ရန် အတွက်ကား ယူဇနာ ခုနစ်ရာ ဝေးကွာသော ခရီးကို တမုဟုတ် အတွင်း အရောက်ကြွသွားတော်မူလေသည်။ ဤသို့ အစရှိသော အဆောတလျင် ခရီးဒေသစာရီ ကြူချီတော်မူခြင်းမျိုးကို တုရိတစာရိကာ ဟူ၍ ခေါ်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုထိုမြို့ရွာ၌ ဝါကပ်ဆိုတော်မူ၍ ဝါကျွတ်သောအခါ ဝါကပ်ဆိုရာ ထိုထိုမြို့ရွာမှ ထွက်တော် မူ၍ ရွာနိဂုံးအစဉ်အတိုင်း တနေ့လျှင် တယူဇနာ နှစ်ယူ ဇနာ ကြွတော်မူကာ ထိုထိုရွာနိဂုံးတို့၌ ဆွမ်းခံလှည့်လည် တော် မူခြင်း၊ တရားဟောခြင်းဖြင့် လူ အပေါင်းကို ချီးမြှောက်တော် မူလေသည်။ ထိုသို့ ချီးမြှောက် ကြွသွား တော်မူခြင်းကို အတုရိတစာရိကာ ဟူ၍ ခေါ်၏။

ခရီး အဝန်း သုံးမျိုး

ဤအတုရိတ ဒေသစာရီကို ကြူချီတော်မူသော မြတ်စွာ ဘုရားသည်... (၁) မဟာမဏ္ဍလ = အကျယ်ဝန်းဆုံး သော ခရီးအဝန်း၊ (၂) မဇ္ဈမဏ္ဍလ = အလယ်အလတ် ဖြစ်သော ခရီးအဝန်း၊ (၃) အန္တောမဏ္ဍလ = အငယ်ဆုံး အနည်းဆုံးသော ခရီးအဝန်း၊ ဤခရီးအဝန်း သုံးမျိုးတို့ အနက် တပါးပါးသော ခရီးအဝန်း၌ ကြူချီတော်မူလေ သည်။

ထိုခရီးအဝန်း သုံးမျိုးတို့တွင် (၁) မဟာမဏ္ဍလ ခရီးအဝန်းသည် ယူဇနာ (၉၀၀) ကိုးရာရှိ၏၊ (၂) မဇ္ဈိမမဏ္ဍလ ခရီးအဝန်းသည် ယူဇနာ (၆၀၀) ခြောက်ရာရှိ၏၊ (၃) အန္တောမဏ္ဍလ ခရီးအဝန်းသည် ယူဇနာ (၃၀၀) သုံးရာရှိ၏။

(၁) ထင်ရှားစေဦးအံ့... မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုထိုမြို့ရွာ၌ ဝါကပ်ဆိုတော်မူ၍ ဝါကျွတ်သောအခါ ထိုဝါဆိုရာမြို့ရွာ၌ ကျွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါတို့အတွက် စောင့်ဆိုင်းရန် အကြောင်းထူးမရှိလျှင် သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့၌ ပဝါရဏာပြုပြီးနောက် လပြည့်ကျော်တရက်နေ့၌ များစွာသော ရဟန်းအပေါင်းခြံရံလျက် ခရီးဒေသစာရီ တနေ့လျှင် တယူဇနာ နှစ်ယူဇနာ ကြူချီတော်မူလေသည်။ နောက်နှစ် ဝါဆိုလပြည့်တိုင်အောင် ဒေသစာရီ ကြူချီတော်မူခြင်းဖြစ်၍ လပေါင်း (၉) ကိုးလကြာသည်။

ထိုသို့ ခရီးဒေသစာရီ ကြူချီတော်မူသောအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင် ရောက်တော်မူရာ မြို့ရွာနိဂုံးကို အလယ်ဗဟိုထား၍ ရွှေနောက်ဝဲယာ ထက်ဝန်းကျင် လေးမျက်နှာမှ ယူဇနာ တရာတိုင်တိုင် တခဲနက် အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် ဖြစ်လျက်ရှိ၏။ အလျင်လက်ဦး ရောက်လာသော ပုဂ္ဂိုလ်များသာလျှင် မြတ်စွာဘုရားကို ပင့်ဖိတ်နိုင်ခွင့် ရကုန်၏။ ကျန်သော အဝန်းနှစ်ပါး၌ ပူဇော်သက္ကာရသည် ဤမဟာမဏ္ဍလ အဝန်း၌ သက်ရောက်လေသည်။ ထိုမဟာမဏ္ဍလ ခရီးအဝန်း၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုထိုရွာနိဂုံးတို့၌ တရက်နှစ်ရက် နေထိုင်မှုကာ လူများအပေါင်းကို ဆွမ်းစသော အာမိသကို ခံယူတော်မူခြင်းဖြင့် ချီးမြှောက်တော်မူလျက် ၎င်း၊ ဘုရားဟောခြင်းဖြင့် ထိုလူအပေါင်း၏ ပိဝေဒနာသိတကုသိုလ်တရားကို တိုးပွားစေလျက် ၎င်း ကိုးလကြာအချိန်ကာလဖြင့် ဒေသစာရီ ကြူချီမှုကို ပြီးဆုံးစေတော်မူ၏။

(= ကိုးလကြာအောင် ဒေသစာရီ ကြူချီတော်မူသည်ဟု ဆိုလိုသည်။)

ထို (၉) ကိုးလကြာကြသော ခရီးအဖြောင့်မှာ ယူဇနာ (၃၀၀) သုံးရာတိတိ ရှိလေသည်။ ပေါက်ရောက်လေသည်။ ထိုယူဇနာသုံးရာကို အလယ်ဗဟိုထား၍ လက်ဝဲမှ ယူဇနာသုံးရာ၊ လက်ျာမှ ယူဇနာသုံးရာအတွင်းရှိ လူများ အပေါင်းသည် မြတ်စွာဘုရားအား ဆွမ်းစသော အာမိသကို လှူဒါန်းခြင်း၊ မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားအပ်သည့် တရားကို နာကြားခြင်း ကောင်းမှုကို ပြုလုပ်ကြရသဖြင့် ထိုလက်ဝဲမှ ယူဇနာသုံးရာ၊ လက်ျာမှ ယူဇနာသုံးရာ ခရီးအရပ်သို့လည်း ဒေသစာရီ ကြူချီတော်မူပြီးသား ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် “(၁) မဟာမဏ္ဍလခရီးအဝန်းသည် ယူဇနာ(၉၀၀) ကိုးရာရှိ၏” ဟူ၍ ရှေး၌ဆိုအပ်လေသည်။

(၂) ဝါကင်ဆိုတော်မူရာ ဝါတွင်းကာလ၌ ရဟန်းတော်တို့၏ သမထနှင့်ပိပဿနာ = သမာဓိနှင့်ပညာတို့ အကယ်၍ မရင့်ကျက်ကြသေးလျှင် သီတင်းကျွတ်လပြည့်နေ့၌ ပဝါရဏာဖြူတော်မမူသေးပဲ ပဝါရဏာကို တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့တိုင် ငင်တော်မူ၍ ထိုတန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့ကျမှ ပဝါရဏာပြုပြီးလျှင် ထိုလပြည့်ကျော်(၁) ထရက်နေ့၌ ရဟန်းအပေါင်းခြံရံလျက် ခရီးဒေသစာရီ ထွက်တော်မူကာ မဇ္ဈိမမဏ္ဍလခရီးအဝန်း၌ သက်တော်မူ၏။ အခြားတပါးသော အကြောင်းကြောင့်လည်း မဇ္ဈိမမဏ္ဍလခရီး အဝန်း၌ ဒေသစာရီ ကြူချီတော်မူလိုသော မြတ်စွာဘုရားသည် ဝါဆိုတော်မူရာ ထိုထို ရွာနိဂုံးတို့၌ (တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့တိုင်အောင်) လေးလပတ်လုံး နေတော်မူပြီးမှသာ ခရီးယာယီ ထွက်၍ ကြိုမြန်းတော်မူလေသည်။ ဆိုအပ်ပြီးသောအတိုင်း ကျန်ခရီး အဝန်းနှစ်ပါး၌ဖြစ်သော ပူဇော်အဏ္ဍာရသည် မဇ္ဈိမမဏ္ဍလခရီးအဝန်း၌ သက်လေသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ရှေးနည်းအတူ လောက(= လူအပေါင်း) ကို ချီးမြှောက်တော်မူလျက် ရှစ်လကြာ အချိန်ကာလဖြင့် ဒေသစာရီ ကြံချီမှုကို ပြီးဆုံးစေတော်မူ၏ (= ရှစ်လကြာအောင် ဒေသစာရီ ကြံချီတော်မူသည်ဟု ဆိုလိုသည်)။

ထိုသို့ ရှစ်လကြာ ကြသောခရီး အဖြေငွေမှာ ယူဇနာ (၂၀၀) နှစ်ရာတိတိ ရှိလေသည်။ ပေါက်ရောက်လေသည်။ ထိုယူဇနာနှစ်ရာကို အလယ်ဗဟိုထား၍ လက်ဝဲမှ ယူဇနာနှစ်ရာ၊ လက်ျာမှ ယူဇနာနှစ်ရာအတွင်းရှိ လူများအပေါင်းသည် အာဓိသကို လှူဒါန်းရခြင်း၊ တရားတော်ကို နာကြားရခြင်း ကောင်းမှုကို ပြုလုပ်ကြရသဖြင့် ထိုလက်ဝဲလက်ျာ ယူဇနာနှစ်ရာစီသောခရီးအရပ်သို့လည်း ဒေသစာရီ ကြံချီတော်မူပြီးသား ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် “(၂) မဇ္ဈိမမဏ္ဍလ ခရီးအဝန်းသည် ယူဇနာ (၆၀၀) ခြောက်ရာ ရှိ၏”ဟူ၍ ရှေး၌ ဆိုအပ်လေသည်။

(၃) မိုးလေးလပတ်လုံး (တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်နေ့တိုင်) မြတ်စွာဘုရားရှင် ဝါကင်သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူသော်လည်း ထိုထိုဝါကင်ဆိုရာ မြို့ရွာနိဂုံး၌ ချေချွတ်ရမည့် သတ္တဝါတို့ အကယ်၍ ဣန္ဒြေ မရင့်ကျက်သေးလျှင် ယင်း ဣန္ဒြေရင့်ကျက်ချိန်ကို စောင့်ဆိုင်းငံ့လင့်တော်မူကာ နောက်ထပ်ဆက်၍ (နတ်တော်လပြည့်တိုင်အောင်) တလသော်၎င်း၊ (ပြာသိုလပြည့်တိုင်အောင်) နှစ်လသော်၎င်း၊ (တပို့တွဲလပြည့်တိုင်အောင်) သုံးလသော်၎င်း၊ (တပေါင်းလပြည့်တိုင်အောင်) လေးလသော်၎င်း ထိုဝါကင်ဆိုရာ မြို့ရွာနိဂုံး၌ပင် နေတော်မူပြီးမှ များစွာသော ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံလျက် (အန္တေမဏ္ဍလခရီးအဝန်း၌) ခရီးယာယီ ထွက်ချီကြမြန်းတော်မူလေသည်။ ဆိုအပ်ပြီးသော အဘိုင်း ကျန်ခရီးအဝန်း နှစ်ပါး၌ဖြစ်သော ပူဇော်သက္ကာရသည် အန္တေမဏ္ဍလ ခရီးအဝန်း၌ သက်လေသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ရှေးနည်းအတူ လောက
 (=လူအပေါင်း)ကို ချီးမြှောက်တော်မူလျက် ခုနစ်လ
 (သို့မဟုတ်) ခြောက်လ (သို့မဟုတ်) ငါးလ (သို့မဟုတ်)
 လေးလကြာ အချိန်ကာလဖြင့် ဒေသစာရိ ကြွချီမှုကို ပြီးဆုံး
 စေတော်မူ၏ (=ခုနစ်လ (သို့မဟုတ်)ခြောက်လ, ငါးလ,
 လေးလကြာအောင် ဒေသစာရိ ကြွချီတော်မူသည်ဟု
 ဆိုလိုသည်)။

ထိုသို့ ခုနစ်လကြာ (သို့မဟုတ်) ခြောက်လ, ငါးလ,
 လေးလကြာကြသော ခရီးအဖြောင့်မှာ အချိန်ကာလ
 နည်းလှသဖြင့် ယူဇနာ ၁၀၀-ရှိလေသည်။ ရှေးနည်း
 အတူ လက်ဝဲလက်ျာ ယူဇနာတရာစီသော ခရီးအရပ်သို့
 လည်း ဒေသစာရိ ကြွချီတော်မူပြီးသား ဖြစ်လေသော
 ကြောင့် “(၃) အန္တောမဏ္ဍလ ခရီးအဝန်းသည် ယူဇနာ
 (၃၀၀) သုံးရာရှိ၏” ဟူ၍ ရှေး၌ ဆိုအပ်လေသည်။

ဤသို့လျှင် ဤအဝန်းသုံးပါးတို့အနက် တပါးပါး၌ ခရီး
 ဒေသစာရိ ကြွချီတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် သက်န်း၊
 ဆွမ်း၊ ကျောင်း၊ ဆေး (=ပစ္စည်းလေးပါး) တို့ကို ရဖို့ရန် ကြွချီ
 တော်မူသည်မဟုတ်။ စင်စစ်သော်ကား “ဆင်းရဲသောသူ၊
 မသိမလိမ္မာသောသူ၊ အိုမင်းသောသူ၊ မမာမကျန်းသော
 သူတို့သည် ငါဘုရားထံမှောက်သို့ လာရောက်ကြကာ
 ဘယ်အခါမှာမှ ဖူးမြော်နိုင်ကြမည်မဟုတ်။ ငါဘုရား
 ဒေသစာရိ ကြွချီလျှင်ကား ဖော်ပြရာပါ လူများအပေါင်း
 သည် မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးမြော်ခွင့် ရကြလိမ့်မည်။ ထိုလူများ
 အနက် အချို့လူများသည် ငါဘုရား၌ စိတ်ကို ကြည်လင်
 စေကြလိမ့်မည်။ အချို့ကား ပန်းနံ့သာ စသည်တို့ဖြင့် ပူဇော်
 ကြလိမ့်မည်။ အချို့ကား တယောက်မ-မျှသော ဆွမ်းကို
 လှူဒါန်းကြလိမ့်မည်။ အချို့ကား မိစ္ဆာအယူကို ပယ်ဖျောက်
 စွန့်ပစ်၍ သမ္မာဒိဋ္ဌိ အယူရှိသူတို့ ဖြစ်ကြလိမ့်မည်။ ထိုသို့
 ဖြစ်ခြင်းသည် ထိုလူများအဖို့ရာ ကာလရှည်ကြာ စီးပွား

ရတနာ] ရာဇဂြိုဟ်သူဌေး၏ စန္ဒကူးသပိတ်အကြောင်း ၄၈၇

ချမ်းသာတရား တိုးပွားရန် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်” ဟူ၍ ဆင်ခြင်ကြံစည်တော်မူကာ လူများအပေါင်းကို သနား စောင့်ရှောက်ရန်အတွက်သာ ခရီးဒေသစာရီ ကြံချီတော်မူလေသည်။ (ဒိဋ္ဌ၊ ၁၊ ၂၁၆-မှ)။

မြတ်စွာဘုရားသည် ငါးခုမြောက်ဝါကို ဝေသာလီပြည် မဟာ-
ရန်တော၌ ဝါကပ်ဆိုတော်မူပြီးနောက် ဝါကျွတ်သောအခါ
သတ္တလောကကို ချီးမြှောက်ရန်အလို့ငှါ သာဝတ္ထိ၊ ရာဇဂြိုဟ်
ထိုထိုမြို့ရွာနိဂုံးတို့သို့ (ဖော်ပြရာပါ ခရီးအဝန်းသုံးပါးတို့အနက်
တပါးပါးသော ခရီးအဝန်းဖြင့်) ခရီးဒေသစာရီ ကြံချီတော်မူ၍
တရားရေအေး အမြိုက်ဆေးကို တိုက်ကျွေးတော်မူပြီးလျှင်
မြောက်ခုမြောက်ဖြစ်သော ဆဋ္ဌဝါကို သမုဒြာ၏အနီးဝယ် ချယား
တော တံတိုင်းအရပ်ရှိသည့် မကုဋ္ဌတောင်ကျောင်း၌ ဝါကပ်ဆို
တော်မူ၍ ကျွတ်ထိုက်သသူ နတ်လူမြဟွာ သတ္တဝါတို့ကို တရား
ရေအေး အမြိုက်ဆေးကို တိုက်ကျွေးနေထိုင်တော်မူ၏။

ရာဇဂြိုဟ်သူဌေး၏ စန္ဒကူးသပိတ်အကြောင်း

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် မကုဋ္ဌတောင်ကျောင်း၌ ဆဋ္ဌဝါ
ဆိုတော်မူပြီးနောက် ထိုဝါမှ ထတော်မူ၍ အစဉ်သဖြင့် ခရီးဒေသ
စာရီ ကြံချီတော်မူလတ်ရာ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်သို့ ရောက်တော်မူ၍
ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်တော်၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူ၏။

ယင်းသို့ မြတ်စွာဘုရားရှင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည် ဝေဠုဝန်ကျောင်း
တိုက်၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူစဉ် တနေ့သ၌ ရာဇဂြိုဟ် သူဌေး
သည် ဂင်္ဂါမြစ်၌ ရေကစားလိုရကား မိမိရေကစားမည့်နေရာ
ဌာန၏ အထက်အောက် ဂင်္ဂါမြစ်အတွင်း၌ ဘေးရန်ကင်းစိမ့်
သောငှါ၎င်း၊ မတော်တဆ မေ့လျော့သဖြင့် လျှောပြုတ် ထွက်
ကျွတ်ကျသော အဆင်တန်းဆာတို့ မဆုံးရှုံးအောင် စောင့်ရှောက်
ရန်အလို့ငှါ၎င်း ပခြင်ကြတ်ပုံဟန် လေးမျက်နှာဝန်းရံ၍ ပိုက်ကွန်
တို့ကို ချထားပြီးလျှင် ဂင်္ဂါမြစ်အတွင်း၌ လွတ်လပ်စွာ မိမိ၏
အခြံအရံများနှင့်တကွ ရေကစား၍ နေလေ၏။

ထိုအခါ ဂင်္ဂါမြစ်ညာ အထက်ကမ်းနား၌ ပေါက်ရောက်သော စန္ဒကူးနီပင်တပင်၏ အမြစ်ကို ဂင်္ဂါရေတိုက်စားသဖြင့် အမြစ်ပါ တိမ်းလည်း၍ မျောပါလာခဲ့ရာ လမ်းခရီးအကြား ထိုထိုရေပြင် ကျောက်ဆောင်ကျောက်စွန်းတို့၌ တိုက်ခိုက်သဖြင့် ကျိုးပဲ့ပွန်းပြတ် ကာ ဖရိုဖရဲ ကစဉ့်ကရဲ အပိုင်းပိုင်းဖြစ်ခဲ့ရာမှ ရေအိုး ပမာဏရှိ သော စန္ဒကူးနီနှစ်တုံးတခုသည် ကျောက်ဆောင် ကျောက်စွန်း တို့၌ တိုက်ခိုက်ထိပါးလျက် ရေလှိုင်းတံပိုး အမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် ပုတ်ခတ် အပ်ပြန်သည်ဖြစ်၍ ချောမွတ်ပြေပြစ်သော အသားတုံးဖြစ်ကာ အစဉ်သဖြင့် မျောလာခဲ့ရာမှ မှော်ညှင်းမှော်သေးများ မြွေးယှက် ကာ ထိုရာဇဂြိုဟ်သူဌေး ရေချိုးရာအရပ်၌ ဝန်းရံဆည်းကာလျက် ထားအပ်သော ဗိုက်ကွန်ဝယ် ဗြိတွယ်တန်ရပ်လေ၏။ သူဌေး၏ အခြံ အရံ အစေ အပါး ယောက်ျားတို့သည် ထိုစန္ဒကူးနီနံ့သာ တုံးကို ယူဆောင်ခဲ့ကြ၍ သူဌေးအား ပေးဆက်ကြကုန်၏။

ထိုအချိန်၌ ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးကား သမ္မာဒိဋ္ဌိ အယူရှိသူလည်း မဟုတ်၊ မိစ္ဆာ ဒိဋ္ဌိအယူရှိသူလည်း မဟုတ်၊ ဘာသာရေးလက်လွတ် နေသည့် အလယ် အလတ်သဘောရှိသော သူတယောက်သာ ဖြစ်၏။ သို့ရကား ထိုသူဌေးသည် ထိုစန္ဒကူးတုံးကို အိမ်သို့ ယူ ဆောင်ခဲ့စေ၍ ပဲခွပ်သွားအဖျားဖြင့် ခုတ်ထစ်ရွှေစေလတ်သည်တွင် ချိတ်ရည်အဆင်း သင်းယုံမွှေးကြူသော ရနံ့ရှိသည့် စန္ဒကူးနံ့ သာနီဖြစ်ကြောင်း ကောင်းစွာသိရှိပြီးသော် “ငါ့အိမ်မှာ စန္ဒကူး နံ့သာမျိုးကား များလှပေ၏။ ဤယခုရရှိသော စန္ဒကူးတုံးဖြင့် အဘယ်သို့သော အသုံး အဆောင်ကို ပြုလုပ်ရပါမည်နည်း” ဟု ကြံစည် စဉ်းစားမိပြီးနောက် တဖန်ဆက်၍ ဤသို့ အကြံဖြစ်ပြန် လေသည်—

“ဤလောက၌ ‘ငါတို့သည် ရဟန္တာဖြစ်ကုန်၏။ ငါတို့ သည် ရဟန္တာဖြစ်ကုန်၏’ ဟု ပြောဆိုဝန်ခံသူတို့ကား များ လှကုန်၏။ ငါကား တဦးတယောက်သော သူကိုမျှလည်း ရဟန္တာစင်စစ် ဖြစ်သည် ဟုတ်သည်ကို ဝေဘန်ပိုင်းခြား၍ မသိချေ။ ငါ၏အိမ်၌ ပွတ်ခုံကို ဆင်စေပြီးလျှင် ဤစန္ဒကူးနီ

နံ့သာတုံးကို သပိတ်ဖြစ်အောင် ပွတ်ခံစေမည်၊ (ပွတ်စာကို ငါသုံး၍ သပိတ်ကိုကား ငါလှူဒါန်းမည်)။ ယင်းစန္ဒကူးနံ့သာနီသပိတ်ကို ဆိုင်း၌ ထည့်ပြီးနောက် ဝါးအဆင့်ဆင့် အဆက်ဆက် စပ်ဆက်စိုက်ထောင်ကာ အတောင် (၆၀) ခြောက်ဆယ်ခန့်မျှ မြင့်မားသော ကောင်းကင်၌ တွဲလျား ဆွဲထားစေပြီးသော် ‘ရဟန္တာစင်စစ် အမှန် ဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်သည် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကြွလာကာ (=ဈာန်ပျံကာ) ဤစန္ဒကူးသပိတ်ကို ယူဆောင်စေသတည်း’ ဟု ကျေညာပြောဆိုအံ့။ ဤစန္ဒကူးသပိတ်ကို (ငါကျေညာပြောဆိုသည့်အတိုင်း) ကောင်းကင်ခရီးဈာန် ယာဉ်စီး၍ ပျံကြွယူဆောင်နိုင်သော ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်အား ငါသည် သားမယားနှင့်တကွ ကိုးကွယ်အံ့” —

ဤကဲ့သို့ အကြံဖြစ်လေသည်။ ထို သူဌေးသည် မိမိကြံစည်သော အတိုင်း စန္ဒကူးနီနှစ်တုံးကို ပွတ်ခံသို့တင်ကာ သပိတ်ထွင်းစေပြီးနောက် ထိုသပိတ်ကို ဆိုင်း၌ ထည့်ပြီးလျှင် ဝါးလုံးအဆင့်ဆင့် စိုက်ထောင်ကာ အတောင်ခြောက်ဆယ် မြင့်မားသော ကောင်းကင်၌ သပိတ်ကို တွဲလျားချိတ်ထားစေ၍ “ဤလောက၌ ရဟန္တာစင်စစ် ဖြစ်သောသူသည် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကြွလာကာ ဤသပိတ်ကို ယူစေသတည်း” ဟူ၍ ကျေညာ ပြောဆိုလေသည်။

တိတ္ထိဆရာကြီး ခြောက်ဦး

ထိုအချိန်၌ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်ဝယ် တိတ္ထိဆရာကြီး ခြောက်ဦး တို့ကား မိမိတို့ကိုယ်ကို ရဟန္တာဟူ၍ ဝန်ခံပြောဆိုကာ ဂိုဏ်းဆရာကြီးများအဖြစ် နေထိုင်သောအခါ ဖြစ်လေသည်။ ထိုတိတ္ထိဆရာကြီး ခြောက်ဦးတို့မှာ—

- (၁) ပူရဏကဿပဆရာကြီး = အမည် ရင်းကား ပူရဏဟူ၍ ဖြစ်သည်။ သူ၏ အနွယ်ကား ကဿပအနွယ် ဖြစ်သည်။ အမည်နှင့်အနွယ် နှစ်မျိုးစပ်၍ ထိုဆရာကြီးကို ပူရဏကဿပဆရာကြီး ဟူ၍ ခေါ်သည်။

ထိုဆရာကြီး၏ အကြောင်းအရာအကျဉ်းချုပ်ကား... သူဌေးတဦးမှာ အိမ်ပေါက်ကျွန် (၉၉) ကိုးဆယ့်ကိုး ယောက် ရှိနေရာမှ သူကား (၁၀၀) တရာမြောက်၌ ဖွားမြောက်သူဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သူ၏ အမည်ကို ပူရဏ ဟူ၍ မှည့်ခေါ်ကြသည် (= ရာပြည့်ကျွန် မောင်ရာပြည့် ဟူလို၏)။ အထူးအားဖြင့် သူကား မင်္ဂလာကျွန် ဖြစ်သော ကြောင့် အလုပ်ကို မကောင်းသဖြင့် ပြုလုပ်သည်ကိုလည်း ထိုအကြောင်းကို ပြောဆိုမည့်သူ မရှိချေ။ အလုပ်မလုပ် လျှင်လည်း အလုပ်မလုပ်ဟူ၍ မည်သူမျှ ပြောဆိုသူ မရှိချေ။

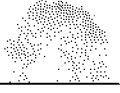
သို့စေကာမူ သူသည် “ငါ ဤသူဌေးအိမ်မှာ ဘာ့ ကြောင့် နေရမည်နည်း” ဟု ရောင့်တက်ကာ ထွက်ပြေး လေသော် သူခိုးတို့သည် ထိုသူ၏ အဝတ်တို့ကို လုယက် ကြလေ၏။ သူသည် သစ်ရွက်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ မြက်ဖြင့်ဖြစ်စေ ဖုံးလွှမ်းရမည်ကိုမျှ နားမလည်သူ မသိသူဖြစ်ရကား မိမ္မေး တိုင်းအသွင်ဖြင့်ပင် (အဝတ်မပါပဲ) ရွာတခုသို့ ဝင်လေ သည်။ ရွာနေလူတို့သည် သူ့ကို မြင်ကြ၍ အကြည်ညို မှားကြကာ “ဤရဟန်းကား ရဟန္တာတည်း၊ အလိုနည်း သူတည်း၊ ဤရဟန်းနှင့် တူသောသူ မရှိ” ဟူ၍ ချီးမွမ်း ပြောဆိုကြကာ နှိုးဆွမ်းစသည်တို့ကို ယူခဲ့ကြ၍ သူ၏အထံသို့ ချဉ်းကပ် လာရောက်ကြလေ၏။ သူသည် “ငါမှာ အဝတ် မဝတ်သောကြောင့် ဤလာဘ်လာဘများ ဖြစ်သည်” ဟု ကြံစည်မိကာ ထိုအခါမှစ၍ အဝတ်ပုဆိုးကို ရသော်လည်း လုံးဝ မဝတ်တော့ချေ။ ထို အဝတ် မဝတ်ခြင်းကိုပင် ပူရဏ သည် ရဟန်း အဖြစ် ဟူ၍ စွဲယူလေတော့သည်။ ထိုပူရဏ၏အထံ၌ အခြားအခြားသော လူငါးရာတို့သည် လည်း တပည့်ခံကြကာ အဝတ်မဝတ်ခြင်း တည်းဟူသော ရဟန်းအဖြစ်ကို ခံယူကြလေကုန်၏။ ဤသို့လျှင် ဤပူရဏ- ကဿပသည် ဂိုဏ်းဆရာကြီးဖြစ်ကာ လောက၌ ဆရာကြီး

တဦး ဘုရားကြီးတဆူအနေဖြင့် ထင်ရှား ကျော်ကြားလေ
တော့၏။

(မှတ်ချက်။ ။ ဤ ပူရဏကဿပဆရာကြီး၏ ဖြစ်ရပ်အကျဉ်းကို
စိစစ်စေတန်ကြည့်လျှင် မူလပဌမ၌ သူပြုလိုရာပြုပြီး ခိုးသူဘေးနှင့်
တွေ့သဖြင့် အဝတ်မဝတ်ရခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအဝတ်မဝတ်ခြင်းကိုပင်
ပညာဉာဏ်နဲ့ နှေးသူ လူများက အထင်ကြီးကြကာ ရဟန္တာဟူ၍ သမုတ်
ကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။ လူအများက ဝိုင်းဝန်း၍ ရဟန္တာဟု သမုတ်
ကြသောအခါ ပူရဏကဿပသည်လည်း မိမိ၌ အကျင့်ကောင်း တစ်
တခုမျှ မရှိပါပဲလျက် လူအများသမုတ်သည်အတိုင်း မိမိကိုယ်ကို
ဆရာကြီးတဆူ ဘုရားကြီးတဆူအနေဖြင့် စွဲယူလေတော့သည်။ ထိုအခါ
ဂိုဏ်းဆရာဖြစ်သည့်အလျောက် ကိုယ်ပိုင်ဝါဒတခုရှိဖို့ရန် လိုလာပြန်သော
ကြောင့် ကြံမိကြံရာ အလွဲလွဲအချော်ချော် ဝါဒအသစ် စိတ်ကူးရရာ
ထင်လေတော့သည်။ ကျန်သော ဂိုဏ်းဆရာကြီး ငါးဦးတို့လည်း
ဤနည်းအတူပင်တည်း။ ထိုဂိုဏ်းဆရာကြီး ခြောက်ဦးတို့၏ စိတ်ကူးရရာ
တထွင်ကြသော ဝါဒခြောက်မျိုးတို့ကို သုတ်သိလက္ခန္ဓာ ပါဠိတော်
၂-သာမညဗလသုတ်မှ ထုတ်နုတ်မှတ်ယူရာ၏။)

(၂) မက္ခလိဂေါသာလ ဆရာကြီး = သူ၏ အမည်
ရင်းကား မက္ခလိဟူ၍ဖြစ်သည်။ ဂေါသာလမည်သော
ရွာ၌ (တနည်း မိုးဥတုအခါ နွားအုပ်ကို လှောင်ထားရာ
စရပ်၌) မွေးဖွားသောကြောင့် ဂေါသာလဟူ၍ ဒုတိယ
အမည်တခု တွင်ပြန်သည်။ အမည်နှစ်ရပ် ပေါင်းစပ်၍
“မက္ခလိဂေါသာလ” ဟူ၍ ခေါ်ဆိုသည်။

သူ၏ အကြောင်းအရာ အကျဉ်းချုပ်ကား သူသည်
လည်း ပူရဏကဲ့သို့ပင် ကျွန်တဦးဖြစ်လေသည်။ တနေ့သ၌
ရွံ့ညွှန်ထူထပ်သော မြေအရပ်ဝယ် ဆီအိုးကိုထမ်းယူ၍
သွားရသော ထိုကျွန်ကို အရှင်သခင်ဖြစ်သူက “တ-တ
မာ ခလိ = အမောင်... မချော်လဲစေနှင့် (သတိပြု)” ဟု
ပြောဆိုသတိပေးနေရင်းကပင် သူသည် မေ့လျော့သဖြင့်
ချွတ်ချော်တိမ်းလဲကာ အရှင်သခင်ဖြစ်သူကို ကြောက်လန့်
သဖြင့် အလွတ်ပြေးရန် စီမံအားထုတ်လေသည်။

အရှင်သခင်ဖြစ်သူက သူ၏အနီးသို့ ပြေးလာ၍ ပုဆိုးစွန်း၌ ဆွဲကိုင်ထားလေသော် သူသည် ပုဆိုးကိုချွတ်၍ အဝတ်မပါ လွတ်ရာထွက်ပြေးလေတော့၏။ (ကြွင်းကျန်သော ဖြစ်ရပ်မှာ ပုရဏကဿပ၏ ဖြစ်ရပ်နှင့် တူ၏)။

(၃) အဇိတကေသကမ္မလဆရာကြီး = သူသည်လည်း ဂိုဏ်းဆရာကြီး တဦးပင်ဖြစ်သည်။ သူ၏ အမည်ရင်းမှာ အဇိတဟူ၍ ဖြစ်သည်။ သူကား လူ့ဆံပင်ဖြင့် ရက်လုပ်အပ်သော ကမ္မလာ အဝတ်ကို ဝတ်ဆင်သောကြောင့် ကေသကမ္မလဟု တွင်ပြန်သည်။ အမည်နှစ်ရပ်ပေါင်းစပ်ပြီးလျှင် ထိုဂိုဏ်းဆရာကြီးကို “အဇိတကေသကမ္မလဆရာကြီး” ဟူ၍ ခေါ်ဆိုလေသည်။

(၄) ပကုဓကစ္စာယနဆရာကြီး = သူသည်လည်း ဂိုဏ်းဆရာကြီး တဦးပင်ဖြစ်သည်။ သူ၏ အမည်ရင်းမှာ ပကုဓဟူ၍ ဖြစ်သည်။ အန္တယ်ကား ကစ္စာယနအန္တယ်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ အမည်နှင့်အန္တယ် နှစ်ရပ်ပေါင်းစပ်၍ ထိုဆရာကြီးကို “ပကုဓကစ္စာယနဆရာကြီး” ဟူ၍ ခေါ်ဆိုအပ်လေသည်။ သူကား ရေအေးကို လုံးဝစွန့်ပယ်သောသူ ဖြစ်သည်။ ကျင်ကြီးစွန့်ပြီးသော အခါမှာသော်၎င်း၊ အစာစားပြီးသော အခါမှာသော်၎င်း၊ တစုံတခု အညစ်အကြေးလူးလည်းသော အခါမှာသော်၎င်း သူသည် ရေအေးဖြင့် ဆေးကြောသုတ်သင်မှုကို မပြုချေ။ ရေနှေးကိုဖြစ်စေ၊ ပုန်းရည်ကိုဖြစ်စေ ရမှသာ ဆေးကြောသုတ်သင်မှုကို ပြုလေသည်။ မြစ်ချောင်းကိုဖြစ်စေ၊ လမ်းခရီး၌ ရေကိုဖြစ်စေ ကူးမိကျော်မိလျှင် “ငါ၏ သီလကား ပျက်လေပြီ” ဟု အောက်မေ့မှတ်ယူလျက် ဆံပုံအစုကို ပြုလုပ်ကာ သီလကို ဆောက်တည်၍ သွားလေ့ရှိ၏။

(၅) သဒ္ဓယဗေလဂ္ဂပုတ္တဆရာကြီး = သူသည်လည်း ဂိုဏ်းဆရာကြီး တဦးပင်ဖြစ်သည်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်တို့ ပရိမိုဇ်အဖြစ်ဖြင့် နေခဲ့စဉ်က ထို

ဆရာကြီးနှင့် အတူနေခဲ့လေသည်။ သူ၏ အမည်ရင်းကား သဗ္ဗယ (= သိဗ္ဗည်း) ဖြစ်၍ ဗေလဋ္ဌမည်သောသူ၏ သား ဖြစ်သောကြောင့် အမည်နှစ်ရပ်ပေါင်းစပ်ကာ “သဗ္ဗယ-ဗေလဋ္ဌပုတ္တဆရာကြီး” ဟူ၍ ခေါ်တွင်လေသည်။

(၆) နိဂဏ္ဌနာဠပုတ္တဆရာကြီး = သူသည်လည်း ရိုဏ်းဆရာကြီး တဦးပင်ဖြစ်သည်။ “ငါတို့မှာ ထုံးဖွဲ့နှောက် ယှက်တတ်သော ကိလေသာဟူ၍ မရှိ၊ ငါတို့သည် ကိလေ သာတည်းဟူသော အထုံးအဖွဲ့ အနှောက်အယှက်မှ ကင်း စင်သူများ ဖြစ်ကြသည်” ဟူ၍ သူ၏ ထင်ရာမြင်ရာ အယူ ဝါဒ အတိုင်း ပြောဆိုလေ့ ရှိသောကြောင့် နိဂဏ္ဌဟူ၍ တွင်လေသည်။ (တကယ်စင်စစ် ကိလေသာ အထုံး အဖွဲ့ အနှောက် အယှက်မှ ကင်းစင်သူကား မဟုတ်ချေ)။ သူ၏ ဖခင်ကား နာဠ-အမည်ရှိလေသည်။ ဤသို့ နာဠ၏သား ဖြစ်သောကြောင့် သူ့ကို အဖနှင့်စပ်၍ နာဠပုတ္တ-ဟု ခေါ် ဆိုပြန်လေသည်။ အမည်နှစ်ရပ် ပေါင်းစပ်ပြီးလျှင် ထို ဆရာကြီးကို “နိဂဏ္ဌနာဠပုတ္တ ဆရာကြီး” ဟူ၍ ခေါ်တွင် လေသည်။

(ဤကား သီလက္ခန်အဋ္ဌကထာစာမျက်နှာ ၁၃၀, ၁၃၁-နှင့် ဝိနည်း သာရတ္ထိပီပနိဒ္ဓိကာ တတိယအုပ် စာမျက်နှာ ၃၀၂, ၃၀၃-တို့မှ ထုတ် ဆောင်ဖော်ပြချက် ဖြစ်သည်။)

ထိုသို့ ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးက စန္ဒကူးသပိတ်ကို ဝါးလုံးအဆင့်ဆင့် အတောင်ခြောက်ဆယ်မြင့်သော ကောင်းကင်၌ ချိတ်ဆွဲစေပြီး လျှင် “လောက၌ ရဟန္တာစင်စစ် ဖြစ်သောသူသည် ကောင်းကင် ခရီးဖြင့် ဈာန်ယာဉ်စီး၍ ကြွလာကာ ဤသပိတ်ကို ယူစေသတည်း” ဟူ၍ ကျေညာပြောဆိုသောအခါ ရှေးဦးစွာ ပူရဏကဿပ ဆရာကြီးသည် ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးထံ လာရောက်၍ “သူဌေး... ငါသည် ရဟန္တာလည်း ဟုတ်ပေ၏၊ တန်ခိုးရှိသူလည်း ဟုတ်ပေ၏၊ ငါ့အား သပိတ်ကိုပေးလော့” ဟူ၍ အသားလွတ် ပြောဆိုလေ သော် ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးသည် “အရှင်ဘုရား... အရှင်ဘုရားသည်

ရဟန္တာလည်း ဟုတ်၊ တန်ခိုးရှိသူလည်း ဟုတ်ပါမူ တပည့်တော်၏ သပိတ်ကို ရဟန္တာ တန်ခိုးရှင်အား လှူပြီးဖြစ်ပါသည်။ တန်ခိုးဖြင့် သာ ချယူတော်မူပါလော့” ဟူ၍ ပါးနပ်လိမ္မာစွာ ဖြေကြား ပြောဆိုလေ၏။ (ပုရဏကဿပ ဆရာကြီးကား ရဟန္တာလည်း မဟုတ်၊ တန်ခိုးရှင်လည်း မဟုတ်သောကြောင့် ထိုသပိတ်ကို မချယူ နိုင်ပဲ လက်လျှော့ကာ ပြန်သွားလေ၏)။

ဒုတိယနေ့၌ မက္ခလိဂေါသာလ ဆရာကြီး၊ တတိယနေ့၌ အဇိတကေသကမ္မလ ဆရာကြီး၊ စတုတ္ထနေ့၌ ပကုဏေစွာယန ဆရာကြီး၊ ပဉ္စမနေ့၌ သဗ္ဗယဗေလဋ္ဌပုတ္တ ဆရာကြီးတို့ အစဉ် အတိုင်း လာရောက်၍ ရှေးပုရဏကဿပ ဆရာကြီးနည်းတူ ပြောဆိုကြလေသော် ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးသည်လည်း ရှေးနည်း အတူပင် ပါးနပ်လိမ္မာစွာ ဖြေကြားပြောဆိုသဖြင့် ထိုဆရာကြီးတို့ လည်း ရှေးနည်းအတူ သပိတ်ကို မချယူနိုင်ပဲ လက်လျှော့ကာ ပြန်သွားကြလေ၏။

ခြောက်ရက်မြောက်သောနေ့ (= ဆဋ္ဌနေ့)၌ နိဂဏ္ဌနာဠပုတ္တ ဆရာကြီးသည် မိမိတပည့်များကို “အမောင်တို့... သွားကြလော့၊ ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးကို ‘ဤသပိတ်ကား ငါတို့၏ ဆရာကြီးအားသာ လျော်လျောက်ပတ်သော သပိတ်ဖြစ်သည်။ အနည်းငယ်မျှ မပြောပ လောက်သည့် သစ်သားသပိတ်ကလေးဟူသော အကြောင်း ကြောင့် ငါတို့ဆရာကြီး ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် လာရောက်ခြင်းကို မပြုပါစေလင့်၊ သင်၏သပိတ်ကို ငါတို့ဆရာကြီးအား ပေးလှူပါ လော့တဲ့’ ဟု ပြောဆိုကြလော့”။ ဤကဲ့သို့ မှာကြားပြီးလျှင် မိမိ တပည့်များကို ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးထံသို့ စေလွှတ်လိုက်လေ၏။

တပည့်များသည် သွားကြ၍ သူဌေးကို ဆရာကြီး မှာကြား လိုက်သည့်အတိုင်း ပြောကြားကြလေသော် ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးသည် “ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကြွလာ၍ ယူစွမ်းနိုင်သောသူသည်သာလျှင် ယူစေသတည်း” ဟူ၍ တင်းတင်းပင် ပြောဆိုလေ၏။ နာဠပုတ္တ ဆရာကြီးသည် ကိုယ်တိုင်ပင် သွားလိုရကား တပည့်များအား ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း အမှတ်အချက် ပေးထားလေသည်—

“ငါသည် လက်တဖက် ခြေတဖက်ကို မြှောက်၍ ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်တော့မည်ကဲ့သို့ ဟန်ပြုမည်၊ သင်တို့က ‘ဆရာကြီး... ဘာလုပ်ကြမလို့နည်း၊ သစ်သား သပိတ်ဟူသော အကြောင်းကြောင့် လျှို့ဝှက်အပ်သည့် အရဟတ္တဖိုလ် ကျေးဇူးကို လူများအား မပြကြပါကုန်လင့်’ ဟု ပြောဆိုကြကာ ငါ့ကို လက်ခြေတို့၌ ဆွဲငင်ကြလျက် မြေကြီး၌ တိမ်းလည်းအောင် ပြုကြကုန်လော့” —

ဟူ၍ အမှတ်အချက် ပေးထားလေသည်။

နာဠပုတ္တဆရာကြီးသည် ထိုကဲ့သို့ အချက် အမှတ် ပေးပြီးလျှင် သူဌေးထံသို့ သွားရောက်၍ သူဌေးကို “သူဌေးကြီး... ဤသပိတ် သည် အခြားသူတို့အား လားလားမျှမသင့်လျော်၊ သင်သူဌေးကြီး သည် အနည်းငယ်မျှ မပြောပလောက်သည့် သစ်သားသပိတ် ဟူ သော အကြောင်းကြောင့် ငါ၏ ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်မှုကို မနှစ်သက်ပါလင့် (= မပြောပလောက်သည့် သစ်သားသပိတ် ကလေးကြောင့် ငါ့ကို ကောင်းကင်သို့ မပျံတက်စေချင်ပါနှင့်ဟု ဆိုလိုသည်)၊ ငါ့အား သပိတ်ကို ပေးပါလော့” ဟူ၍ ပြောဆိုလေ သော် ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးသည် “အရှင်ဘုရား... ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်၍သာ ယူတော်မူကြပါ” ဟု တိုတိုတင်းတင်း ကျဉ်းကျဉ်းပင် ပြောဆိုလေ၏။

ထိုအခါ နာဠပုတ္တဆရာကြီးသည် “ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ဖယ်ကြ ဖယ်ကြ” ဟု မိမိ၏ တပည့်များကို ဖယ်ရှားစေပြီးလျှင် “ကောင်း ကင်သို့ ပျံတက်အံ့” ဟု လက်တဖက် ခြေတဖက်ကို မြှောက်ချီလေ၏။ ထိုအခါ သူ၏ တပည့်များက “အိုဆရာကြီး... ဘယ်လို အလုပ် တွေကို ပြုလုပ်နေကြဘိသနည်း၊ အဖိုးမတန်သည့် သစ်သားသပိတ် ဟူသော အကြောင်းကြောင့် လျှို့ဝှက်အပ်သည့် အရဟတ္တဖိုလ် ကျေးဇူးကို လူများအား ပြသဖြင့် ဆရာကြီးတို့မှာ ဘာအကျိုးရှိမည် နည်း” ဟူ၍ (နဂိုရ်က အချက်ပေးထားသည့်အတိုင်း) ပြောကြား ကြပြီးလျှင် သူတို့၏ဆရာကြီးကို လက်ခြေတို့၌ ဆွဲငင်ကြကာ မြေ၌ တိမ်းလည်းစေကုန်၏။ နာဠပုတ္တဆရာကြီးသည် တိမ်းလည်းနေ

ရာမှပင် ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးကို “အိုသူဌေးကြီး... ဤတပည့်များက ငါ့အား ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်ခွင့်ကို မပေးကြပါ။ (သင်အမြင်ပဲ)၊ ငါ့အား သပိတ်ကို ပေးသာပေးပါလော့” ဟူ၍ ပြောဆိုလေသော် သူဌေးသည် ဣန္ဒြေမပျက်ပင် “ကောင်းကင်သို့တက်၍သာ ယူတော် မူကြပါဘုရား” ဟု လျှောက်ထားပြောဆိုလေသည်။

ဤသို့လျှင် တိတ္ထိဆရာကြီး ခြောက်ဦးတို့သည် ခြောက်ရက် တိုင်တိုင် အားထုတ်ကြသော်လည်း သပိတ်ကို မရရှိကြလေကုန်။

အရှင်မောဂ္ဂလာန်နှင့် အရှင်ပိဏ္ဍောလ

ထို့နောက် ခုနစ်ရက်မြောက်သောနေ့၌ အရှင်မဟာမောဂ္ဂ- လာန်နှင့် အရှင်ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇ မထေရ်မြတ်နှစ်ပါးတို့ “ရာဇဂြိုဟ်ပြည်အတွင်းသို့ ဆွမ်းခံဝင်ကြကုန်အံ့” ဟု ဝေဠုဝန် ကျောင်းတိုက်မှ ထွက်ကြတော်မူခဲ့ကြ၍ ရာဇဂြိုဟ်ပြည်၏အနီး တခုသောကျောက်ဖျာအပြင်၌ သင်္ကန်းရုံနေတော်မူကြသောအခါ သေသောက်ကြူး (= ထန်းရေသမား) တို့သည် ဤသို့သော စကား ထိပါးပြောဆိုကြကုန်၏—

“အချင်းတို့... ရှေးအခါက တိတ္ထိဆရာကြီးခြောက်ဦး တို့သည် ‘ငါတို့ကား ရဟန္တာများ ဖြစ်ကြကုန်၏’ ဟုပြော ဆိုလှည့်လည်ခဲ့ကြလေပြီ၊ ‘အကယ်၍ ရဟန္တာရှိခဲ့လျှင် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် လာလတ်၍ ယူစေသတည်း’ ဟု ပြောဆိုကာ ရာဇဂြိုဟ် သူဌေးမင်း ဝါး အဆင့်ဆင့် အတောင်ခြောက်ဆယ်မြင့်အောင် စိုက်ထူကာ စန္ဒကူး သပိတ်ကို ထားခဲ့သည်မှာ ယနေ့ခုနစ်ရက်မြောက် ရောက် ခဲ့လေပြီ၊ တဦးတယောက်မျှ ‘ငါ ရဟန္တာ’ ဟု ပြောဆိုဝန်ခံ ကာ ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်နိုင်သူမရှိချေ၊ ယနေ့မှ ငါ တို့သည် လောက၌ ရဟန္တာများ မရှိကြောင်း ကောင်း ကောင်းသိရပေပြီ” —

ဟူ၍ ပွတ်ချုပ်ထိပါး ပြောကြားကြလေကုန်၏။ ထိုစကားကို ကြား၍ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်သည် အရှင်ပိဏ္ဍောလ- ဘာရဒွါဇမထေရ်ကို “ငါ့ရှင်ဘာရဒွါဇ... ဤ သေသောက်ကြူး

ရတနာ] ရှင်ပိဏ္ဍောလ စန္ဒကူးသပိတ်ကို ယူဆောင်ခြင်း ၄၉၇

(= ထန်းရေသမား) တို့ ပြောသော စကားကို ကြားရုံလား၊ ဤသေသောက်ကြွေး ထန်းရေမူးတို့သည် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ သာသနာတော်ကိုပါ သိမ်းကျိုးယူငင်ကြသည့်ပမာ ထိပါးစကား ပြောကြားကြကုန်၏။ ငါ့ရှင်သည်လည်း တန်ခိုးရှင် အာနုဘော် ရှင် ဖြစ်ပေသည်။ သွားပါလော့ ထိုစန္ဒကူးသပိတ်ကို ကောင်းကင် ခရီးဖြင့်ပင် သွားရောက်ကာ ယူဆောင်ခဲ့ပါလော့” ဟူ၍ တိုက် တွန်းစကား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

အရှင်ပိဏ္ဍောလ ဘာရဒွါဇမထေရ်မြတ်သည် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်ကို “ငါ့ရှင် မောဂ္ဂလာန်...ငါ့ရှင်သည် တန်ခိုးရှင် တို့အနက် အသာဆုံးအမြတ်ဆုံး ဟူ၍ တေဒဂ်ဘွဲ့ထူးဖြင့် ချီးကျူး ထင်ပေါ် ကျော်စောသူ ဖြစ်ပါသည်။ ငါ့ရှင်ပင် ထိုသပိတ်ကို ယူစေချင်ပါသည်။ ငါ့ရှင် မယူမှသာ ငါယူပါမည်” ဟူ၍ ပြန်ကြား ပြောဆိုလေသည်။ (ထိုသို့ ပြောဆိုခြင်းမှာ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်ကို ဦးစားပေး အရေး ထားသော အားဖြင့် ပြောဆို ခြင်းဖြစ်လေသည်)။ ထိုအခါ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ် မြတ်က “ငါ့ရှင်ပင် ယူဆောင်လော့” ဟူ၍ ကြည်ဖြူစွာ ခွင့်ပြု စကား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

အရှင်ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇမထေရ် တန်ခိုးဖြင့်
စန္ဒကူးသပိတ်ကို ယူဆောင်တော်မူခြင်း

ထိုသို့ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်သူမြတ်က ခွင့်ပြုစကား မိန့်ကြားတော်မူလတ်သော် အရှင်ပိဏ္ဍောလ ဘာရဒွါဇ မထေရ် သည် အဘိညာဏ်၏အခြေပါဒ်ဖြစ်သောစတုတ္ထဈာန်ကို ဝင်စား၍ ထိုဈာန်မှ ထပြီးလျှင် အဘိညာဏ်ဇောဝီထိဖြင့် အစွန်းအနား သားနားသပ်ယပ် တိတိဖြတ်အပ်သော လဲဝါစိုင်ပမာ (ထို) သုံးဂါဝုတ်မျှ ပမာဏရှိသော (မိမိတို့သင်္ကန်းရုံနေရာ) ကျောက်ဖျာ ကြီးကို ကောင်းကင်၌ တက်စေကာ ရာဇဂြိုဟ်မြို့၏ အထက်၌ ခုနစ်ကြိမ် ခုနစ်ပတ် လှည့်လည်စေတော်မူ၏။ ထိုကျောက်ဖျာ ကြီးသည် သုံးဂါဝုတ် ပမာဏရှိသော ရာဇဂြိုဟ်မြို့ကြီး၏ အပိတ် အဖုံးကြီးကဲ့သို့ ထင်ရလေသည်။

မြို့နေလူအပေါင်းတို့သည် “ကျောက်ဖျာကြီးကား ငါတို့အပေါ် လွှမ်းမိုးခဲ့လေပြီ” ဟု ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့်ကြကာ မန်းစကော စသည်တို့ကို ဦးခေါင်း၌ ဆောင်းကြ၍ ဦးတည်မိရာ ထိုထိုအရပ်၌ ပုန်းအောင်းကြလေသည်။ သတ္တမအကြိမ်၌ အရှင် ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇမထေရ်သည် ကျောက်ဖျာကို ခွဲ၍ ကိုယ်ထင် ပြတော်မူလေ၏။ လူများအပေါင်းသည် မထေရ်ကို မြင်လတ်၍ “အိပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇ အရှင်မြတ်ဘုရား... အရှင်ဘုရား၏ ကျောက်ဖျာကြီးကို မြဲမြံစွာ ကိုင်ထားတော်မူပါ။ တပည့်တော်တို့ လူအလုံးကို မပျက်ပြိုန်းပါစေလင့်” ဟူ၍ လျှောက်ထားကြလေ၏။ မထေရ်သည် (လူအများကြည့်နေစဉ်ပင်) ကျောက်ဖျာကို ခြေစွန်းဖြင့် တွန်းကန်ပစ်လွှင့်လိုက်လေသည်။ ကျောက်ဖျာသည် သွားလတ်၍ မူလနေရာ၌ပင် တည်လေ၏။

အရှင် ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇ မထေရ်သည် သူဌေး၏ အိမ်အထက်ကောင်းကင်၌ ရပ်တည်တော်မူလေလျှင် ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးသည် မထေရ်ကို မြင်လတ်၍ ရင်ဖြင့် မြေ၌ တွားဝပ်ပြီးလျှင် “သက်ဆင်းတော်မူပါ အရှင်ဘုရား...” ဟု လျှောက်ထားကာ ကောင်းကင်မှ သက်ဆင်းလာသော မထေရ်ကို မိမိအိမ်၌ ထိုင်နေစေပြီးနောက် သပိတ်ကို ကောင်းကင်မှချ၍ စတုမဓု အပြည့်ထည့်ပြီးလျှင် ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇမထေရ်အား ဆက်ကပ်လှူဒါန်းလေ၏။

လူအများ စုရုံး ထိုက်ပါလာကြခြင်း

အရှင် ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇ မထေရ်သည် သပိတ်ကို ခံယူ၍ ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်တော်သို့ ရှေးရှု ကြွတော်မူလေလျှင် မထေရ်မြတ် တန်ခိုးပြာဠိဟာ ပြတော်မူစဉ် ယာတော လယ်တောသို့ ခရီးလွန်နေသဖြင့် ပြာဠိဟာကို မမြင်လိုက်ရသော လူအလုံးတို့ စုရုံးစည်းဝေးကြ၍ “အရှင်ဘုရား... တပည့်တော်တို့အားလည်း တန်ခိုးပြာဠိဟာကို ပြတော်မူပါဦး” ဟူ၍ လျှောက်ဆိုကြကာ မထေရ်နောက်သို့ ကောက်ကောက်လိုက်ပါလာကြကုန်၏။ မထေရ်မြတ်သည် ထိုထို လိုက်ပါလာသူတို့အားလည်း တန်ခိုး

ရတနာ] တန်ခိုးမပြရန် သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူခြင်း ၄၉၉

ပြာဠိဟာကို ပြတော်မူလျက် ဝေဠုဝန်ကျောင်းတိုက်သို့ ဆိုက်ရောက်တော်မူလာလေ၏။

တန်ခိုးပြာဠိဟာ မပြရန် သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသည် အုတ်ကျက်ဆူညံ ထိုလူတို့၏အသံကို ကြားတော်မူ၍ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကို “ချစ်သား အာနန္ဒာ…… အုတ်ကျက်စီညံ ယခုအသံကား အဘယ်သူ၏ အသံနည်း” ဟု မေးတော်မူ၍ အရှင်အာနန္ဒာ မထေရ်မြတ်က “ဘုန်းတော်ကြီး သော မြတ်စွာဘုရား…… ပိဏ္ဍောလဘာရဒ္ဒါဇ မထေရ်သည် ကောင်းကင်သို့ပျံတက်၍ ရာဇဂြိုဟ်သူဌေး၏ စန္ဒကူးသပိတ်ကို ချယူအပ်ခဲ့ပါပြီ၊ ထိုသတင်းစကားကို လူအများကြား၍ အရှင် ပိဏ္ဍောလဘာရဒ္ဒါဇ၏နောက်သို့ လူအများ ဖဝါးခြေထပ် ထက်ကြပ်မကွာ လိုက်ပါလာခဲ့ကြပါပြီ၊ ယခုအသံကား ထိုလူ များ၏ အုတ်ကျက်စီညံ ပြောဆိုကြသော အသံပါတည်း” ဟူ၍ လျှောက်ထားလေ၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုအကြောင်းနဒါန်း၌ ရဟန်း သံဃာကို စည်းဝေးစေပြီးလျှင် အရှင်ပိဏ္ဍောလဘာရဒ္ဒါဇမထေရ် ကို “ချစ်သား ဘာရဒ္ဒါဇ……သင်ချစ်သားသည် ရာဇဂြိုဟ်သူဌေး၏ သပိတ်ကို ဣဒ္ဓိပြာဠိဟာဖြင့် ချယူအပ်ပြီဟူသည် မှန်သလော” ဟု မေးမြန်းတော်မူ၍ မှန်ကန်ကြောင်း ပြန်ကြားလျှောက်ထားလေ သော် များစွာသောအကြောင်းဖြင့် အရှင်ပိဏ္ဍောလဘာရဒ္ဒါဇကို ကဲ့ရဲ့တော်မူပြီးနောက် တရားစကား ဟောကြားတော်မူပြီးလျှင် “န ဘိက္ခဝေ ဣဒ္ဓိပါဠိဟာရိယံ ဒဿေတဗ္ဗံ၊ ယော ဒဿေယျ၊ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋ္ဌဿ = ရဟန်းတို့…… တန်ခိုးပြာဠိဟာကို မပြအပ်၊ ပြသောရဟန်းအား ဒုက္ကဋ္ဌအာပတ်သင့်စေ” ဟူ၍ သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်တော်မူပြီးလျှင် “ရဟန်းတို့……ထိုစန္ဒကူးသစ်သားသပိတ်ကို အစိတ်စိတ် အမြွှာမြွှာ ခွဲကြကုန်လော့၊ ခွဲကြပြီးလျှင် မျက်စဉ်း ကြိတ်ဖို့ရန် ရဟန်းတို့အား ခွဲစေပေးကြလော့။ “ရဟန်းတို့…… သစ်သားသပိတ်ကို မဆောင်ယူအပ် မသုံးစွဲအပ်၊ ဆောင်ယူသုံးစွဲ

သော ရဟန်းအား ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်စေ” ဟူ၍ တဖန်ဆက်ကာ သိက္ခာပုဒ် ပညတ်တော်မူပြန်လေ၏။

တိတ္ထိတို့ ထောင်ထား ထကြွကောင်း ပြောကြခြင်း

တိတ္ထိတို့သည် “မြတ်စွာဘုရားက တပည့် ရဟန်းများအား တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြသမှု မပြုရန် သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်အပ်ပြီ” ဟူသော သတင်းစကားကို ကြားသိကြလေလျှင် “ရဟန်းဂေါတမ၏ တပည့်များသည် ရဟန်းဂေါတမက ပညတ်အပ်သော သိက္ခာပုဒ်ကို အသက်ဟူသော အကြောင်းကြောင့်ပင်သော်လည်း မလွန်ကျူးကြကုန်၊ ယခုအခါငါတို့သည် အခွင့်ကောင်းကို ရအပ်ချေပြီ” ဟု ကြံစည်တိုင်ပင်ကြပြီးလျှင် မြို့တွင်း လမ်းကြီးလမ်းငယ် အသွယ်သွယ်တို့၌ “ငါတို့သည် ရှေးအခါက မိမိ၏ ဂုဏ်ကို စောင့်ထိန်းသောအားဖြင့် သစ်သားသပိတ်ကို အကြောင်းပြုကာ မိမိ၏ တန်ခိုး ဣဒ္ဓိပါဒ်ကျေးဇူးဂုဏ်ကို လူအများအား မပြခွဲကြပေ၊ ရဟန်းဂေါတမ၏ တပည့်များကသာ (အရှက်မရှိကြပဲ) ပြသခဲ့ကြလေကုန်သည်၊ ရဟန်းဂေါတမကား ကိုယ်တိုင်က ပညာရှိသူဖြစ်သောကြောင့် ထိုသပိတ်ကို (အစပျောက်အောင်) အစိတ်စိတ် အမြွှာမြွှာခွဲစေပြီးလျှင် သူ့တပည့်ရဟန်းများအား သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်အပ်ပြီတဲ့၊ ယခုအခါငါတို့သည် ရဟန်းဂေါတမနှင့် တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ပြိုင်ဆိုင်ပြသကြကုန်အံ့” ဟူ၍ လှည့်လည်ဝါကြားပြောကြားကြလေကုန်၏။

တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြရန် ဘုရားရှင် မိန့်ကြားတော်မူခြင်း

ထိုအကြောင်းကို ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရား ကြားသိလေသော် မြတ်စွာဘုရားရှင်ထံတော်သို့ သွားရောက်၍ အပြန်အလှန် မေးမြန်းလျှောက်ထား ဖြေဆိုတော်မူကြသည်မှာ—

(ဗိမ္ဗိသာရမင်း) ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... အရှင်ဘုရားများသည် တန်ခိုးပြာဋိဟာ မပြုဖို့ရန် တပည့်သာဝကများအား သိက္ခာပုဒ်ပညတ်အပ်ပါသလော။

(မြတ်စွာဘုရား) အိမ်း...ပညတ်အပ်ပေသည် မြတ်
သောမင်းကြီး...။

(မင်း) ယခုအခါ တိတ္ထိတို့သည် အရှင်မြတ်ဘုရား
တို့နှင့်ပင် တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ပြိုင်ဆိုင်ပြသကုန်အံ့ဟူ၍
လှည့်လည်ဝါကြားပြောကြားနေကြပါကုန်ပြီ။ ယခု အဘယ်
သို့ ပြုလုပ်ကြမည်နည်းဘုရား။

(မြတ်စွာ) ထိုတိတ္ထိတို့က တန်ခိုးပြာဋိဟာပြမှု ပြုကြ
မည်ဆိုလျှင် ငါဘုရားသည် တန်ခိုးပြာဋိဟာပြမှု ပြုပေအံ့
(=ပြုဒါပ)။

(မင်း) အရှင်မြတ်ဘုရားတို့သည် သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်
ထားအပ်ပြီ မဟုတ်ပါလော။

(မြတ်စွာ) မြတ်သောမင်းကြီး... ငါဘုရားသည် မိမိ
အတွက် သိက္ခာပုဒ်ကို မပညတ်၊ သာဝကတို့အတွက်သာ
သိက္ခာပုဒ်ကို ပညတ်အပ်ပေသည်။

(မင်း) အရှင်မြတ်ဘုရားတို့ကို ဖယ်ရှား၍ အခြားသူ
တပါး တပည့်သာဝကများအတွက်သာ (ကွက်၍) သိက္ခာ
ပုဒ်ကို ပညတ်မှု ဖြစ်နိုင်ပါသလော။

(မြတ်စွာ) မြတ်သော မင်းကြီး... ထိုသို့ ဖြစ်လျှင် ဤ
အရာ၌ သင့်ကိုပင် တဖန် ငါပြန်၍မေးအံ့၊ သင်၏ ဥယျာဉ်၌
သရက်ပင် သရက်သီးများ ရှိသည်မဟုတ်လော။

(မင်း) ရှိပါသည် မြတ်စွာဘုရား...။

(မြတ်စွာ) မြတ်သောမင်းကြီး... ထို ဥယျာဉ်တော်မှာ
ရှိသော သရက်သီးကို အခြားလူများ ဆွတ်ခူးစားခဲ့သော်
အဘယ်သို့ ပြုမည်နည်း။

(မင်း) မင်းပြစ်စိုးဒဏ် ခတ်ရပါမည်ဘုရား။

(မြတ်စွာ) သင်မင်းကြီး ကိုယ်တိုင်ကတော့ မိမိသရက်
သီးကို စားနိုင်ခွင့် ရပါသလော။

(မင်း) ရပါသည် အရှင်ဘုရား……တပည့်တော်အား
ဒဏ်ခတ်ရန်မလိုပါ။ တပည့်တော်သည် မိမိ၏ ပစ္စည်း
ဥစ္စာကိုသာ ခဲစားမည်ဖြစ်ပါသည်။

(မြတ်စွာ) မြတ်သော မင်းကြီး……ယူ ဇနာသုံး ရာ
ကျယ်ဝန်းသော ဤပြည်အဝန်း၌ သင်မင်းကြီး၏ အာဏာ
စက် ပြန့်နှံ့ ဖြစ်ထွန်းသကဲ့သို့ ထိုအတူပင် ငါဘုရား၏
အာဏာသည်လည်း (အာဏာခေတ်) စကြဝဠာ ကုဋေ
တသိန်း၌ ပြန့်နှံ့ဖြစ်ထွန်းသည်။ ငါဘုရားအတွက် သိက္ခာ
ပုဒ်ပညတ်မှု မရှိ၊ အခြားတပည့် သာဝကများ အတွက်
သိက္ခာပုဒ်ပညတ်မှု ရှိသည်။ ငါဘုရားသည် တန်ခိုးပြာဋိ-
ဟာပြုသမှုကို ပြုပေအံ့။

(မင်း) ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား……
အဘယ်အခါ၌ တန်ခိုးပြာဋိဟာပြုသမှုကို ပြုတော်မူကြ
မည်နည်း။

(မြတ်စွာ) မြတ်သော မင်းကြီး……ယနေ့မှ နောက်
လေးလလွန်မြောက်သောအခါ ဝါဆိုလပြည့်နေ့၌ တန်ခိုး
ပြာဋိဟာပြုသမှုကို ပြုပေအံ့။

(မင်း) ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား……
အဘယ်အရပ်၌ ပြုတော်မူကြမည်နည်း။

(မြတ်စွာ) မြတ်သောမင်းကြီး……သာဝတ္ထိ ပြည်ဝယ်
ကဏ္ဍမ္မသစ်ပင်အနီး၌ ပြုတော်မူမည်။

(ကဏ္ဍမ္မသစ်သည် ရိုးရိုးအနေအားဖြင့် သရက်ဖြူပင် ဟူ၍ အနက်
ထွက်သည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင် မိန့်တော်မူသည့် ကဏ္ဍမ္မရက္ခ ဟူသည်မှာ
ကဏ္ဍမည်သော ဥယျာဉ်မှူး စိုက်ပျိုးသည့် သရက်ပင်ကို ဆိုတော်မူလို
ရင်းဖြစ်သည်။ ဤ၌။ ။ သာဝတ္ထိပြည် အရပ်မှာ ဘုရားရှင်တိုင်း၏
တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြုတော်မူရာဌာန ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ လူများများ
စည်းဝေး နိုင်စေ လိုသောကြောင့်၎င်း အချိန်ဝေးကြာ လေးလကွာနှင့်
ခရီးဝေးကွာ ၄၅-ယူဇနာအရပ်ကို မြတ်စွာဘုရား ညွှန်ပြတော်မူသည်ဟု
အထူးမှတ်ရာ၏။

တိတ္ထိတို့၏ ဟန်ဆောင်မှု ပြုမှုချက်များ

ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်မြတ်က ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရားအား (ယနေ့မှနောက် လေးလမြောက် ဝါဆိုလပြည့်နေ့ဝယ် သာဝတ္ထိပြည် ကဏ္ဍသရက်ပင်အနီး၌ တန်ခိုးပြာဠိဟာပြုမှုကို ပြုလုပ်မည်ဟူသော) ရဲရဲတောက်စကား မိန့်ကြားတော်မူချက်ကို တိတ္ထိများ ကြားသိကြလေသော် “ငါတို့ကား ယခုအခါ ပျက်ခြင်း မလှ ပျက်စီးကြလေပြီ၊ သို့သော်လည်း (ဟန်အမူအရာ မပျက်ပဲ) သာဝတ္ထိပြည်သို့ သွားရောက်သော ရဟန်းဂေါတမနောက်သို့ မျက်ခြေမပျောက် ကောက်ကောက်လိုက်ကြကုန်အံ့။ ထိုအခါ လူများက ငါတို့ကိုမြင်၍ ‘ဤသို့ပြုမှုခြင်းသည် အဘယ့်ကြောင့် နည်း’ဟု မေးကြလိမ့်မည်၊ ထိုအခါ ထိုလူများကို ‘ငါတို့က ရဟန်းဂေါတမနှင့် တန်ခိုးပြာဠိဟာကို ပြိုင်ဆိုင်ပြသမှု ပြုကုန်အံ့’ ဟူ၍ ပြောခဲ့ကြသည်၊ ရဟန်းဂေါတမသည် (ယခုအခါ ငါတို့မှ ကြောက်၍) ထွက်ပြေးလေသည်၊ ငါတို့သည် သူ့အား ထွက်ပြေး ခွင့်မပေးပဲ မျက်ခြေမပျောက် ကောက်ကောက်လိုက်ကြသည်ဟူ၍ ပြောဆိုကြကုန်အံ့၊ ဤသို့ ပြုမှုပြောဆိုသည်ရှိသော် ငါတို့အား များစွာသော လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရသည် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်” ဟူ၍ တိုင်ပင် ပြောဆိုကြလေကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင် ရာဇဂြိုဟ်ပြည်မှ သာဝတ္ထိသို့ ကြွတော်မူခြင်း

ထိုသို့ တန်ခိုးပြာဠိဟာ ပြသဖို့ရန် ပြဿနာ ပေါ်ပေါက်လာ သော အချိန်မှာ မဟာသက္ကရာဇ် (၁၀၀) နှာရဲ့ရှစ်ခုနှစ် တပေါင်း လပြည့် နေ့လောက် မှာ ဖြစ်သည်။ ထိုတပေါင်း လပြည့် ကျော် ၁-ရက်နေ့လောက် အချိန်မှာ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ရာဇဂြိုဟ် ပြည်အတွင်း ဆွမ်းခံလှည့်လည်တော်မူပြီး ထိုပြည်မှထွက်ခဲ့၍ ရဟန်းအပေါင်းခြံရံကာ သာဝတ္ထိပြည်ဖက်သို့ ခရီးဒေသစာရီ ကြံချီတော်မူခဲ့လေသည်။

တိတ္ထိတို့သည်လည်း မြတ်စွာဘုရား၏နောက်မှ တပါတည်း ထွက်ခဲ့ကြ၍ မြတ်စွာဘုရား ဆွမ်းကိစ္စပြုသောနေရာ၌ သူတို့လည်း

ဆွမ်းကိစ္စပြုကြလေသည်။ မြတ်စွာဘုရား ခရီးဆက်ကြလျှင် သူတို့လည်း ခရီးဆက်ကြလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင် ညဉ့်ကျိန်းစက်သော နေရာ၌ သူတို့လည်း အိပ်စက်ကြ၍ နောက်တနေ့ နံနက်စာစားပြီး အတူတကွ ခရီးထွက်ကြလေသည်။ လမ်းခရီးအကြား လူအများက “ဤကဲ့သို့ ဘုရားရှင်နောက်က ကောက်ကောက်လိုက်နေခြင်းသည် အဘယ့်ကြောင့်နည်း” ဟု မေးမြန်းအပ်ကုန်သည်ရှိသော် ရှေးဖော်ပြရာပါ ကြံစည်တိုင်ပင်ကြသည့်အတိုင်း ဟန်ဆောင်မှုစကား ပြောကြားကြလေသည်။ များစွာသော လူအပေါင်းတို့သည် “တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ဖူးမြော်ကြကုန်အံ့” ဟု အစဉ်တစိုက် လိုက်ပါလာကြကုန်၏။

သာဝတ္ထိပြည်၌ နှစ်ပတ်မှ အစီအမံများ

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်လည်း အစဉ်သဖြင့် ခရီးဒေသစာရီကြွ ချီတော်မူခဲ့ရာ သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်သို့ ဆိုက်ရောက် သီတင်းသုံး နေတော်မူ၏။ တိတ္ထိတို့သည်ကား မြတ်စွာဘုရားနှင့် အတူတကွ လိုက်ပါခဲ့ကြ၍ သာဝတ္ထိပြည်သို့ ရောက်ကြလေလျှင် မိမိတို့ဆိုင်ရာ ဒကာဒကာမများကို ပြောဆိုဟောကြား အလှူခံကြ၍ တသိန်းသော အသပြာကို ရကြလေသော် ထိုအသပြာ တသိန်းကို အရင်းအနှီးပြုကာ ရှားနှစ်သားတိုင်တို့ဖြင့် မဏ္ဍပ်ဆောက်လုပ်ကြပြီးလျှင် ထိုမိမိတို့မဏ္ဍပ်ကို ကြာညိုပန်းတို့ဖြင့် အဆန်းတကြယ် ခြယ်လယ်ဖုံးလွှမ်းကြ၍ “ဤမဏ္ဍပ်၌ ငါတို့သည် တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ပြသကြကုန်အံ့” ဟု ဝါကြားပလွှားပြောဆိုကြကာ နေထိုင်ကြလေကုန်၏။

ပသေနဒီ ကောသလမင်းတရားသည် မြတ်စွာဘုရားရှင် ထံတော်သို့ သွားရောက်ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... တိတ္ထိတို့သည် ပြာဋိဟာမဏ္ဍပ်ကို ဆောက်စေအပ်ပါပြီ၊ တပည့်တော်သည်လည်း အရှင်မြတ်ဘုရားတို့အတွက် ပြာဋိဟာမဏ္ဍပ်ကို ဆောက်လုပ်ပါရစေဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်ထားလေလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “မြတ်သောမင်းကြီး... သင်မဆောက်လေလင့်၊ ငါဘုရားအတွက် မဏ္ဍပ်ဆောက်လှူမည့်

ဒါယကာ အသင့်ရှိသည်” ဟူ၍ မိန့်တော်မူလေ၏။ “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... တပည့်တော်ကိုထား၍ အခြားအဘယ်သူသည် ရှင်တော်ဘုရားအတွက်တာ မဏ္ဍပ်ဆောက်လုပ်ရန် စွမ်းနိုင်ပါမည်နည်း” ဟူ၍ ပသေနဒီကောသလမင်းတရားက လျှောက်ထားလေလျှင် “မြတ်သောမင်းကြီး... သိကြားနတ်မင်းဆောက်လုပ်လိမ့်မည်” ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်က မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။ “အဘယ်အရပ်၌ တန်ခိုးပြာဠိဟာပြသမှုကို ပြုတော်မူကြမည်နည်း” ဟူ၍ မင်းကြီးက မေးလျှောက်သောအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်က “မြတ်သောမင်းကြီး... ကဏ္ဍမ္မသရက်ဖြူပင်အနီး၌ ပြသကြကုန်အံ့” ဟူ၍ မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

တိတ္ထိတို့သည် “သရက်ပင်၏အနီး၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် တန်ခိုးပြာဠိဟာပြသမှုကို ပြုတော်မူလိမ့်မည်တုံ” ဟူသော သတင်းစကားကို ကြားကြလျှင်ပင် အလွန်ကြောက်ရွံ့ တုန်လှုပ်ကြကာ မိမိတို့၏ အလုပ်အကျွေး ဒကာများအား ပြောကြားတိုင်ပင်ကြ၍ သာဝတ္ထိပြည်၏ ပတ်ဝန်းကျင် တယူဇနာအတွင်းဝယ် သရက်ပင်ရှိသမျှကို အရဝယ်ယူကာ ခုတ်လှည်းကြကုန်၏။ အယုတ်သဖြင့် ထိုနေ့မှ ပေါက်သစ်စ ဖြစ်သော သရက်ပင် ပေါက် ကိုပင် သော်လည်း နတ်ပယ်၍ ပစ်ကြလေကုန်၏။

ကဏ္ဍမ္မသရက်ဖြူပင်အကြောင်း

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ဝါဆိုလပြည့်နေ့၌ ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံတော်မူကာ သာဝတ္ထိပြည်အတွင်းသို့ ဆွမ်းခံဝင်ရန် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်မှ ထွက်ကြွတော်မူခဲ့လေ၏။

ကောသလမင်းကြီး၏ ဥယျာဉ်မှူးကား ကဏ္ဍ-အမည်ရှိလေသည်။ ထိုဥယျာဉ်မှူး မောင်ကဏ္ဍသည် မင်း၏ ဥယျာဉ်တော်အတွင်း သရက်ပင်တပင်၌ ခါချဉ်ထုပ်ဟောင်းအတွင်း ရွက်အုပ်သီး ကြီးစွာသော သရက်သီးမှည့်တလုံးကို တွေ့မြင်ရ၍ ထိုသရက်သီး၏ အနံ့အရသာ လောဘဖြင့် တသောသော ကျရောက်နေသော ကျီးများကို ချောက်လှန့်ပြေးစေပြီး ထိုသရက်သီးကို

မင်းကြီးအား ဆက်သမည်ဟူသော အကြံဖြင့် ခူးဆွတ်ယူဆောင်
၍ လာခဲ့ရာ လမ်းခရီးအကြား၌ မြတ်စွာဘုရားကို ဖူးတွေ့ရ၍—

“မင်းကြီးသည် ဤသရက်သီးကို ပွဲတော်စာတည်ရလျှင်
(= စားသုံးရလျှင်) ငါ့အား ရှစ်ကျပ် (သို့မဟုတ် အများ
ဆုံး တဆယ့်ခြောက်ကျပ်) သော ဆုလာဘ် ငွေအသပြာကို
ပေးလေရာ၏။ ထိုမင်းကြီးပေးသော ဆုလာဘ် ငွေအသပြာ
ရှစ်ကျပ် (သို့မဟုတ် တဆယ့် ခြောက်ကျပ်) သည် ငါ့
အတွက်တာ တသက်စာ စားသုံးလောက်မည်မဟုတ်ချေ။
ငါသည် ဤ သရက်သီးကို မြတ်စွာဘုရားအား လှူဒါန်း
ဆက်ကပ်လိုက်လျှင် ငါ့ အတွက်တာ အပိုင်းအခြား မရှိ
သော ဘဝသံသရာ ကာလပက်လုံး စီးပွားချမ်းသာကို
ရှက်ဆောင်နိုင်ပေလိမ့်မည်” —

ဟု သဒ္ဓါဦးတည် ကြံစည်စဉ်းစားပြီးလျှင် ထို သရက်သီးကို လမ်း
ခရီးအကြားမှာပင် မြတ်စွာဘုရားအား လှူဒါန်းဆက်ကပ်လေ၏။
မြတ်စွာဘုရားသည် အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်ကို ကြည့်တော်မူလေ
လျှင် အရှင်အာနန္ဒာသည် မျက်ရိပ်မျက်ကဲ နားလည်ပါးနပ်သူဖြစ်
ရကား စတုမဟာရာဇနတ်မင်းကြီးလေးပါးတို့ လှူဒါန်းအပ်သည့်
ကျောက်သပိတ်ကို မြတ်စွာဘုရားအား ပေးကပ်လိုက်လေသည်။
မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုကျောက်သပိတ်ကို ညွတ်၍ ဥယျာဉ်မှူး
မောင်ကဏ္ဍ လှူဒါန်းသည့် သရက်သီးကို ခံယူတော်မူပြီးလျှင်
ထိုနေရာ၌ပင် ထိုင်အံ့သော အခြင်းအရာကို ပြတော်မူ၏။

အရှင် အာနန္ဒာ မထေရ်သည် သင်္ကန်းကို ခင်း၍ ပေး၏။
ထို့နောက် ထိုသင်္ကန်းအခင်း၌ ထိုင်နေတော်မူပြီးသော မြတ်စွာ
ဘုရားအား အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည် ထိုသရက်သီးကို အဖျော်
ယမကာပြုလုပ်၍ ဆက်ကပ်လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်
သရက်သီးဖျော်ရည်ကို သောက်သုံးတော်မူပြီးလျှင် ကဏ္ဍဥယျာဉ်
မှူးကို “ဒကာကဏ္ဍ ဤသရက်သီးစေ့ကို ဤနေရာ၌ပင် မြေကို
ယက်၍ ဝိုက်ဖျိုးလော့” ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ကဏ္ဍဥယျာဉ်မှူးသည်

မြတ်စွာဘုရား မိန့်တော်မူတိုင်း ပြုလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုသရက်စေ့၏ အထက်၌ လက်တော်ကို ဆေးကြောလေ၏။

ခဏအတွင်း သရက်ပင်ကြီး ပေါက်လာခြင်း

မြတ်စွာဘုရားရှင် လက်တော်ကို ဆေးပြီးလျှင် ပြီးခြင်းပင် ထွန်တုံးဦးခန့် ပမာဏ ပင်စည်ရိုးတံရှိသော သရက်ပင် ညွှောက်ကြီး မြေမှ တမုဟုတ်အတွင်း ပေါ်တက်လာလေသည်။ ကြည့်စဉ် ကြည့်စဉ်ပင် တရိပ်ရိပ်ကြီးထွားကာ အတောင်ငါးဆယ် အမြင့် အစောက် ရှိသော သရက်ပင်ကြီး ဖြစ်၍လာလေသည်။ အရှေ့၊ အနောက်၊ တောင်၊ မြောက် အရပ်လေးမျက်နှာ၌ အကိုင်းကြီး လေးကိုင်း အထက်၌ အကိုင်းကြီး တကိုင်း ဤသို့ အားဖြင့် ခက်မငါးဖြာ အကိုင်းကြီး ငါးကိုင်းတို့သည် အတောင်ငါးဆယ် စီပင် ရှိကြကုန်၏။ ထို သရက်ပင်ကြီးသည် ထို ခဏမှာပင် အပွင့်အသီးများ တရိပ်ရိပ် ပွင့်သီးဖုံးလွှမ်းကာ သရက်သီးမှည့် အခိုင်တို့ဖြင့် တပင်လုံး ပြည့်နှက်လျက်ရှိလေ၏။

နောက်မှလာသော ရဟန်းတို့သည် ထိုသရက်ပင်မှ သရက်သီး မှည့်တို့ကို စားသုံးလိုက်ပါလာကြရကုန်၏။ (သို့စေကာ သရက်သီး တို့ကား မကုန်နိုင်)။ ပသေနဒီကောသလမင်းကြီးသည် “ဤသို့ အံ့ဖွယ်သရဲ ထူးကဲသော သဘောရှိသည့် သရက်ပင်ကြီး ငြီးငြီး ထွန်းတောက် ပေါက်ရောက်လာပြီ” ဟူသော သတင်းစကားကို ကြားသိတော်မူ၍ “ထိုသရက်ပင်ကို မည်သူ တဦးတယောက်မျှ မခုတ်ဖြတ်ရ” ဟု မင်းမိန့်ထုတ်ဆင့်ကာ အစောင့်အနေ ချထား စေတော်မူ၏။

ထိုသရက်ပင်ကြီးကား ကဏ္ဍမည်သော ဥယျာဉ်မှူး စိုက်ပျိုး အပ်သောကြောင့် “ကဏ္ဍမ္မရက္ခ = ဥယျာဉ်မှူး မောင်ကဏ္ဍ စိုက်ပျိုးအပ်သည့် သရက်ပင်” ဟူ၍ ထင်ရှား လေသည်။ ထိုသရက်ပင်ကို ရည်ရွယ်တော်မူ၍ပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဗိမ္ဗိသာရမင်းတရား၊ ပသေနဒီ- ကောသလမင်းတရားတို့ မေးလျှောက်သော အခါ၌

“ကဏ္ဍမ္မ သရက်ပင်အနီး၌ တန်ခိုးပြာဠိဟာ ပြဿတော် မူမည်” ဟု မိန့်တော်မူခြင်းဖြစ်သည်။ တိတ္ထိတို့ကား ထိုအကြောင်းကို မသိကြသောကြောင့် သာဝတ္ထိပြည် ပတ်ဝန်းကျင် တယူဇနာအတွင်းရှိ သရက်ပင်တို့ကို အညွှောက်မျှမကျန် မြတ်စွာဘုရား တန်ခိုးပြာဠိဟာ မပြ ခိုင်ရန် ဝယ်ယူလှည်းခုတ် နုတ်ပစ်ကြလေသည်။

ထိုနောင်မှ သေသောက်ကြူးတို့သည်လည်း ကဏ္ဍဥယျာဉ်မှူး စိုက်ပျိုးအပ်သော ထိုသရက်ပင်မှ သရက်သီးမှည့်ကို နှစ်သက် အားရမ်း စားသုံးကြပြီးလျှင် “ဟယ် တိတ္ထိပျက်တို့... ‘ရဟန်း ဂေါတမသည် ကဏ္ဍမ္မသရက်ပင်အနီး၌ တန်ခိုးပြာဠိဟာ ပြဿမှု ပြုလိမ့်မည်’ ဟု စိုးရှုံကြကာ သင်တို့သည် သာဝတ္ထိပြည်၏ ပတ်ဝန်း ကျင် တယူဇနာအတွင်း၌ ထိုနေ့ပေါက်သည့် သရက်ပင်ညွှောက် ကိုမျှမချန် သရက်ပင်မှန်သမျှကို မြေလှန်နုတ်ပယ်အပ်ခဲ့လေပြီ၊ မြတ်စွာဘုရားမိန့်ကြားတော်မူသည့် ကဏ္ဍမ္မသရက်ပင်ဟူသည်မှာ (သင်တို့ထင်သည့် သရက်ဖြူပင်မဟုတ်) ဤယခု ကဏ္ဍဥယျာဉ်မှူး စိုက်ပျိုးအပ်သည့် သရက်ပင်ပင်ဖြစ်လေသည်” ဟု ရေရှုတ်စကား ပြောဆိုကြကာ ထိုတိတ္ထိတို့ကို မိမိတို့စားသုံးပြီးသော သရက်စေ့ တို့ဖြင့် ဝိုင်းဝန်းပစ်ခတ်ကြလေကုန်၏။

တိတ္ထိတို့၏ မဏ္ဍပ်ကို လေနတ်သား တိုက်ခတ်ပျက်ဆီး၍
တိတ္ထိတို့ ရှုံးနိမ့်ပျက်စီးကြခြင်း

သိကြားမင်းသည် လေနတ်သားကို “တိတ္ထိတို့၏ မဏ္ဍပ်ကို လေဖြင့်တိုက်၍ တိုင်ပါကျွတ်စေ၍ မသန်ပြန်သော မြေအရပ်၌ ပစ်ချလေလော့” ဟူ၍ စေခိုင်းလေ၏။ လေနတ်သားသည် သိကြား မင်း စေခိုင်းသောအတိုင်း ပြုလုပ်လေ၏။

တဖန် သိကြားမင်းသည် နေနတ်သားကို “နေဗိမာန်အဝန်းကို အောက်သို့နှိမ့်ချလျက် ပူလောင်စေလော့” ဟု စေခိုင်းပြန်၏။ နေနတ်သားသည်လည်း သိကြားမင်းစေခိုင်းသောအတိုင်း ပြုလုပ် လေ၏။

ရတနာ] ပူရဏကဿပဆရာကြီး ရေ၌ ဆင်း၍သေခြင်း ၅၀၉

တဖန် သိကြားမင်းသည် လေနတ်သားကို “လေဗွေကို ထစေလျက် သွားလော့ = တိတ္ထိတို့၏ မဏ္ဍပ်နေရာ၌ ကွက်၍ လေဗွေတိုက်ခတ်လော့” ဟု စေခိုင်းပြန်လေ၏။ လေနတ်သားသည်လည်း သိကြားမင်း စေခိုင်းသောအတိုင်း ပြုလုပ်လေရကား တိတ္ထိတို့၏ ချွေးပေါက်ချွေးသီး တဒီးဒီး ယိုစီးကျသော ကိုယ်အလုံးမှာ မြူမှုန်ဖိုလုံးတို့ လွှမ်းဖုံးစွဲကပ်လျက် ရှိချေ၏။ ထိုအခါ တိတ္ထိတို့သည် တောင်ပို့နီကြီးများနှင့်တူ၍ နေကုန်၏။

ထို့နောင်မှ သိကြားမင်းသည် မိုးနတ်သားကို “အလွန်ကြီးသည့် မိုးသီးမိုးပေါက်များကို ပြီးပြီးပြောက်ပြောက် ရွာသွန်းလော့” ဟု စေခိုင်းပြန်၏။ မိုးနတ်သားသည်လည်း သိကြားမင်း စေခိုင်းသောအတိုင်း ပြုလုပ်လေ၏။ ထိုအခါ တိတ္ထိတို့၏ ကိုယ်အလုံးသည် နွားနီကျားနှင့်တူ၍ နေလေ၏။

တိတ္ထိအပေါင်းတို့သည် မဏ္ဍပ်ကလည်းပျက်ခဲ့ချေ၊ နေကလည်း ပူလှ၊ လေဗွေကလည်း အလွန်ထ၊ မိုးသီးကလည်း တဖြောက်ဖြောက်ရွာသဖြင့် ကိုးကွယ်ရာမရ မာန်မာန လျှောကျကြကာ ဦးတည့်ရာရာအရပ်သို့ ထွက်ပြေးကြလေကုန်၏။

ပူရဏကဿပဆရာကြီး စည်ပင်း ကြိုးကွင်းထပ်လျက် ရေ၌ ဆင်း၍သေခြင်း

ထိုသို့ တိတ္ထိဆရာကြီး ခြောက်ဦးတို့ ဦးတည့်ရာရာ အရပ်သို့ ပြေးသွားကြသည့် အနက် ပူရဏကဿပ ဆရာကြီး၏ အလုပ်အကျွေး တပည့်ဒါယကာ လယ်သမား တယောက်သည် “ယခုအခါ၌ ငါတို့အရှင်မြတ်များ တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြသရန် အချိန်တန်လေပြီ၊ ငါသွားရောက်၍ တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ကြည့်ဦးအံ့” ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင် နွားများကို ထွန်မှချွတ် လွှတ်ခဲ့၍ နံနက်စောစောက ယာဂထည့်၍ ယူခဲ့သောအိုးကြီးနှင့်တံတို့ကို ယူဆောင်ခဲ့၍ ပြာဋိဟာပွဲသို့ လာရောက်လေသော် ပူရဏကဿပဆရာကြီး ရေးကြီး သုတ်ပြာ ပြေးသွားနေသည်ကို မြင်ရ၍ “အရှင်ဘုရား....တပည့်တော်သည် အရှင်မြတ်တို့၏ တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ဖူးမြော်အံ့ဟူ၍

လာခဲ့ပါသည်။ အရှင်ဘုရားကို ယခု အဘယ်အရပ်သို့ ကြွကြမည် နည်း”ဟု မေးလေ၏။ ပုရဏကဿပဆရာကြီးသည် “သင့် (မင့်) ပြာဠိဟာဖြင့် ဘာအကျိုးရှိမည်နည်း၊ သင့်လက်ထဲမှာ ယူဆောင် လာသည့် ဤအိုးနှင့်ကြီးကိုသာ ငါ့အားပေးလော့”ဟု ပြောဆို လေ၏။ ထိုဆရာကြီးသည် ထိုတပည့် လယ်သမားပေးလိုက်သည့် အိုးနှင့်ကြီးကို ယူဆောင်ကာ ရေစီးသော ချောင်းကမ်းထိပ်သို့ သွားရောက်၍ အိုးကို သဲအပြည့်ထည့်ပြီးလျှင် ယူဆောင်ခဲ့သော ကြီးဖြင့် မိမိလည်ပင်း၌ဖွဲ့၍ ရေစီးသန်သော ချောင်းရေအိုင် အတွင်း ခုန်ဆင်းကာ ရေမြုပ်တို့ကို တစ်စိတ်စေလျက် စုတ် ပြတ်ကြွေ သေလွန်ပြီးသော် မဟာ အဝိစိ ငရဲ၌ ပဋိသန္ဓေ တည်နေဖြစ်ပွားလေတော့၏။

ယတ္ထကံ ဒုက္ခမုပ္ပဇ္ဇိ၊
 မာလာနံ အဝိဇာနတံ။
 သတံ သုခံ တတ္ထကံဝ၊
 သာယံ လောကဿ ဓမ္မတာ။

အသိအထိမ္မာ၊ ဉာဏ်ပညာတို့၊ လွန်စွာခေါင်းပါး၊ သူတို့အားလျှင်၊
 ရှည်လျား၊ ဒုက္ခ၊ ရောက်သမျှပင်၊ ပညာ့တံခွန်၊ ဉာဏ်ရည်ချွန်သည်၊ သူ
 မှန်မြတ်များ၊ ရှင်တို့အားမူ၊ တရားလက်ကိုင်၊ ကျေးဇူးလှိုင်၍၊ ဖြိုင်ဖြိုင်
 သုခ၊ ကောင်းကျိုးရသည်၊ လောက ဓမ္မတာ တကား။

ပြာဠိဟာပွဲ၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ထပ်ည့်များ လျှောက်ထားကြပုံ

လူနတ်တို့၏ဆရာ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ သုံးလောကထွတ်ထား သဗ္ဗ-
 ညမြတ်စွာဘုရား၏ အတွက်သော်ကား သိကြား နတ်မင်းသည်
 ညနေချမ်းကာလဝယ် ဆင်ခြင် စဉ်းစား လတ်သော် “မြတ်စွာ
 ဘုရား၏အတွက် ရတနာမဏ္ဍပ် ဆောက်လုပ်ရန်ကား ငါတို့၏
 တာဝန်ပေတည်း”ဟု သိ၍ ဝိသုကြီနတ်သားကို စေလွှတ်ပြီးလျှင်
 တဆယ့်နှစ်ယူဇနာ ကျယ်ဝန်းလျက် ကြာညီပန်းတို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်း
 အပ်သော ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့်ပြီးသည့် မဏ္ဍပ်ကြီးကို ဖန်ဆင်းစေ
 လေသည်။ ယင်းမဏ္ဍပ်၌ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်ရဟန်းရှင်လူများ
 တို့ စည်းဝေးညီမှုကြလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် မွန်းလွဲပြီးနောက် ညနေပိုင်း အချိန်သို့ ရောက်သောအခါ တန်ခိုးပြာဠိဟာပြဿမှု ပြုတော်မူရန် ဝန္တကုဋီကျောင်းတော်မှ ထွက်ကြွတော်မူ၍ ဝိသုကြံ ဖန်ဆင်းအပ်သည့် ရတနာမဏ္ဍပ်အတွင်း တယူဇနာ ပမာဏရှိသော ရတနာ ပလ္လင်တော်၌ သုံးယူဇနာပမာဏရှိသော နတ်ထီးဖြူဆောင်းမိုးလျက် သီတင်းသုံး နေတော်မူလေ၏။

လွန်ခဲ့သော တပေါင်းလပြည့်နေ့ကပင် “ဤနေ့မှနောက် လေးလလွန်မြောက် ဝါဆို လပြည့် နေ့သို့ ရောက်သော အခါ သာဝတ္ထိပြည် ကဏ္ဍမ္မသရက်ပင်အနီး၌ တန်ခိုးပြာဠိဟာကို ပြဿမည်” ဟု မိမိသိသာရ မင်းတရားအား မိန့်ကြားတော်မူခဲ့သော မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်ကို အဆင့်ဆင့် သတင်းကြားကြ၍ ယမိုက်ပြာဠိဟာကို ဖူးမြော်လိုကြသောကြောင့် သာဝတ္ထိပြည်သို့ ပေါင်းဆုံ စုဝေးမိကြသော ရဟန်းယောက်ျား၊ ရဟန်းမိန်းမ၊ ဥပါသကာ၊ ဥပါသိကာ = ဤလူဇာတ် ပရိသတ်လေးပါးတို့ကား မြတ်စွာဘုရားကို အလယ်ဗဟိုထား၍ ရှေ့၊ နောက်၊ ဝဲ၊ ယာ = လေးမျက်နှာတို့၌ (၁၂) တဆယ့်နှစ်ယူဇနာစီ ရှိကုန်၏။ တဖက်သော ပရိသတ်အစွန်းမှ အခြားတဖက်သော ပရိသတ်အစွန်းသို့ တိုင်အောင် (၂၄) နှစ်ဆယ့်လေးယူဇနာရှိကုန်၏။ အဝန်းအဝိုင်းအားဖြင့် (၇၂) ခုနှစ်ဆယ့်နှစ်ယူဇနာ ရှိကုန်၏။ ဇာတိခေတ်စကြဝဠာပေါင်း တိုက်တသောင်း တို့၌ နေထိုင် ကြသော နတ်ဗြဟ္မာအပေါင်းတို့သည် တပြိုင်နက်တည်း စည်းဝေးပေါင်းစုကြလေကုန်၏။

သရဏီ အမျိုးသမီး လျှောက်ထားပုံ

ထိုအစည်းအဝေး၌ “သရဏီ” အမည်ရှိသော တန်ခိုးကြီးမြတ်သည့် အနာဂါမ်တည် ဥပါသိကာ ဒါယိကာမသည် မြတ်စွာဘုရား၏ရှေ့တော်မှောက်၌ ရပ်တည်လျက် လက်အုပ်ချီမိုး ရှိခိုးလျှောက်ထားသည်မှာ “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား … တပည့်တော်မကဲ့သို့သော သမီးတော်တယောက် ထင်ရှားရှိပါလျက် ရှင်တော်ဘုရားတို့ အပင်ပန်းခံ ပြုလုပ်ရန် ကိစ္စ မရှိပါ။ တပည့်

တော်မသည် တန်ခိုးပြာဋိဟာပြသမှုကို ပြုပါရစေ” ဟူ၍ လျှောက်
ထားလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်က “ချစ်သမီး ဘရဏီ... သင်
ချစ်သမီးသည် အဘယ်သို့သော ပုံပန်းဖြင့် တန်ခိုးပြာဋိဟာပြသမှု
ကို ပြုမည်နည်း” ဟူ၍ မေးမြန်းလေသော် ဘရဏီ မည်သော
အနာဂါမ်တည် ဥပါသိကာ ဒါယိကာမက—

“ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... တပည့်တော်
မသည် ဤစကြဝဠာတိုက်အတွင်း၌ ရှိရင်းစွဲ ပထဝီမြေကြီး
ကို ရေပြုလုပ်ကာ စကြဝဠာတတိုက်လုံး ရေတပြင်တည်း
ဖြစ်အောင် ဖန်ဆင်းပြီးနောက် ရေကြက်မကဲ့သို့ ရေ၌
ငုပ်လျှိုးပြီးလျှင် အရှေ့ စကြဝဠာ အနားရေ၌ မိမိကိုယ်ကို
ဖော်ပြပါမည်၊ ထိုအတူ အနောက်စကြဝဠာ အနားရေ၊
မြောက်စကြဝဠာအနားရေ၊ တောင်စကြဝဠာ အနား
ရေတို့၌လည်း မိမိကိုယ်ကို ဖော်ပြပါမည်၊ ထိုအတူ အလယ်
၌လည်း မိမိကိုယ်ကို ဖော်ပြပါမည်။

(ထိုအခါ) ‘ဤ သူမကား အဘယ် မည်သော
သူနည်း’ ဟု တဦး တယောက်က မေးမြန်း လတ်သော်
အခြား သူများက ‘ဤ သူမကား ဘရဏီ အမည်
ရှိသော (မြတ်စွာ ဘုရား၏ သမီးတော်) အနာဂါမ်
တည် ဥပါသိကာ ဒါယိကာမဖြစ်ပေသည်’ ဟု ပြောဆို
ကြပါလိမ့်မည်၊ (ထိုအခါ တွေ့မြင်သူ ပရိသတ်အားလုံး
ကပင်) ‘ဤအာနုဘော်ကား ဝွဲဦးအစ (မြတ်စွာဘုရားသမီး
တော်) မိန်းကလေးတဦး၏ အာနုဘော်သာဖြစ်သေး၏။
ဘုရားရှင်၏ အာနုဘော်တော်မှာမူ အဘယ်သို့ ဖြစ်လိမ့်
မည် မမှန်းဆနိုင်အောင် ရှိတော့သည်’ ဟူ၍ ပြောဆိုကြပါ
လိမ့်မည်။ ဤသို့ဖြစ်သည်ရှိသော် တိတ္ထိတို့သည် အရှင်
မြတ်ဘုရားတို့ကို ပြန်စောင်းမျှ မကြည့်ဝံ့ပဲ ရှောင်လွှဲ
တိမ်းသွေ ပြေးကြပါကုန်လိမ့်မည်” —

ဟူ၍ လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်
“ချစ်သမီးဘရဏီ... သင်ချစ်သမီး ဤသို့သဘောရှိသော တန်ခိုး

ပြာဠိဟာပြီသမှု ပြုစွမ်းနိုင်ကြောင်းကို ငါဘုရား ကောင်းစွာသိပေ၏။ သို့သော်လည်း ဤပန်းထုပ် (မုန်းတိုင် ပန်းစည်း)ကား သင်ချစ်သမီးအတွက် ဖွဲ့ချည်ထားအပ်သည်မဟုတ်”ဟူ၍ မိန့်ဆိုပယ်မြစ်တော်မူလေသော် ဗုဒ္ဓကဏ္ဍပုဂ္ဂိုလ်ကမည် “ငါ့အား မြတ်စွာဘုရားသည် ခွင့်ပြုတော်မမူ၊ ငါ့ထက် သာလွန်မြင့်မြတ်သော တန်ခိုးပြာဠိဟာပြီသမှုကို ပြုနိုင်စွမ်းသူ အခြားသူတဦးတယောက်ရှိပေလိမ့်မည်”ဟု ကြံစည် ဆင်ခြင်မိကာ သင့်လျောက်ပတ်ရာ အရပ်၌ တည်နေလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “ဤ ငါ၏သားတော် သမီးတော်များသည် ငါဘုရားကမေးလျှင် ဤနည်းဤပုံဖြင့် နှစ်ဆယ့်လေးယူဇနာ အလျားအနံရှိသော ပရိသတ်၏အလယ်၌ စံပယ်ရဲရင့်စွာ ခြင်္သေ့မင်းပမာ လျှမ်းလျှမ်းတောက်စကား လျှောက်ထားကြပေလိမ့်မည်၊ ဤနည်းဖြင့် ထိုငါ့သားတော် သမီးတော်တို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကား ထင်ရှားပေလိမ့်မည်”ဟုကြံစည်ဆင်ခြင်တော်မူကာ အခြားသော သာဝက သာဝိကာတို့ကိုလည်း အသီးအသီး “သင်တို့သည် အဘယ်သို့ တန်ခိုးပြာဠိဟာပြီသမှုကို ပြုကြမည်နည်း”ဟု မေးတော်မူ၏။ ထိုတပည့်သာဝက သာဝိကာတို့သည် ဤသို့ ဤသို့ ပြုကြပါမည်ဘုရားဟူ၍ အသီးအသီး အမျိုးမျိုး အဖုံဖုံ လျှောက်ထားကြကာ မြတ်စွာဘုရား ရှေ့တော်မှောက်၌ ရဲရဲတောက်စကား လျှောက်ထားကြလေကုန်၏။

စူဠအနာထပိဏ် လျှောက်ထားပုံ

ထိုသို့ ရဲရဲတောက် လျှောက်ထားကြသော တပည့်သား သာဝက၊ တပည့်မ သာဝိကာတို့အနက် စူဠအနာထပိဏ်ဒါယကာသည် “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား...တပည့်တော်ကဲ့သို့ သော အနာဝါဏ်တည် ဥပါသကာသားကောင်းတယောက် ထင်ရှားရှိပါလျက် ရှင်တော်ဘုရားတို့ အပင်ပန်းခံ ပြုလုပ်ရန်ကိစ္စ မရှိပါ။ တပည့်တော်သည် တန်ခိုးပြာဠိဟာ ပြီသမှုကို ပြုပါရစေ”ဟူ၍

လျှောက်ထားလေလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်က “ချစ်သား အနာထပိဏ်...သင်ချစ်သားသည် အဘယ်သို့သောပုံပန်းဖြင့် တန်ခိုး ပြာဋိဟာပြသမှုကိုပြုမည်နည်း”ဟု မေးတော်မူ၍ အနာဂါမ်တည် ဥပါသကာ စုဋ္ဌအနာထပိဏ်က—

“ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား...တပည့်တော် သည် (၁၂) တဆယ့်နှစ်ယူဇနာ ရှိသော မြဟ္မာမင်း၏ ကိုယ်သဏ္ဍာန် အတ္တဘောကို ဖန်ဆင်းပြီးလျှင် ဤပရိသတ် ၏အလယ်၌ မိုးကြီးထစ်ချန်း မြည်ဟည်းသံနှင့်မခြား ကြီး မားပြင်းထန်သော အသံဖြင့် မြဟ္မာ၏လက်ပမ်းပေါက် (=လက်ခမောင်း)ခတ်ခြင်းမည်သော လက်ပမ်းပေါက် (=လက်ခမောင်း)ခတ်မှုကို ပြုပါမည်။

ထိုအခါ လူများအပေါင်းက “ဤအသံကား အဘယ် မည်သောအသံနည်း”ဟု မေးမြန်းလတ်သော် (ပရိသတ်ကို က) “မြတ်စွာဘုရား၏ သားတော် အနာဂါမ်တည် ဥပါသကာ စုဋ္ဌအနာထပိဏ်သူဌေးကလေး၏ မြဟ္မာ့ အဟန် လက်ပမ်းပေါက် (=လက်ခမောင်း) ခတ်သံ တည်း”ဟု ဖြေကြားပြောဆိုကြပါလိမ့်မည်။ ထိုအခါ တိတ္ထိ တို့သည် “ဤအာနုဘော်ကား ဝှဲဦးအစ ဘုရားသားတော် ဒါယကာကလေးတဦး၏ အာနုဘော်မျှသာ ရှိသေးသည်။ မြတ်စွာဘုရား၏ အာနုဘော်မှာမူ အဘယ်သို့ ဖြစ်လိမ့်မည် မမှန်းဆနိုင်အောင် ရှိတော့သည်”ဟူ၍ ပြောဆိုကြောက်ရွံ့ ကြကာ အရှင်မြတ်ဘုရားတို့ကို ပြန်စောင်းမျှ မကြည့်ဝံ့ ကြပဲ ရှောင်လွှဲတိမ်းသွေ ပြေးကြပါကုန်လိမ့်မည်” —

ဟူ၍ လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “ချစ်သားအနာထပိဏ်...ငါဘုရားသည် သင်ချစ်သား၏ ဤသို့ သဘောရှိသော အာနုဘော်ကို သိပေ၏။ သင်ချစ်သားသည် ရပ်တည်ဦးလော့”ဟု မိန့်တော်မူကာ ခွင့်ပြုတော်မမူချေ။

ရတနာ] စိရာသာမဏေဇယမလေး လျှောက်ထားပုံ ၅၁၅

ခုနစ်နှစ်အရွယ်“စိရာ”သာမဏေဇယမလေး
လျှောက်ထားပုံ

ထိုနောက် တယောက်သော ပဋိသန္တိဒါဉာဏ်ရှင် ခုနစ်နှစ် အရွယ်“စိရာ”မည်သော သာမဏေဇယမသည် မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီးလျှင် “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... တပည့်တော်မ တန်ခိုးပြာဋိဟာပြဿမှုကို ပြုပါရစေ” ဟူ၍ လျှောက်ထားလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်က “ချစ်သမီးစိရာ... သင် ချစ်သမီးသည် အဘယ်သို့သောပုံပန်းဖြင့် တန်ခိုးပြာဋိဟာပြဿမှုကို ပြုမည်နည်း” ဟူ၍ မေးတော်မူလေလျှင် စိရာသာမဏေဇယမ က—

“ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... တပည့်တော်မ သည် မြင်းမိုရ်တောင်၊ စကြဝဠာတောင်၊ ဟိမဝန္တာတောင် ဤ တောင်ကြီးသုံးလုံးတို့ကို တန်ခိုးအာနုဘော်ဖြင့် ယူ ဆောင်ခဲ့၍ ဤပြာဋိဟာပွဲသဘင် ယင်ရာဌာန၌ အစဉ် လိုက် အတန်းလိုက် ချထားပါမည်။ ယင်းသို့ တန်းထား ပြီးနောက် တပည့်တော်မသည် ဟင်္သာငှက်မငယ်ကလေး ကဲ့သို့ ထိုထိုတောင်ကြီးသုံးလုံးတို့မှ ထွက်ခဲ့ကာ မငြိမကပ် လွတ်လပ်စွာ ပျံသန်းသွားလာမှုကို ပြုပါမည်။

လူများအပေါင်းသည် တပည့်တော်မကို မြင်ကြ၍ “ဤ သူမကလေးကား အဘယ်သူနည်း” ဟု မေးကြသောအခါ (ပရိသတ်တို့က) “ဤသူမကလေးကား ‘စိရာ’မည်သော သာမဏေဇယမကလေးဖြစ်သည်” ဟု ဖြေကြားပြောဆို ကြပါလိမ့်မည်။ ထိုစကားကိုကြားရ၍ တိတ္ထိတို့သည် “ဤ အာနုဘော်ကား ပွဲဦးအစ ခုနစ်နှစ်အရွယ် သာမဏေဇယ မကလေး၏ အာနုဘော်သာ ဖြစ်ချေသေးသည်။ မြတ်စွာ ဘုရား၏ အာနုဘော်ကား အဘယ်သို့ဖြစ်လိမ့်မည် မမှန်း ဆနိုင်အောင်ပင် ရှိတော့သည်” ဟူ၍ ပြောဆိုကြောက်ရွံ့ ကြကာ အရှင်မြတ်ဘုရားတို့ကို ပြန်စောင်းမျှ မကြည့်စွဲ ကြပဲ ရှောင်လွှဲတိမ်းသွေ ပြေးကြပါကုန်လိမ့်မည်” —

ဟူ၍ လျှောက်ထားလေ၏။ (ဤမှ နောက်၌ တပည့်သာဝကတို့ ပြန်ကြားလျှောက်ထားကြသည့် ဤစကားမျိုးကို ဤနည်းအတူပင် မှတ်ယူရာ၏။ အကျယ်မရေးတော့ပြီ၊ ထူးရာကိုသာ ရေးသာ ဖော်ပြတော့အံ့)။ ထို“စိရာ”မည်သော သာမဏေရီမလေးအား လည်း မြတ်စွာဘုရားသည် “ချစ်သမီး၏ အာနုဘော်ကို ငါဘုရား သိပေ၏”ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ရှေးနည်းအတူပင် တန်ခိုး ပြာဋိဟာ ပြသခွင့်ကို ပြုတော်မမူချေ။

ခုနစ်နှစ်အရွယ် “စုန္ဒ”မည်သော ရဟန္တာသာမဏေငယ်လေး
လျှောက်ထားယုံ

ထိုနောက် တပါးသော ပဋိသန္တိဒါဠာဏ်ရှင် ခုနစ်နှစ်အရွယ် “စုန္ဒ”မည်သော သာမဏေငယ်သည် မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးပြီးလျှင် “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... အကျွန်ုပ်သည် တန်ခိုး ပြာဋိဟာပြသမှုကို ပြုပါရစေ”ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ မြတ်စွာ ဘုရားရှင်က “ချစ်သား စုန္ဒ... သင်ချစ်သားသည် အဘယ်သို့ သော ပုံပန်းဖြင့် တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြသမှုကို ပြုမည်နည်း”ဟူ၍ မေးတော်မူလေလျှင် စုန္ဒသာမဏေငယ်က—

“ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... တပည့်တော် သည် ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်း၏ အောင်လံတံခွန်သဖွယ်ဖြစ်သော ဇမ္ဗူသပြေပင်ကြီးကို ပင်စည်မှ ကိုင်၍လှုပ်ကာ ဇမ္ဗူသပြေ သီးတို့ကို ယူဆောင်ခဲ့ပြီးလျှင် ဤယခုစည်းဝေးနေကြသည့် ပရိသတ်ကို ကျွေးပါမည်၊ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်ရှိ ပင်လယ်ကသစ်ပွင့်တို့ကို ယူဆောင်ခဲ့ပြီးလျှင် ဤပရိသတ် အား ပေးပါမည်”—

ဟူ၍ လျှောက် ထားလေ၏။ ထို စုန္ဒသာမဏေ ငယ် ကို လည်း မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ရှေးနည်းအတူ မိန့်ကြား၍ ခွင့်ပြုတော် မမူချေ။

ရတနာ] အရှင်မောဂ္ဂလာန်မထေရ် လျှောက်ထားပုံ ၅၁၇

ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမ လျှောက်ထားပုံ

ထိုနောက် ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမသည် မြတ်စွာဘုရားကို ရိသေ မြတ်နိုး ရှိခိုး၍ (ရှေးနည်းအတူ) မိမိ တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြသရန် ခွင့်ပန်စကား လျှောက်ထားသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားက “အဘယ်သို့ ပြသမည်နည်း” ဟု မေးတော်မူ၍ ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမက—

“ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား...တပည့်တော် မသည် (၁၂) တဆယ့်နှစ်ယူဇနာ အတိုင်းအရှည်ရှိသော ပရိသတ်ကို ဖန်ဆင်းယူဆောင်၍ (၃၆) သုံးဆယ့်ခြောက် ယူဇနာ အဝန်းအဝိုင်းရှိသော စကြဝတေးမင်း၏ ပရိသတ် ဖြင့် ခြံရံအပ်လျက် စကြာမင်းအသွင် ဖန်ဆင်းလာရောက်၍ အရှင်မြတ်ဘုရားတို့ကို ရှိခိုးပါမည်” —

ဟူ၍ လျှောက် ထားလေ၏။ ထို ဥပ္ပလဝဏ် ထေရီမ ကို လည်း မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “သင်ချစ်သမီး၏ အာနုဘော်ကို ငါဘုရား သိပေ၏” ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ရှေးနည်းအတူပင် တန်ခိုး ပြာဋိဟာ ပြသခွင့်ကို ပြုတော်မမူချေ။

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ်သူမြတ် လျှောက်ထားပုံ

ထိုနောက် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်သူမြတ်နှင့် မြတ်စွာ ဘုရားရှင်တို့ တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြသရန်နှင့်စပ်၍ အပြန်အလှန် လျှောက်ထားမေးဖြေတော်မူကြပုံမှာ—

(အရှင်မောဂ္ဂလာန်) ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာ ဘုရား... တပည့်တော်သည် တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြသမှုကို ပြုပါရစေဘုရား။

(မြတ်စွာဘုရား) ချစ်သား မောဂ္ဂလာန်... သင်ချစ် သားသည် တန်ခိုးပြာဋိဟာပြသမှုကို အဘယ်သို့ ပြုမည် နည်း။

(အရှင်မောဂ်) ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... တပည့်တော်သည် မြင်းမိုရ်တောင်မင်းကို သွားကြား၌

ထားပြီးလျှင် မုံညင်းစေ့ကလေးသဖွယ် ပရိသတ်အလယ်၌ စားဝါး၍ ပြပါမည်ဘုရား။

(မြတ်စွာ) အခြား ဘယ်လိုများ တန်ခိုးပြသမှု ပြဦးမည်နည်း။

(အရှင်မောင်) ဤ မဟာပထဝီမြေကြီးကို သင်ဗျာကလေးကဲ့သို့ ခေါက်လိပ်ပြီးလျှင် လက်ချောင်းကြား၌ ထား၍ ပြပါမည်ဘုရား။

(မြတ်စွာ) အခြား ဘယ်လိုများ တန်ခိုးပြသမှု ပြဦးမည်နည်း။

(အရှင်မောင်) မဟာပထဝီ ဤမြေကြီးကို အိုးထိန်းစက် (= အိုးဖုတ်သမားတို့၏ မြေကြိတ်သော ယန္တရားဘီး) ကဲ့သို့ အထက်အောက်လည်အောင် ပြုပြီးလျှင် လူများအပေါင်းကို ဤမြေကြီး၏ အောက်အပြင်၌ ရှိသော မြေဆီမြေလွှာ မြေဩဇာကို စားပါစေမည် (= ကျွေးပါမည်) ဘုရား။

(မြတ်စွာ) အခြား ဘယ်လိုများ တန်ခိုးပြသမှု ပြဦးမည်နည်း။

(အရှင်မောင်) မဟာပထဝီ ဤမြေကြီးကို လက်ဝဲလက်ဖဝါးပေါ်၌ ထားပြီးလျှင် ဤသတ္တဝါများကိုမူ အခြားကျန်း၌ထား၍ ပြပါမည်ဘုရား။

(မြတ်စွာ) အခြား ဘယ်လိုများ တန်ခိုးပြသမှု ပြဦးမည်နည်း။

(အရှင်မောင်) ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား...တပည့်တော်သည် မြင်းမိုရ်တောင်ကို ထီးရိုးသဖွယ်ပြုလုပ်ပြီးလျှင် မဟာပထဝီမြေကြီးကို ထီးရွက်ပမာ အထက်သို့ မြှောက်ချီကာ မြင်းမိုရ်တောင်၏ ဦးထိပ်၌ ထားပြီးလျှင် ထီးလက်စွဲသော ရဟန်းတပါးကဲ့သို့ လက်

တဖက်တည်းဖြင့် စွဲကိုင်၍ ကောင်းကင်၌ လူးလာတုံ၊
ခေါက် စကြိုလျှောက်၍ ပြပါမည်ဘုရား။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “ချစ်သား မောဂ္ဂလာန် သင်ချစ်
သား၏ အာနုဘော်ကို ငါဘုရားသိပေ၏”ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင်
အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်အားလည်း တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြသ
ရန် ခွင့်ပြုတော်မမူချေ။ အရှင် မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ်သည်
လည်း “မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဤပရိသတ်၌ ငါ့ထက်သာလွန်
မြင့်မြတ်သည့် တန်ခိုးပြာဋိဟာ ပြသမှုပြုဖို့ရန် သိမြင်တော်မူလေ
ယောင်တကား”ဟု စဉ်းစားဆင်ခြင်တော်မူပြီးလျှင် သင့်လျောက်
ပတ်ရာ အရပ်၌ ရပ်တည်နေတော်မူလေ၏။

ထို့နောင်မှ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အရှင်မဟာ မောဂ္ဂလာန်
မထေရ်မြတ်ကို “ချစ်သားမောဂ္ဂလာန်.... ဤပန်းထုပ် (မုန်းတိုင်)
ကား သင်ချစ်သားအတွက် ဖွဲ့ထားအပ်သော ပန်းထုပ်မဟုတ်၊
မှန်၏ — ငါဘုရားကား သူမတူတန် ဝန်ကိုဆောင်နိုင်သူ ဖြစ်
သည်။ ငါဘုရား၏ဝန်ကို အခြား ဆောင်စွမ်းနိုင်မည့်သူ မရှိချေ။
ယခု ဘုရားဖြစ်သောအခါ ငါဘုရား၏ ဝန်ကို အခြား ဆောင်
နိုင်မည့်သူမရှိခြင်းကား မအံ့ဩလောက်သေးပါပေ။ ပါရမီနုစဉ်
အဟိတ်တိရစ္ဆာန်မျိုး၌ ငါဘုရား ဖြစ်သောအခါ၌သော်မှလည်း
ငါဘုရား၏ဝန်ကို ဆောင်နိုင်သူမည်သည် မရှိခဲ့ချေ” ဟူ၍ မိန့်
တော်မူပြီးလျှင် အရှင်မောဂ္ဂလာန်မထေရ် တောင်းပန်အပ်သည်
ဖြစ်၍ (ဧကကနိပါတ်၊ ၃-ကုရုဂ်ဝဂ်၊ ၉-ခုမြောက်၊ ဇာဋ္ဌ ၁၊ မျက်နှာ
၂၀၉-လာ) ကဏ္ဍသဘဇာတ်ကို အကျယ် ဟောကြားတော်
မူလေ၏။

ရတနာစကြို ဖန်ဆင်းတော်မူခြင်း

ကဏ္ဍသဘဇာတ်ကို ဟောကြားတော်မူပြီးလျှင် အရှေ့နှင့်
အနောက် စကြဝဠာတိုက်ပေါင်း တသောင်း အလျားရှိသော
ရတနာစကြိုကို ဖန်ဆင်းတော်မူလေ၏။ ဖန်ဆင်းတော်မူပုံမှာ....
အရှေ့ အနောက် တန်းလျက် စကြဝဠာ တိုက်တသောင်းတို့၌

ရှိသော မြင်းမိုရ် တောင်ပေါင်း တသောင်းတို့ကို အစဉ်လိုက် အတန်းလိုက် ထူစိုက်အပ်သော ရတနာစင်္ကြံတိုင်ကြီးများ အဖြစ် ထားလျက် စကြဝဠာတိုက်တသောင်း အလျားရှိသော ရတနာစင်္ကြံကြီးကို ဖန်ဆင်းတော်မူ၏။ ထိုရတနာစင်္ကြံကြီး၏ အရှေ့ဖက်အစွန်းမှာ (စကြဝဠာ တိုက်တသောင်းအနက်) အရှေ့ဆုံး စကြဝဠာတိုက်၏ အနားရေ၌ ခိုက်လျက်တည်၏။ အနောက်ဖက်အစွန်းမှာ အနောက်ဖျားဆုံး စကြဝဠာတိုက်၏ အနားရေ၌ ခိုက်လျက်တည်၏။ ထိုရတနာစင်္ကြံကြီး၏ အနိမိတ်မှာ (၁၂) တဆယ့်နှစ်ယူဇနာ ပြန့်ကျယ်ဝေသည်။ ဝဲယာ (တောင်ဖက်မြောက်ဖက်) နံပါးနှစ်ဖက်တို့၌ အလွန်မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသော စင်္ကြံတော် အပိုင်းအခြား ရွှေသားမြေကို ဖန်ဆင်းတော်မူ၏။ ထို၏အလယ်၌ ရတနာဆယ်ပါးဖြင့်ပြီးသော ထုပ်-လျောက်-ခိုင်း-မြားတို့၏အပေါ်ဝယ် ရွှေပျဉ်ချပ်အမိုးများကို ဖန်ဆင်းတော်မူ၏။ စင်္ကြံ၌ရှိသော ပွတ်လုံးများကား ရွှေအတိပြီး၏။ ပတ္တမြား ပုလဲတို့ကို ရတနာ စင်္ကြံတော်အတွင်း သဲအဖြစ်ဖြင့် ခင်းထားအပ်ကုန်၏။

ထိုအခါ ရွှေနောက်ဝဲယာ လေးမျက်နှာတို့၌ ပရိသတ်(လူများ) ကား ဆယ့်နှစ်ယူဇနာစီ ရှိလေသည်။ အဖြောင့်အားဖြင့် နှစ်ဆယ့်လေးယူဇနာရှိ၏။ နတ်မြဟ္တာ ပရိသတ်ကား အပိုင်းအခြားမရှိ များလှ၏။ ထိုမျှများစွာသော လူနတ်မြဟ္တာ ပရိသတ်တို့၏ အလယ်၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ယမိုက်ပြာဋိဟာကို ပြတော်မူ၏။ ထိုရတနာစင်္ကြံ၌ မြတ်စွာဘုရားရှင် ယမိုက်ပြာဋိဟာပြတော်မူပုံကို ဖော်ပြသည့် ပါဠိတော်မှ သိသာရုံ ထုတ်ဆောင်ပြဦးအံ့—

(၁) အထက်ပိုင်း ကိုယ်တော်မှ မီးအလျှံများ တဖွားဖွား ထွက်၍ အောက်ပိုင်း ကိုယ်တော်မှ ရေအယဉ် တသွင်သွင် စီးလျက်ရှိ၏။ (နောက် တမျိုး ပြောင်းလဲ၍) အောက်ပိုင်း ကိုယ်တော်မှ မီး အလျှံများ တဖွားဖွား ထွက်၍ အထက်ပိုင်း ကိုယ်တော်မှ ရေအယဉ် တသွင်သွင် စီးလျက်ရှိ၏။

(၂) ရွှေပိုင်းကိုယ်တော်မှ မီးအလျှံများ တဖွားဖွားထွက်၍ နောက်ပိုင်း ကိုယ်တော်မှ ရေအယဉ် တသွင်သွင် စီးလျက်ရှိ၏။ (နောက်တမျိုးပြောင်းလဲ၍) နောက်ပိုင်းကိုယ်တော်မှ မီးအလျှံ များ တဖွားဖွားထွက်၍ ရွှေပိုင်းကိုယ်တော်မှ ရေအယဉ် တသွင် သွင် စီးလျက်ရှိ၏။

(၃) လက်ျာမျက်လုံးတော်မှ မီးအလျှံများ တဖွားဖွားထွက်၍ လက်ဝဲမျက်လုံးတော်မှ ရေအယဉ် တသွင်သွင် စီးလျက်ရှိ၏။ (နောက်တမျိုး ပြောင်းလဲ၍) လက်ဝဲမျက်လုံးတော်မှ မီးအလျှံ များ တဖွားဖွားထွက်၍ လက်ျာမျက်လုံးတော်မှ ရေအယဉ် တသွင်သွင် စီးလျက်ရှိ၏။

(၄) လက်ျာနားတော်မှ မီးအလျှံများ တဖွားဖွား ထွက်၍ လက်ဝဲနားတော်မှ ရေအယဉ် တသွင်သွင် စီးလျက်ရှိ၏။ (တဖန် မျက်စိမှိတ်၍ ကြည့်လိုက်သောအခါ တမျိုးပြောင်းလဲ၍) လက်ဝဲ နားတော်မှ မီးအလျှံများ တဖွားဖွားထွက်၍ လက်ျာနားတော်မှ ရေအယဉ် တသွင်သွင် စီးလျက်ရှိ၏။

(၅) လက်ျာနှာခေါင်းတော်မှ မီးအလျှံများ တဖွားဖွားထွက် ၍ လက်ဝဲနှာခေါင်းတော်မှ ရေအယဉ် တသွင်သွင် စီးလျက်ရှိ၏။ (နောက်တမျိုး ပြောင်းလဲ၍) လက်ဝဲနှာခေါင်းတော်မှ မီးအလျှံ များ တဖွားဖွားထွက်၍ လက်ျာနှာခေါင်းတော်မှ ရေအယဉ် တသွင်သွင် စီးလျက်ရှိ၏။

(၆) လက်ျာပခုံးစွန်းတော်မှ မီးအလျှံများ တဖွားဖွားထွက်၍ လက်ဝဲပခုံးစွန်းတော်မှ ရေအယဉ် တသွင်သွင် စီးလျက်ရှိ၏။ (နောက်တမျိုးပြောင်းလဲ၍) လက်ဝဲပခုံးစွန်းတော်မှ မီးအလျှံများ တဖွားဖွားထွက်၍ လက်ျာပခုံးစွန်းတော်မှ ရေအယဉ် တသွင်သွင် စီးလျက်ရှိ၏။

(၇) လက်ျာလက်တော်မှ မီးအလျှံများ တဖွားဖွားထွက်၍ လက်ဝဲလက်တော်မှ ရေအယဉ် တသွင်သွင် စီးလျက်ရှိ၏။ (နောက် တမျိုးပြောင်းလဲ၍) လက်ဝဲလက်တော်မှ မီးအလျှံများ တဖွားဖွား

ထွက်၍ လင်္ကာလက်တော်မှ ရေအယဉ် တသွင်သွင် စီးလျက် ရှိ၏။

(၈) လင်္ကာနံပါးတော်မှ မီးအလျှံများ တဖွားဖွား ထွက်၍ လက်ဝဲ နံပါးတော်မှ ရေအယဉ် တသွင်သွင် စီးလျက်ရှိ၏။ (နောက်တမျိုးပြောင်းလဲ၍) လက်ဝဲနံပါးတော်မှ မီးအလျှံများ တဖွားဖွားထွက်၍ လင်္ကာနံပါးတော်မှ ရေအယဉ် တသွင်သွင် စီးလျက်ရှိ၏။

(၉) လင်္ကာခြေတော်မှ မီးအလျှံများ တဖွားဖွား ထွက်၍ လက်ဝဲခြေတော်မှ ရေအယဉ် တသွင်သွင် စီးလျက်ရှိ၏။ (နောက် တမျိုးပြောင်းလဲ၍) လက်ဝဲခြေတော်မှ မီးအလျှံများ တဖွားဖွား ထွက်၍ လင်္ကာခြေတော်မှ ရေအယဉ် တသွင်သွင် စီးလျက်ရှိ၏။

(၁၀) လက်ချောင်းတော် ခြေချောင်းတော် ဆယ်ဆူဆယ်ဆူ တို့မှ မီးအလျှံများ တဖွားဖွား ထွက်၍ လက်ချောင်းတော် ခြေချောင်းတော် ဆယ်ဆူဆယ်ဆူတို့၏ အကြားအကြားမှ ရေ အယဉ် တသွင်သွင် စီးလျက်ရှိ၏။ (နောက်တမျိုး ပြောင်း လဲ၍)လက်ချောင်းတော် ခြေချောင်းတော် ဆယ်ဆူဆယ်ဆူတို့၏ အကြား အကြားမှ မီးအလျှံများ တဖွားဖွားထွက်၍ လက်ချောင်း တော် ခြေချောင်းတော် ဆယ်ဆူ ဆယ်ဆူတို့မှ ရေအယဉ် တသွင်သွင် စီးလျက်ရှိ၏။

(၁၁) မွှေးညှင်းတော် တဆူတဆူမှ မီးအလျှံများ တဖွားဖွား ထွက်၍ အခြားအခြားသော မွှေးညှင်းတော်တဆူတဆူမှ ရေ အယဉ် တသွင်သွင် စီးလျက်ရှိ၏။

(၁၂) မွှေးညှင်းတွင်း တတွင်း တတွင်းမှ မီးအလျှံများ တဖွား ဖွားထွက်၍ အခြားအခြားသော မွှေးညှင်းတွင်း တတွင်းတတွင်း မှ ရေအယဉ် တသွင်သွင် စီးလျက်ရှိ၏။

ထိုထို ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ ကိုယ်တော်အစိတ်အပိုင်းမှ နီလ၊ ပီတ၊ လောဟိတ၊ ဩဒါဓ၊ မဇ္ဇေဋ္ဌ၊ ပဘဿရတည်းဟူသော = ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ်ကိုသည် အစုံလိုက် အစုံလိုက်

အသွယ်လိုက် အသွယ်လိုက် အစုလိုက် အစုလိုက် ကွန်မြူးထွက် ပေါ်ကြလေသည်။

[ဤ၌ အထူးမှတ်ရန်ကား။ ။ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်မြတ်မှာ တေဇောကသိဏဈာန် (=တေဇောကသိုဏ်းကို အာရုံပြုသောဈာန်) သမာပတ်အစွမ်းကြောင့် အထက်ပိုင်းကိုယ်တော်မှ မီးအလျှံများ တပွားပွား ထွက်၍ အာပေါကသိဏဈာန် (=အာပေါကသိုဏ်းကို အာရုံပြုသောဈာန်) သမာပတ်အစွမ်းကြောင့် အောက်ပိုင်းကိုယ်တော်မှ ရေအယဉ် တသွင်သွင်စီး၍ထွက်သည်။ (ဆိုလိုရင်းမှာ မီးအလျှံထွက်ဖို့ရန် တေဇောကသိဏဈာန် သမာပတ်ကို ဝင်စားတော်မူရ၍ ရေအယဉ် တသွင်သွင်စီးထွက်ဖို့ရန် အာပေါကသိဏဈာန် သမာပတ်ကို ဝင်စားတော်မူရသည်ဟု ဆိုလိုသည်။)။ ပြောင်းလဲ၍ ဖန်ဆင်းထုလုပ် ထိုနည်းအတူပင်တည်း။

ဤ၌ မီးအလျှံများသည် ရေအယဉ်နှင့် မရောနှောကုန်၊ ရေအယဉ်သည်လည်း မီးအလျှံများနှင့် မရောနှောချေ၊ သန့်လျက်သန့်လျက်ပင် တည်နေကြကုန်၏။ တချိန်တည်း၌ စိတ်နှစ်မျိုး တပြိုင်နက် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့် မီးအလျှံကို ဖန်ဆင်းသည်ကား တကာလ၊ ရေအယဉ်ကို ဖန်ဆင်းသည်ကား တကာလ ဖြစ်၏။ ဤသို့ ကာလခြားကွာသော်လည်း မြတ်စွာဘုရားမှာ တဝိထိနှင့် တဝိထိအကြား ဘဝင်ခြားမှု နည်းပါးသောကြောင့်၎င်း၊ စိတ်တရား၏ ဖြစ်ပွားမှု လျင်မြန်သောကြောင့်၎င်း၊ ဝသိုဘော်ငါးပါး အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်တော်မူသောကြောင့်၎င်း၊ ဖူးမြင်ရသောဝေနေယျတို့၏ စိတ်သန္တာန်၌ မီးအလျှံနှင့် ရေအယဉ်တို့ တချိန်တည်း တဏှတည်း တပြိုင်နက်တည်းဖြစ်သည်ဟု ထင်မှတ်ကြရသည်။ သို့စဉ်ကလောက် လျင်မြန်လှပေ၏။

ထို မီးအလျှံနှင့်ရေအယဉ် အစုံတို့သည် မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်မှ ထွက်ပြီးလျှင် ဘဝင်တိုင်အောင် ပျံတက်၍ ဇာတိခေတ် စကြဝဠာတိုက် တသောင်းတို့တွင် အစွန်းအဖျားဖြစ်သော စကြဝဠာတိုက်များ၏အနား ရေး၌ သက်ဆင်းကျရောက်လေကုန်သည်။]

လောကဝိဝရဏ တန်ခိုးပြခြင်း

ထိုသို့ ရေမီးအစုံအစုံ တန်ခိုးပြာဠိဟာကို ပြုတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် လောကဝိဝရဏ ပြာဠိဟာကိုလည်း ပြုတော်မူ၏။ ပြုတော်မူပုံမှာ... သြခါတကသိုဏ်းလျှင် အာရုံရှိသော

ရူပါဝစရကိရိယာ စတုတ္ထဇာန်ကို ဝင်စားတော်မူပြီးလျှင် “စကြာဝဠာပေါင်း တိုက်တသောင်းတို့၌ အလင်းရောင်အတိ ဖြစ်စေသတည်း” ဟူ၍ အဓိဋ္ဌာန်တော်မူလေသည်။ ယင်းသို့ အဓိဋ္ဌာန်တော်မူသည်နှင့် တပြိုင်နက်ပင်လျှင် မဟာပထဝီ မြေကြီးမှစ၍ (မြေကြီးပါအပါအဝင်) အကနိဋ္ဌ မြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင် တပြင်တည်း အလင်းရောင်အတိ ဖြစ်လေတော့သည်။

ထိုအခါ လူ့ပြည်လူသား လူအများတို့သည် မိမိတို့ နေရင်း ဌာန၌ ရပ်တည်ရင်း ထိုင်နေရင်းကပင် စတုမဟာရာဇ်နက်ပြည်မှ အစ အကနိဋ္ဌ မြဟ္မာ့ပြည်တိုင်အောင် အလုံးစုံသော နတ်မြဟ္မာတို့ကို ရှုမြင်ကြရကုန်၏။ မြင်ကြရပုံမှာ... အမျိုးမျိုးသော နတ်မြဟ္မာတို့ မိမိမိမိတို့၏ အထူးထူး အပြားပြား များလှစွာ သော ဘုံပြည်နေရပ် ပြာသာဒ်မိမာန် ရေကန်ဥယျာဉ် ပလ္လင်ညောင်စောင်း ယာဉ်ကောင်း အဆောင်အယောင် စသည်တို့၌ အသီးအသီး တည်နေသွားလာ လှည့်ပတ်ကြကုန်လျက် နှစ်သက်ကြည်နူး မြူးထူးပျော်ပါး ကစားရှင်လန်း နေကြသည်တို့ကို၎င်း၊ မိမိမိမိတို့၏ နတ်အာနုဘော်တို့ဖြင့် ရတနာဘုံပျံ မိမာန်ကိုယ်ရောင်တို့ဖြင့် တပြောင်ပြောင် တဝင်းဝင်း ထွန်းလင်းတောက်ပ ရှိနေကြသည်တို့ကို၎င်း၊ ကြီးစွာသော နတ်စည်းစိမ်ကို မြိန်ရှက်စွာ ခံစားသုံးဆောင် နေကြသည်တို့ကို၎င်း၊

ရူပါဝစရ မြဟ္မာ့ပြည် တဆယ့်ခြောက်ဌာနဝယ် ရှိကြသော မြဟ္မာတို့အနက် အချို့အချို့သော မြဟ္မာတို့ ရတနာအစုကို သွန်းထုပြုလုပ် အပ်သည့် ရတနာ ရုပ်တုပမာ ငြိမ်သက် တည်ကြည်စွာ သမာပတ်ချမ်းသာကို ခံစား၍ နေကြသည်တို့ကို၎င်း၊ အချို့အချို့သော မြဟ္မာတို့ သဘောတူရာ ပေါင်းစုကြလျက် သုခုမသဏ္ဍ ဓမ္မအရာ ပြဿနာအရေးရေးကို ဆွေးနွေးတိုင်ပင် နေကြသည်တို့ကို၎င်း မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ တန်ခိုးတေဇော် အာနုဘော်ကြောင့် ပ.ကတိသော မျက်စိဖြင့်ပင် ထင်ရှားစွာ ရှုမြင်ကြရကုန်၏။

ထိုအတူ အောက်မဟာပထဝီမြေအတွင်း တည်ရှိကြသည့် ငရဲကြီးရှစ်ထပ်တို့၌၎င်း၊ တထပ်တထပ်၏ လေးမျက်နှာဝယ်

ရတနာ] ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ် ကွန့်မြူးခြင်း ၅၂၅

ပတ်ကာဝန်းလည် တည်ရှိကြသော ဥဿဒဇရဲငယ် တဆယ့်ခြောက်
စီတို့၌၎င်း၊ စကြဝဠာတိုက် သုံးခုသုံးခုတို့၏ အကြားအကြား၌
တည်ရှိကြသည့် မှောင်အတိသာလျှင် ဖြစ်၍နေသော လောကန္တ-
ရိက် ငရဲတို့၌၎င်း ဘုံအလိုက် ကံအလိုက် ထိုက်သင့်ရာရာ ကြီးမား
လှစွာသော ငရဲဒုက္ခ ခံစား၍ နေကြရသည့် ငရဲသူ ငရဲသား
ငရဲသတ္တဝါများကိုလည်း လူတို့သည် ပကတိမျက်စိဖြင့်ပင် မြတ်စွာ
ဘုရားရှင်၏ တန်ခိုးတေဇော် အာနုဘော်တော်ကြောင့် ထင်ရှား
စွာ ရှုမြင်ကြရကုန်၏။

ထိုပြင် ဇာတိခေတ်ပေါင်း စကြဝဠာတိုက်တသောင်း၌ နေထိုင်
ကြသည့် နတ်မြဟ္မာအပေါင်းတို့သည် ကြီးစွာသော နတ်မြဟ္မာ
တို့၏ အာနုဘော်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားရှင် ထံတော်မှောက်သို့ ချဉ်း
ကပ်ရောက်ရှိကြပြီးလျှင် အလွန်အံ့ဩယိုဖိတ် ကြည်ညိုစိတ်ဖြစ်ရှိကြ
ကာ လက်အုပ်အဗ္ဗလီ တင်ချီထိပ်မိုး ဦးညွတ်ကျိုးလျက် ရှိခိုးပူဇော်
ကြကုန်၏။ ဘုရားဂုဏ်ကျေးဇူးနှင့် စပ်ယှဉ်သော ဂါထာဗန္ဓတို့ကို
ဖွဲ့ဆိုကျူးရင့်ကြကာ ချီးမွမ်းကြလက်ပမ်းပေါက်ခတ်ကြ(= လက်
ခမောင်းခတ်ကြ) မှူးထူး ရယ်ရှင်ကြ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်စကား
ပြောကြားကြလေသည်။

ထိုအလုံးစုံနှင့်တကွ ရေမီး အစုံအစုံသော တန်ခိုးပြာဋိဟာ
ရောင်ခြည်တော်ခြောက်သွယ် အံ့ဩဖွယ်တို့ကိုပါ လူအများ ကြည်
ညိုစွာ ဖူးမြင်ကြရလေကုန်၏။

ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ် ကွန့်မြူးခြင်း

(၁) နီလရောင်ခြည်တော်၊ ၊ ရေမီးအစုံအစုံ တန်ခိုးပြာဋိ
ဟာကို ပြုတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏ ယမကပါဋိဟာရိယ
ဉာဏ်တော် အစွမ်းအာနုဘော်ကြောင့် ရောင်ခြည်တော်ခြောက်
သွယ်တို့ ကွန့်မြူးထွက်ပေါ်ကြရာ ဆံတော် မုတ်ဆိတ်တော်ပေါက်
ရာနေရာနှင့် မျက်နက်တော်တို့မှ နီလရောင်ခြည်တော်များ ကွန့်မြူး
ထွက်ပေါ်ကြလေသည်။ ယင်း နီလရောင်ခြည်တော်တို့၏ အစွမ်း
သတ္တိကြောင့် ကောင်းကင်တပြင်လုံး မျက်စဉ်းခတ်ကျောက်ညှိ

မှုန်ဖြင့် ကြိဖုန်း၍ ထားအပ်သကဲ့သို့၎င်း၊ အောင်မဲညိုပန်းကြာညို ပန်းတို့ဖြင့်ဖုံးလွှမ်း၍ ထားအပ်သကဲ့သို့၎င်း၊ တလွဲလွဲယပ်အပ်သည့် ပတ္တမြားယပ်ညိုဝန်းကဲ့သို့၎င်း နီလာရောင်တို့ဖြင့် ဖုံးအုပ်လျက် ရှိလေသည်။

(၂) **ပီတရောင်ခြည်တော်**။ အရေတော်နှင့် မျက်လုံးတော်အတွင်း ဝါဝင်းရာရာအရပ်တော်တို့မှ ပီတရောင်ခြည်တော် (= ရှေ့သောအဆင်းရှိသည့် ရောင်ခြည်တော်) တို့ ကွန့်မြူးထွက်ပေါ်ကြလေသည်။ ယင်းပီတရောင်ခြည်တော်တို့၏ အစွမ်းသတ္တိကြောင့် ဝန်းကျင်ပတ်၌ အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာတို့သည် ရှေ့ရည်ဖြင့်လောင်း၍ ထားအပ်ကုန်သကဲ့သို့၎င်း၊ ရှေ့ပုဆိုးဖြင့် ဖြန့်ခင်းအပ်ကုန်သကဲ့သို့၎င်း၊ ကုန်မုံမှုန့် မဟာလေကားပန်းတို့ဖြင့် ကြိဖုန်း၍ထားအပ်ကုန်သကဲ့သို့၎င်း ရှေ့ရောင်လွှမ်းလျက် အဆန်းတကြယ် တင့်တယ်ကြလေကုန်သည်။

(၃) **လောဟိတရောင်ခြည်တော်**။ အသားတော်အသွေးတော်တို့နှင့် မျက်လုံးတော်အတွင်း နီမြန်းရာရာအရပ်တို့မှ လောဟိတရောင်ခြည်တော် (= နီသော ရောင်ခြည်တော်) တို့ ကွန့်မြူးထွက်ပေါ်ကြလေသည်။ ယင်း လောဟိတရောင်ခြည်တော်တို့၏ အစွမ်းသတ္တိကြောင့် ဝန်းကျင်ပတ်၌ အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာတို့သည် ဆုန်းမှုန့် (= ဟင်္သာပြဒါးမှုန့်) တို့ဖြင့် တပ်ဆိုး၍ ထားအပ်ကုန်သကဲ့သို့၎င်း၊ ကောင်းစွာကျက်သော ချိပ်ရည်တို့ဖြင့် သွန်းလောင်း၍ ထားအပ်ကုန်သကဲ့သို့၎င်း၊ ကမ္မလာနီ အလွှာထည်တို့ဖြင့် ထက်ဝန်းကျင်ဝန်းရံ၍ ထားအပ်ကုန်သကဲ့သို့၎င်း၊ မိုးစွေပန်း ကသစ်ပန်း လယ်ခေါင်ရန်းပန်းတို့ဖြင့် ကြိဖုန်း၍ ထားအပ်ကုန်သကဲ့သို့၎င်း အဆန်းတကြယ် တင့်တယ်ကြလေကုန်သည်။

(၄) **ဩဒါတရောင်ခြည်တော်**။ အရိုးတော် သွားတော် စွယ်တော် မျက်ဖြူတော်တို့မှ ဩဒါတရောင်ခြည်တော် (= ဖြူသော အဆင်းရှိသော ရောင်ခြည်တော်) တို့ ကွန့်မြူး ထွက်ပေါ်ကြလေသည်။ ယင်းဩဒါတရောင်ခြည်တော်တို့၏ အစွမ်းသတ္တိကြောင့် ဝန်းကျင်ပတ်၌ အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာတို့သည် ငွေဆိုးတို့မှ

ရတနာ] ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ် ကွန့်မြူးခြင်း ၅၂၇

နို့ရည်အယဉ်ကို တသွင်သွင် သွန်းလောင်း ကြိဖျန်းအပ်ကုန်သကဲ့
သို့၎င်း၊ ငွေမျက်နှာကြက် ငွေရွက် ငွေပြား ငွေလွှာများကို အလွှား
အလွှား ဖြန့်ထားသိုင်းမြို့အပ်သကဲ့သို့၎င်း၊ ငွေယပ်ဝန်းကို တလွှာ
လွှာခပ်အပ်ကုန်သကဲ့သို့၎င်း၊ သင်းခွေပန်း ကုမုဒြာကြာဖြူပန်း
ရေညှဲပန်း မုလေးပန်း ကြက်ရုံးပန်း (စပယ်ပန်း) အစရှိသော
ပန်းတို့ဖြင့် ဖုံးလွှမ်း၍ ထားအပ်သကဲ့သို့၎င်း အဆန်းတကြယ် တင့်
တယ်ကြလေကုန်သည်။

(၅) မဇ္ဇေဋ္ဌရောင်ခြည်တော်၊ လက်ဖဝါးအပြင် ခြေဖဝါး
အပြင် အစရှိသော စဉ်းငယ်နီမြန်းရာ အရပ်တော်တို့မှ မဇ္ဇေဋ္ဌ
ရောင်ခြည်တော် (= မှည့်မောင်းသော ရောင်ခြည်တော်) တို့
ကွန့်မြူးထွက်ပေါ်ကြလေသည်။ ယင်းမဇ္ဇေဋ္ဌ ရောင်ခြည်တော်တို့၏
အစွမ်းသတ္တိကြောင့် ဝန်းကျင်ပတ်၍ အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာ
တို့သည် သန္တာကွန်ရက် ဖြန့်ကြက်၍ ထားအပ်ကုန်သကဲ့သို့၎င်း၊
လိပ်ဆူးရွှေ (= လိပ်စရွှေဟု ခေါ်ကြသည့်) အနီပန်းတို့ဖြင့်
ကြိဖျန်း၍ ထားအပ်ကုန်သကဲ့သို့၎င်း အဆန်းတကြယ် တင့်တယ်
ကြလေကုန်သည်။

(၆) ပဘဿရ ရောင်ခြည်တော်၊ ဥဏ္ဍလုံ မွေးရှင်တော်
လက်သည်း ခြေသည်းတော်အစရှိသော အရောင် တလက်လက်
ထွက်ရာအရပ်တို့မှ ပဘဿရရောင်ခြည်တော် (= ပြိုးပြိုးပြက်ပြက်
တလက်လက် တောက်ပသော ရောင်ခြည်တော်) တို့ ကွန့်မြူး
ထွက်ပေါ်ကြလေသည်။ ယင်း ပဘဿရ ရောင်ခြည်တော်တို့၏
အစွမ်းသတ္တိကြောင့် ဝန်းကျင်ပတ်၍ အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာ
တို့သည် သောက်ရူးကြယ်အစုတို့ဖြင့် ပြည့်၍ နေကုန်သကဲ့သို့၎င်း၊
လျှပ်စစ် လျှပ်စီးလွှာ စသည်တို့ဖြင့် ပြည့်၍ နေကုန်သကဲ့သို့၎င်း
အဆန်းတကြယ် တင့်တယ်ကြလေကုန်သည်။ ။ (ဤရောင်ခြည်
တော် ခြောက်ပါးအကြောင်းကို ပဋိသန္တိဒါမဂ္ဂဋ္ဌကထာ၊ ဒုတိယ
အုပ်၊ စာမျက်နှာ ၁၃-မှ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြပါသည်။)

ဖော်ပြရာပါ ရောင်ခြည်တော် ခြောက်ပါးတို့သည် ယန္တရား
ပြန်ဝမှ ရွှေရည် ငွေရည် ပတ္တမြားရည်အယဉ်တို့ တသွင်သွင်

ထွက်ကြသကဲ့သို့ စကြဝဠာတိုက်မှသည် အထက်သို့ ပျံတက်ကြကာ ဘဝင်ဘုံကိုခိုက်ပြီးမှ တဖန်ပြန်နစ်၍ စကြဝဠာတိုက်အနားရေးသို့ ကျရောက်ကြလေကုန်သည်။ သို့ရကား စကြဝဠာတိုက်အလုံးသည် ရတနာ ဒိုင်းမြှားတို့ဖြင့် သားနားဆန်းကြယ် အလွန် တင့်တယ်သော ရွှေအိမ်ကြီးသဖွယ် ဖြစ်ရှိကာ အရောင်အဝါ တစပ်တည်းလင်းလျက်ရှိပေ၏။

စကြိုတော်ကြရင်းက တရားဟောတော်မူခြင်း

•ထိုနေ့အဖို့ရာ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အရှေ့ အနောက် စကြဝဠာ တိုက်တသောင်း ပေါက်အောင် အလျားရှည်သော ထို ရတနာစကြိုတော်၌ စကြိုကြွတော်မူကာ ရေမီး အစုံအစုံ တန်ခိုး ပြာဠိဟာကို ပြတော်မူရင်းကပင် အကြား အကြား၌ လူများ အပေါင်းအား စရိုက်နှင့်လျော်ရာ တရားကိုလည်း ဟောတော်မူသည်။ ယင်းသို့ တရားဟောတော်မူလိုလတ်သော် မြတ်စွာဘုရားသည် လူများအပေါင်းအား အနားပေးသောအနေ တန်ခိုးတော်ကို ခေတ္တမျှ ရပ်စဲတော်မူလေသည်။ ထိုခဏ၌ လူများအပေါင်းကား သာဓုကောင်းချီးပေးလေသည်။ ထိုလူအပေါင်းတို့ သာဓုကောင်းချီးပေးနေသောအခါ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုမျှများပြားလှသော ပရိသတ်၏ စိတ်ဖြစ်ပုံကို ကြည့်ရှုဆင်ခြင်တော်မူလေသည်။ ကြည့်ရှုဆင်ခြင်တော်မူသည်မှာ တယောက်တယောက်သောသူ၏ စိတ်ဖြစ်ပုံကို (စိတ္တာနုပဿနာ ဒေသနာ၌ လာသည့်အတိုင်း) တဆယ့်ခြောက်ပါးသော အခြင်းအရာ၏ အစွမ်းဖြင့် ကြည့်ရှု ဆင်ခြင်တော်မူလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့၏ စိတ်တော်ကား သို့စဉ်ကလောက် လျင်မြန်သော အပြန်ရှိပေ၏။

ထိုသို့ လူအများ၏ စိတ်ဖြစ်ပုံကို ကောင်းစွာကြည့်ရှု ဆင်ခြင်တော်မူပြီးမှ ထိုထို လူပရိသတ်၏ နှစ်သက်ကြည်ညိုအပ်သော တန်ခိုးပြာဠိဟာနှင့် ထိုထို လူပရိသတ်၏ အလိုအဇ္ဈာသယဓာတ်နှင့် လိုက်လျောသင့်လျော်သော တရားဆင်ပုံ ဆင်နည်းကို ကောင်းစွာသိရှိတော်မူ၍ ထိုထိုလူပရိသတ်တို့ ကြည်ညိုအပ်သည့် တန်ခိုးပြာဠိဟာကိုလည်း တဖန်ပြုဆင်တော်မူပြန်လေသည်။ ထိုထို

ရတနာ] နိဗ္ဗိတရုပ်ပွား ဘုရားတို့ကို ဖန်ဆင်းတော်မူခြင်း ၅၂၉

လူပရိသတ်တို့၏ အလိုအဇ္ဈာသယဓာတ်နှင့်လိုက်လျောသင့်လျော်သော တရားဒေသနာကိုလည်း ဟောတော်မူလေသည်။ ဤကဲ့သို့ သတ္တဝါတို့၏ အလိုအကြိုက် အဇ္ဈာသယဓာတ်သဘောနှင့် လိုက်လျောသင့်လျော်သည့် တရားဒေသနာကို ဟောတော်မူအပ်သော် ၎င်း၊ တန်ခိုးပြာဋိဟာကို ပြတော်မူအပ်သော် ၎င်း၊ များစွာသော သတ္တဝါအပေါင်းတို့၏ သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်း ဝင်ကြခြင်းတည်းဟူသော ဓမ္မာဘိသမယအောင်ပွဲကြီး အကြီး အကျယ် ဖြစ်လေတော့သည်။

ကိုယ်တော်ပွား နိဗ္ဗိတဘုရားတို့ကို ဖန်ဆင်းတော်မူခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုမျှ များပြားသော ပရိသတ် အစည်းအဝေးကြီး၌ ကိုယ်တော်မြတ်၏ စိတ်အလိုကို ရယူကာ ပြဿနာ မေးလျှောက်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုတော်မူသည်တွင် ထိုသို့မေးနိုင်မည့်ပုဂ္ဂိုလ် တဦးတယောက်ကိုမျှ မတွေ့ရ၍ နိဗ္ဗိတဘုရား ကိုယ်တော်ပွားတို့ကို ဖန်ဆင်းတော်မူလေသည်။ ဖန်ဆင်းတော်မူသည်ရှိသော် တဆူ နှစ်ဆူ သုံးဆူ လေးဆူစသည်ဖြင့် အစဉ်အတိုင်း တိုးပွားစေကာ အရာမက များစွာသော နိဗ္ဗိတရုပ်ပွား မြတ်စွာဘုရားတို့ကို ဖန်ဆင်းတော်မူလေ၏။

ထိုနိဗ္ဗိတရုပ်ပွား မြတ်စွာဘုရားတို့က မေးအပ်သောပြဿနာကို ပကတိဓာတ်သား ရှင်တော်ဘုရားက ဖြေကြားတော်မူ၍ ပကတိဓာတ်သား ရှင်တော်ဘုရားက မေးအပ်သောပြဿနာကို နိဗ္ဗိတရုပ်ပွား မြတ်စွာဘုရားက ဖြေကြားတော်မူလေသည်။ ဣရိယာပုထ် အနေအားဖြင့်လည်း နိဗ္ဗိတရုပ်ပွား မြတ်စွာဘုရားတို့မှာ အချို့ကား ရပ်တော်မူကြကုန်လျက်၊ အချို့ကား စင်္ကြံကြွတော်မူကြကုန်လျက်၊ အချို့ကား လျောင်းစက်တော်မူကြကုန်လျက်၊ အချို့ကား ထိုင်တော်မူကြကုန်လျက် ဣရိယာပုထ်လေးပါးလုံးပင် နိဗ္ဗိတဘုရားပေါင်း များစွာ တည်ရှိကြလေကုန်သည်။

ထိုအခါ ပကတိဓာတ်သား ကိုယ်တော်ဘုရား၏ ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ်တို့သည် ၎င်း၊ နိဗ္ဗိတရုပ်ပွား မြတ်စွာဘုရားတို့၏

ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ်တို့သည်၎င်း၊ မီးအလုံ့ ရေအယဉ် တို့သည်၎င်း၊ နိဗ္ဗိတရုပ်ပွား အရာမကသော မြတ်စွာဘုရားတို့ သည်၎င်း ကောင်းကင် တပြင်လုံး ရောထွေးပြွမ်းယှက်ကြကာ သာဝကတို့နှင့် မဆက်ဆံ နှိုင်းစံဖွယ်ရာ မရှိအောင် ပြုကုန်၍ ကောင်းကင်အပြင်ကို လွန်စွာ တင့်တယ်စေကြလေကုန်၏။

ဗျားစွာသော မြဟ္မာ နတ် လူတို့သည်လည်း ကောင်းချီး စကား မြွက်ကြားပြောဆိုကြလေကုန်၏။ ကောင်းကင်တပြင်လုံး၌ နတ်တို့၏ သီချင်းသံတို့ ဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိကုန်၏။ နတ်မြဟ္မာတို့သည် နတ်ပန်းမိုးကို ဖြိုးဖြိုးရွာသွန်းကြကုန်၏။ နတ်၌ဖြစ်သော တူရိယာ လူ၌ဖြစ်သော တူရိယာ ထောင်ပေါင်းဗျားစွာတို့ဖြင့် တခဲနက် အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်ဖြစ်ကာ တခုတည်းသော ပွဲလမ်းသဘင်ကို ဆင်ယင်ကျင်းပသကဲ့သို့ ဖြစ်၍နေပေ၏။

မြဟ္မာနတ်လူ ကုဋေနှစ်ဆယ် ကျွတ်တမ်းဝင်ကြခြင်း

ဤကဲ့သို့ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ သာဝကတို့နှင့် မဆက်ဆံ ယမကပါဠိ- ဟာရိယ = ခေါ်သော အသာဓာရဏ ရှေ့ဉာဏ်တော်မြတ်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားရှင် တန်ခိုးပြာဠိဟာကိုပြု၍ အကြားအကြား၌ စရိုက်နှင့်လျော်စွာ တရားဒေသနာကို ဟောကြားတော်မူသော အခါတန်ခိုးပြာဠိဟာကိုဖူးမြော်ရတရားတော်ကိုလည်း ကြားနာ ရသဖြင့် ထို “ယခိုက်ပြာဠိဟာပွဲသဘင်” အစည်းအဝေးကြီး၌ ကုဋေ နှစ်ဆယ်သော လူ နတ် မြဟ္မာ သတ္တဝါတို့ သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ကြလေကုန်၏။

ဤအရာ၌ အခွင့်သင့်သဖြင့် သဒ္ဓါတရား ကြီးမားထက်သန်ကြ သည့် ရှင်လူတို့အလိုငှါ မဟာနမက္ကာရကျမ်းလာ “ယမကပါဠိ- ဟာရိယဝဓ္ဓနာ” ဘုရားရှိခိုးဂါထာ ပါဠိအနက်ကို အကြားညှပ်၍ ရေးသားပြဆိုဦးအံ့ —

ရတနာ] ယမကပါဠိဟာရိယ ဘုရားရှိခိုးဂါထာပါဠိအနက် ၅၃၁

ယမကပါဠိဟာရိယဝန္တနာ ဘုရားရှိခိုးဂါထာ ပါဠိအနက်

ကဏ္ဍမ္မဗျူလေ ပရဟိတကရော ယော မုနိန္ဒော နိသိန္ဒော၊
အစ္စေရံ သီဃံ နယနသုဘဂံ အာကုလန္တဂ္ဂိဇာလံ။

ဒုဇ္ဇာလဒ္ဓံသံ မုနိဘိဇဟိတံ ပါဠိဟေရံ အကာသိ၊
ဝန္တေ တံ သေဋ္ဌံ ပရမရတိဇံ ဣဒ္ဓိဓမ္မေဟုပေတံ။

(၁၈-လုံးဖွဲ့ ကုသုမိတလတာဝေလ္လိတာဂါထာ)

ပရဟိတကရော = ဝေနေယျများ သူတပါးတို့ စီးပွား
ချမ်းသာ ဖြစ်စိမ့်ငှါလျှင် ဝါလေးဆယ့်ငါး ကာလလျား
အောင် ဘုရားတို့ငြိမ်း ကိစ္စတော်ငါးခန်းကို ကြိုးပမ်းမယုတ်
ပြုလုပ်ပြီးပြေတော်မူစေတတ်ထံသော။ ယော မုနိန္ဒော =
အာဂါရိက စသည်အပြား မုနိများ၏ ဦးဖျားပရမေ သုံး
လူ့ဆွေဖြစ်တော်မူသော အကြင် မြတ်စွာဘုရားသည်။
ကဏ္ဍမ္မဗျူလေ = ကဏ္ဍဟူသည် လူ့အမည်ဖြင့် ဂုဏ်ရည်
လျှံညှီး သရက်ပင်၏အနီး၌။ နိသိန္ဒော = တိတ္ထိတဝေး
ရန်အလှေးကို ဝေးရပ်ထိုဤ ပြေးစိမ့်မည်ဟု မျှညီယာပိုက်
နှစ်ခြိုက်ရှင်ပြုံး သီတင်းသုံးနေတော်မူလျက်။ အစ္စေရံ =
မကြံစဘူး မမြင်ဘူးကို အထူးတွေ့ကြို သို့ဖြစ်ပုံကြောင့်
လူ့ဘုံနတ်ရွာ ကောင်းတင်းငြာလျက် မြဟွာမဟဂ္ဂုတ်
ဘဝဂ်လှုပ်အောင် လက်ခုတ်ငြာဟည်း လက်ဖျစ်တီး၍ အံ့ချီး
ခြင်းငှါ ထိုက်တန်စွာထသော။ သီဃံ = ရေအယဉ်ကို
ဖန်ဆင်းသည်ကား တကာလ၊ မီးအလျှံကို ဖန်ဆင်းသည်
ကား တကာလ ဤသို့လျှင် ကာလခြားကွာ ဖြစ်တုံပါ
လည်း မြဟွာနတ်လူ ဖူးမြင်သူတို့ စွဲယူမှတ်သား “တချိန်
တည်း တခဏတည်းဖြစ်သည်”ဟု အထင်မှားရအောင်
လျှင်လျားလည်း လျှင်လျားစွာထသော။ နယန သုဘဂံ =
နတ်လူရှိရှိ ဖူးကြသူမျက်စိဝယ် ပီတိဟုန်ဆင့်လွှမ်းအောင်
အဆန်းတကြယ် တင့်တယ်သပ္ပာယ်စွာထသော။ ဒုဇ္ဇာ-
လဒ္ဓံသံ = နိယျာနိက သာသနာမှလျှင် ပြင်ပဗာဟိ ဝိတဏ္ဍီ

တို့ ထိုဤမြေးယုက် မိစ္ဆာအယူတည်းဟူသော ကွန်ရက်ကို ချိုးဖျက်ခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်စွာထသော။ မုနိဘိ = ကဿပ မြတ်စွာ အစဖြာသား မဟာပရမေ ပွင့်တော်မူကြပြီးသော သုံးလူ့ဆွေတို့သည်။ အဇဟိတံ = ဤနေရာ ဤဌာနဝယ် ပြုမိပြုမိ မှန်မလွဲသဖြင့် မစွန့်ဖဲအပ်သော တရားတမျိုး လည်း ဖြစ်ပေထသော။ အာကုလန္တဂ္ဂိဇာလံ ပါဠိဟေရံ = ရောယုက်ထွေးအံ့ ရေမီးအစုံအစုံတည်းဟူသော တန်ခိုး ပြာဠိဟာကို။ (ဝါ) အာကုလန္တဂ္ဂိဇာလံ ပါဠိဟေရံ =

(၁) အထက်ဖြစ်သော ကိုယ်တော်အစိတ်မှ မီးအလျှံ၊ အောက် ဖြစ်သော ကိုယ်တော်အစိတ်မှ ရေအယဉ်။ (တဖန်) အောက်ဖြစ်သော ကိုယ်တော်အစိတ်မှ မီးအလျှံ၊ အထက်ဖြစ်သော ကိုယ်တော်အစိတ်မှ ရေအယဉ်။

(၂) ရှေ့ဖြစ်သော ကိုယ်တော်အစိတ်မှ မီးအလျှံ၊ နောက်ဖြစ်သော ကိုယ်တော်အစိတ်မှ ရေအယဉ်။ (တဖန်) နောက်ဖြစ်သော ကိုယ်တော်အစိတ်မှ မီးအလျှံ၊ ရှေ့ဖြစ် သော ကိုယ်တော်အစိတ်မှ ရေအယဉ်။

(၃) လက်ျာမျက်လုံးတော်မှ မီးအလျှံ၊ လက်ဝဲမျက်လုံး တော်မှ ရေအယဉ်။ (တဖန်) လက်ဝဲမျက်လုံးတော်မှ မီးအလျှံ၊ လက်ျာမျက်လုံးတော်မှ ရေအယဉ်။

(၄) လက်ျာနားတွင်းတော်မှ မီးအလျှံ၊ လက်ဝဲ နားတွင်းတော်မှ ရေအယဉ်။ (တဖန်) လက်ဝဲနားတွင်း တော်မှ မီးအလျှံ၊ လက်ျာနားတွင်းတော်မှ ရေအယဉ်။

(၅) လက်ျာနှာခေါင်းတော်မှ မီးအလျှံ၊ လက်ဝဲ နှာခေါင်းတော်မှ ရေအယဉ်။ (တဖန်) လက်ဝဲနှာခေါင်း တော်မှ မီးအလျှံ၊ လက်ျာနှာခေါင်းတော်မှ ရေအယဉ်။

(၆) လက်ျာပခုံးတော်မှ မီးအလျှံ၊ လက်ဝဲပခုံးတော်မှ ရေအယဉ်။ (တဖန်) လက်ဝဲပခုံးတော်မှ မီးအလျှံ၊ လက်ျာ ပခုံးတော်မှ ရေအယဉ်။

ရတနာ] ယမကပါဠိဟာရိယ ဘုရားရှိခိုးဂါထာပါဠိအနက် ၅၃၃

(၇) လင်္ကာလက်တော်မှ မီးအလံ့၊ လက်ဝဲ လက်တော်မှ ရေအယဉ်။ (တဖန်) လက်ဝဲလက်တော်မှ မီးအလံ့၊ လင်္ကာလက်တော်မှ ရေအယဉ်။

(၈) လင်္ကာနံပါးတော်မှ မီးအလံ့၊ လက်ဝဲနံပါးတော်မှ ရေအယဉ်။ (တဖန်) လက်ဝဲနံပါးတော်မှ မီးအလံ့၊ လင်္ကာနံပါးတော်မှ ရေအယဉ်။

(၉) လင်္ကာခြေတော်မှ မီးအလံ့၊ လက်ဝဲခြေတော်မှ ရေအယဉ်။ (တဖန်) လက်ဝဲခြေတော်မှ မီးအလံ့၊ လင်္ကာခြေတော်မှ ရေအယဉ်။

(၁၀) လက်ချောင်းတော် ခြေချောင်းတော် ဆယ်ဆူ ဆယ်ဆူတို့၏ အကြား အကြားမှ မီးအလံ့၊ လက်ချောင်းတော် ခြေချောင်းတော် ဆယ်ဆူ ဆယ်ဆူတို့မှ ရေအယဉ်။ (တဖန်) လက်ချောင်းတော် ခြေချောင်းတော် ဆယ်ဆူ ဆယ်ဆူတို့မှ မီးအလံ့၊ လက်ချောင်းတော် ခြေချောင်းတော် ဆယ်ဆူ ဆယ်ဆူတို့၏ အကြား အကြားမှ ရေအယဉ်။

(၁၁) တခုတခုသော မွှေးညှင်းတွင်းတော်မှ မီးအလံ့၊ အခြား တခုတခုသော မွှေးညှင်းတွင်းတော်မှ ရေအယဉ်။

(၁၂) တဆူ တဆူသော မွှေးညှင်းတော်မှ မီးအလံ့၊ အခြား တဆူ တဆူသော မွှေးညှင်းတော်မှ ရေအယဉ်—

တသွင်သွင် ပြောင်းလဲ ဖူးလိုက်တိုင်း အဆင်ကွဲသဖြင့် အံ့အံ့မျှမဝ ချီးပု၍ မကုန် ရောင်ခြည်တော်ခြောက်ပုံတို့နှင့် တကွ အစုံအစုံသော ရေမီးတန်ခိုးပြာဠိဟာကို။ အကာသိ = တိတ္ထိတဝန်း တက္ကတွန်းတို့ ဦးစွန်းဗွေလျှောက် ခြေတော်နှင့် ပေါက်သကဲ့သို့ နောက်တဖန် မာန်မတင်း

ဝံအောင် ဗန်ဆင်းပြသတော်မူခဲ့လေပြီ။ သေဋ္ဌံ = ချီးမွမ်းအပ်သူ နတ်လူမြဟွာ သတ္တဝါဟူသမျှတို့ထက် ဆဆလွန်ကြူး အထူးသဖြင့် ချီးမွမ်းအပ် မြတ်တော်မူထသော။ ပရမရတိဇံ = နှလုံးအာရုံ စွဲမြဲထုံက ဘုံနန်းသီဝ နိဗ္ဗူကျအောင် ဖလကျေးဇူး လွန်ပျံ့ပျူးသဖြင့် အထူး နှစ်သက်စေတတ်သည့် အမြတ်ဥစ္စာ ရတနာတဆူ ဖြစ်တော်မူထသော။ ဣဒ္ဓိဓမ္မေဟိ = ဣဒ္ဓိအစိန္တေယျ ဓမ္မကျေးဇူး ဂုဏ်အထူးတို့နှင့်။ ဥပေတံ = လောက်ငံကိုလုံ ပြည့်စုံတော်မူထသော။ တံ မုနိန္ဒံ = အာဂါရိက စသည်အပြား မုနိများ၏ ဦးဖျားပရမေ သုံးလူ့ဆွေ ဖြစ်တော်မူသော ထိုမြတ်စွာဘုရားကို။ ဝန္တေ—ဝန္တာမိ = ယမကပါဠိဟာရိယာ ရှေ့ဘွဲ့သာသည့် အသာဓာရုဏ် မဟာဂုဏ်ကို အာရုံမျှော်ကိုးသဒ္ဓါဖြိုး၍ ရှိခိုးဦးညွတ်ပါ၏ မြတ်စွာဘုရား မြတ်စွာဘုရား။

တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ ကြွတော်မူခြင်း

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ယမိုက်ပြာဠိဟာကို ပြုတော်မူစဉ်ပင် “ရှေးရှေးနောင်တော် နောင်တော် ဘုရားရှင်တို့သည် ယမိုက်ပြာဠိဟာကို ပြုတော်မူပြီးသောအခါ အဘယ်အရပ်၌ ဝါကင်တော်မူကြကုန်သနည်း” ဟူ၍ ဆင်ခြင်တော်မူသည်ရှိသော် “တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ ဝါကင်တော်မူကြ၍ မယ်တော်နတ်သားအား အဘိဓမ္မာတရား ဟောကြားတော်မူကြမြဲ ဖြစ်ကုန်၏” ဟု သိမြင်တော်မူလတ်၍ လက်ျာခြေတော်ကို ချိမြှောက်၍ ယုဂန္ဓိရ်တောင်ထိပ်၌ ချထားအံ့ဟူ၍ ကြံစည်တော်မူလေ၏။ ထိုခဏ၌ ယုဇနာပေါင်း လေးသောင်းနှစ်ယောင် အမြင့်ဆောင်သော ယုဂန္ဓိရ်တောင်သည် ဖဝါးတော်အောက် အလိုလိုလာရောက်၍ လက်ျာခြေတော်ကို ခံလင့်လေ၏။ ထိုနောက် လက်ဝဲခြေတော်ကို ချိမြှောက်တော်မူသည်ရှိသော် မြေအပြင်မှသည် ယုဇနာပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင် အမြင့်ဆောင်သည့် မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်သည် ဖဝါးတော်အောက် အလိုလိုလာရောက်၍ လက်ဝဲခြေတော်ကို ခံလင့်လေ၏။

(ဤ၌။ ။ယုဂန္ဓိရ်တောင်၊မြင်းမိုရ်တောင်ထို့ မဝါးတော်အောက်
 သို့ ညွတ်လာကိုင်လားသည်ကိုလည်း တဦးတယောက်မျှ မမြင်ရချေ။
 မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်မြတ်၏ အပူဇာယုဇနာလည်း ထိုမျှ ခရီးယုဇနာ
 ဝေးကွာလှသောအရပ်သို့ ခြေတော်ကို အမြင်မတော်အောင် ကျကျကြီး
 ကြလှမ်းမှုဟူ၍လည်း မရှိချေ။ ဤအရာအမျိုးကား တန်ခိုး၏အရာသာ
 ဖြစ်သည်။ မကြံအပ် မကြံစည်ကောင်းပေ။)

ဤသို့လျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ခြေလှမ်း နှစ်လှမ်းတည်း
 ဖြင့်ပင် လူ့ပြည်မှသည် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်သို့ ရောက်တော်
 မူလေသည်။ (တာဝတိံသာ နတ်ပြည်ကား မြင်းမိုရ်တောင်တိပ်
 ၌ တည်ရှိ၍ မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်သို့ ရောက်လျှင် တာဝတိံသာ
 နတ်ပြည်သို့ ရောက်လေတော့၏။)

သိကြားမင်း အကြံမှားခြင်း

သိကြားနတ်မင်းသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ဖူးမြင်ရလျှင်ပင်—

“မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဤတာဝတိံသာ နတ်ပြည်
 ပဏ္ဍာကမ္မလာ မြကျောက်ဖျာ၌ ဤယခုဝါကို ဆိုတော်မူ
 လိမ့်မည်ထင်၏။ များစွာသော နတ်မြဟွာတို့အား ဥပကာရ
 ကျေးဇူး အထူးများပေလိမ့်မည်။ အထူးအားဖြင့် ဤပဏ္ဍာ
 ကမ္မလာ မြကျောက်ဖျာ၌ ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး မြတ်စွာ
 ဘုရား ဝါဆိုသီတင်းသုံး နေတော်မူခဲ့သော် အခြားတဦး
 တယောက်သော နတ်မြဟွာမျှ လက်ကိုပင် တင်ထားနိုင်
 စွမ်းသောသူ မည်သည် မရှိချေ။ ဤပဏ္ဍာကမ္မလာ မြ
 ကျောက်ဖျာကား အလျားယူဇနာ ခြောက်ဆယ်၊ အနံ
 အပြန့်ယူဇနာငါးဆယ်၊ အမြင့်ယူဇနာ တဆယ့်ငါး ရှိ၍
 ကြီးမားလှသိ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင် ထို ပဏ္ဍာကမ္မလာ
 မြကျောက်ဖျာ၌ (ဝါလပတ်လုံး) သီတင်းသုံးထိုင်နေတော်မူ
 သော်လည်း ဗန်းကြီး (စကောကြီး) အလယ်၌ စာဝတီး
 ငှက်ငယ် နားနေသည့်ပမာ အသုံးဝင်သော နေရာကား
 အနည်းအပါး အသုံးမဝင်သောနေရာကသာ ဖျားသဖြင့်
 အချည်းနှီးကဲ့သို့ ဖြစ်ချေတော့မည်တကား” —

ဟူ၍ ဆင်ခြင်စဉ်းစား အကြံမှားလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သိကြားမင်း၏ စိတ်အလိုအကြံကို သိတော်မူ၍ ကိုယ်တော်မြတ်၏ နှစ်ထပ်သင်္ကန်းကြီးကို ကျောက်ဖျာတခုလုံး ဖုံးအုပ် ခင်းထားလိုက် လေသည်။ သိကြားမင်းသည် “သင်္ကန်းတော်ကို ကျောက်ဖျာတခုလုံး ဖုံးအုပ်၍ ချထားနိုင်သည် ရှိဦးတော့၊ မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင်ကမူ အနည်းငယ်မျှသော နေရာ၌သာ ထိုင်နေတော်မူပေလိမ့်မည်”ဟူ၍ ရိုးရိုးပင် ကြံစည်စဉ်းစား ပြန်လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သိကြားမင်း၏ စိတ်အလိုအကြံကို သိတော်မူ၍ အင်းယျဉ်ငယ် (ထိုင်ခုံငယ်) ၌ ပံသုကုရတင်ဆောင် မထေရ်ကြီးတပါး ထိုင်နေတော်မူသည့်ပမာ ပဏ္ဍုကမ္မလာကျောက်ဖျာကြီးတခုလုံးကို တင်ပလွင်ခွေ၏ အတွင်း၌သာပြု၍ ထိုင်နေတော်မူလိုက်လေ၏။

ထိုအခါ သိကြားမင်းသည် မိမိအပြစ်ကို သိမြင်လာကာ “ကိုယ့်ပမာဏကို မသိခြင်းကား ကြီးစွာသော အကျိုးမဲ့ကြီးပါတကား၊ မြတ်စွာ ဘုရားရှင် မည်သည် အဘယ်သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည် ဟူ၍ အကုန် အစင် ငါတို့သည် မသိမြင် နိုင်ကုန်စွာ တကား၊ ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့သည် အဘယ်မျှ အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်၏ဟူ၍ အကုန်အစင် ငါတို့သည် မသိမြင်နိုင်ကုန်စွာတကား၊ ဤသို့လျှင် မကြံအပ် မကြံစည်နိုင်သော ဂုဏ်ကျေးဇူးအပေါင်းနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားရှင်အားပင်သော်မှ အကျွန်ုပ်သည် ဤကဲ့သို့ အကြံမှား အထင်မှားခွဲလေပြီတကား”ဟု မိမိ၏ အပြစ်ဒေါသကို ထင်စွာပြု၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးကန်တော့လေသည်။

လူအများ ဘုရားရှင်ကို မမြင်ကြရ၍ ငိုကြွေး
မြည်တမ်းကြခြင်း စသည်

ထိုစဉ်အခါ လူ့ပြည်လောက၌ “ငါတို့သည် ယမိုက်ပြာဠိ-ဟာကို ဖူးမြော်ကြကုန်အံ့”ဟူ၍ ကြည့်ရှုဖူးမြော်ကြကုန်စဉ်လူများ အပေါင်းသည် တခဏအတွင်း မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို မမြင်ကြရ၍

ရတနာ] ဘုရားရှင်ကို မမြင်ရ၍ ငိုကြွေးကြခြင်း ၅၃၇

လအထောင် နေအထောင်တို့ ကွယ်ဝင်သောအခါကဲ့သို့ ဖြစ်လေ၏။ “အကြောင်း အသို့နည်း”ဟု အချင်းချင်း ပြောဆိုကြကာ—

ဂတော နု စိတ္တကူဋံ ဝါ၊ ကေလာသံ ဝါ ယုဂန္ဓရံ။
န နော ဒက္ခေမု သမ္ပုဋ္ဌံ၊ လောကဇေဋ္ဌံ နရာသဘံ။

နော = ငါတို့သည်။ လောကဇေဋ္ဌံ = လောကသုံးပါး၏ ရှေ့သွား ခေါင်းဆောင်ဖြစ်တော်မူပေထသော။ နရာသဘံ = လူမြတ်ထွတ်မှု ပုဂ္ဂိုလ်ထူးကြီး ဖြစ်တော်မူပေထသော။ သမ္ပုဋ္ဌံ = သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓ အမည်ရသည့် လောကထွတ်ထား မြတ်ဘုရားကို။ န ဒက္ခေမု = ဖူးမြော်နေစဉ် ယခုပင် မမြင်ကြရကုန်တော့ချေ။ သော သမ္ပုဋ္ဌေါ = သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓ အမည်ရသည့် လောကထွတ်ထား ထိုမြတ်စွာဘုရားသည်။ စိတ္တကူဋံ ဝါ = စိတ္တကုဋ်တောင်သို့မူလည်း။ ဂတော နု = သောသောကြက်ဆု ဤမျှလောက်ပြောထူသည့် လူတို့နှင့်မနီး ဝေးရပ်ကို ငါခိုမှီးမည်ဟု ခရီးယာယီ ကြံချီတော်မူလေရော့သလား။ ကေလာသံ ဝါ = ကေလာသ ငွေတောင်သို့မူလည်း။ ဂတော နု = ခရီးယာယီ ကြံချီတော်မူလေရော့သလား။ ယုဂန္ဓရံ ဝါ = ယုဂန္ဓါရ တောင်သို့မူလည်း။ ဂတော နု = သောသောကြက်ဆု ဤမျှလောက်ပြောထူသည့် လူတို့နှင့်မနီး ဝေးရပ်ကို ငါခိုမှီးမည်ဟု ခရီးယာယီ ကြံချီတော်မူလေရော့သလား။—

ဟူသော ဤဂါထာကို ရှုတ်ဆိုကြကာ လူတို့သည် ငိုကြွေးကြကုန်၏။

အခြားတပါးသော လူအချို့တို့ကမူ “မြတ်စွာဘုရားမည်သည် ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်၌ မွေ့လျော်နှစ်ခြိုက် ပျော်ပိုက်တော်မူ၏။ ထိုမြတ်စွာဘုရားသည် ‘ငါကား ဆိတ်ငြိမ်ရာ၌ မွေ့လျော်သူ ဖြစ်ပါလျက် ဤမျှ များပြားသော ပရိသတ်ဝယ် ဤသို့စဉ် ဆန်းကြယ်သော တန်ခိုးပြာဋိဟာပြသမှုကို ပြုမိလေပြီတကား’ ဟု အရက်အားကြီးကာ လူမမြင်ရာ အရပ်တပါးသို့ ကြွသွားတော်မူသည်

ဖြစ်လိမ့်မည်။ ယခု ငါတို့သည် ထိုမြတ်စွာဘုရားကို မဖူးမြော်ရ တော့ကုန်”ဟု ပြောဆိုကြကာ—

ပဝိဝေကရတော စိရော၊ နယိမံ လောကံ ပုနေဟိတိ။
န နော ဒက္ခေမုသမ္ပုဒ္ဓံ၊ လောကဇေဋ္ဌံ နရာသဘံ။

စိရော = သဗ္ဗညုတ ဉာဏသခင် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော် မြတ်ကြီးသည်။ ပဝိဝေကရတော = အာရုံငါးထပ် ဆိတ် ငြိမ်ရာအရပ်၌သာ ချဉ်းကပ်မွေ့လျော် ပျော်ပိုက်တော်မူ သည် ဖြစ်၍။ ဣမံ လောကံ = အာရုံငါးချက်စုံပြည့်နှက်၍ အေးကွက်မရ ပူပြင်းလှသား လောကဘုံပြင် ဤလူ့ခွင်သို့။ န ပုန ဧဟိတိ = နောက်ထပ်၍သော် ကြွလာတော်မူတော့ မည် မဟုတ်ချေ။ နော = ငါတို့သည်။ လောကဇေဋ္ဌံ = လောကသုံးပါး၏ ရှေ့သွားခေါင်းဆောင် ဖြစ်တော်မူပေ ထသော။ နရာသဘံ = လူမြတ်ထွတ်မှုး ပုဂ္ဂိုလ်ထူးကြီး ဖြစ်တော်မူပေထသော။ သမ္ပုဒ္ဓံ = သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓ အမည် ရသည့် လောကထွတ်ထား မြတ်ဘုရားကို။ န ဒက္ခေမု = ဖူးမြော်နေစဉ် ယခုပင် မမြင်ကြရကုန်တော့ချေ။—

ဟူသော ဂါထာကို ရွတ်ဆိုငိုကြွေးကြလေကုန်၏။

လူများအပေါင်းသည် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ်ကို “အရှင်ဘုရား…… ယခုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အဘယ် အရပ်၌ ရှိတော်မူပါသနည်း”ဟု မေးမြန်းကြလေသည်။ အရှင် မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ်သည် ကိုယ်တိုင်က (ဘုရားရှင် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်၌ ရှိတော်မူနေသည်ကို) သိသော်လည်း “သူတပါးတို့၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးများ ထင်ရှားကြပါစေ”ဟု နှလုံး ပိုက်တော်မူကာ “အရှင်အနုရုဒ္ဓါကို မေးကြလော့”ဟူ၍ မိန့်ဆို တော်မူလေ၏။ လူများအပေါင်းက အရှင်အနုရုဒ္ဓါကို မေးမြန်း ကြသဖြင့် အရှင်အနုရုဒ္ဓါသည် “တာဝတိံသာနတ်ပြည်ဝယ် ပင်လယ်ကသစ်ပင်ရင်း ခင်းထားအပ်သော ပဏ္ဍုကမ္မလာ မြကျောက်ဖျာ၌ ဝါကပ်တော်မူ၍ မယ်တော်မိနတ်သား အမှုး

ရတနာ] ဘုရားရှင်ကို မမြင်ရ၍ ငိုကြွေးကြခြင်း ၅၃၉

ပြုသော နတ်မြဟ္မာအပေါင်းတို့အား အဘိဓမ္မာပိဋကကို ဟောကြားတော်မူရန် ကြွသွားတော်မူသည်” ဟု ဖြေကြားတော်မူ၏။ “အဘယ်အခါ၌ ပြန်ကြွတော်မူလာမည်နည်း” ဟု လူများ အပေါင်းက မေးသဖြင့် အရှင်အနုရုဒ္ဓါမထေရ်သူမြတ်သည် “ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး အဘိဓမ္မာ တရားတော်ကို ဟောကြားတော်မူပြီးမှ သီတင်းကျွတ်လပြည့် = မဟာပဝါရဏာနေ့၌ ပြန်ကြွတော်မူလာလိမ့်မည်” ဟူ၍ ဖြေကြားတော်မူလေ၏။

လူအပေါင်းတို့သည် “မြတ်စွာဘုရားကို မဖူးမြော်ကြရပဲ ငါတို့ကား မသွားကြကုန်” ဟု ကြံစည်တိုင်ပင်ကြကာ ထိုအရပ်မှာပင် သစ်ခက်တဲ (= ယာယီမဏ္ဍပ်) ဆောက်လုပ်ကြလေကုန်သည်။ ကောင်းကင်ကြီးကပင် ထိုလူများအဖို့ရာ အမိုးကြီးဖြစ်၍ နေတော့၏။ မဟာပထဝီမြေကြီးကပင် ထိုလူများအပေါင်းတို့ စွန့်ပစ်သမျှသော ကိုယ်၏အညစ်အကြေးများကို သူ့အလိုလို မျိုပစ်သဖြင့် ထိုမျှ များပြားစွာသော ပရိသတ်၏ ကိုယ်၏အညစ်အကြေးဟူ၍ မတွေ့ရချေ။ နေရာတိုင်းမှာပင် မြေအပြင်သည် စင်ကြယ်လျက် ရှိချေ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်လည်း ပဌမရှေးဦးကပင် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်မြတ်ကို “သင်ချစ်သားသည် ဤပရိသတ်အား တရားဟောရစ်ရမည်၊ စူဠအနာထပိဏ်ဒါယကာက ထိုပရိသတ်အား အစာအာဟာရ ပေးလှူလိမ့်မည်” ဟူ၍ မိန့်ဆိုတော်မူပြီး ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး စူဠအနာထပိဏ် ဒါယကာသည် လိုပရိသတ်အား စောစောပင်လျှင် ယာဂု, ဆွမ်း, ခဲဖွယ်, စားဖွယ်, ကွမ်း, ဆေး, လဖက်, နံ့သာ, ပန်းမာလ်, အဆင်တန်းဆာ အစရှိသော လူ့အသုံးအဆောင်များကို လိုလေသေးမရှိရအောင် စေ့ငှစုံလင်စွာ ပေးလှူလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ရှေးဦးပဌမကြိုတင်မိန့်မှာတော်မူချက်အတိုင်း အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်သည် ထိုပရိသတ်အား ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး တရားဟောတော်မူလေသည်။

စကြဝဠာထိုက်တသောင်းမှ

နတ်မြဟ္မာအပေါင်းတို့ မြတ်စွာဘုရားထံတော်သို့ ဆည်းကပ်ရောက်ရှိကြခြင်း

အဘိဓမ္မာတရားကို ဟောကြားတော်မူဖို့ရန် တာဝတိံသာ နတ်ပြည် ပင်လယ်ကသစ်ပင်ရင်း ခင်းအပ်သော ပဏ္ဍုကမ္မလာ မြကျောက်ဖျာ၌ ဝါကပ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားထံမှောက်သို့ ဇာတ်ခေတ် စကြဝဠာပေါင်း ထိုက်တသောင်းတို့မှ နတ်မြဟ္မာ အပေါင်းတို့သည် အဘိဓမ္မာတရားကို နာယူကြရန် ဝန်းရံဆည်း ကပ်ကြလေကုန်သည်။ ထိုမျှများစွာ နတ်မြဟ္မာတို့အနက် တဦး တယောက်သော နတ်မြဟ္မာမျှ ရုပ်ရည်အဆင်းအားဖြင့် မြတ်စွာ ဘုရားထက် သာလွန်၍ မတင့်တယ်နိုင်ချေ။ စင်စစ်ကား မြတ်စွာ ဘုရားကသာလျှင် ခပ်သိမ်းသော နတ်မြဟ္မာတို့ကို လွှမ်းမိုးသာ လွန် တင့်တယ်တော်မူလေသည်။

ဤသို့လျှင် ခပ်သိမ်းသော နတ်မြဟ္မာတို့ကို ကိုယ်တော်မြတ်၏ ကိုယ်တော်ရောင်ဖြင့် လွှမ်းမိုးတင့်တယ်ကာ မြတ်စွာဘုရားသခင် ထိုင်နေတော်မူပြီးလတ်သော် မယ်တော်ဖြစ်ခဲ့ဘူးသော သန္တာ- သိတ နတ်သားသည် မိမိ၏စံရာ တုသိတာဘုံမှ ဆင်းသက်လာ လတ်၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ရှေ့တော်ဝယ် လက်ျာနံပီး၌ ရိုသေစွာ ထိုင်နေလာ၏။

အင်္ဂုရနတ်သားနှင့် ဣန္ဒကနတ်သားတို့၏ အကြောင်း

မယ်တော်မိနတ်သား ထိုင်နေပြီးသောအခါ ဣန္ဒကနတ်သား သည်လည်း မြတ်စွာဘုရားထံမှောက်သို့ လာရောက်၍ လက်ျာ နံပီးဖက်၌ပင် ထိုင်နေလေသည်။ အင်္ဂုရနတ်သားသည် လက်ဝဲ ဖက်နံပီး၌ ထိုင်နေလေသည်။ ထိုအင်္ဂုရနတ်သားသည် တန်ခိုး ကြီးသော နတ်မြဟ္မာတို့ လာတိုင်းလာတိုင်း နောက်သို့ ဆုတ်၍ ဆုတ်၍ နေရာပေးရသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားမှ (၁၂) တဆယ့်နှစ်ယူ ဇနာ ဝေးကွာသော အရပ်၌ နေရာကို ရလေသည်။ ဣန္ဒက နတ်သားမူကား မူလရင်း နေရာ၌ပင် မရွှေ့မပြောင်းရပဲ နေမြဲ နေထိုင်ရလေသည်။

အင်္ဂုရနတ်သား အကြောင်း အကျဉ်းချုပ်

အင်္ဂုရနတ်သား ဟူသည်မှာ.... သာသနာပြင်ပ ဗာဟိ-
ရကအခါ (ကဿပ မြတ်စွာ သာသနာ ကွယ်ပြီးသည့်
နောက်အခါ) ဥတ္တရမရုရာဇ်မြည့်ရှင် မဟာသာဂရမင်း
ကြီး၏ သားတော် ဥပသာဂရမင်းသားနှင့် ဥတ္တရာပထ
တိုင်းဝယ် ကံသမင်း၏ စားကျေးမြို့ဖြစ်သော အသိတဉ္စန
မြို့၌ မဟာကံသမင်းကြီး၏ သမီးတော် ဒေဝဂဗ္ဘာ မင်း
သမီးတို့ သင့်မြတ်ကြရာ သမီးတော် အဉ္စနဒေဝီမင်းသမီး
တပါး သားတော် ဝါသုဒေဝမင်းသား စသော မင်းသား
တကျပ်အားဖြင့် သားတော်သမီးတော် တကျပ်တပါး
ထွန်းကားခဲ့ရာတွင် သားတော်အငယ်ဆုံးကား အင်္ဂုရမင်း
သား အမည်ရှိလေသည်။

ထိုအင်္ဂုရမင်းသားသည် အရွယ်သို့ ရောက်လတ်သော
အခါ (နောင်တော်ဝါသုဒေဝစသော မင်းသားတို့ စက်
လက်နက်ဖြင့် ဇမ္ဗူဒိပ်တကျွန်းလုံးကို တိုက်ခိုက်သိမ်းယူကြ
ပြီးနောက်) မိမိအတွက် ဝေပုံကျရရှိသော မြို့စားမင်း
အဖြစ်ကို အစ်မကြီးဖြစ်သူ အဉ္စနဒေဝီ မင်းသမီးအား ပေး
စေ၍ မိမိကိုယ်တိုင်ကမူ နောင်တော် အစ်မတော်တို့၏
စိုးပိုင်ရာ မြို့နယ်အတွင်း၌ အကောက်အခွန် လွတ်ငြိမ်းခွင့်
ကိုသာ တောင်းယူပြီးလျှင် အရောင်းအဝယ် ကုန်သွယ်
ခြင်းအလုပ်ဖြင့်သာ ချမ်းသာစွာ နေထိုင်ခဲ့လေသည်။

နောက်တချိန်၌ အင်္ဂုရမင်းသားသည် လှည်းအစီး
ငါးရာဖြင့် ကုန်ရောင်းသွားရာ သဲကန္တာရ အတွင်း၌
မျက်စိလည် လမ်းမှား၍ စားနပ်ရိက္ခာ ပြတ်သဖြင့် ဒုက္ခ
ကြီးစွာ ရောက်ရှိလေသည်။ ထို သဲကန္တာရ၌ လက်ျာ လက်
တဖက်တည်းမှ လိုသမျှ အသုံးအဆောင်ခပ်သိမ်းကို ပေး
စွမ်းနိုင်သော ညောင်စောင့်နတ်တဦး ရှိလေသည်။ ထို
ညောင်စောင့်နတ်သည် ရှေး လူဖြစ်စဉ် ဘဝက အင်္ဂုရ
မင်းသား ပြုစု စောင့်ရှောက် ခဲ့ဘူးသော ကျေးဇူးကို

သိမြင်သူ ကတညူ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ရကား မင်းသားနှင့်တကွ ပရိသတ်အား လိုသမျှသော အသုံးအဆောင်ကို လက်မှာ ဖက် လက်တချောင်းတည်းဖြင့် ညွှန်ပြပေးလှူလတ်သည် တွင် အင်္ကျီမင်းသားက ရှေးကောင်းမှုကို မေးသဖြင့် ညောင်စောင့်နတ်မင်းသည် “မိမိ ရှေး လူဖြစ်စဉ်ဘဝက ရောရူဝါဒ၌ အသယုသူဌေး၏ အိမ်အနီး ဆင်းရဲသား အပ်ချုပ်သမားဖြစ်ခဲ့၍ အသယုသူဌေး အလှူကြီးပေးသော အခါ ရောက်လာ ရောက်လာသော အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ဝမ်းမြောက် ကြည်ညိုစွာ လက်မှာ လက်ကို ဆန့်တန်း၍ အလှူမဏ္ဍပ်ရှိရာဌာနကို ညွှန်ပြခဲ့သော ကောင်းမှုကြောင့် ဤကဲ့သို့ လက်မှာလက်မှ အလိုရှိအပ် သမျှသော လှူအသုံး အဆောင် စားဖွယ် သောက်ဖွယ် ဝတ်ဖွယ် အစရှိသည်တို့ တသွင်သွင် ယိုစီး၍ကျနေကြောင်းဖြင့်” ဖြေကြား ခဲ့လေ သည်။

ထိုညောင်စောင့်နတ်မင်းကို အားကျ၍ အင်္ကျီမင်း သားသည် ဒွါရာဝတီ နေပြည်တော်သို့ ရောက်သောအခါ ကြီးစွာသော အလှူကြီး ဇမ္ဗူဒိပ်ဘကျွန်းလုံး ထွန်တုံးပိတ် ပေးလှူသဖြင့် မင်းများ အခွန်အတုတ်မရရှိ၍ နောင်တော် မင်းတို့က အင်္ကျီမင်းတော်မင်းသားကို တိုင်းတိုင်းရှည်ရှည် လှူဖို့ရန် မေတ္တာရပ်ခံသောကြောင့် အင်္ကျီမင်းသားသည် ဒက္ခိဏာပထတိုင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့သွားရောက်ကာ ဒမိဋ္ဌ နိုင်ငံ၌ သမုဒြာအနီးဝယ် ဆယ်နှစ်ယူဇနာပေါက် မြေတ လျောက်၌ ခုံလောက်ချင်းဆက်ကာ အနှစ်တသောင်းကြာ ကြီးစွာသော အလှူဒါနကို ပေး၍ ထိုဘဝမှ စုတေလတ် သော် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်၌ အင်္ကျီဟူသော ရှေး အမည်ရင်းဖြင့် နတ်သားဖြစ်လေသည်။

အင်္ကျီမင်းသားသည် ထိုမျှကြီးစွာ အခါရှည်မြင့် လှူဒါန်းရသော်လည်း သာသနာပြင်ပဖြစ်၍ ဒုဿီလ အလှူ ခံများကိုသာ လှူဒါန်းခဲ့ရကား မြေညှိ၌ စိုက်ပျိုးအပ်သော

ရတနာ] ဣန္ဒကနတ်သားအကြောင်း အကျဉ်းချုပ် ၅၄၃

မျိုးစေ့ကဲ့သို့ အကျိုးဖြစ်ထွန်းသင့်သလောက် မဖြစ်ထွန်းပဲ ရှိရလေသည်။ ။ (ဤကား အင်္ကျီရနတ်သား၏အကြောင်း အရာ အကျဉ်းချုပ်တည်း။ အကျယ်ကိုအလိုရှိမှု ပိဋကတ် တော် မြန်မာပြန် ပေတဝတ္ထု ပါဠိတော်၊ ၂-ဥဗ္ဗိရိဝဂ်၊ ၉-အင်္ကျီရ ပေတဝတ္ထုမှ မှတ်ယူရာ၏)။

ဣန္ဒကနတ်သားအကြောင်း အကျဉ်းချုပ်

ဣန္ဒကနတ်သား အကြောင်းကား... ဤဆိုအပ်ခဲ့သည့် အတိုင်း အင်္ကျီရနတ်သားသည် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ ဖြစ်၍ နတ်စည်းစိမ်ကို ခံစားနေစဉ် ငါတို့၏မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်အခါ၌ ဣန္ဒကအမည်ရှိသော လုလင်သည် ဆွမ်းခံကြွလာတော်မူသော အရှင်အနုရုဒ္ဓါ မထေရ်အား သဒ္ဓါကြည်ညိုသော စိတ်ရှိလျက် တယောက်ချီမျှသော ဆွမ်းကို လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။

ဣန္ဒကလုလင်သည် နေ့ဇက်အခါစုတိပြတ်ကြော့ သေလွန် ခဲ့၍ သာသနာတော်တည်းဟူသော လယ်မြေကောင်း၌ ဆွမ်းတယောက်ချီ အလှူဒါနတည်းဟူသော ကောင်းမှု မျိုးစေ့ကို စိုက်ပျိုးခဲ့သော အာနုဘော်ကြောင့် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ တန်ခိုးအာနုဘော်ကြီးသော ဣန္ဒကအမည် ရှိသော နတ်သားဖြစ်ပြီးလျှင် နတ်၌ဖြစ်သော (၁)သုံးဆောင် ဖွယ်ရာ အဆင်းအာရုံ (၂)အသံအာရုံ (၃)အနံ့အာရုံ (၄)အရသာအာရုံ (၅)အတွေ့အထိအာရုံတို့နှင့် တကွ (၆)အသက်ရှည်ခြင်း (၇)အခြံအရံများခြင်း (၈)ပုံပန်းသဏ္ဍာန်တင့်တယ်ခြင်း (၉)ချမ်းသာကြီးခြင်း (၁၀)အစိုးရခြင်း ဤဆယ်ရပ်သော ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ဖြင့် အင်္ကျီရနတ်သားကို လွှမ်းမိုးသာလွန် တင့်တယ်လေသည်။

ထို့ကြောင့် ဤယခု အဘိဓမ္မာအစည်းအဝေး၌ အင်္ကျီရ နတ်သားမှာ တန်ခိုးအာနုဘော်မကြီးမားလှသောကြောင့် တန်ခိုးကြီးသည့် နတ်မြဟွာတို့ လာတိုင်းလာတိုင်း နေရာ

ဖယ်ရှားပေးရသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားမှဝေးကွာသည့် (၁၂) တဆယ့်နှစ်ယူဇနာအရပ်၌ နေရာကို ရလေသည်။ ဣန္ဒကနတ်သားမူကား တန်ခိုးကြီးသူဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရား၏ အနီးမှာပင် ပဌမယူအပ်သော နေရာ၌ (အခြားသို့ မရွှေ့မပြောင်းရပဲ) နေနိုင်ခွင့်ကို ရရှိလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုအင်္ဂုရနတ်သားနှင့် ဣန္ဒကနတ်သားနှစ်ဦးသားတို့ကို ကြည့်ရှုတော်မူ၍ ကိုယ်တော်မြတ်၏ သာသနာ၌ မြတ်သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား လှူအပ်သော အလှူဒါန၏ အကျိုးကြီးမြတ်ကြောင်းကို သိစေတော်မူလိုသည်ဖြစ်၍ “အင်္ဂုရ... သင်သည် အနှစ်တသောင်းကြာ အခါကာလတို့ပတ်လုံး ဆယ့်နှစ်ယူဇနာတလျောက် ခုံလောက်ချင်းဆက်ကာ ကြီးစွာသော အလှူဒါနကို ပေးလှူအပ်ခဲ့ပါလျက် ယခုအခါ ငါဘုရား၏ အဘိဓမ္မာတရားသဘင် အစည်းအဝေးသို့ လာရောက်ပြီးလျှင် ဆယ့်နှစ်ယူဇနာ ဝေးကွာသောအရပ်၌ အဘယ့်ကြောင့် နေထိုင်ခွင့်ကို ရသနည်း” ဟု မေးတော်မူလိုရကား—

မဟာဒါနံ တယာ ဒိန္နံ၊ အင်္ဂုရ ဒီဃမန္တရေ။
 အတိဒူရေ နိသိန္ဓောသိ၊ အာဂစ္ဆ မမ သန္တိကေ။

အင်္ဂုရ = အင်္ဂုရဟု နာမထင်ရှား အိဒါယကာနတ်သား...။ တယာ = သင်သည်။ ဒီဃမန္တရေ = အနှစ်တသောင်း ရှည်ညောင်းမြင့်ကြာ အခါအတွင်း၌။ မဟာဒါနံ = ဆယ့်နှစ်ယူဇနာပေါက် မြေတလျောက်ဝယ် ခုံလောက်ချင်းဆက်ကာ ကြီးစွာသော အလှူဒါနကို။ ဒိန္နံ = သဒ္ဓါရှေး၍ ပေးလှူအပ်ခဲ့လေပြီ။ (ဣဒါနိ = အဘိဓမ္မာဒေသနာနက်လေး ဤယခုအစည်းအဝေး၌)။ အတိဒူရေ = ငါဘုရားနှင့် ဝေးခြားလှစွာ ဆယ့်နှစ်ယူဇနာ အရပ်၌။ (ကသ္မာ = အဘယ့်ကြောင့်)။ နိသိန္ဓော = တန်ခိုးကြီးစွာ နတ်မြဟ္မာတို့ ရောက်လာတိုင်း နောက်သို့ ဆုတ်၍ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်သည်။ အသိ = ဖြစ်သနည်း။ မမ သန္တိကေ = ငါဘုရား၏ ထံပါးမျက်မှောက် စက်ရိပ်အောက်သို့။ အာ-

ဝစ္စ—အာဝစ္စာဟိ = သော့လျှင်မကြာ သင်လာရောက် ပါတော့လော့။

ဤဂါထာကို မိန့်ဆိုမြွက်ကြားတော်မူလေသည်။ (ထိုသို့ မြတ်စွာ ဘုရားက အင်္ဂုရနတ်သားကို မေးမြန်းမြွက်ဆိုသောအသံသည် အောက်မြေအပြင်သို့ ဆိုက်ရောက်လေသည်။ ထိုအသံကို လူ့ရုပ် လူ့ပြည်၌ရှိသော ပရိသတ်များ ကြားရလေသည်။ မွေပဒ ၉-၂၊ ၁၄၃-မှ)

ဤသို့ မြတ်စွာဘုရားရှင် မေးမြန်းအပ်သည်ရှိသော် အင်္ဂုရ နတ်သား ပြန်လည်ဖြေကြား လျှောက်ဆိုသော တဂါထာခွဲ (၆- ပါဒ)နှင့်တကွ သင်္ဂီတိကာရကမထေရ်တို့ ဖြည့်စွက်ဟောကြား အပ်သည့် ဂါထာဝဂ်ပါ(၂)နှစ်ဂါထာကို ပါဠိတော်၌ ဤသို့ သံဂါယနာတင်၍ ထားအပ်လေသည်—

စောဒိတော ဘာဝိတတ္ထေန၊ အင်္ဂုရော တေဒမြဝိ။
ကိံ မယံ တေန ဒါနေန၊ ဒက္ခိဏေယျေန သုညတံ။
အယံ သော ဣန္ဒြေကော ယက္ခော၊ ဒဇ္ဇော ဒါနံ ပရိတ္တကံ။
အတိရောစတိ အမှေဟိ၊ စန္ဒော တာရာဂဏေ ယထာ။

ဘာဝိတတ္ထေန = ကာယစိတ္တာ ဘာဝနာနှစ်ပါး ပွား များတော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ စောဒိတော = စောဒနာစစ်ဆေး မေးမြန်းအပ်သည်ဖြစ်၍။ အင်္ဂုရော = သာသနာပြင်ပ ဗာဟိရဝယ် ဒါနပြုပွား အင်္ဂုရနတ်သား သည်။ ဧတံ = ဤဆိုလတ္တံ့သော အဖြေစကားကို။ အမြဝိ = လက်အုပ်ချီမိုး ရှိခိုးလျှောက်ဆိုလေပြီ။ (ဘန္တေ = ဘုန်းတော်ကြီးသောမြတ်စွာဘုရား....)။ ဒက္ခိဏေယျေန = သီလဝန္တခေါ်ဆို မြတ်သောအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်မှ။ သုညတံ = မပါလုံးလုံး ကင်းဆိတ်သုဉ်းသော။ ယံ ဒါနံ = သာသနာ ပြင်ပ ဗာဟိရဝယ် လုံ့လဆည်းစု အကြင်ဒါန ကောင်းမှု သည်။ အတ္ထိ = ရှိ၏။ မယံ = အကျွန်ုပ်၏။ တေန ဒါနေန = သာသနာပြင်ပ ဗာဟိရဝယ် ကာလရှည်လျား

ပွားများအားထုတ်ခဲ့သော ထိုဒါနကောင်းမှုဖြင့်။ ကိ° = အဘယ်မှစအံ့နည်း။

အယံသော ဣန္ဒကော ယက္ခော = ရှင်တော်ထံပါး၌ ဣန္ဒကနတ်သားသည်။ ပရိတ္တကံ ဒါနံ = ဆွမ်းတယောက်ချိုမျှ အနည်းငယ်သော အလှူဒါနကို။ ဒဇ္ဇော = အနုရုဒ္ဓါထေရ်မဟာအား သဒ္ဓါထိန်လင်း ပေးလှူခဲ့ခြင်းကြောင့်။ စန္ဒော = ပြာသာဒ်ငွေသား လ-ရထားသည်။ တာရာဂဏေ = နက္ခတ်များစွာ ကြယ်တာရာ အပေါင်းတို့ကို။ အတိရောစတိ ယထာ = အရောင်ဖြိုးဖြိုး လွှမ်းမိုးတင့်တယ်သကဲ့သို့။ အမေဟိ—အမေ = သာသနာပြင်ပ မာဟိရဝယ် ဒါနမျိုးချယ် တန်ခိုးငယ်သော အက္ခန္ဓာတို့ကို။ အတိရောစတိ = ဌာနဆယ်မျိုး နတ်တန်ခိုးဖြင့် လွှမ်းမိုးမြင့်ကယ် တင့်တယ်ထွန်းပပပါပေ၏။

ဤသို့ အင်္ကျီရနတ်သားက လျှောက်ထားသောအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ဣန္ဒကနတ်သားကို “ဣန္ဒက... သင်သည် ငါဘုရား၏ လင်္ကာနံပါး၌ မရွှေမရှား ထိုင်နေ၏။ အဘယ့်ကြောင့် (တန်ခိုးကြီးသည့်နတ်များ လာရောက်ကြသောအခါ) မဖယ်မရှားရပဲ ထိုင်မြဲထိုင်နေနိုင်သနည်း” ဟူ၍ မေးတော်မူ၏။ ဣန္ဒကနတ်သားသည်လည်း “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... တပည့်တော်သည် လယ်မြေကောင်း၌ မျိုးစေ့အနည်းငယ်ကို စိုက်ပျိုးသော လယ်သမားကဲ့သို့ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တည်း ဟူသော လယ်မြေကောင်း၏ ပြည့်စုံခြင်းကို ရရှိခဲ့သူဖြစ်ပါသည်” ဟူ၍ လျှောက်ဆိုပြီးလျှင် မြတ်သောအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ထင်ရှားပြလိုသည်ဖြစ်၍—

ဥဇ္ဇင်္ဂလေ ယထာ ခေတ္တေ၊
ဗိဇံ မဟုမ္မိ ရောပိတံ။
န ဖလံ ဝိပုလံ ဟောတိ၊
နိဝိ တောသေတိ ကဿကံ။

တထေဝ ဒါနံ ဗဟုကံ၊
ဒုဿီလေသု ပတိဋ္ဌိတံ။
န ဖလံ ဝိပုလံ ဟောတိ၊
နပိ တောသေတိ ဒါယကံ။

(ဘန္တေ = ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား....)။
ဥဇ္ဇင်္ဂလေ ခေတ္တေ = သြဇာဓာတ်ဆီ မသီဝေးလွင့် ဆပ်ပျာ
ပွင့်သား ကုန်းမြင့်ခေါင်ဗွေ ကျတ်တီးမြေ၌။ ရောပိတံ =
လုံ့လအားကြီး စိုက်ပျိုးကြံချအပ်သော။ ဇိဗံ = မျိုးစေ့
သည်။ ဗဟုမ္ပိ = အရေအတွက်အား များပြားလှသော်
လည်း။ ဝိပုလံ ဖလံ = ပြန့်ပြောနိုင်ပြီး အသီးကို သီးနိုင်
သည်။ န ဟောတိ ယတာ = မဖြစ်သကဲ့သို့။ ကဿကံ =
ထွန်ယက်လုပ်စား လယ်သမားကို။ နပိ တောသေတိ
ယတာ = ပီတိဝန်တက် မနှစ်သက်လည်း မနှစ်သက်စေနိုင်
သကဲ့သို့။

တထေဝ = ထိုအတူပင်လျှင်၊ ဒုဿီလေသု = ဒုဿီလ
ခေါ်ဆို အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၌။ ပတိဋ္ဌိတံ = လှူဒါန်းသော
အား စိုက်ပျိုးတည်ထားအပ်သော။ ဒါနံ = သာသနာ
ပြင်ပ ဗာဟိရအလှူမျိုးသည်။ ဗဟုကံ—ဗဟုကမ္ပိ =
သင်္ချာဆပွား မည်မျှပင်များသော်လည်း။ ဝိပုလံ ဖလံ =
ပြန့်ပြောဝန်ဖြိုး များမြတ်သော အကျိုးရှိသည်။ န ဟောတိ =
မဖြစ်နိုင်။ ဒါယကံ = ပေးလှူတတ်စွာ ဒါယကာကို။
နပိ တောသေတိ = ပီတိဝန်တက် မနှစ်သက်လည်း မနှစ်
သက်စေနိုင်ပါဘုရား။

ယထာပိ ဘဒ္ဒကေ ခေတ္တေ၊
ဇိဗံ အပ္ပမ္ပိ ရောပိတံ။
သမ္မာ ဓာရံ ပဝေစ္စန္တေ၊
ဖလံ တောသေတိ ကဿကံ။

တထေဝ သီလဝန္တေသု၊
 ဂုဏဝန္တေသု တာဒိသု။
 အပ္ပကမ္ဘိ ကတံ ကာရံ၊
 ပုညံ ဟောတိ မဟပ္ပလံ။

(ဘန္တေ = ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား.....)။
 ဘဒ္ဒကေ ခေတ္တ = ဓာတ်ဆီဩဇာ ရသာပြည့်ညောင်း
 လယ်မြေကောင်း၌။ ရောပိတံ = လုံ့လအားကြီး စိုက်ပျိုး
 ကြံချအပ်သော။ ဗီဇံ = မျိုးစေ့သည်။ အပ္ပမ္ဘိ = အနည်းငယ်မျှ
 မပြောပလောက်သော်လည်း။ ဓာရံ = မိုးရေအယဉ်ကို။
 သမ္မာ = ကောင်းမွန် မှန်ကန်စွာ။ ပဝေစ္ဆန္တေ = (မြေ
 ကောင်းဖြစ်က) ဆယ့်ငါးရက် တကြိမ် (မြေအလတ်စား
 ဖြစ်က ဆယ်ရက်တကြိမ် (ထိုအောက်ညံ့သောမြေဖြစ်က)
 ငါးရက်တကြိမ် အချိန်သင့်နိုး ရွာသွန်ဖြိုးသည်ရှိသော်။
 ဖလံ = အောင်မြင်ခိုင်ဖြိုး ပြည့်စုံသည့် အသီးသည်။ ကဿ-
 ကံ = ထွန်ယက်လုပ်စား လယ်သမားကို။ တောသေတိ
 ယထာပိ = ပီတိဝန်တက် နှစ်သက်အားရစေသကဲ့သို့။

တထေဝ = ထိုအတူသာလျှင်။ သီလဝန္တေသု = သီလ
 ကျေးဇူး အထူးကုံလုံ မြည့်စုံတော်မူကြကုန်သော။ ဂုဏ-
 ဝန္တေသု = သမာဓိဟုန် ကျေးဇူးဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်
 မူကြကုန်သော။ တာဒိသု = တာဒိဂုဏ်ရှင် အရိယာသခင်
 တို့၌။ ကတံ = ပေးလှူဆက်ကပ် ပြုလုပ်အပ်သော။ ကာရံ
 ပုညံ = ဥပကာရကျေးဇူး ကောင်းမှုအယူသည်။ မဟပ္ပ-
 လံ = ကြီးကျယ်ဖွံ့ဖြိုး များမြတ်သော အကျိုးရှိသည်။
 ဟောတိ = ဩဇာဝန်ဖြိုး လယ်မြေမျိုးဝယ် စိုက်ပျိုးအပ်
 ငြား မျိုးစေ့အလားလျှင် ထင်ရှား ဖြစ်နိုင်ပါ၏ ဘုရား။

ဤ(၄) လေးဂါထာတို့ကို ရွတ်ဆိုလျှောက်ထားလေသည်။
 ဤသို့ ဣန္ဒကနတ်သား လျှောက်ထားအပ်သည်ရှိသော် မြတ်စွာ
 ဘုရားသည် အင်္ဂုရနတ်သားကို “အင်္ဂုရ...အလှူ ဒါနမည်သည်ကို
 လှူဖွယ်စေတော်မူကောင်း၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကောင်း = ဤနှစ်ရပ်ကို ရွေး

ရတနာ] ဣန္ဒကနတ်သားအကြောင်း အကျဉ်းချုပ် ၅၄၉

ချယ်စိစစ်၍ လှူဒါန်းမှ သင့်လျော်လျောက်ပတ်ပေ၏။ ဤသို့ ရှေး
ချယ်စိစစ်၍ လှူသည်ရှိသော် ထိုဒါနသည် လယ်မြေကောင်း၌
စိုက်ပျိုးအပ်သော မျိုးစေ့ကဲ့သို့ ကြီးကျယ်ဖွံ့ဖြိုး များမြတ်သော
အကျိုးရှိနိုင်သည်။ သင့်မှာမူကား (သာသနာပြင်ပ ကာလဝိပတ္တိ
နှင့်ကြိုကြိုက်သဖြင့်) ထိုကဲ့သို့ စိစစ်စစ်လှူဒါန်းမှုကို မပြုနိုင်ခဲ့ချေ။
ထို့ကြောင့် သင်၏ အလှူဒါနသည် (ဣန္ဒကနတ်သား၏ အလှူ
လောက်) အကျိုးမကြီးပဲ ဖြစ်ရလေသည်” ဟူ၍ မိန့်တော်မူပြီး
လျှင် ထိုအနက်သဘောကို ထင်ရှားစေတော်မူလိုသဖြင့်—

ဝိစေယျ ဒါနံ ဒါတဗ္ဗံ၊
ယတ္ထ ဒိန္နံ မဟပ္ပလံ။
ဝိစေယျ ဒါနံ ဒတွာန၊
သဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တိ ဒါယကာ။

ဝိစေယျ ဒါနံ သုဂတပ္ပသဗ္ဗံ၊
ယေ ဒက္ခိဏေယျာ ဣဓ ဇီဝလောကေ။
တေသု ဒိန္နာနိ မဟပ္ပလာနိ၊
ဗီဇာနိ ဝုတ္တာနိ ယထာ သုခေတ္ထေ။

အင်္ကျရ = အင်္ကျရဟု နာမထင်ရှား အိုဒါယကာ နတ်
သား....။ ယတ္ထ — ယေသု = သီလဝန္တခေါ်ဆို အကြင်
အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၌။ ဒိန္နံ = သဒ္ဓါရှေး၍ ပေးလှူအပ်သော
အလှူဒါနသည်။ မဟပ္ပလံ = များမြတ်သော အကျိုးရှိ၏။
(တေ = ထိုသီလဝန္တခေါ်ဆို အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို)။ ဝိစေယျ
= ရှေးချယ်စိစစ်၍။ ဒါနံ = အလှူဒါနကို။ ဒါတဗ္ဗံ = သဒ္ဓါ
ရှေး၍ ပေးလှူသင့်ပေ၏။ ဝိစေယျ = ရှေးချယ် စိစစ်၍။
ဒါနံ = အလှူဒါနကို။ ဒတွာန = သဒ္ဓါရှေး၍ ပေးလှူခြင်း
ကြောင့်။ ဒါယကာ = အလှူဒါယကာတို့သည်။ သဂ္ဂံ =
နတ်ရွာသို့။ ဂစ္ဆန္တိ = လားရောက်ရကုန်၏။

ဝိစေယျ = လှူဖွယ်ဝတ္ထု၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ် ဤနှစ်ပါးတို့ကို
ကောင်းနိုးရာရာ ရှေးချယ်စိစစ်၍။ ဒါနံ = သဒ္ဓါရှေး၍

ပေးလှူခြင်းကို။ သုဂတပုသဋ္ဌံ = အဆူဆူသော မြတ်စွာ
 ဘုရားတို့သည် ချီးမွမ်းအပ်ပေ၏။ ဣဓ ဇီဝလောကေ =
 အသက်ရှည်ထွေ တည်နေပါကြ ဤလောက၌။ ယေ
 ဒက္ခိဏေယျာ = သီလဝန္တ ခေါ်ဆို အကြင် မြတ်သော
 အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်။ သန္တိ = ရှိကုန်၏။ ဧတေသု =
 သီလဝန္တခေါ်ဆို ထိုမြတ်သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၌။ ဒိန္နာ-
 နိ = သဒ္ဓါရှေး၍ ပေးလှူအပ်သော အလှူဒါနတို့သည်။
 သုခေတ္တေ = ဩဇာပြည့်ညောင်း လယ်မြေကောင်း၌၊
 ဝုတ္တာနိ = ကြံချစိုက်ပျိုးအပ်ကုန်သော၊ ဗီဇာနိ ယထာ =
 မျိုးစေ့ငါးတန် ဗီဇဂံတို့ကဲ့သို့။ မဟပူလာနိ = လူ့ရပ်နတ်
 ဌာန် နိဗ္ဗာန်တိုင်ထိ သမ္ပတ္တိဖွံ့ဖြိုး များမြတ်သောအကျိုးရှိ
 ကုန်၏။

ဤကဲ့သို့ မိန့်ကြားတော်မူပြီးလျှင် ထိုမှအထက် တဆင့်တက်၍
 မဂ်ရောက်ဖိုလ်တည်ဖြစ်စေရန် တရားဒေသနာကို တိုးချဲ့ဟော
 တော်မူလိုရကား ဤဆိုလတ္တံ့သောလေးဂါထာတို့ကို ဆက်လက်
 ဟောကြားတော်မူလေသည်—

တိဏဒေါသာနိ ခေတ္တာနိ၊
 ရာဂဒေါသာ အယံ ပဇာ။
 တသ္မာ ဟိ ဝီတရာဂေသု၊
 ဒိန္နံ ဟောတိ မဟပူလံ။

ခေတ္တာနိ = ဗီဇဂံငါးမျိုးစိုက်ပျိုးကြံချရာ လယ်မြေယာ
 တို့သည်။ တိဏဒေါသာနိ = ပေါင်းမြက်ဟူသော အပြစ်
 ပေါကြပေကုန်၏။ အယံ ပဇာ = လူနတ်မြဟွာ ဤသတ္တဝါ
 အပေါင်းသည်။ ရာဂဒေါသာ = ရာဂဟူသော အပြစ်ပေါ
 ကြပေ၏။ တသ္မာ ဟိ = ထိုကြောင့် သာလျှင်။ ဝီတရာ-
 ဂေသု = ရာဂမအောင်း အရိယာသူတော်ကောင်းတို့၌။
 ဒိန္နံ = သဒ္ဓါရှေး၍ ပေးလှူအပ်သော အလှူဒါနသည်။
 မဟပူလံ = လူ့ရပ်နတ်ဌာန် နိဗ္ဗာန်တိုင်ထိ သမ္ပတ္တိဖွံ့ဖြိုး
 များမြတ်သောအကျိုးရှိသည်။ ဟောတိ = ဖြစ်ပေ၏။

တိဏဒေါသာနိ ခေတ္တာနိ၊
ဒေါသဒေါသာ အယံ ပဇာ၊
တသ္မာ ဟိ ဝိတဒေါသေသု၊
ဒိန္နံ ဟောတိ မဟပ္ပလံ။

ခေတ္တာနိ = ဗီဇဂံငါးမျိုး စိုက်ပျိုးကြံချရာ လယ်မြေ ယာကိုသည်။ တိဏဒေါသာနိ = ပေါင်းမြက်ဟူသော အပြစ်ပေါကြပေကုန်၏။ အယံ ပဇာ = လူနတ်မြဟွာ ဤသတ္တဝါ အပေါင်းသည်။ ဒေါသဒေါသာ = ဒေါသ ဟူသော အပြစ်ပေါကြပေ၏။ တသ္မာ ဟိ = ထိုကြောင့် သာလျှင်။ ဝိတဒေါသေသု = ဒေါသမအောင်း အရိယာ သူတော်ကောင်းတို့၌။ ဒိန္နံ = သဒ္ဓါရှေး၍ ပေးလှူအပ် သော အလှူဒါနသည်။ မဟပ္ပလံ = လူ့ရပ် နတ်ဌာန် နိဗ္ဗာန်တိုင်ထိ သမ္ပတ္တိဖွံ့ဖြိုး များမြတ်သော အကျိုးရှိသည်။ ဟောတိ = ဖြစ်ပေ၏။

တိဏဒေါသာနိ ခေတ္တာနိ၊
မောဟဒေါသာ အယံ ပဇာ။
တသ္မာ ဟိ ဝိတမောဟေသု၊
ဒိန္နံ ဟောတိ မဟပ္ပလံ။

ခေတ္တာနိ = ဗီဇဂံငါးမျိုး စိုက်ပျိုးကြံချရာ လယ်မြေ ယာကိုသည်။ တိဏဒေါသာနိ = ပေါင်းမြက်ဟူသော အပြစ်ပေါကြပေကုန်၏။ အယံ ပဇာ = လူ နတ် မြဟွာ ဤသတ္တဝါအပေါင်းသည်။ မောဟဒေါသာ = မောဟ ဟူသော အပြစ်ပေါကြပေ၏။ တသ္မာ ဟိ = ထိုကြောင့် သာလျှင်။ ဝိတမောဟေသု = မောဟမအောင်း အရိယာ သူတော်ကောင်းတို့၌။ ဒိန္နံ = သဒ္ဓါရှေး၍ ပေးလှူအပ် သော အလှူဒါနသည်။ မဟပ္ပလံ = လူ့ရပ်နတ်ဌာန် နိဗ္ဗာန်တိုင်ထိ သမ္ပတ္တိဖွံ့ဖြိုး များမြတ်သော အကျိုးရှိသည်။ ဟောတိ = ဖြစ်ပေ၏။

တိဏဒေါသာနိ ခေတ္တာနိ၊
 ဣစ္ဆာဒေါသာ အယံ ပဇာ။
 တသ္မာ ဟိ ဝိဂတိစ္ဆေသု၊
 ဒိန္နံ ဟောတိ မဟပ္ပလံ။

ခေတ္တာနိ = ဗီဇင်္ဂငါးမျိုး စိုက်ပျိုးကြိုချရာ လယ်မြေ ယာတို့သည်။ တိဏဒေါသာနိ = ပေါင်းမြက်ဟူသော အပြစ်ပေါကြပေကုန်၏။ အယံ ပဇာ = လူ နတ် မြဟွာ ဤသတ္တဝါအပေါင်းသည်။ ဣစ္ဆာဒေါသာ = ငါးပါး အာရုံ ကာမဂုဏ်ကို ခုံမင်နှစ်သက် တပ်မက်တတ်စွာ ဣစ္ဆာဟူသော အပြစ်ပေါကြပေ၏။ တသ္မာ ဟိ = ထိုကြောင့်သာလျှင်။ ဝိဂတိစ္ဆေသု = ဣစ္ဆာမအောင်း အရိယာသူတော်ကောင်းတို့၌။ ဒိန္နံ = သဒ္ဓါရှေး၍ ပေးလှူ အပ်သော အလှူဒါနသည်။ မဟပ္ပလံ = လူ့ရပ်နတ်ဌာန် နိဗ္ဗာန်တိုင်ထိ သမ္ပတ္တိဖွံ့ဖြိုး များမြတ်သောအကျိုးရှိသည်။ ဟောတိ = ဖြစ်ပေ၏။

ဤဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ အင်္ကျရနတ်သားနှင့် ဣန္ဒကနတ်သားတို့သည် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်ကြလေကုန် ၏။ များစွာသော နတ်မြဟွာအပေါင်း၏အတွက်လည်း အကျိုး ရသော တရားဒေသနာ ဖြစ်လေသည်။

(ဤကား အင်္ကျရနတ်သားနှင့် ဣန္ဒကနတ်သားတို့၏ အကြောင်းတည်း။)

ဤတွင် အခဏ်း ၂၄-ပြီး၏။

ရတနာ] တာဝတိံသာ၌ အဘိဓမ္မာတရားဟောခြင်း ၅၅၃

အခန်း-၂၅

တာဝတိံသာ နတ်ပြည်၌ သတ္တမဝါကပ်တော်မူ၍
အဘိဓမ္မာတရား ဟောကြားတော်မူခြင်း

ဤသို့လျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အင်္ဂုရနတ်သားနှင့် ဣန္ဒက
နတ်သားတို့ကို သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်စေတော် မူပြီးလျှင်
သတ္တမမြောက်ဝါကို ထိုတာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ပင် ကပ်တော်
မူကာ ပဏ္ဍုကမ္မလာ မြကျောက်ဖျာ၌ ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေ နေတော်
မူလျက် မယ်တော်မိနတ်သား (= သန္တုသိတနတ်သား) အမှူးပြု
သည့် ဇာတိခေတ် စကြဝဠာပေါင်း တိုက်တသောင်းတို့မှ
ခညောင်းရောက်ရှိလာကြသည့် နတ်မြဟ္မာပရိသတ်၏ အလယ်၌
“ကုသလာ ဓမ္မာ၊ အကုသလာ ဓမ္မာ၊ အဗျာကတာ ဓမ္မာ” အစ
ရှိသောနည်းဖြင့် ကောင်းကင်မြစ်ကြီး တသွင် သွင်ယိုစီးသည့်
အလား အဘိဓမ္မာ တရားတော်မြတ်ကို ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး
နေ့ညမစဲ ဟောကြားတော်မူလေသည်။

(ဤ၌ အထူးမှတ်ရန်ကား—ဆွမ်းအနုမောဒနာတရား ဟောကြား
တော်မူသောအခါမှာပင်သော်လည်း အတန်ငယ်တိုး၍ အနုမောဒနာ
တရား ဟောကြားတော်မူကြသော မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့၏ တရားဒေ-
သနာတော်သည် ဒီဃနိကာယ် မဇ္ဈိမနိကာယ်ခန့် ပမာဏရှိပေ၏။ နေလွဲ
အခါရောက်ဆိုက်လာသောပရိသတ်အား တရားဟောတော်မူကုန်သော
မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့၏ တရားဒေသနာတော်သည် သံယုတ္တနိကာယ်၊
အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်တည်းဟူသော နိကာယ်ကြီးနှစ်ရပ်ခန့် ပမာဏရှိပေ၏။
အကြောင်းသော်ကား မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့မှာ တဝီထိ နှင့် တဝီထိ
အကြား ဘဝင်စိတ်အခြားကား နည်းပါးလှပေ၏ (ဘဝင်စိတ်နှစ်ကြိမ်
ခန့်သာခြားသည်) ၊ နှုတ်ခမ်းတော်ကား အလွန်ပင် စေ့စပ်လှ၏
(ကောင်းစွာထံ၏)၊ နှုတ်ခမ်းတော်လှစ်ခြင်းသည် (တနည်း-နှုတ်လျှာ
တော်သည်) ပြေပြစ်စေ့စပ်လှပေ၏၊ လျှာတော်ကလည်း အလွန်နူးညံ့
ပါးလျှာညံ့သွယ်လှ၏၊ အသံတော်ကလည်း အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိ၍ နာချင်
စဖွယ် အလွန်ချိုမြိန်လှ၏၊ သို့ရကား စကား (=အသံ)တော်သည်—

“တရုတပါး၊ လှပျိုးပျားတို့၊ စကားတစွန်း၊ မြက်ဆိုညွှန်းက၊ ရှစ်
ခွန်းအာနန်၊ ပိန့်လျင်ပြန်၏၊ အာနန်ထေရ်ကျော်၊ တစွန်းသော်မူ၊ ရှင်

တော်ဘုရား၊ လျင်လျားတုမဲ့၊ တဆဲ့၊ ခြောက်လီ၊ ခွန်းထပ်ပို၏၊ လောကီ
လူများ၊ တခွန်းအားမှ၊ ဘုရားလူ့ဘာ၊ မုနိန္ဒလျှင်၊ တရားနှစ်ဆယ်၊
ရှစ်ခွန်းကယ်၏။” —

ဟူသောအတိုင်း လျင်မြန်လှပေ၏။ သို့ရကား ထိုဆွမ်းအနုမောဒနာ
တရား ဟောကြားသောအခါ မွန်းလွဲအခါ ရောက်ဆိုက်လာသော ပရိ
သတ်အား ဟောကြားသော အခါတို့၌ တရားဒေသနာပမာဏသည်
ဖော်ပြအပ်ပြီးအတိုင်း နိကာယ်ကြီးနှစ်ရပ်ခန့် ရှိလေသည်။ ဝါတွင်း
သုံးလပတ်လုံး ဟောကြားတော်မူအပ်သော အဘိဓမ္မာတရားတော်
မြတ်ကား အဆုံးမထင်နိုင် မနှိုင်းယှဉ်နိုင်လောက်အောင်ပင် ရှိပေ၏။)

အဘိဓမ္မာတရား ဟောကြားတော်မူသောအခါ
ကိုယ်တော်ကို မျှတစေတော်မူပုံ

ဤ၌ “ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး အကြားမလပ် အဘိဓမ္မာတရား
ကို ဟောကြားတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ဆွမ်းခဲဖွယ်
ဘောဇဉ်နှင့်စပ်၍သာ (= ဆွမ်းခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ကို ခိုဝဲသုံးဆောင်
ရမှသာ) သန္တာန်ဆက်စည် တည်နိုင်သော ဥပါဒိန္နက (= သက်ရှိ
ခန္ဓာ) ကိုယ်တော်သည် အဘယ်သို့ မျှတသနည်း” ဟူ၍ မေးခဲ့သော်
“ဆွမ်းခဲဖွယ်ဘောဇဉ်ဖြင့် လုပ်ကျွေးမွေးမြူသဖြင့်သာလျှင် မျှတ၏”
ဟူ၍ အကျဉ်းဖြေဆိုရာ၏။ အကျယ်အဖြေသော်ကား—

မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့အဖို့မှာ ထိုထို အချိန် ကာလများကား
ကောင်းစွာပိုင်းခြား မှတ်သားအပ်ပြီး မျက်မှောက် ပြုအပ်ပြီးသာ
ဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အဘိဓမ္မာတရား
ဟောကြားတော်မူရင်းကပင် လူ့ပြည်လောက၌ ရောက်ဆိုက်နေ
သည့် အချိန်ကာလကို ဆင်ခြင် ကြည့်ရှုတော်မူ၏။ ယင်းသို့ဆင်ခြင်
ကြည့်ရှုတော်မူ၍ မြတ်စွာဘုရားသည် ဆွမ်းခဲချိန် ကျရောက်လတ်
သောအခါ နိမ္မိတရုပ်ပွား ကိုယ်တော်စားကို ဖန်ဆင်းတော်မူ၍
“ဤနိမ္မိတရုပ်ပွား၊ ငါ့ကိုယ်စား၏ သင်္ကန်းကိုင်ပုံ သပိတ်ကိုင်ပုံ အသံ
ပြပုံ အသွင်အပြင် အလုံးစုံသည် ငါဘုရားနှင့် ထပ်မျှတူညီ ဤသို့
သဘောရှိသည် ဖြစ်စေသား။ ဤမျှ အတိုင်း အရှည်ရှိသော တရား
ကို ငါ၏ကိုယ်စား ဟောကြားရစေသား” ဟူ၍ အဓိဋ္ဌာန်တော်မူ

ပြီးလျှင် သပိတ်သင်္ကန်းကို ယူဆောင်တော်မူကာ အနောတတ်အိုင်သို့ ကြွတော်မူလေ၏။

အနောတတ်အိုင်၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်အား နတ်များက ကွမ်းရိုးဒန်ပူကို ဆက်ကပ်ကြလေသည်။ ထိုဒန်ပူကို ဝါးသုံးတော်မူပြီးလျှင် အနောတတ်အိုင်၌ ရေချိုးသန့်စင် ကိုယ်တော်ကို သုတ်သင်ပြီးသော် ဆေးဒန်းမြင်းသီလာ ကျောက်ဖျာအပြင်၌ ရပ်တော်မူကာ ကောင်းစွာ တပ်ဆိုးအပ်သည့် နှစ်ထပ်သင်္ကန်းကို ဝတ်ရုံတော်မူလျက် စတုမဟာရာဇ်နတ်မင်းကြီးလေးပါးတို့ (သတ္တဋ္ဌာနစံတော်မူစဉ် သတ္တမသတ္တာဟ=လင်းလွန်းပင်ရင်းတုန်းက) လှူဒါန်းဆက်ကပ်အပ်သည့် အနားလေးရစ်(တလုံးတည်းဖြစ်ရှိသည့်)ကျောက်ညိုသပိတ်ကို ယူတော်မူ၍ ဥတ္တရကုရု (=မြောက်ကျွန်း) သို့ ဆွမ်းခံကြွတော်မူလေသည်။ ထိုမြောက်ကျွန်းမှ ဆွမ်းကို ခံယူတော်မူခဲ့ပြီးနောက် အနောတတ်အိုင်၏ ဆိပ်ကမ်းသားဝယ် သပ္ပာယ်စွာ ထိုင်နေလျက် ထိုဆွမ်းကို ဘုဉ်းပေးပြီးလျှင် နေ့သန့်တော်မူရန် စန္ဒကူးတောသို့ ကြွတော်မူလေသည်။

တရားစစ်သူကြီး ဖြစ်တော်မူသော အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်သည်လည်း ထိုစန္ဒကူးတောသို့ သွားရောက်၍ မြတ်စွာဘုရားအား ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ် ပြုပြီးလျှင် အပြစ်ခြောက်ပါး လွတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေတော်မူလေသည်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်အား “ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ... ငါ ဘုရားသည် ဤမျှသော တရားကို ဟောကြား အပ်ခဲ့ပြီ”ဟု နည်းပေးကာ အကျဉ်းချုပ် ညွှန်ပြ ဟောကြားတော်မူလေသည်။ ဤသို့ မြတ်စွာဘုရားရှင်က နည်း ပေးတော် မူ လတ်သည်ရှိသော် ပဋိသန္ဓိဒါဉာဏ်လေးပါးသို့ ရောက်တော်မူပြီးသော အဂ္ဂသာဝက အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်အဖို့မှာ ကမ်းနား၌ ရပ် တည် ၍ လက်ကို ဆန့်တန်းကာ မဟာ သမုဒြာ ကြီးကို ပြ အပ် သကဲ့သို့ နည်းရတော်မူလေသည်။ သို့ရကား မထေရ်မြတ် အဖို့မှာလည်း နည်းပေါင်း အရာ အသဘင် အသိန်းဖြင့် မြတ်စွာဘုရား ဟော

ကြားအပ်သည့် တရားတော်များ ထင်လင်းလေတော့၏။ အကျယ် ဖြန့်ချိ၍ သိတော်မူလေ၏။

(မြတ်စွာဘုရား ရှင်သည် စန္ဒကူးတော၌ နေသန့် နေတော်မူပြီး နောက် အဘိဓမ္မာတရား ဟောကြားတော် မူဖို့ရန် (မှန်းလှဲပြီးနောက် တရားနာ လာရောက်ကြသည့် သာဝတ္ထိပြည်သူ့ပြည်သား လူများ အပေါင်းအား တရားဟောသောအချိန်၌) တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ ကြွထော်မူလေသည်။ ပကတိဓာတ်သား မြတ်စွာဘုရားနှင့် နိမ္မိတရုပ်ပွား ရှင်တော်ဘုရားတို့မှာ ရောင်ခြည်တော်ချင်း အသံတော်ချင်း စကား မြွက်ဆိုတော်မူပုံချင်းစသည့် အမှုအရာတို့ ခွဲမရအောင်ပင် တူနေသော ကြောင့် ပကတိဓာတ်သား မြတ်စွာဘုရားကို လူ့ ပြည်သို့ကြွသွားတော် မူသည်ကို၎င်း၊ လူ့ ပြည်မှ ပြန်ကြွတော်မူ၍ နိမ္မိတရုပ်ပွားနှင့် လဲလှယ် လိုက်သည်ကို၎င်း တန်ခိုးကြီးသော နတ်ဗြဟ္မာတို့သာ သိကုန်၏။ တန်ခိုး သေးငယ်သော နတ်ဗြဟ္မာတို့ကား မသိကြကုန်)။

အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်သည် လင်းနို့ သား ဖြစ်ဘူးသော ရဟန်းငါးရာတို့အား တဖန်ပြန်၍ အဘိဓမ္မာတရား ဟောကြားတော်မူခြင်း

အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်သည်လည်း မြတ်စွာဘုရားရှင် (အကျဉ်းဆုံးနည်းဖြင့်) နေ့စဉ် နေ့စဉ် ဟောကြားလိုက်သော အဘိဓမ္မာတရားတော်ကို ဆောင်တော်မူခဲ့၍ မိမိ၏သဒ္ဓိဝိဟာရိက (= ဥပဇ္ဈာယ်ယူ အတူနေ) တပည့်ရဟန်းငါးရာတို့အား (မကျဉ်း မကျယ် အလယ်အလတ်ဖြစ်သောနည်းဖြင့်) တဖန်ပြန်၍ ဟော ကြားတော်မူလေသည်။

ထိုရဟန်းငါးရာတို့၏ ရှေးကောင်းမှု အကြောင်းကား... ထို ရဟန်းငါးရာတို့သည် ကဿပမြတ်စွာဘုရားရှင် လက်ထက်တော် အခါက လင်းနို့ငယ်မျိုး၌ ဖြစ်ကြ၍ တခုသောလိုက်ခေါင်းဝယ် တွဲလျား ဆွဲကာ နေကုန်ကြစဉ် အဘိဓမ္မာပိဋကကို ရှုတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်ကြသော အဘိဓမ္မာဆောင်ရဟန်းနှစ်ပါးတို့၏ အဘိ- ဓမ္မာတရားသံ၌ အာရုံနိမိတ်ကို ယူကြ၍ (လဆန်းပက္ခ၊ လဆုတ်ပက္ခ ဟူသည်ကိုမျှ မသိကြသော်လည်း) အဘိဓမ္မာတရားသံ၌ အာရုံ နိမိတ်ယူခြင်းမျှဖြင့် စုတိပြတ်ကြွ သေဇ္ဇန်ခွဲကြပြီးသော် နတ်ပြည်၌

ရတနာ]အရှင်သာရိပုတ္တရာအဘိဓမ္မာကိုပြန်လည်ဟောခြင်း ၅၅၇

ဖြစ်ကြလေကုန်၏။ (ထိုလင်းနိုငယ်ငါးရာတို့သည် အဘိဓမ္မာ တရားတော်ဟူ၍လည်း မသိကြ၊ ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဇာတ်၊ သစ္စာ ဟူ၍လည်း မသိကြ၊ လဆန်းပက္ခ၊ လဆုတ်ပက္ခဟူသည်မျှကိုသော် လည်း မသိကြချေ၊ သို့သော် ကြားရသော အဘိဓမ္မာတရားသံက အလွန်ကောင်းမြတ်သော ကမ္မနိမိတ်ဖြစ်သဖြင့် သေခါနီးကာလ ဝယ် ထိုအဘိဓမ္မာ တရားသံတည်းဟူသော ကမ္မနိမိတ် အာရုံ ကောင်းကို အာရုံပြုကြရသဖြင့် နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ကြလေသည်ဟု ဆိုလိုသည်)။

ထိုလင်းနိုသားဖြစ်ဘူးသည့် နတ်သားငါးရာတို့သည် ကဿပ မြတ်စွာဘုရားရှင်နှင့် ဤဘုရားရှင်တို့အကြား တခုသောဗုဒ္ဓန္တရ အသင်္ချေယျကာလပတ်လုံး အပါယ်သို့ မလားရောက်ကြပဲ နတ် ပြည်၌ ဘဝတခုပြီးတခု ဖြစ်ရှိကာ နေခဲ့ကြ၍ ဤဘုရားရှင်လက် ထက်တော်အခါ၌ လူ့ပြည်၌ ဖြစ်ကြပြီးသော် ယခိုက်ပြာဠိဟာဝုဉ်၌ ကြည်ညိုသဒ္ဓါ ဖြစ်ပွားကြကာ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်၏ အထံ၌ ရှင်ရဟန်း ပြုကြလေသည်။ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ် သည် မြတ်စွာဘုရား ဟောတိုင်း ဟောတိုင်းသော အဘိဓမ္မာ တရားကို နေ့စဉ် ဆောင်ယူတော်မူခဲ့၍ ထိုလင်းနိုသား ဖြစ် ခဲ့ဘူးသည့် မိမိ၏သဒ္ဓိဝိဟာရိက (=ဥပဇ္ဈာယ်ယူ အတူနေ) တပည့်ရဟန်းငါးရာတို့အား (မကျဉ်းမကျယ် အလယ်အလတ်ဖြစ် သောနည်းဖြင့်) နေ့စဉ် နေ့စဉ် ဟောကြားပို့ချ ပြသတော်မူ လေသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ အဘိဓမ္မာတရား ဟောကြား၍ ပြီးဆုံးခြင်းနှင့် လူ့ပြည်၌ ထိုရဟန်းငါးရာတို့၏ အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်မြတ်ထံ အဘိဓမ္မာခုနစ်ကျမ်း အပြည့် အစုံ နာယူသင်ကြားမှု ပြီးဆုံးခြင်း ဤနှစ်ရပ်ပင် တပြိုင်နက် တချိန်တည်း၌ ဖြစ်လေ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နေ့စဉ်နေ့စဉ်ပင် ရှေး၌ဆိုအပ်ပြီးသော အတိုင်း စန္ဒကူးတော၌ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးခြင်းကိစ္စ ပြီးဆုံးမသောအခါ

အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်အား “ချစ်သားသာရိပုတ္တရာ...ယနေ့ ငါဘုရားသည် ဤသို့ ဤသို့သော အခြင်းအရာဖြင့် ဤမျှအတိုင်း အရှည်ရှိသော အဘိဓမ္မာတရားတော်ကို ဟောကြားအပ်ပြီ၊ နိဗ္ဗိတရုပ်ပွားက ဤမျှအတိုင်းအရှည်ရှိသော အဘိဓမ္မာတရား တော်ကို ဟောကြားအပ်ပြီ၊ သင်ချစ်သားသည် မိမိ၏ တပည့် ရဟန်းငါးရာကိုအား ပို့ချလေလော့” ဟူ၍ အကျဉ်းချုပ် မိန့်တော် မူပြီးနောက် ကိုယ်တော်တိုင်ကမူ တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ ကြ သွား၍ နိဗ္ဗိတရုပ်ပွားတော်မြတ် ဟောကြားအပ်ပြီးသောဌာနမှ အစဉ်မပြတ် ဆက်လက်၍ ကိုယ်တော်တိုင် အဘိဓမ္မာတရားတော် ကို ဟောကြားတော်မူလေသည်။

ဤနည်းဖြင့် ဝါတွင်းသုံးလပြည့်မြောက်သော သီတင်းကျွတ် လပြည့်နေ့၌ အဘိဓမ္မာတရား ဟောကြား၍ ပြီးဆုံးလေသည်။ ထိုအခါ ကုဋေပေါင်း ရှစ်သောင်းသောနတ်မြဟ္တာတို့ သစ္စာ လေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ကြလေသည်၊ မယ်တော် မိနတ်သား(= သန္တာသိတနတ်သား)သည်လည်း သောတာပတ္တိ ဖိုလ်၌ တည်လေ၏။

**သာဝတ္ထိပြည်မှ ထူပရိသတ်များ သင်္ကသမ္ဗိသို့
ပြောင်းရွှေ့စုဝေးကြခြင်း**

သာဝတ္ထိပြည်၌ စုဝေးတည်ရှိရင်းဖြစ်သော သုံးဆယ့်ခြောက် ယူဇနာအဝန်းရှိသည့် ထိုထူပရိသတ်သည်လည်း သီတင်းကျွတ် လဆန်း ကိုးရက်နေ့၌ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ်ထံသို့ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် “အရှင်ဘုရား...မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ လူ့ပြည်သို့ သက်ဆင်းတော်မူမည့်ရက်နေ့ကို သိအောင်ပြုမှ သင့်ပါမည်၊ မှန် ပါသည်— တပည့်တော်တို့ကား မြတ်စွာဘုရားကို မဖူးမြော် ရလျှင် ပြန်ကြမည်မဟုတ်ပါကုန်၊ ဖူးမြော်ရပြီးကြမှသာ ပြန်ကြမည် ဖြစ်ပါသည်” ဟူ၍ လျှောက်ထားလေသည်။ အရှင်မောဂ္ဂလာန် မထေရ်သည် ထိုစကားကို ကြားတော်မူ၍ “ကောင်းပြီ ဒါယကာ တို့...” ဟူ၍ မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ထိုနေရာ၌ပင် မြေကြီးအတွင်းသို့ ၎င်းလျှိုးဝင်တော်မူကာ မြင်းမိုရ်တောင်ခြေအရောက် ကြွသွား

ရတနာ၂သာဝတ္ထိမှလူများသက်သာသို့ပြောင်းရွှေ့စေခြင်း ၅၅၉

တော်မူ၍ “မြင်းမိုရ်တောင်အတွင်းမှ တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ တက်ရောက်သော ငါ့ကို ပရိသတ်သည် မြင်စေသတည်း”ဟု အဓိဋ္ဌာန်တော်မူပြီးနောက် ပတ္တမြားရတနာ၏ အတွင်း၌ထည့် သွင်းကုံးဖွဲ့၍ ထားအပ်သည့် ကမ္မလာချည်ကြိုးကဲ့သို့ လူအများ မျက်ဝါးထင်ထင်မြင်ရသော အဆင်းရှိတော်မူလျက် မြင်းမိုရ် တောင် အလယ်ချက်မှ တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ တက်တော် မူလေ၏။

လူအပေါင်းတို့သည် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်ကို “ယခု တယူဇနာ တက်ရောက်မိပြီ၊ ယခု နှစ်ယူဇနာ တက်ရောက်မိပြီ” အစရှိသည်ဖြင့် မျက်ဝါးထင်ထင် မြင်ကြရလေသည်။ မထေရ် သည်လည်း မြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်အစုံတို့ကို ဦးခေါင်းဖြင့် ချီရှက်သောသူကဲ့သို့ တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့ တက်ရောက်တော် မူ၍ မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီးလျှင် “ဘုန်းတော် ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား……လူပရိသတ်အပေါင်းသည် ရှင်တော် ဘုရားတို့ကို ဖူးမြော်ပြီးမှသာ မိမိတို့နေရပ်ဌာနသို့ ပြန်သွားလိုကြ ပါကုန်၏။ အဘယ်အခါ၌ လူ့ပြည်သို့ သက်ဆင်းတော်မူပါမည် နည်းဘုရား”ဟူ၍ လျှောက်ထားလေလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “ချစ်သားမောဂ္ဂလာန်……သင်၏ နေောင်တော်ကြီး ဖြစ်သော သာရိပုတ္တရာသည် ယခုအခါ အဘယ်အရပ်၌ ရှိနေသနည်း”ဟု မေးတော်မူ၏။ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ်မြတ်က “ဘုန်း တော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား……အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ် သည် သက်သာမြို့၌ ဝါကပ်ဆိုပါသည်ဘုရား” ဟူ၍ ပြန်ကြား လျှောက်ထားလတ်သော် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်—

“ချစ်သားမောဂ္ဂလာန်……ငါဘုရားသည် ယနေ့မှ နောက် ခုနစ်ရက်မြောက်ဖြစ်သော သီတင်းကျွတ်လပြည့် မဟာပဝါရဏာနေ့ဝယ် သက်သာမြို့တံခါး၌ သက်ဆင်း ပေအံ့၊ ငါဘုရားကို ဖူးမြော်လိုသူတို့သည် ထိုအရပ်သို့ လာ ရောက်ကြစေကုန်၊ သာဝတ္ထိပြည်မှ သက်သာမြို့တံခါးတိုင် အောင် ယူဇနာသုံးဆယ် ဝေးကွာ၏၊ ဤမျှလောက် ရှည်

လျားသော ခရီး၌ လမ်းခရီးရိက္ခာ ယူဆောင်ရန်ကိစ္စ လုံးဝမရှိ၊ ဥပုသ်နေ့၌ ဥပုသ်ဆောက်တည်ကြပြီးလျှင် မြို့ဦး ကျောင်း ရွာဦးကျောင်းသို့ တရားနာရန် သွားရောက်ကြ သကဲ့သို့ ရိက္ခာမပါပဲ လာရောက်ကြကုန်ဟူ၍ သင်ချစ်သား သည် ထိုလူများအား ပြောကြားလေလော့” —

ဟူ၍ မိန့်တော်မူလေ၏။ မထေရ်မြတ်သည် “ကောင်းပါပြီ ရှင် တော်ဘုရား...” ဟူ၍ ဝန်ခံစကား လျှောက်ထားပြီးလျှင် သာဝတ္ထိ ပြည်သို့ တဖန်ပြန်၍ လူများအား မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားတော် မူလိုက်သည့်အတိုင်း ပြန်ကြားမိန့်ဆိုတော်မူလေ၏။

စောင်းတန်းသုံးသွယ်ဖြင့် သက်သေပြုတံခါးသို့ သက်ဆင်းတော်မူခြင်း

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဝါကျွတ်လတ်သော် သီတင်းကျွတ် လပြည့်နေ့၌ သိကြားမင်းအား “ဒါယကာသိကြားမင်း... ငါ ဘုရားသည် လူ့ပြည်ခရီးသို့ ပြန်ကြပေတော့အံ့” ဟူ၍ ခွင့်ပန်စကား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။ သိကြားမင်းသည် ရှေ့စောင်းတန်း၊ ပတ္တမြားစောင်းတန်း၊ ငွေစောင်းတန်းဟူသော = စောင်းတန်း သုံးသွယ်ကို ဖန်ဆင်းလေ၏။ ထိုစောင်းတန်း သုံးသွယ်တို့၏ အခြေတို့ကား သက်သေပြုတံခါး၌ တည်ကုန်၏။ စောင်းတန်းဦး များကား မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်၌ တည်ကုန်၏။ ထိုစောင်းတန်း သုံးသွယ်တို့အနက် (၁) လက်ျာဖက်မှ ရှေ့စောင်းတန်းကား နတ် များအတွက် ဖြစ်လေသည်၊ (၂) လက်ဝဲဖက်မှ ငွေစောင်းတန်းကား ဗြဟ္မာကြီးများအတွက် ဖြစ်လေသည်၊ (၃) အလယ်မှ ပတ္တမြား စောင်းတန်းကား မြတ်စွာဘုရားရှင်အတွက် ဖြစ်လေသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်လည်း မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်၌ ရပ်တော် မူ၍ နတ်ပြည်မှ လူ့ပြည်သို့ သက်ဆင်းတော်မူအံ့သောအခါ၌ ရေမီးအစုံအစုံ တန်ခိုးပြာဠိဟာကို ပြုတော်မူပြီးလျှင် အထက် ကောင်းကင်သို့ ကြည့်တော်မူလေ၏။ ထိုအခါ အကနိဋ္ဌဗြဟ္မာ့ပြည် တိုင်အောင်သောအရပ်မှာ အပိတ်အပင်အဆီးအတားမရှိ ဟင်း လင်းပွင့်ပြီး တပြိုင်တည်းသာလျှင် ဖြစ်လေ၏။ ထိုနောက် အောက်

ရတနာ]စောင်းတန်း ဥသွယ်ဖြင့်သက်သာသို့သက်ဆင်းခြင်း၅၆၁

အရပ်ကို ကြည့်တော်မူပြန်လေလျှင် အဝီစိငရဲကြီးတိုင်အောင်
သောအရပ်မှာ အဝိတ်အပင်အဆီးအတားမရှိ ဟင်းလင်းပွင့်ပြီး
တပြင်တည်းသာလျှင် ဖြစ်လေ၏။ ထိုနောက် တူရူအရပ် အထောင့်
အရပ်တို့ကို ကြည့်တော်မူပြန်လေလျှင် ပတ်ဝန်းကျင်မှ စကြဝဠာ
တိုက်ပေါင်း အထောင်များစွာတို့သည် အဝိတ်အပင် အဆီး
အတားမရှိ ဟင်းလင်းပွင့်ပြီး တပြင်တည်းသာလျှင် ဖြစ်လေကုန်
၏။ သို့ရကား နတ်ဗြဟ္မာတို့ကလည်း လူတို့ကို မြင်ကြရကုန်၏။
လူတို့ကလည်း နတ်ဗြဟ္မာတို့ကို မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်ကြရ
ကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ်တို့ကို
လွှတ်တော်မူ၏။ ထိုသို့ တာဝတိံသာနတ်ပြည်မှ လူ့ပြည်သို့ သက်
ဆင်းတော်မူသောနေ့၌ မြတ်စွာဘုရား၏အသရေတော်ကို ဖူးမြော်
ကြရ၍ သုံးဆယ့်ခြောက်ယူဇနာ အဝန်းရှိသော ပရိသတ်၌ တဦး
သောသူမျှလည်း ဘုရားအဖြစ်ကို မတောင့်တသောမည်သည်
မရှိချေ။

လင်္ကျာဖက်ရွှေစောင်းတန်းဖြင့် နတ်များသက်ဆင်းလိုက်ပါကြ
လေသည်။ လက်ဝဲဖက်ငွေစောင်းတန်းဖြင့် ဗြဟ္မာကြီးများ သက်
ဆင်း လိုက်ပါကြလေသည်။ အလယ်ဗဟို ပတ္တမြားစောင်းတန်း
ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားသည် ကိုယ်တိုင်သက်ဆင်း ကြွမြန်းတော်မူ
လေသည်။ ပဉ္စသိခနတ်သားသည် ဗေဠုဝစောင်းကို ပိုက်လျက်
လင်္ကျာနံပါး၌ ရပ်တည်ကာ မြတ်စွာဘုရားရှင်အား စောင်းတီး၍
ပူဇော်မှုပြုလျက် သက်ဆင်းလိုက်ပါလေသည်။ သုယာမနတ်မင်း
သည် စမရီသားမြီးယပ်ကိုခပ်လျက် လင်္ကျာဖက်မှပင် ပူဇော်ကာ
သက်ဆင်းလိုက်ပါလေသည်။ သန္တုသိတနတ်မင်းသည် ပတ္တမြား
ယပ်ဝန်းကို တလွဲလွဲခပ်လျက် ထိုအတူ လင်္ကျာဖက်မှ ပူဇော်
လိုက်ပါလေသည်။ သိကြားမင်းသည် ဝိဇယုတ္တရခရုသင်းကို
မှတ်လျက် ထိုအတူ လင်္ကျာဖက်မှ ပူဇော်လိုက်ပါလေသည်။ ဤ
နည်းအတူ ကြွင်းသောစကြဝဠာတိုက်တို့၌ နေကြသော နတ်တို့
သည်လည်း အထူးထူးသောပူဇော်မှုကို ပြုကြလျက် သက်ဆင်း

လိုက်ပါကြလေသည်။ လက်ဝဲဖက် ငွေစောင်းတန်းမှလည်း မဟာဗြဟ္မာကြီးသည် ဗြဟ္မာ့ထီးဖြူကြီးကို ဆောင်းမိုးပူဇော်ကာ သက်ဆင်းလိုက်ပါလာလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဤဆိုအပ်ပြီးသည့် နတ်ဗြဟ္မာပရိသတ် အခြံအရံဖြင့် သက်ဆင်းတော်မူ၍ သက်သာမြို့တံခါးဝ၌ ရပ်တည် တော်မူလေ၏။ သာဝတ္ထိပြည်၌ စည်းဝေးရောက်ရှိ နေကြသည့် ထိုမျှများပြားသော ပရိသတ်အပေါင်းသည်လည်း သီတင်းကျွတ် လပြည့် မဟာပဝါရဏာနေ့၌ နံနက်စာစားပြီးကြလျှင်ပင် “ယနေ့ မြတ်စွာဘုရားကို သက်သာမြို့တံခါး၌ ဖူးမြော်ကြရကုန်တော့အံ့” ဟု ထွက်ခဲ့ကြရာ ရွာဦးကျောင်းသို့ဝင်ကြသည့်အလား အချိန်အနည်း ငယ်အတွင်းမှာပင် မပင်မပန်းပဲ သက်သာမြို့တံခါးသို့ဆိုက်ရောက် ကြလေကုန်၏။

သာရိပုတ္တသုတ္တန်ကို ဟောကြားတော်မူခြင်း

တာဝတိံသာနတ်ပြည်မှ သက်ဆင်းတော်မူ၍ လှူပြည်သို့ အရောက် စောင်းတန်းဦး၌ လကျာခြေတော်ကို ချမိလျှင်ပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်သည် ရှေးဦးစွာ ရှိခိုးဖူးမြော် ပူဇော်လေသည်။ ထိုနောင်မှ ကျန်သောပရိသတ်တို့ မြတ်စွာဘုရားကို ရှိခိုးဖူးမြော် ပူဇော်ကြလေသည်။ ထိုသက်သာ မြို့တံခါးဝ၌ စောင်းတန်းမှ သက်ဆင်းတော်မူ၍ ပဌမဦးဆုံး လကျာခြေတော်ချရာ အရပ်သည် “အစလစေတီယဌာန” ဟူ၍ နောက်အချိန်၌ အမည်ထင်ရှားလေသည်။

ရေမီးအစုံအစုံ တန်ခိုးပြာဠိဟာကို ပြသတော်မူပြီးနောက် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ ဝါကပ်ဆိုတော်မူ၍ အဘိဓမ္မာတရားကို ဝါတွင်းသုံးလပတ်လုံး ဟောကြားတော်မူပြီးလျှင် စောင်းတန်း သုံးသွယ်ဖြင့် သက်သာမြို့တံခါးဝသို့ သက်ဆင်းကြရောက်တော်မူ၍ လကျာခြေတော်ကို ပဌမဦးဆုံး ချရာဌာနသည် ခပ်သိမ်းသော ဘုရားရှင်တို့၏ မစွန့်အပ်သော အဝိဇဟိတဌာန တပါး အပါ အဝင်ဖြစ်၏။ (= ဘုရားရှင်တိုင်း ဘုရားရှင်တိုင်းပင် တာဝ- တိံသာ နတ်ပြည်၌ အဘိဓမ္မာတရား ဟောကြား၍အပြီး လှူပြည်

သို့ စောင်းတန်းသုံးသွယ်ဖြင့် သက်ဆင်းတော်မူသောအခါ ယခု သက်သာမြှီတံခါးဝနေရာ၌ စောင်းတန်းဦးကျ၍ ပဌမဆုံး လက်ျာ ခြေတော်ကို ချတော်မူကြမြဲဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။

အဝိဇဟိတဌာန လေးပါး

ဤအရာ၌ စကားအလျဉ်းသင့်၍ အထူးမှတ်သားဖွယ်ရာ အဝိဇဟိတဌာန လေးပါးကို အကျဉ်းအားဖြင့် ဤသို့မှတ်ယူထု၏။

ခပ်သိမ်းသော ဘုရားရှင်တို့ မစွန့်ပစ်အပ်ပဲ မြဲသောအရပ်ဌာနကို “အဝိဇဟိတဌာန” ဟူ၍ ခေါ်ဆိုသည်။ ထိုအဝိဇဟိတဌာနကား လေးမျိုးတို့ ရှိကုန်သည်။ လေးမျိုးတို့ဟူသည်မှာ—

(၁) ခပ်သိမ်းသော ဘုရားရှင်တို့၏ မာရ်ငါးပါးကို အောင်မြင်ရာ မဟာဗောဓိပင် အပရာဇိတပလ္လင်တော် ပေါက်ရာဌာနသည်လည်း တပါး၊ (ယခု အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားရှင်အတွက် အပရာဇိတပလ္လင်တော် ပေါက်ရာဌာန၌ပင် ခပ်သိမ်းသော ဘုရားရှင်တို့၏ အပရာဇိတပလ္လင် တော်များ ပေါက်လေသည်။ နေရာ အပြောင်းအလဲမရှိဟု ဆိုလိုသည်။)။

(၂) ဣသိပတန မိဂဒါဝုန်တော၌ ဓမ္မစကြာ တရားဦးကို ဟောတော်မူရာဌာနလည်း တပါး၊ (ဘုရားရှင်တိုင်းပင် ယခု အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရား ဓမ္မစကြာ တရားဦး ဟောတော်မူရာ ဣသိပတန မိဂဒါဝုန် တောနေရာမှာပင် ဓမ္မစကြာ တရားဦးကို ဟောတော်မူကြသည်။ အခြား နေရာတပါး၌ မဟောကုန်ဟု ဆိုလိုသည်။)။

(၃) အဘိဓမ္မာတရား ဟောကြားတော်မူပြီး၍ တာဝတိံသာ နတ်ပြည်မှ လူ့ပြည်သို့ သက်ဆင်းတော်မူသောအခါ ယခု သက်သာ မြှီတံခါးဝ၌ ပဌမဆုံး လက်ျာခြေတော်ချရာ အရပ်လည်း တပါး၊ (ထိုနေရာ၌ပင် ဘုရားရှင်တိုင်း အဘိဓမ္မာတရား ဟောကြားတော်မူကြ ပြီးနောက် တာဝတိံသာ နတ်ပြည်မှ လူ့ပြည်သို့ သက်ဆင်းတော်မူကြ သောအခါ ပဌမအဆုံးဆုံး လက်ျာခြေတော်ကို ချတော်မူကြမြဲ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုလိုသည်။)။

(၄) ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက် ဂန္ဓကုပ္ပိကျောင်းတော်အတွင်း မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အသုံးအဆောင် ဧညာင်စောင်းတော် အခြေထေးစုတို့၏ တည်ရာဌာနလည်း တပါး၊ (ဤအကျွန်ုပ်တို့ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏

အသုံးအဆောင် ညောင်စောင်းတော် အခြေလေးခုတို့၏ တည်ရာ
ဌာနနှစ်ပင်ခပ်သိမ်းသော ဘုရားရှင်တို့၏ အသုံးအဆောင် ညောင်စောင်း
တော် အခြေလေးခုတို့ တည်ကြကုန်၏။ နေရာအပြောင်းအလဲမရှိဟု
ဆိုလိုသည်။

ကျောင်းတိုက်တော်နေရာကား ခေတ်အခါအလိုက် ကျယ်မှုကျဉ်းမှု
ရှိလေသည်။ ထင်ရှားစေဦးအံ့—

(က) ဝိပဿီ မြတ်စွာဘုရားရှင်အတွက် ပုနဗ္ဗသုမိတ္တ မည်သော
သူဌေးသည် တယူဇနာကျယ်ပြန့်သောမြေကို ရွှေအုတ်ချပ်အပြည့်ခင်း၍
ဝယ်ယူပြီးလျှင် ကျောင်းတိုက်ကြီး တည်ဆောက်လေသည်။

(ခ) သီခီ မြတ်စွာဘုရားရှင်အတွက် သီရိဝဇ္ဇသုဌေးသည် သုံးဂါ
ဝုတ်ကျယ်ပြန့်သောမြေကို ရွှေတောင်ဝှေး (=ရွှေချောင်း) အပြည့်
ခင်း၍ ဝယ်ယူပြီးလျှင် ကျောင်းတိုက်ကြီး တည်ဆောက်လေသည်။

(ဂ) ဝေဿဘူ မြတ်စွာဘုရားရှင်အတွက် သောတ္ထိဇသူဌေးသည်
ယူဇနာဝက် (=နှစ်ဂါဝုတ်) ကျယ်ပြန့်သောမြေကို ရွှေထွန်သွား (ထနည်း
ရွှေခွက်) အပြည့်ခင်း၍ ဝယ်ယူပြီးလျှင် ကျောင်းတိုက်ကြီး တည်
ဆောက်လေသည်။

(ဃ) ကကုမန် မြတ်စွာဘုရားရှင်အတွက် အစ္စတ သူဌေးသည်
တဂါဝုတ်ကျယ်ပြန့်သောမြေကို ဆင်ခွါသဏ္ဍာန်သွန်းလုပ်အပ်သည့် ရွှေ
တုံး အပြည့်ခင်း၍ ဝယ်ယူပြီးလျှင် ကျောင်းတိုက်ကြီး တည်ဆောက်
လေသည်။

(င) ကောဏာဂုံ မြတ်စွာဘုရားရှင်အတွက် ဥဂ္ဂသူဌေးသည် ဂါ
ဝုတ်ဝက် (=ဥသဘလေးဆယ်) ကျယ်ပြန့်သောမြေကို ရွှေအုတ်ချပ်
အပြည့်ခင်း၍ ဝယ်ယူပြီးလျှင် ကျောင်းတိုက်ကြီး တည်ဆောက်လေ
သည်။

(စ) ကဿပ မြတ်စွာဘုရားရှင် အတွက် သုမင်္ဂလ သူဌေးသည်
ဥသဘနှစ်ဆယ် ကျယ်ပြန့်သောမြေကို ရွှေလိပ်ရုပ်အပြည့်ခင်း၍ ဝယ်ယူ
ပြီးလျှင် ကျောင်းတိုက်ကြီး တည်ဆောက်လေသည်။

(ဆ) အကျွန်ုပ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားရှင်အတွက် သုဒတ္တ (=အနာ-
ထပိဏ်) သူဌေးသည် ရှစ်မင်းပယ် ကျယ်ပြန့်သောမြေကို ရွှေဒင်္ဂါး ဒေါ်
လာအပြည့်ခင်း၍ ဝယ်ယူပြီးလျှင် ဗေတဝန်ကျောင်းတိုက်ကြီး တည်
ဆောက်လေသည်။

ရတနာ]ဘုရားရှင်တို့အား နတ်လူများ ချစ်နှစ်သက်ကြောင်း ၅၆၅

ဤဆိုအပ်ပြီးသော စကားရပ်စုကား ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ စာ
မျက်နှာ ၃၅၁-နှင့် ဝိနည်း စူဠဝဂ္ဂ အဋ္ဌကထာ (ဝိဋ္ဌ ၄-၆၃ မျက်နှာ)
တို့မှ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြအပ်သော စကားရပ်များ ဖြစ်သည်။

ဇေတဝန် ကျောင်းတိုက်ရာ မြေနေရာမှာ ဆိုခဲ့ပြီးသည့် အတိုင်း
ခေတ်အခါအလိုက် ကျယ်မှုကျဉ်းမှုရှိသော်လည်း ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော်
ရာမှာမူ အပြောင်းအလဲ မရှိချေ၊ တနေရာတည်းမှာပင် တည်ဆောက်
ကြလေသည်။

(ဤကား အဝိဇယိတဌာနလေးပါးအကြောင်း မှတ်ဖွယ်တည်း။)

မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့အား နတ်လူတို့ ချစ်ခင်နှစ်သက်ကြကြောင်း

ရှေး၌ ဆိုအပ်ပြီးသောအတိုင်း စောင်းတန်းဦး၌ လက်ျာ ခြေ
တော်ကို ပဌမဦးစွာချ၍ ရပ်တည်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား
အား အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်သည် ရှေးဦးစွာ ဖူးမြော် ပူဇော်
ကန်တော့ပြီးလျှင် “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား……ယနေ့
ခပ်သိမ်းသော လူနတ်တို့သည် အရှင်ဘုရားတို့အား ချစ်ခင် နှစ်
သက် မြတ်နိုးကြပါကုန်၏၊ ဘုရားဆုကို ပန်ဆင်တောင့်တကြပါ
ကုန်၏”ဟူ၍ လျှောက်ထားလေလျှင် မြတ်စွာ ဘုရား ရှင်သည်
အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်ကို “ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ … ဤသို့
သဘောရှိသော ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူကုန်သော
မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့ကို မြဟ္မာနတ်လူ ခပ်သိမ်းသော သူတို့သည်
ကြည်ဖြူလေးမြတ် ချစ်ခင်နှစ်သက်အပ်ကုန်သည်သာ ဖြစ်ပေ၏”
ဟူ၍ မိန့်တော်မူပြီးလျှင် တရားဟောတော်မူလိုသည့်အတွက်—

ယေ ဖျာနပ္ပသုတာ ဝီရာ၊
နေက္ခမ္ပူပသမေ ရတာ။
ဒေဝါပိ တေသံ ပိဟယန္တိ၊
သမ္မုဒ္ဓါနံ သတီမတံ။

သာရိပုတ္တ = ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ……။ ယေ ဝီရာ =
သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရှင် အကြင်ဘုရားသခင်တို့သည်။ ဖျာနပ္ပ-
သုတာ = အာရမ္မဏု လက္ခဏုဟု နှစ်ဆူသောဖျာန်တရား

တို့၌ ငါးရပ်သော ဝသီဘော်တို့ဖြင့် မွေ့လျော် နှစ်ခြိုက်
 ပျော်ပိုက်ကြိုးကုတ် အားထုတ်လေ့လာတော်မူကြကုန်၏။
 နေက္ခမ္မူပသမေ = ဒုက္ခခပ်သိမ်းမှ လွတ်ငြိမ်းရာ ဧကန်
 နိဗ္ဗာန်ပရမတ်၌။ ရတာ = ဗလသမာပတ် ဝင်စံလတ်၍
 မပြတ်ရှင်ပျော် မွေ့လျော်တော်မူကြကုန်၏။ သတိမတံ =
 အမြဲယှဉ်လတ် မပြတ်သတိ ရှိတော်မူကြကုန်သော။ တေသံ
 သမ္မုဒ္ဓါနံ = သဗ္ဗညုတဉာဏ်ရှင် ထို ဘုရားသခင်တို့အား။
 ဒေဝါပိ = အထက်ရပ်ရွာ နတ်မြဟွာတို့သော်မှလည်း။
 ပိဟယန္တိ = “ကြံခဲ့ကြိလာ တို့ သူငါသည် မြတ်စွာဗုဒ္ဓ
 ဖြစ်ကုန်ကြမူ ကောင်းစွာတကား” နှုတ်မြွက်ကြား၍ အား
 ရအင်တက် နှစ်သက်မြတ်နိုးကြကုန်၏။—

ဟူသော ဤဂါထာကို ဟောကြားတော်မူလေသည်။ (ဓမ္မပဒအဋ္ဌ-
 ကထာအဆိုမှာ ဤဂါထာအဆုံး၌ ကုဋေသုံးဆယ်သော လူနတ်
 မြဟွာ သတ္တဝါတို့ကျွတ်တမ်းဝင်ကြ၍ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏တပည့်
 ရဟန်းငါးရာတို့ အရဟတ္တဖိုလ်၌ တည်ကြသောဟု ဖွင့်ဆို၏။
 သုတ္တနိပါတ် အဋ္ဌကထာနှင့် မညီလေ)။ သုတ္တနိပါတ်အဋ္ဌကထာ
 အဆိုမှာ—

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်၏
 ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ထင်ရှားစေတော်မူခြင်း

ထိုစောင်းတန်းဦး၌ ရပ်တည်တော်မူရင်းပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်
 သည် ဤသို့ ကြံစည်စဉ်းစား ဆင်ခြင်တော်မူလေသည်။ ဆင်ခြင်
 တော်မူပုံမှာ—

“ဤပရိသတ်အစည်းအဝေး၌ မောဂ္ဂလာန်ထေရ်သည် တန်ခိုး
 ဣဒ္ဓိပါဒ်အားဖြင့် အမြတ်ဆုံးအသာဆုံးဟု ထင်ရှား၏။ အနုရုဒ္ဓါ
 ထေရ်သည် ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်အားဖြင့် အမြတ်ဆုံး အသာဆုံး
 ဟု ထင်ရှား၏။ ပုဏ္ဏထေရ်သည် ဓမ္မကထိကအဖြစ်ဖြင့် ထင်ရှား၏။
 သာရိပုတ္တရာထေရ်ကိုကား ဤပရိသတ်သည် တစုံတခုသောဂုဏ်
 ကျေးဇူးဖြင့် ဤကဲ့သို့ သာလွန်မြင့်မြတ်သူဟူ၍ မသိသေးပေ။ ငါ

ရတနာ] ပရောသဟဿဇာတ်ကို ဟောကြားတော်မူခြင်း ၅၆၇

ဘုရားသည် သာရိပုတ္တရာထေရ်ကို ပညာဂုဏ်အားဖြင့် ထင်ရှားသိသာစေရမူ ကောင်းလေစွာ...”ဟူ၍ ဆင်ခြင်စဉ်းစားတော်မူပြီးနောက် အရှင်သာရိပုတ္တရာထေရ်ကို ပုထုဇဉ်တို့နှင့်သက်ဆိုင်သောပြဿနာ၊ သေက္ခခေါ်ဆို အောက်အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်သက်ဆိုင်သောပြဿနာ၊ အသေက္ခခေါ်ဆို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့နှင့်သက်ဆိုင်သောပြဿနာ = ဤပြဿနာ အဆင့်ဆင့်ကို မေးမြန်းတော်မူလေ၏။ မထေရ်သည် မြတ်စွာဘုရားရှင်မေးတော်မူတိုင်း သော ပုထုဇဉ်ပြဿနာ၊ သေက္ခပြဿနာ၊ အသေက္ခပြဿနာ အလုံးစုံတို့ကို ဖြေကြားတော်မူလေ၏။ ထိုအခါ၌ လူများအပေါင်းသည် အရှင်သာရိပုတ္တရာကို “ပညာဂုဏ်အားဖြင့် သာလွန်မြင့်မြတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်”ဟူ၍ အထင်အရှား သိရှိကြလေသည်။

ပရောသဟဿဇာတ်ကို ဟောကြားတော်မူခြင်း

ထိုခနာင်မှ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “သာရိပုတ္တရာကား ယခုအခါ၌သာ ပညာဂုဏ်အားဖြင့် သာလွန်မြင့်မြတ်သူ ဖြစ်သည် မဟုတ်သေး၊ အတိတ်ရှေးအခါ၌လည်း ပညာဂုဏ်အားဖြင့် သာလွန်မြင့်မြတ်သူ ဖြစ်ခဲ့လေပြီ”ဟု မိန့်တော်မူပြီးလျှင် (ဧကကနိပါတ်၊ ၁၀-လိတ္တဝဂ်၊ ၉-ခုမြောက်၊ ဇာဠ ၁၊ ၄၃၀-မျက်နှာလာ) ပရောသဟဿဇာတ်ကို ထုတ်ဆောင် ဟောကြားတော်မူလေသည်။ ထိုပရောသဟဿဇာတ်အကျဉ်းချုပ်ကား—

လွန်လေပြီးသောအခါ တထောင်ကျော်သော ရသေ့သူမြတ်တို့သည် တောသစ်မြစ် သစ်ဥ သစ်သီးတို့ကိုသာ စားသောက်ကြ ကုန်လျက် တခုသောတောင်ခြေ၌ နေကြကုန်၏။ ထိုရသေ့တို့၏ ဆရာရသေ့မှာ အနာရောဂါ စွဲကပ်လာသဖြင့် ဝိုင်းဝန်း ပြုစုကြသော တပည့်ရသေ့တို့အနက် အကြီးဆုံးသော တပည့်ရသေ့သည် ကျန်သောရသေ့တို့ကို “ငါသည် ဆရာရသေ့နှင့်သင့်လျော်လျောက်ပတ်မည့်ဆေးကို ရှာဖွေယူဆောင်ခဲ့မည်၊ သင်တို့သည် ငါမရောက်မီအတွင်း ဆရာရသေ့ကို မမေ့မလျော့ ပြုစုရစ်ကြ”ဟု မှာကြားပြောဆိုခဲ့ကာ ဆေးရှာရန်အတွက် လူတို့လမ်းသို့ သွားခဲ့လေသည်။

ထိုတပည့်ကြီး မရောက်လာမီပင် ဆရာရသေ့ကား စုတိပြတ်ကြွ ကွယ်လွန်ခဲ့လေသည်။ ဆရာရသေ့ကြီး မကွယ်လွန်မီ သေခါနီးကာလ၌ တပည့်ရသေ့များက ဈာန်သမာပတ်နှင့် ပတ်သက်၍ မေးမြန်းကြသည်တွင် ဆရာရသေ့ကြီးက အာကိဉ္ဇညာယတန (= တတိယအရူပ)ဈာန်ကို ရည်ရွယ်၍ နတ္ထိ ကိဉ္ဇိ (= တစိုးတစိမျှမရှိ) ဟူ၍ ဖြေဆိုလေသည်။ (အာကိဉ္ဇညာယတနဈာန် = တတိယအရူပဈာန်ကို ဝင်စားလိုလျှင် ပဌမအရူပဈာန်၏ တစိုးတစိမျှမရှိခြင်း နတ္ထိဘောပညတ်ကို အာရုံပြု၍ “နတ္ထိ ကိဉ္ဇိ၊ နတ္ထိ ကိဉ္ဇိ” ဟူ၍ ထပ်တလဲလဲ စီးဖြန်းမှု ပရိကံကို ပြုရသည်။ ထိုအချက်ကို ရည်စူး၍ ဆရာကြီးက “နတ္ထိ ကိဉ္ဇိ” ဟူ၍ ဖြေဆိုခြင်းဖြစ်လေသည်။)

တပည့်များကား ဆရာကြီး၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို နားမလည်မသိ ရှိကြသဖြင့် “ငါတို့၏ ဆရာကြီးမှာ ဈာန်သမာပတ်တရားကို ရခြင်း လုံးဝမရှိ” ဟု အထင်အမှတ် လွဲမှားကြကာ သုသာန်သင်းချိုင်း၌ ဆရာကြီး၏ ဥတုဇရုပ်ကလာပ်ကို ပူဇော်ပသ သက္ကာရမှု မပြုကြပဲ ပေါ့ပေါ့ဆဆ နေထိုင်ကြလေသည်။

(ဤ၌ မှတ်ရန်အထူးကား။ ။ အာကိဉ္ဇညာယတနဈာန် = တတိယအရူပဈာန်ကို ရရှိသော အလောင်းတော်ဆရာကြီးသည် တပည့်များက မေးသောအခါ “နတ္ထိ ကိဉ္ဇိ” ဟု ဖြေကြားတော်မူပြီးလျှင် အာဘဏ္ဍရဗြဟ္မာ့ပြည် = ရူပါဝစရ စုတိယဈာန်ဘုံ၌ ဖြစ်တော်မူလေသည်။ မှန်၏ — အလောင်းတော်ကြီးများသည် အရူပဈာန်သမာပတ်ကို ရတော်မူကြကုန်သော်လည်း အရူပလေးဘုံမှာ အဘဗ္ဗဌာန = ဘုရားအလောင်းတော်တို့ဖြစ်ရာ ဌာနမဟုတ်သောဘုံမျိုး ဖြစ်သောကြောင့် ထိုအရူပဘုံ၌ ဖြစ်တော်မူမူကြလေကုန်။)

ထိုနောင်မှ တပည့်ကြီးရသေ့သည် သပ္ပာယ်ဖြစ်သောဆေးကို ယူဆောင်၍ လာလတ်သော် ဆရာရသေ့ကြီး ကွယ်လွန်ပြီး ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရှိရ၍ “ဆရာကြီးကို တစုံတခု မေးမြန်းလိုက်ကြ၏လော” ဟု တပည့်ရသေ့များကို မေးလေသည်။ တပည့်ရသေ့များက “အိမ်း... မေးလိုက်ကြပါ၏။ ဆရာကြီးသည် ‘နတ္ထိ ကိဉ္ဇိ = တစိုးတစိ မရှိ’ ဟု ဖြေကြားသွားပါသည်။ ငါတို့ဆရာကြီးသည်

ရတနာ] ပရောသဟဿဇာတ်ကို ဟောကြားတော်မူခြင်း ၅၆၉

ဘဝံတခုသောဈာန်ကိုမျှ ရ၍မသွားရှာချေ” ဟူ၍ မိမိတို့ အယူအဆ အတိုင်း ပြောဆိုကြလေသည်။

တပည့်ကြီးရသေ့သည် ထိုသူတို့ ပြောသောစကားကို ကြားရ လေလျှင် “သင်တို့သည် ဆရာကြီးပြောဆိုခဲ့သည့် စကား၏ အနက် အဓိပ္ပာယ်ကို လုံးဝမသိကြကုန်၊ ငါတို့ဆရာကြီးကား အာကိဉ္ဇ- ညာယတနဈာန် = တတိယအရူပဈာန်ကို ရရှိသူဖြစ်သည်” ဟူ၍ အမှန်အတိုင်း ဖြေကြားပြောဆိုလေသည်။

တပည့်ကြီးရသေ့ကား အဖန်ဖန် အမှန်ကို ဖြေကြားပြောဆိုပါ သော်လည်း ထိုရသေ့တို့က မယုံကြည်နိုင်ပဲ ရှိကြသဖြင့် ဘုရား အလောင်းတော် အာဘဿရမြဟ္မာမင်းသည် ထိုအကြောင်းကို သိရှိကာ “ပညာအန္တ လူ့ဗာလတို့သည် ငါတပည့်ကြီး၏ စကား ကို မယုံကြည်ကြကုန်၊ ဤအကြောင်းကို ထိုပညာအန္တ လူ့ဗာလ တို့အား ထင်ရှားစွာ ငါပြုပေအံ့” ဟု ကြံစည်တော်မူပြီးလျှင် အာ- ဘဿရမြဟ္မာပြည်မှ လူ့ပြည်သို့ လာရောက်၍ သင်္ခမ်းကျောင်း အရာမထိပ် ကောင်းကင်အပြင်ဝယ် ကြီးစွာသော အာနုဘော်ဖြင့် ရပ်ကည်ကာ တပည့်ကြီးရသေ့၏ ပညာအာနုဘော်ကို ချီးမွမ်းလို ၍—

ပရောသဟဿမ္ပိ သမာဂတာနံ၊
ကန္တေယျံ တေ ဝဿသတံ အပညာ။
ဧကောဝ သေယျော ပုရိသော သပညော၊
ယော ဘာသိတဿ ဝိဇာနာတိ အတ္ထံ။

ပညာမဲ့သော ထိုသူတို့သည် အနှစ် တရာ ပတ်လုံး ငိုကြွေး မြည်တမ်းကြကုန်စေကာမူ (ဆရာ့ စကား၏ အကျိုးအကြောင်းကို ကေနပ်ပင် မသိနိုင်ကုန်လေရာ) ထို ပညာမဲ့သူ လူပေါင်းတထောင်ကျော် စည်းဝေးကြသော ထက် ဆရာ့စကား၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ပိုင်းခြား၍ သိသော ပဿာဓိယောဂ်ဗား တယောက်သင်္သသာလင်

ဟူသော ဤဂါထာကို ရွတ်ဆိုလာလေသည်။ ဤသို့လျှင် အလောင်းတော်သူမြတ်သည် ကောင်းကင်၌ ရပ်တည်လျက်ပင် တရားကိုဟော၍ ရသေ့အပေါင်းကို သိစေပြီးလျှင် မြဟွာပြည်သို့ သာလျှင် ပြန်သွားတော်မူလေ၏။ ထိုရသေ့တို့သည်လည်း ဈာန်သမာပတ်များ ရရှိကြ၍ အသက်၏အဆုံး၌ မြဟွာပြည်သို့ လားရောက်ကြလေကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤတရားဒေသနာကို ထုတ်ဆောင် ဟောကြားတော်မူပြီးလျှင် “ယခုအခါ သာရိပုတ္တရာသည် ထိုစဉ် အခါ တပည့်ကြီးရသေ့ ဖြစ်ခဲ့လေပြီ၊ ယခုအခါ ငါဘုရားသည်ပင် ထိုစဉ်အခါ အာဘဿရဘုံသား မြဟွာကြီး ဖြစ်ခဲ့လေပြီ” ဟု ဇာတ်တော်ကို ပေါင်းတော်မူ၏။

(ဤကား ပရောသဟဿဇာတ် အကျဉ်းချုပ်တည်း၊ အကျယ်ကို အလိုရှိပါမူ ကေကနိပါတ် ဇာတ်ဝတ္ထုမှ ကြည့်ရှုမှတ်ယူကုန်ရာ၏)။

သာရိပုတ္တသုတ္တန်ကို ဟောကြားတော်မူခြင်း

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဤပရောသဟဿဇာတ်ကို ဟောကြား တော်မူအပ်ပြီးလတ်သော် အရှင်သာရိပုတ္တရာမထေရ်သည် မိမိ၏ သဒ္ဓိဝိဟာရိက (= ဥပဇ္ဈာယ်ယူ အတူနေ) တပည့်ရဟန်း ငါးရာ တို့၏ အကျိုးငှါ သပ္ပာယ်ဖြစ်မည့် နေရာ၊ ကျက်စားရာ၊ အလေ့၊ အကျင့် စသည်တို့ကို မေးမြန်းအံ့သောငှါ “န မေ ဒိဋ္ဌော ဣတော ပုဗ္ဗေ” အစချီသော ဤ ထုတိဂါထာကို အစပြု၍ ရွတ်ဂါထာတို့ကို ရွတ်ဆိုလျှောက်ထား မေးမြန်းလေသည်။ ထိုမေးမြန်းချက်ကို ဖြေကြားတော်မူလို၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “ဝိဇီဂုစ္ဆမာနဿ ယဒိဒံ ဖာသု” အစရှိသော တဆယ့်သုံးဂါထာတို့ကို ဟောကြား တော်မူလေသည်*။

* ထိုသာရိပုတ္တသုတ္တန်ကား သုတ္တန်ပိတ်ပါဠိတော်၊ ခု ၁၊ မျက်နှာ ၄၅၆-၌ လာသည်။ ဂါထာပေါင်း ၂၁-ဂါထာရှိ၏။ ထိုသုတ္တန်တခုလုံး၏ ပါဠိမြန်မာပြန် နှစ်ရပ်လုံးကို ဖော်ပြနေပါက ကျယ်ဝန်းမည်စိုး၍

သာရိပုတ္တသုတ္တန် အကျဉ်းချုပ်

အကျွန်ုပ် (သာရိပုတ္တရာ)သည် ဤအခါမှ ရှေးအခါတုန်းက တုသိတာနတ်ပြည်မှ မယ်တော်ဝမ်းတိုက်သို့ ကြွရောက်တော် မူလာသည့် သာယာသောစကားကို မိန့်ကြားတော်မူတတ်သော ဂိုဏ်း၏ဆရာ မြတ်စွာဘုရားကို ဤကဲ့သို့ အံ့ဖွယ်သရဲ ထူးကဲသော ပြာဠိဟာမှု ကျေးဇူးအစုနှင့် တင့်တယ်၍ နေတော်မူသည်ကို ကိုယ်တိုင်လည်း မမြင်ရစဘူး၊ တဦးတယောက်သောသူ၏ အထံမှ လည်း သတင်းစကား မကြားရစဘူး။ (၁)

“အလုံးစုံသော မောဟကို ပယ်ဖျောက်၍ အတုမရှိ တဆူ တည်းသာ ဖြစ်တော်မူလျက် ဈာန်၌ မွေ့လျော်ခြင်း၊ နိဗ္ဗာန်၌ မွေ့လျော်ခြင်းကို ရတော်မူပြီ” ဟူ၍ စက္ခုငါးပါး ရှိတော်မူသော ရှင်ပင်မြတ်ဘုရားကို မြဟ္မာနတ်လူ သုံးဘုံသူတို့သည် အမှန်အတိုင်း မြင်အပ်ပါ၏။ (၂)

တဏှာဒိဋ္ဌိ အမှီနှစ်ပါး မရှိသော၊ လောကဓံကြောင့် ဖောက်ပြန်တုန်လှုပ်ခြင်း အလျှင်းမရှိသော၊ လိမ်လည်လှည့်ဆွယ် အံ့ဖွယ်အမှု ပြုတော်မမူသော၊ ဂိုဏ်း၏ဆရာ ဖြစ်တော်မူသော၊ ဤသက်သေမြို့တံခါးဝသို့ ကြွရောက်တော်မူလာသော မြတ်စွာ ဘုရားကို များစွာသောတပည့်တို့အတွက် ပြဿနာစောထောက် မေးလျှောက်လိုပါ၍ တပည့်တော် (သာရိပုတ္တရာ)သည် ဤအရပ် သို့ လာရောက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ (၃)

ဇာတိဘေးစသည်တို့မှ စက်ဆုပ်ကြောက်ရွံ့လျက် သစ်ပင်ရင်း ကိုဖြစ်စေ၊ သုသာန်ကိုဖြစ်စေ၊ တောင်လိုဏ်တို့ဝယ် လူတိတ်ဆိတ် သော ညောင်စောင်း အင်းပျဉ်နေရာကိုဖြစ်စေ ခြံဆည်းကပ် ကိန်းဝပ်စံနေသောရဟန်း၏အတွက် လူသံဆိတ်သော ထိုအိမ်ရာ နေရာစွ၌ ရဟန်းသည် မတုန်မလှုပ် မခကြောက်ရွံ့ရမည့် အာရုံများ ရှိလေရာ ကောင်းကောင်းဆိုးဆိုး ထိုအိမ်ရာနေရာ အမျိုးမျိုးတို့၌ (ရဟန်းသူမြတ် မတုန်လှုပ်ရမည့်) ကြောက်ဖွယ်ကောင်းသော အာရုံတို့ကား အဘယ်မျှရှိပါကုန်သနည်း (က)။ (၄-၅)

တကြိမ်တခေါက် မရောက်ဘူးလတ် နိဗ္ဗာန်အရပ်သို့ အရောက်
ချီမြန်းသော ရဟန်းသူမြတ်အတွက် မြို့စွန်ရွာဖျား ဆိတ်ငြိမ်ရာ
တောကျောင်း အိပ်ရာနေရာများ၌ ရဟန်းသူမြတ်က အနိုင်လွှမ်း
မိုးရမည့် ဘေးရန်များရှိလေရာ ထိုဘေးရန်များကား အဘယ်မျှရှိ
ပါကုန်သနည်း (ခ)။ (၆)

ထိုရဟန်းသူမြတ်၏ ပြောဆိုရမည့်စကားတို့ကား အဘယ်တို့
ပါနည်း (ဂ)။ ဤလောက၌ ထိုရဟန်းမြတ်၏ ကျက်စားရမည့်
အရာဌာန (စားကျက်) တို့ကား အဘယ်တို့ပါနည်း (ဃ)။ ကမ္မ-
ဋ္ဌာန်း အလုပ်အတွင်းသို့ အပြင်းစေလွှတ်အပ်သည့် စိတ်ရှိသော
(= ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ် အပြင်းအထန်အားထုတ်သော) ထိုရဟန်း
သူမြတ်၏ လိုက်နာကျင့်သုံးရမည့်အလေ့အကျင့်များကား အဘယ်
တို့ပါနည်း (င)။ (၇)

ထိုရဟန်းသူမြတ်သည် အဘယ်မည်သောသိက္ခာကို ကောင်း
စွာ ဆောက်တည်၍ တည်ကြည်သောစိတ်ရှိလျက် ရင့်ကျက်သော
ပညာရှိကာ ထင်စွာသောသတိနှင့် ပြည့်စုံလတ်၍ ရှေ့ပန်းထိမ်
သည် ရှေ့၏အညစ်အကြေးကို မှုတ်လွှင့်ပယ်ရှားသကဲ့သို့ မိမိ၏
ကိလေသာ အညစ်အကြေးများကို ပယ်ရှားမှုတ်လွှင့်နိုင်ပါမည်
နည်းဘုရား (စ)။ (၈)

(ဤသို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် သုံးဂါထာတို့ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကို
ချီးမွမ်း၍ ငါးဂါထာတို့ဖြင့် တပည့်ရဟန်းငါးရာတို့၏ အကျိုးငှါ သပ္ပာယ်
ဖြစ်သောနေရာ ကျက်စားရာ အလေ့အကျင့် စသည်တို့ကိုမေးလျှောက်
လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဤဆိုလတ္တံ့သော တဆယ့်သုံးဂါထာ
တို့ဖြင့် ဖြေကြားတော်မူသည်။)

ချစ်သား သာရိပုတ္တရာ... ဇာတိဘေးစသည်တို့မှ စက်ဆုပ်
ကြောက်ရွံ့လျက် ဆိတ်ငြိမ်ရာ အိပ်ရာနေရာကျောင်းကို ကိန်း
အောင်းမှီခိုသော မဂ်ဉာဏ်လိုလားသည့် အမျိုးကောင်းသား
ရဟန်းအတွက် ချမ်းသာစွာ နေထိုင်ကြောင်းတရားနှင့် ကျင့်ကြံ
ရမည့်တရား ဤနှစ်ပါးကို (စမ်းတဝါးဝါး အနုမာနမဟုတ်ပဲ)

ကိုယ်တိုင်ထင်ထင် သိမြင်သည့်အတိုင်း ငါဘုရားသည် သင်ချစ် သားအား ဟောကြားပေအံ့။ (၁)

ချစ်သားသာရိပုတ္တရာ ... ပညာလည်းရှိ၍ သတိလည်းထင် လင်းလျက် (သီ, ဣန္ဒ, ဘော, ဇာ) = လေးဖြာသောအပိုင်းအခြား တရားတို့၌ ကျင့်ကြံသောရဟန်းသည် (၁)မှန်ခြင် ယင်ရိုင်းတို့၏ အတွေ့အထိဘေး၊ (၂) မြွေကင်းသန်းတို့၏ အတွေ့အထိဘေး၊ (၃) လူဆိုး သူဆိုးတို့ လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်သည့်ဘေး၊ (၄) အခြေ လေးချောင်းရှိသည့် ခြင်္သေ့သစ်ကျားအစရှိသည့်သားရဲတို့၏ဘေး၊ (၅) သာသနာပြင်ပ ဗာဟိရကအယူရှိကြသည့် ရတနာသုံးပါး၌ မကြည်ညိုကြသူတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက် မေးမြန်းပြောဆို ညှဉ်းပန်း နှိပ်စက်လာသည့်ဘေး = ဤ ဖော်ပြရာပါ ဘေးငါးမျိုးတို့ကို မကြောက်မရွံ့ရာ၊ ထိုဖော်ပြရာပါ ငါးမျိုးတို့၏ ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ အာရုံအမျိုးမျိုးတို့ကို တွေ့ရကြီရသော်လည်း မလန့်မထိတ်ရာ။

(ဤတဂါထာဝက်ဖြင့် (က)အမှတ်ပါ “ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ချဉ်းကပ် သော ရဟန်းသူမြတ်၏ မတုန်မလှုပ်ရမည့် ကြောက်ဖွယ်ကောင်းသော အာရုံတို့ကား အဘယ်မျှရှိပါကုန်သနည်း”ဟူသော အမေးအတွက် မတုန်မလှုပ် မကြောက်မရွံ့ မထိတ်မလန့်ရမည့် ကြောက်ဖွယ်ကောင်း သော အာရုံ(=ဘေး)တို့ကား မှန်ခြင်ယင်ရိုင်းဘေး၊ မြွေကင်းသန်း ဘေး၊ လူဆိုး သူဆိုးဘေး၊ သားရဲတိရစ္ဆာန်ဘေး၊ သာသနာပြင်ပ ဗာဟိရကအယူရှိသူတို့ဘေး=ဤသို့ ဘေးငါးပါးရှိကြောင်းကို ဖြေကြား တော်မူသည်။)

ထိုမှတပါး နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ကောင်းမြတ်သည့် အပြစ် မရှိသောသမ္မာပဋိပတ်ကို လေ့လာရှာဖွေဆည်းပူးအားထုတ်သော ရဟန်းသူမြတ်သည် (ဖော်ပြရာပါ) ဘေးငါးမျိုးမှတပါး (ဖော်ပြ လက္ခဏာသော) အတွင်းရန်များကိုလည်း မိမိက နိုင်နင်းအောင် လွှမ်းမိုးကျင့်ကြံရာ၏။ ထိုအတွင်းရန်တို့မှာ—(၂-၃)

(၁) အနာရောဂါ၏အတွေ့အထိ၊ (၂) ဆာလောင်မွတ်သိပ် မှုအတွေ့အထိ၊ (၃) အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓ(ဖောက်ပြန်သော) အအေးဥတု အတွေ့အထိ၊ (၄) ထို့အတူ အပူဥတုအတွေ့အထိတို့ဖြင့် တွေ့ထိ

နှိပ်စက်အပ်သော်လည်း သည်းခံရမည်။ ထိုရဟန်းသူမြတ်သည် ထိုအတွင်းရန်အတွေ့အထိလေးမျိုးတို့ဖြင့် အမျိုးမျိုးတွေ့ထိနှိပ်စက်အပ်သော်လည်း (၅) ဒုစရိုက်ဆယ်ပါး အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် အကုသိုလ်တရားအစုတည်းဟူသော အတွင်းအကျဆုံး ရန်များကို မဖြစ်ပွားစေပဲ ဖြိုမြဲခိုင်ကြံ့သော သမ္မပ္ပဓာန်လုံ့လဝီရိယကိုသာ စွဲမြဲပြုလုပ် အားထုတ်ရမည်။ (၄)

(ဤ တဂါထာဝက်ဖြင့် (ခ)အမှတ်ပါ “ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ချဉ်းကပ်သော ရဟန်းသူမြတ်က အနိုင်လွှမ်းမိုးရမည့် အတွင်းရန်များကား အဘယ်မျှ ရှိပါကုန်သနည်း” ဟူသော အမေးအတွက် အနာရောဂါ၏အတွေ့အထိ၊ ဆာလောင်မှုတ်သိပ်မှု အတွေ့အထိ၊ သီတဥတုအတွေ့အထိ၊ ဥဏှဥတုအတွေ့အထိ = တည်းဟူသော အတွင်းရန်လေးပါးနှင့်တကွ ထိုလေးပါးကြောင့် ဖြစ်ပေါ်တတ်သည့် ဒုစရိုက်ဆယ်ပါး အကျဉ်းအားဖြင့် အကုသိုလ်တရားအစုတည်းဟူသော အတွင်းရန် = ဤအတွင်းရန် ငါးပါးကို အနိုင်လွှမ်းမိုးရမည်ဟူ၍ ဖြေကြားတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။

ဤသို့ (က)မှတ်ပါ (ခ)မှတ်ပါ ပြဿနာတို့၏အဖြေကို ဖြေကြားတော်မူပြီးလျှင် ကျန်သော (ဂ) (ဃ) (င) (စ) အမှတ်ပါ ပြဿနာတို့၏အဖြေကို ဤဆိုလတ္တံ့ သောအတိုင်း (ဇ) ကိုးဂါထာတို့ဖြင့် စုပေါင်း၍ ဖြေကြားတော်မူသည်။

ရဟန်းသူမြတ်သည် ခိုးမှုကို ဘယ်နည်းဖြင့်မျှ မပြုရာ။ မုသားစကားကို ဘယ်နည်းဖြင့်မျှ မပြောရာ။ တဏှာမကင်းသေးသော (= တသ) သတ္တဝါ၊ တဏှာကင်းပြီးသော (= ထာဝရ) သတ္တဝါတို့ကို အမြဲမပြတ် မေတ္တာတရား ဖြန့်ပွားရာ၏။ စိတ်၏ နောက်ကျကြောင်းဖြစ်သည့် ဒုစရိုက်ဆယ်ပါး အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် အကုသိုလ်တရားအစုကို “ဤတရားစုကား မာရ်မင်း၏ အပင်းအသင်းဖြစ်သည်” ဟု ဆင်ခြင်သိရှိကာ ပယ်ရှားရာ၏။ (၅)

(ဤဂါထာဖြင့် မခိုးရ၊ မုသားမပြောရ၊ မေတ္တာတရား ပွားများရမည်၊ အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပယ်ရှားရမည်ဟူ၍ ကျင့်ဝတ်လေးပါးကို ဟောကြားတော်မူ၏။)

အမျက်ထွက်ခြင်း = ကောဓတရား၊ မာန်မူခြင်း = အတိမာနတရားတို့၏ အလိုသို့ မလိုက်ပါရာ။ ထိုကောဓ၊ အတိမာနတရား

တို့၏ အခြေခံ အကြောင်းရင်းဖြစ်သည့် (အဝိဇ္ဇာ, အယောနိ-
သော မနသိကာရ, အသ္မိမာန, အဟိရိက, အနောတ္တပ္ပ, ဥဒ္ဓစ္စ
တည်းဟူသော) = တရား ၆-မျိုးတို့ကို အမြစ်မကျန် ပယ်လှန်
တူးဖြိုရာ၏။ ထိုမှတစ်ပါး ချစ်ဖွယ်အာရုံ, မုန်းဖွယ်အာရုံနှစ်မျိုးကို
လွှမ်းမိုးနိုင်အောင် လွှမ်းမိုးရာ၏။ (= ချစ်ဖွယ်အာရုံ, မုန်းဖွယ်
အာရုံဟူ၍ မရှိအောင် နေထိုင်ရမည်ဟူလို)။ (၆)

(ဤဂါထာဖြင့် အမျက်မထွက်ရ၊ မာန်မာန မကြီးရ၊ ထိုနှစ်မျိုး၏
အခြေခံအကြောင်းရင်းတရား ခြောက်မျိုးကို အမြစ်မကျန် ပယ်လှန်
တူးဖြိုရမည်။ ချစ်ဖွယ်အာရုံ, မုန်းဖွယ်အာရုံဟူ၍ မရှိစေရ၊ ဤကျင့်ဝတ်
လေးပါးကို ဟောကြားတော်မူ၏)။

ရဟန်း သူ မြတ်သည် သမ္မဇဉ်ပညာ ကို ရှေ့သွား ပြု ပြီး လျှင်
အနုဿတိဆယ်ပါး ပွားများ၍ ရရှိသော ဝီတိတရားကို လက်ကိုင်
ထား၍ ရှေးဖော်ပြရာပါ အတွင်းရန် အပြင်ရန်များကို ခွါပစ်
ရမည်။

(ဤ စကားရပ်ဖြင့် (က) (ခ) အမေး၏အဖြေ ဘေးငါးပါး
(=အပြင်ရန်ငါးမျိုး) နှင့် ရန်ငါးပါး (=အတွင်းရန်ငါးမျိုး) တို့ကို
သမ္မဇဉ်ပညာကို ရှေ့သွားပြု၍ အနုဿတိဘာဝနာကို ပွားပြီးလျှင်
ထိုဘာဝနာကြောင့် ရရှိသော ဝီတိဖြင့် သည်းခံရမည်၊ မိမိက အနိုင်
လွှမ်းမိုးရမည်ဟူ၍ ဥပါယ်ကောင်းကို ညွှန်ပြတော်မူသည်)။

ထိုဖော်ပြရာပါ ဥပါယ်ကောင်းဖြင့်ပင် ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်
တောကျောင်း၌ မမ္မေလျော်ခြင်း, ဘာဝနာကောင်းမှုကုသိုလ်တို့၌
မမ္မေလျော်ခြင်းတို့ကို မိမိက နိုင်နင်းအောင် လွှမ်းမိုးရမည်။
ဖော်ပြလတ္တံ့သော ငိုကြွေးကြောင်းတရား လေးမျိုးတို့ကိုလည်း
မိမိက နိုင်နင်းအောင် လွှမ်းမိုးရမည်။ (၇)

ငိုကြွေးကြောင်း တရားလေးပါး

(၁) ငါသည် ယနေ့ အဘယ်အစာကိုများ စားရပါမည်
နည်း (= ထမင်းကိုပင် စားရမည်လော၊ မုယောမုံကိုပင် စားရ
မည်လော၊ မှုလုံးကိုပင် စားရမည်လော၊ ငါးကိုပင် စားရမည်
လော၊ အမဲကိုပင် စားရမည်လော) ဟူ၍ ကြံစည်တွေးတောခြင်း၊

(၂) ငါသည် ယနေ့ အဘယ်အရပ်၌များ စားရပါမည်နည်း
 (= မင်းအိမ်၌ပင် စားရမည်လော၊ ပုဏ္ဏားအိမ်၌ပင် စားရမည်
 လော၊ သူဌေးသူကြွယ်ကုန်သည်အိမ်၌ပင် စားရမည်လော၊
 ဆင်းရဲသားအိမ်၌ပင် စားရမည်လော) ဟူ၍ ကြံစည်တွေးတော
 ခြင်း၊ (၃) ငါသည် လွန်ခဲ့သောည၌က ဆင်းရဲပင်ပန်းစွာ အိပ်ခဲ့
 ရပြီ (= ပျဉ်ချပ်၌ အိပ်ခဲ့ရပြီ၊ သို့မဟုတ် ကပ်ကျစ်အခင်း၌ အိပ်ခဲ့ရပြီ၊
 သို့မဟုတ် သားရေပိုင်းကလေး၌ အိပ်ခဲ့ရပြီ၊ သို့မဟုတ် မြက်အခင်း
 သစ်ရွက်အခင်း ကောက်ရိုးအခင်း၌ အိပ်ခဲ့ရပြီ) ဟူ၍ ကြံစည်
 တွေးတောခြင်း၊ (၄) လာမည့်ည၌ဝယ် အဘယ်၌ ချမ်းသာစွာ
 အိပ်ရပါမည်နည်း (= ညောင်စောင်း၌တည်း ချမ်းသာစွာ အိပ်ရ
 မည်လော၊ အင်းပျဉ်၌တည်း ချမ်းသာစွာ အိပ်ရမည်လော-စသည်
 ဖြင့်) ကြံစည်တွေးတောခြင်း = ဤအကြံအစည်လေးမျိုး တွေး
 တောပူပန်မှုလေးမျိုးကို ငိုကြွေးကြောင်း တရားလေးပါး ဟူ၍
 ခေါ်၏။ သိက္ခာသုံးပါး ကျင့်တရားကို ပွားများအားထုတ်သော
 ရဟန်းသူမြတ်သည် ကုလဂဏ အာဝါသနှင့် ပစ္စယလေးဖြာဝယ်
 တွယ်တာတပ်မက် နှောက်ယှက်ပိတ်ဆို့မှု ပလိဗောဓေဝသိမ်း
 ကင်းငြိမ်းသည်ဖြစ်၍ ထိုဖော်ပြရာပါ အစားအစာနှင့်ပတ်သက်၍
 တွေးတောကြံစည် ပူပန်မှုနှစ်ပါး၊ အနေအထိုင်နှင့် ပတ်သက်၍
 တွေးတောကြံစည် ပူပန်မှုနှစ်ပါး = ဤငိုကြွေးကြောင်း တရား
 လေးပါးတို့ကို ပယ်ရှားရာ၏။ (ဂ)

(ဖော်ပြရာပါ တွေးတောကြံစည် ပူပန်မှုလေးမျိုးရှိလျှင် စိတ်အား
 လျော့ကာ ငိုကြွေးမိတတ်သည်။ ထိုတွေးတောကြံစည် ပူပန်မှုလေးမျိုး
 တည်းဟူသော ငိုကြွေးကြောင်းတရားလေးမျိုးကို ရဟန်းသူမြတ်သည်
 အမျိုးဒါယကာ ဂိုဏ်းသံဃာ နေရာအာဝါသ ပစ္စည်းလေးဝတို့၌ တွယ်
 တာတပ်မက် နှောက်ယှက်ပိတ်ဆို့မှု=ပလိဗောဓေဝသိမ်းကို မဖြစ်စေ
 သောအားဖြင့် ပယ်ရှားရမည်။ ငိုကြွေးကြောင်းတရားလေးပါး မဖြစ်
 ပွားအောင် ပလိဗောဓေဝကို ဖြတ်ရမည်ဟု ဆိုလိုရင်းဖြစ်သည်။)

ဤ သာသနာတော်၌ ရဟန်းသူမြတ်သည် ဆွမ်းချိန်၌ ဆွမ်းကို
 သင်္ကန်းချိန်၌ သင်္ကန်းကို တရားနှင့်အညီ ရရှိလတ်သော် သန္တောသ

တရား တိုးပွားစိမ့်သောငှါ ခံယူခြင်း သုံးဆောင်ခြင်း၌ အတိုင်း အရှည်ကို သိရာ၏။

(ခံယူခြင်း၌ အတိုင်းအရှည်ကို သိမှုဟူသည်မှာ — အလှူဝတ္ထု အနည်းအများပမာဏ၊ လှူသူဒါယကာ၏ လှူလိုသော ကုသိုလ်ဆန္ဒ ပမာဏ၊ မိမိ၏ပမာဏ ဤသုံးပါးကို နှိုင်းချိန်၍ ခံယူခြင်းတည်း။ (က) အလှူဝတ္ထုကများ၍ ဒါယကာ၏ လှူလိုသော ကုသိုလ်ဆန္ဒက နည်း နေလျှင် ဒါယကာ၏ လှူလိုသော ကုသိုလ်ဆန္ဒကိုငဲ့၍ နည်းနည်းပင် အလှူခံယူမှု၊ (ခ) အလှူဝတ္ထုကနည်း၍ ဒါယကာ၏ လှူလိုသော ကုသိုလ်ဆန္ဒက များနေလျှင် အလှူဝတ္ထု နည်းပါးသည်ကိုငဲ့၍ နည်း နည်းပင် အလှူခံမှု၊ (ဂ) အလှူဝတ္ထုကလည်းများ၍ ဒါယကာ၏ လှူလိုသော ကုသိုလ်ဆန္ဒကလည်း များနေလျှင် မိမိ၏ပမာဏကိုသိ၍ မျှတရုံသာ ခံယူမှု=ဤခံယူမှုသုံးမျိုးကို “ပဋိဂ္ဂဟဏမတ္တညူတာ=ခံယူ ခြင်း၌ အတိုင်းအရှည်ကိုသိမှု” ဟူ၍ ခေါ်၏။ ။ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို ပစ္စဝေက္ခဏာတင် ဆင်ခြင်၍ သုံးဆောင်ခြင်းကို “ပရိဘောဂမတ္တ- ညူတာ=သုံးဆောင်ခြင်း၌ အတိုင်းအရှည်ကို သိမှု” ဟူ၍ ခေါ်၏။

ထို ရဟန်းသူမြတ်သည် ပစ္စည်းလေးရပ်တို့၌ (ဆိုခဲ့ပြီးသော မတ္တညူတာ ဂုဏ်နှစ်ပါးဖြင့် အကုသိုလ်မှုတို့မှ) လုံခြုံစေပြီးလျှင် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ ဣရိယာပုထ်လေးပါးတို့ကို ထိန်းချုပ် စောင့်ရှောက်လျက် (လူအများက) ပုတ်ခတ်ထိပါး ပြောကြားအပ်စေကာမူ မိမိက ကြမ်းကြုတ်သောစကားကို မပြောကြားရာ။ (၉)

(ဇာတိနှင့်အညီ ရရှိသောပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို မတ္တညူတာနှစ်ပါးနှင့် အညီ ခံယူသုံးစွဲရမည်။ မြို့ရွာအတွင်း၌ ဣရိယာပုထ်လေးပါးတို့ကို ထိန်းချုပ်စောင့်စည်းလျက်သာ နေရမည်။ လူအများက မိမိကို ပုတ်ခတ်ထိပါး ပြောကြားကြစေကာမူ မိမိက တပန်ပြန်၍ ကြမ်းကြုတ်သောစကားကို မပြောကြားရ ဟု ဆိုလိုသည်။)

ရဟန်းသူမြတ်သည် ချအပ်သော မျက်လွှာရှိသူ ဖြစ်ရမည်။ (=ဟိုကြည့် ဒီကြည့် မကြည့်ရ)။ ခြေလျှပ်ပေါ် လော်လည်သူ မဖြစ်ရာ၊ (=ဟိုသွား ဒီသွား ခရီးမများရ)။ မရသေးသော ဈာန်တို့ကို ရရှိဖို့ရန်၊ ရရှိပြီးသောဈာန်တို့ကို ဝသီဘော်ငါးတန် နိုင်နင်းရန် လေ့လာကြိုးကုတ် အားထုတ်ရမည်။ များစွာနိုးချပ်သူ ဖြစ်ရမည်။

(တနေ့နှင့် တည့်အတွက်တာ မဇ္ဈိမယံ ၄-နာရီ အချိန်ခန့်သာ သတိရှိရှိအိပ်စက်၍ ကျန်သောအချိန်၌ စကြိုသွားခြင်း၊ ထိုင်ခြင်း ဣရိယာပုထ်နှစ်ပါးဖြင့် ရဟန်းတရား ပွားများအားထုတ်ရမည်)။ (ယင်းသို့ အားထုတ်သဖြင့်) စတုတ္ထဈာန် ဥပေက္ခာကို ဖြစ်စေ၍ အလွန်တည်ကြည်သော စိတ်ရှိသူဖြစ်ပြီးလျှင် ကာမဝိတက် အစရှိသော ဝိတက်များ၊ ကာမသညာအစရှိသော ထို ဝိတက်တို့၏ တည်ရာတရားများ၊ လက်လှုပ်ခြင်း ခြေလှုပ်ခြင်း အစရှိသော ကုက္ကုစ္စတရားများကို ပယ်ရှားဖြတ်တောက်ရမည်။ (၁၀)

ရဟန်းသူမြတ်သည် ဆရာဥပဇ္ဈာယ် အစရှိသော အကျိုးကို လိုလားသူများက “ငါ့ရှင်...သင်၏ ဤအမှုသည် မသင့်လျော်” အစရှိသည်ဖြင့် အပြစ်တင်စကား ပြောကြားဆုံးမအပ်သည်ရှိသော် သတိရှေ့ယား၍ ထိုဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့၏ အပေါ်၌ နှစ်သက်အားရ ရှိရမည်။ သီတင်းသုံးဖော်တို့အပေါ်၌ ငြောင့်တံသင်းအလား ထိပါးသောစိတ်ရှိမှုကို အလျှင်းပင် မပြုရာ၊ ဖျက်ဆီးပစ်ရမည်။ အပြစ်ကင်းသော စကားကိုသာ ပြောကြားရမည်။ သိက္ခာပုဒ် အပိုင်းအခြား = စည်းကမ်း အချိန်ကာလ အပိုင်းအခြားကို လွန်၍ မပြောဆိုရ၊ လူရှင်အပေါင်းတို့ စွပ်စွဲစကား ပြောကြားဖို့ရန် စိတ်ဖြင့်မျှ မကြံစည်ရ။ (သီလပျက်လျှင် အကျင့်ပျက်လျှင် အယူပျက်လျှင် အသက်မွေးမှု ဖောက်ပြန်ပျက်စီးလျှင် လူရှင်အပေါင်းတို့ စွပ်စွဲစကား ကဲ့ရဲ့စကား ရှုတ်ချစကား ပြောကြား ကြပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် လူ ရှင်အပေါင်းတို့ စွပ်စွဲကဲ့ရဲ့ ရှုတ်ချခံရမည့် သီလပျက်ရန်အမှုများ၊ အကျင့်ပျက်ရန် အမှုများ၊ အယူပျက်ရန်အမှုများ၊ အသက်မွေးမှုပျက်ရန် အမှုများကို ပြုလုပ်ရန်ကိုထား စိတ်ဖြင့်မျှ မကြံမိစေရ ဟု ဆိုလိုသည်။)။ (၁၁)

ချစ်သားသာရိပုတ္တရာ...ထိုမှ တပါး လောက၌ ရူပါရုံတို့၌ တပ်မက်ခြင်း = ရူပရာဂ၊ သဒ္ဓါရုံတို့၌ တပ်မက်ခြင်း = သဒ္ဓရာဂ၊ ဂန္ဓာရုံတို့၌ တပ်မက်ခြင်း = ဂန္ဓရာဂ၊ ရသာရုံတို့၌ တပ်မက်ခြင်း = ရသာရာဂ၊ ဇောဋ္ဌဗ္ဗာရုံတို့၌ တပ်မက်ခြင်း = ဇောဋ္ဌဗ္ဗရာဂ ဟူ၍ = ရာဂ ငါးပါး = မြို့မှန်ငါးပါးတို့ရှိကြသည်။ ယင်းမြို့မှန်ငါးပါးတို့ကို

ပယ်ရှားဖို့ရန် ရဟန်းသူမြတ်သည် ထင်လင်းသော သတိရှိလျက် သိက္ခာသုံးပါး ပွားများ ကျင့်ကြံရမည်။ ဤသို့ ကျင့်ကြံသည် ရှိသော် ရဟန်းသူမြတ်သည် ထိုရာဂငါးပါး = မြူမှုန်ငါးပါးတို့ကို လွှမ်းမိုးနိုင်နင်းရာ၏။ (၁၂)

(ရာဂငါးပါး = မြူငါးမျိုးတို့ကို ပယ်ရှားဖို့ရန် သိက္ခာ သုံးပါးကို ကျင့်ကြံအားထုတ်ရမည်။ ထိုသို့ အားထုတ်သော သူသည်သာ မြူငါးမျိုး တို့ကို လွှမ်းမိုး နိုင်နင်းနိုင်သည်။ အခြားသူများတို့ မနိုင်နင်းနိုင်ကုန်ဟု ဆိုလို၏။)

(ရာဂငါးပါး = မြူမှုန်ငါးပါးတို့ကို ပယ်ရှားဖို့ရန် သိက္ခာသုံးပါးကို ပွားများကျင့်ကြံသော ထိုရဟန်းသည် အစဉ်အတိုင်း) ဤ အာရုံငါးပါးတို့၌ ဆန္ဒရာဂကို ပယ်ဖျောက်နိုင်ရာ၏။ ထင်လင်းသော သတိရှိလျက် နိဝရဏစသည်တို့မှ ကျွတ်လွတ်သောစိတ်ရှိသည့် ထိုရဟန်းသည် သင့်လျော်သောအခါ၌ သင်္ခတတရားအစုကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဟု မဖောက်မပြန် အမှန်ထင်ထင် စူးစမ်းဆင်ခြင်လျက် တည်ကြည်သောစိတ်နှလုံးရှိသူ ဖြစ်ပြီးလျှင် ကိလေသာတိုက် မှောင် အမှိုက်ကို လောင် မြိုက် ပယ်ရှား နိုင်လေရာ၏။ (၁၃)

ဤသို့ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အရှင်သာရိပုတ္တရာ မေးလျှောက်ချက်ကို အရဟတ္တဖိုလ်အထွတ်တပ်ကာ ဖြေဆိုဟောကြားတော်မူလေ၏။ ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ၌ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ တပည့်ရဟန်းငါးရာတို့ အရဟတ္တဖိုလ်သို့ရောက်ကြ၍ ကုဋေသုံးဆယ်သော နတ်လူတို့၏ သစ္စာလေးပါး တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်ကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။

အထူးမှာထားချက်

ဤသာရိပုတ္တသူတ္တန်ကို မဟောကြားမီ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ဉာဏ်ပညာကြီးမြင့်ကြောင်း ဂုဏ်ကျေးဇူးကို ထင်ရှားစေသောအခန်း၌ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ၂၊ စာမျက်နှာ ၁၄၇-၌၎င်း၊ ဇာတကအဋ္ဌကထာ ၄၊ စာမျက်နှာ ၂၆၇၊ သရဘမိဂဇာတ်အဖွင့်၌၎င်း—

ယေ စ သင်္ခါတဓမ္မာသေ၊

ယေ စ သေခါ ပုထု ဣဓ။

တေသံ မေ နိပကော ဣရိယံ၊

ပုဋ္ဌော ပဗြူဟိ မာရိသ။

ဟူသော အကျဉ်းဂါထာ၏ အကျယ်ဖြစ်သော အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို ခြေကြားရန် မြတ်စွာဘုရားရှင်က မေးမြန်းသောအခါ အရှင်သာရိ- ပုတ္တရာမထေရ်မြတ်သည် ပြဿနာ၌ ယုံမှားမရှိသော်လည်း မြတ်စွာ ဘုရား၏ အလိုတော်၌ ယုံမှားရှိ၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်က နည်းပေးတော် မှုသောအခါမှ ခန္ဓာ၏အစွမ်းဖြင့် ဖြေကြားကြောင်း စသည်လာရှိ၏။

ထိုစကားရပ်ကို အဋ္ဌကထာရှင်တို့ ဖော်ပြတော်မူခြင်းမှာ ဗုဒ္ဓ- ဝိသယ ပြဿနာကို အဂ္ဂသာဝကတို့ မဖြေနိုင်ကြကြောင်းကို သိသာ စေလို၍ နိဒါနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော် (သံ၊ ၁၊ ၂၇၁) ဘူတသုတ်ကို ထုတ် ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။

စောင်းတန်းဦး၌ ရပ်တည်တော်မူသော ထိုအခါ၌ ထိုဂါထာ၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို အကျယ်ဖြေကြားရန် မြတ်စွာဘုရားရှင်က မေးမြန်း တော်မူခြင်းကို ပြလို၍မဟုတ်။ မှန်၏ - ထိုဘူတသုတ်ကို မြတ်စွာဘုရား ရှင်သည် သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ ဟောကြားတော်မူ သည်။

ထို့ကြောင့် စာဖတ်သူတို့ အသိဉာဏ်မရှုပ်ထွေးစေရန် ဤကျမ်း၌ (စောင်းတန်းဦး၌ ရပ်တည်သောအခင်းဝယ်) ထိုအကြောင်းအရာကို မဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် သုတ္တန်ပါတအဋ္ဌကထာ သာရိ- ပုတ္တရာသုတ်အဖွင့်၌လည်း (အသိဉာဏ်မရှုပ်ထွေးကြစေရန်) ထိုအကြောင်း ကို မဖော်ပြခဲ့ချေ။

(ဤကား အထူးမှာထားချက်တည်း။)

မြတ်စွာဘုရား ဇေတဝန်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူစဉ်
ဓိဗ္ဗမာဏဝိကာ စွပ်စွဲလာခြင်း အကြောင်း

ရှေး၌ ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အတိုင်း မြတ်စွာ ဘုရားရှင်သည် သင်္ကံသာမ္ဗိတံခါးအရပ်၌ များစွာသော တရားဒေသနာတို့ကို ဟောကြားတော်မူ၍ အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ တပည့်ရဟန်း ငါးရာ တို့နှင့်တကွ ကုဋေသုံးဆယ်သော နတ်လူတို့အား သစ္စာလေးပါး

ရတနာ] စိဉ္စမာဏဝိကာ စွပ်စွဲလာခြင်း အကြောင်း ၅၈၁

တရားသိမြင် ကျွတ်တမ်းဝင်စေတော်မူပြီးနောက် ထိုသက်သာမှု မှသည် သာဝတ္ထိပြည်အရပ်သို့ ခရီးဒေသစာရီ ကြူချီတော်မူခဲ့၍ သာဝတ္ထိပြည်မှန် ဇေတဝန်ရွှေကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းမွေလျော် နေထိုင်တော်မူကာ ရောက်ဆိုက်လာသော ဝေနေယျသတ္တဝါတို့ အား တရားရေအေး အမြိုက်ဆေးကို တိုက်ကျွေးဝေငှတော်မူလျက် ရှိသတည်း။

ထိုသို့ နေထိုင်တော်မူသောအခါ စိဉ္စမာဏဝိကာ အမည် ရှိသော မိန်းမယုတ် ပရိမိုဇ်မ၏ မြတ်စွာဘုရားရှင်အပေါ်၌ မလျော်မလျောက်ပတ် စွပ်စွဲသောအမှုကြီး ဖြစ်ပေါ်လာလေသည်။ ဖြစ်ပေါ်လာပုံ အကြောင်းအရာ အကျယ်မှာ—

ပဌမဗောဓိခေါ်သော ဝါတော်နှစ်ဆယ်အတွင်း၌ မြတ်စွာ ဘုရားရှင်၏ တပည့်သာဝကများ ဒီရေအလား တနေ့တခြား တိုးပွားဖြစ်ထွန်း၍ လာကြလေသည်။ တိုးပွားဖြစ်ထွန်းလာကြသည့် အလျောက်ပင် မနှိုင်းယှဉ်နိုင်လောက်အောင် မြားမြောက်လှစွာ သော လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့ အရိယာဘုံ (= ဖိုလ်လေးပါး) သို့ ပါရမီ ကောင်းမှုကုသိုလ်အလျောက် ဆိုက်ရောက်ကြလေသည်။ သို့ရကား မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အရဟံ အစရှိသော ကျေးဇူးတော် ဂုဏ်တော်တို့ ဘဝဂ်မဆုံ နှံ့၍တက်ပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင် အမှူးပြုသော သံဃာတော်အရှင်မြတ်တို့အတွက်တာ ကြီးစွာသော လာဘ်ပူဇော် သက္ကာ ရသည် ဖြစ်လေ၏။ ထိုထို့တို့သည် ကား နေစက်ဝန်း ထွန်းတက်သောအခါ ပိုးစုန်းကြူးများပမာ တန်ခိုး အရှိန်အဝါ လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရများ တနေ့တခြား ခေါင်းပါး ခေါင်းပါး၍ လာလေကုန်၏။

ထိုထိုထို့တို့သည် လာဘ်ပူဇော်သက္ကာ ရများ ဖြစ်ပွား ပေါ်ပေါက်ရန် ရည်သန်တောင့်တကြ၍ လမ်းခရီးအကြား၌ ရပ်တည်ကြပြီးလျှင် လူများအပေါင်းကို—

“ဒါယကာတို့... ရဟန်းဂေါတမသာ ဘုရားစင်စစ် ဖြစ်သလော၊ ငါတို့သည်လည်း ဘုရားစင်စစ် ဖြစ်ပါကုန်၏။

ရဟန်းဂေါတမအား လှူအပ်သော အလှူသည်သာလျှင် အကျိုးကြီးသလော၊ ငါတို့အား လှူအပ်သော အလှူသည် လည်း အကျိုးကြီးပါ၏။ (ထိုကြောင့်) ငါတို့အားလည်း လှူဒါန်းကြလော့၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုကြလော့” —

ဟူ၍ တောင်းခံစကား ပြောကြားကြသော်လည်း ပစ္စည်းလေးဖြာ လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရကို မရရှိကြကုန်သဖြင့် လူဆိတ်ကွယ်ရာ အရပ်၌ စည်းဝေးကြပြီးလျှင် “ငါတို့သည် အဘယ်သို့သော နည်းလမ်းဥပပါယ်ဖြင့် လူတို့၏ အတွင်း(စိတ်)၌ ရဟန်းဂေါတမ၏ ကျေးဇူးမဲ့ (= မကောင်းသတင်း)ကို ဖြစ်စေကြ၍ ရဟန်း ဂေါတမ၏ လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရကို ပျက်ပြားစေကြရပါမည် နည်း” ဟူ၍ တိုင်ပင် ဆွေးနွေးကြလေသည်။

ထိုအခါဝယ် သာဝတ္ထိပြည်၌ စိဉ္ဇမာဏဝိကာ အမည်ရှိသော ပရိဗိုဇ်မတယောက် ရှိလေသည်။ ထို သူမကား မန်ကျည်းပင်၌ သံသေဒဗေဠိသန္ဓေ စွဲနေသူဖြစ်၍ စိဉ္ဇမာဏဝိကာ(= မန်ကျည်း ပင် သန္ဓေသူ မိန်းမပျို) ဟု အမည်တွင်၍* နတ်သမီးတမျှ မြတ် သော အဆင်းကိုဆောင်ကာ တင့်တယ်ခြင်း ကြက်သရေ မင်္ဂလာ အစုသို့ ရောက်သူဖြစ်လေသည်။ ထိုသူမ၏ကိုယ်မှ အရောင်များ လည်း တဖျတ်ဖျတ် ထွက်ပေါ်ကွန့်မြူးလျက် ရှိကုန်၏။

ထိုသို့ တိတ္ထိများ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ကြသောအခါ၌ ရက်စက် ညစ်ညမ်း ကြမ်းကြုတ်သော အကြံအစည်ရှိသည့် တိတ္ထိတဦးက “စိဉ္ဇမာဏဝိကာ ပရိဗိုဇ်မကို အစွဲပြုကာ ရဟန်းဂေါတမ၏ ကျေးဇူးမဲ့ (= မကောင်းသတင်း)ကို ဖြစ်ပေါ်စေပြီးလျှင် ထို ရဟန်းဂေါတမ၏ လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရကို ပျက်ပြား စေကြကုန် စို့” ဟူ၍ အကြံပေး တိုင်ပင်စကား ပြောကြားလတ်သည် ရှိသော် ကြွင်းကျန်သော တိတ္ထိအားလုံးတို့က “ဤနည်းလမ်း ဥပပါယ်ကား ရဟန်းဂေါတမ၏ လာဘ်လာဘ ပျက်ပြားကြောင်း

* စိဉ္ဇမာဏဝိကန္တိ စိဉ္ဇရက္ခေ သံသေဒဗေဠိသန္ဓေ သဉ္ဇာတက္ကာ ဝေနာမိကံ ပရိဗ္ဗာဇိကံ။ ။ ဇာတ်ဋီကာ မဟာပဒုမဇာတ်အပွင့်။

နည်းလမ်းဥပါယ်ကောင်း ဖြစ်ပေသည်” ဟု တညီတညွတ်တည်း သဘောတူလက်ခံကြလေကုန်၏။

ထိုနောက် စိဉ္ဇမာဏဝိကာ ပရိမိုဇ်မသည် တိတ္ထိ များ၏ အရာမ်သို့ သွားရောက်ကာ ရှိခိုးဝတ်ပြု ရပ်တည်သော်လည်း တိတ္ထိ တို့က စကားမပြောဘဲ နေကြလေကုန်သည်။ စိဉ္ဇမာဏဝိကာသည် “ငါ့မှာ ဘယ်လိုအပြစ်များ ရှိပါလိမ့်” ဟု အောက်မေ့ကာ “အရှင် ကောင်းတို့... အရှင်တို့ကို ရှိသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပါ၏” ဟု သုံးကြိမ် တိုင်အောင် ပြောဆိုပြီးလျှင် “အရှင်ကောင်းတို့... တပည့်တော် မမှာ မည်သို့သောအပြစ် ရှိပါသနည်း၊ အဘယ့်ကြောင့် (= ဘယ်လိုအပြစ်ရှိသောကြောင့်) အရှင်ကောင်းများသည် တပည့် တော်မနှင့် စကားမပြောဘဲ နေကြပါသနည်း” ဟု တိုက်ရိုက်ပင် မေးမြန်းလေတော့၏။

တိတ္ထိတို့က “နှမစိဉ္ဇမာန် ... ငါတို့ကို ရဟန်းဂေါတမက နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းကာ လာဘ်လာဘ ခေါင်းပါးအောင် ပြုလုပ် ပြီးလျှင် လှည့်လည် ကျက်စား သွားလာနေသည်ကို သင်မသိ သလော” ဟု အပြစ်တင်စကား ပြောကြားကြလတ်သော် စိဉ္ဇမာဏဝိကာသည် “အရှင်ကောင်းတို့... ထို အကြောင်းကို တပည့် တော်မ မသိရပါ။ ဤကိစ္စ၌ တပည့်တော်မသည် အဘယ်သို့သော အမှုအလုပ်ကို ပြုလုပ်ရွက်ဆောင်ရမည်နည်း” ဟု မေးမြန်းလေ၏။ တိတ္ထိတို့သည် “နှမစိဉ္ဇမာန်... သင်သည် ငါတို့၏ ချမ်းသာရေးကို အလိုရှိပါလျှင် မိမိကိုယ်ကို အစွဲပြု၍ ရဟန်းဂေါတမ၏ ကျေးဇူးမဲ့ (= မကောင်းသတင်း) ကို ဖြစ်စေပြီးလျှင် ချင်း၏ လာဘ်ပူဇော် သက္ကာရကို ပျက်ပြားစေလော့” ဟု ပြောဆိုကာ တာဝန်ပေးကြ လေကုန်၏။

စိဉ္ဇမာန်၏ နည်းပရိယာယ်

စိဉ္ဇမာန်သည် “ကောင်းပါပြီ အရှင်ကောင်းတို့... ဤသို့ ပြုလုပ် ရန်အတွက် တပည့်တော်မ၏ တာဝန်ထမ်းလိုက်ပါ။ အရှင် ကောင်းတို့သည် ထွေရာလေးပါး အတ္ထိများ၍ မနေကြပါကုန်

လင့်”ဟု ရဲရဲတောက် တာဝန်ယူစကား ပြောကြားပြီးလျှင် ထို တိတ္ထိတို့၏ အရာမ်မှ ဖွဲ့ခါခဲ့၍ မိန်းမမာယာတို့၌ လိမ္မာ ပါးနပ်သူ ဖြစ်ရကား ထိုအချိန်မှစ၍ သာဝတ္ထိပြည်သူ လူအပေါင်းတို့ တရား နာပြီး၍ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်မှ ထွက်ကြသောအချိန်၌ ပိုးပရံ အသွေး နီတွေးသောအဆင်းရှိသောအဝတ်ကို ဝတ်ရုံကား နံ့သာ ပန်းစသည်လက်စွဲလျက် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်သို့ ရှေးရှုသွား လေသည်တွင် (လမ်း၌တွေ့သူ လူအများက) “အိုစိဉ္ဇမာန်...သင် သည် ဤယခု မိုးချုပ်ခါနီးအချိန်၌ အဘယ်အရပ်သို့ သွားမည် နည်း”ဟူ၍ မေးကြလေသော် စိဉ္ဇမာန်သည် “အကျွန်ုပ် (= ကျွန် တော်မ) သွားမည့်အရပ်ကို သိသဖြင့် သင်တို့အား အဘယ်အကျိုး ရှိမည်နည်း”ဟု ထင်မှားဖွယ်ရာစကားကို ပြောကြား၍ ဇေတဝန် ကျောင်းတိုက်၏အနီး တိတ္ထိတို့အရာမ်၌ ညဉ့်အိပ် နေပြီးလျှင် စောစီးစွာပင် “မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို အလျင်လက်ဦး ဖူးမြော်ကုန် အံ့”ဟူ၍ သာဝတ္ထိမြို့မှ ဥပါသကာ ဒါယကာတို့ ထွက်လတ်သော အချိန်၌ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်ဝယ် ညဉ့်အိပ်နေခဲ့သည့်ပုံဟန် သဏ္ဍာန်ပြု၍ သာဝတ္ထိမြို့တွင်းသို့ ဝင်လေ၏။ (လမ်း၌တွေ့သူ လူ အပေါင်းတို့က) “အိုစိဉ္ဇမာန်...သင်သည် အဘယ်အရပ်၌ ညဉ့် အိပ်နေခဲ့သနည်း”ဟု မေးကြသောအခါ “ကျွန်တော်မအိပ်ခဲ့သည့် နေရာကို သိသဖြင့် သင်တို့အား အဘယ်အကျိုးရှိမည်နည်း = ကျွန်မအိပ်ခဲ့သည့် နေရာကို သိသော်လဲ ရှင်တို့မှာ ဘာ အကျိုးမှ မရှိပါဘူး၊ မသိချင်ကြပါနှင့်”ဟူ၍ပင် ထင်မှားဖွယ်ရာစကားကို ပြောကြားလေသည်။

ဤနည်းနှင့် နေ့စဉ်သွားလာ ပြောဆို၍ လခွဲတလခန့်လွန် သောအခါလမ်း၌တွေ့သူ လူအများက ရှေးနည်းအတူ မေးမြန်းအပ် သည်ရှိသော် စိဉ္ဇမာန်သည် “ကျွန်တော်မကား ဇေတဝန်ကျောင်း တိုက်အတွင်းဝယ် ရဟန်းဂေါတမနှင့်အတူတကွ ဂန္ဓကုဋီကျောင်း တခုတည်း၌ ညဉ့်အိပ်နေခဲ့ရပါသည်”ဟု စွပ်စွဲစကား ပြောကြား စ-ပြုလာလေ၏။ ထိုသို့ပြောဆိုခြင်းဖြင့် ထိုစကားကို ကြားရသူ ပုထုဇန် လူသာမန်တို့၏စိတ်ဝယ် “ဤအကြောင်းသည် မှန်များ

ရတနာ] ပရိသတ်အလယ် အကြီးအကျယ် စွပ်စွဲလာခြင်း ၅၀၅

မှန်လေသလော၊ မမှန်ပဲများရှိလေသလော” ဟု ယုံမှားတွေးတောခြင်းကို ဖြစ်စေ၍ သုံးလလေးလလွန်သော အခါ၌ မူပုဆိုးကြမ်း (= အနီးစ) တို့ဖြင့် ရင်ကိုရစ်ပတ်ကာ မိမိကိုယ်ကို ကိုယ်ဝန်ဆောင်သော မိန်းမအသွင်ကို ပြု၍ ထို၏အပေါ်က နီမြန်းသော အဝတ်ကို ဝတ်ရုံက “ရဟန်းဂေါတမကို အစွဲပြု၍ ကျွန်တော်မသည် ကိုယ်ဝန်ကို ရအပ်ခဲ့ပါပြီ” ဟု ဉာဏ်ပညာမဲ့သူ လူအပေါင်းကို စွပ်စွဲပြောကြား အယူမှားစေခဲ့လေသည်။

ပရိသတ်လေးပါးအထဲ၌ အကြီးအကျယ် စွပ်စွဲထားခြင်း

ဤနည်းဖြင့် ရှစ်လကိုးလ လွန်သော အခါ၌ စိဉ္စမာန်သည် တကယ်ကိုယ်ဝန်အရင့်အမာပုံဟန် ဘဲဥထက်ခြမ်းပုံ သစ်သားဝန်းကို ရင်၌ ဆွဲချည်ပြီးလျှင် ထို၏အထက်၌ နီမြန်းသော အဝတ်ကို ဝတ်ရုံက လက်ဖမိုးပြေဖမိုးတို့ကို နွားမေးရိုးဖြင့် ထုနှက်၍ ခြေလက်များ (မွေးဖွားခါနီး၍) အမ်းနေသည့် အဟန် တူစွာ ဖန်ပြီးလျှင် မျက်စိနားနှာ ဣန္ဒြေများ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်နေသည့် အဟန်ဖြင့် ညနေချမ်းအခါဝယ် မြတ်စွာဘုရားရှင် ဗုဒ္ဓါသနဓမ္မပလ္လင်၌ ထိုင်နေတော်မူကာ ပရိသတ်လေးပါးအား တရားဟောနေတော်မူစဉ် တရားသဘင် ဆင်ယင်ကျင်းပရာနေရာသို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ရှေ့တည့်တည့်မှရပ်၍ စိဉ္စမာန်သည်—

“ရဟန်းကြီး... သင်သည် လူများအပေါင်းအား တရားဟောကာ နေဘိ၏၊ သင်၏ နှုတ်ခမ်းများကား စေ့စပ်လှဘိ၏၊ ကျွန်တော်မမှာတော့ သင်ရဟန်းကြီးကို စွဲ၍ ကိုယ်ဝန်ကို ရရှိကာ ယခုအခါ ရင့်ကျက်သော ကိုယ်ဝန်ရှိသူ ဖြစ်ရလေပြီ၊ သင်ရဟန်းကြီးကား ကျွန်တော်မ အတွက်တာ သားဖွားရန် အိမ်ကိုလည်း မစဉ်းစား၊ ထောပတ်ဆီ စသည်များကိုလည်း မစဉ်းစား၊ နေအားဘိ၏။ ထိုကိစ္စများကို ကိုယ်တိုင်မပြုလျှင်လည်း မိမိ၏ အလုပ်အကျွေး ဒါယကာ ဒါယိကာ မများ အနက်ကောသလမင်းကိုဖြစ်စေ၊ အနာထပိဏ်သူဌေးကိုဖြစ်စေ၊

ဝိသာခါကျောင်းအမကိုဖြစ်စေ တဦးဦးကို “ဤစိဉ္ဇမာန် အတွက် ပြုလုပ်သင့်သည်ကို ပြုလုပ်စောင့်ရှောက်လိုက်ပါ” ဟူ၍ အပ်နှင်းပြောဆိုသင့်၏။ ထိုသို့လည်း မပြောကြားခဲ့။ သင်ရဟန်းကြီးကား မွေ့လျော်ပျော်ပါးဖို့ရန်သာ စဉ်းစား၍ ကိုယ်ဝန်သားကို စောင့်ရှောက်ရန်ကိုကား မစဉ်းစားသူ ဖြစ်၏” —

ဟူ၍ မစင်တုံးကို စွဲကိုင်ကာ လဗိမာန်ဝန်းကို ဖျက်ဆီးရန် အားထုတ်သော မိန်းမကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပရိသတ်လေးပါးအလယ်၌ အကြီးအကျယ် စွပ်စွဲဆဲရေးစကား ပြောကြားလေတော့သည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဟောနေရင်းစွဲ တရားစကားကို ခေတ္တရပ်နား၍ ခြင်္သေ့မင်းကဲ့သို့ ရဲတင်းသောအသံကို ဖြစ်စေလျက်—

“န မ စိဉ္ဇမာန်... သင် ယခု ပြောကြား အပ်သော စကား၏ မှန်သောအဖြစ်၊ မမှန်သောအဖြစ်ကို သင်နှင့် ငါတို့သာ သိကြကုန်၏” —

ဟူ၍ မိန့်ဆိုတော်မူလေ၏။ စိဉ္ဇမာန်သည်လည်း အလျှော့မပေးပဲ “ဟုတ်ပေသည် ရဟန်းကြီး... သင်နှင့်ငါတို့ နှစ်ဦးသာ သိကြသောကြောင့်ပင် ယခုလို ကိုယ်ဝန်ရင့်မာမှု ဖြစ်ရလေသည်” ဟူ၍ တဖန်ထပ်၍ စွပ်စွဲပြန်လေသည်။

သိကြားဆင်း၍ ပြဿနာကို ဖြေရှင်းပေးခြင်း

ထိုခဏ၌ သိကြားမင်း၏နေရာ ပဏ္ဍိကမ္မလာ မြကျောက်ဖျာသည် ပူနွေးသော အခြင်းအရာကို ပြလေ၏။ သိကြားမင်းသည် အကြောင်းကို ဆင်ခြင်လတ်သည်ရှိသော် “စိဉ္ဇမာန်မိန်းမယုတ်သည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို မဟုတ်မမှန်သောစကားဖြင့် စွပ်စွဲဆဲရေးဘိ၏” ဟု သိရှိ၍ “ဤအကြောင်းဝတ္ထုကို လူမိုလ်ထု ပရိသတ်အလယ်၌ စင်ကြယ်အောင် ငါဖြေရှင်းမည်” ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်ကာ နတ်သားလေးယောက်တို့နှင့် အတူတကွ မြတ်စွာဘုရားရှင် တရားဟောရာဌာနသို့ လာရောက်လေ၏။

ရတနာ] မဟာပဒုမဇာတ်ကို ဟောကြားတော်မူခြင်း ၅၀၇

နတ်သားလေးယောက်တို့သည် ကြွက်ငယ်အယောင် ဆောင်ကြ၍ စိဉ္စမာန်ဖွဲ့ချည်ထားသော သစ်သားဝန်း၏ ကြိုးများကို တပြိုင်နက် ကိုက်ဖြတ်လေကုန်၏။ စိဉ္စမာန်ဝတ်ရုံထားသော အဝတ်ကိုလည်း လေသည် အထက်သို့ တိုက်လွှင့်လေ၏။ သစ်သားဝန်း (ဖွဲ့ချည်ထားသည့်) ကြိုးများပြတ်၍ ကျသောအခါ စိဉ္စမာန်၏ ခြေဖမိုးထက်၌ ကျသဖြင့် ခြေဖျားနှစ်ဖက်ကို သွန်သွန် ကျိုးလေကုန်၏။

စိဉ္စမာန်ကို မြေပျိုခြင်း

တရားနာသူ လူအပေါင်းတို့သည် “ထို့... ဟယ် အယုတ်တမာမ... နင်ကား မြတ်စွာဘုရားကို စွပ်စွဲဆဲရေးဘိ၏” ဟု ပြောဆိုကြကာ ဝိုင်း၍ ဦးခေါင်း၌ တံတွေးထွေးကြပြီးလျှင် ခဲ ဒုတ်လှင်ကန်စသည်လက်စွဲကုန်လျက် စိဉ္စမာန်ကို ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်အတွင်းမှ ဆွဲထုတ်ကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ စိဉ္စမာန်အား မြတ်စွာဘုရားရှင်မြင်လောက်သောအရပ်ကို လွန်လျှင်ပင် မဟာပထဝီ၌မြေကြီးကား ကွဲ၍ အပေါက်ကို ပေးလေသည်။ ထိုအပေါက်ထဲမှ အဝီစိငရဲမီးလျှံကြီး တက်၍လာလေသည်။ စိဉ္စမာန်သည် ဆွေမျိုးတို့က မေတ္တာလက်ဆောင်ပေးအပ်သည့် ကမ္မလာနီကို ခြံရုံသည့်အလား ကြောက်ဖွယ်ကောင်းသည့် အဝီစိငရဲဖြင့် ဝန်းရံဖုံးလွှမ်းအပ်ကာ ထိုအပေါက်မှ သွားလေ၍ မဟာအဝီစိငရဲကြီး၌ ဖြစ်လေတော့၏။

ထိုအခါမှစ၍ တိတ္ထိတို့၏ ယုတ်မာကြောင်းကို လူများအပေါင်း သိရှိကြသဖြင့် တိတ္ထိတို့အား လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရသည် ရှေးကထက် တိုး၍ လျော့ပါးဆုတ်ယုတ်လေ၏။ မြတ်စွာဘုရား ရှင်အားကား လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရသည် ရှေးကထက်တိုး၍ အတိုင်းမသိပွားစီးလေတော့၏။

မဟာပဒုမဇာတ်ကို ဟောကြားတော်မူခြင်း

နောက်တနေ့၌ ဓမ္မသဘင် ဆင်ယင်ကျင်းပရာ ဓမ္မာရုံ တန်ဆောင်းဝန်းဝယ် ရဟန်းအပေါင်းတို့သည် “ငါ့ရှင်တို့... စိဉ္စမာန်

သည် ဤသို့စဉ် ပြန်ပြောကြီးမြတ်သည့် ကျေးဇူးဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ
 တော်မူ၍ မြတ်သောအလှူကို ခံယူတော်မူထိုက်သော မြတ်စွာ
 ဘုရားရှင်ကို မဟုတ်မမှန်သောစကားဖြင့် စွပ်စွဲဆဲရေး၍ ကြီးစွာ
 သော ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်းသို့ ရောက်ရလေပြီ” ဟူ၍ စိဉ္စမာန်၏
 အကြောင်းအရာ စကားကို ပြောကြားဖြစ်စေကြကုန်၏။ မြတ်စွာ
 ဘုရားရှင်သည် ထိုအရပ်သို့ ကြွလာတော်မူ၍ “ရဟန်းတို့...
 သင်တို့သည် ယခုအခါ၌ အဘယ်စကားဖြင့် စည်းဝေးညီမူ၍
 နေကြကုန်သနည်း” ဟု မေးတော်မူလတ်သော် ရဟန်းတို့က “ဤ
 အမည်ရှိသောစကား(= စိဉ္စမာန်၏အကြောင်းအရာစကား)ဖြင့်
 စည်းဝေးညီမူ၍ နေကြကြောင်း” ပြန်ကြား လျှောက်ထားသဖြင့်
 မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “ရဟန်းတို့...စိဉ္စမာန်သည် ယခုအခါ
 မှာသာ မဟုတ်သေး၊ ရှေးအခါကလည်း ငါ့ကို မဟုတ်မမှန်သော
 စကားဖြင့် စွပ်စွဲဆဲရေး၍ ပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ဘူးလေပြီ” ဟူ၍
 မိန့်ဆိုတော်မူကာ ဒွါဒသနိပါတ် မဟာပဒုမ္မဇာတ်ကို အကျယ်
 ဟောကြားတော်မူလေ၏။

ဒွါဒသနိပါတ် မဟာပဒုမ္မဇာတ်တော်

ရဟန်းတို့...ရှေးလွန်လေပြီးသောအခါဝယ် ဗာရာဏသီပြည်
 အရပ်၌ မြဟ္မဒတ်မင်း မင်းပြုစဉ် ဘုရားအလောင်းတော်သည်
 ထိုမင်း၏ မိဖုရားခေါင်ကြီးဝမ်း၌ ကိန်းပိုက်သန္ဓေ တည်နေတော်
 မူ၍ ဖွားမြင်လတ်သောအခါ ပွင့်သစ်စ ပဒုမာကြာပန်းအတူ တင့်
 တယ်သော မျက်နှာရှိတော်မူသောကြောင့် “မဟာပဒုမမင်းသား”
 ဟူ၍ အမည်မှည့်ခေါ်ကြလေကုန်၏။

ဘုရားအလောင်းတော် မဟာပဒုမမင်းသားသည် အရွယ်သို့
 ရောက်လတ်သော် တက္ကသိုလ်ပြည်သို့ သွားရောက်၍ ခပ်သိမ်းသော
 အတတ်ပညာများကို သင်ကြားတတ်မြောက်၍ ပြန်လည်ရောက်
 ရှိလာသောအခါ မယ်တော်မိဖုရားခေါင်ကြီးသည် နတ်ရွာစံလေ
 သည်။ ခမည်းတော်မြဟ္မဒတ်မင်းကြီးသည် အခြားတယောက်
 သော မိန်းမကို မိဖုရားကြီးတင်မြောက်၍ သားတော်ကြီး မဟာ-

ပဒုမမင်းသားအား အိမ်ရှေ့မင်းရာထူးကို နှင်းအပ်တော်မူလေသည်။

နောက်တချိန်၌ တိုင်းစွန်ပြည်နား ထကြွသောင်းကျန်းသည်ကို နှိမ်နင်းငြိမ်းသတ်ရန် သွားလိုရကား မင်းကြီးသည် မိဖုရားခေါင်ကြီးကို “အဘယ်မိဖုရားခေါင်ကြီး...သင်သည် ဤရွှေနန်းတော်မှာပင် ချမ်းသာစွာ စံရစ်ပါလော့၊ ငါကား တိုင်းစွန်ပြည်နား ထကြွသောင်းကျန်းသည်ကို နှိမ်နင်းငြိမ်းသတ်ရန် သွားဦးအံ့” ဟူ၍ ပြောဆိုလေသော် မိဖုရားခေါင်ကြီးသည် “ကျွန်တော်မသည် ဤရွှေနန်းတော်မှာ မနေရစ်လိုပါ။ ကျွန်တော်မလည်း အတူတကွ လိုက်ပါပါမည်” ဟူ၍ ပြောဆိုလေသည်။ မင်းကြီးသည် စစ်မြေအရပ်၏ အပြစ်များကို ပြောကြားပြီးလျှင် “အဘယ်မိဖုရားခေါင်ကြီး...သင်သည် ငါပြန်လာသည်တိုင်အောင် ဤရွှေနန်းတော်မှာပင် မပျင်းမရိ စံနေရစ်ပါ။ ငါသည် သားတော်မဟာပဒုမ အိမ်ရှေ့မင်းကို သင့်အပေါ်၌ ပြုလုပ်စောင့်ရှောက်ရန်ကိစ္စ အဝဝ တို့၌ မမေ့မလျော့အောင် အာဏာထား မှာကြား၍ သွားပါမည်” ဟု အားပေးစကား ပြောကြားပြီးလျှင် ပြောကြားသည့် အတိုင်း စီမံ၍ တိုင်းစွန်ပြည်နားသို့ သွားရောက်ကာ သူပုန်ရန်လွှေးတို့ကို ဝေးရာသို့ ပြေးစေပြီးနောက် တိုက်နယ်အလုံးကို ဝပြောစည်ပင်အောင် ပြုလုပ်စီမံပြီးမှ ရွှေမြို့တော်သို့ တဖန် ပြန်လာ၍ မြို့ပြင်ပဝယ် သစ်ခက်တနန်း (= ယာယီနန်း) တည်ဆောက်ကာ ခေတ္တစံနေတော်မူလေ၏။

ဘုရားအလောင်းတော် မဟာပဒုမအိမ်ရှေ့မင်းသည် ခမည်းတော် မင်းတရား ပြန်လာသောအကြောင်းကို သိ၍ မြို့အလုံးကို တန်းဆာဆင်စေပြီးလျှင် ရွှေနန်းတော်ကို ရှင်းလင်းသုတ်သင် ပြင်ဆင်စေပြီးနောက် တယောက်အထီးတည်း မိဖုရားခေါင်ကြီး၏ အထံသို့ သွားရောက်တော်မူလေ၏။ မိဖုရားခေါင်ကြီးသည် အလောင်းတော်မဟာပဒုမမင်းသား၏ ရုပ်ရည်အဆင်းတင့်တယ်ခြင်းကို မြင်၍ တိမ်းညွတ်သောစိတ်ရှိလေသည်။ ဘုရားအလောင်းသည် မိဖုရားခေါင်ကြီးကို ရှိခိုးပြီးလျှင် “အိုမယ်တော်... အဘယ်

အမှုကို သားတော်တို့ ပြုရပါမည်နည်း”ဟု မေးမြန်းပြောဆိုလေ၏။ ထိုအခါ မိဖုရားကြီးသည် အလောင်းတော်အိမ်ရှေ့မင်းကို “ငါ့ကိုမယ်တော်ဟု မခေါ်လင့်”ဟု ပြောဆိုကာ နေရာမှထတည့်၍ အလောင်းတော်၏လက်ကို ဆွဲပြီးလျှင် “အိပ်ရာပေါ်သို့ တက်လော့”ဟု အမိန့်ပေးစကား ပြောကြားလေ၏။ အလောင်းတော် အိမ်ရှေ့မင်းက “အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်း”ဟု မေးလတ်သော် မိဖုရားခေါင်ကြီးက “မင်းကြီးမလာမီ ငါတို့ နှစ်ဦး ကိလေသာ အပျော်အမြူးဖြင့် ပျော်မြူးကြကုန်အံ့”ဟု (ကြိုက်မရှက်စကား) ပြောကြားလေတော့၏။

ထိုအခါ အလောင်းတော် မဟာဗုဒ္ဓမအိမ်ရှေ့မင်းသားသည် တရားစောင့်သူပီပီ—

“အိုမိခင်မိဖုရားကြီး……သင်ကား (မယ်တော်ဘုရား မရှိသည့်နောက်) ကျွန်ုပ်၏ မယ်တော်လည်း ဟုတ်ပါသည်၊ ကာမပိုင် အရှင်ရှိသူလည်း ဟုတ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်သည် သိမ်းဆည်းစိုးပိုင်သူ ကာမပိုင်အရှင်ရှိသော မာတုဂါမများကို ကိလေသာအလိုလိုက်ကာ ဣန္ဒြေတို့ကိုဖောက်ဖျက်၍ ကြည့်ဘူးသူပင် မဟုတ်ပါ။ ထိုသို့စဉ် ဣန္ဒြေကို စောင့်စည်းထိန်းချုပ်သူ အကျွန်ုပ်သည် အသင်မိဖုရားကြီးနှင့် ဤသို့သဘောရှိသည့် ယုတ်မာညစ်ညမ်းသော အမှုကို အဘယ်မှာလျှင် ပြုချိမ့်မည်နည်း”—

ဟူ၍ ငြင်းပယ်စကား တင်းတင်းကြီး ပြောကြားလေ၏။ ထိုအခါ မိဖုရားကြီးသည် နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ်ပြောဆို၍ အလောင်းတော် အိမ်ရှေ့မင်းသား မိမိအလိုသို့ မလိုက်ပါသောအခါ “သင် ငါ့စကားကို မလိုက်နာဘူးလား”ဟူ၍ အာဏာသံဖြင့်မေးလေသည်။ အလောင်းတော်အိမ်ရှေ့မင်းသားကလည်း “အိမ်း……မလိုက်နာဘူး”ဟူ၍ပင် ရဲရဲတောက် ဖြေကြားလေသည်။ မိဖုရားကြီးက “ထိုသို့တပြီးကား(= ဒါဖြင့်လျှင်) ငါကား မင်းကြီးအား ဂုံးချောစကား ပြောကြား၍ သင့်ဦးခေါင်းကို တောင်းလောင်းပြတ်ကြွေဖြတ်စေမည်”ဟူ၍ မြိမ်းချောက်စကား ပြောကြားလေသော်

ရတနာ] ဒွါဒသနိပါတ် မဟာပဒုမဇာတ်တော် ၅၉၁

အလောင်းတော်အိမ်ရွှေမင်းသားကလည်း “သင်၏အလိုအတိုင်း မင်းကြီးထံ၌ ဂုံးချောမှု ပြုလိုတိုင်း ပြုလော၊ (ငါကား သင့်အလို အကြိုက် မလိုက်သည်သာ)” ဟု ပြောဆိုကာ ထိုမိဖုရားကြီးကို အရှက်ရစေ၍ ဖဲခွါသွားလေ၏။

မိဖုရားကြီးသည် ကြောက်လန့်ပြီးလျှင် “အကယ်၍ များ အိမ်ရွှေမင်းသားက သူ့ ခမည်းတော်ဘုရားအား ထိုအကြောင်းကို အလျင်လက်ဦး လျှောက်ထားပြောကြားလျှင် ငါ့အသက်ကား ရှိတော့မည်မဟုတ်ချေ၊ ငါကပင် အလျင်လက်ဦးအောင် ဂုံးချော စကားပြောကြားမည်” ဟု ကြံစည်၍ အစာကိုမစားတော့ပဲ အဝတ် ညှစ်များကို ဝတ်ဆင်ကာ မိမိကိုယ်ပေါ်နေရာအနံ့အပြား လက် သည်းဖြင့် ခြစ်ရာများကိုပြု၍ “မင်းကြီးက မိဖုရားကြီး အဘယ်မှာ နည်းဟု မေးလျှင် မကျန်းမာဘူးဟူ၍ တင်လျှောက်ကြလော့” ဟု ရံရွှေတော်များအား အချက်အမှတ်ပေးပြီးလျှင် နာကျံပြုကာ (= မကျန်းမာယောင် ဆောင်ကာ) အိပ်ရာ ညောင်စောင်း၌ လျောင်း၍ နေလေ၏။

မင်းကြီးသည် မြို့ကို လက်ျာရစ်လှည့်လည်ပြီး ရွှေနန်းတော်သို့ တက်ရောက်၍ မိဖုရားကြီးကို မမြင်လတ်သော် “မိဖုရားကြီး အဘယ်မှာနည်း” ဟူ၍ ရံရွှေတော်များကို မေး၍ ရံရွှေတော် များက “မကျန်းမာပါဘုရား” ဟု ပြန်ကြားလျှောက်ထားချက် စကားကို ကြားရသောအခါ မိဖုရားကြီးနေထိုင်ရာ ကြက်သရေ တိုက်ခန်းသို့ ဝင်ရောက်၍ “အဘယ်မိဖုရားကြီး... သင့်အား အဘယ်သို့သော မကျန်းမာမှုဖြစ်သနည်း” ဟု မေးလေလျှင် မိဖုရား ကြီးသည် မင်းကြီးမေးသောစကားကို မကြားကျံပြု၍ (= မကြား ယောင် ဟန်ဆောင်၍) နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် ထပ်၍ မေးလတ် သောအခါကျမှ “အရှင်မင်းကြီး... အဘယ့်ကြောင့် မရမနေ အတင်းအကြပ် ပြောဆိုမေးမြန်းဘိသနည်း၊ (ရှက်လှပါသည်)၊ တိတ်တိတ်နေတော်မူပါ၊ ကာမပိုင်အရှင်သခင် လင်ယောက်ျားရှိ ကြသည့် အခြားမိန်းမများမှာ ကျွန်တော်မကဲ့သို့ မဟုတ်ကြပါ” ဟု စောင်းပါး ရိပ်ခြည်စကား ပြောကြားသဖြင့် မင်းကြီးက “သင့်ကို

အဘယ်သူက နှိပ်စက်အပ်သနည်း၊ ငါ့အား လျင်မြန်စွာ လျှောက်
 ထားလော့၊ သင့်ကိုနှိပ်စက်သည့် ထိုသူ၏ ဦးခေါင်းကို တောင်း
 လောင်းပြတ်ကြွေ ငါကား ဖြတ်ရွှေမည်” ဟု ရာဇမာန် စကား
 ပြောကြားလေလျှင် မိဖုရားကြီးသည် “အရှင်မင်းကြီး... သင်သည်
 အဘယ်သူ့ကို မြို့စောင့်ထား၍ သွားတော်မူသနည်း” ဟု ဂုံးချော
 စကား စ-လေသည်။ မင်းကြီးက “သွားတော်မဟာပဒုမ အိမ်
 ရှေ့မင်းကို မြို့စောင့်ထား၍ ငါ့သွားသည်” ဟု ဆိုလတ်သော်
 မိဖုရားကြီးသည် “အရှင်မင်းကြီး... သင်မင်းကြီးကိုးစား၍ မြို့
 စောင့်ထားခဲ့သည့် ထိုသွားတော် မဟာပဒုမ အိမ် ရှေ့မင်းသည်
 ကျွန်တော်မ၏ အိပ်ရာတိုက်ခန်းသို့ လာရောက်ပြီးလျှင် ကျွန်တော်
 မက ‘ချစ်သား... ဤသို့ မပြုပါလင့်၊ ငါကား သင်ချစ်သား၏ မယ်
 တော်ဖြစ်ပါသည်’ ဟု သာယာနူးညွတ် တောင်းပန်ပြောဆိုအပ်ပါ
 သော်လည်း မရရှိပဲ ‘ငါ့ကိုဖယ်ရှား အပထား၍ အခြားမင်းဟူ၍
 မရှိ၊ ငါသည် သင့်ကို အိမ်၌ထားပြီးလျှင် ကိလေသာ အပျော်
 အမြူးဖြင့် ပျော်မြူးမွေ့လျော်ပေအံ့’ ဟု အနိုင် အထက် ပြောဆို၍
 ကျွန်တော်မကို ဆံပင်တို့၌ ဆွဲကိုင်ပြီးလျှင် ထိုမှဤမှ တွန်းဆွဲကာ
 သူ့စကားကိုမလိုက်နာသည့်နောက်ဆုံး၌ ကျွန်တော်မကို တွန်းလှဲ
 ပြီးလျှင် အလိုရှိတိုင်း ထောင်းထုရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်၍ သွားခဲ့ချေပြီ”
 ဟု ဂုံးချောစကား အစွမ်းကုန်ပြောကြားလေ၏။

**မင်းကြီး အမျက်မာန်ရှု၍ မဟာပဒုမမင်းသားကို
 သတ်ဖို့ရန် အမိန့်ပေးခြင်း**

မင်းကြီးသည် မစူးမစမ်း မဆင်ခြင်ပဲ အဆိပ်ထန်သော မြွေဆိုး
 မြွေဟောက်ပမာ ပြင်းစွာအမျက်ထွက်၍ အာဏာပါးကွက်သား
 တို့ကို ခေါ်စေပြီးလျှင် “အချင်းတို့... သွားကြကုန်၊ ပဒုမမင်းသား
 ကို ဖမ်းဆီးဖို့နှောင်၍ ဆောင်ခဲ့ကြကုန်” ဟု အမိန့်အာဏာထား
 လေ၏။ အာဏာပါးကွက်သားတို့သည် မြို့အလုံးကို လွှမ်းမိုးဖိစီး
 ကြသည့်အလား အိမ်ရှေ့မင်းသား၏ အိမ်တော်သို့ သွားပြီးလျှင်
 အိမ်ရှေ့မင်းသားကို ဖမ်းဆီးရိုက်နှက်၍ လက်ပြန်ကြီးကို တင်း
 ကြပ်စွာ ဖွဲ့ချည်ပြီးနောက် ကုလားဇလပ်ပန်းနီကိုးကို လည်ပင်း၌

စွပ်ကြံ၍ အသတ်ခံရမည့်သူတယောက်အနေ ပြုလုပ်ကြကာ ဆွဲဆောင်လာကြလေ၏။

အလောင်းတော် အိမ်ရှေ့မင်းသည် “ဤအမှုကား မိဖုရား၏ အမှုဖြစ်သည်”ဟု ကောင်းစွာ ရိပ်မိသိရှိတော်မူ၍ “အို အာဏာပါးကွက်သား အချင်းယောက်ျားတို့...ငါသည် မင်းကြီး၏အပေါ်မှာ တစုံတခု အပြစ်ရှိသောအမှုကို ပြုလုပ်သူမဟုတ်ပါ။ ငါကား အပြစ်ကင်းသော သူတယောက်သာ ဖြစ်ပါ၏”ဟု ပြောဆိုမြည်တမ်းကာလိုက်ပါလာလေ၏။ တမ္ဗိလုံး ချောက်ချားပြီးလျှင် “မင်းကြီးသည် မိန်းမ၏စကားကို နာယူမှတ်မှားကာ မဟာပဒုမအိမ်ရှေ့မင်းသားကို သတ်စေတော့မည်တဲ့”ဟု အချင်းချင်းပြောကြားစည်းဝေးကြကာ မြို့သူမြို့သားတို့သည် အလောင်းတော် အိမ်ရှေ့မင်း၏ ခြေတော်ရင်း၌ ဝပ်စင်းကြ၍ “အိုအရှင် အိမ်ရှေ့မင်း... ဤရာဇဝတ် အပြစ်ဒဏ်ကား အရှင်အိမ်ရှေ့မင်းနှင့် အလျှင်းပင် မတော်မလျော် မလျောက်ပတ်ပါဘုရား”ဟု ပြောဆိုကြကာ ကျယ်စွာသောအသံဖြင့် ငိုကြွေးကြလေကုန်၏။

ထို့နောက် မင်းချင်း ယောက်ျား အာဏာ ပါးကွက်သားတို့သည် အိမ်ရှေ့မင်းသားကို မင်းကြီးထံ ခေါ်ဆောင်၍ မင်းကြီးအား ပြသကြလေကုန်၏။ မင်းကြီးသည် မြင်လျှင် မြင်ခြင်း စိတ်ကို မထိန်းချုပ်နိုင်တော့ပဲ “ဤပဒုမမင်းသားကား မင်းမဟုတ်ပဲလျက် မင်းပုံမင်းဟန် စံပယ်မှုကို ပြုသူဖြစ်လေသည်။ ငါ၏ သားတော် ဖြစ်ပါလျက် မယ်တော်မိဖုရားကြီးအား ပြစ်မှားသူ ဖြစ်လေသည်။ သွားကြကုန်၊ ချင်း(=ပဒုမမင်းသား)ကို စောရပပါတ(=ခိုးသူများကို ပစ်ချရာ) ချောက်၌ ဦးစိုက်ချွမ်းပြန် ပစ်ချကြကာ အသက်ကုန်ဆုံး ပျက်ပြုန်းခြင်းသို့ ရောက်စေကြကုန်”ဟူ၍ တချက်လွှတ်အာဏာစကား မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။ အလောင်းတော် အိမ်ရှေ့မင်းသားက “ခမည်းတော်ဘုရား... သားတော်မှာ ဤအပြစ်မျိုး တစိုးတစိ မရှိကေန် မှန်ပါသည်။ မိန်းမ၏ စကားကို နာယူမှတ်မှား၍ အကျွန်ုပ်(=သားတော်)ကို မဖျက်ဆီး မသတ်ဖြတ်တော်မူပါလင့်”ဟု ခမည်းတော် မင်းကြီးကို တောင်းပန်

စကား ပြောကြားပါသော်လည်း မင်းကြီးသည် သားတော် အိမ်ရှေ့မင်း၏ စကားကို လုံးဝ နာယူတော်မမူတော့ချေ။

ထိုနောက် တသောင်းခြောက်ထောင်သော နန်းတွင်းသူတို့ သည်“ချစ်သား မဟာပဒုမ...မိမိအား မလျော်ကန် ဤ ရာဇဝတ် အပြစ်ဒဏ်ကို ခံရလေခြင်း...”ဟု သည်းစွာ ဟစ်အော် ဝိုင်းကြွေး မြည်တမ်းကြလေကုန်၏။ ခပ်သိမ်းသော မင်းညီမင်းသား မှူးမတ် များနှင့် ပုဏ္ဏားသူဌေး အစရှိသောသူတို့သည် “အရှင်မင်းကြီး... မဟာပဒုမမင်းသားသည် ကောင်းသော ကိုယ်ကျင့်တရားရှိသူ ဖြစ်ပါသည်။ ရာဇဝင်အနွယ်အဆက် မပျက်အောင် စောင့်ရှောက် လျက် ထီးမွေနန်းရံ ခံစံမည့်သူ ဖြစ်ပါသည်။ ထီးညွန့် နန်းလျှာ ထိုမဟာပဒုမ မင်းသားကို မိန်းမ၏ စကား ယုံစားတော်မူ၍ မစဉ်းစားမဆင်ခြင်ပဲ မဖျက်ဆီး မသတ်ဖြတ်သင့်ပဲ၊ မင်းဟူသည် မှာ စူးစူး စမ်းစမ်း ဆင်ဆင် ခြင်ခြင် ပြုလုပ်သူဖြစ်ရပါမည်” ဟု ကြောင်းကျိုးဖော်ပြ လျှောက်ထားကြကာ ဤ ဆိုလတ္တံ့သော ၇-၈၊ ထာတို့ကို ရွတ်ဆိုတင်လျှောက်ကြလေကုန်၏—

(၁) နာဒဋ္ဌာ ပရတော ဒေါသံ၊
အဏုံထူလာနိ သဗ္ဗသော။
ဣဿရော ပဏယေ ဒဏ္ဍံ၊
သာမံ အပ္ပဒ္ဓိဝေက္ခိယ။

(မဟာရာဇ = မြတ်သောမင်းကြီး...)။ ဣဿရော = တိုင်းပြည် စိုးအုပ် မင်းပြုလုပ်သောသူသည်။ ပရတော = သူတပါး၏။ ဒေါသံ = အပြစ်ကို။ အဒဋ္ဌာ = ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ကျ မတွေ့မြင်ရပဲ။ သဗ္ဗသော—သဗ္ဗာနိ = ခပ်သိမ်း ဥသံ အလုံးစုံကုန်သော။ အဏုံထူလာနိ = ငယ်ငယ် ကြီးကြီး အပြစ်အသီးသီးတို့ကို။ သာမံ အပ္ပဒ္ဓိဝေက္ခိယ = ကိုယ်တိုင် မထောက်လှမ်း မစူးစမ်းပဲ။ ဒဏ္ဍံ = လက်ဖြတ် ခြေဖြတ် အသေသတ်သည့် မင်းပြစ်ဒဏ်ကို။ န ပဏယေ = အမျက်မာန်ပွါး အာဏာမထားရာ။

ရတနာ] ဒွါဒသနိပါတ် မဟာပဒုမဇာတ်တော် ၅၉၅

(မဟာသမ္မတမင်းလက်ထက်၌ ငွေတရာမှအထက် ငွေဒဏ်တပ်သော ဟူ၍ မရှိခဲ့ချေ။ ကြိမ်ဒဏ် ကဲ့ရဲ့ဒဏ် ပြည်နှင့်ဒဏ်မှ အထက် လက်ဖြတ် ခြေဖြတ် အသက်ကိုသတ်ခြင်းဒဏ်ဟူ၍ လုံးဝမရှိခဲ့ချေ။ နောက်အခါ ကြမ်းကြုတ်ရက်စက်သည့် မင်းများ၏လက်ထက်မှသာလျှင် ထိုအပြစ် ဒဏ်များ ဖြစ်ပေါ်လာလေသည်။ ထိုအပြစ်ဒဏ်များကို ရည်စူး၍ အမတ်များသည် ထိုကဲ့သို့ လျှောက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။)

(၂) ယော စ အပ္ပဋ္ဌိဝေက္ခိတွာ၊
ဒဏ္ဍံ ကုဗ္ဗတိ ခတ္တိယော။
သကဏ္ဍကံ သော ဂိလတိ၊
ဇစ္စန္ဓောဝ သမက္ခိကံ။

ယော စ ခတ္တိယော = အကြင် ရေမြွေသခင် ပြည့်ရှင် မင်းသည်။ အပ္ပဋ္ဌိဝေက္ခိတွာ = မထောက်မလှမ်း မစူးစမ်း မူ၍။ ဒဏ္ဍံ = လက်ဖြတ် ခြေဖြတ် အသေသတ်သည့်ဒဏ် မျိုးကို။ ကုဗ္ဗတိ = မစဉ်းမစား ပြုမိငြားအံ့။ သော ခတ္တိ-ယော = ထိုရေမြွေသခင် ပြည့်ရှင်မင်းသည်။ “ဇစ္စန္ဓော = ဝမ်းတွင်းကန်းသည်။ သမက္ခိကံ = ယင်နှင့်ရောလျှင်း စက် ဆုပ်ဖွယ်သော အစာထမင်းကို။ ဂိလတိ ဣဝ = စားမျို မိသကဲ့သို့”။ သကဏ္ဍကံ = ဒုက္ခဖြစ်ကြောင်း မကောင်း ဒုစရိုက် အမှုမိုက်တည်းဟူသော ဆူးနှင့်ရောလျှင်း အစာ ထမင်းကို။ ဂိလတိ—ဂိလတိ နာမ = ပြုမှား ပြောမှား ကြံစည်မှား၍ စားမျိုမိသည် စင်စစ်မည်၏။

(၃) အဒဏ္ဍိယံ ဒဏ္ဍယတိ၊
ဒဏ္ဍိယဉ္စ အဒဏ္ဍိယံ။
အန္ဓောဝ ဝိသမံ မဂ္ဂံ၊
န ဇာနာတိ သမာသမံ။

ယော = အကြင် ရေမြွေသခင် ပြည့်ရှင်မင်းသည်။ အဒဏ္ဍိယံ = ဒဏ်မထားသင့်သူကို။ ဒဏ္ဍယတိ = လွှဲချော် ချွတ်မှား ဒဏ်ထားမိ၏။ ဒဏ္ဍိယဉ္စ = ဒဏ်ထားသင့်သူ

ကိုကား။ အဒဏ္ဍိယံ—(ကရောတိ) = ဒဏ်မထားလျှင်း
 “ငါကား မင်း”ဟု စိတ်တွင်းမာန်လိုက် ကိုယ့်အကြိုက်ကို
 သာ ပြုလုပ်၏။ သော = ထိုရေမြေသခင် ပြည့်ရှင်မင်းသည်။
 “ဝိသမံ မဂ္ဂံ = မညီမညွတ် ခရုတ်ခရော် ကြမ်းထော်သော
 လမ်းကို။ ပဋိပန္နော = အသွားလွဲ၍ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်ရှိ
 ရသော။ အန္ဓောဝ = ဝမ်းတွင်းကန်းကဲ့သို့”။ သမာသမံ =
 သုစရိုက်ဆယ်ခင်း ညီညွတ်သောလမ်းနှင့် ဒုစရိုက်ဆယ်
 ခင်း မညီညွတ်သောလမ်းကို။ န ဇာနာတိ = စိတ်ဖြာ
 ဝေခွဲ မသိနဲကြောင့် လမ်းလွဲလိုက်ကာ ပါယ်လေးရွာ၌
 ကြီးစွာဒုက္ခ ရောက်ရှိရလေ၏။

(၄) ယော စ ဧတာနိ ဌာနာနိ၊
 အဏုံထူလာနိ သဗ္ဗသော။
 သုဒိဋ္ဌမနုသာသေယျ၊
 သ ဝေ ဝေါဟရိတုမရဟတိ။

ယော စ = အကြင်ရေမြေသခင် ပြည့်ရှင်မင်းသည်
 ကား။ ဧတာနိ ဌာနာနိ = ဒဏ်မထားသင့်၊ ဒဏ်ထား
 သင့်သည့် အခွင့်များစွာ ထိုအကြောင်းအရာတို့ကို၎င်း။
 (ဒဏ္ဍိယေသုပိ = ဒဏ်ထား သင့်သည့် အခွင့် များစွာ
 အကြောင်းအရာတို့၌လည်း။) သဗ္ဗသော—သဗ္ဗာနိ =
 ခပ်သိမ်းဥသယုံ အလုံးစုံကုန်သော။ အဏုံထူလာနိ =
 ငယ်ငယ်ကြီးကြီး အမှုအသီးသီးတို့ကို၎င်း။ သုဒိဋ္ဌံ =
 ကောင်းစွာဆင်ခြင် ညှဏ်ဖြင့်မြင်သည်ကို။ (ကတွာ =
 ပညာစက္ခု မြော်ထောက်ရှုကာ ပြုလုပ်ပြီးမှ။) အနုသာ-
 သေယျ = အမှားမကပ် တရားဆုံးဖြတ်ငြားအံ့။ သ—
 သော = ပညာထိန်လင်း ထိုသည့်မင်းသည်။ ဝေ = စင်စစ်။
 ဝေါဟရိတံ = တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းပြုလုပ်ခြင်းငှါ။ အရ-
 ဟတိ = ကြောင်းကျိုးလျော်ကန် ထိုက်တန်လှပေ၏။

(၅) နေကန္တမုဒုနာ သက္ကာ၊
 ကေန္တတိဒိဏေန ဝါ။
 အတ္တံ မဟန္တေ ဌပေတံ၊
 တသ္မာ ဥဘယမာစရေ။

(မဟာရာဇ = မြတ်သောမင်းကြီး.....)။ ကေန္တမုဒုနာ ဝါ = သိမ်မွေ့နုလျှင်း တဖက်သတ် ကျင့်ခြင်းဖြင့်၎င်း။ ကေန္တတိဒိဏေန ဝါ = အကြမ်းဖက်လျှင်း တဖက်သတ် ကျင့်ခြင်းဖြင့်၎င်း။ အတ္တံ = မိမိကိုယ်ကို။ မဟန္တေ = ကြီးကျယ်စွာလှ အစိုးရခြင်း တည်းဟူသော ရာထူးဌာနန္တရ၌။ ဌပေတံ = မြဲမြံခိုင်ကျည် တည်စိမ့်သောငှါ။ န သက္ကာ = မတတ်နိုင်။ တသ္မာ = ထိုကြောင့်။ ဥဘယံ = အနုအကြမ်း ထိုနှစ်ခမ်းကို။ (ရာဇာ = တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းပြုလုပ် သောသူသည်)။ အာစရေ—အာစရေယျ = နုတန်လျှင်နု ကြမ်းတန်လျှင်ကြမ်း ဉာဏ် ရည်စွမ်းဖြင့် ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ ကျင့်ကြံပြုလုပ်ရာ၏။

(၆) ပရိဘူတော မုဒုဟောတိ၊
 အတိတိက္ခော စ ဝေရဝါ။
 ဧတဉ္စ ဥဘယံ ဥတွာ၊
 အနုမဇ္ဈံ သမာစရေ။

(မဟာရာဇ = မြတ်သောမင်းကြီး)။ မုဒု = နူးညံ့စိတ်ရင်း(တဖက်သတ် တသမတ်တည်း) သိမ်မွေ့နေသော မင်းကို။ ပရိဘူတော = တိုင်းနေပြည်နေ လူမိုလ်ခြေတို့ မထေမဲ့နိုး လွှမ်းမိုးဖိစီးအပ်သည်။ ဟောတိ = ဖြစ်၏။ အတိတိက္ခော စ = မျက်မာန်ကြမ်းခက် ထက်လွန်းသော မင်းသည်ကား။ ဝေရဝါ = တတိုင်း ပြည်လုံး ရှံ့မုန်းစိတ်ထား ရန်ပေါများသည်။ ဟောတိ = ဖြစ်၏။ ဧတဉ္စ ဥဘယံ = နုလွန်းလျှင် မထေလေးစား၊ ကြမ်းလွန်းလျှင် ရန်ပေါများသည့် နှစ်ပါးသော ထို အချက်ကို။ ဥတွာ = ခွဲခြမ်းစိတ်တွင် သိမြင်၍။ အနုမဇ္ဈံ = ကြမ်းနုနှစ်သွယ်တို့၏

အလယ်ဖြစ်သောအကျင့်ကို။ (ဝါ) မနုမကြမ်း အလယ်
လမ်းကို။ သမာစရေ — သမာစရေယျ = ကျင့်ကြံပြုလုပ်
ရာ၏။

(၇) ဗဟုဗ္ဗိ ရတ္ထော ဘာသေယျ၊
ဒုဋ္ဌောပိ ဗဟု ဘာသတိ။
န ဣတ္ထိကာရဏာ ရာဇ၊
ပုတ္တံ ဃာတေတုမရဟတိ။

ရာဇ = သမ္ပုတိနတ် အိုမင်းမြတ်...။ ရတ္ထောပိ = ပြင်း
စွာတပ်မက်လောဘနှိပ်စက်သောသူသည်လည်း။ ဗဟု =
ထွေရာလေးပါး များစွာသောစကားကို။ ဘာသေယျ =
လောဘ တိုက်တွန်း သဖြင့် မြွက်ညွှန်းပြောဆို ရာ ၏။
ဒုဋ္ဌောပိ = ဒေါသအမျက် ခြောင်းခြောင်း ထွက်သောသူ
သည်လည်း။ ဗဟု = ထွေရာလေးပါး များစွာသော စကား
ကို။ ဘာသတိ = ဒေါသတိုက်တွန်းသဖြင့် မြွက်ညွှန်းပြောဆို
တတ်ပေ၏။ (တသ္မာ = ထိုသို့ လောဘဒေါသ နှိပ်စက်
ကလျှင် ဓမ္မတံတွာ လူတကာတို့ ထွေရာလေးပါး စကား
များတတ်သောကြောင့်)။ ဣတ္ထိကာရဏာ = လောဘ
ဒေါသ ပြွမ်းပြွမ်းထ၍ ဝက်ဝတ်ဉာဏ် အကျင့်တန်သည့်
ဖောက်ပြန်ထွေပြား မိဖုရားဟူသော အကြောင်းကြောင့်။
ပုတ္တံ = ထီးညွန့်နန်းလျှာ မဟာပဒုမ နာမတွင်ငြား အိမ်
ရွှေမင်းသားကို။ ဃာတေတုံ = မဆင်မခြင် အသက်ဆုံး
စီရင်ခြင်းငှါ။ န အရဟတိ = အမှုမလျော်ကန် မထိုက်တန်
ပါဘုရား။

ဤသို့ ကြောင်းကျိုးဖော်ပြ အထူးထူး ပြောဆိုကြသော်လည်း
အမတ်များသည် မိမိတို့၏ စကားကို မင်းကြီးအား နာယူ
စေခြင်းငှါ မတတ်နိုင်ပဲ ရှိကြကုန်၏။ ဘုရား အလောင်းတော်
မဟာပဒုမ အိမ်ရွှေမင်းသားသည်လည်း အထူးထူး အထွေထွေ
တောင်းပန် စကား ပြောကြားပါသော်လည်း ခမည်းတော်
မင်းကြီးအား မိမိစကားကို နာယူစေခြင်းငှါ မတတ်နိုင်ပဲ

ရတနာ] ဒွါဒသနိပါတ် မဟာပဒုမဇာတ်တော် ၅၉၉

ရှိလေ၏။ မသိမိုက်ကန်း အန္တမာလဖြစ်သော မင်းသည်ကား “သွားကြကုန်၊ ချင်း(=ပဒုမမင်းသား)ကို စောရပပါတချောက်၌ ယခုပင် ပစ်ချကြကုန်”ဟု အတင်းအကြပ် အာဏာတားလို ရကား—

- (ဂ) သဗ္ဗောဝ လောကော ဧကတော၊
- ဣတ္ထိ စ အယမေကိကာ။
- တေနာဟံ ပဋိပဋ္ဌိသံ၊
- ဂစ္ဆထ ပက္ခိပထေဝ တံ။

သဗ္ဗောဝ လောကော = တိုင်းသားပြည်သူ ဗိုလ်လူ အားလုံးသည်ပင်။ ဧကတော— (ဌိတော) = အိမ်ရှေ့ အကြိုက် မျက်နှာကြီးလိုက်ကာ တဖက်သတ်ရပ်တည်လာ ချေ၏။ အယံ စ ဣတ္ထိ = အဂ္ဂမဟေသီ ဤမိဖုရားသည် ကား။ ဧကိကာ = မျက်နှာငယ်ကာ တယောက်ထီးဖြစ် ရရှာ၏။ တေန = ထိုသို့ ဗိုလ်လူခပင်း မျက်နှာလိုက်ကြ မြင်းကြောင့်။ အဟံ = ပြည်ကြီးဥက္ကဋ္ဌ ငါသမ္မတိနတ် သည်။ ပဋိပဋ္ဌိသံ = မိဖုရား၏စကားကိုသာ လိုက်နာကျင့် သုံးပေတော့အံ့။ ဂစ္ဆထ = သွားကြကုန်။ တံ = ထိုသစ္စာ ဖောက်ပြား ပဒုမမင်းသားကို။ ပက္ခိပထေဝ = စောရ ပပါတချောက်ကမ်းပါးသို့ လျင်လျားခဏ ယခုပင်ပစ်ချ ကြကုန်လော့။—

ဟူသော ဤရှစ်ခုမြောက် အမိန့်ပေးဂါထာကို ရွတ်ဆိုလေ၏။

ဤသို့ ပြည့်ရှင်မင်းကြီးက တချက်လွှတ် အာဏာထုတ်ဆင့် သောအခါ မင်းမိန်းမပေါင်း တသောင်းခြောက်ထောင်တို့အနက် တဦးတယောက်မျှ ပကတိအနေဖြင့် မတည်နိုင်ကြကုန်၊ သည်း ထန်စွာ ငိုကြွေးကြကုန်၏။ မြို့နေသူ လူအားလုံးတို့သည် လက်ရုံး လက်မောင်းကိုမြှောက်ချီကြကာ အထူးထူးအထွေထွေ မြည်တမ်း ကြ၍ ဆံပင်တို့ကို ဖရိုဖရဲ ကြဲဖြန့်ကြလျက် ငိုကြွေးလိုက်ပါကြလေ ကုန်၏။ မင်းမိုက်သည် “ဤလူများကား ဤမင်းသားကို ချောက်

ကမ်းပါး၌ ပစ်ချခြင်းအမှုကို တားမြစ်ကောင်း တားမြစ်ကြလိမ့်မည်”ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ကာ ကိုယ်တိုင်ပင် အခြံအရံများနှင့် တကွ ထွက်ချီ၍ လူများအပေါင်း ငိုကြွေးကြစဉ်ပင် အလောင်းတော် အိမ်ရှေ့မင်းသားကို ဦးခေါင်းကိုအောက် ခြေထောက်ကိုအထက် (ဦးစိုက်ဂျမ်းပြန်) ပြုလုပ်ကာ ကိုင်စေပြီးမှ စောရပပါတချောက်ကမ်းပါး၌ ရက်စက်စွာ ပစ်ချစေလေ၏။

အလောင်းတော်၏ မေတ္တာတန်ခိုး

ထိုအခါ အလောင်းတော်၏ မေတ္တာတန်ခိုးကြောင့် တောင်စောင့်နတ်သည် ကိုယ်ထင်ပြုကာ “မဟာပဒုမ... သင် မကြောက်လင့်”ဟု အလောင်းတော်ကို အားပေးစကားပြောကြားသက်သာစေပြီးလျှင် လက်နှစ်ဖက်တို့ဖြင့် ပွေ့ပိုက်ကာ ရင်၌အပ်၍ နတ်၏အတွေ့ကို အလောင်းတော်တကိုယ်လုံး နှံ့စေပြီးနောက် တောင်အောက်သို့သက်၍ တောင်ခြေ၌နေသော နဂါးမင်း၏ ပါးယျဉ်းထက်၌ အလောင်းတော်ကို ထားလေ၏။

နဂါးမင်းသည် ဘုရားအလောင်းတော် မဟာပဒုမမင်းသားကို နဂါးပြည်သို့ယူဆောင်၍ မိမိ၏စည်းစိမ်တဝက်ကို အလောင်းတော် မင်းသားအား ခွဲဝေပေးလေ၏။ ဘုရားအလောင်းတော်သည် နဂါးပြည်၌ တနှစ်ပတ်လုံး ချမ်းသာစွာနေပြီးသော် နဂါးမင်းကို “လူ့ရပ်ခရီးသို့ သွားတော့အံ့” ဟု ခွင့်ပန်စကားပြောကြား၍ နဂါးမင်းက “အဘယ်အရပ်သို့ သွားလိုသနည်း”ဟု မေးသဖြင့် အလောင်းတော်သူမြတ်သည် “ဟိမဝန္တာသို့ သွား၍ ရဟန်းပြုပေအံ့” ဟူ၍ မိန့်ဆိုတော်မူလေ၏။ နဂါးမင်းသည် “ကောင်းပြီ”ဟု ဝန်ခံကာ ဘုရားအလောင်းတော်ကို ယူဆောင်ခဲ့၍ လူ့ရပ်လူ့ရွာ ဟိမဝန္တာ၌ ထားပြီးလျှင် ဘုရားအလောင်းတော်အား ရသေ့ ရဟန်း ပရိက္ခရာအသုံးအဆောင်များကို ပေးခဲ့ပြီး မိမိ၏နေရာ နဂါးပြည်သို့ ပြန်သွားလေ၏။ ဘုရားအလောင်းမဟာပဒုမ မင်းသားသည်လည်း ဟိမဝန္တာတောသို့ ဝင်ပြီးလျှင် ရသေ့ ရဟန်း ပြုလုပ်ပြီးနောက် ဈာန်အဘိညာဏ်တရားများကို

ရတနာ] ဒွါဒသနိပါတ် မဟာပဒုမဇာတ်တော် ၆၀၁

ဖြစ်ပွားစေပြီးလျှင် တောသစ်မြစ် သစ်သီး အစာအာဟာရတို့ဖြင့် မျှတတော်မူကာ ဟိမဝန္တာ၌ ချမ်းသာစွာ နေထိုင်တော်မူလေ၏။

ထိုနောက် တနေ့သ၌ ဗာရာဏသီပြည်သား မူဆိုးတယောက် သည် ဘုရားအလောင်းတော်၏ နေရာဌာနသို့ ရောက်ရှိပြီးကာ ဘုရားအလောင်းတော်ကို မှတ်မိ၍ “အို မင်းမြတ်…… အရှင်သည် မဟာပဒုမ မင်းသား မဟုတ်လော” ဟု မေး၍ “အိမ်း…… ဟုတ် သည် အချင်း” ဟု ဖြေဆိုလတ်သော် မူဆိုးသည် ဘုရားအလောင်း တော် မဟာပဒုမ ရသေ့သူမြတ်ကို ရှိခိုး၍ နှစ်ရက်သုံးရက်ခန့် ထိုအရပ်၌ နေပြီးနောက် ဗာရာဏသီပြည်သို့ ပြန်လာ၍ မင်းကြီး အား “အို အရှင်မင်းမြတ်…… အရှင်မင်းမြတ်၏သားတော် မဟာ- ပဒုမ မင်းသားသည် ဟိမဝန္တာအရပ်၌ ရသေ့ ရဟန်း ပြုလုပ်၍ သင်္ခမ်းကျောင်း၌ နေ ထိုင်လျက် ရှိပါသည်၊ အကျွန်ုပ် သည် ထိုမဟာပဒုမ မင်းသား၏ အထံ၌ နှစ်ရက်သုံးရက်ခန့် နေပြီးမှ ယခု ပြန်လာခဲ့ပါသည်” ဟူ၍ လျှောက်ထားလေ၏။ မင်းကြီးက “သင်ကိုယ်တိုင် မြင်အပ်ခဲ့သလော” ဟု မေး၍ “အိမ်း…… မြင်အပ်ခဲ့ ပါသည် အရှင်မင်းကြီး……” ဟူ၍ ပြန်ကြားလျှောက်ထားလေ၏။

မင်းကြီးသည် များစွာသော စစ်သည်ဗိုလ်ပါ ရဲမက်အပေါင်း ခြံရံလျက် ထိုအရပ်သို့ သွားရောက်၍ တောစွန့်၌ သစ်ခက် (ယာယီ) တဲနန်း ဆောက်လုပ်ကာ တပ်စခန်းချပြီးလျှင် အမတ် အပေါင်း ခြံရံလျက် သင်္ခမ်းကျောင်းသို့ သွားလေလျှင် သင်္ခမ်း ကျောင်းတံခါးဝ၌ ရှေ့စင်ရုပ်တုအတူ ထိုင်နေတော်မူသော ဘုရား အလောင်းတော် ကို ပက်ပင်းပါ တွေ့မြင်၍ ရှိခိုးပြီးလျှင် သင့်လျောက်ပတ်ရာ နေရာ၌ ထိုင်နေလေ၏။ အမတ်တို့သည်လည်း အစေ့အစပ်စကား ပြောကြားပြီးလျှင် ထိုင်နေကြကုန်၏။ ဘုရား အလောင်းတော်သည်လည်း မင်းကြီးကို (မိမိ၌ရှိသော သစ်သီး စမ်းရေတို့ဖြင့်) ဖိတ်မန်ပန်ကြားမှု ပြုပြီးလျှင် အစေ့အစပ်စကား ပြောကြားတော်မူလေ၏။

ထို နောင် မှ မင်း ကြီး သည် ဘု ရား အ လောင်း တော် ကို “ချစ်သား…… ငါသည် သင့်ကို အလွန်နက်လှသော စောရပပါတ

ချောက်၌ ဦးစိုက်၍ ပြန် ပစ်ချစေအပ်ပါလျက် သင်ချစ်သားသည် ဘယ်ပုံဘယ်နည်းဖြင့် အသက်ရှင်လျက် ရှိနေပါသနည်း” ဟု မေးမြန်းလိုရကား—

(၉) အနေကတာလေ နရကော၊
ဂန္တိရေ စ သုဒုတ္တရေ။
ပါတိတော ဂိရိဒုဂ္ဂသ္မိံ၊
ကေန တံ တတ္ထ နာမရိ။

တာတ = ချစ်သား...။ အနေကတာလေ = ထန်း အဆက်များစွာ ပမာဏရှိသော။ ဂန္တိရေ စ = ကြောက် မက်ဖွယ်ရာ နက်လည်း နက်စွာထသော။ သုဒုတ္တရေ = ကူးမြောက်ခြင်းငှါ ခဲယဉ်းစွာထသော။ နရကေ ဂိရိဒုဂ္ဂသ္မိံ = စောရပပါတ အမည်ရသား အသွားရခက် လွတ် ထွက်ဖို့ခဲ ချောက်ကမ်းပါးထဲ၌။ ပါတိတော = ဦးစိုက် ၍ ပြန် အပစ်အချခံရပါလျက်။ တံ = သင်ချစ်သားသည်။ ကေန = ဘယ်သို့ဖန်တောင်း ဘယ်အကြောင်းကြောင့်။ တတ္ထ = ထိုကြောက်ဖွယ်လွန်ကဲ နရက်ချောက်ထဲ၌။ နာမရိ = အသက်မသေ ရှင်၍နေရပါသနည်း။—

ဟူသော ၉- ခုမြောက်ဂါထာကို ရွတ်ဆိုလေသည်။ ထိုနောက် သားတော်နှင့် ခမည်းတော်တို့ ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း မြေကြဲ မေးကြလေသည်—

(၁၀) နာဂေါ ဇာတဖဏော တတ္ထ၊
ထာမဝါ ဂိရိသာနုဇော။
ပစ္စဂ္ဂဟိ မံ ဘောဂေဟိ၊
တေနာဟံ တတ္ထ နာမရိ။

တာတ = ခမည်းတော်မြတ် သောင်းလုံးနတ်...။ တတ္ထ = ထိုကြောက်ဖွယ်လွန်ကဲ နရက်ချောက်ထဲ၌။ ထာမဝါ = အားအစွမ်းနှင့် ဒိုင်ကျန်းလောက်လုံ ပြည့်စုံစွာ သော။ ဂိရိသာနုဇော = တောင်ယဉ်တောင်ဝှမ်း၌ မြစ် ထွန်းသန္ဓေ ပေါက်ပွားပေထသော။ နာဂေါ = နဂါးမင်း

ရတနာ] ဒွါဒသနိပါတ် မဟာပဒုမဇာတ်တော် ၆၀၃

သည်။ ဇာတဖဏော = တန်ခိုးဣဒ္ဓိ ကြီးစွာဖန်ဆင်းအပ်
သော ပါးပျဉ်းရှိသည်ဖြစ်လျက်။ မံ = အကျွန်ုပ် (သား
တော်)ကို။ ပစ္စဂ္ဂဟိ = တောင်စောင့် နတ်မင်းလက်မှ
ဆက်၍တဖန် ခံယူခဲ့လေပြီ။ တေန = ထိုသို့ဖန်တောင်း
ထိုအကြောင်းကြောင့်။ အဟံ = အကျွန်ုပ် (သားတော်)
သည်။ တတ္ထ = ထိုကြောက်ဖွယ်လွန်ကဲ နှရက်ချောက်
ထဲ၌။ နာမရိံ = အသက်မသေ ရှင်၍နေပါ၏။

(ဤကား သားတော် ဖြေကြားအပ်သော ဂါထာတည်း)။

ဤသို့ အလောင်းတော်မဟာပဒုမရှင်ရသွေက ဖြေကြားအပ်
သောအခါ ခမည်းတော်မင်းကြီးသည် အလွန်ဝမ်းမြောက် နှစ်
သက်ခြင်းသို့ ရောက်လျက် “ချစ်သား... ငါကား ပညာအန္ဓ
လူ့ဗာလဖြစ်သောကြောင့် မိန်းမ၏စကားကို နာယူမှတ်မှားကာ
ဤကဲ့သို့ ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့် ပြည့်စုံသော သင်ချစ်သားအပေါ်၌
ချွတ်ချော်တိမ်းပါး ပြုမှားခဲ့ပါပြီ။ ခမည်းတော်၏ မတော်ချွတ်မှား
အပြစ်များကို သနားရှေးရှု။ သည်းခံတော်မူပါ”ဟု တော်ဝင်းပန်
ဝန်ချစကား ပြောကြားကာ ဘုရားအလောင်းတော်၏ ခြေတော်
တို့၌ တံ့ဝပ်ဦးခိုက်လတ်သော် ဘုရားအလောင်းတော် မဟာပဒုမ
ရှင်ရသွေက “မြတ်သောမင်းကြီး... ထတော်မူပါ။ သင်၏အပြစ်ကို
ငါသည်းခံပါ၏။ ဤအခါမှ နောက်ကာလ၌မူ နောက်ထပ်တဖန်
ဤကဲ့သို့ မစူးမစမ်း မဆင်မခြင် ပြုလုပ်သူ မဖြစ်ပါလေလင့်” ဟု
ခွင့်ပြုကျေနပ်သည့်စကား ပြောကြားတော်မူလေလျှင် ခမည်း
တော်မင်းကြီးသည် “ချစ်သား... သင်ချစ်သားသည် တိုင်းပြည်သို့
ပြန်တော်မူကာ အဖ၏အရိုက်အရာ မင်းစည်းစိမ်ကို လက်ခံ၍
ထီးဖြူစိုက်ဆောက် မင်းပြုလုပ်မှသာလျှင် ဖခမည်းတော်အပေါ်
သည်းခံတော်မူရာရောက်ပါမည်”ဟု ပြောဆိုလိုရကား—

(၁၁) ဧဟိ တံ ပဋိနေဿာမိ၊
ရာဇပုတ္တ သကံ ဃရံ။
ရဇ္ဇံ ကာရေဟိ ဘဒ္ဒန္တေ၊
ကို အရညေ ကရိဿသိ။

ရာဇပုတ္တ = မဟာနွယ်ဖွားအို (သားတော်) ပဒုမ
မင်းသား...။ ဧဟိ = လာပါလော့။ တံ = သင်ချစ်သား
ကို။ သကံ ဘရံ = မွေးဖရိုက်ရာ ကိုယ့်ဥစ္စာတည့် နိမ္မာ-
နှုန်းလျော် ဗာရာဏရှေနန်းတော်သို့။ ပဋိနေဿာမိ =
ဖြူထီးလှစ်ဖွင့် ဆောင်ပင့်ပေတော့အံ့။ တေ = သင်ချစ်
သား၏။ ဘဒ္ဒံ = ကောင်းခြင်းမင်္ဂလာသည်။ ဟောတု =
ဖြစ်ပါစေသတည်း။ ရဇ္ဇံ = ဗာရာဏသီ ပြည်ပူရိဝယ်
ဘုန်းရည်လျှံသစ် မင်းအဖြစ်ကို။ ကာရေဟိ = ပြုတော်
မူပါလော့။ အရညေ = လူသူမနီး ဤတောကြီး၌။ ကိ^၀
ကရိဿသိ = တိုင်းသားပြည်သူ ဗိုလ်လူမျိုးနွယ် ကောင်း
ကျိုးကြွယ်အောင် အဘယ်အမှု ပြုနိုင်ချိမ့်မည်နည်း။—

ဟူသော ဤဂါထာဖြင့် တိုင်းတော်ပြည်တော်သို့ပြန်၍ မင်းပြုလုပ်
ရန် တောင်းပန်ပင့်ဖိတ်လေသည်။ ထိုအခါ အလောင်းတော်
သူမြတ်က—

(၁၂) ယထာ ဂိလိတွာ ဗဠိသံ၊
ဥဒ္ဓရေယျ သလောဟိတံ။
ဥဒ္ဓရိတွာ သုဒ္ဓိ အဿ၊
ဧဝံ ပဿာမိ အတ္တနံ။

တာတ = ခမည်းတော်မြတ် အို သမ္မုနတ်...။ ပုရိ-
သော = အမှတ်မထား ယောက်ျား တယောက်ယောက်
သည်။ ဗဠိသံ = ငါးမျှားချိတ်ကို။ ဂိလိတွာ = သတိမထား
အမှတ်မဲ့မျှားမိ၍။ သလောဟိတံ = အလျှံနီတွေး သွေး
နှင့်တကွ။ ဥဒ္ဓရေယျ = နှလုံးအညှိ- စသည်သို့မရောက်
ခင် အလျင်အမြန် ထွေးအန်ထုတ်ဆောင်လေရာ၏။ ဥဒ္ဓ-
ရိတွာ = အလျင်အမြန် ထွေးအန် ထုတ်ဆောင်ပြီးလတ်
သော်။ သုဒ္ဓိ = ကိုယ်စိတ် နှစ် ဖြာ ချမ်းသာ ခြင်း ရှိသည်။
အဿ ယထာ = ကေန်စင်စစ် ဖြစ်လေရာ၏သို့။ ဧဝံ =
ဤအတူ။ (အဟံ = မဟာပဒုမ နာမသမုတ် သားတော်
အကျွန်ုပ်သည်)။ အတ္တနံ = မိမိကိုယ်ကို။ ပဿာမိ =

ရတနာ] ဒွါဒသနိပါတ် မဟာပဒုမဇာတ်တော် ၆၀၅

ငါးမျှားချိတ်ကိုမျိုးမှား ထိုယောက်ျားသည် လျင်လျား
မကြာ ထွေးအန်ကာဖြင့် ချမ်းသာမျက်မှောက် ရောက်
သည့်အသွင် ဉာဏ်ဖြင့် မြင်နေပါ၏။—

ဟူ၍ ဖြေကြားတော်မူလေလျှင် တဖန်ထပ်၍ မင်းကြီးသည်—

(၁၃) ကိံ နု တံ ဗဠိသံ မြူသိ၊
ကိံ တံ မြူသိ သလောဟိတံ။
ကိံ နု တံ ဥပ္ပတံ မြူသိ၊
တံ မေ အက္ခာဟိ ပုစ္ဆိတော။

တာတ = ချစ်သား...။ တံ = သင်ချစ်သားသည်။ ကိံ
နု = အဘယ် အရာကို။ ဗဠိသံ = ငါးမျှားချိတ် ဟူ၍။
မြူသိ = ပညာမောက်မို သူ့ထက်ပို၍ ဆိုလိုတော်မူပါ
သနည်း။ ကိံ = အဘယ်အရာကို။ သလောဟိတံ =
အလုံ့နီတွေး သွေးနှင့်တကွဟူ၍။ မြူသိ = ပညာမောက်မို
သူ့ထက်ပို၍ ဆိုလိုတော်မူပါသနည်း။ တံ = သင်ချစ်သား
သည်။ ကိံ နု = အဘယ်အရာကို။ ဥပ္ပတံ = အလျင်
အမြန် ထွေးအန်ထုတ်ဆောင်ခြင်းဟူ၍။ မြူသိ = ပညာ
မောက်မို သူ့ထက်ပို၍ ဆိုလိုတော်မူပါသနည်း။ ပုစ္ဆိ
တော = ပြဿနာနာနလေး သိလိုရေးဖြင့် မေးအပ်ပေ
ငြား သင်ချစ်သားသည်။ တံ = ထိုအကြောင်းကို။ မေ =
ငါ့အား။ အက္ခာဟိ = အဖြေစကား ပြန်ကြားပါ
လော့။—

ဟူ၍ မေးမြန်းတော်မူလေ၏။ ထိုအခါ အလောင်းတော် မဟာ-
ပဒုမရှင်ရသောသည်—

(၁၄) ကာမာဟံ ဗဠိသံ မြူမိ၊
ဟတ္ထိအသံ သလောဟိတံ။
စက္ကာဟံ ဥပ္ပတံ မြူမိ၊
ဧဝံ ဇာနာဟိ ခတ္ထိယ။

ခတ္တိယ = ရေမြေသနင်း အိုခမည်းတော်မင်း...။ အဟံ = မဟာပဒုမ နာမသမုတ် သားတော်အကျွန်ုပ်သည်။ ကာမေ = ငါးပါးအာရုံ ကာမဂုဏ်တို့ကို။ ဗဠိသံ = စူးဝင်သတ်နှိပ် ငါးမျှားချိတ်ဟူ၍။ မြူမိ = ပညာကသိုဏ်း ဉာဏ်ဖြင့်နှိုင်း၍ မှန်တိုင်းနှစ်လို မြှက်ဆိုပါ၏။ ဟတ္ထိ-အသံ = ဆင်မြင်းရထား စရှိပြားသည် များလှဂုဏ်သိရ အထွေထွေသောစည်းစိမ်အစုကို။ သလောဟိတံ = အလှူနီတွေး သွေးနှင့်တကွဟူ၍။ မြူမိ = ပညာကသိုဏ်း ဉာဏ်ဖြင့်နှိုင်း၍ မှန်တိုင်းနှစ်လို အကျွန်ုပ်မြှက်ဆိုပါ၏။ အဟံ = သားတော်အကျွန်ုပ်သည်။ စတ္တံ = အာရုံငါးသင်း စွန့်ပယ်ရခြင်းကို။ ဥပ္ပတံ = အလျင်အမြန် ထွေးအန်ထုတ် ဆောင်ရခြင်းဟူ၍။ မြူမိ = ပညာကသိုဏ်း ဉာဏ်ဖြင့်နှိုင်း၍ မှန်တိုင်းနှစ်လို မြှက်ဆိုပါ၏။ ဝေံ = ဤသို့။ (တွံ = သင်ခမည်းတော်မြတ် သောင်းလုံးနတ်သည်)။ ဇာနာဟိ = နက်နဲဝိတ္တာ အဓိပ္ပာကို စိတ်ဖြာခွဲယူ ပညာဖြင့်သိတော်မူပါလော့။—

ဟူ၍ မင်းကြီး၏အမေးကို ရှင်းလင်းဖြေကြားတော်မူပြီးလျှင် “မြတ်သောမင်းကြီး ... ဤဆိုအပ်ပြီးသောအတိုင်း ငါ့အဖို့ရာ ဗာရာဏသီမင်း အဖြစ်ဖြင့် ပြုဖွယ်ကိစ္စ လုံးဝမရှိ ဖြစ်ချေသည်။ အထူးမှာကြားလိုသည်မှာ သင်ခမည်းတော်မင်းကြီးသည် ရာဇဓိဆယ်ပါး မင်းကျင့်တရားတို့ကို မပျက်ပြားစေပဲ အဂတိလေးပါး ပယ်ရှားပြီးလျှင် တရားသဖြင့် မင်းပြုတော်မူပါလော့” ဟူ၍ ခမည်းတော် မင်းကြီးအား အဆုံးအမ ဩဝါဒကို ပေးတော်မူလေ၏။

မင်းကြီး ပြည်တော်ပြန်၍ ပိဖုရားအား အပြစ်ပေးခြင်း

ခမည်းတော်မင်းကြီးသည် သားတော်ကို အကြိမ်ကြိမ် ရွှေနှန်းတော်သို့ ပင့်ခေါ်ပါသော်လည်း မရရှိပဲ ငိုကြွေးမြည်တမ်းကာ မြို့တော်သို့ ပြန်လေသော် လမ်းခရီးအကြား၌ မှူးမတ်များကို “မှူးမတ်တို့...ငါသည် အဘယ်သူ့ကို အမှီပြု၍ ဤသို့သော ဂုဏ်ကျေးဇူး အထူးရှိသည့် သားတော်နှင့် ကွေကွင်းခြင်းသို့ ရောက်ရ

ရတနာ] ဒွါဒသနိပါတ် မဟာပဒုမဇာတ်တော် ၆၀၇

သနည်း”ဟု မေးမြန်းလေ၏။ မှူးမတ်တို့က “အရှင်မင်းကြီး... အဂ္ဂမဟေသီ မိဖုရားကြီးကို အမှီပြု၍ ဤသို့သော ဂုဏ်ကျေးဇူး အထူးရှိသည့် သားတော်နှင့် ကွေ့ကွင်း ကွဲကွာခြင်းသို့ ရောက်ရ ပါသည်”ဟု တညီတညွတ်တည်း တင်လျှောက်ကြ၍ တိုင်းပြည်သို့ ရောက်သောအခါ မိဖုရားကြီးကို ဦးစိုက်ဂွမ်းပြန် ကိုင်ယူစေကာ စောရပပါတချောက်၌ ပစ်ချစေ၍ မြို့သို့ဝင်ပြီးလျှင် တရားသဖြင့် မင်းပြုတော်မူလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဤတရားဒေသနာကို ထုတ်ဆောင်ဟော ပြတော်မူ၍ “ရဟန်းတို့...ဤသို့လျှင် ဤစိဉ္စမာန်သည် ရှေးအခါ တုန်းကလည်း ငါ့ကို ဆဲရေးပြစ်မှား ဂုံးတိုက်စကား ပြောခဲ့၍ ကြီးစွာပျက်စီးခြင်းသို့ ရောက်ခဲ့ရလေပြီ”ဟု ဟောတော်မူ၍—

(၁၅) စိဉ္စမာဏဝိကာ မာတာ၊
ဒေဝဒတ္တော စ မေ ပိတာ။
အာနန္ဒော ပဏ္ဍိတော နာဂေါ၊
သာရိပုတ္တော စ ဒေဝတာ။
ရာဇပုတ္တော အဟံ အာသိ၊
ဧဝံ ဓာရေထ ဇာတကံ။

ရဟန်းတို့... ယခုအခါ၌ စိဉ္စမာန်သည် ထိုစဉ်အခါ၌ မိထွေး မိဖုရား ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ယခုအခါ ယောက်ဖတော် ဒေဝဒတ်သည် ထိုစဉ်အခါ ခမည်းတော်မင်းကြီး ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ယခုအခါ အာနန္ဒာသည် ထိုစဉ်အခါ ပညာရှိ နဂါးမင်း ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ယခုအခါ သာရိပုတ္တရာသည် ထိုစဉ်အခါ တောင်စောင့်နတ်မင်း ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ယခုအခါ ငါဘုရားသည် ထိုစဉ်အခါ မဟာပဒုမ မင်းသား ဖြစ်ခဲ့ပြီ၊ ဤသို့ ဤ မဟာ- ပဒုမဇာတ်ကို မှတ်ယူကြကုန်လော့—

ဟူသော ဤ နောက်ဆုံးဂါထာဖြင့် ဇာတ်တော်ကို ပေါင်းတော် မူလေ၏။ ။(ဤကား မဟာပဒုမဇာတ်တော်တည်း)။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဖော်ပြရာပါ ဤမဟာပုဒ္ဒမဇာတ် အကြောင်းအရာကို အကျယ်တဝင့် ဖွင့်ပြဟောကြားတော်မူပြီး လျှင် “ရဟန်းတို့... အမှန်စကား ပြောကြားခြင်း တရားတခုကို ပယ်စွန့်၍ မဟုတ်စကား ပြောကြားခြင်း မုသာဝါဒ၌ တည်ကြ လျက် တမလွန်လောက၌ ရရှိခံစားကြရမည့် လူနတ်နိဗ္ဗာန် သုံးတန်သော ချမ်းသာတရားကို ကျော်လွှားစွန့်ပယ်ပြီး ဖြစ်ကြ သည့် မုသာဝါဒသမားတို့၏အဖို့မှာ သူတို့မပြုဝံ့သော မကောင်းမှု ဟူ၍ မရှိတော့ပြီ” ဟု မိန့်ဆိုတော်မူ၍—

ဧကံ ဓမ္မံ အတိတဿ၊
 မုသာဝါဒိဿ ဇန္တုနော။
 ဝိတိဏ္ဏပရလောကဿ၊
 နတ္ထိ ပါပံ အကာရိယံ။

ဘိက္ခုဝေ = ရဟန်း တော် များ အို ချစ် သား တို့...။
 ဧကံ ဓမ္မံ = သစ္စာစကား တခုသောတရားကို။ အတိ-
 တဿ = ကျူးကျော်ဖောက်ဖျက်လျက်။ မုသာဝါဒိဿ =
 မမှန်စကား ပြောကြားလေ့ရှိသော။ (ဝါ = ပြောကြား
 လေ့ရှိသောကြောင့်)။ ဝိတိဏ္ဏပရလောကဿ = တမလွန်
 လောကဟိုဘဝဝယ် သုခသုံးပါး ချမ်းသာများကို ပယ်ရှား
 လွန်မြောက်ပြီးဖြစ်၍နေသော။ ဇန္တုနော = လူ့အပေါ်
 စာ သတ္တဝါ၏ (အဖို့မှာ)။ အကာရိယံ ပါပံ = ချင်းမပြုဝံ့
 သည့် ဒုစရိုက်အမှုသည်။ နတ္ထိ = တစိုးတစိ မရှိတော့ချေ။
 (မုသာဝါဒ ဒုစရိုက်မှုကို ပြုဝံ့သူသည် မည်သည့်ဒုစရိုက်မှု
 မျိုးကိုမဆို ပြုဝံ့တော့သည်သာ ဟု ဆိုလို၏)။—

ဟူသော ဤတရားဂါထာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။

ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ များစွာသော တရားနာ
 ပရိသတ်တို့သည် သောတာပတ္တိဖိုလ် စသည်တို့သို့ ဆိုက်ရောက်
 ကြလေကုန်၏။

(ဤကား စိဉ္စမာဏဝိကာ မိန်းမယုတ် စွပ်စွဲလာသော အကြောင်း
 အရာ အကျယ်စကားရပ်တည်း)။

ရတနာ] အစွပ်စွဲခံရခြင်း၏ ရှေးကံအကြောင်း ၆၀၉

စိဉ္စမာဏဝိကာမိန်းမယုတ်က ဤကဲ့သို့ မဟုတ်မတရား
အစွပ်စွဲခံရခြင်း၏ ရှေးကံအကြောင်း

ဤသို့ စိဉ္စမာဏဝိကာ မိန်းမယုတ်က မဟုတ်မတရား အစွပ်စွဲ
ခံရခြင်း၏ ရှေးကံအကြောင်းကား—

လေးအသင်္ချေကမ္ဘာတသိန်းကာလ၏ ဟိုဘက် (နိယတဗျာ-
ဒိတ်မခံရမီ) တခုသော ဘဝဝယ် ဘုရား အလောင်းတော်သည်
မကောင်းသောပါပမိတ်တို့နှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံမှု ပြုလုပ်ကာ
အယောနိသော မနသိကာရ ပြောများသူတယောက်ဖြစ်ခဲ့၍ ထို
အခါ၌ ပွင့်ထွန်းတော်မူသော “သဗ္ဗဘိဘူ” အမည်တော်ရှိသော
မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝက “နန္ဒ” အမည်ရှိသော ရဟန္တာ
မထေရ်မြတ်ကို မာတုဂါမတဦးနှင့် မဟုတ်မတရား စွပ်စွဲပြော
ဆိုမှု အရိယူပဝါဒအကုသိုလ်ကံကြီးကို ပြုမှားခဲ့လေသည်။

ထိုအကုသိုလ် ကံကြောင့် ငရဲ၌ နှစ်ပေါင်း များစွာ ရှည်ကြာ
ဆင်းရဲကြီးစွာ ခံစားခဲ့ရပြီးနောက် လူ့ဘဝငပါး များစွာတို့၌
လည်း မဟုတ်မတရား အစွပ်အစွဲခံရ၍ ထိုအကုသိုလ်ကံကြီး
ကြောင့်ပင် ဤနောက်ဆုံး ပစ္စိမ ဘုရားဖြစ်သောဘဝ၌လည်း
ပရိသတ် လေးပါးတို့၏ အလယ်၌ ရှက်ဖွယ်လိလိ စိဉ္စမာဏဝိကာ
မိန်းမယုတ်၏ မဟုတ်မတရား ဤကဲ့သို့ အစွပ်အစွဲကို ခံတော်မူရ
လေသည်။

ဤအကြောင်းကို အပဒါန်ပါဠိတော် ပဌမအုပ် (စာမျက်နှာ
၃၄၆+၇)၊ ၃၉-အဝဋ္ဌလောဝဂ်၊ ၁၀-ပုဗ္ဗကမ္မဝိလောတိကဗုဒ္ဓအပ-
ဒါန်၌—

သဗ္ဗဘိဘူဿ ဗုဒ္ဓဿ၊
နန္ဒော နာမာသိ သာဝကော။
တံ အပ္ပက္ခာယ နိရယေ၊
စိရံ သံသရိတံ မယာ။—

အစရှိသည်ဖြင့် မြတ်စွာဘုရားကိုယ်တော်တိုင် ဟောကြားတော် မူခဲ့လေသည်။ ပါဠိနှင့် မြန်မာ အပြည့်အစုံကို ထိုပါဠိတော်နှင့် ဝဋ်ကတ်မြန်မာပြန်မှ ထုတ်ယူမှတ်သားကုန်ရာ၏။

(ဤကား စိဉ္စမာဏဝိကာမိန်းမယုတ်က မဟုတ်မတရား အစွပ်စွဲခံရ ခြင်း၏ရှေးကံအကြောင်းတည်း။)

သုန္ဒရီပရိဗိုဇ်မဖြင့် စွပ်စွဲလာခြင်းအကြောင်း

ရှေး၌ ဆိုအပ်ပြီးသောအတိုင်း သာသနာပြင်ပ ဗာဟိရက အယူရှိကြသော တိတ္ထိတို့သည် မိမိတို့၏ လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရ ခေါင်းပါးမှုကို အကြောင်းပြုကာ မိစ္ဆာ ပယောဂ အလုပ်ကို အားထုတ်သောအားဖြင့် စိဉ္စမာဏဝိကာ မည်သော မိန်းမယုတ် ပရိဗိုဇ်မဖြင့် မဟုတ်မတရား မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို အရှက်တကွ အကျိုးနဲ့အောင်စွပ်စွဲကြသကဲ့သို့ပင် အခါတပါး၌ မြတ်စွာဘုရား ရှင်ကို သာဝတ္ထိပြည်၌ နေတော်မူစဉ်ပင် သုန္ဒရီမည်သော ပရိ- ဗိုဇ်မဖြင့်လည်း အရှက်တကွ အကျိုးနဲ့အောင် စွပ်စွဲကြလေသည်။ ထိုအကြောင်းအဖျက်ကို (ဥဒါန်းပါဠိတော်၊ ၄-မေဃိယဝဂ်၊ ၈- သုန္ဒရီသုတ် ပါဠိ အဋ္ဌကထာတို့၌ လာရှိသည့်အတိုင်း) ဤ၌ ဆက်၍ ဖော်ပြဦးအံ့။

မြတ်စွာဘုရားရှင် သာဝတ္ထိပြည်မှန် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ ကိန်း အောင်းမွေ့လျော် နေတော်မူသောအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်နှင့် တကွ ရဟန်းသံဃာအပေါင်းမှာ လူနတ်တို့က အရိုအသေ ပြုအပ် အလေးအမြတ်ပြုအပ် မြတ်နိုးအပ် ပူဇော်အပ် လေးနာ အပ်လျက် သင်္ကန်း၊ ဆွမ်း၊ကျောင်း၊ဆေး = ပစ္စည်းလေးပါးတို့ကို ရလွယ်တော်မူကြသလောက်ပင်(တဖက်သော ချိန်ခွင်ပေါင်ကဲ့သို့) သာသနာပြင်ပ ဗာဟိရက အယူရှိကြသော တိတ္ထိတို့မှာ ပစ္စည်း လေးပါး ခေါင်းပါးကြလေကုန်သည်။ (မြတ်စွာဘုရားရှင်နှင့် ရဟန်း သံဃာအပေါင်းမှာ ရှေးကောင်းမှု အားကြီးလှသော ကြောင့်၎င်း၊ ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ အကျင့်မှန်သောကြောင့်၎င်း မြစ်ကြီး နှစ်သွယ်မှ စုံပေါင်းစီးဆင်း၍ကျလာသော ရေအယဉ်ကြီးပမာ

ရတနာ] သုန္ဒရီပရိမိုဇ်မဖြင့် စွပ်စွဲလာခြင်းအကြောင်း ၆၁၁

ပစ္စည်းလေးဖြာ လာဘ်လာဘ မနှိုင်းယှဉ်နိုင်လောက်အောင်ပင် ပေါများလှလေသည်။ တိတ္ထိတို့မှာကား ရှေးကောင်းမှုကုသိုလ်ကံ မရှိကြသောကြောင့်၎င်း၊ ပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ အကျင့်မမှန်သောကြောင့် ၎င်း၊ ပစ္စည်းလေးဖြာ လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရတို့ ခေါင်းပါးကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ထိုအချိန်၌ သာဝတ္ထိပြည်ဝယ် သုန္ဒရီ မည်သော ပရိမိုဇ်မသည် ပရိမိုဇ်မတကာတို့ထက် အဆင်း ပြည့်ကြွယ် ရှုချင်ဖွယ် အဆစ် အချိုး ပြေပြစ်သူဖြစ်လျက် အရွယ်အားဖြင့်လည်း လှပတင့်တယ် သည့် အရွယ်မှာပင် တည်ရှိသူ ဖြစ်လေသည်။ ထိုသို့ အလွန် တင့်တယ်သူဖြစ်၍လည်း ထိုပရိမိုဇ်မကို သုန္ဒရီ ဟူ၍ ခေါ်ဆိုကြ လေသည်။ ထိုပရိမိုဇ်မကား အဆင်းလှသလောက် အကျင့် တန်သူ ကိုယ်နှုတ် နှလုံး မစောင့်သုံး မထိန်းချုပ်သူ ဖြစ်လေသည်။

တိတ္ထိတို့သည် မြတ်စွာဘုရားရှင်နှင့် တကွ ရဟန်း သံဃာ အပေါင်း၏ ပစ္စည်းလေးဖြာ လာဘ်လာဘပေါများမှုကို မရှုစိမ့် မနာလိုကြပဲ ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း စည်းဝေးတိုင်ပင်ကြလေ သည်—

ငါတို့သည် ရဟန်းဂေါတမ ဖြစ်ပေါ်လာသည့်အချိန်က စ၍ ပျက်စီးခြင်းမလှ ပျက်စီးကြ၍ လာဘ်လာဘများ တနေ့ထက် တနေ့ ခေါင်းပါးလာကြရုံမျှ မက ငါတို့ကို ရှိသေး၏ဟုပင် တဦးတယောက်ကမျှ အသိအမှတ်မပြု တော့ပေ။ အဘယ်ကို အမှီပြု၍ လူအပေါင်းက ရဟန်း ဂေါတမ၌ အလွန်အမင်း ကြည်ညိုပြီးလျှင် အလွန်ကောင်း မြတ်သော ပူဇော်သက္ကာရမှုကို ပြုလေသနည်း—

ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ပစ္စည်းလေးဖြာ လာဘ်လာဘ ပေါများ မှု၌ အခြေခံမူလ အကြောင်းရင်းကို စဉ်းစားဆင်ခြင် တိုင်ပင် ဆွေးနွေးကြရာ ထိုအစည်းအဝေး၌ တိတ္ထိဆရာတဦးက—

အရှင်တို့...ရဟန်းဂေါတမသည် မဟာသမ္မတအနွယ် အဆက်မှ ဆင်းသက်တော်မူကာ အသမ္ဘိန္န ခတ္ထိယန္တယ်ရိုး

မြတ်သော သာကီဝင်မင်းမျိုး၌ ဖြစ်ပွားလာသူ ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့် လူအပေါင်းက ဤမျှကြီးစွာ ပူဇော်သက္ကာရမှုကို ပြုကြခြင်းဖြစ်သည်—

ဟု မိမိ၏ အယူအဆကို တင်ပြပြောဆိုသောအခါ အခြားတိတ္ထိဆရာတဦးကလည်း—

ရဟန်းဂေါတမ မွေးဖွားစဉ်ကာလ၌ များစွာသော အံ့ဖွယ်သရဲများ ထူးခြားစွာ ဖြစ်ပေါ်ခြင်းကြောင့် လူအပေါင်းက ဤမျှကြီးစွာ ပူဇော်သက္ကာရမှုကို ပြုကြခြင်းဖြစ်သည်—

ဟု မိမိ၏အယူအဆကို တင်ပြပြောဆိုလေသည်။ ထိုအတူပင်—

ဖွားမြင်ပြီးစ ဒေဝိလရှင်ရသေ့ကို ရှိခိုးစေရန် ခမည်းတော် သုဒ္ဓေါဒနမင်းကြီးက လက်နှစ်ဖက်ကို ယှက်ကာ ဒေဝိလရှင်ရသေ့ဖက်သို့ ဆောင်လတ်သည်တွင် အံ့ဩဖွယ်ရာ အလိုလိုပင် ခြေတော်များက ပျံတက်ကာ ဒေဝိလရှင်ရသေ့၏ ဦးခေါင်းဆံကျစ်တို့၌ တည်သောကြောင့် ဟူ၍၎င်း၊

လယ်ထွန်မင်္ဂလာ ပြုသော အခါ သပြေပင်ရိပ်၌ အလောင်းတော်သူမြတ်ကို သိပ်၍ထားရာ အခြားသစ်ပင်များ နေသွားအလိုက် အရိပ်ပြောင်းလည်းသော်လည်း အလောင်းတော် သူမြတ်ကို သိပ်ထားရာ သပြေပင်ရိပ်မှာ မွန်းလွဲသော်လည်း မူလအတိုင်း အရိပ်မပြောင်းပဲ တည်နေသောကြောင့် ဟူ၍၎င်း၊

အလွန်အမင်း အဆင်းလှသောကြောင့် ဟူ၍၎င်း၊

နိမိတ်ကြီးလေးပါးကို တွေ့မြင်ကာ သံဝေဂကြီးစွာ ရလျက် လက်တော်သို့ ရောက်အံ့ဆဲဆဲသော စကြာမင်းစည်းစိမ်ကိုစွန့်၍ ရဟန်းပြုသောကြောင့် လူအပေါင်းက ဤမျှကြီးစွာ ပူဇော်သက္ကာရမှုကို ပြုကြခြင်းဖြစ်သည် ဟူ၍၎င်း—

ရတနာ] သုန္ဒရီပရိမိုဇ်မဖြင့် စွပ်စွဲလာခြင်းအကြောင်း ၆၁၃

ဤသို့လျှင် တိတ္ထိဆရာကြီး အသီးသီးတို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏ သူမတူတန်သော ပါရမီစာဂ စရိယဂုဏ်ကျေးဇူးများကို မသိကြရကား မိမိတို့ ထင်ရာ မြင်ရာ မြတ်စွာဘုရားရှင်အား လူများ အပေါင်းက မြတ်နိုး ပူဇော်ကြခြင်း၏ အကြောင်းများကို (တယောက်တပေါက်) ပြောဆိုကြပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အပေါ်၌ လူအများအကြည်ညိုမဲ့မည့် အကြောင်းအချက်များကို စဉ်းစားရှာကြံကြသောအခါ တစုံတခုသော အကြောင်းအချက်ကိုမျှ မတွေ့ရှိကြရကား “ငါတို့သည် အဘယ်သို့သောအကြောင်းဖြင့် ရဟန်းဂေါတမ၏ ကျေးဇူးမဲ့ (= မကောင်းသတင်း) ကို ဖြစ်စေကြပြီးလျှင် ထိုရဟန်းဂေါတမ၏ လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရကို ဘယ်လိုနည်းဖြင့် ပျက်စီးစေရပါမည်နည်း” ဟူ၍ အကြံယူတိုင်ပင်ကြလေသည်။ ထိုတိတ္ထိဆရာတို့အနက် ရက်စက် ကြမ်းကြုတ် ယုတ်ညစ်သော အကြံရှိသူ တိတ္ထိဆရာတဦးက—

“အိုအရှင်တို့...ဤလောက၌ မာတုဂါမနှင့် စပ်သော ချမ်းသာဝယ် မငြိတွယ်မတပ်မက်သောသူဟူ၍ တလူမျှမရှိ၊ ဤရဟန်းဂေါတမကား နတ်နှယ်တမျှ ရုပ်အဆင်းလှသူ ပျိုနုသူ ဖြစ်ချေသည်။ မိမိနှင့် အလှဂုဏ်တူညီသော ရုပ်အဆင်းရှိသည့် မာတုဂါမကို ရရှိသော် ဧကန် တပ်မက် ငြိတွယ်ပေလိမ့်မည်။ အကယ်၍ မတပ်မက် မငြိတွယ် လျှင်လည်း လူအပေါင်းက ယုံမှားအပ်သူ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ကိုင်း... ငါတို့သည် သုန္ဒရီပရိမိုဇ်မကို ရဟန်းဂေါတမ၏ မကောင်းသတင်း မြေတဝှမ်းလုံး ပြန့်နှံ့အောင် ရဟန်းဂေါတမထံ လွှတ်ကြကုန်စို့” —

ဟူ၍ အကြံပေးစကား ပြောကြားတင်ပြလေသည်။

ထိုတိတ္ထိဆရာ၏ အကြံပေး တင်ပြပြောဆိုသော စကားကို ကြားကြရလေလျှင် ကျန်သော တိတ္ထိအားလုံးတို့က “သင် ကြံစည် စဉ်းစားမိသော ဤအချက်သည် အလွန်ကောင်းသော အချက် ဖြစ်ပေသည်။ ဤအကြံပေးချက်အတိုင်း ပြုလုပ်အပ်သည်ရှိသော် ရဟန်းဂေါတမသည် ကျေးဇူးမဲ့ (= မကောင်းသတင်း) ဖြင့်

နှိပ်စက်အပ်ရကား ဦးခေါင်းကိုပင် မထောင်နိုင်တော့ပဲ ဟူးဟူး
ငြားငြား (ဦးတည်မိရာ) အရပ်တပါးသို့ ထွက်ပြေးသွားလိမ့်မည်”
ဟု သဘောဆန္ဒ တူမျှကြကာ ထိုတိတ္ထိဆရာ အကြံပေးချက်အတိုင်း
သုန္ဒရီပရိမိုဇ်မကို လွှတ်ဖို့ရန် ထိုပရိမိုဇ်မ၏အထံသို့ တစုတရုံး
တည်း သွားရောက်ကြလေကုန်သည်။

သုန္ဒရီပရိမိုဇ်မသည် ထိုတိတ္ထိတို့ကို မြင်လေလျှင် “အဘယ့်
ကြောင့် အရှင်ဘုရားတို့သည် တပေါင်းတည်း စုဝေး၍ လာကြ
သနည်း” ဟု မေးမြန်းလေ၏။ တိတ္ထိတို့သည် အဖြေစကား တခွန်း
တပါးမျှ မပြောကြပဲ အရာမ၏ အစွန့်အဖျား ဖုံးကွယ်ရာအရပ်၌
စုဝေးထိုင်နေကြလေကုန်၏။ သုန္ဒရီပရိမိုဇ်မသည် ထိုအရပ်သို့
သွား၍ အဖန်ဖန် ခေါ်ဆိုမေးမြန်း ပြောဆိုပါသော်လည်း စကား
တို့ကို မရရှိ၍ “အရှင်တို့၏အပေါ် တပည့်တော်မမှာ ဘယ်လို
အပြစ်ရှိပါသနည်း၊ အဘယ့်ကြောင့် တပည့်တော်မအား စကား
တို့ကို မပေးကြသနည်း” ဟု မေးမြန်းလေသော် “ငါတို့ အနှိပ်စက်
ခံနေရသည်တို့ကို သင်က လျစ်လျူရှု၍ နေသောကြောင့် စကား
တို့ကို မပေးကြခြင်းဖြစ်သည်” ဟု တိတ္ထိတို့က ပြောဆိုကြလေ
သည်။ သုန္ဒရီပရိမိုဇ်မက “အဘယ်သူသည် အရှင်ဘုရားတို့ကို
ညှဉ်းဆဲ နှိပ်စက် သနည်း” ဟူ၍ မေးလေလျှင် တိတ္ထိတို့သည်
“ငါတို့ကို ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်၍ လာဘ်ပူဇော်သက္ကာရ ပျက်စီး
ခေါင်းပါးအောင် ပြုလုပ်ကာ လှည့်လည်ကျက်စား သွားနေသော
ရဟန်းဂေါတမကို သင် မမြင်သလော” ဟု အပြစ်တင်စကား
ဖွင့်ဟပြောကြားကြကုန်၏။ သုန္ဒရီပရိမိုဇ်မက “ထိုအရေးကိစ္စ၌
တပည့်တော်မသည် ဘယ်လိုကူညီမှုကို ပြုလုပ်ရမည်နည်း” ဟု
ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း မေးမြန်းလေလျှင် တိတ္ထိတို့သည် “နှမ...
သင်သည် ဆွေမျိုးဖြစ်သော ငါတို့၏ အကျိုးကို တကယ် သည်ဝိုး
ရွက်ဆောင် ပြုလုပ်နိုင်ပါမည်လော” ဟု အခိုင်အမာ ဖွဲ့ချည်စကား
ပြောကြားကြလေကုန်၏။

(ဤ၌။ ။ အိမ်ထုမထောင် လူ့ဘောင်၌ မနေခြင်း အဆက်အစပ်
မျှဖြင့် ပရိမိုဇ်မကို မြှောက်ပင့်ကာ ဆွေမျိုးရင်းချာအနေဖြင့် ပြောဆို
ကြခြင်း ဖြစ်သည်။ အလွန်ကြောက်ဖွယ်ကောင်းစွာ)။

ဇာတိရာသီ သုန္ဒရီပရိမိဇ်မဖြင့် စွပ်စွဲလာခြင်းအကြောင်း ၆၁၅

ထိုအခါ သုန္ဒရီပရိမိဇ်မသည်လည်း စိတ်အားတက်ကြွကာ “အရှင်တို့.... တပည့်တော်မသည် ဘယ်အမှုကို ပြုရမည်နည်း၊ ဘယ်အမှုကို တပည့်တော်မသည် မပြုနိုင်ပဲ ရှိအံ့နည်း၊ ဆွေမျိုး ဖြစ်သော အရှင်ဘုရားတို့အတွက် အကျိုးရမည့် အမှုကိုစွဲဖြစ်ပါက တပည့်တော်မ၏ အသက်ကိုပင် စွန့်ထားပြီး ဖြစ်ပါသည်” ဟု အဆုံးစကား ပြောကြားလေ၏။ (ထိုသုန္ဒရီပရိမိဇ်မသည် မြေခွဲ နွယ်ငြိသောသမင်ကဲ့သို့ မိမိ၏ ပြောစကားအရ မည်သည့်နည်း နှင့်မျှ ရုန်းထွက်၍မရနိုင်တော့ချေ)။ ထိုအခါ တိတ္ထိတို့သည် “နှမ.... သင်သည် ‘အရှင်ဘုရားတို့အတွက် အကျိုးရမည့်အမှုကိုစွဲဖြစ်ပါက တပည့်တော်မ၏ အသက်ကိုပင် စွန့်ထားပြီးဖြစ်ပါသည်’ ဟူ၍ လည်း ရဲရဲတောက် အကျိုးလိုသည့်စကား ပြောကြားပါပေ၏။ သင်နှမသည်လည်း ပဌမအရွယ်၌ တည်သူဖြစ်၍ အလွန်လှပတင့် တယ်ခြင်း ကြက်သရေအစုသို့ ရောက်နေသူဖြစ်ပါ၏။ သို့ရကား သင့်ကို အကြောင်းပြု၍ ရဟန်းဂေါတမ၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးမဲ့ဖြစ် အောင် သင်နှမ တတ်နိုင်သလိုသာ ကြံဆောင်ပြုလုပ်ပါလော့” ဟု မြှောက်ပင့်စကား မှာထားပြောဆိုပြီးလျှင် “ဇေတဝန်ကျောင်း တိုက်သို့ အမြဲမပြတ် ဝင်ထွက်သွားလာလော့” ဟု နည်းပေးစကား ပြောကြား၍ လွှတ်လိုက်ကြလေကုန်၏။

သုန္ဒရီပရိမိဇ် အမိုက်မသည်လည်း လွှဲသွားပေါ်၌ ပန်းကုံး ကစားလိုသူကဲ့သို့၎င်း၊ အမုန်ယစ်သောဆင်ကြမ်းကို နှာမောင်းမှ ဆုပ်ကိုင်ဖမ်းယူလိုသူကဲ့သို့၎င်း၊ သေမင်းကို နဖူးဖြင့် ခံယူလိုသူကဲ့ သို့၎င်း တိတ္ထိတို့ပြောစကားကို “ကောင်းပါပြီ အရှင်ဘုရားတို့....” ဟု ဝန်ခံခဲ့၍ ပန်းနံ့သာလိမ်းကျံခြယ်လယ်ကာ အာခံတွင်း ကြိုင်မွှေး မည့် ကွမ်းအထုံဆေးတို့ကို စားဝါး၍ လူအများ မြတ်စွာဘုရား ရှင်၏ တရားဒေသနာကို ကြားနားပြီး မြို့တွင်းသို့ ပြန်ကြွဝင်ကြသော အချိန်၌ အခွင့်ကောင်းယူကာ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်သို့ ရှေးရှု။ သွားလေ၏။ လမ်း၌တွေ့သူ လူအပေါင်းတို့က “အဘယ်အရပ်သို့ သွားမည်နည်း” ဟု မေးအပ်သည်ရှိသော်— “ရဟန်းဂေါတမ ထံသို့ သွားရပါမည်၊ ငါသည် ရဟန်းဂေါတမနှင့်အတူ ဝန္တကုဋီ

တတိုက်တည်း၌ နေရသူဖြစ်ပေ၏” ဟု စွန်းငြိထိပါး ပြောကြား ခဲ့ပြီးနောက် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်အနီးသို့ ရောက်သောအခါ၌ ကျောင်းတိုက်အတွင်းသို့ မဝင်ဝံ့ပဲ အခြားတပါးသော တိတ္ထိ အရာ၌သာ ညဉ့်အိပ်နေ၍ စောစောပင်လျှင် ဇေတဝန်ကျောင်း တော်လမ်းခရီးသို့ သက်ဆင်း၍ သာဝတ္ထိပြည်ဖက်သို့ ရှေးရှုလာ လတ်သော် လမ်းခရီးအကြား တွေ့မြင်သူလူအများက “သုန္ဒရီပရိ- မိုဇ်မလေး... ဘယ်နှာလဲ၊ သင် ဘယ်သွားနေသလဲ” ဟု မေးမြန်း ကြလေလျှင် ကျွန်တော်မသည် ရဟန်းဂေါတမနှင့်အတူ ဂန္ဓကုဋိ တတိုက်တည်း၌ နေထိုင်ပြီး ထိုရဟန်းဂေါတမကို ကိလေသာ အပျော်ထူးဖြင့် ပျော်မြူးမွေ့လျော်စေ၍ ပြန်လာခဲ့ပါသည်” ဟု စွပ်စွဲ စကား ပြောကြားလေတော့၏။

တိတ္ထိတို့သည်လည်း နှစ်ရက်သုံးရက်လွန်မြောက်၍ သုန္ဒရီပရိ- မိုဇ်မဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်သို့ အမြဲမပြတ် ခဏခဏ သွားသည် ကို လူအများမြင် အထင်လွဲလောက်သောအခါ၌ သေသောက် ကြူး (= အရက်သမား) တို့အား ငွေပေး၍ “သွားကြလော့၊ သုန္ဒရီ ကို သတ်ပြီးလျှင် ရဟန်းဂေါတမ၏ ဂန္ဓကုဋိကျောင်းအနီး ပန်း ဟောင်းအမှိုက်တို့၏အကြား မြောင်းထဲ၌ ပစ်ထားခဲ့ပြီး ပြန်ခဲ့ကြ လော့” ဟု ပြောဆိုကြကုန်၏။ သေသောက်ကြူး (= အရက် သမား) တို့သည်လည်း တိတ္ထိတို့ပြောဆို မှာကြားလိုက်သည့် အတိုင်း ပြုလုပ်ကြလေကုန်၏။ ထိုနောင်မှ တိတ္ထိတို့သည် “ငါ တို့၏ တပည့်မကလေး သုန္ဒရီကို မတွေ့ရ” ဟု အုတ်အုတ်ကျက် ကျက် ပြောဆိုပြုလုပ်ကြကာ ကောသလမင်းကြီးထံသို့ သွားရောက် ကြပြီးလျှင် “မြတ်သောမင်းကြီး... ငါတို့၏ တပည့်မကလေး သုန္ဒရီ ပရိမိုဇ်မကလေး ပျောက်ခြင်းမလှ ပျောက်၍ နေပါသည်၊ ရှာ၍ မတွေ့ပါ” ဟု တိုင်တမ်း ပြောဆိုကြလေသည်။ မင်းကြီးက “အဘယ်အရပ်၌ သင်တို့သည် ယုံမှားသင်္ကာ ရှိကြသနည်း” ဟု မေးမြန်းသောအခါ တိတ္ထိတို့က “မြတ်သောမင်းကြီး... ဇေတဝန် ကျောင်းတိုက်၌ ငါတို့သည် ယုံမှားသင်္ကာ ရှိကြပါသည်” ဟု ပြော ဆိုကြသဖြင့် မင်းကြီးသည်လည်း “ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ဇေတဝန်

ရတနာ] သုန္ဒရီပရိမိဗ္ဗိမဖြင့် စွပ်စွဲလာခြင်းအကြောင်း ၆၁၇

ကျောင်းတိုက်ကို ရှာကြကုန်လော့”ဟု အခွင့်ပြုစကား ပြောကြား လိုက်လေသည်။

ထိုအခါ တိတ္ထိတို့သည် မိမိတို့၏ တပည့်ဒကာများကို ခေါ် ဆောင်ကြပြီးလျှင် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်သို့ သွားရောက်ကြ၍ သုန္ဒရီပရိမိဗ္ဗိမကို ရှာဖွေကြသည့်အဟန်ဖြင့် ပန်းအမှိုက်များကို ဖယ်ရှားကြပြီး မိမိတို့ မူလထားရှိရင်းဖြစ်သည့် သုန္ဒရီပရိမိဗ္ဗိမ၏ ဥတုဇရုပ်အလောင်းကို မြောင်းထဲမှ ထုတ်ယူကြပြီးလျှင် ခဋင် ညောင်စောင်းထက်သို့ တင်၍ မြို့တွင်းသို့ သွင်းယူခဲ့ကြပြီးနောက် “ရဟန်းဂေါတမ၏တပည့်များသည် သူတို့ဆရာပြုသည့်မကောင်း မှုကို ဖုံးလွှမ်းကုန်အံ့ဟု ကြံစည်ကြကာ သုန္ဒရီပရိမိဗ္ဗိမကလေးကို သတ်ပြီးလျှင် ပန်းအမှိုက်ပုံကြား၌ ပစ်၍ထားကြပါကုန်သည်”ဟု ကောသလမင်းကြီးအား ယုံကြည်လောက်အောင် ပြောကြား ကြလေကုန်၏။ မင်းကြီးသည်လည်း “ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သွားကြလော့၊ တမြို့လုံး အနှံ့ကြားအောင် လှည့်လည် ကြွေးကြော်ကြလော့”ဟု မဆင်မခြင်ပဲ တချက်လွှတ် အမိန့်ထုတ်ပြန်လိုက်လေ၏။

တိတ္ထိတို့သည်လည်း မင်းကြီး၏ မစူးမစမ်း မဆင်မခြင်ပဲ အမိန့် ထုတ်ပြန်ချက်အရ အားတက်ကြပြီးလျှင် သုန္ဒရီ၏ရုပ်အလောင်းကို ညောင်စောင်းခဋင်ငယ်၌တင်ကြ၍ သာဝတ္ထိပြည်အတွင်း လမ်းမ တခုမှ လမ်းမတခုသို့ လမ်းဆုံတခုမှ လမ်းဆုံတခုသို့ ထမ်းဆောင် သွားရောက်ကြပြီးလျှင် လူများအပေါင်းတို့ကို—

“အမောင်တို့ အမိတို့...သာကီဝင်မင်းသား ရဟန်း များ၏အမှု (= လုပ်ပုံ)ကို ရှုကြလော့၊ ဤသာကီဝင် မင်းသား ရဟန်းတို့သည် အရှက်မရှိကြကုန်၊ သီလမရှိကြ ကုန်၊ ယုတ်မာသောသဘော ရှိကုန်၏၊ မဟုတ်မမှန်သော စကားကို ပြောကြားလေ့ရှိကြကုန်၏၊ မမြတ်သော (= မေထုန်)အကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိကြကုန်၏၊ သို့စင်လျက် ဤ ရဟန်းများကား (မိမိတို့ကိုယ်ကို သူတော်ကောင်း အ ယောင် ဆောင်ကြကာ) ငါတို့ကား တရားကျင့်ကြသူ၊ ကိုယ်ကျင့်ကောင်းကြသူ၊ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်ကြသူ၊

သစ္စာစကားပြောကြားကြသူ၊ သီလရှိကြသူ၊ ကောင်းသော သဘောရှိကြသူများဟူ၍ (အရှက်မရှိ) ဝန်ခံကုန်ဘိ၏။ ဤရဟန်းတို့အဖို့ရာ ရဟန်းအကျင့်သည် လုံးဝမရှိ၊ မြတ်သော အကျင့်သည် လုံးဝမရှိ။ ဤရဟန်းတို့အဖို့ရာ ရဟန်းအကျင့်ကား ပျောက်ခဲ့လေပြီ၊ မြတ်သော အကျင့်ကား ပျောက်ခဲ့လေပြီ။ ဤရဟန်းတို့၏ သန္တာန်မှာ ရဟန်းအကျင့်သည် အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း၊ မြတ်သောအကျင့်သည် အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း။ ဤရဟန်းတို့သည် ရဟန်းအကျင့်မှ ကင်းကုန်၏၊ မြတ်သောအကျင့်မှ ကင်းကုန်၏။ အဘယ့်ကြောင့်လျှင် ယောက်ျားသည် ယောက်ျား၏ ကိစ္စကို ပြုလုပ်ပြီးလျှင် မိန်းမကို သတ်ပစ်ရဘိသနည်း (= ဘယ့်နှယ်ဗျာ...ယောက်ျားက ယောက်ျားကိစ္စကိုပြုလုပ်ပြီး အားနွဲ့သူ မိန်းမကို သတ်ပစ်ရဟယ်လို့ မတော်လိုက်လေ) —

ဟူ၍ ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချစကား ပြောကြားကြစေကုန်၏။

ထိုအခါ၌ သာဝတ္ထိပြည်သူ ပြည်သား လူအများတို့သည် ရဟန်းတို့ကို မြင်ကြလျှင် တိတ္ထိတို့ သင်ကြားပြောဆို ဝါဒဖြန့်ထွားသည့်အတိုင်း—

“ဤသာကီဝင်မင်းသား ရဟန်းတို့သည် အရှက်မရှိကြကုန်၊ သီလမရှိကြကုန်၊ ယုတ်မာသောသဘော ရှိကုန်၏။ မဟုတ်မမှန်သော စကားကို ပြောကြားလေ့ ရှိကြကုန်၏။ မမြတ်သော (= မေထုန်) အကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိကြကုန်၏။ သို့စင်လျက် ဤရဟန်းများကား (မိမိတို့ကိုယ်ကို သူတော်ကောင်းအယောင် ဆောင်ကြကာ) ငါတို့ကား တရားကျင့်ကြသူ၊ ကိုယ်ကျင့်ကောင်းကြသူ၊ မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်ကြသူ၊ သစ္စာစကား ပြောကြားကြသူ၊ သီလရှိကြသူ၊ ကောင်းသောသဘော ရှိကြသူများဟူ၍ (အရှက်မရှိ) ဝန်ခံကုန်ဘိ၏။ ဤရဟန်းတို့အဖို့ရာ ရဟန်းအကျင့်သည် လုံးဝမရှိ၊ မြတ်သောအကျင့်သည် လုံးဝမရှိ။ ဤရဟန်းတို့အဖို့ရာ ရဟန်းအကျင့်ကား ပျောက်ခဲ့လေပြီ၊ မြတ်သော

ရတနာ] သုန္ဒရီပရိမိဇမဖြင့် စွပ်စွဲလာခြင်းအကြောင်း ၆၁၉

အကျင့်ကား ပျောက်ခဲ့လေပြီ။ ဤရဟန်းတို့၏ သန္တာန်မှာ ရဟန်းအကျင့်သည် အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း၊ မြတ်သော အကျင့်သည် အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း။ ဤရဟန်းတို့သည် ရဟန်း အကျင့်မှ ကင်းကုန်၏၊ မြတ်သော အကျင့်မှ ကင်းကုန်၏။ အဘယ်ကြောင့်လျှင် ယောက်ျားသည် ယောက်ျား၏ကိစ္စကို ပြုလုပ်ပြီးလျှင် မိန်းမကို သတ်ပစ်ရဘိ သနည်း” —

ဟူ၍ သူတော်ကောင်းတို့၏နားနှင့် လားလားမျှ မသင့်လျော် ကြမ်းတမ်းသော စကားတို့ဖြင့် ဆဲရေးကြ၊ ရေရှတ်ကြ၊ ချုတ်ချယ်ကြ၊ ညှဉ်းပန်းကြလေကုန်၏။

ထိုအခါ များစွာသော ရဟန်းတို့သည် သာဝတ္ထိပြည်အတွင်း ဆွမ်းခံရာမှအပြန် မြတ်စွာဘုရားထံတော်မှောက်သို့ သွားရောက် ဝပ်လျှိုး ရှိခိုးဦးညွတ်ကြပြီးကာ သင့်လျောက်ပတ်ရာ အရပ်၌ ထိုင်နေကြကုန်လျက်—

“ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား…… ယခုအခါ သာဝတ္ထိပြည်သူပြည်သား လူအများလို့သည် ရဟန်းတို့ကို မြင်ကြလျှင် ဤသင်္ကဏ်တော်သား ရဟန်းတို့သည် အရှက် မရှိကြကုန်၊ သီလမရှိကြကုန်၊ ယုတ်မာသောသဘော ရှိကုန်၏၊ မဟုတ်မမှန်သောစကားကို ပြောကြားလေ့ ရှိကြ ကုန်၏၊ မမြတ်သော (=မေထုန်) အကျင့်ကို ကျင့်လေ့ ရှိကြကုန်၏။ သို့စင်လျက် ဤရဟန်းများက (မိမိတို့ကိုယ်ကို သူတော်ကောင်းအယောင် ဆောင်ကြကာ) ငါတို့ကား တရားကျင့်ကြသူ၊ ကိုယ်ကျင့်ကောင်းကြသူ၊ မြတ်သော အကျင့်ကို ကျင့်ကြသူ၊ သစ္စာစကား ပြောကြားကြသူ၊ သီလရှိကြသူ၊ ကောင်းသောသဘော ရှိကြသူများဟူ၍ (အရှက်မရှိ) ဝန်ခံကုန်ဘိ၏။ ဤရဟန်းတို့အဖို့ရာ ရဟန်း အကျင့်သည် လုံးဝမရှိ၊ မြတ်သောအကျင့်သည် လုံးဝမရှိ။ ဤရဟန်းတို့အဖို့ရာ ရဟန်းအကျင့်ကား ပျောက်ခဲ့လေပြီ၊ မြတ်သောအကျင့်ကား ပျောက်ခဲ့လေပြီ။ ဤရဟန်းတို့၏

သန္တာန်မှာ ရဟန်းအကျင့်သည် အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း၊
 မြတ်သောအကျင့်သည် အဘယ်မှာရှိအံ့နည်း။ ဤရဟန်း
 တို့သည် ရဟန်းအကျင့်မှ ကင်းကုန်၏၊ မြတ်သောအကျင့်မှ
 ကင်းကုန်၏။ အဘယ်ကြောင့်လျှင် ယောက်ျားသည်
 ယောက်ျား၏ကိစ္စကို ပြုလုပ်ပြီးလျှင် မိန်းမကို သတ်ပစ်ရဘိ
 သနည်း၊ ဟူ၍ သူတော်ကောင်းတို့၏နားနှင့် လားလားမျှ
 မသင့်လျော် ကြမ်းတမ်းသော စကားတို့ဖြင့် ဆဲရေးကြ၊
 ရေရွတ်ကြ၊ ချုတ်ချယ်ကြ၊ ညှဉ်းပန်းကြပါကုန်သည်
 ဘုရား” —

ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို လျှောက်ထားကြလေသော် မြတ်စွာ
 ဘုရားရှင်က—

“ရဟန်းတို့.... ဤယခု ကဲ့ရဲ့သောအသံသည် ကြာမြင့်စွာ
 ဖြစ်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ ခုနစ်ရက်သာလျှင် ဖြစ်ပြီးနောက် ခုနစ်
 ရက် လွန်မြောက်သော အခါ၌ ကွယ်ပျောက်၍ သွားလိမ့်
 မည်။ ရဟန်းတို့.... ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ရဟန်းတို့ကိုမြင်က သူ
 တော်ကောင်းတို့၏နားနှင့် လားလားမျှမသင့်လျော် ကြမ်း
 တမ်းသောစကားတို့ဖြင့် ဆဲရေး ရေရွတ် ချုတ်ချယ် ညှဉ်း
 ပန်းကြသည့် ထိုလူများကို—

အဘူတဝါဒီ နိရယံ ဥပေတိ၊
 ယော ဝါပိ ကတွာ န ကရောမိ စာဟ။
 ဥဘောပိ တေ ပေစ္စ သမာ ဘဝန္တိ၊
 နိဟိနကမ္မာ မနုဇော ပရတ္ထ။

(မိမိ မမြင်၊ မကြား၊ မတွေ့၊ မသိမပါပဲလျက် မြင်၏၊
 ကြား၏၊ တွေ့၏၊ သိ၏-စသည်ဖြင့်) မဟုတ်မမှန် ပြောလေ့
 ရှိသူသည် ငရဲသို့ ကျရောက်ရ၏။ မကောင်းမှုကို ပြုပြီးလျှင်
 ငါမပြုဟု ပြောဆိုသောသူသည်လည်း ငရဲသို့ ကျရောက်
 ရ၏။ ယုတ်မာသော အမှုရှိကြသည့် ထိုသူ နှစ်ဦးသားတို့
 သည် ဤဘဝမှ စုတေလတ်သော် တမလွန်လောက၌

ရတနာ] သန္တရီပရိဗိုဇ်မဖြင့် စွပ်စွဲလာခြင်းအကြောင်း ၆၂၁

(နိရယဂတိဝယ်) တူမျှစွာ ဖြစ်ကြရကုန်၏ ဟု ဤဂါထာ ဖြင့် ပြန်လည်ချေပ ပြောဆိုကြကုန်လော့—

ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။

ထိုအခါ ရဟန်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရားရှင် အထံတော်၌ ဤ ဂါထာကို သင်ယူကြပြီးလျှင် ရဟန်းတို့ကိုမြင်က သူတော်ကောင်း တို့၏ နားနှင့် လားလားမျှ မသင့်လျော် ကြမ်းတမ်းသောစကား တို့ဖြင့် ဆဲရေး ရေရွတ် ချုတ်ချယ် ညှဉ်းပန်းကြသည့် ထိုလူများကို မြတ်စွာဘုရားရှင် သင်ကြားပေးတော်မူသည့်အတိုင်း—

အဘူတဝါဒိ နိရယံ ဥပေတိ၊
ယော ဝါပိ ကတွာ န ကရောမိ စာဟ။
ဥဘောပိ တေ ပေစ္စ သမာ ဘဝန္တိ၊
နိဟီနကမ္မာ မနုဇာ ပရတ္ထ။

(မိမိ မမြင်၊ မကြား၊ မတွေ့၊ မသိပါပဲလျက် မြင်၏၊ ကြား၏၊ တွေ့၏၊ သိ၏-စသည်ဖြင့်) မဟုတ်မမှန်ပြောလေ့ ရှိသူသည် ငရဲသို့ ကျရောက်ရ၏။ မကောင်းမှုကို ပြုပြီးလျှင် ငါမပြုဟု ပြောဆိုသောသူသည်လည်း ငရဲသို့ ကျရောက် ရ၏။ ယုတ်မာသော အမှုရှိကြသည့် ထိုသူ နှစ်ဦးသားတို့ သည် ဤဘဝမှ စုတေလတ်သော် တမလွန်လော့က၌ (နိရယဂတိဝယ်) တူမျှစွာ ဖြစ်ကြရကုန်၏—

ဟူ၍ ဤအချေအပ ဂါထာဖြင့် ပြန်လည်ချေပ ပြောဆိုကြကုန်၏။

ထူစာများ အသိမှန် ရရှိကြခြင်း

ထိုကဲ့သို့ ရဟန်းတော်များ ပြန်လည်ချေပ ပြောဆိုကြသည့် တရား ဂါထာကို ကြားသိကြသောအခါ လူအများ၏ စိတ် သန္တာန်၌—

“သာသနာပြင်ပ မာဟိရအယူရှိကြသည့် တိတ္ထိများ ဟစ်အော် ကြွေးကြော်ကြကာ တမ္ဗိလုံးအနံ့ လှည့်လည် ဝါဒဖြန့်ကြသည့် ထိုလူသတ်မှုကို သာကီဝင် မင်းသား

ရဟန်းတော်များသည်ကေနပ်ပင်မပြုအပ်ပေ။ အကြောင်းကို သေချာစွာ စဉ်းစားကြည့်လျှင် ဤ ရဟန်းတော်များသည် ငါတို့က သူတော်ကောင်းများ နားမချမ်းဖွယ် ကြမ်းတမ်းသော စကားတို့ဖြင့် စွပ်စွဲပြောကြားကြသော်လည်း တစုံတခု ဖောက်ပြန်မှုကို မပြုရုံသာမက မိမိတို့၏ သည်းခံခြင်း = ခန္တိဂုဏ်၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှု၌သာ မွေ့လျော်ခြင်း = သောရစူဂုဏ် နှစ်ပါးကို လုံးဝ စွန့်ပစ်တော်မမူကြပဲ သည်းခံတော်မူကြကုန်၏။ မိမိတို့ ပြုကျင့်မြဲဖြစ်သည့် ကုသိုလ်မှု၌သာ မွေ့လျော်တော်မူကြကုန်၏။ အထူးအားဖြင့်ကား ဤသာကီဝင်မင်းသား ရဟန်းတော်များသည် မစူးမစမ်းမဆင်မခြင် စွပ်စွဲကြသည့် ငါတို့ကို ‘အဘူတဝါဒီ နိရယံ ဥပေတိ = ပဟုတ်မမှန် ပြောလေ့ရှိသူသည် ငရဲသို့ ကျရောက်ရ၏’ — အစရှိသည်ဖြင့် တရားကိုသာ ဟောဆိုကြကာ ယုံပါစေလို ကျိမ်စောဆိုကြကုန်၏။ မိမိတို့ အပြစ်မရှိကြောင်း ငါတို့တတွေ ကောင်းကောင်း သိကြရန်သာ ‘မကောင်းမှုကို ပြုပြီးလျှင် ငါမပြုဟု ပြောဆိုသော သူသည်လည်း ငရဲသို့ ကျရောက်ရ၏’ဟု ပြောဆိုတော်မူကြကာ ဤရဟန်းတော်များသည် ငါတို့ကို ယုံပါစေလို ကျိမ်စောဆိုကြပေကုန်၏” —

ဟူ၍ အသိမှန် အမြင်မှန် ဆင်ခြင်ဉာဏ်တရား ဖြစ်ပွားလာလေသည်။ မှန်၏-မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားသင်ပြအပ်သော ထိုဂါထာကို ကြားနာကြရသည်၏ အခြားမဲ့မှာပင် ထိုလူများ၏စိတ်သန္တာန်၌ “ဤအမှုကို ငါတို့သည် မျက်ဝါးထင်ထင် မမြင်အပ်ချေ။ ကြားအပ်သော အရာမည်သည်လည်း ကြားတိုင်း ဟုတ်သည်လည်း ရှိ၏။ မဟုတ်သည်လည်း ရှိ၏။ အထူးစဉ်းစားသင့်သည်မှာ ထိုတိတ္ထိတို့သည် ရဟန်းတော်တို့၏ အပေါ်၌ အကျိုးမဲ့ကိုသာ လိုလားကြသူများဖြစ်သည်။ အစီးအပွားမဲ့ကိုသာ လိုလားကြသူများ ဖြစ်သည်။ သို့ရကား ထိုတိတ္ထိများကိုယုံစား၍ ငါတို့သည် ဤအကြောင်းကို တဖက်သတ် မပြောကြားသင့်ချေ။ မှန်ပေသည် — ရဟန်း

ရတနာ] သုန္ဒရီပရိမိုဇ်မဖြင့် စွပ်စွဲလာခြင်းအကြောင်း ၆၂၃

တို့သည် သိနိုင်ခဲ့ကုန်၏” ဟူ၍ ရှုံရှားခြင်း သဘော သက်ဝင် လာလေသည်။ ထိတ်လန့်မှု (= သံဝေဂ) တရား ဖြစ်ပွားလာလေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုကဲ့ရဲ့သံသည် ကြာမြင့်စွာ မဖြစ်ပဲ ခုနစ်ရက်သာ ဖြစ်ပြီးလျှင် ခုနစ်ရက်လွန်မြောက်သောအခါ ဖျောက်ကွယ်၍ သွားလေတော့၏။

တိတ္ထိတို့၏ လူသတ်မှုကြီး အပြည့်အစုံ ပေါ်လွင်လာခြင်း

ကောသလမင်းကြီးသည်လည်း သုန္ဒရီပရိမိုဇ်မကို လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ကြသည့် လူသတ်သမားများကို ထင်ရှား ပေါ်လွင်အောင် စုံစမ်းရန် မင်းချင်းယောက်ျား စုံထောက်များကိုသာ ဝတ္တိပြည် အတွင်း နေရာ အနှံ့ အပြား စေလွှတ်၍ ထားလေသည်။ ထိုအခါ လူသတ်သမား ထိုသေသောက်ကြူးများသည် တိတ္ထိတို့ထံမှ လူသတ်ခ ရရှိသော ငွေများဖြင့် သေအရက်သောက်ကြလေသော် အရက်မူးလွန်သဖြင့် တဦးနှင့်တဦး ခိုက်ရန်ဖြစ်ကြလေကုန်၏။ လူသတ်သမား သေသောက်ကြူးတယောက်က အခြားလူသတ်သမား သေသောက်ကြူးတယောက်ကို “ထန်းရေမူးသော် ကျွဲခိုးပေါ်” ဟူသော စကားပုံကဲ့သို့ “မင်းက သုန္ဒရီပရိမိုဇ်မကို တချက်တည်းဖြင့် အပြီးရိုက်သတ်ကာ ပန်းအမှိုက်ပုံကြား ပစ်ထားခဲ့ကာ လူသတ်ခ ရရှိသောငွေများဖြင့် အရက်သောက်တာပဲ၊ ရှိစေဦး ရှိစေဦး” ဟူ၍ ခိုက်ရန်စကား ပြောကြားလေသည်။ မင်းချင်း ယောက်ျား စုံထောက်များသည် ထိုစကားကိုကြားကြလျှင် သေသောက်ကြူး လူသတ်သမားတို့ကို ဖမ်း၍ ပသေနဒီကောသလမင်းကြီးအား ပြကြလေကုန်၏။

မင်းကြီးက “မောင်မင်းတို့သည် သုန္ဒရီပရိမိုဇ်မကို သတ်အပ်သလော” ဟု စစ်ဆေးမေးမြန်းသည်တွင် လူသတ်သမား သေသောက်ကြူးများသည် “မှန်ပါသည် အရှင်မင်းကြီး...” ဟု ပြန်ကြား လျှောက်ထားကြလေကုန်၏။ တဖန်မင်းကြီးက “မောင်မင်းတို့ကို အဘယ်သူတို့က အသတ်ခိုင်းသနည်း” ဟု မေးစစ်သောအခါ “သာသနာပြင်ပ တိတ္ထိများက အသတ်ခိုင်းပါသည် အရှင်

မင်းကြီး....”ဟူ၍ အမှန်အတိုင်း ပြန်ကြားလျှောက်ထားကြလေသည်။ မင်းကြီးသည် တိတ္ထိများကို ရှေ့တော်မှောက်သို့ ခေါ်ဆောင်စေပြီးလျှင် စစ်ဆေးမေးမြန်း၍ ထိုအကြောင်းကို အမှန်အတိုင်း ဝန်ခံစေပြီးနောက်—

“သုန္ဒရီပရိဗိုဇ်မကို ရဟန်းဂေါတမ၏ ကျေးဇူးမဲ့ = အပြစ်ကို တင်ဆိုလိုသည့်အတွက် တမင်သက်သက် ငါတို့သည် လူသတ်သမားများကို အသတ်ခိုင်းအပ်သည်၊ ရဟန်းဂေါတမ၏ အပြစ်လည်း လုံးဝမရှိ၊ ရဟန်းဂေါတမ၏ တပည့်များ၏ အပြစ်လည်း လုံးဝမရှိ ဖြစ်သည်။ ဤသုန္ဒရီပရိဗိုဇ်မကို သတ်ဖြတ်သည့်ကိစ္စ၌ လုံးဝ ငါတို့၏အပြစ်သာလျှင် ဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုကြကာ အသတ်တိတ္ထိများသည် မြို့တွင်းသို့ လှည့်လည်ကြရမည်” —

ဟူ၍ အမိန့်တော်မြတ် သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းလေ၏။ တိတ္ထိများသည် မင်းကြီး၏ အမိန့်အတိုင်း လိုက်နာပြုလုပ်ကြရကုန်၏။ ထိုအခါ လူများအပေါင်းသည် ရှေးကထက်တိုး၍ မြတ်စွာဘုရားနှင့်တပည့်သား သံဃာတော်တို့အပေါ်၌ ယုံကြည်လာကြ၏။ တိတ္ထိတို့၏ အပေါ်၌မူ ထို့ဆိုမှု = စက်ဆုပ်ရွံရှာမှုကို တိုး၍ပြုကြလေ၏။ တိတ္ထိတို့သည် လူသတ်မှုအပြစ်ဒဏ်ကို ခံကြရလေကုန်၏။ ထိုအခါမှစ၍ မြတ်စွာဘုရားအား၎င်း၊ ရဟန်းသံဃာအား၎င်း အတိုင်းထက် အလွန် ပူဇော်သက္ကာရမှု မြတ်နိုးတနာပြုမှုသည် ကြီးကျယ်စွာ ဖြစ်လေတော့၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင် ဥဒါန်းကျူးရင့်တော်မူခြင်း

ထိုနောက် များစွာသော ရဟန်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရားထံသို့ ချဉ်းကပ်ကြပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရိုသေစွာရှိခိုးကြ၍ သင့်လျောက်ပတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေကြကုန်လျက် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို—

“ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား....လက်ဖျစ်တီး၍ အံ့ချီးထိုက်ပါပေစွာ၊ မဖြစ်စဖူး အထူးဖြစ်ပါပေစွာ၊

ရတနာ] မြတ်စွာဘုရားရှင် ဥဒါန်းကျားရင့်တော်မူခြင်း ၆၂၅

ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား...ဘုန်းတော်သခင် ရှင်ပင်ဘုရားသည် ‘ရဟန်းတို့...ဤအသံသည် ကြားမြင်စွာ ဖြစ်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ ခုနစ်ရက်မျှသာ ဖြစ်လိမ့်မည်၊ ခုနစ်ရက် လွန်မြောက်သောအခါ ဤအသံသည် ပျောက်ကွယ်သွား လိမ့်မည်’ ဟူသော ဤစကားကို အလွန်အလွန် မှန်ကန် ကောင်းမွန်စွာ ဆိုအပ်ပါပေ၏။ ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... ယခုအခါ ထိုအသံသည် ကွယ်ပျောက်၍ သွားပါပြီဘုရား” —

ဟု မြတ်စွာဘုရားကို လျှောက်ထားကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “သည်းခံခြင်း ခွန်အားနှင့် ပြည့်စုံသော ပညာရှိ သူတော်ကောင်း၏အဖို့ရာ လူမိုက်များက အလွန်အလွန် မခံသာအောင် စွပ်စွဲဆဲရေးစကား ပြောကြားလာစေကာမူ သည်းခံနိုင်ခက်သောမည်သည် မရှိစွာ တကား” ဟူသော ဤအကြောင်းကို ကောင်းစွာသိတော်မူ၍ ထိုအခါ၌ အလွန် နှစ်သက်ခြင်း ပီတိတရားတို့ ထပ်ကာထပ်ကာ ဖြစ်ပွားလေကား ထိုပီတိတရား၏ အရှိန်အဟုန်တို့သည် ဝမ်းတွင်းမဆုံ အပြင်သို့ အန်ထွက်လာသကဲ့သို့—

တုဒန္တိ ဝါစာယ ဇနာ အသညတာ၊
သရေဟိ သင်္ဂါမဂတံ ဣဇ္ဇရံ။
သုတွာန ဝါကျံ ဖရသံ ဥဒီရိတံ၊
အဓိဝါသယေ ဘိက္ခု အဒုဋ္ဌစိတ္တော။

သင်္ဂါမဂတံ = စစ်မြေပြင်သို့ သက်ဝင်ရောက်ရှိနေ သော။ ဣဇ္ဇရံ = ပွဲတိုင်းအောင်မြင် စစ်ဆင်ကြီးကို။ (ပဋိ- ယောဓာ = မျက်မာန်ခြောင်းခြောင်း တဖက်ရန်သူ သူရဲ ကောင်းတို့သည်။ ထည့်)။ သရေဟိ = မြားတို့ဖြင့်။ တုဒန္တိ ဣဝ = ချွန်ချွန်ရွတ်ရွတ် ပစ်ခတ်ကုန်သကဲ့သို့။ အသည- တာ = ကိုယ်၊ နှလုံး၊ နှလုံး စောင့်သုံးထိန်းချုပ်ခြင်း အလျင်း မရှိကုန်သော။ ဇနာ = မလိမ္မာ မယဉ်ကျေး လူလေး လူမွှား လူမိုက်များတို့သည်။ ဘိက္ခု = သံသရာဘေး

မဟာဗုဒ္ဓဝင် ၃-၄၀—ပ-မ-၄-သ-၈

ထောက်တွေးဆင်ခြင် ပညာရှိသူတော်စင်ကို။ ဝါစာယ = မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံပြောကြား စကားတည်းဟူသော လုံ့ကန်ဖြင့်။ တုဒန္တိ = အကျိုးမရ ထိုးဆွကြကုန်၏။ (တေဟိ = ထိုလူလှေးလူမှား လူမိုက်များတို့သည်။ ထည့်)။ ဥဒီရိတံ = မဟုတ်မတရား ပြောကြားအပ်သော။ ဖရုသံ ဝါကျံ = လှသွားပမာ ကြမ်းတမ်းစွာသည့် တိုင်းထွာ ဆဲရေးသောစကားကို။ သုတွာန = ကြားရသည်ရှိသော်။ ဘိက္ခု = သံသရာဘေး ထောက်တွေးဆင်ခြင် ပညာရှိ သူတော်စင်သည်။ အဒုဋ္ဌစိတ္တော = ကကစူပမ သြဝါဒကို နိစ္စကြံပွား နှလုံးထား၍ ပြစ်မှားသောစိတ် ကင်းကွာ ဆိတ်လျက်။ အဓိဝါသယေ = သည်းခံနှလုံး ကျင့်သုံး ပွားများရာ၏။ ။ (ကကစူပမ သြဝါဒ ဟူသည်မှာ နှစ်ဖက် အရိုးတပ်သော လှသွား (= ငမန်း) ကြီးဖြင့် ရန်သူတို့က မိမိကို တိုက်ဖြတ်ကြစေကာမူ အမျက်မထွက်ပဲ သည်းခံ ရမည်ဟူ၍ မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် ကကစူပမသုတ်၌ ဟောတော်မူအပ်သော သြဝါဒဖြစ်သည်)။—

ဤဥဒါန်းဂါထာကို ကျူးရင့်တော်မူလေသည်။

သုန္ဒရီပရိမိုဇ်မဖြင့် စွပ်စွဲခံရခြင်း၏ ရှေးကံအကြောင်း

ဤသုန္ဒရီပရိမိုဇ်မဖြင့် စွပ်စွဲခံရခြင်း၌ “မြတ်စွာဘုရားသည် တိတ္ထိတို့ ထိုကဲ့သို့ ကြံစည်ပြုလုပ်ကြသည်ကို သိတော်မူပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် ‘ဤသုန္ဒရီပရိမိုဇ်မကို သတ်မှုကား တိတ္ထိတို့၏ အမှုဖြစ်သည်’ ဟု ရဟန်းတို့အား ပြောကြားတော်မမူသနည်း” ဟု မေးဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား—

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ထိုသို့ ပြောကြားခြင်းဖြင့် အကျိုးမရှိ ချေ။ (အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ထိုကိစ္စအတွက် မြတ်စွာဘုရားနှင့် ရဟန်းသံဃာတို့အပေါ်၌ မူလကပင် ယုံမှားခြင်း အလျှင်းမရှိ သောကြောင့်တည်း)။ ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်မူ မြတ်စွာဘုရားက ထိုဝတ္ထု အကြောင်းမှန်ကို ပြောကြားတော်မူခဲ့လျှင် မယုံကြည်ကြ

သော ပုထုဇဉ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့အဖို့မှာ အကုသိုလ်တရားသာ တိုးပွား၍ ကာလရှည်လျားစွာ အစီးအပွားမဲ့ရုံသာ ဆင်းရဲရုံသာ ဖြစ်လေရာ သောကြောင့် စောစောစီးစီးက ဖြေကြားပြောဆိုမှု ပြုတော်မမူခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဖြေရာ၏။

တနည်းကား မရောက်လာသေးသော ဤကဲ့သို့သော အကြောင်းဝတ္ထုများကို ကြိုတင်၍ ပြောကြားခြင်းသည် ဘုရားရှင်တို့၏ ဓမ္မတာအာစိဏ္ဏ = အလေ့ အကျက်တော် မဟုတ်ချေ။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အကုသိုလ်ရာဇဝတ်မှုနှင့် စပ်သော အမှုကိစ္စမျိုးအတွက် တရားခံပုဂ္ဂိုလ် (လက်သည် ပုဂ္ဂိုလ်)ကို ညွှန်ပြခြင်း မရှိပဲ ဓမ္မာဓိဋ္ဌာန်ကျကျသာလျှင် ဟောပြတော်မူလေ့ရှိ၏။ (အချေအပ ဂါထာကို ပြန်လည်စဉ်းစားကြည့်ပါလေ)။ ကိုယ်တော်မြတ်အတွက်တာ မကောင်းကျိုးပေးခွင့်ရရှိလာသော အကုသိုလ်ကံကိုလည်း ဘယ်နည်းနှင့်မှ မတားမြစ်နိုင်ချေ။ ထို့ကြောင့် ကိုယ်တော်မြတ်နှင့်တကွ တပည့်သံဃာတို့ အပေါ်၌ လူအများ စွပ်စွဲကြခြင်းကို၎င်း၊ ထိုသို့စွပ်စွဲခြင်း၏ အကြောင်း နိမိတ်ဖြစ်သည့် လုနွီရိပရိမိုဇ်မ အသတ်ခံရမကို၎င်း လျစ်လျူရှုလျက် နေတော်မူလေသည်။

လေးအသင်္ချေ ကမ္ဘာတသိန်းကြာ ကာလပတ်လုံး များစွာသော ကောင်းမှုကုသိုလ် အဆောက်အဦတို့ကို ရိုသေစွာ ဖြည့်ကျင့်တော်မူခဲ့သော မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်အတွက်တာ ဤမျှ ရုန်ရင်း ကြမ်းတမ်းစွာ အစွပ် အစွဲ ခံတော်မူရခြင်း၏ ရှေးမကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံကား အဘယ်နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိပြန်၏။ အဖြေကား—

မြတ်စွာဘုရားသည် ဘုရားအလောင်းတော်ဖြစ်စဉ် အတိတ်တခုသော ဘဝ၌ မုနာဠိမည်သော သေသောက်ကြူး ဖြစ်ခဲ့၍ ယုတ်မာသော သူတို့ကိုသာ မှီဝဲပေါင်းသင်းလျက် မသင့်မလျော်သော နှလုံးသွင်းခြင်း (= အယောနိသော မနသိကာရ) ပြောများသူဖြစ်ကာ လှည့်လည်ခဲ့လေသည်။ တနေ့သ၌ မုနာဠိ သေသောက်ကြူးသည် မြို့တွင်းသို့ ဆွမ်းခံဝင်ရန် သင်္ကန်းရုံနေဆဲ

သော သုရဘိမည်သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါသခင်ကို တွေ့မြင်ရလေ၏။ ထိုအခိုက် မိန်းမတယောက်သည်လည်း ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်၏ အနီးမှ ခရီးဖြတ်၍သွားလေသည်။ မုနာဠိသေသောက်ကြူးသည် အယောနိသောမနသိကာရ ပြောများသူဖြစ်ရကား “ဤရဟန်းသည် မမြတ်သော မေထုန် အကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိ၏” ဟု မဟုတ်မတရား စွပ်စွဲခဲ့လေသည်။

သူသည် ထိုမကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံကြောင့် နှစ်ပရိစ္ဆေဒ သိန်းပေါင်းများစွာ ကာလတို့ပတ်လုံး ငရဲ၌ ကျက်ခဲ့ပြီးလျှင် ထို စွပ်စွဲခဲ့သည့် မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုး = ဝိပါက်ကြွင်း အနေအားဖြင့် ယခုနောက်ဆုံး ပစ္ဆိမဘဝ၌ မြတ်စွာဘုရားဖြစ်ပြီး ၍လည်း သုန္ဒရီပရိမိုဇ်မဟူသော အကြောင်းကြောင့် လူအပေါင်း တို့၏ မဟုတ်မမှန် စွပ်စွဲခြင်းကို ခံတော်မူရလေသည်။

ရှေးမကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံကြောင့် ဤကဲ့သို့ မဟုတ်မမှန် အစွပ်စွဲခံရသကဲ့သို့ ထိုအတူ စိဉ္စမာန် အစရှိသော ဖောက်ပြန်သူ မိန်းမညစ်တို့၏ မြတ်စွာဘုရားရှင်အပေါ် မဟုတ်မမှန် အစွပ်စွဲ ခံရခြင်း—အစရှိသော ရောက်ဆိုက်သမျှ ဆင်းရဲဒုက္ခ အလုံးစုံ တို့သည် (ဝင်္ဂတော်ဆယ့်နှစ်ပါးကို ဆိုလိုသည်) ရှေးကပြုမှားခဲ့ သော မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံ၏ အကျိုး = ဝိပါက်ကြွင်းတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ယင်း အကုသိုလ်ကံတို့ကို အပဒါန်ပါဠိတော် (ပဌမ အုပ်၊ ၃-၃၊ ၃၄၆-မျက်နှာ) ၌ “ကမ္မပိလောတိက = ကြမ်းတမ်း သော အကုသိုလ်ကံများ” ဟူ၍ (အရပ်သုံးအားဖြင့် “ဝင်္ဂတော် ဆယ့်နှစ်ပါး” ဟူ၍) ခေါ်ဆိုအပ်ကုန်၏။

(ဤဆိုအပ်ပြီးသည်ကား သုန္ဒရီပရိမိုဇ်မဖြင့် စွပ်စွဲခံရခြင်း၏ ရှေးကံ အကြောင်းတည်း)။

ဤတွင် အခဏ်း ၂၅-ပြီး၏။

ရတနာ] အဋ္ဌမဝါ သုသုမာရဂါရမြို့၌ ကပ်ဆိုတော်မူခြင်း ၆၂၉

အခန်း-၂၆

အဋ္ဌမဝါကို သုသုမာရဂါရမြို့၌ ကပ်ဆိုတော်မူခြင်း

မြတ်စွာဘုရားသခင်သည် (ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောအတိုင်း) ခုနစ်ခု
မြောက် (= သတ္တမ) ဝါကို တာဝတိံသာနတ်ပြည် ပဏ္ဍုကမ္မလာ
မြကျောက်ဖျား၌ ကပ်ဆိုတော်မူကာ အဘိဓမ္မာတရား ဟောကြား
တော်မူ၍ ထိုဝါကျွတ်သောအခါ သက်သာမြို့တံခါးသို့ စောင်း
တန်းသုံးသွယ်ဖြင့် လူ့ပြည်သို့ သက်ဆင်းတော်မူပြီးလျှင် စောင်း
တန်းဦး၌ သာရိပုတ္တသုတ္တန် အစရှိသော တိုထိုတရားဒေသနာ
တော်များကို ဟောကြားဆုံးမလျက် များလှစွာသော ကျွတ်ထိုက်
သသူ နတ်လူမြဟွာ သတ္တဝါတို့ကို ဓမ္မာဘိသမယ တရားထူးကို
ရစေပြီးနောက် သာဝတ္ထိပြည်အရပ်သို့ ကြွရောက်တော်မူကာ ဓမ္မ-
ဒေသနာသဘင် အမြိုက်ပွဲကြီး ယင်တော်မူပြီး၍ ရှစ်ခုမြောက်
ဖြစ်သော အဋ္ဌမဝါကို ဘဂ္ဂတိုင်းအဝင်အပါ သုသုမာရဂါရမြို့၏
အနီး ဘေသကဋ္ဌာမည်သော တောအုပ်ကြီး၌ ခိုမှီးဝါကပ် သီတင်း
သုံး နေထိုင်တော်မူလတ်သတည်း။

(ဤယခု မြတ်စွာဘုရားသခင် ရှစ်ခုမြောက်=အဋ္ဌမဝါ ကပ်ဆိုရာ
တိုင်းကား မဇ္ဈိမဒေသရှိ တိုင်းကြီး ၁၆-တိုင်းတွင် သမိုင်းအပါအဝင်
ထင်ရှားသော ဘဂ္ဂတိုင်းဖြစ်လေသည်။ ထိုဘဂ္ဂတိုင်း၏ မြို့တော်ဖြစ်သော
သုသုမာရဂါရမြို့ကား ထိုမြို့ကို စတင်ဖန်တီးတည်ထောင်သော အခါ
မြို့ရု၏အနီး မြစ်အတွင်းမှ မိကျောင်း အသံပြုသည်ကို နိမိတ်တခု
အစွဲပြုကာ မြို့အမည်မှာ “သုသုမာရဂါရ”မြို့ဟု တွင်လေသည်။ ထိုမြို့၏
အနီး ယခု မြတ်စွာဘုရားသခင် ဝါကပ်တော်မူရာ တောအုပ်ကြီးမှာ
ဘေသကဋ္ဌာမည်သော ဘီလူးမ စိုးအုပ်ရာဖြစ်သောကြောင့် (ဌာနီ
ဖြစ်သော ဘီလူးမ၏ ဘေသကဋ္ဌာဟူသော အမည်ကို ဌာနဖြစ်သော
တောအုပ်၌ တင်စား၍ ဌာနျူပစာရအားဖြင့်) “ဘေသကဋ္ဌာ” တော
အုပ်ဟူ၍ အမည်တွင်လေသည်။ ထိုတောအုပ်ကား သားကောင်တို့အား
ဘေးမဲ့ပေးရာ ဘေးမဲ့တောအုပ်ကြီးဖြစ်သည်။)

နကုလပိတုသူကြွယ် ဇနီးမောင်နှံတို့ သောတာပန်
တည်ကြခြင်းအကြောင်း

ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရားသခင် ရဟန်းအပေါင်းခြံရံလျက် သုသု-
မာရဂိရိမ္မိ ဘေသကဋ္ဌာတောအုပ်ကြီး၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်
မူသောအခါ နကုလပိတုသူကြွယ်နှင့် နကုလမာတုသူကြွယ်မ ဇနီး
မောင်နှံတို့သည်လည်း သုသုမာရဂိရိမ္မိသူမ္မိသားတို့နှင့်အတူတကွ
မြတ်စွာဘုရားထံတော်မှောက်သို့ တရားနာ အဖူးအမြော် လာ
ရောက်ကြလေသော် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ပဌမအကြိမ်ဖူးတွေ့လိုက်
ရလျှင်ပင် “ဤသူကား ငါတို့၏သားတည်း” ဟူ၍ သားဟူသော
အမှတ်ကို ဇနီးမောင်နှံ နှစ်ဦးလုံးပင် ဖြစ်စေကြပြီးလျှင် မြတ်စွာ
ဘုရားရှင်၏ ခြေတော်တို့၌ တုံ့ဝပ်ကြ၍ “ချစ်သား... သင်ချစ်သား
သည် ဤမျှကာလကြာအောင် ငါတို့မိဖနှစ်ပါးကို စွန့်ပစ်ထားပြီး
အဘယ်အရပ်သို့များ လှည့်လည်ကျက်စား သွားလာနေသနည်း”
ဟူ၍ (ဤဘဝ၌ပင် တကယ်စင်စစ် ကွဲကွာနေသော သားကြီး
ဩရသကို ပြောကြားသကဲ့သို့) ချစ်လည်းချစ်ခင် အပြစ်လည်းတင်
သည့်စကားကို ပြောကြားကြလေကုန်၏။

(အထူးမှတ်ရန်။ ။နကုလပိတုသူကြွယ်ကား ရှေးအခါ၌ ဘဝငါးရာ
တို့ပတ်လုံး မြတ်စွာဘုရား၏ ဖခင်အရင်းဖြင့်ခွဲဘူးငလသည်။ ဖထွေးဖြစ်
ခွဲဘူးသည်ကား ဘဝငါးရာ ဖကြီးဖြစ်ခွဲဘူးသည်ကား ဘဝငါးရာ ဦးကြီး
(=အမေမောင်) ဖြစ်ခွဲဘူးသည်ကား ဘဝငါးရာ၊ နကုလမာတု
သူကြွယ်မသည်လည်း ဘဝငါးရာ အမိဖြစ်ခွဲဘူး၍ ဘဝငါးရာ မိထွေး
(=အမေညီမ)၊ ဘဝငါးရာ မိကြီး (=အမေအစ်မ)၊ ဘဝငါးရာ အရီး
(=အဖေနှမ) ဖြစ်ခွဲဘူးလေသည်။ ဤသို့လျှင် ရှည်လျားလှစွာ
သံသရာကပင် ချစ်ခင်ခြင်း = မေတ္တာသိနေဟောတ် အစဉ်တစိုက် ၎င်း
ကိန်း လိုက်ပါလာသောကြောင့် နှစ်ဦးလုံးပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို
မြင်ကြရလျှင် သားဟူသော အမှတ်သည်ကို ပြုလုပ်ကြကာ ပကတိ
အနေဖြင့် တည်နေခြင်းငှါ မစွမ်းနိုင်ပဲ ရှိကြလေကုန်တော့သည်။)

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သူကြွယ်မောင်နှံ နှစ်ဦး စိတ်အလိုဆန္ဒ
ပြည့်ဝကာ သတိရလာကြသော အခါ၌ မမုန်းမချစ် လျစ်လျူ
အလယ်အလတ် စိတ်နှလုံးရှိကြသော ထိုသူကြွယ်မောင်နှံ နှစ်ဦး

ရတနာ]

ဗောဓိမင်းသားအကြောင်း

၆၃၁

တို့အား တရားဟောတော်မူလေသည်။ ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးသော အခါ၌ နှစ်ဦးလုံးပင် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်ကြလေကုန်၏*။ အံဋ္ဌ ၁၊ ၃၀၇-၈-၉-မှ)

ဗောဓိမင်းသားအကြောင်း

ဤ ဗောဓိမင်းသား အကြောင်းအရာကား မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသ- အဋ္ဌကထာ ဗောဓိရာဇကုမာရ သုတ်အဖွင့် (စာမျက်နှာ ၂၂၂- စသည်) ၌၎င်း၊ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ဒုတိယအုပ်၊ ၁၂-အတ္ထဝဂ်၊ ဗောဓိရာဇကုမာရဝတ္ထုအဖွင့် (မျက်နှာ ၈၅-စသည်) ၌၎င်း လာ ရှိသည်။ ထိုကျမ်းတို့ကို နှီးနှော၍ ဤမဟာဗုဒ္ဓဝင်၌ ရေးသား ပေအံ့—

ဤဗောဓိမင်းသားကား ဥဒေနမင်း၏ သားတော်ဖြစ်သည်။ ခမည်းတော် ဥဒေနမင်း၏ အထံမှ သင်ကြား၍ ဆင်အတတ် ချွန်းကိုင်အတတ်၌ တဖက်ကမ်းရောက် တတ်မြောက်သူ ဖြစ်လေ သည်။ (ဥဒေနမင်း၏ အကြောင်းအရာ အကျယ်ကို အရှင်စန္ဒ- ဇောတိမထေရ် မြန်မာပြန်ဆိုအပ်သော ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ပိဋ- ကတ် မြန်မာပြန်ကျမ်းမှ မှတ်ယူကုန်ရာ၏။ ဤ၌မူ အကျဉ်းမျှသာ ရေးသား ဖော်ပြပေအံ့)။

ကောသမ္ဘီပြည်၌ ပရန္တပမင်း မင်းပြုတော်မူစဉ် မိဖုရားကြီး သည် ကိုယ်ဝန်သား အရင့်အမာရှိလျက် ဟင်းလင်းအပြင် (လသာဆောင်) ၌ မင်းနှင့်အတူတကွ နေစာလုံနေသောအခါ ကမ္မလာနီကို ရှိရုံလျက် ထိုင်နေလေသည်။ ငှက်ဆင်တကောင် သည် သားတစ်ဟု မှတ်ထင်ကာ မိဖုရားကြီးကို သုတ်ယူ၍ ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်လေသည်။ မိဖုရားကြီးကား “ယခုအချိန် အသံပြုလျှင် ငါ့ကို စွန့်ပစ်ချလေရာ၏” ဟု စဉ်းစားဆင်ခြင်မိကာ အသံမပြုပဲ တိတ်တိတ်လိုက်ပါသွားလေသည်။

* ဤ နက္ခလပိတုသုကြွယ် ဇနီးမောင်နှံတို့၏ အကြောင်းကို သံသရတနာ အခန်း၌လည်း ရေးသား ဖော်ပြပါဦးမည်။

ငှက်ဆင်သည် မိမိ အစာစားနေကျ နေရာဖြစ်သည့် တောင်ခြေရင်းတခုဝယ် သစ်ပင်ခွကြား၌ မိဖုရားကြီးကို ချထားလေ၏။ မိဖုရားကြီးသည် လက်ခုပ်တီး၍ ကြီးစွာသောအသံကို ပြုလေသော် ငှက်ဆင်သည် ကြောက်လန့်၍ ပျံသန်းပြေးသွားလေတော့သည်။ ထိုသစ်ပင်ခွကြား၌ပင် မိဖုရားကြီး၏ ကိုယ်ဝန်သား ဖွားသန့်မှု ဖြစ်လေ၏။ မိဖုရားသည် ညဉ့်သုံးယံပတ်လုံး မိုးသည်းထန်စွာ ရွာသွန်းသဖြင့် ကမ္ဘလာကို မြိုလျက်သာ ထိုင်နေရရှာ၏။

ထိုသစ်ပင်မှ မနီးမဝေးအရပ်၌ ရသေ့တဦးသည် နေထိုင်၏။ ထိုရသေ့သည် မိဖုရား၏အသံကို ကြားရသဖြင့် အရုဏ်တက်သော အခါ သစ်ပင်ရင်းသို့လာ၍ အမျိုးဇာတ်ကို မေးပြီးသော် ရင်းထောင် (= လှေကား) ပြုလုပ်၍ မိဖုရားကို သစ်ပင်ထက်မှ ဆင်းသက်စေပြီးလျှင် မိမိ၏နေရာ သင်္ခမ်းကျောင်းသို့ ယူဆောင်ခဲ့၍ ယာဂကို တိုက်ကျွေးလေသည်။ သူငယ်၏အမည်ကို မိုးဥတုနှင့် ဟောင်ငွေတို့ကို စွဲယူကာ ဖွားမြောက်ရသောကြောင့် “ဥဒေန” ဟူ၍ အမည်မှည့်ခေါ်လေသည်။

တနေ့သ၌ မိဖုရားသည် ရှင်ရသေ့ တောမှပြန်လာသောအခါ ခရီးဦးကြိုဆို၍ (အနာဂတ် နေထိုင်ရေး စိတ်မအေးနိုင်ရကား) မိန်းမတို့၏ အမူအရာကိုပြကာ ရှင်ရသေ့ကို သီလယုက်ခြင်းသို့ ရောက်စေခဲ့လေ၏။ ထိုသူနှစ်ဦးတို့ အတူတကွ ပေါင်းသင်းနေထိုင်ကြစဉ် ကာလလွန်လတ်သော် ကောသမ္မိပြည်၌ ပရန္တပမင်းသည် နတ်ရွာစံလေ၏။ ရသေ့သည် ညဉ့်အခါ ကောင်းကင်နက္ခတ်ကိုကြည့်၍ ပရန္တပမင်း နတ်ရွာစံကြောင်း သိရှိပြီးလျှင် မိဖုရားကို “သင်၏မင်းသည် နတ်ရွာစံလေပြီ၊ သင်၏သားကို ဤတောအရပ်၌ပင် နေစေလိုသလော၊ သို့မဟုတ် ခမည်းတော်၏ ဥစ္စာဖြစ်သော ကောသမ္မိပြည်၌ ထီးဖြူစိုးအုပ် မင်းပြုလုပ်သည်ကို အလိုရှိသလော” ဟု မေးလေ၏။ မိဖုရားသည် သားတော်အား အစမှစ၍ ဖြစ်ကြောင်းကုန်စင် ပြောကြားတိုင်ပင်လတ်သည်တွင် ထီးဖြူစိုးအုပ် မင်းပြုလုပ်လိုသည့် သားတော်၏ အလိုဆန္ဒကို သိရှိရကာ ရသေ့အား ပြန်ကြားပြောဆိုလေ၏။

ရှင်ရသေ့ကား ဆင်ကြန်မန္တာန်ကို ကောင်းစွာ တတ်သိသူ ဖြစ်သည်။ ဤရသေ့သည် အဘယ်သူ့ထံမှ ထိုအတတ်ကို ရအပ် သနည်းဟူမူ သိကြားမင်းထံမှ ရအပ်၏။ ထင်ရှားစေဦးအံ့... ရှေးအခါက သိကြားမင်းသည် ထိုရသေ့ထံသို့ ဆည်းကပ်လာ ရောက်၍ “အရှင်ဘုရားတို့သည် အဘယ်ဖြင့် ပင်ပန်းနွမ်းနယ်ကုန် သနည်း” ဟု မေး၍ ဆင်ဘေးရန်ရှိကြောင်း ပြန်ကြားပြောဆို လတ်သည်တွင် သိကြားမင်းသည် ရှင်ရသေ့အား ဆင်ကြန်မန္တာန် နှင့် စောင်းကို ပေးအပ်ပြီးလျှင် “ဆင်များ ပြေးစေလိုလျှင် ဤစောင်းညို့ကိုတီး၍ ဤမန္တာန်ကို ရွတ်ကြကုန်၊ ဆင်များကို ခေါ် လိုသော် ဤမန္တာန်ကို ရွတ်ဆိုကြကုန်လော့” ဟု မှာကြားပေးအပ် သွားလေသည်။ ရသေ့သည် ထိုမန္တာန်အတတ်ကို မင်းသားအား ပေးလေသော် မင်းသားသည် တခုသော ညောင်ပင်သို့တက်၍ ဆင်များလာကြလေလျှင် စောင်းညို့ကိုတီး၍ ဆင်ကြောက်သည့် မန္တာန်ကို ရွတ်ဆိုလေ၏။ ဆင်တို့သည် ကြောက်လန့်၍ ပြေးလေ ကုန်၏။

မင်းသားသည် မန္တာန်အတတ်၏ အာနုဘော်ကို လက်တွေ့ သိရှိပြီးလျှင် နောက်တနေ့၌ ဆင်ခေါ်သော မန္တာန်ကို ရွတ်ဆိုလေ သော် အကြီးဆုံးဆင်မင်းသည် လာလတ်၍ မင်းသားစီးရန် ပခုံးကို ညွတ်၍ခံလေ၏။ မင်းသားသည် ထိုဆင်မင်း၏ ပခုံးထက် တည်နေလျက် စစ်ထိုးနိုင်စွမ်းသော ဆင်သန်ဆင်ပျိုများကို ရွေးကောက်ပြီးနောက် (သက်သေအဖြစ်) မယ်တော်ငြိသော ကမ္မလာနှင့် လက်စွပ်တို့ကို မယ်တော်ထံမှ တောင်းယူ၍ မိဖ နှစ်ပါးတို့ကို ရှိခိုးပြီးနောက် တောမှထွက်ခဲ့ပြီးလျှင် အစဉ်သဖြင့် ထိုထိုရွာနိဂုံးသို့ ဝင်၍ “ငါသည် ပရန္တပမင်း၏ သားတည်း၊ စည်းစိမ်ကိုအလိုရှိသူတို့သည် ငါ့ထံမှောက်သို့ လာရောက်ကြကုန် လော့” ဟု လူသူမိုလ်ပါအင်အား စုရုံးပြီးနောက် မြို့ကို စစ်တပ်ကြီး ဖြင့် ဝန်းရံ၍ “ငါသည် နတ်ရွာစံ ပရန္တပမင်း၏ သားတော်ဖြစ် သည်၊ ငါ့အား ခမည်းတော်၏ အမွေ ထီးနန်းကို ပေးကြလော့” ဟု ပြောဆိုကာ မယုံကြည်သူတို့အား မယ်တော်၏ ကမ္မလာနှင့်

လက်စွပ်ကိုပြု၍ မင်းသားဟု ယုံကြည်စေပြီးလျှင် ထီးနန်းစိုးအုပ် အလွယ်တကူဖြင့်ပင် မင်းပြုလုပ်ရလေသည်။ ထိုဥဒေနမင်းသည် ဆင်ဖမ်းကြူးသူ (ဆင်ဖမ်းဝါသနာ အလွန်ကြီးသူ) ဖြစ်ရကား “ဤမည်သောအရပ်၌ ဆင်ကောင်းရှိသည်” ဟူ၍ ပြောဆိုလျှောက် ထားလျှင် အချိန်ကို မဆွဲလဲ လျင်မြန်စွာ သွား၍ ဖမ်းယူလေ့ ရှိပေ၏။

စက္ကပဇ္ဇောတမင်းသည် “ထိုဥဒေနမင်း၏အထံ၌ ဆင်အဘတ် ကို သင်ယူအံ့” ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင် သစ်သားဆင်ရုပ်ကြီး ပြုလုပ်ကာ ထိုဆင်ရုပ်ကြီးအတွင်း၌ စစ်သား သူရဲကောင်းကိုကို အသင့်ထိုင် နေစေ၍ ဆင်ဖမ်းရန် ထွက်လာသော ဥဒေနမင်းကို ဖမ်းယူပြီး ထိုဥဒေနမင်း၏ အထံ၌ ဆင်မန္တာန်အတတ်ကို သင်ယူရန် သမီး တော် (= ဝါသုလဒတ္တာ) ကို စေလွှတ်လေသည်။ နောက်တချိန်၌ ဥဒေနမင်းသည် ထိုစက္ကပဇ္ဇောတမင်း၏ သမီးတော်ဝါသုလဒတ္တာနှင့် မေတ္တာရည်ငံ ဆက်ဆံပေါင်းသင်း၍ ထိုသမီးတော်ကို ခိုးယူကာ မိမိ၏မြို့သို့ သွားရောက်ပေါင်းသင်းနေလေသည်။ ထို ဝါသုလဒတ္တာ မိဖုရားမှ သားတော်ဗောဓိမင်းသား ထွန်းကားခဲ့ လေသည်။ ဗောဓိမင်းသားသည် ခမည်းတော် ဥဒေနမင်း၏ အထံ၌ ဆင်ကြန်မန္တာန်အတတ်ကို သင်ကြား၍ ဆင်အတတ်ဝယ် တဖက်ကမ်းခတ် တတ်မြောက်သူဖြစ်၍ ဘဂ္ဂတိုင်း သုသုမာရဂရိရ မြို့၌ နေထိုင်လေသည်။

**ဗောဓိမင်းသား ကောကနုဒြာသာဒ်ကို ဆောက်လုပ်ခြင်း
တမကြောင်း**

ဗောဓိမင်းသားသည် မြေအပြင်တွင် အခြားပြာသာဒ်တို့နှင့် မတူ တမူထူးခြား ကောင်းကင်သို့ ပျံတက်လုမတတ် ဆန်းပြား လှစွာသော “ကောကနုဒြာ” မည်သော ပြာသာဒ်ကို ဆောက်လုပ် စေ၍ လက်သမားဆရာကြီးကို “သင်သည် အခြားအရပ်၌လည်း ဤ ပြာသာဒ်မျိုးကို ဆောက်လုပ်အပ်ဘူးသလော၊ သို့မဟုတ် ဤယခု လက်မှုအတတ်သည် သင့်အဖို့ရာ ရှေးဦးစွာသော လက်ရာလေ

လော”ဟု မေးမြန်းလေ၏။ လက်သမားဆရာကြီးက “အရှင်မင်းမြတ်...အကျွန်ုပ်၏အဖို့ရာ ရှေးဦးစွာသောလက်ရာ ဖြစ်ပါသည် ဘုရား” ဟု လျှောက်ထားလေသော် ဗောဓိမင်းသားသည် “အကယ်၍များ ဤလက်သမားဆရာကြီးသည် အခြားသူတဦးဦး အတွက်လည်း ဤကဲ့သို့သော ပြာသာဒ်မျိုးကို ဆောက်လုပ်ခဲ့လျှင် ဤငါ၏ ကောကနုဒြာသာဒ်သည် လူအပေါင်းတို့ စုတ်သပ် ရှင်မော အံ့ဩချီးမွမ်းဖွယ် ဖြစ်တော့မည်မဟုတ်ချေ။ သို့ရကား ငါသည် ဤလက်သမားဆရာကြီးကို ကွပ်မျက်သတ်ဖြတ်မှ (သို့မဟုတ်) လက်ခြေတို့ကိုဖြတ်မှ (သို့မဟုတ်) မျက်စိနှစ်လုံးတို့ကို ဖောက်ထုတ်မှ သင့်လျော်ပေမည်။ ဤသို့ပြုမှသာ အခြားသူတပါး အတွက် ဤပြာသာဒ်မျိုးကို မဆောက်လုပ်နိုင်ချေမည်”ဟူ၍ ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်သော အကြံကို ကြံစည်မိလေ၏။

ဗောဓိမင်းသားသည် ထိုမိမိ၏ ရက်စက် ကြမ်းကြုတ်သော အကြံအစည် အကြောင်းအရာများကို မိမိ၏ အလွန်ရင်းနှီးသည့် သူငယ်ချင်းဖြစ်သူ သဒ္ဓိကာပုတ္တအမည်ရှိသော လုလင်အား ဖွင့်ဟ ပြောကြားလေသည်။ သဒ္ဓိကာပုတ္တလုလင်သည် ဆင်ခြင် စဉ်းစား သနားညွှာတာတတ်သူဖြစ်ရကား “ဤမင်းသားသည် ယုံမှားဖွယ် မရှိ၊ ဧကန္တပင် လက်သမားဆရာကြီးကို ဖျောက်ဖျက်ပစ်ပေလိမ့် မည်။ ပညာရှင်ကြီးကား အဖိုးအတိုင်းမသိ ထိုက်တန်သူ ဖြစ်ပေ သည်။ ထို အဖိုးအတိုင်းမသိ ထိုက်တန်သော ပညာရှင်ကြီး တယောက်သည် ငါမြင်စဉ် မဖျက်စီးပါစေလင့်၊ ထိုပညာရှင်ကြီး အား ငါသည် အမှတ်အချက် အသိပေးဦးမှပဲ”ဟု ဆင်ခြင် ကြံစည် ပြီးလျှင် လက်သမားဆရာကြီးထံသို့ သွားရောက်၍ “ပြာသာဒ်၌ ဆရာကြီး၏ လုပ်ငန်းစဉ် ပြီးဆုံးပြီလော၊ မပြီးဆုံးသေးဘူးလော” ဟူ၍ မေးလေ၏။ လက်သမားဆရာကြီးက “ပြီးဆုံးပါပြီ” ဟု ပြောဆိုလေသော် “ဆရာကြီး...ဗောဓိမင်းသားသည် ဆရာကြီးကို ဖျောက်ဖျက်ပစ်လိုပါသည်။ မိမိကိုယ်ကို သတိထား၍ စောင့်ရှောက်ပါလော့”ဟူ၍ သဒ္ဓိကာပုတ္တလုလင်သည် သတိပေးစကား ပြောကြားလေ၏။

လက်သမားဆရာကြီးသည်လည်း “အိုအရှင် အရှင်သည် အကျွန်ုပ်အား ထိုအကြောင်းကို ပြော ကြားသည်မှာ အလွန် ကောင်းမြတ်သော အလုပ်ကို ပြုလုပ်အပ်ပါပေသည်။ ဤအရာ၌ အကျွန်ုပ်သည် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ဖွယ် ရှိသမျှကို သတိထား စဉ်းစား၍ ဆောင်ရွက်ပါမည်” ဟူ၍ ပြောဆိုပြီးနောက် “အချင်းလက်သမားဆရာကြီး....အသို့နည်း(= ဘယ့်နှယ်တုန်း) ငါတို့၏ ကော-ကနုဒြာသာဒ်၌ လုပ်ဆောင်ဖွယ်အလုပ်များ ပြီးစီးပါပြီလော” ဟု မောမိမင်းသားက မေးသောအခါ “အရှင်မင်းမြတ်....မပြီးဆုံးသေးပါ။ ရွက်ဆောင်ဖွယ် အမှုများ အများကြီး ကျန်ရှိပါသေးသည်” ဟု ဖြေကြားလေသည်။ မင်းသားက “ဘယ်လို အလုပ်တွေများ ကျန်ရှိနေသေးပါသနည်း” ဟု မေးအပ်လေသော် “အရှင်မင်းမြတ် နောက်မှပဲ လျှောက်ထားပါမည်။ သစ်သားများကို သာ အမြန်ပို့စေတော်မူပါ” ဟူ၍ လိမ္မာပါးနပ်စွာ လျှောက်ထားလေသည်။ “ဘယ်လို သစ်သားမျိုးတွေကို ပို့စေလိုသနည်း” ဟု မင်းသားက မေးသော အခါ “ရမနေသား— စသည်တို့ကဲ့သို့ ပေါ့ပါး ခြောက်သွေ့သည့်အသားများကို ပို့စေလိုပါသည် အရှင်မင်းမြတ်....” ဟူ၍ ဖြေကြား လျှောက်ထားသဖြင့် မင်းသားသည် ယုံကြည်ကာ ထိုပေါ့ပါး ခြောက်သွေ့သည့် အသားများကို ပို့စေလေသည်။

ထိုနောင်မှ လက်သမား ဆရာကြီးသည် မောမိမင်းသားကို “အရှင်မင်းမြတ်....အရှင်မင်းမြတ်သည် ဤအချိန်မှစ၍ ကျွန်ုပ်ထံသို့ ကြွလာတော်မမူပါလင့်၊ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် အလွန်သိမ်မွေ့သော လက်သမားအလုပ်ကို ပြုလုပ်ရတော့မည့် အကျွန်ုပ်၏ အဖို့ရာ အခြားသူတဦးနှင့် စကားပြောဆိုနေရလျှင် အလုပ်ဖင့်နဲ့ အလွဲလွဲဖြစ်နိုင်ပါသည်။ အတူးအားဖြင့် ထမင်းစားချိန်မှာအကျွန်ုပ်၏မယား (= လက်သမားကတော်) သည်ပင် အစာထမင်းကို ဆောင်ကြဉ်း ပို့လာပါလိမ့်မည် ” ဟု ယုံကြည်လောက်အောင် စကားပြောကြားလေသော် မင်းသားသည်လည်း “ကောင်းပြီ” ဟူ၍ ဝန်ခံလေ၏။

လက်သမားဆရာကြီးသည်လည်း တိုက်ခန်းတခု၌ နေထိုင်ကာ ထိုပေါ့ပါးသော သစ်သားများကို သူ့အတိုင်းနှင့်သူ လှီးဖြတ်ခုတ် ရွှေ၍ မိမိ၏သားမယားတစု အတွင်း၌ နေထိုင်နိုင်လောက်အောင် ဂဠုန်ငှက်ရုပ်သဏ္ဍာန် “ယာဉ်ပျံကြီး” တည်ဆောက်ပြီးလျှင် ထမင်း စားချိန် ရောက်သောကာလ၌ ထမင်းပို့ လာသူ ဇနီးသယ် (= လက်သမားကတော်) ကို “အိမ်မှာရှိသမျှ အလုံးစုံကို ရောင်းချ ပြီးလျှင် ရွှေငွေများကို ယူခဲ့လော့” ဟု မှာကြားပြောဆိုလိုက်လေ သည်။ ဗောဓိမင်းသားသည်လည်း လက်သမားဆရာကြီး ထွက် မပြေးနိုင်ရန် ကောကနုဒြာသာဒ်ကို ဝန်းရံ၍ အစောင့်အနေများ ချထားလေ၏။ လက်သမားဆရာကြီးသည်လည်း ဂဠုန်ငှက်ရုပ် သဏ္ဍာန် “ယာဉ်ပျံကြီး” ပြီးလတ်သောအခါ “ယနေ့သားသမီးတွေ အကုန် ခေါ်ဆောင်၍ လာခဲ့” ဟု ဇနီးသယ်ကို မှာကြားလိုက်၍ နံနက်စာ စားပြီးသောအခါ သားမယားများကို ဂဠုန်ငှက်ရုပ် ဝမ်း၌ ထိုင်နေစေ၍ လေသာပြုတင်းပေါက်မှ ငှက်ရုပ်ယာဉ်ပျံ ကြီးကို မောင်းနှင်ကာ ထွက်ပြေးလေတော့၏။ ထိုလက်သမား ဆရာကြီးသည် ဗောဓိမင်းသား ချထားသည့် အစောင့်အနေ များက “အိုအရှင်မင်းမြတ်...လက်သမားသည် ထွက်ပြေးလေပြီ” ဟု မြည်တမ်းပြောဆိုကြစဉ်ပင် ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် သွားလတ်၍ ဟိမဝန္တာ၌ သက်ဆင်းပြီးလျှင် မြို့သစ်တခု ဖန်ဆင်းတည်ထောင်၍ မင်းပြုလတ်သည်တွင် “ကဋ္ဌဝါဟနမင်း” ဟူ၍ ထင်ရှားဖြစ်ပွား လေတော့သည်။

**ဗောဓိမင်းသား ပြာသာဒ်တက်မင်္ဂလာပွဲ၌
ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတော်ကို ပင့်ဖိတ်ခြင်း**

ဗောဓိမင်းသားသည်လည်း “ပြာသာဒ်တက်မင်္ဂလာပွဲသဘင် ဆင်ယင်ကျင်းပအံ့” ဟု ကြံစည်စီမံကာ မြတ်စွာဘုရားကို ပင့်ဖိတ် ပြီးလျှင် ကောကနုဒြာသာဒ်၌ နံ့သာမျိုးလေးပါးတို့ဖြင့် အပြေ အပြစ်လိမ်းကျံ မွမ်းမံခြယ်လယ်၍ အောက်မြေအပြင် ပဌမလှေခါး ထစ်မှ အစပြုကာ ခြေနင်းဖွယ်ရာ ပိတ်ဖြူလွှာကြီးကို ခင်း၍ထား လေသည်။ (မင်းသားကား သားသမီး မထွန်းကားသူဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် “ငါသည် အကယ်၍ သားကိုဖြစ်စေ၊ သမီးကိုဖြစ်စေ ရလိမ့်မည်မှန်ပါက မြတ်စွာဘုရားသည် ဤပိတ်ဖြူအခင်းကို နင်းတော်မူလိမ့်မည်” ဟု ကြံစည်အောက်မေ့ကာ ခင်းထားလေသည်။

မင်းသားသည် မြတ်စွာဘုရားရှင် ကြွလာတော်မူသောအခါ နည်ခြင်းငါးမျိုးဖြင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရှိခိုး၍ သပိတ်တော်ကို ဆီးကြိုယူငင်ပြီးလျှင် “ဝင်တော်မူပါ မြတ်စွာဘုရား……”ဟူ၍ ခလျှောက်ထားလေသည်။ မြတ်စွာဘုရားကား ဝင်တော်မမူချေ။ မင်းသားသည် နှစ်ကြိမ်မြောက်၎င်း၊ သုံးကြိမ်မြောက်၎င်း တောင်းပန်လေသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဝင်တော်မမူပဲ သုံးကြိမ်မြောက် တောင်းပန်အပ်သောအခါ၌ အရှင်အာနန္ဒာကို ကြည့်တော်မူလေသည်။ အရှင်အာနန္ဒာမထေရ်သည် မြတ်စွာဘုရားရှင် ကြည့်ရှုတော်မူသော အမှတ်ဖြင့်ပင် ပိတ်ဖြူအခင်းကို နင်းတော်မူလိမ့်မည်မဟုတ်ကြောင်း ကောင်းစွာသိတော်မူ၍ မင်းသားကို “မင်းသား……ပိတ်ဖြူအခင်းများကို ရုပ်သိမ်းစေလော့၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ပိတ်ဖြူအခင်းကို နင်းတော်မူလိမ့်မည်မဟုတ်၊ နောင်လာမည့်နောက်သားကို မြတ်စွာဘုရားသည် ငဲ့ကွက်တော်မူသည်” ဟု မိန့်တော်မူ၍ ပိတ်ဖြူ အခင်းများကို ရုပ်သိမ်းစေလေ၏။

(ဤအရာဝယ် ဗောဓိမင်းသား၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ရှေးကံ အကြောင်းကို၎င်း၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်၏ ပိတ်ဖြူအခင်းကို နင်းတော်မမူခြင်း အကြောင်းကို၎င်း (မဋ္ဌ၊ ၃၊ မျက်နှာ ၂၂၂-၃ တို့မှ ထုတ်ဆောင်၍) အကျဉ်းမျှ ပြဆိုဦးအံ့—

မင်းသား၏ ရည်ရွယ်ချက်။ ။ ဗောဓိမင်းသား ကား သားသမီး မထွန်းကားသူဖြစ်သည်။ သူသည် “မြတ်စွာဘုရားတို့အား အဓိကာရ(= အထိကရ) ကောင်းမှုကုသိုလ်ကို ပြုလုပ်သည်ရှိသော် စိတ်အလိုရှိအပ်ရာကို ရနိုင်၏” ဟူ၍လည်း သတင်းကြားဘူးလေသည်။ သို့ရကား မင်းသားသည် “အကယ်၍ ငါသည် သားသမီးကို ရနိုင်မည့်သူ ဖြစ်ပါက မြတ်စွာဘုရားသည် ငါ၏ ပိတ်ဖြူအခင်းကို နင်းတော်မူလိမ့်မည်၊ အကယ်၍ သားသမီးကို မရနိုင်မည့်သူ ဖြစ်ပါက နင်းတော်မူလိမ့်မည်မဟုတ်” ဟု ရည်ရွယ်ချက်ပြုကာ ပိတ်ဖြူ အခင်းကို ခင်းစေလေ

သည်။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် “ဤမင်းသား၏ အဖို့ရာ သားသမီးများ ဖြစ်ထွန်းမည်လော” ဟု ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုတော်မူလေသော် “ဖြစ်ထွန်းလိမ့်မည်မဟုတ်” ဟူ၍ မြင်တော်မူလေသည်။

မင်းသား၏ ရှေးကံအကြောင်း။ ။ ထိုပောဓိမင်းသားကား ရှေးအတိတ်က တခုသောဘဝဝယ် ကျွန်းငယ်တခု၌နေစဉ် အကုသိုလ်ဆန္ဒချင်း တူညီသည့် ဇနီးသယ်နှင့် သဘောတူ ငှက်ငယ်များကို သတ်ဖြတ်၍ စားခဲ့ဘူးလေသည်။ အကယ်၍ ယခုဘဝ၌ ထိုမင်းသား၏ ဇနီးသယ် (= မိဖုရား) သည် ထိုအတိတ်ဘဝ ဇနီးသယ်မှ အခြားတပါးသူ ဖြစ်ခဲ့လျှင် သားသမီးကို ရနိုင်လေရာ၏။ ယခုမှာမူ မင်းသားရော မိဖုရားပါ နှစ်ဦးလုံးပင် ထိုအတိတ်ဘဝက အကုသိုလ်ဆန္ဒ တူညီမျှကြ၍ ငှက်ငယ်တို့ကို သတ်ဖြတ်စားသောက်ခြင်း (= ပါဏာတိပါတ) မကောင်းမှုကို ပြုအပ်ခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုမင်းသား၏ အဖို့ရာ သားသမီး ဖြစ်ထွန်းနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ် ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရားရှင် ထင်လင်းစွာ သိမြင်တော်မူလေသည်။

နင်းတော်မူခြင်း အကြောင်း။ ။ (၁) ဖော်ပြရာပါ မင်းသား၏ ရှေးအကုသိုလ်ကံအကြောင်းကြောင့် မြတ်စွာဘုရားရှင် ပိတ်ဖြူအခင်းကို နင်းတော်မူစေကာမူ သားသမီး မထွန်းကားနိုင်ချေ၊ သို့ပါလျက် အကယ်၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ပိတ်ဖြူအခင်းကို နင်းတော်မူခဲ့သော် “မြတ်စွာဘုရားတို့အား အဓိကာရကောင်းမှု ပြုလုပ် ကြသည် ရှိသော် တောင့်တတိုင်း တောင့်တတိုင်းသော အကျိုးကို ရနိုင်ကုန်၏ဟု လောက၌ သတင်းစကား ကျော်ကြားနေ၏။ ငါကား မြတ်စွာဘုရားအား ကြီးစွာသောကောင်းမှုကို ပြုအပ်ပေ၏။ သို့စေကာမူ သားသမီးကို မရချေ။ လောက၌ ကျော်ကြားနေသော ဤစကားသည် အလကား အချည်းနှီးသာတည်း” ဟု မင်းသားသည် မှားယွင်းသောမိစ္ဆာအယူကို ယူလေရာ၏။ (ဤကား အကြောင်းတပါး)။ ။ (၂) တိတ္ထိများကလည်း “ရဟန်းတို့သည် ပိတ်ဖြူအခင်းကို နင်းကြကာ လှည့်လည်ကျက်စား တလွှားလွှား သွားလာနေကြ၏။ ၎င်းရဟန်းတို့၏ အဖို့ရာ မပြုလုပ် ဝံ့သော အရာဟူ၍ ဘာမျှမရှိ” ဟု ကဲ့ရဲ့စကား ပြောကြားကြကုန်လေရာ၏။ (ဤကား အကြောင်းတပါး)။ ။ (၃) ယခု မြတ်စွာဘုရားရှင် သက်တော်ထင်ရှား ရှိတော်မူစဉ်အခါ ပိတ်ဖြူအခင်းကို နင်းကြရမည့် ရဟန်းတို့အနက် သူတပါး၏ စိတ်ဖြစ်ဟန်ကို ကောင်းစွာသိမြင်ကြသည့် အဘိညာဏ်ရ ရဟန်းတို့သည် များစွာရှိကြကုန်၏။ ထိုအဘိညာဏ်ရ ရဟန်းတို့သည် နင်းထိုက်သည်ကိုသိကြ၍ နင်းကြလိမ့်မည်။ မနင်းထိုက်

သည်ကို သိကြ၍ မနင်းကြလိမ့်မည် အမှန်ပင် ဖြစ်သော်လည်း မြတ်စွာ ဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူပြီး နောက်အနာဂတ်ကာလ၌ကား သတ္တဝါတို့မှာ မဂ်ဖိုလ်ရကြောင်း ကောင်းမှုအထူးတည်းဟူသော ဥပနိဿယကား နှံ့နှေးပေလိမ့်မည်။ သို့ကြောင့် အနာဂတ်ဖြစ်မည့် အရေးကို သိကြလိမ့်မည် မဟုတ်ကုန်။ ထိုသို့ ဥပနိဿယ အားနည်း နှံ့နှေး၍ အနာဂတ်ဖြစ်မည့်အရေးကို မသိကြမည့် နောက်အနာဂတ် ကာလ ရဟန်းတို့သည် ပိတ်ဖြူအခင်းကို နင်းကြသည်ရှိသော် (အခင်းရှင် ပုဂ္ဂိုလ်တို့) တောင့်တသည်အတိုင်း ပြည့်စုံလျှင် ကောင်းပါ၏။ မပြည့်စုံခဲ့ ချေသော် “ဘုရားမြတ်စွာ လက်ထက်တော် ရှေးအခါက ရဟန်းသံဃာ အား ကုသိုလ်ပြု၍ လိုရာဆုကိုတောင်းလျှင် လိုတိုင်း လိုတိုင်းကို ရရှိကြ ကုန်၏။ ယခုအခါ၌ကား ထိုကုသို လိုရာဆုကိုတောင်း၍ မရတော့ကုန်။ ထိုဘုရားမြတ်စွာ လက်ထက်တော်အခါက ရဟန်းတို့သည်သာလျှင် အကျင့်ပဋိပတ်ကို ဖြည့်ကျင့်ကြကုန်သည် ထင်ပါ၏။ ဤယခု ငါတို့ လက်ထက် ရဟန်းတို့ကား အကျင့်ပဋိပတ်ကို မဖြည့်စွမ်းနိုင်ကြကုန်” ဟူ၍ (အနာဂတ်) လူအပေါင်းတို့သည် နှလုံးမသာမယာ ဖြစ်ကြပေ လိမ့်မည်။ (ဤကား အကြောင်းတပါး)။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဖော်ပြရာပါ အကြောင်းသုံးပါးကြောင့် နင်းတော်မမူပဲ ဆိတ်ဆိတ်နေတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။ အရှင်အာနန္ဒာ မထေရ်မြတ်သည်ကား ဆိုအပ်ပြီးသော အကြောင်းသုံးပါးတို့တွင် တတိယအကြောင်းကို ရည်ရွယ်တော်မူ၍ “နောင်လာမည့် နောက် သားကို မြတ်စွာဘုရားသည် ငဲ့ကွက်တော်မူသည်” ဟု မိန့်ဆိုတော် မူလေသည်။

မင်းသားသည် ပိတ်ဖြူအခင်းများကို ရုပ်သိမ်းစေ၍ မြတ်စွာ ဘုရားရှင်ကို ပြာသာဒ်တွင်းသို့ ပင့်ဆောင်ခဲ့ပြီးလျှင် ယာဂုဆွမ်း၊ ခဲဖွယ်ဆွမ်းများ ဆက်ကပ်လှူဒါန်းပြီးနောက် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... တပည့်တော်၏ စိတ် သန္တာန်ဝယ် ချမ်းသာသုခကို လွယ်လွယ်နှင့် ရနိုင်သည်မဟုတ်။ စင်စစ်ကား ချမ်းသာသုခကို အဆင်းရဲခံမှသာ ရနိုင်သည်” ဟု အကြံဖြစ်ပါသည်ဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်ထားလေသော် မြတ်စွာ ဘုရားရှင်သည် “မင်းသား... ငါဘုရား၏ စိတ်သန္တာန်မှာလည်း ဘုရားမဖြစ်မီ အလောင်းတော်ဖြစ်စဉ်ကပင် ဤနည်းအတူ အကြံ

ဖြစ်ခဲ့သည်” ဟူ၍ မိန့်တော်မူပြီးလျှင် ကိုယ်တော်မြတ်၏ ဒုက္ခရ-
စရိယာ ကျင့်တော်မူပုံကအစ ပဉ္စဝဂ္ဂီ မထေရ်ငါးဦးတို့အား
အနတ္တလက္ခဏသုတ္တန်* ကို ဟောကြား၍ အရဟတ္တဖိုလ်၌
တည်စေသည်တိုင်အောင် အကြောင်းအရာများကို အကျယ်တဝင့်
ဟောကြားတော်မူလေသည်။

ဗောဓိမင်းသား သရဏဂုံ ခံယူခြင်းအကြောင်း

ပဉ္စဝဂ္ဂီ မထေရ်ငါးဦးတို့ အရဟတ္တဖိုလ်၌ တည်ကြသည့်
အကြောင်း ဟောကြားတော်မူသောအခါ ဗောဓိမင်းသားသည်
မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား……
ရဟန်းသည် မြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော ရှေ့သွားခေါင်းဆောင်
(ဆုံးမမည့်သူ) ကို ရရှိခဲ့သော် အချိန်မည်မျှကြာ ကာလအတွင်း၌
အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုကာ ချမ်းသာစွာ နေနိုင်ပါသ
နည်း” ဟု မေးမြန်းလျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရား
သည် “မင်းသား…… ထိုသို့ဖြစ်ခဲ့လျှင် ဤအရာ၌ သင့်ကိုပင် ငါ
ဘုရားသည် တဖန်ပြန်၍ မေးပေအံ့၊ သင်မင်းသား နှစ်သက်
သဘောကျသည့် အတိုင်း ဖြေဆိုနိုင်ခွင့်ရှိသည်။ မင်းသား……
ယခု ငါဘုရား မေးမည့် စကားကို သင်မင်းသား မည်သို့မှတ်ယူ
သဘော ကျသနည်း၊ သင်မင်းသား သည် ဆင်စီးချွန်း ကိုင်
အတတ်၌ တတ်သိလိမ္မာသည်မဟုတ်လော” ဟု မေးတော်မူ၏။
မင်းသားသည်လည်း “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား……
အကျွန်ုပ်ကား ဆင်စီးချွန်းကိုင်အတတ်၌ တတ်သိလိမ္မာသူမှန်ပါ၏
ဘုရား” ဟု ပြန်ကြားလျှောက်ထားလေသည်။

တဖန် မြတ်စွာဘုရားက—

“မင်းသား…… ယခု ငါဘုရားမေးမည့်စကားကို သင်
မင်းသား မည်သို့မှတ်ယူသဘောကျသနည်း၊ ဤလောက၌

* ထိုသုတ္တန်မှာ “ဗောဓိရာဇကုမာရသုတ္တန်” ဟု အမည်တွင်၍ မဇ္ဈိမနိကာယ်
မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသ (၄) ခုစောင်၊ (၅) ဗောဓိရာဇကုမာရသုတ်၊ ပါဠိတော် မျက်နှာ
၂၇၇-မှစ၍ လာရှိသည်။ အကျယ်ကို ပိဋကတ်မြန်မာပြန်မှ ကြည့်ရှုမှတ်ယူကုန်
ထု၏။

တဦးသောယောက်ျားသည် ‘မောဓိမင်းသားကား ဆင်စီး
ချွန်းကိုင် အတတ်ကို တတ်သိလိမ္မာ၏၊ ထိုမင်းသား၏
အထံ၌ ငါသည် ဆင်စီးချွန်းကိုင် အတတ်ကို သင်ယူပေ
အံ့’ဟု လာရောက်လေရာ၏၊ အထူးအားဖြင့် ထိုယောက်ျား
သည်—

(၁) ယုံကြည်မှု = သဒ္ဓါတရားမရှိသူ = ရောက်သင့်
သောအရာသို့ မရောက်နိုင်လောက်အောင်ပင် သဒ္ဓါတရား
နည်းပါးသူ၊

(၂) အနာရောဂါမကင်းသူ = ရောက်သင့်သောအရာ
သို့မရောက်နိုင်လောက်အောင်ပင် အနာရောဂါထူပြောသူ၊

(၃) ဟန်ဆောင်တတ်သူ မာယာများသူ = ရောက်
သင့်သောအရာသို့ မရောက်နိုင်လောက်အောင်ပင် ဟန်
ဆောင်တတ်သူ မာယာများသူ၊

(၄) ထက်သန်သောလုံ့လမရှိသူ = ရောက်သင့်သော
အရာသို့ မရောက်နိုင်လောက်အောင်ပင် လုံ့လဝီရိယ
ညံ့ဖျင်း ပျင်းရိသူ၊

(၅) ပညာမရှိသူ = ရောက်သင့်သောအရာသို့မရောက်
နိုင်လောက်အောင်ပင် ဉာဏ်ပညာနည်းပါးသူ—

ဖြစ်ခဲ့လျှင် ထိုယောက်ျားသည် သင်၏အထံ၌ ဆင်စီး ချွန်း
ကိုင် အတတ်ကို တတ်သိလိမ္မာအောင် သင်ကြားနိုင်ပါ
မည်လော” —

‘ဟူ၍ မေးမြန်းတော် မူသော အခါ မောဓိမင်းသားသည် “ဘုန်း
တော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... (ဖော်ပြရာပါ အင်္ဂါငါးပါး
တို့တွင်) တပါးပါးသောအင်္ဂါနှင့် ပြည့်စုံလျှင်ပင် ထိုယောက်ျား
သည် အကျွန်ုပ်၏အထံ၌ ဆင်စီးချွန်းကိုင် အတတ်ကို တတ်သိ
လိမ္မာအောင် သင်ကြားနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ အင်္ဂါငါးပါးလုံးနှင့်
ပြည့်စုံသူ ဖြစ်ဘိမူကား အဘယ်ဆိုဖွယ်ရှိအံ့နည်း = ဧကန်ပင်

မသင်ကြားနိုင်လေရာပါ ဘုရား” ဟူ၍ ဖြေကြား လျှောက်ထားလေ၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက တဖန်ပြောင်းလဲ၍—

“မင်းသား…… ယခု ငါဘုရားမေးမည့်စကားကို သင်မင်းသား မည်သို့မှတ်ယူသဘောကျသနည်း၊ ဤလောက၌ တဦးသောယောက်ျားသည် ‘မောဓိမင်းသားကား ဆင်စီးချွန်းကိုင် အတတ်ကို တတ်သိလိမ္မာ၏၊ ထိုမင်းသား၏ အထံ၌ ငါသည် ဆင်စီးချွန်းကိုင် အတတ်ကို သင်ယူပေအံ့’ ဟု လာရောက်လေရာ၏၊ အထူးအားဖြင့် ထိုယောက်ျားသည်—

(၁) ယုံကြည်မှု = သဒ္ဓါကရားရှိသူ = ရောက်သင့်သောအရာသို့ ရောက်နိုင်လောက်အောင်ပင် သဒ္ဓါတရားကြီးမားသူ၊

(၂) အနာရောဂါကင်းသူ = ရောက်သင့်သောအရာသို့ရောက်နိုင်လောက်အောင်ပင် အနာရောဂါ ကင်းရှင်းကျန်းမာရေးပြည့်တင်းသူ၊

(၃) ဟန်မဆောင်တတ်သူ မာယာမများသူ = ရောက်သင့်သောအရာသို့ ရောက်နိုင်လောက်အောင်ပင် ဟန်မဆောင်သူ မာယာမများသူ ရိုးသားဖြောင့်မတ်သူ၊

(၄) ထက်သန်သောလုံ့လရှိသူ = ရောက်သင့်သောအရာသို့ ရောက်နိုင်လောက်အောင်ပင် ဇွဲလုံ့လဝီရိယကြီးမားသူ၊

(၅) ပညာရှိသူ = ရောက်သင့်သောအရာသို့ ရောက်နိုင်လောက်အောင်ပင် ဉာဏ်ပညာကြီးမားသူ—

ဖြစ်ခဲ့လျှင် ထိုယောက်ျားသည် သင်၏အထံ၌ ဆင်စီး ချွန်းကိုင် အတတ်ကို တတ်သိလိမ္မာအောင် သင်ကြားနိုင်ပါမည်လော” —

ဟူ၍ မေးမြန်းတော်မူသောအခါ ဗောဓိမင်းသားသည် “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... (ဖော်ပြရာပါ အင်္ဂါငါးပါးတို့တွင်) တပါးပါးနှင့်ပြည့်စုံလျှင်ပင် ထိုယောက်ျားသည် အကျွန်ုပ်၏ အထံ၌ ဆင်စီးချွန်းကိုင် အတတ်ကို တတ်သိလိမ္မာအောင် သင်ကြားနိုင်ရာပါ၏။ အင်္ဂါငါးပါးလုံးနှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်ပါမူကား အဘယ်မှာ ဆိုဖွယ်ရှိအံ့နည်း = ကေနပ်ပင် သင်ကြားနိုင်ရာပါ၏ ဘုရား” ဟူ၍ ဖြေကြားလျှောက်ထားလေ၏။

ပဓာနိယင်္ဂတရား = ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ် အားထုတ်သူ၏ အင်္ဂါတရားငါးပါး

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်—

မင်းသား... ဤအတူပင်လျှင် ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ် အားထုတ်သူ၏ (ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ် ထမြောက် အောင်မြင်စေရန်) အကြောင်းတရားတို့ကား ငါးပါးတို့ ရှိကုန်၏။ ငါးပါးတို့ဟူသည်မှာ—

(၁) မင်းသား... ဤငါဘုရား၏သာသနာ၌ ရဟန်းသည် ယုံကြည်မှု = သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံသူ ဖြစ်၏။ (= ထိုမြတ်စွာဘုရားသည် ဤအကြောင်း ဤအကြောင်းကြောင့် အရဟံဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူပါပေ၏။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူပါပေ၏။ (ပေယျာလ) ဘဂဝဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူပါပေ၏ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရား၏ အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ယုံကြည်၏။

(၂) အနာကင်းသူ၊ ဆင်းရဲကင်းသူ ဖြစ်၏။ မအေးလွန်း၊ မပူလွန်းပဲ အလယ်အလတ်ဖြစ်၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ် အားထုတ်ရန်ခွဲသော အညီအညွတ် ကျက်စေတတ်သော ပါစကဝမ်းမီးနှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်၏။

(၃) ဟန်ဆောင်လှည့်ပတ်ခြင်း ကင်းသူ ဖြစ်၏။ မြတ်စွာဘုရား အထံ၌သော်၎င်း၊ ပညာရှင် သီတင်း

သုံးဖော်တို့ အထံ၌သော်၎င်း အမှန်အတိုင်း မိမိကိုယ်ကို ထင်စွာပြုတတ်၏။

(၄) အကုသိုလ်တရားတို့ကို ပယ်ရှားဖို့ရန်၊ ကုသိုလ် တရားတို့ကို ပြည့်စုံစေရန် အားထုတ်အပ်သော လုံ့လ ဝီရိယ ရှိသူ ဖြစ်၍ နေ၏။ အားအစွမ်း ရှိ၏။ မြဲမြံစွာ အားထုတ်မှု ရှိ၏။ အပြစ်ကင်းသော ကုသိုလ်တရားတို့၌ မဆုတ်နစ်သော လုံ့လဝီရိယရှိသူ ဖြစ်၏။

(၅) ပညာရှိသူဖြစ်၏။ စင်ကြယ်သန့်ရှင်း ကိလေသာ တို့ကို ဖောက်ထွင်းနိုင်လျက် နည်းမှန်လမ်းကျ ဝဇ္ဇကီလေ သာ နှစ်ဖြာသောဒုက္ခကို ကုန်ခန်းစေကာ ဖြစ်တတ်စွာ သည့် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် (= ရုပ်နာမ်တို့၏ အဖြစ်အပျက်ကို သိစွမ်းနိုင်သော ဉာဏ်ပညာ) နှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်၏။

မင်းသား..... ဤဆိုအပ်ပြီးသည့် (သဒ္ဓါတရားနှင့် ပြည့်စုံခြင်း၊ အနာရောဂါ ကင်းရှင်းခြင်း၊ ဟန်မဆောင် မလှည့်ပတ် ဖြောင့်မတ်ရိုးသားခြင်း၊ ထက်သန်သော ဝီရိယရှိခြင်း၊ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်း) တရားတို့ သည် ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ် အားထုတ်သူ၏ (ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ် ထမြောက်အောင်မြင်စေရန်) အကြောင်းတရား ငါးပါးတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ (ပဓာနိယင်္ဂံတရား ငါးပါးတို့ ဖြစ်ကုန်၏)။
မင်းသား..... ဤပဓာနိယင်္ဂံတရား ငါးပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံ သော ရဟန်းသည် မြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော ရွှေသွား ခေါင်းဆောင် (ဆုံးမမည့်သူ) ကို ရရှိခဲ့သော် ခုနစ်နှစ်ကြာ ကာလအတွင်း၌ပင် အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုကာ ချမ်းသာစွာ နေနိုင်ပေ၏။

မင်းသား..... ခုနစ်နှစ်ဆိုသည်မှာ ကြာလွန်းလှ၏။ ထားဘိဦးလော့၊ ဤပဓာနိယင်္ဂံတရား ငါးပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်းသည် မြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော ရွှေသွားခေါင်းဆောင် (ဆုံးမမည့်သူ) ကို ရရှိခဲ့သော်

ခြောက်နှစ်ကြာ ကာလအတွင်း၌ပင် (ပေယျာလ) ငါးနှစ်၊ လေးနှစ်၊ သုံးနှစ်၊ နှစ်နှစ်၊ တနှစ်ကြာ ကာလအတွင်း၌ပင် အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုကာ ချမ်းသာစွာ နေနိုင်၏။

မင်းသား…… တနှစ်ဆိုသည်မှာ ကြာလွန်းလှ၏။ ထားဘိဦးလော့၊ ဤပဓာနိယဂံတရား ငါးပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်းသည် မြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော ရွှေသွားခေါင်းဆောင် (ဆုံးမမည့်သူ) ကို ရရှိခဲ့သော် ခုနစ်လကြာ ကာလအတွင်း၌ပင် အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုကာ ချမ်းသာစွာ နေနိုင်၏။

မင်းသား……ခုနစ်လဆိုသည်မှာ ကြာလွန်းလှ၏။ ထားဘိဦးလော့၊ ဤပဓာနိယဂံတရား ငါးပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်းသည် မြတ်စွာဘုရား တည်းဟူသော ရွှေသွားခေါင်းဆောင် (ဆုံးမမည့်သူ) ကို ရရှိခဲ့သော် ခြောက်လကြာ ကာလအတွင်း၌ပင် (ပေယျာလ) ငါးလ၊ လေးလ၊ သုံးလ၊ နှစ်လ၊ တလ၊ လဝက် (= ၁၅-ရက်) ကြာ ကာလအတွင်း၌ပင် အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုကာ ချမ်းသာစွာ နေနိုင်၏။

မင်းသား……လဝက် (= ၁၅-ရက်) ဆိုသည်မှာ ကြာလွန်းလှ၏။ ထားဘိဦးလော့၊ ဤပဓာနိယဂံတရား ငါးပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံသော ရဟန်းသည် မြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော ရွှေသွားခေါင်းဆောင် (ဆုံးမမည့်သူ) ကို ရရှိခဲ့သော် ခုနစ်ရက်ကြာ ကာလအတွင်း၌ပင် (ပေယျာလ) ခြောက်ရက်၊ ငါးရက်၊ လေးရက်၊ သုံးရက်၊ နှစ်ရက်၊ တရက်ကြာ ကာလအတွင်း၌ပင် အရဟတ္တဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုကာ ချမ်းသာစွာ နေနိုင်၏။

မင်းသား……တရက်ဆိုသည်မှာ ကြာလွန်းလှ၏။ ထားဘိဦးလော့၊ ဤပဓာနိယဂံတရား ငါးပါးတို့နှင့် ပြည့်စုံ

သော ရဟန်းသည် မြတ်စွာဘုရား တည်းဟူသော ရှေ့ သွားခေါင်းဆောင် (ဆုံးမမည့်သူ)ကို ရရှိခဲ့သော် ညချမ်း အခါ၌ ဆုံးမအပ်မှု နံနက်အခါ၌ တရားထူး(= မဂ်ဖိုလ်) ကို ရပေလိမ့်မည်၊ နံနက်အခါ၌ ဆုံးမအပ်မှု ညချမ်း အခါ၌ တရားထူး (= မဂ်ဖိုလ်)ကို ရပေလိမ့်မည်” —

ဟူ၍ မိန့်ကြား ဖြေဆိုတော်မူလေ၏။

(ဤ၌။ ။ပဓာနိယကံတရား ငါးပါးထို့နှင့်စပ်၍ —

“ယုံကြည်၊ ကျန်းပာ၊ ခြောင်စမ်းစွာနှင့်၊ လွန်စွာအားထုတ်၊ နာမ်နှင့်ရုပ်ကို၊ ဖြစ်ချုပ်သိမြင်၊ ဤငါးအင်၊ မဂ်လျှင်ရကြောင်း တည်း” —

ဟူသော လယ်တီဆရာတော်၏ အချုပ်လက်ကို နှုတ်ရဆောင်ရာ၏။ ။ ဤတရားငါးပါးလုံးတို့ပင် လောကီတရားထို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုတွင် သဒ္ဓါ တရားရှိခြင်း ဟူရာ၌ သဒ္ဓါသည် (၁) အာဂမသဒ္ဓါ၊ (၂) အဓိဂမ သဒ္ဓါ၊ (၃) ဩကပ္ပနသဒ္ဓါ၊ (၄) ပသာဒသဒ္ဓါ ဟူ၍ လေးပါးရှိ၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင် —

(၁) သဗ္ဗညူဘုရားအလောင်းတော်တို့၏ သဒ္ဓါတရားသည် ဘုရား ဆုပန်သည်မှ စ၍ မပျက်မစီး လာခဲ့သောကြောင့် အာဂမသဒ္ဓါမည်၏။

(၂) အရိယာသာဝကတို့၏ သဒ္ဓါတရားသည် မဂ်ဉာဏ်ကို ရသည် မှစ၍ မပျက်မစီး ရအပ်သောကြောင့် အဓိဂမသဒ္ဓါမည်၏။

(၃) ဘုရား, တရား, သံဃာဟူ၍ ပြောဆိုအပ်သည်ရှိသော် တစုံ တယောက်သောသူမျှ တုန်လှုပ်ချောက်ချားစေခြင်းငှါ မတတ်နိုင် လောက်အောင် “မြတ်စွာဘုရားသည် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဂုဏ်ရှင် ဖြစ်တော် မူပေ၏။ တရားတော်သည် သွာက္ခာတတာဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံပေ၏။ သံဃာ တော်သည် သပ္ပုပ္ပိပနူတာဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံပေ၏” ဟု ရတနာသုံးပါးဂုဏ်၌ သက်ဝင်၍ ယုံကြည်ခြင်းသည် ဩကပ္ပနသဒ္ဓါမည်၏။

(၄) ရတနာသုံးပါး၌ ကြည်ညိုခြင်းမျှသည် ပသာဒသဒ္ဓါမည်၏။

ဤ ယခု ပဓာနိယကံ တရားငါးပါး အပါအဝင် သဒ္ဓါတရား အရကို “ဩကပ္ပနသဒ္ဓါ” တရားကို အလိုရှိအပ်၏။ ဤမှတ်ဖွယ်အထူးကိုလည်း သိရှိရာ၏။

ဤသို့ မြတ်စွာဘုရားရှင်က လက်တွေ့ ကိုယ်တွေ့ တရား ဟောကြားအပ်သည်ရှိသော် မောဓိမင်းသားသည် မြတ်စွာဘုရားကို “ညချမ်းအခါ၌ ဆုံးမအပ်သည်ရှိသော် နံနက်အခါ၌ တရားထူး (= မဂ်ဖိုလ်) ကို ရစွမ်းနိုင်၊ နံနက်အခါ၌ ဆုံးမအပ်သည်ရှိသော် ညချမ်းအခါ၌ မဂ်ဖိုလ်တရားထူးကို ရစွမ်းနိုင်ရကား မြတ်စွာဘုရားသည် အံ့ဩဖွယ်ကောင်းလှပါ၏။ တရားတော်သည် အံ့ဩဖွယ်ကောင်းလှပါ၏။ တရားတော်၏ စ, လယ်, အဆုံး = သုံးပါးအစုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံစွာ ဟောကြားထားအပ်သည်၏ အဖြစ်သည် အံ့ဩဖွယ်ကောင်းလှပါ၏” ဟူ၍ သဒ္ဓါကြည်ညိုစကား ချီးမွမ်းလျှောက်ထားလေ၏။

ဤသို့ မောဓိမင်းသားက မြတ်စွာဘုရားကို သဒ္ဓါကြည်ညိုစကား ချီးမွမ်းလျှောက်ထားလတ်သော် သဒ္ဓိကာပုတ္တလုလင်သည် မောဓိမင်းသားကို “ဤအရှင်မောဓိမင်းသားသည် မြတ်စွာဘုရားသည် အံ့ဩဖွယ်ကောင်းလှပါ၏။ တရားတော်သည် အံ့ဩဖွယ်ကောင်းလှပါ၏။ တရားတော်၏ စ, လယ်, အဆုံး = သုံးပါးအစုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံစွာ ဟောကြား ထားအပ်သည်၏ အဖြစ်သည် အံ့ဩဖွယ်ကောင်းလှပါ၏” ဟူ၍ ဤသို့သာလျှင် ချီးမွမ်းစကား လျှောက်ထား၏။ ထိုသို့ပင် လျှောက်ထားငြားသော်လည်း ထိုအရှင်ရဟန်းဂေါတမကို၎င်း, တရားတော်ကို၎င်း, ရဟန်းသံဃာကို၎င်း ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ကား မဆည်းကပ်ဘိချေ ဟူ၍ ကဲ့ရဲ့ဖြစ်တင်စကား ပြောကြားလေ၏။ ထိုအခါ မောဓိမင်းသားသည်—

“အချင်း သဒ္ဓိကာပုတ္တ ... ဤသို့ မပြောဆိုပါလင့်၊ အချင်း သဒ္ဓိကာပုတ္တ ... ဤသို့ မပြောဆိုပါလင့်၊ အချင်း သဒ္ဓိကာပုတ္တ ... ငါသည် ဤ ဆိုလတ္တံ့သော အကြောင်းအရာ စကားကို မယ်တော်၏ မျက်မှောက်မှ ကြားနာမှတ်သား ခံယူထားအပ်ဘူးပါသည်—

အချင်း သဒ္ဓိကာပုတ္တ ... အခါတပါး၌ မြတ်စွာဘုရားသည် ကောသဒ္ဓိပြည် ယောသိတာရုံ ကျောင်းတိုက်၌

သီတင်းသုံးနေတော်မူ၏။ ထိုအခါ ငါ၏ မယ်တော်သည် ငါ့ကို ကိုယ်ဝန်ဆောင် ရှိနေစဉ် မြတ်စွာဘုရားထံတော် မှောက် သို့ သွားရောက် ဝပ်လျှိုး ရှိခိုးထိုင် နေပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားကို 'ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... အကျွန်ုပ်၏ ဝမ်းတိုက်၌ တည်ရှိသော ဤသတို့သားသည် (သို့မဟုတ်) ဤ သတို့သမီးသည် မြတ်စွာဘုရားကို၎င်း၊ တရားတော်ကို၎င်း၊ ရဟန်းသံဃာကို၎င်း ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည် ထို သတို့သား (သို့မဟုတ်) သတို့သမီးကို ယနေ့ကစ၍ အသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး သရဏဂုံတည်သူ ဥပါသကာ၊ ဥပါသီကာ ဟူ၍ မှတ်တော်မူပါဘုရား' ဟု လျှောက်ခဲ့လေပြီ။

အချင်းသဒ္ဓိကာပုတ္တ...အခါတပါး၌ မြတ်စွာဘုရား သည် ဘဂ္ဂတိုင်း အဝင်အပါ ဤသုသုမာရဂိရိမြို့မှာပင် သားတို့အား ဘေးမဲ့ပေးရာ ဘေသကဋ္ဌာ တောအုပ်၌ သီတင်းသုံးနေတော်မူစဉ် အထိန်းတော်သည် ငါ့ကို ရင် ခွင်ဖြင့် ပိုက်ချီ၍ မြတ်စွာဘုရား ထံတော်မှောက်သို့ သွား ရောက် ဝပ်လျှိုး ရှိခိုးရပ်တည်ပြီးလျှင် 'ဘုန်းတော်ကြီး သော မြတ်စွာဘုရား... ဤဗောဓိမင်းသားသည် မြတ်စွာ ဘုရားကို၎င်း၊ တရားတော်ကို၎င်း၊ ရဟန်းသံဃာကို၎င်း ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုဗောဓိမင်းသားကို ယနေ့ကစ၍ အသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး သရဏဂုံတည်သူ ဥပါသကာ ဒါယကာဟူ၍ မှတ်တော်မူပါဘုရား' ဟု လျှောက် ထားခဲ့လေပြီ။

အချင်း သဒ္ဓိကာပုတ္တ... (မယ်တော်နှင့် အထိန်း တော်ကို ငါ၏ကိုယ်စား နှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် အသီးအသီး သရဏဂုံ ခံယူခဲ့ပြီးသော) ထိုငါသည် ယခုအခါ သုံးကြိမ် မြောက်လည်း မြတ်စွာဘုရားကို၎င်း၊ တရားတော်ကို၎င်း၊

ရဟန်း သံဃာကို၎င်း ကိုးကွယ်ရာဟူ၍ ဆည်းကပ်ပါ၏။ ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည် အကျွန်ုပ်ကို ယနေ့ကစ၍ အသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး သရဏဂုံ တည်သူ ဥပါသကာ ဒါယကာ ဟူ၍ မှတ်တော်မူပါ ဘုရား” —

ဟူ၍ သဒ္ဓါကာပုတ္တလုလင်ကို တိုင်တည်ကာ မြတ်စွာဘုရား အထံ တော်၌ သရဏဂုံ ခံယူလေ၏။

(အထူးမှတ်ရန်။ ။ ဤဗောဓိမင်းသား၏ သရဏဂုံ ခံယူမှုနှင့်စပ်၍ မင်းသား၏ မယ်တော် အထိန်းတော်တို့က ဖော်ပြရာပါအတိုင်း လျှောက် ထားရုံမျှဖြင့် ဗောဓိမင်းသားအဖို့ရာ သရဏဂုံ ခံယူပြီးဖြစ်နိုင်ပါသလော- ဟု မေးမြန်းဖွယ်ရှိ၏။ အဖြေကား... အစိတ္တကသရဏဂုံ = စိတ်စေတနာ မပါပဲ ခံယူဆောက်တည်အပ်သည့် သရဏဂုံဟူ၍ မရှိသောကြောင့် ဗောဓိမင်းသားအဖို့ရာ သရဏဂုံ ခံယူပြီး မဖြစ်နိုင်ပါ။

ထိုသို့ဖြစ်လျှင် မယ်တော်နှင့် အထိန်းတော်တို့၏ ဗောဓိမင်းသား အတွက် နှုတ်မြှက်၍ ခံယူအပ်သော သရဏဂုံသည် အချည်းနှီး အကျိုး မပြီး ဖြစ်သလော- ဟူငြားအံ။ အကျိုးမပြီး အချည်းနှီး မဖြစ်ပါ။ မယ်တော်နှင့် အထိန်းတော်တို့ ထိုကဲ့သို့ မင်းသားအတွက် နှုတ်မြှက် ဆောက်တည်အပ်သော သရဏဂုံသည် ထိုဗောဓိမင်းသား အဖို့ရာ အစောင့်အနေ ချထားအပ်ပြီးမည်လေသည်။ သို့ရကား ထိုဗောဓိ မင်းသားကို မွေးဖွားပြီးနောက် သိကြားလိမ္မာသည့်အရွယ်သို့ ရောက် သောအခါ၌ မိဖုရားက “ချစ်သား... မောင်ကို ငါတို့သည် ဝမ်းတိုက်၌ တည်ရှိစဉ်ကပင် သရဏဂုံကို ခံယူစေခဲ့ကြပြီ” ဟူ၍ မိမိတို့မြင်သမျှ စွမ်း သမျှ ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးဂုဏ်ကို ထုတ်ဖော်ပြောကြား၍ သတိရစေ အောက်မေ့စေကြသောအခါ ထိုဗောဓိမင်းသားကလည်း မိဖုရားပြော စကား၏ အနက်ကို ဆင်ခြင်စဉ်းစားပြီးလျှင် “ငါကား သရဏဂုံတည်သူ ဥပါသကာ ဒါယကာတယောက်ဖြစ်သည်” ဟူ၍ သတိကို ဖြစ်စေသည်နှင့် တပြိုင်နက် သရဏဂုံ ခံယူပြီးသား ဖြစ်လေတော့၏။ အကြောင်းကား...

ထိုသို့ “ငါကား သရဏဂုံတည်သူ ဥပါသကာ ဒါယကာတယောက် ဖြစ်သည်” ဟူ၍ အောက်မေ့သတိရသောအခါ ထိုမင်းသား၏ သန္တာန်၌ ရတနာသုံးပါး၏ ကိုးကွယ်ရာအဖြစ်ကို မှတ်ယူခြင်းလျှင် ရွှေသွားရှိသော

ထိုရတနာသုံးပါး၌ ညွတ်ကိုင်းသောစိတ် ထင်ရှားဖြစ်ခြင်းကြောင့် တည်း။ ဤကား အထူးမှတ်ရန်တည်း။

ဤဆိုခဲ့ပြီးသော ဗောဓိမင်းသား၏ အကြောင်းအရာစုကား မဇ္ဈိမ-ပဏ္ဏာသ ဗောဓိရာဇကုမာရသုတ် ပါဠိအဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့မှ ထုတ်နုတ် ဖော်ပြချက်များ ဖြစ်သည်။

ဗောဓိမင်းသား သောတာပန်တည်ခြင်း

ထိုနောက် ဗောဓိမင်းသားသည် အပြစ်ခြောက်ပါး ကင်းလွတ် ရာ အရပ်၌ ထိုင်နေပြီးကာ မြတ်စွာဘုရားကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုး ဦးချီ၍—

ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား……အကျွန်ုပ်သည် အရှင်မြတ်ဘုရားတို့၏ ဒါယကာတဦး ဖြစ်ပါသည်။ အမိ ဝမ်းတွင်း၌ တည်ရှိစဉ် တကြိမ်၊ ကလေးသူငယ် လူမမယ် ဖြစ်စဉ် တကြိမ်၊ ယခု သိကြားလိမ္မာသော အရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ တကြိမ် = ဤသို့ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် သရဏဂုံ ခံယူခဲ့သူ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ဥပါသကာ ဒါယကာရင်းတယောက် ဖြစ်ပါလျက် အဘယ့်ကြောင့် အကျွန်ုပ်၏ ပိတ်ဖြူအခင်းကို နင်းတော်မမူကြပါသနည်း—

ဟူ၍ လျှောက်ထားမေးမြန်းလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက “မင်းသား……သင်သည် အဘယ်ကို ကြံစည်တောင့်တ၍ ပိတ်ဖြူ အခင်းများကို ခင်းထားသနည်း”ဟု မေးတော်မူသည်တွင် မင်း သားသည် “ငါသည် သားကိုဖြစ်စေ၊ သမီးကိုဖြစ်စေ အကယ်၍ ရနိုင်မည့်သူ ဖြစ်ခဲ့လျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ငါ၏ ပိတ်ဖြူ အခင်းကို နင်းကြတော်မူလိမ့်မည်ဟု ကြံစည်တောင့်တကာ ခင်း ထားပါ၏ဘုရား”ဟူ၍ လျှောက်ထားလေ၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားက “မင်းသား……ထိုသို့ ကြံစည်တောင့် တ၍ ခင်းသောကြောင့်ပင် ငါဘုရားသည် ထို ပိတ်ဖြူအခင်းကို မနင်းခြင်းဖြစ်သည်”ဟု မိန့်ဆိုတော်မူလေသော် တဖန် ဗောဓိ မင်းသားက “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား……အကျွန်ုပ်

သည် သားကိုဖြစ်စေ၊ သမီးကိုဖြစ်စေ မရနိုင်မည့်သူ ဖြစ်ပါသလော”ဟု လျှောက်ထားမေးမြန်းပြန်သည်တွင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “အိမ်း...ဟုတ်ပေသည် မင်းသား...”ဟူ၍ မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

တဖန်ဆက်၍ ဗောဓိမင်းသားက “အဘယ်အကြောင်းကြောင့် အကျွန်ုပ်သည် သားသမီးကို မရနိုင်ပါသနည်း”ဟု လျှောက်ထားလေလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “မင်းသား...သင်သည် ရှေးကိုယ်၏အဖြစ် (=ဘဝ) တုန်းက ဇနီးမယားနှင့်တကွ အာရုံငါးပါး လိုက်စားမေ့လျော့ခဲ့သောကြောင့် သားသမီးကို မရနိုင်”ဟူ၍ အရိုက်အမြှက်မျှ မိန့်ကြားဖြေဆိုတော်မူလေ၏။ ဗောဓိမင်းသားက “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား...အဘယ်ကာလ အဘယ်ဘဝတုန်းက အကျွန်ုပ်သည် ဇနီးမယားနှင့်တကွ အာရုံငါးပါး လိုက်စားမေ့လျော့ခဲ့ပါသနည်း”ဟု လျှောက်ထားမေးမြန်းသောအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဤဆိုလတ္တံ့သော အတိုင်း ဗောဓိမင်းသား၏ အတိတ်ဖြစ်ရပ် အဋ္ဌပ္ပတ်ကို ထုတ်ဖော်ဟောပြတော်မူလေသည်—

မင်းသား... ရှေးလွန်လေပြီးသောအခါ ရာပေါင်းများစွာသော လူတို့သည် ကြီးစွာသောလှေဖြင့် သမုဒြာကို ကူးသွားကြသည်တွင် လှေကြီးသည် သမုဒြာအလယ်၌ ပေါက်ကွဲ နစ်မြုပ်ခဲ့လေသည်။ ထိုလူများအပေါင်းမှ ဇနီးမောင်နှံ နှစ်ဦးတို့သည် ပျဉ်ချပ်တချပ်ကို မှီတွယ်ကြ၍ ရေလယ်ကျွန်းတခုသို့ ဆိုက်ရောက်ကြလေကုန်၏။ ကြွင်းကျန်သော လူအပေါင်းတို့သည် ကားထိုသမုဒြာ အတွင်းမှာပင် အသက်ဆုံးရှုံးကြလေသည်။

ထိုရေလယ်ကျွန်း၌ များစွာသော ငှက်အပေါင်းသည် နေထိုင်လျက်ရှိ၏။ ထိုဇနီးမောင်နှံတို့သည် အခြားတပါး စားဖွယ်ရာကို မတွေ့ရကား အလွန်ဆာလောင်သည်ဖြစ်ကြ၍ ငှက်ဥများကို နှိုက်ယူကြပြီးလျှင် မီးကျိုး၌ဖုတ်၍ စားကြလေကုန်၏။ ငှက်ဥများဖြင့် မလောက်မင မဝကြသောအခါ ငှက်ငယ်များကို ဖမ်းလျက် ဖုတ်ကင်၍ စားကြလေကုန်၏။ ဤနည်းဖြင့် ပဌမအရွယ်၊ မဇ္ဈမ

အရွယ်, ပစ္စိမအရွယ် = ဤ အရွယ်သုံးပါးလုံး၌ပင် ငှက်ဥများ၊ ငှက်ငယ်များကို နို့ကယုဖုတ်ကင်၍ စားကြလေကုန်၏။ အရွယ် သုံးပါးတွင် တခုသော အရွယ်၌မျှ မမေ့မလျော့ခြင်းသို့ မရောက် ကြပဲ နှစ်ဦးလုံးပင် ရသတဏှာ ကာမဂုဏ်ကို လိုက်စား၍ ပျော်ပါး မေ့လျော့ခဲ့ကြလေသည်။

ဤသို့ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဗောဓိမင်းသား၏ ဤ ရှေး အတိတ် မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံကို ဖော်ပြတော်မူ၍—

“မင်းသား... သင်သည် ထိုစဉ်အခါ အရွယ်သုံးပါး တွင် တပါးပါးသောအရွယ်၌ ဇနီးမယားနှင့်တကွ မမေ့ မလျော့ခြင်းသို့ အကယ်၍ ရောက်ခဲ့လျှင် ထိုမမေ့မလျော့ သော အရွယ်၌ ယခုဘဝဝယ် သားသော်၎င်း, သမီး သော်၎င်း ဖြစ်ထွန်းလေရာ၏။

ထိုသို့မဟုတ် သင်တို့နှစ်ဦးတွင် တဦးဦးက အကယ်၍ မမေ့မလျော့ခဲ့လျှင် ထိုမမေ့မလျော့သူကို အစွဲအကြောင်း ပြု၍ သားသော်၎င်း, သမီးသော်၎င်း ဖြစ်ထွန်းလေရာ၏။

မင်းသား... မှန်၏။ မိမိကိုယ်ကို ချစ်အပ်သောသူဟူ၍ သိသောသူသည် (= ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကိုယ်ချစ်လျှင်-ဟု ဆိုလိုသည်) အရွယ်သုံးပါးတို့၌ပင် ကုသိုလ်တရားတို့၌ မမေ့မလျော့ပဲ မိမိကိုယ်ကို စောင့်ရှောက်သင့်လှ၏။ ဤသို့ အရွယ်သုံးပါးလုံး၌ စောင့်ရှောက်ရန် မစွမ်းနိုင်လျှင် တပါးပါးသော အရွယ်၌မူလည်း ဧကန်ပင် မိမိကိုယ်ကို စောင့်ရှောက်သင့်လှ၏” —

ဟူ၍ မိန့်ဆိုတော်မူပြီးလျှင်—

အတ္တာနဉ္စေ ပိယံ ဇညာ၊
ရက္ခေယျ နံ သုရက္ခိတံ။
တိဏှံ အညတရံ ယာမံ၊
ပဋိဇဂ္ဂေယျ ပဏှိတော။

ရာဇကုမာရ = ဗောဓိမည်ငြား ဒါယကာမင်းသား...။
 ပဏ္ဍိတော = ရွှေနောက်အရေး ထောက်တွေးဆင်ခြင်
 ပညာရှင်သည်။ အတ္တာနံ = မိမိကိုယ်ကို။ ပိယံ = လောက
 တစ်ခု ဘုံအပြင်ဝယ် ချစ်ခင်နှစ်သက် စုံမက်မြတ်နိုးအပ်သူ
 ဟူ၍။ စေ ဇညာ = အကယ်ထင်ထင် သိမြင်ငြားအံ့။
 နံ = ထိုမိမိကိုယ်ကို။ သုရက္ခိတံ = ပစ္စုပ္ပန်တမလွန် နှစ်
 တန်ကြီးမြောက် ဘေးမရောက်အောင် ကောင်းစွာစောင့်
 ရှောက်အပ်သည်ကို။ ဟေတု = ပြု၍။ ရက္ခေယျ = စောင့်
 ရှောက်ရာ၏။ တိဏ္ဍံ = ပဌမဒုတိယ တတိယအား အရွယ်
 သုံးပါးတို့တွင်။ အညတရံ ယာမံ = အမှတ်မထား တပါး
 ပါးသောအရွယ်၌။ ပဋိဇဂ္ဂေယျ = ဒုစရိုက်ဆယ်အင် မြူ
 မတင်အောင် သုတ်သင်ရှင်းလင်းရာ၏။”

ဟူသော ဤဂါထာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။

(ဤဂါထာဝယ် “ပညာရှင်သည် မိမိကိုယ်ကို ချစ်အပ်သူဟူ၍ သိလျှင် ထိုမိမိကိုယ်ကို ကောင်းစွာလျှို့အောင် စောင့်ရှောက်ရာ၏” ဟူသော စကားရပ်၌-လူဝတ်ကြောင်ဖြစ်သောသူသည် “မိမိကိုယ်ကိုစောင့်ရှောက်အံ့” ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင် ပြာသာဒ်မထက်အပြင် (=အထက်ထပ်)၌ အလွန်လျှို့သော အခန်းအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်ပြီးလျှင် အစောင့်အနေများကို ပြည့်စုံစွာ ချထားစေကာမူ မိမိကိုယ်ကို စောင့်ရှောက်အပ်သည် မမည်ချေ။ ထိုအတူပင် ရဟန်းဖြစ်သောသူသည်လည်း အလွန်လျှို့သော လိုက်အတွင်းဝယ် လေသာပြုတင်းများကို ပိတ်ဆို့၍ နေစေကာမူ မိမိကိုယ်ကို စောင့်ရှောက်အပ်သည် မမည်ချေ။

စင်စစ်သော်ကား လူဖြစ်သောသူသည် စွမ်းအားရှိသမျှ ဓါနသိလအစရှိသော ကောင်းမှုတို့ကို ပြုလုပ်အားထုတ်လျှင်၎င်း၊ ရဟန်းဖြစ်သော သူသည် ဝတ်ကြီး ဝတ်ငယ်တို့ကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်း ပရိယတ်ကို သင်ကြားခြင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို နှလုံးသွင်းခြင်းတည်းဟူသော ရဟန်းကိစ္စတို့၌ ကြောင့်ကြစိုက်ထုတ် ကြိုးအားကုတ်လျှင်၎င်း မိမိကိုယ်ကို စောင့်ရှောက်အပ်သည်မည်၏။

“အရွယ်သုံးပါးတို့တွင် တပါးပါးသော အရွယ်၌ မိမိကိုယ်ကို သုတ်သင် စင်ကြယ်စေရာ၏” ဟူသော စကားရပ်၌-လူဖြစ်စေ၊ ရဟန်းဖြစ်စေ

ဆိုခဲ့ပြီးသောအတိုင်း အရွယ်သုံးပါးလုံး၌ပင် မိမိတို့ဆိုင်ရာ ကုသိုလ်
ကောင်းမှု ရဟန်းအလုပ်ကိစ္စတို့ကို အားထုတ်ရမည်။ အရွယ်သုံးပါးလုံး၌
ဆိုခဲ့ပြီးသော အတိုင်း အားမထုတ်နိုင်လျှင် အရွယ်သုံးပါးတို့အနက်
တပါးပါးသော အရွယ်၌ကား မချွတ်ပင် အားထုတ်သုတ်သင်ရမည်။
ထင်ရှားစေဦးအံ့—

လူဖြစ်သောသူသည် ပဌမအရွယ်၌ လူငယ်တို့ဘာဝ မြူးထူးပျော်ပါး
အချိန်ကုန်သွားသောကြောင့် ကုသိုလ်မှုကို မပြုနိုင်ခဲ့သော် မဇ္ဈိမအရွယ်၌
မမေ့မလျော့သူဖြစ်ကာ ကုသိုလ်မှုကို ပြုရမည်။ မဇ္ဈိမ အရွယ်၌လည်း
သား မယားကို ပြုစုလုပ်ကျွေးနေရသဖြင့် ကုသိုလ်မှုကို မပြုနိုင်ခဲ့သော်
ပစ္စိမ အရွယ်၌ကား ကုသိုလ်မှုကို ကေန်ပြုရမည့်သဘာဝတည်း။ ဤသို့
ပြုသော သူမှသာလျှင် မိမိကိုယ်ကို သုတ်သင်စင်ကြယ်စေသည်မည်၏။
ဤသို့ မပြုသောသူ၏ အဖို့မှာမူ မိမိကိုယ်ကို ချစ်အပ်သည်မမည်။ မိမိ
ကိုယ်ကို အပါယ်သို့ လည်းလျောင်းရာရှိအောင်သာ ပြုသည်မည်၏။

ရဟန်းဖြစ်သော သူသည်လည်း ပဌမအရွယ်၌ စာပေသင်အပို့ချ
ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကို ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်နေရသဖြင့် ရဟန်းတရား ကမ္မ-
ဋ္ဌာန်းတရားကို အားထုတ်ခွင့်မရရှိခဲ့သော် မဇ္ဈိမအရွယ်၌ မမေ့မလျော့
ရဟန်းတရား ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို အားထုတ်ရမည်။ အကယ်၍ ပဌမ
အရွယ်တုန်းက သင်ကြားခဲ့သည့် ပရိယတ်၏ အနက်သဘော အဓိပ္ပါယ်
အဆုံးအဖြတ် အကြောင်း ဟုတ်မဟုတ်ကို မေးမြန်းဆွေးနွေး နေရ
သဖြင့် မဇ္ဈိမအရွယ်၌ ရဟန်းတရား ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို အားထုတ်ခွင့်မရ
ရှိခဲ့သော် ပစ္စိမအရွယ်၌ မမေ့မလျော့ ရဟန်းတရား ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားကို
ကေန်ပင် အားထုတ်ရမည်။ ဤသို့ပြုသော ရဟန်းသည် မိမိကိုယ်ကို
သုတ်သင်စင်ကြယ်စေသည်မည်၏။ ဤသို့မပြုသောသူ၏ အဖို့မှာမူ မိမိ
ကိုယ်ကို ချစ်အပ်သည်မမည်။ မိမိကိုယ်ကို နောင်တတပန် ပူပန်ခြင်းဖြင့်
သာလျှင် ပူပန်စေသည်မည်၏။ ဤအထူးမှတ်ဖွယ် အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို
သိမှတ်ရာ၏။)

ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ၌ ဗောဓိမင်းသားသည်
သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏။ ရောက်ဆိုက်လာသော ပရိ-
သတ်အဖို့ရာမှာလည်း အကျိုးရသော ဘုရားဒေသနာ ဖြစ်လေ
သတည်း။

(ဤကား ဗောဓိမင်းသားအကြောင်းတည်း။)

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်၏ဝမ်းနှံ့ မာရ်နတ်ဝင်ခြင်းအကြောင်း

အခါတပါး၌ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်သည် ဘဂ္ဂတိုင်း သုဿမာရဂိရိမြို့ ဘေသကဋ္ဌာမည်သော ဘေးမဲ့တောကျောင်း၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူခဲ့ဖြစ်၏။ ထိုအခါ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်သည် ဟင်းလင်းအပြင် လွင်တီးခေါင်၌ စင်္ကြံကြွနေလျက်ရှိ၏။ ထိုအခါ ယုတ်မာစွာသော မာရ်နတ်သည် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်၏ ဝမ်းတွင်းသို့ ပူးဝင်ကာ အူများ၏အတွင်း အစာဟောင်းအိမ်ထက်၌ ထိုင်နေလေ၏။ ထိုအခါ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် “အသို့ ဖြစ်ပါသနည်း (= ဘယ်လို ဖြစ်ပါလိမ့်)၊ ငါ၏ ဝမ်းသည် ကျောက်ပုံအလား လေးလံလှဘိတကား၊ ပဲထမင်းကို စားသောသူ၏ဝမ်း၊ ပဲအပြည့် ထည့်ထားသောအိတ်၊ စိုစွတ်ဖောင်းပွသော ပဲတို့ကဲ့သို့ ဖြစ်နေဘိတကား” ဟူ၍ အကြံအစည် ဖြစ်လေ၏။ ထိုနောက် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်သည် “ဤ ယခု ငါ၏ဝမ်းမိုက်လေးလံမှုသည် အကယ်၍ အာဟာရဒေါသ (= အစာမကြေခြင်း) ကြောင့် ဖြစ်ခဲ့သော် ဟင်းလင်းအပြင် လွင်တီးခေါင်၌ စင်္ကြံလျှောက်၍ မသင့်လျော်ချေ” ဟု ဆင်ခြင်တော်မူပြီးလျှင် စင်္ကြံမှ သက်ဆင်း၍ သင်္ခမ်းကျောင်းတွင်းသို့ ဝင်ပြီးနောက် ပကတိ ခင်းထားရင်းရှိသော နေရာ၌ ထိုင်နေတော်မူလေ၏။

ထိုသို့ ထိုင်နေပြီးသော် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်သည် “အဘယ့်ကြောင့် ဤသို့ ဖြစ်သနည်း” ဟူ၍ မိမိကိုယ်ကို အသင့်အားဖြင့် နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်တော်မူလေ၏။ (မထေရ်သူမြတ်သည် မိမိ၏ စင်ကြယ်သော သီလကို ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် “ယမန်နေ့ကသော်၎င်း၊ ထို၏ ရှေးနေ့များကသော်၎င်း စားခဲ့ပြီးသည့် မကြေမကျက်သော အစာအာဟာရများ ရှိလျှင်သော်၎င်း၊ မညီမညွတ်သည့် သလိပ်၊ သည်းခြေ၊ လေဒေါသများ ရှိလျှင်သော်၎င်း ထိုအလုံးစုံသည် ကြေကျက်ပါစေသတည်း၊ ချမ်းသာနေသာမှု ဖြစ်စေသတည်း” ဟု အဓိဋ္ဌာန်ပြုကာ မိမိလက်ဖြင့် ဝမ်းမိုက်ကို အကယ်၍ သုံးသပ်လိုက်လျှင် မာရ်နတ်ယုတ်သည် အမှုန်အမှုန်

ရတနာ] အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်ဝမ်း၌ မာရ်နတ်ဝင်ခြင်း ၆၅၇

ကြေမှု၍ သွားလေရာ၏။ မထေရ်မြတ်ကား ထိုကဲ့သို့ ပြုတော်မူပဲ အသင့်အားဖြင့် (= ရိုးရိုးသာ) နှလုံးသွင်း ဆင်ခြင်တော်မူလေသည်။)

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်သည် မာရ်နတ်ယုတ်ဝမ်းတွင်း၌ ဝင်ရောက်ကာ အူအတွင်း အစာဟောင်းအိမ်ထက်၌ (သေးငယ်သော ခန္ဓာကိုယ်ကို ဖန်ဆင်း၍) ထိုင်နေသည်ကို မြင်တော်မူ၍ မာရ်နတ်ယုတ်ကို “ဟယ် မာရ်ယုတ်... ထွက်လော့၊ ဟယ် မာရ်ယုတ် ... ထွက်လော့၊ မြတ်စွာဘုရားကို မညှဉ်းဆဲလင့်၊ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝကကို မညှဉ်းဆဲလင့်၊ သင့်အတွက်တာ ရှည်မြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး အစီးအပွားမဲ့ရန် ဆင်းရဲရန် မဖြစ်စေလင့်” ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ (သားသမီးကို ညှဉ်းပန်းလျှင် အမိအဖတို့ကို ညှဉ်းပန်းအပ်သည် မည်သကဲ့သို့၎င်း၊ တပည့်တို့ကို ညှဉ်းပန်းအပ်လျှင် ဆရာဥပဇ္ဈာယ်တို့ကို ညှဉ်းပန်းအပ်သည် မည်သကဲ့သို့၎င်း၊ ဇနပုဒ်ကို ညှဉ်းပန်းအပ်လျှင် မင်းကို ညှဉ်းပန်းအပ်သည် မည်သကဲ့သို့၎င်း ထိုအတူ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝကကို ညှဉ်းပန်းအပ်လျှင် မြတ်စွာဘုရားကို ညှဉ်းပန်းအပ်သည်သာ မည်၏။ ထိုကြောင့် မထေရ်မြတ်က “မြတ်စွာဘုရားကို မညှဉ်းဆဲလင့်” ဟူ၍ မိန့်တော်မူလေသည်။)

ထိုအခါ မာရ်နတ်ယုတ်၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် “ဤရဟန်းသည် ငါ့ကို မသိမမြင်ပဲလျက်သာလျှင် ‘ဟယ် မာရ်ယုတ်... ထွက်လော့၊ ဟယ် မာရ်ယုတ်... ထွက်လော့၊ မြတ်စွာဘုရားကို မညှဉ်းဆဲလင့်၊ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝကကို မညှဉ်းဆဲလင့်၊ သင့်အတွက်တာ ရှည်မြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး အစီးအပွားမဲ့ရန်၊ ဆင်းရဲရန် မဖြစ်စေလင့်’ ဟု ဆို၏။ ထိုရဟန်း၏ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသော်မှလည်း ငါ့ကို လျင်မြန်စွာ မသိနိုင်လေရာ၊ တပည့်သာဝကဖြစ်သော ဤရဟန်းကား ငါ့ကို အဘယ်မှာ သိနိုင်လိမ့်မည်နည်း” ဟု အကြံအစည် ဖြစ်လေ၏။ ထိုအခါ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်သည် မာရ်နတ်ယုတ်ကို “ဟယ် မာရ်ယုတ် ဤဆိုလတ္တံ့သော အခြင်းအရာဖြင့်လည်း သင့်ကို ငါသိ၏၊ ဤရဟန်းသည် ငါ့ကို မသိ

ဟူ၍ သင် မမှတ်လင့်။ ဟယ် မာရ်ယုတ်... သင်ကား မာရ်နတ် ဖြစ်၏။ ဟယ် မာရ်ယုတ်... သင်၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် 'ဤရဟန်း သည် ငါ့ကို မသိမမြင်ပဲလျက်သာလျှင် 'ဟယ် မာရ်ယုတ်... ထွက်လော့၊ ဟယ် မာရ်ယုတ်... ထွက်လော့၊ မြတ်စွာဘုရားကို မညှဉ်းဆဲလင့်၊ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝကကို မညှဉ်းဆဲလင့်၊ သင့်အတွက်တာ ရှည်မြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး အစီးအပွား မဲ့ရန်၊ ဆင်းရဲရန် မဖြစ်စေလင့်' ဟု ဆို၏။ ထိုရဟန်း၏ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသော်မှလည်း ငါ့ကို လျင်မြန်စွာ မသိနိုင်လေရာ၊ တပည့်သာဝကဖြစ်သော ဤရဟန်းကား ငါ့ကို အဘယ်မှာ သိနိုင်လိမ့်မည်နည်း' ဟု ဤသို့ အကြံအစည် ဖြစ်ဘိ၏" ဟူ၍ မိန့်ဆို တော်မူ၏။

ထိုအခါ မာရ်နတ်ယုတ်၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် "ဤရဟန်းသည် ငါ့ကို တကယ်ဖင် သိမြင်၍သာလျှင် 'ဟယ် မာရ်ယုတ်... ထွက်လော့၊ ဟယ် မာရ်ယုတ်... ထွက်လော့၊ မြတ်စွာဘုရားကို မညှဉ်းဆဲလင့်၊ မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝကကို မညှဉ်းဆဲလင့်၊ သင့်အတွက်တာ ရှည်မြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး အစီးအပွား မဲ့ရန်၊ ဆင်းရဲရန် မဖြစ်စေလင့်' ဟု ပြောဆိုခြင်း ဖြစ်လေသည်" ဟူ၍ အကြံအစည်ဖြစ်ပြီးလျှင် မာရ်နတ်သည် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်၏ ခံတွင်းမှ ထွက်၍ တံခါးရွက်၏ အပြင်ဖက်၌ ရပ်တည်ကာ နေလေ၏။

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလ္လာန်မထေရ်သည် တံခါးရွက်၏ အပြင် ဖက်၌ ရပ်တည်ကာ နေသော မာရ်နတ်ကို မြင်တော်မူ၍ ထိုမာရ်နတ်ကို "ဟယ် မာရ်ယုတ်... ဤနေရာ၌လည်း သင့်ကို ငါမြင်၏။ 'ဤရဟန်းသည် ငါ့ကို မမြင်' ဟု သင် မမှတ်လင့်။ ဟယ် မာရ်ယုတ်... ထိုသင်သည်ကား ယခုအခါ တံခါးရွက်၏ အပြင်ဖက်၌ ရပ်တည်ကာ နေ၏" ဟူ၍ မိန့်ဆိုတော်မူပြီးလျှင် မထေရ်မြတ်၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ်—

“လူတို့၏ ကိုယ်အနံ့သည် ယူဇနာတရာ ဝေးကွာသော အရပ်၌ တည်နေကြသော အာကာသဇိုင်းနတ်တို့အား

ရတနာ] အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်၏ ရှေးမကောင်းမှု ၆၅၉

ဆင်းရဲဒုက္ခကို ဖြစ်စေ၏။ (ဒီ၊ ၂၊ ၂၆၀-၌ ကြည့်လေ)။ သို့စေကာမူ ဤထိုမာန်နတ်သည် ပရနိမ္မိတဝေဒဝတ္တိ နတ်ပြည် ကြီးသား အလွန်နုနယ် စင်ကြယ်လှငြား တန်ခိုးအာနုဘော် ကြီးမားသည့် နတ်မင်းတစ်ဦးဖြစ်ပါလျက် ငါ၏ ဝမ်းသို့ ဝင်ပြီးလျှင် အူတို၏အတွင်း အစာဟောင်းအိမ်ထက်၌ ထိုင်နေသည်မှာ ငါ့အပေါ်၌ အလွန်အလွန် ပြစ်မှားမည့်သူ၊ ဖျက်ဆီးမည့်သူ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ သို့စင်မျှ စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ်ရာ အရပ်သို့ ဝင်ရောက်၍ ထိုင်နေနိုင်သော ထိုမာန်နတ်၏ အဖို့ရာ အခြားမပြုဝံ့သော အရာဟူ၍ အဘယ်မှာ ရှိချိန် မည်နည်း၊ အခြားသူ တယောက်ကို အဘယ်မှာ ရှက်နိုးချိန် မည်နည်း (= မည်သည့်အမှုကိုမဆို ပြုဝံ့လိမ့်မည်သာဖြစ်၏၊ မည်သူ့ ကိုမျှ ရှက်နိုး လိမ့်မည်မဟုတ်)။ ဤလောက၌ “သင်ကား ငါ့ဆွေမျိုးဖြစ်သည်” ဟူ၍ ပြောဆိုအပ်သည်ရှိသော် နူးညံ့ခြင်းသို့ မရောက်သောသူမည်သည် မရှိ။ သို့ရကား ငါသည် ထိုမာန်နတ်အား ယခုအခါ ဆွေမျိုးအဖို့အစုကို သိစေပြီးလျှင် နူးညံ့သိမ်မွေ့သော ဥပါယ်တမျှဖြင့်သာလျှင် ထိုမာန်နတ်ကို လွတ်စေတော့မည်” —

ဟူ၍ အကြံအစည်ဖြစ်လေ၏။ ထိုသို့ အကြံအစည်ဖြစ်ပြီးနောက် မိမိ၏ ရှေးကံအကြောင်း မကောင်းမှုကို ဖော်ပြတော်မူလျက် ဤဆိုလတ္တံ့သော အတိုင်း မာန်နတ်အား မိမိ၏ တူတယောက်ဖြစ်ကြောင်း ဆွေမျိုးစပ်တရား ဟောကြားတော်မူလေ၏—

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်၏ ရှေးမကောင်းမှု

ဟယ်မာန်ယုတ်...ရှေး(ကကုသန်ဘုရားလက်ထက်)၌ဖြစ်ဘူး အကြောင်းထူး တခုရှိသည်။ ငါသည် ထိုကကုသန်မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်အခါက ဣသီ-မည်သော မာန်နတ် ဖြစ်ခဲ့ဘူးပြီ။ ထိုအခါ ငါ၏ နှမကား ကာဇီအမည်ရှိ၏၊ သင်ကား ထိုငါ၏ နှမ ကာဇီ၏သား ဖြစ်သည်၊ (သို့ရကား) သင်သည် ငါ၏တူ (နှမ၏သား) ဖြစ်ခဲ့လေပြီ။

(ဤစကားရပ်ကို အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်သူမြတ်သည် ဆွေမျိုး အစဉ်အဆက် = ပဝေဏီအစွမ်းအားဖြင့် မိန့်ဆိုတော်မူအပ်လေသည်။ အနည်းငယ် ထင်ရှားစေဦးအံ့... (လူ့ပြည်လောက၌ ခမည်းတော်၏ အနွယ်အစဉ်၊ ဘိုးတော်၏ အနွယ်အစဉ် ရာဇဝံသဖြစ်သော သူသည် ခမည်းတော်၊ ဘိုးတော်၏ အရိုက်အရာ မင်းအဖြစ်ကို ခံယူကာ မင်းပြုသကဲ့သို့) နတ်ပြည်လောက၌ ရာဇဝင် အစဉ်အဆက်အားဖြင့် မင်းပြုသောဟူ၍ မရှိချေ။ စင်စစ်သော်ကား နတ်မင်းဖြစ်ထိုက်သော ကောင်းမှု ကုသိုလ်ရှင်ဖြစ်သောသူသည် မိမိပြုအပ်သော ကောင်းမှု၏ အစွမ်းဖြင့် နတ်ပြည်၌ နတ်မင်းဖြစ်၍ အသက်ထက်ဆုံး တည်ပြီးလျှင် နတ်သက်ကြော စုတေလေ၏။ ထိုနတ်မင်း စုတေပြီးနောက် အခြားနတ်မင်းဖြစ်ထိုက်သည့် ကောင်းမှု ကုသိုလ်ရှင် သတ္တဝါတယောက်သည် မိမိပြုအပ်သော ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံကြောင့် ထိုနတ်မင်း၏ နေရာ၌ နတ်မင်း ဖြစ်လာလေသည်။ ဤနည်းဖြင့် ယခု ဝသဝတ္တီမာရ်နတ်မင်းသည် လည်း ထိုစဉ်အခါ ဒုသီမာရ်နတ်မင်း၏ တူဖြစ်ခဲ့၍ ထိုဘဝမှ စုတေပြီးလျှင် တဖန် ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြု၍ ယခုအခါ ထိုမာရ်နတ်မင်းနေရာ၌ ဖြစ်လာသူ ဖြစ်လေသည်။ ထိုစဉ်က ဒုသီမာရ်နတ်မင်း၏ တူ ဖြစ်သောနတ်က ယခုအချိန်တိုင် နတ်သက်မကြေ မစုတေပဲ တည်နေသည် မဟုတ်)။

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်မထေရ်သည် ဤကဲ့သို့ မာရ်နတ်ကို ထိုစဉ်အခါက မိမိ၏ (နှမ၏သား) တူ ဖြစ်ခဲ့ကြောင်း ဆွေမျိုးစပ်စကား ဟောကြားတော်မူပြီးနောက် တဖန်ဆက်၍ မိမိသည် ထိုစဉ်အခါက ဒုသီမာရ်နတ်ဖြစ်ကာ အလွန်ကြီးလေးသော မကောင်းမှု အကုသိုလ်ကံကို ပြုမှားခဲ့၍ ငရဲ၌ ကျရောက်ကာ လွန်စွာဆင်းရဲခဲ့ရကြောင်း မာရ်နတ်အား အကျယ်တဝင့် ဟောကြားတော်မူလေသည်။ ထိုအကျယ်ဖြစ်သော စကား ရပ် ကို ဝိဇ္ဇကတ်မြန်မာပြန် မူလပဏ္ဏာသပါဠိ စာမျက်နှာ ၄၂၁-မှ စ၍ ကြည့်ရှုမှတ်သားရာ၏။ ဤ၌ကား အကျဉ်းမျှ ဖော်ပြပေအံ့—

ဗာယ် မာရ်ယုတ်... ထိုသို့ ငါဒုသီမာရ်နတ် ဖြစ်စဉ်အခါ လောက၌ ကကုသန် မြတ်စွာဘုရားသည် ပွင့်တော်မူဆဲဖြစ်၏။ ကကုသန် မြတ်စွာဘုရားမှာ ဝိဓုရမထေရ်နှင့် သဒ္ဓိဝမထေရ် ဟူ၍ အဂ္ဂသာဝကအစုံ ရှိခဲ့လေသည်။

ရတနာ] အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်၏ ရှေးမကောင်းမှု ၆၆၁

ဝိဓုရမည်ခြင်း အကြောင်း

ဟယ်မာရ်ယုတ်...ကကုသန်မြတ်စွာဘုရား၏တပည့်သာဝက အများအပြား ရှိကြသည့်အနက် ဝိဓုရမထေရ်သည် ဓမ္မဒေသနာ ပညာအားဖြင့် အသာဆုံး အမြတ်ဆုံးဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ထိုမထေရ်၏ အမည်သည် “ဝိဓုရ” မထေရ်ဟု မည်တွင်လေသည်။ (ဝိဓုရ = ပညာရှိသောမထေရ်ဟု ဆိုလိုသည်)။

သဒ္ဓိဝမထေရ် မည်ခြင်း အကြောင်း

ဟယ်မာရ်ယုတ်... အရှင်သဒ္ဓိဝမထေရ်သည် တော၌နေသည် ဖြစ်စေ၊ သစ်ပင်ရင်း၌ ချဉ်းကပ် နေထိုင်သည်ဖြစ်စေ၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်၌ ကပ်ရောက်နေထိုင်သည် ဖြစ်စေ မပြုမငြင် မပင်မပန်း အလွယ်တကူ နိရောဓသမာပတ်ကို ဝင်စားလေ့ ရှိတော်မူ၏။ တချိန်က သဒ္ဓိဝမထေရ်သည် သစ်ပင်ရင်းတခု၌ နိရောဓသမာပတ် ကို ဝင်စားလျက် ထိုင်နေတော်မူသောအခါ နွားကျောင်းသား ဆိတ်ကျောင်းသား လယ်သမား ခရီးသွား လူအများတို့ မြင်ကြ သဖြင့် “အချင်းတို့... အံ့ဩဖွယ်ရှိပါပေစွာ၊ မဖြစ်စဘူး အထူး ဖြစ်ပါပေစွာ၊ ဤရဟန်းသည် ထိုင်လျက်သာ ကွယ်လွန်လေပြီ၊ ကိုင်း...ထိုရဟန်း၏ ဥတုဇရပ်အလောင်းကို ငါတို့ မီးသင်္ဂြိုဟ်ကြ ကုန်စို့” ဟု ကြံစည်တိုင်ပင်ကြပြီးလျှင် မြက်၊ ထင်း၊ နွားချေးခြောက် များကို ရသမျှ စုရုံးသယ်ယူခဲ့ကြ၍ အရှင်သဒ္ဓိဝ၏ ကိုယ်ပေါ်၌ စုပုံပြီးလျှင် မီးတိုက်၍ ဖဲသွားကြလေကုန်၏။

(နိဗ္ဗေဒသမာပတ် ဝင်စားသော အနာဂါမ် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်တို့မှာ ဆမာပတ် ဖင်စားမိကပင် ကြိုတင်၍ အဓိဋ္ဌာန် ပြုထားချက်အရ (၁) မိမိကိုယ်မှ အသီးအခြားဖြစ်၍ နေထော့မိမိပိုင် အသုံးအဆောင် များကို ရန်သူမျိုးငါးပါးတို့ မဖျက်ဆီးနိုင်ကြကုန်။ (၂) သမာပတ် ဝင်စားစဉ်အတွင်း မြတ်စွာဘုရားရှင်က အလိုတော်ရှိ၍ တမန်ရဟန်းကို ဝေလွှတ်ကာ ခေါ်တော်မူလျှင် ထိုတမန်ရဟန်း မိမိမံ့မောက်သို့ မထောက်မီပင် ကြိုတင်၍ ဆမာပတ်မှ ထ-နှင့်တော်မူကြသည်။ မြတ်စွာ ဘုရား၏ အလွန်ရှိသောမူဖြစ်သည်။ (၃) အသားစားက ဖန်ထုသော သံထက်ငွေအတွက် မိမိကို အလိုရှိ၍ အမန်ရဟန်းလွှတ်ကာ ခေါ်ငင်လျှင်

ထိုတမန်ရဟန်း မိမိထံမှောက်သို့ လာရောက်၍ မခေါ်မိပင် ကြိုတင်၍ သမာပတ်မှ ထ-နှင့်တော်မူကြသည်။ သံဃာတော်၌ အလွန်ရှိသောမူ ဖြစ်သည်။ (၄) သမာပတ်မဝင်စားမီ ကြိုတင်၍ မိမိ၏အာယုသင်္ခါရ= ဇီဝိတသန္တာန် အစဉ်ကို ဆင်ခြင် ကြည့်ရှုပြီးမှ အာယုသင်္ခါရ= ဇီဝိတ သန္တာန်အစဉ် မပြတ်စဲမီ အချိန်ကိုပိုင်း၍ သမာပတ် ဝင်စားတော်မူကြ သောကြောင့် သမာပတ် ဝင်စားစဉ်အတွင်း၌ ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံခြင်း ကွယ်လွန်ခြင်း အလျင်းပင် မရှိကြချေ။ မိမိကိုယ်၌ ကပ်ငြိ တည်နေသော ပရိက္ခရာတို့ကိုထား အဓိဋ္ဌာန်မှ အခြေအမြူရပ် သမာပတ်၏ တန်ခိုး ကြောင့် ရန်သူမျိုး ငါးပါးတို့ မပျက်ဆီးနိုင်ကြချေ။ ထို့ကြောင့် ယခု အရှင်သဒ္ဓိဝမထေရ်ကို နွားကျောင်းသား ဆိတ်ကျောင်းသား လယ် သမား ခရီးသွား လူအများတို့က မီးရှို့ကြသော်လည်း သင်္ကန်းတော် ချည်ချင် တမျှင်ကိုမျှ မီးမလောင်ကျွမ်းနိုင်ချေ။)

ဟယ်မာရ်ယုတ်....ထိုအခါ အရှင်သဒ္ဓိဝမထေရ်သည် ထိုည၌ လွန်မြောက် နောက်တနေ့နံနက်ရောက်သောအခါ နိရောဓသမာ ပတ်မှ ထတော်မူ၍ ပေါက်ပွင့်အဆင်း အခိုးကင်းသည့် မြင်းခြင်း နီသောမီးကျီး၌ နင်းကြွတော်မူကာ သင်္ကန်းတို့ကို ခါပြီးလျှင် နံနက်ခင်းအခါ ရွာတွင်းသို့ ဆွမ်းခံဝင်ကြတော်မူလေသည်။ ဟယ် မာရ်ယုတ်....ယမန်နေ့က မီးရှို့ခဲ့ကြသော နွားကျောင်းသား ဆိတ် ကျောင်းသား လယ်သမားခရီးသွား ထိုလူများသည် အရှင်သဒ္ဓိဝ မထေရ် ဆွမ်းခံကြွဝင်လာသည်ကို မြင်ကြ၍ တအံ့တကြဲ ဖြစ်ရှိ ကြကာ “အချင်းတို့....အံ့ဖွယ်ရှိပါပေစွာ၊ မဖြစ်စဘူး အထူးဖြစ်ပါ ပေစွာ၊ ဤရဟန်းသည် ထိုင်ချက်ပင် ကွယ်လွန်တော်မူခဲ့ပြီးဖြစ် ပါလျက် ယခုတဖန် အသက်ရှင်၍ လာပြန်ချေပြီ” ဟု ချီးမွမ်းစကား ပြောကြားကြလေသည်။ ဟယ်မာရ်ယုတ်....ဤကဲ့သို့ လူအပေါင်း တို့က “မဒ္ဓိသဒ္ဓိဝိတော = အသက်တမန်မြန်၍ရှင်လာပြန်ချေပြီ” ဟု ပြောဆိုကြခြင်း အကြောင်းရင်းကြောင့် ထိုမထေရ်၏အမည်သည် “သဒ္ဓိဝမထေရ်” ဟု မည်တွင်လေသည်။ (သဒ္ဓိဝ = တမန်မြန်၍ အသက်ရှင်လာသော မထေရ်-ဟု ဆိုလိုသည်။)

ရတနာ] အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်၏ ရှေးမကောင်းမှု ၆၆၃

ဒုဿိမာရ်နတ်၏ ယုတ်ညံ့သော အကြံအစည်နှင့်
ယုတ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ချက်များ

ဟယ်မာရ်ဂျာတ်...ထိုအခါ ဒုဿိမာရ်နတ်၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ်
“ငါသည် သီလရှိသူ၊ ဇာတင်းသောသဘောရှိသူ ဤရဟန်းတို့၏
(ဝဋီသန္ဓေနှင့်စပ်၍) လာရာအရပ်ကို၎င်း၊ (စုတိနှင့်စပ်၍) သွားရာ
အရပ်ကို၎င်း မသိရချေ။ ငါသည် ပုဏ္ဏားသူကြွယ်တို့ကို အမောင်
တို့...လာကြလော့၊ သင်တို့သည် သီလရှိသူ၊ ကောင်းသော
သဘောရှိသူ ရဟန်းတို့ကို ဆရေးကြကုန်လော့၊ ရေရွတ်ကြကုန်
လော့၊ ချုတ်ချယ်ကြကုန်လော့၊ ညှဉ်းပန်းကြကုန်လော့၊ အမောင်
တို့က ဆဲရေး ရေရွတ် ချုတ်ချယ် ညှဉ်းပန်းအပ်ကုန်သည်ရှိသော်
ထိုရဟန်းတို့၏ စိတ်ဖောက်ပြန်ခြင်းသည် ဖြစ်လေရာ၏။ ယင်းစိတ်
ဖောက်ပြန်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဒုဿိမာရ်နတ်သည်
မငဲ့မထောက် ရန်ပြုရန် အခွင့်အပေါက်ကို ရတန်လေရာ၏”
ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အထင်မှားအောင် လှည့်ပတ်ရမှု
ကောင်းလေစွာ”ဟူ၍ အကြံအစည် ဖြစ်လေသည်။

(ဤ၌။ ။ဒုဿိမာရ်နတ်၏ အကြံအစည်ဖြစ်ပုံကို ပါဠိတော်ရှိတိုင်း
ပိဋကတ်မြန်မာပြန်လာတိုင်း ဖော်ပြခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ မထင်ရှားလှချေ။
စင်စစ်သော်ကား “ငါသည် သီလရှိသူ၊ ကောင်းသော သဘောရှိသူ
ဤရဟန်းတို့၏ လာရာအရပ်ကို၎င်း၊ သွားရာအရပ်ကို၎င်း မသိရချေ။
ငါသည် ပုဏ္ဏားသူကြွယ်တို့ကို အချင်းချင်း “အမောင်တို့... လာကြ
လော့၊ သင်တို့သည် သီလရှိသူ၊ ကောင်းသော သဘောရှိသူဟု အများ
က ခေါ်ဆိုကြသည့် ဤရဟန်းတို့ကို ဆဲရေးကြလော့၊ ရေရွတ်ကြလော့၊
ချုတ်ချယ်ကြလော့၊ ညှဉ်းပန်းကြလော့”ဟု ပြောကြားကြလေအောင်
ပြောကြားကြသည့်အတိုင်းလည်း ဆဲရေးစကား ရေရွတ်စကား ချုတ်
ချယ်စကား ညှဉ်းပန်းစကား ပြောကြားကြလေအောင် လှည့်ပတ်
ဖြားယောင်းရမှု ကောင်းလေစွာ၊ ထိုသို့ လှည့်ပတ်ဖြားယောင်းအပ်
သဖြင့် ထိုပုဏ္ဏားသူကြွယ်တို့က ဆဲရေးစကား ရေရွတ်စကား ချုတ်ချယ်
စကား ညှဉ်းပန်းစကား ပြောကြားအပ်ကုန်သည်ရှိသော် ထို ရဟန်း
တို့၏ စိတ်ဖောက်ပြန်ခြင်းသည် ဖြစ်လေရာ၏။ ယင်းစိတ်ဖောက်ပြန်မှု
ဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဒုဿိမာရ်နတ်သည် ရန်ပြုနိုင်ရန် အခွင့်

အပေါက်ကို ရလေရာ၏” ဟူ၍ အကြံအစည် ဖြစ်လေသည်။ ။ဤ ကဲ့သို့ ဆိုမှ တကယ် ဖြစ်ရပ်နှင့် သင့်ထင်လျောက်ပတ်နိုင်ပေမည်။

ဟယ်မာရ်ယုတ်...ထိုသို့အကြံအစည်ဖြစ်ပြီးနောက် ဒုသီမာရ်နတ်သည် မိမိ ကြံစည်သည့်အတိုင်း ပုဏ္ဏားသူကြွယ်တို့ အထင်မှားအောင် လှည့်ပတ်ဖြားယောင်းမှုကို ပြုလေတော့၏။ (လှည့်ပတ်မိုအကျယ် နောက်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့)။ ဟယ်မာရ်ယုတ်... ထိုအခါ ထိုပုဏ္ဏားသူကြွယ်တို့သည် ဒုသီမာရ်နတ် အလှည့်ပတ်ခံရကုန်သည်ဖြစ်၍ သီလရှိသူကောင်းသောသဘောရှိသူ ရဟန်းတို့ကို (ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း)ဆဲရေးစကား ရေရွတ်စကား ချုတ်ချယ်စကား ညှဉ်းပန်းစကား ပြောကြားကြလေကုန်၏။ ပြောကြားကြပုံမှာ—

“အောက်တန်းစား အသက်မွေးမှု ရှိကုန်သော မည်းညစ်သော ဇာတ်သဘောရှိကုန်သော မြဟ္မာမင်း၏ခြေဖမိုးမှ ဖြစ်ကုန်သော ဤဦးပြည်းယုတ် ရဟန်းယုတ်တို့သည် ‘ငါတို့ကား ဈာန်ဝင်စားသူတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ငါတို့ကား ဈာန်ဝင်စားသူတို့ ဖြစ်ကုန်၏’ဟု လည်ပင်းငိုက်ဆိုက် မျက်နှာအောက် ချကာ ပျင်းရိ လေးလံ ထိုင်းမှိုင်း ကြံကုန် လျက် ကြံမှိုင်း၍သာ နေကြကုန်၏။

ဥပမာသော်ကား ခင်ပုပ်ငှက်သည် သစ်ခက်အကြား၌ ကြွက်ကို ရှာမိုးလျက် ကြံမှိုင်း၍ နေဘိသကဲ့သို့ ၎င်း မြေခွေးသည် မြစ်ကမ်း၌ ငါးတို့ကို ရှာမိုးစောင့်စားလျက် ကြံမှိုင်း၍နေဘိသကဲ့သို့၎င်း၊ ကြောင်သည် အိမ်ခြံစပ်မစင်အညစ်အကြေးထွက်ရာမြောင်း အမှိုက်စွန့်ရာ အရပ်၌ ကြွက်ကို ရှာမိုးစောင့်စားလျက် ကြံမှိုင်း၍ နေဘိသကဲ့သို့၎င်း၊ မြည်း (=လား)သည် ကျောက်ကုန်းပေါက်သော် အိမ်ခြံစပ် မစင် အညစ် အကြေး ထွက်ရာမြောင်း အမှိုက်စွန့်ရာအရပ်၌ ကြံမှိုင်း၍ နေဘိသကဲ့သို့၎င်း ဤအတူပင် အောက်တန်းစား အသက်မွေးမှုရှိကုန်သော မည်းညစ်သော ဇာတ်သဘောရှိကုန်သော မြဟ္မာမင်း၏ ခြေ

ရထနာ] အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်၏ ရှေးမကောင်းမှု ၆၆၅

ဖမ်းမှု ဖြစ်ကုန်သော ဤဦးပြည်ယုတ် ရဟန်းယုတ်တို့သည်
‘ငါတို့ကား ဖျာန်ထိစားသူတို့ ဖြစ်ကုန်၏။ ငါတို့ကား
ဖျာန်ဝင်စားသူတို့ ဖြစ်ကုန်၏’ ဟု လည်ပင်းငိုက်ဆိုက်
မျက်နှာ အောက်ချကာ ပျင်းရိလေးလံ ထိုင်းရှိုင်းကြကုန်
လျက် ကြံ့ခိုင်၍သာ နေကြကုန်၏” —

ဟူ၍ ဆဲရေးစကား၊ ရေရွတ်စကား၊ ချုတ်ချယ်စကား ညှဉ်းပန်း
စကား ပြောကြားကြလေကုန်၏။

ဟယ်မာရ်ယုတ်... ထိုအခါ သေသောလူတို့သည် များသော
အားဖြင့် ကိုယ်ခန္ဓာပျက်ကြွေ စုတေသည်မှ နောက်၌ ငရဲ၊
တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ် = အပါယ်လေးဘုံသို့ ဘဝ
ပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက်ရလေကုန်၏။

[ဤအရာဝယ် လူအများ အပါယ်လေးဘုံသို့ ကပ်ရောက်ရလေကုန်
၏ဟု ဆိုရာ၌ မှတ်ဖွယ်အထူးကား—

ဒုသိမာရ်နတ်သည် အကယ်၍ လူတို့၏ကိုယ်၌ ပူးဝင်၍ ဆဲရေး
ရေရွတ် ချုတ်ချယ် ညှဉ်းပန်းမှုကို ပြုခဲ့သည်ရှိသော် (လူတို့မှာ ထိုသို့
ဆဲရေးစကား ပြောကြားလိုသော အလိုဆန္ဒ လုံးဝမရှိသောကြောင့်)
လူတို့မှာ အကုသိုလ် မဖြစ်လေရာ၊ ဒုသိမာရ်နတ်မှာသာ အကုသိုလ်ဖြစ်
လေရာ၏။ (လူတို့မှာ အကုသိုလ်မဖြစ်ခဲ့သော် အပါယ်သို့ မကုန်နိုင်လေ
ရာ)။

စင်စစ်သော်ကား ထိုစဉ်အခါ ဒုသိမာရ်နတ်သည် လူတို့၏ကိုယ်၌
မပူးဝင်ပဲ မြင်ကြသူတို့ စိတ်နှလုံးမသာမယာဖြစ်လေအောင် ရဟန်းတို့၏
အနီး၌ မိန်းမပုံပန်းသဏ္ဍာန်ကို၎င်း၊ ရဟန်းမတို့၏အနီး၌ ယောက်ျား
ပုံပန်းသဏ္ဍာန်ကို၎င်း ထိုမှတပါး ရဟန်းတို့နှင့် မလျောက်ပတ်သည့်
ဝိသဘာဝအာရုံအမျိုးမျိုးကို ပြုလေသည်။ ပြပုံမှာ... ထိုစဉ်အခါ ဒုသိ-
မာရ်နတ်သည် ဆောင်းကိုကိုင်၍ ရဟန်းများ ငါးဖမ်းနေသည့်ပုံဟန်၊
ပိုက်ကွန်ကို ပစ်၍ ရဟန်းများ ငါးဖမ်းနေသည့်ပုံဟန်၊ နဲ့ကော* ကိုစိုက်၍
ရဟန်းများ ငှက်ထောင်နေကြသည့်ပုံဟန်၊ ခွေးအုပ်ကြီးဖြင့် တော
အရပ်၌ ရဟန်းများ သားကောင်လိုက်၍ နေကြသည့်ပုံဟန်၊ မာတုဂါမ
များကို ခေါ်ဆောင်ကာ သေတင်းကုပ် (=ထန်းရေဆိုင် အရက်ဆိုင်) ၌

*နဲ့ကော=ညောင်စေးစသည်သုတ်၍ ငှက်ထောင်သော ဒုတ်ချောင်းတမျိုး။

ရဟန်းများ ထိုင်နေကြသည့်ပုံဟန်၊ က-ခုန်နေကြသည့်ပုံဟန်၊ သီချင်း သီဆိုနေကြသည့်ပုံဟန်၊ ရဟန်းမတို့၏ ညဉ့်သန်းစာ နေ့သန်းစာ အရပ်တို့၌ ယောက်ျားပျိုများ ထိုင်နေကြသည့်ပုံဟန်၊ ရပ်နေကြသည့်ပုံဟန်များကို ပြု၍ ပြလေသည်။ (ဤကား ခုသီမာရ်နတ်၏ လှည့်ပတ်ပြားယောင်း ပုံတည်း)။

လူတို့သည် တောသို့ သွားကြကုန်သော်၎င်း၊ ဥယျာဉ်သို့ သွားကြ ကုန်သော်၎င်း၊ ကျောင်းသို့ သွားကြကုန်သော်၎င်း နှလုံးမသာယာဖွယ် ထိုအာရုံများကို မြင်ကြရ၍ အိမ်သို့ပြန်လာပြီးလျှင် အခြားထပါးသော လူများအား “အမောင်တို့...ရဟန်းတို့သည် ဤသို့ သဘောရှိသော ရဟန်းတို့မလုပ်ရမည့် မလျောက်ပတ်သော အမှုကို ပြုလုပ်ကြကုန်၏။ ထိုသူတို့အား ပေးအပ်သည်ရှိသော် အဘယ်မှသာလျှင် ကုသိုလ်ဖြစ်နိုင်အံ့ နည်း၊ ထိုရဟန်းတို့အား တစုတခုကိုမျှ မပေးကြကုန်အင့်” ဟု ပြောဆို ကြကုန်၏။

ဤသို့လျှင် ထိုလူများသည် ရဟန်းတို့ကိုမြင်တိုင်း မြင်တိုင်းသော အရပ်ငှာန၌ ဆဲရေးစကား ပြောကြားကြကာ အကုသိုလ်ထမားကို ပူး စေကြ၍ အပါယ်လေးဘုံသို့ ဘဝဋီသန္ဓေ ကပ်ရောက်ကြလေသည်။

ဟယ် မာရ်ယုတ်... ထိုသို့ ခုသီမာရ်နတ် (အကြည်ညို မဲ့အောင်) လှည့်ပတ်ဖြားယောင်းအပ်သော အခါ ကကုသန် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် တပည့်ရဟန်းအပေါင်းကို ခုသီမာရ်နတ် လှည့်ပတ်ဖြားယောင်းအပ်သဖြင့် ပုဏ္ဏားသူကြွယ်တို့ ဆဲရေး ရေရွတ်စကား ပြောကြားကြခြင်းဖြစ်ကြောင်းကို မိန့်တော်မူပြီးလျှင် မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာ မြဟ္မဝိဟာရဈာန်လေးပါး ကို ပွားများနေထိုင်ကြရန် အဆုံးအမ ဩဝါဒ ပေးတော်မူသဖြင့် ရဟန်းတော်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမ ဩဝါဒအတိုင်း မြဟ္မဝိဟာရ ဈာန်လေးပါးကို ပွားများနေထိုင်ကြလေကုန်၏။

ဟယ် မာရ်ယုတ်... ထိုအခါ ခုသီမာရ်နတ်၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် “ငါသည် ဤနည်းဖြင့်ပြုသော်လည်း ရဟန်းတို့၏ လာရာအရပ် သွားရာအရပ်ကို မသိနိုင်ချေ။ ငါသည် ပုဏ္ဏားသူကြွယ်တို့ကို ရဟန်းများအား ရိုသေလေးမြတ် ကော်ရော်ပူဇော်မှု ပြုလုပ်ကြ အောင် လှည့်ပတ်ဖြားယောင်းရမှု ကောင်းလေစွာ၊ ယင်းသို့

ရတနာ] အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်၏ ရှေးမကောင်းမှု ၆၆၇

လှည့်ပတ်ဖြားယောင်းအပ်သဖြင့် ပုဏ္ဏားသူကြွယ်တို့က ရိသေလေးမြတ် ကော်ရော်ပူဇော်မှု ပြုအပ်သည်ရှိသော် ထိုရဟန်းတို့၏ စိတ်ဖောက်ပြန်ခြင်းသည် ဖြစ်လေရာ၏။ ယင်းအကြောင်းကြောင့် ဒူသီမာရ်နတ်သည် ရန်ပြုနိုင်ရန် အခွင့်အပေါက်ကို ရလေရာ၏။ ဟု အကြံအစည်ဖြစ်ပြီးလျှင် ထိုသို့ကြံစည်သည့်အတိုင်း ရဟန်းများအား ပုဏ္ဏားသူကြွယ်တို့က ရိသေလေးမြတ် ကော်ရော်ပူဇော်မှု ပြုလုပ်လာကြအောင် လှည့်ပတ်ဖြားယောင်းလေ၏။ (လှည့်ပတ်ပုံ နောက်၌ ထင်ရှားလတ္တံ့။)။

ဟယ် မာရ်ယုတ်.... ထိုသို့ ဒူသီမာရ်နတ် လှည့်ပတ်ဖြားယောင်းသောအခါ ထိုပုဏ္ဏားသူကြွယ်တို့သည် ရဟန်းတို့ကို ရိသေမှု၊ လေးနာမှု၊ မြတ်နိုးမှု၊ ပူဇော်မှုကို ပြုကြလေကုန်၏။

ဟယ် မာရ်ယုတ်.... သေသောလူတို့သည် များသောအားဖြင့် နတ်ရွာသုဂတိသို့ ဘဝပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက်ရလေကုန်၏။

[ဤအရာဝယ် လူအများ သုဂတိဘုံသို့ ကပ်ရောက်ရကုန်၏-ဟု ဆိုရာ၌ မှတ်ဖွယ်အထူးကား—

ရှေး (အကြည်ညိုမဲ့အောင် ပြုလုပ်သောအခန်း) ၌ ဆိုအပ်ခဲ့သည့် အတိုင်း ဒူသီမာရ်နတ်သည် လူအများ နှလုံးမသာယာမှုကို ပြုလုပ်တတ်သော အာရုံအမျိုးမျိုးကို ဖန်ဆင်း၍ ပြဿကံ့သို့ ဤ (ကြည်ညိုအောင် ပြုလုပ်သော အခန်း) ၌လည်း ကြည်ညိုဖွယ်ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်တတ်သော အာရုံအမျိုးမျိုးကို ဖန်ဆင်းပြုလုပ်၍ ပြလေသည်။ ပြပုံမှာ—

ဒူသီမာရ်နတ်သည် ထိုအခါ၌ လူအများ မြင်လောက်သော အရပ်၌ ကောင်းကင်၌ ရဟန်းများ ပျံသွားကြသည့်ပုံဟန်၊ ရပ်တည်ကြသည့်ပုံဟန်၊ ထက်ဝယ် (=တင်ပလွင်) ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေကြသည့်ပုံဟန်၊ တောင်းကင်၌ ရဟန်းများ သင်္ကန်းချုပ်၍ နေကြသည့်ပုံဟန်၊ စာပေပိချ၍ နေကြသည့်ပုံဟန်၊ ကောင်းကင်၌ သင်္ကန်းကိုဖြန့်၍ မိမိကိုယ်ကို ဥတုအငွေ ယူနေကြသည့်ပုံဟန်၊ ရဟန်းပြုသစ်စပုဂ္ဂိုလ်များ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကြသွားကြသည့်ပုံဟန်၊ ကိုရင်ယေကလေးများ ကောင်းကင်၌ ရပ်တည်ကြကာ ပန်းများကို ဆွတ်ခူးနေကြသည့်ပုံဟန်

စသည်များကို ဖန်ဆင်းပြုလုပ်၍ ပြသလေသည်။ (ဤကား ခုသီ-
မာရ်နတ်၏ လှည့်ပတ်ဖြားယောင်းပုံတည်း)။

လူတို့သည် တောသို့သွားကြကုန်သော်၎င်း၊ ဥယျာဉ်သို့သွားကြကုန်
သော်၎င်း၊ ကျောင်းသို့သွားကြကုန်သော်၎င်း ရဟန်းတို့၏ ထိုအကျင့်
ပဋိပတ်ကို မြင်ကြရ၍ အိမ်သို့ ပြန်လာပြီးလျှင် အခြားတပါးသော
လူများအား “အမောင်တို့... ရဟန်းတို့တွင် အယုတ်သပြေနှင့် သာမဏေ
ငယ်များသော်မှလည်း ဤသို့ ဤသို့ တန်ခိုးအာနုဘော် ကြီးမြတ်ကြ
ကုန်၏။ ထိုရဟန်းတို့အား လှူဒါန်းအပ်သော အလှူဒါနသည် အကျိုး
ကြီးမြတ်လှဘိ၏။ ထိုရဟန်းတို့အား လှူကြကုန်လော့၊ ရိုသေမှုပြုကြ
ကုန်လော့” ဟု ပြောဆိုကြကုန်၏။

ထိုအခါ၌ လူတို့သည် ရဟန်းသံဃာကို သင်္ကန်း၊ ဆွမ်း၊ ကျောင်း၊
ဆေး = ပစ္စည်းလေးပါးတို့ဖြင့် ရိုသေကော်ရော် ပူဇော်ကြကုန်လျက်
များစွာသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို ပြုလုပ်ကြပြီးလျှင် နတ်ရွာသုဂတိ
ဘုံသို့ ဘဝပဋိသန္ဓေ ကပ်ရောက်ကြရလေသည်။

ဗာဟိမာရ်ယုတ်... ထိုသို့ ခုသီမာရ်နတ် (လူအများကြည်ညို
အောင်) လှည့်ပတ်ဖြားယောင်းအပ်သောအခါ ကကုသန်မြတ်စွာ
ဘုရားရှင်သည် တပည့်ရဟန်းအပေါင်းကို ခုသီမာရ်နတ် လှည့်
ပတ် ဖြားယောင်းအပ်သဖြင့် ပုဏ္ဏားသူကြွယ်တို့ ရဟန်းများကို
ပစ္စည်းလေးပါးတို့ဖြင့် ရိုသေကော်ရော်ပူဇော်ကြခြင်းဖြစ်ကြောင်း
ကို မိန့်တော်မူပြီးလျှင် “ရဟန်းတို့... လာကြလော့၊ သင်တို့သည်
ကိုယ်၌ မတင့်တယ်မှု (= အသုဘ) သဘောကို အကြိမ်ကြိမ်ရှုကုန်
လျက်၎င်း၊ အစာအာဟာရ၌ စက်ဆုပ်ဖွယ်ဟု အမှတ်ရှိကုန်လျက်
၎င်း၊ အလုံးစုံသောလောက၌ မွေ့လျော်ဖွယ်မရှိဟု အမှတ်ရှိကုန်
လျက်၎င်း၊ အလုံးစုံသော တေဘူမက သင်္ခါရတရားတို့၌ မမြဲ
ခြင်းကို အကြိမ်ကြိမ်ရှုကုန်လျက်၎င်း နေကုန်လော့” ဟူ၍ အဆုံး
အမံ့ ဩဝါဒစကားကို မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

ဗာဟိမာရ်ယုတ်... ထိုအခါ ရဟန်းတို့သည် ကကုသန်မြတ်စွာ
ဘုရားရှင် ဆုံးမဩဝါဒ ဇယးအပ်သည့်အတိုင်း ဇောအညီကပ်ကုန်
လျက်၎င်း၊ သစ်ပင်ရင်းသို့ ကပ်ကုန်လျက်၎င်း၊ ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ကပ်
ကုန်လျက်၎င်း အသုဘကမ္မဋ္ဌခန်း၊ အာဟာရပေဋိတုသကမ္မဋ္ဌခန်း

ရတနာ] အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်၏ ရှေးမကောင်းမှု ၆၆၉

သဗ္ဗလောကေအနဘိရတိကမ္မဋ္ဌာန်း၊ အနိစ္စကမ္မဋ္ဌာန်းတို့ကို စီးဖြန်းအားထုတ်လျက် နေကြကုန်၏။

(ဤ၌။ ။ကကုသန်မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုစဉ်အခါ ဇေယျဒိပ်ကျွန်းအလုံးကို လှည့်လည်တော်မူလျက် အယုတ်သဖြင့် ရဟန်းနှစ်ပါးသုံးပါးတို့ နေထိုင်ရာအရပ်သို့သော်လည်း ကြွရောက်တော်မူပြီးလျှင် (အံ ၂၊ ၄၃၃၊ ၄၃၄-လာအတိုင်း) အကျိုးတရား အသီးသီးကို မြဲ၍ ရဟန်းတို့အား ဖော်ပြထုပါ ကမ္မဋ္ဌာန်း ၄-မျိုးကို ဟောကြားတော်မူသည်။ ထိုရဟန်းတို့သည်လည်း ထိုကမ္မဋ္ဌာန်းလေးမျိုးတို့၌ ပခောနအလုပ် အားထုတ်ကြကာ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းစီးဖြန်းကြ၍ အရဟတ္တဖိုလ်၌ တည်ကြလေကုန်သည်။)

ဟယ်မာရ်ယုတ်... ထိုမှနောက် အခါတပါးဝယ် ကကုသန်မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အရှင်ဝိဓုရ(လင်္ကျာရံ)မထေရ်ကို နောက်လိုက်ရဟန်းပြု၍ ရွာတွင်းသို့ ဆွမ်းခံ ကြွဝင်တော်မူလေသည်။ ထိုအခါ ခုသီမာရ်နတ်သည် (ပုဏ္ဏားသူကြွယ်တို့က ရဟန်းတို့ကို ဆဲရေးအောင်ပြုလုပ်၍၎င်း၊ ကြည့်ညှိအောင်ပြုလုပ်၍၎င်း လှည့်ပတ်အပ်သော်လည်း ရန်ပြုရန် အခွင့်အပေါက်ကို မရနိုင်ရကား ယခုအခါမှာမူ ကိုယ်တိုင်ပင် လုံ့လကြိုးကုတ် အားထုတ်ကာ ဖျက်ဆီးလိုသဖြင့်) သူငယ်တယောက်၏ ကိုယ်တွင်းသို့ ပူးဝင်ပြီးလျှင် လက်တွင်းတဆုပ်ရှိသော ကျောက်ခကို ကောက်ယူကာ အရှင်ဝိဓုရမထေရ်၏ ဦးခေါင်း၌ ပစ်ခတ်မှုကို ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ကျတိုက်ရိုက်ပင် ပြုလေတော့၏။ ထိုအခါ အရှင်ဝိဓုရမထေရ်မြတ်၏ ဦးခေါင်းသည် ဦးခေါင်းခွံသို့ ခိုက်ရောက်အောင် ကွဲလေတော့၏။

ဟယ်မာရ်ယုတ်... ထိုအခါ အရှင်ဝိဓုရ မထေရ်မြတ်သည် ဦးခေါင်းကွဲအက် ချွေးတတွေတွေ ယိုစီးကျလျက်ပင်လျှင် (ဣန္ဒြေမပျက်) ကကုသန် မြတ်စွာဘုရားရှင် နောက်သို့ ဖဝါးခြေထပ်ထက်ကြပ်မကွာ လိုက်ပါတော်မူလေသည်။ ထိုအခါ ကကုသန်မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဆဗ္ဗန်ဆင်မင်း၏ ကြည့်ခြင်းကဲ့သို့သော ကြည့်ခြင်းမျိုးဖြင့် ကိုယ်တော်အလုံး လှည့်လည်ကာ ကြည့်တော်မူပြီးလျှင် “ဤခုသီမာရ်နတ်သည် မိမိ၏ အစဉ်းအရှည်ကို မသိစွာဘကား” ဟု မိန့်ကြားတော်မူလေသည်။ ဟယ်မာရ်ယုတ်...

ကကုသန်မြတ်စွာဘုရားရှင် ပြန်လှည့်၍ ကြည့်တော်မူသော ခဏ
မှာပင် ခုသီမာရ်နတ်သည် ထိုတည်ရာနတ်လောကမှ လျှောကျ
စုတေလေတော့၏။ ငရဲကြီးသို့လည်း ရောက်ရလေတော့၏။

[ဤ၌။ ။ဆင်ပြောင်၏ ကြည့်ခြင်းကဲ့သို့ ကြည့်တော်မူ၏-ဟူရာဝယ်
ဆင်ပြောင်ကြီးသည် ဤမှ ထိုမှ ပြန်လည်ကြည့်ရှုလိုလတ်တော် လည်ပင်း
ချည်းသက်သက် မလှည့်ပဲ ထကိုယ်လုံးလှည့်၍ ကြည့်သကဲ့သို့၊ ထိုအတူ
မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း တကိုယ်လုံးလှည့်၍ ကြည့်တော်မူလေသည်။
ထင်ရှားစေဦးအံ့—

ပကတိလူများအပေါင်း၏အရိုးများသည် အစွန်းချင်းတေဆက်ကာ
တည်ကြလျက် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါထို့၏ အရိုးများမှာ ချိတ်ဆက် ဆက်၍
တည်ကြသကဲ့သို့ မြတ်စွာဘုရားရှင်ထို့၏ အရိုးများမှာ ထိုကဲ့သို့ မဟုတ်
ကုန်ချေ။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ထို့၏ အရိုးများကား ကွင်းဆက် ဆက်၍
တည်ကြကုန်၏။ ထို့ကြောင့် နောက်သို့ ပြန်၍ ကြည့်သောအခါ၌
လည်ပင်းချည်းသက်သက် မလှည့်နိုင်၊ ဆင်ပြောင်ကြီးကဲ့သို့ တကိုယ်လုံး
လှည့်၍ကြည့်တော်မူကြရလေသည်။ ထို့ကြောင့် ကကုသန်မြတ်စွာဘုရား
ရှင်သည် ယန္တရားစက်ခလုတ်ဖြင့် လှည့်အပ်သော ရွှေရုပ်တုကဲ့သို့
တကိုယ်လုံး လှည့်၍ကြည့်တော်မူလေသည်။ ထိုသို့ကြည့်တော်မူပြီးလျှင်
ရပ်တည်တော်မူလျက်ပင် “ဤခုသီမာရ်နတ်သည် မကောင်းမှုကို ပြုသည်
ရှိသော် အတိုင်းအရှည်ကို မသိလေ၊ (အတိုင်းအရှည်ထက် လွန်သော
မကောင်းမှုကို ပြု၏)” ဟူ၍ မိန့်တော်မူလေ၏။

“ကကုသန် မြတ်စွာဘုရားရှင် ပြန်လှည့်၍ ကြည့်တော်မူသော ခဏ
မှာပင် ခုသီမာရ်နတ်သည် နတ်လောကမှ လျှောကျစုတေလေတော့၏”
ဟူသော စကားရပ်၌ ကကုသန်မြတ်စွာဘုရားရှင် ပြန်လှည့်၍ ကြည့်တော်
မူရာ လူ့ပြည်လောက ထိုအရပ်ဌာန၌ပင် စုတေသည်ဟူ၍ မမှတ်ယူရာ၊
မှန်၏—နတ်သက်ကြွေ၍ စုတေသောနတ်သည် (မိမိနတ်တို့မှ တပါး)
ဟူးဟူးငြားငြားအရပ်၌ စည်၍ စုတေရိုးထုံးတမ်းမရှိ၊ ထို့ကြောင့်
ခုသီမာရ်နတ်သည် မိမိစရာ ဝသထွန်နတ်ပြည်သို့ ပြန်လာ၍ ထိုနတ်
ပြည်မှ နတ်သက်ကြွေ စုတေသည်ဟူ၍ မှတ်ယူရာ၏။

ထိုသို့ နတ်သက်ကြွေ စုတေသောနတ်သည် ကကုသန် မြတ်စွာဘုရားရှင်
က ပြန်လှည့်၍ ကြည့်တော်မူခြင်းကြောင့် စုတေသည်ဟူ၍ မမှတ်ယူရာ၊
မှန်၏။ ကကုသန်မြတ်စွာဘုရားရှင် ပြန်လှည့်၍ ကြည့်တော်မူသော ခဏ

ရတနာ] အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်၏ ရှေးမကောင်းမှု ၆၇၁

မှာပင်” ဟူသော စကားသည် ဒုသိမာရ်နတ်၏ စုတေရာကာလကိုမျှသာ ပြသော စကားရပ်ဖြစ်သည်။ (ကြည့်စောင့်မှုခြင်းကြောင့် စုတေသည်ဟု ပြသောစကားရပ်မဟုတ်)။ စင်စစ်သော်ကား အလွန်ပြန့်ပြောကြီးမြတ်သည့် ဂုဏ်ကျေးဇူးနှင့် ပြည့်စုံသော လင်္ကျာရံ အဂ္ဂသာဝက မထေရ် ဖြတ်၌ ပြစ်မှားအပ်လေသောကြောင့် ထိုဒုသိမာရ်နတ်၏ အသက်သည် ပဲခုပ်(=ဓားမ)ကြီးဖြင့် ဖြတ်လိုက်သည်ပမာ ထိုနေရာမှာပင် ပြတ်၍ သွားလေစော့သည်ဟု ဆထိချုပ်ကာ မှတ်ယူရာ၏။

ဟယ်မာရ်ယုတ် ...ထို(ဒုသိမာရ်နတ်ကျရောက်ရာ) ငရဲကြီး၏ အမည်တို့ကား ဆဗဿာယတနိကဟူ၍၎င်း၊ သင်္ကံသမာဟတဟူ၍၎င်း၊ ပစ္စတ္တဝေဒနိယဟူ၍၎င်း သုံးမျိုးတို့ ဖြစ်ကုန်၏။

[ဤ၌။ ။ ထိုငရဲကြီးသို့ ကျရောက်သော ငရဲသား သတ္တဝါတို့မှာ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ လျှာ၊ ကိုယ်၊ ရင်ဝ = ဤခြောက်ဦး (= ဗဿာယတန ခြောက်ပါးတို့၌ ဆင်းရဲဒုက္ခဝေဒနာကို မခံသာအောင် ဖြစ်စေနိုင်သည့် သံတံကျင်များ အသီးအသီး စိုက်လျက်စိုက်လျက် ရှိလေသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုငရဲသား သတ္တဝါတို့မှာ မျက်စိကလည်းဆင်းရဲ၊ နားကလည်း ဆင်းရဲ၊ နှာကလည်း ဆင်းရဲ၊ လျှာကလည်း ဆင်းရဲ၊ ကိုယ်ကလည်း ဆင်းရဲ၊ ရင်ဝကလည်း ဆင်းရဲ = ဤခြောက်ပါးသော ဆင်းရဲကို အလုံးအလဲ ခံကြရလေသည်။ ထိုဆင်းရဲခြောက်မျိုးကို “ဆဗဿာယတနဒုက္ခ” ဟု ခေါ်သည်။ ထို ဆဗဿာယတနဒုက္ခရှိရာ ဘုံဖြစ်သောကြောင့် ထိုငရဲကို “ဆဗဿာယတနိက ငရဲကြီး” ဟူ၍ ခေါ်ဆို အပ်လေသည်။ ။ သင်္ကံ = သံတံကျင် + သမာဟတ = ထိုးဆွနှိပ်စက်တတ်သည်။ ထိုးဆွနှိပ်စက်တတ်သည့် သံတံကျင်ပေါင်း ရာပေါင်းများစွာ ရှိရာဖြစ်သောကြောင့် ထိုငရဲကို “သင်္ကံသမာဟတငရဲကြီး” ဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုအပ်လေသည်။ ။ ပစ္စတ္တ = သူပင်ကိုယ်ကပင်လျှင် + ဝေဒနိယ = ဆင်းရဲဒုက္ခကို ဖြစ်စေနိုင်သည်။ ကမ္မကာရဏကို ပြုလုပ်သူ (= ငရဲထိန်းများ) နှင့် ကင်း၍လည်း သူပင်ကိုယ်ကပင် ဆင်းရဲဒုက္ခဝေဒနာကို ဖြစ်စေနိုင်သောကြောင့် ထိုငရဲကို “ပစ္စတ္တဝေဒနိယငရဲကြီး” ဟူ၍လည်း ခေါ်ဆိုအပ်လေသည်။]

ဟယ်မာရ်ယုတ်...ထို (ငရဲကြီးသို့ ကျရောက်သော) အခါ ငရဲထိန်းတို့သည် ငါ့ထံသို့ ချဉ်းကပ်ကြ၍ “အချင်း...ဆင့်နှလုံး၌ သံတံကျင်တခုနှင့် သံတံကျင်တခုတို့ ပေါင်းဆုံမိသော အခါ

ငရဲ၌ ကျက်ရသော ငါ့အဖို့ရာ အနှစ်တစ်စောင်ရှိပြီ ဟု သင်သိလော့” ဟူ၍ ဆိုကုန်၏။

[ဤ၌] ။ “သင့်နှလုံးရပ်၌ ဆံတံကျင်တခုနှင့် သံတံကျင်တခုတို့ ပေါင်းဆုံမိအောင်အခါ” ဟူသော စကားအုပ်ဝယ် သိမှတ်ဖွယ်ကား... ထိုငရဲကြီး၌ ကျရောက်သူတို့၏ အတ္တဘောသည် သုံးဂါဇတ်ပမာဏရှိ၏။ ဒုသိမာရ်နတ်၏ အတ္တဘောသည်လည်း ထိုငရဲ၌ သုံးဂါဇတ်ပမာဏပင် ရှိလေသည်။ ဒုသိမာရ်နတ် ထိုငရဲသို့ ကျရောက်သောအခါ ငရဲထိန်းတို့ သည် အလျှံတပြောင်ပြောင် တောက်လောင်ကုန်သော ထန်းလုံးခဲနှင့် ပမာဏရှိသည့် သံတံကျင်တို့ကို ကိုယ်တိုင်စွဲကိုင်ကြပြီးလျှင် “ဤနေရာ ဌာနဖြင့် သင်သည် ကြံစည်ပြီးလျှင် မကောင်းမှုကို ပြုအပ်ခဲ့လေပြီ” ဟု ပြောဆိုကြကာ အပြန်ပြန်အလှန်လှန် မှုစကျင်း၌ မှုကို ထောင်းကြိတ် သက်သို့ ရင်ဝန်လုံးကို သံတံကျင်တို့ဖြင့် ထိုးကြပြီးလျှင် ငါးကျိပ်သော ငရဲထိန်းတို့သည် ခြေဖက်သို့ ရှေးရှု၊ ငါးကျိပ်သော ငရဲထိန်းတို့သည် ဦးခေါင်းဖက်သို့ ရှေးရှု ထိုး၍ ထိုး၍ သွားကြလေသည်။ ထိုသို့သွားကြရာ နှစ်ပေါင်းငါးရာကြာမှ ခြေအစွန်း အဖျား ဦးခေါင်းအစွန်းအဖျားသို့ ရောက်ကြလေသည်။

တပန် ထိုခြေဖျား ဦးခေါင်းဖျားမှ ရှေးနည်းအတူ ပြန်နှစ်၍ သံတံ ကျင်တို့ဖြင့် ထိုးလာခဲ့ကြရာ နှစ်ပေါင်း ငါးရာ ကြာမှ နှလုံးရင်ဝသို့ ရောက်ကြ ဆုံကြလေသည်။ (နှစ်ရပ်ပေါင်းသော် နှစ်ပေါင်းတထောင် ကြာမှ နှလုံးရင်ဝ၌ သံတံကျင်ချင်း ပေါင်းဆုံမိကြလေသည်။ ထိုအနက် အဓိပ္ပါယ်ကို ရည်ရွယ်၍ “သင့်နှလုံးရင်ဝ၌ သံတံကျင်တခုနှင့် သံတံကျင် တခုတို့ ပေါင်းဆုံမိကြသောအခါ” ဟူ၍ ဆိုကြခြင်းဖြစ်သည်။

ဟယ်မာရ်ယုတ်... ထိုငါသည် မရေမတွက်နိုင်အောင် များလှ စွာသည့် နှစ်အရာအထောင်တို့ကာလပတ်လုံး ထိုငရဲကြီး၌ ဆင်းရဲ ကြီးစွာ ကျက်ခဲ့ရလေပြီ။ (ဤမျှနှင့်လည်း မပြီးသေးချေ) ထိုငရဲ ကြီး၏အရံ ဥဿဒငရဲ၌သာလျှင် နှစ်ပေါင်း တသောင်းကြာ ကာလပတ်လုံး နောက်ဆုံးဖြစ်သော ခံစားရခြင်းမည်သည်ကို ခံစားလျက် (=နောက်ဆုံး ဒုက္ခခံရသောအနေဖြင့်-ဟုဆိုလိုသည်) ကျက်ခဲ့ရလေပြီ။ (ငရဲကြီး၌ မရေမတွက်နိုင်အောင် နှစ်ပေါင်း များစွာ ဒုက္ခစေအနားကို ခံရပြီးနောက် ထိုမျှဖြင့်လည်း မပြီးသေးပဲ ထိုငရဲကြီးမှ ထွက်သောအခါ လွတ်သောအခါ ထိုငရဲကြီး၏အရံ

ရတနာ] အရှင်မဟာဗောဓိဂုဏ်၏ ရှေးမကောင်းမှု ၆၇၃

ဥဿဒဇေဉ္စ နှစ်ပေါင်းတသောင်းကြာ ဆင်းရဲဒုက္ခဝေဒနာကို ခံရပြန်လေသည်။ ထိုဥဿဒဇေဉ္စဒုက္ခကား ငရဲကြီးဒုက္ခထက် သာလွန် လှသတဲ့။)

ဟယ်မာရ်ယုတ်... ထိုငရဲ၌ ကျက်ရသော ငါ၏အဖို့ရာ ကိုယ် သည် လူ၏ကိုယ်ကဲ့သို့ဖြစ်၍ ဦးခေါင်းမှာမူ ငါး၏ဦးခေါင်းကဲ့သို့ ဖြစ်လေသည်။ (လူ၏ဦးခေါင်းမှာ လုံးဝန်းသဖြင့် သံတံကျင်ဖြင့် ထိုးသောအခါ ချွတ်ချော်၍ သွားနိုင်၏။ ငါး၏ဦးခေါင်းမှာမူ အလျားရှည် အနံ့ပြန့်သောကြောင့် သံတံကျင်ဖြင့် ထိုးသောအခါ မချွတ်လွှဲနိုင်ချေ။ ထို့ကြောင့် ငါးဦးခေါင်းကဲ့သို့သော ဦးခေါင်း ဖြစ်ရှိလေသည်။)

အရှင်မဟာဗောဓိဂုဏ် မထေရ်သူမြတ်သည် ဆိုအပ် ပြီးသောအတိုင်း အတိတ်ဖြစ်ရပ်ကို ဟောကြားတော်မူပြီး နောက် မာရ်နတ်အား ထိတ်လန့် သံဝေဂရစ်မိသောငှါ ဝါဏာပေါင်း ၂၁၀ ဝါဏာတို့ဖြင့် ဤဆိုလတ္တံ့သောအတိုင်း ဆုံးမဟောကြားတော်မူလေသည်—

ခုသီမာရ်နတ်သည် တပည့်သာဝက ဝိဓုရရဟန္တာကို၎င်း၊ ကကုသန်မြတ်စွာဘုရားကို၎င်း ထိပါးနှိပ်စက်၍ ကျက်ရာဖြစ်သော ငရဲသည် အဘယ်သို့ သဘောရှိသော ငရဲဖြစ်သနည်းဟူမူ...

ခုသီမာရ်နတ်သည် တပည့်သာဝက ဝိဓုရရဟန္တာကို၎င်း၊ ကကုသန်မြတ်စွာဘုရားကို၎င်း ထိပါးနှိပ်စက်၍ ကျက်ရာဖြစ်သော ငရဲသည် အရာသော သံတံကျင်တို့ဖြင့် လျှိုသတ်နှိပ်စက်ခြင်းရှိ၏။ ထိုအလုံးစုံသော သံတံကျင်တို့သည် ကမ္မကာရဏပြုသူ (= ငရဲ ထိန်း) တို့နှင့် ကင်း၍လည်း မိမိပင်ကိုယ်သဘောအားဖြင့် ဆင်းရဲ ဒုက္ခဝေဒနာကို ဖြစ်စေနိုင်ကုန်၏။ ခုသီမာရ်နတ် ကျရောက်ရာ ငရဲကြီးသည် ဤသို့သဘောရှိ၏။

ဟယ် မာရ်နတ်... သင်ကား ဤကံ၊ ကံ၏အကျိုးကို မျက်မှောက် ထင်ထင် သိမြင်သည့် မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝက ရဟန်းကို ထိပါးနှိပ်စက်ခြင်းကြောင့် ဆင်းရဲခြင်းသို့ ရောက်ရလိမ့်မည်။ (က)

ကမ္ဘာပတ်လုံး တည်ကုန်သော ဗိမာန်တို့သည် သမုဒြာ အလယ်၌ တည်ရှိကြကုန်၏။ ကြောင်မျက်ရွဲအဆင်း ရှိကုန်လျက် နှစ်သက်ဖွယ်ရှိကုန်၏။ အလှုံ့ပြုံးပြက် တလက်လက် ထွက်ကုန်၏။ ထိုဗိမာန်တို့၌ အဆင်းအမျိုးမျိုး ရှိကြသည့် များလှစွာသော နတ်သမီးတို့သည် က-ခုန်-သီဆိုကြကုန်၏။

ဟယ် မာရ်နတ်... သင်ကား ဤဗိမာန်တို့၏ အကြောင်းအရာ၊ နတ်သမီးတို့၏ စည်းစိမ်၊ ထိုစည်းစိမ်တို့၏ အကြောင်းတရား ဤသုံးပါးကို မျက်မှောက်ထင်ထင် ဉာဏ်ဖြင့် သိမြင်သည့် မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝက ရဟန်းကို ထိပါးနှိပ်စက်ခြင်းကြောင့် ဆင်းရဲခြင်းသို့ ရောက်ရလိမ့်မည်။ (ခ)

အကြင်ရဟန်းသည် စင်စစ် မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားတိုက်တွန်း တော်မူချက်အရ ရဟန်းသံဃာအပေါင်း ကြည့်ရှုစဉ်ပင် မိဂါရ သူဌေး၏အမိဝိသာခါ၏ (ပုဗ္ဗာရုံ) ကျောင်းပြာသာဒ်ကို ခြေမဖြင့် တုန်လှုပ်စေခဲ့ပြီ။

ဟယ် မာရ်နတ်... သင်ကား ဤပြာသာဒ်ကို တုန်လှုပ်စေနိုင်သည့် အဘိညာဉ် အသိဉာဏ်ရှင်ဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝက ရဟန်းကို ထိပါးနှိပ်စက်ခြင်းကြောင့် ဆင်းရဲခြင်းသို့ ရောက်ရလိမ့်မည်။ (ဂ)

အကြင်ရဟန်းသည် တန်ခိုးစွမ်းအားဖြင့် ထောက်ပံ့အပ်သည် ဖြစ်၍ သိကြားမင်း၏စံရာ ဝေဇယန္တာပြာသာဒ်ကို ခြေမဖြင့် တုန်လှုပ်စေခဲ့ပြီ။ နတ်အပေါင်းကိုလည်း ထိတ်လန့်စေခဲ့ပြီ။

ဟယ် မာရ်နတ်... သင်ကား ဤဝေဇယန္တာပြာသာဒ်ကို ခြေမဖြင့် တုန်လှုပ်စေနိုင်သည့် အဘိညာဉ် အသိဉာဏ်ရှင်ဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝက ရဟန်းကို ထိပါးနှိပ်စက်ခြင်းကြောင့် ဆင်းရဲခြင်းသို့ ရောက်ရလိမ့်မည်။ (ဃ)

အကြင်ရဟန်းသည် သိကြားမင်းစံရာ ဝေဇယန္တာပြာသာဒ်၌ သိကြားမင်းကို “သိကြားမင်း... တပ်မက်မှုကုန်ရာ လွတ်မြောက်ခြင်းတို့ကို သင်သိသလော” ဟု မေးမြန်း၏။ ပြဿနာအမေးခံရ

ရတနာ] အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်၏ ရှေးမကောင်းမှု ၆၇၅

သော သိကြားမင်းသည် အမှန်အတိုင်း ထိုရဟန်းအား ပြန်ကြား ဖြေဆို၏။

ဟယ်မာရ်နတ်....သင်ကား ဤသို့ ပြဿနာကို မေးနိုင်လောက် သည့် ဣဒ္ဓိ သခင် အဘိညာဉ် အသိဉာဏ်ရှင်ဖြစ်သော မြတ်စွာ ဘုရား၏ တပည့်သာဝကရဟန်းကို ထိပါး နှိပ်စက်ခြင်းကြောင့် ဆင်းရဲခြင်းသို့ ရောက်ရလိမ့်မည်။ (င)

အကြင်ရဟန်းသည် (မြဟ္မာ့ပြည်၌တည်ရှိသည့်) သုဓမ္မာဓမ္မာရုံ အနီး၌ မြဟ္မာ့ကို “ငါ့ရှင်.... သင်၏ သန္တာန်၌ ဤမြဟ္မာ့ပြည်သို့ လာရောက်နိုင်သည့် ကြီးမြတ်သော တန်ခိုးရှင်ဖြစ်သော ရဟန်း ပုဏ္ဏား တဦးတယောက်မျှ မရှိ’ ဟူ၍ ရှေးကဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူ သည် ယခုလည်း ဖြစ်သေးသလော၊ မြဟ္မာ့ပြည်၌ (ရှိကြသည့် မြဟ္မာတို့၏ ကိုယ်ရောင် ဗိမာန်ရောင် အဆင်တန်းဆာရောင် စသည်တို့ကို) လွန်မြောက်လျက် ပြီးပြီးပြန် တလက်လက်တောက် ပသော (မြတ်စွာဘုရားရှင်၏) ကိုယ်တော်ရောင်ကို မြင်၏လော” ဟု မေးမြန်း၏။

အမေးခံရသော မြဟ္မာသည် “အရှင်မြတ်.... ငါ၏သန္တာန်၌ ရှေးကဖြစ်သော မိစ္ဆာအယူသည် မဖြစ်တော့ပြီ၊ မြဟ္မာ့ပြည်၌ (ရှိကြသည့် မြဟ္မာတို့၏ ကိုယ်ရောင် ဗိမာန်ရောင် အဆင်တန်းဆာ ရောင်-စသည်တို့ကို) လွန်မြောက်လျက် ပြီးပြီးပြန် တလက်လက် တောက်ပသော (မြတ်စွာဘုရားရှင်၏) ကိုယ်တော်ရောင်ကို မြင် ရပါ၏။ ထိုငါသည် ယခုအခါ ‘ငါကား မြ၏၊ အခါခပ်သိမ်း ဖြစ်၏’ ဟု အဘယ်မှာလျှင် ပြောဆိုတော့အံ့နည်း” ဟူ၍ ထိုရဟန်း အား အစဉ်အတိုင်း ဟုတ်မှန်သည့်အတိုင်း ဖြေကြားလျှောက် ထား၏။

ဟယ်မာရ်နတ်.... သင်ကား ဤသို့ ပြဿနာကို မေးနိုင်လောက် သည့် ဣဒ္ဓိသခင် အဘိညာဉ် အသိဉာဏ်ရှင်ဖြစ်သော မြတ်စွာ ဘုရား၏ တပည့်သာဝက ရဟန်းကို ထိပါး နှိပ်စက်ခြင်းကြောင့် ဆင်းရဲခြင်းသို့ ရောက်ရလိမ့်မည်။(စ)

အကြင်ရဟန်းသည် (နန္ဒောပနန္ဒ နဂါးမင်းကို နှိမ်နင်းဆုံးမသောအခါ) မြင်းမိုရ်တောင်ကြီး၏ အထွတ်ကို၎င်း၊ တောင်ကျွန်းအရှေ့ကျွန်း အနောက်ကျွန်း မြောက်ကျွန်းတည်းတူသော ကျွန်းကြီးလေးကျွန်းကို၎င်း ဝိမောက္ခဗျာန်လျှင် အခြေခံ အကြောင်းရင်းရှိသော အဘိညာဉ်အသိဉာဏ်ဖြင့် တွေ့ထိခဲ့လေပြီ။ (နန္ဒောပနန္ဒ နဂါးမင်းကို ဆုံးမသောအခါ မြင်းမိုရ်တောင်ထွတ်နှင့်တကွ ကျွန်းကြီး လေးကျွန်းလုံးကို နိမ္မိတနဂါးမင်းရုပ်ကိုယ်ဖြင့် ဖုံးအုပ်တွေ့ထိခဲ့သည်ကို ဆိုတော်မူခြင်းဖြစ်သည်)။

ဟယ်မာရ်နတ်...သင်ကား ဤသို့စဉ် ကြီးမြတ်သော အဘိညာဉ် အသိဉာဏ်ရှင်ဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်သာဝက ရဟန်းကို ထိပါးနှိပ်စက်ခြင်းကြောင့် ဆင်းရဲခြင်းသို့ ရောက်ရလိမ့်မည်။(ဆ)

(ဤ၌။ ။ အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်သည် ကိုယ်တော်မြတ်ကိုပင် အခြားရဟန်းတပါးကဲ့သို့ ပြုလုပ်ကာ တောကြားတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုနည်းမျိုးကို ကျမ်းဂန်တို့၌ “အညာပဒေသနည်း=မိမိကိုယ်ကို သူတပါးကဲ့သို့ ညွှန်ကြားပြောဆိုသောနည်း” ဟူ၍ ခေါ်၏။

ဤယခုဖော်ပြခဲ့ပြီးသည့် (က)မှ (ဆ)တိုင် အကြောင်းအရာ ခုနစ်ချက်တို့ကို အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်သည် မိမိ၏ ဣဒ္ဓိရှင်ဖြစ်ကြောင်းကို ကောင်းစွာဖော်ပြလျက် မာရ်နတ်အား ဆုံးမတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုခုနစ်ချက်တို့တွင်—

- (က) အချက်ကား - ယခု ရေးသားဖော်ပြနေဆဲဖြစ်သည့် မူလပဏ္ဍာသပါဠိတော် မာရတဇ္ဇနိယသုတ္တန်ကို ရည်ညွှန်း၍ မိန့်ကြားတော်မူခြင်းဖြစ်သည်။
- (ခ) အချက်ကား - ဝိမာနဝတ္ထု၊ ဗေတဝတ္ထုတို့၌ လာရှိသည့် ကိုယ်တော်မြတ်၏ ဒေဝစာရီ လှည့်လည်ယောကြားနိုင်သည့် အဘိညာဉ်ဉာဏ်ကို ရည်ညွှန်း၍ မိန့်ကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။
- (ဂ) အချက်ကား - မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်၊ ဗာချက်နာ ၂၅၅-လာ မောဂ္ဂလ္လာနသုတ္တန်ကို ရည်ညွှန်း၍ မိန့်ကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။
- (ဃ) နှင့် (င) အချက်တို့ကိုကား - မူလပဏ္ဍာသပါဠိတော် မျက်နာ ၃၂၀၊ ဣဒ္ဓတဏှာသံယုတ်သုတ္တန်ကို ရည်ညွှန်း၍ မိန့်ကြားတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။
- (စ) အချက်ကိုကား - သဂါထာဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်

ရတနာ] အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်၏ ရှေးမကောင်းမှု ၆၇၇

စာမျက်နှာ ၁၄၆၊ အညထရဗြဟ္မသုတ္တန်ကို ရည်ညွှန်း၍ မိန့်ကြားတော်
မူခြင်း ဖြစ်သည်။ (ဆ) အချက်ကိုကား- ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ ဒုတိယ
အုပ်၊ စာမျက်နှာ ၂၇၊ ဒသဗ္ဗိကထာ၌ လာရှိသည့် နန္ဒောပနန္ဒနဂါးမင်း
အား ဆုံးမသည့်အခန်းကို ရည်ညွှန်း၍ မိန့်ကြားတော်မူခြင်း
ဖြစ်သည်။ ။ ဤကား အမှာစကားရပ်တည်း။)

မီးသည် စင်စစ် “လူမိုက်ကိုသာ ငါလောင်မည်”ဟု အား
မထုတ်ချေ၊ လူမိုက်သည်သာ တောက်လောင်နေသော မီးကို
ထိပါးပုတ်ခတ်ခြင်းကြောင့် မီးသည် လူမိုက်ကို လောင်လေသည်။
ဟယ်မာရ်နတ်... ဤအတူပင်လျှင် သင်သည် မြတ်စွာဘုရားကို
ထိပါးနှိပ်စက်ခြင်းကြောင့် မီးကို ထိတွေ့သော လူမိုက်ကဲ့သို့ မိမိ
ကိုယ်ကို မိမိသည်ပင် လောင်ကျွမ်းစေလိမ့်မည်။ (ဇ)

မာရ်နတ်သည် မြတ်စွာဘုရားကို ထိပါး နှိပ်စက်ခြင်းကြောင့်
အကုသိုလ်တရားကို ပွားစေခဲ့လေပြီ။ ဟယ်မာရ်ယုတ်... အသို့
နည်း သင်သည် “ငါ့အား မကောင်းမှုသည် အကျိုးမပေးဟုများ
မှတ်ထင်ဘိသလော။ (ဈ)

ဟယ်မာရ်ယုတ်... မကောင်းမှုကို ပြုသောသူ၏ အစွဲမှာ
မကောင်းမှု အကုသိုလ်သည် ကာလကြာမြင့်လေလေ ပွားစီး
လေလေဖြစ်၏။ ဟယ်မာရ်နတ်... မြတ်စွာဘုရားကို ထိပါးနှိပ်စက်
ခြင်းမှ ငြီးငွေ့လော့။ (ရှေးအခါ ရဟန်းတို့အား ညှဉ်းဆဲလိုသော
သင်၏ဦးမီး ခုသီမာရ်နတ်၏ အလိုအာသာကဲ့သို့ ဤယခုအခါ
သင်၏ ရဟန်းတို့အား ညှဉ်းဆဲလိုသော အလိုအာသာသည်လည်း
ကာလမည်မြင့်စွာ ငရဲဒုက္ခခံရခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်လေသည်။
ထိုကြောင့်) ရဟန်းတို့၌ ညှဉ်းဆဲလိုသော အလိုအာသာကို
သင်မပြုလင့်။ (ည)

ဤသို့လျှင် အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ် သူမြတ်သည်
ဘောသဏဋ္ဌာမည့်သော ဘေးမဲ့ကောအုပ်အတွင်း၌ မာရ်နတ်ကို
ထိတ်လန့်လေခက်အောင် ဩဝါဒစကားမိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ မာရ်နတ်သည် နှလုံးမသာမယာ ဖြစ်ရှိကာ ထိုနေရာ၌ပင် ရုတ်ခြည်း ကွယ်ပျောက်လေတော့သတည်း*။

ပဉ္စဂ္ဂဒါယကာပုဏ္ဏားအကြောင်း

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သုသုမာရဂိရိန္ဒြီ ဘေသကဋ္ဌာမည် သော ဘေးမဲ့တော၌ အဋ္ဌမဝါ ကပ်ဆိုတော်မူ၍ ဗောဓိရာဇ- ကုမာရသုတ္တန်အစရှိသော ထိုထိုတရားဒေသနာတို့ဖြင့် ကျွတ်ထိုက် သူ ဝေနေယျသတ္တဝါတို့ကို ချေချွတ်တော်မူပြီးလျှင် ခရီးဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူကာ တရားရေးအေး အမြိုက်ဆေးကို လူနတ်တို့အား တိုက်ကျွေးတော်မူလေရာ သာဝတ္ထိပြည်မွန် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းမွေ့လျော် နေတော်မူခိုက်ဖြစ်သတည်း။

သာဝတ္ထိပြည်၌ ပဉ္စဂ္ဂဒါယကာ မည်သော ပုဏ္ဏားတစ်ဦးရှိလေ သည်။ ထိုပုဏ္ဏားကား လယ်ဦး၊ စပါးပုံဦး၊ ကျီဦး၊ အိုးဦး၊ စားဦး အားဖြင့် = ဤ အဦးငါးပါးတို့ကို လှူဒါန်းလေ့ ရှိသောကြောင့် ပဉ္စဂ္ဂဒါယကာဟု အမည်တွင်လေသည်။ (ပဉ္စဂ္ဂ = အဦးငါးပါး တို့ကို+ဒါယကာ = ပေးလှူလေ့ရှိသူ)။ ထိုအဦးငါးပါး လှူပုံမှာ—

(၁) မိမိစိုက်ပျိုးသော လယ်မြေမှ ရှေးဦးစွာ မှည့်ရင့်ကြသည့် သလေးနံ့ မုယောနံ့ နတ်ကောက်နံ့တို့ကို ယူဆောင်စေ၍ ယာဂ နို့ဆန် နှင့် ဆန်းစသည် စီရင်ပြီးလျှင် “အဦးအဖျားကို ပေးလှူသော ပညာရှိသည် ဦးဦးဖျားဖျား အကျိုးများကို ရနိုင်၏” ဟု အယူရှိကာ မြတ်စွာဘုရားအမှူးပြုသော သံဃာတော်အား ဖော်ပြရာပါယာဂ နို့ဆန် နှင့် ဆန်းစသော အလှူဒါနကို ပေးလှူလေသည်။ ဤကား ထိုပုဏ္ဏား၏ လယ်ဦးအလှူတည်း။

(၂) ကောက်စပါးများ မှည့်ကုန်ရင့်ကုန်၍ ရိတ်ပြီး နယ်ပြီး ကုန်လတ်သော် ထိုနယ်ပြီးသော စပါးပုံထဲမှ အဦး အဖျားကို ယူဆောင်၍ ထိုအတူပင် မြတ်စွာဘုရားအမှူးပြုသော သံဃာ

* ဤစကားရပ်ကို မူလပဏ္ဏာသပါဠိတော် မာရတဇ္ဇနိယသုတ် ပါဠိ အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့မှ ထုတ်ဆောင် ရေးသားအပ်ပါသည်။

ရတနာ]

ပဉ္စဂဒါယကာပုဏ္ဏားအကြောင်း

၆၇၉

တော်အား အလှူဒါနကို ပေးလှူလေသည်။ ဤကား ထိုပုဏ္ဏား၏ စပါးပုံဦးအလှူတည်း။

(၃) ထို စပါးများကို ကျီအလုံးလုံး အပြည့် ထည့်ပြီးလျှင် ပဌမကျီကို ဖွင့်သော အခါ၌ ရှေးဦး ထုတ်ယူအပ်သော စပါး များကို သီးခြားယူထားပြီးလျှင် ထိုအတူ အလှူဒါနကို ပေးလှူ လေသည်။ ဤကား ထိုပုဏ္ဏား၏ ကျီဦးအလှူတည်း။

(၄) ထိုပုဏ္ဏားသည် မိမိအိမ်၌ ချက်တိုင်း ချက်တိုင်းသော ထမင်းအိုး ယာဂအိုး စသည်တို့မှ အဦးအဖျား ခူးခပ်ယူ၍ ရဟန်းတို့အား လှူလေသည်။ ထိုသို့ မလှူရသေးလျှင် ကံလေးများ အားသော်မှ ခူးခပ်၍ မကျွေးပေ။ ဤကား ထိုပုဏ္ဏား၏ အိုးဦး အလှူတည်း။

(၅) တဖန် မိမိ ထမင်း စားမည် ရှိသော အခါ ရှေးဦးစွာ ယူဆောင်အပ်သော ဘောဇဉ်ကို နံနက်အခါဖြစ်လျှင် သံဃာ တော်အား လှူပြီးမှ စားလေ့ရှိ၏။ နေလွဲအခါဖြစ်လျှင် မိမိ အိမ် မှောက် ရောက်လာသော သူတောင်းစားတို့အား (ထိုသူတောင်း စားများမှ မရှိခဲ့လျှင် အယုတ်သဖြင့် ခွေးတို့အား) ပေးပြီးမှ စားလေ့ရှိ၏။ (မပေးပဲ စားလေ့မရှိ)။ ဤကား ထိုပုဏ္ဏား၏ စားဦး အလှူတည်း။

ဤသို့လျှင် ထိုပုဏ္ဏားသည် အဦးငါးပါးကို လှူဒါန်းလေ့ရှိ သောကြောင့် ပဉ္စဂဒါယကာပုဏ္ဏားဟူ၍ ထင်ရှားလေသည်။

တနေ့သ၌ မြတ်စွာဘုရားသည် နံနက်မိုးသောက်အခါ အာသ- ယာနုသယဉာဏ်၊ ဣန္ဒြိယပရောပရိယတ္တိဉာဏ်တည်းဟူသော ဗုဒ္ဓ- စက္ခုဖြင့် သတ္တလောကကို ကြည့်ရှုတော်မူလတ်သော် ထိုပဉ္စဂ- ဒါယကာပုဏ္ဏား ဇနီးမောင်နှံတို့၏ သောတာပတ္တိမဂ်ကို ရရှိ ကြောင်း အားကောင်းသော ဥပနိဿယ ရှေးကောင်းမှုကို မြင် တော်မူ၍ ကိုယ်လက်သုတ်သင်မှုကို ပြုပြီးလျှင် စောစောစီးစီးပင် ဝန္တကုဋိကျောင်းတော်တွင်းသို့ ဝင်တော်မူလေ၏။

(မြတ်စွာဘုရား သီတင်းသုံးတော်မူရာ ကျောင်းတိုက်၌ နံနက်ဆွမ်း ခံချိန်သို့ ရောက်သောအခါ ကျောင်းတိုက်ကွန်ဗို ဇယန်းအားဆုံးပင် ဘုရား သီတင်းသုံးတော်မူရာ ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော်သို့ ဝမ်းကြွလေ သည်။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းများနှင့်အတူတကွ ဆွမ်းခံဝင် တော်မူလိုလျှင် ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော်မှ (မည်သူတဦးတယောက်ကမျှ မပင်ရပဲ) ထွက်ကြွတော်မူလာသည်။

မြတ်စွာဘုရားတပါးတည်းသာ ဆွမ်းခံကြတော်မူလိုလျှင် ကျောင်း တော်မှ မြတ်စွာဘုရား ထွက်ကြွတော်မူလာပဲ ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော် တံခါး ပိတ်မြိတ်လျက်ရှိလေသည်။ ထိုအခါ ရဟန်းများသည် မြတ်စွာ ဘုရားကား အကြောင်းထူး၌ တပါးတည်းသာ ဆွမ်းခံကြတော်မူလို သည်ဟု သိရှိကြကာ ရဟန်းများချည်း မြို့တွင်းရွာတွင်းသို့ ဆွမ်းခံ ဝင်ကြလေသည်။)

ထိုနေ့၌ ရဟန်းတော်များသည် ဆွမ်းခံချိန်ရောက်၍ ဂန္ဓကုဋီ ကျောင်းတော်အနီးသို့ စုခုံးရောက်ရှိကြသည်တွင် (မြတ်စွာဘုရား ခွင် ထွက်ကြွတော်မမူလာပဲ) ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော်တံခါး ပိတ်မြိ ပိတ်လျက်ရှိသည်ကို မြင်ကြ၍ “ယနေ့ မြတ်စွာဘုရားသည် တပါး တည်းသာ မြို့တွင်းသို့ ဝင်ကြွတော်မူလိုသည်”ဟု သိရှိကြကာ ဆွမ်းခံဝင်ချိန်၌ ဂန္ဓကုဋီကျောင်းတော်ကို လက်ျာရစ်လှည့်၍ မြို့တွင်းသို့ ဆွမ်းခံဝင်ကြလေကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ပဉ္စဂ္ဂပုဏ္ဏား ထမင်းစားချိန်သို့ ရောက် သောအခါ ကျောင်းတော်မှ ထွက်ကြွတော်မူ၍ သာဝတ္ထိပြည်သို့ ဝင်တော်မူလေ၏။ လူတို့သည်လည်း မြတ်စွာဘုရားတပါးတည်း မြို့တွင်းသို့ ကြွဝင်လာသည်ကို မြင်ကြလျှင်ပင် “ယနေ့ ကေနပ်ပင် မြတ်စွာဘုရားအခင် ချီးမြှောက်တော်မူရမည့် သတ္တဝါတဦးတော့ ရှိလေပြီ။ ထိုကြောင့်ပင် မြတ်စွာဘုရားသည် တပါးတည်းသာ မြို့တွင်းသို့ ကြွဝင်တော်မူလာခြင်း ဖြစ်သည်”ဟု သိရှိကြပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားကို ပင့်ဖို့ရန် တဦးတယောက်မျှ မလာရောက်ကြ ချေ။

မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း အစဉ်သဖြင့် ကြံချီတော်မူခဲ့ရာ ပဉ္စဂဒါယကာပုဂ္ဂိုလ်၏ အိမ်တံခါးဝသို့ ရောက်၍ ရပ်လျက်နေတော်မူလေ၏။ ထိုအချိန်၌ကား ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးသည် စားဖွယ်ဘောဇဉ်ကို ကိုင်ယူလျက် ထိုင်နေဆဲဖြစ်၏။ ပုဏ္ဏားမကြီးကား ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးအား ယပ်ခပ်ပေးရန် ယပ်ကို ကိုင်လျက် ရပ်တည်နေဆဲ ဖြစ်၏။ ပုဏ္ဏားမကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားကို မြင်လေလျှင် “ဤပုဂ္ဂိုလ်ကြီး မြတ်စွာဘုရားကို အကယ်၍ မြင်ချေသော် ထမင်းခွက်ကို ယူဆောင်၍ အလုံးစုံသော စားဖွယ်ဘောဇဉ်ကို လှူလိမ့်မည်၊ ထိုသို့လှူလိုက်သော် ငါတဖန် ပြန်၍ ချက်ရပေလိမ့်မည်” ဟု ကြံစည်စဉ်းစားကာ မကြည်ညိုခြင်း၊ ဝန်တိုခြင်း တရားနှစ်ပါးကို ဖြစ်ပွားစေလျက် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး မြတ်စွာဘုရားကို မမြင်နိုင်အောင် ထန်းရွက်ယပ်ဝန်းဖြင့် ကွယ်၍ထားလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ထိုအကြောင်းကို သိတော်မူ၍ ကိုယ်တော်ရောင်ကို လွှတ်တော်မူလေ၏။ ပဉ္စဂဒါယကာပုဂ္ဂိုလ်ကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားသခင် လွှတ်လိုက်သည့် ပီတရောင်ခြည်တော်ကို မြင်၍ “ဤအရာကား အဘယ်နည်း” ဟု မော့၍ ကြည့်လေလျှင် မိမိ၏ အိမ်တံခါးဝ၌ မြတ်စွာဘုရားရှင် ရပ်တည်တော်မူနေသည်ကို မြင်လေ၏။

ပုဏ္ဏားမကြီးသည်လည်း “ဤပုဂ္ဂိုလ်ကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားကို မြင်အပ်လေပြီ” ဟု ကြံစည်ကာ ထိုခဏမှာပင် ထန်းရွက်ယပ်ဝန်းကို ပစ်ချထားခဲ့၍ (ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး၏ အလျင်လက်ဦးပင်) မြတ်စွာဘုရားထံသို့ သွားရောက်လျက် ထိခြင်းငါးပါးဖြင့် ရှိခိုးလေ၏။ ရှိခိုးပြီးလျှင် နေရာမှ ထဆဲဖြစ်သော ထိုပုဏ္ဏားမကြီးအား လျောက်ပတ်သည်ကို သိတော်မူ၍ မြတ်စွာဘုရားသည်—

သဗ္ဗသော နာမရူပသ္မိံ၊
 ယဿ နတ္ထိ မမာယိတံ။
 အသတော စ န သောစတိ၊
 သ ဝေ ဘိက္ခုတိ ဝုစ္စတိ။

ယဿ = အမှတ်မထင် အကြင်သူ၏သန္တာန်၌။ သဗ္ဗသော = ခပ်သိမ်းဥသို အလုံးစုံသော။ နာမရူပသ္မိံ =

နဝင်ရုပ်တရား နှစ်ပါး၌။ မမာယိတံ = ငါ၊ ငါ့ဥစ္စာ ဟူ၍ တဏှာဒိဋ္ဌိ အစွဲအငြိသည်။ နတ္ထိ = တစိုးတစ် မရှိချေ။ အသ တာ စ = နာမ် ရုပ် နှစ်ပါး ချုပ်ပျောက် သွား၍ ထင်ရှားမရှိခြင်းကြောင့်လည်း။ န သောစတိ = စိုးရိမ် ပူဆွေးခြင်း အလျင်းမရှိချေ။ သ—သော = ထိုသူကို။ ဝေ = စင်စစ်။ ဘိက္ခုတိ = ကိလေသာမဲ့ မှောင်ထုခဲကို ဖြိုခွဲနိုင်မှု အကြောင်းပြုလျက် ဘိက္ခု ခေါ်တွင် သူတော်စင် ဟူ၍။ ဝုစ္စတိ = ဆိုအပ်၏။—

ဟူသော ဤတရားဂါထာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။ ပုဏ္ဏားမကြီးသည် တရားဂါထာအဆုံးဝယ် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏။

ပုဏ္ဏားကြီးသည်လည်း မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို အိမ်တွင်းသို့ ပင့်သွင်းကာ မြတ်သောနေရာ၌ ထိုင်နေတော်မူစေပြီးလျှင် အလှူ ရေစက်ကို လှူဒါန်းချသွန်း၍ မိမိအတွက် ပြင်ဆင်ထားအပ်သော ဘောဇဉ်ကို “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား...အရှင်ဘုရား တို့သည် နတ်နှင့်တကွသော လောက၌ အမြတ်ဆုံးသော အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်တော်မူကြပါကုန်၏။ တောင်းပန်ပါသည်ဘုရား... တပည့်တော်၏ ဤယခုဆွမ်းကို ကိုယ်တော်မြတ်၏ သပိတ်၌ တည်စေတော်မူပါကုန်ဘုရား” ဟု လျှောက်ထားကာ မြတ်စွာ ဘုရားအား ဆက်ကပ်လှူဒါန်းလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားသည် ပုဏ္ဏား ကြီးအား ချီးမြှောက်တော်မူရန် ထိုဆွမ်းကို ခံယူ၍ ဘုဉ်းပေး သုံးဆောင်တော်မူလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးသောအခါ ပုဏ္ဏားကြီး အား လျှောက်ပတ်သည်ကို သိတော်မူ၍—

ယဒဂ္ဂတော မဇ္ဈတော သေသတော ဝါ၊
 ပိဏ္ဍိံ လဘေထ ပရဒတ္တံပဇီဝိ။
 နာလံ ထတုံ နောပိ နိပစ္စဝါဒိ၊
 တံ ဝါပိ ဝိရာ မုနိ ဝေဒယန္တိ။

ရတနာ] ပဉ္စဂ္ဂဒါယကာပုဏ္ဏားအကြောင်း ၆၀၃

ပရဒတ္တပုဇိဝီ = သူတပါးလှူကပ် ပစ္စည်း ရပ်ဖြင့် အသက်ရှည်ထွေ တည်နေရသော ရဟန်းသည်။ အဂ္ဂတော = အဦးအဖျားမှ။ ယံ ပိဏ္ဍံ ဝါ = အကြင်ဆွမ်းကို၎င်း။ မဇ္ဈတော = အလယ်မှ။ ယံ ဝိဏ္ဍံ ဝါ = အကြင်ဆွမ်းကို၎င်း။ သေသတော = အိုးအတွင်းဝယ် အနည်းငယ်ကျန်လျှင်း ကြွင်းသောဆွမ်းအစုမှ။ ယံ ပိဏ္ဍံ ဝါ = အကြင်ဆွမ်းကို၎င်း။ လဘေထ = ကြည်ဖြူသဒ္ဓါ သူလှူသဖြင့် ရရာ၏။ (ယော = ရဟန္တာသခင် အကြင်ပုဂ္ဂိုလ် မြတ်သည်။ ထည့်)။ တံ = ထိုဒါယကာတို့ သဒ္ဓါပြဋ္ဌာန်းလှူဒါန်း၍ ရအပ်သောဆွမ်းကို။ ထုတံ = ဆွမ်းဦးကိုမှ ငါလျှင်ရ-ဟု အားရရှင်လန်း ချီးမွမ်းခြင်းငှါ။ နာလံ = အနုနယ လောဘတရား ပယ်စွန့်ရှားသဖြင့် လားလားမျှ မထိုက်တော့ချေ။ (ဆွမ်းဦးကိုရ၍လည်း မချီးမွမ်း-ဟု ဆိုလိုသည်)။ နောပိ နိပစ္စဝါဒီ = ဆွမ်းကျန်ဆွမ်းကြွင်း ရတုံလျှင်းလည်း ဝမ်းတွင်းမသာ ဒါယကာကို “ငါစင်ရဟန်း ဤဆွမ်းကြမ်းကို လှူဒါန်းဘိသော် မသင့်လျော်”ဟု ပျက်ချော်မာန မျက်ကောဓဖြင့် ရှုတ်ချစကား ပြောကြားခြင်းလည်း မရှိချေ။ တံပိ = ထိုချစ်မှုမှန်းမှု နှစ်ခုတရား ပယ်ရှားပြီးဖြစ်သော ပုဂ္ဂိုလ်ကို။ ဝိရာဝ = ဘုရားအစ များလှတုံဘိ ပညာရှိတို့သည်သာလျှင်။ မုနိ = အာသဝေါကုန်ခန်း ခီဏာသဝ ရဟန်းဟူ၍။ ဝေဒယန္တိ = ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်တော်မူကြကုန်၏။—

ဟူသော ဤတရားဂါထာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။ တရားဂါထာအဆုံး၌ ပဉ္စဂ္ဂဒါယကာပုဏ္ဏားသည် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်လေ၏။

(ဤကား ပဉ္စဂ္ဂဒါယကာ ပုဏ္ဏားအကြောင်းတည်း။ ဤပဉ္စဂ္ဂဒါယကာ ပုဏ္ဏား အကြောင်းကို သုတ္တန်ပါတ်အဋ္ဌကထာ မုနိသုတ်အဖွင့် (ပဌမအုပ်၊ စာမျက်နှာ၊ ၂၅၆) မှ ထုတ်ရုတ်ဖော်ပြအပ်ပါသည်။ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာနှင့် ဖွင့်ဆိုပုံချင်း မတူချေ။)

မြတ်စွာဘုရားရှင် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင်
ကြွတော်မူခြင်းအကြောင်း

ဤမြတ်စွာဘုရားရှင် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင်
ကြွတော်မူခြင်းအကြောင်းအရာကို မဟာဝံသကျမ်း ပဌမ
ပိုင်းမှ ထုတ်နုတ်၍ အကျဉ်းချုပ် ရေးသား ဖော်ပြပါ
မည်—

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက် ဗာရာဏသီပြည်
ဣသိပတန မိဂဒါဝုန်တော၌ ပဌမဝါကျွတ်တော်မူခဲ့၍ ထိုမှသည်
ဥရုဝေလတောအုပ်သို့ ကြွရောက်တော်မူကာ ဥရုဝေလကဿပ
ရသေ့အား တန်ခိုးပြာဠိဟာ ပြတော်မူရာအခင်း၌ ဥရုဝေလ-
ကဿပရသေ့ဆရာကြီးအတွက် အင်္ဂတိုင်း၊ မဂဓတိုင်း၊ နှစ်တိုင်း
တို့မှ လူအပေါင်းတို့ အလှူပွဲကြီးသဘင် နောက်တနေ့၌ ယင်လှ
လတ်သော် ဥရုဝေလကဿပရသေ့ဆရာကြီး၏ စိတ်သန္တာန်၌
မိမိ၏ အလှူပွဲကြီးသို့ မြတ်စွာဘုရားရှင် မကြွလာစေချင်သော
အလိုဆန္ဒကို သိမြင်တော်မူကာ ထိုအလှူပွဲကြီးသဘင် ဆင်ယင်
ကျင်းပသောနေ့၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဥတ္တရကျရကျွန်းသို့
ကြွရောက်၍ ဆွမ်းခံတော်မူခဲ့ပြီးလျှင် အနောက်တတ်အိုင်၌ ဆွမ်း
ဘုဉ်းပေးတော်မူပြီးနောက် ထိုနေ့ည၌အချိန်သို့ ရောက်လတ်သော်
(ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက် ကိုးလမြောက်၌) သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ကြွရောက်
တော်မူလေသည်။

ထိုအချိန်၌ သီဟိုဠ်ကျွန်း၏ အလယ် မြစ်ကမ်း၏ အနီး သုံး
ယူဇနာအလျားကျယ်လျက် တယူဇနာ အနံ့ပြန့်သော အရပ်ဝယ်
ယခုအခါ မဟာနာဂဝန်ဥယျာဉ်နေရာ၌ သီဟိုဠ်ကျွန်းရှိ ဘီလူး
တို့၏ အစည်းအဝေးကြီး ကျင်းပဆဲဖြစ်သည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်
သည် ထိုဘီလူးများ စည်းဝေးရာသို့ ကြွသွားတော်မူ၍ စည်းဝေး
ရာအရပ်၏အလယ် ယခုအခါ မဟီယင်္ဂကစေတီတော်တည်ရာ
ဌာန၏ အထက်ကောင်းကင်၌ ရပ်တည်တော်မူချက် မိုးရွာခြင်း၊
လေပြင်း တိုက်ခြင်း၊ မှောင်အတိကျခြင်းတို့ဖြင့် ထိုဘီလူးတို့ကို
ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့စေတော်မူလေသည်။

ရတနာ] ဘုရားရှင် သီဟိုဠ်သို့ သုံးကြိမ်တိုင်ကြခြင်း ၆၈၅

ထိုအခါ ဘီလူးတို့သည် အလွန်ကြောက်လန့်ကုန်သည် ဖြစ်၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ဘေးမဲ့ပေးရန် လျှောက်ထား တောင်းပန်ကြ လေသော် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “ ဘီလူးတို့... သင်တို့၏ ကြောက်လန့်ခြင်းကို၎င်း၊ ဆင်းရဲဒုက္ခကို၎င်း ငါဘုရားသည် ပယ်ရှားပေးပေအံ့၊ သင်တို့သည် ငါ့အား ဤကျွန်း၌ နေထိုင်ရာ အရပ်ကို ပေးကြလော့” ဟု မိန့်တော်မူလေသည်။ ဘီလူးတို့သည် မြတ်စွာဘုရားကို “ဆင်းရဲခပ်သိမ်း ငြိမ်းတော်မူသော အရှင်မြတ် ဘုရား... အရှင်ဘုရားအား ဤနေရာကို အကျွန်ုပ်တို့ ပေးပါ ကုန်၏။ အရှင်ဘုရားသည် ဤသီဟိုဠ်ကျွန်းတကျွန်းလုံးရှိ အကျွန်ုပ် ဘီလူးအပေါင်းတို့အား ဘေးမဲ့ကိုသာ ပေးတော်မူပါ” ဟူ၍ လျှောက်ထားကြလေကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် မိုးရွာခြင်း၊ လေပြင်းတိုက်ခြင်း၊ မှောင် အတိကျခြင်းတည်းဟူသော တန်ခိုးအစီအရင်ကို ရုပ်သိမ်းတော်မူ သဖြင့် ထိုဘီလူးတို့၏ ကြောက်လန့်ခြင်း ငြိမ်းအေးသောအခါ ကောင်းကင်မှ သက်ဆင်းတော်မူ၍ ဘီလူးတို့ပေးသော နေရာသို့ ကြွတော်မူပြီးလျှင် စမ္မဒဏ် (= သားရေပိုင်း) ကိုခင်း၍ မြတ်စွာ ဘုရားရှင်သည် ထိုင်နေတော်မူလေ၏။ ထိုနောက်မှ မြတ်စွာဘုရား သည် အလျှံတပြောင်ပြောင် တောက်လောင်နေသော ထိုသားရေ ပိုင်းကို ထက်ဝန်းကျင်မှ ဖြန့်ခင်းတော်မူလေသော် ဘီလူးတို့သည် ပူလောင်ခြင်းဖြင့် ပြင်းစွာနှိပ်စက်အပ်ကုန်ရကား ကြောက်လန့်ကြ ပြီးလျှင် ကျွန်း၏အစွန်းအနား ထက်ဝန်းကျင်၌ မှီဟွယ်ရပ်တည်၍ နေကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားသည် ဂိရိဒီပကျွန်းကို ဤသီဟိုဠ်အရပ်သို့ တန်ခိုးတော်ဖြင့် ဆောင်ယူတော်မူပြီးသော် ဘီလူးများ ထိုကျွန်းသို့ အလုံးစုံဝင်မိကြလျှင် ထို ဂိရိဒီပကျွန်းကို မူလနေရာ၌ တန်ခိုးတော်ဖြင့် ပြန်၍ထားတော်မူလေ၏။

ဤနည်းဖြင့် သီဟိုဠ်ကျွန်းနေရာမှ ဘီလူးတို့ ရှင်း၍သွားသော အခါ မြတ်စွာဘုရားသည် အလျှံတပြောင်ပြောင် တောက်လောင် နေသည့် ထိုစမ္မဒဏ် (= သားရေပိုင်းအခင်း) ကို ရုပ်သိမ်းတော်မူ လေ၏။ ထိုအခါ များစွာသော သမ္မာဒေဝနတ်တို့သည် သီဟိုဠ်

ကျွန်းသို့ လာရောက်စည်းဝေးကြလေကုန်၏။ ထိုအစည်းအဝေး၌ မြတ်စွာဘုရားသည် နတ်တို့အား တရားဓမ္မကို ဟောကြားတော် မူလေသော် ကုဋေများစွာ သတ္တဝါတို့ မွှာဘိသမယ တရား ထူးကို ရကြလေသည်။ မရေမတွက် နိုင်သော နတ်တို့သည် သရဏဂုံသီလ၌ တည်ကြလေကုန်၏။

မဟာသုမနနတ်မင်းတောင်းပန်၍ ဆံတော်ဓာတ်ကို ပေးအပ်တော်မူခြင်း

သုမနကုဋတောင်၌ နေသော မဟာသုမနနတ်မင်းသည် ထို တရားပွဲ၌ သောတာပန်တည်ပြီးနောက် မြတ်စွာဘုရားကို ပူဇော် ဖွယ်ဝတ္ထု တခုခုပေးသနားရန် တောင်းပန်လေသည်။ မြတ်စွာ ဘုရားရှင်သည် ဦးခေါင်းတော်ကို သုံးသပ်၍ လက်တွင်းခန့် ပမာဏရှိသော ဆံတော်ဓာတ်တို့ကို မဟာသုမနနတ်မင်းအား ပေးအပ်တော်မူပြီးလျှင် ဥရူဝေလ တောအုပ်သို့ ပြန်ကြွတော်မူ လေ၏။

မဟာသုမနနတ်မင်းသည် ထိုဆံတော်ဓာတ်တို့ကို ရွှေ ပန်းတောင်းဖြင့် ယူဆောင်ခဲ့၍ (ယခုအခါ မဟီယင်္ဂဏ စေတီတော်တည်ရာအရပ်ဝယ်) ရတနာ အမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် စီခင်းအပ်သော နေရာ၌ ဆံတော်ဓာတ်တို့ကို တည်ထား ပြီးလျှင် ဣန္ဒနိလာကျောက်စေတီဖြင့် ပိတ်ဖုံး၍ ကိုးကွယ် ပူဇော်လေသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင် ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူသော အခါ စန္ဒကူးထင်းပုံထက်မှ လည်ပင်းတော်အရိုးဓာတ်ကို အရှင် သာရိပုတ္တရာမထေရ်၏တပည့် အရှင်သရဘုမထေရ်သည် တန်ခိုးဖြင့် ပင့်ဆောင်ခဲ့၍ ထို ကျောက် စေတီ နေရာ၌ ထည့်သွင်းတည်ထားပြီးလျှင် ရဟန်း အပေါင်း ခြံရံကာ ကျောက်နီတို့ဖြင့် ဖုံးအုပ်စေကာ စေတီတော်ကို တဆယ့် နှစ်တောင်အမြင့်ရှိအောင် ပြုပြင်၍ ပြန်သွားလေသည်။

ထို့နောက် ဒေဝါနိပိယတိဿမင်း၏ညီတော် ဥဒ္ဒုဇ္ဇာ- ဘယမင်းသားသည် ထိုစေတီဟောင်းကို ငုံ့၍ အတောင်

ရတနာ] နာဂဒီပကျွန်းသို့ ကြွရောက်တော်မူခြင်း ၆၀၇

သုံးဆယ် ဉာဏ်တော်အမြင့်ရှိအောင် ပြုပြင်ပြန်လေသည်။
တဖန် ဒုဋ္ဌဂါမဏိမင်းသည် ထိုစေတီဟောင်းကို ငုံ့၍
အတောင်ရှစ်ဆယ် ဉာဏ်တော် အမြင့်ရှိအောင် ပြုပြင်
ပြန်လေသည်။ ဤသို့လျှင် မဟီယင်္ဂဏစေတီတော်ကို
အဆက်ဆက် ဉာဏ်တော်အဆင့်ဆင့် မြင့်အောင် တည်
ထားအပ်လေသည်။

(ဤကား မြတ်စွာဘုရားရှင် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ပဌမအကြိမ် ကြွရောက်
တော်မူခြင်းတည်း)

နာဂဒီပကျွန်းသို့ ကြွရောက်တော်မူခြင်း

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက် ငါးဝါမြောက်၌
သာဝတ္ထိပြည်မှန် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ ကိန်းအောင်းမွေလျော်
နေတော်မူဆဲအခါ သီဟိုဠ်ကျွန်း နာဂဒီပကျွန်းငယ်၌ ဦးရီးတော်
မဟောဒရနဂါးမင်းနှင့် တူတော်စုဋ္ဌောဒရနဂါးမင်းတို့ ပတ္တမြား
ပလ္လင်ကို အကြောင်းပြု၍ နှစ်ဖက်မှပင် နဂါးစစ်တပ်ကြီးချီ၍
စစ်ပွဲကြီး ကြီးစွာဆင်နွှဲလျက်ရှိကြသည်ကို မြင်တော်မူ၍ မြတ်စွာ
ဘုရားသည် တန်ခူးလကွယ်နေ့ နံနက်စောစောအခါ သပိတ်
သင်္ကန်းကို ယူဆောင်တော်မူကာ နဂါးတို့အား သနားစောင့်
ရှောက်ရန် နာဂဒီပကျွန်းသို့ ကြွရောက်တော်မူလေ၏။

မဟောဒရနဂါးမင်းဟူသည်မှာ ထိုစဉ်အခါ၌ မဟာသမုဒြာ
အတွင်း ယူဇနာငါးရာ အကျယ်အဝန်းရှိသော နဂါးပြည်၌ အစိုး
ရသည့် တန်ခိုးကြီးမားသော နဂါးမင်း ဖြစ်လေသည်။

ထို မဟောဒရနဂါးမင်း၏ နှမဖြစ်သော ကဏ္ဍာမည်သော
နဂါးမကို ဝဗ္ဗမာနတောင်၌ အစိုးရသော နဂါးမင်းအား ပေး
အပ်လေသည်။ ထိုဝဗ္ဗမာနတောင်၌ အစိုးရနေထိုင်သော နဂါး
မင်းနှင့် ကဏ္ဍာနဂါးမိဖုရားတို့မှ စုဋ္ဌောဒရအမည်ရှိသော သားကို
ဖွားမြင်လေသည်။ သို့ဖြစ်၍ စုဋ္ဌောဒရနဂါးမင်းနှင့် မဟောဒရ
နဂါးမင်းတို့သည် တူဝရီးတော်စပ်ကြလေသည်။

စုဋ္ဌောဒရနဂါးမင်း၏အစွား (အမေ့မိခင်) သည် စုဋ္ဌောဒရနဂါးမင်း၏မယ်တော်ကဏ္ဍာနဂါးမိဖုရားအား ပတ္တမြားပလ္လင်ကို ပေး၍ စုတေကွယ်လွန်ခဲ့လေရာ ထိုပတ္တမြားပလ္လင်ကို အကြောင်းပြု၍ သူရထိုက် ငါရထိုက် အငြင်း ပွားကြရာမှအစ ဦးရီးတော်မဟောဒရနဂါးမင်းနှင့် တူတော် စုဋ္ဌောဒရနဂါးမင်းထို့ စစ်ပွဲကြီးဖြစ်လာလေသည်။ တောင်၌ နေကြသည့် စုဋ္ဌောဒရနဂါးမင်းနှင့် တကွ စစ်သည်မိုလ်ပါတို့သည်လည်း တန်ခိုးကြီးသော နဂါးများပင် ဖြစ်လေသည်။

ထိုအခါ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက် တံခါးမုခ်အနီး လင်းလွန်းပင်၌ နေသော သမိဗ္ဗိသုမန-မည်သော ရုက္ခစိုးနတ်မင်းသည် မိမိ၏ ဘုံမိမာန် ဖြစ်သည့် လင်းလွန်းပင်ကို ယူဆောင်ခဲ့ကာ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ခွင့်ပြုတော်မူချက်အရ ထီးဝန်းသဗ္ဗယ် မြတ်စွာဘုရား၏ ဦးခေါင်းတော်ထက်၌ လင်းလွန်းပင်ကို မိုးအုပ်လျက် ရှေးက မိမိနေခဲ့ဘူးသည့် ထိုနာဂဒီပကျွန်းသို့ ကပ်ရောက် လာလေသည်။

ထင်ရှားစေဦးအံ့... ထိုသမိဗ္ဗိသုမန နတ်မင်းသည် အခြားစွာ ထွန်ခဲ့သော ဘဝက နာဂဒီပကျွန်း၌ လူဖြစ်ခဲ့၍ ယခုအခါ ရာဇာယတနစေတီတော် (=လင်းလွန်းပင်စေတီတော်) တည်ရာအရပ်၌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးနေတော်မူကြသည်ကို ဖူးတွေ့ရ၍ သဒ္ဓါကြည်ညိုခြင်း ပြင်းစွာ ဖြစ်ပွားလျက် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်တို့အား သပိတ်ကို သုတ်သင်ပွတ်တိုက်ရန် သစ်ခက်များကို လှူဒါန်းခဲ့လေသည်။

ထိုကောင်းမှုကြောင့် ထိုလူသည် စုတေသောအခါ သာဝတ္ထိပြည် ဇေတမင်းသား၏ ဥယျာဉ်တော် တံခါးမုခ်အနီး လင်းလွန်းပင်၌ သမိဗ္ဗိသုမန မည်သော ရုက္ခစိုးနတ်မင်း ဖြစ်လာလေသည်။ ထိုလင်းလွန်းပင်သည် နောက်အခါ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်ကြီး တည်ဆောက်သောအခါဝယ် ကျောင်းတိုက်၏အပြင်ပသို့ ရောက်ရှိနေလေသည်။

ရတနာ] နာဂဒီပကျွန်းသို့ ကြွရောက်တော်မူခြင်း ၆၀၉

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သမိဒ္ဓိသုမနနတ်မင်း၏ အရှည်သဖြင့် ကြီးပွားရေးနှင့် နာဂဒီပကျွန်း၏ အစီးအပွား ဖြစ်ရှိရေးတို့ကို ရှုဆင်ခြင်တော်မူကာ ထိုသမိဒ္ဓိသုမနနတ်မင်းကို လင်းလွန်းပင် နှင့်တကွ နာဂဒီပကျွန်းသို့ ခေါ်ဆောင်တော်မူခဲ့လေသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နဂါးမင်းနှစ်ဦးတို့၏ စစ်ပွဲအလယ် ကောင်းကင်၌ ထိုင်နေတော်မူလျက် ထိုနဂါးတို့အား ကြောက်ရွံ့ ကြစေရန် အမိုက်မှောင်ကြီးကို ဖန်ဆင်းတော်မူလေ၏။ နဂါးတို့ အလွန်အမင်း ကြောက်ရွံ့လတ်သည်ရှိသော် မြတ်စွာဘုရားရှင် သည် ထိုနဂါးတို့ကို သက်သာစေလျက် အလင်းရောင်ကို တဖန် ပြတော်မူပြန်လေသည်။ နဂါးတို့သည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို မြင်ကြ၍ လွန်စွာအားရမ်း ဝမ်းမြောက်ကြကာ မြတ်စွာဘုရား၏ မြေတော်အစုံတို့ကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးကြလေကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုနဂါးတို့အား ညီညွတ်ရေးတရားကို ဟောကြားတော်မူလေလျှင် နဂါးမင်း နှစ်ဦးလုံးပင် အလွန် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ရှိကြလျက် ထိုပတ္တမြားပလ္လင်ကို မြတ်စွာ ဘုရားအား လှူဒါန်းကြလေကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် မြေ အပြင်သို့ သက်ဆင်းကြွရောက်တော်မူလျက် ပတ္တမြားပလ္လင်၌ ထိုင်နေတော်မူလျက် ထိုနဂါးမင်းနှစ်ဦးတို့ လှူကပ်အပ်သော နတ်၌ ဖြစ်သည့် ဆွမ်းအဖျော်တို့ကို ဘုဉ်းပေးသုံးဆောင်တော်မူပြီးလျှင် ကုန်းနေ ရေနေ ကုဋေရှစ်ဆယ်သော ထိုနဂါးတို့ကို တရားဓမ္မ ဟောပြတော်မူကာ သရဏဂုံသီလတို့၌ တည်စေတော်မူလေ၏။

မဏိအက္ခိကနဂါးမင်း တောင်းပန်ခြင်း

မဟောဒရနဂါးမင်း၏ ဦးရီးတော် (အမေ့မောင်) ဖြစ်သော ကလျာဏီအရပ်၌ စိုးအုပ်နေထိုင်သော မဏိအက္ခိကနဂါးမင်း သည်လည်း စစ်ထိုးရန် ထိုနာဂဒီပကျွန်းအရပ်သို့ ရောက်ရှိလာ လေသည်။ ထိုနဂါးမင်းကား မြတ်စွာဘုရားရှင် ပဌမအကြိမ် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ကြွတော်မူစဉ်ကပင် တရားနာရ၍ သရဏဂုံသီလ တို့၌ တည်သူဖြစ်လေသည်။ မဏိအက္ခိကနဂါးမင်းသည် ထိုနာဂ-

ဒီပကျွန်း၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို “မြတ်စွာဘုရား...အရှင်ဘုရားသည် အကျွန်ုပ်တို့အား အလွန်ကြီးမားလှသည့် ဤသနားစောင့်ရှောက်မှုကို ပြုအပ်ခဲ့ပါပြီ။ အရှင်ဘုရား မကြွလာသည်ရှိသော် တပည့်တော်တို့အားလုံး ပြာအတိ ဖြစ်ကြရပါမည်။ မြတ်စွာဘုရား... တပည့်တော်၏အပေါ်၌ အရှင်ဘုရား၏ ငဲ့ညှာထောက်ထား အသီးအခြား သနားစောင့်ရှောက်မှုလည်း ဖြစ်စေချင်ပါသည်။ နောက်တကြိမ် ဤသီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ကြွရောက်တော်မူသောအခါ အကျွန်ုပ်၏နေထိုင်ရာ ကလျာဏီအရပ်သို့လည်း ကြွရောက် ချီးမြှောက်တော်မူစေချင်ပါသည်ဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်ထား တောင်းပန်လေသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဆိတ်ဆိတ်နေတော်မူသဖြင့် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ နောက်တကြိမ် ကြွရောက်တော်မူရန် လက်ခံ သာယာတော်မူပြီးလျှင် ထိုနေရာ၌ပင် ရာဇာယတန စေတီတော် (=လင်းလွန်းပင်စေတီတော်) ကို တည်ထားစေတော်မူ၍ လင်းလွန်းပင်ကို၎င်း၊ ပတ္တမြားပလ္လင်ကို၎င်း နဂါးမင်းတို့အား ရိသေမြတ်နိုး ရှိခိုးကြရန် အပ်နှင်းတော်မူပြီးနောက်—

နဂါးမင်းတို့... သင်တို့သည် ငါဘုရား၏ ပရိဘောဂစေတီတော်ဖြစ်သည့် လင်းလွန်းပင်နှင့် ပတ္တမြားပလ္လင်ကို ရိသေမြတ်နိုး ရှိခိုးကြလော့၊ ထိုသို့ ရှိခိုးခြင်းသည် သင်တို့အဖို့ရာ အထူးထူး အပြားပြား စီးပွားချမ်းသာရန် ဖြစ်လိမ့်မည်—

ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့် နဂါးတို့အား အဆုံးအမ သြဝါဒစကား မိန့်ကြားတော်မူပြီးလျှင် သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်းတော်သို့ပင် မြန်ကြွတော်မူလေ၏။

(ဤကား မြတ်စွာဘုရားရှင် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ဒုတိယအကြိမ် ကြွရောက်တော်မူခြင်းတည်း။)

ရတနာ] နာဂဒီပကျွန်းသို့ ကြွရောက်တော်မူခြင်း ၆၉၁

တထိယအကြိမ် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ကြွရောက်၍
ထိုထိုအရပ်တို့၌ သမာပတ် ဝင်စားတော်မူခြင်း အကြောင်း

ထိုနောက် သုံးနှစ်မြောက် ရောက်သောအခါ မဏိအက္ခိက နဂါးမင်းသည် သာဝတ္ထိပြည် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ ကိန်းအောင်း မွေ့လျော် နေတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားရှင် ထံတော်မှောက်သို့ သွားရောက်ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရဟန်းသံဃာ တို့နှင့်တကွ သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ကြွရောက်တော်မူပါရန် တဖန် ပင့်လျှောက်ပြန်လေသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဘုရားဖြစ်ပြီးနောက် ရှစ်နှစ်မြောက်၌ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်ဝယ် သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူစဉ် မဏိအက္ခိကနဂါးမင်း ပင့်လျှောက်သည့်နေ့မှ နောက်တနေ့ (ကဆုန်လပြည့်နေ့) ဝယ် ဆွမ်းဘုဉ်းပေးရန် အချိန်တန်ကြောင်း လျှောက်ထားအပ်သည်ရှိသော် ရဟန်းငါးရာ ခြံရံတော်မူလျက် ဇေတဝန်ကျောင်း၌ပင် သင်္ကန်းရုံတော်မူကာ သီဟိုဠ်ကျွန်း ကလျာဏီအရပ် မဏိအက္ခိကနဂါးမင်း၏ ဘုံဗိမာန်သို့ ကြွရောက် တော်မူလေသည်။

မဏိအက္ခိကနဂါးမင်းသည် အခြံအရံ နဂါးတို့နှင့်တကွ အခြံ အရံ သံဃာတော် ငါးရာတို့နှင့် တကွဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား တရားမင်းကို (ယခုအခါ) ကလျာဏီစေတီတော်တည်ရာ အရပ် ဝယ် ဆောက်လုပ်အပ်သော ရတနာမဏ္ဍပ်အတွင်း ခင်းထား အပ်သော ရတနာပလ္လင်၌ နတ်ဖြစ် ခဲဖွယ်ဘောဇဉ်တို့ဖြင့် ပြုစု လုပ်ကျွေးလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုကလျာဏီစေတီတော်တည်ရာ နေ ရာမဏ္ဍပ်၌ မဏိအက္ခိကနဂါးမင်း အမှူးပြုသော နတ်နဂါးပရိ သတ်အပေါင်းအား တရားဟောတော်မူပြီးလျှင် ထိုအရပ်မှ ကောင်းကင်ခရီးဖြင့် ကြွတော်မူခဲ့၍ သုမနတောင်ထိပ်၌ ခြေ တော်ရာ (= ပဒစေတီ) တဆူ ချီစားတော်မူလေသည်။ ထို သုမနတောင်ခြေရင်း၌ မြတ်စွာဘုရားသည် တပည့်ရဟန်း ငါးရာ

တို့နှင့်တကွ နေ့သန့် နေထိုင်တော်မူပြီးနောက် ဒီဃဝါပီအရပ်သို့ တဖန် ကြွတော်မူပြန်လေသည်။

မြတ်စွာဘုရား ရှင်သည် ထိုဒီဃဝါပီ စေတီတော်တည်ရာ အရပ်၌ တပည့်ရဟန်းငါးရာတို့နှင့်တကွ ထိုင်နေတော်မူပြီးလျှင် (နောက်အခါ ထိုဌာနကို ရှင်လူတို့ အလေးအမြတ် ပြုကြစေခြင်းငှါ) ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားတော်မူလေသည်။ မြတ်စွာဘုရား ရှင်သည် သမာပတ်မှ ထပြီးသော် ထိုအရပ်မှတဖန် မဟာမေဃဝန် ဥယျာဉ်သို့ ကြွတော်မူပြန်လေသည်။

မဟာမေဃဝန်ဥယျာဉ်သို့ ရောက်သောအခါ မြတ်စွာဘုရား သည် တပည့်ရဟန်း ငါးရာတို့နှင့်တကွ ယခုအခါ မဟာဇောဓိပင် တည်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေတော်မူကာ ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားတော်မူပြန်လေသည်။

ထိုမှတဖန် မဟာစေတီတည်ရာ အရပ်သို့ ကြွသွားတော်မူ၍ ရဟန်းငါးရာတို့နှင့်တကွ ဖလသမာပတ် ဝင်စားတော်မူပြီးလျှင် သမာပတ်မှ ထသောအခါ ယခုအခါ ထူပါရုံစေတီတော်တည်ရာ အရပ်၌ ထိုအတူပင် တပည့်ရဟန်းငါးရာတို့နှင့်တကွ ဖလသမာပတ်ကို ဝင်စားတော်မူပြန်လေသည်။

ဖလသမာပတ်မှ ထသောအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ယခုအခါ ကျောက်စေတီတည်ရာဌာနသို့ တပည့်ရဟန်းငါးရာတို့နှင့် တကွ ကြွတော်မူပြီးလျှင် ထိုအစည်းအဝေးသို့ ရောက်လာညီမူကြသော နတ်အပေါင်းတို့ကို အဆုံးအမ ဩဝါဒတရား ဟောကြားတော်မူပြီးလျှင် သာဝတ္ထိပြည်မှန် ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော်သို့ တဖန် ပြန်ကြွတော်မူလေ၏။

(ဤကား မြတ်စွာဘုရားရှင် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ထတိယအကြိမ် ကြွရောက်တော်မူခြင်းတည်း။)

(ဤကား မြတ်စွာဘုရားရှင် သီဟိုဠ်ကျွန်းသို့ ဆုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ကြွတော်မူခြင်း အကြောင်းတရားတည်း။)

ဤတွင် အခန်း ၂၆-ပြီး၏။

ရတနာ] ကောသမ္ဘိပြည် ဘောသကသုဋ္ဌေးကြီးအကြောင်း ၆၉၃

အခန်း-၂၇

ကောသမ္ဘိပြည် ဘောသကသုဋ္ဌေးကြီးအကြောင်း

(ဤ ဘောသကသုဋ္ဌေးကြီးအကြောင်းကို ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ်နှင့် အင်္ဂုတ္တိုရ် အဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ် တို့၌ ကျယ်ဝန်းစွာ ရေးသား ဖွင့်ပြထားလေသည်။ ဤ မဟာဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်း၌ကား ချုံးနိုင်သမျှ ချုံး၍ ရေးသား ပြဆိုပေအံ့) —

ငါတို့မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မမူမီအချိန်၌ အလ္လကပ္ပတိုင်းဝယ် အဟိဝါတက (ယဉ်းနာ) ဟု ခေါ်သော ရောဂါတမျိုးဖြစ်ပွားလေ သည်။ ထိုရောဂါဖြစ်သဖြင့် တအိမ်တအိမ်၌ တပြိုင်နက်တည်းပင် လူတကျိပ် နှစ်ကျိပ် သုံးကျိပ်တို့ သေကြလေသည်။ တိုင်းတပါးသို့ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်သော သူတို့သည်ကား အသက်ရှင်မှုကို ရကြကုန်၏။ ထိုအကြောင်းကို သိ၍ ယောက်ျားတယောက်သည် မိမိ၏သားမယားကို ခေါ်ယူကာ “တိုင်းတပါးသို့ ငါသွားအံ့” ဟု ကြံစည်၍ ထို အလ္လကပ္ပတိုင်းမှ ထွက်ခဲ့လေ၏။ ထိုအခါ ထိုယောက်ျား၏ အိမ်မှ ယူခဲ့သော စားနပ်ရိက္ခာသည် လမ်းခရီး အကြားဝယ် ကန္တာရ (= ခရီးခဲ) ကို မလွန်မီပင် ကုန်ခဲ့လေ၏။ ထို့ကြောင့် ထိုသူတို့၏ ကိုယ်အားသည် လျော့ပါးဆုတ်ယုတ်သဖြင့် သားငယ်ကို အမိတလှည့် အဖတလှည့် ပွေ့ချီခဲ့ရလေသည်။

ထိုအခါ ဖခင်ဖြစ်သူ၏စိတ်သန္တာန်ဝယ် “ငါတို့၏ ကိုယ်အား ကား လျော့ပါးခဲ့လေပြီ၊ သားကို ချီ၍ သွားကြရလျှင် ခရီးခဲကို လွန်မြောက်နိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်” ဟု အကြံအစည်ဖြစ်ရှိ၍ ဖခင်သည် သူငယ်၏အမိကို မသိစေပဲ ရေကိစ္စရှိ၍ နောက်ချန်ရစ်သည့်ဟန် ပြုလုပ်ကာ သားကလေးကို လမ်း၌အထိုင်ခိုင်းပြီးလျှင် တယောက် တည်း ခရီးဆက်၍ သွားလေ၏။ ထိုအခါ ဇနီးဖြစ်သူသည် လင် ဖြစ်သူ၏ အလာကို စောင့်မျှော် ကြည့်ရှုရင်းက လင်၏လက်၌ သားငယ်ကို မမြင်ရ၍ ငိုကြွေးမြည်တမ်းလျက် လင့်ထံသို့ သွားပြီး လျှင် “အရှင်... ကျွန်တော်မ၏သား အဘယ်မှာနည်း” ဟု

မေးလေ၏။ လင်ဖြစ်သူက “သင့်သားဖြင့် အဘယ်အကျိုး ရှိအံ့နည်း၊ ငါတို့အသက်ရှင်ကြလျှင် သားကို ရနိုင်ကြပါသည်” ဟု ပြောဆိုလေသော် ဇနီးဖြစ်သူသည် “ဤယောက်ျားကား အလွန် ရက်စက်စွာတကား” ဟု ပြောဆို၍ “သင် သွားလော့၊ ငါသည် သင်ကဲ့သို့ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သူနှင့် အတူတကွ မသွားတော့အံ့” ဟု ရန်တွေ့စကား ပြောကြားလေ၏။ လင်ဖြစ်သူသည် “ရှင်မ... ငါသည် မစဉ်းမစား ပြုမှားမိခဲ့ပါပြီ၊ ထိုငါ့အပြစ်ကို သင်သည်းခံ ပါ” ဟု ပြော၍ သားငယ်ကို တဖန်ပွေ့ချီ၍ သွားလေသည်။ (ဤ၌ ဖခင်ဖြစ်သူ၏ မကောင်းမှုကို အထူး သတိပြု မှတ်သား ထားပါလေ)။

ဇနီးမောင်နှံ သားအဖသုံးယောက်တို့သည် ထိုခရီးခဲကို လွန်မြောက်၍ ညနေချမ်းအချိန်၌ နွားကျောင်းသားတဲ တခုသို့ ရောက်ကြလေကုန်၏။ ထိုနေ့ကား နွားကျောင်းသားတဲနေသူတို့ ရေမရောသော နို့ဗနာကို ချက်ထားသောနေ့ ဖြစ်လေသည်။ တဲနေလူတို့သည် သားအဖသုံးယောက်တို့ကို မြင်ကြလျှင် “ဤ သားအဖသုံးယောက်တို့ကား အလွန်အလွန် ဆာလောင်လာကြ သူတို့ဖြစ်သည်” ဟု အိုးကြီးအပြည့် နို့ဗနာကို ထည့်ပြီးလျှင် ယောက်ျားနှင့် အပြည့် ထောပတ်ကို လောင်းထည့်၍ ပေးကြ လေကုန်၏။

ဇနီးမောင်နှံနှစ်ဦးတို့ နို့ဗနာကို စားကြရာတွင် ဇနီးဖြစ်သူ သည် အတိုင်းအရှည်ဖြင့်ပင် (မျှတရုံ) စားလေသည်။ လင်ဖြစ်သူ သည်ကား အတိုင်းအရှည် (မျှတရုံ) ထက် ပိုလွန်အောင် စား၍ အစာမကြေနိုင်ပဲ တညဉ့်လွန်လျှင်ပင် အစာမကြေသော ရောဂါ ဖြင့် သေလေ၏။ ထိုသူသည် သေခါနီးဝယ် နွားကျောင်းတဲ နေသူ လူတို့၌ တွယ်တာတပ်မက်ခြင်းကြောင့် နွားကျောင်းတဲရှိ ခွေးမ၏ဝမ်း၌ ပဋိသန္ဓေ ယူနေလေ၏။

ခွေးမသည် မကြာမီပင် သားကို ဖွားလေ၏။ နွားကျောင်း သားသည် ရှုချင်စဖွယ် ဆိုခွေးငယ်ကိုမြင်၍ ထမင်းလုပ်ဖြင့် ဖြား

ရတနာ] ကောသမ္ဘိပြည် စောသက သူဌေးကြီး အကြောင်း ၆၉၅

ယောင်း ကျွေးမွေးပြီးလျှင် မိမိအပေါ်၌ ချစ်ခင်၍နေသော ထိုခွေးကလေးကို ခေါ်ယူကာ အတူတကွ သွားလာ၏။

တနေ့သ၌ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည် ဆွမ်းခံချိန်၌ နွားကျောင်းသား၏ အိမ်တံခါးဝသို့ ဆွမ်းခံကြွရောက်လာလေသည်။ နွားကျောင်းသားသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ကို ဖူးမြင်ရလေသော် ဆွမ်းကပ်လှူဒါန်းပြီးနောက် မိမိကို အမှီပြု၍ နေထိုင်တော်မူရန် ဝန်ခံချက်ကို တောင်းခံလေသည်။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည် နွားကျောင်းသားတံနှင့် မနီးမဝေး တောအုပ်တခု၌ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူလေ၏။ နွားကျောင်းသားသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ထံသို့ သွားလျှင် ထိုခွေးငယ်ကို ခေါ်ဆောင်၍ သာလျှင် သွားလေ၏။ လမ်းခရီးအကြား၌လည်း ခြင်္သေ့သစ်ကျား သားရဲတို့ရှိရာအရပ်၌ ထိုသားရဲတို့ ရှောင်ရှားပြေးသွားကြစေရန် သစ်ပင်ချုံပုပ်များ ကျောက်တုံးများကို ပုတ်ခတ်ရိုက်နှက်၍ သွား၏။ ထိုခွေးငယ်သည်လည်း မိမိ၏သခင် နွားကျောင်းသားပြုလုပ်ပုံ အစီအရင်ကို မှတ်သား၍ ထားလေသည်။

တနေ့သ၌ နွားကျောင်းသားသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်၏ အထံ၌ နေထိုင်၍ “အရှင်ဘုရား... တပည့်တော်များ အရှင်တို့ထံ နေ့တိုင်းလာနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။ ဤခွေးကလေးကား ခွေးလိမ္မာကလေးဖြစ်ပါသည်။ ဤခွေးကလေး၏ အရှင်မြတ်ထံတော်သို့ လာရောက်ခြင်းအမှတ်ဖြင့် တပည့်တော်များ၏ အိမ်သို့ ဆွမ်းအလှူခံကြွတော်မူပါကုန်ဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်ထားခဲ့လေသည်။

နွားကျောင်းသားသည် တနေ့သ၌ ခွေးလိမ္မာကလေးကို “ချစ်သား... ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်ကို သွားရောက်ပင့်ဆောင်၍ လာခဲ့ပါလော့” ဟု ပြောဆိုကာ အပင့်လွှတ်လိုက်လေသည်။ ခွေးလိမ္မာကလေးသည် သခင်၏စကားကို ကြားလေလျှင် ဆွမ်းခံချိန်၌ သွားရောက်ပြီးလျှင် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်၏ ခြေရင်း၌ ရင်ဖြင့် တွားဝပ်၍ နေလေ၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်သည် “ဤခွေးလိမ္မာကလေးသည် ငါ့ထံမှောက်သို့ အပင့်ရောက်လာလေသည်” ဟု သိရှိတော်မူကာ သပိတ်သင်္ကန်းကို ယူဆောင်တော်မူ၍ ဆွမ်းခံ

ခရီးသို့ ထွက်ကြွတော်မူခဲ့လေ၏။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်သည်
 ခွေးလိမ္မာကလေးကို စုံစမ်းတော်မူလိုသဖြင့် လမ်းလွှဲ၍ ကြွသွား
 တော်မူလေသော် ခွေးလိမ္မာကလေးသည် အရှင်မြတ်၏ ရှေ့မှ
 တားဆီးရပ်တည်၍ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်သူမြတ် နွားကျောင်းသား
 တံရှိရာလမ်းသို့ ကြွသွားတော်မူမှ ဖယ်ရှားလေသည်။ သူ၏သခင်
 နွားကျောင်းသား ခြင်္သေ့ သစ်ကျား သားရဲများကို ဖယ်ရှားတိမ်း
 ရှောင်စေရန် သစ်ပင်ချုပ်ပင်ကျောက်တုံးများကို ပုတ်ခတ်ရိုက်နှက်
 သော နေရာသို့ ရောက်လေလျှင် ထိုခွေးလိမ္မာကလေးသည်
 ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ ကျယ်စွာသောအသံဖြင့် ဟောင်လေသည်။
 ထိုခွေးလိမ္မာ၏ ဟိန်းဟောင်သောအသံကြောင့် ခြင်္သေ့ သစ်ကျား
 သားရဲများသည် ရှောင်ရှားပြေးသွားကြလေ၏။

ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်သည်လည်း နွားကျောင်းသားတဝယ်
 ဆွမ်းဘုဉ်းပေးတော်မူသောအခါ ထိုခွေးလိမ္မာကလေးအား ဆွမ်း
 လုပ်ကြီး တလုပ်တလုပ် ပေးကမ်းကျွေးမွေးလေသည်။ ခွေး
 လိမ္မာသည် ဆွမ်းလုပ်ကြီး တလုပ်တလုပ်ရသဖြင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ
 အရှင်မြတ်၌ ရှေးကထက်တိုး၍ ခင်မင်လာလေ၏။

နွားကျောင်းသားသည် ဝါကျွတ်သောအခါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ
 အရှင်မြတ်အား တိစီဝရိက်(သင်္ကန်းသုံးထည်) ချုပ်လောက်သော
 သင်္ကန်းလျှာအဝတ်အထည်ကို ဆက်ကပ်လှူဒါန်းပြီးလျှင် “အရှင်
 ဘုရား...အလိုတော်ရှိလျှင် ဤအရပ်၌ပင် ဆက်လက်၍ သီတင်း
 သုံးတော်မူပါ။ အရပ်တပါးသို့ ကြွသွားတော်မူလိုလျှင်လည်း
 ကြွသွားတော်မူနိုင်ပါသည်”ဟု လျှောက်ထားလေ၏။ ပစ္စေက-
 ဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်သည် အရပ်တပါးသို့ ကြွသွားတော်မူအံ့သော
 အခြင်းအရာကိုပြတော်မူလေ၏။ နွားကျောင်းသားသည် ပစ္စေက-
 ဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်ကို လိုက်၍ ပို့ပြီးလျှင် ပြန်လာသောအခါ ခွေး
 လိမ္မာသည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါအရှင်သူမြတ် အရပ်တပါးသို့ အပြီးကြွ
 သွားတော်မူခြင်းကို ရိပ်မိသိရှိ၍ အလွန်ချစ်ခင်ခြင်းကြောင့် စိုးရိမ်
 ပူဆွေးခြင်း ပြင်းစွာဖြစ်ရှိကာ နှလုံးကွဲ၍ သေပြီးလျှင် တာဝတိံသာ
 နတ်ပြည်၌ ဖြစ်လေ၏။

ရတနာ] ကောသမ္မိပြည် ဘောသကသူဌေးကြီးအကြောင်း ၆၉၇

ထိုအခါ လူ့ပြည်၌ ခွေးလိမ္မာဖြစ်ခဲ့စဉ်ကာလက ပဇ္ဇေက-
ဗုဒ္ဓါအရှင်မြတ်နှင့် အတူတကွ သွားသောအခါ ကြောက်မက်ဖွယ်
ကျယ်စွာသော အသံကိုပြု၍ ခြင်္သေ့ သစ်ကျား သားရဲများကို
ရှောင်ရှားပြေးသွားအောင် ဟောင်ခဲ့သော ကောင်းမှုကုသိုလ်တံ
ကြောင့် တာဝတိံသာနတ်ပြည်ဝယ် အခြားနတ်များနှင့် စကား
နီးနှော ပြောဆိုလတ်သော် ထိုနတ်သား၏အသံသည် နတ်ပြည်
အလုံးကို လွှမ်းမိုး၍ တည်လေ၏။ ထိုကြောင့်ပင် ထိုနတ်သားသည်
“ဘောသကနတ်သား” ဟူသော အမည်ကို ရရှိလေသည်။

ဘောသကနတ်သားသည် တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ နတ်စည်း
စိမ်ကို ခံစား၍ နေစဉ်ပင် လူ့ပြည်လူ့၌ နဝယ် ကောသမ္မိပြည်
အရပ်၌ ဥဒေနမင်းတရား မင်းပြုလေသည်။ (ဥဒေနမင်း
အကြောင်းကို အောက်က ရေးခဲ့ပြီ)။

ကောသမ္မိပြည်၌ ဥဒေနမင်း မင်းပြုစဉ် ဘောသကနတ်သား
သည် နတ်သက်ကြွေ စုတေခဲ့၍ ကောသမ္မိပြည်ဝယ် ပြည့်တန်း
ဆာမတယောက်၏ ပမ်း၌ ပဋိသန္ဓေ တည်နေဖွားမြင်လတ်သော်
မိခင်ပြည့်တန်းဆာမသည် သားဖြစ်မှန်းသိ၍ အမှိုက်ပုံ၌ စွန့်ပစ်
စေလေ၏။

ထိုအခါ ကောသမ္မိသူဌေးကြီး၏ အလုပ်သမားမှူးတဦးသည်
နံနက်စောစော သူဌေးအိမ်သို့ သွားလေသော် ကျီးတသောသော
ပိုင်းအုံဝန်းရံနေသော ထိုကလေးကို တွေ့မြင်ရ၍ “ဤကလေးကား
ဘုန်းရှင်ကံရှင် ဖြစ်လိမ့်မည်” ဟု ဆင်ခြင်စဉ်းစားကာ အခြား
ယောက်ျားတယောက်၏ လက်၌ ကလေးကိုအပ်၍ မိမိအိမ်သို့
ပို့စေပြီးလျှင် သူဌေးအိမ်သို့ သွားလေ၏။

ကောသမ္မိသူဌေးကြီးသည်လည်း မင်းထံခစားရန် အချိန်တန်
သောအခါ ရွှေနန်းတော်သို့ သွားလေသော် လမ်းခရီးအကြား၌
ပုရောဟိတ်ကို တွေ့၍ “ဆရာ... ယနေ့ နက္ခတ်အနေအသွား
အဘယ်သို့ရှိသနည်း” ဟု မေးလေသော် ပုရောဟိတ်သည် ထို
အရပ်၌ပင် ရပ်လျက် နက္ခတ်အနေ အသွားကို စစ်ဆေးတွက်ချက်

ပြီးလျှင် “သူဌေးကြီး... ဤမည်သောနက္ခတ်ဖြစ်သည်၊ ယနေ့ ဤ
နက္ခတ်နှင့် (ယဉ်လျက်) မွေးဖွားလာသော သူငယ်သည် ဤ
ဧကောသမ္ဘိပြည်၌ သူဌေးကြီးရာထူးကို ရပေလိမ့်မည်” ဟူ၍ ဟော
ဆိုလေ၏။

သူဌေးကြီးသည် ပုရောဟိတ်၏ ဟောဆိုချက်ကို ကြားရ၍
မိမိ၏ အခြံအရံများကို “အမောင်တို့... ဤပုရောဟိတ်ဆရာကြီး၏
ဟောကြားချက်သည် နှစ်မျိုးဟူ၍ ဘယ်သောအခါမှ မရှိ၊ (တမျိုး
တည်းသာ ဖြစ်သည်)၊ ငါ၏ အိမ်ရှင် သူဌေးကတော်သည်လည်း
လေးလံသော ကိုယ်ဝန်ရှိသူ ဖြစ်လေသည်၊ အမောင်တို့ သွား
ရောက်၍ ထိုအိမ်ရှင်မ သူဌေးကတော်ကြီး သားဖွားသည် မဖွား
သည်ကို သိအောင်စုံစမ်းကြလော့” ဟု ပြောဆိုကာ လျင်မြန်စွာ
အိမ်သို့ စေလွှတ်လိုက်လေ၏။ အခြံအရံများသည် အိမ်သို့ သွားကြ၍
စုံစမ်းပြီးလျှင် “အရှင်သူဌေးမင်း... သူဌေးကတော်ကြီးကား
သားမဖွားသေးပါ” ဟု ပြန်ကြားပြောဆိုကြလေ၏။ သူဌေးကြီး
သည် “အမောင်တို့... ထိုသို့ဖြစ်လျှင် သွားကြလော့၊ ဤမြို့၌
ယနေ့ဖွားသော သူငယ်ကို ရှာကြလော့” ဟူ၍ တဖန် စေခိုင်းပြန်
လေသည်။

အခြံအရံတို့သည် ယနေ့ မွေးဖွားသော ကလေးကို ရှာကြလေ
သော် သူဌေးကြီး၏ အလုပ်သမားမှူးအိမ်၌ ထိုသူငယ်ကို တွေ့မြင်
ကြ၍ သူဌေးကြီးအား ပြန်ကြား ပြောဆိုကြလေကုန်၏။ သူဌေး
ကြီးသည် “အမောင်တို့... ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ထိုအလုပ်သမားမှူးကို
ငါ့ထံသို့ ခေါ်ခွဲကြလော့” ဟု စေခိုင်း၍ အလုပ်သမားမှူး မိမိထံသို့
ရောက်သောအခါ—

- (သူဌေး) အမောင့် အိမ်၌ ယနေ့ မွေးဖွားသော
သူငယ် ရှိသည်ဆိုသည်မှာ မှန်ပါသလော။
- (အလုပ်သမား) မှန်ပါသည် အရှင်သူဌေးမင်း...။
- (သူဌေး) ထိုကလေးကို ငါတို့အား ပေးပါလော့။
- (အလုပ်သမား) မပေးနိုင်ပါ အရှင်သူဌေးမင်း...။

ရတနာ] ကောသမ္ဘိပြည် ဘောသကသူဌေးကြီးအကြောင်း ၆၉၉

(သူဌေး) ကိုင်း... ဒါဖြင့်လျှင် ငွေတထောင်ကို အမောင်ယူ၍ ထိုကလေးကို ငါအား ပေးပါလော့—

ဤကဲ့သို့ ပြောဆိုသောအခါ အလုပ်သမားရှူးသည် “ဤကလေးသည် အသက်ရှင်ချင်လျှင်လည်း ရှင်ပေမည်၊ သေချင်လျှင်လည်း သေပေမည်၊ ရှင်မည် သေမည်ကို သိနိုင်ရန် ခဲယဉ်း၏” ဟု ကြံစည်ကာ ငွေတထောင်ကို လက်ခံယူလိုက်၍ ကလေးကို သူဌေးကြီးအား ပေးလိုက်လေ၏။

ကောသမ္ဘိသူဌေးကြီး၏ အကြံ

ကောသမ္ဘိသူဌေးကြီးသည် “ငါ၏ သူဌေးကတော်ကြီးသည် အကယ်၍ သမီးကို မွေးဖွားလျှင် ဤသူငယ်ကိုပင် သားပြုကာ မွေးမြူမည်၊ အကယ်၍ သားယောက်ျားကို မွေးဖွားခဲ့လျှင် ဤသူငယ်ကို သတ်ပစ်မည်” ဟု ကြံစည်၍ မိမိအိမ်၌ ထိုသူငယ်ကို မွေးကျွေးထားလေ၏။ ထိုနောက် နှစ်ရက်၊ သုံးရက် လွန်မြောက်သောအခါ သူဌေးကတော်ကြီးသည် သားယောက်ျားကလေးကို ဖွားမြင်လေ၏။

ကောသမ္ဘိသူဌေးကြီး၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်မှုများ

(၁) ထိုသို့ သူဌေးကတော်ကြီးမှ သားယောက်ျားကလေးဖွားမြင်ပြီးလတ်သောအခါ ကောသမ္ဘိသူဌေးကြီးသည် “ဤနည်းဖြင့် ထို (ပြည့်တန်းဆာမ၏သား) ဘောသကသူငယ်ကို နွားတို့သည် နင်း၍ သတ်ကြလိမ့်မည်” ဟု အကြံပြုကာ “ဤဘောသကသူငယ်ကို နွားခြံတံခါးဝ၌ သိပ်ထားကြကုန်လော့” ဟူ၍ အခြံအရံအစေခံတို့ကို စေခိုင်းပြောဆိုလေ၏။ အခြံအရံ အစေခံတို့သည်လည်း သူဌေးကြီးစေခိုင်းချက်အတိုင်း ဘောသကသူငယ်ကို နွားခြံတံခါးဝ၌ သိပ်ထားကြလေကုန်၏။

ထိုအခါ အုပ်ထိန်းဖြစ်သော နွားလားဥသဘသည် ခြံတံခါးဝမှ ရှေးဦးစွာ ထွက်လာလေသော် ထိုသူငယ်ကို မြင်၍ “ဤနည်းဖြင့် ထိုသူငယ်ကို အခြားနွားတို့သည် မနင်းနိုင်ကြလတ္တံ့” ဟု ကြံ

စည်ကာ ခြေလေးဖက်တို့၏ အကြား၌ ထား၍ရပ်တည်လေ၏။
 ထိုအခါ ထိုဘောသကသူငယ်ကို နွားကျောင်းသားတို့သည် တွေ့
 မြင်ကြ၍ “ဤသူငယ်သည် ဘုန်းကံကြီးမားသူ ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။
 တိရစ္ဆာန်များကသော်မှလည်း ယင်းသူငယ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို
 သိကြကုန်၏။ (သို့ရကား) ငါတို့သည် ထိုသူငယ်ကို ကျွေးမွေးပြုစု
 ကြကုန်စို့” ဟု တိုင်ပင်ညီညွတ်ကြကာ မိမိတို့နေအိမ်သို့ယူဆောင်၍
 သွားကြလေကုန်၏။

(၂) ကောသမ္ဘီ သူဌေးကြီးသည်လည်း ထိုသူငယ်၏ သေ၊မ
 သေ အကြောင်းကို စုံစမ်းထောက်လှမ်းလတ်သည်ရှိသော် “နွား
 ကျောင်းသားများ ယူဆောင်သွားကြသည်” ဟု သောသတင်းကို
 ကြား၍ တဖန် ငွေတထောင်ပေး၍ ရွေးယူခဲ့ပြီးလျှင် မိမိ၏ အခြံ
 အရံများကို အာဏာထားကာ သုသာန်၌ စွန့်ပစ်စေပြန်လေ၏။

ထိုအခါ သူဌေး၏ ဆိတ်ကျောင်းသားသည် သုသာန်ကို အမှီ
 ပြု၍ ဆိတ်မတို့ကို ကျောင်းနေဆဲ ဖြစ်လေသည်။ ထိုအခါ နို့စား
 ဆိတ်မတကောင်သည် သူငယ်၏ ကောင်းမှု ကုသိုလ်ကံကြောင့်
 ခရီးမမှ ဖဲ၍ သူငယ်ရှိရာသို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် သူငယ်အား
 နို့တိုက်ပြီးမှ အစာစားရန် သွားလေ၏။ ထိုသုသာန်မှ ပြန်နစ်လာ
 သောအခါမှာလည်း ထိုအတူပင် သူငယ်ရှိရာသို့ သွားရောက်၍
 နို့တိုက်ပြန်လေသည်။ ဆိတ်ကျောင်းသားသည် “ဤဆိတ်မကြီး
 ကား နံနက်တုန်းကလည်း ဤနေရာမှပင် ဖဲ၍ သွားလေသည်။ ဤ
 သို့သွားခြင်းသည် အကြောင်း အသို့ရှိသနည်း” ဟု ကြံစည်စဉ်း
 စား၍ သွားရောက် ကြည့်ရှုလတ်သော် ထို ဘောသကသူငယ်
 ကို တွေ့မြင်ရ၍ “ဤသူငယ်သည် ဘုန်းကံကြီးမားသူ ဖြစ်ချေသည်။
 တိရစ္ဆာန်များကသော်မှလည်း ထိုသူငယ်၏ ဂုဏ်ကျေးဇူးကို သိ
 ကြကုန်၏။ ငါသည် ထိုသူငယ်ကို ကျွေးမွေးပြုစုပေအံ့” ဟု ကြံစည်
 ကောက်ယူကာ မိမိအိမ်သို့ သွားလေ၏။

(၃) နောက်တနေ့၌ သူဌေးကြီးသည် “ဘောသကသူငယ်
 သည် သေပြီလော၊ မသေပဲရှိသေးသလော” ဟု လုလွှတ်၍ ကြည့်
 စေလတ်သော် ဆိတ်ကျောင်းသား ယူဆောင်သွားသည့် သတင်း

ရဟနာ] ကောသမ္မိပြည် ဘောသကသူဌေးကြီးအကြောင်း ၇၀၁

ကို ကြားသိရ၍ ရှေးနည်းအတူပင် ငွေတထောင်ပေး၍ ရွေးယူခဲ့ပြီးလျှင် မိမိ၏ အခြံအရံများကို အာဏာထား (အမိန့်ပေး)ကာ “နက်ဖြန်ခါ ဤကောသမ္မိမြို့ အတွင်းသို့ လှည်းကုန်သည်သားတဦး ဝင်ရောက်လာလိမ့်မည်။ ဤသူငယ်ကို ယူဆောင် သွားကြပြီးလျှင် လှည်းဘီးလမ်း၌ ပစ်ထားခဲ့ကြကုန်လော့။ ဤနည်းဖြင့် ထိုသူငယ်ကို လှည်းဘီးဖြတ်၍ နင်းသတ်သွားလိမ့်မည်” ဟု ပြောဆိုစေခိုင်းပြန်လေ၏။

သူဌေးကြီး၏ အမိန့်ပေး စေခိုင်းချက်အရ အခြံအရံ လူများ လှည်းဘီးလမ်း၌ ပစ်ချထားအပ်သော ထိုသူငယ်ကို လှည်းကုန်သည်သား၏ ရှေ့ဆုံးလှည်း၌ က-သော နွားတို့သည် မြင်ကြ၍ ခြေလေးချောင်းတို့ကို တိုင်ကြီး လေးတိုင် စိုက်ထားသည့်ပမာ မတုန်မလှုပ် ရပ်တည်ကာ နေကြလေကုန်၏။ လှည်းကုန်သည်မှူးသည် အကြောင်းကို စုံစမ်းကြည့်ရှုလတ်သော် သူငယ်ကို မြင်၍ “ဤသူငယ်ကား ဘုန်းကံကြီးမားသူ ဖြစ်၏။ ကျွေးမွေးပြုစုမှ သင့်ချေတော့မည်” ဟု ကြံစည်ကောက်ယူကာ သွားလေ၏။

(၄) သူဌေးသည်လည်း ဘောသကသူငယ်၏ လှည်းဘီးလမ်းဝယ် သေ၊ မသေ အကြောင်းကို ထောက်လှမ်းကြည့်ရှုစေပြန်သော် လှည်းကုန်သည်မှူး ကောက်ယူသွားသော အဖြစ်ကို သိရ၍ လှည်းကုန်သည်မှူးအားလည်း ငွေတထောင်ပေး၍ ကလေးကို ရွေးယူစေပြီးလျှင် တဖန် အာဏာထား (အမိန့်ပေး) ကာ မိမိ၏ အခြံအရံတပ်များကို မြို့မှ မနီးမဝေးသော ချောက်ကမ်းပါး၌ သူငယ်ကို ပစ်ချစေပြန်လေ၏။

ဘောသကသူငယ်သည် ချောက်ကမ်းပါး၌ ဦးစိုက် ဖျမ်းပြန် ကျရောက်လေသော် ကျူထရံသည်တို့၏ အလုပ်လုပ်ရာဌာန၌ တဲတခုပေါ်၌ ကျရောက်လေသည်။ ထိုအလုပ်တဲသည် သူငယ်၏ ထောင်းမှုကုသိုလ်အာနုဘော်ကြောင့် အကြိမ်တရဖန်အပ်သော ဝါဂွမ်းစိုင့်ကဲ့သို့ နူးညံ့သော အတွေ့ရှိလေသည်။ ထိုအခါ ကျူထရံသည်မှူးသည် “ဤသူငယ်ကား ဘုန်းကံကြီးမားသူဖြစ်၏။ ကျွေးမွေး

ပြုစုမှ သင့်ချေတော့မည်”ဟု ကြံစည်ကောက်ယူကာ မိမိ၏အိမ်သို့ သွားလေ၏။

(၅) သူဌေးသည်လည်း ရှေးနည်းအတူ ထောက်လှမ်း ကြည့်ရှုစေပြန်သော် ကျူထရံသည်မှူး ယူဆောင်သွားသော အကြောင်းကို ကြားသိရ၍ ကျူထရံသည်မှူးအား ငွေတထောင် ပေး၍ ကလေးကို ရှေးယူစေပြီးလျှင် မိမိအိမ်သို့ ပြန်လည် ယူဆောင်ခဲ့ရန် စေခိုင်းလိုက်ပြန်လေ၏။

နောက်အဖို့၌ သူဌေး၏သားရင်းသည်၎င်း၊ ဘောသကသူငယ် ဆည်၎င်း နှစ်ဦးလုံးပင် အရွယ်သို့ ရောက်ရှိကြလေကုန်သည်။ ကောသဒ္ဓိသူဌေးကြီးသည် တဖန် ဘောသကသူငယ်၏ သေကြောင်းကို ကြံစည်လျက် မိမိ၏လူ အိုးထိန်းသည် (= အိုးဖုတ် သမား) ၏ အိမ်သို့ သွားရောက်၍ “အမောင်... ငါ၏အိမ်မှာ ဤသို့သဘောရှိသော သားယုတ်မာ သူငယ်တယောက် ရှိလေသည်။ ထိုသူငယ်ကို တနည်းနည်းပြုလုပ်ကာ လျှို့ဝှက်စွာ သတ်မှ သင့်တော်မည်”ဟု တိုင်ပင်စကား ပြောကြားလေသည်။ အိုးထိန်းသည်သည် နားနှစ်ဖက်တို့ကို ပိတ်၍ “အရှင်သူဌေးမင်း... ဤသို့ သဘောရှိသည့် ဝန်လေးသော စကား အပြစ်ကြီးလေးသော စကားကို ပြောဆိုရန် မသင့်ပါ”ဟူ၍ ပြန်ကြား ပြောဆို တားမြစ်လေ၏။

ထိုအခါ သူဌေးသည် “ဤအိုးထိန်းသည်ကား အချည်းနီး အလကား(= အဖိုးအခမရပဲသာဖြင့်) ပြုလိမ့်မည်မဟုတ်”ဟု ကြံပြီးလျှင် “အိုအမောင်... ငွေတထောင်ကိုယူလော့၊ ဤငွေတထောင်ကို ယူပြီးလျှင် ဤအလုပ်ကို ပြီးမြောက်အောင်သာ လုပ်ဆောင်လေလော့”ဟူ၍ ငွေတထောင်ပေးကာ စေခိုင်းပြောဆိုပြန်လေ၏။ လက်ဆောင်တံစိုးမည်သည် စိတ်ဝမ်းမကွဲသူကိုပင်သော်လည်း ကွဲအောင် ပြုလုပ်တတ်၏။ သို့ရကား အိုးထိန်းသည်သည် ငွေတထောင် လက်ဆောင်တံစိုးကို ရရှိ၍ လက်ခံပြီးလျှင် “အရှင်သူဌေးမင်း... အကျွန်ုပ်သည် ဤမည်သော နေ့၌ အိုးဖိုကို မီးတိုက်

ရတနာ] ကောသံဇ္ဈိပြည် ဘောသကသူဌေးကြီးအကြောင်း ၇၀၃

ပါမည်၊ ထိုအခါ ထိုသူငယ်ကို ဤမည်သော အချိန်၌ စေလွှတ်လိုက်ပါ” ဟူ၍ သဘောတူစကား ပြောကြားလေ၏။

သူဌေးသည်လည်း အိုးထိန်းသည်၏စကားကို လက်ခံပြီးလျှင် ထိုနေ့မှစ၍ နေ့ရက်များကို ရေတွက်၍လာခဲ့ရာ အိုးထိန်းသည် ပြောဆိုသော နေ့သို့ ရောက်တော့မည်ကို သိရှိ၍ ဘောသကသူငယ်ကို ခေါ်စေပြီးလျှင် “ချစ်သား... ငါတို့အား ဤမည်သော နေ့၌ များစွာသောအိုးတို့ဖြင့် အလိုရှိသည်၊ သင်ချစ်သားသည် ငါတို့၏ အိုးထိန်းသည်ထံသို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် ‘ကျွန်ုပ်၏ ဖခင်က အသင်အိုးထိန်းသည်တို့အား ပြောဆိုမှာကြားထားအပ်သော အကြောင်းကိစ္စတခု ရှိပါသတဲ့၊ ထိုကိစ္စကို ယနေ့ပင် ပြီးမြောက်အောင် လုပ်ဆောင်လေလော့’ ဟု သင်ချစ်သား ပြောကြားလေလော့” ဟူ၍ ပြောဆိုစေလွှတ်လိုက်လေသည်။ ဘောသက သူငယ်သည် “ကောင်းပါပြီ” ဟု သူဌေး၏စကားကို ဝန်ခံပြီးလျှင် အိမ်မှ ထွက်ခဲ့လေ၏။

သူတပါးကို မနာလိုက် ကိုယ်သာဓုကွ ဆင်းရဲရ၏။

ထိုအခါ ဘောသကသူငယ်ကို သူဌေး၏ သားအရင်းသူငယ်သည် ဂေါ်လီလုံးကစားရင်းက မြင်လတ်၍ ပြေးလာပြီးလျှင် “နောင်တော်... ကျွန်ုပ်သည် ကလေးတို့နှင့် ကစားရာ ဂေါ်လီလုံး ဤမျှ ရှုံး၍နေပါသည်၊ ထိုဂေါ်လီလုံးများကို ကျွန်ုပ်အား နိုင်အောင် ပြုလုပ်ပေးပါ” ဟူ၍ အကူအညီ တောင်းခံစကား ပြောကြားလာလေ၏။ ဘောသကသူငယ်က “ငါ့မှာ ယခု လောလောဆယ် ကစားပေးနိုင်ခွင့်မရှိ၊ အကြောင်းမှာ ဖခင်သူဌေးကြီးက ငါ့ကို အရေးကြီးသော ကိစ္စတခုဖြင့် အိုးထိန်းသည်ထံသို့ လွှတ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်” ဟူ၍ ပြောကြားလေသော် သူဌေးသား အရင်းသူငယ်သည် “နောင်တော်... အိုးထိန်းသည်ထံသို့ ကျွန်ုပ်သွားပါမည်၊ နောင်တော်ကသာ ဤကောင်ကလေးများနှင့် ကစား၍ ကျွန်ုပ် ရှုံးပြီးသော ဂေါ်လီလုံးများကို နိုင်အောင် ပြုလုပ်ပေးပါ” ဟူ၍ တာဝန်ယူစကား ပြောကြားလေ၏။

ထိုအခါ ဘောသကသူငယ်သည် “ထိုသို့ ဖြစ်လျှင် ငါ့ညီ သွားလော့”ဟု သဘောတူညီကာ မိမိအား ဖခင်သူဌေးကြီး မှာကြားပြောဆိုလိုက်သော အကြောင်းအရာကို ထို သားအရင်း သူငယ်အား အပြည့်အစုံ ပြောကြားလိုက်၍ ကလေးသူငယ်များနှင့် အတူတကွ ဂေါ်လီလုံးကစားလျက် နေရစ်ခဲ့လေ၏။

သားအရင်း သူငယ်သည်လည်း အိုးထိန်းသည်ထံသို့ သွား ရောက်ပြီးလျှင် ဖခင်သူဌေးကြီး မှာကြားလိုက်သော သတင်း စကားကို အပြည့်အစုံ ပြောကြားလေ၏။ အိုးထိန်းသည်သည် “ကောင်းပြီ အမောင် ... ပြီးမြောက်အောင် လုပ်ဆောင်ပါ မည်”ဟု ပြော၍ ထိုသားအရင်းသူငယ်ကို အိမ်ခန်းအတွင်းသို့ သွင်း၍ ဖျောင်းထားပြီးလျှင် ထက်လှစွာသော ဝဲခွပ်ဖြင့် အပိုင်း အပိုင်း ဖြတ်တောက်၍ အိုးစရည်း၌ ထည့်ပြီးသော် ထိုအိုးစရည်း ဝကို ပိတ်ဆို၍ အိုးစိမ်းတို့၏ အကြား၌ ထည့်ထားကာ အိုးဖိုကို မီးတိုက်လေတော့၏။

ဘောသကသူငယ်သည် ဂေါ်လီလုံး အများအပြား နိုင်၍ ညီငယ်အလာကို စောင့်မျှော်ကာ ထိုင်နေပါသော်လည်း ထိုညီ ငယ် မလာတည့်နိုင်၍ “အဘယ့်ကြောင့် ငါ့ညီသည် ကြာနေရပါ သနည်း”ဟု စဉ်းစားဆင်ခြင်ကာ အိုးထိန်းသည်၏အိမ်အနီးသို့ သွားရောက်၍ ညီငယ်ကို ရှာပါသော်လည်း တစ်စုံတစ်ခုသောနေရာ ၌မျှ ညီငယ်ကို မမြင်ရ မတွေ့ရ၍ “အိမ်သို့ပြန်သွားသည် ဖြစ်လိမ့် မည်”ဟု အောက်မေ့ကာ အိမ်သို့ တယောက်တည်း ပြန်လာခဲ့ လေသည်။

သူဌေးကြီးသည် ဘောသကသူငယ်ပြန်လာသည်ကို အဝေးမှ ပင် မြင်လတ်၍ “ဘယ်လိုအကြောင်းများ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း၊ ငါကား ဤဘောသကသူငယ်ကို သတ်ဖို့ရန် အိုးထိန်းသည်ထံသို့ စေလွှတ်လိုက်၏။ သူကား ယခုတဖန် အိမ်သို့ပြန်လာ၏”ဟု စဉ်း စားဆင်ခြင်ကာ (ဘောသကသူငယ် ထိုင်သည်တိုင်အောင်ပင် မစောင့်နိုင်ပဲ) ဘောသကသူငယ်ကို လာနေတုန်းပင် “အသိုနည်း ချစ်သား...သင်သည် အိုးထိန်းသည်ထံသို့ မသွားခဲ့ဘူးလော”ဟု

ရတနာ] ကောသမ္ဘိပြည် ယောသကသူဌေးကြီး အကြောင်း ၇၅၅

မေးလေသော် ယောသကသူငယ်က “ဟုတ်ပါသည် ခင်... ကျွန်တော် မသွားခဲ့ပါ” ဟု ဖြေကြားလေသည်။ “အတယ့်ကြောင့် ချစ်သား မသွားခဲ့သနည်း” ဟု တဖန်မေးမြန်းလတ်သော် ယောသကသူငယ်သည် မိမိပြန်လာခြင်းအကြောင်းကို၎င်း၊ ညီငယ်၏ အိုးထိန်းသည် ထံ သွားရောက်ကြောင်းကို၎င်း အပြည့်အစုံ ပြန်ကြားပြောဆိုလေသည်။

သူဌေးကြီးသည် ယောသကသူငယ် ပြောသော စကားကို ကြားသောအချိန်မှစ၍ မဟာပထဝီမြေကြီးဖြင့် အဖိအနှိပ်ခံရသူ ကဲ့သို့ ဖြစ်ပြီးလျှင် “ချစ်သားသည် ဘယ်လိုစကားမျိုး ပြောလိုက် သနည်း” ဟု မြည်တွန်တောက်တီးကာ တလျှပ်လျှပ်တုန်လှုပ်သော စိတ်ရှိလျက် အိုးထိန်းသည်ထံ လျင်မြန်စွာ သွားရောက်ပြီးလျှင် သူတပါးတို့အထံ၌ မပြောထိုက်သောစကားမပြောဝံ့သောစကား ဖြစ်ခြင်းကြောင့် “ကြည့်ပါဦး အမောင်... ကြည့်ပါဦး အမောင်...” ဟူ၍သာ အိုးထိန်းသည်ကို လျှို့ဝှက်စကား ပြောကြားလေ၏။ အိုးထိန်းသည်က “သူဌေးမင်း... သင်သည် (ယခုမှ) အဘယ် အရာကို ကြည့်စေဘိသနည်း၊ အလုပ်ကိစ္စကား ပြီးမြောက်ခဲ့လေပြီ” ဟု စကားပြတ်ပြောဆိုသောအခါ သူဌေးကြီးသည် ထိုနေရာမှပင် ပြန်နစ်၍ အိမ်သို့ သွားလေတော့၏။ ထိုအခါမှအစပြု၍ ထိုသူဌေး ကြီးမှာ စိတ္တဇရောဂါ အကြီးအကျယ် စွဲကပ်လေတော့၏။

(၆) ကောသမ္ဘိသူဌေးကြီးသည် ထိုအခါမှစ၍ ယောသက သူငယ်နှင့် အတူတကွ ထမင်းမစားတော့ပဲ “ဘစုံတခုသော နည်း လမ်းဥပါယ်ဖြင့် ငါ့သား၏ရန်သူ ဤယောသကသူငယ်၏ သေခွံ ရန် အခွင့်အပေါက်ကိုသာလျှင် ကြည့်ရှုသင့်သည်” ဟု ကြံစည်၍ သဝဏ်လွှာတစောင်ကို ရေးသားပြီးလျှင် ယောသကသူငယ်ကို ခေါ်၍ “သင်သည် ဤသဝဏ်လွှာကို ယူဆောင်သွားပြီးလျှင် ဤ မည်သောရွာ၌ ငါတို့၏အလုပ်သမားမှူးရှိသည်၊ ထိုအလုပ်သမား မှူးထံသို့ သွားရောက်၍ ဤသဝဏ်လွှာကို နှင်းအပ်ပြီးလျှင် ‘ဤ သဝဏ်လွှာပါ အကြောင်းအရာကိစ္စကို လျင်မြန်စွာ ပြုလုပ်လော့’ ဟု ပြောဆိုရမည်။ လမ်းခရီးအကြား၌ ငါတို့၏သူငယ်ချင်းဖြစ်သည့်

ဂါမကသေဋ္ဌိ (= ရှာငယ်သူဌေး) မည်သော သူဌေးတဦး ရှိလေသည်။ ထိုသူဌေး၏အိမ်သို့ ဝင်သွား၍ ထမင်းစားပြီးလျှင် အလုပ်သမားမှူးထံသို့ အရောက်သွားရမည်” ဟူ၍လည်း နှုတ်က မှာတမ်းလိုက်လေသည်။ ထိုအချိန်မှာ ဘောသကသူငယ်ကား လုလင်ပျိုအရွယ်သို့ ရောက်ရှိလေပြီ။

ဘောသကလုလင်ပျိုသည် သူဌေးကြီးကို ရိုသေစွာ ရှိခိုး၍ သဝဏ်လွှာကို ယူဆောင်ခဲ့ပြီးလျှင် ခရီးထွက်ခဲ့လေသော် လမ်းခရီးအကြား၌ ဂါမကသူဌေး၏ နေရာအရပ်သို့ ရောက်၍ သူဌေးအိမ်ကို မေးပြီးလျှင် တံခါးမုခ်ပြင်ပ၌ ထိုင်၍ မုတ်ဆိတ်ကြင်စွယ် ပြုပြင်နေသော ဂါမကသူဌေးကို ရှိခိုး၍ ရပ်နေလေ၏။ “အမောင်... သင်သည် အဘယ်က လာခဲ့သနည်း” ဟု ဂါမကသူဌေးက မေးမြန်းလတ်သော် “အို ဖခင်... အကျွန်ုပ်ကား ကောသမ္မိသူဌေးကြီး၏ သားဖြစ်ပါသည်” ဟု ဖြေကြားသဖြင့် ဂါမကသူဌေးသည် “ငါတို့၏ သူငယ်ချင်း ကောသမ္မိသူဌေးကြီး၏ သားတည်း” ဟု အလွန်လျှင် နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်လေ၏။

ထိုခဏ၌ ဂါမကသူဌေးသမီး၏ ကျွန်မတယောက်သည် သူဌေးသမီးအတွက် ပန်းများကို ယူဆောင်ရန် သွားအံ့ဆဲဆဲ ဖြစ်လေသည်။ ထိုအခါ ဂါမကသူဌေးသည် ထိုကျွန်မကို “အမိ... သင်သည် ထိုပန်းဆောင်ခြင်းအလုပ်ကို ခေတ္တရပ်နားထား၍ ဘောသကလုလင်ပျို၏ ခြေများကို ဆေးကြောပြီးလျှင် အိပ်ရာနေရာများကို ခင်း၍ပေးလိုက်လော့” ဟူ၍ အမိန့်ပေးစကား ပြောကြားလေ၏။ ကျွန်မသည် ဂါမကသူဌေးမင်း ပြောဆိုသည့် အတိုင်း လုပ်ဆောင်ပြီးလျှင် ဈေးသို့သွား၍ သူဌေးသမီးအတွက် ပန်းများကို ဝယ်ဆောင်ကာ အိမ်သို့ ပြန်လာလေ၏။

သူဌေးသမီးသည် ကျွန်မကိုမြင်လေလျှင် “သင်သည် ယနေ့အပြင်၌ အချိန်လေးတွဲ အကျယ်ချဲ့၍ နေ၏” ဟု ကျွန်မအား အမျက်ထွက်၍ “သင်သည် ဤမျှရှည်ကြာ အခါကာလပတ်လုံး အပြင် အပ၌ အဘယ် အလုပ်တွေကို ပြုလုပ်နေသနည်း” ဟု ကြိမ်းမောင်းပြောဆိုလေ၏။ ထိုအခါ ကျွန်မသည်—

ရတနာ]ကောသမ္ဘိပြည် ဘောသကသုဋ္ဌေးကြီး အကြောင်း ၇၀၇

“မပြောပါနှင့် အရှင်မ... ကျွန်တော်မသည် ဤမျှ လှပသော လုလင်ကို ရှေးက မမြင်ဘူးပါ။ အရှင်မ ဖခင်၏ သူငယ်ချင်းသူဋ္ဌေး၏ သားတယောက်တဲ့၊ သူ၏ ရုပ်ရည် အဆင်း တင့်တယ်လှပ ပြည့်စုံခြင်းကို ကုန်စင်အောင် ပြောမပြနိုင်ပါ။ သူဋ္ဌေးမင်းက ကျွန်မကို ပန်းဝယ်ရန် အသွား ‘ထိုလုလင်၏ ခြေများကို ဆေးကြောပြီးလျှင် အိပ်ရာနေရာများကို ခင်း၍ပေးလိုက်လော့’ဟု စေခိုင်း ပြောဆိုပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်မသည် အပြင်အပတ်၌ ဤမျှ အချိန်လေးတဲ့ အကျယ်ချဲ့၍ နေရပါသည်”—

ဟူ၍ ပြန်ကြားပြောဆိုလေ၏။ (ထိုဂါမကသုဋ္ဌေး၏ သမီးကား လွန်ခဲ့သော လေးခုမြောက်ဘဝက ယခု ဘောသကလုလင်ပျို၏ အိမ်ရှင်မ (= ကလေးမိခင်) ဖြစ်ခဲ့သူဖြစ်၏)။ သို့ရကား ထိုကျွန်မ ပြောစကားကို ကြားရသောအခါမှစ၍ အချစ်စိတ်ဖုံးလွှမ်းကာ မိမိ၏ ထိုင်နေသောအဖြစ်၊ ရပ်နေသောအဖြစ်ကိုမျှ မသိတော့ချေ။ (ထိုင်ရမှန်း၊ ရပ်ရမှန်း မသိဟု ဆိုလိုသည်)။

သူဋ္ဌေးသမီးသည် ကျွန်မကိုခေါ်၍ ဘောသကလုလင်ပျို လျောင်းစက်ရာအရပ်(= အိမ်ခန်း)သို့ သွားလေသော် အိပ်ပျော် နေသော ဘောသကလုလင်ပျိုကို ကြည့်ရှု၍ ပုဆိုးစွန်း၌ သဝဏ် လွှာကို မြင်သဖြင့် “ဤသဝဏ်လွှာကား အဘယ်သို့သော သဝဏ် လွှာ ဖြစ်လေသနည်း”ဟု လုလင်ပျိုကို မနိုးစေပဲ သဝဏ်လွှာကို အသာယူ၍ ဖတ်ကြည့်ပြီးလျှင် “ဤလုလင်ပျိုသည် မိမိ၏ သေမိန့် လွှာကို ကိုယ်တိုင်ပင် ယူဆောင်၍ လာခဲ့ဘိတကား”ဟု နှလုံး ပိုက်၍ ထိုသဝဏ်လွှာကို ဆုတ်ဖြုတ်ပြီးလျှင် ဘောသကလုလင်ပျို အိပ်ရာမှ မနိုးမိပင်—

“အမောင်အလုပ်သမားမှူး... ငါ့သားကို သင့်ထံသို့ လွှတ်လိုက်ပါသည်။ ငါ၏သူငယ်ချင်း ဂါမကသုဋ္ဌေးမှာ အရွယ်သို့ ရောက်ပြီဖြစ်သော သတို့သမီး ရှိပါသည်။ အမောင်သည် အလျင်အမြန် ငါတို့၏ အာဏာပြန်နံ့ရာ အရပ်၌ဖြစ်သော ဥစ္စာများကို စုဆောင်းယူပြီးလျှင် ပစ္စည်း

တိုင်း ပစ္စည်းတိုင်း တရာစီ တရာစီဖြင့် ငါ့သား အတွက် ဂါမကသူဌေး၏ သမီးကို တောင်းယူ၍ ထိမ်းမြားမင်္ဂလာ မှုကို ငါ၏ကိုယ်စား ပြုလုပ်ပေးလိုက်စေလိုပါသည်။

ထိမ်းမြား မင်္ဂလာမှု ပြုပြီးသောအခါမှာလည်း ဤမည် ဤမည်သော အခမ်းအနား အစီအမံဖြင့် မင်္ဂလာဆောင်မှု ပြုလုပ်ပြီးစီးကြောင်းကို ငါ့ထံသို့ စာရင်းနှင့်တကွသတင်း အကျယ် ပေးပို့စေလိုပါသည်။

ငါသည် ဤ (သားကို မင်္ဂလာဆောင်မှု) ၌ သင့် အတွက်တာ ပြုလုပ်သင့်သည့် ကျေးဇူးတုံ့ပြန်မှုကို သိရှိ ပါမည်။

ကောသမ္ပိသူဌေးကြီး
ကောသမ္ပိပြည်

ဤကဲ့သို့ သဝဏ်လွှာကို အသစ်တဖန် ပြင်ဆင်ရေးသား၍ တံဆိပ်တူရိုက်နှိပ်ပြီးလျှင် ရှေးဖွဲ့ချည်သောနည်း အတိုင်း လက်ရာ ခြေရာမပျက် ပုဆိုးစွန်း၌ ပြန်၍ ဖွဲ့ချည်ကာ ထားလေ၏။

စောသက လုလင်ပျိုသည်လည်း ထိုနေ့အဖို့ရာ ထိုဂါမက သူဌေးအိမ်မှာပင် နေထိုင်၍ နောက်တနေ့၌ ဂါမကသူဌေးကို ပန်ကြားပြီးလျှင် အလုပ်သမားမှူး၏ရှာသို့ သွားရောက်၍ သဝဏ် လွှာကို ပေးအပ်လေ၏။ အလုပ်သမားမှူးသည် သဝဏ်လွှာကို ဖတ်ကြည့်ပြီးလျှင် ရှာသူရှာသားတို့ကို စည်းဝေးစေ၍ “မောင်တို့ ကသာ ငါ့ကို ဂဏန်းမထားကြခြင်းဖြစ်သည်။ ငါ့အရှင် ကောသမ္ပိ သူဌေးကြီးက မိမိသားကြီး (ကိုစောသက) အတွက် ပစ္စည်းမျိုးစုံ တရာစီတရာစီဖြင့် ဂါမကသူဌေးသမီးကို မင်္ဂလာ ဆောင်ယူရန် ငါ့ထံသို့ စေလွှတ်လိုက်သည်။ (သို့ရကား) အလျင်အမြန် ဤအရပ်၌ ဖြစ်သော ဥစ္စာများကို မုဆောင်းပေးအပ်ကြလော့”ဟု ပြောဆို ကာ မင်္ဂလာဆောင်ဖွယ် အသွယ်သွယ်သော အမှုကိစ္စတို့ကို ပြုလုပ် စီမံပြီးသော် ဂါမကသူဌေးထံသို့ သတင်းစကား ပေးပို့လျက် ဝန်ခံ ချက်ကို ရယူပြီးလျှင် ပစ္စည်းမျိုးစုံ တရာစီ တရာစီဖြင့် ကြီးကျယ်

ရတနာ]ကောသမ္ဘိပြည် ယောသကသူဌေးကြီး အကြောင်း ၇၀၉

ခမ်းနားစွာ မင်္ဂလာဆောင်မှု ပြုလုပ်ပြီးနောက် ကောသမ္ဘိသူဌေးကြီး အထံသို့ “အကျွန်ုပ်သည် အရှင်သူဌေးမင်းတို့ ပေးပို့လိုက်သော သဝဏ်လွှာပါ အကြောင်းအရာများကို ကြားသိရပါ၍ ဤမည် ဤမည်သော အလုပ်များကို ပြီးပြေအောင် ရှက်ဆောင်အပ်ခဲ့ပါပြီ” ဟု စာရင်းအကျယ်နှင့်တကွ သဝဏ်လွှာကို ပေးပို့လေ၏။

ကောသမ္ဘိသူဌေးကြီးသည် ထိုသတင်းစကားကို ကြားသိရလေလျှင် မီးလောင်သောသူကဲ့သို့ “ဩ...ယခုအခါ ငါကား ပျက်စီးခြင်းမလှ ပျက်စီးရလေပြီတကား” ဟု တွေးတော ပူပန်မှုအားကြီးသဖြင့် သွေးဝမ်းသွန်သော ရောဂါ စွဲကပ်၍ (အကြံလက်မလျှော့သေးပဲ) “ငါသည် သင်း (ယောသက) ကို တနည်းနည်းဖြင့် ခေါ်ယူပြီးလျှင် ငါ့ဥစ္စာများကို မပိုင်ဆိုင်အောင် ပြုလုပ်မည်” ဟု အတွင်းကောက်ကြံစည်ကာ “မင်္ဂလာဆောင်မှု ပြုလုပ်ပြီးသောအခါမှစ၍ အဘယ့်ကြောင့် ငါ့သားသည် အပြင်မှာ ကြာမြင့်စွာ နေထိုင်ဘိသနည်း၊ အလျင်အမြန် ဖခင်ထံသို့ ပြန်ခဲ့လော့” ဟူ၍ သတင်းစကား ပေးပို့စေလေ၏။

သတင်းစကားကိုကြားသိရ၍ (ရိုးသားရှာသော) ယောသကလုလင်သည် ဖခင်ထံ ပြန်ရန် အားထုတ်လတ်သော် ဂါမကသူဌေးသမီးသည် “ဤယောသက လူရိုး လူအ-ကား ငါ့ကို အမှီပြု၍ ဤစည်းစိမ်ကို ရပါတကားဟု မသိရှာချေ၊ တစုံတခု ဥပါယ်ပြု၍ ဤယောသက ပြန်မသွားရအောင် ကြံဆောင်မှ သင့်တော့မည်” ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင် “အမောင်... အလွန်လည်း အရေးမကြီးပါလင့်၊ ဆွေမျိုးရွာသူ့သွားသူမည်သည် မိမိ၏အတွက် ပတ်ဝန်းကျင် စီမံဖွယ် အသွယ်သွယ်ကို ပြုလုပ်စီမံပြီးမှသာ သွားသင့်ပါသည်” ဟု ပြောဆို၍ အချိန်ကို ဆွဲထားလေသည်။

ကောသမ္ဘိသူဌေးကြီးသည်လည်း ယောသကလုလင် ကြာမြင့်နေသည်ကို သိရှိ၍ “အဘယ့်ကြောင့် ငါ့သားသည် ကြာမြင့်နေရသနည်း၊ ငါဖခင်သည် သွေးဝမ်းသွန်သော ရောဂါသို့ မျှော်လင့်ဖွယ်မရှိအောင် ရောက်ရှိနေချေပြီ၊ ငါ့သားသည် ငါ့ကို အသက်ရှင်စဉ်ပင် လာရောက်ကြည့်ရှုရန် သင့်ပေ၏” ဟု တဖန် သတင်း

စကားကို ပို့စေပြန်လေ၏။ ထိုအကြိမ်၌ကား သူဌေးသမီးသည် ဘောသကလုလင်ကို အတိအလင်း ဖွင့်ထုတ်၍ “အမောင်.... ကောသမ္မိသူဌေးကြီးသည် အမောင်၏ဖခင်မဟုတ်၊ အမောင်ကား ဖခင်ရင်းဟု မှတ်ထင်နေလေသည်။ ထိုကောသမ္မိသူဌေးကြီးသည် အမောင့်ကို သတ်ဖို့ရန် အလုပ်သမားမှူးထံသို့ သဝဏ်လွှာ ပို့စေခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်မသည် ထိုသတ်မိန့်လွှာကို ဆုတ်ဖွဲ့ ပယ်ရှားပြီးမှ အခြား(မင်္ဂလာဆောင်ရန်) သတင်းစကားကောင်းကို ပြောင်းလွှဲရေးသား၍ အမောင့်အား ဤသူဌေးစည်းစိမ်ကို ရအောင် ကြံဆောင်ခဲ့ရပါသည်။ ထိုကောသမ္မိသူဌေးကြီးသည် အမောင့်ကို (ရိုးသားစွာ ခေါ်ငင်ခြင်းမဟုတ်)၊ သားမဟုတ်ကြောင်းကို ထင်ရှားအောင်ပြုလုပ်မည်ဟူသော အကြံဖြင့် ခေါ်ငင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသူဌေးကြီး သေသည်တိုင်အောင် ဆိုင်းငံ့ပါဦးလော့” ဟူ၍ ပြောကြားတားမြစ်လေ၏။

ထို့နောက် ကောသမ္မိသူဌေးကြီး မသေသေးပဲ သေပြီဟူသော သတင်းစကားကို ကြားရ၍ ဘောသကတို့ ဇနီးမောင်နှံသည် နောက်ပါ အခြံ အရံများနှင့်တကွ ကောသမ္မိပြည်သို့ သွားကြလေ၏။ သူဌေးသမီးသည် (ဆင်ခြင်ဉာဏ်ရှိသူပီပီ) ဘောသကလုလင်အား အိမ်အပြင်ကပင် “အမောင် အိမ်ထဲဝင်လျှင် တအိမ်လုံး အမောင့်အတွက် အစောင့်အနေ ချထားပြီးမှ ဝင်ပါလေ” ဟု အမှတ် (သတိ) ပေးပြီးလျှင် မိမိကိုယ်တိုင်လည်း သူဌေးသားနှင့် အတူတကွပင် အိမ်တွင်းသို့ဝင်၍ လက်နှစ်ဖက်တို့ကို မြှောက်ချီပြီး ဝိုဟန်ပြု၍ မှောင်ထဲ၌ လျောင်းနေသော ကောသမ္မိသူဌေးကြီးထံသို့ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် ဦးခေါင်းဖြင့် သူဌေးကြီး၏ ရင်ဝကို တအား ဆောင့်လိုက်လေ၏။ သူဌေးကြီးသည် ပင်ကိုယ်ကပင် အားနည်းနေသူဖြစ်ရကား ထိုသို့ သူဌေးသမီးက ဦးခေါင်းဖြင့် ရင်ဝကို တအားဆောင့်လိုက်သော ဒဏ်ချက်ကြောင့်ပင် စုတိပြတ်ကြွေ သေလွန်လေ၏။

ရတနာ] ကောသမ္မိပြည် ဃောသကသုဋ္ဌေးကြီးအကြောင်း ၇၁၁

အိမ်တွင်းထူများကို သိမ်းသွင်းခြင်း

ဃောသကလုလင်သည်လည်း ဗခင်သုဋ္ဌေးကြီး၏ သရီရဈာပန ကိစ္စကို ပြုလုပ်ပြီးလျှင် “အမောင်တို့အမိတို့သည် ငါ့ကို သုဋ္ဌေးကြီး ၏ သားအရင်းဟူ၍ ပြောကြပါ” ဟု အတွင်းကြိတ်စကား ပြော ကြားပြီးလျှင် ကောသမ္မိသုဋ္ဌေးကြီး၏ အတွင်း နေသူများအား စိတ်ကျေနပ် လောက် အောင် လက်ဆောင် တံစိုး ပေးကမ်း၍ ထားလေ၏။

သုဋ္ဌေးကြီးရာထူးကို ရရှိခြင်း

ထိုနောက် ခုနစ်ရက်မြောက်သော နေ့၌ ကောသမ္မိပြည်၌ ရှင် ဘုရင်ဥဒေနမင်းတရားသည် “သုဋ္ဌေးရာထူးနှင့် ထိုက်တန်သူတဦး ဦးကို ရမှသင့်လျော်မည်” ဟု ကြံစည်ဆင်ခြင်ပြီးလျှင် မင်းမှုထမ်း တို့ကို “အချင်းတို့... သင်တို့သည် ကွယ်လွန်သူ ကောသမ္မိသုဋ္ဌေး ကြီးမှာ သားရှိမရှိ သိအောင်စုံစမ်းရမည်” ဟု အမိန့်တော် ထုတ် ဆင့်ကာ သုဋ္ဌေးကြီးအိမ်သို့ စုံစမ်းရေး စေလွှတ်လေ၏။ ကောသမ္မိ သုဋ္ဌေးကြီး၏ အတွင်းနေလူတို့သည် ဥဒေနမင်းအား သုဋ္ဌေးကြီး မှာ ဃောသကမည်သော သားအရင်းရှိပါကြောင်း တညီတညွတ် တည်း လျှောက်ထားပြောကြားကြလေသည်။

ဥဒေနမင်းသည် “ကောင်းပြီ” ဟု ဝန်ခံ၍ ဃောသကလုလင် အား သုဋ္ဌေးရာထူးကို အဆောင်အယောင်နှင့် တကွ ပေးအပ် ခန့်ထားလေ၏။ ထိုအခါမှစ၍ ဃောသကလုလင်သည် “ဃောသက သုဋ္ဌေးကြီး” ဟူ၍ အမည်ထင်ရှားလေ၏။

နေ့စဉ် တထောင်ကုန် အလှူဝတ် တည်ထားခြင်း

ထိုသို့ သုဋ္ဌေးကြီး ဖြစ်လာသောအခါ အိမ်ရှင်မ အလိမ္မာ ကြွယ်သူ သုဋ္ဌေးကတော်ကလေးသည် “အိုအရှင့်သား... ကျွန်မတို့ နှစ်ဦးလုံးပင် မျိုးရိုးဇာတိ ညံ့ဖျင်းကြသူများ ဖြစ်သော်လည်း ရှေးကပြုဘူး ကုသိုလ်ထူးကြောင့် ဤသို့ ခမ်းနားကြီးကျယ်သော သုဋ္ဌေးကြီးစည်းစိမ်ကို ရရှိကြလေသည်။ ယခုအခါလည်း မမေ့ မလျော့ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို အကျွန်ုပ်တို့သည် ပြုကြပါစို့” ဟူ၍

သတိပေးစကား ပြောကြားလေသည်။ ဇောသကသုဋ္ဌေကြီး သည်လည်း “ကောင်းလှပါပြီ ရှင်မ” ဟု သုဋ္ဌေကတော် ကလေး၏ သတိပေးချက်ကို ထက်ခံသဘောတူပြီးလျှင် နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း အသပြာထထောင် တထောင်ကို စွန့်လွှတ်၍ နိဗဒ္ဓဒါနဝတ်ကို တည်သား ဖြစ်စေလေ၏*။

(ဤကား ကောသမ္ဘိပြည် ဇောသကသုဋ္ဌေကြီး အကြောင်းတည်း)။

ကောသမ္ဘိပြည်၌ နဝမဝါ ကပ်ထော်မှုခြင်း

ထိုအခါ၌ ကောသမ္ဘိပြည်ဝယ် ဇောသကသုဋ္ဌေ၊ ကုက္ကုဋ္ဌ သုဋ္ဌေ၊ ပါဝါရိကသုဋ္ဌေဟူ၍ သူငယ်ချင်းသုဋ္ဌေသုံးဦးတို့ ထင်ရှား ဖြစ်ကြလေကုန်သည်။ သူငယ်ချင်းသုဋ္ဌေကြီး သုံးဦးလုံးပင် (ဘုရား မပွင့်သေးမီအချိန်ဖြစ်၍) ရသေ့ငါးရာတို့ကို ပြုစုလှူဒါန်းကျွေးမွေး ကြလေကုန်သည်။ ရသေ့တို့သည်လည်း မိုးလေးလပတ်လုံး ထို သုဋ္ဌေသုံးဦးတို့၏ အထံ (ကောသမ္ဘိပြည်)၌ နေကြ၍ ဆောင်း လေးလ၊ နွေလေးလ = ရှစ်လတို့ပတ်လုံး ဟိမဝန္တာ၌ နေကြမြဲ ဖြစ် ကုန်၏။

ဤသို့ နှစ်ပေါင်းများစွာ မနေထိုင်ခဲ့ကြရာ တနေ့သ၌ ရသေ့ ငါးရာတို့သည် ဟိမဝန္တာမှ ကောသမ္ဘိပြည်သို့ အစဉ်သဖြင့်လာကြ သည်တွင် ကန္တာရ-ခရီးခဲကြီးထဲ၌ ရေမွတ်သိပ် ပင်ပန်းကြကုန် လျက် လာခဲ့ကြရာ ခရီးခဲ-ကန္တာရ၏အဆုံး၌ ပညောင်ပင်ကြီး တပင်ကို တွေ့မြင်ကြ၍ “ဤပညောင်ပင်ကြီး၏ အခြေအနေကို တွေ့မြင်ရသည်မှာ ကေနပင် ဤပညောင်ပင်ကြီး၌ တန်ခိုးကြီးမား သော ရုက္ခစိုးနတ် ရှိလိမ့်မည်။ ထို ပညောင်စောင့်နတ်မင်းသည် ငါတို့အား အကယ်၍ သောက်ရေသုံးဆောင်ရေကို ပေးပါမူ ကောင်းလေစွာ” ဟု ကြံစည်မိကြလေကုန်သည်။

ပညောင်စောင့်နတ်မင်းသည် ရသေ့တို့၏အလိုအကြံကို သိရှိ၍ “ဤရသေ့တို့အား သင်္ဂြိုဟ်ချီးမြှောက်မှုပြုပေအံ့” ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင်

* ဤ ဇောသကသုဋ္ဌေကြီးအကြောင်းကို အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာ ပဌမအုပ် စာမျက်နှာ ၃၂၁-မှစ၍ ထုတ်နုတ်ရေးသားအပ်ပါသည်။

ရတနာ] ကောသန္တီပြည်၌ နဝမဝါကပ်တော်မူခြင်း ၇၁၃

မိမိအာနုဘော်ဖြင့် ညောင်ပင်ခွကြားမှ ထမ်းပိုးဦးပမာဏရှိသော ရေအယဉ်ကို ယိုစီးစေလေ၏။ ရသေ့အပေါင်းသည် ငွေတုံးနှင့် တူသော ရေလုံးကြီးကို မြင်ကြရ၍ မိမိတို့၏ခွက်တို့ဖြင့် ရေကိုခံယူ သုံးဆောင်ကြ၍ “ညောင်စောင့်နတ်သည် ငါတို့အား သုံးစွဲရန် ရေကို ပေးအပ်လေပြီ၊ ဤအရပ်ကား ရွာနှင့်မနီး တောကြီးဖြစ်၏။ ညောင်စောင့်နတ်သည် ငါတို့အား အကယ်၍ အစာအာဟာရ ကိုလည်း ပေးလှူပါမူ ကောင်းလေစွာ” ဟူ၍ ကြံစည်ကြလေသည်။ ညောင်စောင့်နတ်သည် ရသေ့တို့အား ထိုက်တန် လျောက်ပတ် သော ဒိဗ္ဗယာဂ ခံဖွယ်စသည်တို့ကို လှူဒါန်းဆက်ကပ်လေ၏။

တဖန် ရသေ့တို့သည် “ညောင်စောင့်နတ်ကား ငါတို့အား သုံးစွဲရန် ရေနှင့်ဘောဇဉ်ကို လှူအပ်လေပြီ၊ ငါတို့အား ညောင် စောင့်နတ်သည် ကိုယ်ထင်ပြီမူ ကောင်းလေစွာ” ဟူ၍ ကြံစည် ကြပြန်လေသည်။ ညောင်စောင့်နတ်သည် ရသေ့တို့၏အလိုဆန္ဒကို သိ၍ ကိုယ်ထက်ဝက် (အထက်ပိုင်း) ကို ပြလေ၏။ “အိုနတ်... သင်၏စည်းစိမ်ကား ကြီးကျယ်လှဘိ၏၊ အဘယ်ကောင်းမှု အသင် ပြု၍ ဤစည်းစိမ်ကို ရအပ်သနည်း” ဟု ရသေ့တို့က မေးလေသော် ညောင် စောင့် နတ် သည် “မကြီး မကျယ် အနည်းငယ်သော ကောင်းမှုကို ပြု၍ ဤစည်းစိမ်ကို ရအပ်ပါသည်” ဟူ၍ ဖြေကြား လေ၏။ မှန်၏—ညောင်စောင့်နတ်သည် လူ့ပြည် တုန်းက နေ့ထက်ဝက်မျှ ဥပုသ်စောင့်သုံးခဲ့သော ကောင်းမှုကို အစွဲပြု၍ ဤစည်းစိမ်ကို ရအပ်လေသည်။

ချဲ့ဦးအံ့... ဤညောင်စောင့်နတ်ကား ရှေးဘဝက အနာ- ထပိဏ် သူဌေးအိမ်၌ အလုပ်သမားတယောက် ဖြစ်ခဲ့လေသည်။ သူဌေးအိမ်၌ ဥပုသ်နေ့များဝယ် အယုတ်သဖြင့် ကျွန်များ အလုပ် သမားများကိုအစပြု၍ လူအလုံးပင် ဥပုသ်စောင့်သုံးကြလေသည်။ ဤအလုပ်သမားသည် တနေ့သော(ဥပုသ်)နေ့၌ တယောက်တည်း စောစောထ၍ အလုပ်လုပ်ရာဌာနသို့ သွားရောက်လုပ်ကိုင်လေ၏။ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးသည် စားနပ်ရိက္ခာကို ရရှိသောလူများကို မှတ်သား စာရင်းကောက်ယူသည်ရှိသော် ထိုအလုပ်သမား

တယောက်တည်းသာ တောသို့ သွားကြောင်း သိရ၍ ထိုအလုပ် သမား၏ ညစာအတွက် စားနပ်ရိက္ခာကို ပေးလေ၏။ ထမင်းချက် သောကျွန်မသည် တယောက်စာသာ ထမင်းချက်၍ ထိုအလုပ် သမား တောမှ ပြန်လာသောအခါ ထမင်းခူး၍ ပေးလေ၏။

အလုပ်သမားသည် “အခြားနေ့များ၌ ဤထမင်းစားချိန်မှာ တအိမ်လုံး ဆူညံလျက်ရှိ၏။ ယနေ့မူ အလွန်ပင် တိတ်ဆိတ်လှဘိ ၏။ ဤသို့ ဖြစ်ရခြင်းသည် အကြောင်းအဘယ်သို့နည်း” ဟု ကြံစည် မိကာ ထမင်းချက်ကျွန်မကို မေးမြန်းလေသည်။ ထမင်းချက် ကျွန်မသည် ထိုအလုပ်သမားအား “ယနေ့ ဤအိမ်၌ လူအားလုံးပင် ဥပုသ်စောင့်သုံးကြသည်။ သူဌေးကြီးသည် အမောင်တယောက် အားသာ စားနပ်ရိက္ခာ ပေးလေသည်” ဟူ၍ အကြောင်းကို ပြန်ကြားပြောဆိုသောအခါ အလုပ်သမားသည် “အမိ... ဤ အတိုင်း ဟုတ်ပါသလော” ဟု မေးမြန်းလေ၏။ ထမင်းချက်ကျွန်မ က “ဟုတ်ပါသည် အရှင်...” ဟု ပြန်ကြားသောအခါ အလုပ် သမားသည် “ဤယခု ညချမ်းအခါ၌ ဥပုသ်ကို ဆောက်တည်သော သူ့အဖို့ ဥပုသ်ကျင့်သုံးမှု ဖြစ်နိုင် မဖြစ်နိုင် သူဌေးကြီးကို မေးပေး စမ်းပါ အမိ...” ဟူ၍ တိုက်တွန်းစကား ပြောကြားလေသည်။

ထမင်းချက်ကျွန်မက သွားရောက်မေးမြန်းသောအခါ “တရက် လုံး ဥပုသ်ကျင့်သုံးမှုတော့ မဖြစ်နိုင်၊ နေ့ဝက်ဥပုသ် ကျင့်သုံးမှုကား ဖြစ်နိုင်ပါ၏။ (ယင်းသို့ နေ့ဝက်ဥပုသ်ကျင့်သုံးလျှင်လည်း) ဥပုသ် ကျင့်သုံးသည်သာ မည်ပါ၏” ဟူ၍ သူဌေးကြီးက ပြန်လည် ဖြေ ကြားလေသည်။

အလုပ်သမားသည် (သူဌေးကြီး၏ ဖြေကြားချက်ကို ကြားရ သောအခါ) ထမင်း မစားတော့ပဲ လုပ်ကျင်း၍ ဥပုသ်အင်္ဂါများ ကို ဆောက်တည်ခံယူပြီးလျှင် မိမိနေရာကို ယူ၍ အိပ်လေတော့ ၏။ ထိုအလုပ်သမား၏ ကိုယ်ခန္ဓာမှာ အစာအာဟာရ လုံးဝမရှိ ရကား ညဉ့်အခါ လေပျက်၍ နံနက်မိုးသောက်ထအခါ စုတ်ပြတ် ကြွေ သေလွန်ပြီးလျှင် နေ့ထက်ဝက် ဥပုသ် ကျင့်သုံးခဲ့သော တောခင်းမှ၏ အကျိုးဆက်ကြောင့် လမ်းမကြီးအနီး တောအုပ်ကြီး

၏ အဝဝယ် ယခု ဖော်ပြရာပါ ပညောင်ပင်စောင့်နတ်သား ဖြစ်လာလေသည်။

ညောင်စောင့်နတ်မင်းသည် ဖော်ပြရာပါ အကြောင်းအရာ အားလုံးကို ရသေ့တို့အား ပြန်ကြားလျှောက်ထားလေသည်။ ရသေ့များက “သင် ညောင်စောင့်နတ်မင်းတို့သည် ငါတို့ကို ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာဟူသည့် ရှေးက မကြားဘူးသော စကားကို ပြောကြားအပ်ပါကုန်ပြီ။ လောက၌ မြတ်စွာဘုရားရှင် ပွင့်ထွန်း တော်မူနေပါသလော” ဟု မေးမြန်းသောအခါ ညောင်စောင့် နတ်က ဟုတ်မှန်ကြောင်း ပြန်ကြားလျှောက်ထားလေသည်။ တဖန် ရသေ့များက “ယခုအခါမြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အဘယ်အရပ်မှာ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူပါသနည်း” ဟု မေးပြန်သောအခါ “သာဝတ္ထိပြည်ကို အမှီဂေါစရဂံပြု၍ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၌ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူပါသည်” ဟု ပြန်ကြားလျှောက်ထား လေသည်။

ထိုအခါ ရသေ့တို့သည် “အသင် ညောင်စောင့်နတ်မင်းတို့... နေရစ်ကြကုန်လော့၊ ငါတို့ ဘုရားဖူးရန် သွားကြကုန်တော့အံ့” ဟု ပြောဆိုကြကာ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ထိုတောအုပ်မှ ထွက်ခွဲကြ၍ အစဉ်သဖြင့် ခရီးချီခွဲကြရာ ကောသလီပြည်သို့ ဆိုက်ရောက်ကြလေ ကုန်၏။ သူဌေးကြီးသုံးဦးတို့သည် “ရသေ့များ ကြွလာကြပြီ” ဟု ခရီးဦး ကြိုဆိုကြပြီးလျှင် “နက်ဖြန် တပည့်တော်များ၏ဆွမ်းကို ခံယူတော် မူ ကြပါကုန် ဘုရား” ဟု လျှောက် ထားပင့် ဖိတ် ကြ၍ နောက်တနေ့၌ ရသေ့အပေါင်းအား ကြီးစွာသော အလှူဒါနကို ပေးလှူကြလေကုန်၏။

ရသေ့တို့သည် ဆွမ်းစားပြီးလျှင်ပြီးခြင်း “ငါတို့ သွားကြတော့ မည်” ဟု ပန်ကြားကြလေသော် သူဌေးသုံးဦးတို့က “အရှင်ဘုရား တို့...အရှင်ဘုရားတို့သည် ရှေးရှေးကြွရောက်လာသော အခေါက် များက တလ၊ နှစ်လ၊ သုံးလ၊ လေးလ နေထိုင်ကြပြီးမှ အရပ် တပါးသို့ ကြွသွားကြပါသည်။ ဤအခေါက်မှာမူ ယမန်နေ့ကပင် လာရောက်၍ ယနေ့ပင် သွားကြတော့မည်ဟု မိန့်တော်မူကြ

ကုန်၏။ ဤသို့ မိန့်တော်မူကြခြင်းမှာ အဘယ့်ကြောင့်ပါနည်း” ဟု
 လျှောက်ထားမေးမြန်းကြလေကုန်၏။ “ဟုတ်ပါသည် သူဌေး
 တို့……၊ လောက၌ မြတ်စွာဘုရားရှင် ပွင့်ထွန်းတော်မူနေပြီ၊
 အသက်အန္တရာယ်ကို မသိနိုင်ပါ။ ထို့ကြောင့် ငါတို့သည် အဆော
 တလျှင် သွားလိုကြခြင်း ဖြစ်ပါသည်” ဟု ရသေ့တို့က ပြန်လည်
 မိန့်ကြားကြသောအခါ သူဌေးသုံးဦးတို့သည် “အရှင်ဘုရားတို့……
 ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရားရှင် ပွင့်ထွန်းတော်မူနေလျှင် အကျွန်ုပ်တို့
 လည်း လိုက်ကြပါမည်၊ အကျွန်ုပ်တို့နှင့် အတူတကွသာလျှင်
 ကြွတော်မူကြပါ” ဟူ၍ လျှောက်ထားကြလေကုန်၏။

ထိုအခါ ရသေ့တို့သည် “သင်တို့လူများမည်သည် အလုပ်ကိစ္စ
 အလွန်ရှုပ်ထွေး များပြားလှ၏။ သင်တို့သည် နေရစ်ခဲ့ကြဦး၊
 (နောက်မှ တဖြည်းဖြည်း လိုက်ခဲ့ကြလော့)၊ ငါတို့သည် အလျင်
 လက်ဦး သွားနှင့်ကြကုန်အံ့” ဟု ပြောဆိုကြ၍ ကောသဇ္ဇိပြည်မှ
 ထွက်ခဲ့ကြပြီးလျှင် တနေရာ တနေရာမှာ နှစ်ရက် မနေကြပဲ
 အဆောတလျှင် သွားရောက်ခြင်းဖြင့် သာဝတ္ထိပြည်သို့ ရောက်ကြ၍
 ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်တော် မြတ်စွာဘုရားရှင် ထံမှောက်သို့သာ
 လျှင် တောက်လျှောက် သွားရောက်ဆည်းကပ်ကြလေကုန်၏။
 မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ထံတော်မှောက်၌ ချီမြိန်သော တရားစကား
 ကို ကြားနာကြရ၍ ရသေ့ငါးရာလုံးပင် ရှင်ရဟန်းပြုကြပြီးလျှင်
 အရဟတ္တဖိုလ်သို့ ဆိုက်ရောက်ကြလေကုန်၏။

သူဌေးသုံးဦး သောတာပန်တည်ကြခြင်း

သူဌေးသုံးဦးတို့သည် ရသေ့များ သွားပြီးသည့်နောက်မှ
 လှည်းအစီး ငါးရာစီ လှူဖွယ်ဝတ္ထု အပြည့် တင်ဆောင် ကြ၍
 ကောသဇ္ဇိပြည်မှ ထွက်ခဲ့ကြပြီးလျှင် အစဉ်သဖြင့် သာဝတ္ထိပြည်သို့
 ရောက်ကြ၍ ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်၏အနီး၌ လှည်းဝန်းဖွဲ့ကာ
 ယာယီမဏ္ဍပ်များ ဆောက်လုပ်ကြပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားထံသို့
 သွားရောက်ကြ၍ ထိခြင်းငါးမျိုးဖြင့် ရှိသောစွာ ရှိခိုးကြလျက် အပြစ်
 လွတ်ရာ အရပ်၌ ထိုင်နေကြလေ၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်

ရတနာ] ကောသမ္ဘိပြည်၌ နဝမဝါကပ်တော်မူခြင်း ၇၁၇

ထိုသူဌေးသုံးဦးတို့အား စရိုက်နှင့်လျော်စွာ တရားဒေသနာကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။ ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးသောအခါ သူဌေး သုံးဦးလုံးပင် သောတာပတ္တိဖိုလ်၌ တည်ကြ၍ နက်ဖြန်အလို့ငှါ ပင့်ဖိတ်ကြပြီးလျှင် နောက်တနေ့၌ ဘုရားအမှူးရှိသော ရဟန်း အပေါင်းအား ကြီးစွာသော အလှူဒါနကို ပေးလှူကြလေသည်။ ထိုနည်းဖြင့်ပင် လခွဲ (= တဆယ့်ငါးရက်) ပတ်လုံး “ယာယီ မဏ္ဍပ် ဆွမ်း” မည်သည်ကို ဆက်ကပ်လှူဒါန်းကြ၍ မြတ်စွာဘုရား ရှင်ကို မိမိတို့၏ ကောသမ္ဘိပြည်သို့ ကြွရောက်ချီးမြှောက်တော်မူရန် တောင်းပန် လျှောက်ထားကြလေသော် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “ဒါယကာသူဌေးတို့... မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့သည် ဆိတ်ငြိမ်ရာ၌ မွေ့လျော်တော်မူကြကုန်သည်” ဟု မိန့်ကြားတော်မူလေ၏။

သူဌေးသုံးဦးတို့သည် “သိပါပြီ မြတ်စွာဘုရား...” ဟု လျှောက် ထားကြ၍ “အရှင်မြတ်ဘုရားတို့သည် တပည့်တော်များ သတင်း စကား ပို့ရောက်ပင့်ဖိတ်သောအခါ ကြွတော်မူပါကုန်ဘုရား” ဟု လျှောက်ထားကြပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုး ဦးညွတ် လက်ျာရစ်သုံးပတ် လှည့်လည်ကြ၍ သာဝတ္ထိပြည်မှ ထွက် နှံ့ကြကာ လမ်းခရီးအကြား တယူဇနာ တယူဇနာလျှင် စံကျောင်း တော် တဆောင်တဆောင် ဆောက်လုပ်စေကြ၍ အစဉ်သဖြင့် ကောသမ္ဘိပြည်သို့ ရောက်သည်ရှိသော် “လောက၌ မြတ်စွာဘုရား ရှင် ပွင့်ထွန်းတော်မူလာပြီ” ဟု ကျေညာ ကြွေးကြော်စကား ပြော ကြားကြပြီးလျှင် သူဌေးသုံးဦးလုံးပင် မိမိမိမိတို့၏ ဥယျာဉ် အသီး သီး၌ များစွာသော ဥစ္စာကို စွန့်ကြဲ၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်အတွက် ကျောင်းတိုက်ကြီးများ တည်ဆောက်ကြလေသည်။

ထိုကျောင်းတိုက်ကြီး သုံးတိုက်တို့အနက် ဧသာသကသူဌေး ဆောက်လုပ်သော ကျောင်းတိုက်ကြီးသည် “ဧသာသိတာရုံ” ကျောင်းတိုက်ဟု အမည်တွင်လေသည်။ ကုတ္တုဋ္ဌသူဌေး ဆောက် လုပ်သော ကျောင်းတိုက်ကြီးသည် “ကုတ္တုဋ္ဌာရုံ” ကျောင်းတိုက်ဟု အမည်တွင်၍ ပါဝါရိကသူဌေး မိမိ၏ သရက်ဥယျာဉ် အတွင်း

ဆောက်လုပ်အပ်သော ကျောင်းတိုက်ကြီးကား “ပါဝါရိကမ္မဝန” ဟု အမည်တွင်လေသည်။

ထိုသူဌေးသုံးဦးတို့သည် ကျောင်းတိုက်ကြီးများ ဆောက်လုပ် ပြီးစီးသောအခါ “မြတ်စွာဘုရားသည် အကျွန်ုပ်တို့အား ချီးမြှောက် တော်မူပါရန် ဤအကျွန်ုပ်တို့နေရာ ကောသမ္မိပြည်သို့ ကြွတော်မူပါ ဘုရား” ဟု မြတ်စွာဘုရား ထံတော်မှောက်သို့ တမန်စေလွှတ်၍ ပင့်ကြလေကုန်၏။

ထမ်းခရီးအကြား မာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့ကို ချေချွတ်တော်မူခြင်း

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “ကောသမ္မိပြည်သို့ ကြွချီအံ့” ဟု များစွာ သော ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံလျက် ခရီးဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူ လတ်သော် လမ်းခရီးအကြား၌ မာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားကြီး ဇနီးမောင်နှံ တို့၏ အရဟတ္တဖိုလ်ရကြောင်း ရှေးကောင်းမှု ဥပနိဿယည်းကို မြင်တော်မူရကား သွားမြဲသော ခရီးအစဉ်ကို ဖြတ်၍ ကုရုတိုင်း ကမ္မာသဒ္ဓမ္မနိဂုံးသို့ ကြွတော်မူလေ၏။

ထိုအခါ မာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားကြီးသည် တညဉ့်လုံး ရွာပြင်ပ၌ မီးပူ ဇော်မှုပြု၍ စောစောပင် ရွာတွင်းသို့ ဝင်လာဆဲဖြစ်၏။ မြတ်စွာ ဘုရားရှင်သည်လည်း နောက်တနေ့၌ ရွာတွင်းသို့ ဆွမ်းခံဝင် တော်မူလတ်သော် ခရီးရင်ဆိုင်၌ မာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားကြီးအား ကိုယ် တော်မြတ်ကို မြင်စေလေ၏။ ပုဏ္ဏားကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင် ကို မြင်လေလျှင် “ငါသည် ဤမျှရှည်ကြာ အခါပတ်လုံး ငါ့သမီး (မာဂဏ္ဍိ) နှင့် ရုပ်ရည်အဆင်း တင့်တယ်ခြင်းတူညီသော သတို့ သားကို ဖွေရှာလျက် လှည့်လည်ခဲ့၏။ ရုပ်ရည်အဆင်း တင့်တယ် ခြင်း တူညီသော်လည်း ရဟန်းအသွင်ကို ယူသော သတို့သား ကိုသာ ငါတောင့်တခဲ့ပြီ။ ဤရဟန်းသည်ကား အဆင်းလှသူ ဖြစ်၏။ ရှုချင်ဖွယ်လည်းရှိ၏။ ငါ့သမီးနှင့်သာ သင့်လျော် လျောက်ပတ် သောသူ ဖြစ်လေသည်” ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင် အိမ်သို့ အလျင်အမြန် ပြန်ခဲ့လေသည်။

ရတနာ] ကောသမ္မိပြည်၌ နဝမဝါကပ်တော်မူခြင်း ၇၁၉

(ထိုမာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားကြီး၏ အနွယ်အဆက်မှာ ရှေးက ရဟန်း အနွယ် အဆက်တခု ပါရှိခဲ့လေသည်။ ထို့ကြောင့် ရဟန်းကိုမြင်လျှင်ပင် ပုဏ္ဏား၏ စိတ်သည် သမီးကို ပေးအပ်ရန် ညွတ်ခဲ့လေသည်။)

မာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားကြီးသည် အိမ်ရှင်မ (= မာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားမကြီး) ကို “အိမ်ရှင်မ... ငါသည် ဤလိုရဟန်းမျိုးကို ရှေးကမမြင်အပ်စဘူး၊ (ငါ ယခုမြင်ခဲ့သော ရဟန်းသည်) ရှေ့ရောင်အဆင်း ရှိ၏၊ မြဟွာ မင်းကဲ့သို့သော အဆင်းရှိ၏၊ ငါ့သမီးနှင့်သာ သင့်လျော်လျောက် ပတ်သုဖြစ်၏၊ ငါ့သမီးကို လျင်မြန်စွာ တန်းဆာ ဆင်ပါလော့” ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ပုဏ္ဏားမကြီး သမီးကို တန်းဆာဆင်နေစဉ်ပင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ကိုယ်တော်မြတ် ရပ်တည်ရာ အရပ်၌ ခြေတော်ရာ (= ပါဒစေတီ) တို့ကို ချထား၍ မြို့တွင်းသို့ ဆွမ်းခံ ကြွဝင်တော်မူလေ၏။

(အထူးမှတ်ဖွယ်။ ။ မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့၏ ခြေတော်ရာသည် အဓိဋ္ဌာန်၍ နင်းတော်မူရာ အရပ်၌သာလျှင် ထင်၏၊ အခြားအရပ်၌ မထင်။ အကြင်သူများအတွက် အဓိဋ္ဌာန်အပ်၏၊ ထိုသူများသာ ခြေတော်ရာကို မြင်ကြရကုန်၏။ ထိုသူများ မမြင်ရန် ဆင်စသောသတ္တဝါ တို့ကမူလည်း နင်းကြစေကာမူ၊ မိုးကြီးမူလည်း သည်းထန်စွာ ရွာသွန်း စေကာမူ၊ ဝေရမ္မလေကြီးများကမူလည်း တိုက်ခတ်ကုန်စေကာမူ ထို ခြေတော်ရာကို တဦးတယောက် တခုခုကမှ ချေဖျက်ရန် မစွမ်းနိုင်ချေ။ မေပဒ-ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၂၉-မှ)။

ထိုနောက် ပုဏ္ဏားကြီးသည် ပုဏ္ဏားမကြီးနှင့် အတူတကွ သမီး ကို ခေါ်ဆောင်၍ ထိုအရပ်သို့ လာလတ်သော် ဘုရားရှင် ရွာတွင်း သို့ ဝင်တော်မူပြီးမှ ထိုနေရာသို့ ရောက်သောကြောင့် ထိုမှ ဤမှ ကြည့်ရှု၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို မမြင်ရလေလျှင် ပုဏ္ဏားမကြီးကို “ရှင်မ ပြုသမျှသည် ကောင်းသည်ဟူ၍ကို မရှိ၊ ရှင်မ အကျယ် ခွဲလွန်း၍ ထိုရဟန်းသည် ထွက်ခွါ၍သွားခဲ့လေပြီ” ဟု မကျေမချမ်း နေရရှုတ်စကား ပြောကြားလေ၏။ ပုဏ္ဏားမကြီးက “အိုပုဏ္ဏား... ထွက်ကြသွားသည် ရှိပါစေတော့၊ အဘယ်အရပ် မျက်နှာအဖို့ဖြင့် ထွက်ကြသွားပါသနည်း” ဟု မေးလေသော် ပုဏ္ဏားကြီးသည်

“ဤအရပ်မျက်နှာအဖို့ဖြင့် ကြွသွားဒါပဲ” ဟု ပြောဆိုကာ မြတ်စွာဘုရား ကြွသွားတော်မူရာအရပ်ကို ကြည့်ရှုစဉ်ပင် ခြေတော်ရာ (= ပါဒစေတီတော်) တို့ကိုမြင်ရ၍ “အိုရှင်မ... ဤခြေရာတို့ကား ထိုယောက်ျား၏ ခြေရာတို့တည်း။ ဤအရပ်မှ ကြွသွားသည် ဖြစ်ပါလိမ့်မည်” ဟူ၍ ပြောဆိုလေ၏။

ထိုအခါ ပုဏ္ဏားမကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ခြေတော်ရာ (= ပါဒစေတီတော်) တို့ကို ဖူးတွေ့ရ၍ “ဤပုဏ္ဏားကား မလိမ္မာစွာ တကား၊ မိမိ၏ ဆိုင်ရာ ဝေဒကျမ်း၏ အနက်မျှကိုပင် မသိစွာ တကား” ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင် ပုဏ္ဏားကြီးနှင့် ပြက်ရယ်မှု ပြုလိုသည် ဖြစ်၍ “အိုပုဏ္ဏား... သင်ကား အလွန်ပင် မလိမ္မာသူ ဖြစ်တိ၏။ ဤသို့သဘောရှိသော ယောက်ျားမြတ်အား သမီးကို ပေးအံ့ဟု ပြောမှ ပြောရက်ပလေ၊ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ မကင်းသော ယောက်ျား၏ ခြေရာသည် ဤကဲ့သို့ မဟုတ်ချေ။ စင်စစ်သော်ကား လောက၌ ကိလေသာ တည်းဟူသော အမိုးကို ဖျက်ချိုးဖွင့်လှစ် ပြီးသော သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား၏ ဤခြေတော်ရာကို သေသေ ချာချာကြည့်စမ်း ပုဏ္ဏား... ”

ရတ္တဿ ဟိ ဥက္ကုဋ္ဌိကံ ပဒံ ဘဝေ၊
 ဒုဋ္ဌဿ ဟောတိ အဝကနိတံ ပဒံ။
 မူဋ္ဌဿ ဟောတိ သဟသာနုပိဋ္ဌိတံ။
 ဝိဝဋ္ဌစ္ဆဒဿ ဣဒမိဒိသံ ပဒံ။

ရာဂပျားသူ၏ ခြေရာသည် စာလယ်က မထိပဲ ရှိတတ်၏။
 ဒေါသပျားသူ၏ ခြေရာသည် နောက်သို့ ငင်သကဲ့သို့ ရှိ၏။
 မောဟပျားသူ၏ ခြေရာသည် ခြေပျားပနေောင့်တို့ဖြင့် ဖိ၍ နင်းသကဲ့သို့ ရှိ၏။

ယခု တွေ့မြင်ရသော ဤခြေရာကား ကိလေသာအမိုး ဖျက်ချိုးဖွင့်လှစ်ပြီးသူ သဗ္ဗညုမြတ်စွာဘုရား၏ ခြေတော်ရာသာဖြစ်၏—

ရတနာ] ကောသမ္ဘိပြည်၌ နဝမဝါကင်တော်မူခြင်း ၇၂၁

ဟူ၍ ပြောဆိုလေ၏။ ပုဏ္ဏားကြီးသည် ပုဏ္ဏားမကြီးက ဤမျှ လေးနက်စွာ ပြောဆိုပါလျက်လည်း နားမဝင်ပဲ “ရှင်မသည် ရန် ရင်းလှဘိ၏။ နှုတ်ထွက်ကြမ်းလှဘိ၏”ဟူ၍ ပြောဆိုလေ၏။ ထို ပုဏ္ဏားကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့ အချင်းချင်း ငြင်းခုံစကား ပြောကြား နေကြစဉ် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဆွမ်းခံလှည့်လည်တော်မူ၍ ရဟန်းအပေါင်းနှင့်တကွ ဆွမ်းစားခြင်းကိစ္စ ပြုပြီးလတ်သော် မာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားကြီး၏ မြင်နိုင်လောက်ရာ ဥပစာအရပ်ဖြင့်ပင် ထွက်ကြွလာတော်မူလေ၏။

မာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားကြီးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင် ကြွလာတော်မူ သည်ကို အဝေးမှပင် မြင်လတ်၍ ပုဏ္ဏားမကြီးကို မောင်းမဲငေါက် ငမ်းပြီးလျှင် “ငါပြောသည့် ထိုယောက်ျားကား ဤသူပင်တည်း” ဟု နှစ်သက်အားရမ်း ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ရှေ့တည့်တည့်မှ ရပ်တည်၍—

“အိုရဟန်း……ငါသည် သင့်ကို အစောကြီးကပင် ရှာ ဖွေလှည့်လည် နေပါသည်။ ဤဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းအပြင်၌ ငါ့ သမီးနှင့် ရုပ်ရည်အဆင်း တူညီသော မိန်းမဟူ၍ တယောက်မျှ မရှိ၊ သင်နှင့် ရုပ်ရည်အဆင်း တူညီသော ယောက်ျားလည်း ဤဇမ္ဗူဒီပါကျွန်းအပြင်၌ မရှိချေ။ ငါ့သမီးကို သင့်အား လုပ်ကျွေးပြုစု ယုယရန် ပေးလိုပါ၏၊ ထိုငါ့သမီးကို သင်ယူပါလော့”—

ဟူ၍ တိုက်ရိုက်တုံတိုး ရိုးရိုးပင် ပြောလေတော့၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် မာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားကြီးကို—

“အိုပုဏ္ဏားကြီး……ငါ့ဘုရားသည် ငါ့ကိုဖြားယောင်း ရန် လာရောက်ကြကာ အနီး၌ရပ်တည်ကြလျက် အထူးထူး အပြားပြား ချစ်တင်းစကား ပြောကြားကြသည့် ဝသဝတ္တီ မိုးရပ်နေ မြတ်သောအဆင်းကိုဆောင်ကြသည့် မာရ်နတ် မင်းသမီး သုံးယောက်တို့ကိုသော်မှလည်း အလိုမရှိခဲ့ချေ။

ဤသင့်သမီး မာဂဏ္ဍီကိုကား အဘယ်မှာလျှင် ငါယူလို
အံ့နည်း(= မယူလိုသည်သာတည်း)”—

ဟု မိန့်တော်မူ၍—

ဒိသ္ဇာန တဏှံ အရတိ° ရဂဉ္ဇ၊
နာဟောသိ ဆန္ဓော အပိ မေထုနသ္မိ°။
ကိမေဝိဒံ မုတ္တကရီသပုဏ္ဏံ၊
ပါဒါဝိ နံ သမ္ပုသိတုံ န ဣစ္ဆေ။

တဏှဉ္ဇ = တဏှာမည်သော မာရ်နတ်မင်းသမီးကို
၎င်း။ အရတိဉ္ဇ = အရတိမည်သော မာရ်နတ်မင်းသမီးကို
၎င်း။ ရဂဉ္ဇ = ရဂါမည်သော မာရ်နတ်မင်းသမီးကို၎င်း။
ဒိသ္ဇာန = အဇပါလမည်လျှင်း ပညောင်ရင်းဝယ် ရုပ်
ဆင်းတန်တန် ပြုလုပ်ဖန်၍ ငါ့ထံနီးမှောက် (အပိုင်စီးမည်
ဟု)လာရောက်သည်ကို မျက်မှောက်ထင်ထင် တွေ့မြင်ရ
ပါလျက်။ မေထုနသ္မိ° = အလိုတူသူ ထိုနှစ်လူတို့ ကြည်ဖြူ
ယုယ ပြုလုပ်ကြသား မေထုနခေါ်မှန်း အကျင့်သွမ်း၌။
ဆန္ဓော အပိ = ကာယကံမြောက် ကျင့်ဆောက်ဖို့ကား
မဆိုထားဘိ လိုလားတောင့်တ တဏှာဆန္ဒမျှပင်သော်
လည်း။ (မေ = ဘုရားဘုန်းဝန် ငါ့သန္တာန်၌။ ထည့်)။
နာဟောသိ = တစိုးတစိ ဥပါဒ်ဖြစ်ပွားခြင်း မရှိခဲ့ချေ။
မုတ္တကရီသပုဏ္ဏံ = ကျင်ငယ်ကျင်ကြီး ရွံစဖွယ်အသီးသီး
တို့ ယိုစီးမလောက်ပေ ပြည့်လျှမ်း၍နေသော။ ဣဒံ = ဤ
မာဂဏ္ဍီသူငယ်မ၏ ဝဏ္ဏမည်လျှင်း ရုပ်အဆင်းကို။ ဒိသ္ဇာ-
န = မြင်ရ၍ကား။ ဆန္ဓော = လိုချင်တောင့်တ တဏှာ
ဆန္ဒသည်။ ကိမေဝ အဟောသိ = အဘယ်မှာလျှင် အာ
သာစွန်းငြိ ဖြစ်တုံဘိလိမ့်နည်း။ နံ = ထိုမာဂဏ္ဍီယ
သူငယ်မကို။ ပါဒါဝိ = ခြေဖြင့်လည်း။ သမ္ပုသိတုံ =
ပေါင်းဖက်ရန်ဝေး ထိရုံကလေးမျှ ထိခြင်းငှါ။ န ဣစ္ဆေ =
ဝတ္ထုနှင့်ကိလေသာ နှစ်ဖြာသောကာမ ငါ့သန္တာန်ဝယ်
ကင်းပသဖြင့် မတောင့်တဧကန် အလိုမရှိမှန်လှပေ၏။—

ရတနာ] ကောသလီပြည်၌ နဝမဝါကပ်တော်မူခြင်း ၇၂၃

ဟူသော ဤဂါထာကို မာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားကြီးအား ပြောကြားသည့် အနေမဟုတ်ပဲ အခြားသူတဦးတယောက်နှင့် ပြောကြားသကဲ့သို့ ရွတ်ဆိုဟောကြားတော်မူလေ၏။

မာဂဏ္ဍိသူငယ်မ ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း

မာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားသမီးသည် “ငါ့ကို အလိုမရှိလျှင် ‘မလိုချင်’ ဟူ၍သာ ရိုးသားစွာ ပြောဆိုသင့်၏။ ယခုမူကား ဤရဟန်း ဂေါတမသည် ငါ့ကိုယ်ကို ကျင်ကြီးကျင်ငယ် ရှုံ့စဖွယ်အပြည့် ရှိနေသည်ကို ဖွင့်ဟပြောဆိုကာ ‘ခြေဖြင့်သော်မှလည်း မတို့ထိလို’ ဟု ရက်ရက်စက်စက် ပစ်ပစ်ခါခါ ပြောဆိုသိ၏။ ရှိစေဦး၊ ငါ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ရှိလျှင် ဤရဟန်းဂေါတမ၏ သေဖို့ရန် အခွင့်အပေါက်ကိုသာ ရှာကြံကြည့်ရမည်” ဟူ၍ အကြံမှားကာ မြတ်စွာဘုရားရှင်အပေါ်၌ အာသာတ(= ရန်ငြိုး)ဖွဲ့ထားလေ တော့၏။

မာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့ အနာဂါမ်တည်မြီးနောက် ရဟန္တာဖြစ်ကြခြင်း

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် မာဂဏ္ဍိသူငယ်မ၏ ရန်ငြိုးဖွဲ့မှုကို ဂရုမမူပဲ စရိုက်အားသင့်လျော်သည်ကို ချင့်မြော်ထောက်ထား၍ မာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားကြီးအား တရားဟောတော်မူလေ၏။ (မာဂဏ္ဍိ ပုဏ္ဏားကြီးအား ဟောကြားအပ်သော တရားတော်ကို သုတ္တ- နိပါတ် ပါဠိတော် ပိဋကတ်မြန်မာပြန် မာဂဏ္ဍိယသုတ်မှ ထုတ်ဆောင်မှတ်သားရာ၏)။ မာဂဏ္ဍိယသုတ္တန် ဒေသနာနိဂုံး ဆုံးလတ်သောအခါ မာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားကြီး ဇနီးမောင်နှံ နှစ်ဦး လုံးပင် အနာဂါမ်ဖိုလ်၌ တည်ကြပြီးလျှင် (= အနာဂါမ်အရိယာ ဖြစ်ကြပြီးလျှင်) “ယခုအခါ ငါတို့၏အဖို့ရာ အိမ်ရာတည်ထောင် လှူဘောင်၌ နေခြင်းဖြင့် အကျိုးမရှိတော့ပြီ” ဟု ဆင်ခြင်စဉ်းစား ကြကာ မိမိတို့၏သမီး မာဂဏ္ဍိသူငယ်မကို ဖထွေး (= အဖေ၏ညီ) ဖြစ်သူ မာဂဏ္ဍိထံ အပ်နှံကြ၍ နှစ်ဦးလုံးပင် ရဟန်းပြုကြပြီး ရဟန်း တရား ပွားများကြီးကုတ် အားထုတ်ကြသဖြင့် အာသဝေါကုန်ခန်း ရဟန္တာဖြစ်ကြလေသတည်း။

ကောသမ္ဗိပြည် ကျောင်းတိုက်ကြီး သုံးတိုက်ကို
အလှူခံတော်မူခြင်း

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်လည်း မာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားကြီး ဇနီးမောင်နှံ
တို့ကို ချေချွတ်တော်မူပြီးနောက် အစဉ်သဖြင့် ခရီးဒေသစာရီ
ကြူချီတော်မူခဲ့ရာ များစွာသော ရဟန်းအပေါင်း ခြံရံလျက်
ကောသမ္ဗိပြည်သို့ ရောက်တော်မူလေ၏။

သူဌေးသုံးဦးတို့သည် မြတ်စွာဘုရားရှင် ကြွလာတော်
မူကြောင်း သတင်းကောင်းစကား ကြားသိကြရလေသော်
ကြီးကျယ်ခမ်းနားစွာ မြတ်စွာဘုရားရှင် အမှူးပြုသော သံဃာ
တော်ကို ခရီးဦး ကြိုဆိုကြကာ ကျောင်းတိုက်သို့ အရောက်
ပင့်ဆောင်ကြပြီးလျှင် ကျောင်းတိုက်သို့ ရောက်သောကာလ
ထိခြင်းငါးမျိုးဖြင့် ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးကြလျက် အပြစ်လွတ်ရာ
အရပ်၌ ထိုင်နေကြပြီးလျှင် “ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား...
တပည့်တော်များသည် ဤကျောင်းတိုက်ကြီး သုံးတိုက်တို့ကို အရှင်
ဘုရားတို့ကို ရည်ညွှန်း၍ ဆောက်လုပ်အပ်ပါကုန်ပြီ၊ ဘုန်းတော်
ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... စတုဒိသာ သံဃာအား ချီးမြှောက်
ခြင်းအကျိုးငှါ ထိုကျောင်းတိုက်ကြီး သုံးတိုက်တို့ကို ကရုဏာ
ရှေးရှု အလှူခံတော်မူပါကုန်ဘုရား” ဟူ၍ လျှောက်ထားကြလေ
ကုန်၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုသူဌေးသုံးဦးတို့ လျှောက်ထား
တောင်းပန်ချက်အရ ထိုကျောင်းတိုက်ကြီး သုံးတိုက်ကို အလှူခံ
တော်မူလေ၏။ သူဌေးတို့သည်လည်း မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို နက်ဖြန်
ကောင်းမှုကုသိုလ်အလိုငှါ ပင့်ဖိတ်ကြ၍ ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးကြပြီး
လျှင် မိမိတို့အိမ်သို့ ပြန်ကြလေကုန်၏။

(ဤမှနောက်၌ ရှင်မဇ္ဈတ္တရာ၊ သာမာဝတီမိဖုရား၊ မာဂဏ္ဍိမိဖုရားတို့
အကြောင်းကို ဆက်လက်ရေးသားရန်ဖြစ်သော်လည်း ခုဇ္ဈတ္တရာနှင့်
သာမာဝတီတို့အကြောင်းကို သံဃရတနာအခန်းသို့ရောက်မှ ရေးသား
ပါမည်။ မာဂဏ္ဍိမိဖုရားအကြောင်းကိုကား ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ
မြန်မာပြန်မှ ထုတ်နုတ်မှတ်သားကုန်ရာ၏။ ဤကျမ်း ဤအခန်း၌ကား
မရေးလျှင် မထင်ရှားမည့် အချက်မျက်သာ အကျဉ်းဖော်ပြပါအံ့။)

ရတနာ] ကောသန္တိပြည်၌ နဝမဝါကပ်တော်မူခြင်း ၇၂၅

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဖော်ပြရာပါအတိုင်း သူဌေးသုံးဦးတို့ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းအပ်သော ကျောင်းတိုက်ကြီး သုံးတိုက်ကို အလှူခံတော်မူပြီးလျှင် နဝမမြောက်ဝါကို ထိုကောသန္တိပြည်၌ပင် ကပ်ဆိုသီတင်းသုံးတော်မူလေသည်။

မာဂဏ္ဍိမိဖုရား၏ မကောင်းမှု

ထိုသို့ မြတ်စွာဘုရားရှင် ကောသန္တိပြည်၌ ဝါကပ်ဆိုတော်မူသော အချိန်တွင် မာဂဏ္ဍိသူငယ်မကား ဥဒေနမင်း၏ မိဖုရားကြီးတဦး ဖြစ်ရှိနေလေပြီ။ ထင်ရှားစေဦးအံ့...မာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားကြီး ဇနီးမောင်နှံတို့ သမီးမာဂဏ္ဍိသူငယ်မကို ဖထွေးဖြစ်သူ စူဠမာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားထံ အပ်နှံ၍ ရဟန်းပြုသွားကြပြီးနောက် ဥဒေနမင်းသည် စူဠမာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားနှင့် တိုင်ပင်ပြောဆို၍ မာဂဏ္ဍိသူငယ်မကို မင်း၏ အာနဘော်ဖြင့် ရွှေနန်းတော်သို့ ဆောင်ယူကာ အဘိသိက်သွန်းဖျန်း၍ မောင်းမ ငါးရာနှင့်တကွ ထိုမာဂဏ္ဍိမိဖုရားအား အသီးအခြား နေထိုင်ရန် အဆောင်တော်ပြာသာဒ်ကို ပေးအပ်လေသည်။ သို့ဖြစ်၍ မာဂဏ္ဍိသူငယ်မသည် မြတ်စွာဘုရားရှင် ကောသန္တိပြည်၌ နဝမဝါကပ်ဆိုတော်မူသော အချိန်တွင် ဥဒေနမင်း၏ မိဖုရားကြီးတဦး ဖြစ်ရှိနေလေပြီ။

ထိုမာဂဏ္ဍိမိဖုရားသည် မြတ်စွာဘုရားရှင် ကောသန္တိပြည်သို့ ကြွရောက်တော်မူလာပြီဖြစ်ကြောင်း သတင်းစကား ကြားသိရလျှင်ပင် ရှေးက ရန်ငြိုးဖွဲ့ခဲ့သည့် အတိုင်း အစုတ်စုတ် အပြတ်ပြတ် အငတ်ငတ်အမူးမူး သေသောက်ကြူးများကို ခေါ်စေပြီးလျှင် ထိုသူတို့အား တံစိုးလက်ဆောင်ပေး၍ “သင်တို့သည် ရဟန်းဂေါတမကို ဤနည်း ဤနည်းဖြင့် ဆဲရေးကြလော့”ဟု သင်ကြားပြောဆိုကာ လွှတ်လိုက်လေ၏။

သူဌေးသုံးဦးတို့ ပင့်ဖိတ်လျှောက်ထားချက်အရ မြတ်စွာဘုရားရှင် သံဃာတော်အပေါင်း ခြံရံတော်မူလျက် ကောသန္တိပြည်တွင်းသို့ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးရန် ကြွတော်မူသောအခါ မာဂဏ္ဍိမိဖုရား ခိုင်းစေထားသည့် သေသောက်ကြူးတို့သည် အခြံအရံ ရဟန်းသံဃာ

နှင့် တကွသော မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို အထူးထူး အပြားပြား ဆဲ
ရေးစကား ပြောကြားကြလေကုန်၏။

အရှင်အာနန္ဒာသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို “ဘုန်းတော်ကြီး
သော မြတ်စွာဘုရား... ဤသို့သဘောရှိသော အဆဲရေးခံရသည့်
မိစ္ဆာ မနေကြပါနှင့်စို့၊ အခြားတစ်ဖွဲ့သို့ သွားကြပါကုန်စို့” ဟူ၍
လျှောက်ထားလေသော် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “ချစ်သား အာ-
နန္ဒာ... မြတ်စွာဘုရားတို့မည်သည် လောကဓံ ရှစ်ပါးတို့ကြောင့်
ဖောက်ပြန်တုန်လှုပ်ခြင်း အလျှင်းမရှိကြကုန်၊ ဤယခု ဆဲရေးသော
အသံသည်လည်း ခုနစ်ရက်ကို မလွန်နိုင်လတ္တံ့၊ ဆဲရေးသူတို့
အပေါ်မှာသာ ကျရောက်ပေလိမ့်မည်၊ သင်ချစ်သားသည် ထွေရာ
လေးပါး အကြံများ၍ မနေပါလင့်” ဟု မိန့်တော်မူလေ၏။ (ဤ
ကား အင်္ဂုတ္တိုရ်အဋ္ဌကထာ၏ အကျဉ်း ဖွင့်ပြချက်တည်း။ ထို
အကြောင်းအရာ အကျယ်ကို ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ၊ ၂၊ ၂၃-နာဂဝဂ်၊
အတ္တဒဏ္ဍဝတ္ထုအဖွင့် စာမျက်နှာ ၃၀၀-မှ ထုတ်နုတ်မှတ်သား
ကုန်ရာ၏)။

သူဌေးသုံးဦးတို့၏ ထူးချွန်သော စေတနာ

ကောသဇ္ဈိပြည် သူဌေးသုံးဦးတို့သည် ကြီးစွာသော ပူဇော်
သက္ကာရမှုဖြင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို မြို့တွင်းသို့ ပင့်ဆောင်ကြပြီး
လျှင် ကြီးစွာသော အလှူဒါနကို ပေးလှူကြလေကုန်၏။ (မြတ်စွာ
ဘုရားရှင်သည် သူဌေးသုံးဦးတို့ ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းအပ်သော
ကျောင်းတိုက်ကြီး သုံးတိုက်တို့၌ အလှည့်အလည် သီတင်းသုံး
နေထိုင်တော်မူလေသည်။ ယနေ့ ဧသာသီတာရုံကျောင်းတိုက်၌
သီတင်းသုံးလျှင် နောက်တနေ့၌ ဧသာသ ကသူဌေးအိမ်သို့
ဆွမ်းစားကြတော်မူသည်။ ယနေ့ ကုက္ကုဒ္ဓါရုံကျောင်း၌ သီတင်း
သုံး နေထိုင်တော်မူလျှင် နောက်တနေ့ ကုက္ကုဒ္ဓါသူဌေးအိမ်သို့
ဆွမ်းစားကြတော်မူသည်။ ယနေ့ ပါဝါရိကမ္မဝနကျောင်းတိုက်၌
သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူလျှင် နောက်တနေ့ ပါဝါရိကသူဌေး
အိမ်သို့ ဆွမ်းစားကြတော်မူသည်။ ။ (ဓမ္မပဒ-ဋ္ဌ၊ ၁၊ ၁၃၃-မှ)။

သူဌေးသုံးဦးတို့ တဦးလျှင် တလှည့်စီ အလှူကြီး ပေးလှူကြ၍ တလလွန်မြောက်သောအခါ သူဌေးသုံးဦးတို့၏ စိတ်သန္တာန် ဝယ်—

“ဘုရားရှင်တို့မည်သည် အလုံးစုံသော လူအပေါင်းကို သနားစောင့်ရှောက် ချီးမြှောက်တော်မူကြရန် ပွင့်ထွန်း တော်မူကြခြင်း ဖြစ်သည်။ အခြားလူများအားလည်း ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုလုပ်ကြရန် အခွင့်ပေးကြကုန်အံ့”—

ဟူ၍ အကြံအစည် ဖြစ်ရှိလာလေသည်။ ထိုနောက် သူဌေးသုံးဦး တို့သည် ကောသမ္မီပြည်သူ ပြည်သားတို့အားလည်း ကုသိုလ် ကောင်းမှုပြုလုပ်ကြရန် အခွင့်ပေးကြလေကုန်၏။ ထိုအချိန်မှစ၍ မြို့သူမြို့သား လူအများတို့သည်လည်း လမ်းအလိုက် ရပ်ကွက် အလိုက် အသင်းအဖွဲ့အလိုက် ကြီးစွာသော အလှူဒါနကို ပေးလှူ ကြလေကုန်၏။

သံဃဝိဝါဒါဓိကရုဏ်း ကြီးစွာဖြစ်ခြင်း

မြတ်စွာဘုရားရှင် ကောသမ္မီပြည် ဘောသိတာရုံကျောင်း တိုက်၌ ကိန်းအောင်းမွေလျော် သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူသော အခါ ဝိနည်းဆောင်ရဟန်း၊ သုတ္တန်ဆောင်ရဟန်း ဤရဟန်း နှစ်ပါးတို့သည် တခုသောကျောင်း၌ နေထိုင်ကြကုန်၏။ ထိုရဟန်း နှစ်ပါးတို့အနက် သုတ္တန်ဆောင်ရဟန်းသည် တနေ့သ၌ ဝစ္စကုဋီသို့ ဝင်ပြီးသော် သန့်သက်ရေခွက်၌ ရေကြွင်း ရေကျန်ကို ထား၍ အမှတ်တမဲ့ ထွက်ခဲ့လေ၏။ ဝိနည်းဆောင်ရဟန်းသည် နောက်မှ ဝစ္စကုဋီသို့ ဝင်လတ်သော် ထိုရေကြွင်းရေကျန်ကို တွေ့မြင်ရ၍ ဝစ္စကုဋီမှ ထွက်ခဲ့ပြီးလျှင် သုတ္တန်ဆောင် ရဟန်းကို “ငါ့ရှင်... ဤသန့်သက်ရေကြွင်းကို သင်ထားခဲ့သလော” ဟု မေးလေ၏။ “အိမ်း ဟုတ်ပေသည် ငါ့ရှင်...”ဟု သုတ္တန်ဆောင် ရဟန်းက ရိုးသားစွာ ဝန်ခံလတ်သည်တွင် ဝိနည်းဆောင် ရဟန်းသည် “အသိုနည်း ငါ့ရှင်သည် ဤသန့်သက်ရေကြွင်းကို ထားရာ၌ အာပတ်သင့်သည်ကို မသိဘူးလော”ဟု မေးလေ၏။ “အိမ်း

မသိပါ ငါ့ရှင်....” ဟု သုတ္တန်ဆောင်ရဟန်းက ဆိုလေသော်
 ဝိနည်းဆောင်ရဟန်းသည် “ငါ့ရှင်.... ဤသို့ သန့်သက်ရေကြွင်းကို
 ခွက်အတွင်း ထားခဲ့ရာ၌ အာပတ်သင့်၏” ဟု ပြောဆိုလေ၏။
 “အာပတ်သင့်လျှင် ဒေသနာကြားပါမည် ငါ့ရှင်....” ဟု သုတ္တန်
 ဆောင် ရဟန်းက ဆိုလေသော် ဝိနည်းဆောင် ရဟန်းသည်
 “ငါ့ရှင်.... အကယ်၍ သင်သည် စေတနာမရှိပဲ မေ့လျော့သဖြင့်
 ပြုမိခဲ့လျှင် အာပတ်မသင့်ပါ” ဟူ၍ ပြောဆိုလေ၏။ ထိုသို့ ပြောဆို
 သည့်အတွက် သုတ္တန်ဆောင် ရဟန်းသည် သန့်သက်ရေကြွင်း
 ထားခဲ့ခြင်းကြောင့် သင့်ရောက်သော ဒုက္ကဋ်အာပတ်၌ အာပတ်
 မသင့်ဟု အယူရှိလေတော့၏။

(ဤ၌။ ။ဝိနည်းဆောင် ရဟန်းက “စေတနာမရှိ သတိမေ့၍
 သန့်သက်ရေကြွင်း ထားရာ၌ အာပတ်မသင့်မှ တဖက်လည်း ဖြစ်သင့်
 သည်” ဟု ယူဆမှတ်ထင်ကာ “အာပတ်မသင့်ပါ” ဟူ၍ ပြောဆိုလေသည်။
 စင်စစ်မူ စေတနာရှိ၍ဖြစ်စေ၊ မရှိမူ၍ဖြစ်စေ သန့်သက်ရေကြွင်း ထားရှိ
 ခဲ့လျှင် ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်သည်သာ ဖြစ်၏)။

ဝိနည်းဆောင်ရဟန်းသည်လည်း မိမိ၏ တပည့်များကို “ဤ
 သုတ္တန်ဆောင် ရဟန်းသည် အာပတ်သင့်လျက်လည်း ဘာမှ
 မသိ” ဟူ၍ ရှုတ်ချစကား ပြောကြားလေ၏။ ထို ဝိနည်းဆောင်
 ရဟန်း၏ တပည့်တို့သည် သုတ္တန်ဆောင်ရဟန်း၏ တပည့်များကို
 တွေ့မြင်လျှင် “သင်တို့၏ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာသည် အာပတ်သင့်၍လည်း
 အာပတ်သင့်မှန်း မသိ” ဟု ကဲ့ရဲ့စကား ပြောကြားကြလေကုန်၏။
 သုတ္တန်ဆောင်ရဟန်း၏ တပည့်များက မိမိတို့ဆရာထံ သွား
 ရောက်၍ ထို အကြောင်းကို လျှောက်ထားကြလေကုန်သော်
 သုတ္တန်ဆောင် ရဟန်းသည် “ဤဝိနည်းဆောင်ရဟန်းကား ရှေး
 တုန်းကတော့ အာပတ်မသင့်ဟု ပြောပြီးမှ ယခု အာပတ်သင့်၏
 ဟု ပြောပြန်၏။ ဤ ဝိနည်းဆောင် ရဟန်းသည် မုသားစကား
 ပြောကြားဘိ၏” ဟု ပြန်လည်ချေပသည့်စကား ပြောကြားလေ၏။

သုတ္တန်ဆောင်ရဟန်း၏ တပည့်များသည် သွားကြ၍ “သင်
 တို့၏ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာ = ဝိနည်းဆောင်ရဟန်းသည် မုသားစကား

ပြောကြားသူ ဖြစ်၏”ဟု ပြောကြကာ ဤနည်းဖြင့် အချင်းချင်း အငြင်းစကား တိုးပွားစေကြလေကုန်၏။ ထိုနောက် ဝိနည်းဆောင် ရဟန်းသည် အပင်းအသင်း အခွင့်အပေါက်ကိုရ၍ သုတ္တန်ဆောင် ရဟန်းအား “အာပတ္တိယာ အဒဿနေ ဥက္ခေပနိယကံ = အာပတ်သင့်သည်ကို အာပတ်သင့်၏ဟု မရှုခြင်းကြောင့် သံဃာက စွန့်ပယ်သော ဝိနည်းကံကို” ပြုလေတော့၏။

ဥက္ခေပနိယကံ အပြုခံရသော သုတ္တန်ဆောင် ရဟန်းသည် လည်း မဟုတ်တ-စသော ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသူဖြစ်ရကား အဆွေခင်ပွန်း ချစ်ကျွမ်းဝင်သောရဟန်းတို့ထံ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် “ငါ့ရှင်တို့...ထိုအမှုကား အာပတ်မသင့်သောအမှုသာ ဖြစ်၏။ အာပတ်သင့်သောအမှု မဟုတ်ပါ။ ငါလည်း အာပတ်မသင့်သူသာ ဖြစ်၏။ အာပတ်သင့်သူ မဟုတ်။ (ငါ့ကို သူတို့က ဥက္ခေပနိယကံ ပြုကြသော်လည်း စင်စစ်မှာ) ဥက္ခေပနိယကံ ပြုအပ်သူမမည်ချေ။ အဓမ္မမှုဖြင့် ဥက္ခေပနိယကံ အပြုခံရခြင်းဖြစ်သည်။ အရှင်တို့သည် တပည့်တော်၏ ဓမ္မဝိနယအပင်းအသင်းများ ဖြစ်ကြပါကုန်” ဟု ပြောဆိုသောကြောင့် အဆွေခင်ပွန်း ချစ်ကျွမ်းဝင်သူ ရဟန်း အပင်းအသင်းကို ရရှိလေသည်။ ဇနပုဒ်ကျေးလက် နယ်ပယ်၌နေကြသည့် အဆွေခင်ပွန်း ချစ်ကျွမ်းဝင်သူ ရဟန်းတို့ထံသို့လည်း ထိုအတူပင် တမန်စေလွှတ်ကာ ပြောကြားသောကြောင့် ဇနပုဒ် ကျေးလက် နယ်ပယ်၌ နေကြသည့် အဆွေခင်ပွန်း ချစ်ကျွမ်းဝင်သူ ရဟန်း အပင်းအသင်းကိုလည်း ရရှိပြန်လေ၏။

ထိုနောက် ဥက္ခိတ္တာနုတ္တကရဟန်း (= ဥက္ခေပနိယကံ အပြုခံရသည့် သုတ္တန်ဆောင်ရဟန်း၏ နောက်လိုက် တပည့်ရဟန်း) များသည် ဥက္ခေပကရဟန်း (= ဥက္ခေပနိယကံ ပြုကြသော ရဟန်း) များထံ သွားရောက်ကြ၍ ဥက္ခေပကရဟန်းတို့ကို “ငါ့ရှင်တို့... ထိုအမှုကား အာပတ် မသင့်သော အမှုသာ ဖြစ်၏။ အာပတ်သင့်သော အမှု မဟုတ်ပါ။ ဤ သုတ္တန်ဆောင် ရဟန်းသည်လည်း အာပတ်မသင့်သူသာ ဖြစ်၏။ အာပတ်သင့်သူ မဟုတ်ပါ။ (ငါတို့ဆရာကို ငါ့ရှင်တို့က ဥက္ခေပနိယကံ

ပြုကြသော်လည်း စင်စစ်မှာ) ဥက္ခေပနီယကံ ပြုအပ်သူမမည်ချေ၊ အဓမ္မမှုဖြင့် ဥက္ခေပနီယကံ အပြုခံရခြင်းသာ ဖြစ်၏”ဟူ၍ ချေပပြောဆိုကြလေသည်။

ထိုအခါ ဥက္ခေပကရဟန်းတို့သည် ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကရဟန်းတို့ကို “ငါ့ရှင်တို့ … ထိုအမှုကား အာပတ်သင့်သောအမှုသာ ဖြစ်၏၊ အာပတ်မသင့်သောအမှု မဟုတ်။ ထိုသုတ္တန်ဆောင်ရဟန်းသည်လည်း အာပတ်သင့်သူသာ ဖြစ်၏၊ အာပတ်မသင့်သူ မဟုတ်။ ထိုသုတ္တန်ဆောင်ရဟန်းသည် ဥက္ခေပနီယကံပြုအပ်သူမည်သည်သာ ဖြစ်၏၊ ပြုအပ်သူ မမည်သည် မဟုတ်။ ဓမ္မမှုဖြင့် ဥက္ခေပနီယကံ အပြုခံရခြင်း ဖြစ်သည်။ အရှင်တို့ … အရှင်တို့သည် ထိုဥက္ခိတ္တကရဟန်းကို အတုလိုက်ကာ မကျင့်ကြပါလင့်၊ ထိုရဟန်းနောက် ကောက်ကောက်လိုက်ကာ မခြံရံကြပါကုန်လင့်” ဟူ၍ ပြောဆိုကြကုန်၏။ ထိုသို့ ပြောဆိုအပ်ကုန်ပါသော်လည်း ထို ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကရဟန်းတို့သည် ရှေးနည်းအတူပင် သုတ္တန်ဆောင် ဥက္ခိတ္တကရဟန်းကို အတုလိုက်ကာ ကျင့်မြီကျင့်ကြကုန်၏၊ အစဉ်တစိုက် နောက်ကလိုက်ကာ ခြံရံမြီ ခြံရံကြလေကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင် နှစ်ဖက်သို့ပင် ကြွရောက်၍
တရားဟောတော်မူခြင်း

ထိုအခါ မထင်မရှား ရဟန်းတပါးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ထံ မှောက်သို့ သွားရောက်ဆည်းကပ်ကာ ရိသေ့စွာ ရှိခိုးပြီးနောက် သင့်လျောက်ပတ်ရာ၌ ထိုင်နေပြီးသော် ရှေးဖော်ပြရာပါ အကြောင်းအရာ အလုံးစုံကို မြတ်စွာဘုရားအား လျှောက်ထားလေလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “ရဟန်းသံဃာကား ကွဲပြားလေပြီ၊ ရဟန်းသံဃာကား ကွဲပြားလေပြီ”ဟု အရေးကြီးသည့် စကား နှစ်ကြိမ်တိုင် မိန့်ကြားတော်မူပြီးလျှင် နေရာတော်မှ ထ၍ ဥက္ခေပကရဟန်းတို့ထံ ကြွရောက်တော်မူကာ ခင်းထားအပ်သော နေရာ၌ ထိုင်နေတော်မူလေ၏။

(“ရဟန်းသံဃာကား ကွဲပြားလေပြီ၊ ရဟန်းသံဃာကား ကွဲပြားလေပြီ”ဟူသော ဤစကားရပ်၌ ထိုအချိန်ဝယ် သံဃာကား ကွဲပြားပြီး

ရတနာ] သံဃာဝါဒါဓိကရုဏ်း ကြီးစွာဖြစ်ခြင်း ၇၃၁

မဟုတ်သေးချေ၊ ထိုသို့ ဖြစ်သော်လည်း ဥပမာအားဖြင့် မိုးရွာသော အခါ ကောက်စပါးများ ကော်ပင် မှည့်ကြရင့်ကြမည်ဖြစ်သည်ကို အစွဲပြု၍ “ယခုအခါ ကောက်စပါးများ မှည့်ကြရင့်ကြပြီ” ဟု ပြောဆိုသကဲ့သို့ ထိုအတူပင် ဤယခု အငြင်းပွားမှုဟူသော အကြောင်းကြောင့် နောက်အချိန်၌ သံဃာသင်းကဲ့မည်ကို အစွဲပြု၍ “ရဟန်းသံဃာကား ကွဲပြားလေပြီ၊ ရဟန်းသံဃာကား ကွဲပြားလေပြီ” ဟု မိန့်ဆိုတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။)

ထိုင်နေတော်မူပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဥက္ကေပက ရဟန်းတို့ကို—

“ရဟန်းတို့……သင်တို့သည် ‘ငါသိသည် ငါတတ်သည်’ ဟု အထင်ကြီးကာ သာမန်အကြောင်း ဝတ္ထုကြောင့် အခြားရဟန်းတပားကို ဥက္ကေပနီယကံပြုထိုက်သည် (= နှင်ထုတ်ထိုက်သည်) ဟူ၍ မမှတ်ကြကုန်လင့်၊

ရဟန်းတို့……ရဟန်းတပားပါးသည် အာပတ်သင့်လျက် ထိုအာပတ်၌ အာပတ်မဟုတ်ဟု အယူရှိ၏။ အခြားသော ရဟန်းတို့ကမူကား ထိုအာပတ်၌ အာပတ်သင့်၏ဟု အယူရှိကုန်၏။ ရဟန်းတို့……ထိုအာပတ်သင့်၏ဟု အယူရှိသော ရဟန်းတို့သည် အာပတ်မဟုတ်ဟု အယူရှိသော ထိုရဟန်းကို ဤအရှင်သည် အကြားအမြင်များသူ ပါဠိတော်ကို နှုတ်တက်ရသူ ဓမ္မဝိနယနှင့် ပါတိမောက်ကို ဆောင်သူ ပညာရှိသူ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသူ ရှက်တတ်သူ သံသယ ကုက္ကုစွရှိသူ သိက္ခာသုံးပါးကို လိုလားသူဖြစ်သည်။ ငါတို့သည် ဤရဟန်းကို အာပတ်ကို မရှုခြင်းကြောင့် နှင်ထုတ်မှု တည်းဟူသော ဥက္ကေပနီယကံကို ပြုလုပ်၍ (၁) ဤရဟန်းနှင့်အတူ ဥပုသ်မပြုပဲ ဤရဟန်းနှင့်ကင်း၍ (ခွဲ၍) သာ ဥပုသ်ပြုခဲ့လျှင် သံဃာ၏ မျက်မှောက်မျက်ကွယ် ငြင်းခုံခြင်း ထိပါး နှောက်ယှက် ဆန့်ကျင်ဖက်စကား ပြောကြားခြင်း သံဃာ၏ ကွဲပြားခြင်း ကွဲပြားအံ့သောအရေးအခင်း ဖြစ်ပေါ်ခြင်း သံဃာ၏ ခြားနားခြင်း သီးခြားပြုခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်လာ လိမ့်မည်’ ဟု အကယ်၍ သိကုန်ငြားအံ့၊ ရဟန်းတို့……

သံဃာကွဲပြားအံ့သည်ကို အလေးဂရုပြုကြသော ရဟန်းတို့သည် ထိုအာပတ်မဟုတ် (= အာပတ်မသင့်) ဟု အယူရှိသော ရဟန်းကို အာပတ်ကို မရှုခြင်းကြောင့် နှင်ထုတ်မှုတည်းဟူသော ဥက္ခေပနိယကံကို မပြုလုပ်သင့်။

ရဟန်းတို့....ရဟန်းတပါးပါးသည် အာပတ်သင့်လျက် ထိုအာပတ်၌ အာပတ်မဟုတ် (= အာပတ်မသင့်) ဟု အယူရှိ၏။ အခြားသောရဟန်းတို့ကမူကား ထိုအာပတ်၌ အာပတ်ဟုတ်၏ (= အာပတ်သင့်၏) ဟု အယူရှိကုန်၏။ ရဟန်းတို့....ထိုအာပတ်သင့်၏ဟု အယူရှိသော ရဟန်းတို့သည် အာပတ်မဟုတ်ဟု အယူရှိသော ထိုရဟန်းကို 'ဤအရှင်သည် အကြားအမြင်များသူ ပါဠိတော်ကို နှုတ်တက်ရသူ ဓမ္မဝိနယနှင့် ပါတိမောက်ကို ဆောင်သူ ပညာရှိသူ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသူ ရှက်တတ်သူ သံသယကုက္ကုစွရှိသူ သိက္ခာသုံးပါးကို လိုလားသူဖြစ်သည်။ ငါတို့သည် ဤရဟန်းကို အာပတ်ကို မရှုခြင်းကြောင့် နှင်ထုတ်မှုတည်းဟူသော ဥက္ခေပနိယကံကို ပြုလုပ်၍ (၂) ဤရဟန်းနှင့်အတူ ပဝါရဏာမပြုကြပဲ ဤရဟန်းနှင့် ကင်း၍ (ခွဲ၍) သာ ပဝါရဏာပြုကြလျှင်၊ (ပေယျာလ)။

(၃) ဤရဟန်းနှင့်အတူ သံဃကံကိုမပြုကြပဲ ဤရဟန်းနှင့် ကင်း၍ (ခွဲ၍) သာ သံဃကံကို ပြုကြလျှင်—

(၄) ဤရဟန်းနှင့်အတူ နေရာ၌ မထိုင်ကြပဲ ဤရဟန်းနှင့် ကင်း၍ (ခွဲ၍) သာ နေရာ၌ ထိုင်ကြလျှင်—

(၅) ဤရဟန်းနှင့်အတူ ယာဂုသောက်ရာ၌ မထိုင်ကြပဲ ဤရဟန်းနှင့် ကင်း၍ (ခွဲ၍) သာ ယာဂုသောက်ရာ၌ ထိုင်ကြလျှင်—

(၆) ဤရဟန်းနှင့်အတူ ဆွမ်းစားစရပ်၌ မထိုင်ကြပဲ ဤရဟန်းနှင့် ကင်း၍ (ခွဲ၍) သာ ဆွမ်းစားစရပ်၌ ထိုင်ကြလျှင်—

(၇) ဤရဟန်းနှင့်အတူ တမိုးတရံတည်းသော ကျောင်း၌မနေကြပဲ ဤရဟန်းနှင့် ကင်း၍(ခွဲ၍)သာ တမိုး တရံတည်းသောကျောင်း၌ နေကြလျှင်—

(၈) ငါတို့သည် ဤရဟန်းနှင့်အတူ ထေရ်စဉ်ဝါ လိုက် ရှိခိုးခြင်း ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်း လက်အုပ်ချီခြင်း အရို အသေပေးခြင်းကို မပြုကြပဲ ဤရဟန်းနှင့် ကင်း၍ (ခွဲ၍)သာ ထေရ်စဉ်ဝါလိုက် ရှိခိုးခြင်း ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်း လက်အုပ်ချီခြင်း အရို အသေပေးခြင်းကို ပြုကြလျှင် သံဃာ၏ မျက်မှောက်မျက်ကွယ် ငြင်းခုံခြင်း ထိပါးနှောင့် ယှက် ဆန့်ကျင်ဖက်စကား ပြောကြားခြင်း သံဃာ၏ကွဲပြား ခြင်း ကွဲပြားအံ့သော အရေးအခင်း ဖြစ်ပေါ်ခြင်း သံဃာ၏ ခြားနားခြင်း သီးခြားပြုခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်လာလိမ့်မည်’ ဟု အကယ်၍ သိကုန်ငြားအံ၊ ရဟန်းတို့...သံဃာကွဲပြား အံ့သည်ကို အလေးဂရု ပြုကြသော ရဟန်းတို့သည် ထို အာပတ်မဟုတ် (= အာပတ်မသင့်)ဟု အယူရှိသော ရဟန်းကို အာပတ်ကိုမရှုခြင်းကြောင့် နှင်ထုတ်မှုတည်းဟူ သော ဥက္ကေပနီယကံကို မပြုလုပ်သင့်” —

ဟူ၍ သံဃညီညွတ်ရေးတရား ဟောကြားတော်မူလေသည်။ ထို နောက် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဥက္ကေပက ရဟန်းတို့အား ဤ အကြောင်းကို ဟောကြားတော်မူပြီးလျှင် နေရာတော်မှ ထ၍ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကရဟန်း (ကံပြုခံရသော သုတ္တန်ဆောင်ရဟန်း၏ နောက်လိုက်ရဟန်း) များထံသို့ ကြွရောက်တော်မူကာ ခင်းထား အပ်သော နေရာ၌ ထိုင်နေတော်မူပြီးလျှင် ထိုကံ ပြုခံရသော ရဟန်း၏တပည့် နောက်လိုက်ရဟန်းတို့ကို—

“ရဟန်းတို့...သင်တို့သည် အာပတ်သင့်ပါလျက် ‘ငါ တို့ အာပတ်မသင့်ကြ၊ ငါတို့ အာပတ်မသင့်ကြ’ ဟု နှလုံး သွင်းကြကာ အာပတ်ကို မကုစားရဟု မမှတ်ကြကုန်လင့်၊

ရဟန်းတို့...ရဟန်းတပါးပါးသည် အာပတ်သင့်လျက် ထိုအာပတ်၌ အာပတ်မဟုတ်(= အာပတ်မသင့်) ဟုအယူရှိ၏။ အခြားသော ရဟန်းတို့ကမူကား ထိုအာပတ်၌ အာပတ်ဟုတ်၏(= အာပတ်သင့်၏) ဟုအယူရှိကုန်၏။ ရဟန်းတို့... အာပတ်မသင့်ဟု အယူရှိသော ထိုရဟန်းသည် အာပတ်သင့်၏ ဟု အယူရှိသော ထိုရဟန်းတို့ကို 'ဤအရှင်တို့သည် အကြား အမြင်များသူများ ပါဠိတော်ကို နှုတ်တက်ရသူများ ဓမ္မဝိနယနှင့် ပါတိမောက်ကို ဆောင်သူများ ပညာရှိသူများ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသူများ ရှက်တတ်သူများ သံသယကုက္ကုစ္စရှိသူများ သိက္ခာသုံးပါးကို လိုလားသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ငါ့အတွက်ကြောင့်ဖြစ်စေ သူတပါးတို့အတွက်ကြောင့်ဖြစ်စေ ချစ်ခြင်း၊ မုန်းခြင်း၊ ကြောက်ခြင်း၊ မသိခြင်းများကြောင့် မလားအပ်သည် သို့ လားခြင်းငှါ (= အဂတိလေးပါး လိုက်စားခြင်းငှါ) မထိုက်ကြချေ။ ငါ့ကို ဤရဟန်းတို့သည် အာပတ်ကို မရှုခြင်းကြောင့် နှင်ထုတ်မှု တည်းဟူသော ဥက္ခေပနိယကံကို ပြုလုပ်ကြ၍—

- (၁) ငါနှင့်အတူ ဥပုသ်မပြုကြပဲ ငါနှင့် ကင်း၍ (ခွဲ၍) သာ ဥပုသ်ပြုကြလျှင်၊ (ပေယျာလ)၊
- (၂) ငါနှင့်အတူ ပဝါရဏာမပြုကြပဲ ငါနှင့်ကင်း၍ (ခွဲ၍) သာ ပဝါရဏာ ပြုကြလျှင်—
- (၃) ငါနှင့်အတူ သံဃကံကို မပြုကြပဲ ငါနှင့်ကင်း၍ (ခွဲ၍) သာ သံဃကံကို ပြုကြလျှင်—
- (၄) ငါနှင့်အတူ နေရာ၌ မထိုင်ကြပဲ ငါနှင့်ကင်း၍ (ခွဲ၍) သာ နေရာ၌ ထိုင်ကြလျှင်—
- (၅) ငါနှင့်အတူ ယာဂသောက်ရာ၌ မထိုင်ကြပဲ ငါနှင့် ကင်း၍ (ခွဲ၍) သာ ယာဂသောက်ရာ၌ ထိုင်ကြလျှင်—
- (၆) ငါနှင့်အတူ ဆွမ်းစားစရပ်၌ မထိုင်ကြပဲ ငါနှင့် ကင်း၍ (ခွဲ၍) သာ ဆွမ်းစားစရပ်၌ ထိုင်ကြလျှင်—

(၇) ငါနှင့်အတူ တမိုးတရံတည်းသော ကျောင်း၌ မနေကြပဲ ငါနှင့် ကင်း၍(ခွဲ၍)သာ တမိုးတရံတည်းသော ကျောင်း၌ နေကြလျှင်—

(၈) ဤရဟန်းတို့သည် ငါနှင့်အတူ ထေရ်စဉ်ဝါလိုက် ရှိခိုးခြင်း ခရီးဦး ကြိုဆိုခြင်း လက်အုပ်ချီခြင်း အရိုအသေ ပေးခြင်းကို မပြုကြပဲ ငါနှင့်ကင်း၍(ခွဲ၍)သာ ထေရ်စဉ် ဝါလိုက် ရှိခိုးခြင်း ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်း လက်အုပ်ချီခြင်း အရို အသေပေးခြင်းကို ပြုကြလျှင်—

သံဃာ၏ မျက်မှောက် မျက်ကွယ် ငြင်းခုံခြင်း ထိပါး နှောက်ယှက် ဆန့်ကျင်ဖက်စကား ပြောကြားခြင်း သံဃာ ၏ကွဲပြားခြင်း ကွဲပြားအံ့သော အရေးအခင်း ဖြစ်ပေါ်ခြင်း သံဃာ၏ ခြားနားခြင်း သီးခြားပြုခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်လာ လိမ့်မည်’ ဟု အကယ်၍ သိငြားအံ့။ ရဟန်းတို့...သံဃာ ကွဲပြားအံ့သည်ကို အလေးပြုသော ရဟန်းသည် တပါး သော ရဟန်းတို့ကို ယုံကြည်သောအားဖြင့်လည်း အာ- ပတ်ကို ဒေသနာကြားရမည်” —

ဟူ၍ သံဃညီညွတ်ရေးတရား ဟောကြားတော်မူပြီးလျှင် နေရာ တော်မှ ထ၍ ဖဲကြွတော်မူလေ၏။

(ဤ၌ အထူးမှတ်ဖွယ်ကား... သုတ္တန်ဆောင်ရဟန်းသည် ရွှေပိုင်း၌ ဝိနည်းဆောင်ရဟန်းပြောကြားချက်အရ “အကယ်၍ အာပတ်သင့်လျှင် ဒေသနာကြားပါမည်” ဟု ရိုးသားစွာပင် ဝန်ခံခဲ့လေသည်။ နောက်ပိုင်း မှာလည်း “စေတနာမရှိ သတိမေ့၍ ပြုလုပ်ခြင်း ဖြစ်သည့်အတွက် အာပတ်မသင့်” ဟု ဝိနည်းဆောင်ရဟန်း ပြောကြားချက် အရပင် “စေတနာမရှိ သတိမေ့၍ ငါပြုလုပ်မိခြင်းဖြစ်သည်။ သို့အတွက် ဝိနည်း ဆောင်ရဟန်း ပြောကြားသည့်အတိုင်း ငါ့မှာ အာပတ်မသင့်” ဟု ရိုးသားစွာပင် မှတ်ထင်ရှာခြင်းဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့်(ရိုးသားစွာပင် ဝန်ခံခြင်း ရိုးသားစွာပင် အာပတ်မသင့်ဟု မှတ်ထင်ရှာခြင်းကြောင့်) ဥက္ကေပနီယကံ(=နှင်ထုတ်သည့်ကံ)ပြုသောရဟန်းများကို “သင်တို့သည် အကြောင်းမလုံလောက်ပဲ ထိုသုတ္တန်ဆောင်ရဟန်းကို ဥက္ကေပနီယကံ ပြုအပ်ချေပြီ” ဟူ၍ မြတ်စွာဘုရားရှင်က မိန့်ကြားတော်မူခဲ့လျှင် ထိုကံ

ပြုသောရဟန်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရားအပေါ်၌ “မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုသုတ္တန်ဆောင်ရဟန်းတို့၏ အပင်းအသင်းဖြစ်သည်” ဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့ကာ အကုသိုလ်ပွား အပါယ်သို့ လားရောက်ကုန်လေရာ၏။

တဖန် ကံအပြုခံရသော ရဟန်းတို့ဖက်အတွက်လည်း သုတ္တန်ဆောင် ရဟန်းသည် ယန္တရသက်ရေကြွင်း ထားရှိခြင်းတည်းဟူသော ဝတ္ထုကို သိ၍သာ ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်၍ ဒုက္ကဋ်အာပတ်သင့်ရောက်လေသည်။ ထိုသို့ သင့်ရောက်ပါလျက် ထိုသုတ္တန်ဆောင်ရဟန်း၏ တပည့်များက အဓမ္မ ကံဖြစ်သည်ဟူ၍ ပြောဆိုကြခြင်းမှာလည်း မိမိတို့၏ ဆရာအပေါ်မှာ ဆန္ဒာဂတိလိုက်၍သာ ပြောကြားနေကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်က ထိုကံပြုခံရသော (သုတ္တန်ဆောင် ရဟန်းနှင့် ၎င်း၏တပည့်) ရဟန်းများကို “သင်တို့၏ ဆရာသည် အာပတ်သင့်သူ ဖြစ်သည်။ သင်တို့သည်လည်း ဆန္ဒာဂတိသို့ လိုက်စားနေကြသည်” ဟူ၍ မိန့်ကြားတော်မူခဲ့လျှင်လည်း ထိုကံအပြုခံရသော ရဟန်းတို့သည် မြတ်စွာဘုရားရှင်အပေါ်၌ “မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုဝိနည်းဆောင် ရဟန်းတို့၏ အပင်းအသင်းဖြစ်သည်” ဟု ရန်ငြိုးဖွဲ့ကာ အကုသိုလ်ပွား အပါယ်သို့ လားရောက်ကုန်လေရာ၏။

ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် နှစ်ပက္ခရှိရဟန်းတို့ကို အပြစ်တင်ပြ စကား မဟောကြားပဲ ဖော်ပြရာပါအတိုင်း သံဃညီညွတ်ရေးတရားကို သာ နှစ်ဖက်သော ရဟန်းတို့အား ဟောကြားတော်မူပြီးလျှင် နေရာ တော်မှ ထ၍ ကြွသွားတော်မူသည်ဟု အထူးမှတ်ယူရာ၏။

နာနာသံဝါသ ၂-မျိုးနှင့် သမာနသံဝါသ ၂-မျိုးတို့ကို ဟောကြားတော်မူခြင်း

ထိုအခါ၌ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တက ရဟန်းတို့သည် ထိုကျောင်း၌ပင် သိမ်အတွင်း၌ ဥပုသ်ပြုကြကုန်၏။ သံဃကံကို ပြုကြကုန်၏။ ဥက္ခေပကရဟန်း(=ဥက္ခေပနိယကံပြုကြသောရဟန်း)တို့ကားသိမ်အပ သို့ သွားရောက်၍ ဥပုသ်ပြုကြကုန်၏။ သံဃကံကို ပြုကြကုန်၏။

ထိုအခါ ဥက္ခေပကရဟန်းတို့အသင်းထဲမှ ရဟန်းတပါးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ထံတော်သို့ သွားရောက်ချဉ်းကပ်ကာ မြတ်စွာ ဘုရားရှင်ကို ရိုသေမြတ်နိုး ရှိခိုးပြီးနောက် သင့်လျောက်ပတ်ရာ အရပ်၌ ထိုင်နေပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို—

ရတနာ] သံဃဝါဒါစိတရုဏ်း ကြီးစွာဖြစ်ခြင်း ၇၃၇

“ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား ထိုဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကရဟန်း (= ကံအပြိုင်ရသော ရဟန်း) တို့သည် ထို ကျောင်း၌ပင် သိမ်အတွင်း၌ ဥပုသ်ပြုကြပါကုန်၏။ အခြားသံဃကံကို ပြုကြပါကုန်၏။ တပည့်တော်တို့ ဥက္ခေပကရဟန်းများကား သိမ်အပသို့ သွားရောက်၍ ဥပုသ်ပြုကြပါကုန်၏။ အခြားသံဃကံကို ပြုကြပါကုန်၏” —

ဟူ၍ လျှောက်ထားလေ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုရဟန်းကို—

“ချစ်သား ရဟန်း... ထိုဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကရဟန်းတို့သည် ငါဘုရား ပညတ်ဟောကြားအပ်သည့် ဥတ်ကမ္မဝါအတိုင်း ထိုကျောင်း၌ပင် သိမ်အတွင်း၌ ဥပုသ်ပြုကြကုန်ငြားအံ့။ အခြားသော သံဃကံကို ပြုကြကုန်ငြားအံ့။ ထိုရဟန်းတို့ ပြုအပ်သော ထိုကံများသည် ဓမ္မိကကံများသာ ဖြစ်ကုန်လိမ့်မည်။

ချစ်သားရဟန်း .. သင်ချစ်သားတို့ (ဥက္ခေပကရဟန်းများ)သည် ထိုကျောင်း၌ပင် သိမ်အတွင်း၌ ဥပုသ်ပြုကြကုန်ငြားအံ့။ အခြားသော သံဃကံကို ပြုကြကုန်ငြားအံ့။ သင်ချစ်သားတို့ ပြုအပ်သော ထိုကံများသည်လည်း ဓမ္မိကကံများသာ ဖြစ်ကုန်လိမ့်မည်။

ထိုသို့ ဖြစ်ခြင်းသည် အဘယ်အကြောင်းကြောင့်နည်း ဟူမူကား ထိုဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကရဟန်းတို့သည် သင်တို့နှင့် ပေါင်းသင်းမှု (= သံဝါသ) မတူကြပဲ သင်တို့ကလည်း ထိုဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကရဟန်းတို့နှင့် ပေါင်းသင်းမှု (= သံဝါသ) မတူကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

နာနာသံဝါသကထာ ၂-မျိုး

ချစ်သားရဟန်း...နာနာသံဝါသက (= ပေါင်းသင်းမှု မတူကြသူများ) ဖြစ်အံ့သောအရာတို့ကား (၁)မိမိသည်

ပင် မိမိကိုယ်ကို ပေါင်းသင်းမှု မတူသူဖြစ်အောင်(နာနာ-
သံဝါသကပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်အောင်) ပြုလုပ်ခြင်း၊ (၂) ညီညွတ်
သော သံဃာတော်က ထိုရဟန်းကို အာပတ်ကို မရှုခြင်း
ကြောင့်ဖြစ်စေ၊ အာပတ်ကို မကုစားခြင်းကြောင့်ဖြစ်စေ၊
မိစ္ဆာအယူကို မစွန့်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်စေ နှင်ထုတ်မှု (=
ဥက္ကေပနီယ)ကံ အပြုခံရခြင်း ဤ ၂-ပါးတို့ ဖြစ်သည်။

သမာနသံဝါသကတရား ၂-မျိုး

ချစ်သားရဟန်း... သမာနသံဝါသက (= ပေါင်း
သင်းမှု တူကြသူများ) ဖြစ်အံ့သောအရာတို့ကား (၁) မိမိ
သည်ပင် မိမိကိုယ်ကို ပေါင်းသင်းမှုတူသူ ဖြစ်အောင်
(သမာနသံဝါသကပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်အောင်)ပြုလုပ်ခြင်း၊(၂) ညီ
ညွတ်သောသံဃာတော်က ထိုပြုလုပ်ပြီးသော နှင်ထုတ်မှု
(= ဥက္ကေပနီယ)ကံကို ငြိမ်းစေ၍ သံဃာ့ဘောင်သို့ ထို
ရဟန်းကို တဖန်ပြန်၍သွင်းသည့် (ဩသာရဏီယ)ကံကို
ပြုလုပ်ခြင်း ဤ ၂-ပါးတို့ဖြစ်သည်—

ဟူ၍ နာနာသံဝါသကတရား ၂-မျိုး၊ သမာနသံဝါသကတရား
၂-မျိုးတို့ကို ဟောကြားတော်မူလေ၏။

(ဤ၌။ ။မိမိသည်ပင် မိမိကိုယ်ကို နာနာသံဝါသကပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်
အောင် ပြုလုပ်ခြင်း၊ သမာနသံဝါသကပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ခြင်း
ဟူသည်မှာ... နှင်ထုတ်မှု=ဥက္ကေပနီယကံပြုသော ဓမ္မဝါဒီရဟန်းတို့၏
အပင်းအသင်း၊ ကံအပြုခံရသော အဓမ္မဝါဒီရဟန်းတို့၏အပင်းအသင်း
ဟူ၍ နှစ်သင်း နှစ်ပက္ခရုံရာ အကြင်ရဟန်းသည် အဓမ္မဝါဒီရဟန်းတို့၏
အပင်းအသင်း၌ နေထိုင်လျက်ဖြစ်စေ၊ ဓမ္မဝါဒီရဟန်းတို့၏ အပင်း
အသင်း၌ နေထိုင်လျက်ဖြစ်စေ နှစ်သင်းနှစ်ပက္ခ၌ရှိကြသော ရဟန်း
တို့၏ အယူဝါဒကို ကြားနာပြီးလျှင် ဤကံပြုခံရသော ရဟန်းတို့ကား
အဓမ္မဝါဒီရဟန်းတို့ဖြစ်သည်။ ကံပြုသောရဟန်းတို့ကား ဓမ္မဝါဒီရဟန်း
တို့ဖြစ်သည်ဟု စိတ်ကို ဖြစ်စေလျှင် ထိုရဟန်းသည် မိမိသည်ပင် မိမိ
ကိုယ်ကို (အဓမ္မဝါဒီရဟန်းတို့နှင့်) နာနာသံဝါသက ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်အောင်
ပြုလုပ်သည်မည်၍ (ဓမ္မဝါဒီရဟန်းတို့နှင့်ကား) သမာနသံဝါသကပုဂ္ဂိုလ်
ဖြစ်အောင် ပြုလုပ်သည်မည်၏။ ။ဝိဇ္ဇ ၃၊ မျက်နှာ ၄၃၂-မှ)။

သံဃာချင်း စိတ်ဝမ်းကွဲပြားရာ၌ နေထိုင်ပုံကို
ဟောတော်မူခြင်း

ထိုအခါ ရဟန်းတို့သည် ရွာတွင်း ဆွမ်းစားစရပ်၌ ငြင်းခုံမှု ခိုက်ရန်မှ ဆန့်ကျင်ဖက်စကား ပြောကြားမှုကို ပြုကြကုန်၏။ အချင်းချင်း မသင့်လျော်သော ကာယကံမှု ဝစီကံမှုများကို ပြုကုန် ၏။ လက်ရောက်ကျူးလွန်မှုကိုလည်း ပြုကြကုန်၏။ လူတို့က ကဲ့ရဲ့ ရှုတ်ချ၍ လဇ္ဇီရဟန်းကောင်းတို့က ထိုအကြောင်းကို မြတ်စွာ ဘုရားရှင်အား လျှောက်ထားကြသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ထိုရဟန်းတို့ကို ခေါ်ယူစစ်ဆေး မေးမြန်းတော်မူပြီးနောက် ထို ရဟန်းတို့ကို ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချတော်မူပြီးလျှင် ထို အခါအားလျောက် ပတ်သော တရားကို ဟောကြားတော်မူ၍ ရဟန်းတို့ကို—

“ချစ်သားရဟန်းတို့ သံဃာချင်း စိတ်ဝမ်းကွဲ၍ မတရားသောအမှုကိုပြုလုပ်ကာ ညီညွတ်မှုမဖြစ်လတ်သော် ‘ဤမျှဆိုလျှင် အချင်းချင်း မလျော်သော ကာယကံမှု ဝစီကံမှုတို့ကို ပြုနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်၊ လက်ရောက်ကျူးလွန် မှုကိုလည်း ပြုနိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်’ဟု နေရာ၌ ထိုင်နေရ မည်။ (= သံဃာချင်း စိတ်ဝမ်းလည်းကွဲ မတရားမှုများ ကိုလည်း အပြိုင်အဆိုင်ပြု၍ လုံးဝညီညွတ်မှုကို မရနိုင်ခဲ့ သော် သံဃာအစဉ်အတန်း နှစ်တန်းပြုလုပ်၍ တဖက်နှင့် တဖက် မလျော်သောကာယကံမှု မပြုနိုင်လောက်အောင် မလျော်သောဝစီကံမှု မပြောဆိုနိုင်လောက်အောင် လက် ရောက်ကျူးလွန်မှု မပြုနိုင်လောက်အောင်ပင် ဥပစာကို ဝှုတ်၍ (= ဝေးခြား၍) နေထိုင်ရမည်ဟု ဆိုလိုသည်။)

ချစ်သားရဟန်းတို့ သံဃာချင်း စိတ်ဝမ်းကွဲသော် လည်း တရားသောအမှုကိုပြုလုပ်ကာ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်လတ်သော် တနေရာခြား ထိုင်နေရမည်”

ဟူ၍ သံဃာချင်း စိတ်ဝမ်းကွဲပြားရာ၌ နေထိုင်ပုံကို ဟောကြား တော်မူ၏။

စိသာရဝတ္ထုကို ဟောတော်မူခြင်း

ထိုအခါ ရဟန်းတို့သည် သံဃာ့အလယ်၌ ငြင်းခုံမှု ခိုက်ရန်မှု ထိပါးနှောက်ယှက် ဆန့်ကျင်ဖက်စကား ပြောကြားမှုကို ပြုလုပ်ကြကာ အချင်းချင်း နှုတ်လှန်ထိုးလျက် နေကြကုန်၏။ ရဟန်းတို့သည် ထိုအဓိကရုဏ်းကို ငြိမ်းစေရန် မတတ်နိုင်ပဲ ရှိကုန်၏။ ထိုအခါ ရဟန်းတပါးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ထံတော်မှောက်သို့ သွားရောက်ချဉ်းကပ်ကာ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ရိုသေမြတ်နိုး ရိုခိုးပြီးနောက် သင့်လျောက်ပတ်ရာအရပ်၌ ထိုင်နေပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ထိုအကြောင်း လျှောက်ထား၍ ထိုရဟန်းများထံ ကြွရောက်တော်မူရန်တောင်းပန်လျှောက်ထားသဖြင့် ဘုရားကိုယ်တိုင် ကြွရောက်တော်မူကာ ခင်းထားအပ်သော နေရာ၌ ထိုင်နေတော်မူလျက် ထိုရဟန်းတို့ကို—

“ချစ်သားရဟန်းတို့...မသင့်လျော်ဘူး = မတော်ဘူး၊ ငြင်းခုံမှုကို မပြုကြကုန်လင့်၊ ခိုက်ရန်မှုကို မပြုကြကုန်လင့်၊ ထိပါးနှောက်ယှက် ဆန့်ကျင်ဖက်စကား ပြောကြားမှုကို မပြုကြကုန်လင့်” —

ဟူ၍ မိန့်တော်မူ၏။ ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အကျိုးကို လိုလားသော ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တက အဓမ္မဝါဒီရဟန်းတပါးသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို—

“ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား ... တရားရှင် ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် ဆိုင်းငံ့တော်မူပါလော့၊ ဘုန်းတော်ကြီးသောမြတ်စွာဘုရား... အရှင်မြတ်ဘုရားသည် မျက်မှောက်ချမ်းသာရေးကိုသာ အားထုတ်တော်မူကာ ကြောင့်ကြမဲ့ နေတော်မူပါလော့၊ အကျွန်ုပ်တို့သည် ထိုငြင်းခုံခြင်း ခိုက်ရန်ပြုခြင်း ထိပါးနှောက်ယှက် ဆန့်ကျင်ဖက်စကား ပြောခြင်းဖြင့် ထင်ရှားကြပါလိမ့်မည်” —

ဟူ၍ လျှောက်ထားလေ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နှစ်ကြိမ်မြောက်လည်း ထိုရဟန်းတို့ကို ရှေးနည်းအတူ မိန့်တော်မူ၏။ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တက အဓမ္မဝါဒီရဟန်း ကလည်း ထိုအတူပင် နှစ်ကြိမ်မြောက် တားမြစ်လျှောက်ထား ပြန်၏။

(ဤ၌။ ။ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တက အဓမ္မဝါဒီရဟန်းသည် မြတ်စွာဘုရားရှင် အပေါ်၌ အကျိုးလိုလားသူ ဖြစ်၏။ ထိုရဟန်း၏အလိုမှာ “ဤနှစ်ပက္ခရှိ ရဟန်းတို့သည် ဒေါသအမျက် ခြောင်းခြောင်းထွက်ကြသဖြင့် မြတ်စွာ ဘုရားရှင်၏ စကားတော်ကို နာယူကြလိမ့်မည် မဟုတ်ကုန်၊ မြတ်စွာ ဘုရားရှင်သည် ဤရဟန်းတို့ကို ဆုံးမလျက် ပင်ပန်းနွှဲတော်မမူပါစေလင့်” ဟူ၍ ဖြစ်လေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် နှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် တောင်းပန် မြစ်တားလေသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်ကား “ထိုနှစ်ပက္ခရှိ ရဟန်းများသည် ယခု အချိန်တွင် ဒေါသအမျက် ခြောင်းခြောင်းထွက်နေကြသဖြင့် ဓနံယူ ကြသော်လည်း နောက်အခါ၌မူ အမှတ်ရ၍ ခိုက်ရန်ငြိမ်းခုံမှုမှ ရှောင်ကြဉ် ကြလိမ့်မည်” ဟု သိမြင်ဆင်ခြင်တော်မူကာ ထိုရဟန်းများကို သနား တော်မူသဖြင့် အတိတ်ဖြစ်ရပ် ဒီဃာဝုဝတ္ထုဇာတ်ကို ဟောကြားတော် မူလေသည်။

ဒီဃာဝုဝတ္ထု

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ရဟန်းတို့ကို “ရဟန်းတို့... ရှေး၌ဖြစ်ဘူး အကြောင်းထူးကား... မာရာဏသီပြည်၌ မြဟဒတ် မည်သော ကာသိမင်းသည် ကြွယ်ဝ၍ များသော ဥစ္စာစည်းစိမ် ရှိ၏။ ရဲမက်မိုလ်ပါ ဆင်မြင်းရထား များလှ၏။ ကျယ်ပြန့်သော တိုင်းနိုင်ငံ ပြည့်လျှံသော ဘဏ္ဍာတိုက်ကျီကြရှိသူလည်း ဖြစ်၏။ ဒီဃီ တိ အ မည် ရှိ သော ကောသလ မင်း သည် ကား ဆင်းရဲ၍ နည်းပါးသော ဥစ္စာစည်းစိမ်ရှိ၏။ ရဲမက်မိုလ်ပါ ဆင်မြင်းရထား နည်းပါးလှ၏။ ငယ်သောတိုင်းနိုင်ငံ မပြည့်လျှံသော ဘဏ္ဍာတိုက် ကျီကြရှိသူလည်း ဖြစ်၏။

ရဟန်းတို့... ထိုအခါ မြဟဒတ်မည်သော ကာသိမင်းသည် ဆင်, မြင်း, ရထား, ခြေသည် အားဖြင့် အင်္ဂါလေးပါးရှိသော

စစ်တပ်ကြီးကို ပြင်ဆင်၍ ဒီဃီတိ ကောသလမင်းထံသို့ ရှေးရှု
ချီတက်လာလေ၏။

အားမတန် မာန်ကိုလျှော့

ရဟန်းတို့.... ဒီဃီတိ ကောသလမင်းသည် ထိုသတင်းကို
ကြားသိလေလျှင် “ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်မင်းသည်
ကြွယ်ဝ၍ များသော ဥစ္စာစည်းစိမ်ရှိ၏။ ရဲမက်မိုလ်ပါ ဆင်မြင်း
ရထား များလှ၏။ ကျယ်ပြန့်သော တိုင်းနိုင်ငံ ပြည့်လျှံသော
ဘဏ္ဍာတိုက် ကျီကြရှိသူလည်း ဖြစ်၏။ ငါတမူကား ဆင်းရဲ၍
နည်းပါးသော ဥစ္စာစည်းစိမ်ရှိ၏။ ရဲမက်မိုလ်ပါ ဆင်မြင်းရထား
နည်းပါးလှ၏။ ငယ်သောတိုင်းနိုင်ငံ မပြည့်လျှံသော ဘဏ္ဍာတိုက်
ကျီကြရှိသူလည်း ဖြစ်၏။ ငါသည် ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်
မင်းက တကြိမ်မျှ စစ်ထိုးသည်ကိုပင် ခံနိုင်စွမ်းမရှိချေ။ ငါသည်
စောစောကပင် မြို့မှ ထွက်ပြေးနှင့် ရမူ ကောင်းလေစွာ” ဟု
ကြံစည်ပြီးလျှင် မိဖုရားကြီးကို ခေါ်ယူ၍ စောစောကပင် မြို့တော်မှ
ထွက်ပြေးနှင့်လေ၏။

ရဟန်းတို့....ထိုအခါ ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်မင်းသည်
ဒီဃီတိကောသလမင်း၏ ရဲမက်မိုလ်ပါ ဆင် မြင်း ရဲထားနှင့် ဇန
ပုဒ်ကို၎င်း၊ ဘဏ္ဍာတိုက်နှင့် ကျီကြကို၎င်း အလွယ်ဖြင့် အောင်မြင်
သိမ်းပိုက်ကာ စိုးမိုးအုပ်ချုပ် မင်းပြုလုပ်နေလေ၏။ ရဟန်းတို့....
ထိုအခါ ဒီဃီတိကောသလမင်းသည် မိဖုရားကြီးနှင့်တကွ ဗာရာ-
ဏသီပြည်ဖက်သို့ ထွက်ခဲ့ကြ၍ အစဉ်သဖြင့် ဗာရာဏသီပြည်သို့
ရောက်လေလျှင် မြို့တော်၏ အစွန်အဖျား အိုးထိန်းသည်၏အိမ်
(= အိုးဖုတ်သည့်တဲ)၌ မထင်ရှားသော အသွင်ဖြင့် ပရိမိုဇ်
ရဟန်း၏ အဝတ်ကို ဝတ်လျက် နေလေ၏။

ဒီသာဝုကိုယ်ဝန်ရှိ၍ ချင်ခြင်းတပ်ခြင်း

ရဟန်းတို့.... ထိုနောက်အခါ ဒီဃီတိကောသလမင်း၏ မိဖုရား
ကြီးသည် မကြာမီပင် ကိုယ်ဝန်ရှိ၍ ထိုမိဖုရားကြီးအား “(၁) နေ
ထွက်ချိန်တွင် အင်္ဂါ လေးပါးရှိသော စစ်တပ်ကြီး စစ်ဝတ်တန်း

ဆာ အပြည့်အစုံဆင်ယင်ကာ ညီညွတ်သော မြေအပြင်၌ ရပ်တည်နေသည်ကို ကြည့်ရှုရန်အလိုရှိခြင်း (= ကြည့်လိုခြင်း)၊ (၂) သန်လျက်ဆေးသော ရေကို သောက်မျိုရန် အလိုရှိခြင်း (= သောက်လိုခြင်း) ဤချင်ခြင်း ၂-ပါး ဖြစ်ပွားလာလေသည်။ ရဟန်းတို့... ထိုအခါ မိဖုရားကြီးသည် ဒီဃီတိကောသလမင်းကို မိမိမှာ ကိုယ်ဝန် ရှိကြောင်းနှင့် ဖော်ပြရာပါ ချင်ခြင်းနှစ်ပါး ဖြစ်ပွားကြောင်းကို လျှောက်ထားလေလျှင် ဒီဃီတိကောသလမင်းသည် “အိုမိဖုရား... ဆင်းရဲနေကြသော ငါတို့အဖို့ရာ သင်မိဖုရား ကြည့်လို သောက်သုံးလိုသည့် စစ်တပ်ကြီးနှင့် သန်လျက်ဆေးသော ရေသည် အဘယ်မှ ရနိုင်မည်နည်း” ဟူ၍ ပြောဆိုလေ၏။ မိဖုရားကြီးသည် “အရှင်မင်းကြီး... ကျွန်တော်မသည် ဖော်ပြရာပါ စစ်တပ်ကြီးနှင့် သန်လျက်ဆေးသောရေကို မမြင်ရ မသောက်သုံးရပါလျှင် သေရပါလိမ့်မည်” ဟူ၍ လျှောက်ထားလေ၏။

အမြော်အမြင်ကြီးမားသည့် ပုရောဟိတ်မိတ်စစ်ကြီး

ထိုအချိန်၌ကား ဒီဃီတိကောသလမင်း၏ သူငယ်ချင်းသည် ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်မင်း၏ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားကြီး ဖြစ်၍ နေလေသည်။ ရဟန်းတို့... ထိုအခါ ဒီဃီတိ ကောသလမင်းသည် မိမိ၏ သူငယ်ချင်း ထိုပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားကြီးထံသို့ သွားရောက်ပြီးလျှင် “အိုအဆွေ... သင်၏ မိတ်ဆွေမ- မိဖုရားကြီးသည် ကိုယ်ဝန်ရှိပါ၏။ ထိုမိဖုရားကြီးအား (၁) နေထွက်ချိန်တွင် အင်္ဂါလေးပါးရှိသော စစ်တပ်ကြီး စစ်ဝတ်တန်းဆာ အပြည့်အစုံဆင်ယင်ကာ ညီညွတ်သော မြေအပြင်၌ ရပ်တည်နေသည်ကို ကြည့်ရှုလိုခြင်း၊ (၂) သန်လျက်ဆေးသောရေကို သောက်သုံးလိုခြင်း ဤချင်ခြင်း ၂-ပါး ဖြစ်ပွားလာလေသည်” ဟု ပြောဆိုလေသော် ပုရောဟိတ် ပုဏ္ဏားကြီးသည် “အရှင်မင်းမြတ်... ထိုသို့ဖြစ်လျှင် အကျွန်ုပ်တို့သည်လည်း မိဖုရားကြီးကို ကြည့်ရှုလိုပါကုန်၏” ဟု ပြန်ကြားပြောဆိုလေ၏။

ရဟန်းတို့... ထိုအခါ ဒီဃီတိကောသလမင်း၏ မိဖုရားကြီးသည် (ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားကြီး လိုလားတောင့်တချက်အရ) ပုရော-

ဟိတ်ပုဏ္ဏားကြီးအထံသို့ သွားရောက်လေ၏။ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားကြီးသည် မိဖုရားကြီးလာနေသည်ကို အဝေးကပင် မြင်၍ နေရာမှ ထပြီးလျှင် လက်ဝဲတဖက် ပခုံးထက်၌ အပေါ်ရုံကို စံပယ်တင်ကာ မိဖုရားကြီးရှိရာဖက်သို့ လက်အုပ်ချီလျက် “အချင်းတို့...ကောသလတိုင်းရှင် ဘုရင်မင်းမြတ်သည် မယ်တော်ဝမ်းတိုက်၌ ကိန်းပိုက်သန္ဓေ တည်နေလေပြီတကား၊ အချင်းတို့... ကောသလတိုင်းရှင် ဘုရင်မင်းမြတ်သည် မယ်တော်ဝမ်းတိုက်၌ ကိန်းပိုက်သန္ဓေ တည်နေလေပြီတကား” ဟု သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ဥဒါန်းကျူးရင့်ပြီးလျှင်— “ရှင်မိဖုရားကြီး... ဝမ်းမြောက်တော်မူပါလော့၊ နေထွက်ချိန်တွင် အင်္ဂါလေးပါးရှိသော စစ်တပ်ကြီး စစ်ဝတ်တန်းဆာ အပြည့်အစုံ ဆင်ယင်ကာ ညီညွတ်သောမြေအပြင်၌ ရပ်တည်နေသည်ကို ကြည့်ရှုရပါလိမ့်မည်၊ သန်လျက်ဆေးသော ရေကိုလည်း သောက်ရပါလိမ့်မည်” ဟူ၍ ဝန်ခံစကား ပြောကြားလေ၏။

ရဟန်းတို့...ထိုအခါ ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားကြီးသည် ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်မင်းထံသို့ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် “အရှင်မင်းကြီး... လျှောက်တင်လတ္တံ့သော အတိုင်း နိမိတ်တို့သည် ထင်လာပါကုန်၏၊ နက်ဖြန် နေထွက်သော အချိန်တွင် အင်္ဂါလေးပါးရှိသော စစ်တပ်ကြီးသည် စစ်ဝတ်တန်းဆာ အပြည့်အစုံ ဆင်ယင်ကာ ညီညွတ်သော မြေအပြင်၌ ရပ်တည်ပါစေလော့၊ သန်လျက်တို့ကိုလည်း ဆေးကြောပါကုန်စေလော့” ဟူ၍ လျှောက်ထားလေသော် ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်မင်းသည် “အချင်းတို့...ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားကြီး လျှောက်ထား ပြောဆိုသည့်အတိုင်း ရှက်ဆောင်ပြုလုပ်ကြရမည်” ဟူ၍ မင်းချင်းများကို မိန့်ကြားစေခိုင်းလေ၏။

ရဟန်းတို့... ဒီဃီတိကောသလမင်း၏ မိဖုရားကြီးသည် (ပုရောဟိတ်ပုဏ္ဏားကြီး စီစဉ်ပေးချက်အရ) နေထွက်ချိန်တွင် အင်္ဂါလေးပါးရှိသော စစ်တပ်ကြီး စစ်ဝတ်တန်းဆာ အပြည့်အစုံ ဆင်ယင်ကာ ညီညွတ်သော မြေအပြင်၌ ရပ်တည်နေသည်ကို ကြည့်ရှုရလေပြီ၊ သန်လျက်ဆေးသော ရေကိုလည်း သောက်သုံးရလေပြီ။ ရဟန်းတို့... ထိုအခါ ဒီဃီတိကောသလမင်း၏ မိဖုရား

ကြီးသည် ကိုယ်ဝန်ရင့်ခြင်းသို့ရောက်ရှိကာ သားကိုဖွားမြင်လေ၏။ ထိုမင်းသား၏ အမည်ကို “ဒီဃာဝု” ဟူ၍ မှည့်ခေါ်ကြလေကုန်၏။

ရဟန်းတို့... ဒီဃာဝုမင်းသား သိကြားလိမ္မာသော အရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ ဒီဃီတိကောသလမင်း၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် “ဤကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်မင်းသည် ငါတို့၏ အပေါ်မှာ များစွာသော အကျိုးမဲ့ကို ပြုလုပ်သူဖြစ်ချေသည်။ ဤမင်းသည် ငါတို့၏ ရဲမက်မိုလ်ပါ ဆင်ခြင်းရထားနှင့် ဇနပုဒ်ကို၎င်း၊ ဘဏ္ဍာတိုက်နှင့် ကျီကြကို၎င်း တိုက်ဖျက်လုယက်အပ်လေပြီ။ ဤမင်းသည် အကယ်၍ ငါတို့ကို သိသွားလျှင် ငါတို့သုံးယောက်လုံးကိုပင် သတ်စေလိမ့်မည်။ ငါသည် သားတော် ဒီဃာဝုကို (ငါတို့နှင့် ခွဲကာ) မြို့ပြင်၌ နေစေရမူ ကောင်းလေစွာ” ဟု အကြံအစည် ဖြစ်ပြီးလျှင် သားတော်ဒီဃာဝုကို (မိမိတို့နှင့်ခွဲကာ) မြို့ပြင်၌ နေစေလေသည်။ ရဟန်းတို့... ထိုအခါ ဒီဃာဝုမင်းသားသည် မြို့ပြင်၌ နေလျက် မကြာမြင့်မီပင် ခပ်သိမ်းသော အတတ်ပညာများကို သင်ကြားတတ်မြောက်လေ၏။

ကျေးဇူးကန်းသော ဆေတ္တာသည်

ရဟန်းတို့... ထိုအခါ ဒီဃီတိကောသလမင်း၏ ဆေတ္တာသည် သည် ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်မင်းထံ၌ ဝင်ထွက်ခစား သွားလာနေထိုင်ဆဲ ဖြစ်၏။ ရဟန်းတို့... ဒီဃီတိကောသလမင်း၏ ထိုဆေတ္တာသည် (ဟောင်း) သည် ဗာရာဏသီပြည်၏အစွန်အဖျား အိုးထိန်းသည်၏အိမ် (= အိုးဖုတ်သည့်တဲ) ၌ မထင်မရှားသော အသွင်အပြင်ဖြင့် ပရိမိုဇ်ရဟန်း၏ အဝတ်ကို ဝတ်ဆင်လျက်နေသော မိဖုရားကြီးနှင့်တကွ ဒီဃီတိကောသလမင်းကို မြင်လေလျှင် ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်မင်းထံသို့ သွားရောက်၍ “အရှင်မင်းကြီး... ဒီဃီတိကောသလမင်းသည် မိဖုရားနှင့်တကွ ဤ ဗာရာဏသီပြည်၏ အစွန်အဖျား အိုးထိန်းသည်၏ အိမ် (= အိုးဖုတ်သည့်တဲ) ၌ မထင်မရှားသော အသွင်ဖြင့် ပရိမိုဇ်ရဟန်း၏ အဝတ်ကို ဝတ်ဆင်လျက် နေပါ၏” ဟူ၍ လျှောက်ထားလေ၏။

ရဟန်းတို့....ထိုအခါ ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်မင်းသည် “အချင်းတို့....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ဒီဃီတိကောသလမင်းကို မိဖုရားနှင့် တကွ (ရှေ့တော်မှောက်သို့) ခေါ်ဆောင်ခဲ့ကြလော့” ဟု မင်းချင်း တို့အား အမိန့်ပေးသဖြင့် မင်းချင်းများသည်လည်း (မြဟ္မဒတ်မင်း၏ အမိန့်အတိုင်း) ဒီဃီတိကောသလမင်းကို မိဖုရားကြီးနှင့်တကွ မြဟ္မဒတ်မင်းထံသို့ ခေါ်ဆောင်ခဲ့ကြလေကုန်၏။

ရဟန်းတို့....ထိုအခါ ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်မင်းသည် မင်းချင်းတို့ကို “အချင်းတို့....ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ဒီဃီတိကောသလမင်းကို မိဖုရားနှင့်တကွ မြီမြီသော ကြီးဖြင့် လက်ပြန် အတင်းအကြပ် တုပ်နှောင်၍ သင်ဓုန်းဖြင့် ခေါင်းတုံးရိတ်ပြီးလျှင် အသံကွဲအက်ပြင်းထန်သော ထက်စည်ကို တီးကာ လမ်းတခုမှ လမ်းတခုသို့ လမ်းဆုံတခုမှ လမ်းဆုံတခုသို့ လှည့်လည်ယူဆောင်လျက် တောင်တံခါးဖြင့် ထွက်စေ၍ (ထုတ်ဆောင်၍) မြို့၏ တောင်မျက်နှာ၌ လေးပိုင်းဖြတ်၍ ခုတ်သတ်ပြီးလျှင် အသားစုတို့ကို အရပ်လေးမျက်နှာတို့၌ ပစ်ကုန်လော့” ဟူ၍ အမိန့်ပေး အာဏာထားလေသည်။ ရဟန်းတို့....ထိုမင်းချင်းယောက်ျားတို့သည် မြဟ္မဒတ်မင်း၏ အမိန့်ကို နာခံကြ၍ မိဖုရားကြီးနှင့်တကွ ဒီဃီတိကောသလမင်းကို မြီမြီသောကြီးဖြင့် လက်ပြန် အတင်းအကြပ် တုပ်နှောင်၍ သင်ဓုန်းဖြင့် ခေါင်းတုံးရိတ်ပြီးလျှင် အသံကွဲအက်ပြင်းထန်သော ထက်စည်ကို တီးကာ လမ်းတခုမှ လမ်းတခုသို့ လမ်းဆုံတခုမှ လမ်းဆုံတခုသို့ (ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်ကြကာ) လှည့်လည်ယူဆောင်ကြလေကုန်၏။

ကောသလမင်း၏ ရန်ငြိမ်းကြောင်း ဩဝါဒစကား

ရဟန်းတို့....ထိုအခါ ဒီဃာဝုမင်းသားသည် “ငါကား မယ်တော် ခမည်းတော်တို့ကို မဖူးမြော်ရသည်မှာ ကြာလှပြီ၊ ငါသည် မယ်တော်ခမည်းတော်တို့ကို ဖူးမြော်ရမှု ကောင်းလေစွာ” ဟု ကြံစည်၍ ဗာရာဏသီပြည်အတွင်းသို့ ဝင်သည်ရှိသော် မယ်တော်ခမည်းတော် မင်းနှစ်ဖော်တို့ကို မင်းချင်းယောက်ျားများက မြီမြီ

ရတနာ] ဒီဃာဝုဝတ္ထုကို ဟောတော်မူခြင်း ၇၄၇

သော ကြီးဖြင့် လက်ပြန် အတင်းအကြပ်တုပ်နှောင့်၍ သင်ရန်းဖြင့် ခေါင်းတုံးရိတ်ပြီးလျှင် အသံကွဲအက် ပြင်းထန်သော ထက်စည်ကို တီးကြကာ လမ်းတခုမှ လမ်းတခုသို့ လမ်းဆုံတခုမှ လမ်းဆုံတခုသို့ (ရိုက်နှုတ်ပုတ်ခတ်ကြကာ) လှည့်လည် ယူဆောင်ကြသည်တို့ကို ပက်ပင်းပါတွေ့မြင်ရ၍ သောကကို အောင့်အည်း ချုပ်တီးကာ မယ်တော် ခမည်းတော်တို့ရှိရာသို့ ချဉ်းကပ်လာရောက်လေ၏။

ရဟန်းတို့... ဒီဃီတိကောသလ မင်းသည် ဒီဃာဝုမင်းသား လာလတ်သည်ကို အဝေးမှပင် မြင်လေလျှင် ဒီဃာဝုမင်းသားကို ပါးနပ်လိမ္မာစွာ—

“ချစ်သား ဒီဃာဝု... သင်သည် အရှည်ကိုလည်း မကြည့်ထင့်၊ အတိုကိုလည်း မကြည့်ထင့်။

ချစ်သား ဒီဃာဝု... ရန်တုံ့ မှုသဖြင့် ရန်တို့သည် မငြိမ်းနိုင်ကုန်။

ချစ်သား ဒီဃာဝု... ရန်တုံ့ မမှုမှသာ ရန်တို့သည် ငြိမ်းကုန်၏” —

ဟူ၍ အဆုံးအမ ရန်ငြိမ်းကြောင်း ဩဝါဒစကား လေးခွန်းကို မြွက်ညွှန်းမိန့်ဆိုလေ၏။ ရဟန်းတို့... ဤကဲ့သို့ (ဒီဃီတိကောသလမင်းက ဩဝါဒစကား) ပြောကြားအပ်သည်ရှိသော် မင်းချင်း ယောက်ျား ထိုလူများသည် ဒီဃီတိကောသလမင်းကို—

“ဤ ဒီဃီတိကောသလမင်းသည် ရူးသွပ်၍ ယောင် ယမ်းပြောဆို၏။ ဤကောသလမင်း၏သား ဒီဃာဝုကား အဘယ်သူနည်း၊ ဤဒီဃီတိကောသလမင်းသည် အဘယ် သူ့ကိုများချစ်သားဒီဃာဝု... သင်သည် အရှည်ကိုလည်း မကြည့်ထင့်၊ အတိုကိုလည်း မကြည့်ထင့်၊ ချစ်သားဒီဃာဝု... ရန်တုံ့ မှုသဖြင့် ရန်တို့သည် မငြိမ်းနိုင်ကုန်၊ ချစ်သား ဒီဃာဝု... ရန်တုံ့ မမှုမှသာ ရန်တို့သည် ငြိမ်းကုန်၏” ဟူ၍ ပြောဆိုဘိသနည်း” —

ဟူ၍ အထင်လွှဲစကား ပြောကြားကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ ဒီဃီတိ ကောသလမင်းသည် မင်းချင်းယောက်ျား ထိုလူများကို—

“အချင်းတို့……ငါသည် ရူးသွပ်၍ ယောင်ယမ်းပြောဆို
သည်မဟုတ်ပါ။ စင်စစ်သော်ကား ပညာရှိသူသည် ငါ့
စကား၏ အနက်အဓိပ္ပါယ်ကို သိပေလိမ့်မည်”—

ဟူ၍ ဖြေရှင်းပြောဆိုလေ၏။

ရဟန်းတို့……နှစ်ကြိမ်မြောက်လည်း ဒီဃီတိ ကောသလမင်း
သည် သားတော် ဒီဃာဝုကို ရည်ညွှန်း၍ ရှေးနည်းအတူ ဩဝါဒ
စကား မြှက်ကြားသောအခါမှာလည်း မင်းချင်းယောက်ျားတို့
သည် ထိုအတူပင် အထင်လွှဲစကား ပြောကြားကြသဖြင့် ဤနည်း
အတူပင် ဖြေရှင်း ပြောဆိုလေသည်။ သုံးကြိမ်မြောက်လည်း
ဒီဃီတိကောသလမင်းသည် သားတော် ဒီဃာဝုကို ရည်ညွှန်း၍
ရှေးနည်းအတူ ဩဝါဒစကား မြှက်ကြားသောအခါမှာလည်း
မင်းချင်းယောက်ျားတို့သည် ထိုအတူပင် အထင်လွှဲစကား ပြော
ကြားကြသဖြင့် ဤနည်းအတူပင် ဖြေရှင်းပြောဆိုရလေသည်။

ရဟန်းတို့……ထိုအခါ မင်းချင်းယောက်ျား ထိုလူများသည်
မိဖုရားကြီးနှင့်တကွ ဒီဃီတိကောသလမင်းကို လမ်းတခုမှ လမ်း
တခုသို့ လမ်းဆုံတခုမှ လမ်းဆုံတခုသို့ (ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်ကြကာ)
လှည့်လည် ယူဆောင်ကြ၍ တောင်တံခါးဖြင့် ထွက်စေ၍
(= ထုတ်ဆောင်၍) မြို့၏ တောင်မျက်နှာ၌ လေးပိုင်းပြတ်၍
ခုတ်သတ်ပြီးလျှင် အသားစုတို့ကို အရပ်လေးမျက်နှာတို့၌
စွန့်ပစ်ကြကာ အစောင့်အနေချထား၍ မြို့တွင်းသို့ ပြန်လည်
ဖဲသွားကြလေကုန်၏။

ဒီဃာဝုမင်းသား၏ လိမ္မာသောအစီအမံ

ရဟန်းတို့……ထိုအခါ ဒီဃာဝုမင်းသားသည် ဗာရာဏသီပြည်
တွင်းသို့ ဝင်ပြီးလျှင် သေအရက်ကို ယူဆောင်ခဲ့၍ အစောင့်လူ
များကို တိုက်ကျွေးလေသည်။ အစောင့်လူများ မူးယစ်၍ တိမ်းလဲ
သောအခါ ဒီဃာဝုမင်းသားသည် ထင်းများကို စုရုံး၍ ထင်းပုံ
ပြုပြီးလျှင် မယ်တော်ခမည်းတော်တို့၏ (အပိုင်းပိုင်းပြတ်နေသော)
ဥတုဇရုပ်ကလာပ်ကို ထင်းပုံထက်သို့ တင်ကာ မီးသင်္ဂြိုဟ်ပြီးလျှင်

လက်အုပ်ချီမိုးလျက် ထင်းပုံကို သုံးကြိမ် (= သုံးပတ်) လက်ျာရစ် လှည့်လေ၏။

မြဟ္မဒတ်မင်း ပြင်းစွာထိတ်လန့်ခြင်း

ထိုအချိန်၌ ကာသီတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်မင်းသည် ရှေ့နန်း တော်ပြာသာဒ် အထက်ထပ်၌ နေထိုင်ရင်းက ဒီဃာဝုမင်းသား လက်အုပ်ချီမိုးလျက် ထင်းပုံကို သုံးကြိမ် (= သုံးပတ်) လက်ျာရစ် လှည့်နေသည်ကို မြင်လတ်၍ “ထိုလူသည်ကား ဒီဃီတိကောသလ မင်း၏ ဓိဆွေဖမျိုးသော်၎င်း၊ သားချင်းသော်၎င်း ဧကန်စင်စစ် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ဩ...ထိုသူကား ငါ့အား အကျိုးမဲ့ကို ပေးမည့် သူပေတကား၊ ငါ့အား မည်သူတဦးတယောက်ကမျှ လာရောက်၍ မလျှောက်မထား နေအားဘိပေ၏” ဟူ၍ ကြံစည်စဉ်းစားမိကာ ပြင်းထန်စွာ ထိတ်လန့်လေ၏။

ဒီဃာဝုမင်းသား ဆင်ထိန်းတူထမ်းခြင်း

ရဟန်းတို့...ထိုနောက် ဒီဃာဝုမင်းသားသည် တောသို့ သွား ပြီးလျှင် အလိုရှိတိုင်း (= အားရအောင်) ငိုကြွေးမြည်တမ်းပြီး နောက် မျက်ရည်ကို သုတ်သိမ်း၍ ဗာရာဏသီပြည်တွင်းသို့ ဝင် ရောက်ကာ နန်းတော်၏အနီး ဆင်တင်းကုပ်သို့ သွား၍ ဆင် ဆရာကို “ဆရာ...အကျွန်ုပ်သည် ဆင်အတတ်ကို သင်လိုပါ သည်” ဟု ပြောဆိုတောင်းပန်လေ၏။ ဆင်ဆရာသည်လည်း “အမောင်...ထိုသို့ ဆင်အတတ်ကို သင်ယူလိုလျှင် သင်ယူလော့” ဟု ပြောဆိုခွင့်ပြုလေ၏။

ရဟန်းတို့...ထိုအခါ ဒီဃာဝုမင်းသားသည် ညဉ့်မိုးသောက်ယံ အခါ၌ စောစောထ၍ ဆင်တင်းကုပ်၌ (ထိုင်နေကာ) သာယာ သောအသံဖြင့် သီချင်းကို သီဆိုလေ၏။ စောင်းကိုလည်း တီးလေ ၏။ ရဟန်းတို့...ကာသီတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်မင်းသည် ညဉ့် မိုးသောက်ယံအခါ၌ စောစောထ၍ ဆင်တင်းကုပ်၌ သာယာစွာ သောအသံဖြင့် (ဒီဃာဝုမင်းသား၏) သီချင်းဆိုသောအသံ၊ စောင်း တီးသောအသံကို ကြားရ၍ မင်းချင်းယောက်ျား လူအများကို

“အချင်းတို့...ညဉ့်မိုးသောက်ယံအခါ၌ စောစောထ၍ ဆင်တင်းကုတ်၌ နေထိုင်ကာ သာယာသောအသံဖြင့် သီချင်းကိုလည်း သီဆိုစောင်းကိုလည်း တီးခတ်သူကား အဘယ်သူနည်း” ဟု မေးလေ၏။ မင်းချင်းယောက်ျား လူအများက “အရှင်မင်းကြီး ... ညဉ့်မိုးသောက်ယံအခါ၌ စောစောထ၍ ဆင်တင်းကုတ်၌ နေထိုင်ကာ သာယာစွာသောအသံဖြင့် သီချင်းကိုလည်း သီဆို စောင်းကိုလည်း တီးခတ်သူကား ဤအမည်ရှိသော ဆင်ဆရာ၏တပည့် လုလင်ပျို ဖြစ်ပါသည်” ဟု လျှောက်ထားကြလေသော် မြဟ္မဒတ်မင်းသည် “အချင်းတို့ ... ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ထိုလုလင်ပျိုကို (ငါ့ထံသို့) ခေါ်ဆောင်ခဲ့ကြကုန်လော့” ဟု မိန့်ကြားစေခိုင်းလေ၏။

ဒီဃာဝုမင်းသား အတွင်းတော်အမှုထမ်းဖြစ်ခြင်း

ရဟန်းတို့...မင်းချင်းယောက်ျား ထိုလူများသည် “ကောင်းပါပြီ အရှင်မင်းကြီး ...” ဟု ဝန်ခံစကား လျှောက်ထားကြ၍ ဒီဃာဝုမင်းသားကို မြဟ္မဒတ်မင်းထံသို့ ခေါ်ဆောင်ကြလေကုန်၏။ မင်းကြီးသည် ဒီဃာဝုမင်းသားကို “အမောင်လုလင်ပျို... ညဉ့်မိုးသောက်ယံအခါ၌ စောစောထ၍ ဆင်တင်းကုတ်၌ သာယာစွာသော အသံဖြင့် သီချင်းလည်း သီဆို စောင်းကိုလည်း တီးခတ်သူသည် အမောင်ပင် ဖြစ်သလော” ဟု မေးတော်မူ၍ ဒီဃာဝုမင်းသားက ဟုတ်မှန်ကြောင်း ဝန်ခံလေလျှင် မင်းကြီးသည် “အမောင်လုလင်ပျို... ထိုသို့ဖြစ်လျှင် အမောင်သည် သီချင်းကို သီဆိုလော့၊ စောင်းကိုလည်း တီးခတ်လော့” ဟု တဖန် စေခိုင်းတော်မူပြန်လေ၏။

ရဟန်းတို့... ထိုအခါ ဒီဃာဝုမင်းသားသည် “ကောင်းပါပြီ အရှင်မင်းကြီး...” ဟု ဝန်ခံစကား ပြောကြား၍ မြဟ္မဒတ်မင်းကြီး နှစ်သက် အားရလောက် အောင် သာယာစွာသော အသံဖြင့် သီချင်းကိုလည်း သီဆို၏။ စောင်းကိုလည်း တီးခတ်လေ၏။ မင်းကြီးသည် အလွန်နှစ်သက် အားရလှသဖြင့် “အမောင်လုလင်ပျို... အမောင်သည် ငါ့ကို လုပ်ကျွေးခစားလော့” ဟု ဆိုလေသော် ဒီဃာဝုမင်းသားသည် “ကောင်းပါပြီ အရှင်

မင်းကြီး……” ဟု ဝန်ခံစကား ပြောကြားပြီးနောက် (၁) ရှေးဦး
ထခြင်း၊ (၂) နောက်မှအိပ်ခြင်း၊ (၃) အဘယ်အမှုကို ပြုရပါ
မည်နည်းဟု အမြဲတစေ နာယုလျက်ရှိနေခြင်း၊ (၄) မင်းကြီး
နှစ်လို့ဖွယ်ကို ပြုလေ့ရှိခြင်း၊ (၅) ချစ်ဖွယ်စကား ပြောကြားလေ့
ရှိခြင်း = ဤအင်္ဂါ ၅-ချက်နှင့် ပြည့်စုံစွာ မြဟူဒတ်မင်းကြီးအား
ခစားပြုစု လုပ်ကျွေးသဖြင့် ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟူဒတ်မင်းကြီး
သည် မကြာမြင့်မီပင် ဒီဃာဝုမင်းသားကို အတွင်းလူယုံတော်
ရာထူး၌ (= သက်တော်စောင့်ရာထူး၌) နှင်းအပ်ခန့်ထားလေ၏။

ဒီဃာဝုမင်းသား မေဉ်တော်၏ကောင်းကို
လေးစားလိုက်နာခြင်း

ရဟန်းတို့……ထိုမှနောက် တနေ့အခါ၌ ကာသိတိုင်းရှင်
ဘုရင်မြဟူဒတ်မင်းသည် ဒီဃာဝုမင်းသားကို “အမောင်
လုလင်ပျို…… ရထားကို က-လော့၊ သမင်တောသို့ သွားကုန်အံ့”
ဟု ဆိုလေ၏။ ဒီဃာဝုမင်းသားသည် “ကောင်းပါပြီ အရှင်
မင်းကြီး……” ဟု ဝန်ခံကာ ရထားကို က-ပြီးလျှင် “အရှင်
မင်းကြီး…… အရှင်မင်းကြီး၏ (အတွက်) ရထားကို က-ပြီးပါပြီ၊
ယခုအခါ သွားရန် အချိန်ကို အရှင်မင်းကြီးသည် သိတော်မူပါ၏
(= သွားရန်မှာ အရှင်မင်းကြီး၏ အလိုအတိုင်းပင် ဖြစ်ပါသည်)”
ဟု လျှောက်ထားလေသော် ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟူဒတ်
မင်းကြီးသည် ရထားကို စီးနင်းကာ စစ်တပ်အဖြစ် အရံဖြင့်
တောကစားရန် ထွက်ကြွတော်မူခဲ့လေ၏။

ဒီဃာဝုမင်းသားသည် မင်းကြီးစီးနင်းလိုက်ပါလာသော
ရထားကို စစ်တပ်နှင့် ကွဲကွာသွားအောင် မောင်းနှင်လေ၏။
ရဟန်းတို့…… ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟူဒတ်မင်းသည် အဝေးသို့
ရောက်သောအခါ ဒီဃာဝုမင်းသားကို “အမောင်လုလင်ပျို……
ထိုသို့ စစ်တပ်နှင့်ငါတို့ ဝေးကွာခဲ့ရကား ရထားကို ချွတ်လော့၊
ငါသည် ပင်ပန်းလှ၏၊ လျောင်းစက်ဦးအံ့” ဟု ဆိုလေလျှင်
ဒီဃာဝုမင်းသားသည် မင်းကြီး၏ အမိန့်အတိုင်း ရွတ်တားကို

ချွတ်ပြီးလျှင် မြေအပြင်၌ ထက်ဝယ်(= တင်ပလွင်) ဖွဲ့ခွေ ထိုင်နေလေ၏။ ရဟန်းတို့... ထိုအခါ ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ် မင်းသည် ဒီဃာဝုမင်းသား၏ ရင်ခွင်ထက်၌ ဦးခေါင်းကို ချစ်အိပ်လေသော် အလွန်ပင်ပန်း နွမ်းနယ်လှရကား ခဏအတွင်း မှာပင် အိပ်ပျော်ခြင်းသို့ ရောက်လေ၏။

ရဟန်းတို့...ထိုသို့ မင်းကြီး အိပ်ပျော်သောအခါ ဒီဃာဝုမင်းသား၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ်—

“ဤကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်မင်းသည်ကား ငါတို့၏ အပေါ်မှာ များစွာသော အကျိုးပေးကို ပြုလုပ်ခဲ့သူ ဖြစ်ချေသည်။ ဤမင်းသည် ငါတို့၏ ရမက်မိုလ်ပါ ဆင်မြင်း ရထားနှင့် ဖန်ပုစ်ကိုင်း၊ ဘဏ္ဍာတိုက်နှင့် ကျီကြကိုင်း တိုက်ဖျက်လုယက်အပ်လေပြီ။ ဤမင်းသည်ပင် ငါ၏ မယ်တော် ခမည်းတော်တို့ကိုလည်း သတ်အပ်ခဲ့ကုန်ပြီ။ ဤအခါကား ငါရန်တုံ့မှု (= လက်စားချေ) ရမည့်အခါ ပေတည်း” —

ဟု အကြံအစည် ဖြစ်ရှိကာ သန်လျက်အိမ်မှ သန်လျက်ကို ဆွဲထုတ်လေ၏။ ရဟန်းတို့...ထိုအခါ ဒီဃာဝုမင်းသား၏ စိတ်သန္တာန်ဝယ် ဆက်၍တဖန် အကြံဖြစ်ပြန်သည်မှာ—

“ခမည်းတော်မင်းတရားသည် သေခါနီးအခါ၌ ငါ့ကို ‘ချစ်သား ဒီဃာဝု... သင်သည် အရှည်ကိုလည်း မကြည့်လင့်၊ အတိုကိုလည်း မကြည့်လင့်၊ ချစ်သား ဒီဃာဝု...ရန်တုံ့မှုသဖြင့် ရန်တို့သည် မငြိမ်းနိုင်ကုန်၊ ချစ်သားဒီဃာဝု...ရန်တုံ့မှုမှသာ ရန်တို့သည် ငြိမ်းကုန်၏’ဟု ပြောဆိုမှာ ထားတော်မူခဲ့လေသည်။ ငါသည် ခမည်းတော်၏ စကားကို လွန်ဆန်ခြင်းငှါ မသင့်လျော်ချေ” —

ဟု ကြံစည်ပြီးလျှင် သန်လျက်အိမ်အတွင်းသို့ သန်လျက်ကို တဖန် ပြန်၍ သွင်းလိုက်လေ၏။

ရဟန်းတို့.... နှစ်ကြိမ်မြောက်၎င်း၊ သုံးကြိမ်မြောက်၎င်း ရှေးနည်းအတူ ရန်တုံ့မှုရန် အကြံဖြစ်ပေါ်၍ သန်လျက်အိမ်မှ သန်လျက်ကို ထုတ်ပြီးလျှင် ထိုအတူပင် ခမည်းတော်မင်းတရား မှာ ထားတော်မူခဲ့သည်ကို သတိရ၍ တဖန် သန်လျက်အိမ် အတွင်းသို့ သန်လျက်ကို သွင်းပြန်လေသည်။

ရဟန်းတို့....ထိုအခါ ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်မင်းသည် ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့် စိတ်မသန့်ပဲ တဖျပ်ဖျပ် တုန်လှုပ်လျက် အဆောတလျင် အိပ်ရာမှ ထလေ၏။ ရဟန်းတို့.... ထိုအခါ ဒီဃာဝုမင်းသားသည် ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်မင်းကို “အရှင်မင်းကြီး... သင်မင်းကြီးသည် အဘယ့်ကြောင့် ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့် စိတ်မသန့်ပဲ တဖျပ်ဖျပ် တုန်လှုပ်လျက် အဆောတလျင် အိပ်ရာမှ ထဘိသနည်း”ဟု မေးမြန်းလေသော် ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်မင်းသည် “အမောင်လုလင်ပျို ယခုအခါ အိပ်မက်ထဲ၌ ငါ့ကို ဒီဃီတိကောသလမင်း၏ သားဖြစ်သော ဒီဃာဝုမင်းသားက သန်လျက်ဖြင့် လိုက်သောကြောင့် ငါသည် ကြောက်ရွံ့ ထိတ်လန့် စိတ်မသန့်ပဲ တဖျပ်ဖျပ် တုန်လှုပ်လျက် အဆောတလျင် အိပ်ရာမှ ထပေ၏”ဟု ဖြေကြားပြောဆိုလေ၏။

ရဟန်းတို့....ထိုအခါ ဒီဃာဝုမင်းသားသည် လက်ဝဲလက်ဖြင့် ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်မင်း၏ ဦးခေါင်းကို ဆွဲကိုင်၍ လက်ျာလက်ဖြင့် သန်လျက်ကို အိမ်မှ ဆွဲထုတ်ကာ ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်မင်းကို “အရှင်မင်းကြီး.... ဒီဃီတိကောသလမင်း၏ သားဖြစ်သော ဒီဃာဝုမင်းသားဟူသည်မှာ (အခြားသူမဟုတ်) အကျွန်ုပ်ပင်တည်း။ သင်မင်းကြီးသည် အကျွန်ုပ်တို့၏(အပေါ်မှာ) များစွာသော အကျိုးမဲ့ကို ပြုခဲ့သူဖြစ်ချေသည်။ သင်မင်းကြီးသည် ငါတို့၏ ရဲမက်မိုလ်ပါဆင်မြင်း ရထားနှင့် ဇနပုဒ်ကို၎င်း၊ ဘဏ္ဍာတိုက်နှင့် ကျီကြကို၎င်း တိုက်ဖျက် လုယက်အပ်လေပြီ။ သင်မင်းကြီးသည်ပင် ငါ၏ မယ်တော် ခမည်းတော်တို့ကိုလည်း သတ်အပ်ခဲ့ကုန်ပြီ။ ဤအခါကား ငါရန်တုံ့မှု (= လက်စားချေ) ရမည့် အခါပေတည်း” ဟူ၍ ပြောဆိုလေ၏။

ရဟန်းတို့.... ထိုအခါ ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်မင်းသည် ဒီဃာဝုမင်းသား၏ ခြေတို့၌ ဦးခိုက်၍ ဒီဃာဝု မင်းသားကို “ချစ်သားဒီဃာဝု... ငါ့အား အသက်ကို (ချမ်းသာ) ပေးပါလော့၊ ချစ်သားဒီဃာဝု... ငါ့အား အသက်ကို (ချမ်းသာ) ပေးပါလော့” ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ထိုအခါ ဒီဃာဝုမင်းသားက “အကျွန်ုပ်သည် အရှင်မင်းကြီး၏ အသက်ကို (ချမ်းသာ) ပေးခြင်းငှါ အဘယ်မှာ တတ်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ အရှင်မင်းကြီးကသာလျှင် အကျွန်ုပ်အား အသက်ကို (ချမ်းသာ) ပေးနိုင်ရာပါ၏” ဟု ပြောဆိုလေသော် ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်မင်းသည် “ချစ်သားဒီဃာဝု... ထိုသို့ ဖြစ်လျှင် သင်ချစ်သားကလည်း ငါ့အား အသက်ကို (ချမ်းသာ) ပေးပါလော့၊ ငါကလည်း သင်ချစ်သားအား အသက်ကို (ချမ်းသာ) ပေးပါ၏” ဟု ပြောဆိုလေ၏။ ရဟန်းတို့.... ထိုအခါ ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်မင်းနှင့် ဒီဃာဝုမင်းသား တို့သည် အချင်းချင်း (တယောက်သည်တယောက်) အား အသက်ကို (ချမ်းသာ) ပေးကြလေကုန်၏။ လက်ကိုလည်း ဆွဲကိုင်ကြကာ ချစ်ကြည်မှုကို ပြုကြလေကုန်၏။ (အချင်းချင်း) မပြစ်မှားရန် ကတိ သစ္စာ ကျိန်ဆိုမှုကိုလည်း ပြုကြလေကုန်၏။

ရဟန်းတို့.... ထိုသို့ မင်းနှင့်မင်းသား နှစ်ဦးသားတို့ တယောက် သည် တယောက်အား အသက် (ချမ်းသာရေး) ပေးကြလျက် လက်ကို ဆွဲကိုင်ကြကာ ကတိသစ္စာ ကျိန်ဆိုမှု ပြုပြီးသော အခါ၌ ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်မင်းသည် ဒီဃာဝု မင်းသားကို “ချစ်သားဒီဃာဝု... ထိုသို့ဖြစ်လျှင် ရထားကို က-လော့၊ ပြန်ကြ ကုန်အံ့” ဟု ဆိုလေသော် ဒီဃာဝုမင်းသားသည် “ကောင်းပါပြီ အရှင်မင်းကြီး....” ဟု မင်းကြီး၏ စကားကို ဝန်ခံ၍ ရထားကို က-ပြီးလျှင် “အရှင်မင်းကြီး.... အရှင်မင်းကြီး၏ (အတွက်) ရထားကို က-ပြီးပါပြီ။ ယခုအခါ သွားရန်အချိန်ကို အရှင်မင်းကြီး သည် သိတော်မူပါ၏ (= သွားရန်မှာ အရှင်မင်းကြီး၏ အလို အတိုင်းပင် ဖြစ်ပါသည်)” ဟု လျှောက်ဆိုလေ၏။

ပြည်ထော်သို့ ပြန်ဝင်ခြင်း

ရဟန်းတို့... ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟွဒတ်မင်းသည် ရထား ထက်သို့ တက်ရောက်စီးနင်းမိသည်ရှိသော် ဒီဃာဝုမင်းသားသည် ရထားကို မကြာမီပင် စစ်တပ်နှင့် ပေါင်းဆုံမိအောင် မောင်းနှင် လေ၏။ ရဟန်းတို့... ထိုအခါ ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟွဒတ် မင်းသည် စစ်တပ်ကြီးခြံရံကာ ဗာရာဏသီပြည်သို့ ဝင်၍ အမတ် ပရိသတ်တို့ကို စည်းဝေးစေ ပြီးလျှင် (ညီလာခံသဘင်၌) “အချင်းတို့... ဒီဃီတိကောသလမင်း၏ သားဖြစ်သူ ဒီဃာဝုမင်း သားကို ယခုအခါ တွေ့ရှိကြလျှင် အဘယ်သို့ ပြုကြမည်နည်း” ဟု မေးမြန်းလေ၏။

(ထိုအခါ) အချိုသောအမတ်တို့က “အရှင်မင်းကြီး... အကျွန်ုပ် တို့သည် လက်တို့ကို ဖြတ်ပါကုန်အံ့၊ (အချိုကမူ) အရှင်မင်းကြီး... အကျွန်ုပ်တို့သည် ခြေတို့ကို ဖြတ်ပါကုန်အံ့၊ (အချိုကမူ) အရှင် မင်းကြီး... အကျွန်ုပ်တို့သည် လက်ခြေတို့ကို ဖြတ်ပါကုန်အံ့၊ (အချို ကမူ) အရှင်မင်းကြီး... အကျွန်ုပ်တို့သည် နားတို့ကို ဖြတ်ပါကုန်အံ့၊ (အချိုကမူ) အရှင်မင်းကြီး... အကျွန်ုပ်တို့သည် နှာခေါင်းကို ဖြတ် ပါကုန်အံ့၊ (အချိုကမူ) အရှင်မင်းကြီး... အကျွန်ုပ်တို့သည် နား နှာခေါင်းကို ဖြတ်ပါကုန်အံ့၊ (အချိုကမူ) အရှင်မင်းကြီး... အကျွန်ုပ် တို့သည် ဦးခေါင်းကို ဖြတ်ပါကုန်အံ့” ဟူ၍ (အသီးအသီး) မင်းလို လိုက် မင်းကြိုက်စကား ပြောကြားကြလေကုန်၏။ ထိုအခါ ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟွဒတ်မင်းတရားသည်—

“အချင်းတို့... ဒီဃီတိကောသလမင်း၏ သားဖြစ်သူ ဒီဃာဝုမင်းသား ဟူသည်မှာ ဤသူပင် ဖြစ်တော့သည် (မင်းသားကို လက်ဖြင့်ညွှန်း၍ ပြောသည်)၊ ဤဒီဃာဝု မင်းသားကို တစ်စုံတစ်ခုသော အမှုကိုမျှ ပြုရန် မရတော့ပြီ၊ ဤဒီဃာဝုမင်းသားကလည်း ငါ့အား အသက်ကို (ချမ်း သာ)ပေးအပ်ပြီ၊ ငါကလည်း ဤဒီဃာဝုမင်းသားအား အသက်ကို (ချမ်းသာ)ပေးအပ်ပြီ” —

ဟူ၍ ကျေညာပြောဆိုလေ၏။

ဝိဿာသုမင်းသား၊ ရန်ငြိမ်းကြောင်းတရားကို
ဟောကြားရှင်းပြခြင်း

ရဟန်းတို့...ထိုနောက် ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်မင်း
သည် ဝိဿာသုမင်းသားကို—

“ချစ်သားဝိဿာသု သင်၏ ဖခမည်းတော်သည်
သေခါနီးအခါ၌ (၁)ချစ်သားဝိဿာသု....သင်သည် အရှည်
ကိုလည်း မကြည့်လင့်၊ (၂) အတိုကိုလည်း မကြည့်လင့်၊
(၃) ချစ်သားဝိဿာသု....ရန်တုံ့မူသဖြင့် ရန်တို့သည် မငြိမ်း
နိုင်ကုန်၊ (၄) ချစ်သားဝိဿာသု.... ရန်တုံ့မမူမှသာ ရန်တို့
သည် ငြိမ်းနိုင်ကုန်၏ဟု မှာထားခဲ့၏။ သင်၏ ဖခမည်း
တော်သည် အဘယ်ကို ရည်၍ မှာထားခဲ့ပါသနည်း”—

ဟု မေးမြန်းလေ၏။ ထိုအခါ ဝိဿာသုမင်းသားသည် မြဟ္မဒတ်
မင်းကြီးကို—

(၁) အရှင်မင်းကြီး.... အကျွန်ုပ်၏ ဖခမည်းတော်
သည် သေခါနီးအခါ၌ “အရှည်ကို မကြည့်လင့်”ဟု ပြောဆို
မှာထားခဲ့သည်မှာ “ရှည်မြင့်စွာ ရန်ကို မပြုလင့်”ဟု ပြော
ဆို မှာထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အရှင်မင်းကြီး....ဤ
အဓိပ္ပါယ်ကို ရည်၍ အကျွန်ုပ်၏ ဖခမည်းတော်သည်
သေခါနီးအခါ၌ “အရှည်ကို မကြည့်လင့်”ဟု ပြောဆို
မှာထားခဲ့ပါ၏။

(၂) အရှင်မင်းကြီး.... အကျွန်ုပ်၏ ဖခမည်းတော်
သည် သေခါနီးအခါ၌ “အတိုကိုလည်း မကြည့်လင့်”ဟု
ပြောဆို မှာထားခဲ့သည်မှာ “အဆွေခင်ပွန်းတို့နှင့် အချိန်
တိုတောင်း လျင်မြန်စွာ မိတ်မပျက်စေလင့်”ဟု ပြောဆို
မှာထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အရှင်မင်းကြီး....ဤအဓိပ္ပါယ်
ကို ရည်၍ အကျွန်ုပ်၏ ဖခမည်းတော်သည် သေခါနီး
အခါ၌ “အတိုကိုလည်း မကြည့်လင့်” ဟု ပြောဆို မှာထား
ခဲ့ပါ၏။

(၃-၄) အရှင်မင်းကြီး..... အကျွန်ုပ်၏ ဖခမည်းတော်သည် သေခါနီးအခါ၌ “ချစ်သားဒီဃာဝု ရန်တုံ့မူသဖြင့် ရန်တို့သည် မငြိမ်းနိုင်ကုန်၊ ချစ်သားဒီဃာဝု.... ရန်တုံ့မမူမှသာ ရန်တို့သည် ငြိမ်းကုန်၏” ဟု ပြောဆိုမှာ ထားခဲ့သည်ကား “အရှင်မင်းကြီးသည် အကျွန်ုပ်၏ မယ်တော် ခမည်းတော်တို့ကို သတ်သူဖြစ်သည်ဟု အောက်မေ့ကာ အကျွန်ုပ်က အရှင်မင်းကြီးကို အကယ်၍ သတ်ဖြတ်ခဲ့လျှင် အရှင်မင်းကြီး၏ အကျိုးကို လိုလားသောသူတို့က အကျွန်ုပ်ကို သတ်ဖြတ်ကုန်လေရာ၏။ (တဖန်) အကျွန်ုပ်၏ အကျိုးကို လိုလားသော သူတို့က ထိုသူတို့ကို သတ်ဖြတ်ကုန်ပြန်ရာ၏။ ဤသို့ အပြန်အလှန်လက်စားချေ သတ်ဖြတ်နေကြလျှင် ထိုရန်သည် အဘယ်နည်းဖြင့်မျှ မငြိမ်းနိုင်ရာ။

ယခုအခါ၌မူ အရှင်မင်းကြီးက အကျွန်ုပ်အား အသက်ကို (ချမ်းသာ) ပေးအပ်ပါပြီ၊ အကျွန်ုပ်ကလည်း အရှင်မင်းကြီးအား အသက်ကို (ချမ်းသာ) ပေးအပ်ပါပြီ၊ ဤသို့ အချင်းချင်း အသက်ကို ချမ်းသာပေးကြကာ ရန်တုံ့မမူသဖြင့် ထိုရန်သည် အပြီးတိုင် ငြိမ်းအေးသွားပါပြီ။ အရှင်မင်းကြီး..... ဤအဓိပ္ပာယ်ကို ရည်၍ အကျွန်ုပ်၏ ဖခမည်းတော်သည် သေခါနီးအခါ၌ “ချစ်သားဒီဃာဝု.... ရန်တုံ့မူသဖြင့် ရန်တို့သည် မငြိမ်းနိုင်ကုန်၊ ချစ်သားဒီဃာဝု.... ရန်တုံ့မမူမှသာ ရန်တို့သည် ငြိမ်းကုန်၏” ဟု ပြောဆိုမှာ ထားခဲ့ပါ၏။—

ဟူ၍ ခမည်းတော် မှာထားခဲ့သည့် ရန်ငြိမ်းကြောင်းတရားကို ဟောကြားရှင်းပြလေ၏။

(ဤတရားသဘောကို ရည်ရွယ်၍ ရှေးပညာရှိသူတော်ကောင်းတို့သည်—

- ၁။ ရန်စကို မရှည်စေထင့်၊
- ၂။ မိတ်စကို မတိုစေထင့်၊

၃။ ရန်ပူထိုမှ ရန်မြို့သည်၊

၄။ ရန်လိုလျှင် ရန်ပိုတတ်သည်—

ဟူ၍ ဝဗ္ဗပဇာသစကား ထားခဲ့ကြလေသည်။)

ဒိဿာဝုမင်းသား ပဓမညာတော်၏ ထီးနန်းအပွေ့ကို
တပန်ပြန်၍ ရရှိခြင်း

ရဟန်းတို့... ထိုသို့ ဒိဿာဝုမင်းသား ရန်ငြိမ်းကြောင်းတရားကို ဟောကြားရှင်းပြသောအခါ ကာသိတိုင်းရှင် ဘုရင်မြဟ္မဒတ်မင်းသည် “အချင်းတို့...အံ့ဖွယ်ရှိစွာတကား၊ အချင်းတို့...မဖြစ်စဘူး အထူးဖြစ်စွာတကား၊ အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် ဖခမည်းတော် မှာဇာားခဲ့သော စကား၏ အဓိပ္ပါယ်ကို အကျယ်ဖြန့်ချိ သိသူဖြစ်ရကား ဤဒိဿာဝုမင်းသားသည် အလွန်လျှင်ပညာရှိစွာတကား” ဟု ချီးမွမ်းစကား ပြောကြားပြီးလျှင် (ဒိဿာဝု၏ဖခင် ဘုရင်ဒီဃိတိကောသလမင်း၏) ဥစ္စာဖြစ်သည့် ရဲမက်မိုလ်ပါ ဆင်မြင်းရထားနှင့် ဇနပုဒ်ကိုင်း၊ ဘဏ္ဍာတိုက်နှင့် ကျီကြကိုင်း ဒိဿာဝုမင်းသားအား ပြန်၍ ပေးအပ်သည့်ပြင် အရွယ်သို့ ရောက်ပြီးသောသမီးကိုလည်း ပေးလေ၏။

ဗုဒ္ဓ၏ ဩဝါဒတော်

ရဟန်းတို့... တုတ်ခားလက်နက်ကို ဆောင်ယူကြကုန်သော ထိုမင်းတို့အားသော်မှလည်း ဤသို့သဘောရှိသော သည်းခံခြင်း၊ နှစ်သက်ကျေနပ်ခြင်းသည် ဖြစ်တုံဘိသေး၏။ ရဟန်းတို့... သင်တို့သည် ဤသို့ အစ အလယ် အဆုံး သုံးပါးအစုံ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံထင်ရှား ဟောကြားအပ်သည့် တရားသဖြင့် ဆုံးမရာ ဤငါတရားသာသနာ၌ ရဟန်းအဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ကြသူများ ဖြစ်လျက် သည်းမခံကြလျှင် မနှစ်သက် မကျေနပ်ကြလျှင် ထိုသို့ (အချင်းချင်း) သည်းမခံခြင်း၊ မနှစ်သက် မကျေနပ်ခြင်းသည် ဤသာသနာတော်၌ တင့်တယ်နိုင်ပါမည်လော၊ (= မတင့်တယ်နိုင်သည်သာ) ဟု မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် လေးနက်သော ဩဝါဒစကား မိန့်ကြားတော်မူပြီးလျှင် တတိယအကြိမ်မြောက်လည်း—

“ချစ်သား ရဟန်းတို့... မသင့်လျော်ဘူး = မတော်
ဘူး၊ ငြင်းခုံမှုကို မပြုကြကုန်လင့်၊ ခိုက်ရန်မှုကို မပြုကြကုန်
လင့်၊ ထိပါးနှောက်ယှက် ဆန့်ကျင်ဖက်စကား ပြောကြား
မှုကို မပြုကြကုန်လင့်” —

ဟူ၍ နောက်ဆုံးအကြိမ် မိန့်တော်မူသော အခါမှာ လည်း
ရှေးဖော်ပြရာပါ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္ထက အဓမ္မဝါဒီရဟန်းသည် မြတ်စွာ
ဘုရားရှင်ကို—

“ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... တရားရှင်
ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသည် ဆိုင်းငံ့တော်မူပါ
လော့၊ ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား... အရှင်မြတ်
ဘုရားသည် မျက်မှောက်ချမ်းသာရေးကိုသာ အားထုတ်
တော်မူကာ ကြောင့်ကြမဲ့ နေတော်မူပါလော့၊ အကျွန်ုပ်တို့
သည် ထိုငြင်းခုံခြင်း၊ ခိုက်ရန်ပြုခြင်း၊ ထိပါးနှောက်ယှက်
ဆန့်ကျင်ဖက်စကား ပြောကြားခြင်းဖြင့် ထင်ရှားကြပါ
လိမ့်မည်” —

ဟူ၍ ရှေးနည်းအကူပင် တောင်းပန်မြစ်တား လျှောက်ထားပြန်
လေ၏။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် “မဂ်ဖိုလ်မရ ကိစ္စမပြီး
အချည်းနှီးသော ဤယောက်ျား(သတ္တဝါ)တို့သည် ကုန်ခန်းသော
သဘောရှိကုန်၏။ (= ဆုံးမ၍ မရဘော့ကုန်ဟု ဆိုလိုသည်)။
ဤရဟန်းတို့ကို သိစေရန် (= အသိတရား ရစေဖို့ရန်) မလွယ်
ကုန်” ဟု နှလုံးပိုက်တော်မူလျက် နေရာမှထကာ ဖဲခွါကြွသွားတော်
မူလေ၏။

ဒိဿာဝုဝတ္ထု ပြီး၏။

(အမှာ။ ။ ဤဒိဿာဝုဝတ္ထုကို ဝိနည်းမဟာဝါပါဠိတော် ကောသမ္မ-
ကက္ခန္ဓကမု ထုတ်နုတ်ရေးသားအပ်ပါသည်။ ဤဒိဿာဝုဝတ္ထုကား
ပဉ္စကနိပါတ် ဒိဿိတိကောသလဇာတ်၌၎င်း၊ နဝကနိပါတ် ကောသမ္မိယ
ဇာတ်၌၎င်း ဂါထာပိုဒ်တို့ဖြင့် လာရှိသေး၏။ အလိုရှိသော သုတေသီ

ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်တို့သည် ထိုနိပါတ် ထိုဇာတ်တို့ကိုလည်း ကြည့်ရှုမှတ်သား ကုန်ရာ၏။

ဂါထာဒေသက ဩဝါဒဒေသနာ

ထိုနောက် မြတ်စွာဘုရားရှင် နံနက်အချိန်၌ ကောသမ္မီပြည် အတွင်းသို့ ဆွမ်းခံကြွဝင်တော်မူ၍ ဆွမ်းကိစ္စ ပြီးဆုံးလတ်သော အခါ ဆွမ်းခံရာမှ ဖဲကြွတော်မူခဲ့၍ အိပ်ရာနေရာကို သိုမှီးသိမ်း ဆည်းတော်မူပြီးလျှင် ကိုယ်တော်တိုင်ပင် သပိတ်သင်္ကန်းကို ယူ ဆောင်တော်မူ၍ (ခရီးသွားအံ့ဆဲဆဲ) သံဃာ့အလယ်၌ ရပ်တည် တော်မူလျက်သာလျှင် ဤဆိုလတ္တံ့သော ဆယ်ဂါထာ ဩဝါဒ ဒေသနာကို ဟောကြားတော်မူလေသည်။

ပုထုသဒ္ဓေါ သမဇနော၊
န ဗာလော ကောစိ မညထ။
သံဃသ္မိံ ဘိဇ္ဇမာနသ္မိံ၊
နာညံ ဘိယျော အမညရုံ။ (၁)

(အယံ ဘိက္ခုဂဏော = ကိုယ်ကြမ်းနှုတ်ကြမ်း ဤရဟန်း အပေါင်းသည်။ ထည့်)။ ပုထုသဒ္ဓေါ = နှုတ်တဖောင်ဖောင် ကျယ် လောင်သောအသံရှိ၏။ သမဇနော = စိတ်ထားမရှိ တူသော သူချည်းသာလျှင်ဖြစ်၏။ (တတ္ထ = ထိုရဟန်းအပေါင်း၌။ ထည့်)။ ကောစိ = တပါးမျှလည်း။ ဗာလော = အသိဉာဏ်ခေါင်းပါးငါ မိုက်စွာတကားဟူ၍။ န မညထ = မသိမမြင် မထင်ဘိချေ။ ဘိ- ယျော = ထိုပြင်လည်း။ သံဃသ္မိံ = သံဃာတော်သည်။ ဘိဇ္ဇမာ- နသ္မိံ = မကျေမချမ်း စိတ်ဝမ်းကွဲပြားသည်ရှိသော်၊ အညံ = ငါ ကြောင့်သံဃာ ကဲ့ခဲ့စွာဟု တဖြာထပ်လောင်း အခြားအကြောင်း ကိုလည်း။ န အမညရုံ = မသိမမြင် မထင်ကြကုန်။

ပရိမုဋ္ဌာ ပဏ္ဍိတာဘာသာ၊
ဝါစာဂေါစရဘာဏိနော။
ယာဝိစ္ဆန္တိ မုခါယာမံ၊
ယေန နိတာ န တံ ဝိဒူ။ (၂)

(ဣမေဘိက္ခု = ကိုယ်ကြမ်းနှုတ်ကြမ်း ဤရဟန်းတို့သည်။ ထည့်)။ ပရိမုဋ္ဌာ = သတိလွတ်ကင်း မေ့လျော့ခြင်းကြီး မေ့လျော့ကြကုန်လျက်။ ပဏ္ဍိတာဘာသာ = ပညာရှိယောင် တူစွာဆောင်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍။ ဝါစာဂေါစရာ = ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွား ထိုစကားလျှင် ကျက်စားရာအာရုံ ရှိကြကုန်၏။ (ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ မရှိကြကုန်ဟု ဆိုလိုသည်)။ ယာဝ ဣစ္ဆန္တိ = မရှက်မကြောက် အလိုရှိကြသလောက်ပင်။ မုခါယာမံ = ခံတွင်းကိုဖွင့်ကြ၍။ ဘာဏိနော = ရန်တွေ့စကား ပြောကြားကြကုန်၏။ (ရဟန်းတပါးမျှ သံဃာကို ရိုသေသောအားဖြင့် နှုတ်ပိတ်မှုကို မပြုချေဟု ဆိုလိုသည်)။ ယေန ကလဟေန = ခိုက်ရန်ငြင်းပွား အကြင်ဒေါသတရားသည်။ နိတာ = အရှက်မဲ့သူအဖြစ်သို့ရောက်အောင် (ထိုရဟန်းတို့ကို) ဆောင်အပ်ကုန်၏။ တံ ကလဟံ = ခိုက်ရန်ငြင်းပွား ထိုဒေါသတရားကို။ န ဝိဒူ = “ဤသို့လျှင်တိ အပြစ်ရှိ”ဟု မသိမြင်ကြကုန်။

အက္ခောန္တိ မံ အဝမိ မံ၊
 အဇိနိ မံ အဟာသိ မေ။
 ယေ စ တံ ဥပနယန္တိ၊
 ဝေရံ တေသံ န သမ္ပတိ။ (၃)

ယေ စ = အမှတ်မထင် အကြင်သူတို့သည်လည်း။ “(အယံ = ဤသူသည်)။ မံ = ငါ့ကို။ အက္ခောန္တိ = ဆဲရေးစကား ပြောကြားခဲ့ဘူးပြီး။ (အယံ = ဤသူသည်)။ မံ = ငါ့ကို။ အဝမိ = နှိပ်စက်ကလု ပြုမှုဘူးပြီး။ (အယံ = ဤသူသည်)။ မံ = ငါ့ကို။ အဇိနိ = လွမ်းမိုးသဖြင့် အနိုင်ကျင့်ဘူးလေပြီ။ (အယံ = ဤသူသည်)။ မေ = ငါ၏။ (ဧနံ = ဥစ္စာကို)။ အဟာသိ = ခိုးဆောင်ဘူးလေပြီ”။ (ဣတိ = ဤသို့နှလုံးပိုက်၍)။ တံ = ထိုခိုက်ရန်ဖြစ်ပွား ဒေါသတရားကို။ ဥပနယန္တိ = မပြေနိုင်ပဲ ထပ်တလဲလဲဖွဲ့၍ နေကုန်၏။ တေသံ = ထိုသူတို့၏။ ဝေရံ = ရန်သည်။ န သမ္ပတိ = ကမ္ဘာဆုံးတိုင် မငြိမ်းအေးနိုင်။

အက္ခောန္တိ မံ အဝဓိ မံ၊
 အဇိနိ မံ အဟာသိ မေ။
 ယေ စ တံ နုပနယန္တိ၊
 ဝေရံ တေသုပသမ္ပတိ။ (၄)

ယေ စ = အမှတ် မထင် အကြင်သူတော်စင်တို့သည်ကား။
 “(အယံ = ဤသူသည်)။ မံ = ငါ့ကို။ အက္ခောန္တိ = ဆဲရေး
 စကား ပြောကြားခဲ့ဘူးပြီ။ (အယံ = ဤသူသည်)။ မံ = ငါ့ကို။
 အဝဓိ = နှိပ်စက်ကလူ ပြုမှုဘူးပြီ။ (အယံ = ဤသူသည်)။ မံ =
 ငါ့ကို။ အဇိနိ = လွှမ်းမိုးသဖြင့် အနိုင်ကျင့်ဘူးလေပြီ။ (အယံ =
 ဤသူသည်)။ မေ = ငါ၏။ (ခနံ = ဥစ္စာကို)။ အဟာသိ =
 ဆိုးဆောင်ဘူးလေပြီ”။ (ဣတိ = ဤသို့ နှလုံးပိုက်၍)။ တံ = ထို
 ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွား ဒေါသတရားကို။ နုပနယန္တိ = ကံကို ဆင်ခြင်၊
 စိတ်မဝင်စား၊ သတိမထားပဲ ထပ်ပွား၍မဖွဲ့ကြကုန်။ တေသု =
 နှလုံးကြည်လင် ထိုသူတော်စင်တို့၌။ ဝေရံ = ကျိုးမဲ့လိုလား
 ရန်တရားသည်။ ဥပသမ္ပတိ = လောင်စာ ကင်းပဲ မီး၏ နံလျှင်
 ငြိမ်းစဲပျောက်ပြယ်လေ၏။

န ဟိ ဝေရေန ဝေရာနိ၊
 သမ္ပန္တိမ ကုဒါစနံ။
 အဝေရေန စ သမ္ပန္တိ၊
 ဒေသ ဓမ္မော သနန္တနော။ (၅)

ဣမ = ဤလောက၌။ ဝေရာနိ = ကျိုးမဲ့လိုလား ရန်တရား
 တို့သည်။ ဝေရေန = ကျိုးမဲ့လိုမှု ရန်တုံ့ပြုသဖြင့်။ ကုဒါစနံ =
 ကာလသုံးတန် တရံတခါမျှ။ န ဟိ သမ္ပန္တိ = မစင်ဖြင့် မစင်ကို
 ဆေးသကဲ့သို့ ငြိမ်းအေးခြင်းသဘောမရှိကုန်။ အဝေရေန စ =
 ရန်တုံ့မပွား ခန္တိမေတ္တာတရားဖြင့်သာလျှင်။ သမ္ပန္တိ = ရေကြည်
 ဖြင့် မစင်ကို ဆေးသကဲ့သို့ ငြိမ်းအေးပျောက်ပြယ်ကြကုန်၏။ ဒေသ-
 ဒေသော ဓမ္မော = ဤ ခန္တိမေတ္တာ နှစ်ပါးဖြင့် ရန်တရား၏
 ငြိမ်းအေးမှုသဘောသည်။ သနန္တနော = ရှေး၌ဖြစ်သော။ ဓမ္မော =

ဘုရားမြတ်စွာ ပစ္စေကာတို့ သွားရာလမ်းကြောင်း တရားကောင်း ပေတည်း။

ပရေ စ န ဝိဇာနန္တိ၊
မယမေတ္တ ယမာမသေ။
ယေ စ တတ္ထ ဝိဇာနန္တိ၊
တတော သမ္ပန္နိ မေဂေါ။ (၆)

တ္ထ = ဤ ပရိသတ်များကြွယ် သံဃာ့အလယ်၌။ ပရေ စ = ပညာခေါင်းပါး ခိုက်ရန်မှ ပြုကြသော ရဟန်းများတို့သည်။ “မယံ = ငါတို့သည်။ ယမာမသေ = သေမင်းထံပါး အချိန်တိုင်း သွား၍ နေရကုန်၏” ဟု။ န ဝိဇာနန္တိ = ပညာမျက်စိ ပိတ်မရှိ၍ မသိမြင်ကြကုန်။ တတ္ထ = ထိုပရိသတ်များကြွယ် သံဃာ့အလယ်၌။ ယေ စ = အကြင်ဉာဏ်ရည်တောက်လျှမ်း ပညာရှိရဟန်းတို့သည် ကား။ ဝိဇာနန္တိ = သေမင်းထံပါး ငါတို့သည် အချိန်တိုင်း သွား ချကုန်၏ဟု ပိုင်းခြားထင်ထင် မရဏသတိဝင်၍ သိမြင်ကြကုန်၏။ တတော = ထိုသို့ သိခြင်းကြောင့်။ မေဂေါ = ခိုက်ရန်အတင်း ငြင်းခုံခြင်းတို့သည်။ သမ္ပန္နိ = သမ္မာပဋိပတ် ကျင့်ကြံလတ်သဖြင့် ကင်းပြတ်ချုပ်ငြိမ်းကြလေကုန်၏။

အဋ္ဌိစ္ဆိန္နာ ပါဏဟရာ၊
ဂဝါဿခနဟာရိနော။
ရဋ္ဌံ ဝိလုပ္ပမာနာနံ၊
တေသံပိ ဟောတိ သင်္ဂတိ။
ကသ္မာ တုမှာက နော သိယာ။ (၇)

ယေ = အကြင်မင်းတို့သည်။ အဋ္ဌိစ္ဆိန္နာ = မိဖတို့၏ အရိုးကို ရိုက်ချိုး ဖြတ်တောက်ကြကုန်၏။ ပါဏဟရာ = ဒေါသမာန်ဝင် အသက်ဆုံး စီရင်ကြကုန်၏။ ဂဝါဿခနဟာရိနော = နွား မြင်း ဥစ္စာ ရတနာကို မညာလှယက် တိုက်ဖျက်ယူငင်ကြကုန်၏။ ရဋ္ဌံ = ခမည်းတော်ပိုင်စံ တိုင်းနိုင်ငံကို။ ဝိလုပ္ပမာနာနံ = အနိုင်အထက် လှယက်ကြကုန်သော။ တေသံပိ = ရန်သူမှန်လျှင်း ထိုမင်းတို့အား

သော်မှလည်း။ သင်္ဂတိ = စေ့စပ်ပေါင်းသင်းငြိမ်းချမ်းခြင်းသည်။
ဟောတိ = ဖြစ်နိုင်တုံသေး၏။ တုမှာကံ = ငါဘုရား၏ တရား
ရင်နှစ် ဖွားမြင်လစ်သည့် သားချစ်မှန်တောင်း သင်ရဟန်း
အပေါင်းတို့အား။ သင်္ဂတိ = စေ့စပ်ပေါင်းသင်း ငြိမ်းချမ်းခြင်း
သည်။ ကဿာ = အဘယ့်ကြောင့်။ နော သိယာ = မဖြစ်နိုင်ပဲရှိ
အံ့နည်း။ သိယာ ဝေ = ကေန်စင်စစ် ဖြစ်နိုင်သည်သာတည်း။

သစေ လဘေထ နိပကံ သဟာယံ၊
သဒ္ဓိံစရံ သာဓုပိဟာရိ ဝိရံ။
အဘိဘုယျ သဗ္ဗာနိ ပရိဿယာနိ၊
စရေယျ တေနတ္ထမနော သတိမာ။ (၈)

သတိမာ = သတိရှိသောသူသည်။ သဒ္ဓိံစရံ = အတူတကွ
ဓမ္မဓိတ်တော် တရားကျင့်ဖော်ဖြစ်သော။ သာဓုပိဟာရိ =
သုံးပါးသိက္ခာ ကျင့်သမ္မာဖြင့် ကောင်းစွာနေလေ့ရှိသော။ ဝိရံ =
မြဲမြံနိုင်ခံ့ တည်တံ့သော သမာဓိရှိသော။ နိပကံ = လျှင်မြန်
ထက်မြက် ရင့်ကျက်သောပညာရှိသော။ သဟာယံ = သွားဖက်
လာဖော် အဆွေတော်ကို။ သစေ လဘေထ = အကယ်၍ ရငြား
အံ့။ တေန = ထိုတရားကျင့်ဖော် အဆွေတော်နှင့်။ အတ္ထမနော =
နှစ်လိုအားရမ်း ဝမ်းမြောက်သောစိတ်နှလုံးရှိသည်ဖြစ်၍။ သဗ္ဗာနိ
ပရိဿယာနိ = ခြင်္သေ့သစ်ကျားအစရှိသောအပြင်ရန်၊ လောဘ
ဒေါသ မောဟအစရှိသော အတွင်းရန် အတန်တန်တို့ကို။ အဘိ-
ဘုယျ = လွှမ်းမိုးနိုင်စက်၍။ စရေယျ = လှည့်လည်ကျက်စား တရား
အားထုတ်ရာ၏။

နော စေ လဘေထ နိပကံ သဟာယံ၊
သဒ္ဓိံစရံ သာဓုပိဟာရိ ဝိရံ။
ရာဇာဝ ရဋ္ဌံ ပိဇိတံ ပဟာယ၊
ဧကော စရေ မာတင်္ဂရညေဝ နာဂေါ။ (၉)

(သတိမာ = သတိရှိသောသူသည်။ လိုက်စေ)။ သဒ္ဓိံစရံ =
အတူတကွ ဓမ္မဓိတ်တော် တရားကျင့်ဖော်ဖြစ်သော။ သာဓုပိဟာ-

ရီ = သုံးပါးသိက္ခာ ကျင့်သမ္မာဖြင့် ကောင်းစွာ နေလေ့ရှိသော။
 မိရံ = မြဲမြံခိုင်ခံ့ တည်တံ့သော သမာဓိရှိသော။ နိပကံ = လျင်မြန်
 ထက်မြက် ရင့်ကျက်သောပညာရှိသော။ သဟာယံ = သွားဖက်
 လာဖော် အဆွေတော်ကို။ နော စေ လဘေထ = အကယ်၍
 မရငြားအံ့။ ရဋ္ဌံ ဝိဇိတံ = မိမိပိုင်စံ တိုင်းနိုင်ငံကို။ ပဟာယ =
 ပယ်စွန့်၍။ ပဗ္ဗဇိတော = ရှင်ရဟန်းပြုသော။ ရာဇာဝ = မဟာ-
 ဇနကမင်း၊ အရိန္ဒမင်းကဲ့သို့၎င်း။ မာတင်္ဂေါ = မာတင်အမျိုး
 ဖြစ်သော။ နာဂေါ = အားအန်ခိုင်ဖြိုး ဆင်ပြောင်ကြီးကဲ့သို့
 ၎င်း။ ဧကော = အဖော်မမှီး တကိုယ်ထီးဖြစ်၍။ အရညေ =
 လူသူမနီး တောမြိုင်ကြီး၌။ စရေ—စရေယျ = လှည့်လည် ကျက်
 စား တရားအားထုတ်ရာ၏။

ဧကဿ စရိတံ သေယျော၊
 နတ္ထိ ဗာလေ သဟာယတာ။
 ဧကော စရေ န စ ပါပါနိ ကယိရာ။
 အပ္ပေါဿုက္ကော မာတင်္ဂရညေဝ နာဂေါ။ (၁၀)

ဧကဿ = အဖော်မမှီး တကိုယ်ထီး။ စရိတံ = လှည့်လည်
 ကျက်စား တရားအလုပ် အားထုတ်ခြင်းသည်။ သေယျော =
 ချီးမွမ်းအပ် မြတ်လှပေ၏။ ဗာလေ = သူမိုက်၌။ သဟာယတာ =
 သူငယ်ချင်းဟူ၍ အသိဉာဏ်သဗ္ဗါနှစ်ပါးတို့ဖြစ်ကြောင်း ကောင်း
 မြတ်သော သီလသမာဓိပညာ သိက္ခာတရားအစသည်။ နတ္ထိ =
 တစိုးတစိ မရှိချေ။ မာတင်္ဂေါ = မာတင်အမျိုးဖြစ်သော။ နာ-
 ဂေါ = အားအန်ခိုင်ဖြိုး ဆင်ပြောင်ကြီးသည်။ အရညေ =
 လူသူမနီး တောမြိုင်ကြီး၌။ အပ္ပေါဿုက္ကော = ကြောင့်ကြဲ။
 စရေ—စရတိ ဣဝ = လှည့်လည်ကျက်စား သွားလာနေထိုင်၏
 သို့။ ဧကော = အဖော်မမှီး တကိုယ်ထီး။ စရေ—စရေယျ =
 လှည့်လည်ကျက်စား တရားအလုပ် အားထုတ်နေထိုင်ရာ၏။
 ပါပါနိ = ယုတ်မာညစ်ကျ မကောင်းမှုတို့ကို။ န စ ကယိရာ =
 မပြုကျင့်ရာ။

၇၆၆

မဟာဗုဒ္ဓဝင်

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သံဃာ့အလယ်၌ ရပ်တော်မူရင်းကပင် ဤဆယ်ဂါထာ တရားဒေသနာတို့ကို ဟောတော်မူ၍ အဖော်မပါ ကိုယ်တော်မြတ်တပါးတည်းသာ “မာလကလောဏက” ရွာသို့ ကြွသွားတော်မူလေ၏။

ဤတွင် အခန်း ၂၇-ပြီး၏။

ဤတွင်ရှေ့ကား မဟာဗုဒ္ဓဝင် တတိယတွဲတည်း။

မဟာဗုဒ္ဓဝင်

ဗုဒ္ဓိသားဗွယ် အက္ခရာစဉ်

အက္ခရာစဉ်	[အ]	စာမျက်နှာ
အင်္ဂုနတ်သား အကြောင်း		
အကျဉ်းချုပ်		၅၄၁
အင်္ဂုရနတ်သား ဘုရားရှင်အား		
ပြန်လည်လျှောက်ထားခြင်း		၅၄၅
အဂ္ဂသာဝက နှစ်ပါးတို့၏		
ပဋိပဒါ အထူး		၁၇
အဂ္ဂသာဝက ပါရမီဉာဏ်		၁၂
အဂ္ဂသာဝကထူး အပ်နှင်း		
သော နေ့ရက်		၁၇၊ ၁၈
အင်္ဂုဒတ္တ စသော ရသေ့		
တထောင်တို့အား ဆုံးမ		
ခြင်းအကြောင်း		၂၅၄
အင်္ဂုဒတ္တ ဆရာကြီး၏ လွဲမှား		
သောတရား		၂၅၅၊ ၂၅၆
အင်္ဂုဒတ္တရသေ့ကြီးအား		
ဘုရားရှင် တရား ဟော		
တော်မူပုံ		၂၆၂
အင်္ဂုဒတ္တရသေ့ကြီး ဘုရားရှင်		
ဒေသနာ အဆုံး၌ အရ-		
ဟတ္တဖိုလ် ရောက်၍ ယေဝိ		
ဘိက္ခုဖြစ်ပုံ		၂၆၅
အင်္ဂုဒတ္တရသေ့ကို ရှင်မောဂ္ဂ		
လာန်အား ဆုံးမရန်		
တိုက်တွန်းပုံ		၂၅၆
အင်္ဂုဒတ္တဟု ငယ်နာမည်ခေါ်		
သဖြင့် မာန်မာနခက်ထန်ပုံ		၂၅၇

အက္ခရာစဉ်	[အ]	စာမျက်နှာ
အင်္ဂါငါးချက်နှင့် ပြည့်စုံ		
သော ကျောင်းတော်ရာ		
ရှာဖွေပုံ		၁၉၇
အင်္ဂါ ငါးပါးနှင့် ပြည့်စုံလျှင်		
(အလို ရှိသော အကျိုး		
ပြီးနိုင်ပုံ)		၆၄၂
အင်္ဂတိုင်း မာဂဓတိုင်း ကုရုတိုင်း		
သူတို့၏ ယုံမှားသံသယ		
ကိုအင်္ဂုဒတ္တမထေရ် ပယ်		
ဖျောက်ပုံ		၂၆၆
အင်္ဂါလေးပါး ရှိသော သာ-		
ဝကသနိပါတအကြောင်း		
(အကျယ်)		၁၇
အဆူဆူသော ဘုရား ရှင်တို့		
ချီးမွမ်းအပ်သောတရား		၃၆၀
အဆင်းငါးမျိုးရှိသော ပန်း		
တို့ကို စန္ဒကူး မှန်ဖြင့်		
ရော၍ ကြပြန်း ပူဇော်ပုံ		၈၄
အဓိတကေသကမ္မလဆရာကြီး		
အကြောင်း		၄၉၂
အဋ္ဌမဝါကို သုသုမာရဂိရမြို့၌		
ကပ်ဆိုတော်မူခြင်း		၆၂၉
အတ္တဒဏ္ဍသုတ်ကို ဟောတော်		
မူခြင်း		၃၇၇
အတ္တဝါဒအရေးကြီးပုံ (သစ္စက		
ပရိပိုင်၏အယူ)		၄၄၅

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[အ]

အတ္ထဝါဒကို ဘုရားရှင် ဖျက်
ဆီးပုံ ၄၄၉၊ ၄၅၈

အဓိကမသဒ္ဓါ (အရိယာတို့၏
ယုံကြည်မှု) ၆၄၇

အနန္တလောကဓာတ်၌ (ဘုရား
နှစ်ဆူ မပွင့်ပုံ) ၄၀၁

အနာထပိဏ်သူဌေးအကြောင်း ၁၈၀

အနာထပိဏ်သူဌေး၏ ငယ်
နာမည် သုဒတ္တခေါ်ပုံ ၁၉၀

အနာထပိဏ်သူဌေး ဘုရားရှင်
ကြိုဆိုရာ၌ (စီစဉ်ပုံ) ၂၁၆

အနာထပိဏ်သူဌေးက ရာဇဂြိုဟ်
သူဌေးအား မေးမြန်းပုံ ၂၊ ၁၈၃

အနာထပိဏ်သူဌေး ကောသလ
မင်းကြီးထံ သုမနာ မင်း
သမီးအား ဘုရားရှင်အကြို
လွှတ်ရန်လျှောက်ထားပုံ ၂၁၅

အနာထပိဏ်သူဌေး ဇေတဝန်
ကျောင်းတိုက် တည်ဆောက်
ခြင်းအကြောင်း ၂၀၀

အနာထပိဏ်သူဌေး ဇေတဝန်
ကျောင်း နေရာကို
ရှာဖွေဝယ်ယူပုံ ၁၉၇

အနာထပိဏ်သူဌေး ဘုရား
အသံ ကြားသဖြင့် ပိတီ
၅-မျိုးဖြစ်ပုံ ၁၈၃၊ ၁၈၄

အနာထပိဏ်သူဌေး ဘုရားဖူး
သွားပုံ ၁၈၆

အနာထပိဏ်သူဌေး ဘုရားရှင်
အား ဆွမ်းဖြင့် ဖိတ်ပုံ ၁၉၃

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[အ]

အနာထပိဏ်သူဌေး ဘုရားရှင်
အား သာဝတ္ထိပြည်၌ သီတင်း
သုံးရန်လျှောက်ထားပုံ ၁၉၅

အနာထပိဏ်သူဌေး ဘုရား
အာရုံရုံသော သတိဖြင့်
အိပ်ပျော်ပုံ ၁၈၅

အနာထပိဏ်သူဌေး သောတာ
ပန် တည်ပုံ ၁၉၃

အနာထပိဏ်သူဌေး အမည်
ဖြစ်ပုံ (အကြောင်း) ၁၉၀

အနာရောဂါကင်းရှင်းခြင်း ၆၄၅

အနာရောဂါကင်းလျှင် (လိုအပ်
သော အကျိုးပြီးနိုင်ပုံ) ၆၄၃

အနုရုဒ္ဓမင်းသား ၁၄၅

အနုရုဒ္ဓမင်းသားကို မဟာနာမ်
မင်းသားက လူမှုအလုပ်
များကိုသင်ကြားပုံ ၁၅၀၊ ၁၅၂

အနုရုဒ္ဓမင်းသားတို့ ထမင်း
ဖြစ်ရာကို ပြောကြပုံ ၁၅၀၊ ၁၅၁

အနုရုဒ္ဓမင်းသားနှင့် မဟာနာမ်
မင်းသားတို့ ရဟန်းပြုရန်
တိုင်ပင်ပုံ ၁၄၆

အနုရုဒ္ဓမင်းသား ဘဒ္ဒိယ မင်း
သားနှင့် ရဟန်း ပြုရန်
တိုင်ပင်ပုံ ၁၅၄

အနုရုဒ္ဓမင်းသား 'မဂ္ဂိစကာ
မကြားပုံ အကြောင်း ၁၄၆၊ ၁၄၇

အနုရုဒ္ဓမင်းသား ရဟန်းပြုရန်
မယ်တော်ထံ ခွင့်ပန်ပုံ ၁၅၃

အနုရုဒ္ဓမင်းသား လူ့ဘောင်၌
ငြီးငွေ့ခြင်း ၁၅၁

မှတ်သားဖွယ် အက္ခရာစဉ်

၇၆၉

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[အ]

အပော်မမှီး တကိုယ်ထီး တရား
အားထုတ်ပုံ ၇၆၅

အဗ္ဗလဋ္ဌိကရာဟုလောဝါဒသုတ်
(ရှင်ရာဟုလာ ၇-နှစ်အရွယ်
ဟောသောသုတ်) ၁၇၀

အဘိဏ္ဍရာဟုလောဝါဒသုတ်
(အမြဲမပြတ်ဆုံးမခြင်းငှါ
ဟောကြားသောသုတ်) ၁၇၀

အဘိဓမ္မာ ဟောစဉ် ကိုယ်တော်
ကို မျှတစေပုံ ၅၅၄

အဘိဓမ္မာဟောကြားပြီးဆုံး
သော အခါ နတ်ဗြဟ္မာ ကုဋေ
ရှစ်သောင်းကျွတ်တမ်းဝင်ပုံ ၅၅၈

အဗ္ဗထမ်းများ ကျင့်ဆောင်ရန်
အင်္ဂါ ၅-ချက် ၇၅၁

အမျက်ထွက်ခြင်း၏ အကြောင်း
ရင်း ၆-ပါး ၅၇၅

အရသာကြောပေါင်း ခုနစ်
ထောင်နဲ့ သည့် နတ်မို့ ၁၄၈

အရိယာ ဥစ္စာ (သူတော်ကောင်း
ဥစ္စာ ရတနာ ခုနစ်ပါး) ၁၃၄

အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ လောကီရေး
ရာတို့၌ လျစ်လျူရှုပုံ ၂၇

အရှင်အာဇီထေရ်ဟောသော
'ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ'
စသောတရားတော် ၅

အရှင်အာဇီနှင့် သစ္စကပရိဗိုဇ်
တို့ အမေး အဖြေ ၄၇၆

အရှင်အာဇီထေရ် ကြည်ညို
ဖွယ် ဆောင်လျက် ရာဇဂြိုဟ်
ပြည် ဆွမ်းခံဝင်ပုံ ၂၂၃

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[အ]

အရှင်အနုရုဒ္ဓါ (ရဟန္တာအဖြစ်သို့
ဆိုက်ရောက်ပုံ) ၁၆၅၊ ၁၆၆၊ ၁၆၇

အရှင်အာနန္ဒာမထေရ် ပရိတ်အရံ
အတား ပြုတော်မူခြင်း ၃၀၃

အရှင်အာနန္ဒာ (သောတာပန်
ဆိုက်ရောက်ပုံ) ၁၆၇

အရှင်ကာဠုဒါယီ ဆွေတော်
မျိုးတော်များကို သဒ္ဓါ
တရားဖြစ်ပွားအောင်ပြုပုံ ၇၇

အရှင်ကာဠုဒါယီ မထေရ်ကို
တေဒင်္ဂထားပုံ ၇၇၊ ၇၈

အရှင်ဒေဝဒတ် (လောကီသမာ
ပဿ ရှစ်ပါး ရရှိကာ ပုထုဇဉ်
သာဖြစ်ပုံ) ၁၆၈

အရှင်နန္ဒရဟန်း ရဟန္တာဖြစ်ပုံ ၂၂၉

အရှင်နန္ဒရဟန်း အသီတိသာဝက
(ရှစ်ကျိပ်) တွင် ပါဝင်ပုံ ၂၂၉

အရှင်နန္ဒမထေရ် ရဟန္တာဖြစ်
ကြောင်း ဗြဟ္မာကြီးက
လျှောက်ထားပုံ ၂၃၀

အရှင်နန္ဒထေရ် ဘုရားထံ ခံဝန်
ချက်မှ လွတ်စေပုံ ၂၃၀၊ ၂၃၁

အရှင်နန္ဒထေရ် အတွက် ဘုရားရှင်
ဥဒါန်းကျူးပုံ ၂၃၂

အရှင်နန္ဒက ဇနပဒကလျာဏီကို
မျှောက်အိုမနှင့် တူပုံ
လျှောက်ထားခြင်း ၂၂၆၊ ၂၂၇

အရှင်ပိဏ္ဍောလဘာရဒွါဇ
ဓန္ဒကူးသပိတ်ကို ယူခြင်း ၄၉၇

အရှင်ဘဒ္ဒိယ (ဓုတိယဝါတွင်း၌
တေဝိဇ္ဇ ရဟန္တာဖြစ်ပုံ) ၁၆၅

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[အ]

အရှင်မဟာ မောဂ္ဂလာန်၏
ရှေးမကောင်းမှုကံ
(အကြောင်း) ၆၅၉၊ ၆၆၀

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်က
မာရ်နတ်အား ဩဝါဒ
၁၀-ပါးဖြင့် ဆုံးမပုံ ၆၇၃၊ ၆၇၅

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် မထေရ်
ဆွေမျိုးစပ်သဖြင့် မာရ်
နတ်စိတ်ကို နူးညံ့စေပုံ ၆၅၉

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်၏
ဝမ်းတွင်း မာရ်နတ်ဝင်ခြင်း
အကြောင်း ၆၅၆

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် ဘုရား
ရှင်အား လူ့ပြည်သို့ သက်
ဆင်းချိန် လျှောက်ထားပုံ ၅၅၉

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန်နှင့် အဟိ
ဆတ္တနဂါးမင်းတို့ တန်းခိုး
ပြိုင်ပွဲ ၂၆၀

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် သာဝက
ပါရမီဉာဏ် အထွတ် အထိပ်
ထောက်ပုံ ၁၃

အရှင်မဟာမောဂ္ဂလာန် (ရဲရဲ
တောက်)လျှောက်ထားပုံ ၅၁၇

အရှင်ဗုဒ္ဓဟုလာ၏ ဥပဋ္ဌာယ်
ဆရာ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယဆရာ၊
ဩဝါဒါစရိယ ဆရာများ ၁၃၅

အရှင်သာရိပုတ္တရာ၏ ရဲရဲတောက်
တရားသိမြင်ပုံ ၁၅၊ ၁၆

အရှင်သာရိပုတ္တရာ အိပ်ရာနေရာ
မရရှိသဖြင့် သစ်ပင်ရင်း၌
နေထိုင်ရပုံ ၂၀၅

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[အ]

အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် ပရိဗိုဇ်မ
လေးယောက်(ဝါဒပြိုင်ခင်း) ၄၃၁

အရှင်သာရိပုတ္တရာ ဘုရားရှင်
အား ဗုဒ္ဓဝင် ဓေသနာ
ဟောရန် လျှောက်ထားပုံ ၈၅

အရှင်သာရိပုတ္တရာ တပည့်ရဟန်း
ငါးရာတို့အား တဖန်ပြန်၍
အဘိဓမ္မာတရားဟောပုံ ၅၅၆

အရှင်သာရိပုတ္တရာ သာဝက
ပါရမီဉာဏ် အထွတ်အထိပ်
ထောက်ပုံ ၁၃

အရွယ်သုံးပါးတို့တွင် အရွယ်
တံပါးပါး၌ မိမိကိုယ်ကို သုတ်
သင်စင်ကြယ်စေရာ၏

ဟူရာ၌ (အဓိပ္ပာယ်) ၆၅၄၊ ၆၅၅
အလှူဒါနကို (ကောင်းနှစ်ရပ်)
ရွေးချယ်၍ လှူဒါန်းရပုံ ၅၄၈

အလောင်းအလျှာသုံးမျိုး
(အဓိပ္ပာယ်) ၁၄

အလောင်းတော်၏ မေတ္တာ
တန်းခိုး ၆၀၀

အလောင်းတော်က ကာမ
ဂုဏ်ကို ငါးမျှားချိတ် ဥပမာ
နှင့်တူပုံဆိုခြင်း ၆၀၅၊ ၆၀၆

အလောင်းတော်က မင်း
စည်းစိမ်ကို သွေးနှင့်
တူပုံပြောခြင်း ၆၀၅၊ ၆၀၆

အလောင်းတော်ကြီးများ
အရွယ်ဘ၌ မဖြစ်ခြင်း
အကြောင်း ၅၆၈

မှတ်သားဖွယ် အက္ခရာစဉ်

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ-အာ]	
အဝိဇ္ဇာတဋ္ဌာန (မြသောအရပ်)	
လေးပါးနှင့် အဓိပ္ပါယ်	၅၆၃
အသင်္ချေယျတရားလေးပါး (အကျယ်)	၈၇
အဟိဆတ္တနဂါးမင်းကို အရှင် မောဂ္ဂလာန်မထေရ်ဆုံးမပုံ	၂၆၀
အာဂမသဒ္ဓါ (ဘုရားလောင်းတို့ ၏ မပျက်စီးသောသဒ္ဓါ)	၆၄၇
အာဇာနည်ယသုတ်၏ အာဏာ တန်းခိုးထက်မြက်ပုံ	၃၁၇
အာဇာနည်ယသုတ် ရွတ်နည်း အစီ အစဉ်	၃၁၈
အာဇာနည်ယသုတ် ရွတ်သူ တို့ရှောင်ကြဉ်ဖွယ်များ	၃၁၈
အာဏာတန်းခိုး ထူးခြား ထက်မြက်သောပရိတ်များ	၃၁၅
အာဏာပါတိမောက်	၂၀
အာနန္ဒမင်းသား	၁၄၅
အာဘိသမာစာရိကသီလဖြင့် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဖြစ်ခြင်း	၃၂၇
အာဝါဟမင်္ဂလာ (လက်ထပ်ခြင်း မင်္ဂလာ)	၁၂၉
အာဝါဟမင်္ဂလာ (သူ့ သွီးကို မိမိသားအတွက် ဆောင် ယူခြင်းမင်္ဂလာ)	၁၈၂
အာရုံ ငါးပါးကို စွန့်ပယ်ခြင်း အကြောင်း	၆၀၅၊ ၆၀၆
အာဇ္ဇဝိပြည် အဂ္ဂါဠဝ နတ်ကွန်း၌ သောဠသမဝါကပ်ပုံ	၁၆၂
အားနည်းသူပင် အားကြီးသူကို နိုင်နိုင်ပုံ (ဝတ္ထု)	၃၆၁
အားမတန် မာန်ကိုလျော့ပုံ	၇၄၂

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[အ]	
ဣစ္ဆာ (အရိယာသူတော် ကောင်း၌ လှူခြင်းသည် အကျိုးကြီးပုံ)	၁၂၂
ဣန္ဒကနတ်သားအကြောင်း (အကျဉ်းချုပ်)	၅၄၃
ဣန္ဒကနတ်သား ဘုရားရှင်အား လျှောက်ထားပုံ	၅၄၆
ဣန္ဒကနတ်သား (သာသနာ တွင်း) ဆွမ်း တယောက်ချို အလှူ ကြောင့် အကျိုး ၁၀-မျိုး လွမ်းမိုးနိုင်ပုံ	၅၄၆

[ဥ]

ဥဂ္ဂသေ န၏ ရှေးအတိတ် ကံအကြောင်း	၃၄၂
ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်နှင့်ပြည့်စုံခြင်း	၆၄၅
ဥဒေနမင်းအကြောင်း	၆၃၁၊ ၆၃၄
ဥပတိဿ ကောလိတနှင့် တပည့် ပရိမိုဇ်များ ဖော်ဘိက္ခုဖြစ်ပုံ	၁၁၊ ၁၂
ဥပတိဿပရိမိုဇ် ဆရာသမားကို လေးစားခြင်း	၉
ဥပတိဿပရိမိုဇ်က ဘုရားရှင် သီတင်းသုံးရာ အရပ်ကို မေးလျှောက်ပုံ	၇
ဥပတိဿပရိမိုဇ်က အာဏဇိ မထေရ်ကို မြင်ရာ၌ လျှောက် ထားပုံနှင့်တရားထူးရပုံ	၃၊ ၄၊ ၅၊ ၆
ဥပတိဿနှင့် ကောလိတ ပရိမိုဇ်အကျင့် ကျင့်ပုံ	၂

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဥ]

ဥပတိဿနှင့် ကောလိတ
 ပရိဗိုဇ်နှစ်ဦးတို့ ဘုရားထံ
 ရောက်ပုံအကြောင်း ၁
 ဥပ္ပလဝဏ်ထေရီမ (ရဲရဲတောက်)
 လျှောက်ထားပုံ ၅၁၇
 ဥပါလိဆေတ္တာသည် ရှေးဦးစွာ
 ရဟန်းပြုပုံ ၁၅၉၊ ၁၆၀
 ဥဗ္ဗေဂါပီတိ ၁၈၄

[ဩ]

ဩကပ္ပနသဒ္ဓါ (ရတနာသုံးပါး၌
 သက်ဝင်ယုံကြည်သောသဒ္ဓါ) ၆၄၇
 ဩက္ကန္တိကာပီတိ ၁၈၄
 ဩဒါတ ရောင်ခြည်တော်
 (အကြောင်း) ၅၂၆
 ဩဝါဒ ပါတိမောက် ၂၀
 ဩဝါဒပါတိမောက်ကို သိက္ခာပုဒ်
 မပညတ်မီသာပြုပုံ ၂၄
 ဩဝါဒ ပါတိမောက် ဂါထာ
 ဒေသနာများ ၂၀၊ ၂၂၊ ၂၃၊ ၂၄
 ဩဝါဒ ပါတိမောက် ရှေးဦးစွာ
 ပြုပုံ နေ့ရက် ၁၇၊ ၁၈

[က]

ကကုသန်ဘုရားရှင်အတွက်
 ကျောင်းတိုက် တည်ပုံ ၅၆၄
 ကကုသန်ဘုရားရှင် ဆဗ္ဗန်
 ဆင်မင်းကဲ့သို့ ကြည့်စု၍
 (အကျယ်အဝန်းပျယ်) ၆၆၉၊ ၆၇၀
 ကခြေသည်ဖြစ်မည်ဟုရဟန္တာကို
 ပြောဆိုမိသဖြင့်အပြစ်ခံရပုံ ၃၃၄
 ကဏ္ဍမုသရက်ဖြူပင်အကြောင်း ၅၀၅

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[က]

ကပ္ပဋကုန်သည်နှင့် အရှင်နန္ဒ
 အလောင်း မြည်းဖို့
 အကြောင်း ၂၃၉၊ ၂၄၀
 ကပ္ပဋဇာတ်လာ မြည်းမနှင့်မြည်း
 ဖို့ စကားပြောခန်း ၂၃၅၊ ၂၃၆
 ကပိလဝတ်ပြည်နှင့် ဝေသာလီ
 အကွာအဝေး ၄၁၇
 ကပိလဝတ်ပြည်သားလယ်
 သမားများက ထိပါးပြော
 ဆိုသော စကားများ ၃၄၇
 ကမ္မဋ္ဌာန်း အားထုတ်သူ၏ အင်္ဂါ
 ၅-ပါး ၆၄၄
 ကဿပဘုရားရှင် အတွက်ကျောင်း
 တိုက်တည်ဆောက်ပုံ ၅၆၄
 ကာဠုဗုဒ္ဓရက္ခိတ ရဟန္တာ
 အကြောင်း ၄၇၄၊ ၄၈၀
 ကာဠုဒါယီမထေရ်မြတ် နေ
 ပြည်တော် ကြွရန် ဂါထာ
 ၆၀-ဖြင့် ဘုရားရှင်အား
 လျှောက်ထားပုံ ၂၉၊ ၂၂
 ကိမိလမင်းသား ၁၄၆
 ကုက္ကုဋ္ဌာရုံကျောင်းတိုက်
 (အကြောင်း) ၇၁၇
 ကုဏာလဇာတ်ကို ဟောခြင်း
 အကြောင်း ၃၇၉
 ကုလမစ္ဆရိယ (အမျိုး၌ဝန်တို့မှု) ၂၆၈
 ကေသဝိဿဇုန မင်္ဂလာ
 (ဥသျှောင်း ဆံထုံးကို ဖြည့်
 ခြင်း မင်္ဂလာ) ၁၂၉
 ကဲ့ရဲ့ရုနစ်ရက် (ဟူသော
 စကားပုံ) ၆၂၀

မှတ်သားဖွယ် အက္ခရာစဉ်

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[က]

ကောဏာဂုံဘုရားရှင်အတွက်
 ကျောင်း တည်ဆောက်ပုံ ၅၆၄
 ကောလိတပရိပိုင်တရားထူးရပုံ ၈
 ကောလိယပြည်သား လယ်သမား
 များက ထိပါးပြောဆိုသော
 စကားများ ၃၄၇
 ကောသလမင်းကြီး၏ ပုရောဟိတ်
 ဟောင်း အဂ္ဂိဒတ္တစသော
 ရသေ့ တထောင်အကြောင်း ၂၅၄
 ကောသမ္ဘိပြည်ကျောင်းတိုက် သုံး
 တိုက်ကိုအလှူခံတော်မူခြင်း ၇၂၄
 ကောသမ္ဘိပြည်စောသကသူဌေး
 အကြောင်း အကျယ် ၆၉၃
 ကောသမ္ဘိပြည် ဝေသာသိတာရုံ
 ကျောင်း၌ နဝမဝါကပ်ပုံ ၁၆၂
 ကောသမ္ဘိမြို့သို့ ဘုရားပင့်သည့်
 အခမ်းအနား ၇၁၇
 ကောသမ္ဘိသူဌေးကြီး ကြံစည်ပုံ
 (အကြောင်း) ၆၉၉
 ကောသမ္ဘိသူဌေးကြီး၏ရက်စက်
 ကြမ်းကြုတ်မှုများ ၇၀၀၊ ၇၀၁
 ကျေးဇူးကန်းသော
 ဆေတ္တာသည်အကြောင်း ၇၄၅
 ကျောင်းအနုမောဒနာ
 ၅-ဂါထာ ပါဠိအနက် ၂၁၉၊ ၂၂၂
 ကျောင်းတော်ရာနှင့်
 ဖပ်လျှဉ်း၍ သံဝေဂယူဖွယ် ၂၀၃
 ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီး၏
 အင်္ဂါ ၅-ပါး ၂၂၁
 ကိုးလကြာသည့် ဖေတဝန်
 ကျောင်းရေစက်ချ
 အောင်ပွဲကြီး အကြောင်း ၂၂၂

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[-ဏ]

ကြံစည်မှုလေးမျိုးကို ငိုကြွေး
 ကြောင်း လေးပါးခေါ်ပုံ
 (အဓိပ္ပါယ်) ၅၇၆
 ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော ဘုရား
 အသရေတော်ဖြင့် ဝေသာလီ
 ပြည်တွင်း ကြွဝင်တော်မူပုံ ၃၀၂
 ကြို့ ပင်စောင့်နတ်နှင့်
 ဝက်ဝံတို့အကြောင်း ၃၅၁

[ဝ]

ခံယူခြင်း၌ အတိုင်း အရှည်
 သုံးပါး ၅၇၇
 ခံယူခြင်းအတိုင်းအရှည် သိမှု၌
 မှတ်သားဖွယ် ၅၇၇
 ခဏိကာပီတိ ၁၈၄
 ခတ္တိယန္တယ်ရိုး မင်းမျိုးသည်
 အဖိုးမပြတ်ထိုက်ပုံ ၃၅၀
 ခန္ဓသုတ်၏အာဏာတန်းခိုး
 ထက်မြက်ပုံ ၃၁၆
 ခန္ဓာငါးပါးတို့၌ တပ်မက်မှုကို
 စွန့်သင့်ပုံ ၃၃၉
 ခမည်းတော်က ဘုရားရှင်အား
 ရှိခိုးပုံလျှောက်ထားခြင်း ၈၁
 ခမည်းတော် တောင်းပန်သဖြင့်
 ဘုရားရှင်သိက္ခာပုဒ်
 ပညတ်တော်မူပုံ ၁၃၈
 ခရီးအဝန်းသုံးမျိုး ၄၈၂
 ခုခိုကာပီတိ ၁၈၄
 ခုနစ်ဆူသောဘုရားရှင်တို့
 ကျောင်းနေရာတော်များ ၂၀၁
 ခိုက်ရန်ငြင်းပွား အချင်းများ
 ခြင်း၌ သာယာဖွယ်မရှိပုံ ၃၅၁

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[၀]

ခိုက်ရန်ငြင်းပွား အချင်းများ
သော် ဝေါင်းကသကဲ့သို့

မြစ်တတ်ပုံ ၃၅၉

ခိုက်ရန်ငြင်းခုံမှုပြုသောအခါ
ကြီးစွာပျက်စီးတတ်ပုံ(ဝတ္ထု) ၃၇၂

ချမ်းသာကြီးလိုလျှင် ချမ်းသာက
လေးကိုစွန့်ရမည့်အကြောင်း ၃၃၁

ခြေတော်ရာ(ထင်၊ မထင်၊ ပျက်
မပျက် မှတ်ဖွယ်) ၇၁၉

ခြေရာကိုကြည့်၍ (ရာဂ၊ ဒေါသ၊
မောဟ ရှိသူကိုခွဲခြား
သိရန်နည်း) ၇၂၀

[ဂ-ဃ]

ဂရုခံရစ်ပါးတရားကိုဟောခြင်း ၄၂၁
ဂါထာဒသက ဩဝါဒဒေသနာ ၇၆၀

'ဂေါရသ' ငါးမျိုး ၂၉၂

ဂင်္ဂါမြစ်တွင်း၌ နဂါးမင်းများ
ပူဇော်ပုံ ၃၀၀

ဂုဏ်တော်ပြဘုရားရှိခိုး ၄၆၈

ဂုဏ်ရှိသူတို့ ကျေးဇူးကို
ဘုရားရှင်တို့သာထင်ရှား
အောင်ပြုနိုင်ပုံ ၂၅၁

ဂျမ်းသမား ဥဂ္ဂသေန
အကြောင်း ၃၃၂

ဃရဏီအမျိုးသွီး (ရဲရဲတောက်)
လျှောက်ထားပုံ ၅၁၁

ဃရပူဝေသနမင်္ဂလာ (အိမ်ရှေ့စံ
နန်းတော်အပ်နှင်းပွဲမင်္ဂလာ) ၁၂၉

ဃောသကနတ်သားဟုအမည်
တွင်ပုံ အကြောင်း ၆၉၇

ဃောသိတာရုံကျောင်းတိုက်
(အကြောင်း) ၇၁၇

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[င]

ငွေတောင် (ဟိမဝန္တာအရပ်၌)
ရှိခြင်း ၃၈၁

ငိုကြွေးကြောင်းတရားလေးပါး ၅၇၅

ငိုကြွေးကြောင်း တရားလေးပါး
ကို မပြစ်ပွားအောင် ပလိ
ဗောဓကို ပြတ်ရခြင်း ၅၇၆

[ဝ]

ဝန္တကူးသပိတ် အကြောင်း ၄၈၇

ဝရိုက်ခြောက်ပါးနှင့် မဟာ
သမယသုတ် တွဲစပ်ပုံ ၃၉၈၊ ၃၉၉

ဝာလီယပြည် ဝန္တုရွာ ဝာလီယ
တောင်ကျောင်း၌ ၁၃-၁၈

၁၉-ဝါကပ်ပုံ ၁၆၂

ဝိဇ္ဇမာဏဝိကာ၏ စွပ်စွဲခံရခြင်း
အကြောင်းကံ ၆၀၉

ဝိဇ္ဇမာန်၏ နည်းပရိယာယ် ၅၈၃

ဝိဇ္ဇမာန်ကို မြေမျိုခြင်း ၅၈၇

ဝိရာသာမဏေရီမ (ရဲရဲတောက်)
လျှောက်ထားပုံ ၅၁၅

စုန္ဒသာမဏေ (ရဲရဲတောက်)
လျှောက်ထားပုံ ၅၁၆

စုန္ဒီမင်းသွီး (ရထားငါးရာကိုယ်စီ
ရှိသည့် သတ္တိသွီးငါးရာ
အခြံအရံရှိသူ) ၂၁၅

စူဠအနာထပိဏ် (ရဲရဲတောက်)
လျှောက်ထားပုံ ၃၁၃

စေတီကိုပန်းပူဇော်ခြင်း၏
အကျိုးတရား ၃၃၀

စေတီ၌ ထီး၊ တံခွန်လျှူခြင်း၏
အကျိုးတရား ၃၃၀၊ ၃၃၁

ခေတီယင်ပြင်၌ ရေဖျန်းခြင်း၏
အကျိုးတရား ၃၃၀

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဝ]

စေတီယင်ပြင်၌ သဲဖြူခင်းသည်
 အကျိုးတရား ၃၃၀
 စေတီယင်ပြင်၌ မြက်ကိုရှင်းသည့်
 အကျိုးတရား ၃၃၀
 စောင်းတန်းသုံးသွယ်ဖြင့်
 သက်သာမြို့ တံခါးသို့
 သက်ဆင်းတော်မူခြင်း ၅၆၀

[ဆ-ဇ]

ဆတ္တုဿာဟမင်္ဂလာ (ထီးဖြူတော်
 အပ်နှင်းခြင်းမင်္ဂလာ) ၁၃၀
 ဆဖဿာယတနိကရဲ
 (အဓိပ္ပါယ်) ၆၇၁
 ဆဗ္ဗဂ္ဂိရဟန်းတို့၏ တပည့်များ
 ကျောင်းအိပ်ရာနေရာ
 ကောင်းများ ယူထားပုံ ၂၀၄
 ဆဲရေးခြင်း လေးမျိုးဖြင့်
 ဆဲရေးပုံ ၂၆၉
 ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ကပ်သောရဟန်း၏
 အတွင်းရန်ငါးမျိုး ၅၇၃၊ ၅၇၄
 ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ ကပ်သောရဟန်း၏
 အပြင်ရန် ငါးမျိုး ၅၇၃
 ဆွေတော်မျိုးတော်တို့ ဘုရားရှင်
 ပူးရန် အစီအစဉ်ပြုပုံ ၇၉
 ဇမ္ဗူကရဟန်း အကြောင်း
 အကျယ် ၂၆၇
 ဇမ္ဗူကတက္ကတန်းမစင်ကိုစားပုံ ၂၇၃
 ဇမ္ဗူကတက္ကတန်း ကျွတ်တမ်း
 ဝင်ခြင်း ၂၇၆
 ဇမ္ဗူကတက္ကတန်း ပဋိသမ္ဘိဒါ
 ပတ္တ ရဟန္တာဖြစ်ပုံ ၂၈၄

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဇ]

ဇမ္ဗူကတက္ကတန်းနေရာ
 ကျောက်ဖျာကို နတ်တို့
 သန့်ရှင်းအောင် ပြုပုံ ၂၇၇၊ ၂၇၈
 ဇမ္ဗူကကို တက္ကတန်းကျောင်းမှ
 နှင်ထုတ်ပုံ ၂၇၄
 ဇမ္ဗူကကို တက္ကတန်းကျောင်း
 ပို့၍ ရှင်ပြုပေးပုံ ၂၇၂
 ဇမ္ဗူက၏ ရှေးမကောင်းမှု
 (အကြောင်း) ၂၆၇
 ဇမ္ဗူက၏ ပစ္စုပ္ပန်ဝင်္ဂဒုက္ခ ၂၇၁
 ဇမ္ဗူက၏ အကုသိုလ်ဝင်္ဂကျွေး
 ၄-မျိုး ၂၇၆
 ဇမ္ဗူက အကျင့်ကို လိမ်လည်
 လှည့်ဖျား၍ လူတို့အား
 ပြောကြားပုံ ၂၇၄၊ ၂၇၅
 ဇမ္ဗူဒိပ်ကျွန်းအပြင်၌ ရထား
 ငါးရာကိုယ်စီ စီးကြသည့်
 သတို့သမီးသုံးယောက် ၂၁၅
 ဇေတမင်းသား၏ ဥယျာဉ်ကို
 တဆယ်ရှစ်ကုဋေသော
 ရွှေဒင်္ဂါးဒေါ်လာတို့ဖြင့်
 ဝယ်ယူခြင်း ၁၉၈
 ဇေတမင်းသား၏ ဥယျာဉ်ကို
 အသပြာခြင်း ထိအောင်
 ခင်း၍ ဝယ်ယူပုံ (အကျယ်) ၁၉၇
 ဇေတမင်းသား မုခ်ဦးပြာသာဒ်
 လှူဒါန်းခြင်းအကြောင်း ၁၉၉
 ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်ကို စတုဒ္ဓိ
 သာသံဃိက ရေစက်ချ၍
 လှူခြင်း ၂၁၈

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဇ-ည]

ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက် မြေနေရာ
ရှစ်မင်းပယ်ခန့် အကျယ်
အဝန်းရှိပုံ ၂၀၀

ဇေတဝန်ကျောင်းတိုက်သို့
ပင့်ဆောင်ရန် အခမ်းအနား
စီစဉ်ပုံ ၂၁၄

ဇေတဝန်ကျောင်းတော်ကို
တဆယ်ရှစ်ကုဋေသော
ရွှေဒင်္ဂါး ဒေါ်လာတို့ဖြင့်
အကုန်ခံ၍ ဆောက်လုပ်ပုံ ၂၀၀

ဇေတဝန်ကျောင်းတော်ရာဘုရား
ရှင်တိုင်း၏ ကျောင်းတော်ရာ
ဖြစ်ခဲ့ပုံ (အကျယ်) ၂၀၁

ဇာတ်ဂုဏ်အရွယ် ကြီးမြတ်ခြင်း
သုံးပါးတွင် အရွယ်နှင့်ဂုဏ်
၂ပါးကိုသာ ယူပုံ ၂၀၈

ညီညွတ်ခြင်း၏ အကျိုးကို ပြသော
ဇာတ်များ ၃၆၈၊ ၃၇၂

ညီညွတ်ခဲ့သော် ရန်သူတို့
အခွင့်မရနိုင်ပုံ ၃၆၉

ညီညွတ်ရန်ကိုသာ ကျင့်ကြံ
အားထုတ်သင့်ပုံ ၃၆၀

ညီတော်နန္ဒမင်းသား ရဟန်း
ပြုခြင်းအကြောင်း ၁၂၉

ညီတော်နန္ဒရဟန်း သာသနာ
မပျော်ပိုက်ကြောင်း ဘုရား
ရှင်အားလျှောက်ထားခြင်း
၂၂၃၊ ၂၂၄

ညီတော်နန္ဒကို မျောက်အိမ်
ပြုလျက် တာဝတိံသာ
နတ်ပြည်ခေါ်ပုံ ၂၂၅

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[တ]

တစုံတယောက်သောသူနှင့်မျှ
ရန်မပြုသင့်ကြောင်း ၃၆၇၊ ၃၆၈
“တရား တ-ပါ” အစ ချီသော
လင်္ကာ ၅၅၃၊ ၅၅၄

တရားပွဲကြီးသုံးကြိမ် (ပြခြင်း
အကြောင်း) ၁၈၁၊ ၁၉၉

တရားဟောခြင်းလေးမျိုး ၃၉၉

တာဝတိံသာနတ်ပြည် ပင်လယ်
ကသစ်ပင်ရင်း၌ သတ္တမ
ဝါကပ်ပုံ ၀၆၁

တာဝတိံသာနတ်ပြည်သို့
ကြွတော်မူခြင်း ၅၃၄

တာဝတိံသာနတ်ပြည်၌ အဘိ
ဓမ္မာတရားဟောကြားပုံ ၅၅၃

တိတ္ထိတို့၏ လူသတ်မှုကြီး ပေါ်
လွင်လာပုံ ၆၂၃

တိတ္ထိဆရာကြီး ခြောက်ဦးတို့
(အကြောင်း) ၄၈၉

တိတ္ထိတို့ထောင်ထား ထကြွ
စကားပြောပုံ ၅၀၀

တိတ္ထိတို့ရှုံးနိမ့်ပျက်စီးကြပုံ ၅၀၈

တန်းခိုးပြုရန် မြတ်စွာဘုရား
မိန့်ကြားခြင်း ၅၀၁

တန်းခိုးပြုရာဟာမပြုရန် သိက္ခာ
ပုဒ်ပညတ်ခြင်း ၄၉၉

တွေးတောပူပန်မှုလေးမျိုး ၅၇၆

တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်မင်းပြုလုပ်
ရန် (သီရိမုနိအချက်များ) ၅၉၆

[ဇ]

ထက်သန်သောဝိရိယရှိခြင်း ၆၄၅

ထက်သန်သောလုံ့လမရှိလျှင်
လိုအပ်သောအကျင့်မပြီးနိုင်၆၄၂

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[၈]	
ဒါနုဥပပါရမီ (အင်္ဂါကြီးငယ် ကို စွန့်လှူခြင်း)	၉၆
ဒါနုပရမတ္ထပါရမီ (မိမိအသက် ကို)စွန့်လှူခြင်း)	၉၆
ဒါနုပါရမီ (အပြင်အပ ဥစ္စာ များကိုစွန့်လှူခြင်း)	၉၆
ဒီသနုပရိပိုင် (အရှင်သာရိ ပုတ္တရာ၏တူ)	၁၃
ဒီသာဝုမင်းသားအကြောင်း	၇၄၁
ဒီသာဝုမင်းသား စကား ၄-မျိုး ကို မေးမြန်းခြင်း	
ဒီဆီတိကောသလမင်း အကြောင်း	၇၄၂
ဒုဒ္ဓါဘဇာတ်(အကျဉ်းချုပ်)	၃၆၀
ဒုမ္မုခလိစ္ဆဝိမင်းသား ဘုရားကို ချီးကျူးပုံ	၄၆၁
ဒုသီမာရ်နတ်၏ အကြံအစည် နှင့်လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက် ချက်များ	၆၆၃၊ ၆၆၈
ဒုသီမာရ်နတ် ငွေ့အဆင့်ဆင့် ခံစားရပုံ	၆၇၂
ဒုသီမာရ်နတ် လှည့်ပတ်ခံရသော ပုဏ္ဏားသူကြွယ်များ၏ ဆရေးစကား	၆၆၄၊ ၆၆၅
ဒုသီမာရ်နတ် ကျရောက်ရာ ငရဲကြီး ၃-မျိုး (အကျယ်)	၆၇၁
ဒေဝဒတ္တမင်းသား	၁၄၆
ဒေသစာရိနှစ်မျိုး	၄၈
ဒေါသများသွ၏ ခြေရာသည် နောက်သို့ငင်သကဲ့သို့ရှိခြင်း	၇၂၀
ဒေါသထွက်သူသည် စကား များစွာပြောဆိုတတ်ခြင်း	၅၉၈

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[၈-၈]	
ဒေါင်းကသကဲ့သို့ဖြစ်ပုံ(ဥပမာ) ၃၅၉	
ဒွါဒသနိပါတ် မဟာပဒုမဇာတ်ကို ဟောတော်မူခြင်း	၅၈၈
ဇေဂ္ဂသုတ်၏ အာဏာတန်းခိုး ထက်မြက်ပုံ	၃၁၆
မေ့စကြာတရားဦး ဟောတော်မူရာဌာန	၅၆၃
[၈]	
နကုလပိတုသူကြွယ်ဇနီး မောင်နှံ တို့ သောတာပန်တည်ပုံ	၆၃၀
နဂါးတို့က မြတ်စွာဘုရားကို ပူဇော်ပုံ	၃၂၂
နဂါးပြည်သို့ ဘုရားရှင် ကြွတော်မူခြင်း	၃၂၂
နတ်ပြဟွာများစည်းဝေးကြပုံ	၃၈၉
နတ် ပြဟွာများ လာရောက် ပူဇော်ရာ၌ ဘုရားနှင့် ဇမ္ဗူကမေးဖြေပုံ ၂၈၀၊ ၂၈၁၊ ၂၈၂	
နတ်သွီး ငါးရာ သံဃာအား ခြေနှယ် ဆီ ကောင်းမှု ကြောင့် ခိုခြေအဆင်းရှိပုံ	၂၂၅
နန္ဒမင်းသားအား မှန်လာ ၅-ပါးဆောင်နှင်းခြင်း	၁၂၉
နန္ဒမင်းသားကို သပိတ်တော် ယူစေလျက် ကျောင်းတော် သို့ ပြန်ကြွပုံ	၁၃၀
နန္ဒမင်းသားသပိတ် ပိုက်လျက် ကြံစည်အောက်မေ့ပုံ	၁၃၀
နန္ဒရဟန်း၏စန္ဒာကိုယ် အိမ် အမိုးနှင့်ထူပုံပါရှိအနက် ၂၃၃၊ ၂၃၄	

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[န]

နန္ဒရဟန်းကိုအကြောင်းပြု၍ ကပ္ပဋ္ဌဇာတ်ကို ဟောတော် မူပုံ	၂၃၅
နန္ဒရဟန်းကို သာသနာတော် ဝယ် သူစားပြောဆိုခြင်း ဖြင့် ကဲ့ရဲ့စကားဆိုကြပုံ	၂၂၈
နန္ဒရဟန္တာကို စွပ်စွဲခြင်းအရ ယူပဝါဒကံ၏ အကျိုး	၆၀၉
နရသီဟဂါထာပါဠိနိဿယ သဒ္ဓါ၁၂ နာနာသံဝါသက (ပေါင်းသင်းမှု မတူသော) တရားနှစ်မျိုး	၇၃၇
နာနာသံဝါသ ၂မျိုးနှင့် သမာန သံဝါသ ၂မျိုးတို့ကို ဟော တော်မူပုံ	၇၃၆
နာဠမည်သော ပုဏ္ဏားရွာ နာဠကာရုံကျောင်း၌ ၁၁ - ဝါကပ်ပုံ	၁၆၂
နိကာယ်ငါးရပ်၏ တန်းခိုး အာနိသင်များ	၃၂၀၊ ၃၂၁
နိဂဏ္ဌနာဠပုဏ္ဏဆရာကြီး (အကြောင်း)	၄၉၃
နိမ္မိတဘုရားကို ဖန်ဆင်းတော် မူခြင်း	၅၂၉
နိမ္မိတရုပ်ပွားတော်ကို ဖန်ဆင်း တော်မူခြင်း	၄၀၁
နိရောဓသမာပတ် ဝင်စားခြင်း အကြောင်း	၆၆၁
နီလရောင်ခြည်တော် (အကြောင်း)	၅၂၅
နေခင်းကြောင်တောင် အမှောင်ဖြစ်စေရန် မြတ်စွာ ဘုရားအားနိုးမြှုပ်	၃၄၉

အက္ခရာစဉ်

စာမျက်နှာ

[န-ပ]

နေထက်ဝက်မျှ ဥပုသ်စောင့် သုံးခဲ့ခြင်းအကျိုး	၇၁၃
နဲ့ကော(ညောင်စေးစသည် သုတ်၍ငှက်ထောင်သော ဒုတ်ချောင်းတမျိုး)	၆၆၅
ပကတိဓာတ်သား မြတ်စွာဘုရား လူ့ပြည်၌ကြွသွားတော် မူသည်ကို တန်းခိုးကြီး နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့သာ သိခြင်း	၅၅၆
ပကတိသာဝက ပါရမီညာတ်	၁၂
ပကုဓ ကစွာယန ဆရာကြီး (အကြောင်း)	၄၉၂
ပစ္စတ္တဝေဒနိယဓရ (အဓိပ္ပာယ်)	၆၇၁
ပစ္စုပ္ပန်ဆဲဆဲ ခဏဝယ် (ဘုရား နှစ်ဆူမြိုင် မရှိနိုင်ပုံ)	၃၉၇
ပစ္စေကဗောဓိ အလောင်း အလျာ	၁၄၊ ၁၅
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့ ကမ္မဋ္ဌာန်း မပြနိုင်ပုံ	၃၂၇
ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၏ ဓာတ်တော်ကို စေတီတည်ခြင်း	၃၂၈
ပဉ္စဂဒါယကာပုဏ္ဏား(အဦး ၅-ဦးကိုလှူသောကြောင့် ရသောအမည်)	၆၇၈
ပဉ္စဂဒါယကာပုဏ္ဏား စားဖွယ် စားစဉ် ဘုရားရှင်ဆွမ်းရပ်ပုံ	၆၈၁
ပဉ္စဂဒါယကာ ပုဏ္ဏားနှင့်ပုဏ္ဏားမ တို့ဘုရားရှင်ဒေသနာအဆုံး၌ သောတာပန်တည်ပုံ	၆၈၂၊ ၆၈၃
ပညာမရှိလျှင် (အလိုရှိသော အကျိုးမပြီးနိုင်)	၆၄၂

မှတ်သားဖွယ် အက္ခရာစဉ်

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဝ]	
ပညာမဲ့ တထောင်ကျော်ထက်	
ပညာရှိတယောက်မြတ်ခြင်း	
အကြောင်း	၅၆၉
ပညာရှိစကားကို မနာယူသူတို့	
ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်တတ်ကြပုံ	၃၇၁
ပညာရှိလျှင် (လိုအပ်သော	
အကျိုးပြီးနိုင်ပုံ)	၆၄၃
ပညာသင်တို့ လိုက်နာရမည့်	
အစီအစဉ် (ရှေးခေလေ့)	
ပဉ္စမန္ဒနမင်္ဂလာ (ရွှေပြား	
သင်းကျစ်တော်ကို နဖူး၌	
တပ်ဆင်ခြင်း မင်္ဂလာ)	၁၂၉
ပတ္တမြားတောင် ဟိမဝန္တာ	
အရပ်၌ ရှိခြင်း	၃၈၁
ပဒုမာကြာပန်း	၈၃
ပဓာနိယင်္ဂတဗျားငါးပါးလင်္ကာ	၆၄၇
ပဘဏ္ဍရ ရောင်ခြည်တော်	
(အကြောင်း)	၅၂၇
ပရိတ်၏အနက်အဓိပ္ပါယ်	၃၀၇
ပရိတ်နာယူသူ၏အင်္ဂါများ	၃၁၂
ပရိတ်နာယူသူ၏ ပျက်စီးခြင်း	
၂-မျိုး	၃၁၄
ပရိတ်နာယူသူ၏ ပြည့်စုံခြင်း	
၂-မျိုး	၃၁၄
ပရိတ်ရွတ်ခြင်း အစီအစဉ်	၃၀၇
ပရိတ်ရွတ်ပတ်သူ၏	
အင်္ဂါများ	၃၀၈၊ ၃၀၉
ပရိတ်ရွတ်ပတ်သူ၏ ပျက်စီးခြင်း	
၂-မျိုး	၃၁၀
ပရိတ်ရွတ်ပတ်သူ၏ ပြည့်စုံခြင်း	
၂-မျိုး	၃၁၁

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဝ]	
ပဓာသဟဏ္ဍ ဇာတ်ကို	
ဟောကြားတော်မူပုံ	၅၆၇
ပသာဒသဒ္ဓါ (ရတနာသုံးပါး၌	
ကြည့်ညိုခြင်းမျှသဒ္ဓါ)	၆၄၇
ပါဏာတိပါတကံကြောင့်	
သားသွီး မရနိုင်ပုံ	၆၃၉
ပါဏာတိပါတ ပြုသူသည်	
သားသွီး မဖြစ်ထွန်းနိုင်	၆၃၉
ပါတိမောက် ၂-ပါး အကြောင်း	
နှင့် ပါတိမောက်ခေါ်ပုံ	၁၉၊ ၂၀
ပါရမီ ၁၀-ပါးအကြောင်း	၉၅
ပါလိလေယျက တောအုပ်၌	
ဒသမဝါကပ်ပုံ	၁၆၂
ပါဝါရိကမ္မဝနကျောင်းတိုက်	
(အကြောင်း)	၇၁၈
ပီတရောင်ခြည်တော်	
(အကြောင်း)	၅၂၆
ပုညလက္ခဏဒေဝီ (အနာထပီဏ်	
သူဌေးကတော်)	၂၁၇
ပုထုဇန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ လောကီ	
ဈာန်သမာပတ်ကို	
အားထုတ်မှရနိုင်ပုံ	၃၈၃
ပူရဏကဏ္ဍပဆရာကြီး	
(အကြောင်း)	၄၈၉
ပူရဏကဏ္ဍပဆရာကြီး သေရပုံ	၅၀၉
ပေါက္ခရဝဏ္ဏမိုးရွာသွန်းပုံ	၁၁၂
ပင်လယ်ကသစ်ပန်းအကြောင်း	၈၃
(ပယ်ပွဲရန်ပေါရာဏ	
လင်္ကာ)	၂၀၀၊ ၂၀၁
ပိုက်ဆံလျှော်ဖွပ် (သာဏ	
ဓောဝိက) ကစားနည်း	၄၃၉
ပြည်တော်သို့ပြန်ဝင်ခြင်း	၇၅၅

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဝ]	
ပန္နနဇာတ်ကိုဟောတော်	
မူခြင်း	၃၅၁
ဖရဏာပီတိ	၁၈၄
ပြောင်မတ်ရိုးသားခြင်း	၆၄၅
[ဗ]	
ဗာရာဏသီပြည် မိဂဒါဝုန်	
တော၌ ပဌမဝါကပီခြင်း	၁၆၁
ဗိမ္ဗိသာရမင်းက မြတ်စွာ	
ဘုရားကိုပူဇော်ပုံ	၃၂၃
ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး အခမ်း	
အနား စီမံပုံ	၂၉၉၊ ၃၀၀
ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး သုမနပန်းသည်	
ကို ခေါ်၍မေးမြန်းပုံ	၂၅၁
ဗိမ္ဗိသာရမင်းကြီး သုမန	
ပန်းသည် ဖြေကြားရာ၌	
ဝမ်းမြောက်ပုံ	၂၅၁
ဗိမ္ဗိသာရမင်း လည်မျိုပမာဏ	
ခရထည်းဆင်း၍ပို့ဆောင်ပုံ	၃၀၁
ဗီလုံးငှက်မကလေးကပင်	
ဆင်ပြောင်ကြီး	
သတ်နိုင်ပုံ (ဝတ္ထု)	၃၆၁
ဗုဒ္ဓ၏ဩဝါဒတော်	၇၅၈
ဗုဒ္ဓဝီထီ (ဘုရားလမ်း)	
အကြောင်း	၃၉၁
ဗုဒ္ဓရတနာ	၁
ဗောဇ္ဈင်သုတ်၏ အာဏာ	
တန်းခိုးထက်မြက်ပုံ	၃၁၇
ဗောဓိမင်းသားအကြောင်း	၆၃၁
ဗောဓိမင်းသား၏ ရည်	
ရွယ်ချက်	၆၃၈

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဗ]	
ဗောဓိမင်းသား၏ပိတ်ဖြူအခင်း	
ကို ဘုရားရှင်နင်းတော်မမူ	
ခြင်း (အကြောင်း)	၆၃၉
ဗောဓိမင်းသား၏ရှေးကံ	
အကြောင်း	၆၃၉
ဗောဓိမင်းသားက ဆုံးမမည်သူ	
ရခဲသော် ဖိုလ်ချမ်းသာကို	
အချိန်မည်မျှ အတွင်းရနိုင်	
သည်ကို လျှောက်ထားပုံ	၆၄၁
ဗောဓိမင်းသားက ကောကနဒ္ဒ	
ပြာသာဒ်ကို ဆောက်လုပ်	
စေခြင်း	၆၃၄
ဗောဓိမင်းသား ပြာသာဒ်တက်ပွဲ၌	
ဘုရားအမှူးရှိသောသံဃာ	
တော်ကို ပင့်ဖိတ်ခြင်း	၆၃၇
ဗောဓိမင်းသား မိမိခင်းထား	
သော အခင်းကို ဘုရားရှင်	
မနင်းရာ၌မေးမြန်း	
လျှောက်ထားပုံ	၆၅၁
ဗောဓိမင်းသား သရဏဂုံ	
ခံယူခြင်းအကြောင်း	၆၄၁
ဗောဓိမင်းသား သားသွီးမရ	
ခြင်းအကြောင်း ဘုရားရှင်	
မိန့်ကြားတော်မူပုံ	၆၅၂
ဗောဓိမင်းသား သောတာပန်	
တည်ခြင်း	၆၅၁
ဗြဟ္မာတို့ ချီးမွမ်းပုံအကျယ်	၈၄
ဗြဟ္မာ့ပြည်မှ ကျောက်တုံးခါလျှင်	
လေးလံကြာမှ ငြိမ့်သို့	
ရောက်ပုံ	၃၈၆

မှတ်သားဖွယ် အက္ခရာစဉ်

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဘ]	
ဘဒ္ဒိယမင်းသား	၁၄၅
ဘဒ္ဒိယမင်းသားက အနုရုဒ္ဓ	
မင်းသားအား ရဟန်းပြုရန်	
အဆင့်ဆင့် ဆိုင်းငံ့စေပုံ	၁၅၆
ဘဂုမထေရ်နှင့် ကိမိလမထေရ်	
(အရဟတ္တဖိုလ်သို့ဆိုက်	
ရောက်ပုံ)	၁၆၈
ဘဂုမင်းသား	၁၄၅
ဘဂ္ဂတိုင်း သုဗုဒ္ဓမာရဂီရိပြည်	
ပဲစင်းငုံတော၌ အဋ္ဌမ	
ဝါကပ်ပုံ	၁၆၁
ဘိက္ခုနီသာသနာကို ခွင့်	
ပြုတော်မူခြင်း	၄၁၅
ဘုတ်၊ ပြိတ္တာ၊ နတ်ကြမ်း ဖမ်းသူကို	
ပရိတ်ဖြင့်ကုသနည်း	၃၁၈၊ ၃၂၀
ဘုန်းကံကြီးသော အမျိုးသွီးများ	
သားဖွားခြင်းဓမ္မတာ	၂၈၉
ဘုမ္မဇိုးနတ်တို့က ဘုရားရှင်ကို	
ပူဇော်ပုံ	၃၂၂
ဘုရားရှင်က အနာထပိဏ်	
သူဌေးကို တရားဟောပုံ	၁၉၁
ဘုရားရှင် ကပိလဝတ်နေပြည်	
တော်ဆွမ်းခံကြွရာ၌	
ဆင်ခြင်ပုံ	၁၁၃
ဘုရားရှင်က ရှေးရှုလာနေ	
သောဥပတိဿနှင့်ကောလိတ	
တို့ကို မိန့်ကြားပုံ	၁၁
ဘုရားရှင်ကို မမြင်ကြ၍ လူ	
အများငိုကြွေးပုံ	၅၃၆၊ ၅၃၈
ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်ရောင်	
တောက်ပပုံ	၁၀၉

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဘ]	
ဘုရားရှင်အတွက် ဇေတဝန်	
ကျောင်းတိုက် တည်	
ဆောက်ပုံ	၅၆၄
ဘုရားရှင်ဆွမ်းခံရာ၌ အနွယ်	
တော်ကို မိန့်ကြားပုံ	၁၂၃
ဘုရားရှင်ဆွမ်းခံရာ၌ ခမည်း	
တော်မင်းကြီး အထိတ်	
အလန့်ဖြစ်ပုံ	၁၂၃
ဘုရားရှင် ဆွမ်းရပ်ရာ၌	
ပုဏ္ဏားမကြီး စိတ်ကြံပုံနှင့်	
အလျင်ဦးအောင် ရှိခိုးပုံ	၆၈၁
ဘုရားရှင်က ဇမ္ဗူကအား တရား	
ဟောတော်မူပုံ	၂၇၃၊ ၂၈၄
ဘုရားရှင်ထို့ လွန်ပြီးသောဆုရှိပုံ	၁၃၇
ဘုရားရှင်တိုင်း ဩဝါဒပါတီ	
မောက်ပြပုံ (အဓိပ္ပါယ်)	၂၀၊ ၂၄
ဘုရားရှင် အတုမရှိသော	
အသရေတော်ဖြင့် ဇေတဝန်	
ကျောင်းတိုက်သို့ ကြွဝင်ပုံ	၂၁၇
ဘုရားရှင်အား ယသောဓရာ	
မိဖုရားအကြောင်း ခမည်း	
တော်လျှောက်ထားခြင်း	၁၂၇
ဘုရားရှင်၏အရပ်တော်	၁၀၉
ဘုရားရှင်၏ အလုပ်အကျွေး	
ဒါယကာများ	၁၀၈
ဘုရားရှင်၏ အလုပ်အကျွေး	
ဒါယိကာမများ	၁၀၈
ဘုရားရှင်၏ အလုပ်အကျွေး	
ရဟန်းတော်	၁၀၈
ဘုရားရှင်၏ဂုဏ်တော်များ	
အသင်္ချေယျဖြစ်ကြောင်း	၄၇၇

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဆ]

ဘုရားရှင်၏ ညောင်စောင်းတော်
အခြေ ၄-ခုတို့၏တည်ရာ
ဌာန ၅၉၃

ဘုရားရှင်၏ လက်ဝဲ လက်ျာ
ရဟန်းမိန်းမများ ၁၀၈

ဘုရားရှင်၏လက်ဝဲ လက်ျာ
ရဟန်းယောကျ်ားများ ၁၀၈

ဘုရားရှင် နေပြည်တော်ကြွရာ
ခရီးအကြား၌ ခမည်းတော်
ဆွမ်းကိုပင် ဘုဉ်းပေးပုံ ၇၇

ဘုရားရှင်နေပြည်တော်သို့ကြွသည့်
ခုနစ် လ ရက် ၇၅

ဘုရားရှင်နေပြည်တော်သို့
ရောက်သည့် ခုနစ် လ ရက် ၇၈

ဘုရားရှင်နေပြည်တော်သို့
မလျင်မြန်လွန်းသော ဒေသ
စာရိဖြင့် ကြွတော်မူပုံ ၇၅

ဘုရားရှင် နေရာထိုင်ခင်း
အတွက် မေ့သံဝေဂစိတ်
ဖြစ်တော်မူပုံ ၂၀၅

ဘုရားရှင်နှင့် ဗောဓိမင်းသား
ပိုလ်ချမ်းသာနှင့် စပ်၍
မေးမြန်းဖြေဆိုပုံ ၆၄၁၊ ၆၄၂

ဘုရားရှင် ပွင့်ရာဗောဓိပင် ၁၀၉

ဘုရားရှင် ဗုဒ္ဓဝင်ဒေသနာကို
အကျယ်ဟောပုံ ၈၇

ဘုရားရှင်ရှေ့ဉာဏ်တော်တွင်းသို့
အဂ္ဂိဒတ္တရသေ့ဆရာတပည့်
အားလုံးကျွတ်တန်းဝင်ရန်
ထင်လာပုံ ၂၅၆

ဘုရားရှင် ရှေ့ပြည်ဝင်ရာ၌
တင့်တယ်ပုံ အဖွင့်အကျယ် ၁၁၄

အက္ခရာစဉ် စာမျက်နှာ

[ဆ]

ဘုရားရှင် ရဟန္တာပေါင်း
နှစ်သောင်း ခြံရံလျက်
နေပြည်တော် ကြွတော်မူပုံ ၇၅

ဘုရားရှင်သာသနာတော်၌
သီတင်းကြီးရဟန်းသာ
နေရာဦးစသည်ထိုက်ပုံ ၂၀၆

ဘုရားရှင်သက်တမ်း ၁၀၈

ဘုရားလောင်းပဋိသန္ဓေနေရာ၌
သတိသမ္ပဇဉ်ရှိပုံ ၉၀

[ဗ]

မကုဋ္ဌတောင် ချယားတော
ကျောင်း၌ဆဋ္ဌမဝါကပ်ခြင်း၁၆၁

မက္ခလီဂေါသာလဆရာကြီး
(အကြောင်း) ၄၉၁

မဂ္ဂသိဒ္ဓါချာန် အဘိညာဏ်
အကြောင်း ၃၈၄

မင်္ဂလသုတ်၏အာဇာတန်းခိုး
ထက်မြက်ပုံ ၃၁၅

မစူးစမ်းပဲ အပြစ်ခါတ်ပေးခြင်း
သည်ဝမ်းတွင်းကန်းနှင့်တူပုံ၅၉၅

မစွမ်းရင်းကလဲရိုး ကဗွန်းခင်း
ကလဲငြို(စကားပုံ) ၃၇၉

မဇ္ဈေဋ္ဌရောင်ခြည်တော်
(အကြောင်း) ၅၂၇

မဏိအက္ခရာဂါးမင်းအကြောင်း
၆၈၉၊ ၆၉၀

မတ္တညတာ(အတိုင်းအရှည်ကို)
သိမှုနှစ်ပါး ၅၇၇

မန္တာရဝန်ပန်း ၈၃

မလ္လာတိုင်း အနုပိယသရက်ဥယျာဉ်
(၌ သီတင်းသုံးတော်မူပုံ) ၁၄၄

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဗ]	
မဟာပဇာပတိဂေါတမီရဟန္တာ	
ဖြစ်ခြင်း	၄၂၆
မဟာပဒုမဇာတ်ကို ဟောတော်	
မူခြင်း	၅၇၇
မဟာဗောဓိပင် အပရာဇိတ	
ပလ္လင်ပေါက်ရာဌာန	၅၆၃
မဟာဝုန်တောနှစ်မျိုး	
(ခွဲ ၆-ချက်)	၄၁၄
မဟာဓမ္မပါလဇာတ်ကိုနာထ၌	
ခမည်းတော်အနာဂါမ်	
တည်ပုံ	၁၃၉
မဟာဓမ္မပါလဇာတ်ကိုဟောခြင်း	
အကြောင်း	၁၃၈
မဟာနာမသင်္ကာဝင်မင်း	၁၄၆
မဟာပဒုမဇာတ်ကို ဟောကြား	
တော်မူပုံ	၅၇၇
မဟာရာဟုလောဝါဒသုတ်	
(ရှင်ရာဟုလာ ၁၈-နှစ်	
အရွယ်တွင် ဟောကြားသော	
သုတ်)	၁၇၀
မဟာသမယသုတ်ကို နတ်တို့	
ကြည်ညိုပုံ (ဝတ္ထု)	၄၀၆
မဟာသမယသုတ် ဟောရာ၌	
ကျွတ်တမ်းဝင်သူတို့ အရေ	
အတွက်	၄၀၅
မဟာသမယ ခြောက်သုတ်နှင့်	
စရိုက်ခြောက်ပါး	၄၁၂
မဟာသမယသုတ်ကို ဟော	
ကြားသည့်အချိန်	
(သာယာပုံ)	၃၈၈
မဟာသာဝကပါရမီဉာဏ်	၁၂

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဗ]	
မဟာသုမန နတ်မင်းတောင်း	
ပန်၍ ဆံတော်ဓာတ်ပေး	
အပ်တော်မူခြင်း	၆၈၆
မဟောဒရနဂါးမင်းနှင့် စူဠော-	
ဒရနဂါးတူဝရိုးတို့ စစ်ပွဲကြီး	
ဖြစ်လာပုံ	၆၈၈
မဟုတ်မမှန် ပြောလေ့ရှိသူသည်	
ငရဲသို့ကျရောက်ရခြင်း	၆၂၀
မာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားကြီး ဇနီးမောင်နှံ	
တို့ကို ချွတ်ဖောက်မှုခြင်း	၇၁၈
မာဂဏ္ဍိပုဏ္ဏားကြီး ဇနီးမောင်နှံ	
တို့ အနာဂါမ်တည်ပြီးနောက်	
ရဟန္တာဖြစ်ကြခြင်း	၇၂၃
မာဏ္ဍိမိဖုရား၏ မကောင်းမှု	၇၂၅
မာဂဏ္ဍိမျိုးဆက်၏ ထုံးစံ	၇၁၉
မာဂဏ္ဍိသူငယ်မ ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်း	၇၂၃
မာတုဂါမများ (မဂ်ဖိုလ်ရ	
နိုင်ကြောင်း)	၄၂၀
မာန်မာန်ကြီးခြင်း၏ အခြေခံ	
အကြောင်းရင်း ၆-ပါး	၅၇၅
မိထွေးတော်ဂေါတမီ ကိုယ်တိုင်	
သင်္ကန်းရက်လုပ်၍ ဘုရားရှင်	
အား လှူပုံ	၁၄၀
မိထွေးတော်ဂေါတမီ သင်္ကန်း	
လှူရာ၌ အထူးမှတ်ဖွယ်	၁၄၂
မိထွေးတော် ဂေါတမီ သင်္ကန်း	
ရက်လုပ်ပုံနှင့် လှူဒါန်းပုံ	
အစီအစဉ်	၁၄၁၊ ၁၄၂
မိထွေးတော် ဂေါတမီ	
သောတာပန်တည်ရာ၌	
ဟောသော ဂါထာ	၁၂၅

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဗ]	
မိမိကိုယ်ကို ချစ်လျှင် မိမိကိုယ်ကို စောင့်ရှောက်သင့်ပုံ (အကြောင်း)	၆၅၃
မီးလောင်ရာလေပင့် (စကားပုံ)	၃၇၉
မုနိန္ဒ (မုနိ ၅-မျိုးအစိုးရခြင်း)	၆၉
မုသဝါဒ ပြုဝံ့သူသည် မည်သည့် ဒုစရိုက်မျိုးမဆို ပြုဝံ့ခြင်း	၆၀၈
မေတ္တသုတ်၏ အာဏာတန်းခိုး ထက်မြက်ပုံ	၃၁၆
မောဟများသူ၏ခြေရာ ခြေဖျား ဖနောင့် ဖိနင်းခြင်း	၂၂၀
မောဟမအောင်း အရိယာ သူတော်ကောင်းတို့၌ ပေးလှူခြင်းအကျိုး	၅၅၁
မင်းသား ရဟန်းခြောက်ဦးတို့ တရားတူးရရှိခြင်း	၁၆၅
မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်းသော ဟိမဝန္တာအရပ်	၃၈၁
မိတ်စကို မတိုစေလင့် (စကားပုံ)	၂၅၇
မျက်စဉ်းတောင် ဟိမဝန္တာ အရပ်၌ရှိခြင်း	၃၈၁
မြေကြီးသည် အဖိုးအတိုင်းမသိ ထိုက်တန်ပုံ	၃၅၀
မြေတုန်လှုပ်ပုံ ၆-မျိုး	၉၁
မြတ်စွာဘုရားအား မင်းသား ၅၅၀-စီ လှူဒါန်း၍ ရဟန်း ပြုစေခြင်း	၃၇၈
မြတ်စွာဘုရား၏ ဝါဆိုစဉ် အကြောင်း	၁၆၀

အက္ခရာစဉ်	စာမျက်နှာ
[ဗ]	
မြတ်စွာဘုရား ဥဒါန်းကျူးပုံ (အကြောင်း)	၆၂၄၊ ၆၂၅
မြတ်စွာဘုရားကို အခမ်းအနား ဖြင့် ဇေတဝန်ကျောင်းသို့ ပင့်ဆောင်ခြင်း	၂၁၃
မြတ်စွာဘုရား ခြင်္သေ့ မင်းကဲ့သို့ ရဲတင်းသော အသံကို ဖြစ်စေပုံ	၅၈၆
မြတ်စွာဘုရားစကားတော်တို့၏ တန်းခိုးအာနိသင်များ ၃၂၀၊ ၃၂၁	
မြတ်စွာဘုရား ဇမ္ဗူက၏ မန်း မဝေး တောင်ဝှမ်း၌ သီတင်းသုံးပုံ	၂၇၉၊ ၂၈၀
မြတ်စွာဘုရား ဇေတဝန် ကျောင်းတိုက်သို့ ရောက် သည့်နေ့ထိ ခရီးအကြား၌ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ပေါင်း (၂၀၀၀) တည်ပုံ	၂၁၆
မြတ်စွာဘုရား နဝမြောက်ဝါကို ကောသမ္မိပြည်၌ ကပ်ဆို တော်မူခြင်း	၂၅၅
မြတ်စွာဘုရား ဘုရား၏ တင့်တယ်စံပယ်ခြင်းဖြင့် ရာဂြိုဟ်မြို့တွင်း ဆွမ်းခံ ဝင်ပုံ	၂၄၃
မြတ်စွာဘုရား မြို့တွင်းဆွမ်းခံဝင် ရာ၌ (ပြုတော်မူပုံအကျယ်)	၂၄၃
မြတ်စွာဘုရား၏ ရွှေဉာဏ် တော်၌ ဇမ္ဗူက ထင်လာပုံ	၂၇၇
မြတ်စွာဘုရားသည် ခုနစ်ရက်တိုင်တိုင် ရတန သုတ်ကို ဟောခြင်း	၃၀၆